

Commentarii ad Homeri Iliadem iv

4.1 ΕΚ ΤΗΣ ΡΩ

Ὅτι ἀριστεία Μενελάου λέγεται ἢ τοῦ ῥῶ ῥαψωδία κατὰ τὸ πεζόν. ἢ δὲ ἥρωϊς ἐπιγραφή αὕτη: Ῥῶ, Δαναοὶ Τρῳῆς τε νέκυν πέρι χεῖρας ἔμισγον. (ἠ. 12) Ὅμοιοσχήμων δὲ τῆ ξι καὶ ἡ ἐνταῦθα ἀρχή. ἐκεῖ μὲν γὰρ εἶπε «Νέστορα δ' οὐκ ἔλαθεν ἰαχή.» ἐνταῦθα δὲ φησιν «οὐδ' ἔλαθ' Ἀτρέος υἷον, ἀρηΐφιλον Μενέλαον, Πάτροκλος Τρῳέσσι δαμείς ἐν δηϊοτήτι». Ἐν οἷς ἔστιν ἰδεῖν ὡς οὐ μεθῆμων ὁ Μενέλαος οὐδὲ μαλθακὸς ἐν τοῖς καιρίοις. (ἠ. 4–5) Διὸ καὶ δεινοπαθήσας ἀμφὶ αὐτῷ βαῖνεν «ὡς τις περὶ πόρτακι μῆτηρ, πρωτοτόκος, κινυρή, οὐ πρὶν εἰδυῖα τόκοιο». καὶ ἀναθερμανθεὶς εἰς ἀνδρίαν ἀναιρεῖ τὸν Δάρδανον Φόρβαντα, Πολυδάμαντος ἀδελφόν, ὃς πρῶτος τῷ Πατρόκλῳ βέλος, ὡς προεγράφη, ἐφήκε. περὶ Πατρόκλῳ δὲ βαίνει πρὸ τῶν ἄλλων οὐ μόνον ὡς ἐνηῆ φιλῶν ἐκείνον τοιοῦτος ὢν καὶ αὐτός, ἀλλὰ καὶ ἐπειδὴ χάριν τῆς αὐτοῦ κεῖται τιμῆς ἐκείνος, ὡς καὶ αὐτὸς ἐρεῖ προῖων, ἔτι δὲ καὶ διότι κατὰ τὸν τῆς Ὀμηρικῆς Ἀθηνᾶς λόγον τῷ Μενελάῳ κατηφεῖη καὶ ὄνειδος ἔσσεται, ἐὰν ὁ τοῦ Πατρόκλου ὕβρισθεῖη νεκρός. Σημειῶσαι δὲ ὅτι καὶ ἐνταῦθα περιβαίνειν καὶ ἀμφιβαίνειν τὸ σκέπειν καὶ βοηθεῖν κειμένῳ τινί, καὶ ὅτι τοῦ ἀμφιβαίνειν αἰτιατικῆ συντασσομένου, οἷον «ὃς Χρύσην ἀμφιβέβηκας» δοκεῖ μὲν ἐνταῦθα ἢ διάλυσις ἀλλοιοῦν τὴν σύνταξιν. φησὶ γὰρ «ἀμφὶ δ' ἄρ αὐτῷ βαῖνε», καὶ «περὶ πόρτακι», καὶ «περὶ Πατρόκλῳ βαῖνε». πλὴν καὶ δίχα τῆς διαλύσεως μετ' ὀλίγα φησὶ «Πατρόκλῳ περιβάς τὸν ἄριστον ἔπεφνεν». Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι οὐ μόνον μετὰ τοῦ βαίνειν ἢ ἄ-μ-φ-ι καὶ ἢ ἡ-π-ε-ρ-ι δοτικῆ συντάσσεται, ἀλλὰ καὶ μετὰ τοῦ ἴστασθαι, οἷον «ἀμφὶ Μενoitιάδῃ ἐστήκει», καὶ «ἔστασαν ἀμφὶ Μενoitιάδῃ», καὶ «ἔσταότες περὶ Πατρόκλῳ». Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι ἐν τῷ «ἀρηΐφιλον Μενέλαον», ὃ καὶ μετ' ὀλίγα κεῖται, καὶ εἴ που δὲ ἀλλαχοῦ ὁ ποιητὴς 4.2 τῆς ἄνδρα Ἑλληνα καλεῖ ἀρηΐφιλον, τὸ τοῦ Ἄρεος μυθικῶς δηλοῖ ἀλλοπρόσαλλον. πῶς γὰρ οὐκ ἀλλοπρόσαλλος ὁ μὴ μόνον Τρῳᾶς ἀλλὰ Ἑλληνας φιλῶν; Ὅρα δὲ καὶ ὅτι οὐ βιαίῳ τινὶ ζῶν τὸν Μενέλαον εἶκασεν, ἀλλὰ συμπαθεῖ, πρὸς τὸν ἐνεστῶτα τοῦτο ποιήσας καιρόν, ἐν ᾧ οἰκτίσασθαι μόνον ἔδει, μήπω κρατερᾶς μάχης ἀρτυνθείσης. Διὸ οὔτε ταύρῳ παραβάλλει αὐτὸν οὐδὲ μὴν ὑπὸ θηρὸς πολεμουμένη βοῖ, πρωτοτόκῳ δὲ καὶ διὰ τοῦτο κινυρῆ, ὃ ἔστιν οἰκτροφώνῳ, διὰ τὸ πολὺ τῆς στοργῆς. αἱ γὰρ τοιαῦται συμπαθέστερον τοῖς μοσχαρίοις ἀμφιβαίνουσι. τὸν μέντοι Αἴαντα ἐν τοῖς ἐξῆς λέοντι παρεικάσει τῶν τέκνων ὑπερμαχομένῳ. καὶ αὐτὸν δὲ τοῦτον τὸν Μενέλαον μετ' ὀλίγα λέοντι παραβαλεῖ, ὅτε τὸν Εὐφορβὸν ἀναιρεῖ ἀμφὶ τῷ Πατρόκλῳ βαίνων. Ὅτι δὲ πρῶτος ὁ Μενέλαος, δῆλον, ὅσγε καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἦν συμπαθής. τὸν γοῦν Ἄδραστον ἐν τοῖς πρὸ τούτων ζωγρήσας περιεσώσατο ἄν, εἰ μὴ ὁ ἀδελφὸς βασιλεὺς ἐκώλυσεν. ὡς δὲ καὶ σπουδαῖός ἐστιν ἐν καιρῷ, ἐδήλωσε καὶ ἐν μονομαχίᾳ ἐκείνῃ ἐν ἧ ὁ ἀδελφὸς αὐτὸν ἐπέσχε, καὶ προεξαναστὰς δὲ τοῦ ἀδελφοῦ ἐν τῇ νυκτεγεροσίᾳ, καὶ ὅπου δὲ καταπονουμένου Ὀδυσσέως αὐτὸς αἰσθόμενος ἐπίκουρον ἄγει τὸν Αἴαντα. Οὐκ ἄδηλον δὲ οὐδ' ὅτι ἡ δάμαλις, τὸ νεογνὸν τῆς βοῦς γέννημα, πόρις τε λέγεται, οἷον «ἄγραυλοι πόριες», παρὰ τὴν πορείαν. σκιρτητικὴ γὰρ ἡ δάμαλις, ἢ δ' αὐτὴ καὶ πόρτις πλεονασμῷ τοῦ ἡ-τ, ἀφ' ἧς καὶ ἡ παρ' Ἡσιόδῳ «ὑπόπορτις ἔριθος», οἷον «πόρτιος ἡ ἐ βοός», ἔτι δὲ καὶ πόρταξ ὑποκοριστικῶς, καθ' ὁμοιότητα τοῦ λειμαξ καὶ μεῖραξ καὶ μύλαξ καὶ λίθαξ καὶ πίδαξ [καὶ σκύλαξ. Εἰ δὲ τῷ μὴ δοκεῖ τὴν πόρτακα [καὶ τὸν μύλακα] καὶ τὴν λίθακα καὶ τὴν πίδακα καὶ τὴν σκύλακα ὑποκεκορίσθαι διὰ τὸ μηδὲ χαίρειν ὑποκορισμοῖς τὸν Ὀμηρον, οὐπὲρ ἡ πόρταξ καὶ τᾶλλα, ὁ γοῦν μεῖραξ καὶ ἡ μεῖραξ καὶ ὁ λειμαξ ὑποκεκορίσθαι παρὰ τοῖς ὕστερον, μάλιστα δὲ ὁ πλούταξ, ὃ δὴ παράσιτος τις ἔφη παρὰ τῷ Δειπνοσοφιστῆ.] (ἠ. 5) Εὐδὴλον δὲ καὶ ὅτι πρωτότοκος

μὲν προπαροξυτόνως ὁ πρῶτος τεχθεῖς, καὶ δηλοῖ πάθος ἢ 4.3 λέξεις, πρωτοτόκος δὲ κατὰ δρᾶσιν ἢ πρῶτως τεκοῦσα. ὅθεν καὶ ὁ ποιητὴς δηλῶν τὸ τῆς λέξεως, ὡς φασιν οἱ παλαιοί, δραστικὸν ἐπάγει «οὐ πρὶν εἰδυῖα τόκοιο», ἀλλὰ δηλαδὴ νῦν πρῶτως τεκοῦσα, ὃ ταυτόν ἐστι τῷ πρωτοτόκος. Κινυρὴ δὲ κυρίως ἐπὶ ἀνθρώπων, οἱ κινύραις χρώμενοι αἰοιδᾶς ἐπὶ τοῖς κειμένοις ἔμελλον, ὃ καὶ κινύρεσθαι ἦν. Ὅρα δὲ καὶ τὸ «εἰδυῖα τόκοιο». λείποντος γὰρ τοῦ εὖ συνετάγη συνήθως τῷ ποιητῇ μετὰ γενικῆς. (ἠ. 7–8) Ὅτι προμάχου ἀνδρείου ἔνδειξις τὸ «πρόσθεν δέ οἱ δόρυ τ' ἔσχε καὶ ἀσπίδα, τὸν κτάμεναι μεμαῶς, ὅς τις τοῦ γ' ἀντίος ἔλθη». Περὶ Μενελάου δὲ ὁ λόγος τῷ ποιητῇ, ἐφ' οὗ καιρίως πάνυ ἔχει τὸ μεμαῶς, οὐ γὰρ ἐχέγγυος ἦν ἀνελεῖν τὸν ἀντίον ἐλθόντα, μεμαῶς μέντοι ἦν οἷα θαρσαλέος. διὸ καὶ μυῖα ἐν τοῖς ἐξῆς που εἰκάζεται διὰ τὸ ἄγαν ἐν μάχῃ πρόθυμον. (ἠ. 9) Ὅτι ἐν τῷ «οὐδ' ἄρα Πάνθου υἱὸς ἐῦμελῆς ἀμέλησε Πατρόκλου» παρήχησις ἐστὶ σώφρων τὸ «εῦμελῆς ἀμέλησεν». ἄλλως δὲ καὶ ἀντιθετικόν τι ὁ λόγος ἔχει κατὰ τὴν ἐπίτασιν τοῦ εὖ ἐπιρρήματος καὶ τὴν κατὰ τὸ α στέρησιν. ἀστεῖον δὲ τὸ οὐκ ἠμέλησε. Μενέλαος μὲν γὰρ ὁ φίλος ἄλλως οὐκ ἀμελεῖ τοῦ κειμένου ὡς ἀμφιβαίνων, Εὐφορβος δὲ ὁ ἐχθρὸς οὐχ' οὕτως, ἀλλ' ἵνα σκυλεύσῃ. Σημεῖωσαι οὖν ὅτι τὸ μὴ ἀμελεῖν τινος οὐ μόνον φιλικῷ ἦθους ὡς τὰ πολλά ἐστίν, ἀλλὰ καὶ ἑτεροίου, ἐπεὶ καὶ ὁ φίλος ἐπιμελεῖται παραμένειν τῷ φιλουμένῳ, καὶ ὁ ἐχθρὸς δὲ ὁμοίως ἐπιμελεῖται ποιῆσαι τὰ κατὰ τὸν μὴ φίλον. (ἠ. 13) Ὅτι καὶ νῦν γοργῶς ἐν στίχῳ ἐνὶ κείνται τρεῖς ἔννοιαι «Μενέλαε χάζεο», «λεῖπε δὲ νεκρόν», «ἔα δ' ἔναρα βροτόεντα». Εὐφορβος δὲ ταῦτά φησι λακωνίζων πρὸς Λάκωνα. (ἠ. 16–7) Ὁ δ' αὐτὸς κατ' ἔννοιαν ἐκφοβητικὴν στρατιώτου ἀντιμάχου ἐπάγει τὸ «ἔα με κλέος ἐσθλὸν ἀρέσθαι, μὴ σε βάλω, ἀπὸ δὲ μελιηδέα θυμὸν ἔλωμαι». Κλέος δὲ ἐσθλὸν καὶ νῦν, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα, ἢ εὐκλεια. Δῆλον δὲ ὡς ἢ δύσκλεια κλέος ἂν εἴη οὐκ ἐσθλόν, καὶ ὅτι κλέος 4.4 ἀπολύτως ἢ φήμη, μέση λέξις οὔσα παρὰ τοῖς παλαιοῖς. (ἠ. 19) Ἰστέον δὲ ὅτι Εὐφύορβου ἐν τούτοις καυχησαμένου καὶ ἀπειλησαμένου ἐν τῷ «οὔ τις πρότερος ἀνδρῶν Πάτροκλον βάλε», καὶ «ἔα με κλέος ἐσθλὸν ἀρέσθαι, μὴ σε βάλω» καὶ ἐξῆς, Μενέλαος ἐνδιαθέτως λαλῶν μετὰ βαρύτητος ἀποτείνει πρότερον ἠθικῶς τὸν λόγον πρὸς Δία, λέγων οὕτω «Ζεῦ πάτερ, οὐ μὲν καλὸν ὑπέρβιον εὐχετάσθαι». τοῦτο δὲ γνωμικῶς εἴρηται, ὡς μὴ καλὸν ὄν ἀυχεῖν τινα τὰ ὑπὲρ δύναμιν. Καὶ νῦν μὲν ἡ ποίησις γνωματεύουσα ἐν λόγῳ τὸ καλὸν ὑποτίθησιν, ἐν Ὀδυσσεΐα δὲ τὸν Λοκρὸν πραγματικῶς κολάζει μεγάλα αὐδήσαντα. καὶ τοῦτο μὲν οὕτω. (ἠ. –3) Τὸ δὲ ἐφεξῆς ἀποφατικῶς παραβάλλει κατὰ σχῆμα ὁποῖον ἐν τῇ ξ' ῥαψωδίᾳ ἐξέθετο. ἐκεῖ γὰρ εἰπὼν ἐν παραβολῇ ὡς οὔτε θαλάσσης κῦμα τόσον βοᾷ οὔτε πυρὸς τόσος βρόμος οὔτ' ἄνεμος τόσον ἠπύει, καὶ τὰ ἐξῆς, ἐνταῦθα φησὶν «οὔτ' οὔν πορδάλιος τόσσον μένος οὔτε λέοντος οὔτε συὸς κάπρου ὀλοόφρονος, οὔτε μέγιστος θυμὸς ἐνὶ στήθεσι περὶ σθένει βλεμεαίνει, ὅσσον Πάνθου υἱὸς ἐῦμελίαι φρονέουσιν», ἢ φορέουσιν, ἡγουν φέρουσιν, ἔχουσι. Πολλὴν δὲ καὶ ἐνταῦθα ἐνάργειαν ὁ λόγος ἔχει τοῦ μέγα τὸ πρᾶγμα εἶναι, εἰ καὶ ἄλλως μικροπρεπέστερον τὸ λεχθὲν διὰ τὴν ἀπὸ ζῶων παραβολὴν καὶ οὐκ ἀπὸ σωμαίων ὡς εἰπεῖν στοιχειακῶν ὡς ἐν τῇ ξ'. διὸ καὶ ἐπέδραμε νῦν ἐν ὀλίγῳ φράσας. ἐκεῖ μὲν γὰρ δυοὶ στίχοις ἐκάστην τῶν τριῶν ὁμοιοτήτων περιγράψας ἐν ἑξ ἔπεσι τὸ πᾶν ἐποίησεν, ἐνταῦθα δὲ διὰ τὸ τῆς ὑποθέσεως οὐ μεγαλεῖον ἐν οὐδὲ ὅλοις δυοὶ στίχοις ἐξέθετο τὴν ὁμοίωσιν. (ἠ. 21) Ἐνθα σημεῖωσαι ὅτι τε καλῶς ἐμνήσθη συὸς οὐ θηλείας ἀλλὰ κάπρου. αὐτὸς γὰρ μάλιστα καὶ ὀλοόφρων καὶ μεγάλθυμος κατὰ τὸν πρὸ μικροῦ ταῦρον καὶ λέοντα. –τοιούτος δὲ ὁ μέγιστον ἔχων θυμὸν–, καὶ ὅτι οὐ μάτην ἐπὶ 4.5 συὸς ἔφη τὸ «οὔ θυμὸς μέγιστος», ἀλλ' ὅτι ἀφυλάκτως ἔχει ὁ σὺς πρὸς τὸ παθεῖν διὰ τὸ ἄγαν θράσος. θρασὺ μὲν γὰρ καὶ ἡ πάρδαλις, ὁ λέων δὲ καὶ ἀνδρεῖον. ἄμφω δὲ φυλάσσονται ποτε παθεῖν μάλλον ἢ περὶ ὁ σὺς θυμῶ πολλῶ ῥέων. Ἔτι πάρδαλις μὲν, φασί, καὶ λέων ἡμεροῦνται, σὺς δὲ ἄγριος αἰεὶ ἄγριος. (ἠ.) Ἔστι δὲ

κατὰ τοὺς παλαιοὺς πόρδαλις μὲν ἄρρη παρὰ τὸ προάλλεσθαι, πλεονάσαντος τοῦ ᾠδ, ὡς ἐν πολλοῖς, πάρδαλις δὲ διὰ τοῦ ᾠα ἢ θήλεια παρὰ τὸ παράλλεσθαι. καὶ τοιαῦτα μὲν καὶ ταῦτα. (η. 24–9) Ἐφ' οἷς Ὅμηρος καὶ ἀνάμνησιν κεφαλαιώδη μεθοδεύων ποιεῖ τὸν Μενέλαον, εἴ πως ἐκφοβήσῃ τὸν Εὐφορβὸν μεμνημένον, ὅτι καὶ πρὸ τούτου τὸν ἀδελφὸν Ὑπερήνορα ὑψαυχενοῦντα κατ' αὐτοῦ, ἔταπείνωσε. φησὶ γὰρ «οὐδὲ μὲν οὐδὲ βίη Ὑπερήνορος ἵπποδάμοιο ἢς ἤβης ἀπόνηθ', ὅτε μ' ὤνατο καὶ μ' ὑπέμεινε, καὶ μ' ἔφατ' ἐν Δαναοῖσιν ἐλέγχιστον πολεμιστὴν ἔμμεναι. οὐδέ ἔφημι πόδεσσί γε οἷσι κίοντα εὐφρῆναι ἄλοχόν τε φίλην κεδνούς τε τοκῆας. ὡς καὶ σὸν ἐγὼ λύσω μένος» καὶ ἐξῆς. ἀπὸ οἰκειακοῦ δὲ παραδείγματος ἐκφοβεῖ τὸν Εὐφορβὸν. διὸ μνήμην αὐτὸς ἀναλαβὼν τοῦ ἀδελφοῦ ἐρεῖ ὅσα ὑποβάλλει ὁ θυμὸς. (η. 26) Ὅρα δὲ ὡς λυπεῖ τὸν Μενέλαον, εἴπερ ἐλέγχιστον αὐτὸν πολεμιστὴν φθάσας εἶπεν ὁ Πανθοΐδης Ὑπερήνωρ. ὃν ἀνελὼν ἐδίδαξεν ἔργοις αὐτοῖς οὐκ ἐλέγχιστος εἶναι. Ὅτι δὲ ὁ Μενέλαος οὐχ' ὑπόσκληρος ἦν τὰ εἰς ἦθος, δηλώσει καὶ Ἀπόλλων ἐν τοῖς ἐξῆς, μαλθακὸν αὐτὸν σκώψας αἰχμητὴν. (η. 19) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «Ζεῦ πάτερ» βαρέως ἀναπεφώνηται. ἄχθεται γὰρ ὁ βασιλεύς, εἰ τὸ κατὰ τὸν Δία πεπρωμένον βιάζεται, οἷς ἀυχεῖ ὁ Εὐφορβὸς εἰπὼν «μή σε βάλω» καὶ ἐξῆς. ἴσως γὰρ καὶ οἶδεν, ὡς οὐ τεθνήξεται κατὰ Τροίαν ἀπὸ χρησμοῦ τινος, ὥστε τὸ «Ζεῦ πάτερ» ταῦτόν τῳ ὦ μοῖρα, καθ' ἣς ὑπεροπλίζεται Εὐφορβὸς. Καὶ ἐτέρως 4.6 δὲ «Ζεῦ πάτερ» κοινότερον, εἴπερ Ζεὺς πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε, ἀνὴρ δὲ καὶ ὁ Μενέλαος. ἢ καὶ ἄλλως κατὰ γένους οἰκειώσιν. ἐκ Διὸς γὰρ καὶ οὗτος καὶ διογενῆς καὶ διοτρεφῆς καὶ Διῖ φίλος ὡς βασιλεύς. διὸ καὶ προσφωνεῖ αὐτόν, πεποιθὼς ὅτι ἀχθομένῳ τούτῳ συμβαρυθήσεται. (η. 21 ς.) Τὸ δὲ «ὀλοόφρονος, οὗ τε μέγιστος θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι περὶ σθένει βλεμεαίνει» καὶ ἐπὶ ἀνθρώπου θυμώδους ῥηθήσεται ποτε. Ὅρα δὲ καὶ ὡς ἐπὶ μὲν ἀνθρώπου μέγαν που θυμὸν εἶπεν, ἐνταῦθα δὲ μέγιστον θυμὸν ἐπὶ ἀγρίου σὺός. Τὸ δὲ «οὗ τε μέγιστος θυμὸς», ἦγουν οὔτινος κάπρου, τῇ προφορᾷ φαντάζον ἀποφατικὸν εἶναι ὑποκρίνεται παρηχητικῶς ὁμοιοῦσθαι τῳ «οὔτ' οὖν πορδάλιος οὔτε λέοντος οὔτε σὺός». καὶ οὐ μέλον τῳ ποιητῇ φαντασίας τοιαύτης, εἰ μόνον ὁ νοῦς τοῦ ῥητοῦ ὑγιῶς ἔχει. τέως μέντοι τὸ ἐνταῦθα εὐειδὲς τῆς συχνῆς ἀρνήσεως συγκροτεῖται καὶ διὰ τοῦ «οὐδὲ βίη Ὑπερήνορος». Περὶ δὲ τοῦ βλεμεαίνειν πολλαχοῦ κεῖται. (η. 23) Ἐν δὲ τῳ «Πάνθου υἱέες» καὶ ὁ προτεθνηκὼς Ὑπερήνωρ συνεισάγεται, καὶ ὁ Πολυδάμας δέ. οὐ δήπου γὰρ περὶ μόνου Εὐφορβου ὁ λόγος. διὰ δὲ τοῦ «ἐὺμελία» σεμνύνει ἑαυτὸν ὁ Μενέλαος, εἰ κατὰ τοιούτων ἀνδραγαθεῖ. (η. 24) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ Ὑπερήνωρ ταῦτόν ἐστι τῳ Ἀγήνωρ, ὃς καὶ αὐτὸς Τρωϊκὸς ἦν ἀνὴρ, ὡσπερ καὶ ἐπιθετικῶς ταῦτόν οἱ ἀγήνορες καὶ οἱ ὑπερηνορέοντες. (η. 25) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἐν στίχῳ ἐνὶ «ῶνητο» εἰπὼν καὶ «ῶνατο» οὐ μόνον παρισῶσαι καὶ παρηχῆσαι δοκεῖ, ἀλλὰ καὶ διαφορὰν τῶν τοιούτων δοῦναι λέξεων. ἀρέσκει γὰρ τοῖς παλαιοῖς διὰ τοῦ ᾠη μὲν γράφειν ἐπ' ὠφελείας ῶνητο καὶ ὄνημενος, ὡς ἐν Ὀδυσσεΐα, διὰ δὲ τοῦ ᾠα ἐπὶ μέμψεως. οἱ μέντοι μεθ' Ὅμηρον ὤνατο διὰ τοῦ ᾠα γράφουσι καὶ ἀπώνατο ἀντὶ τοῦ ὠφελήθη. θέμα δὲ καὶ τοῦ ῶνητο καὶ τοῦ ὤνατο τὸ ὄνημι ἄρρητον, ἐπὶ τε ὠφελείας ὄν, ἐπὶ τε μέμψεως. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ μὲν «οὐκ ἀπόνητο ἤβης» τὸν πρὸ ὥρας θάνατον δηλοῖ, τὸ δὲ ὤνατο παράγει τὸν ὄνειδισμόν. (η. 26) Διὸ ἐρμηνεύων τί ἐστὶν «ῶνατο», ἐπάγει «καὶ μ' ἔφατο ἐλέγχιστον πολεμιστὴν», ὅπερ ὄνειδειον ἔπος ἐστί. (η. 25) Τὸ δὲ «καὶ με ὑπέμεινε» καιρία λέξις, δηλοῦσα θάρσος, ὅθεν καὶ τὸ 4.7 «ὑπομενετέον» ἐπίρρημα, καὶ «ἀνὴρ ὑπομενετικός τῶν δεινῶν». μετῆκται δὲ ἡ λέξις ἀπὸ κίωνων ἢ τοιούτων τινῶν σωμάτων, ἃ δεξάμενα βάρους ἄνω ὑπομένουσι. [Τὸ δὲ τοιοῦτον ὑπομεῖναι καὶ ὑποστῆναι λέγεται. τὸ γὰρ, ὡς εἴρηται, ὑπομένον, ἦγουν ὑπὸ τι μένον καρτερικῶς, πάντως καὶ ὑφίσταται, τουτέστιν ἐγκρατῶς ὑπ' ἐκεῖνο ἴσταται, ὡς εἶγε μὴ στερρῶς ὑπ' αὐτὸ ἴσταται, ἀνυπόστατον ἐκεῖνο τὸ ἐπάνω λέγεται διὰ τὸ πολὺ τοῦ βάρους. Εἰ δέ ποτε ἀνυπόστατον λέγειν

οἶδαμεν καὶ τὸ μὴ ἔχον ὑπόστασιν οἶον τὸ μὴ ὄν, ἡ ὁμωνυμία τὴν τοιαύτην σχίζαν διεῖλε. διόπερ ἔσχωπταί ποτε πάλαι χρόνου ὁ τὴν τῶν Ῥωμαίων βασιλείαν φάμενος ἀνυπόστατον, οἷα διχονοίας ὑποβαλλομένης, μήποτε ψογερῶς εἶπεν αὐτὴν ἀνυπόστατον ὡς τὸ μηδὲν οὐσαν, οὐ μὴν λόγῳ ἐπαίνου ὡς ἀνυπόφορον τοῖς ἐχθροῖς. Ἔστι δ' ἴσως εἰπεῖν ποτε ἀνυπόστατον καὶ τὸ μὴ ἔχον ἐπὶ στεροῦ ἐδρασηθῆναι ἢ τοι στήναι, ὃ δὴ πάσχει ὁ ἐμπαγεῖς εἰς ἰλύν, ἐν ἧ οὐκ ἔστιν ὑπόστασις.] (η. 27 ς.) Ἐν δὲ τῷ οὐδέ ἔφημι ποσὶν οἰκείους ἐλθόντα εὐφρᾶναι τοὺς ἑαυτοῦ, σημείωσαι ὡς ἠθικῶς μὲν ἐρρέθη τὸ «φημί» καθ' ὁμοιότητα τοῦ δοκῶ καὶ οἶμαι καὶ τῶν τοιούτων. οὐ κεῖται δὲ ἐνδοιαστικῶς ἀλλ' ἀξιωματικῶς ὡς ἐπὶ ὁμολογουμένῳ πράγματι. ἔχει δέ τι καὶ μυκτῆρος, εἶπερ ὁ μὲν Ὑπερήνωρ ψευδῶς ἔφατο τὸ ὑπ' αὐτοῦ ῥηθέν, Μενέλαος δέ, ὃ νῦν λέγει, ἀληθῶς λέγει. Τὸ δὲ οὐ ποσὶν ἰδίους κίοντα ἀστείως ἐρρέθη διὰ τὸ ὑπ' ἀλλοτρίοις τοῦτο ποιεῖν τοὺς νεκρούς, φησὶ γοῦν ὁ Γλαῦκος μετ' ὀλίγα ὡς, εἶπερ προτὶ ἄστῳ μέγα ἔλθοι τεθνεῶς ὁ Πάτροκλος, γενήσεται τά. ἔλθοι δὲ ἂν πάντως εἰς Τροίαν ὁ Πάτροκλος οὐ πόδεσσι οἴσιν, ἀλλὰ τοῖς τῶν φερόντων. (η. 29) Ὅτι ἀπειλητικὸν τὸ «καὶ σὸν ἐγὼ λύσω μένος, εἴ κέ μευ ἄντα στήης», ἀντὶ τοῦ εἶπερ ἀντισταίης μοι. (η. 30–2) Ὁ δὲ ἐκφοβεῖν ἐθέλων τὸν ἀνθιστάμενον ἐρεῖ ἄν «ἀλλά σ' ἔγω γ' ἀναχωρήσαντα κελεύω ἐς πληθὺν ἰέναι, μήδ' ἀντίος ἴστασ' ἐμεῖο, πρὶν τι κακὸν παθεῖν· ῥεχθὲν δέ τε νήπιος ἔγνω». Τοῦτο δὲ παρὰ Μενελάου ῥηθὲν γνωμικόν ἐστι, συντόμως φρασθὲν, ὡς καὶ πρὸ αὐτοῦ τὸ «οὐ 4.8 καλὸν ὑπέρβιον εὐχετάσθαι», ὡς ἂν καὶ αὐτὸ συνήθως εὐμνημόνευτον ἢ τῷ εὐπεριγράπτῳ τῆς ἀπαγγελίας, ὅποια καὶ τὰ τῶν ἑπτὰ σοφῶν ἀπομνημονεύματα. Ὅτι δὲ οὐκ ἐπαινετέος ὁ μετὰ τὸ ῥεχθῆναι τι νοήσας δηλοῖ καὶ ὁ Ἐπιμηθεὺς καὶ ὁ τῆς παροιμίας ἀλιεύς. Ἰστέον δὲ ὡς, εἰ μὲν τις εἶποι, ὅτι τὸ πρᾶγμα τὸ ῥεχθὲν ὁ νήπιος ἔγνω, ἀσολοίκως ἐρρέθη, εἰ δὲ καθάπερ τὸ ἐξὸν καὶ τὸ δόξαν καὶ τὸ δεῖσαν, οὕτω δὴ καὶ τὸ ῥεχθὲν ἀντὶ πλαγιασμοῦ νοηθεῖη, ἴνα ἢ ῥεχθέντος δέ τε νήπιος ἔγνω, κρείττων ἢ φράσις, σολοικοφανῆς οὐσα, καὶ Ἀττικωτέρα καὶ οἰκεία προσώπῳ ἀγωνιῶντι καὶ σχεδιάζοντι. ἐκ δὲ τοῦ «ῥεχθὲν δέ τε νήπιος ἔγνω» ἔοικε ληφθῆναι καὶ τὸ «ἔγνωκα δ' ἢ τάλαινα συμφορᾶς ὑπο». (η. 31) Τὸ δὲ «ἐς πληθὺν ἰέναι» οὐκ ἀνόμοιον ἐστὶ πρὸς τὸ «εἰς ἔθνος ἐτάρων χάζεσθαι». λέγει δὲ πληθὺν τὸν κοινὸν λαὸν πρὸς διαστολήν τῶν ἀριστέων καὶ προμάχων. αὐτοὶ γὰρ λογάδες ὄντες ἐν ὀλίγῳ μετροῦνται, [οὐκ ὄντες «ἀριθμὸς ἄλλως» εἶποι ἂν ὁ Κωμικός, ἐν ἀριθμῷ μέντοι ὄντες.] Τὸ δὲ «μηδ' ἀντίος ἴστασ' ἐμεῖο» καινότερον ἐσχημάτισται ὡς ἀπὸ ἄλλης ἀρχῆς. ἦν γὰρ τὸ ὀρθόν· μηδ' ἀντίον ἴστασθαι ἐμοῦ. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ἀντίον ἴστασθαι ἄντα στήναι ἀνωτέρω ἔφη, ἀλλαχοῦ δὲ ἀντίον ἐλθεῖν, οἷς ἐναντίον ἐστὶ τὸ ἀναχρῆσαι. (η. 34 ς.) Ὅτι τὸ «νῦν μὲν δὴ, Μενέλαε, ἢ μάλα τίσεις γνωτὸν ἐμόν, ὃν ἔπεφνες», οὐ σαφῶς ἐφράσθη. ἐχρῆν γὰρ εἰπεῖν, οὐχ' ὅτι νῦν τίσεις τὸν ἀδελφόν, ἀλλὰ τὴν ὑπὲρ τοῦ ἀδελφοῦ μου ποιήν. αἴτιον δ' ὅτι ἀγωνιῶν ὁ Εὐφορβος οὐ κρατεῖ τῆς φράσεως. ἴσως δὲ καὶ ἀστείως εἶπεν, ὅτι σὺ αὐτὸς πεσὼν ἀποτίσεις μοι οὕτω τὸν ἀδελφόν. (η. 35–7) Ὅτι περιπαθὲς καὶ οἶκτον ἔχον τὸ γνωτὸν ἐμόν ἔπεφνες, «χῆρωσας δὲ γυναῖκα μυχῶ θαλάμοιο νέοιο, ἀρητὸν δὲ τοκεῦσι γόον καὶ πένθος ἔθηκας». (η. 38–40) Εὐφόρβου δὲ λόγοι ταῦτα, ὃς λέγει πρὸς 4.9 Μενέλαον καὶ ὅτι «ἢ κέ σφιν», ἦγουν ὄντως αὐτοῖς δειλοῖσι, «γόου κατάπαυμα γενοίμην, εἴ κεν ἐγὼ κεφαλὴν τε τεῆν καὶ τεύχε' ἐνεΐκας ἐν χερσὶν αὐτοῖς βάλω», τουτέστι θήσω. πολλαχοῦ δὲ οὕτως ἢ λέξις αὕτη νοεῖται. Βαρβαρικὸν δὲ καὶ θρασὺ τὸ τοῦ Εὐφόρβου ἦθος οὕτω ῥαδίως θαρροῦντος παραμυθῆσασθαι τοὺς αὐτοῦ ὡς αὐτὸς ἐξέθετο. (η. 36) Ὅρα δὲ τὸ «χῆρωσας γυναῖκα» ἐνταῦθα κυριολεκτηθὲν, ἐξ οὗ καὶ χήρα ἢ τοιαύτη. ἐν γὰρ τῷ «χῆρωσεν ἀγυιάς» μεταφορικῶς ἢ λέξις κεῖται [Ὅτι δὲ τοῦ χήρα κοινῶς καὶ χήρη Ἰωνικῶς προϋπέστιν ἀρσενικὸν ὁ χῆρος, ἀπὸ τῶν παλαιῶν ἔγνωσται.] Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ «ἐχῆρωσας» λείπει κοινότερον τὸ ἀνδρός, σιγηθὲν

διὰ τὸ πάνυ δῆλον. οὕτω δὲ καὶ ἐν τῷ «χήρωσεν ἀγυιάς» λείπει τὸ ἀνδρῶν ἢ πολιτῶν ἢ τοιοῦτόν τι. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλαι τοιαῦται ἐλλείψεις. Σοφοκλῆς οὖν ἐν τῷ «πρὸς τὸν ἔχονθ' ὁ φθόνος ἔρπει» παρήκε τὸ ἀγαθὸν ὡς φανερόν. πάντως γὰρ ὁ ἔχων ἀγαθόν τι φθονεῖται. τοιοῦτον καὶ τὸ «μεταβολὴ πάντων ἡδύ». δῆλον γὰρ ὡς γλυκύ ἐστὶν ἡ μεταβολὴ οὐχ' ἀπλῶς, ἀλλ' ἡ τῶν κακῶν. Τὸ δὲ «ἐν μυχῷ θαλάμοιο» νεόνυμφον γυναικὰ δηλοῖ, ἔτι δὲ καὶ σῶφρονα ἥτις διὰ σωφροσύνην τοῦ θαλάμου ἐστὶν ἀπρόϊτος. Ἐν δὲ τῷ «θαλάμοιο νέοιο» δύναται τὸ «νέοιο» καὶ ὑπερβατῶς κεῖσθαι, ἵνα λέγη ὅτι ἐχήρωσας γυναικὰ νέου ἀνδρός. ἐκ δὲ τούτου καὶ οἱ χηρωσταί, ὡς προδεδήλωται. καὶ ἔχει ἐντελῶς οὕτω τὸ νόημα. ἄλλως γὰρ ἐλλιπῶς, ὡς ἐρρέθη, πέφρασαι. (η. 37) Τὸ δὲ ἀρητὸς ἐπίθετον μὲν ὄν ὀξύνεται κατὰ ἀναλογίαν, κύριον δὲ τυγχάνον προπαροξύνεται, ὡς δηλοῖ ἐν τοῖς ἐξῆς τὸ Χρόμιος καὶ Ἄρητος θεοειδής, ἐξ οὗ κατὰ παρωνυμίαν καὶ ἡ Ἀρήτη γίνεται. ἐκεῖθεν δὲ καὶ ὁ παρὰ τοῖς ὕστερον Ἄρατος [καὶ τὸ σύνθετον ὁ Δημάρατος καὶ 4.10 ὅσα κατ' αὐτό. πολλῶν δὲ ὄντων, ἅπερ διαφόρως τονοῦνται πρὸς διάφορον σημασίαν κατὰ τὸ ἀρητὸς καὶ Ἄρητος, μνηστέον ἐν αὐτοῖς καὶ τοῦ μαλακός ὀξυτόνου ἐπιθετικοῦ καὶ τοῦ Μάλακος προπαροξυτόνου κυρίου. ἱστορικὸς δὲ ἦν ἐκεῖνος, ὡς ἱστορεῖ ὁ Δειπνοσοφιστής.] Ὅτι δὲ τὸ ἀρητὸν πένθος «ἄρρητον» τινὲς γράφουσι, δῆλον, καὶ ὡς οὐκ εὐαρεστοῦνται οἱ παλαιοὶ τῇ γραφῇ. πάντως δὲ παῖς μὲν ἀρητὸς ὁ εὐκταῖος, γόος δὲ ἀρητὸς ὁ ἀπευκταῖος καί, ὡς εἰπεῖν, ἐπάρατος. μέση γὰρ λέξις ἡ ἀρὰ καὶ τὸ ἀρᾶσθαι, ἀφ' ὧν τὰ τοιαῦτα γίνονται. (η. 38 ς.) Τοῦ δὲ «ἦ κέ σφιν δειλοῖσιν», ἤγουν δειλαίοις, καὶ τοῦ «εἴ κεν ἐγὼ κεφαλὴν» καὶ ἐξῆς, ὁμοία ἡ γραφὴ πρὸς τὸ «ἔδδεισαν θεοὶ οὐδέ τ' ἔδισαν». τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ἦ κε βεβαιωτικῶς κεῖται διὰ τοῦ ῆ, τὸ δὲ δεύτερον διστακτικῶς ἀντὶ τοῦ ἑάν. ἔχουσι δὲ τι καὶ κάλλους κείμενα ἐπαναφορικῶς ἐν καταρχαῖς στίχων. (η. 40) Ἰστέον δ' ἐν τούτοις καὶ ὅτι Φρόντις κύριον κεῖται μὲν καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα, κεῖται δὲ καὶ ἐνταῦθα. ἔστι δ' ἐκεῖ μὲν ἀρσενικὸν ὄνομα κυβερνήτου, ἐνταῦθα δὲ θηλυκόν, γυνὴ Πάνθου, μήτηρ Εὐφόρβου. φησὶ γὰρ «Πάνθω ἐν χεῖρεσσι βάλω», ὡς ἐρρέθη «καὶ Φρόντιδι δίη». Βαρύνεται δὲ Φρόντις κανόνι τοιοῦτω. τὰ εἰς τ τ ῖ ς δισύλλαβα, μὴ ὄντα ἐπιθετικά, παραληγόμενα τῷ ῶ ἢ μόνῳ ἢ σὺν ἐτέρῳ ὀξύνεται. Προίτις, κοιτίς, φροντίς. τὸ Φρόντις ὡς κύριον βαρύνεται πρὸς διαστολήν. τὸ πόρτις οὐ μάχεται. εὐρηται γὰρ καὶ χωρὶς τοῦ τ πόρις. [Ἰστέον δὲ καὶ ὡς, εἰ καὶ ἀηδὲς τι σέσηρε τὸ Φρόντιδι δίη διὰ τὰ συχνὰ ῖ, ὅμως οὐ κατὰ τὸ Ἰριδι δίη.] (η. 41 ς.) Ὅτι ὁ ἐγχειρῶν ἤδη πολέμῳ ἢ ὅλως ἔργῳ τινὶ 4.11 ἐναγωνίῳ καλῶς ἐρεῖ τὸ «οὐκέτι δηρὸν ἀπείρητος πόνος ἔσται οὐδέ τ' ἀδήριτος οὔτ' ἀλκῆς οὔτε φόβοιο». Ποιητικῶν δὲ λέξεων παρίσσωσις τὸ ἀπείρητος καὶ ἀδήριτος. καθ' ὑπερβατὸν δὲ ἡ σύνταξις. λέγει γὰρ ὡς οὐκ ἀπείρατος ἔσται ἀλκῆς καὶ φόβου. περιττὴ δὲ Ἀττικῶς ἡ ἄρνησις ἐν τῷ «οὔτ' ἀλκῆς». ἥρκει γὰρ ἡ πρὸ αὐτῆς. ἐν δὲ τῷ ἀπείρητος καὶ ἀδήριτος λείπει ἀντωνυμία τὸ ἐμοὶ ἢ ὑπ' ἐμοῦ. (η. 43 ς.) Ὅτι φαίνεται καὶ τῷ Μενελάῳ ἡ ἀσπίς χάλκεον ἔχειν ἐκπέταλον. ὁ γοῦν Εὐφορβος οὔτησε μὲν αὐτὸν «κατ' ἀσπίδα, οὐδ' ἔρρηξε χαλκόν», τὸν ἐπιπολάζοντα δηλαδὴ ἐν τῇ ἀσπίδι, «ἀνεγνάμφθη δέ οἱ αἰχμή». εἰ δὲ γράφεται «οὐδ' ἔρρηξε χαλκός»–φέρεται γὰρ καὶ τοιαύτη γραφὴ–, εἴη ἂν χαλκός ἢ τοῦ Εὐφόρβου αἰχμή. Ὅρα δὲ καὶ ὧδε τὸ «ἀνεγνάμφθη αἰχμή», ἄλλοιον ὄν παρὰ τὸ ἀναγναμφθῆναι δεσμόν. ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἀνάλυσιν δηλοῖ ἐν Ὀδυσσεΐα, τοῦτο δὲ σιδήρου ἀπὸ ὀξύτητος ἀμβλύτητα κατ' ἀνάκαμψιν, ἤγουν στροφὴν, εἰς τὸ ἔμπαλιν. (η. 46) Ὅτι ἀνύει καλόν τι ἐνταῦθα ὁ Μενέλαος ἐπευξάμενος Διὶ πατρί. ἀνυσιμώτατον γὰρ πανταχοῦ παρ' Ὀμήρῳ ἡ δικαία εὐχή. (η. 47) Ὅτι στομάχου θέμεθλα τὴν αὐτοῦ θέσιν λέγει, στόμαχον καὶ νῦν φράζων οὐ τὸ τῆς κοιλίας στόμα κατὰ τοὺς ὕστερον, ἀλλὰ τὸν λεγόμενον βρόχθον περὶ τὰ τοῦ λαιμοῦ ἔσχατα. (η. 47–9) Φησὶν οὖν ὡς κατὰ στομάχοιο θέμεθλα ἔνυξεν ὁ Μενέλαος τὸν Εὐφορβον, «ἐπὶ δ' αὐτὸς ἔρεισε βαρεῖη χειρὶ πιθήσας ἀντικρὺ δ' ἀπαλοῖο δι' αὐχένος ἦλυθ' ἀκωκή». εἰ

γοῦν μὴ ὁ βρόχθος ἄλλ', ὡς ἂν τις ἴσως οἰηθείη, τὸ στόμα τῆς κοιλίας ἐπλήγη ὁ Εὐφορβος, πῶς ἀντικρὺ δι' αὐχένος τὸ δόρυ φέρεται. τέμνει δὲ καὶ ἐν τῇ γ' ῥαψωδία στομάχους ἀρνῶν ὁ βασιλεὺς νηλεῖ χαλκῶ. (η. 48) Ὅρα δὲ τὸ «ἔρεισε βαρεῖη χειρὶ πιθήσας» ἀντὶ τοῦ ὤσε. καὶ οὐκ ἔστι καιριωτέραν λέξιν εὐρεῖν. ὅθεν εἴληπται καὶ ἡ ἀντήρεις πληγῆ, καὶ ἀντερεῖδειν τὸ ἀντιβαίνειν καὶ ἔπος πρὸς 4.12 ἔπος ἐρείδειν, καὶ ὅσα τοιαῦτα. Τὸ δὲ «βαρεῖη χειρὶ πιθήσας» σύστοιχόν ἐστι τῷ «ἀλκί πεποισθῶς» καὶ τοῖς ὁμοίοις. (η. 51 ς.) Περὶ δὲ τοῦ ἀπαλοῖο αὐχένος προοδηθῶνται. Ὅτι οὐ μόνον εὖ γεγονότα τὸν Εὐφορβὸν ὁ ποιητὴς παραδοὺς ἀλλὰ καὶ ποδώκη καὶ ἀνδρεῖον, ὡς ἐν τῇ πρὸ ταύτης ῥαψωδία ἐδηλώθη, ὃν καὶ κράτιστον Τρώων μετ' ὀλίγα φησὶν, ἐνταῦθα καὶ κόμην αὐτῷ δίδωσι χαρίεσσαν καὶ οἰκτεῖρει χαμαὶ κείμενον. Λέγει γὰρ «αἵματι οἱ δεύοντο κόμαι Χαρίτεσσιν ὁμοῖαι πλοχομοί θ', οἱ χρυσῶ τε καὶ ἀργύρῳ ἐσφήκωντο». (η. 53–60) Ἐφ' οἷς οἰκτιζόμενος εἰκάζει αὐτὸν εἰς ἔρνος ἐλαίας καλόν, εἰπὼν «οἷον δὲ τρέφει ἔρνος ἀνήρ ἐριθηλὲς ἐλαίης χώρῳ ἐν οἰοπόλῳ, ὅθ' ἄλις ἀναβέβρυχεν ὕδωρ, καλὸν τηλεθάον· τὸ δέ τε πνοιαὶ δονέουσι παντοίων ἀνέμων, καὶ τε βρύει ἄνθει λευκῶ· ἐλθὼν δ' ἐξαπίνης ἄνεμος σὺν λαίλαπι πολλῇ βόθρου τ' ἐξέστρεψε καὶ ἐξετάνυσσ' ἐπὶ γαίῃ», ἢ ἐπὶ γαίης, «τοῖον Εὐφορβὸν Μενέλαος ἐπεὶ κτάνε, τεύχεα ἐσύλα». Οὕτω καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα σεμνύνας ὁ Ὀμηρικὸς Ὀδυσσεὺς τὴν βασιλικὴν παῖδπαρατίθησι τῷ ἐπαίνῳ ἐκείνης καὶ ἀπὸ εὐφροῦς δένδρου παραβολήν. [Ὅρα δὲ ὡς τὰς μὲν τρίχας τῆς τοῦ Ἀχιλλέως πῆληκος αἵματι καὶ κονίαις μιανθείσας ἐσεμνυνεν, εἰπὼν ὅτι πάρος οὐ θέμις ἦν οὕτω γίνεσθαι, τὴν δὲ τοῦ Εὐφόρβου κόμην ἠρέμα ὠκτίσατο οἷα Χαρίτεσσι μὲν ὁμοῖαν, δευομένην δὲ αἵματι. εἰ δὲ τοιοῦτον ὄντα εὐκομον μὴ καρηκομόωντα ἔφη ὁ ποιητὴς, οὐκ ἂν θαυμάση τις ἀναπολήσας εἰς νοῦν ὅτι τὸ καρηκομᾶν καὶ ἐπὶ ἀψύχων λέγεται. Μάτρων γοῦν ὁ παρωδὸς λέγει πού «μυελόεν βλάστημα, καρηκομόωντας ἀκάνθαις». εἰ δὲ σεμνὸν ἢ κατὰ φύσιν καλὴ κόμη, καλῶς ἄρα καὶ ἡ τοῦ Εὐφόρβου εὐλογοῖται, ἐπεὶ οὐδὲ τοῖς ἥρωσι ψόγον εἶχε τὸ καρηκομᾶν. οἱ δὲ γε ὕστερον ἐντριβόμενοι καὶ προκόμια περίθετα λαμβάνοντες, ἀλλ' αὐτοὶ οὐκ ἔστιν εἰπεῖν εἰς ὅσον ἐψέγοντο, ἐπεὶ καὶ γυναικικά εἰσι τὰ τοιαῦτα οἷα πηνήκαις ἢ φενάκαις οἰκεῖα, κατὰ τὸν 4.13 Δειπνοσοφιστὴν εἰπεῖν.] (η. 51) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «Χαρίτεσσιν ὁμοῖαι» ἀντὶ τοῦ τοιαῦται οἷας ἂν ἔχοιεν αἱ Χάριτες. οὐ γὰρ ἔστι κόμας αὐταῖς εἰσὶν αἱ Χάρισι, ταῖς σωματικαῖς δηλαδὴ καὶ μυθικαῖς. (η. 52) Πλοχομοὶ δὲ ἰδοὺ ἐπὶ ἀνδρῶν ὡς τῶν πλοκάμων ἐπὶ γυναιξὶ λεγομένων, ὅθεν καὶ εὐπλόκαμοι ἐκεῖνοι. Δῆλον δὲ ὅτι πλοχομὸς μὲν ἐκ τοῦ πέπλεγμαι πρὸς τινα ὁμοιότητα τοῦ βέβρεγμα βρεχμός, πλόκος δὲ ὁ παρὰ Λυκόφρονι ἐκ τοῦ πλέκω. ἐξ αὐτοῦ ὁ κοινῶς γραφόμενος πλόκαμος, καθὰ ἐκ τοῦ θάλλω θάλος καὶ θάλαμος, ὡς καὶ ἄρχω ἀρχός καὶ ὄρχαμος. Τὸ δὲ χρυσῶ καὶ ἀργύρῳ τρίχας σφηκοῦσθαι πλοῦτόν τε ὑπεμφαίνει τοῦ ἔχοντος καὶ τριχῶν δὲ πολλὴν οὐλότητα. Σφηκοῦσθαι δὲ χρυσῶ καὶ ἀργύρῳ τὸ σφιγγεσθαι οἷα τινὶ σφηκῶματι τῷ ἀπὸ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου λεπτοτάτῳ ἐλκυσματι. φασὶ δὲ οἱ ῥητορικώτερον ἐπιβάλλοντες, ὅτι λανθάνουσιν ἑαυτοὺς οἱ βάρβαροι τὸν ἐν πολέμῳ καλλωπισμὸν λάφυρα τοῖς πολεμίοις φέροντες. Λέγουσι δὲ καὶ ὅτι παραμυθεῖται τὸν φιλέλληνα ὁ ποιητὴς ἀκροατὴν διὰ τῶν τοιοῦτων κομῶν τοῦ καλοῦ Εὐφόρβου, εἴ πού τις δυσχεραίνει ἐφ' οἷς αἱ τῆς περικεφαλαίας τοῦ Ἀχιλλέως πρὸ μικροῦ ἐμίανθησαν ἔθειραι αἵματι καὶ κονίησιν. ἐρρήθη δὲ τις πρὸ τούτων καὶ ἕτερος χρυσοφορῶν. ἄλλως μέντοι ἐκεῖνος ἤυτε κούρη. Ἐκ τῆς τῶν σφηκῶν δὲ κατὰ τὸ μέσον ἐντομῆς εἴληπται τὸ σφηκοῦσθαι. τοῖς γὰρ λεπτῇ μηρίνθω σφιγγομένοις ἔπεται τις καὶ αὐτοῖς διασφάξ κοίλη, ἢ καὶ ἐτυμολογοῦσα τοὺς σφῆκας. (η. 53) Τὸ δὲ «τρέφει ἀνήρ» ἐξαίρετόν τι ἔρνος δηλοῖ, ὃ μόνον ἀπολαβὼν τις ἐπιμελεῖται αὐτοῦ. Τὸ δὲ ἐριθηλὲς οὐ μακρὰν ἐστι τοῦ τηλεθάον, εἶγε καὶ αὐτὸ ἀπὸ τοῦ θάλλειν γίνεται ὡς οἷα θαλέθον. (η. 54) Ἐκ τούτου γὰρ τὸ τηλεθάειν εἰς ὃ συντελεῖ καὶ τὸ τοῦ χώρου οἰοπόλον, εἴ τις ἔρημον αὐτὸν

ἐρμηνεύσει. φασὶ γὰρ τὰ ἐν ἐρημίᾳ καὶ μονάζοντα φυτὰ μάλιστα θάλλειν, τὰ δὲ μὴ τοιαῦτα ἦττον εὐτροφα εἶναι, οἷα τὴν ἀλλήλων εὐφυΐαν τῇ ἐγγύτητι ἀφαιρούμενα. (ἡ. 53) Ἐλαίης δὲ ἔρνος παραλαμβάνει, ἀπλῶς οὕτως ἀρέσαν αὐτῷ πόθῳ τοῦ καλοῦ τοῦδε φυτοῦ, ἴσως δὲ καὶ διὰ τὴν 4.14 Ἀθηναῖν, ἣ ἀνάκειται τὸ τοιοῦτον διὰ τὸν ἐξ αὐτοῦ γλαυκῶπα καρπὸν. Ἰστέον δὲ ὅτι οἰοπόλα ὄρη οὐ μόνον τὰ ἔρημα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, ὅπου δηλαδὴ παρατυχόν τις οἶος, τουτέστι μόνος, πολεῖ, ὃ ἐστὶν ἀναστρέφεται. ἢ καὶ ἄλλως, τὰ μεμονωμένα τοῦ πολοῦντος διὰ τὸ ἐρημάζειν, ἀλλὰ καὶ τὰ εὐθετα εἰς νομάς καὶ ἀγαθὰ οἷς, ἤγουν θρέμματα, πολεῖν ἐν τοῖς ἐκεῖ. (ἡ. 54) Τὸ δὲ «ἀναβέβρυχεν», ὅπερ ὀνοματοποιηθὲν τὸ ἀναπηγάζειν δηλοῖ, γράφεται καὶ ἀναβέβροχεν, ὃ ἐστὶ πίνεται, ὅθεν καὶ τὸ καταβρόξειεν, οἷον «ὄς τὸ καταβρόξειε». Δῆλον δὲ ὅτι τοῦ ἀναβέβρυχέναι λειότερον τὸ ἀναβλύζειν ἐστίν. αὐτὸ δὲ καὶ ἀναβλυσθονεῖν λέγεται, ὡς ἐν ῥητορικῷ εἴρηται Λεξικῷ. (ἡ. 55) Τὸ δὲ «πνοιαὶ δονέουσιν ἀνέμων» τὸ εὐχρηστον δηλοῖ τῆς τῶν ἀνέμων πνοῆς, ὅφ' ὧν τὸ φυτὸν εὐτονον καὶ φυλακτικὸν τοῦ καρποῦ γίνεται. (ἡ. 57 ς.) Εἰ δ' ἄνεμος ἐνταῦθα βόθρου αὐτὸ ἐκστρέφει, ἀλλ' οὐχ' ἀπλῶς ἄνεμος οὗτος, ἀλλὰ ἐλθὼν σὺν λαίλαπι πολλῇ, οὐς καὶ ἐξαπίνης οἶδαμεν πνέοντας κατὰ τοὺς ἐκνεφίας καὶ τυφωνικούς καὶ ὄλως ἀελλῶδεις, καὶ οὐ τρέφοντας ἀλλὰ ἐξολλύνοντας. ἄλλως γὰρ ἀνεμοτραφῆ ἀκούομεν φυτὰ κούφοις αὐξόμενα πνεύμασι. ταῦτα δὲ οἱ ἰδιῶται τεχνῖται ἀνεμόδαρτα λέγουσιν, ἃ δηλαδὴ πνοιαὶ δονέουσι παντοίων ἀνέμων. (ἡ. 56) Ἐνθα τὸ «παντοίων» ἐν ὑψηλῷ ἢ ἀγχωμάλῳ τόπῳ ἐστάναι δηλοῖ τὸ ἔρνος. ἄλλως γὰρ οὐκ ἂν αὐτῷ παντοῖοι προσβάλοιεν ἄνεμοι. Τὸ δὲ βρύειν κυρι 4.15 ολεκτεῖσθαι λέγεται ἐπὶ τοῦ τὴν ἐλαίαν ἀνθεῖν. ἐκ δὲ τοῦ τοιοῦτου ῥήματος ἔοικε λέγεσθαι καὶ ἔμβρυον τὸ ἔνδον γαστρὸς βρύον, ἣτοι ἀνθοῦν. [Ὅτι δὲ βρύειν παρὰ τοῖς ὕστερον καὶ ἐπὶ ὑδάτων λέγεται πηγυμαίων, καθὰ καὶ τὸ βλύζειν, ἐξ οὗ καὶ τὸ «οἴνου ἀποβλύζων», δηλοῖ καὶ ἡ βρύσις, ἣς πρωτότυπον τὸ βρύω, ἀφ' οὗ καὶ τὸ «ἀναβέβρυχεν», ὃ καὶ ἀναπιδύειν λέγεται κοινότερον, ἄλλως δὲ γε κωμικῶς τονθολυγεῖν καὶ κοχυδεῖν, ὡς αἰ παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ χρήσεις δηλοῦσιν, οἷον «ποταμοὶ ἀθάρης καὶ μέλανος ζωμοῦ πλέοι διὰ τῶν στενωπῶν τονθολυγοῦντες ἔρρεον», ἤγουν ποιὸν ἤχον ἀποτελοῦντες, ὅθεν ἴσως καὶ τὸ τονθορύζειν, καὶ πάλιν «αὐτόματοι διὰ τῶν τριόδων ποταμοὶ λιπαροῖς ἐπιπάστοις ζωμοῦ μέλανος καὶ Ἀχιλλείοις μάζαις κοχυδοῦντες ἐπιβλύξ». Τούτων δὲ τὰ μὲν ἐπίπαστα καὶ παρὰ τῷ Ἀριστοφάνει κεῖται. ὁ δὲ μέλας ζωμὸς τοῖς Λάκωσι ποθητὸς ἦν. αἰ δὲ Ἀχιλλεαὶ μάζαι προδεδήλωνται. ἀπὸ δὲ τοῦ κοχυδεῖν καὶ τὸ κοχυδεσκεν εὐρηται. Τὸ δὲ ἐπιβλύξ ἐκ τοῦ βλύζω βλύξω Δωρικοῦ παρήκται. ταῖς δὲ Ἀχιλλεῖοις μάζαις καὶ αἰ κατὰ Αἴγιναν συναξιοῦνται λόγου, οἷον «μάζαι δ' ἐν ταῖσι παλαιστραῖς Αἰγιναῖαι κατεβέβληντο».] (ἡ. 56) Ἄνθος δὲ λευκὸν τὸν κυπρισμὸν τῆς ἐλαίας φησὶ κατὰ τοὺς παλαιούς, οἳ φασὶ καὶ κοτινοφόρους ὡς τὰ πολλὰ τοὺς ὑψηλοὺς εἶναι τόπους. ἀμέλει, φασὶ, καὶ ἐν ἀκροπόλει τῆς Ἀττικῆς πρῶτον ἐλαία ἐφάνη. (ἡ. 58) Τὸ δὲ «βόθρου ἐξέστρεψεν» 4.16 παρατηρημένως ἐρρέθη. μετέωροι γὰρ εἰσι καὶ ἐπιπολῆς κείμενοι τῆς ἐλαίας αἰ ρίζαι καὶ διὰ τοῦτο εὐκατάστροφοι διὸ καὶ γύρους ἐπισκάπτουσιν αὐταῖς. οὐκ ἂν δὲ εἴη καιριωτέραν λέξιν εὔρειν οὔτε τοῦ «βόθρου», περὶ ὃν ἔστηκεν ἡ ἐλαία διασχοῦσα ταῖς ρίζαις τὴν γῆν, οὔτε τοῦ ἐξέστρεψεν, εἰ καὶ δοκεῖ καίριον ὁμοίως εἶναι καὶ τὸ ἀνέστρεψεν, ὡςπερ καὶ τὸ ἀνέστρεψεν. (ἡ. 59 ς.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι δεξιῶς ἀπέδωκε τὴν κατὰ τὸν Εὐφορβὸν παραβολὴν ἀκολουθῶς τῇ ἀρχῇ. εἰπὼν γὰρ «οἶον δὲ τρέφει ἔρνος ἀνὴρ», ἐπάγει «τοῖον Πάνθου υἱὸν Μενέλαος ἔκτανε». Σημεῖωσαι δὲ ὅτι οὐδένα Τρωϊκὸν ἄνδρα πεσόντα ὠκτίσατο πλέον τοῦ Εὐφορβου ὁ ποιητής, σεμνύνων καὶ οὕτω τὸν τοῦ Ἀχιλλέως ἑταῖρον ὡς ὑπὸ ἀξιολόγου ἀνδρὸς πεσόντα, καὶ ὅτι ἄριστα καὶ ἡ πρὸς τὸ τῆς ἐλαίας ἔρνος παραβολὴ ἐπ' αὐτῷ πεποιήται. ἔδει γὰρ τὸν καλὸν φυτῷ παραβαλεῖν αἰεὶ τὸ κάλλος φυλάσσοντι. διὸ καὶ ἡ Θέτις τοιαύτη χρήσεται παραβολῇ ἐπὶ τοῦ φιλάτου παιδός.

τοὺς μέντοι Λαπίθας ἀλλαχοῦ διὰ τὸ ἐν μάχῃ στάσιμον δρυσὶν εἴκασεν, αἱ ἄνεμον μένουσιν αἰεὶ καὶ ὑέτον. τῷ δὲ τοῦ Ἑκτορος μεγέθει πεσόντος πρὸ τούτου κεραυνωθείσης δρυὸς εἰκῶν ἤρμοσεν. (η. 61–9) Ὅτι γλυκεῖα παραβολῇ τῇ περὶ τοῦ καλοῦ Εὐφόρβου ἐπιπέκει συναπτῶς ὁ ποιητὴς ἑτέραν φοβερὰν, τὴν ἀπὸ λέοντος ἀπροσμάχου, κεραυνῶς κἀνταῦθα δεξιῶς ταῖς προσηκούσαις ἰδέαις τὴν ποίησιν, ἔνθα τὸν Μενέλαον, ἐν οἷς τοῦ Εὐφόρβου περιέγρονε, λέοντι παραβάλλει, ὃς «ὄρεσίτροφος, ἀλκὴ πεποιθὼς, βοσκομένης ἀγέλης βοῦν ἀρπάσει, ἢ τις ἀρίστη, τῆς δ' ἐξ ἀυχέν' ἔαξε λαβῶν κρατεροῖσιν ὁδοῦσι πρῶτον, ἔπειτα δὲ θ' αἶμα καὶ ἔγκατα πάντα λαφύσσει δηῶν, ἀμφὶ δὲ τὸν γε κύνες ἄνδρες τε νομῆες πολλὰ μάλα ἰύζουσιν ἀπόπροθεν οὐδ' ἐθέλουσιν ἀντίον ἐλθέμεναι· μάλα γὰρ δριμύς χόλος αἰρεῖ», τὸν λέοντα δηλαδὴ, ἢ «μάλα γὰρ χλωρὸν δέος αἰρεῖ», τοὺς νομέας δηλονότι, «ὡς τῶν οὐ τινὶ θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι ἐτόλμα ἀντίον ἐλθεῖν Μενελάου». Καὶ ὄρα ὡς ἡ παραβολὴ αὕτη ὅλη ὅλω προσαρμύζει τῷ πράγματι καί, κατὰ τοὺς παλαιοὺς εἰπεῖν, πάντα πᾶσι παραβέβληται, τὸ πλῆθος τῶν Τρώων ἀγέλη βοῶν, ὁ ἄριστος Εὐφορβὸς τῇ ἀρίστη βοῇ, ὁ κτείνας Μενελάος τῷ τὸν ἀυχένα τῆς βοῆς κρατεροῖς ὁδοῦσι κατάξαντι λέοντι, ἢ ἀπραξία τῶν Τρωϊκῶν ἀριστέων κυσὶ καὶ βουκόλοις, οἱ θέλοντες ἀμῦναι οὐ δύνανται. (η. 62) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι καὶ νῦν τὸ ἀρπάζειν ἐπὶ λέοντος εἶπεν κυριολεκτούμενον ἐπ' αὐτοῦ, καθὰ καὶ ἐπὶ λύκου καὶ κυνὸς καὶ 4.17 τῶν τοιούτων. Ὅτι δὲ τὸ ἄριστον ἐν θρέμμασιν ὑπὸ τοιούτων θηρίων ἀρπάζεται, προεδηλώθη ἐν τῷ «ὑπ' ἐκ μῆλων αἰρεύμενοι», καὶ ὅτι δὲ ἰδιότης λέοντός ἐστι καταγνύειν τὸν ἀυχένα τῆς ἀρπαγείσης βοῆς πρὸς ἀσφάλειαν ἑαυτοῦ προδεδήλωται καὶ αὐτό. (η. 64) Λαφύσσειν δὲ κυρίως καὶ αὐτὸ ἐπὶ λέοντος καὶ λύκου καὶ τῶν ὁμοίων. (η. 66) Τὸ δὲ ἰύζειν εἶδος ἐστὶ συριγμοῦ, ἐξ οὗ καὶ ὄνομα ὁ ἰύγμος, ὡς τὸ «μολπῇ τ' ἰύγμῳ τε». ἐξ αὐτοῦ δὲ καὶ ἰύγξ ὄρνειον, ὡς ἀπὸ τοῦ σαλπίζω σάλπιγξ. Ὅτι τὸ μείζον ὁ ποιητὴς δοῦς τῷ Μενελάῳ, ἤγουν τὸν τοῦ Εὐφόρβου φόνον, ἀποστεροῖ αὐτὸν τοῦ ἐλάττονος. ἱστορεῖ γὰρ μὴ δυνηθῆναι αὐτὸν συληῖσαι τὰ τεύχεα ἐκείνου. (η. 71 ς.) ἐπεὶ φησὶν, ἀγάσατο Φοῖβος Ἀπόλλων, ὃ ἐστὶν ἐφθόνησε, καὶ ἐπῶρσε τῷ Μενελάῳ τὸν Ἑκτορα. ἔστι δὲ ὁ τοῦ Ἀπόλλωνος ἐνταῦθα φθόνος κώλυμα ἐκ τοῦ μοιριδίου, εἰς ὃ μυριαχοῦ ὁ Ἀπόλλων ἐκλαμβάνεται. (η. 73) Ὅτι οὐ μόνον ἐν Ὀδυσσεΐα Μέντης Ἑλληνικός, ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα Μέντης ἡγήτωρ Κικόνων, τῶν καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα δηλουμένων, ἔθνος Θρακικοῦ περὶ που Μαρώνειαν, ἐπικουροῦντος τοῖς Τρωσίν. (η. 75–8) Ὅτι παροιμιῶδες τὸ «ἀκίχητα διώκων», λεχθὲν παρὰ Ἀπόλλωνος πρὸς Ἑκτορα, ὅτε τοὺς Ἀχιλλέως ἵππους ἐδίωκεν. οὐς καὶ ἐπαινῶν φησὶν ὅτι ἀλεγεινοὶ αὐτοί, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ προερρέθη, «ἀνδράσι γε θνητοῖσι δαμῆναι ἢ δ' ὀχέεσθαι ἄλλω γ' ἢ Ἀχιλλῆϊ, τὸν ἀθανάτη τέκε μήτηρ». Τὸ δὲ ὄλον τῆς φράσεως οὕτως «Ἐκτωρ, σὺ μὲν ὦδε θέεις ἀκίχητα διώκων ἵππους Αἰακίδαο. Οἱ δ' ἀλεγεινοί» καὶ ἐξῆς, ὡς προσεχῶς γέγραπται. Ἐντεῦθεν δὲ τὸν τε Ἀχιλλέα ἰπότην ἄριστον καί, ὡς εἰπεῖν, ἰππόδαμον συλλογιστέον, καὶ τοὺς ἵππους δὲ αὐτοῦ ἀγερώχους ἐπινοητέον. οὕτω καὶ ὁ Βουκέφαλος ἵππος Ἀλεξάνδρῳ μόνῳ εἴκειν ἡγάπα. (η. 75 ς.) Τὸ δὲ πλῆρες τῆς ῥηθείσης παροιμιώδους συντάξεως τοιοῦτον· σὺ μὲν ὦδε θέεις, εἶτα ὡς ἄλλης ἀρχῆς, ἀκίχητα διώκων ἵππους, καὶ τὸ ἐξῆς. Ποσειδώνιος δέ, ὁ Ἀριστάρχου ἀναγνώστης, οὕτω λέγει· σὺ μὲν ὦδε θέεις ἀκίχητα, εἶτα· διώκων ἵππους 4.18 Αἰακίδαο, καὶ τὸν Ἀρίσταρχον ἀποδέχεσθαι τοῦτο. [(η. 77) Τὸ δὲ ὀχέεσθαι ἄλλοθι μὲν ἐνεργητικῶς νοεῖται, οὕτω γὰρ φαμεν, ὡς θέλει τις ἐφ' ἵππου ὀχεῖσθαι. ἐνταῦθα δὲ ὀχέεσθαι λέγει τοὺς Ἀχιλλέως ἵππους παθητικῶς παντὶ τοῦ ὑπὸ ἡνιόχῳ, ἤγουν ἀναβάτη, γίνεσθαι.] (η. 78) Τὸ δὲ «ἄλλω γ' ἢ Ἀχιλλῆϊ» καινῶς ἐσχημάτισται καθ' ὁμοιότητα τοῦ «ἀνθρώπου, ὃς ἐπίορκον ὁμόσει». οὕτω γὰρ κἀνταῦθα ἐκ τοῦ «ἀνδράσι θνητοῖς» κατέβη εἰς ἐνικὸν τὸ «ἄλλω». ἄλλως δὲ ἦν τὸ τετριμμένον καὶ σύννηθες, ὡσπερ ἐκεῖ «ἀνθρώπων, ὃς ἐπίορκήσει», οὕτω κἀνταῦθα «ἀνδρῶν ἄλλω ἢ Ἀχιλλῆϊ». Ὅρα δὲ

κάνταῦθα τὸν ᾠ-ε σύνδεσμον ἐν τῷ «ἄλλω γ' ἢ Ἀχιλῆϊ» οὐκ ἀναγκαίως ἐπεντεθέντα. οὐδὲ γὰρ ἡ χασμωδία, ἢν ἰάται, σκληρὰ ἦν. ἡ δὲ ἀθανάτη ἀναλόγως εἴρηται τῷ ἢ εὐποιήτη, ἢ εὐξέστη, ἢ ἀσβέστη, καὶ τοῖς ὁμοίοις. (ἡ. 80) Ὅτι τὸ διαλελυμένως ἤδη συνταχθὲν μετὰ δοτικῆς «περὶ Πατρόκλω βαῖνε» συνάψας ἐνταῦθα συντάσσει ὁμοίως εἰπὼν «Πατρόκλω περιβάς». Ὅτι τὸν Εὐφορβον Τρώων ἄριστον λέγει. τὸν δ' αὐτὸν καὶ Δάρδανον φθάσας εἶπε. Τρώες ἄρα καὶ οἱ Δάρδανοι, ὡς καὶ ὅτε λέγει Τρώες καὶ Λύκιοι καὶ Δάρδανοι, μέσους τιθεὶς ἐκεῖ τοὺς ἐπικούρους, ὡς δῆθεν ἰσοτίμους τοῖς Ἰλιεῦσιν. [(ἡ. 81) Ἐνταῦθα δὲ κεῖται καὶ ἀφελῆς ἐκ περισσοῦ ἔννοια σχεδιαστικὴ ἀναπληροῦσα στίχον. εἰπὼν γὰρ Ἀπόλλων Ἐκτορι ὅτι Μενέλαος ἔπεφνεν Εὐφορβον, ἐπάγει «παῦσε δὲ θούριδος ἀλκῆς», ὅπερ οὐδ' ὄλως ἐχρῆν λαληθῆναι. Προδηλότατον γάρ, ὡς ὁ φονευθεὶς πέπαυται τοῦ τε θοῦρος εἶναι καὶ τοῦ ἀλκῆν ἔχειν.] (ἡ. 82) Ὅτι θείας βοηθείας φραστικὸν τὸ «ἔβη θεὸς ἂν πόνον ἀνδρῶν». (ἡ. 83 ς.) Ὅτι ἀμυντικοῦ ἀνδρὸς τὸ τὸν δεῖνα «αἰνὸν ἄχος πύκασε φρένας ἀμφιμελαίνας, πάπτηνεν δ' ἄρ' ἔπειτα κατὰ στίχας», ὡς 4.19 ἀμυνόμενος δηλαδῆ. Τὸ δὲ «ἀμφιμελαίνας» τινὰ τῶν ἀντιγράφων οὐ μίαν σύνθετον οἶδασι λέξιν ἀλλὰ δύο, ἵνα λέγῃ· ἀμφὶ φρένας μελαίνας. (ἡ. 88) Ὅτι καὶ νῦν ὀξέα κεκληγένοι φησὶ τὸν Ἐκτορα, ἐξ ἀετοῦ ἢ τινος ἀετώδους τὸ κεκληγένοι λαβῶν. καὶ φλογὶ δὲ αὐτὸν εἰκάζει, εἰπὼν «ὀξέα κεκληγῶς φλογὶ ἵκελος Ἡφαίστοιο ἀσβέστῳ». καὶ εἶχε μὲν εἰπεῖν ταῦτα καὶ διὰ παραβολῶν πλατυτέρων, στενοῖ δὲ ὅμως τὸν λόγον συγκατεπειγόμενος τῷ καιρῷ. Τὴν δὲ ἄσβεστον φλόγα φθάσας ἀσβέστην ἔφη ἐν τῷ «κατ' ἀσβέστη ἐκέχυτο φλόξ». [Ἰστέον δὲ ὡς τὸ μὲν «φλογὶ ἵκελος» ἐξ ὀρθοῦ ἐστὶ παραβολή, τὸ δὲ «ὀξέα κεκληγῶς» ἔμφασιν μόνον ἔχει παραβολῆς.] (ἡ. 90–101) Ὅτι λογιμοῖς Μενέλαος ἐνταῦθα ταλαντεύεται τοιούτοις νεμέσιν μὲν ὑφορώμενος καὶ αἰδούμενος, εἰ τὸν Πάτροκλον λίπη κείμενον δι' αὐτόν, εἰ δὲ ἀντιστῆ, δεδιῶς κίνδυνον. εἶτα κρίνει οὐ νεμεσητὸν εἶναι χωρῆσαι τῷ Ἐκτορι, ἵνα μὴ θεομαχῆ, ἐπεὶ ὁ Ἐκτωρ ἐκ θεοῦ πολεμεῖ. Καὶ ὄρα μεγαλοπρέπειαν ἦθος. οὐ γὰρ θνητῷ ὑποχωρεῖν λέγει ἀλλὰ θεῷ. Ἔστι δὲ ἡ Ὀμηρικὴ φράσις τοιαύτη «ὦμοι ἐγών, εἰ μὲν κε λίπω κατὰ τεύχεα καλὰ Πάτροκλον θ' ὃς κεῖται ἐμῆς ἔνεκ' ἐνθάδε τιμῆς, μὴ τίς μοι Δαναῶν νεμεσήσεται, ὅς κεν ἴδηται. εἰ δέ κεν 4. Ἐκτορι μούνος ἐὼν καὶ Τρωσὶ μάχωμαι αἰδεσθεῖς, μὴ πῶς με περιστείωσιν ἕνα πολλοί· Τρώας δ' ἐνθάδε πάντας ἄγει κορυθαιόλος Ἐκτωρ. ἀλλὰ τί μοι ταῦτα φίλος διελέξατο θυμός; ὀππότ' ἀνήρ ἐθέλῃσι πρὸς δαίμονα φωτὶ μάχεσθαι, ὃν θεὸς τιμᾶ, τάχα οἱ μέγα πῆμα κυλίσθη. τῷ μ' οὐ τις Δαναῶν νεμεσήσεται ἰδὼν Ἐκτορι χωρήσαντα, ἐπεὶ ἐκ θεόφιν πολεμίζει». Καὶ ὄρα ἐν τοῖς ῥηθεῖσι μνήμην αἰδοῦς βλαβεράς. εἰ γὰρ αἰδεσθεῖς ὁ Μενέλαος πολεμήσει εἰς πρὸς περιστάντας πολλούς, ὃ ἐστὶ πρὸς πάντας Τρώας, ὡς δηλοῖ τὸ «Τρώας δ' ἐνθάδε πάντας ἄγει Ἐκτωρ», βλαβήσεται ἄν. καὶ τοίνυν οὔτε νεμεσητέον ἀπλῶς, ἀλλ' οὐδὲ ἐπιστρεπτέον τῶν νεμεσῶντων αἰδουμένοις εἰκῆ, ἀλλ' ἐκάτερα, ὅτε δέον ἐστίν. (ἡ. 91) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «ὦμοι ἐγών» πολλαχοῦ προκατάρχει τοιούτων τε λόγων καὶ ἐννοιῶν δὲ γοερῶν, ὡς οἷα προοιμιακόν τι νόημα. (ἡ. 93 ετ 95) Ὅρα δὲ καὶ σχῆμα συνήθως ἔλλειπτικὸν ἐν τῷ «μὴ τίς μοι νεμεσήσεται, καὶ «μὴ πῶς με περιστείωσι». λείπει γὰρ συνήθως ἐν τούτοις τὸ δέδοικα ἢ τοιοῦτόν τι ῥῆμα, ἵνα λέγῃ, ὅτι δέδοικα μὴ νεμεσηθῶ, καὶ δέδοικα μὴ κινδυνεύσω. οἰκεῖον δὲ τὸ σχῆμα καὶ νῦν ἀνδρὶ ἐναγωνίῳ καὶ μὴ ἔχοντι φράζειν ἐντελῶς διὰ ἔπειθιν. (ἡ. 94) Τὸ δὲ «Ἐκτορι καὶ Τρωσὶ» μεγαλοφροσύνην ἔχει, ὡς τοῦ Μενελάου μὴ δεδιότος μόνον τὸν Ἐκτορα, πάντας δέ, ὡς δεδήλωται. (ἡ. 95) Τοῦ δὲ «περιστείωσιν» ὃ ἐστὶ περίξ κυκλώσουσι, πρῶτον ἀπαθὲς τὸ στέωμεν, οὗ χρήσις ἐν τοῖς πρὸ τούτων. [Ὅλον δὲ τὸ «περιστείωσιν ἕνα πολλοί» δύναται καὶ παροιμιώδες εἶναι. Τὸ δὲ πολλοὶ δοκεῖ μὲν ἀντὶ τοῦ πάντες κεῖσθαι, ὡς καὶ προεῖρηται, μάλιστα δὲ ἀσφαλῶς ἔχει κατὰ φύσιν ἀορίστως νοούμενον. εἰ γὰρ καὶ 4.21 πάντες ἐνὶ τινὶ ἐπέλθωσιν ἀλλ' οὐκ ἤδη καὶ

πάντες αὐτὸν περιστήσονται τὸν ἕνα, τὸν ὀλίγον, πολλοὶ δέ τινες, ὡς εἰκός.] (η. 98) Τὸ δὲ «πρὸς δαίμονα φωτὶ μάχεσθαι» ταῦτὸν μὲν ἐστὶ τῷ διὰ μέσου φωτὸς θεοφιλοῦς δαιμονομαχεῖν, στρυφνῶς δὲ καὶ συνεστραμμένως πέφρασαι διὰ συντομίαν. βούλεται δὲ λέγειν, ὅτι ὁ μαχόμενος ἀνδρὶ, ὃν δαίμων τιμᾶ, εἰ καὶ δοκεῖ ἀπλῶς ἀνθρώπῳ μάχεσθαι, ἀλλ' ἀληθῶς διὰ μέσου τοῦ τοιούτου δαίμονι μάχεται. τοῦτο δὲ ἀλλαγέντος τοῦ δαίμονος εἰς ἀγαθὸν ὄνομα καλὸν ἔσται γνωμικόν, ἵνα εἴπῃ ὅτι ἐπιβλαβὲς ἐστὶν, ὅτε τις ἐθέλει πρὸς θεὸν φωτὶ μάχεσθαι, ὃν ἐκεῖνος τιμᾶ. δι' οὗ δηλοῦται, ὡς οὐ χρὴ θεοφιλεῖ ἀνδρὶ ἀνθίστασθαι. εἰ γὰρ θεῷ φίλος ὁ πολεμούμενος, κοινὰ δὲ τὰ τῶν φίλων, κοινὸς ἄρα καὶ ὁ πόλεμος τῷ τε θεῷ καὶ τῷ θεοφιλεῖ, ὃν ἐνέφηεν Ὅμηρος ἐν τῷ «ἐπεὶ ἐκ θεόφιν πολεμίζει», ὃ ταῦτὸν τῷ «ἐπεὶ θεοφιλὴς ἐστὶ». (η. 99) Τὸ δὲ «πῆμα ἐκυλίσθη» καὶ νῦν ἀντὶ τοῦ ἄνωθεν ἐκ θεοῦ ἐπῆλθε. (η. 101) Τὸ δὲ «Ἐκτορι χωρήσαντα» ἀντὶ τοῦ ἀναχωρήσαντα, ὑποχωρήσαντα, ἐκχωρήσαντα, ὃ καὶ εἴκειν λέγεται. (η. 102–4) Ὅτι πάνυ ὁ ποιητὴς ἐξαίρει τὸν Αἴαντα, οὐ μόνον ὅτε λέγει ὡς περὶ μὲν εἶδος, περὶ δ' ἔργα ἐτέτυκτο πάντων Ἀχαιῶν μετ' Ἀχιλλέα, ἀλλὰ καὶ μάλιστα νῦν, ὅτε ὁ Μενέλαος λέγει, ὡς «εἴ που Αἴαντός γε βοὴν ἀγαθοῖο πυθοίμην, ἄμφω ἂν ἰόντες ἐπιμνησαίμεθα χάρμης καὶ πρὸς δαίμονά περ», ἦγουν, Αἴαντος συμμαχοῦντος οὐ μόνον ἐμμέσως, ὡς ἀνωτέρω ἐρρήθη, μαχοίμεθα ἂν πρὸς δαίμονα, ὃ ἐστὶ διὰ μέσου θεοφιλοῦς ἀνδρός, ἀλλὰ καὶ ἀμέσως πρὸς αὐτὸν δαίμονα. ὃ καὶ Διομήδης πλάττεται ποιῶν ἐν τῇ ε' ῥαψωδίᾳ, οὐ μόνον διὰ μέσου τοῦ Αἰνείου πολεμήσας τῇ μητρὶ Ἀφροδίτῃ, ἀλλὰ καὶ αὐτῇ ἐκεῖνη ἀντικαταστάς καὶ τρώσας. Τὸ δὲ Ὀμηρικὸν τοῦτο θεοσεβὴς τις ἀνὴρ μετακεντρίσας ὡς εἰ καὶ θάλος εὐγενὲς εἰς θεῖον λειμῶνα, εἴποι ἂν ποτε περὶ ἐναρέτου ἀνδρός, ὡς εἴ που πυθοίμην τοῦ δεινός, ἄμφω ἂν ἐλθόντες ἐπιμνησαίμεθα χάρμης καὶ πρὸς δαίμονά περ, ἦγουν οὐ πρὸς μόνον ἄνδρα δαιμονοφιλή, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτὸν δαίμονα τὸν κάκιστον δηλαδὴ. 4.22 [Ἡ δὲ προκειμένη ἔννοια χρησιμεύει καὶ εἰς τὸ «σύν τε δὺ' ἐρχομένω», καὶ ἀπλῶς εἰς τὸ περὶ συζυγίας φιλικῆς.] (η. 105) Ἐν δὲ τοῖς ἐξῆς παροιμιῶδες τὸ «κακῶν δέ κε φέρτερον εἶη», ἀντὶ τοῦ ὡς ἐν κακοῖς κάλλιον. ἐντεῦθεν Σοφοκλῆς παραξέσας ποιεῖ τὸν Οἰδίποδα λέγοντα περὶ αὐτοῦ, ὅτι κάλλος κακῶν ὑπουλον ἐξετράφη, ἀντὶ τοῦ ἐν κακοῖς μέγα καὶ περιφανές. εἶη δ' ἂν ὁμοίον τι καὶ τὸ «καλόν γ' ὄνειδος σπαργάνων ἀνειλόμην». ἕτερος δὲ τις τὸ φέρτερον κακῶν ἄλλως ἔφρασε, τοῦ κακοῦ τὸ μείον εἰπών, ἐξ Ὀμήρου καὶ αὐτὸς κερδάνας τὸ νόημα. φέρτατον δὲ κακῶν Ὅμηρος ἐνταῦθα ἔφη τὸ νεκρὸν γοῦν κομίσει τῷ Ἀχιλλεῖ τὸν Πάτροκλον. (η. 102) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐλλόγου διαστολῆς χρεῖα ἐν τῷ «Αἴαντός γε», ἵνα μὴ νοοῖτο «Αἴαντός γε βοὴν πυθοίμην», ἀλλὰ «Αἴαντος πυθοίμην βοὴν ἀγαθοῦ». καὶ συντάσσεται καὶ νῦν τὸ «πυθοίμην» μετὰ γενικῆς. Ὅτι αἰδούμενος οἶον ὁ ποιητὴς ἐπὶ Μενελάῳ φεύγοντι διὰ τὸ Τρώων στίχας ἐπελθεῖν ἄρχοντος Ἐκτορος λένον αὐτὸν εἰκάζει οὕτω πάσχοντι, ὡς ἂν ὧδε γοῦν σεμνύνη τὸν ἥρωα, (η. 108–12) Καὶ φησιν «αὐτὰρ ὃ γ' ἐξοπίσω ἀνεχάζετο», ἦγουν ὡς μετ' ὀλίγα φησίν, ἀπὸ Πατρόκλιο κίε, «λεῖπε δὲ νεκρὸν, ἐντροπαλιζόμενος ὡς τε λῖς ἠϋγένειος», ὁ πολλαχοῦ κείμενος, «ὃν ῥα κύνες τε καὶ ἄνδρες ἀπὸ σταθμοῖο δίωνται», ἦγουν διώκωσιν, «ἔγχεσι καὶ φωνῇ· τοῦ δ' ἐν φρεσὶν ἄλκιμον ἦτορ παχνοῦται, ἀέκων δέ τ' ἔβη ἀπὸ μεσσαύλοιο», τουτέστι σταθμοῦ. ἀγροτικά δὲ ἄμφω ταῦτα κατοικία. Ἰστέον δὲ ὅτι ιδιότης λέοντος καὶ τὸ διωκόμενον μὴ φεύγειν προτροπάδην, ἀλλ' ἐντροπαλιζέσθαι, ὃ ἐστὶ συχνὰ μεταστρέφεσθαι ἐν τῷ, ὡς ἀλλαχοῦ φησιν, «ὀλίγον γόνυ γουνὸς ἀμείβειν», ὃ μεταλαβὼν τις ἐπὶ σκέλος χωρεῖν λέγει, οὐ φράσας κάλλιον τοῦ 4.23 ποιητοῦ, ὃς τὸ γόνυ γουνὸς ὀλίγον ἀμείβειν πρὸς τὸ «μακρὰ βιβιάσθων» ἀντιδιέστειλε. (η. 110) Τὸ δὲ δῖω ῥῆμα, ἐξ οὗ τὸ «δίωνται», οὕτω μὲν λεγόμενον σκορακίζεται τοῖς λογογράφοις, συντεθὲν δὲ μετὰ τοῦ ὦκα εὐχρηστεῖται. ἀπ' αὐτοῦ γὰρ τὸ διώκειν. (η. 111) Τὸ δὲ «ἐν φρεσὶν ἄλκιμον ἦτορ»,

δηλοῖ ἀλκί μὲν μηκέτι πεποιθέναι τὸν φεύγοντα λέοντα, φύσει δὲ ὅμως ἄλκιμον ἦτορ ἔχειν. Φρένες δὲ ἰδοῦ καὶ ἐπὶ λέοντος ὡς ὄνομα σπλάγχνου. ἴσως δὲ οὐκ ἂν καὶ πραπίδας ῥηθείη ἂν ἔχειν ὁ λέων, εἰ μὴ πάντη ταυτόν φρένες καὶ πραπίδες. (η. 112) Τὸ δὲ «παχνοῦται ἦτορ» κεῖται μὲν καὶ παρ' Ἡσιόδω ἐν τῷ «ἐπάχνωσε φίλον ἦτορ», δηλοῖ δὲ τὸ πυκνοῦται καὶ οἶον πήγνυται τῇ λύπῃ. ἐπεὶ καὶ ἡ πάχνη δρόσος ἐστὶ πεπυκνωμένη καὶ πεπηγμένη. ἢ καὶ ἄλλως, παχνοῦται ἀντὶ τοῦ ψύχεται. εἰώθασι δὲ οἱ παλαιοὶ ψυχρὰ λέγειν τὰ ἀηδῆ, ὡσπερ αὖ πάλιν ἐκ τοῦ ἐναντίου θερμὰ τὰ προσηνῆ. διὸ καὶ θαλπωρὴ ἢ ἐλπίς. Τὸ δὲ «ἀέκων» παροξύνεται παραδόξως. οὐδεμία γὰρ μετοχὴ ἐν συνθέσει ἀναβιβάζει τὸν τόνον ὅτι μὴ μόνῃ ἢ ἀέκων. τὸ Εὐέλθων οὐκ ἀντίκειται πρὸς τὸν τοιοῦτον λόγον, οὐ γὰρ ἀπλῶς μετοχή, ἀλλὰ κύριον παρὰ Ἡροδότῳ μετοχικόν ἐστὶν ὄνομα. (η. 117) Ὅτι στρατηγικὸν τὸ «θαρσύνοντα ἐτάρους καὶ ἐποτρύνοντα μάχεσθαι». εἴρηται δὲ περὶ Αἴαντος. (η. 118) Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ θεσπέσιον ἐτυμολογῶν φησι «θεσπέσιον γὰρ σφιν φόβον ἔμβαλε Φοῖβος», οἶονεὶ λέγων ὅτι ὁ φόβος ἐκ Φοῖβου ὡς ἐκ θεοῦ συνέπεσεν ἢ ἐνέπεσεν, οὐ μὴν ἀπὸ δειλανδρίας. ἔχει δὲ τι νῦν παρηγήσεως τὸ φόβος καὶ Φοῖβος. (η. 1) Ὅτι ὄτρυντικὸν εἰς κίνδυνον τὸ «δεῦρο, πέπον», περὶ τοῦ δεῖνος σπεύσομεν, ἵνα δηλαδὴ μὴ ἀσπουδεὶ ποιήσαιεν οἱ ἐχθροὶ ὃ βούλονται. Μενέλαος δὲ εἶπε τὸ «δεῦρο, πέπον», καὶ ἐξῆς, προκαλούμενος τὸν Αἴαντα ὑπερμαχῆσαι κειμένου 4.24 τοῦ Πατρόκλου. Δῆλον δὲ ὡς οὐκ ἂν εἶη ψεκτικὴ λέξις ἐνταῦθα ὁ πέπων, εἰ καὶ ἐν ἄλλοις ψόγον ἐμφαίνει, ὡς καὶ ἐν τῷ «ὦ πέπονες, κάκ' ἐλέγχεα». Ἐνθα ἐνθυμητέον καὶ τὸ τοῦ Ἡρακλείδου, εἰπόντος ἐν τοῖς περὶ τοῦ πιφάυσκω, ὅτι καὶ τὸ παρ' Ὀμήρῳ «ὦ πέπονες» κατὰ ἀναδιπλασιασμὸν πεποιήται ὡς ἀπὸ τοῦ φόνου, μεταπεσόντος τοῦ φ εἰς τὸ π. οἱ γὰρ Δωριεῖς, φησί, τοὺς ἐπονειδίστους φόνους λέγουσιν, οἶονεὶ ἄξια φόνου δεδρακότας, καὶ μετὰ προθέσεως δὲ καταφόνας φασί. καὶ οὕτω μὲν Ἡρακλείδης. Ἔστι δ' ἐκ τούτου ἀκριβώσασθαι καὶ τὸ «κατηφόνας», τί δηλοῖ, ὅπερ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτά που λέγει ὁ ποιητής. (η. 122) Ὅτι ἐθέλει σπεῦσαι Μενέλαος κὰν γοῦν γυμνὸν προφέρειν τῷ Ἀχιλλεῖ τὸν φίλον Πάτροκλον, οὐχ' ἀπλῶς δὲ πάντως γυμνὸν ἀλλὰ τῶν ὄπλων. διὸ καὶ ἐπάγει τὸ «ἀτὰρ τά γε τεύχεα ἔχει Ἐκτωρ», ἀσπουδεὶ πάντως, ταυτόν δ' εἰπεῖν ἀπονητὶ, αὐτὰ λαβῶν διὰ τὸ εὐπλαστον. εἰ γὰρ γυμνὸν ἀρπάσαι ἢ κολοβῶσαι τὸν Πάτροκλον οὐκ ἐξεγένετο τοῖς Τρωσὶ, πῶς ἂν πιθανῶς ἐπλάσθη πρὸς βίαν σκυλευόμενος. Διόπερ ἀναιμωτὶ φθάσας αἶρει Ἐκτωρ τὰ τεύχεα, ἀποδύσαντος αὐτὰ τοῦ Φοῖβου, ὡς προδεδήλωται, οἷς καὶ ἐμπρέψει μὲν, ἐπ' ὀλίγον δέ. Σημείωσαι δὲ ὅτι, καθὰ καὶ ἐτέρωθι δηλοῦται, δίδωσιν ὁ ποιητής κατὰ τοὺς παλαιούς τὰ τοῦ Ἀχιλλέως ὄπλα τῷ Ἐκτορι, ἵνα εἰς ἴσον αὐτὸν ἀγάγῃ τῷ Ἀχιλλεῖ, Ἡφαιστοτεύκτοις ὄπλοις ἀμφοτέρους κοσμήσας, μὴ καὶ δόξῃ ὁ Ἐκτωρ διὰ τὸ ἀχρεῖον τῶν αὐτοῦ ὄπλων πεσεῖν ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ. Προοικονομεῖ δὲ καὶ ὄπλοποιίαν Ὀμηρος ἐν τούτοις καὶ τὴν ἐν αὐτῇ ἀλληγορουμένην κοσμογένειαν καὶ τὴν αὐτόθι ποικιλίαν. στερηθεὶς γὰρ ὧν εἶχεν ὄπλων Ἀχιλλεύς, ἡγουν τῶν ἐξ Ἡφαιστοῦ, πορίσεται ἕτερα διὰ τῆς μητρὸς Θέτιδος. καὶ τὸ τοιοῦτον ἐπεισόδιον πολλὰ τῇ ποιήσει παρεμβαλεῖ ἀκοῆς ἄξια. (η. 126) Ὅτι ἐν μὲν τοῖς ἐξῆς Ἐκτωρ δεθεὶς τῶν ποδῶν ἔλκεται νεκρὸς κατόπιν τοῦ ἄρματος ὑπὸ Ἀχιλλέως. ἔνθα καὶ μέμφονται πολλοὶ τὸν ἥρωα τῆς ὠμότητος. καὶ οἱ τῶν Ὀμηρικῶν ἀποριῶν Λυτικοὶ λαλοῦσιν εἰς τοῦτο πολλά, 4.25 Ὀμηρος δὲ φθάνει λύων καὶ ἐνταῦθα τὸ ἄπορον οἷς ποιεῖ τὸν Ἐκτορα ἐθέλοντα τὴν κεφαλὴν τοῦ Πατρόκλου ἐκτεμεῖν. «ἔλκε γάρ», φησὶν, «ἴν' ἀπ' ὠμοῖν κεφαλὴν τάμοι ὀξεῖ χαλκῷ». καὶ οὐκ αὐτὸ μόνον. τοῦτο γὰρ τις καὶ Ἕλληνα πρὸ τούτου πεποιήκεν εἰς ἄνδρα Τρωϊκόν, ὅπου καὶ τῇ κεφαλῇ ἐκεῖνος ἐμπείρας τὸ δόρυ ἐξανέτεινεν εἰς σχῆμα κωδείας. οὐκ οὐκ μόνον κεφαλῆς ἐκτομὴν ὁ Ἐκτωρ ἐθέλει, ἀλλὰ καὶ τὸν νεκρὸν μελετᾷ δοῦναι κυσί. (η. 127) Φησὶ γὰρ «τὸν δὲ νέκυν Τρωῆσιν ἐρυσάμενος κυσὶ δῶη». Καὶ οὕτω μὲν ὠμὸς ὧν Ἐκτωρ εἰκότως τοιοῦτον εὐρήσει καὶ τὸν Ἀχιλλέα. εἰ

δὲ καὶ Ἴππόθοος μετ' ὀλίγα δησάμενος τελαμῶνι παρὰ σφυρὸν ἔλκει τὸν ὕφ' Ἔκτορος πεσόντα Πάτροκλον, γένοιτ' ἂν καὶ τοῦτο μάλιστα αἴτιον ἔλκυσμοῦ τῷ τοῦ Ἔκτορος νεκρῷ. Ὅτι Αἴας ὁ μέγας ἐκώλυσέ τε τὸν Ἔκτορα αἰκίσασθαι τὸν τοῦ Πατρόκλου νεκρὸν καὶ ἀναχωρῆσαι πεποίηκεν. (η. 128–30) Φησὶ γὰρ «Αἴας δ' ἐγγύθεν ἦλθε φέρων σάκος ἠΰτε πύργον· Ἐκτωρ δ' ἄψ ἔς ὄμιλον ἰὼν ἀνεχάζεθ' ἑταίρων, ἔς δῖφρον δ' ἀνόρουσε». Καὶ ὅρα τὸ γοργὸν τῆς παραβολῆς ἐν τῷ «ἠΰτε πύργον». ἦν συνεξωμοίωσεν ὁ ποιητὴς τῇ τοῦ ἥρωος ἐπέξει, ὃς προκληθεὶς ὑπὸ Μενελάου βοηθῆσαι τῷ τοῦ Πατρόκλου νεκρῷ οὐδέν τι ἀμειψάμενος εὐθύς εἰς ἐπικουρίαν κατὰ σπουδὴν ἦλθεν. [Ἔχει δέ τι ἀστεῖον ἢ εἰρημένη πρὸς πύργον παραβολὴ τοῦ κατὰ τὸν Αἴαντα σάκεος, εἴπερ ἄλλως μὲν πύργοι φέρουσιν ἄνδρας, ἐνταῦθα δὲ πύργον οἶον τοῦτον ὁ Αἴας φέρει.] (η. 132–6) Ὁ δὲ ποιητὴς παραβολὴν ἑτέραν, ὡς ἔθος αὐτῷ, διασκευάζων φησὶ «Αἴας δ' ἀμφὶ Μενoitιάδῃ σάκος εὐρὺ καλύψας ὡς τίς τε λέων περὶ οἷσι τέκεσιν, ᾧ ῥά τε νήπι' ἄγοντι συναντήσονται ἐν ὕλῃ ἄνδρες ἐπακτῆρες, ὃ δὲ τε σθένει βλεμαίνει, πᾶν δέ τ' ἐπισκύνιον κάτω ἔλκεται ὅσσε καλύπτων». Καὶ ὅρα ὡς, εἰ καὶ τὸν Μενέλαον φθάσας εἴκασε λέοντι, ἀλλ' ἐκεῖνον μὲν ἐθεώρησεν ὡς λέοντα μίαν ἀρπάσαντα βοῦν, τοῦτον δὲ λέοντι ἄγοντι τέκνα, οὗ πλείων ὁ θυμὸς, καὶ ταῦτα νήπια, ὧν μεζῶν φροντὶς τοῖς τεκοῦσιν. ἔτι δὲ τὴν μὲν πρὸς τὸν Πάτροκλον τοῦ Μενελάου εὐνοίαν τοιαύτην φθάσας εἶπεν, ὅποια τις καὶ βοδὸς πρῶτως τεκούσης ἐστὶ περὶ τέκνον δάμαλιν. τὴν δὲ τοῦ ἀνδρειοτάτου σπουδὴν Αἴαντος ἐπὶ Πατρόκλῳ εὐνοίᾳ εἰκάζει, ὅποιαν σχοίῃ ἂν λέαινα περὶ σκυμνία. ὅλως δὲ εἰπεῖν, τὰς δύο τοῦ Μενελάου παραβολὰς συνῆψεν 4.26 ἐπὶ τοῦ Αἴαντος, ζῶν παραλαβὼν τὴν λέαιναν φιλότεκνόν τε οὐδὲν ἴσον τῆς βοδὸς καὶ ἄλκιμον. Λέοντα γὰρ νῦν οἱ παλαιοὶ τὴν θήλειαν λέγεσθαι φασιν, οἷα τοῦ ποιητοῦ μὴ εἰδότης εἰπεῖν λέαιναν, ὡς καὶ περὶ Ἀρτέμιδος εἶπέ που τὸ «ἐπεὶ σε λέοντα γυναιξὶν ἔθηκε Ζεὺς», ὃ ἐστὶ λέαιναν. Οἱ δὲ τοῦτο λέγοντες ἱστοροῦσι καὶ ὅτι λέων ἄρρην οὐ σκυμναγωγεῖ. διὸ Ζηνόδοτος οὐ παρεδέχετο τοὺς ἐνταῦθα στίχους, λέοντα μὲν αὐτὸς τὸν ἄρρενα νοῶν, λέγων δὲ μὴ σκυμναγωγεῖν τὸν ἄρρενα. καὶ μὴν Ἀντίμαχος καὶ ἄλλοι σκυμναγωγεῖν ἱστοροῦσι καὶ τὸν ἄρρενα λέοντα. (η. 132) Ὅρα δὲ ὅτι τὸ «ἀμφὶ Μενoitιάδῃ ἐστήκει» ταυτόν ἐστι τῷ ἀμφὶ αὐτῷ, ἦγουν ἀμφὶ Πατρόκλῳ, ἔβαινε, ὃ πρὸ βραχέων ἐρρέθη. (η. 137) Διὸ καὶ ἐπάγει, ὡς Αἴας περὶ Πατρόκλῳ βεβήκει. ἐπεὶ δὲ ἡ ἄ-μ-φ-ι καὶ ἡ π-ε-ρ-ι ἰσοδύναμοί εἰσιν, εἰπὼν «ἀμφὶ Μενoitιάδῃ εἰστήκει», ἐπήγαγεν «ὡς λέων περὶ τέκνοισι». (η. 133) Ἐνθα ὅρα ὅτι τέκεα καὶ τέκνα οὐκ ἐπὶ μόνων ἀνθρώπων ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἀλόγων. διὸ καὶ πρωτοτόκος βοῦς πρὸ μικροῦ παρὰ τὸ τεκεῖν. (η. 132) Τὸ δὲ «σάκος καλύψας» ἀντὶ τοῦ σκεπάσας καὶ οἶον κάλυμμα προστησάμενος τὸ πυργοειδὲς αὐτοῦ σάκος. [Ἐνταῦθα δὲ οὐκ ἂν εἶη ἀχρεῖον τὸ ἐπισημῆνασθαι, ὅτι ἄδηλον μὲν εἶτε παρὰ τὸ πολεμικὸν σάκος εἶτε παρὰ τοὺς Σάκας, τὸ ἐθνικόν, ἦγετο Βαβυλώνιος ἐορτὴ Σακέα καλουμένη ἐφ' ἡμέρας πέντε, ἐν αἷς ἄρχονται, φασίν, οἱ δεσπότες ὑπὸ τῶν οἰκετῶν, ἀφηγουμένου τῆς οἰκίας ἐνὸς τῶν δούλων στολὴν ἐνδεδυκότος βασιλικήν. γενήσεται δὲ καὶ μετ' ὀλίγα μνήμη τοιαύτης ἐορτῆς Θετταλικῆς, καλουμένης Πελωρίας.] (η. 134) Τὸ δὲ «νήπια» ἔλλειπτικῶς νεογνὰ τέκνα δηλοῖ. (η. 135) Ἐπακτῆρες δὲ οἱ θηραταί, ὡς αἰεὶ τι ἐπαγόμενοι, οἶον κύνας ἢ ὄπλα, ἢ ὡς ἐπαγόμενοι τοῖς θηρίοις, ἦγουν πολεμίων δίκην ἐπιόντες. τὸ γὰρ ἐπάγειν πολεμικὴ πολλάκις λέξις, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ Κωμικός. εἴρηται δὲ περὶ τούτων καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα. Τὸ δὲ βλεμαίνειν ἔφη φθάσας καὶ ἐπὶ κάπρου. τί δὲ ἡ λέξις δηλοῖ, ἐν τοῖς πρὸ τούτων 4.27 ἔστι γινῶναι. (η. 136) Ἐπισκύνιον δὲ ἐστὶ, κατὰ τοὺς παλαιούς εἰπεῖν, ἐπιδέρμιον, ὃ ἐπιχαλᾶται τοῖς τῶν λεόντων ὀφθαλμοῖς καὶ καλύπτει αὐτοὺς προνοίᾳ φύσεως, οὐ τοσοῦτον διὰ θυμόν, ὅτε σκύζεται τὸ θηρίον, ὃ ἐστὶν ὀργίζεται, ὅσον ἵνα μὴ βλέπων τὰ ἐπιρριπτόμενα βέλη δειλαίνεται. Τὸ δὲ «καλύπτων», εἰ μὲν παθητικῶς νοηθεῖ τὸ

«ἔλκεται», οὐδέτερόν ἐστιν, ἵνα ἐπισκύνιον λέγηται καλύπτον τοὺς ὀφθαλμούς. εἰ δὲ τὸ «ἔλκεται» ἀντὶ τοῦ ἔλκει ἐστὶν ἐνεργητικῶς, ὃ καὶ βέλτιον, ἀρρενικῶς λέγεται «καλύπτων» τῷ ὅσσε ὁ λέων, ὡς αὐτὸς οὕτω ποιῶν, οὐ μὴν πάσων τὸν τοῦ ἐπισκύνιου ἔλκυσμόν. (η. 139) Ὅτι οἰκτρὸν τὸ «ἐστήκει», ὁ βασιλεὺς δηλαδὴ, «μέγα πένθος ἐνὶ στήθεσσι ἀέξων». (η. 140–8) Ὅτι ἐπίτηδες τὸν Ἑκτορα στρέφων ἐν χρῶ μάχης ὁ ποιητής, ἵνα πιθανῶς καὶ ποιήσῃ καὶ πάθῃ τὰ ἱστορηθησόμενα, πλάττει τὸν Γλαῦκον ἐρεθίζοντα κατὰ Πατρόκλου τὸν Ἑκτορα ἐν τῷ εἰπεῖν τοιαῦτα «Ἑκτορ, εἶδος ἄριστε, μάχης ἄρα πολλὸν ἐδέυεο, ἧ σε αὐτῶς κλέος ἐσθλὸν ἔχει φύξηλιν ἐόντα. φράζεο νῦν ὅπως κε πόλιν καὶ ἄστρῳ σαώσης οἶος σὺν λαοῖσι, τοῖ Ἰλίῳ ἐγγεγάσιν· οὐ γὰρ τις Λυκίων γε μαχησόμενος Δαναοῖσιν εἴσι περὶ πτόλιος, ἐπεὶ οὐκ ἄρα τις χάρις ἦεν μάρνασθαι δηῖοισι μετ' ἀνδράσιν νωλεμὲς αἰεῖ». ἅπερ ἐκ παραλλήλου καὶ νῦν δηλοῖ τὸ αὐτό. (η. 149–65) Εἶτα πάνυ ἐντρέπων αὐτὸν ἐπὶ τῷ Σαρπηδόνι ἐπάγει ἀσυνδέτως «πῶς κε σὺ χεῖρονα φῶτα σαώσεας μεθ' ὄμιλον, σχέτλιε, ἐπεὶ Σαρπηδόνα, ἅμα ξεῖνον καὶ ἐταῖρον, κάλλιπες Ἀργεῖοισιν ἔλωρ καὶ κύρμα γενέσθαι. ὅς τοι πόλλ' ὄφελος γένετο πτόλει τε καὶ αὐτῷ» ἤγουν σοί, «ζῶος ἐὼν· νῦν δὲ οὐ οἱ ἀλαλκόμενοι κύνας ἔτλης. τῷ», ἤγουν διό, «νῦν εἴ τις ἐμοὶ Λυκίων ἐπιπέσειται ἀνδρῶν οἴκαδε ἴμεν, Τροίῃ δὲ πεφήσεται 4.28 αἰπὺς ὄλεθρος. εἰ γὰρ νῦν Τρώεσσι μένος πολυθαρσὲς ἐνεῖη ἄτρομον, οἶόν τ' ἀνδρας εἰσέρχεται, οἱ περὶ πάτρης» μάχονται, «αἰψά κε Πάτροκλον ἐρυσάιμεθα Ἰλίον εἴσω. εἰ δ' οὔτος» ἐκεῖ ἔλθοι τεθνεώς, ταχὺ ἂν «Ἀργεῖοι Σαρπηδόνοσ ἔντεα καλὰ λύσειαν, καὶ αὐτὸν ἂν ἀγοίμεθα Ἰλίον εἴσω. τοίου γὰρ θεράπων πέφατ' ἀνέρος, ὃς μέγ' ἄριστος Ἀργείων παρὰ νηυσὶ καὶ ἀγγέμαχοις θεράποντες». (η. 166–68) Εἶτα τὸ δριμύτατον νόημα ἐπάγων φησὶν «ἀλλὰ σὺ γ' Αἴαντος μεγαλήτορος οὐκ ἐτάλασσας στήμεναι ἄντα κατ' ὅσσε ἰδὼν δηῖων ἐν αὐτῇ, οὐδ' ἰθὺς μαχέσασθαι, ἐπεὶ σέο φέρτερός ἐστιν». ὃ καὶ δάκνει τὸν Ἑκτορα, ὡς ἐν τοῖς ἐξῆς φανήσεται. Ὅρα δ' ἐν τούτοις ὅτι οὐ μόνον τὸ «Ἑκτορ εἶδος ἄριστε» καὶ ἐξῆς ἐκ τῆς γ' ῥαψωδίας παρέξεσται, ἤγουν ἐκ τοῦ «Δύσπαρι, εἶδος ἄριστε» καὶ ἐξῆς, ὄνειδίζοντος Γλαύκου τὸν Ἑκτορα ὡς εἶδος μὲν ἔχει καλόν, οὐκέτι δὲ καὶ ἀνδρείαν ψυχὴν, ἀλλὰ καὶ ἕτερα νοήματα κεῖνται παρελκυσμένα ἐτέρωθεν, οἷον τοῦ Σαρπηδόνοσ ὄνειδίσαντός που ὡς μηδὲ μετὰ τῶν ἐπικούρων ἀνύει τι ὃ Ἑκτωρ γενναῖον, παραξέσας ὁ Γλαῦκος ἐνταῦθά φησι «φράζεο νῦν ὅπως κε πόλιν καὶ ἄστρῳ σαώσης» καὶ ἐξῆς. πάλιν τοῦ Ἀχιλλέωσ εἰπόντος ἐν ταῖς Λιταῖς, ὅτι «οὐκ ἄρα τις χάρις ἦεν μάρνασθαι δηῖοισι» καὶ ἐξῆς, κεῖται τὰ αὐτὰ ἐνταῦθα καὶ παρὰ τῷ Γλαύκῳ. ἔτι τοῦ Θεοσίτου εἰπόντος ἐν τοῖς προλαβοῦσι λόγον ἐρεθιστικὸν τοῦ δήμου εἰς ὑποχώρησιν ἐν τῷ «οἴκαδε νεώμεθα», λέγει σωφρονέστερον ἐκείνου τοιοῦτόν τι νῦν καὶ ὁ Γλαῦκος ἐν τῷ «εἴ τις ἐμοὶ Λυκίων ἐπιπέσειται ἀνδρῶν, οἴκαδε ἴμεν». ἔτι τοῦ βασιλέωσ εἰπόντος ἐν ἄλλοις ὡς εἶπερ ποτὲ εἰς μίαν βουλευσόμεν ἀνυσθήσεται τι γενναῖον, φησὶν ἐνταῦθα καὶ ὁ Γλαῦκος ὡς «εἰ νῦν Τρώεσσι μένος πολυθαρσὲς ἐνεῖη ἄτρομον», οἷον εἰσέρχεται τοὺς ὑπὲρ πάτρης μαχομένους, ταχὺ ἂν Πάτροκλον ἐρυσάιμεθα, ὃ δὴ καὶ ὄνειδιστικόν ἐστιν Ἑκτορος καὶ ἀνάμνησις λόγου, ἐν ᾧ ἠξίου Ἑκτωρ θνήσκειν ὑπὲρ πατρίδοσ, εἰπὼν «εἰς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης». ἔτι τοῦ Ἑκτοροσ ὄνειδίσαντοσ τὸν ἀδελφὸν Πάριν οἷα μὴ ἀντιστῆναι τῷ Μενελάῳ τολμήσαντα, ὁ Γλαῦκος ἐνταῦθά φησι πρὸς Ἑκτορα, ὅτι Αἴαντι μεγαλήτορι οὐκ ἔτλη ἀντιστῆναι. Οὕτω διόλου τὴν 4.29 δημηγορίαν τοῦ Γλαύκου ὁ ποιητής κέντρωνοσ δίκην ἀπὸ ἐννοιῶν ἀλλαχοῦ ῥηθειῶν συνέρραψε, κατὰ τὰ ὕστερον δηλαδὴ Ὀμηρόκεντρα. σχεδὸν γὰρ μίαν ἔννοιαν ἔχει ἐκ νέου ῥηθεῖσαν τὴν λέγουσαν· πῶς ἂν σὺ χεῖρονα φῶτα σαώσεας, καὶ ἐξῆς. αἱ δὲ λοιπαὶ ἄλλοθεν μεθειλκύσθησαν. καὶ ἔστι καὶ τοῦτο μέθοδοσ ἀρίστη τοῦ ποιητοῦ, διδάσκοντοσ ὡς χρὴ πολυτρόπως τὰς ἐννοίας παραποιεῖν, οἷον ἐν σχημάτων ἐξαλλαγαῖς, ἐν πλατυσμοῖς, ἐν στενότησιν, ἤδη δὲ πως καὶ ἐν

μεταθέσειν. (η. 147) Τὸ γὰρ «οὐκ ἄρα τις χάρις ἦν» οὐ μεταπεποιήται, ἀλλὰ μόνον μετατέτακται, ῥηθὲν καὶ ἐνταῦθα ὡσπερ καὶ ἀλλαχοῦ, καθάπερ καὶ τὸ «μέγ' ἄριστος Ἀργείων παρὰ νηυσὶ καὶ ἀγγέμαχοι θεράποντες», ἤδη προρρηθὲν περὶ Ἀχιλλέως, λέγεται καὶ ἐνταῦθα ὡσαύτως ὑπὸ τοῦ Γλαύκου. καὶ τοιαῦτα μὲν καὶ ταῦτα. (η. 142) Ὅρα δὲ ὅτι εἶδος ἄριστον καὶ τὸν Ἑκτορα ἴστορεῖ ὁ ποιητής, ὡς καὶ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα, καὶ οὐ κατὰ τοὺς ὕστερον εἰδεχθῆ καὶ στραβόν, ὡς ἐκεῖνοί φασι. ὡς δὲ καὶ εὐμεγέθης ἦν, ἐμφαίνεται που ὅτε τὰ τοῦ Ἀχιλλέως ὄπλα προσήρμοσε καὶ αὐτῷ, καθὰ καὶ τῷ Πατρόκλῳ, οἷα ἰσομεγέθει. (η. 9 ς.) Ἐρεῖ γὰρ ὅτι «κυανέαις ἐπ' ὄφρῦσι νεῦσε Κρονίων, 4.30 Ἑκτορι δ' ἤρμοσε τεύχεα ἐπὶ χροῖ», τουτέστι προσηρμώσθησαν παθητικῶς. ὃ μὴ ἀνεχόμενοι τινες, οἷα ὀκνοῦντες ἴσον μέγεθος δοῦναι τῷ τηλικούτῳ Ἀχιλλεῖ καὶ τῷ Ἑκτορι, ἐπὶ Διὸς ἀκούουσι τὸ ἤρμοσε, λέγοντες ὡς ἐπ' ὄφρῦσι νεύσας Κρονίων ἤρμοσεν αὐτὸς τὰ τεύχεα τῷ Ἑκτορι. (η. 143) Κλέος δὲ καὶ νῦν ἐσθλὸν πρὸς διαστολὴν ἔφη τῆς οὐκ ἐσθλῆς φήμης. Φύξηλις δὲ, εἰ μὲν ὁ φεύγων ἄλις, ἔχεται λόγου τὸ διὰ τοῦ ἦτα γράφεσθαι τὴν παραλήγουσαν, εἰ δὲ ὁ φεύγων ἴλας, ἦγουν τὰς ἐν πολέμῳ τάξεις, κατὰ τὸν παρὰ Πορφυρίῳ λόγον, ἔχει ἀπορίαν ἢ γραφή. (η. 144) Ἐν δὲ τῷ «πόλιν καὶ ἄστῳ σαώσεις» ζητητέον, εἰ πόλιν μὲν λέγει τὸ κατώτερον, ἄστῳ δὲ τὴν ἀκρόπολιν, ἢ καὶ ἀνάπαλιν. ἴσως δὲ καὶ ἐκ παραλλήλου ἔφη πόλιν καὶ ἄστῳ ὡς ἰσοδύναμα, ταυτολογῶν καὶ νῦν διὰ τὸ ἀγωνιᾶν. οἱ δὲ παλαιοὶ φασι πόλιν μὲν τὴν πολιτείαν, ἄστῳ δὲ τὸ τεῖχος. Τὸ δὲ «σαώσεις οἶος», ἦγουν μόνος, καὶ ἐξῆς πάνυ σεμνύνει τοὺς Λυκίους, ὡς αὐτῶν μὲν τὸ πᾶν ὄντων, Ἑκτορος δὲ μόνου λειπομένου, εἰ μὴ αὐτοὶ τὸ ἀξιολογώτατον μέρος μάχονται. οὕτω δὲ καὶ πρὸ μικροῦ μέγα φρονῶν ὁ Γλαῦκος ἔφη, ὅτι Μυρμιδόνες Δαναῶν χολοῦνται, οὓς ἐπὶ νηυσὶν ἐπέφνομεν. (η. 145) Ἐνταῦθα δὲ ὄρα καὶ ὅτι Ἰλιεῖς μὴ εἰωθῶς λέγειν ὁ ποιητής, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ σεσημειῶται, περιφράζει αὐτούς, εἰπὼν «οἱ Ἰλίῳ ἐγγεγάασιν», ἦγουν ἐγγεγέννηται. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἐθνικὰ προάγονται κατὰ περίφρασιν, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ γράψας τὰ Ἐθνικά. (η. 147) Τὸ δὲ «ἐπεὶ οὐκ ἄρα τις χάρις» καὶ ἐξῆς πρὸς ἀχάριστον οἰκεῖον εἰπεῖν βοηθηθέντα ἐν ἀνάγκῃ. στρατηγικὸν δὲ καὶ τὸ ὄνειδίσαι ἐφ' οἷς μήτις τῶν ἐν πολέμῳ θανόντων σῶζεται χάρις. ὀκνήσουσι γὰρ οἱ ζῶντες 4.31 κινδυνεύειν ὀρώντες ἀνεκδικήτους τοὺς πεσόντας. (η. 149) Τὸ δὲ «πῶς ἂν σὺ χεῖρονα φῶτα σαώσεαι μεθ' ὄμιλον σχέτλιε» καὶ ἐξῆς, ἐπιχείρημά ἐστιν ἐκ τοῦ μείζονος. θέλει γὰρ εἰπεῖν, ὡς ὁ τοῦ βασιλέως τῶν Λυκίων πεσόντος ἀμελήσας οἶός τις φανέται περὶ τοὺς ἰδιώτας καὶ χεῖρονας. τὸ γὰρ «φῶτα μεθ' ὄμιλον» τὸν τοῦ δήμου ἄνδρα δηλοῖ. (η. 150) Σχέτλιος δὲ νῦν ὁ χαῦνος δοκεῖ λέγεσθαι, ὃν ἔδει σχέσθαι καὶ τλῆναι, ὃ ἐστιν ὑπομεῖναι, οὐ μὴν ἐνδοῦναι, ὡς δηλοῖ τὸ «οὐ οἱ ἀλαλκέμεναι κύνας ἔτλης», καὶ τὸ «οὐκ ἐτάλασσας στήναι ἄντα Αἴαντος». Τὸ δὲ «ξεῖνον καὶ ἐταῖρον» μέγα ὄνειδος τῷ Ἑκτορι, ὡς εἰς ξένιον καὶ ἐταιρεῖον Δία παρανομοῦντι, ἐφ' οἷς τὸν καὶ ξεῖνον καὶ ἐταῖρον Σαρπηδόνα περιορᾷ, ὃν καὶ πολυωφελῆ λέγει οὐ τῇ πόλει μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτῷ, ἐντρέπων εἰς πλεον τὸν Ἑκτορα ὡς εὐηργετημένον μὲν πολλὰ καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ, οὐ μεμνημένον δέ, καὶ ταῦτα ἐφ' οἷς οὐδὲν μέγα ποιήσει, ἀλλὰ κύνας μόνον ἀλάλκη αὐτοῦ. οἶεται γὰρ ὁ Γλαῦκος ἄταφον, ὡς εἰκός, ἐν τῷ πεδίῳ κεῖσθαι τὸν Σαρπηδόνα, μὴ εἰδῶς τὴν προμηθευθεῖσαν αὐτοῦ ἀρπαγὴν. δῆλον δὲ ὅτι τε πολλὴ διαφορὰ ξείνου καὶ ἐταίρου, καὶ ὅτι καθ' ὁμοιότητα τούτου κεῖται ἐν Ὀδυσσεΐᾳ τὸ «ξεῖνε φίλε, εἰ καὶ μοι νεμεσήσεαι». (η. 151) Τὸ δὲ «Ἀργείοισιν ἔλωρ» κατὰ τὸ «ἐλώρια κύνεσσιν» εἴρηται. (η. 154) Τὸ δὲ «εἴ τις ἐμοὶ ἐπιπέσειται» ἐμφαίνει μὴ οὕτω τοὺς Λυκίους τῷ Γλαῦκῳ πείθεσθαι, ὡσπερ ποτὲ τῷ Σαρπηδόνι (η. 155) Τὸ δὲ «οἴκαδε ἴμεν» δύναται καὶ πληθυντικὸν εἶναι ῥῆμα δηλοῦν τὸ ἐρχόμεθα, καὶ ἀπαρέμφατον δέ, κατὰ σχῆμα ἐλλείψεως οἷον ἵνα λέγῃ ὡς, εἴ τίς μοι πείσεται ἀπελθεῖν, εὖ ποιήσει. ὃ σιγήσας ὁ Γλαῦκος διὰ τὸ δύσφημον ἐλλιπῶς ἔφρασε. καὶ ἄλλως δέ, ἀπαρεμφάτου ὄντος τοῦ

ἴμεν, ὁ ἐπαγόμενος σύνδεσμος ἐν τῷ «Τροίη δὲ πεφήσεται ὄλεθρος» ἀργὸς κεῖται ἀντὶ τοῦ δὴ παραπληρωματικοῦ, ἵνα λέγη ὅτι, εἴ τις Λυκίων ἐμοὶ πειθήσεται οἴκαδε ἀπελθεῖν, τῇ Τροίᾳ δὴ πέφηνεν ὄλεθρος. (η. 154) Δῆλον δὲ ὡς ἐν τῷ «εἴ τις 4.32 Λυκίων ἐμοὶ πείσεται» τὸ τίς διεξοδικῶς νοεῖται ἀντὶ τοῦ οὗτος καὶ ἐκεῖνος καὶ ἐκεῖνος καὶ ἄλλος, καὶ ὅπως εἰπεῖν, ἕκαστος. ἄλλως γὰρ εἰς τις Λύκιος οἴκαδε νοστήσας οὐχ' οὕτω βλάβει τὴν Τροίαν ὥσπερ οὐδὲ πεσών. τοιοῦτος νοῦς τοῦ τίς καὶ παρὰ τῷ φιλομήρῳ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ «ῶρα τινά», ἡγουν ἕκαστον, τῶν Σαλαμινίων, «ποδοῖν κλοπὰν ἀρέσθαι», ἡγουν λάθρα φυγεῖν. ἔστι γὰρ ὡς νόῳ κλέπτειν καὶ χερσίν, οὕτω καὶ ποσί. (η. 155) Τὸ δὲ «πεφήσεται» παρισούται μὲν κατὰ σχῆμα κάλλους πρὸς τὸ πείσεται, δηλοῖ δὲ τὸ φανήσεται ὡς ἀπὸ τοῦ φῶ φήσω, οὗ παράγωγον τὸ φαίνω. σημαίνει δὲ ἡ λέξις ἔστιν ὅτε καὶ τὸ φονευθήσεται, ὡς παρὰ Λυκόφρονι. Παράγεται δὲ ἐκεῖνο ἐκ τοῦ φῶ, τὸ φονεύω, οὗ μέλλων οὐ μόνον φήσω, ἀλλὰ καὶ φάσω διὰ τοῦ ᾠα. ὅθεν ἐνταῦθα τὸ «τοίου θεράπων πέφατ' ἀνέρος». (η. 159) Τὸ δὲ «ἐρυσαιμέθα» καὶ τὸ «Ἴλιον εἴσω» δις ἐνταῦθα κεῖνται, λέξεις αὐταὶ φίλαι τῷ ποιητῇ. βίαιον δὲ δηλοῖ ἐλκυσμὸν τὸ ἐρυσαιμέθα. δηλοῖ γὰρ τὸ βία ἐλκύσομεν. Ἔστι δ' ἐνταῦθα ἡ κατὰ ῥήτορας ἀξίωσις τῆς τοῦ Γλαύκου δημηγορίας. ἃ γὰρ λέγει, διὰ τοῦτο λέγει, ἀξιῶν ἐλκυσθῆναι τὸν τοῦ Πατρόκλου νεκρόν, ὡς ἂν ἀντ' ἐκείνου οἱ Ἄργεῖοι λύσειαν τὰ τοῦ Σαρπηδόνοιο τε ὄπλα καὶ αὐτὸν ἐκεῖνον. (η. 162–5) Ὅρα δ' ἐν τούτοις ὡς καὶ παρ' Ὀμήρῳ κεῖται τὸ οἶόν τε εἶναι καὶ διὰ τῶν τεθνεώτων συναλλάττεσθαι τὰ δοκοῦντα τοῖς μέρεσιν, ὅποια πολλὰ γενέσθαι ἰστόρηται, καὶ ὅτι τὸ «λύσειαν» ἐπὶ ὄπλων ἔφη, ὡς οἶά τινων αἰχμαλώτων καὶ αὐτῶν– οὕτω δὲ καὶ ἵπποι καὶ νῆες αἰχμάλωτοι λέγονται, εἰ δὲ ἐπανασωθῶσι, λύονται –, καὶ ὅτι τὸ ἄγεσθαι καὶ νῦν ἐπὶ νεκροῦ ἴσον ὄν τῷ λαβεῖν. ἐκ δὲ τοῦ τοιούτου ἄγειν καὶ ἡ λαφυραγωγία, καὶ ὅτι ἀγχεμάχους καὶ οἱ ἐχθροὶ τοὺς Μυρ 4.33 μιδόνας οἶδασιν. (η. 166) Ὅρα δὲ καὶ ἐν τῷ «ἀλλὰ σύ γ' Αἴαντος» τὸν συναληλιμμένον ᾠε σύνδεσμον κατὰ χασμωδίας μεσολαβήσαντα, εἰ καὶ μὴ ἀναγκαίως. (η. 167–9) Τὸ δὲ «στήναι ἄντα Αἴαντος», καὶ τὸ «κατ' ὅσσε ἰδεῖν», καὶ τὸ «ἰθὺς μαχέσασθαι», καὶ μετ' ὀλίγα τὸ «Αἴαντα ὑπομεῖναι» τῆς αὐτῆς σημασίας εἰσί, ῥητορευθέντα παραφραστικῶς. εἴη δ' ἂν καὶ τὸ «κατενώπα ἰδεῖν» ταῦτόν τῷ «κατ' ὅσσε ἰδεῖν». Ὅτι δὲ τὸ «οὐκ ἐτάλασσας Αἴαντος στήναι ἄντα», καὶ τὸ «ἐπεὶ φέρτερός ἐστι» σφοδρῶς πέφρασαι, δηλοῖ Ἐκτωρ, πρὸς μὲν τὰ ἄλλα μὴ ἀντειπών, πρὸς ταῦτα δὲ καὶ μόνον, ὡς εὐθύς ῥηθήσεται. Τὸ δὲ «οὐκ ἐτάλασσας» σκώπτει μὲν ὡς ἀταλαίπωρον καὶ οὐ τλήμονα τὸν Ἐκτορα, γίνεται δέ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐφάνη, ἀπὸ τοῦ ταλῶ, ἐξ οὗ τὸ τλῶ κατὰ συγκοπήν. ὅθεν καὶ τὸ τλῆναι καὶ ὁ τλήμων καὶ ὅσα τοιαῦτα. ἐκ δὲ τοῦ ταλῶ ταλάσω ἀποβληθέντος τοῦ κατὰ τὸν μέλλοντα τελευταίου φωνήεντος ὁ τάλας γίνεται. (η. 167) Τὸ δὲ «δηῖων ἐν αὐτῇ» ἐντελῶς ἔχει. οὐ γὰρ ἀπλῶς αὐτὴ ὁ πόλεμος, ἀλλ' ἡ τῶν δηῖων αὐτή. (η. 170–3) Ὅτι Ἐκτωρ ὑβριοπαθήσας, ἐφ' οἷς ἐκ τοῦ Γλαύκου ἤκουσε, σφοδρότερον μὲν τοῖς ὄνειδισμοῖς οὐκ ἐπεξέρχεται, ὡς εἰδὼς αὐτὸν ἐπὶ δικαίοις ἀγανακτοῦντα, εὐγενῶς δὲ καὶ σεμνῶς μέλλων εἰπεῖν, ὡς οὐ διὰ δειλίαν ἀναδύεται τὴν μάχην ἀλλὰ διὰ θεόν, ἵνα μὴ δόξη θεομαχεῖν, πρῶτα τέως καὶ αὐτὸς καθάπτεται, εἰπὼν πρὸς τὸν Γλαῦκον ἃ δὴ ποτε ῥηθείη ἂν πρὸς τὸν δοκοῦντα μὲν φρονεῖν, ἀπεικικότα δὲ εἰπόντα, σκώπτων, ὥσπερ ἐκεῖνος τοῦτον ἐπὶ ἀνανδρία, οὕτως αὐτὸς ἐκεῖνον ἐπὶ ἀφροσύνη, εἶγε θεομαχεῖν αὐτὸν βούλεται. Φησὶ γὰρ «Γλαῦκε, τίη δὲ σὺ τοῖος ἐὼν ὑπέροπλον ἔειπες; ὦ πόποι, ἦ τ' ἐφάμην σε περὶ φρένας ἔμμεναι ἄλλων, τῶν ὅσοι Λυκίην ἐριβώλακα ναιετάουσι· νῦν δὲ σευ ὠνοσάμην πάγχυ φρένας, οἷον ἔειπες». Καὶ ὅρα σκῶμμα λεληθός. οὐ γὰρ ἔφη δοξάζειν, ὡς ὁ Γλαῦκος πάντων περιῆν φρένας τῶν 4.34 κατὰ Τροίαν, ἀλλὰ μόνων Λυκίων, ὡς νῦν γε οὐδ' αὐτῶν. (η. 174) Εἶτα ἐκτιθεὶς καὶ τί ἐστὶν ὅπερ ὁ Γλαῦκος ὀνοστώς εἶπεν, ἐπάγει «ὅς τέ με φῆς Αἴαντα πελώριον οὐχ' ὑπομεῖναι». ποῦ δὲ τοῦτο ἔφη ὁ Γλαῦκος; ἐν τῷ «οὐκ

ετάλασας», ἤγουν οὐχ' ὑπέμεινας, στήναι ἅντα Αἴαντος, ὡς ταύτων ὄν οὕτως ἢ ἐκείνως εἶπεῖν. Ἐνθα καὶ ὄρα τὸ «Αἴαντα πελώριον», δοκοῦντος οἷον παραλαλεῖν τοῦ Ἑκτορος μὴδὲν προσεῖναι τῷ Αἴαντι σεμνὸν πλέον ἢ τὸ πέλωρον, εἰ καὶ ὁ Γλαῦκος ἐντρέπων τὸν Ἑκτορα μεγαλήτορα πρὸ βραχέων ἔφη τὸν Αἴαντα. [Οτι δὲ πρωτότυπον τοῦ πελώριος ὁ πέλωρος, καὶ ὅτι ἐκ τῆς τοιαύτης λέξεως καὶ πελωρίς οὐ μόνον Σικελικὸν ἀκρωτήριον ἀλλὰ καὶ χήμης εἶδος μεγάλης, ἐκδηλότατον ἐκ τῶν παλαιῶν, παρ' οἷς καὶ Διὸς ἐπίθετον ὁ πέλωρος καὶ Πελώρια ἑορτὴ παρώνυμος αὐτοῦ, περὶ ἧς λόγος τοιοῦτος παρὰ τῷ Δειπνοσοφιστῇ. Ἐν τῇ Αἰμονίᾳ, φησί, γενομένων σεισμῶν ἐρράγη ὄρη τὰ ὀνομαζόμενα Τέμπη, καὶ ὀρμήσαν τὸ τῆς λίμνης ὕδωρ ἐμβάλλει εἰς τὸ τοῦ Πηνειοῦ ρεῖθρον, καὶ οὕτως ἢ πρότερον λιμνάζουσα χώρα ἐγυμνώθη, καὶ ἀναξηραιομένων τῶν ὑδάτων πεδία θαυμαστά μεγέθει καὶ κάλλει ἀνεφάνη. καὶ ὁ Πελασγὸς ἀκούσας τράπεζαν ἀφθόνως κεκοσμημένην τῷ Πελώρῳ παρέθετο—περὶ οὗ Πελώρου ζητητέον τίς ποτε ἦν—, καὶ ὑπηρετεῖ μετὰ καὶ ἄλλων. ὡς δὲ τὴν χώραν κατέσχον, θύουσι Διὶ πελώρῳ, καὶ εἰς μίμημα τῆς τότε ἑορτῆς τραπέζας τε κοσμοῦντες προτίθενται καὶ οὕτω φιλάνθρωπον πανήγυριν συγκροτοῦσιν, ὡς καὶ τοὺς ξένους ἐπὶ τὴν θοίνην παραλαμβάνειν καὶ τοὺς δεσμώτας λύειν καὶ τοὺς οἰκέτας κατακλίναντας ἐστιᾶν μετὰ παρρησίας διακονούντων τῶν δεσποτῶν. καὶ ἦγον Θεσσαλοὶ μεγίστην ἐκείνην ἑορτήν, προσαγορεύοντες Πελωρίαν. καὶ ἦν, φησὶν, ἢ αὐτὴ τῇ τῶν Σατουρναλίων. (ἡ. 175–8) Ἐπὶ δὲ τοῖς εἰρημένοισι] 4.35 μέγα φρονῶν ὁ Ἑκτωρ ἐπάγει λόγον ἀνδρείου καὶ θεοφιλοῦς στρατηγοῦ ἀσυνδέτως κατὰ ἀπόστασιν «οὐ τοι ἐγὼν ἔρριγα μάχην οὐδὲ κτύπον ἵππων», δι' οὗ δηλοῖ ἀντιμάχων ἱπέων ἐπέλευσιν, «ἀλλ' αἰεὶ τε Διὸς κρείσσω νόος, ὅς τε καὶ ἄλκιμον ἄνδρα φοβεῖ καὶ ἀφείλετο νίκην ῥηϊδίως, ὅτε δ' αὐτὸς ἐποτρύνει μαχέσασθαι», ἢ ἐποτρύνησι μαχέσασθαι, ὃ καὶ ἀλλαχοῦ προέκκεται. τοῦτο δέ, εἰ ἀντὶ τοῦ «Διὸς κρείττων» τις ἑτέρα λέξις τεθῆ, οἷον τὸ θεῖος ἢ τὸ θεοῦ, ἄριστον γίνεται γνωμικόν, ῥηθὲν τῷ τέως πρὸς τό' ἐπεὶ σέο φέρτερος ὁ Αἴας ἐστίν, ὅπερ ὁ Γλαῦκος ἔφη, ὡς ἀνθυποφέροντος Ἑκτορος, ὅτι μὴ ὁ Αἴας φέρτερος αὐτοῦ ἀλλὰ κρείττων ὁ νοῦς τοῦ θεοῦ, καὶ οὐ νῦν μόνον ἀλλ' αἰεὶ. καὶ ὄρα ὅτι ὡς ὁ Μενέλαος πρὸ τούτων, οὕτω καὶ ὁ Ἑκτωρ νῦν τοῦ ὀκνεῖν τὴν μάχην θεὸν αἰτιᾶται. (ἡ. 179–82) Ἐφ' οἷς ὁ Ἑκτωρ λέγει καὶ ἅπερ εἴποι ἂν ὁ ἐπὶ προηγησαμένη μεμψιμοιρία φιλενδεικτῶν «ἀλλ' ἄγε πέπον, παρ' ἔμ' ἴστασο καὶ ἴδε ἔργον, ἢ ἐπανημέριος κακὸς ἔσσομαι, ὡς ἀγορεύεις, ἢ καὶ τινα ἀλκῆς μάλα περ μεμαῶτα σχήσω ἀμυνόμεναι» περὶ τοῦ δεῖνος, ἤγουν ἐφέξω τῆς εἰς ἄμυναν ἀλκῆς. (ἡ. 170) Ὅρα δὲ ἐν τοῖς ῥηθεῖσι καὶ τὸ «τοῖος ἐὼν ὑπέροπλον ξειπας». οὐ γὰρ οὕτω πολὺν δηλοῖ ἔπαινον ἐνταῦθα τὸ τοῖος, καθὰ πρὸ ὀλίγων τὸ «τοίου γὰρ θεράπων», ὃ Γλαῦκος περὶ Ἀχιλλέως εἶπεν. ἐκεῖνο μὲν γὰρ πάνυ σεμνῶς ἔχει κατὰ τὸν σκοπὸν τοῦ Γλαῦκου, τοῦτο δὲ οὐχ' οὕτως, οἷα τοῦ Ἑκτορος μὴ φιλίως πρὸς τὸν Γλαῦκον ἔχοντος. (ἡ. 175) Τὸ δὲ «ἔρριγα» μέσος παρακείμενός ἐστι, συγκοπεῖς ἐκ τοῦ ἐρρίγηκα. Τὸ δὲ «οὐδὲ κτύπον ἵππων» ἔχει τινὰ γλυκύτητα διὰ τὴν οἷον παρηχητικὴν ὁμοιοφωνίαν. (ἡ. 178) Τὸ δὲ «ὅτε δ' αὐτὸς ἐποτρύνει» τὰ πλείω τῶν ἀντιγράφων καὶ νῦν παροξυτόνως ἔχει «ὅτε δ' αὐτὸς 4.36 ἐποτρύνει». ἀρχαῖζουσα δὲ ἡ γραφὴ τὴν αὐτὴν ἐρμηνείαν ἔχει. δηλοῖ γὰρ τὸ «ποτέ δ' αὐτὸς ἐποτρύνει». (ἡ. 179) Ἐν δὲ τῷ «ἴδε ἔργον» ἐπὶ πολέμου τὸ ἔργον, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις, εἰ καὶ κυρίως ἢ λέξις ἐπὶ γεωργίας τίθεται. (ἡ. 180) Τὸ δὲ «κακὸς ἔσσομαι» ἀντὶ τοῦ δειλός. πολλαχοῦ δὲ οὕτω λαμβάνεται ὁ κακός. δηλοῖ δὲ ποτε καὶ τὸν δυσγενῆ. (ἡ. 181) Τὸ δὲ «ἀλκῆς σχήσω» εὐφώμως κεῖται, νοούμενον ἐπὶ τε κωλύμης ἑτέρας καὶ ἐπὶ τῆς διὰ φόβον. (ἡ. 184–95) Ὅτι ἔδωκε μὲν ἤδη Ἑκτωρ τεύχεα καλὰ τὰ τοῦ Ἀχιλλέως φέρειν εἰς Τροίαν, μέγα κλέος εἶναι αὐτῷ, ἢ χρησομένῳ αὐτοῖς ἐς νέωτα ἢ συνήθως ἀναθήσονται. μὴ ἀντισχῶν δὲ πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν τοῖς Τρωσὶ μὲν ἐφίησι μαχέσασθαι, «ὄφρ' ἂν ἐγώ», φησὶν, «Ἀχιλλῆος ἀμύμονος ἔντεα δύω καλά», τὰ

κατωτέρω κλυτά, ἤγουν περιδύσσωμαι. «αὐτὸς δὲ θεῶν ἐκίχανεν ἑταίρους ὦκα μάλα, οὐ πω τῆλε, ποσὶ κραιπνοῖς μετασπών», οἱ πρὸς ἄστου ἐκεῖνα ἔφερον. «στὰς δ' ἀπάνευθε μάχης πολυδακρύτου ἔντε' ἄμειβε». καὶ τὰ μὲν οἰκεῖα «ἔδωκε φέρειν εἰς Ἴλιον, ὃ δ' ἄμβροτα τεύχεα δύνεν Ἀχιλλῆος». (η. 195–7) Εἶτα ἐρμηνεύων τὸ «ἄμβροτα», φησὶν «ἂ θεοὶ οὐρανίωνες πατρὶ φίλω ἔπορον, ὃ δ' ἄρ ὦ», ἤγουν ἰδίῳ, «παιδί», τῷ Ἀχιλλεῖ, «ὥπασσε γηράς. ἀλλ' οὐχ' υἱὸς ἐν ἔντεσι πατρὸς ἐγήρα». τοῦτο δὲ περιπαθῶς ἐρρέθη καὶ συντόμως κατὰ οἶκτον, ὡς περιπαθὲς ὄν υἱὸν εὐρῆσθαι δυστυχέστερον πατρός. Σημειῶσαι δὲ ὅτι δεινῶς οἰκονομεῖ ὁ ποιητὴς μὴ ἀνατεθῆναι τὰ ὄπλα ἢ ὄλως ἀπαχθῆναι εἰς Τροίαν ἀλλὰ τῷ Ἑκτορι φορηθῆναι, ἵνα ἐπανασωθῶσιν αὐθις τῷ Ἀχιλλεῖ, ὅτε ἀνέλη τὸν Ἑκτορα. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἡ ψυχὴ τοῦ Ὀμηρικοῦ πλάσματος, οὐχ' ἡττόν τι καὶ τὸν Ἀχιλλεῖα σεμνύνοντος, εἰ τὸν Ἑκτορα καταβαλεῖ μὴ ἀπλῶς ὄντα ὀπλίτην ἀλλὰ θείοις πεφραγμένον τεύχεσι, δι' ὧν ἐκρατύνετο τὰ πρὸ τούτου ὁ Ἀχιλλεύς. ἄλλως δέ, τὴν τοῦ Ἀχιλλέως πανοπλίαν ὁ Ἑκτωρ δύνει, καλλωπιζόμενός τε, ὡς εἰκός, φιλοτίμως καὶ δόξαν θηρώμενος οἶος αὐτός, καὶ τῷ σώματι φυλακὴν περιποιούμενος, καθὰ προεδηλώθη πλατύτερον, καὶ τοὺς Τρῶας ἐπιρρωνύων 4.37 καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς ἐκφοβῶν. (η. 190) Τὸ δὲ «μετασπών» δηλοῖ μὲν τὸ καταλαβών, γενόμενον ἐκ τοῦ μετέσπον. ἔστι δὲ μετοχὴ ἀορίστου δευτέρου, καθὰ καὶ τὸ ἐπέσπον ἐπισπών, ἐπισπεῖν, ἐπισπέσθαι, ἐπισπόμενος. (η. 192) Πολυδάκρυτος δὲ μάχη ἢ κατὰ πόλεμον πρὸς διαστολὴν ἐτέρας, ὁποῖα καὶ ἡ κατὰ λογομαχίαν. ἐκείνη γὰρ οὐ πολυδάκρυτος. Ἀμείβει δὲ τεύχεα νῦν οὐχ' ὁ κρείττων τὰ τοῦ χείρονος, ὡς πω πρὸ τούτων γέγονεν, ἀλλὰ τὸ ἀνάπαλιν, εἰ καὶ ἄλλως χείρων ἦν Ἑκτορος ὁ ταῦτα σκυλευθεὶς Πάτροκλος. (η. 195) Ὡς δὲ θεόσδοτα τῷ Πηλεῖ τὰ ὄπλα, νῦν μὲν ἐν ὀλιγίστῳ ἐρρέθη, ἐν τοῖς ἐξῆς δὲ ἱστορηθήσεται καὶ ὁ καιρὸς τῆς δόσεως, μερισθείσης τῆς ἱστορίας, ὡς πολλαχοῦ Ὀμηρος εἶωθε ποιεῖν. Λέγει δὲ καὶ ἡ παροιμία «Πηλεὺς τὴν μάχαιραν», ὡς διὰ σωφροσύνην λαβόντος αὐτοῦ καὶ ξίφος θεόθεν, καθὰ καὶ ὁ Κωμικὸς δηλοῖ. (η. 197) Τοῦ δὲ «γηράς» ἡ χρῆσις καὶ παρ' Ἡσιόδῳ ἐν τῷ «γηράντεσι τοκεῦσι». γίνεται δὲ τὸ γηράς ἢ ἐκ τοῦ γηράσας κατὰ ἀποκοπὴν ὁμοίως τῷ ἐπιπλώσας ἐπιπλῶς, ἢ ἀπὸ ἀρρήτου ἐνεστῶτος τοῦ γήρημι. ἐξ οὗ ἴσως καὶ τὸ «ἐν ἔντεσι πατρὸς ἐγήρα». ὡς γὰρ ἴστημι ἴστην ἴστης ἴστη, οὕτω γήρημι ἐγήρην ἐγήρη, καὶ τροπῇ ἐγήρα. εἰ δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ γηράω τὸ ἐγήρα, ὅρα ὡς στίχῳ ἐνὶ κείτῳ καὶ καινὸν τὸ «γηράς» καὶ κοινὸν τὸ «ἐγήρα». (η. 0) Ὅτι θυμοῦ κἀνταῦθα ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ ἐνδεικτικὸν τὸ «κινήσας κάρη προτὶ ὄν μυθήσατο θυμόν». (η. 1–6) Ὅτι προαναφώνησιν πάλιν συνήθως τῶν ἐφεξῆς ὁ ποιητὴς ἐκτιθέμενος τῷ εἴτε λίχνῳ τὴν ἀκοὴν εἴτε φιλέλληνι ἀκροατῇ παθαινομένῳ, οἷα εἰκός, ἐφ' οἷς Ἑκτωρ τὰ τοῦ Ἀχιλλέως ἄμβροτα τεύχεα ἔδυνε, πλάττει τὸν 4.38 Δία λέγοντα οὕτως «ἂ δειλ', οὐδέ τί τοι», ἤγουν ὦ δειλαίε, οὐτι δὴ σοι «θάνατος καταθύμιός ἐστιν, ὅς δὴ τοι σχεδόν ἐστι· σὺ δ' ἄμβροτα τεύχεα δύνεις ἀνδρὸς ἀριστῆος, τόν τε τρομέουσι καὶ ἄλλοι. τοῦ δὲ ἑταῖρον ἔπεφνες ἐνηέα τε κρατερόν τε, τεύχεα δ' οὐ κατὰ κόσμον ἀπὸ κρατός τε καὶ ὤμων εἴλευ». (η. 6–8) Εἶτα καὶ ὑπισχνεῖται, ὅτι νῦν αὐτῷ μέγα κράτος δώσει τῶν, ἤγουν τούτων, «ποινήν, ὃ τοι», ἤγουν διότι δὴ, «οὐ τι μάχης ἐκνοστήσαντι δέξεται Ἀνδρομάχη κλυτὰ τεύχεα Πηλείωνος. ἦ», τουτέστιν ἔφη, «καὶ κυανέαις ἐπ' ὀφρύσιν ἐνευσεν», ὡς μὴ ἂν ἄλλως ἐσομένων τῶν ῥηθέντων, ὃ καὶ ἀλλαχοῦ ἐποίησεν, [αἰνιττόμενός τινα διοσημίαν καὶ ἐκεῖ, οὐ τὴν τυχοῦσαν μέντοι, ἀλλὰ τὴν ἐκ τινῶν καταγιγῶν, δι' ὧν ὁ ἄνω Ζεὺς, ἤγουν αἰθὴρ ἢ ἀήρ πυκνούμενος καὶ οὕτω μελαινόμενος τῇ νεφώσει, κυανέαις ὀφρύσι κατανεύειν ἐπὶ αἰσῖαις τύχαις δοκεῖ. οὐ γὰρ ἔστιν ἄλλως τῷ λαμπροτάτῳ αἰθέρι κυανέας προσπλάσαι ὀφρῦς, εἰ μὴ κατὰ μόνον λόγον τῆς ἔστιν ὅτε δνοφερᾶς αὐτόθι νεφώσεως, ἧς πάντῃ πάντως τὰ χρύσεια νέφη διαφέρουσιν.] Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «ἂ δειλέ» ἔως τοῦ «σχεδόν ἐστιν» οἰκεῖον ῥηθῆναι πρὸς πάντα τὸν ἐπικινδύνως

θρασυνόμενον, ὁποῖος καὶ ὁ Ἔκτωρ τὰ πολλὰ τῶν μελλόντων ἀπροόρατος ὢν καὶ τὰ μὴ καθ' ἑαυτὸν νοῶν, ἀλλὰ φρονῶν μείζω τῆς φύσεως διὰ ἀλαζονείαν. (η. 1) Ὅτι δὲ τὸ ἄ κλητικόν ἐστὶν ἐπίρρημα, καθὰ καὶ τὸ ὦ, καὶ ὅτι πνευματίζεται ὡς ἐκεῖνο καὶ τάσιν πάσχει ὁμοίαν, καὶ ὅτι ἐκεῖνο μὲν ἐκφωνεῖται ὅτε κατὰ φύσιν ἔχει τις τοῦ ψυχικοῦ καταστήματος, τὸ δὲ ἄ ἐν θυμῷ ἐκλαλεῖται ἢ τοιοῦτω τινὶ πάθει, προέγνωσται. Καταθύμιος δὲ παρὰ τῷ ποιητῇ ὁ κατὰ ψυχὴν λαμβανόμενος, ὁ ἐνθύμιος, παρὰ δὲ τοῖς ὕστερον ὁ ἐν ψυχῇ ὢν καί, ὡς εἶπεῖν, θυμήρης, οὗ ὁ ἔμπαλιν ἀκαταθύμιος. (η. 2) Τὰ δὲ ὄπλα τοῦ Πατρόκλου τὰ ἐξ Ἀχιλλέως οὐκ ἄμβροτα μόνον ἀλλὰ καὶ κλυτὰ λέγει καὶ καλά, πολλάκις οὕτω φράζων καὶ 4.39 χορευῶν διὰ τῶν τοιοῦτων λέξεων. (η. 3) Τὸν δὲ Ἀχιλλέα φθάσας μὲν ὁ Γλαῦκος μέγα ἄριστον Ἀργείων παρὰ ναυσὶν ἔφη, καὶ ἦν πιστὸς ὁ παρὰ τοῦ ἐχθροῦ ἔπαινος, νῦν δὲ ἀριστεὰ ἐκεῖνον ὁ Ζεὺς καλεῖ φρικτόν. τοιοῦτον γάρ τι δηλοῖ τὸ «ὄν τρομέουσι καὶ ἄλλοι», ἐν ᾧ δοκεῖ περιττὸς ὁ ἰσχυρὸς σύνδεσμος κείσθαι. εἰ μὴ ἄρα σκωπτικῶς ἐμφαίνει λέγειν ὅτι καὶ σὺ τρομέεις τὸν Ἀχιλλέα καὶ ἄλλοι. Ἐνταῦθα δὲ ὄρα καὶ τὴν συντομίαν τοῦ ἐπαινετηρίου, καιριωτάτην οὖσαν. οὐ γὰρ ἔδει τὸν ὕπατον Δία περὶ ἐλαττόνων προσώπων μακρὰ κατατείνειν ἐγκώμια. (η. 4) Ἐνηὴς δὲ ὁ τῷ ἀπηνεῖ ἐναντίος. καὶ ἔστιν ὡσπερ προσηνής, ὁ πρὸς τῇ ἀγαθότητι ὢν, ὡς ἀπὸ τοῦ ἠύς, ὁ ἀγαθός, οὕτω καὶ ἐνηὴς ὁ ἐντὸς ἀγαθότητος, ἀπηνής δὲ ὁ ἀπὸ αὐτῆς. δῆλον δ' ὅτι τὸ κρατερόν ἐνταῦθα οὐκ ἀπειλὴν ἀλλὰ ἀνδρίαν δηλοῖ, οὐ γὰρ ἄγριος ὁ ἐνηὴς, εἰ μὴ τι ὁ πόλεμος καὶ τοιοῦτον αὐτὸν διατίθεται, ἵνα φύσει μὲν εἴη ἐνηὴς, διὰ τὴν μάχην καὶ κρατερός. (η. 5) Τὸ δὲ «οὐ κατὰ κόσμον ἀπὸ κρατός τε καὶ ὤμων εἴλευ» ἀντὶ τοῦ οὐκ ἐσκύλευσας, ὡς ἐχρῆν, ἀλλὰ τοῦ Φοίβου τὸν Πάτροκλον ἀφοπλίσαντος, σὺ δῶρον εἴλου αὐτὰ ἢ καὶ ὡς εὐρημα. ταπεινοὶ δὲ ταῦτα τὸ μεγαλεῖον τῆς ἀριστείας καὶ κατασμηκρύνει τὸν Ἔκτορα, εἰ τὰ τοῦ Ἀχιλλέως ὄπλα ἔχει μῆτε ἐκεῖνον ἀνελῶν καὶ αὐτὰ δὲ ἀκόσμως ἀνελόμενος. ὁ θώραξ τε γὰρ ἐκεῖνου ὑπὸ Ἀπόλλωνος ἐλύθη, καὶ ἡ ἀσπίς σὺν τῷ τελαμῶνι αὐτόματος ἔπεσε χαμαί, ὡς προῖστόρηται. ἔστι δὲ τὸ μὲν «ἀπὸ κρατός» διὰ τὴν κυνέην, τὸ δὲ «καὶ ὤμων» διὰ τὸν θώρακα. (η. 6) Τὸ δὲ «εἴλευ» ἐν ἄλλοις ἐνεργητικῶς προφέρεται. διαφορεῖται γάρ. καὶ ἦν μὲν εἶπεῖν «εἴλου» κοινότερον, εἴλετο δὲ Ὅμηρος φάναι «εἴλευ» καινότερον ὡς ποιητής. Τὸ δὲ «νῦν» καὶ ἐνταῦθα λοξὸν ὄν διασα 4.40 φεῖται ὅμως τοῖς ἐξῆς. εἰ γὰρ μὴ δέξεται αὐτὰ ἡ Ἀνδρομάχη, δῆλον ὅτι πρὶν ἢ ἀνελθεῖν εἰς τὴν πόλιν ὁ Ἔκτωρ ἀφοπλισθήσεται, ὃ δὴ πάλιν ἑτέρα ἐστὶν ἀναφωνητικὴ προέκθεσις, ὡς τοῦ Ἔκτορος μηκέτι τὴν Τροίαν ἐντὸς ὀψομένου καὶ διὰ τοῦτο μηδὲ τῇ γυναικὶ ὀφθησομένου μετὰ τῶν Ἀχιλλέως ὄπλων, ἵνα μηδὲ μαρτυρεῖν ἐκεῖνη ἔχη τῇ τοῦ ἀνδρὸς ἀρετῇ. (η. 7) Ποιῆ δὲ ἀλλαχοῦ μὲν τιμωρία καὶ πρόστιμον, ἐνταῦθα δὲ Ὅμηρος οὕτω τὴν ἀντισηκῶσιν λέγει. διὰ τοῦτο γάρ φησι· μέγα σοι δώσω κράτος, ἀντισηκῶν τοῦτο πρὸς τὸ ἐπὶ σοὶ μέλλον κακόν, ἀνθ' ὧν δηλαδὴ οὐ μέλλεις ἐκνοστήσας τῆς μάχης ἀποκαταστήναι τῇ φιλάτῃ Ἀνδρομάχῃ. ἢ δὲ χρήσις τοῦ τοιοῦτου σηματομένου τῆς ποιητῆς εὐρηται παρὰ Πινδάρῳ μάλιστα, καὶ δοκεῖ μὴ ἐκ τοῦ φένω ἐτυμολογεῖσθαι καὶ ἡ τοιαύτη ποινή, ἀλλ' ἐκ τοῦ πένω, τὸ ἐνεργῶ. εἰ δὲ μηκέτι τὴν Ἴλιον εἰσελεύσεται, ὡς ἐρρέθη, ὁ Ἔκτωρ, εἰκότως καὶ τὰ τοῦ Ἀχιλλέως ὄπλα ἐκ τῆς ἄρτι φορεῖ ὡς ἀποδώσων αὐτὰ τῷ Ἀχιλλεῖ. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι δυνάμενος εἶπεῖν ἐνικῶς «τοῦ», ἡγουν τούτου, «ποινήν», ὁ δὲ πληθυντικῶς εἶπε τούτων ποινήν, μεγεθύνων τὸ κακὸν τῷ πληθυσμῷ. (η. 210-4) Ὅτι τερατώδεις τι πλάττων ἐπὶ τοῖς Ἀχιλλέως ὄπλοις Ὅμηρος καὶ ὑπεμφαίνων τὸ τοιοῦτον τέρας καὶ τοῖς ἄλλοις ἐγγίνεσθαι, οἳ τὰ τοιαῦτα ἐφόρουν, φησὶν «Ἔκτορι δ' ἤρμοσε τεύχε' ἐπὶ χροῖ», ὃ πρὸ ὀλίγων ἡρμηνεύθη, «δῦ δέ μιν Ἄρης δεινός, ἐνυάλιος. πλησθεν δ' ἄρα οἱ μέλεα ἐντὸς ἀλκῆς καὶ σθένος. μετὰ δὲ κλειτοὺς ἐπικούρους ἔβη μέγα ἰάχων. ἰνδάλλετο δὲ σφισι πᾶσι τεύχεσι λαμπόμενος μεγαθύμου Πηλείωνος», ἡγουν εἰκασμὸν ἑαυτοῦ ἔπεμπε τοῖς

βλέπουν και οὐκ ἐμφανῶς ἐγινώσκετο Ἐκτωρ εἶναι, οἷα μὴ τὰ ἑαυτοῦ φορῶν, ἀλλὰ τοῖς Ἀχιλλέως ὄπλοις λαμπόμενος. ἕτεροι δὲ φασιν, ὅτι μεγαθύμῳ Πηλείωνι ἰνδάλλετο, ἀπὸ κοινοῦ τὴν τοιαύτην λαβόντες δοτικήν. καὶ ἔστιν ἀστεία μάλλον ἢ περιπέτεια οὕτως, εἴπερ 4.41 Ἀχιλλέως εἰκασμὸς ἕως μὲν ἄρτι ἐξεφόβει διὰ Πάτροκλου Τρῶας, νῦν δὲ κακὸν δι' Ἐκτορος τοῖς Ἀχαιοῖς γίνεται. καὶ εἶποι ἄν τις ὡς ἐν εἰδώλῳ ἀρείκῳ ἄλλοπρόσαλλον τι κἀνταῦθα εἶναι ὑπὸ τοῦ εἰκασμοῦ τούτου, ὃ δὴ ψόγος Ἄρεος. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι μυθικῶς μὲν Ἄρης ἔδου τὸν Ἐκτορα διὰ τῶν ὄπλων, καὶ ἀλκήκαὶ σθένος διὰ τε τὸ ἠφαιστότευκτον καὶ διὰ τὸν Δία, ὃς μέγα κράτος αὐτῷ ἐγγυαλίζειν κατένευσεν. ἄλλως δὲ ἡ συμμετρία τῶν ὄπλων δοκεῖ συνεισάγειν ἀλκῆς τι, καὶ μάλιστα τὸ πολὺ τοῦ ἐπ' αὐτοῖς χαίρειν καὶ τὸ εἰς μάχην ἐντεῦθεν πρόθυμον καὶ ἐνθουσιαστικόν. τὸν μὲντοι Ἀχιλλέα ἐν τοῖς ἐξῆς ὡς καὶ αἶρει τὰ ὄπλα καὶ ὡσεὶ πτερὰ ἐκείνῳ γίνονται, εἰρήσεται κατὰ καιρόν. Πάνυ δὲ σεμνύνει τὰ τοῦ Ἀχιλλέως ὄπλα ὁ ποιητής, εἰ οὕτω δυνάμει ἐμπιπλῶσι τὸν Ἐκτορα, ὡς καὶ κάτοχον οἷον γενέσθαι Ἄρεϊ. (η. 210) τοῦτο γὰρ δηλοῦται ἐν τῷ «δὺ δέ μιν Ἄρης», ἦγουν ἐνθεὸς γέγονε πλησθεὶς Ἄρεος. ἔδου γὰρ ὡσπερ τὰ τεύχεα Πάτροκλος, οὕτως αὐτὸν Ἄρης. ἔστι δὲ νοεῖν ὡς τοιοῦτος ἦν καὶ Πάτροκλος καὶ πρὸ αὐτοῦ Ἀχιλλεὺς τὰ τοιαῦτα ἔχων ὄπλα. (η. 212) Τὸ δὲ «μετὰ ἐπικούρους» ἢ ἐκ μέρους τὸν ὄλον δηλοῖ στρατὸν ἢ μόνους αὐτούς, ὡς τοῦ Ἐκτορος φιλοτιμίαν σχόντος αὐτοῖς ἐμφανισθῆναι, καὶ μάλλον ὅτι βούλεται καὶ δημηγορῆσαι πρὸς αὐτούς. (η. 213) Τὸ δὲ «μέγα ἰάχων» εἴ τις ἐρεῖ <οὐ> διαφέρειν τοῦ «ὀξέα κεκληγῶς» καὶ «ὀξὺ βοήσας», ἃ πρὸ ὀλίγων ἐπὶ Ἐκτορος ὁ ποιητής εἶπεν, οὐκ ἔξω λόγου ἐπιβαλεῖ. (η. 215) Ὅτι ἐρεθίσεως εἰς ἔργον τὸ «ῶτρυνε δὲ ἕκαστον ἐποικόμενος ἐπέεσσιν». Ἐνθα ὄρα τὸ τοῦ στίχου πάθος. ἢ γὰρ λήγουσα τοῦ «ἐποικόμενος» ἐκτέταται τῇ στιγμῇ καὶ τῷ ἐπιφερομένῳ φωνήεντι κατὰ τὸ «Νέστορα δ' οὐκ ἔλαθεν ἰαχή». ἐν οἷς ἰσχύων ὁ ποιητής δι' 4.42 ἐπενθέσεως τοῦ ῥ-α συνδέσμου ἢ τοῦ γ-ε καὶ συναλιφῆς αὐτῶν ἰάσασθαι τὸ πάθος δακτυλικῶς ὅμως οὐκ ἀπέκρινε τὸ σύνηθες τοῖς μέτρους ἐν δέοντι παθητικόν, οἷα μηδὲν τι μηδ' οὕτω καινοπραγῶν. [Ἦν δὲ καὶ πρὸ τούτων ὅμοιον στιχηρᾶς λαγαρώσεως πάθος, ἐνθα Γλαῦκος ἔφη τὸ «οὐ γὰρ τις Λυκίων μαχησόμενος Δαναοῖσιν εἴσι περὶ πτόλιος». ἢ γὰρ λήγουσα τοῦ «πτόλιος» μηκύνεται ὁμοίως καὶ μετὰ τοῦ ἔ-π-ε-ι συνδέσμου ἀπαρτίζει δάκτυλον.] (η. 2-8) Ὅτι Ἐκτωρ ὄνειδισθῆναι φθάσας ὑπὸ Γλαύκου πρὸ ὀλίγου αὐτὸν μὲν ἐκεῖ δι' ὀλίγων ἡμεῖψατο, ἐνταῦθα δὲ ἀορίστως πρὸς πάντας τοὺς ἐπικούρους λαλῶν καὶ ὡς οἷον ἀντεγκαλῶν, οἷς δὴ καὶ ὁ Γλαῦκος συνεισάγεται, ἀνταποδίδωσι τὸν ὄνειδισμόν, καὶ ἀπαιτεῖ θνήσκειν ἀναγκαίως ὑπὲρ τῆς Τροίας. τοῦτο δὲ ὡς πρὸς τὸν λόγον τοῦ Γλαύκου ποιεῖ, φαμένου τὸ «ἐπεὶ οὐκ ἄρα τις χάρις ἦν μάρνασθαι». οἶονεὶ γὰρ λέγει ὁ Ἐκτωρ, ὡς οὐ μόνον οὐδεμία χάρις ὑμῖν τοῖς ἐπικούροις μαχομένοις, ἀλλὰ καὶ ὀφειλέται μοι θανάτου ἐστέ. καὶ τέως οὐκ εἰπὼν «κέκλυτε Τρῶες καὶ Λύκιοι», ὡς ἀλλαχοῦ ἐξεφωνεῖτο διὰ τὸ τῶν Λυκίων ἔξοχον, ἀλλὰ κοινῶς οὕτω προσφωνήσας «κέκλυτε μυρία φύλα περικτιόνων», ἐπιφέρει ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ γ-α-ρ συνδέσμου συνήθως «οὐ γὰρ ἐγὼ πληθὺν διζήμενος οὐδὲ χατίζων ἐνθάδ' ἀφ' ὑμετέρων πολιῶν ἠγείρα ἕκαστον, ἀλλ' ἵνα μοι Τρώων ἀλόχους καὶ νήπια τέκνα προφρονέως ῥύοισθε φιλοπτολέμων ὑπ' Ἀχαιῶν. τὰ φρονέων δώροισι κατατρύχω καὶ ἐδωδῆ λαούς, ὑμέτερον δὲ ἐκάστου θυμὸν ἀέξω. τῷ τις νῦν ἰθὺς τετραμμένος ἢ ἀπολέσθω ἢ ἐσαωθήτω ἢ γὰρ πολέμου ὀαριστύς». Καὶ ἔστι κατὰ τοὺς παλαιούς ἢ τοῦ Ἐκτορος νῦν ἀξίωσις πρὸς ἐπικούρους τὸ ἀντὶ τροφῶν, ὧν ἐκ Τροίας εἶχον, ἀποδοῦναι τὰς ψυχάς. τοιοῦτον γὰρ οἱ μισθοφόροι, πωλοῦντες μισθοῦ τὸ ζῆν. (η. 229-32) Εἶτα στρατηγικῶς ἐλπίδι γερωῶν ἐρεθίζων εἰς κίνδυνον ἐπάγει «ὃς δὲ κε Πάτροκλον καὶ τεθνεωτά περ, ἔμπης εἰς Τρῶας ἐρύση, εἴζη δὲ οἱ Αἴας, ἥμισυ τῶν ἐνάρων ἀποδάσσομαι, ἥμισυ δ' αὐτὸς ἔξω ἐγώ, τὸ δὲ οἱ κλέος ἔσεται, ὅσον ἐμοί περ», ἵνα

καὶ κατὰ τὸ γέρας καὶ κατὰ τὸ κλέος ἴσος αὐτῷ εἶη ὁ τὸ μέγα ἔργον ποιήσας. συνέμιξε δὲ τῷ τοῦ νεκροῦ ἔλκυσμῶ τὸν Αἴαντα, ὅτι μὴ ἄλλως ἦν αὐτὸν 4.43 ἐρύσασθαι, εἰ μὴ ὁ ἀμφιβεβηκῶς Αἴας εἴξει. (η. 2) Ὅρα δὲ τὸ «μυρία φῦλα ἐπικούρων» πρὸς ἐντροπήν Γλαύκου λεχθὲν ὑπὸ Ἑκτορος, οἷα λελυπημένου κατὰ Γλαύκου, ὅς τὸ πᾶν τῆς ἐπικουρίας ἐν μόνοις Λυκίοις ἐδόκει τιθέναι. τὸ δ' ἦν οὐ τοιοῦτον. αὐτοὶ μὲν γὰρ τηλόθεν ἐκ Λυκίας. Ἑκτωρ δὲ μυρία φῦλα περικτιόνων ἀνακαλεῖται, ὃ ἐστὶ περιοίκων, κατασπῶν μὲν τὴν τοῦ Γλαύκου ὄφρῦν στρατηγικώτερον, οὐ μὴν καὶ ἀληθῆ λέγων. ὀλίγοι γὰρ τοιοῦτοι ἐπικούροι. καὶ ὅμως τὸ τῶν Λυκίων ὄνομα σιωπήσας ὁ Ἑκτωρ, μυρίους δὲ τινὰς ἐπικαλεσάμενος ἐπικούρους, μονονουχὶ λέγει ὡς, εἰ καὶ ὑποχωρήσουσιν οἱ Λύκιοι, οὐ πάντως οἱ Τρῶες μόνοι περιλείπονται κατὰ τὸν τοῦ Γλαύκου λόγον, ἀλλ' εἰσὶν ἡμῖν ἕτεροι ἐπικούροι. οὕτω καὶ ὁ Ἀγαμέμνων φθάσας ἔφη πρὸς τὸν Ἀχιλλεῖα ὅτι, κἂν καὶ ἀποπλεύσης, εἰσὶ μοι «ἄλλοι οἱ κέ με τιμήσουσιν», οἱ δ' οὐκ ἦσαν ὡς ἀληθῶς. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «μυρία φῦλα συνεπιμαρτύρεται τῷ τῶν Ἀχαιῶν βασιλεῖ ἀλήθειαν, εἰπόντι ἐν τῇ βῆτα ραψωδία πολλῶν ἐκ πολέων ἐπικούρους εἶναι τοῖς Τρωσὶ. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὀνειδιστικῶς αὖξαι τὴν δαπάνην, ἣν οἱ ἐγχώριοι διὰ τοὺς ἐπικούρους ἔπασχον. ἐμφαίνεται δὲ καὶ ὁ τῶν Τρώων ἐντεῦθεν πλοῦτος, ὃν πάλαι ποτὲ εἶχον, ὁ πρὸ τούτων μνημονευθεὶς. πῶς γὰρ οὐ πλουσιωτάτη πόλις, ἢ τρυχομένη δαπάναις ταῖς εἰς μυρία φῦλα ἐπὶ τοσοῦτον ἐξήρκεσε; τῷ δὲ τῶν περικτιόνων ὀνόματι πάντες δηλοῦνται οἱ καὶ πόρρωθεν ποθεν ἐπικούροι ὡς ἐκ μέρους, ἵνα ταπεινωθῆ ἐντεῦθεν τὸ τῶν Λυκίων ὑπέροφρον, ἐξ ὧν Λύκιοι πολλαχοῦ τὸ ἐπικουρικὸν σύμπαν ἐλέγετο. ἀληθῶς γὰρ καὶ δίχα τῶν Λυκίων οὐ πάντες οἱ ἐπικούροι περίοικοι τῆς Τροίας εἰσὶ. δοκεῖ δὲ καὶ κολακικὸς ὁ λόγος εἶναι, ὡς πάντων περιοίκων λογιζομένων, κἂν μὴ τοιοῦτοι ᾖσιν. ἴσως δὲ καὶ ἄλλως καταδημαγωγεῖ τοὺς περιοίκους μόνους, ὡς τῶν τηλεδαπῶν οὐ πάνυ ἀξιουμένων λόγου. [Εἶεν δ' ἂν περικτίονες οἱ περίξ ἐυκτιμένας πόλεις ἔχοντες, ταῦτόν δ' εἰπεῖν, ἐυκτιμένα πτολίεθρα.] (η. 221) Τὸ δὲ «οὐ γὰρ ἐγώ» ἢ περιττὸν ἔχει τὸν σύνδεσμον, ὃ καὶ ἐν ἄλλοις γέγονεν, ἢ ἀπὸ ἐλλείψεως τινος αἰτιολογικῶς κεῖται, οἷον· ὦ μυρία φῦλα περικτιόνων, τί μοι ὄφελος τοῦ πολλοῦς ὑμᾶς ἐνταῦθα εἰλεῖσθαι; οὐ γὰρ ἐγώ, καὶ ἐξῆς. Τὸ δὲ «πληθύν» οὐ 4.44 ταῦτόν ἐστὶ τῷ «μυρία φῦλα», ἀλλὰ τὴν ἀπλῶς πολυλαΐαν καὶ νῦν δηλοῖ τὴν ἀντιδιαστελλομένην τοῖς ἀριστεῦσιν, ὅπερ ὁ Κωμικὸς ἀριθμὸν ἄλλως φησίν, ἦγουν πλῆθος οὕτω μάτην. καὶ ἄλλως δέ, ὁ εἰπὼν «τῷ τις ἢ ἀπολέσθω ἢ σαωθήτω» οὐ πληθὺν ζητεῖ ἀπλῶς ἀλλὰ τὴν ἐκ τοῦ λαοῦ φυλακίην, εἰ καὶ ἀνάγκη αὐτοῖς πίπτουσιν ὑποσπᾶσθαι τὸν πληθυσμόν. (η. 223) Τὸ δὲ «ἵνα μοι Τρώων ἀλόχους καὶ τέκνα ῥύοισθε» πρὸς τὸ τοῦ Γλαύκου ἀποτείνεται, εἰπόντος ὄφελος γενέσθαι τὸν Σαρπηδόνα καὶ αὐτῷ. οἶονεὶ γὰρ λέγει, ὡς οὐκ ἐμὲ ἤλθετε ῥύεσθαι, ἀλλὰ ὑπ' ἐμοῖ ἢ σὺν ἐμοῖ, ἀρχηγῶ δηλαδή, τοὺς περὶ Τροίαν. Τὸ δὲ «προφρονέως» οὐκ ἀπέοικε τοῦ πρόφρονες, ὅτε καὶ ἐκεῖνο ἐπιρρηματικὸν ἐστὶ. (η. 224) Τὸ δὲ «φιλοπτολέμων ὑπ' Ἀχαιῶν» ἐντροπικὸν καὶ αὐτό. οὐ γὰρ κατὰ τῶν τυχόντων ὑμᾶς, φησίν, ἦθροισα, ἵνα φιλοψυχήτε, ἀλλὰ κατὰ ἀνδρῶν μαχίμων. (η. 225) Τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ «κατατρύχω δῶροις καὶ ἐδωδῆ». οὐ γὰρ ζημιῶ ἀπλῶς, ἀλλὰ κατατρύχω. [Ἐκ τοῦ τρῶ δὲ ὀνοματωπεποιημένου, ἐξ οὗ καὶ τὸ τρώγω καὶ τὸ τρύω καὶ τὸ τρυπῶ, παραγωγῶς γέγονε καὶ τὸ τρύχω, ἀναλόγως τῷ ψῶ ψήχω.] Καὶ ὅρα ἔθος τοῦτο ἀρχαῖον. οὐδὲ γὰρ ἐξήρκει πρὸς τοσαύτην δαπάνην μόνον τὸ τοῦ Πριάμου ἀρχεῖον. δῶρα δὲ λέγει τὴν δίχα τῆς ἐδωδῆς μισθοφοράν. (η. 226) Τὸ δὲ «ἐκάστου θυμὸν ἀέξω» ἄλλο τι δηλοῖ νῦν παρὰ τὸ ἐν Ὀδυσσεΐα τὸ «ὅτε δὴ μέγας εἰμὶ καὶ ἀέξεταί μοι ἔνδοθι θυμός». ἐκεῖνο μὲν γὰρ τί δηλοῖ, ἐν τοῖς ἐκεῖ ζητητέον. ἐνταῦθα δὲ θυμὸν ἐκάστου ὁ Ἑκτωρ ἀέξει τῇ θεραπείᾳ, δῶροις δηλαδή καὶ τιμαῖς καὶ τοιούτοις, ὑπ' ὧν ψυχὴ μετεωριζομένη δοκεῖ πλείων ἑαυτῆς γίνεσθαι διαχεομένη. ὅθεν παρήκται τὸ χαίρειν,

οὗ τὸ ἀνάπαλιν ὀλιγηπελέειν καὶ ὀλιγηπελέων ὁ μὴ θυμὸν ἀεζόμενος. Τὸ δὲ «ὕμετερον ἑκάστου» τὴν ἐργωδίαν δηλοῖ τῆς μεταχειρίσεως, εἰ μὴ κοινῶς τι παραρριπτεῖ ἀλλ' ἑκάστῳ συνδιατίθεται, ὃ δὴ καὶ αὐτὸ ἀληθῶς ἀργαλέον ἐστί. (η. 227 ς.) Τὸ δὲ «ἢ ἀπολέσθω ἢ σαωθῆτω» καὶ ἀλλαχοῦ 4.45 ἐφράσθη. Τὸ δὲ «ἰθὺς τετράφθαι» ἴσόν ἐστι τῷ ἰθὺς μάχεσθαι καὶ στῆναι ἄντα, περὶ ὧν πρὸ ὀλίγων ἐρρέθη, καὶ τῷ ἰθὺς βρῖσαι, ὃ μετ' ὀλίγα κεῖται. (η. 228) Τὸ δὲ «ἢ γὰρ πολέμου ὀαριστύς» γνωμικῶς ἐρρέθη καὶ ὡς τῶν μαχομένων ἢ ἀπολλομένων ἢ σωζομένων. ἐσχημάτισται δὲ καὶ οὗτος ὁ λόγος Ἀττικῶς. ἀντὶ γὰρ τοῦ εἰπεῖν τοῦτό ἐστιν ἰδιότης πολέμου, εἶπεν αὕτη γὰρ. παρεσημειώθη δὲ πρὸ τούτων καὶ ἕτερα τοιαῦτα σχήματα. Ὅτι δὲ ὀαριστύς ἢ ἀπλῶς ὀμιλία καὶ πόθεν γίνεται, δηλοῦται ἀλλαχοῦ. [(η. 229) Τὸ δὲ «καὶ τεθνηῶτά περ ἔμπης» καὶ ἐξῆς, διεστάλθαι δοκεῖ τῆς ζωγρίας ὡς κρείττονος, μεῖζον μὲν γὰρ εἰς ἀριστείαν τὸ ζωγρῆσαι πολέμιον. ἔχει δ' ὅμως ἀνδρίαν καὶ τὸ τεθνεῶτα ἐρύσαι, ἤγουν ἐλκύσαι.] (η. 231) Τὸ δὲ «ἤμισυ τῶν ἐνάρων» σοφιστικῶς κεῖται ἐν ἀορίστῳ, ἐπεὶ μηδὲ δῆλόν ἐστιν, οἷα καὶ ὅσα ἔναρα πορισθήσονται ἀπὸ τῶν ὑπὲρ Πατρόκλου πεσομένων. εἰ δὲ λέγει δεικτικῶς ἤμισυ τῶν ἤγουν τούτων, ἐνάρων, ὧν ἄρτι περὶκεῖται σκυλεύσας ἐκ Πατρόκλου, εἴη ἂν ὁ λόγος τῷ Ἔκτορι καὶ σαφῆς καὶ οὐδὲ σοφισματώδης. (η. 233–6) Ὅτι ἀναφωνῶν συνήθως ὁ ποιητὴς ἐφ' οἷς οἱ ἐπικούροι ἰθὺς Δαναῶν βρῖσαντες ἔβησαν ἐλπόμενοι νεκρὸν ὑπ' Αἴαντος ἐρύειν, φησι «νήπιοι, ἢ τε πολέσσι ἐπ' αὐτῷ θυμὸν ἀπηῦρα», ὁ Αἴας δηλαδὴ, προεκτιθέμενος κἀνταῦθα τὰ ἐφεξῆς, ὡς ἔθος αὐτῷ. Ἰστέον δὲ ὅτι ὀρμὴν εἰς μάχην φράζει τὸ «οἱ δ' ἰθὺς βρῖσαντες ἔβησαν δούρατ' ἀνασχόμενοι, μάλα δὲ σφισιν ἔλπετο θυμὸς τόδε ποιήσιν. οἱ δέ, ὡς ἐρρέθη, βρῖσαντες εἶεν ἂν ζαχρηεῖς, ὃ ἐστὶν ἐμβριθεῖς πολεμισταί, περὶ ὧν ἀλλαχοῦ κεῖται. δῆλον δὲ ὡς οἱ μὴ οὕτω βρίθοντες ἐλαφροὶ εἰσι καὶ ἀβαρεῖς πολέμοιοι, ἤδη δὲ καὶ μαλθακοί. (η. 238–44) Ὅτι πολὺν ἰδὼν Αἴας τῶν Τρωϊκῶν ἐπικούρων συνασπισμὸν καί, ὡς εἰκός, ὑποδείσας καὶ διὰ τοῦτο δυσελπιστῶν φησιν «ὦ πέπον, ὦ Μενέλαε διοτρεφές, οὐκέτι ἔλπομαι αὐτῷ περ», ἤγουν ἐμὲ καὶ σέ, «νοσησέμεν ἐκ πολέμοιο. οὗ τι τόσον νέκυος περιδεΐδια Πατρόκλιοιο, ὅς κε 4.46 τάχα Τρώων κορέσει κύνας ἢδ' οἰωνούς, ὅσσον ἐμῆ κεφαλῆ περιδεΐδια, μὴ τι πάθῃσι καὶ σῆ, ἐπεὶ πολέμοιο νέφος περὶ πάντα καλύπτει Ἐκτωρ, ἡμῖν δ' αὐτ' ἀναφαίνεται αἰπὺς ὄλεθρος». Καὶ ὅρα θαυμαστὴν τροπῆς ἀντίθεσιν. πρὸς γὰρ τὸ νέφος ἀντεπήγαγε τὸ «ἀναφαίνεται», οἶονεὶ λέγων ὡς, εἰ καὶ πάντα νέφος καλύπτει, ἀλλ' ἡμῖν οὐκ ἐν ἀορασίᾳ ἐστὶν οὐδὲ κεκάλυπται ὁ ὄλεθρος, ἀλλὰ πάνυ λαμπρότατα φαίνεται. καὶ νῦν μὲν τροπικῶς νέφος τὸν Ἐκτορα καλεῖ, ὃν ἀλλαχοῦ νυκτὶ τὰ ὑπώπια εἶκασεν. ἢ καὶ ἄλλως, τὸν πόλεμον συνήθως νέφος εἶπεν, ὃν ὁ Ἐκτωρ περὶ πάντα καλύπτει, ὡς οἷα πανταχοῦ καταπετάσας αὐτόν. προΐων δὲ σκότος ἄλλως ποιήσει βαθὺ περὶ Αἴαντα. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι τὸ παρὰ πόδας κακὸν ἐπιλανθάνεσθαι τῶν φθασάντων ποιεῖ, ὡς νῦν τε ὁ Αἴας δηλοῖ περὶ ἑαυτῷ μάλιστα καὶ τῷ Μενελάῳ δεδιῶς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ δὲ ὁ Τηλέμαχος, ὅς τὸ τῶν μνηστήρων ἐν ποσὶ κείμενον κακὸν ὑψώσας ῥητορικῶς μεῖζον τῆς τοῦ πατρὸς εἶναι ἀπωλείας ἐρεῖ. (η. 240 ετ 242) Ὅρα δὲ ὅτι τὸ δέδια διχῆ συνέταξεν, ἤγουν μετὰ γενικῆς ἐν τῷ «νέκυος περιδεΐδια», καὶ μετὰ δοτικῆς ἐν τῷ «ἐμῆ κεφαλῆ περιδεΐδια καὶ σῆ». γέγονε δὲ καὶ τοῦτο διὰ τὴν συγγένειαν τῆς γενικῆς καὶ τῆς δοτικῆς. (η. 241) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ «Τρώων κύνας ἢδ' οἰωνούς», εἶπερ τὸ Τρώων κοινόν ἐστὶ καὶ πρὸς τοὺς οἰωνούς, διασαφεῖται αὐτόθεν τὸ ἐν τῇ ἄ ραψωδίᾳ «κύνεσσιν οἰωνοῖσί τε πᾶσιν». (η. 245) Ὅτι ὁ Αἴας ἐνταῦθα ἐπιτρέπει τῷ Μενελάῳ ἀριστήας Δαναῶν καλεῖν, «ἦν τις ἀκούση», αὐτὸς δὲ οὐ βοᾷ, οὐχ' ὅτι οὐ δύναται, βοὴν γὰρ καὶ αὐτὸς ἀγαθός ἐστιν, ἀλλ' ὅτι αἰδεῖται βοᾶν, ἵνα μὴ ἐμφήνη πτοηθῆναι τὴν τῶν ἐπικούρων ἐπέλευσιν, ἴσως δὲ καὶ διότι μᾶλλον οἱ ἀριστεῖς τῷ Μενελάῳ πεισθήσονται ἢπερ αὐτῷ, ἔτι δὲ καὶ διότι αὐτὸς τῶν ἔργων ὧν λαλεῖν ἐπιτρέπει τῷ μὴ πάνυ ἐνεργεστάτῳ. καὶ ἄλλως

δὲ, ἐχρῆν ὥσπερ ἐν τοῖς Τρωσίν, οὕτω καὶ ἐν τοῖς Ἀχαιοῖς δημηγορῆσαι ἄρτι τὸν δεῦτερον βασιλέα, οἷος ἦν ἐν μὲν τοῖς Ἰλίουσιν ὁ Ἐκτωρ, ἐν δὲ τοῖς Ἑλλήσιν ὁ Μενέλαος. (η. 247–55) Ὅτι 4.47 ἀνάγκης ἐπειγούσης λαλεῖ καὶ Μενέλαος πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς, προκαλούμενος ὑπὲρ Πατρόκλου, ὡς προσεχῶς ὁ Αἴας ὑπέθετο, καὶ φησι διαπρῦσιον γεγωνῶς «ὦ φίλοι Ἀργείων ἠγήτορες ἠδὲ μέδοντες, οἳ τε παρ' Ἀτρείδῃ Ἀγαμέμνονικαὶ Μενελάω δῆμια πίνουσι καὶ σημαίνουσιν ἕκαστος λαοῖς· ἐκ δὲ Διὸς τιμὴ καὶ κῦδος ὀπηδεῖ», ὡς διογενέσι δηλαδή, «ἀργαλέον δέ μοι ἐστὶ διασκοπιᾶσθαι ἕκαστον ἠγεμόνων· τόσση γὰρ ἔρις πολέμοιο δέδην», ἤγουν ἐκκαίεται. «ἀλλὰ τις αὐτὸς ἴτω, νεμεσιζέσθω δ' ἐνὶ θυμῷ Πάτροκλον Τρωῆσι κυσὶ μέληθρα γενέσθαι». (η. 256–61) Καὶ ὁ μὲν οὕτως ἔφατο, «ὄξυ δὲ ἄκουσεν Ὀϊλῆος ταχὺς Αἴας», καὶ πρῶτος ἀντίος ἦλθε θέων, οἷα εἰδὼς τὸν αὐτῷ φίλον μέγαν Αἴαντα ἐκεῖ περιβαίνειν. εἶτα Ἴδομενεὺς καὶ Μηριόνης. «τῶν δ' ἄλλων τίς ἂν ἦσι φρεσίν», ἄνευ δηλονότι Μουσῶν, «οὐνόματ' εἴποι, ὅσοι δὴ μετόπισθε μάχην ἤγειραν Ἀχαιῶν»; Καὶ ὄρα ὡς τῇ ἀποσιωπήσει ταύτῃ καὶ τῷ ἀορίστῳ τὸ πλῆθος ὁ ποιητὴς ἠὔξησεν, ὡς μὴ δυνάμενος δῆθεν αὐτὸς ἰδίαις φρεσὶ δίχα Μουσῶν μηδὲ τούτους ἄρτι μυθήσασθαι οὐδ' ὀνομῆναι διὰ τὸ πολὺ τοῦ πλήθους, ὅπερ ὀνομαίνειν ὀκνεῖ, ὡς πού προδιωμολογήσατο. καὶ ἄλλως δέ, οὐκ ἐχρῆν ὀνόμασιν ἐπεξιέναι τὴν ἄλλως τὸν ποιητὴν εἰς οὐδὲν δέον, ἐφ' οἷς τὰ μείζω προκαλεῖται αὐτόν. (η. 262) Ἐπάγει γὰρ «Τρῶες δὲ προὔτυψαν ἀολλέες, ἦρχε δ' ἄρ' Ἐκτωρ», ποθῶν τε, ὡς εἰκός, ἀντιστῆναι τῷ Αἴαντι, καὶ ἵνα μηδὲ τὸ πρὸς Ἀχιλλέα ἴνδαλμα αἰσχύνῃ ἀχρειώσας, εἰ μὴ προμάχοιτο. καὶ τοῦτο ἦν αἴτιον τοῦ συγκληθῆναι τοὺς τῶν Ἀχαιῶν ἀρίστους. οὐ γὰρ ἦν πιθανὸν ἀντιστῆναι τοσοῦτοις Αἴαντα καὶ Μενέλαον μόνους αὐτούς. (η. 250) Ὅρα δὲ τὸ οἱ παρὰ τοῖς βασιλεῦσι «δῆμια πίνουσιν» ἐκ τῶν τοῦ Ἐκτορος λόγων παραξεσθὲν ὡς εἶδει παραφράσεως, ἤγουν ἐκ τοῦ «δώροις κατατρύχω καὶ ἐδωδῆ λαοὺς». οἳ τε γὰρ τῶν Τρώων ἐπίκουροι δῆμια ἤσθιον τὰ τῶν λαῶν ἔδοντες, καὶ οἱ τῶν Ἀργείων ἠγήτορες δῆμια ἔπινον. δεδήλωται γὰρ ἤδη ὅτι δασμοῦ γινομένου μερὶς ἐδίδοτο τις τῷ βασιλεῖ ἐκ τῶν κοινῶν καὶ εἰς τὰ τῶν ἀριστεῶν συμπόσια, ὧν ἡ παράχρησις δημοβόρον τὸν βασιλέα ποιεῖ, ταῦτόν δ' εἰπεῖν δημοβόρον. 4.48 [Φάναι γὰρ δημοβόρον τὸν δίκην ἀνθρωποφάγου αὐτόν τὸν δῆμον ἐσθίοντα δριμύ μὲν τῇ ἐννοίᾳ, πάνυ δὲ ἀτηρὸν τῇ τροπῇ. Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι ἔκπαλαι μὲν οὐ ψεκτόν ἦν, ὥσπερ οὐδὲ ὁ δῆμος, οὕτως οὐδὲ ὁ δήμιος οὐδὲ τὸ δῆμιον, ὡς δῆλον ἔκ τε τῶν δημοπρατῶν, ὧν μέμνηται καὶ ὁ Κωμικός, καὶ ἐκ τῶν Ὀμηρικῶν δημοεργῶν. ἐπεὶ δὲ ὕστερον ὁ δήμιος εἰς ἀεικὲς ἀπεκρίθη πρᾶγμα –κολαστῆ γὰρ ἀνδρὶ ἀποκεκλήρωται τούνομα–, ἤργησε μὲν ἡ χρῆσις τοῦ παλαιοῦ δημίου, ἐκαινίσθη δὲ ἀντ' αὐτοῦ ὁ δημόσιος.] Ὅρα δὲ καὶ τὸ «πίνουσιν», οὐ γὰρ ἔφη «καὶ ἐσθίουσιν», ἀλλὰ δηλοῖ ἀπὸ μέρους τὸ πᾶν. ὅθεν καὶ παρὰ τῇ κοινῇ συνηθείᾳ τὸ συμπόσιον καὶ ὁ πότος λέγεται, σιγωμένης τῆς ἐδωδῆς, καθὰ καὶ τὸ συσσίτιον, σιωπωμένης τῆς πόσεως. οὕτω καὶ Ἐκτωρ μνησθεὶς ἐδωδῆς ἀφήκε συννοεῖσθαι αὐτῇ τὴν πόσιν. Χρῆ δ' ἐνταῦθα ὄραν καὶ τὸ τοῦ λόγου σχῆμα. οὐ γὰρ εἶπεν «ὦ φίλοι, οἳ δῆμια πίνετε καὶ σημαίνετε λαοῖς», ἀλλὰ «οἳ πίνουσι καὶ σημαίνουσιν», μεταβάς ἐκ δευτέρου προσώπου εἰς τρίτον, οὐ μόνον διὰ μέτρου εὐχρηστίαν καὶ ποικιλίαν φράσεως καὶ καινοπρέπειαν, ἀλλὰ καὶ ἵνα μὴ τραχέως τῷ διόλου ἀποστρεπτικῷ σχήματι ὀνειδίξῃ τοὺς ἀριστεῖς, ἅμα δὲ καὶ ἵνα δεξιώτατα κατὰ σχῆμα συντομίας ἀποτείνειν τὸν λόγον δοκοίῃ καὶ πρὸς τοὺς ἐν τῇ πληθυῖ ἀριστεύοντας. ἐν γὰρ τῷ ποιῆσαι τρίτου προσώπου τοὺς τῶν λαῶν σημάτων δεῦτερον ἔμεινε πρόσωπον ὁ λαός. καὶ δοκεῖ πρὸς 4.49 αὐτοὺς δημαγωγικώτερον λοιπὸν εἰπεῖν τὸ «ὦ φίλοι», ἐξ αὐτῶν δὲ ἀπονεῦσαι κατὰ λόγον τρίτου προσώπου καὶ εἰς τοὺς σημάτων τῶν λαῶν, πρὸς οὓς καὶ τινα δυσωπίαν ἔχει τὸ «καὶ Μενελάω». μονονουχὶ γὰρ λέγει, ὡς ἐγὼ ταῦτα λαλῶ, παρ' ᾧ δῆμια πίνετε. εἰ μὲντοι ὁ Αἴας ἐδημηγόρησεν, οὐκ εἶχε χώραν τοιοῦτόν

τι ῥηθῆναι. αὐτὸ δὲ καὶ ἄλλως ἐρρέθη ὡς ἀπὸ βασιλικοῦ κήρυκος, οἷα εἰκὸς ὄν μὴ πάντας αἰσθῆσθαι ὅτι βασιλεὺς ὁ βοῶν. (η. 250 ς.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «σημαίνουσιν ἕκαστος λαοῖς, ἐκ δὲ θεοῦ τιμὴ καὶ κῦδος ὀπηδεῖ» ἐνδόξοις ἀνθρώποις προσρηθῆναι οἰκεῖον. Ἐνθα ὄρα τὸ «τιμὴ καὶ κῦδος», ἐν οἷς παράλληλος ὁ αὐτὸς νοῦς. [Ταῦτὸν δὲ πάντως εἰπεῖν σημαίνουσιν ἕκαστος καὶ σημαίνουσιν ἕκαστοι καὶ σημαίνει ἕκαστος. τὸ γὰρ ἕκαστος, καθότι μὲν συνδιήκει παντὶ τῷ πλήθει τῇ κατὰ μερισμὸν ἐννοία, πληθύεται τῇ σημασίᾳ. διὸ καὶ ὀρθῶς εἴρηται τὸ «σημαίνουσιν ἕκαστος», ὃ ταῦτόν ἐστι τῷ ἕκαστοι. καθότι δὲ αὖ πάλιν ἀτόμῳ τούτῳ καὶ ἐκείνῳ καὶ ἄλλῳ δεικτικῶς οἷον ἐπιμερίζεται, δύναται καὶ σύνταξιν ἐνικοῦ ῥήματος ἔχειν. διὸ ἀσφαλῶς ἂν ῥηθεῖ καὶ τὸ σημαίνει ἕκαστος. Ὅρα δὲ τὴν ἐννοίαν τοῦ δῆμια πίνουσι παρὰ τοῖς βασιλεῦσι καὶ σημαίνουσι λαοῖς καὶ ἐξῆς, σύνθετον οὖσαν ἐξ ἀφελείας καὶ σεμνότητος. τοιοῦτον γὰρ δήπουθεν τὸ εἰπεῖν, ὡς τοῖς βασιλεῦσι μὲν συμπίνουσιν, ὑπὸ Διὸς δὲ τιμῶνται.] (η. 252) Τὸ δὲ «ἀργαλέον δέ μοι ἐστὶ διασκοπιᾶσθαι ἕκαστον» λεχθεῖν ἂν καὶ παρὰ τοῦ μὴ ἔχοντος καθ' ἓνα πάντων κήδεσθαι. (η. 253) Τὸ δὲ «τόσση γὰρ ἔρις πολέμοιο δέδηε» περιφραστικῶς κεῖται ἀντὶ τοῦ τόσος ἐστὶ πόλεμος. Τὸ δὲ «ἔρις πολέμοιο» διαστολήν ἔχει τῶν λοιπῶν ἐρίδων. Ἐκ δὲ τοῦ «δέδηεν» ἡ δηΐς γίνεται. δηλὸν γὰρ ὅτι δηΐς ἐστὶ δαιομένη ἔρις πολέμου. 4.50 (η. 254) Τὸ δὲ «αὐτὸς ἴτω» σημαίνει μὲν τὸ μόνος ἐλθέτω. οὐ τοιοῦτος δὲ μόνος, οἷος ὁ δηλούμενος ἐν τῷ «αὐτὸς περ ἐὼν προμάχοις ἐμίχθη» ἀντὶ τοῦ μεμονωμένος, ἀλλὰ μόνος ἐλθέτω, ἥτοι μὴ ἐμοῦ δεηθεῖς εἰς τὸ καὶ πρὸς ὄνομα κληθῆναι. τότε γὰρ οὐκ αὐτὸς ἦξει, ἀλλ' ἐγὼ ἔλκω τῇ κλήσει αὐτόν, καὶ πως σὺν ἐμοὶ ἦκει καὶ οὐ κυρίως μόνος. καὶ ἔστι τρόπον τινὰ τὸ τοιοῦτον αὐτὸς ἴσον τῷ αὐτόματος. ὡς γὰρ αὐτόματός που ἦκει Μενέλαος εἰδὼς πονεῖσθαι τὸν ἀδελφόν, οὕτω τις κἀνταῦθα αὐτὸς ἐλθέτω, ἦγουν αὐτόματος, εἰδὼς τοὺς ἀριστεῖς πονεῖσθαι ἐπὶ τῷ Πατρόκλῳ. (η. 255) Πῶς δὲ μέληθηρα ἐπὶ κυνῶν λέγεται, προδεδήλωται. (η. 256) Τὸ δὲ «ὄξυ ἄκουσεν» ὄξυήκοον εἶναι τὸν Λοκρὸν παριστᾶ. ὁ δέ γε Ἐκτωρ ὄξυβόας προϊστόρηται ἐν τῷ «οὐδ' ἔλαθε τὸν Μενέλαον ὄξυ βοήσας». (η. 260) Τὸ δὲ «τίς ἂν τῶν ἄλλων ὀνόματα εἴποι», περίφρασις ἐστὶ τοῦ «μυρία φῦλα», ὅπερ εἶπεν ὁ Ἐκτωρ. (η. 262) Τὸ δὲ «Τρῶες δὲ προὔτυψαν, ἦρχε δ' ἄρ Ἐκτωρ», ὃ καὶ ἐτέρωθι κεῖται, παρωδηθήσεται ποτε εἰς ἀνδρείον πρόμαχον. (η. 263-6) Ὅτι τὴν μετὰ θορύβου ἐπέλευσιν τῶν Τρῶων παραβολικῶς ὁ ποιητὴς διασαφῶν φησιν «ὡς δ' ὅτ' ἐπὶ προχοῆσι διίπετέος ποταμοῖο βέβρυχε μέγα κῦμα ποτὶ ῥόον, ἦγουν ἐν τῷ ῥέειν, «ἀμφὶ δέ τ' ἄκραι ἠϊόνες βοῶσιν ἐρευγομένης ἀλὸς ἔξω, τόσση ἄρα Τρῶες ἰαχῆ ἴσαν». ἦν ἰαχὴν τῇ φράσει μιμούμενος ὀνοματοποιηθείσας τραχείαις χράται λέξεσι, τῷ «βέβρυχε», καὶ «βοῶσι», καὶ «ἐρευγομένης», καὶ αὐτῇ τῇ ἰαχῇ. δηλὸν δ' ὅτι τραχύτητός τι ἔχει καὶ ἡ τῆς προχοῆς προφορά. ἐνδείκνυται δὲ διὰ τούτων κῦμα θαλάσσης ἀντιφερόμενον ποταμοῦ κατάρρῳ, καὶ τῷ ἀνακόπτεσθαι βρυχόμενον. ὁ γὰρ παραβολικὸς ἦχος οὐ τοῦ ποταμοῦ ἀλλὰ τοῦ κύματός ἐστι. (η. 263) Τὸ δὲ προχοή δέδωκε τοῖς ὕστερον ἐννοίαν τοῦ καὶ ἐκβολὰς λέγειν ποταμῶν τὰ ἐκείνων στόματα. τὸ γὰρ προχεόμενον ἐκβάλλεται. Διίπετής δὲ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ σαφῶς δηλοῦται, κυρίως ὁ χειμάρρους, ὁποῖος καὶ ὁ ἐνταῦθα. οἱ γὰρ ἀένναοι ἡρεμαιότεροι. (η. 264) Ὅρα δὲ [καὶ ὅτι τε ὁμώνυμος λέξις τὸ βρύχειν, οὐ μόνον λεγόμενον ἐπὶ ὑδάτων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ζῶων λογικῶν τε, ὡς τὸ 4.51 «βεβρυχῶς κόνιος δεδραγμένος», καὶ ἀλόγων, ἐφ' ὧν καὶ περισπᾶται-λέων γοῦν βρυχᾶται-, καὶ ὅτι ἐξ ὀνοματοποιίας, ὡσπερ τὸ βρῦν, τὸ παρὰ τῷ Κωμικῷ, καὶ τὸ βρύειν, οὗ λειότερον τὸ βλύζειν, ὡς καὶ τοῦ κρώζειν τὸ κλώζειν καὶ τοῦ κράζειν τὸ κλάζειν, οὕτω καὶ τὸ βρύχειν καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ, καὶ τὸ βρύκειν ἐπὶ κολοιοῦ καὶ τῶν τοιούτων, ὡς ὁ Κωμικὸς δηλοῖ], καὶ ὅτι ἐν τῷ «ἀναβέβρυχεν ὕδωρ», ὃ προεγράφη, οὐ τοιοῦτος ἐνοεῖτο βρυγγὸς οἷος ἐνταῦθα. ἐκεῖ μὲν γὰρ ἐπὶ πηγῆς ἢ λέξις ἀναπιδυούσης, ἐνταῦθα δὲ τὸ «βέβρυχεν» ἐπὶ μεγάλου κύματος. Ἡ δὲ

ἡ πρόθεσις ἐν τῷ «ποτὶ ῥόον», ἣς πρωτότυπος καὶ κοινοτέρα ἢ ἡ ἡμιπροσάρτησις, δῆλον ὅτι καὶ προτὶ λέγεται. ἢ δ' αὐτὴ καὶ ἀποθλίβει τὸ τῆς ἐπεκτάσεως ἰῶτα Δωρικῶς, ὡς ἐν τῷ ποταίνιον, τὸ πρόσφατον, περὶ οὗ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, καὶ ἐν τῷ πόταγε, ὅπερ ἐστὶ πρόσαγε, καὶ ἐν τῷ ποτῶπαν, ἥτοι πρόσωπον, κατὰ Δωριεῖς. [Ἐτὶ δὲ καὶ μονοσυλλάβως ἐκφέρεται συμφώνου ἐπαγομένου, ὡς ἐν τῷ «πὸτ τῷ Διός», ἥγουν πρὸς τοῦ Διός, ὃ καὶ αὐτὸ γλώσσης Δωρίδος ἐστὶ.] (η. 265) Τὸ δὲ «ἠϊόνες βοόωσι» πάνυ τί φασιν οἱ παλαιοὶ μιμητικὸν εἶναι τοῦ κατὰ θάλασσαν ἤχου πλέον τῶν ἄλλων, λέγοντες ὡς τῆ ἐπαναδιπλώσει τῶν φωνηέντων συνωδίαν ἀποτελεῖ τὸ «βοόωσι», ὁμοίαν κυμάτων ἐμβολῆ. διὸ οὐκ ἔφη «βοάουσι» κατὰ ἀναλογίαν δευτέρας συζυγίας 4.52 τῶν περισπωμένων, ἀλλὰ «βοόωσι» πρὸς ἔμφασιν πλείω τοῦ τῆς θαλάσσης ἤχου. Καὶ αὕτη, φασίν, ἢ εἰκὼν τὰ τοῦ Σόλωνος ἢ κατὰ τινὰς τὰ τοῦ Πλάτωνος ἠφάνισε μιμήματα. λέγεται γὰρ ὡς ὀνοματοποιῶν ἐκεῖνος καὶ ἀντεπεξάγων ἑαυτὸν τῆ Ὀμηρικῆ πολυφωνία, ἐπεὶ εὖροι τὸ τοιοῦτον «βοόων» καὶ οὐκ ἔχοι ταῦτόν ἠχῆσαι πρὸς τοιαύτην ὀνοματοποιίαν, κατακαύσοι τὰ σκέμματα, μὴ καὶ πάνυ δεύτερος πίπτει τοῦ ποιητοῦ. ὅτε καὶ ἄδεται εἰπεῖν, ὁπότερος ἂν καὶ ἦν ἐκεῖνος, τὸ «Ἦφαιστε πρόμοι' ὦδε, Πλάτων νύ τοι σεῖο χατίζει», ἢ «Σόλων νύ τοι σεῖο χατίζει», Ὀμηρικῆ παρωδία τὸ πῦρ κατὰ τῆς πρὸς Ὀμηρον ἀντιτεχνίας προκαλεσάμενος. Ἐνταῦθα δὲ τῆς ἠϊόνος προκειμένης τοῦ «βοόωσι» χορηγεῖται καὶ ἀπὸ τῆς ἐν ταύτῃ χασμωδίας συμβολῆ τις πρὸς τὴν τοῦ ῥηθέντος ἤχου μίμησιν. [Ἰστέον γὰρ ὅτι οὐ μόνον πληθυντικῶς γράφεται «ἠϊόνες βοόωσι», ἀλλὰ καὶ ἐν γενικῇ ἐνικῇ «ἄκρα ἠϊόνος», ἥγουν τὰ τοῦ αἰγιαλοῦ ἄκρα.] Τὸ δὲ «ἐρευγομένης» καὶ ὡς ἐπὶ στόματος θαλαττίου ἐρρέθη. [Ἔστι γὰρ εἰπεῖν καὶ θαλάσσης στόμα, ὡσπερ καὶ ποταμοῦ τροπικῶς. Δῆλον δ' ὅτι ἐκ τοῦ ἐρεύγω καὶ ἡ ἐρυγή καὶ τὸ παρ' Ὀμήρῳ «ἤρυγε», καὶ εὐκτικὸν τὸ ἐρύγοιμι, οὗ τρίτον τὸ «ἐπειδὴ τῶν εὐπόρων 4.53 τις προσερεύγοι ῥαφανίδας καὶ σαπρὸν σίλουρον φαγών, ἴα καὶ ῥόδα οἱ παράσιτοι ἔφασαν αὐτὸν ἠριστηκέναι».] (η. 266–8) Ὅτι παρατάξεως εὐψύχου δηλωτικὸν τὸ «αὐτάρ» οἱ δεῖνα, οἷον Ἀχαιοί, «ἔστασαν ἕνα θυμὸν ἔχοντες, φραχθέντες σάκεσσιν χαλκήρεσι». καὶ ὅρα ὡς ἐπλεόναζον τοῖς τότε τὰ χαλκήλατα σάκεα. Τὸ δὲ «ἕνα θυμὸν ἔχοντες» ἢ ἀντὶ τοῦ μίαν προθυμίαν, ἢ τολμηρότερον ἀντὶ τοῦ μίαν ψυχὴν, ὅθεν τὸ ὁμοψυχεῖν. Τὸ δὲ «φραχθέντες» ἀντὶ τοῦ κατασφαισθέντες, πυκνωθέντες, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐφράξαντο νῆας τείχεϊ χαλκείῳ, ἀπὸ τοῦ φράσσω, ἐξ οὗ καὶ οἱ κατάφρακτοι ὀπλίται. (η. 269) Ὅτι ἐν ἄλλοις μὲν τάσσων στρατὸν ὁ ποιητὴς λαμπρότητα ὀπλων ἐκφράζει, ἐν δὲ τῇ νῦν μάχῃ τῇ ὑπὲρ Πατρόκλου ἀορασίαν ταῖς λαμπραῖς περικεφαλαίαις πλάττει, [ἄς ἐτέρωθι παναίθας διὰ πολλὴν λαμπρότητα ἔφη], ἀκολούθως δὲ καὶ τοῖς κατωτέρω ὀπλοῖς, ἴσως μὲν καὶ διὰ τὴν ἐγερθεῖσαν κόνιν καὶ ἐπικαταπεσοῦσαν, ἴσως δὲ καὶ ὡς οὐδὲ ἄδεια τοῖς τῶν ἀγωνιῶντων ὀφθαλμοῖς ἦν ἐντρυφᾶν τοιαύτη θέα. Ὀμήρῳ δὲ ἀρέσκει καὶ νύκτα τὸ τοιοῦτον εἰπεῖν, ὡς τὰ ἐφεξῆς δηλώσει, ἵνα ὡς ἐπὶ Σαρπηδόνι πενθεῖ ἄηρ τῆ τῶν ἐξ ἀέρος ψεκάδων καταφορᾶ, οὕτω καὶ ἐπὶ Πατρόκλῳ τῇ συννεφεῖα. Ποιητικὴ δὲ τις καὶ αὕτη τερατεία, ὡς ἐπὶ μὲν τῇ τῶν Ἀχαιῶν νίκη καπυρὸν οἷον αἰθριάζοντος τοῦ ἀέρος, ἐνταῦθα δὲ ἀμαυρουμένου τῇ σκυθρωπότητι καὶ νυκτὶ εἰκότος, ὡς ἐν τῇ ἀράψωδι ἠλληγόρηται. γίνεται δὲ καὶ ἄλλως νῦν ἀχλύς, ἵνα κρύπτηται πιθανῶς ὁ κείμενος. καὶ ἡ πυκνότης δὲ τῶν μαχομένων ἐνήγαγεν εἰς τοιοῦτον πλάσμα τὸν ποιητὴν. ἔστι δὲ καὶ ἄλλως φράσαι, ὡς ὅτε μὲν τις ἐλλάμπεται κατορθῶν ἐν μάχῃ, Διομήδης τυχὸν ἢ Ἀχιλλεύς, λαμπηδόνας Ὀμηρος ἀποπαλλομένης ἐκεῖνου ποιεῖ ὡσεὶ καὶ πυρός, Πατρόκλου δὲ ἄρτι κειμένου δυστυχῶς Ἑλλησιν, οἱ ἄμφ' αὐτῷ μαχόμενοι σκοτοῦνται. (η. 268–73) Φησὶ γὰρ «ἀμφὶ δ' ἄρα σφιν 4.54 λαμπρῆσι κορύθεσσι Κρονίων ἠέρα πολλήν» ἢ μᾶλλον «ἠέρα πούλυν χεῦεν, ἐπεὶ οὐδὲ Μενoitιάδην ἤχθαιρε ζῶντα. μίσσησε δ' ἄρα μιν δηῖων κυσὶ κύρμα γενέσθαι Τρώησι,

τῷ», ἤγουν διό, «καὶ οἱ ἀμυνόμενοι ὄρσεν ἑταίρους». Καὶ σημειῶσαι ὅτι τὸν τοιοῦτον εἰς ἄμυναν ἐρεθισμόν αἴτιον μάλιστα ἐμφαίνει τῆς πολλῆς ἡέρος, ἦτοι τῆς ἐξ ἀέρος σκοτώσεως, οἷα πολλῆς ἐγερθείσης κόνεως. εἰ δὲ καὶ αὐτὸ τὸ σφοδρὸν καὶ συντεταμένον καὶ ἐπικίνδυνον τῆς ἐν τῷ ἀμύνεσθαι μάχης ἀήρ πουλὺς, ἤγουν πολλή, νοηθεῖ διὰ τὸ πολλοὺς Ἄϊδι παραπέμπειν, οὐκ ἀσύμφωνον τοῖς Ὀμήρου, ὃς τὸ τοῦτου ἔμπαλιν τὴν ἑτεραλκέα νίκην φάος πολλαχοῦ ὠνόμασε. τέως μέντοι τὸ προφανόμενον τῆς ποιήσεως τὴν ῥηθεῖσαν ἀορασίαν πάχος ἀέρος εἶναι βούλεται, ὡς ἢ ἐν τοῖς ἐφεξῆς εὐχή τοῦ Αἴαντος δηλοῖ, δι' ἣν ἡλιος ἐπιλάμψας τὸ κακὸν διέλυσε. (η. 270) Τὸ δὲ «οὐκ ἤχθηρε» καὶ τὸ «ἐμίσησε», κατὰ ἄρσιν καὶ θέσιν λεχθέντα, τὴν αὐτὴν δηλοῦσιν ἔννοιαν. λέγει γὰρ ὡς οὐκ ἤχθηρε Ζεὺς τὸν Πάτροκλον ἀλλ' ἐμίσησε κυνοσπάρακτον γενέσθαι αὐτόν. (η. 274 ς.) Ὅτι πρώτου τοῦ Ἑκτορος ἐρεθίσαντος τοὺς ὑπ' αὐτόν, εἶτα τοῦ Μενελάου τοὺς Ἀχαιοὺς, «ὥσαν πρότεροι Τρῶες Ἀχαιοὺς, νεκρὸν δὲ προλιπόντες ὑπέτρεσαν». καὶ οὕτως ὁ νέκυς τοῦ Πατρόκλου εἴλκυσται. (η. 278 ς.) Ὅτι εἰπὼν ὡς μάλα ὄκα ἐλέλιξεν Αἴας τοὺς Ἀχαιοὺς πρὸς ἀντιπαράταξιν, ὅτε οἱ Τρῶες τὸν τοῦ Πατρόκλου νέκυν ἐρύντο, σεμνύνει εὐθύς ἐπαίνῳ τὸν ἥρωα, παραρρίψας καὶ μνήμην συνήθως τοῦ Ἀχιλλέως. (η. 279) Φησὶ γὰρ «ὃς περὶ μὲν εἶδος, περὶ δ' ἔργα τέτυκτο τῶν ἄλλων Δαναῶν μετ' ἀμύμονα Πηλεΐωνα». Καὶ ὅρα ὅτι καθὰ τὸ περιεῖναι γενικῆ συντάσσει πολλαχοῦ διὰ τὴν ἐπίτασιν, ἣν δηλοῖ ἡ ἰ-π-ε-ρ-ι πρόθεσις, οὕτω κἀνταῦθα τὸ περιτετύχθαι, εἰπὼν περιετέτυκτο τῶν ἄλλων, ἤγουν ἐπέκεινα καὶ περισσότερον τῶν ἄλλων ἐτέτυκτο. ἔνθα ὅρα καὶ ὅτι ἐπὶ φυσικῆς κατασκευῆς ἐτέθη τὸ «ἐτέτυκτο», κυρίως μέντοι ἐπὶ τῶν κατὰ τέχνην ἢ λέξις κεῖται. (η. 281–6) Αὐτίκα δὲ καὶ παραβολὴν ἐπάγει 4.55 τοιαύτην «ἴθυσεν δὲ διὰ προμάχων συῖ ἵκελος ἀλκὴν καπρίῳ, ὅς τ' ἐν ὄρεσσι κύνας θαλερούς τ' αἰζηοὺς ῥηϊδίως ἐκέδασσεν ἐλιξάμενος· ὡς υἱὸς Τελαμῶνος ἀγαυοῦ, φαίδιμος Αἴας, ῥεῖα μετεισάμενος», ἤγουν μετελθὼν, «Τρώων ἐκέδασσε φάλαγγας, οἱ περὶ Πατρόκλῳ βέβασαν». (η. 286) Καὶ σημειῶσαι τὸ «περὶ Πατρόκλῳ βέβασαν», ἐπὶ ἐχθρῶν ῥηθὲν καὶ οὐκ ἐπὶ συμμαχία, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ εὐθύς ἐφεξῆς διασαφητικῶς ῥηθὲν «φρόνεον δὲ μάλιστα ἄστου ποτὶ σφέτερον ἐρύειν καὶ κῦδος ἀρέσθαι», ἵνα εἴη ἀπλῶς περιβῆναι τὸ περὶ τινος βῆναι, εἴτε ὑπὲρ ἐκείνου, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται, εἴτε κατ' ἐκείνου, ὡς ἐνταῦθα δηλοῦται. Ὅρα δὲ ὡς καὶ ἡ τῆς παραβολῆς ἀπόδοσις ἱκανὸν ἔπαινον ἔχει τοῦ Αἴαντος. (η. 281 ς.) Ἐν δὲ τῷ «συῖ καπρίῳ», καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, γένος μὲν ὁ συῖς, εἶδος δὲ ὁ κάπριος, καθὰ καὶ ὁ θῆλυς. οὕτω καὶ ἐν τῷ «ταῦροιο βοός» γένος ὁ βοῦς, εἶδος δὲ ὁ ταῦρος. δῆλον δὲ ὡς γενναιότερος ὁ κάπριος τοῦ θήλεος. (η. 283) Τὸ δὲ «ἐκέδασε» δις ἐρρέθη ὡς καίριον. εἰ γὰρ εἶχεν ἰσοδύναμον ῥῆμα, μετέλαβεν ἂν αὐτό, καθὰ καὶ τὸ ῥηϊδίως ῥεῖα κατωτέρω ἔφη, καὶ τὸ ἐλιξάμενος μετεισάμενος, οὗ τὸ θέμα εἶω, ποιητικῶς μεταλαβὼν τὰ ποιητικά, ὡς εἴπερ που καὶ τὸ αἴσσειν εἰς τὸ παιφάσειν μεταληφθεῖν, ἢ τὸ καρπαλίμως εἰς τὸ κραιπνῶς, ἢ ἡ χαλκοπάρηος κυνὴ ὡς μετ' ὀλίγα εἰς ἵπποδάσειαν κόρυθα, ἢ τὸ ἄφαρ Αἰολικὸν ἐπίρρημα εἰς τὸ αἴψα, ὧν μία παραγωγὴ τοῦ μὲν ἐκ τοῦ ἄπτω ἄψω, τοῦ δὲ ἐκ τοῦ ἄψω ἦφα παρακειμένου. ἔστι γὰρ αἴψα καὶ ἄφαρ τὸ ταχὺ καί, ὡς εἶπεῖν, συναπτῶς. (η. 289) Ὅτι Ἰππόθοός τις, «Λήθιοιο Πελασγοῦ φαίδιμος υἱός», ποδὸς εἴλκε Πάτροκλον», διστάμενος τελαμῶνι παρὰ σφυρὸν ἀμφὶ τένοντας, Ἑκτορι καὶ Τρώεσσι χαριζόμενος· τάχα δ' αὐτῷ ἦλθε κακόν, τό οἱ οὐ τις ἐρύκακεν ἰεμένων περ». ὅπερ ἐπὶ τινος ῥηθήσεται κακὸν παθόντος ἀβοήθητον. (η. 293–302) Εἶτα ἐκτιθέμενος τὸ κακὸν ὁ ποιητὴς φησὶ «τὸν δ' υἱὸς 4.56 Τελαμῶνος, ἐπαίξας δι' ὀμίλου πλῆξεν αὐτοσχεδίην κυνῆς διὰ χαλκοπαρήου· ἦρικε δ' ἵπποδάσεια κόρυς περὶ δουρὸς ἀκωκῆ, πληγεῖσ' ἔγχεῖ τε μεγάλῳ καὶ χειρὶ παχείῃ, ἐγκέφαλος δὲ παρ' αὐλὸν ἀνέδραμεν ἐξ ὠτειλῆς, αἱματόεις· τοῦ δ' αὐθι λύθη μένος, ἐκ δ' ἄρα χειρῶν Πατρόκλιοιο πόδα μεγάλητορος ἦκεν», ἤγουν ἀφήκε, «χαμάζε κείσθαι· ὁ δ' ἄγχ' αὐτοῖο πέσε πρηνῆς ἐπὶ νεκρῷ τῆλε

ἀπὸ Λαρίσσης», ἐώας δηλαδή, «ἐριβώλακος· οὐδὲ τοκεῦσι θρέπτρα φίλοις ἀπέδωκεν», ἤγουν θρεπτήρια, ὅ ἐστι τροφεῖα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐρρέθη. τοῦτο δὲ ἠθικῶς ὁ ποιητὴς παρεσημῆνατο, δηλῶν ὀφειλέτας ἡμᾶς εἶναι τοῦ ἀντιτρέφειν τοὺς γεννησαμένους. τὸ γὰρ ἀποδιδόναι χρεωστικὴν κυρίως δηλοῖ ἀπότισιν. Ὅρα δὲ ὡς τολμηρὸν ἱστορήσας ἄνδρα τὸν Ἴππόνοον ὁ ποιητὴς πλείονος αὐτὸν λόγου ἠξίωσε, Λῆθόν τε πατέρα εἰπὼν αὐτοῦ, Πελασγὸν τῷ γένει, καὶ αὐτὸν φαίδιμον προσειπὼν καὶ τὴν πατρίδα δηλώσας, καὶ ἐπαινέσας καὶ αὐτὴν ἐν τῷ εἰπεῖν ἐριβώλακα, καὶ οἰκτισάμενος δὲ ἐν τῷ ἐπαγαγεῖν, ὡς μινυνθάδιος δέ οἱ αἰὼν ἔπλετο ὑπὸ Αἴαντος δαμέντι Ὅτι δὲ Λάρισσαι διάφοροι, ὧν μία καὶ ἡ ἐνταῦθα Πελασγική, ἐν τοῖς εἰς τὴν Βοιωτίαν δεδήλωται. (η. 290) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τελαμῶν ἐνταῦθα οὐχὶ ὁ ἀνέχων ἀσπίδα ἢ ξίφος, ἀλλ' ὁ ἀπλῶς καθ' ἑαυτὸν πλατὺς ἰμάς, ὄν, ὡς εἰκός, εἶχεν ὁ Ἴππόθοος, εἴ που χρεῖα τις αὐτοῦ γένηται, ὡς καὶ ἐπ' ἄλλων τοιαῦτά τινα φαίνονται, καὶ ὅτι τελαμῶνος τοιοῦτου μνησθεὶς δήσαντος τὸ τοῦ νεκροῦ σφυρὸν οὐκ εὐθύς ἐπήγαγε τὸ τοῦ ἥρωος Τελαμῶνος ὄνομα, διέστησε δὲ ἰκανῶς, ἵνα μὴ ἐπιτηδεύσασθαι δόξῃ τοιαύτην εἰκὴ παρήχησιν. ἔφη γὰρ μετὰ δύο στίχους· τὸν δ' υἱὸς Τελαμῶνος ἔπληξε. Σφυρὸν δὲ φανερώς τὸ ἄκρον τοῦ σκέλους, ἐξ οὗ καὶ ἐπισφύρια τὰ μετὰ τὸ σφυρὸν. ἐκεῖ δὲ καὶ τένοντες κατὰ νεύρων συνέλευσιν. (η. 291) Τὸ δὲ «Ἐκτορι καὶ Τρώεσσι χαριζόμενος» ἔχει τι σκωπτικόν, εἰ μὴ διὰ ἀνδρίαν ὁ Ἴππόθοος κινδυνεύει ἀλλὰ πρὸς χάριν τινῶν. (η. 295) Τὸ δὲ «ἤρικεν», ὅ ἐστιν ἐσχίσθη, 4.57 ἐρράγη, δεύτερος ἀόριστός ἐστι τοῦ ἐρείκω, ἐξ οὗ φυτὸν ἢ ἐρείκη. διὸ καὶ τῷ ἰ παραλήγεται κατὰ τὸ λείβω ἔλιβον. (η. 297) Αὐλὸν δὲ λέγει ἢ τὸ ὄξυ τοῦ δόρατος, ἐπεὶ καὶ αἰγανέας δολιχαύλους που λέγει τὰς μακροξύλους, ἢ τὸ τρῆμα τῆς κυνέης τὸ διὰ τοῦ ἔγχεος. καὶ ἄλλως δὲ αὐλὸν τὸν ἐξακοντισμὸν φησι καὶ τὴν ἐπιμήκη φορὰν τοῦ αἵματος. αὐλὸς γάρ, ὡς καὶ προεδηλώθη, πᾶν τὸ ἐπίμηκες καὶ οὐδὲ πλατὺ, ὅθεν καὶ οἱ αὐλώνες, [καὶ ὁ τῶν πνευμάτων ἀνακαμπτικὸς διαυλωνισμός], καὶ αὐλὸς καὶ δίαυλος, τὸ στάδιον, [καὶ ἐξ αὐτοῦ μεταφορικῶς καὶ ἡ ἀπλῶς οὐτινοσοῦν ἀνάκαμψις, ὡς τὸ «διαύλοις κυμάτων φορούμενος», καὶ «ἐν χορδαῖς χεῖρα καμψιδίαυλον ἀναστρωφῶν τάχος», ἤγουν ταχὺ ἀναστρέφων ἐν τῷ πλήττειν τὰς χορδὰς, εἰς ὃ καλλίων φράσις ἢ τοῦ νέου Φιλοστράτου ἐν τῷ «οἱ δάκτυλοι δὲ τοῖς μίτοις ἐπεπετάνυντο». περὶ Ὀρφέως δὲ αὐτὸ ἐκεῖνός φησι. καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦτον.] Ὁ δὲ νοῦς τοῦ Ὀμηρικοῦ χωρίου τοιοῦτος· ἐγκέφαλος δὲ συνεξηκοντίσθη τῇ προμήκει ῥύσει τοῦ αἵματος, κραθεὶς αὐτῷ καὶ ἄνω συνεκπηδήσας. τινὲς δὲ τῶν παλαιῶν παρακεκινδυνευμένως φασὶν 4.58 ἐξενεγκεῖν τὸν ποιητὴν τὸ νόημα. θέλων γὰρ εἰπεῖν ὡς ἐκράθη ὁ ἐγκέφαλος αἵματι, ὁ δὲ αἱματόεντα εἶπεν ἀπλῶς τὸν ἐγκέφαλον. αἴτιον δὲ τούτου ἢ συντομία τῆς φράσεως. (η. 302) Ὅρα δὲ καὶ τὸ «μινυνθάδιος αἰὼν», ἐξ οὗ δηλὸν ὡς οὐ μόνον μινυνθάδιος ἀνήρ, ἀλλὰ καὶ ζώῃ, ἢ κατ' ἄνθρωπον. (η. 307) Ὅτι ἐν τῷ «Φωκῆων ὄχ' ἄριστος» φησὶν Ἀπίων καὶ Ἡρόδωρος καὶ διαδιφθόγγου τὴν παραλήγουσαν τοῦ Φωκῆων γράφεσθαι. τοιοῦτον δὲ τι ἐσημειώθη καὶ ἐν ἀρχῇ τῆς Ἰλιάδος περὶ τῶν Ἴωνικῶν γενικῶν τῶν ἀπὸ τῶν εἰς ἑ-υ-ς ὀνομάτων, καὶ ἐν τοῖς <τοῦ> Περιγητοῦ δὲ, ὅπου ἐκείνῳ περὶ Ὑλλέων ὁ λόγος. οἱ δ' αὐτοὶ καὶ τὸ «ἀναλκείη» κατωτέρω κείμενον διαφορεῖσθαί φησι κατὰ τὴν γραφὴν τῆς παραληγούσης. Μέμνηται δ' ἐνταῦθα καὶ Πανοπέως ὁ ποιητὴς τοπικοῦ ὀνόματος, ὃν ὁ τὰ Ἐθνικὰ γράψας Πανοπὴν λέγει πόλιν Φωκίδος, κληθεῖσαν ἀπὸ Πανοπέως, υἱοῦ Φώκου. ταύτης δὲ, φησὶν, ὁ πολίτης Πανοπέυς, ὁμοφώνως τῷ πρωτοτύπῳ. ἐκ δὲ τοῦ ῥηθέντος Πανοπέως ἦν Σχεδῖος ὁ Φωκεύς, ὃν ἀναίρει ὁ Ἐκτωρ ἐνταῦθα. Ἐνθα ὅρα καὶ ὅτι τῷ ὄλῳ τὸ μέρος ἐπήγαγεν, ἤγουν τοῖς Φωκεῦσι τὸν Πανοπέα, ὡς ἐν τε ἄλλοις γίνεται καὶ ἐν τῷ «ἐς Κύπρον ἐς Πάφον». (η. 306–8) Φησὶ γοῦν· Σχεδῖον, Ἰφίτου υἱὸν, Φωκῆων ὄχ' ἄριστον, ὃς ἐν Πανοπηῖ οἰκία ναιετάσκειν. (η. 312) Ἐν δὲ τοῖς ῥηθεῖσι κεῖται καὶ τις Φόρκυς, οὗ

αίτιατικὴν ὁ ποιητὴς λέγει Φόρκυνά τε ὡς μόσυνα μετὰ ἐκτεταμένου τοῦ ὄντος, καὶ Φόρκυν δισυλλάβως ὡς βότρυν. ἔστι δὲ καὶ κόμματα καὶ στίχους δὲ ὄλους εὐρεῖν ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ ποιηθέντα ἐν ἄλλοις. (η. 310) Λέγει 4.59 δὲ καὶ τὸ «ἀνέσχεν» ἐπὶ δόρατος ἀντὶ τοῦ ἐφάνη, διεπέρασε, καὶ ὡς εἶπεῖν, ἀνέτειλε τῇ διαμπερὲς πληγῇ. Φησὶ γὰρ «αἰχμὴ παρὰ νείατον ὤμον ἀνέσχεν», ὅπερ ἴσως μὲν ἄλλο ἐστὶ παρὰ τὸ διέσχεν. ἐκεῖνο γὰρ προηγεῖται τοῦ ἀνασχεῖν, διασχισμὸν δηλοῦν μόνον, ὡς προδέδεικται· ἴσως δὲ καὶ ἴσον ἐκεῖνῳ ἐστίν. (η. 309) Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὴν κατ' ἀνθρώπου κλεῖδα τοπογραφῶν ὁ ποιητὴς φησὶ «τὸν βάλεν ὑπὸ κληῖδα μέσην», αἰχμὴ δὲ «παρὰ νείατον ὤμον ἀνέσχεν», ὡς εἴρηται. [Δῆλον δ' ἐκ τῶν παλαιῶν ὅτι κληῖς πολλὰ καὶ αὐτὴ δηλοῦσα, ὡς περὶ καὶ τὸ κλειδίον καὶ ἡ κλεῖς, λέγεται καὶ ἐπὶ μέρους θύνην, ὡς ὁ Ἀθηναῖος παρασημειοῦται, οἷον· «κλεῖδες μὲν ὄπται δύο παρεσκευασμένοι», πρὸς ὅπερ πυθομένου τινὸς τὸ «ἄρα αἷς θύρας κλείουσιν», ἐπάγεται ἀπόκρισις τὸ «θύνην μὲν οὖν σεμνὸν βρῶμα». Οὕτω δὲ καὶ ὀρφῶν κλειδία, οἷον «ἐν Γαδείροις τὰ κλειδία τῶν ὀρφῶν καθ' αὐτὰ ταριχεύονται». Κλειδίῳ δὲ θύρας χρήσις παρὰ τῷ Κωμικῷ, εἰπόντι κακοηθέστατα κλειδία τὰ κρυπτὰ καὶ δυσεπιβούλευτα.] (η. 318) Λέγει δὲ καὶ τὸ ἔλυνον λύνοντο παθητικῶς, εἰπὼν «λύοντο δὲ τεύχε' ἀπ' ὤμων». πρὸ ὀλίγων δὲ ἐνεργητικῶς εἶπε «λύσε δέ οἱ θώρηκα», ἐκτείνας ἐκεῖ τὸ δίχρονον. (η. 321) Ὅτι καὶ νῦν παρεμφαίνει Ὅμηρος μὴ εἶναι κατηναγκασμένην τὴν αἴσαν, λέγων «ἔνθα κεν αὐτε Τρῶες ἀρηϊφίλων ὑπ' Ἀχαιῶν Ἴλιον εἰσανέβησαν ἀναλκείησι δαμέντες, Ἀργεῖοι δὲ κῦδος ἔλον καὶ ὑπὲρ Διὸς αἴσαν κάρτεϊ καὶ σθένει σφετέρῳ», ταῦτόν δ' εἶπεῖν «σφῆ ἄρετῆ», ὡς πρὸ βραχέων εἴρηται. καὶ Ἀπόλλων δὲ μετ' ὀλίγα ἐρεῖ, ὡς εἶδεν ἀνέρας, οἱ κάρτεϊ τε πεποιθότες πλήθει τε σφετέρῳ καὶ ὑπὲρ θεὸν πόλιν εἰρύσαντο, τοῦτο δὲ ὁ 4.60 καὶ αὐτὸς ἀξιῶσει ἐκεῖ, ἤγουν τὸ καὶ ὑπὲρ θεὸν εἰρύσασθαι Ἴλιον αἰπεινήν. Καὶ ὄρα ἐν τούτοις καίρια ποιητικὰ πάρισα, τὸ κάρτεϊ, σθένει, πλήθει, καὶ ὅτι ταῦτόν «ὑπὲρ Διὸς αἴσαν» εἶπεῖν καὶ «ὑπὲρ θεόν». Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «ἔνθα κεν αὐτε Τρῶες ἀρηϊφίλων ὑπ' Ἀχαιῶν» καὶ ἐξῆς μετ' ὀλίγα παρωδῆται βραχὺ τι ἐν τῷ «αἰδῶς μὲν νῦν ἦδε γ' ἀρηϊφίλων ὑπ' Ἀχαιῶν Ἴλιον εἰσαναβῆναι ἀναλκείησι δαμέντας», παραδεικνύντος πάλιν τοῦ ποιητοῦ ὅπως παρωδητέον. Ὅρα δὲ καὶ νῦν χασμωδίαν προσηνῆ παραβυσθεῖσαν τῇ τοῦ ὄντος συνδέσμου συναλιφῆ, ὡς πολλαχοῦ φιλεῖ ποιεῖν Ὅμηρος. ὡς δὲ τὸ «ἀναλκείησι» διαφορεῖται κατὰ τὴν παραλήγουσαν, πρὸ ὀλίγων ἐγράφη. (η. 323) Ὅτι Περίφας κῆρυξ καλεῖται Τρωϊκός τις ἀνὴρ διὰ τὸ περισσῶς φωνεῖν. διὸ λόγῳ φερωνυμίας καὶ Ἦπυτος πατὴρ αὐτῷ παρὰ τὸ ἠπύειν, ὃ ἐστὶ φωνεῖν. (η. 322-4) Φησὶ γοῦν ὅτι αὐτὸς Ἀπόλλων Αἰνεῖαν ὠτρυνεν Περίφαντι ἐοικῶς κήρυκι, Ἦπυτίδῃ, «ὅς οἱ παρὰ πατρί γέροντι κηρύσσω γήρασκε». κῆρυξ οὖν καὶ ὁ Ἦπυτος, οὗ τὴν τέχνην ὁ υἱὸς διεδέξατο κατὰ ἔθος ἀρχαῖον τὸ καὶ προδηλωθέν, ὃ παραδίδωσιν Ἡρόδοτος. [Ἔργον δὲ τέχνης κηρύκων θυσίαις τε καὶ σπονδαῖς παντοίαις ἐπιστατεῖν καὶ ἀγορὰς ἀθροίζειν καὶ τοὺς λαλήσοντας ἐξεγείρειν καὶ προσοχὴν ἐμποιεῖν προβοῶντας τὸ «ἀκούετε λεῶ» ἢ λαοί. διὸ Στρατόνικος, ὁ ἀστείος κιθαρωδός, ἰδὼν ἐν Μυλάσῃ ναοὺς μὲν πολλοὺς, ἀνθρώπους δ' ὀλίγους, στὰς ἐν μέσῃ ἀγορᾷ ἔφη «ἀκούετε ναοί», παρωδήσας οὕτω τὸ ἀκούετε λαοί. ὁ δ' αὐτὸς καὶ πρὸς τὴν ὁμωνυμίαν παίζων τοῦ κήρυκος, ἐπεὶ κῆρυξ οὐ μόνον τὸ κύριον καὶ ὁ ἱερὸς βασιλικὸς θεράπων, ἀλλὰ καὶ θαλάσσιον ὄστρεον ἔχον ὀξύτητας κύκλω, ἐπεὶ ἐν Ἀβδηριτικῷ ἀγῶνι εὐροὶ κήρυκας πολὺ πλείους κατὰ λόγον τῶν δημοτῶν, καὶ ἐπ' ἄκρων ὀνύχων βαδίζοι δεδορκῶς ἀτενὲς εἰς γῆν, καὶ ἐρωτηθεῖν τί πάθοι, τὰ μὲν ἄλλα ἐρρώσθαι εἶπε τοὺς πόδας, ἀγωνιᾶν δὲ, 4.61 μήποτε, φησὶν, ἐπιβάς κήρυκι τὸν πόδα παρῶ, παίξας ἀστείως ἐν τῷ μεταβαλεῖν τὸν κατ' ἀνθρώπου κήρυκα εἰς τόν, ὡς εἴρηται, θαλάσσιον.] (η. 325) Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ διδασκάλῳ παλαιῷ καὶ ἀγαθῷ πρέποι ἂν ποτε τὸ «κηρύσσω γήρασκε φίλα φρεσὶ μήδεα εἰδῶς». Σημεῖωσαι δὲ καὶ

ὅτι ἐνταῦθά τις τῶν μὴ καθ' Ὅμηρον οὐκ ἂν ὤκνησε ψυχρῶς παρηχῆσαι ἐν τῷ εἰπεῖν «γηρύων γήρασκε». Τὸ δὲ «κῆρυκι» συστέλλει νῦν τὴν παραλήγουσαν, εἰ καὶ ἀλλαχοῦ ἐν πολλοῖς ἐκτείνεται [Ἀττικῶς, οὕτω δέ, φασίν, ἐκτείνει τὴν μέσην καὶ τὸ δοῖδυκος, ὄρτυγος. Ἀριστοφάνης δ' ἐν Εἰρήνῃ συστέλλει τὸ ὄρτυγος διὰ μέτρον.] Πόλλα δὲ καὶ ἕτερα τῶν διχρόνων παρὰ τῷ ποιητῇ τὴν τῆς κλήσεως φερωνυμίαν σῶζουσι τοῖς δυσὶν ὑποκείμενα χρόνοις, οἷον τὸ Ἀπόλλων, τὸ ἀνήρ, τὸ Κρονίων, τὸ Ἄρης, τὸ ὕδωρ, τὸ πρίν, καὶ ἄλλα. (η. 327) Ὅτι τὸ ὑπὲρ αἴσανκαὶ ὑπὲρ μόρον ἢ ὑπέρμορον παραφράζων ἐνταῦθα ὁ πολύφωνος ποιητὴς φησι «πῶς ἂν καὶ ὑπὲρ θεὸν εἰρῦσαισθε Ἴλιον», περὶ οὗ καὶ πρὸ βραχέων εἴρηται. (η. 328–30) Ὅτι ἔπαινος παλαιῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν τὸ «ὡς δὴ ἴδον ἀνέρας ἄλλους κάρτεϊ τε» ὡς καὶ προγέγραπται, «σθένει τε πεποιθότας ἠνορέῃ τε πλήθει τε σφετέρῳ καὶ ὑπερδέα δῆμον ἔχοντας». Ὅτι δὲ κεκαλλώπισται καὶ τὸ χωρίον τοῦτο, οὐκ ἄδηλόν ἐστι. (η. 330) Δῆμον δὲ ὑπερδέα λέγει τὸν ἀπτόητον καὶ ὑπερκείμενον δέους ἐκ τοῦ ὑπερδέα κατὰ συγκοπὴν. ἄλλως γὰρ περισπᾶσθαι ὠφείλε κατὰ συναίρεσιν ὡς τὸ εὐφυέα εὐφυᾶ, ὑγία ὑγιᾶ. (η. 331 ς.) Ὅτι ἀγαθοῖς μὲν στρατιώταις, δειλοῖς δέ, προσρηθήσεται τὸ «ὑμῖν θεὸς πολὺ βούλεται ἢ τοῖς δεῖνα νίκην, ἀλλ' αὐτοὶ τρεῖτε ἄσπετον οὐδὲ 4.62 μάχεσθε». (η. 334) Κεῖται δ' ἐν τούτοις καὶ σύνταξις ἀσυνήθης τοῖς ὕστερον τὸ «Αἰνείας μέγα Ἔκτορα εἶπε βοήσας». Ἐκτορι γὰρ εἶπε καὶ Ἐκτορι βοήσας φασίν οἱ μεθ' Ὅμηρον. Θεραπεύεται δὲ ἐν ὑπακοῇ προθέσεως, ἵνα ἦ πρὸς Ἐκτορα εἶπε βοήσας. (η. 336 ς.) Ὅτι ὄνειδος φευγόντων τό· αἰδῶς μὲν νῦν ἦδε γε εἰς τὸν δεῖνα τόπον ἀναβῆναι ἀναλκείησι δαμέντας. (η. 338 ς.) θάρρους δὲ θεόθεν δηλωτικὸν κατὰ παρωδίαν τὸ «ἀλλ' ἔτι γὰρ φησι θεὸς ἐμοὶ ἄγχι παραστάς μάχης ἐπιτάρροθος εἶναι». διὸ ἰθὺς ἴομεν, μηδ' οἷ γε ἔκηλοι ποιήσαιεν τόδε τι. (η. 342) Ἀνδρείου δὲ τινος δήλωσις τὸ «καὶ ῥα πολὺ προμάχων ἔστη». (η. 343) Ὑποστροφὴν δὲ ἐκ φυγῆς φράζει τὸ «οἱ δ' ἐλελίχθησαν καὶ ἐναντίοι ἔσταν Ἀχαιῶν». (η. 348–51) Ὅτι Ἀπισάων τις ἐνταῦθα πίπτει [ὑπὸ Λυκομήδει τῷ Ἑλληνικῷ βληθεὶς ἦπαρ ὑπὸ πραπίδων τῶν πολλαχοῦ ῥηθεισῶν. ἦν δὲ ὁ βληθεὶς] ἐκ Παιονίης ἐριβώλακος ἐπίκουρος τοῖς Τρωσίν, ἀριστεύων μετὰ Ἀστεροπαῖον τὸν ἐν τοῖς ἐξῆς ὑπ' Ἀχιλλέως ἐν τῷ ποταμῷ πεσόντα. [Ἰστέον δὲ ὅτι Παίων τὸ ἐθνικόν, ὡς Μαίων Μαίονος, Παίων δὲ Παίωνος ὡς αἰὼν αἰῶνος τὸ ἐπὶ ἱατροῦ, οἷον «Ἀσκληπιοῦ Παίωνος εὐμενοῦς τυχών», ἔτι δὲ καὶ ἐπὶ Ἀπόλλωνος, ἐξ οὗ καὶ παιωνίζειν τό, ὡς εἰπεῖν, παιηονίζειν καὶ κράσει τοῦ ἠ καὶ ὠ εἰς ὠ μέγα παιωνίζειν, οἷον «πρὸ τοῦ θοινᾶσθαι διδάσκει Ὅμηρος σπένδειν καὶ παιωνίζειν», ταῦτόν δ' εἰπεῖν παιανίζειν, ἤγουν ἄδειν Παιᾶνι Φοῖβῳ ὕμνον παιᾶνα, οὗ ἐπωδὸς τὸ «ἰὴ Παιᾶν», ὅπερ ἦν παιανικόν τι ἐπίρρημα.] (η. 354) Ὅτι ὁ φθάσας εἶπε «φραχθέντες σάκεσι 4.63 χαλκήρεσιν», ἄλλως ἐνταῦθα φράζων φησὶ «σάκεσιν ἔρχατο πάντη», ὅ ἐστιν εἰργμένοι ἦσαν οἱ Ἀχαιοὶ ὡς ἐν τειχίῳ, «ἔσταότες περὶ Πατρόκλω· πρὸ δὲ δούρατ' ἔχοντο», Αἴαντος πολλὰ κελεύοντος. (η. 355) Τὸ δὲ «πρὸ δὲ δούρατ' ἔχοντο» προῖσχοντο δόρατά φασιν οἱ μεθ' Ὅμηρον, ὁμοιον ὄν τῷ προεβάλλοντο. ὅτι δὲ προῦχεσθαι καὶ τὸ προφασίζεσθαι λέγεται, δηλοῖ καὶ Σοφοκλῆς ἐν τῷ «προῦχοιο» ἀντὶ τοῦ προφασίζοιο. ἐκ δὲ τούτου καὶ προχάνας φασὶ τὰς προφάσεις λέγεσθαι. αὐτὸ μέντοι ἴσως ἀπὸ τοῦ προχαίνειν, ἐπεὶ καὶ ταῦτόν δοκεῖ προχαίνειν καὶ προφάσκειν εἰπεῖν, τὸ μὲν ἐκ τοῦ προηγουμένου, τὸ δ' ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος. διὸ καὶ ὁ μὴ δυνάμενος φάσκειν ἀχανῆς λέγεται. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «ἔσταότες περὶ Πατρόκλω» ταῦτόν ἐστι τῷ περιβεβαῶτες καὶ ἀμφιβεβαῶτες, ὃ διαλυθὲν ποιεῖ τὸ ἀμφ' αὐτῷ βεβάμεν, μετ' ὀλίγα κείμενον. (η. 356–9) Ὅτι κινδυνεύοντας ἰδὼν τοὺς Ἀχαιοὺς ὁ Αἴας «μάλα πάντας ἐπώχετο πολλὰ κελεύων, οὔτε τι ἐξοπίσω νεκροῦ χάζεσθαι ἀνώγει, οὔτε τινὰ προμάχεσθαι Ἀχαιῶν ἔξοχον ἄλλων, ἀλλὰ μάλ' ἀμφ' αὐτῷ βεβάμεν», ὡς προεῖρηται, «σχεδόθεν τε μάχεσθαι». Καὶ ὅρα ὡς μὴ δυνάμενός τι δρᾶσαι γενναῖον ἀγαπητὸν κρίνει τὸ μὴ

παθεῖν γοῦν τι μέγα κακόν. Τὸ δὲ κελεύειν ἀνώγειν εἰπὼν καὶ ἐπιτέλλειν φησίν. (η. 360) Ἐπάγει γὰρ «ὡς Αἴας ἐπέτελλε πελώριος». (η. 360–5) Ὅτι σφοδροῦ πολέμου ὑπογραφή καὶ κοινῆς πτώσεως τῶν τε κρειττόνων καὶ τῶν μὴ τοιούτων τὸ «αἷματι δὲ χθῶν δεύετο πορφυρέω· τοὶ δ' ἀγχηστῖνοι ἔπιπτον νεκροὶ ὁμοῦ» τῶν δεῖνα καὶ τῶν δεῖνα. «οὐδ' οἱ γὰρ ἀναιμωτὶ γε μάχοντο», οἱ Τρῶες δηλαδή, «παυρότεροι δὲ πολὺ φθίνυθον». διὰ τί; «μέμνηντο γὰρ αἰεὶ ἀλλήλοισι ἀν' ὄμιλον», ἢ καθ' ὄμιλον, 4.64 «ἀλεξέμεναι φόνον αἰπύν». καὶ τοῦτ' ἦν τὸ μεμνήσθαι ἀλκῆς, καὶ ὅρα ὅτι τε πάνυ ὠφέλιμον τὸ ἀλλήλοισι τινὰς βοηθεῖν καὶ μάλιστα ἐν μάχῃ, καὶ ὡς, εἰ καὶ ἀλεξῆσαι, ἀπολύτως λέγειν, σύννηθές ἐστιν, ἀλλὰ μετὰ προσθήκης μᾶλλον κρεῖττόν ἐστιν, οἷον ἀλεξῆσαι φόνον ἢ ἀπλῶς τι κακόν, ἐξ οὗ σύγκειται ὁ ἀλεξίκακος. ὧ συγγενές οὐ μόνον τὸ ἀλεξητήρ καὶ κηραμύντης καὶ εἴ τι τοιοῦτον, ἀλλὰ καὶ ἡ παρ' Ἡσιόδῳ «ἀλεξιάρη νειός». (η. 366) Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι τοιαύτην φράσας δεινὴν μάχην ἐπάγει «ὡς οἱ μὲν μάρναντο δέμας πυρός», ὃ πολλαχοῦ κεῖται, δηλοῦν ὡς τοιοῦτω πολέμῳ οἰκεῖος ὁ τοιοῦτος λόγος, οὐ τοσοῦτον διὰ τὸ δίκην πυρὸς εὐκίνητον καὶ κοῦφον τῶν μαχομένων καὶ ὀξὺ καὶ ἰτητικὸν καὶ διὰ τὴν θερμότητα τῶν μαχομένων, ὅθεν καὶ μάχη καυστηρὴ, ὅσον διὰ τὸ ταχέως ἐξολοθρεύεσθαι τοὺς οὕτω πολεμοῦντας, ὡς εἰ καὶ πῦρ αὐτοὺς ἀνήλισκεν. Ὅτι δὲ ἐν τῷ τοιοῦτῳ νοήματι ἐπὶ ἀψύχου κεῖται τὸ δέμας, προεσημειώθη. οὐ γὰρ δήπου ἔμψυχον τὸ πῦρ, εἰ μὴ ἄρα, ὡς καὶ τοῦτο ἐρρέθη, ποιητικὴ αὐτονομία ψυχοῖ γλυκέως καὶ αὐτό, καθὰ καὶ τὰ βέλη καὶ ἄλλα τῶν ἀψύχων πολλά. (η. 366–73) Ὅτι ἐφερμηνεύων Ὅμηρος ποιητικώτερον καὶ σεμνότερον τὸ «ἀμφὶ δ' ἄρα σφι λαμπραῖς κορύθεσσιν ἡέρα Ζεῦς», ὃ δὴ πρὸ ὀλίγου ἐρρέθη, φησὶν ἐνταῦθα ἐν σχήματι ἀποστροφῆς πρὸς τὸν τῆς κατ' αὐτὸν Μούσης ἀκροατὴν, ὡς «οὐκ ἂν φαίης οὔτε ποτ' ἠέλιον σόον ἔμμεναι οὔτε σελήνην. ἡέρι γάρ», ἀφωτίστῳ δηλαδή, «κατέχοντο μάχης ἔπι ὅσοι ἄριστοι ἔστασαν ἀμφὶ Πατρόκλῳ. οἱ δ' ἄλλοι Τρῶες καὶ Ἀχαιοὶ εὐκῆλοι πολέμιζον 4.65 ὑπ' αἰθέρι. πέπτατο δ' αὐγὴ ἡελίου ὀξεία», παρὰ τοῖς ἄλλοις δηλαδή, «νέφος δ' οὐ φαίνετο πάσης γαίης οὐδ' ὀρέων». Ὡστε δῆλον ἐκ τούτων ὅτι τὴν προρρηθεῖσαν ἡέρα μόνῳ τῷ τόπῳ ἐμπεριγράφει, ἐν ᾧ ἡ περὶ Πατρόκλου ἦν μάχη. καὶ ἔστι πιθανὸς ὁ λόγος διὰ τε τὴν κόνιν τὴν, ὡς εἰκός, παχυνομένην ἐκεῖ, καθὰ ἐρρέθη, καὶ διὰ τὴν ῥηθεῖσαν πυκνότητα τῶν μαχομένων, ἦν καὶ ἐν ἄλλοις εἰς νέφος εἴκασε. (η. 373–7) Διὸ καὶ φησὶν, ὡς οἱ μὲν ἄλλοι «μεταπαυόμενοι ἐμάχοντο ἀλλήλων ἀλεείνοντες βέλεα στονόεντα, πολλὸν ἀφισταότες· τοὶ δ' ἐν μέσῳ ἄλγε' ἔπασχον ἡέρι καὶ πολέμῳ, τείροντο δὲ νηλεῖ χαλκῷ ὅσοι ἄριστοι ἔσαν». τούτους γὰρ ὑπὲρ τοῦ Πατρόκλου συνεκαλέσατο Μενέλαος. (η. 367) Ὅρα δὲ ὅτι ἐν τῷ «οὔτε ποτέ» ἄργον ἐκ περισσοῦ κεῖται τὸ ποτέ ἐπίρρημα, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις, καὶ ὅτι τὸ «ἠέλιον σόον ἔμμεναι» παρῶδηται ἀπὸ τοῦ «λαὸν σόον ἔμμεναι». αὐτὸ δὲ τὸ «οὔτε ἠέλιον σόον εἶναι οὔτε σελήνην» παντελεῖ πως δηλοῖ ἢ κολόβωσιν φωτὸς ἢ ἀπώλειαν. οὔτε γὰρ ἀκραιφνῆς ἡμέρα ἦν, ἀλλ' οὐδὲ ὡς νύξ φῶς ἔχουσα, ὅθεν εἴωθεν, ἀλλ' οἷόν τις νύξ. καὶ ἄλλως δὲ φράσαι, τὸ «οὐκ ἂν φαίης οὔτε ἠλίον σόον εἶναι οὔτε σελήνην» αὐξήσιν τινα σκότους δηλοῖ, ὡς τοῦ περὶ τὸν νεκρὸν μόνου ἀέρος οὔτε ὡς ἐν ἡμέρᾳ ὀξείαις ἡλίου αὐγαῖς πεφωτισμένον οὔτε ὡς ἐν πανσελήνῳ νυκτί, μᾶλλον δὲ ὡς τοιοῦτου ὄντος ἐκεῖ καταστήματος ἀέρος, ὁποῖόν τι γίνεται πού ἐν ἐκλείψει ἡλίου ἢ σελήνης, ὅτε οὐδὲ σοοὶ αὐτοῖς δοκοῦσιν εἶναι. καὶ ἄλλως δέ, σκότος ἐκεῖ βαθὺ ὁ λόγος ἐνδείκνυται, ὡς μηδὲ ἠλιός που ἦν μηδὲ σελήνη, κατὰ τὸ «ἠέλιος δ' οὐρανοῦ ἐξαπόλωλε». διὸ καὶ ὁ Αἴας ἐν τοῖς ἐξῆς ὡς ἐν σκότει βαθεῖ ὧν εὐξεται φῶς ἰδεῖν. (η. 371) Τὸ δὲ «ὑπ' αἰθέρι» ἀντὶ τοῦ ὑπὸ αἰθρίᾳ καὶ καθαρῷ ἀέρι καὶ ἀνεφέλῳ. διαστέλλει γὰρ ἐνταῦθα φανερώς αἰθέρα καὶ ἀέρα. οὗτος μὲν γὰρ σκοτεινός. διὸ καὶ ἡέρα τὴν ἀορασίαν φαιμέν, ἐκεῖνος δὲ λαμπρὸς καί, ὡς ἐρρέθη, ἀνεφέλος. (η. 371–3) Διὸ καὶ ἐπάγει ἐρμηνευτικῶς τὸ «πέπτατο δ' αὐγὴ», καὶ «νέφος δ' οὐ φαίνετο» καὶ ἐξῆς. ταῦτα δὲ ἡ

αίθρία ποιεί και ἡ σύστοιχος αὐτῇ αἰθήρ. [Ὁξεῖα δὲ ἡλίου αὐγή, ἢ τμητικὴν ἀέρος οὔσαν οὐκ ἀμβλύνει νέφος, διὸ ἐπάγει πρὸς 4.66 σαφήνειαν τὸ «νέφος δ' οὐ φαίνεται πάσης γαίης». ἔνθα λείπει ἢ πρόθεσις, ἵνα ἦ ὅτι νέφος οὐκ ἦν ὑπὲρ γῆς, ἢ τοπικὸν ἐπίρρημα, οἷον νέφος δ' οὐ πῆ φαίνεται γῆς. Τὸ δὲ «ὀξεῖα» κυριολεκτούμενον ἐπὶ βέλους συμβάλλεται τι πρὸς ἀλληγορίαν τοῦ τοξότου Φοίβου.] (η. 373) Τὸ δὲ «μεταπαυόμενοι» ἢ ἀντὶ τοῦ ἀμείβοντες ἀλλήλους, ὡς παύεσθαι μὲν τούτους, ἑτέρους δὲ μάχης ἄρχεσθαι, ἢ ἀντὶ τοῦ ἀναπαυόμενοι. δῆλον δ' ὡς οἶδεν ὁ ποιητὴς καὶ τὴν λέξιν τοῦ ἀναπαύεσθαι, ἐν οἷς φησι τὸ «ἀνθρώπους ἀνέπαυσεν ἐπὶ χθονί». (η. 377–82) Ὅτι τοὺς Νεστορίδας ἢ περὶ τῷ Πατρόκλῳ μάχῃ οὕτω ἔσχεν οἶα μαχομένους ἐτέρωθι καὶ οὕτω πεπυσμένους. ἔτι γὰρ τὸν Πάτροκλον ὦντο ζῆν. Φησὶ γὰρ «δύο δ' οὐ πῶ φῶτε πεπύσθη ἀνέρε κυδαλίμῳ, Θρασυμήδης Ἀντιλόχος τε, Πατρόκλιοιο θανόντος ἀμύμονος, ἀλλ' ἔτ' ἔφαντο ζῶν ἐνὶ πρώτῳ ὁμάδῳ Τρώεσσι μάχεσθαι. τῷ δ' ἐπισοσόμενῳ θάνατον καὶ φύζαν ἐταίρων νόσφιν ἐμαρνάσθη, ἐπεὶ ὡς ἐπετέλλετο Νέστωρ». ὦ καὶ ἐχρῆν πάντως πείθεσθαι ὀτρύνοντι πόλεμόνδε. Παραρρίπτει δὲ τοὺς Νεστορίδας ἐνταῦθα Ὅμηρος οὐχ' ἀπλῶς καὶ εἰκῆ, ἀλλὰ μνήμης χάριν. μικρὸν γὰρ ὅσον θατέρου αὐτῶν τοῦ Ἀντιλόχου ἀναγκαίως δεῖσεται ἀγγελουῖντος τῷ Ἀχιλλεῖ τὴν τοῦ Πατρόκλου πτώσιν. Σημείωσαι δὲ ὅτι «δύο φῶτε» εἰπὼν εἶτα ἐπάγει ὡς ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς τὸ «ἀνέρε κυδαλίμῳ», καὶ οὕτω συμβιβάζεται ἢ ταυτολογία τοῦ «φῶτε» καὶ τοῦ «ἀνέρε». [Δύναται δὲ καὶ ἄλλως τὸ μὲν «φῶτε» ἄνδρας δηλοῦν τοὺς φύσει, τὸ δὲ «ἀνέρε» τοὺς καὶ ἀνδρείους.] (η. 377) Τὸ δὲ «πεπύσθη», ἦγουν ἐπύθοντο, γενικῆ συνήθως καὶ ἐνταῦθα συντέτακται (η. 381) Τὸ δὲ «ἐπισοσόμενοι θάνατον καὶ φύζαν ἐταίρων» δηλοῖ στρυφνότερα καὶ πάνυ γοργῶς, ὡς περιεβλέποντο οἱ Νεστορίδαι, ἵνα εἰ μὲν τινες ἔθανον, ὑπερμάχωνται τῶν σωμάτων, εἰ δὲ εἰς φυγὴν ἐτράποντο, σκεπάζωσιν. ὁ δὲ στρατηγοῦ γέροντος, ὡς εἰκός, παράγγελμα (η. 380) Τὸ δὲ «ἐν πρώτῳ ὁμάδῳ» ἀγαθὴν ὑπόληψιν ὑπεῖναι τοῖς Νεστορίδασι περὶ τοῦ Πατρόκλου δηλοῖ. 4.67 προμαχεῖν γὰρ ἐκεῖνον ἐνόμιζον. Ἰστέον δὲ ὅτι πρόμον καὶ πρόμαχον εἰθῶς λέγειν ὁ ποιητὴς τὸν πρὸ τῶν ἄλλων μαχομένον, καὶ τὸ ῥῆμα προμάχεσθαι καὶ πρὸ τῶν ἄλλων μάχεσθαι, στρέφει τὴν γλῶτταν καὶ ἄλλως περὶ τὰ συστοιχοῦντα τούτοις. ὁ γοῦν ἐν μάχῃ δυστυχήσας πρῶτος θανεῖν ἢ ἀλῶναι λέγεται, καὶ ὁ ἐν τοιοῦτῳ τόπῳ ὄμιλος «πρῶτος ὄμιλος», ὡς ἐν τοῖς μετὰ ταῦτά που κεῖται, καὶ ὁ ἐκεῖ ἦχος πρῶτος ὄμαδος, ἐξ οὗ τὸ προμάχεσθαι ἐν πρώτῳ ὁμάδῳ μάχεσθαί φησιν ὁ ποιητὴς. (η. 384–8) Ὅτι συντονίας πολέμου δηλωτικὸν καὶ τὸ «τοῖς δὲ πανημερίοις ἔριδος μέγα νεῖκος ὀρώρει ἀργαλέης, καμάτῳ δὲ καὶ ἰδρῶ νωλεμές αἰεὶ γούνατά τε κνήμαί τε πόδες θ' ὑπένερθεν ἐκάστου χεῖρές τ' ὀφθαλμοί τε παλάσσετο μαρναμένοιν ἀμφ' ἀγαθὸν θεράποντα Αἰακίδαο». Καὶ ὅρα ὅτι τε κατὰ ἰδέαν γλυκύτητος ἐπεξῆλθε τοῖς κατὰ σῶμα μέρεσι καὶ ὡς ἐπήγαγε τοῖς τῶν διαφορῶν γενῶν πληθυντικοῖς ὀνόμασι τὸ «παλάσσετο» ῥῆμα ἐνικόν. καὶ φησι Πινδαρικόν τὸ σχῆμα οἱ παλαιοί, οὐχ' ὅτι Πίνδαρος εὔρεν αὐτό –τῆς γὰρ Ὀμήρου μεταλλείας καὶ τοῦτο ἐκεῖνος ἐκέρδανεν–, ἀλλ' ὅτι διαδεξάμενος καὶ ζηλώσας κατεχρήσατο. ἔχει δ' ἀφορμὴν ἢ σύνταξις τὸ «γούνατα» οὐδέτερον ὡς πρὸς αὐτὸ μὲν ἀσφάλτως ἀποδοθεῖσα, ἐκεῖθεν δὲ ἀναλόγως ἀπὸ κοινοῦ συμβιβαζομένη καὶ πρὸς τὰ λοιπὰ δύο γένη. [Καὶ εἰσι μὲν καὶ ἄλλα τοιαῦτα εὐαφόρως ἐνικόν ῥῆμα συντάσσοντα πληθυντικοῖς ὀνόμασι, οὐκ ὀλίγα δὲ ὅμως καὶ ἀθεράπευτα διαλέκτου νόμῳ. τοιοῦτον καὶ παρ' Ἡσιόδῳ τὸ «τῆς δ' ἦν τρεῖς κεφαλαί», καὶ παρ' Ἐπιχάρμῳ «ἦν δ' ἔρωδιοὶ μακροκαμπυλαύχενες», καὶ «ἦν δὲ νάρκαι, ἦν δὲ ζύγαιναι, τέτρακές τε σπερματολόγοι κάγλααὶ συκαλλίδες».] Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι πᾶν μικροῦ δεῖν ἐπελθῶν κύκλῳ τὸ κατ' ἄνθρωπον δι' ἐνάργειαν πολλῆς ταλαιπωρίας τὰ μέσα παρῆκεν, ἢ διὰ τὸ συννοεῖσθαι, ἢ ὡς ῥᾶον ἰδροῦντα κατὰ τοὺς παλαιοὺς. (η. 384) Ὅρα δὲ 4.68 καὶ ὅτι πανῆμαρ μὲν λέγει καὶ

ἡμάτιον τὸ ἡμερινόν, πανημάτιον δὲ οὐ λέγει ἀλλὰ πανημέριον, οἷον «πανημέριος κακὸς ἔσσομαι», καὶ «τοῖς δὲ πανημερίοις νεῖκος ἦν». (η. 385) Ἴδρῶ δὲ οὐ μόνον ἐπὶ αἰτιατικῆς κατὰ ἀποκοπὴν, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ ἐπὶ δοτικῆς. «καμάτῳ γάρ», φησί, «καὶ ἰδρῶ». (η. 386) Ὅτι δὲ πόδες κατωτάτῳ τὸ μετὰ γούνα καὶ τὰς κνήμας δηλοῖ μὲν καὶ τὸ εὐτάκτως ὑποταγῆναι αὐτοῖς, μάλιστα δὲ τὸ «ὑπένερθεν» ἐπαχθέν. Φησί γάρ «πόδες θ' ὑπένερθεν». (η. 387) Τὸ δὲ «μαρναμένοϊν» εὐθαρσῶς ἐν τοσοῦτῳ στρατῷ δυϊκὸν ὄν ἐπαρρησιάσατο, οἷα οὐχ' ἀπλῶς ἐπὶ πλήθους ῥηθέν, ἀλλ' ἐπὶ δυάδος μερῶν, τοῦ τε Τρωϊκοῦ τοῦ τε Ἀχαιϊκοῦ, ὡς δηλοῖ κατωτέρῳ τὸ «εἴλκεον ἀμφοτέροι». (η. 389–97) Ὅτι ἔοικεν ὁ ποιητὴς μὴ εἰδέναι πατταλευομένας τὰς βύρσας ἢ θρανευομένας, ὡς ἂν φαίη Ἀττικὸς ἀνήρ, ἀλλὰ μέθοδον καινοτέραν ἄλλην φησί τῆς αὐτῶν τάσεως, παραβολὴν τοιαύτην εἰπὼν «ὡς δ' ὅτ' ἀνήρ ταύριοιο βοὸς μέγαλοιο βοεῖην λαοῖσι δῶη τανύειν μεθύουσαν ἀλοιφῆ· δεξάμενοι δ' ἄρα τοί γε διαστάντες τανύουσι κυκλόσε, ἄφαρ δέ τε ἰκμάς ἔβη, δύνει δέ τ' ἀλοιφῆ πολλῶν ἑλκόντων, τάνυται δέ τε πᾶσα διαπρό, ὡς οἱ γ' ἔνθα καὶ ἔνθα νέκυν ὀλίγη ἐνὶ χώρῃ εἴλκεον ἀμφοτέροι, μάλα ἐλπόμενοι, Τρῶες μὲν ἐρύειν πρὸς Ἴλιον, Ἀχαιοὶ δὲ νῆας ἀνὰ γλαφυράς» ἢ «ἐπὶ γλαφυράς». Καὶ ὅρα ὅτι τε ξενίζουσά ἐστιν ἡ παραβολὴ τῷ ἀσυνήθει τῆς τέχνης, καθά που καὶ ὁ διὰ τεσσάρων ἵππων κελητισμός, καὶ ὅτι τὸν τε πολὺν αὐτῆ ἐλκυσμὸν τοῦ νεκροῦ ἐνέφηγεν ὡς οὐκ ἂν εἴη κάλλιον, καὶ ἅμα πραγματικῶς ἔδειξε τί τὸ χρήσιμον τοῦ τὰς βύρσας τείνεσθαι. ἐλαίῳ γάρ ἢ τινι τοιοῦτῳ διαινόμεναι καὶ οὕτῳ μαλαττόμεναι καὶ τῆς σκληρότητος ἀνιέμεναι ἐπιδιδόασιν, ὡς τοῦ πάχους λεπ 4.69 τυνομένου εἰς μέγεθος. εὐτελής δὲ οὕσα ἢ εἰκῶν ὅμως τῇ ἐναργείᾳ λάμπει κατὰ τοὺς παλαιούς, οἷα ἐναργῶς παριστῶσα τὸ ὑποκείμενον. [Ἐνταῦθα δὲ σπουδαιοτάτῳ ἐλκυσμῷ παραπηκτέον, εἰ δοκεῖ καὶ τινα ἕτεροῖον μὲν, ἀρχῆθεν δὲ παραδεδομένον, ὃς ἦν ἡ ἐλκυστίνδα λεγομένη παιδιά, ἧς μέρος καὶ τὸ σκαπέρδαν ἔλκειν, ὅπερ τοιοῦτον, φασίν, ἦν. Δοκὸς ἀνδρομήκης ἴστατο τετρημένη κατὰ μέσον, διήρητο δὲ δι' αὐτῆς σχοίνιον τι, οὗ ἑκατέρωθεν ἐξημμένοι δύο νεανίσκοι ἀνθειλκον, ἐντρέψαντες ἀλλήλοισ τὰ νῶτα. ὁ δὲ βιασάμενος καὶ προαγαγὼν αὐτὸ τῆς δοκοῦ ἐνίκα τὸν ἕτερον. ἐκ τούτου δὲ καὶ τὰ δυσχερῆ πάντα σκαπέρδαν ἔλεγον παροιμιακῶς διὰ τὸ ἐπίπονον τῆς ὀλκῆς καὶ ἀνθολκῆς.] Οἱ δὲ παλαιοὶ σημειοῦνται, ὡς καινότερον προτέτακται ὁ ταῦρος τοῦ βοός. ἀνάπαλιν γὰρ ἐχρῆν τὸ καθόλου προτετάχθαι, ὡς ἐν τῷ «ἠῦτε βοῦς ἀγέληφι, ταῦρος». καὶ ἔστι, φασίν, Ἀττικὸν τὸ σχῆμα, καθὰ καὶ τὸ βοὸς βοεῖην, ἔνθα ἦν ἀρκοῦν καὶ μόνον τὸ βοεῖην, ἴνα ἦν ταύριοιο βοεῖην. [Καὶ ἔστι μὲν ἐνταῦθα εἰπεῖν, ὅτι πρὸς διαστολὴν ἕτερων ταύρων, ἐν οἷς καὶ ὁ παράγων τὸν φορτικὸν λάσταυρον, ἐπήγαγε τὸ «βοός». προσεκτέον δὲ κἀνταῦθα μάλιστα τῷ λόγῳ τῶν παλαιῶν.] Τὸ δὲ «μεγάλοιο» πρὸς μεγεθυσμοῦ ἔμφασιν κεῖται τοῦ κατὰ τὸ ἡρωϊκὸν σῶμα. (η. 390) Τὸ δὲ «μεθύουσαν ἀλοιφῆ» οὐκ ἂν εἴη πάνυ σκληρότερον τοῦ «μεθύει τῷ μεγέθει τῶν πεπραγμένων ὁ Φίλιππος». Δηλοῖ δὲ τροπικῶς ἡ λέξις πλήρωσιν τὴν ἀπὸ πληθυσμοῦ ἀλοιφῆς, ἢ ἐστὶ λίπος, ὅπερ ἐξικμασθείσης τῆς βύρσης τῷ τανυσμῷ ἀντεισδύνει εἰς τοὺς πόρους καὶ μαλάσσει τὴν βύρσαν. δις δὲ εἶπε τὴν ἀλοιφὴν ὡς λέξιν καιρίαν, ὥσπερ καὶ τρίς τὸ τανύειν. 4.70 Ὅρα δὲ καὶ τὸ «διαστάντες» οὐ μαχίμως λεχθέν ἀλλ' ἀντὶ τοῦ διαχωρισθέντες καὶ ὧδε καὶ ἐκεῖ στάντες. διὸ ἐν τῇ ἄλφα ῥαψωδίᾳ τὸ «διαστήτην» οὐκ ἂν ἐδήλου φιλονεικίαν, εἰ μὴ τὸ «ἐρίσαντε» προσέκειτο. (η. 395) Ἐν δὲ τῷ «εἴλκεον ἀμφοτέροι» τὸ μὲν «εἴλκεον», οὗ κοινότερον τὸ εἴλκον, ὡς δηλοῖ ἀνωτέρῳ τὸ «πολλῶν ἑλκόντων», ἀπὸ τρισυλλάβου ἐνεστῶτος παρήχθη τοῦ ἐλκέω, ἐξ οὗ ἴσως καὶ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ τὸ «Λητῷ γὰρ ἠλκησεν», ὡς ἀπὸ τοῦ ἐλκέω ἐλκῶ. Τὸ δὲ «ἀμφοτέροι», ὡς καὶ ὁ ποιητὴς εὐθύς ἡρμήνευσεν, διὰ τοὺς δύο στρατοὺς ἐρρέθη, τὸν Τρωϊκὸν καὶ τὸν Ἑλληνικόν, καθὰ καὶ πρὸ ὀλίγου, ὡς εἴρηται, τὸ «παλάσσετο μαρναμένοϊν». (η. 400 ς.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι μετ' ὀλίγα ὁ ποιητὴς λέγει, ὡς ὁ Ζεὺς ἐπὶ

Πατρόκλω ἐτάνυσε κακὸν πόνον, ὡς ἤδη τὸ ἀσφαλὲς τοῦ τανύειν ἔχων ἐκ τῆς κατὰ τὴν βύρσαν παραβολῆς. (η. 397–9) Ὅτι ἀλλαχοῦ μὲν ἑαυτὸν ἐπαινῶν ὁ ποιητὴς ὡς πιθανῶς πλασάμενον τὸν τηνικαῦτα διασκευασθέντα πόλεμον ἔφη μὴ ἂν μέμψασθαι τὴν μάχην ἐκείνην ἄνδρα τινά, ὃς ἂν ἄβλητος καὶ ἀνούτατος αὐτὴν περιέρχοιτο θεοῦ φυλάττοντος, ἐνταῦθα δὲ ἐπιτείνων τὸ θαῦμα καὶ εἰπὼν, ὡς περὶ Πατρόκλου μῶλος ὀρώρει ἄγριος, ἐπάγει «οὐδ' ἂν Ἄρης λαοσσός οὐδ' ἂν Ἀθήνη τόν γε ἰδοῦσα ὀνόσαιτο, οὐδ' εἰ μάλα μιν χόλος ἴκοι». εὖ γὰρ οἶδε καὶ νῦν ὁ τεχνίτης Ὅμηρος ἀνδρικόν τε κατὰ Ἄρην καὶ συνετὸν κατὰ Ἀθηναῖν ἐξαρτύσας πόλεμον ὡς μηδένα χολώσεσθαι ἂν τῆς πλάσεως ἐπιμεμφόμενον αὐτῷ. Ἄγριος δὲ μῶλος, καθά που καὶ τις πολεμιστῆς ἄγριος ἐρρέθη αἰχμητῆς. τὸν δὲ ἄγριον μῶλον ὑποκαταβάς κακὸν πόνον λέγει, ὡς ταῦτὸν ὄν οὕτως ἢ οὕτως εἰπεῖν. Λαοσσός δὲ Ἄρης οὐχὶ ὁ λαοῦ σωστικός. – 4.71 πῶς γὰρ τοιοῦτος ὁ βροτολοιγός–, ἀλλὰ καθ' ἑτέραν ἔννοιαν λαοσσόν λέγει Ἄρην τὸν λαοῦ παρορμητικὸν ἢ τὸν διωκτικὸν λαοῦ, ἀπὸ τοῦ σέω, ἐξ οὗ τὸ σεύω. Ἀθηναῖ μέντοι λαοσσός λέγοιτο μὲν ἂν οὕτω πως καὶ αὐτή, ὡς λαὸν σεύουσα εἰς πόλεμον, καὶ ὡς εἰπεῖν, ἀγελείη, ὅ ἐστιν ἄγουσα λεῶν. καί, ἄλλως δὲ λαοσσός ἢ αὐτή, ὡς λαὸν σὸν τηροῦσα, ἐπεὶ καὶ ἐρυσίπτολις ἢ αὐτή. (η. 399) Τὸ δὲ «οὐδ' εἰ μάλα χόλος ἴκοι» δηλοῖ, ὅτι πολλοὶ καὶ διὰ χόλον μεμψίμοιροι γίνονται. (η. 398) Οὐκ ἄδηλον δὲ ὅτι τοῦ σώω ῥήματος διαφορομένου ἐκ μὲν τοῦ παραληγομένου τῷ ὦ μεγάλῳ γίνεται ὁ παρὰ τοῖς ὕστερον σώος ὁ ἔχων τὸ μέγα ὦ ἐν τῇ ἀρχούσῃ, ἐκ δὲ τοῦ ἔχοντος τὸ ὦ μικρὸν ἐν τῇ παραληγούσῃ ὁ καθ' Ὅμηρον σός πέφηνεν, ὁ συστέλλων τὴν παράληξιν, ἀφ' οὗ καὶ ἡ σωματικὴ Ἀθηναῖ λαοσσός. Ὅτι σαφῶς ἐνταῦθα ἱστορεῖται τὸ τοῦ Πατρόκλου πρὸς τὸν Ἀχιλλεῖα δυσήκοον, εἴπερ ἐκεῖνος μὲν ἤδη φθάσας ἐκέλευσεν ἐκ νηῶν Τρῶας ἐλάσαντα ἰέναι πάλιν, τοὺς δὲ ἔαν κατὰ πεδίον μάχεσθαι, ὁ δὲ πολλὸν ἀπάνευθε νεῶν κείται ὡς μέχρις ἐκεῖ διώξας. (η. 404–9) Ἀναφωνεῖ δ' ἐν τούτοις ὁ ποιητὴς καὶ ὡς οὐ περιγενήσεται τῆς Τροίας ὁ Ἀχιλλεύς, εἰπὼν ὡς οὐ ποτε ἔλπετο θυμῷ τεθνάμεν ἀλλὰ ζωὸν ἐνιχριμφθέντα» ἦγουν ἐμπελάσαντα, ταῖς Τρωϊκαῖς πύλαις «ἂψ ἀπονοστήσειν, ἐπεὶ οὐδὲ τό», ἦγουν τοῦτο, «ἔλπετο πάμπαν ἐκπέρσειν πτολίεθρον ἄνευ ἔθεν οὐδὲ σὺν αὐτῷ. πολλάκι γὰρ», φησὶ «τό γε», ἦγουν τοῦτο, «μητρὸς ἐπέυθετο νόσφιν ἀκούων», ἦγουν χωρὶς καὶ ἰδίᾳ μυστηριωδῶς, «ἢ οἱ ἀπαγγέλλεσκε Διὸς μεγάλοιο νόημα», ὃ ταῦτόν ἐστι τῷ βουλήν Διός. (η. 410 ς.) Ἐπισημαίνεται δὲ καὶ ὅτι «τότε γ' οὐ οἱ ἔειπε κακὸν τόσον, ὅσσον ἐτύχθη, μήτηρ», ὅτι δηλαδὴ «πολὺ φίλτατος ὤλετο 4.72 ἑταῖρος». Καὶ διδάσκει ὁ ποιητὴς μὴ χρῆναι τοὺς συνετοὺς διὰ πάντων λυπρῶν ἀγγελμάτων λυπεῖν τοὺς ἑαυτῶν, ἀλλὰ κἀνταῦθα τὰ μὲν φάσθαι, τὰ δ' ἐπικρύπτειν, ὡς καὶ ἡ Θέτις ἐποίησεν ἐπὶ τῷ υἱῷ. τοῖς δὲ ῥηθεῖσι καὶ ἄλλο τι βιωτικὸν παράγγελμα ἐμφαίνεται, τὸ μὴ χρῆναι τοῖς θρασυνομένοις πᾶν ἐπιτρέπειν, ὃ δύνανται, ἀλλὰ τὸ μὲν ἐνδιδόναι, τὸ δὲ καὶ κωλύειν. Ἀχιλλεύς οὖν ἐλπίζων δύνασθαι τὸν Πάτροκλον πελάσαι, ὡς ἐρρέθη, ταῖς πύλαις, ὅμως οὐ διεκελεύσατο ἕως ἐκεῖ ἀπελθεῖν, ἀλλ' ἐξελάσαι μόνον τῶν νηῶν τοὺς Τρῶας. Δεξιῶς δὲ κἀνταῦθα παρελάλησεν Ὅμηρος Ἀχιλλέως θάνατον, δι' ὃν οὐδὲ ἤλπιζεν ἐκεῖνος τὴν Τροίαν ἐλεῖν. φανερῶς μέντοι ὥκνησεν ἱστορῆσαι τὸ μὴ φίλον. (η. 409 ς.) Τὸ δὲ ἀπαγγέλλειν ὅτι ταῦτόν τῳ εἰπεῖν, δηλοῦται σαφῶς ἐν τῷ «ἢ οἱ ἀπαγγέλλεσκε», καὶ «οὐ οἱ ἔειπε». (η. 412–3) Τὸ δὲ «πολὺ φίλτατος» αὐξητικῶς ἔχει. οὐ γὰρ ἀπλῶς ἑταῖρος, οὐδὲ ἀπλῶς φίλτατος, ἀλλὰ καὶ πολὺ φίλτατος. (η. 410) Τὸ δὲ τόσον καὶ τὸ ὅσσον ἐμφαίνει τῇ ἀοριστίᾳ ὡς οὐ ῥαδίως ἔστι φράσαι τὸ μέγεθος τοῦ κακοῦ. (η. 412–3) Ὅτι συντονίαν μάχης δηλοῖ καὶ τὸ «οἱ δ' αἰεὶ ἀκαχμένα δούρατ' ἔχοντες νωλεμὲς ἐχρίμπτοντο», ἦγουν ἐπέλαζον, «καὶ ἀλλήλους ἐνάριζον». (η. 414–9) Ὅτι δεικνύς ὁ ποιητὴς τὸ πρόθυμον τῶν ἐπὶ τῳ Πατρόκλω μαχομένων φησίν, ὡς οἱ μὲν Ἕλληνες τοιαῦτα ἐπὶ τῳ Πατρόκλω ἔλεγον ἂν «ὦ φίλοι, οὐ μὰν ἡμῖν εὐκλεὲς ἀπονέεσθαι νῆας ἐπὶ γλαφυράς, ἀλλ' αὐτοῦ γαῖα μέλαινα πᾶσι χάνοι·

τό κεν ἦμιν ἄφαρ πολὺ κέρδιον εἶη, εἰ τοῦτον Τρώεσσι μεθήσομεν ἐρύσαι καὶ κῦδος ἀρέσθαι». (η. 42) Οἱ Τρῶες δὲ εἰς πλεόν στενολεσχοῦντες-. τοιαῦται γὰρ αἱ καθ' ὄμιλον 4.73 ἠθοποιῖαι παρὰ τῷ ποιητῇ-, φασὶ «ὦ φίλοι, εἰ καὶ μοῖρα παρ' ἀνέρι τῷδε δαμῆναι πάντας ὁμῶς, μὴ πω τις ἐρωεῖτω πολέμοιο». Καὶ ὅρα ὡς καὶ νῦν τοῖς Ἀχαιοῖς καὶ τοῖς Τρωσὶν ἐπιτέμνεται ὁ κατὰ ἠθοποιῖαν λόγος συνήθως κατὰ τὸ εὐλογον. ἰδίᾳ μὲν γὰρ πολλὰ ἂν εἴποι ἕκαστος, τὰ δὲ κοινὰ νοήματα, εἰς ἃ πάντες ὁμοῦ συμπίπτουσιν, ὀλίγα ἂν εἶη. Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι ἀλλαχοῦ μὲν λογισμοὺς ἐξετάζων ἔλεγε· τοῖσι δὲ μαχομένοις ὄδ' ἦν νόος, τοῖς μὲν Τρωσὶ τοιόσδε, τοῖς δὲ Ἀχαιοῖς τοιόσδε, νῦν δὲ τὸ νόημα τοῦτο ἄλλως ἐσχημάτισε. τοὺς γὰρ λογισμοὺς τῶν στρατευμάτων ἐν ἠθοποιῖᾳ ἐδήλωσεν, εἰπὼν οὐχὶ τί ἐλογίζοντο, ἀλλὰ τὶ ἂν καθ' ὄμιλον ἔλεγον. σκοπητέον δὲ καὶ εἴπερ ἴσως διὰ τὸ ὑποβάρβαρον εἰς πλεόν τῶν Ἀχαιῶν βραχυλογοῦσιν οἱ Τρῶες. (η. 416 ς.) Πάνυ δὲ γοργῶς τὸ «γαῖα μέλαινα πᾶσι χάνοι» συνετμήθη ἐν τῷ δαμῆναι πάντας. χάνοι γὰρ ἂν γῆ ἅπασιν, ὅτε πάντες δαμῶσι. δῆλον δὲ ὡς ἐκ τοῦ χαινείν οὕτω γῆν ὀρθῶς ἂν καὶ στόμα θανάτου ὁ τάφος λέγοιτο. (η. 423) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι δι' εὐκλειαν ἀποκινδυνεύουσιν Ἀχαιοί, ὡς αὐτοὶ φασιν, οὕτω δὲ πάντως καὶ οἱ ἀντίμαχοι, καὶ ὅτι ἐρεθιστικαὶ εἰς ἀνδρίαν αἱ ῥηθεῖσαι ἠθοποιῖαι, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ «ὡς ἄρα τις εἴπεσκε, μένος δ' ὄρσασκεν ἐταίρου». (η. 415) Ἰστέον δὲ καὶ ὡς τὸ «οὐ μὰν ἦμιν εὐκλεές», δακτυλικῶς ποδιζόμενον μετὰ τὸ «οὐ μὰν», γράφουσι μὲν τινες «οὐ μὰν ἡμῖν εὐκλεές». ἀρέσκει δὲ τοῖς παλαιοῖς ἡ πρώτη γραφή, παρ' οἷς κεῖται ταῦτα· τὸ ἡμῖν ἄμμι λέγουσιν οἱ Αἰολεῖς, βαρύνοντες αὐτὸ καὶ συστέλλοντες τὴν λήγουσαν. Ἀπολλώνιος «ἄμμι γε μὴν νόος ἔνδον ἀτύζεται». Δωριεῖς δὲ ἀμῖν, συστέλλοντες τὸ ἱ καὶ ὀξύνοντες. Θεόκριτος «πολλὰ δὲ ἀμῖν ὑπερθε κατὰ κρατὸς δονέοντο». Ἴωνες δέ, πολλάκις δὲ καὶ Ἀθηναῖοι, προπερισπῶσιν ἐν συστολῇ τοῦ ἱ. Ὅμηρος «ὦ φίλοι, οὐ μὰν ἦμιν εὐκλεές ἀπονέεσ 4.74 θαι». Σοφοκλῆς Οἰδίποδι «ὅπως λύσιν τιν' ἦμιν εὐαγῆ πόροις». Φρύνιχος Μύστη «ἐβουλόμην ἂν ἦμιν ὥσπερ καὶ πρὸ τοῦ». Ἀττικά δὲ παραδείγματα ταῦτα τὰ δύο. οἱ δ' αὐτοὶ παλαιοὶ φασὶ καί, ὅτι τὸ ἡμεῖς ἄμες λέγουσιν οἱ Δωριεῖς, ἄμες δὲ οἱ Αἰολεῖς, χρήσις δὲ τοῦ ῥηθέντος «ἦμιν» καὶ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ. (η. 424 ς.) Ὅτι καὶ ἀστεῖον καὶ ποιήσει πρέπον τὸ «σιδήρειος δ' ὀρυμαγδὸς χάλκεον οὐρανὸν ἴκε δι' αἰθέρος ἀτρυγέτοιο», λέγοντος τοῦ ποιητοῦ ὡς ὁ τοῦ κατὰ μάχην σιδήρου κτύπος εἰς τὸ τοῦ οὐρανοῦ χαλκοῦν ἦλθε σῶμα, ὅπερ ἐν ἄλλοις ἀπεριφράστως προφέρων εἶπεν «αὐτὴ δ' οὐρανὸν ἴκεν». Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἀτρυγέτος οὐ μόνον θάλασσα, ὡς προερρέθη, ἀλλ' ἰδοὺ ἐνταῦθα καὶ αἰθὴρ ἀτρυγέτος. Ὅτι γλυκύτητα ἐν λόγῳ ποιεῖ οὐ μόνον τὸ τὰ ἄψυχα ἐμψύχων δίκην ποιοῦντά τι πλάττεσθαι, ὅποια τὰ πολλὰ τῶν μύθων, ἐν οἷς καὶ ὁ καθ' Ὅμηρον τοῦ οὐρανοῦ ἐλελιγμός, ὅτε Ζεὺς ἢ Ἥρα ὑποσαλευθῶσι, καὶ ὅτε δὲ θάλασσα τῷ Ποσειδῶνι δῖϊσταται, καὶ Ἰδαία ὕλη ποσὶν Ἥρας ὑποσειέται, καὶ βέλη χροδᾶσαι λιλαίεται, ἀλλὰ καὶ τὸ τὰ ἔμψυχα μὲν, ἄλογα δέ, ὡς προαίρεσιν ἢ φρόνησιν ἔχοντα διατίθεσθαι, καθά που ὁ Ἐκτωρ ἀφελῶς καὶ γλυκέως τοῖς ἵπποις διελέγετο ὡς εἴπερ εἶχον ἐκεῖνοι ἐπαίειν αὐτοῦ. τοιαύτης ιδέας καὶ ἡ τῶν Ἀχιλλέως ἵππων ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα οὐ μόνον αὐδὴ ἀπλῶς ἀλλὰ καὶ μαντεία τοῦ μέλλοντος. οὐκοῦν οὕτως οἱ αὐτοὶ γλυκέως ἐνταῦθα οἰκτιζόμενοι τὸν Πάτροκλον πλάττονται, τεχνησαμένου Ὀμήρου καὶ τοιοῦτον τῇ ποιήσει γλυκὺν πλατυσμόν. (η. 426–33) Φησὶ γὰρ ὅτι οἱ τοῦ Ἀχιλλέως ἵπποι «μάχης ἀπάνευθεν ἐόντες κλαῖον, ἐπεὶ δὴ πρῶτα πυθέσθην ἠνιόχοιο ἐν κονίησι πεσόντος ὑφ' Ἐκτορος ἀνδροφόνοιο. ἦ μὰν Αὐτομέδων γε πολλὰ μὲν ἄρ μᾶστιγι θοῇ ἐπεμαίετο θείνων, πολλὰ δὲ μειλιχίοισι προσηύδα, πολλὰ δ' ἀρειῆ· τὼ δ' οὐτ' ἄψ ἐπὶ νῆας ἐπὶ πλατῶν Ἑλλήσποντον ἠθελέτην ἰέναι οὐτ' ἐς πόλεμον μετ' Ἀχαιοῦς. (η. 434–6) Εἶτα τὸ διὰ τὴν πτῶσιν τοῦ Πατρόκλου στάσιμον αὐτῶν εἰκάζων παραβολικῶς ἐπάγει «ἀλλ' ὡς τε στήλη μένει ἔμπεδον, ἢ τ' ἐπὶ 4.75 τύμβῳ ἀνέρος εἰστήκει τεθνητός ἢ ἔ γυναικός, ὡς μένον

ἀσφαλέως περικαλλέα δίφρον ἔχοντες». (η. 437–40) Εἶτα ἐκφράζων καὶ ὡς εἶχον σχήματος ἐπὶ τῇ λύπῃ, φησὶν «οὔδεις ἐνισκίψαντε» ἢ ἐνισκίμψαντε «καρήατα, δάκρυα δὲ σφιν θερμὰ κατὰ βλεφάρων χαμάδις ῥέει μυρομένοισιν ἠνιόχοιο πόθω· θαλερὴ δὲ μαιίνεται χαίτη ζεύγλης ἐξεριποῦσα παρὰ ζυγὸν ἀμφοτέροισιν» ἢ «ἀμφοτέρωθεν». ὡς οἷα τοῖνυν φρενήρεις τοὺς ῥηθέντας ἵππους πλάττει, γλυκαίνων τε, ὡς ἐρρέθη, τὸν λόγον ποιητικῶς καὶ τὴν ἐπὶ τῷ Πατρόκλῳ συμφορὰν αὐξων, εἶγε καὶ ἵπποι ἐπέμψον αὐτόν, καὶ ἀφορμὴν δὲ διδοὺς τοῦ καὶ τὸν Ἀχιλλεὺς ὡς λογικοῖς ἐν τοῖς ἐξῆς ὁμιλῆσαι αὐτοῖς καὶ ἀκοῦσαι, ἃ ἤκουσεν. Ὅτι δὲ πολλὴν φυσικὴν οἰκειότητα πρὸς τοὺς τρέφοντας καὶ τημελοῦντας ὁ ἵππος ἔχει καὶ ὡς πενθεῖ ἐπ' αὐτοῖς τεθνεῶσι, τεθρύληται. οὕτω δὲ γραφικῶς οἷον ὑποτυπωσάμενος αὐτούς, εἶτα τὸ τοῦ πράγματος εὐτελὲς ἐξαίρων σεμνῶ πλάσματι, ποιεῖ τὸν Δία ἐλεοῦντα καὶ λαλοῦντα προεκθετικῶς τὰ μέλλοντα, εἰς παραμυθίαν, καὶ ταῦτα φιλέλληνος ἀκοῆς. Φησὶ γὰρ «μυρομένω δ' ἄρα τῷ γε ἰδὼν ἐλέησε Κρονίων. κινήσας δὲ κάρη προτὶ ὄν μυθήσατο θυμόν· ἃ δειλώ, τί σφῶϊ», τουτέστιν ὑμᾶς, «δόμεν», ὅ ἐστιν ἔδομεν, «Πηλεΐ ἄνακτι θνητῷ, ὑμεῖς δ' ἐστόν», ἤγουν ἐστέ, «ἀγήρω τ' ἀθανάτω τε· ἢ ἴνα δυστήνοισι μετ' ἀνδράσιν ἄλγε' ἔχητον»; (η. 446 ς.) Εἶτα ἐπιπλέξας γνωμικὸν κατασκευαστικὸν τοῦ δυστήνους εἶναι τοὺς ἀνθρώπους 4.76 φησὶ «οὐ μὲν γὰρ τί πού ἐστιν οἰζυρώτερον ἀνδρὸς πάντων, ὅσσα τε γαῖαν ἐπιπνεῖει τε καὶ ἔρπει». (η. 448–50) Καὶ ἐπιφέρει μετὰ τὸ γνωμικὸν τὴν προαναφωνητικὴν ψυχαγωγίαν εἰπὼν «ἀλλ' οὐ μὲν ὑμῖν γε καὶ ἄρμασι δαιδαλέοισιν Ἐκτωρ ἐποχήσεται· οὐ γὰρ ἔάσω. ἢ οὐχ' ἄλλοις, ὡς καὶ τεύχε' ἔχει καὶ ἐπέυχεται αὐτῶς»; ἤγουν μάτην, ἐφ' οἷς οὐκ ἠνδραγαθήσατο ἀλλὰ προκατειργασμένον ἀνείλε τὸν Πάτροκλον. (η. 451–5) Εἶτα ὑπισχνεῖται καθ' ἑαυτὸν καί, ὡς μένος ἐμβαλεῖ τοῖς ἵπποις, ὄφρα καὶ Αὐτομέδοντα σώσουσιν ἐκ μάχης, καὶ προλέγει κῦδος ὀρέξαι τοῖς Τρωσὶ κτείνειν, ἕως ἐπὶ νῆας ἀφίκωνται «δύη τ' ἠέλιος καὶ ἐπὶ κνέφας ἱερὸν ἔλθη». Προέκθεσις δὲ καὶ ταῦτα τῶν μελλόντων. οἰκονομήσει γὰρ δεινῶς ὁ ποιητὴς παλίωξιν γενέσθαι τινὰ καὶ τοὺς Τρῶας μέχρι καὶ τοῦ ναυστάθμου νικῶντας ἐλθεῖν, ἵνα καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς οὕτω πιθανῶς ἐκδράμῃ πρὸς συμμαχίαν ἄοπλος ὢν καὶ ὁ Ἐκτωρ δὲ φρονηματισθεὶς ἐπὶ ταῖς νίκαις παραμείνῃ ἔξω τῆς πόλεως, οὐκ εὐλόγιστον τοῦτό γε ποιήσας ἐκεῖνος, καὶ οὕτω τὴν ἐς νέωτα μάχην θαρρήσας ἐγκύρησεν τῷ Ἀχιλλεῖ πιθανῶς καὶ πεσεῖται. (η. 456–78) Ἰστέον δὲ ὅτι ἀκολούθως οἷς ἄρτι ἔφη προεκθετικῶς ὁ τοῦ μύθου Ζεὺς οἱ ἵπποι τοῦ Ἀχιλλεῶς μετ' ὀλίγα φαίνονται τὸ μὲν κατὰ στήλην ἴστασθαι ἀπειπάμενοι, αἵσσοντες δὲ εἰς μάχην μετὰ τοῦ ἠνιόχου Αὐτομέδοντος οὐ πάνυ ἐκόντος, ὡς ἐκεῖνος δηλοῖ. αἰτιαθεὶς γὰρ ὅτι μόνος αὐτὸς πρὸς Τρῶας μάχεται πρώτῳ ἐν ὁμίλῳ αἰτιᾶται τὸ τῶν ἵππων ἀκατάσχετον, εἰπὼν μηδένα ἄλλον ὁμοῖον Πατρόκλῳ ἵππους ἐπέχειν. καὶ τοιαῦτα μὲν τὰ τοῦ Ὀμηρικοῦ τούτου χωρίου. Ἐν οἷς σημείωσαι ὡς, εἰ μὴ ἀφίσταντο τῆς μάχης οἱ ἵπποι, ὡς δηλοῖ τὸ «μάχης ἀπάνευθεν ἔοντες», οὐκ ἂν εἶχε πλάσαι πιθανῶς πάντῃ ὁ ποιητὴς τὰ κατὰ αὐτούς. ὅθεν καὶ ποιεῖ αὐτοὺς ἰδιάζοντας ἐν τῷ κλαίειν, καθά που καὶ ὁ δεσπόζων αὐτῶν Ἀχιλλεὺς ἐδηλώθη ποιῆσαι. ἀμέλει μετ' ὀλίγα ἐς πόλεμον προφανέντες ἐπιβουλεύονται παρὰ Ἐκτορος. (η. 427 ετ 4.77 437 ς.) Τὸ δὲ «κλαῖον» κατωτέρω περιφράζων ἔφη «δάκρυα δὲ σφιν θερμὰ κατὰ βλεφάρων» καὶ ἐξῆς, ὡς εἴρηται, ὃ ταυτόν ἐστι τῷ ἔκλαιον. (η. 427 ς. ετ 439) Πάλιν δ' αὖ τὸ «ἐπεὶ δὴ πρώτα πυθέσθην ἠνιόχοιο ἐν κονίησι πεσόντος ὑφ' Ἐκτορος» ἐκ πλατυσμοῦ περιφραστικοῦ στενοχωρῶν εἶπε τὸ «ἠνιόχοιο πόθω», τὴν μὲν μίαν λέξιν τοῦ κλαίειν περιφράσας πλατύτερον, τὸ δὲ γε ἐφεξῆς αὐτῆς νόημα ἐκ πλατύτητος εἰς λέξεις δύο συσφίγξας καὶ τεχνικῶς παραθεὶς μετὰ μὲν τὸ «κλαῖον» εὐθύς τὴν περίφρασιν τοῦ «ἠνιόχοιο πόθω», ὅπισθεν δὲ τούτου αὐθις θέμενος τὸ τοῦ κλαίειν παραφραστικὸν καὶ οὕτω πως ἐπαλλάξας τὰ σχήματα. (η. 427) Τὸ δὲ «πυθέσθην» ὡς ἐπὶ λογικῶν γλυκῶς ῥηθὲν ἀντὶ τοῦ ἦσθοντο εἴληπται, γενικῆ κἀνταῦθα

συνταχθέν. [(η. 428) Κόνις δὲ ὡσπερ καὶ κονία, ἐφ' Ὀμήρου μὲν τῆς αὐτῆς ἦσαν σημασίας, ὕστερον δὲ κονία μὲν ἐλέγετο καὶ ἡ χρίουσα τά, ὡς φασιν οἱ ῥήτορες, κεκονιαμένα, κόνις δὲ καὶ ἰδίᾳ ἡ ἀθλητική, ἐξ ἧς καὶ τὸ ἀθλητικῶς κονίεσθαι, καὶ κονίστρα ἢ παλαίστρα. χρῆσις δὲ τοιαύτης κόνεως παρὰ Ἀθηναίῳ ἐν τῷ σκάπτοντί τινι τὴν τῶν ἀθλούντων κόνιν. ἐκ δὲ τῆς κόνεως πολλὰ παρήκται, ὧν ἐστὶ καὶ τὸ ἐγκονῶ καὶ διακονῶ καὶ αὐτοδιάκονος ὁ αὐτοχειρὶ δουλεύων, καὶ διακόνιον δέ, φασίν, εἶδος πλακοῦντος, ὅς ἐστι γενικῶς ἄρτος τις ἢ πέμμα πλατὺ παρὰ τὴν πλάκα, ἵνα ἢ ὡς τυροῖς τυροῦς, σησαμόεις σησαμοῦς, οὕτω καὶ πλακόεις πλακοῦς. ἐκαλεῖτο δέ, φασί, Πλακοῦς καὶ κώμη, Θηβῶν Ὑποπλακίων ἀπέχουσα σταδίου ἑξ.] (η. 430) Τὸ δὲ «μάστιγι» ἐκτείνει φύσει τὴν παραλήγουσαν, εἰ καὶ ἡ εὐθεῖα θέσει μακρὸν ἔχει τὸ τῆς ληγούσης δίχρονον. οὕτω δὲ καὶ τὸ «μάστιγα» ἐν τοῖς ἐξῆς. Τὸ δὲ 4.78 «ἐπεμαίετο» ἀντὶ τοῦ ἐπεζήτει, ἐφήπτετο. πολλαχοῦ δὲ τοῦτο κεῖται ποιητικῶς, οὐ πεζολογικῶς. (η. 431) Ἀρειὴν δὲ λέγει τὴν ἀράν, ἥτοι ἀπειλήν, πλεονασμῶ τῆς ἑ-ι διφθόγγου. ἀντίκεινται δὲ τῇ ἀρειῇ πάντως οἱ μειλίχιοι λόγοι. (η. 432) Πλατὺς δὲ καὶ νῦν Ἑλλήσποντος ὁ πρὸς τῷ Ἑλληνικῷ ναυστάθμῳ. Ἑλλήσποντος γὰρ καὶ τὰ ἐκεῖ, πλατὺς μέντοι, ὡς τῶν ἐκεῖθεν βορειοτέρων αὐτοῦ ἀποστενουμένων. δῆλον δ' ὅτι πρὸς ἀπαρτισμὸν μόνον ἔπους, οὐ μὴν πρὸς τι ὅλως ἀναγκαῖον, ἐπῆκται τὸ «ἐπὶ πλατὺν Ἑλλήσποντον». (η. 434) Ἄριστα δὲ καὶ πάνυ προσφυῶς στήλη ἐπιτυμβίῳ τούτῳ, ὡς ἐρρέθη, ἐστηκότας ἵππους εἶκασε διὰ τὸ ἐπὶ νεκρῷ πένθος, ὅφ' οὐ ἀγάλμασι τοιοῦτοις ἐώκεισαν καὶ αὐτοῖ. ὡς γὰρ ἐπὶ νεκρῷ πολλακίς ἴστανται ζῶων στήλαι, ὁποῖα ἱστοροῦνται, οὕτω καὶ ἐπὶ τῷ τοῦ Πατρόκλου νεκρῷ ἀσφαλῶς οἱ ἵπποι ἐστήκασιν, εἰ καὶ ἀφεστήκασιν τῆς μάχης. ἀκολούθως δὲ προσφυῶς ἐπὶ τε στήλης τὸ μένειν ἔμπεδον, καὶ ἐπὶ τῶν, ὡς ἐρρέθη, ἐστηκότων ἵππων τὸ μένειν ἀσφαλῶς, ἐν οἷς ταῦτόν τὸ ἔμπεδον καὶ τὸ ἀσφαλῶς. (η. 434 ς.) Τὸ δὲ «ἐπὶ τύμβῳ ἀνέρος τεθνεϊότος» σημειῶσαι εἰς τὸ «στήλη κεκλιμένος ἀνδροκμήτῳ ἐπὶ τύμβῳ». δῆλον γὰρ ἐντεῦθεν ὅτι καὶ ἐκεῖ δύναται εἶναι τύμβος ἀνδρόκμητος, ἐπεὶ καὶ ταῦτόν ἀνήρ καμῶν ὡς ἐκεῖ, καὶ ἀνήρ τεθνεώς, ὡς ἐνταῦθα κεῖται. (η. 436) Τὸν δὲ περικαλλέα δίφρον ὑποκαταβάς ἄρματα λέγει δαιδάλεα, ἐνταῦθα μὲν ἐκ μέρους τὸ ὅλον φράσας, ἐκεῖ δὲ ὀλικῶς εἰπών. (η. 437) Σκίμψαι δὲ καὶ νῦν μετὰ τοῦ ἄμ, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγου. ἔστι δὲ πῶς ὅμοιον τῷ χρίμψαι. τοιοῦτον γὰρ κατὰ νοῦν τὸ «οὔδει ἐνισκίμψαντες καρῆατα», ὅπερ ἄλλως ἵπποις οὐ χαρτόν. ὕψου γὰρ ἔχουσι κάρη ἀγερωχοῦντες. τοιοῦτον γὰρ φύσει τὸ ζῶον. διὸ καὶ οἱ νῦν ἐπικεκυφότες ἐριαύχενες ἐν τοῖς ἐξῆς λέγονται, ὡς μήδ' αὐτοῖς θέμιν εἶναι τὴν 4.79 χαίτην μιαίνεσθαι κονίησιν. ὅτι δὲ ἀπὸ τοῦ σκίμπτειν καὶ ὁ σκίμπους γίνεται, εἴρηται ἀλλαχοῦ. Εἰ δὲ καὶ κρεῖττον γράφειν «ἐνισκίμψαντε», [ᾧ δὲ λόγῳ καὶ ἄγκυρα παρὰ Πινδάρῳ σκίμπτεται, εἰ καὶ μὴ οὔδει τυχόν, ἀλλ' οὖν ἄμμῳ ἐν τῷ καθίεσθαι,] ὅμως οὐκ ἀπωδόν ἐστὶν οὐδὲ τὸ «ἐνισκίψαντε», ᾧ συγγενές τι τὸ κατασκήψαντε. (η. 438) Τὸ δὲ «χαμάδις ῥέε» τὸ δαψιλῆς τῶν δακρύων δηλοῖ. Περὶ δὲ τοῦ μύρεσθαι δηλοῦται ἀλλαχοῦ ἰκανῶς. καιρία δὲ λέξις καὶ τὸ ἐπὶ δαψιλοῦς δακρύου, ἡγουν ῥέοντος καί, προσφῶς εἰπεῖν, μορμύροντος. διὸ καὶ δις ἐνταῦθα κεῖται. (η. 440) Τὸ δὲ «ζεύγλης ἐξεριποῦσα παρὰ ζυγόν» ἀντὶ τοῦ μὴ ἐπὶ τὰ ὀπίσω τοῦ ἄρματος ἐκπεσοῦσα κατὰ τινα ζυγομαχίαν, ἀλλ' ἐπὶ τὰ ἔμπροσθεν συνδιεκκύψασα τῇ κεφαλῇ, ἵνα οὕτω ῥᾶον πλαγιάσασα κάτω νεύῃ τῇ κατακύψει. (η. 443) Ὅρα δὲ ὡς καὶ πάλιν ἐν τῇ τοῦ Πηλέως μνήμῃ τὸ τῶν ἵππων παραλαλεῖ θεόσδοτον, οὗ χάριν μετ' ὀλίγα καὶ ἐνέπνευσε μένος ἢ αὐτοῖς ὁ Ζεὺς. (η. 444) Ὅτι δὲ ἀγήρω καὶ ἀθάνατοι οἱ τοῦ μύθου ἵπποι οὗτοι ἀλληγορικῶς διὰ τὸ μὴ ἐκτομίαι εἶναι ἀλλ' ἄρρηνες καὶ οὕτω δυνάμενοι ἐν ἄλλῳ γεννᾶν, καὶ τῇ ἐπιγονῇ ἀπαθανατίζειν οἷον τὴν διαδοχὴν, προερρέθη. τοιοῦτοι δὲ καὶ οἱ τοῦ Λαομέδοντος, ὧν τοῦ γένους Ἀγχίσης ὑποκλέψας δοῦναι τῷ Αἰνεΐᾳ ἱστόρηται. (η. 445) Τὸ δὲ «ἢ ἵνα ἄλγεα ἔχητον» λύσις ἀπορίας ἐστίν. εἰπών γὰρ ἐπαπορητικῶς τί σφῶϊ δόμεν Πηληΐ»,

λύει· ἢ ἵνα ἀλγῆτε; ἐκ τούτου δὲ λαβόντες οἱ ὕστερον σοφοὶ οὕτω καὶ αὐτοὶ ἐπιλύονται τὰ παρ' αὐτοῖς ἄπορα, οἷον· διὰ τί τόδε τι γίνεται; τοῦτο ἀπορία. λύσις δὲ τὸ ἢ διὰ τόδε. (η. 446–7) Τὸ δὲ ῥηθὲν γνωμικὸν ὑπερβολικῶς ἐφράσθη. τοιοῦτον γὰρ τὸ εἰπεῖν, ὡς οὐδὲν τῶν περὶ γῆν ζῶων ἀνδρὸς ἐπιπονώτερον. εἰ μὴ που λέγει ὡς ὑπὲρ πᾶν ἔμψυχον ὁ ἄνθρωπος 4.80 ἀτυχία ὑποπέπτωκεν. ἴσως δὲ καὶ ἄλλως ἐκπέφευγε τὴν ἄγαν ἄκραν ὑπερβολὴν διὰ τοῦ εἰπεῖν «ὄσα γῆν ἐπιπνέει καὶ ἔρπει». ἐχώρισε γὰρ ἐν τούτοις τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τε τῶν ἀψύχων ἀπάντων καὶ ἀπὸ τῶν μὴ ἐχόντων πνεύμονα καὶ διὰ τοῦτο μὴ ἀναπνεόντων, καὶ ἀπὸ τῶν ζωοφύτων, ἄπερ οὐχ' ἔρπει. καὶ ἔοικέ πως τοῦτο τὸ γνωμικὸν τῷ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ ῥηθέντι, τῷ «οὐδὲν ἀκιδνότερον γαῖα τρέφει ἀνθρώποιο». [Δύναται δὲ καὶ τὸ «πού» διστακτικῶς ληφθὲν, οἷον «οὐ μὲν γὰρ τί πού ἐστι» καὶ ἐξῆς, θεραπεῦσαι τῇ κατ' αὐτὸ βραχεΐα προσθήκη τὸ τῆς ὑπερβολῆς ἀδύνατον. ὁ γὰρ ἐνδοιασμός οὐκ ἀφήσι τὴν ὑπερβολὴν εἶναι, ὅπερ ἐστί.] Σημεῖωσαι δὲ καί, ὡς ἐν τῷ «οἴζυρύτερον» ἢ μετρικὸν πάθος ἐστὶν ἢ γραμματικῷ κανόνος παράβασις. εἰ μὲν γὰρ συσταλείη τὸ ὄ τῆς προπαραληγοῦσης διὰ τὸ πρὸ αὐτῆς κείμενον μακρὸν ὁμολογουμένως δίχρονον τῆς ῥ-υ συλλαβῆς, ἐφυλάχθη ὁ γραμματικὸς τῶν διὰ τοῦ ὠ-τ-ε-ρ-ο-ς καὶ ὠ-τ-α-τ-ο-ς, πέπονθε δὲ τὸ μέτρον διὰ τὸν ἐντεῦθεν τρίβραχυν πόδα λαγαρότητα θεραπευομένην τῇ ὀξείᾳ, ἣτις καὶ αὐτὴ χρόνον προστιθεῖσα κατὰ τινὰ λόγον κοινῆς συλλαβῆς ἐκτείνειν δεδύνηται ὡς καὶ ἐν τῷ «ἐρρίγησαν ὅπως ἴδον αἰόλον ὄφιν». καὶ οὕτω μὲν ἐὰν συστέλληται συνήθως ἢ προπαραλήγουσα τοῦ «οἴζυρότερον». ἐὰν δὲ ἐκτείνεται μεγεθυσμῶ, τὸ μὲν μέτρον ἐστὶν ἀπαθὲς ὑγιῆ φυλάττον τὸν δάκτυλον, ὁ δὲ τῶν γραμματικῶν κανῶν παρηνόμηται. τοιαῦτά τινα καὶ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ κεῖται τῇ ἐφ' ἐκάτερα ῥοπή σκάζοντα, ὧν ἐστὶ καὶ τὸ 4.81 «λαρώτατος οἶνος», οἷον «ὄς μετὰ τὸν λαρώτατος, ὃν σὺ φυλάσσεις», καὶ τὸ κακοξινώτερος, ὡς τὸ «οὐ τις σεῖο κακοξινώτερος ἄλλος». ἴστέον δὲ ὅτι τὸ οἴζυρός ταυτόν πῶς ἐστὶ τῷ δύστηνος, ὅθεν καὶ ἡ ἀμφοῖν ἐτυμολογία ἔχει τινὰ ὁμοιότητα. οἴζυρός τε γὰρ ἀπὸ τοῦ οἴζειν γίνεται, ὃ δηλοῖ τὸ θρηνεῖν, καὶ δύστηνος δὲ ἀπὸ τοῦ στενάζειν. διὸ καὶ ὁ ποιητὴς δυστήνους ἄνδρας εἰπὼν εἶτα κατασκευάζων τὸ ἐπίθετον ἐπάγει τὸ μηδὲν εἶναι οἴζυρύτερον ἀνδρός. (η. 448 ς.) Ἐποχεῖται δέ τις οὐ μόνον ἵπποις ἀλλὰ καὶ ἄρμασιν, ὡς ὁ ποιητὴς ἐν τοῖς ῥηθεῖσι δηλοῖ. Τὸ δὲ «οὐ γὰρ ἔασω» σεμνύνει τὸν Ἐκτορα, ὡς δι' ἀνανδρίαν μὴ ἐλόντα τοὺς ἵππους ἀλλὰ βουλῇ Διός. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ «ἔασω» ἐκτείνει τὴν παραλήγουσαν. (η. 450) Τὸ δὲ «ἢ οὐχ' ἄλλισ», ὡς τόδε τι γίνεται, καὶ πρὸ τούτων ἐσχημάτισται. (η. 457) Ἐν τούτοις δὲ καὶ τὸ διατινάξασθαι τοὺς ἵππους, οὕτω φράζει «ἀπὸ χαιτῶν κονίην οὐδαςδε βαλόντες». οὐ γὰρ ὄλον, ὡς εἰκὸς τὸ σῶμα, χαιτήν δὲ μόνην τὴν καὶ μιανθείσαν διετινάξαντο. (η. 459–63) Λέγει δὲ καὶ ὅτι ὁ τοῦ Πατρόκλου ἠνίοχος Αὐτομέδων μάχετο «ἵπποις αἴσσω ὡς τ' αἰγυπιὸς μετὰ χῆνας. ῥεῖα μὲν γὰρ φεύγεσκεν ὑπ' ἐκ Τρώων ὀρυμαγδοῦ, ῥεῖα δ' ἐπαΐξασκε πολὺν καθ' ὄμιλον ὀπάζων, ἀλλ' οὐχ' ἦρει φῶτας». (η. 4645) Διὰ τί δὲ τοῦτο; ὅτι μόνος ἦν αὐτὸς ἐπὶ τοῦ ἄρματος. «οὐ γὰρ πως ἦν», φησὶν, «οἷον ἐόντα ἱερῶ ἐνὶ δίφρῳ ἔγχει ἐφορμαῖσθαι καὶ ἐπίσχειν ὠκέας ἵππους», ἦγουν καὶ μάχεσθαι καὶ ἠνιοχεῖν. (η. 467–70) Διὸ καὶ ὁ προδηλωθεὶς Μυρμιδῶν Ἀλκιμέδων, υἱὸς Λαέρκεος, ὁμωνύμου τῷ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ τεχνίτη, αἰτιᾶται αὐτόν, εἰπὼν «Αὐτόμεδον, τίς τοι θεῶν νηκερδέα βουλήν ἐν στήθεσσιν ἔθηκε καὶ ἐξέλετο φρένας ἐσθλάς» καὶ ἐξῆς, ὅπερ παρωδηθὲν παντὶ προσαρμόζει μὴ βουλευσαμένῳ εὔ. ἔσται δὲ ἢ τούτου παρωδία τοιαύτη· τίς τοι δαίμων καὶ 4.82 ἐξῆς, ἢ τίς τοι νηκερδέα βουλήν καὶ ἐξῆς, ἢ καὶ ἄλλως, τίς τοι θεὸς νηκερδέα βουλήν καὶ ἐξῆς; ἐφ' οἷς ὁ Ἀλκιμέδων μὲν γίνεται ἠνίοχος, Αὐτομέδων δὲ καταβὰς τοῦ ἄρματος μάχεται. (η. 457) Ὅρα δὲ καὶ νῦν ὡς διαφορεῖται τὸ οὐδας. καὶ αὐτὸ μὲν λέγεται κατ' εὐθεΐαν, ἄκλιτον ὄν. τοῦ δὲ οὐδος εὐθεΐα μὲν οὐχ' εὐρηται παρὰ τῷ ποιητῇ, δοτικὴ δὲ αὐτοῦ πολλαχοῦ, ὡς καὶ

άνωτέρω ἐν τῷ «οὔδει ἐνισκίμψαντε καρήατα». ὥστε τὸ μὲν «οὔδας» οὐκ ἔχει πλαγίας, τὸ δὲ «οὔδει» ὠρφάνισται τῆς οἶον μητρὸς εὐθείας καθ' ὁμοιότητα τοῦ γυνή, ὅπερ οὐδ' αὐτὸ διεξοδεύει ταῖς πτώσεσι, καὶ τοῦ γυναικός, οὐπὲρ εὐθεία οὐ πρόκειται. (η. 460) Τὸ δὲ «ἵπποις αἴσσω» πρὸς διαστολήν εἴρηται τῶν ἄλλως αἴσσόντων. ἢ δὲ παραβολὴ τοῦ αἰγυπιοῦ καὶ τῶν χηνῶν ἐστένωται μὲν καὶ αὐτὴ ἀναλόγως τῷ καιρῷ συναΐσσουσα κατὰ τὴν φράσιν τῷ Αὐτομέδοντι, ἔχει δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ πτηνοῦς τρόπον τινὰ τοὺς τοῦ Ἀχιλλέως ὑποτεθεῖσθαι ἵππους. (η. 461 ς.) Τὸ δὲ «φεύγεσκε» καὶ τὸ «ἐπαΐζασκε» ποιητικὰ πάρισα, δι' ὧν ἀμυδρῶς, ὡς ἐχρῆν, ἢ ἐνταῦθα φράσις καλλύνεται. Ὁπάζειν δὲ καὶ νῦν οὐ τὸ παρέχειν, ἀλλὰ τὸ κατοπιν διώκειν. (η. 463) Διὸ ἐρμηνεύων φησὶν «ἀλλ' οὐχ' ἦρει φῶτας» ἐν τῷ διώκειν. (η. 464) Τὸ δὲ «οἶον ἐόντα ἱερῷ ἐνὶ δίφρῳ» ἀστείως ὑπολαλεῖται. εἰ γὰρ δίφρος λέγεται διὰ τὸ δύο φέρειν, οὐκ ἂν μόνος τις ὧν ἐπ' αὐτοῦ ἀνύειν ἔχει τὸ πᾶν τῆς μάχης, ὃ δύο ἄνδρες ποιοῦσιν, ὁ μὲν πολεμῶν, ὁ δὲ ἐπίσχων ἵππους, ὃ μέρος ἐστὶν ἠνιοχείας. πάντως γὰρ ἠνιόχου ἔργον ἠνία τε ἔχειν καὶ ἐπέχειν ἵππους. (η. 471 ς.) Ὅτι δὲ οἶος αὐτόχρομα ὁ μόνος, δηλοῖ τὸ «οἶον», ἤγουν ὅπως «πρὸς Τρῶας μάχεται πρῶτῳ ἐν ὁμίλῳ μοῦνος», ὅπερ Ἀλκιμέδων αἰτιᾶται τὸν Αὐτομέδοντα. Ἐνθα ὄρα ὅτι τε οὐκ ἂν ἠθέλησεν εἰπεῖν τὸ μόνος, εἰ μὴ προηγῆσατο αὐτοῦ τὸ «οἶον πρὸς Τρῶας μάχεται». δι' αὐτὸ γὰρ ὠκνησεν εἰπεῖν «οἶον πρὸς Τρῶας μάχεται οἶος», ἵνα μὴ συγκρούοιεν ἕξω χάριτος αἰ φωναί. διὸ ἀναγκαίως ἀντὶ τοῦ οἶος ἔφη τὸ μοῦνος, ὡς ἂν μὴ καὶ παίζειν δοκοίη καὶ ἀσαφῶς φράζοι. καὶ ὅτι οὐκ ἂν ὀκνηλῶς ἔσχεν ὁ ποιητὴς νήπιον τὸν Αὐτομέδοντα προσεῖ 4.83 πεῖν, εἶπερ αὐτὸς αἴτιος ἦν καὶ μὴ τὸ μένος τῶν ἵππων, ὡς ὁ ποιητὴς ἐπισημαίνεται, καθὰ μετ' ὀλίγα ῥηθήσεται. ὥστε ἄκων κατὰ τοὺς παλαιούς ἐφ' ἄρματος τοῖς πολεμίοις ἐφορμᾶται. καὶ δοτέον μᾶλλον τὸ ἔργον τοῖς ἵπποις ἐνταῦθα ἢ τῷ ἠνιόχῳ. αὐτὸς γὰρ ὁμολογήσει μὴ δύνασθαι αὐτοὺς ἐπέχειν. διὸ καὶ Ἐκτωρ ἐρεῖ νοῆσαι ἐν τοῖς ἐξῆς κακοὺς ἠνιόχους αὐτοῖς εἶναι. Ἐμφρονες δὲ πως καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἵπποι, εἶγε καὶ ἄκοντος τοῦ Αὐτομέδοντος ἀμύνονται ὑπὲρ τοῦ Πατρόκλου. καὶ τοιοῦτον μὲν καὶ τοῦτο. (η. 464) Ἱερὸν δὲ ἔφη τὸν τοῦ Ἀχιλλέως δίφρον ἢ σεμνύνων τὸν Ἀχιλλέα ἢ καὶ διὰ τοὺς ἵππους, οἱ τοιοῦτοι ὑπόκεινται εἶναι. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι δεξιῶς ὁ Ἀλκιμέδων καὶ ὁ Αὐτομέδων τοῦ δίφρου γίνονται, καλλύνοντες καὶ αὐτοὶ τὸν περικαλλέα δίφρον κάλλει κλήσεως, καθ' ἣν παρισϋνται διὰ τὸ ὁμοιοτέλετον, (η. 469) καὶ ὅτι αἰ κλητικαὶ τούτων ἀναπέμπουσι τὸν τῆς εὐθείας τόνον διὰ τὴν σύνθεσιν «ῶ Αὐτόμεδον» καὶ «ῶ Ἀλκίμεδον» κατὰ τὸν ποιητὴν. (η. 470) Τὸ δὲ «φρένας ἐσθλάς» διὰ σαφήνειαν κεῖται τοῦ «ἐξέλετο», ἵνα νοηθεῖ ἀντὶ τοῦ ἀφείλετο. ἄλλως γὰρ που τὸ «ἐξέλετο». φρένας» οὐ τοῦτο μόνον δηλοῖ, ἀλλ' ἀμφιβόλως ληφθὲν νοεῖται ἀντὶ τοῦ ἐξαιρέτους ἔθετο, καθὰ καὶ ἐπὶ τοῦ Λυκίου Γλαύκου ἐν τοῖς πρὸ τούτων ἐφάνη. (η. 469) Ἰστέον δὲ ὅτι τοῦ «ἐξείλετο φρένας ἐσθλάς» ἐρμηνευτικόν ἐστι καὶ τὸ φάναι, ὡς νηκερδέα βουλήν θεὸς ἐνέθετο, ὃ ἐστὶν ἀσύνετον κατὰ τοὺς παλαιούς. κέρδος γάρ, φασί, καὶ ἡ σύνεσις. (η. 472 ς.) Ἐν τούτοις δὲ καὶ χαίρειν λέγει τὸν Ἐκτορα τὰ τοῦ Ἀχιλλέως ὄπλα φοροῦντα, ὃ καὶ κοῦφα ἐποίει αὐτὰ τῷ χαίροντι φαίνεσθαι, ὡς καὶ προεθεωρήθη. Φησὶ γὰρ «τεύχεα δ' Ἐκτωρ αὐτὸς ἔχων ὡμοῖσιν ἀγάλλεται Αἰακίδαο». (η. 475 ς.) Ὅτι ἔπαινος ἀγαθοῦ ἠνιόχου τὸ «τίς γὰρ ἄλλος ὁμοῖος ἵππων τοιῶνδε ἐχέμεν δμησιν τε μένος τε, εἰ μὴ» ὁ δεῖνα; περὶ Πατρόκλου δὲ ὁ λόγος ἐνταῦθα. Καὶ ὄρα τὸ «εἰ μὴ 4.84 Πάτροκλος» κοινότερον ῥηθέν. ἄλλως γὰρ, ὡς καὶ προεσημειώθη, διχῶς φράζεται τὰ τοιαῦτα, κατὰ μὲν τὸν ποιητὴν, ὅτε μὴ ὁ δεῖνα, κατὰ δὲ τοὺς ὕστερον ῥήτορας, ὅτι μὴ ὁ δεῖνα. Τὸ δὲ «ἵππων ἔχειν δμησιν τε μένος τε» περίφρασις ἐστὶ τοῦ ἵππους δαμάζειν. διττὸν δὲ ἐνταῦθα τὸ ἔχειν. ἄλλως γὰρ ἔχει τις δμησιν ἵππων, καὶ ἄλλως μένος ἵππων. δμησιν μὲν γὰρ ἔχει ἀντὶ τοῦ οἶδεν, ὡς ἐπιστήμην ἔχων, μένος δὲ ἔχει ἀντὶ τοῦ ἐπέχει, κρατεῖ. ὁμώνυμος οὖν αὕτη λέξις οὔσα μερίζεται πρὸς τε

τοὺς ἵππους πρὸς τε τὸ μένος. (η. 485–9) Ὅτι εἰδὼς ὁ Ἔκτωρ τὸν Αἰνεΐαν ἐγκοτοῦντα τοῖς Ἀχαιοῖς καὶ ἀσχάλλοντα ἐπὶ τῇ τῶν ἵππων ἀπωλείᾳ, οὓς αὐτὸν Διομήδης ἀφείλετο, προσεταιρίζεται τὸν ἥρωα κατὰ τῶν τοῦ Ἀχιλλέως ἵππων, εἰπὼν «ἵππω τῷδ' ἐνόησα ποδώκεος Αἰακίδαο ἐς πόλεμον προφανέντε σὺν ἠνιόχοισι κακοῖσιν», ἤγουν δειλοῖς ἢ ἀτέχνους, «τῷ κεν», ἤγουν οὓς ἄν, «ἐλποίμην αἰρησέμεν, εἰ σύ γε θυμῷ σῶ ἐθέλεις». Καὶ ὄρα καὶ νῦν ἀγαθὸν τὸ σὺν τε δυ' ἔρχεσθαι εἰς ἔργον. (η. 489 ς.) Διὸ ἐπάγει «ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐφορμηθέντε νῶϊ τλαῖεν ἐναντίβιον στάντες μαχέσασθαι Ἄρηϊ», ὃ πρὸς διαστολὴν κεῖται τοῦ ἄλλως μαχέσασθαι, οἷον «ὄνειδείοις ἐπέεσσιν», ὅποια πολλὰ καὶ ἐν πολέμοις ἐριστικῶς λέγεται. (η. 486) Τὸ δὲ «ποδώκεος Αἰακίδαο» ἔχει τι καὶ οἴκτου ἐπὶ τῷ Ἔκτορι, εἰ ἐπ' ἐκείνῳ τὸν ἐχθρὸν ἐπαινεῖ Ἔκτωρ, ἔξ οὗ ἐν τοῖς ἐξῆς πολλὴν ἔξει βλάβη. τὸ γὰρ ποδώκεος τοῦ Ἀχιλλέως οὐ πρὸς καλοῦ ἔσται αὐτῷ. πόθεν δὲ νοεῖ κακοῖς ἠνιόχοις ἄγεσθαι τοὺς ἵππους, πρὸ ὀλίγων δεδήλωται. ἐμφαίνει δέ τι καὶ σκώμματος τὸ τῶν ἠνιόχων, ὡς καινὸν ὄν δύο ἠνιόχους δίχα παραιβάτου ἔχειν τὸ ἄρμα, ὡσπερ εἶη ἂν ποτε ξενίζον, καὶ εἰ παραιβάται δύο περὶ αὐτό εἰσιν ἠνιόχου μὴ ὄντος. 4.85 δεξιῶς δὲ καὶ ἐνταῦθα τοῦ Ἀχιλλέως μνήμη ἀνέκυψεν. οὐ γὰρ ἔτι ἐκ διαλειμμάτων μακρῶν ἀλλὰ συχνὰ τούτου ἐνθύμια ὁ ποιητὴς ὑποβάλλει, ὡς ἤδη καὶ εἰς μάχην προάξων αὐτόν. (η. 489–90) Ὅρα δὲ καὶ τὸ «οὐκ ἂν ἐφορμηθέντε νῶϊ», ἤγουν ἡμᾶς [ἢ ἡμεῖς,] «τλαῖεν μαχέσασθαι», καινὸν σχῆμα ὄν, ὁποῖόν τι καὶ πρὸ τούτων που κεῖται ἐν τῷ «νῶϊ γηθήσει φανεῖσα ἀνά πτολέμοιο γεφύρας». καὶ εἰσι χρήσιμα καὶ ὧδε τὰ ρηθέντα ἐκεῖ. (η. 492–3) Ὅτι ἐρμηνεύων Ὅμηρος τίνας εἶπε πρὸ τούτων χαλκήρεις ἀσπίδας, λέγει νῦν ὡς Ἔκτωρ καὶ Αἰνεΐας βαίνουσιν εἰς μάχην «βοῆης εἰλυμένω ὦμος αὔησι, στερεῆσι, πολὺς δ' ἐπελήλατο χαλκός», ἤγουν ἔξω περὶ τὴν ἐπιφάνειαν ἐλατὸς ἔκειτο. (η. 495 ς.) Ὅτι θαρραλεότητος παραστατικὸν τὸ «μάλα δὲ σφισιν ἔλπετο θυμὸς αὐτῷ τε κτενέειν, ἐλάαν τ' ἐριαύχενας ἵππους». ἐνθα ὄρα τὸ «ἔλπετο» ἐκ τοῦ «ἔλπω δισυλλάβου, εἰ καὶ ἀνωτέρω ἄλλως ἔκειτο ἐν τῷ «ἐελοίμην αἰρησέμεν». (η. 497) Ὅτι τὸ ἀναιμωτὶ ἐκτείνει καὶ νῦν τὸ τῆς ληγουσῆς δίχρονον ἐν τῷ «νήπιοι, οὐδ' ἄρ' ἔμελλον ἀναιμωτὶ γε νέεσθαι αὐτίς ἀπ' Αὐτομέδοντος». Καὶ ὄρα τό τε σκῶμμα, τὸ «νήπιοι», καὶ προαναφώνησιν δὲ μέλλουσαν πράξεως, τὰ τῷ ποιητῇ συνήθη. ἐπαγγέλλεται γὰρ πεσεῖσθαι τίνα ὑπὸ τῷ Αὐτομέδοντι, μηχανησάμενος καὶ τὸ τοιοῦτον πτώμα οὐ πόρρω δεξιότητος. μὴ ἔχων γὰρ πλάσασθαι παρ' ἱστορίαν, ὡς Ἔκτωρ ἢ Αἰνεΐας ὑπὸ τῷ Αὐτομέδοντι πίπτει, προσεταιρίζεται αὐτοῖς καθά τινας ἐν συζυγίᾳ παρηόρους Χρομίον τινὰ καὶ Ἄρητον. καὶ πίπτει ὁ Ἄρητος, καὶ οὕτως ἀνύει τι γενναῖον ὁ Αὐτομέδων καὶ ἄξιον τοῦ μετὰ Πάτροκλον αὐτὸς ἠνιόχος εἶναι τῷ Ἀχιλλεῖ. (η. 498–9) Ὅτι καθὰ καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἐν τοῖς πρὸ τούτων, οὕτω καὶ νῦν εὐξάμενος ὁ Αὐτομέδων «ἀλκῆς καὶ σθένεος πληττο φρένας ἀμφιμελαίνας». καὶ ὄρα τὸ 4.86 «ἀμφιμελαίνας» οὐκ ἐπὶ ὀργίλου τινὸς λεχθέν, ἴνα καὶ οἷον καπνῷ τινι τῷ θυμῷ λέγοιντο μελαίνεσθαι καθάπερ ἀλλαχοῦ, ἀλλ' ἀπλῶς οὕτω δηλοῦν τὴν ἐν βάθει θέσιν τοῦ τῶν φρενῶν σπλάγχνου. (η. 502) Ὅτι μάλα ἐμπνέειν ἵππους «μετάφρενον» ἢ «μεταφρένω» φησὶ τοὺς ἔγγιστα ἀκολουθοῦντας, καθὰ καὶ ἐν ἄλλοις. οἱ δὲ τοιοῦτοι καὶ καταπνέειν λέγονται τὰ μετάφρενα. δῆλον δ' ὅτι προμήθεια στρατηγικὴ καὶ τὸ μὴ ἀπόπροθεν ἰσχύμεν ἵππους ἀλλὰ μάλα ἐμπνέοντας μεταφρένω. λέγει δ' ἐνταῦθα καὶ καλλιτρίχας τοὺς Ἀχιλλέως ἵππους. (η. 502–6) Ὅτι θαρσαλέου ἀριστέως φραστικὸν τὸ «οὐ γὰρ ἔγωγε» τὸν δεῖνα «μένεος σχήσεσθαι οἴω, πρὶν γ' ἐπὶ καλλίτριχε βήμεναι ἵππω φοβῆσαί τε στίχας ἀνδρῶν, ἢ κ' αὐτὸς ἐνὶ πρώτοισιν ἀλώη», ὃ καινότερον ἐσχημάτισται. τὸ γὰρ κοινότερον οὕτω ἢ αὐτὸν ἐνὶ πρώτοισιν ἀλῶναι. (η. 509–11) Ὅτι χρηστὴ ποτε ἔννοια τὸ «ἦτοι μὲν τὸν νεκρὸν ἐπιτράπετε, οἱ περ ἄριστοι», ἤγουν τοῖς ἀρίστοις, ὥστε «ἀμφ' αὐτῷ βεβάμεν», ἤγουν βαίνειν, «καὶ ἀμύνεσθαι στίχας ἀνδρῶν, νῶϊν δέ», ἤγουν ἡμῖν, «ζωοῖσιν ἀμύνετε νηλεὲς ἡμαρ».

θέλει γὰρ νοεῖν ὡς ἐπιμελητέον μὲν καὶ τοῦ νεκροῦ, μὴ ἀμελητέον δὲ μηδὲ τῶν ζώντων. Ἔστι δὲ ἐπιτρέπειν τὸ ἀνατιθέναι, ὅθεν καὶ οἴκου ἐπίτροπος καὶ τεθνεῶτος δέ, οἷς τὸ περὶ αὐτῶν οἰκονομεῖν ἀνατέθεται. οὕτω καὶ λαοὶ ἐπιτετράφαται τῷ βασιλεῖ, ὃ ἔστιν ἀνάκεινται ὡς οἷα ἐπιτρόπῳ καὶ ἐπιμελητῇ. Νέστωρ δὲ οὐκ ἐπιτρέπει ἑαυτὸν γήραϊ λυγρῷ, ἦγουν οὐ παραχωρεῖ τῷ γήραϊ ἐξουσιάζειν καὶ ἐπιτροπεύειν αὐτοῦ. (η. 510) Ὅρα δὲ καί, ὡς ἀμύνεσθαι μὲν στίχας μετὰ αἰτιατικῆς, τὸ παθητικόν, ἀμύνειν δὲ ζωῖς μετὰ δοτικῆς, τὸ ἐνεργητικόν, καὶ ὅτι ἐν τῷ «ἦτοι μὲν τὸν νεκρὸν ἐπιτράπετε» καὶ ἐξῆς, ὡς προσεχῶς γέγραπται, νόημα παρεφράσθη, ὃ πρὸ μικροῦ ὁ Αἴας πρὸς Μενέλαον ἔλεγεν, ὡς οὕτι τόσον περὶ νεκροῦ δέδια, ὅσον περὶ ἐμοὶ καὶ σοί. παραδίδωσι δ' ἐν ἀμφοῖν ὁ ποιητής, ὅτι ἔθος ἀνθρώποις τὸ πρόχειρον κακὸν ἐν ἐπιστροφῇ μάλιστα τίθεσθαι. διὸ καὶ Αὐτομέδων ἀξιοῖ τοὺς Αἴαντας ἀποστήναι μὲν τοῦ κειμένου περιμαχήτου Πατρόκλου, ἀμῦναι δὲ αὐτῷ καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτόν. (η. 512–3) Ὅτι κίνδυνον μάχιμον δηλοῖ τὸ «τῆδε γὰρ ἔβρισαν πόλεμον κατὰ δακρυόεντα» οἱ δεῖνα, «οἱ εἰσιν ἄριστοι». περὶ Ἐκτορος δὲ καὶ Αἰνεῖου ὁ λόγος, οἱ καὶ αὐτοὶ διὰ τὸ οὕτω βρῖσαι ζαχρηεῖς εἰσι πολεμισταί, ὁποῖοι 4.87 ἀλλαχοῦ καὶ οἱ Λύκιοι πεφῆνασιν. (η. 515) Ὅτι εὐσεβοῦς αἰχμητοῦ λόγος τὸ «ἦσω γὰρ καὶ ἐγώ, τὰ δὲ κεν θεῶ πάντα μελήσει». Ἔστι δὲ τὸ ἦσω ἀντὶ τοῦ πέμψω, ἀκοντίσω, τὸ πολλαχοῦ κείμενον. ὅθεν καὶ ἡμῶν ὁ ἀκοντιστής. (η. 5–2) Ὅτι ὁ προρρηθεὶς Ἄρητος βληθεὶς, εἶτα προθορών, πέσεν ὑπτιος, ὡς ὅτ' ἂν «ὄξυν ἔχων πέλεκυν αἰζήϊος ἀνὴρ κόψας ἐξόπισθε κεράων βοὸς ἀγραύλοιο ἵνα τάμη διὰ πᾶσαν, ὃ δὲ προθορών ἐρίπησιν». Ἰστέον δὲ ὅτι πρὸς μόνον τὸ προθορών ἢ παραβολή, ταῦτόν δ' εἰπεῖν, πρὸς μόνον τὸ πήδημα. οὐ γὰρ δήπου καὶ ὑπτιος πίπτει ὁ ταῦρος ὡς ὁ Ἄρητος. καιριώτατος δὲ τόπος εἰς πληγὴν ὁ τῶν κεράτων ὀπισθεν εἰς τὴν τῶν νευρῶν ἀρχήν. (η. 523 ς.) Λέγει δὲ καί, ὅτι τὸ ἔγχος ἐν τοῖς τοῦ Ἀρήτου «νηδυῖοισι μάλ' ὄξυ κραδαινόμενον λῦσε γυῖα», καὶ δηλοῖ ὅτι σπαρασσομένων τῶν ἐντὸς ἐκραδαίνοτο ἔξω τὸ ἐμπεπηγὸς αὐτοῖς δόρυ. (η. 527–9) Ἴσως δὲ καὶ πελεμίζεσθαι νοήσει τις τὸ τοιοῦτον κραδαίνεσθαι, καθὰ καὶ μετ' ὀλίγα δόρατος μακροῦ οὔδει ἐνισκιμφθέντος οὐρίαχος πελεμίχθη ἔγχος, ἃ δὴ καὶ ἐν ἄλλοις κεῖται ἀναπτυχθέντα σαφῶς. σίδηρος γάρ, φασί, μὴ προϊέναι ἰσχύων κραδαίνεται ἀφιεῖς τὴν ὀρμήν, ὃ δὴ ἐπὶ οὐρίαχου νοεῖται ἐν τῷ «ἐνθ' ἀφίει μένος ὄβριμος Ἄρης». (η. 517) Ἰστέον δὲ ὅτι, ὡσπερ Ἀρήτη φερωνύμως παρὰ τὴν ἀράν, ὃ ἔστι τὴν εὐχήν, ἢ εὐκταῖα γεννηθεῖσα τοῖς τοκεῦσιν, οὕτω, καθὰ καὶ προὑπεδηλώθη, Ἄρητος τὸ κύριον, ἐξ οὔ καὶ ὁ παρὰ Ἡροδότῳ Δημάρητος κατὰ δήμου ἀράν καὶ αὐτὸς γεννηθεὶς. ὁ μέντοι ἀρητός, τὸ ἐπίθετον, ὃ δηλοῖ τὸν δυστυχή καί, ὡς εἰπεῖν, ἐπάρατον ὡς τὸ «ἀρητὸν δὲ τοκεῦσι πένθος», παρὰ τὴν ἀράν, τὴν βλάβην, ὠνόμασται. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ὀμηρικοῦ Ἀρήτου οἱ μεθ' Ὀμηρον Ἄρατοι, ὁ καλὸς ποιητῆς καὶ μνυόμενος στρατηγὸς καὶ εἴ τινές που ἕτεροι. (η. 5) Ἐν δὲ τῷ αἰζήϊος ὑπέλα 4.88 βον τινες, εἰ καὶ μὴ ἀληθῶς, ὅτι τὸ αἰζήϊος προσγεγραμμένον ἔχει τὸ ἱ, ὃ χρεῖας ἐλθούσης ἐστίχθη καὶ ἐξερωνήθη. ἔστι δὲ ὁ τόνος τοῦ μὲν αἰζήϊος ὡς πηός, τοῦ δὲ αἰζήϊος ὡς ἀρήϊος. (η. 521 ς.) Ἐκ δὲ τοῦ ἵνα εἰπεῖν τὸ ἐξόπισθε κεράων δηλον ὡς ἐντεῦθεν καὶ τὸ τῆς ἀνθρωπίνης κεφαλῆς ὀπισθεν ἰνίον λέγεται. Τὸ δὲ «προθορών» ἀντὶ τοῦ προεκηδήσας ὡς εἰς ἄμυναν. Τὸ δὲ «ἐρίπησι» δευτέρου ἐστὶν ἀορίστου Ἰωνικὸν ὑποτακτικόν, οὗ θέμα τὸ ἐρείπω, ἀφ' οὔ καὶ τοπικὸν ἐρείπιον καὶ νεκρικὰ δὲ ἐρείπια. (η. 524) Νηδυῖα δὲ τὰ ἐντόσθια, ὃ ἔστι τὰ κατὰ νηδὺν σπλάγχνα, ἅπαξ ἐνταῦθα εἶπεν ὁ ποιητής, ἃ τρισυλλάβως ἕτεροι νήδυα γράφουσι. ταῦτα δὲ καὶ ἔνδινά φησιν ὁ ποιητής. (η. 530–1) Ὅτι ἀντίκειται τὸ αὐτοσχεδὸν γενέσθαι πρὸς τὸ διακριθῆναι, καθὰ καὶ τὸ συνελθεῖν πρὸς τὸ διαστῆναι. Αὐτομέδοντα οὖν καὶ Ἐκτορα ξίφεσιν αὐτοσχεδὸν ὀρμηθέντας διέκριναν Αἴαντες, οἱ πρὸ βραχέων κληθέντες εἰς ἄμυναν. (η. 538 ς.) Ὅτι Αὐτομέδων Ἄρητον ἀνελών, οὗ προσεχῆς ἦν ἢ μνήμη, λέγει «ἦ δὴ μάν», ἦγουν ὄντως, «ὀλίγον γε Μενoitιάδαο θανόντος κῆρ ἄχθος

μεθέηκα χερείονά περ καταπέφνων». ἀγαπητὸν γὰρ τῷ μεγάλα λυπουμένω, εἰ καὶ μικρὸν τι παρηγορίας προσάψεται. καὶ ἄλλως δέ, μέγα τὸ τὸν Ἄρητον ἀναιρεθῆναι παρασπιζόμενον ὑπὸ Αἰνείου καὶ Ἔκτορος. ὡς γοῦν ἐκείνους νικήσας χαίρει ὁ Αὐτομέδων. (η. 541 ς.) Ὅτι ἐν τῷ «ἔβαινε πόδας καὶ χεῖρας ὑπερθεν αἱματόεις ὡς τίς τε λέων κατὰ ταῦρον ἐδηδῶς» σεμνῶς καὶ γοργῶς φράζει τὰ κατὰ τὸν Αὐτομέδοντα, ἡμαγμένον τῷ τοῦ πεφονευμένου αἵματι, σεμνῶς μὲν διὰ τὴν πρὸς λέοντα παραβολὴν, γοργῶς, δὲ διὰ τὴν συντομίαν τῆς τε παραβολῆς καὶ τῆς τοῦ πράγματος ἀφηγήσεως. Περὶ δὲ τοῦ «κατὰ ταῦρον ἐδηδῶς», καὶ τοῦ «ἵνα τάμησι διὰ πᾶσαν», ἦγουν διακόψη τοὺς περὶ τὸ ἰνίον τένοντας, καὶ τῶν λοιπῶν τοιοῦτων σχημάτων, ἃ δοκοῦσιν ὑπερβατὰ εἶναι, 4.89 προεῖρηται τὰ δέοντα. (η. 543) Ὅτι πολέμου μεγάλου ἐπιστημονικοῦ ἔνδειξις τὸ «τέτατο κρατερὴ ὑσμίνη ἀργαλήη πολύδακρυς, ἔγειρε δὲ νεῖκος Ἀθῆνη». (η. 546) Μεταμέλου δὲ ἴδιον τὸ «δὴ γὰρ νόος ἐτράπετο αὐτοῦ», ὡς ἐνταῦθα τοῦ Διός. (η. 544–52) Ὅτι μέλλον εἰπεῖν, ὡς ἡ μυθικὴ Ἀθηνᾶ πορφυρῆ νεφέλη πυκασθεῖσα ἦλθεν εἰς Ἀχαιοὺς, «οὐρανόθεν καταβᾶσα» καὶ νῦν. «προῆκε γάρ» οὐχ', ὡς ἐν τοῖς πρὸ τούτων, λευκώλενος Ἴηρη, ἀλλ' «εὐρύοπα Ζεὺς ὀρνύμεναι Δαναοὺς», προλαμβάνει πρὸς ἀσφάλειαν τοῦ λόγου παραβολὴν τοιαύτην, εἰπὼν «ἤϋτε πορφυρῆν ἴριν θνητοῖσι τανύσσει», ἦγουν εἰς μῆκος ἐκτενεῖ, «Ζεὺς ἔξ οὐρανόθεν τέρας ἔμμεναι ἢ καὶ χειμῶνος δυσθαλπέος, ὅς ῥά τε ἔργων ἀνθρώπους ἀνέπαυσεν ἐπὶ χθονί, μῆλα δὲ κήδει, ὡς Ἀθηνᾶ πορφυρῆ νεφέλη πυκάσασα ἑαυτήν», ἢ μᾶλλον διαλελυμένως ἔαυτήν, ὡς Ὀμήρω γράφειν σύνηθες, «δύσσετ' Ἀχαιῶν ἔθνος, ἔγειρε δὲ φῶτα ἕκαστον», ὡς ὁ Ζεὺς ἐπετείλατο. εἴη δὲ ἂν πορφυρεὰ νεφέλη, ὡς αὐτὸς ὁ ποιητὴς παραβολικῶς ὑπεδήλωσεν, ἢ πορφυρεὰ ἴρις τοιαύτη ἐμφανταζομένη τῷ νέφει. Σημεῖωσαι δὲ ὅτι ὅς φωσφόρον τὴν Ἀθηνᾶν οὐχ' ἀπλῶς μελαίνῃ νεφέλῃ, ἀλλὰ λαμπρᾶ εἴκασε, δι' ἧς ἴρις ἐμφαίνεται, καὶ οὐχ' ἀπλῶς ἴρις, ἀλλὰ καὶ τι μέγα σημαίνουσα, οἷον πόλεμον ἢ μέγαν χειμῶνα. οὐκ οὐκ μόνον φυσικῶς οἶδεν ὁ ποιητὴς τὴν ἐν τοῖς νέφεσιν ἴριν, τροπὴν δηλοῦσαν ἀέρος, ἀλλὰ καὶ τερατωδῶς ἔστιν ὅτε, μάχης οὖσαν σημαντικὴν. οὕτω καὶ ἐν τῇ δ' ῥαψωδίᾳ ἀστέρι τὴν φωσφόρον Ἀθηνᾶν εἴκασεν, ὅς καὶ αὐτὸς ἢ ναύταις σημεῖον τροπῆς ἀέρος γίνεται ἢ στρατιώταις πολέμου μεταβολῆς. (η. 549) Δυσθαλπέα δὲ τὸν ψυχρὸν φησιν, ἐν ᾧ δυσχερὲς θάλπεσθαι. διὸ καὶ νεκροποιός ἐστι. (η. 549 ς.) οὗ καὶ ἴδιον λέγει βιωτικῶς τὸ 4.90 ἔργων τοὺς ἀνθρώπους ἀναπαύειν, βλάπτειν δὲ τὰ ζῶα. μῆλα γὰρ εἰπὼν πάντα τὰ ζῶα ἐκ μέρους ἐνέφηνεν, ὡς δοκεῖ τοῖς παλαιοῖς, ἃ τῆς χειμερίας πειρᾶται κακώσεως, καθὰ καὶ Ἡσίοδος ἐν τῇ τοῦ χειμῶνος ἐκφράσει βούδορα εἰπὼν ἦματα προπαροξυτόνως κατὰ παθητικὴν σημασίαν, ἐν οἷς βόες ἀποδέρονται, ἢ κατὰ ἐνέργειαν παροξυτόνως τὰ τοὺς βοῦς ἐκδέροντα, διὰ τοῦ μέρους τῶν βοῶν δηλαδὴ πάντα ζῶα ἐδήλωσεν. ὅτι δὲ ὁ σφοδρὸς χειμῶν ἀναπαύει ἔργων ἀνθρώπους, δηλοῖ καὶ Ἡσίοδος, ὅς καὶ ὀρίζει καιρὸν τῇ τοιαύτῃ ἀναπαύσει, ὅτε ὁ Ληναίων ἐνίσταται μῆν. (η. 555) Ὅτι καὶ τὸν Φοῖνικα εὐφωνον οἶδεν ὁ ποιητὴς, ἐν οἷς λέγει, ὡς ἡ Ἀθηνᾶ ὠμοιώθη «Φοῖνικι δέμας καὶ ἀτειρέα φωνήν». (η. 556–9) Ὅτι τῷ παροτρύνοντί τινα εἰς μεγάλων ἄμυναν οἰκεῖον εἰπεῖν τὸ «σοὶ μὲν δὴ κατηφείη καὶ ὄνειδος ἔσσειται», εἰ τότε γένηται, «ἀλλ' ἔχεο κρατερῶς, ὄτρυνε δὲ λαὸν ἅπαντα». Πρὸς Μενέλαον δὲ ταῦτά φησιν ἢ Ἀθηνᾶ ὁμοιωθεῖσα Φοῖνικι. ὁ δὲ θέλων, ἐφ' οἷς ἐλυπήθη, ἀμῦναι μὲν, ἀκινδύνως δέ, εἴποι ἂν κατὰ τὸν Μενέλαον τὰ ἐφεξῆς· «εἰ γὰρ θεὸς δοίη κάρτος ἐμοί, βελέων δ' ἀπερύκοι», ὡς καὶ ἀλλαχοῦ κεῖται, «ἐρώην, τῷ κεν ἔγωγ' ἐθέλοισι παρεστάμεναι καὶ ἀμύνειν, μάλα γάρ με ὁ δεῖνα θανῶν», ἢ ἄλλως τότε τι παθῶν, «ἐσεμάσσατο θυμόν», οὐχ' ἀπλῶς ἐπιπολῆς ἐλύπησεν, ἀλλ' ἐνεμάξατό μοι τὴν ἀλγηδόνα. οὗ τὸ ἐναντίον ἀπομάσσεσθαι καὶ ἐκμάσσεσθαι λέγεται. τοιαύτη δὲ τις λέξις καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα κεῖται. ἢ καὶ ἄλλως, ἀντὶ τοῦ λίαν μοι καθίκετο τῆς ψυχῆς καὶ καθήψατο, ἀπὸ τοῦ μάσασθαι, ἔξ οὗ καὶ τὸ 4.91 «χειρὶ ἐπιμασάμενος», ὅ ἐστιν

ἐφαψάμενος, ὄθεν καὶ χερμάδιον, οὗ ἔστι μάσασθαι τῇ χειρί. (η. 558) Ἐν τούτοις δὲ κεῖται καὶ τὸ ἐλκῆσαι ἐπὶ κυνῶν ἀπὸ ῥήματος περισπωμένου τοῦ ἐλκῶ. λέγει γὰρ «Ἀχιλλῆος ἀγαυοῦ πιστὸν ἑταῖρον κύνες ἐλκήσωσιν». οὗ παρατατικὸς πρὸ ὀλίγων τὸ εἶλκεον. Ὅρα δὲ ὡς κἀνταῦθα οἷα ἔκ τινος μικροτέρου καὶ μαλθακοῦ, ὡς μετ' ὀλίγα φανεῖται, ποιήσας Ὅμηρος τὴν μυθικὴν Ἀθηνᾶν ἀρξαμένην τοῦ εἰς μάχην ἐρεθισμοῦ, ὅμως οὐκ ἐπικρύπτει τοιοῦτον εἶναι τὸν Μενέλαον, ὃς κράτος αὐτῷ ἐθέλει δοθῆναι ἀτραυματίστον καί, ὡς εἰπεῖν, ἕξω βελῶν καὶ ἀναιμωτί, λέγων καὶ ὡς πρῶτῳ αὐτῷ ἢ Ἀθηνᾶ ὀμιλεῖ, «ἐπεὶ ῥά οἱ ἐγγύθεν ἦεν», ἤγουν οὐκ ἐπιλεξαμένη αὐτόν, εἰ καὶ ἴφθιμος, φησὶν, ἦν, ἀλλ' ὡς ἐκ παρόδου ἐπιτυχοῦσα αὐτῷ. (η. 561) Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι κεῖται καὶ ὧδε τὸ «ἄττα», προσφώνησις πτώσεως κλητικῆς ἀπὸ νεωτέρου τοῦ Μενελάου πρὸς γέροντα τὸν φαινόμενον διὰ τῆς Ἀθηνᾶς Φοῖνικα. Φησὶ γὰρ «Φοῖνιξ, ἄττα γεραιὲ παλαιγενές». [Εἰ δὲ καὶ ἀλλαχοῦ περὶ τῆς τοιαύτης δεδηλωται λέξεως, ὅμως οὐκ ἀνένδεκτόν ἐστιν ἐνταῦθα δηλῶσαι, ὅτι ὁ γραμματικὸς Ἀριστοφάνης γράψας, ὡς εἰσι προσφωνήσεις διάφοροι παιγνιωδέστεραι τινες καὶ ὑποκοριστικά, ἐπάγει, οἷον ἄππα, πάππα, μάμμα, μάμμη, μαμμαία, τέττα, ἄττα. οὕτω δέ, φησὶ, καὶ 4.92 πατέρας μὲν διαρρήδην τοὺς πρεσβυτέρους καλοῦσι, κἂν ὧσιν ἀλλότριον, μητέρας δὲ τὰς πρεσβυτέρας, τὴν ἡλικίαν εἰκάζοντες, τὰς δὲ ἔτι πρεσβυτέρας μαίας καὶ τήθας. οὕτω καὶ ταῖς ὠδινούσαις παρεστῶσας πρὸς θεραπείαν μαίας καλοῦσιν, εἰ καὶ νεώτεραι εἶεν καὶ μὴ πρεσβύτερες καὶ διὰ τοῦτο πολύπειροι. ἐξ ἐναντίου δὲ φησὶν, οἱ πρεσβύτεροι τοὺς νεωτέρους παῖδας καὶ τέκνα καλοῦσι. καὶ Ὅμηρος δέ, φησὶ, τοιαύταις προσφωνήσεσιν ἀποθεραπεύων τὴν ἡλικίαν μαῖαν τὴν πρεσβῦτιν λέγει καὶ πρεσβύτην πατέρα.] (η. 561 ς.) Τὸ δὲ εὐθὺς ἐπαγόμενον «εἰ γὰρ Ἀθήνη δοίη κάρτος ἐμοί» καὶ ἐξῆς, ὡς ἀνωτέρω κεῖται, περιττῶς ἔχειν ἐγκείμενον δοκεῖ τὸν ᾱ̄ γ̄ ᾱ ρ̄ σύνδεσμον, οὕτως ἀρέσαν τῷ ποιητῇ σχηματίσαι. καὶ σημεῖωσαι τοῦτο. εἰ δὲ καὶ εἶχεν ἄλλως εἰπεῖν, οἷον· εἴ περ Ἀθήνη δοίη κάρτος, ἀλλὰ δέον αὐτὸς ἔκρινεν οὕτω φράσαι καὶ νῦν διὰ προηγησαμένην ἔλλειψιν. θέλων γὰρ εἰπεῖν ὁ Μενέλαος, ὅτι ὦ Φοῖνιξ, δέδια μόνος ἐπαμῦναι τῷ Πατρόκλῳ οἷα μὴ τοσοῦτον σθένος ἔχων, εἰ γὰρ Ἀθήνη δοίη κράτος, τότε ἂν ἐθέλοιμι ἀμῦναι, ὁ δὲ τὸ μὲν δύσφημον ἐσίγησεν, ἤρξατο δὲ ἀπὸ τοῦ ἐφεξῆς. τοιαῦτα δὲ σχήματα καὶ ἀλλαχοῦ ἔστιν εὐρεῖν. (η. 565 ς.) Ὅτι τὸ «ἀλλ' Ἐκτωρ πυρὸς αἰνὸν ἔχει μένος» ταυτόν ἐστι τῷ «ὡς δέμας πυρὸς μάχεται». διὸ καὶ ἐφερμηνεύων φησὶν «οὐδ' ἀπολήγει χαλκῷ δηϊῶων», ἀλλ' ἔστιν οἷον ἀκάματον πῦρ καὶ ἄσβεστον. ἐτέρωθι δὲ τὸν αὐτὸν φλογὶ ἴκελον ἔφη. ἴσως δὲ καὶ ἐπὶ Διομήδους καὶ Ἀχιλλέως οὕτω πως βουλόμενος εἰπεῖν τὴν μὲν τοιαύτην συντομίαν παρήκε, σεμνότερον δὲ ἐκεῖ καὶ τερατωδέστερον τὴν ἀνδρίαν ἔφρασε, φλογώσας οἷον ἐκείνους καὶ τὸ καρδιακὸν πῦρ ἐκφυσήσας τῷ λόγῳ καὶ ἀναρριπίσας, εἰς ἀερίαν φαντασίαν φλογός. (η. 567–72) Ὅτι ἐνδεικνύμενος ὁ ποιητὴς ἐπαγωγὸν εἶναι τὴν τιμὴν ποιεῖ τὴν Ἀθηνᾶν γηθήσασαν, «ὅττι ῥά οἱ πάμπρωτα θεῶν ἠρήσατο πάντων» Μενέλαος. διὸ καὶ ἀμείβεται αὐτόν, ὡς δηλοῖ ὁ ποιητὴς, φράσας οὕτως «ἐν δὲ βίην ὧμοισι καὶ γούνασιν ἔθηκε, καὶ οἱ μυῖς θάρσος ἐνὶ στήθεσσι ἐνήκεν», ἢ ἔθηκεν, «ἢ τε καὶ ἐργομένη μάλα περ 4.93 χροδὸς ἀνδρομέοιο ἰσχανάα δακέειν, λαρόν τέ οἱ αἶμα ἀνθρώπου». Καὶ ὅρα ὅτι οὐ μυίας ἀλκὴν ἐντεθῆναι εἶπε τῷ Μενελάῳ, τοῦτο γὰρ γελοιοτάτον διὰ τὸ ἄγαν ταπεινόν, ἀλλὰ θάρσος. διὸ καὶ δις αὐτὸ παρεσημήνατο ἐν τε τῷ «μυῖς θάρσος», καὶ ἐν τῇ ἀποδόσει τῆς παραβολῆς, εἰπὼν «τοίου μιν θάρσους πλησε φρένας ἀμφιμελαίνας», τὰς καὶ πρὸ ὀλίγου ῥηθείσας, ἐπαυξήσασα δηλαδὴ καὶ τὸ μένος, ὡς ἐδήλωσε τὸ «ἐν δὲ βίην ἔθηκε», δι' ἧς πιθανῶς βίαιον ἔθετο τὸν πρὶν μὴ τοιοῦτον. ἄλλως γὰρ ἀχρεῖον τὸ θάρσος χωρὶς μένεος. διὸ καὶ τῷ Διομήδει θάρσος ὁμοῦ καὶ μένος ἢ αὐτὴ Ἀθηνᾶ ἐν τῇ ε' ῥαψωδίᾳ ἐνέθετο. (η. 569) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ὧμων καὶ γονάτων μνησθεῖς τῶν ἄκρων ὡς ἐναργεστάτων παρήκε τὰ μέσα, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγου ἐν τῷ

«κνήμαί τε γοῦνά τε» καὶ ἐξῆς, καθὰ ἐκεῖ ἐδηλώθη. (η. 572) Τὸ δὲ «ἰσχανάα δακέειν» ἀντὶ τοῦ ἐπιθυμεῖ, ἀντίσχεταί, ἀντέχεται. ποιηταῖς δὲ πρέπουσα ἢ λέξις, οὕτω σκευωρουμένη· ἔχω ἴσχω ἰσχαίνω, οὗ μέλλων ἰσχανῶ, οὗ ἀναχθέντος εἰς ἐνεστῶτα συζυγίας δευτέρας τῶν περισπωμένων τὸ ἰσχανᾶν γίνεται. Ὅτι δὲ κατὰ ἀναλογίαν φύσει πάντων ζῶων ἢ μυῖα θρασύτατον, οὐδεὶς ἄγνοεῖ. Ὅρα δὲ καὶ τὸ «λαρόν», ὅτι ἐκτείνει τὴν παραλήγουσαν. (η. 575–7) Ὅτι Ποδῆν τινα ἱστορεῖ φίλον τῷ Ἐκτορι, παρεντιθείς, ὡς ἔθος, ἱστορίαν τινὰ πρὸς θεραπείαν τῆς ἀφηγηματικῆς ὑπτιότητος. Καὶ φησιν ἀρχόμενος συνήθως τοῦ διηγήματος ἀπὸ ῥήματος ὑπαρκτικοῦ, ποιητικοῦ μέντοι, «ἔσκε δ' ἐνὶ Τρώεσσι Ποδῆς υἱὸς Ἡετίωνος», τινος ὁμωνύμου τῷ πενθερῷ τοῦ Ἐκτορος, «ἀφνειὸς τ' ἀγαθὸς τε, μάλιστα δέ μιν 4.94 τίεν Ἐκτωρ δήμου», ἦτοι τῶν ἄλλων δημοτῶν, «ἐπεὶ οἱ ἑταῖρος ἔην φίλος εἰλαπιναστής», ὃ ἐστι σύνδειπνος καί, ὡς οἱ παλαιοὶ φασί, παράσιτος. καὶ ὄρα φιλίαν ταύτην ἐξ εἰλαπίνης καὶ ὁμιλίας συμποτικῆς, ἐξ ἧς ἔοικε δεδῶσθαι ἀρχὴν τοῖς ἐκ πίνας ἐτυμολογοῦσι τὸν φίλον. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι οὐχ' ἀπλῶς ἐφίλει ὡς εἰλαπιναστήν τὸν Ποδῆν ὁ Ἐκτωρ, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀγαθόν, ἤδη δὲ πρὸ αὐτοῦ καὶ ὡς ἀφνειόν. πῶς γὰρ ἂν εἴη ἄλλως πένης ἑταῖρος φίλος μεγιστᾶνι ἀνδρὶ, μὴ ἔχων καὶ δώροις ὠνεῖσθαι τὸν φίλιον; προΐων δὲ καὶ πιστὸν ἑταῖρον λέγει τὸν Ποδῆν. (η. 575) Τὸ δὲ «Ποδῆς» συνήρηται ἐκ τοῦ Ποδέας Ποδῆς ὡς Κισσέας Κισσῆς, Ἑρμέας Ἑρμῆς κατὰ Ἀρίσταρχον. (η. 576) Τὸ δὲ «τίεν» οὐκ ἐκτείνεται ἀρχουσαν κατὰ τὴν ἐξ αὐτοῦ γινομένην τιμὴν, ἀλλὰ δευτέραν ἀποτελεῖ μετρικοῦ δακτύλου, ὡς ἂν τις εἴποι, σκυτάλην, καθὰ δηλοῖ τὸ «μάλιστα δέ μιν τίεν Ἐκτωρ». (η. 577) Δῆμος δὲ ὁ δημότης καὶ πρὸ τούτων, ὡς δηλοῖ τὸ «ὄν δ' ἂν δήμου ἄνδρα ἴδοι», καὶ «οὐκ ἔοικε δῆμον ἐόντα παρεξ ἀγορεύειν». Περὶ δὲ εἰλαπίνης ἐρρήθη ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν. (η. 583–4) Ἱστορεῖ δὲ ὁ ποιητὴς ἐφεξῆς αὐτίκα ἐν ὀλιγίστῳ καὶ τινα Φαίνοπα, ὅς, φησὶ, τῷ Ἐκτορι «ἀπάντων ξείνων φίλτατος ἔσκεν Ἀβυδόθι οἰκία ναίων», διδάσκων διαφορὰν φιλίας τῷ τέως τὴν ἀπὸ εἰλαπίνης καὶ τὴν ἀπὸ ξενίας. (η. 578) Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι τὸν ῥηθέντα εἰλαπιναστήν κατὰ ζωστήρα βαλὼν ἀνείλε Μενέλαος, γενομένης τῆς 4.95 βολῆς περὶ ποῦ τὰ κατὰ τὴν γαστέρα οἰκείως τῷ εἰλαπινάζοντι καὶ οὕτω γαστριζομένῳ, καθὰ καὶ ἄλλαι παρασημειοῦνται πληγαὶ ἀναλόγως τοῖς ἀμαρτάνουσιν. [Ἐνταῦθα δὲ παραθετέον καὶ παλαιοῦ τινος τὸ «Μενέλαος Σπαρτιάτης ἄνθρωπος, αὐτάρκειαν ἐζήλωκώς, παράσιτον τιτρώσκει τὸν Ποδῆν. ταῦτόν γὰρ εἰλαπιναστήν εἰπεῖν καὶ παράσιτον, ὡσπερ καὶ ἐπίσιτον. Εἰ δὲ ὁ παράσιτος ἄδοξόν ἐστι, καθὸ καὶ μισούμενον ἐν τοῖς ὕστερον, ἀλλὰ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις εὐρίσκεται, φασίν, ἱερόν τι χρῆμα καὶ τῷ συνθοίνῳ παρόμοιον. λέγεται οὖν καὶ ὅτι ἐν τῷ Ἀνακείῳ ἐπὶ στήλης γέγραπται, ὡς τὰ δύο μέρη τοῖν βοοῖν τὸ μὲν ἕτερον τῷ ἱερεῖ, τὸ δὲ τοῖς παρασίτοις. ἦν δὲ Ἀνακεῖον ἱερόν ἀνακῶν Διοσκούρων, περὶ ὧν προδεδήλωται. Φέρεται δὲ περὶ εἰλαπιναστοῦ παρὰ τοῖς παλαιοῖς καὶ ταῦτα. εἰλαπίνη θυσία καὶ παρασκευὴ λαμπροτέρα τις, καὶ εἰλαπινασταὶ οἱ ταύτης μετέχοντες. ἔρανος δὲ ἐστὶν ἢ ἀπὸ συμβολῶν συναγωγή. ἐκαλεῖτο δὲ αὐτὸς καὶ θίασος, καὶ οἱ συνιόντες ἐρανισταὶ καὶ θιασῖται ἢ θιασῶται. οἱ δὲ ποιηταὶ πολλάκις καὶ τὸν τῷ Διονύσῳ ἐπόμενον ὄχλον θίασον 4.96 ἐκάλουν. ὅς δὲ θίασος ἢ παρὰ τὸ θεῖον γίνεται ἀποβολῆ συνήθει τοῦ ἔ, ὡς ἐνθεάζων, ἢ παρὰ τὸν σιόν, ἦτοι θεόν, ἐξ οὗ καὶ ὁ Σίσυφος, καθὰ προδιείληπται. θεοῖς γὰρ ὠργιάζον, ταῦτόν δ' εἰπεῖν σιοῖς, οἱ θιασῶται, ὡς εἶναι τὸν θίασον οἶονεὶ σίασον τροπῆ ἡμιφώνου τοῦ ἰ σι εἰς ἄφωνον τὸ ἠ, καθὰ δηλοῦται καὶ ἐτέρωθι.] (η. 586–8) Ὅτι ἐρεθισμὸς κατὰ μικροῦ τινος μέγα βλάβαντος τὸ ὦ δεῖνα, «τίς ἂν σε ἔτι ἄλλος ταρβήσειεν, οἶον δὲ τὸν δεῖνα ὑπέτρεσας, ὅς τὸ πάρος περ μαλθακὸς αἰχμητῆς, νῦν δ' οἴχεται οἶος», τὸδε τι ποιήσας. Ἀπόλλων δὲ ζήλω τῆς πρὸ βραχέων ῥηθείσης Ἀθηνᾶς ταῦτά φησι πρὸς Ἐκτορα διαβάλλων τὸν Μενέλαον, ὡς ἂν ὁ Πριαμίδης διὰ τὴν ἐπὶ τῷ Ποδῆ λύπην ὀτρυνθῆ κατ' αὐτοῦ. καὶ οὕτω μὲν ὁ Ἀπόλλων ἐρεθιστικὸς καὶ

άνυστικός δέ. Ὅμηρος μέντοι τὸν Μενέλαον ἀρηΐφιλον οἶδε καὶ ἴφθιμον, [εἰ καὶ ὁ ἔχθρος Ἀπόλλων μαλθακὸν αὐτὸν σκώπτει πολεμιστὴν, μεταλαβὼν τὸ τοῦ ἥρωος πρᾶον καὶ ἐνηὲς εἰς μαλακότητα. Δῆλον δ' ὅτι πλεονασμὸν ἔχει τοῦ ᾠδῆ ὁ μαλθακός, ὃ δὴ σὺν ἄλλοις γίνεται καὶ ἐν τῷ τριχθά καὶ τετραχθά.] (η. 593) Ὅτι καὶ νῦν Ζεὺς «ἔλετ' αἰγίδα θυσανόεσσαν μαρμαρέην». (η. 594–6) Εἶτα εὐθύς Ὅμηρος ἀφορμὰς διδοὺς ἀλληγορεῖν, ἵνα φανερώς νοοῖτο ἡ τοιαύτη αἰγίς εἰς τὰ κατὰ τὸν ἄερα πάθη καὶ τὰς περὶ αὐτὸν αἰγίδας, ὧν εἶδος καὶ αἰ παρὰ τοῖς μετεωρολόγοις αἶγες, φησὶν «Ἴδην δὲ κατὰ νεφέεσσι κάλυψεν· ἀστράψας δὲ μάλα μεγάλ' ἔκτυπε, τὴν δ' ἐτίναξεν», ἤγουν τὴν αἰγίδα, «νίκην δὲ Τρώεσσι δίδου, ἐφόβησε δ' Ἀχαιοῦς». ὃ δὴ παρακολούθημά ἐστι τῆς κατ' αὐτὸν νίκης. Καὶ σημείωσαι ὅτι σαφεστάτην ἀλληγορίαν ἐνταῦθα τῆς αἰγίδος χορηγεῖ, μονονουχὶ λέγων Διὸς αἰγίδα εἶναι τὰ νέφη καὶ τὸ τῆς ἀστραπῆς σέλας καὶ τὸν μάλα μέγαν κτύπον τῆς βροντῆς, δι' ὧν οἶδεν ὁ ἀὴρ καταιγίζων ἐκθροεῖν, ὡς καὶ ἐν τῇ 4.97 ἡ ῥαψωδία φαίνεται ἀριδῆλως, ἔνθα σμερδαλέα κτυποῦντος Διὸς χλωρὸν δέος ἤρει τοὺς Ἀχαιοῦς. (η. 594) Σημεῖωσαι δὲ ὡς νῦν μὲν μαρμαρέην ἔφη τὴν τοιαύτην αἰγίδα διὰ τὴν μαρμαρυγὴν τῆς ἀστραπῆς, ἀλλαχοῦ δὲ ἐρεμνὴν αἰγίδα ἐπισείεσθαι λέγει διὰ τὸ ἐκ συννεφείας ἔρεβος. καὶ οὐ καινὸν τὴν αὐτὴν καὶ μαρμαίρειν καὶ ἐρεμνὴν εἶναι, εἰ καὶ τὸ πῦρ ἄμφω δοκεῖ ποτε πάσχειν, τὸ μὲν διὰ τὴν φλόγα, τὸ δὲ διὰ τὸν καπνόν. (η. 595) Τὸ δὲ «ἐτίναξε», καθὰ καὶ τὸ «ἐρεμνὴν αἰγίδα ἐπισείει» συμβάλλονται τῷ μύθῳ εἰς τὸ μὴ πληκτικὸν ὄπλον εἶναι τὴν αἰγίδα, ἀλλ' ἢ μόνον φοβητικὸν ἐν τῷ τινάσσεσθαι κατὰ τινων, ταῦτόν δ' εἰπεῖν, ἐπισείεσθαι. (η. 597–600) Ὅτι πρῶτος ἐνταῦθα ὁ Βοιωτίας Πηνέλεως «ἤρχε φόβοιο», ἤγουν φυγῆς, «βλήτο γὰρ ὦμον δουρὶ πρόσω τετραμμένος αἰεὶ ἄκρον ἐπιλίγδην, γράψε δέ οἱ ὄστέον ἄχρις αἰχμῆ Πουλυδάμαντος· ὃ γὰρ ῥ' ἔβαλεν», ἤγουν οὗτος γὰρ δὴ ἔπληξε, «σχεδὸν ἐλθῶν». (η. 599) Καὶ ὅρα τὸ ἐπιλίγδην ἀντὶ τοῦ ξεστικῶς καὶ ἐπιπολῆς. καὶ ἔοικεν ἀπὸ τοῦ λίζειν ὠνοματοπεποιημένου ῥήματος παρήχθαι, ἀφ' οὗ καὶ λίστρον, τὸ ζύστρον, ἐν Ὀδυσσεΐα, καὶ παρὰ τῇ χυδαία δὲ ὀμιλία τὸ ἐκλιστῶν. σεσίγηται δὲ τὸ λίζω, καθὰ καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι ἐνεστῶτες. καὶ γοῦν 4.98 οὐδὲ τοῦ «λίγξε βιός» τὸ λίγγω, οὐδὲ μὴν τὸ κρίζω τοῦ «κρίκε ζυγός», ἢ κρίγεν, ὃ πρὸ ὀλίγου γέγραπται. εἰ γὰρ τις ἀκριβολογεῖται περὶ τὰς τοιαύτας κινήσεις, ἀχρειοῖ, φασί, τὸ ἐναργὲς τῆς τῶν ὀνοματοποιῶν ἐμφάσεως. Τὸ δὲ «γράψεν» ὠνοματοπεποιήται μὲν καὶ αὐτό, ἀνάπαλιν δὲ ἔχει πρὸς τὸ «ἐπιλίγδην». τοῦτο μὲν γὰρ λείον ἦχον προφαίνει, ὡς καὶ τὸ κλάγξε καὶ τὸ λίγξε καὶ ὅσα τὸ ᾠδῆ ἔχουσιν, ἐν οἷς καὶ τὸ κλώζειν καὶ τὸ γλάφειν. τὸ μέντοι γράψεν, ὅπερ εὐθύς ἐπῆκται, τραχυφωνίαν ἔχει, καθὰ τὸ ῥήξε καὶ τὸ κρώζειν καὶ τὰ τοιαῦτα. καὶ καινὸν οὐδὲν ἄμφω ἐνὶ πράγματι ἄλλως μέντοι καὶ ἄλλως προσαρμοσαι. πρὸ μὲν γὰρ τοῦ ἐμπελάσαι εἰς ὄστοῦν τὸ δόρυ ἐπιλίγδην ἦν ἡ βολή, ὡς δὲ τῷ ὄστῳ ἐνέχριμψε, τότε γράψαι λέγεται. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα. (η. 597–8) 4.99 Τὸ δὲ «ἤρχε φόβοιο» ἀστείως ἔχει. δέον γὰρ ἄρχειν μάχης πρῶτον ἐστῶτα, ὃ δὲ φόβου ἤρχε. καὶ τοῦτο μὲν ἀγεννές, σεμνὸν δὲ αὐτοῦ, ὅτι οὐ κατὰ νῶτα βέβληται, ἀλλ', ὡς εἰκός, ἐκ τῶν ἔμπροσθεν οἷα μηδὲ δείξας νῶτα, φεύγων δὲ ἄλλως ἐν τῷ μάχεσθαι μὲν, χωρεῖν δὲ ἀνὰ πόδας, ὡς δηλοῖ τὸ «πρόσω τετραμμένος αἰεὶ», ὃ στάσιμον μαχητὴν δηλοῖ. Ὅρα δὲ καὶ τὸ «βλήτο ὦμον», εἰκὸς ῥηθῆναι γενικώτερον ἀντὶ τοῦ ἐπλήγη. προῖων οὖν φησι «ἔβαλε σχεδὸν ἐλθῶν», ὅπερ οὐ πάνυ σὺνηθες, πόρρωθεν γὰρ αἰ βολαί. καὶ ἔοικε τὸ «ἔβαλε σχεδὸν ἐλθῶν» ὅμοιον εἶναι τῷ εὐθύς ἐφεξῆς «Λίγῃτον Ἐκτωρ σχεδὸν οὔτασε χεῖρα ἐπὶ καρπῷ», τῷ προδεδηλωμένῳ, ἔνθα χεῖρ λέγεται τὸ μετὰ βραχίονα καὶ πῆχυν, ὡς καὶ πούς τὸ μετὰ μηρὸν καὶ κνήμην. (η. 599 ς.) Περὶ δὲ τοῦ σχεδὸν βάλλειν καὶ πρὸ ὀλίγου γέγραπται, ὡσπερ καὶ περὶ τοῦ «ὄστέον ἄχρις», ὃ δηλοῖ τὸ διόλου ἢ τὸ ἄχρι καὶ εἰς ὄστοῦν, ὡς μὴ εἰσδύντος ἐνδοτέρω τοῦ δόρατος. Ἀναμνηστὸν δὲ τῆς τοῦ ποιητοῦ φιλίας περὶ τὸν ᾠδῆ σύνδεσμον κἀνταῦθα ἐν τῷ

«ὁ γάρ ῥ' ἔβαλεν». εἶλετο γὰρ καὶ νῦν τραχυφωνῆσαι δι' αὐτοῦ πρὸς ὄγκον, παραιτησάμενος τὸ λεῖον τῆς φωνῆς ὡς εὐτελέστερον. (η. 602) Ὅτι Ἀλεκτρυῶν κύριον κεῖται ἐνταῦθα οὐ φυλάσσει τὸ ὦ ἐν τῇ γενικῇ ὡς ὁ Ἡλεκτρυῶν. τὸ δὲ τοῦ ζώου ὄνομα φασιν οἱ παλαιοὶ οὐδέπω ἐπὶ Ὀμήρου ἐγνώσθαι, [οὔπερ ἐπίθετον ὁ ὀρθροβόας παρὰ τοῖς ὕστερον.] (η. 605–8) Ὅτι ὄχλου μιμούμενος ἦθος Ὀμηρος, οἱ καινόν τι συμβὰν ἰδόντες καὶ μάλιστα ὑπὲρ ἑαυτῶν μέγα κεκράγασι, φησίν, ὡς Ἰδομενεὺς Ἔκτορα «βεβλήκει θώρηκα κατὰ στήθος παρὰ μαζόν. ἐν καυλῷ δ' ἑάγη δολιχὸν δόρυ, τοὶ δ' ἐβόησαν Τρῶες», καὶ ἄλλως μὲν ὡς ἐπὶ καινοπραγία τύχης, μάλιστα δέ, ὅτι εὐτυχῶς τοῦτο συνέβη τῷ σφῶν ἀρχηγῷ. (η. 607) Τίς δὲ ὁ τοῦ δόρατος καυλός, προέγνωται. τὸ δὲ «ἑάγη» δύναται καὶ δυσλλάβως ἐνταῦθα γραφῆναι, ὡς καὶ 4.100 ἀλλαχοῦ. διαφορεῖται γὰρ καὶ ἔστι ποιητικὸν μὲν Ἴωνικῶς τὸ ἄγη, Ἀττικὸν δὲ τὸ ἑάγη. Ὅτι διήγημά τι ἐνταῦθα ἐκτίθεται ὁ ποιητὴς ἀσαφὲς πλέον τοῦ εἰκότος καὶ πάνυ συγκεχυμένον, ὡς ἐξ ἀναστροφῆς λεχθὲν καὶ μὴ κατὰ φύσιν τεθέν. ἀρξάμενος γὰρ ἀπὸ αἰτιατικῆς κυρίου ὀνόματος, καὶ μετακλίνας αὐτὸ εἰς ἀντωνυμικὴν εὐθείαν, εἶτα πολλὰ ἐπεμβαλὼν καὶ τὴν φράσιν ταραξας, ἐπαναλαμβάνει δι' αἰτιατικῆς ἀντωνυμίας ἀκολουθῶς τῇ ἀρχῇ τὴν ἀπόδοσιν, τῇ συγχύσει τῶν φραζομένων πραγμάτων τε καὶ προσώπων συσχηματίσας καὶ τὴν τοῦ λόγου προφορὰν. (η. 610–7) Ἔστι δὲ ἡ μὲν Ὀμηρικὴ φράσις αὕτη «αὐτὰρ ὄ», τουτέστιν ὁ Ἔκτωρ, «Μηριόναο ὀπάονά τε ἠνίοχόν τε Κοίρανον, ὃς ῥ' ἐκ Λύκτου ἐϋκτιμένης ἔπετ' αὐτῷ. πεζὸς γὰρ τὰ πρῶτα λιπὼν νέας ἀμφιελίσσας ἦλυθε, καὶ κε Τρωσὶ μέγα κράτος ἐγγυάλιξεν», ὁ Μηριόνης δηλαδὴ ἄρτι, «εἰ μὴ Κοίρανος ὦκα ποδώκεας ἦλασεν ἵππους. καὶ τῷ μὲν φάος ἦλθεν», [ὁ Κοίρανος], ἦγουν τῷ Μηριόνῃ, «ἄμυνε δὲ νηλεὲς ἦμαρ, αὐτὸς δ' ὤλεσε θυμὸν ὑφ' Ἐκτορος ἀνδροφόνοιο, τὸν βάλ' ὑπὸ γναθμοῖο» καὶ ἐξῆς. καὶ τοιοῦτον μὲν τὸ τοῦ Ὀμήρου. ἄλλως δέ, σαφῶς εἰπεῖν, λέγει ὅτι ὁ Ἔκτωρ τὸν τοῦ Μηριόνου ἠνίοχον Κοίρανον, ὃς πεζὸς ἐκ Λύκτου εἰς Τροίαν ἦλθεν ἀποβάς που τῶν νηῶν. καὶ εἰ μὴ τοὺς ἵππους ἄρτι παρέστησεν, ἀπώλετο ἂν ὁ Μηριόνης. νῦν δὲ αὐτοὺς παρασχὼν, ἐκεῖνον μὲν περιεσώσατο, αὐτὸς δὲ ἔπεσε. τὸν τοιοῦτον οὖν Κοίρανον ὁ Ἔκτωρ ἔβαλε. Καὶ ὅρα ὅτι τὸ πᾶν τῆς ἀσαφείας ἐνταῦθα καὶ τῆς συγχύσεως ἢ τοῦ Μηριόνου ἐπεμβολὴ ἐποίησεν, οἷα μετὰ τὸ «ἦλυθεν ἐκ Λύκτου» ὁ Κοίρανος, ἐπενεχθέντος ἀνελπίστως τοῦ «ἐγγυάλιξεν ἂν Τρωσὶ κράτος» ὁ Μηριόνης, ὅπερ ὄλον ἀμέτοχον ἐνταῦθα ἦν. (η. 611) Ὅρα δὲ τὸ Κοίρανος εἰς κύριον μετε 4.101 νεχθέν, καθὰ καὶ τὸ Βασιλεύς, ἥδη δὲ καὶ τὸ Ἄναξ, ὡς που δεδήλωται. Λύκτος δὲ πόλις Κρητικῆ. (η. 615) Φάος δὲ καὶ νῦν τὴν ζωὴν λέγει. διὸ καὶ ἐρμηνεύων ἐπάγει «ἄμυνε δὲ νηλεὲς ἦμαρ», καὶ «αὐτὸς δ' ὤλεσε θυμόν», ἄπερ ἀντίκειται τῷ ἐλθεῖν τινι φῶς. (η. 617–8) Ἰστέον δὲ ὅτι τὴν τοῦ ῥηθέντος Κοιράνου πληγὴν οὕτω φράζει ὁ ποιητὴς «τὸν βάλ' ὑπὸ γναθμοῖο καὶ οὔατος, ἐκ δ' ἄρ ὀδόντας ὡσε δόρυ πρυμνόν, διὰ δὲ γλῶσσαν τάμε μέσσην». (η. 618) «Δόρυ» δὲ «πρυμνόν» τὴν αἰχμὴν λέγει, τουτέστι τὸ τοῖς ὁδοῦσιν ἐνσκήψαν μέρος τοῦ δόρατος τὸ μετὰ τὸν καυλόν. (η. 619–21) Ὅτι ἐν τῷ «ἠνία χεῦεν ἔραζε, τὰ δὲ Μηριόνης ἔλαβε χεῖρεσσι φίλησι κύψας ἐκ πεδίου» φαίνεται οὐχ' ἀπλῶς δεσμοὺς ἐνωτικῶν ἵππων εἶναι τὰ ἠνία, καθὰ τισιν ἔδοξεν, ἀλλὰ τὰ αὐτὰ καὶ χαλινούς, εἶγε κάτω πίπτουσιν ἀπολυθέντα καὶ αὔθις ἀναλαμβάνονται. Τὸ δὲ «χεῦεν» ἀπαλότητα δηλοῖ καὶ ὑγρότητα τῶν ἠνίων, δι' ἣν οὐκ ἂν ἀπεικότες λέγοιντο σιγαλόεντα. ἠχητικὰ γὰρ τὰ ξηρά, οὐ μὴν τὰ ἀπαλά. (η. 6) Τοῦ δὲ «χεῖρεσσι φίλησιν» ἢ φράσις συνήθης. πολλαχοῦ γὰρ καὶ χεῖρας φίλας φησί. (η. 622) Ὅτι οὐ μόνον μαστίζω κοινῶς, ἀλλὰ καὶ μαστίω ποιητικῶς, ἐξ οὗ καὶ τὸ «μάστιε νῦν», ἦγουν μαστίζε, «εἴως κεν», ὃ ἐστὶν ἕως ἂν, «θοὰς ἐπὶ νῆας ἵκηαι». ἐκ δὲ τοῦ μαστίω μαστίσω καὶ μαστίν ἐστιν εὐρεῖν τὴν μαστιγα. τὸ δὲ μαστίζειν καὶ ἱμάσσειν λέγεται, ὡς δηλοῖ ἐπαχθὲν τὸ «ἵμασσε καλλίτριχας ἵππους». (η. 623, 627, 62930) Ὅτι ὁ γνούς ποθεν ῥοπὴν ὑπὲρ τινος

ἀντιθέτου προσφυῶς εἶποι ἂν κατὰ τὸν Μηριόνην πρὸς τινα τὸ «γινώσκεις δὲ καὶ αὐτός, ὅτι οὐκέτι κάρτος» τῶνδε. ὅμοιον δὲ καὶ τὸ οὐδ' ἔλαθεν ὅδε τις, ὅτε δὴ τῷ δεῖνι δίδου ἑτεραλκέα νίκη. ὡσαύτως καὶ Αἴαντος τό· ὦ πόποι, ἤδη μὲν ἂν καὶ ὄς μάλα νήπιός ἐστι, γνοίη ὅτι τοῖσδε θεὸς αὐτὸς ἢ πατὴρ αὐτὸς ἀρήγει. (η. 629–33) Ἐν τούτοις δὲ καὶ σημεῖον θεομηνίας ὁ Αἴας κρίνει τὸ τοὺς μὲν Ἀχαιοὺς ἀστοχεῖν ἀφιέντας, Τρώας δ' ἐπιτυγχάνειν. Φησὶ γὰρ «τῶν μὲν πάντων βέλε' ἄπτεται, ὅς τις ἀφίει ἢ κακὸς ἢ ἀγαθός, θεὸς δ' ἔμπης πάντα ἰθύνει. ἡμῖν δ' αὐτῶς πᾶσιν ἐτώσια πίπτει ἔραζε». τοῦτο δὲ καὶ εἰς λοιπὰς παρωδηθήσεται πράξεις, ἐν αἷς 4.102 παραδόξως θάτερον τῶν μερῶν εὐτυχεῖ κατὰ τοῦ ἐτέρου. (η. 631) Τὸ δὲ ἄπτεται, ὃ δύναμιν ἔχει τοῦ ἐπιτυγχάνειν καὶ βάλλειν, τοῖς Ἀχαιοῖς προσκολλᾶται. οὐ γὰρ Τρώων ἄπτεται τὰ βέλη, ἀλλὰ τὰ Τρωϊκὰ βέλη ἄπτεται τῶν Ἀχαιῶν. ἔστι γοῦν ὁ τρόπος ἀμφιβολία. Τὸ δὲ «ὄς τις ἀφίει» πρὸς ἀκρίβειαν ἐρρέθη. οὐ γὰρ πάντων Τρώων ἐνεργὰ τὰ βέλη, μόνα δὲ τὰ τῶν ἀφιέντων. (η. 632) Ἀκριβῶς δὲ εἴρηται καὶ τὸ «ἢ κακὸς ἢ ἀγαθός», ἡγουν ἢ ἄνανδρος ἢ ἀνδρεῖος. ξενίζει γὰρ οὐ τὸ τοὺς ἀγαθοὺς εὐστοχεῖν, ἀλλ' ὅτι καὶ οἱ κακοί. δοκεῖ δὲ ἐντεῦθεν εἰληφθαι καὶ τὸ ἀγαθὸς σκυτεύς, ὃ εὐτεχνος, καὶ ὅσα τοιαῦτα. οὕτω γὰρ καὶ στρατιώτης ἀγαθός, ὃ τῆς κατ' αὐτὸν τέχνης εὖ ἔχων. (η. 633) Τὸ δὲ «αὐτῶς» καὶ τὸ «ἐτώσια» ἐφερμηνεύουσιν ἄλληλα. Τὸ δὲ «πίπτει ἔραζε» ἀνάπαλιν ἔχει πρὸς τὸ ἄπτεται. τὰ γὰρ ἀπτόμενα βέλη οὐ κάτω πίπτει, ἀλλὰ τοῖς βαλλομένοις ἐναπομένει. (η. 634 ς.) Ὅτι συνασπιζόντων λόγος τὸ «ἀλλ' ἄγες' αὐτοὶ φραζώμεθα μῆτιν ἀρίστην, ὅπως χάσμα φίλοις ἐτάροισι γενώμεθα νοστήσαντες». Αἴαντος δὲ καὶ τοῦτο λόγος, ὃς καὶ φθάσας ἔφη πρὸς Μενέλαον οὐ τόσον περιδεδιέναι τοῦ νεκροῦ Πατρόκλου, ὅσον περὶ τῆ ἑαυτοῦ καὶ τῆ τοῦ Μενελάου κεφαλῆ. (η. 636) Ὅρα δὲ ὅτι ἀλλαχοῦ μὲν χάσμα τὸ ἐπίχαρμα καὶ ὁ γέλως, οἷον «χάσμα δυσμενέεσσιν», ἐνταῦθα δὲ ἡ λέξις τὴν ἐξ ὀρθοῦ ἡδονὴν δηλοῖ, ὅπερ ἀλλαχοῦ περιφράζων τις ἔφη· ὡς σύ τε εὐφρήνης πάντας τοὺς σοὺς, ἐγὼ δ' εὐφρανῶ τοὺς ἐμούς. (η. 639) Ἐνταῦθα δὲ κεῖται καὶ ἡ δηλωθεῖσα καὶ ἀλλαχοῦ ἀμφίβολος ἔννοια τὸ «ἐν νηυσὶ πεσεῖσθαι». φησὶ γὰρ «χάσμα», ὡς ἐρρέθη, «ἐτάροισι γενώμεθα, οἷ που δεῦρ' ὀρόωντες οὐ φασιν Ἐκτορος μένος καὶ χεῖρας ἀάπτους σχήσεσθαι, ἀλλ' ἐν νηυσὶ μελαίνησι πεσεῖσθαι». δι' οὗ δηλοῦται ἢ τὸ ἐν ναυσὶ πεσεῖσθαι τοὺς Ἀχαιοὺς θανόντας ἢ τὸν Ἐκτορα ἐμπεσεῖσθαι, ὃ ἔστι βιαστικῶς ἐπελθεῖν, ταῖς ναυσίν. (η. 640–2) Ὅ δὲ ταῦτα εἰπὼν Αἴας ἐπάγει κατ' ἀνάγκην ἐν σχήματι ἐνδιαθέτω κατ' εὐχὴν καὶ τὸ «εἴη δ' ὄς τις ἐταῖρος ἀπαγγεῖλειε τάχιστα Πηλεΐδῃ. ἐπεὶ οὐ μιν ὄϊομαι οὐδὲ πεπύσθαι λυγρῆς ἀγγελίης ὅτι οἱ φίλος ὦλεθ' ἐταῖρος». εὐχεται δὲ ὁ ἥρωες οὕτω οἷα μὴ δυνάμενος ὡς ἐν σκότῳ μαχόμενος εὐρεῖν τοιοῦτον ἄγγελον. Ἐνθα ὅρα τὸ «ὄς τις ἐταῖρος ἀπαγγεῖλειε», προεκθετικὸν ὄν. οὐ γὰρ ἐχρῆν τὸν τυχόντα σταλῆναι 4.103 τῷ Ἀχιλλεῖ ἄγγελον τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ τινα φίλον. διὸ καὶ σταλήσεται ὁ καλὸς Ἀντίλοχος. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «εἴη δ' ὄς τις ἐταῖρος ἀπαγγεῖλειε» μιμησάμενος τῶν τις μεθ' Ὀμηρον ἔφη τὸ ἀλλ' ἐνταῦθα τῷ φόβῳ εἴημεν, ἢ ἀλλ' ἐνταῦθα τῶν φόβων εἴημεν, δι' οὗ περιπέφρασαι τὸ ἀλλὰ φοβηθεῖμεν. (η. 641) Τὸ δὲ «πεπύσθαι» γενικῆ συνήθως καὶ αὐτὸ συντέτακται. (η. 642) Ὅτι ὁ Αἴας ἐφράσατο μὲν μῆτιν ἀρίστην ἀπελθεῖν τινα ἐταῖρον τῷ Ἀχιλλεῖ, ὃς, καθὰ προσεχῶς εἴρηται, «ἀπαγγεῖλειε λυγρὴν ἀγγελίην, ὅτι οἱ φίλος ὦλεθ' ἐταῖρος», ὃ κατωτέρω φησὶ «πολὺ φίλτατος ὦλεθ' ἐταῖρος», ἀυξήσας τὸ τε «πολύ» δι' ὑπερθέσεως καὶ αὐτὸ πάλιν τὴν ὑπέρθεσιν διὰ τοῦ «πολύ». (η. 643–7) Ἐπεὶ δὲ οὐ πῆ δύναται ἰδεῖν τινα τοιοῦτον Ἀχαιῶν διὰ τὸν ἐν τῷ περιέχοντι βαθύν, ὡς προεῖρηται, ἀέρα, ἦτοι ζόφον, «ἥερι γάρ, φησὶ, κατέχονται ὁμῶς αὐτοὶ τε καὶ ἵπποι», εὐχεται δακρυχέων «Ζεῦ πάτερ, ἀλλὰ σὺ ῥῦσαι ὑπ' ἥερος υἱᾶς Ἀχαιῶν, ποιήσον δ' αἶθρην, δὸς δ' ὀφθαλμοῖσιν ἰδέσθαι, ἐν δὲ φάει καὶ ὄλεσον· ἐπεὶ νύ τοι», ἡγουν δὴ σοι, «εὐᾶδεν», ὃ ἔστιν ἠρεσεν, «οὕτως», [καὶ μὴ δηλαδὴ ἐν νυκτὶ ταύτῃ ὀλέσης, ἢ γαίηθεν ὄρωνεν, οὐ μὴν ἄνωθ' ἐν ποθεν,

κατὰ τὸ «ὀρώρει δ' οὐρανόθεν νύξ».] (η. 648–50) Καὶ ὁ Ζεὺς–οὐ γὰρ διαπίπτειν εὐλογος οἶδεν εὐχή–»ὀλοφύρατο δακρυχέοντα. αὐτίκα δ' ἠέρα σκέδασεν», ἤγουν τὸ πάχος τοῦ νέφους διέλυσε, «καὶ ἀπῶσεν ὀμίχλην, ἥλιος δ' ἐπέλαμψε, μάχη δ' ἐτὶ πᾶσα φαάνθη». (η. 650) Καὶ ὄρα τὸ «πᾶσα». τὰ πρὸ τούτου γὰρ οὐ πᾶσα πεφώτιστο, καθὰ προδεδήλωται. (η. 646) Αἴθρην δὲ τὴν λάμψιν λέγει, τὴν εὐδίαν, τὴν αἰθρίαν, ἣν καὶ αἰθέρα εἰπεῖν ἔφθη ἐν τῷ «εὐκῆλοι πολέμιζον ὑπ' αἰθέρι». Δῆλον δὲ ὡς ἐνταῦθα φανερώς ἀντιδιείλεν ἀλλήλαις τὴν ἠέρα καὶ τὴν αἴθρην, εἰπὼν «ῥῦσαι ὑπ' ἠέρος, ποιήσον δ' αἴθρην». τούτων δὲ τὴν μὲν ἠέρα ἐπὶ πλέον διασαφῶν ἔφη «ἠέρα μὲν σκέδασεν», ἤγουν ἀπῶσεν ὀμίχλην, τὴν δὲ αἴθρην ἀναπτύσσων εἶπεν «ἐν δὲ φάει καὶ ὄλεσσον», ὡς τῆς ἠέρος οἷα ὀμιχλώδους, μὴ ἐχούσης φάος, εἶγε κατέχει ὁμῶς ἄνδρας τε καὶ ἵππους, καὶ δι' εὐχῆς ἔστι ῥυσθῆναι ὑπ' ἠέρος υἱας Ἀχαιῶν. ἔτι δὲ καὶ ἄλλως, «ἥλιος δ' ἐπέλαμψε», καὶ πάλιν «μάχη δ' ἐπὶ πᾶσα φαάνθη», ὡς τῆς ἠέρος μὴ τοιαύτης οὕσης. Γίνεται δὲ ἡ αἴθρη ἀπὸ τοῦ αἰθήρ αἰθέρος, ὡς γαστέρος γάστρη, πατέρος πάτρη. Τὸ δὲ «ὀφθαλμοῖσιν ιδέσθαι» πρὸς διαστολήν καὶ νῦν ἐρρέθη, 4.104 ἐπεὶ καὶ κατὰ νοῦν ἡ αἴθρη ὁράται κατὰ τὸ πέριξ οὐδαμοῦ πάσης γῆς νέφος ἦν, ἀλλ' ὀξεῖα ἡλίου, ὡς προερρέθη, αὐγῆ. καὶ ἄλλως δὲ μᾶλλον ἀπλούστερον τὸ «δὸς δ' ὀφθαλμοῖσιν ιδέσθαι», ταυτόν ἐστι τῷ δὸς ἡμῖν βλέπειν, ὡς νῦν γε ἀβλεπτοῦμεν διὰ τὸ τῆς ἠέρος, εἴτ' οὖν ὀμίχλης, παχύ. (η. 647) Τὸ δὲ «ἐν φάει καὶ ὄλεσσον» παροιμιῶδες γέγονεν ἐπὶ τῶν εὐχομένων μὴ ἀκράτοις κακοῖς περιπεσεῖν, ἀλλὰ καὶ ἀγαθόν τι παραμεμίχθαι αὐτοῖς. [Οὕτω ἐν Ὀδυσσεΐα ἠῦκται τὸ «ιδόντα με τὰ φίλτατα λίποι αἰών». οὕτω τις ὀλλύμενος ἐν ὕδατι εὐχεται κατὰ γῆν τοῦτο παθεῖν. οὕτω παράσιτος νῆστις θνήσκων εὐξαιτ' ἂν κόρω διαρραγῆναι. ὁ τοιοῦτος νοῦς καὶ παροιμίαν προήγαγε τὸ «ἐξ ἀξίου ξύλου καὶ ἀπάγξασθαι», ἣς μέμνηται καὶ ὁ Κωμικός.] Τὸ δὲ «εὐάδεν» ἢ κατὰ διάλυσιν ἀπὸ τοῦ ἠδω γίνεται ὁμοίως τῷ ἦξεν, ἔαξε, ἦγη, ἔαγη, ἦλω, ἔαλω, ἢ κατὰ συστολήν ὡς τὸ «ἄδε δ' Ἐκτορι μῦθος» καὶ Ἀττικῶς ἔαδε μετὰ δασείας, καὶ πλεονασμῷ τοῦ ἠδω εὐάδεν Αἰολικῶς μετὰ ψιλῆς, ὡς τὸ ἔκηλος εὐκῆλος, ὄρος οὖρος. (η. 651) Ὅτι τὸ εἰπεῖν καὶ αἰτιατικῆ συντάσσεται ὡς ἐν ἄλλοις, οὕτω καὶ ἐν τῷ «καὶ τότ' ἄρ Αἴας εἶπε βοὴν ἀγαθὸν Μενέλαον», ἤγουν προσεῖπε, προσεφώνησε, καὶ δοτικῆ ἐν τῷ «ὄτρυνον Ἀχιλλῆϊ δαΐφροني εἰπεῖν», ὃ ἐστὶν ἀπαγγεῖλαι. (η. 65763) Ὅτι τὸν Μενέλαον ἐκ τοῦ Πατρόκλου βραχὺ μεταστάντα λέοντι παραβάλλει, ὃς ἀπὸ μεσαύλοιο, φησίν, ἄπεισιν, «ἐπεὶ ἄρ κε», ἤγουν ἐπειδάν, «κάμησι κύνας τ' ἄνδρας τ' ἐρεθίζων, οἳ τέ μιν οὐκ εἰῶσι βοῶν ἐκ πῖαρ ἐλέσθαι πάννηχοι ἐγρήσσοντες. ὃ δὲ κρειῶν ἐρατίζων ἰθύνει», ἢ μάλιστα «ἰθύει», «ἀλλ' οὐ τι πρήσσει, θαμέες γὰρ ἄκοντες ἀντίοι», ἢ ἀντίον, «ἀΐσσουσι θρασειῶν ἀπὸ χειρῶν καιόμεναί τε δεταί», ὃ ἐστὶ λαμπάδες ἐκ δάδων ἢ ἀπλῶς ξύλων, ὡς προγέγραπται, καὶ ἐξῆς. ταῦτολογεῖ γὰρ συνήθως κἀνταῦθα ὁ ποιητὴς οἷα σχεδιάζων. (η. 665 ς.) Ὅτι δὲ πρὸς τὸ ἀκούσιον τῆς ἀπελεύσεως εἴρηται ἢ 4.105 παραβολή, δηλοῖ τὸ «ὡς ἀπὸ Πατρόκλου Μενέλαος ἦϊε πόλλ' ἀέκων», οἷα δεδιῶς περὶ Πατρόκλω. (η. 670–2) Διὸ καὶ ἀπιὼν σκέψασθαι ποῦ ποτ' ἂν εἴη Ἀντίλοχος, καθὰ συνεβούλευσεν ὁ μέγας Αἴας, ἐπέτελλε Μηριόνῃ τε καὶ Αἰάντεσσι τοιαῦτα «νῦν τις ἐνηείης Πατροκλῆος δειλοῖο μνησάσθω, πᾶσι γὰρ ἐπίστατο μείλιχος εἶναι, ζωὸς ἐὼν. νῦν αὖ θάνατος καὶ μοῖρα κυχάνει», ἢ κατὰ θάνατον δηλαδὴ. (η. 671) Καὶ ὄρα τὸ «ἐπίστατο», δι' οὗ ἐκ μαθήσεως ὡς καὶ ἀλλαχοῦ τὰς ἀρετὰς ὁ ποιητὴς περιγίνεσθαι καὶ ἐπιστήμας τινὰς εἶναι παραδίδωσιν. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐπελέξατο Αἴας τὸν Ἀντίλοχον ἄγγελον τῷ Ἀχιλλεῖ, οὐμόνον ὡς ταχύν, ἵνα θᾶσσον ἰὼν εἴπη τῷ Ἀχιλλεῖ, ὅτι οἱ πολὺ φίλτατος, ὡς δεδήλωται, ὤλεθ' ἑταῖρος, ἀλλὰ καὶ ὡς ἑταῖρον ἐκείνῳ. ὁ γὰρ τοιοῦτος συμπαθῆναιτο ἂν τῷ Ἀχιλλεῖ καὶ πενθοῦντα παραμυθῆσεται. (η. 658) Ἰστέον δὲ ὅτι τοῦ «ἄνδρας ἐρεθίζων» οὐκ ἔστι καιριωτέραν λέξιν εἰπεῖν. δηλοῖ δὲ τὸ κινεῖν εἰς ἔριν θυμικὴν. (η. 659) Τὸ δὲ «ἐξελέσθαι», ὃ ἐστὶν ἐπιλέξασθαι, τὸ ἐν βουσί πῖαρ,

λέοντος ἴδιον, ὡς πρὸ ὀλίγου μὲν ἐδηλώθη ἐν τῷ «βοῶν ἢ τις ἀρίστη», ἀλλαχοῦ δὲ ἐν τῷ «ὑπ' ἐκ μήλων αἰρεύμενοι». (η. 660) Ἐν δὲ τῷ «ὃ δὲ κρειῶν ἐρατίζων» ἐπαναληπτικὸν τὸ ἄρθρον ἐστίν, ἵνα λέγη, ὅτι ὁ λέων ἐπειδὴν κάμη κύνας καὶ ἄνδρας ἐρεθίζων κωλύοντας, αὐτὸς δὴ ποιεῖ τάδε. Τὸ δὲ «κρειῶν ἐρατίζων» περίφρασις ἐστὶ τοῦ πεινῶν. (η. 661) Τὸ δὲ ἰθύνει ὁμώνυμος οὕσα λέξις πολλαχοῦ ἰθύειν λέγεται δίχα τοῦ ἄν. (η. 670) Ὁ δὲ ἐνήης ὁ αὐτὸς τῷ μειλίχῳ ἐστίν, ὡς δηλοῖ ἐπαχθὲν τὸ «πᾶσι γὰρ ἐπίστατο μείλιχος εἶναι», ὃ μετὰ τῶν ἐξῆς οἶκτον κινεῖ ἐπὶ νεκρῷ. (η. 671) Ὅρα δὲ τὸ «ἐπίστατο» ἀκριβῶς φρασθέν. τὸ γὰρ ἠπίστατο οὐκ ἀναλόγως ἔχει καθὰ οὐδὲ 4.106 τὸ ἠμελλεν οὐδὲ τὸ ἠβούλετο. διέστρεψε δὲ τὰ τοιαῦτα ἢ χρῆσις τοῦ διηκόνησε. καὶ ἐκεῖ γὰρ τὸ μετὰ τὴν ἄρχουσαν κείμενον ἦτα παραδοξίαν ἔχει τινά. (η. 670) Τὸ δὲ «νῦν» ἐπίρρημα δις ἐν τοῖς ῥηθεῖσι λεχθέν, ἀνεπαχθῶς ταυτολογεῖ καὶ αὐτό. (η. 670 ς.) Ὅτι δὲ ἐνήης καὶ μείλιχος ὁ Πάτροκλος, καὶ ὅτι ὁ μείλιχος καὶ μειλίχιος λέγεται, καὶ ὅτι τὸ δειλός ἐπὶ οἴκτῳ ἐρρέθη, οὐ μὴν ἐπὶ ψόγῳ, δῆλόν ἐστιν. (η. 673–8) Ὅτι Μενέλαος ιδέσθαι θέλων, εἴ που ζωὸς ἔτι ἐστὶν Ἀντίλοχος, ἀπέβη «πάντοσε παπταίνων ὡς τ' αἰετός, ὃν ῥά τέ φασι δόξυτατον δέρκεσθαι ὑπουρανίων πετεηνῶν, ὃν τε καὶ ὑψόθ' ἐόντα πόδας ταχὺς οὐκ ἔλαθε πτώξ θάμνω ὑπ' ἀμφικόμῳ κατακείμενος, ἀλλὰ τ' ἐπ' αὐτῷ ἔσσυτο, καὶ τέ μιν ὦκα λαβῶν ἐξείλετο θυμόν». (η. 679–81) Εἶτα φιλητικῶς ἀποστρέφων τὴν ἀπόδοσιν καὶ πρὸς τὸν Μενέλαον, ἐξ οὗ καὶ τὴν ῥαψωδίαν ταύτην οἱ Ὀμηρικοὶ ἐπέγραψαν ζηλωταί, φησὶν «ὡς τότε σοί, Μενέλαε διοτρεφές, ὅσσε φαεινῶ πάντοσε δινεῖσθην, εἴ που Νέστορος υἱὸν ζῶοντα ἴδοιο». (η. 702 ς.) Καὶ μετ' ὀλίγα δὲ ἀποφατικῶς ἀποστρέφει ἐν τῷ «οὐδ' ἄρα σοί, Μενέλαε, ἠθελε θυμὸς τειρομένοις ἐτάροισιν ἀμύνειν», φιλῶν καθὰ τὸν Πάτροκλον, οὕτω καὶ τὸν Μενέλαον, ὡς καὶ αὐτὸν ὁμοίως ἐκείνῳ ἐνήη. Καὶ ὅρα καὶ τὴν ῥηθεῖσαν παραβολὴν οὐχ' ἀρμόττουσαν οὐδ' αὐτὴν ὄλην ὄλω τῷ ὑποκειμένῳ. οὐ γὰρ δήπου καθάπερ ὁ ἀετός θυμὸν ἐξείλετο πτωκός, ὃν εἶδεν, οὕτω καὶ Μενέλαος ἰδὼν ἀνελεῖ τὸν Ἀντίλοχον, ἀλλὰ τὸ «ὦκα λαβῶν ἐξείλετο θυμόν» πρὸς μόνην ἀναπλήρωσιν κεῖται ζωϊκῆς ἱστορίας, ὃ καὶ ἐν ἄλλοις γίνεται. πάνυ δὲ τὴν ὀξυπῖαν τοῦ ζῶου ἠύξησεν, εἴτ' οὖν τὸ ὀξυδερκές, ὃ ὑποβάλλει Ὅμηρος εἰπεῖν συνθέτως ἐκ τοῦ ὀξύτατον δέρκεσθαι, εἶγε καὶ ὑψόθι ὡν ὄρα τὸν πτώκα βραχύν τε ὄντα καὶ γεώδη τὴν χροάν καὶ ὑπὸ θάμνω ἀμφικόμῳ κρυπτόμενον. (η. 674) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «πάντοσε παπταίνων», ἐρμηνεία ἐστὶ τοῦ σκέπτεσθαι, ὅπερ πρὸ ὀλίγων ὁ Αἴας εἶπεν ἐν τῷ «σκέπτεο νῦν Μενέλαε». (η. 679 ς.) Τοῦ δὲ πάντοσε παπταίνειν περιφραστικώτερον τὸ ὅσσε 4.107 φαεινῶ πάντοσε δινεῖσθαι. οὐκ ἂν γὰρ τοῦτο εἶη πόρρω τοῦ παπταίνειν. αὐτό τε γὰρ συνθέτως τὸ πάντη διαπετᾶν τὴν ὄψιν δηλοῖ, καὶ τὸ πάντοσε δινεῖν τὴν ὄψιν τὴν αὐτὴν σημασίαν ἔχει. (η. 674) Ὅρα δὲ καὶ τὸ «φασίν» οὐ διστακτικῶς ῥηθέν, ὡς ἐν ἄλλοις, ἀλλὰ τὴν ἐκ τῆς ἱστορίας πίστιν δηλοῦν, ὡς οὐκ αὐτοῦ δὴ τοῦ ποιητοῦ μόνου τοῦτο παραδιδόντος, ἀλλὰ πάντων, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὕτω λεγόντων. (η. 676) Τὸ δὲ «πτώξ» ἐνταῦθα μὲν ἐλλιπῶς ἐρρέθη, ἀλλαχοῦ δὲ κατὰ τὸ πλήρες «πτώκα λαγῶν» λέγει. οὕτω καὶ βροτὸν μὲν τις εἰπὼν οὐκ ἐντελῶς ἔφη, πλήρες δὲ τὸ «βροτὸς ἀνήρ», ὃ ἐστὶ φθαρτός, κατὰ τὸ «βροτοὶ ἄνδρες», καθὰ καὶ λαγῶς πτώξ, ὁ ὑποπτήσων καὶ δειλός. (η. 677) Ἀμφίκομος δὲ θάμνος ἢ δασεῖα ὡς πάντοθεν κομῶσα, ἥτις δι' αὐτὸ καὶ θάμνος λέγεται ὡς ἀπὸ τοῦ θαμά ἐπιρρήματος. τὴν δὲ τοιαύτην οἱ ῥήτορες καὶ ἀμφιλαφῆ λέγουσιν, ὡς ἐν ἄλλοις εἴρηται. τὸ μέντοι «ἀμφιδάσεια» ἢ κόρυς ἀπεκληρώσατο. τὸ δὲ «κατακείμενος» ἐπίτασις ἐστὶ τοῦ κείμενος, ὡς τοῦ πτωκὸς πάνυ διὰ δειλίαν συνάγοντος ἑαυτὸν καὶ συστέλλοντος. Τὸ δὲ «ἐπ' αὐτῷ ἔσσυτο» ἀντὶ τοῦ κατ' αὐτοῦ. ἐναντίωσιν γὰρ κἀνταῦθα ἢ ἄντ' αὐτῷ δηλοῖ πρόθεσις. (η. 681) Τὸ δὲ «ἴδοιο σύνηθες Ὀμήρω, παρ' ᾧ καὶ τὸ ἴδωμαι καὶ τὸ ἴδηται καὶ τὰ τοιαῦτα. (η. 682 ς.) Ὅτι στρατηγικὸν τὸ «τὸν δ' ἐνόησεν ἐν μάχῃ θαρσύνονθ' ἐτάρους καὶ

ἐποτρύνοντα μάχεσθαι». (η. 685 ς.) Ὅτι τὸ «ἄγε δεῦρο διοτρεφές, ὄφρα πύθῃαι λυγρῆς ἀγγελίης, ἢ μὴ ὄφελλε γενέσθαι», ὃ δὴ φησι Μενέλαος πρὸς Ἀντίλοχον, λεχθείη ἂν ἐπὶ δυσχεροῦς ἀκούσματος. (η. 687–9) Τὸ δὲ ἐφεξῆς, τὸ «ἤδη μὲν σε καὶ αὐτὸν οἶομαι εἰσορόωντα γινώσκειν, ὅτι πῆμα θεὸς ἡμῖν κυλίνδει», ἄνωθεν δηλαδὴ ποθεν, νίκη δὲ τῶν δεῖνα, οἷον Τρώων, λεχθήσεται ποτε ὑπὸ νικωμένου μέρους ἢ ἄλλως βλαπτομένου ὑπὸ τινων. Βαρυτόνως δὲ καὶ νῦν τὸ «κυλίνδει» ἀναγινώσκει Ἀρίσταρχος. ὅθεν καὶ τὸ κυλινδόμενος καὶ κυλίνδεται καὶ «μέγα κῦμα κυλίνδων». ἐκ τοιούτου δὲ ῥήματος καὶ τὸ σχῆμα ὁ κύλινδρος. (η. 689–90) Τὸ δὲ «πέφαται δ' ἄριστος» ὁ δεῖνα, «μεγάλη δὲ ποθή» τοῖς ἑαυτοῦ τέτυκται, θάνατον ἀριστεῶς φράζει, ὁποῖός 4.108 τις ἐνταῦθα ὁ Πάτροκλος. αὐτὸ δὲ τὸ «πέφαται δ' ἄριστος» γράφεται καὶ «πέφαται δ' ὠρίστος». Ἔνθα παρατηροῦσιν οἱ παλαιοί, ποσάκις εἰπὼν ὁ ποιητὴς περὶ ἀναιρέσεως Πατρόκλου οὐδαμοῦ ἐφάνη προσκορῆς. ἐν γὰρ τῷ π ἔφη «δούπησε δὲ πεσῶν, μέγα δ' ἦκαχε λαὸν Ἀχαιῶν», καὶ «πολέας πέφνοντα Μενoitίου ἄλκιμον υἱὸν Ἐκτωρ σχεδὸν ἔγχρῃ θυμὸν ἀπηῦρα». ἐν δὲ τῇ ῥῶ ταύτῃ ῥαψωδίᾳ «τοίου θεράπων πέφαται ἀνέρος, ὃς μέγ' ἄριστος», καὶ «ἐταῖρον ἔπεφνε ἐνηέα τε κρατερόν τε», καὶ «ὅτι οἱ φίλος ὤλετο καὶ ἐταῖρος», καὶ μετ' ὀλίγα «καὶ οἱ πολὺ φίλτατος ὤλετο ἐταῖρος», καὶ «πᾶσιν ἠπίστατο μείλιχος εἶναι, νῦν αὖ θάνατος καὶ μοῖρα κιχάνει», καὶ «κεῖται Πάτροκλος», καὶ τὰ ἐξῆς. Σημείωσαι οὖν καὶ τὸ ἐν τούτοις πολυειδὲς τοῦ ποιητοῦ καὶ διὰ τοῦτο ἀπροσκορές. ἔθος δὲ ὑψοῦν τοὺς κατοικομένους ἐπαίνοις καὶ πέρα πολλάκις τοῦ ἀληθοῦς. Μενέλαος οὖν ἄρτι τὸν Πάτροκλον ἄριστον Ἀχαιῶν λέγει ἐν τῷ «πέφαται ἄριστος Ἀχαιῶν Πάτροκλος». Ἀχιλλεὺς δὲ Μυρμιδόνων ἄριστον ἐρεῖ αὐτόν. καὶ ἀληθεύει μὲν αὐτῶν οὐδέτερος. οὔτε γὰρ Ἀχαιῶν ἀπλῶς ἄριστος ὁ Πάτροκλος, ἀλλ' οὐδὲ Μυρμιδόνων ἄριστος, εἶγε Μυρμιδῶν καὶ ὁ Ἀχιλλεύς. ἀναιδέστερον δὲ ὅμως τὸ τοῦ Μενελάου ψεῦσμα. εἰ δὲ Μυρμιδόνας νοήσομεν τὴν τῶν Μυρμιδόνων στρατιάν, ἦτοι τὸν δῆμον, καὶ Ἀχαιοὺς μόνους τοὺς Μυρμιδόνας κατὰ τὸ «Μυρμιδόνες δὲ καλεῦντο καὶ Ἕλληνες καὶ Ἀχαιοί», ἀληθεύουσι καὶ ὁ Μενέλαος καὶ ὁ Ἀχιλλεύς. τῆς γὰρ τῶν Μυρμιδόνων στρατιᾶς δοκεῖ ἄριστος εἶναι ὁ Πάτροκλος. Ὅρα δὲ ὅτι «πέφανται» μὲν μετὰ τοῦ ν τὸ πεφανέρωται ἀπὸ τοῦ φαίνω, «πέφαται» δὲ δίχα τοῦ νῦ τὸ πεφόνευται ἀπὸ τοῦ φάω φῶ, ἐξ οὗ τὸ φνῶ καὶ πέφνω, ἢ καὶ ἀπὸ τοῦ φάζω, ἀφ' οὗ καὶ τὸ σφάζειν προσλήψει τοῦ σ. [Ἰστέον δὲ ὅτι φῶ οὐ μόνον τὸ λέγω καὶ τὸ φαίνω καὶ τὸ 4.109 φονεύω, ἀλλὰ καὶ τι εἶδος πυρώσεως. καὶ ἐκ τοῦ τοιούτου παράγωγον εἶναι δοκεῖ τὸ φώζω, ἐξ οὗ παρὰ τῷ Κωμικῷ φῶδες τὰ ἀποκαύματα, καὶ παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ δὲ τὸ «ἦσθιον πεφωσμένας ἰσχάδας».] (η. 694) Ὅτι στυγεῖν οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ μισεῖν καὶ ἐπὶ τοῦ φρίσσειν, ὡς τὸ «κατὰ δ' ἔστυγεν αὐτήν», ὅθεν καὶ ὁ στυγητός καὶ ὁ στυγερός, ὡς τὸ «στυγέει δὲ καὶ ἄλλος», ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ λυπεῖσθαι, ἀφ' οὗ πλεονασμῶ τοῦ νῦ καὶ παραγωγῇ καὶ τὸ στυγνάζειν καὶ ὁ στυγνός. Ἀντίλοχος οὖν μαθὼν θανεῖν τὸν Πάτροκλον «κατέστυγε μῦθον ἀκούσας», ὃ ἔστιν ἐστύγνασεν. (η. 695 ς.) Εἶτα ἐπάγει ὁ ποιητὴς ἀκολούθως, ὅσα τις ἀγαθὸς ἐταῖρος πάθοι ἂν, εἰ μάθοι ἐταίρου φίλου θάνατον, καὶ φησι «δὴν δέ μιν ἀμφασίη ἐπέων λάβε, τῷ δέ οἱ ὅσσε δακρυόφιν πλησθεν, θαλερὴ δέ οἱ ἔσχετο φωνή». Καὶ ὅρα ὅπως κατὰ τοὺς παλαιοὺς πανταχόθεν ὑπέδειξε τὸ πολὺ τοῦ πένθους, ἐκ τῆς στυγνότητος, ἐκ τῶν δακρῶν, ἐκ τῆς σιωπῆς, μάλιστα δ' ἐκ τοῦ μὴ πυθέσθαι τὰ περὶ τοῦ θανάτου. καὶ ἔστι τῷ Ἀντιλόχῳ, φασίν, οἰκτροτέρα λόγου παντὸς ἢ σιγῆ. οὐδὲ γὰρ ἔσχε τὸν τρόπον τοῦ θανάτου ἐρωτῆσαι οἷα συγκεχυμένος τῷ πένθει καὶ τὴν φωνὴν ἐπισχεθεῖς. ὅτι δὲ ἡ ἀμφασία, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐδηλώθη, στομφασμοῦ χάριν προσέλαβε τὸ ἀμετάβο 4.110 λον, δῆλον. ἄλλως γὰρ εἶχεν ἐκταθῆναι εἰς ἀπαρτισμὸν δακτύλου ἢ στέρησις, ὡς καὶ ἐν τῷ ἀθάνατος καὶ ἀκάματος γέγονε. Τὸ δὲ «ἐπέων» περιττῶς κεῖται. ἦρκει γὰρ σιωπὴν καὶ αὐτοῦ δίχα ἢ ἀμφασία δηλῶσαι. (η. 698 ς.) Ὅτι Ἀντίλοχος θέων εἰς Ἀχιλλεῖα τὰ

οἰκεῖα τεύχεα ἔδωκεν ἀμύμονι Λαοδόκῳ ἐταίρῳ, οὐ μόνον ἵνα ἐλαφρῶς ἔχη θέειν, ὡς καὶ Ὀδυσσεὺς ἐν τῇ βῆτα ῥαψωδίᾳ τὴν χλαῖναν ἀποβαλὼν, ἀλλὰ καὶ ἵνα ἰνδαλλόμενος δοκῇ παραμένειν τῷ πολέμῳ, καθά φασιν οἱ παλαιοί. ἐνταῦθα δὲ Ὅμηρος καὶ περιφράζων ἠνίοχόν φησιν «ὅς οἱ σχεδὸν ἔστρεφε μώνυχας ἵππους». (η. 700 ς.) Ὅτι ἐπὶ τοῦ κατὰ σπουδὴν ἀγγελουῦντος σκυθρωπὰ ῥηθήσεται τὸ «τὸν μὲν δακρυχέοντα πόδες φέρον, κακὸν ἔπος ἀγγελέοντα». ἐκ δὲ τοῦ «κακὸν ἔπος ἀγγελέοντα» σύγκειται παρὰ τοῖς ὕστερον ὁ κακάγγελος. εἰς δὲ τὸ «πόδες φέρον» φασὶ καὶ νῦν οἱ παλαιοί, ὡς ἔθος Ὀμήρῳ οὕτω φράζειν ἐπὶ τῶν κατὰ σπουδὴν θεόντων, ὡς μὴ κινούντων τοὺς πόδας, ἀλλὰ φερομένων ὑπ' αὐτῶν ὡς οἷα ὑπὸ τινῶν πτερῶν. ἕτεροι δὲ ἀστείως τοῦτο ἐπὶ τοῦ Ἀντιλόχου ἐνόησαν ἀντὶ τοῦ ἀράμενον αὐτὸν τὸ πένθος ὦχετο. εἰκότως δέ, φασίν, οὐκ ἐφ' ἄρματος ἄπεισιν Ἀντίλοχος, περὶ οὗ ταῦτα λέγεται. ταπεινὰ γὰρ ἀγγελεῖ. εἰ δὲ νομίζουσι τῷ γέροντι πατρὶ Νέστορι καταλιπεῖν αὐτό, εἴ που φεύγειν δεήσειε, καὶ ἄλλως δέ, εἰ τὰ τεύχεα πρὸς τὸ δοκεῖν παρεῖναι τῇ μάχῃ ἀφήκε, πολλῶ πλέον τὸ ἄρμα. (η. 705) Ὅτι ἀνεῖναι κἀνταῦθα τὸ ἀναπεῖσαι. φησὶ γὰρ ὅτι Ἀντιλόχου ἀπελθόντος αὐτὸς μὲν ὁ Μενέλαος ἀμύνειν τειρομένοις τοῖς Πυλίοις οὐκ ἔσχεν, ἔσπευδε γὰρ ἐπὶ Πατρόκλῳ βῆναι, τὸν δὲ Νεστορίδην Θρασυμήδην αὐτοῖς ἀνήκεν. οὐ γὰρ ἦν στρατηγικὸν ἀνάρχους ἀφεῖναι τοὺς Πυλίους τῇ πρὸς Ἀχιλλέα τοῦ Ἀντιλόχου ἀποστολῇ. (η. 703 ς.) Ἐνταῦθα δὲ καὶ ὡς λίανχρήσιμον εἰς μάχην τὸν Ἀντίλοχον ἱστορῶν φησιν «ἀπῆλθεν, μεγάλη δὲ ποθὴ Πυλίοισιν ἐτύχθη», ἐκδραμῶν δηλαδὴ εἰς τὸν Ἀχιλλέα. αἰτία δὲ τοῦ τοιοῦτου 4.111 πόθου, ὅτι ἐτείροντο μαχόμενοι, ὡς ἐρρέθη. (η. 710 ς.) Ὅτι προαναφωνῶν καὶ νῦν ὁ ποιητὴς ἐκτίθεται ὡς οὐκ ἂν ὁ Ἀχιλλεὺς νῦν ἔλθοι «μάλα περ κεχολωμένος Ἐκτορι δίῳ. οὐ γὰρ πῶς ἂν», φησὶ, «γυμνὸς ἐὼν Τρῶεσσι μάχοιτο». Μενέλαος δὲ τοῦτο λέγει πρὸς Αἴαντα, τὸν ἐν τῇ ῥαψωδίᾳ ταύτῃ τῶν ἄλλων καὶ ἀνδρία καὶ συνέσει ὑπερφερῇ. (η. 713) Οὗ καὶ εἰπόντος πρὸ ὀλίγων τὸ «αὐτοῖ περ φραζώμεθα μῆτιν ἀρίστην» καὶ ἐξῆς, φυλάξας νῦν αὐτὸ ἀπαραποίητον ὁ Μενέλαος, παραφράζει μόνον τὸν ἐκεῖ τρίτον στίχον, ἡγουν τὸ «ὅπως χάρμα φίλοις ἐτάροισι γενώμεθα νοστήσαντες», καὶ φησιν· ὅπως «ἐξ ἐνοπῆς θάνατον καὶ κῆρα φύγωμεν». Καὶ ὅρα διὰ τί ὁ ποιητὴς πλάττει τοὺς Τρῶας ἄχρι τοῦ ναυστάθμου νικῶντας. ἐπεὶ δηλονότι οὐκ ἦν τῆς πεδιάδος γενέσθαι τὸν Ἀχιλλέα γυμνὸν ὀπλων ὄντα, ἐξ οὗ ἐλπίς ὕπεισι τῆς ἐν τοῖς ἐξῆς ὀπλοποιίας, δι' ἧς ἠφαιστότευκτον ἔξει πανοπλίαν ὁ Ἀχιλλεὺς. πρὸς μέντοι ταῖς ναυσὶ πρὸ τῆς τοιαύτης ὀπλοποιίας ἐπιφανεῖς μόνον καὶ οὐ πέμψας ἴνδαλμα ἑαυτοῦ ὡς ἐπὶ Πατρόκλου γέγονεν, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκφήνας, τρέψεται τοὺς Τρῶας εἰς φυγὴν. (η. 716) Ὅτι ἔπαινος ἀγαθῆς συμβουλῆς τὸ «πάντα κατ' αἴσαν ἔειπες ἀγακλεές», ὅπερ Αἴας φησὶ πρὸς Μενέλαον. (η. 717 ς.) Ὅτι Μενέλαος καὶ Μηριόνης ὑποδύνετε, μάλ' ὠκα νεκρὸν ἀείραντες, ἔφερον ἐκ πόνου, ὃ κατωτέρω ἄλλως φράζων φησὶ «νέκυν φέρον ἐκ πολέμοιο», εἰς ταῦτὸν ἄγων πόνον καὶ πόλεμον. (η. 718–21) Αἴαντος δὲ καὶ τοῦτο συμβουλή, ὃς ἑαυτῷ καὶ τῷ Λοκρῷ ἐγκλίνων τὸ πᾶν τῆς μάχης φησίν, ὡς ὀπισθεν ἡμεῖς «μαχησόμεθα Τρῶσιν τε καὶ Ἐκτορι δίῳ, ἴσον θυμὸν ἔχοντες ὁμώνυμοι, οἳ τὸ πάρος περ μίμνομεν ὄξυν Ἄρηα παρ' ἀλλήλοισι μένοντες». ὃ διασαφητικόν ἐστι τοῦ «ἴσον θυμὸν ἔχειν», ὅπερ ἐστὶ περίφρασις τοῦ ἰσοψυχεῖν. (η. 721) Καὶ ὅρα καὶ νῦν τὸ «παρ' ἀλλήλοισιν» ἀντὶ τοῦ ἐγγὺς ἀλλήλων, ὅθεν καὶ τὸ παραλληλίζειν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐρρέθη. ἐκ δὲ τούτων, ὡς καὶ ἐξ ἄλλων, δηλον ὡς οἱ μικροί τε κατὰ τὴν τραγωδίαν μεγάλων χωρὶς σφαλεροὶ πολεμεῖν εἰσι καὶ μέγας δὲ ὀρθοῖτο ἂν ὑπὸ σμικροτέρων, ὅπερ ἐπὶ τῶν Αἰάντων γίνεται, ὁμοῦ ἰσταμένων καὶ συνεφαπτομένων μάχης. (η. 7) Ὅρα δὲ καὶ τὸ περὶ αὐτῶν φιλοσόφως λεχθέν, ὡς ἰσότητα κατὰ ψυχὴν ἔχοντες ὁμοιότητα εἶχον κατὰ τοῦνομα, καὶ 4.112 ὅτι αὐτὸς ὁ Αἴας παρασημειοῦται οἷόν τι εἰς φιλίαν ἦν τὸ ἐν αὐτοῖς ὁμώνυμον, οἷονεὶ λέγων ὡς οὐ μόνον διὰ ἰσοψυχίαν ἀλλὰ

καὶ διὰ ὁμωνυμίαν κοινωνοῦμεν καὶ τοῖς ἔργοις ἀγαπαζόμενοι. ἔχει γάρ τι ἐφορκὸν εἰς τὸ φιλεῖν καὶ ἡ ὁμωνυμία, καὶ μάλιστα εἰ καὶ κατὰ ψυχὴν ἰσότης εἴη. διὸ καὶ ὁ μέγας Ἀλέξανδρος ἠθελέε τινα φαῦλον μὲν ὄντα, ὁμωνυμοῦντα δ' αὐτῶ, μὴ κοινωνεῖν ὀνόματος τοῦ αὐτοῦ, εἰ μὴ καὶ ὁμοιότροπος γένηται. Σημεῖωσαι δὲ τὸ «ἴσον θυμὸν ἔχοντες» ὡς λίαν χρήσιμον εἰς τὸ «ἴσας ὑσμίνῃ κεφαλὰς ἔχον». (η. 718) Τὸ δὲ «νεκρὸν ἀείραντες» ὑποκαταβάς νέκυν ἄραντες λέγει. (η. 722) Τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἀπὸ χθονὸς ἀγκάζεσθαι, ὃ ἐστὶν ἀγκαλίζεσθαι. τετραχῶς οὖν ἐν τοῖς τόποις τούτοις φράζει «νεκρὸν ἀείραντες», «νεκρὸν ἀπὸ χθονὸς ἀγκάζοντο», «νέκυν ἄραντες», καὶ «νέκυν φέρον». (η. 721) Ὅξυν δὲ Ἄρεα ἢ τὸν τομὸν σίδηρον λέγει, ἢ μάλιστα τὸν σύντονον πόλεμον. (η. 722-3) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ἀπὸ χθονὸς ἀγκάζεσθαι ἀρχὴ τοῦ ἀείρειν ἐστίν. ὁ γὰρ οὕτως ἀγκαζόμενος εἶτα ἀείρει. διὸ οὐκ ἠρκέσθη ὁ ποιητὴς εἰπὼν «ἀπὸ χθονὸς ἀγκάζοντο», ἀλλ' ἐπήγαγεν «ὑψι μάλα μεγάλως». καὶ ἔστιν αἶρειν καὶ ἀείρειν τὸ ἀπὸ χθονὸς ἀγκάζεσθαι ὑψι μάλα μεγάλως. μνηστέον δὲ ὅτι καὶ ἐκ τοῦ ῥηθέντος ἀγκάζω ἀγκάσω ῥήματος τὸ ἀγκάς ἐπίρρημα γίνεται. (η. 723 ς.) Ὅτι καθὰ πρὸ τούτων Τρῶες μέγα ἐβόησαν, ἐφ' οἷς Ἰδομενεὺς οὐκ ἐπιτυχῶς ἔβαλεν Ἐκτορα, οὕτω καὶ ὧδε «ἴαχε λαὸς ὄπισθε Τρωϊκός», ἀρθέντος τοῦ νεκροῦ. ἄλλως μέντοι ἐνταῦθα βοῶσι, καὶ ἄλλως ἐκεῖ. νῦν μὲν γὰρ ἐπὶ ἐκφοβήσει καὶ κατ' ἔκκληξιν δὲ ἴσως ἰάχουσιν ὁ λαός, ἐκεῖ δὲ ἐπὶ μυκτηρισμῶ. (η. 730-4) Ὅτι τέως μὲν ὁμιλαδὸν Τρῶες «αἰὲν ἔποντο νύσσοντες ξίφεσι τε καὶ ἔγχεσι» τοὺς περὶ τὸν νεκρὸν, ὅτε ἦρθη, «ἀλλ' ὅτε δὴ Αἴαντε μεταστρεφθέντε κατ' αὐτοὺς σταίησαν, τῶν δὲ τρέπετο χρώς, οὐδέ τις ἔτλη πρόσω ἀΐξας περὶ νεκροῦ δηρίσασθαι. (η. 724-9) Διὸ κύνεσι φθάσας τοὺς Τρῶας παραβάλλει, «οἱ ἐπὶ κάπρω βλημένω ἀΐξωσι πρὸ κούρων θηρητήρων. ἕως μὲν γὰρ τε θεοῦσι διαρραῖσαι μεμαῶτες· ἀλλ' ὅτε δὴ ἐν τοῖσιν ἐλίξεται ἀλκὴ πεποιθώς, ἅψ τ' ἀνεχώρησαν διὰ τ' ἔτρεσαν ἄλλυδις ἄλλος». καὶ δῆλον ἐκ 4.113 τούτων, ὡς ὀπίστατοι τῶν Ἀχαιῶν οἱ Αἴαντες μάχονται. διὸ καὶ αὐτοὶ τὴν ἅπασαν μάχην ὑποδέχονται. Ὅρα δὲ ὅτι κάπρω ἐνὶ δι' ὁμοψυχίαν τοὺς δύο Αἴαντας εἶκασεν, ἵνα ὡσπερ ἴσον θυμὸν εἶχον καὶ ὁμωνυμίαν, ὅπερ ὁ μέγας Αἴας παρεσημήνατο, οὕτω καὶ τῇ παραβολῇ ὡς εἰς ἄμφω παραληφθῶσιν. Ἰστέον δὲ καὶ ὡς ἡ ῥηθεῖσα παραβολὴ διόλου τοῖς προκειμένοις ἤρμοσται δίχα τοῦ βεβλησθαι τὸν κάπρον. οὐ γὰρ βέβληνται οἱ Αἴαντες ὡς ὁ παραβολικὸς οὗτος κάπρος, ἀλλὰ μόνον ἀγωνιώσιν ἐναπειλημμένοι μεγάλῳ κακῶ. Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι τὸ χωρίον τοῦτο καθὰ καὶ ἄλλα τινὰ παραβολαῖς ὁ ποιητὴς κατεπύκνωσε. (η. 737-9) Καὶ νῦν μὲν τῇ ἀπὸ τοῦ κάπρου ἐχρήσατο παραβολῇ, παρακατιῶν δὲ τὸν ὄρυγμαδὸν τῶν ἵππων καὶ ἀνδρῶν καὶ τὴν ἀγριότητα τῆς μάχης πυρὶ εἰκάσει πόλιν φλέγοντι. (η. 742-5) Εὐθύς δὲ τὸ φερέπονον τοῦ Μενελάου καὶ τοῦ Μηριόνου, οἱ τὸν νεκρὸν ἔφερον, ἡμιόνων παραβαλεῖ ἐλκυσμῶ, οἱ ἐξ ὄρους μέγα ξύλον ἔλκουσι κάμνοντες. (η. 747-52) Ἐφεξῆς αὐτίκα τοὺς Αἴαντας εἰς πρῶνα εἰκάσει μακρόν, ᾧ προσπελάζοντα ῥεύματα ποταμῶν ἀνείργεται. (η. 755) Ὑστερον δὲ τοὺς Τρῶας νέφει ψαρῶν ἢ κολοιῶν ἐρεῖ εἰοικέναι. καὶ οὕτω παραβολαῖς τὰ ἐνταῦθα μεστῶσας πολλὴν ἐνάργειαν πεποίηκεν, οἰκειῶς πάντα παραβαλὼν, τοὺς μὲν Αἴαντας εἰκάσας κάπρω μὲν διὰ τὸ ὀρμητικὸν καὶ θρασύ, ναὶ μὴν καὶ γενναῖον, πρῶνι δὲ ὄρους διὰ τὸ στερρὸν ἐν σταδαίᾳ μάχῃ καὶ μόνιμον καὶ δυσμετακίνητον καὶ διότι τοὺς Τρῶας θυμῶ, τραγικῶς εἰπεῖν, ῥέοντας ὀπίσω πλάζουσι, τοὺς δὲ φορεῖς τοῦ νεκροῦ ἡμιόνους ἐξομοιώσας διὰ τὸ ταλαεργόν, ἔνθα καὶ τὸν φερόμενον μεγάλῳ παρείκασε ξύλῳ διὰ τὸ μέγα καὶ ἄψυχον, τοὺς δὲ Τρῶας κυσὶ μὲν διὰ θρασύτητα, ὕδατι δὲ διὰ τὸ ὑγρὸν καὶ εὐκίνητον, ψαρῶν δὲ νέφει καὶ κολοιῶν τοὺς Ἀχαιοὺς διὰ τὸ δειλὸν καὶ οὕτω 4.114 ταχὺ καὶ οἶον πτηνὸν ἄρτι πρὸς τὸ φεύγειν, ὁμοῦ δὲ τοὺς Τρῶας καὶ τοὺς Ἑλληνας ὡς πάνυ ἐναγωνίους τοῖς ἐν ἐμπρησμῶ θορυβουμένοις παραβαλὼν. καὶ ταῦτα μὲν τοιαῦτα. (η. 728) Ἐν δὲ τῇ τοῦ κάπρου παραβολῇ ὄρα καὶ τὸ «ἀλκὴ πεποιθώς», ὡς μὴ μόνον ἐπὶ λέοντος ἀρμόττον

λέγεσθαι. (η. 727) Τὸ δὲ «ἕως μὲν γάρ» ἀντὶ τοῦ τέως εἴρηται, ὡς πού καὶ ἐν τοῖς πρὸ τούτων. τὸ δ' αὐτὸ κατωτέρω καὶ εἰὼς φησὶ πλεονασμῶ τοῦ ἱ, εἰπὼν ἐν τῇ ἀποδόσει «ὡς Τρῶες εἰὼς μὲν ὀμιλαδὸν ἔποντο». ποιεῖ δὲ οὕτω καὶ ἐν τῇ Ὀδυσσεΐα. (η. 726) Τὸ δὲ «βλημένω» δύναται μὲν καὶ κυριολεκτεῖσθαι, εἰκὸς δὲ καὶ γενικῶς ῥηθῆναι ἀντὶ τοῦ ἀπλῶς πεπληγμένω, τυχὸν μὲν ἐγγύθεν τυχὸν δὲ πόρρωθεν. (η. 729) Τὸ δὲ «διά τ' ἔτρεσαν» ἐπίτασιν ἔχει φόβου πλείονος ἢ περὶ τὸ «ἄψ ἀνεχώρησαν», ἵνα εἴπῃ ὡς οὐ μόνον ἀπλῶς ἀνεχώρησαν, ἀλλὰ καὶ ἔτρεσαν, ἡγουν τρέμοντες ἔφυγον. (η. 733) Τὸ δὲ «τρέπετο χρώς» ἐκ τῶν ἕξω εἰς τὸ ἔσω τῆς ψυχῆς πάθος τρέπει τὸν ἀκροατὴν. οὗ γὰρ ὁ χρώς δεδιότος τρέπεται, πολλῶ χεῖρω τὰ ἔνδον. [Διὸ καὶ ἐπάγει ὅτι «οὐ τις ἔτλη πρόσσω αἴξας περὶ νεκροῦ μάχεσθαι», οὐ διὰ τὸ τραπῆναι τὸν χρώτα δηλαδὴ τὸν ἐξ ἐπιπολῆς, ἀλλὰ διότι τὸ τοῦ θάρσους θερμὸν ἔνδον ἐσβέσθη τῇ ἐκ φόβου ψυχρότητι. ἔχει δὲ τι καὶ ἀντιθετικὸν τὸ μεταστρεφθέντων τῶν Αἰάντων ἐτρέπετο τοῖς πολεμίοις ὁ χρώς.] (η. 736 ς.) Ὅτι καθὰ πού χόλον ἄγριον εἶπεν, οὕτω καὶ νῦν πόλεμον ἐν τῷ «ἐπὶ δὲ πτόλεμος τέτατό σφιν ἄγριος». ἀγριοποιὰ γὰρ ἄμφω ταῦτα καὶ θηριώδη. λέγοιτο δ' ἂν ποτε καὶ πῦρ ἄγριον, ὅτε δεινὰ ποιεῖ. (η. 736–9) Διὸ εὐθύς ὁ ποιητὴς μετὰ τὸ πόλεμος ἄγριος παραβολὴν ἀπὸ πυρὸς ἐπιφέρει διασαφητικὴν τῆς κατὰ πόλεμον ἀγριότητος, καὶ τὴν ἐν ἄλλοις καυστειρὰν μάχην ἐπεξεργαζόμενος ἄρτι διὰ παραβολῆς φησὶ «πόλεμος τέτατο ἄγριος ἢ τε πῦρ, τό τε», ἡγουν ὁ δὴ, «ἐπεσσύμενον πόλιν ἀνδρῶν ὄρμενον ἐξαίφνης φλεγέθει, μινύθουσι δὲ οἴκοι ἐν σέλαϊ μεγάλω, τὸ δ' ἐπιβρέμει ἰς ἀνέμοιο», τουτέστι φυσᾶ σὺν βρόμῳ ἢ πρὸς βρόμον ὑποκινεῖ πνέων. Ἔστι δὲ ἡ παραβολὴ πρὸς τὸν τῆς μάχης ἦχον. (η. 740 ς.) Ἐπάγει γὰρ «οὕτως ἵππων τε καὶ ἀνδρῶν αἰχημάτων ἀζηχῆς ὀρυμαγδὸς ἐπήϊεν», ὃ ἐστὶν ἦρχετο. διὸ καὶ ἄνεμον ἐνέπλεξε τῇ παραβολῇ βρέμοντα. Ὅρα δὲ ὅτι πάνυ συντόμως ἔφρασε πόλεως ἐμπρησμόν, ὡς ἐν 4.115 ἄλλοις ἄλωσιν πόλεως. θέλει γὰρ ἐπιτρέχειν τὰ τοιαῦτα καὶ μὴ ἀκαίροις ἐκφράσεσιν ἐμπλατύνεσθαι, οἷα εἰδῶς, ὡς ἢ ἐν τοῖς τοιοῦτοις στενολεσχία οὐ μόνον σεμνοτέρα, ἀλλὰ καὶ ἄλλως ἐπιτυχεστέρα, καὶ ὡς οἷον εἰπεῖν νοερωτέρα. (η. 738) Τὸ δὲ «ὄρμενον ἐξαίφνης» πρὸς διαστολὴν ἔφη ἕτεροῦ πυρὸς μὴ φίλου αὐτῷ, ὅπερ οὐκ ἐξαίφνης ὄρνυται ἀλλ' ἐξ ἐπιβουλῆς, ὁποῖον καὶ πρὸ τούτων τὸ πόλιν ἀμαθῦνον, καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς δὲ τὸ ταῖς ναυσὶν ἐμβληθὲν πρὸς Ἑκτορος, οὗ λόγος ἦν τὸ «μνημοσύνη πυρὸς γενέσθω». Τὸ δὲ «μινύθουσι δὲ οἴκοι» λίαν πολὺν ἔχει νοῦν. ἐν ὀλιγίστῳ γὰρ τὸ πᾶν φράζει τοῦ κατὰ πόλιν ἐμπρημοῦ, διαφθείροντος τὰ παραπίπτοντα. πάθους δὲ καὶ νῦν δηλωτικὸν τὸ μινύθειν. (η. 739) Σέλας δὲ νῦν αὐτό, φασίν, εἶπε τὸ πῦρ ἐκ τοῦ παρακολουθοῦντος. ἄνεμον δὲ βρέμοντα παρέλαβεν, ἐπεὶ τὸ μέγα κακὸν αὐτὸς τῷ πυρὶ συγκατεργάζεται, καὶ οὐκ ἐν πόλει μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν ὄρους ὕλη, τὴν φλόγα εἰλυφάζων καὶ στρέφων πανταχοῦ. (η. 741) Τὸ δὲ ἀζηχῆς ὅθεν μὲν γίνεται, προεῖρηται. ποιητικὴ δὲ ἐστὶν ἡ λέξις κειμένη καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα, καὶ τίθεται ἐπὶ τε ἦχων ὡς καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν τῷ «ἀζηχῆς μεμακυῖαι», καὶ ἐπὶ πράξεων δὲ τινων, ὡς δηλοῖ τὸ ἀζηχῆς φαγεῖν καὶ πιεῖν. (η. 742–6) Ὅτι τοὺς, ὡς ἐρρέθη, ταλαιπῶρος καὶ ἐπιπόνως ἐπὶ Πατρόκλῳ νεκροφοροῦντας ἡμίονοις εἰκάζει, οἱ κρατερόν μένος ἀμφιβαλόντες ἔλκουσιν οὐκ ἐκ πεδιάδος, ἀλλ' ἐξ ὄρεος κατὰ παιπαλόεσσαν ἀταρπὸν, οὐ βραχὺ τι ξύλον, ἀλλὰ ἡ δοκόν, φησίν, ἢ δόρυ μέγα νήϊον, οὗ ὁ ἔλκυσμός ἀλλαχοῦ κολοσυρτὸν ἐποίει «ἐν δέ τε θυμὸς τείρεθ' ὁμοῦ καμάτῳ τε καὶ ἰδρῶ σπενδόντεσσι». καὶ αὐτοὶ μὲν οὕτω. (η. 747–51) Οἱ δὲ Αἴαντες ὄπισθεν ἰσχανέτην, ἡγουν εἶχον καὶ ἐκώλυον, τοὺς ἐπερχομένους Τρῶας τῷ νεκρῷ, «ὡς τε πρῶν», ὁ καὶ προρρηθεὶς, «ἰσχάνει ὕδωρ ὑλήεις πεδίοιο διαπρύσιον τετυχηκῶς», ὁποῖοι πολλοὶ πρῶνες ἔτυχον ἐν μέσῳ πεδιάδων εἶναι, καθὰ καὶ ὁ παραβολικὸς οὗτος, οὐ σκόπελός τις ὢν ἢ σκοπελώδης, ἀλλ' εἰς μῆκος ἐκτεταμένος πολὺ, «ὅς τε καὶ ἰφθίμων ποταμῶν ἀλεγεινὰ ῥέεθρα ἴσχει, ἄφαρ δέ τε πᾶσι ῥόον πεδίονδε τίθησι πλάζων οὐδέ τι μιν σθένει ῥηγνῦσι 4.116

ρέοντες». καὶ ἔστιν ἡ παραβολὴ αὕτη πρὸς τὴν ἀνακοπὴν τῶν ἐπιρρεόντων Τρώων. (ἡ. 752 ς.) Διὸ ἀποδιδούς ἐπάγει «ὡς αἰεὶ Αἴαντε μάχην ἀνέεργον ὀπίσω Τρώων». Ἰστέον δὲ ὅτι ἐπὶ τοιαύτῃ πράξει οὐκ ἔστι σεμνοτέραν εὐρέσθαι παραβολήν. (ἡ. 742) Τῶν δὲ κατὰ μέρος ἐν τούτοις τὸ μὲν «ἀμφιβαλόντες μένος» ἀντὶ τοῦ συμβαλόντες καὶ εἰς ἐν συναγαγόντες, ὃ δὴ καὶ ἐπὶ βῶων ἔστι καὶ λοιπῶν ζῶων συνεζευγμένων. (ἡ. 743) Ἄταρπὸς δὲ πανταχοῦ τῆς ποιήσεως ἢ καὶ ἀτραπὸς καὶ ἀταρπητὸς καὶ ἀτραπιτὸς, στενὴ ὁδὸς, μὴ ἔχουσα τινὰς ἐκτροπὰς ὧδε καὶ ἐκεῖ. (ἡ. 744) Δοκὸν δὲ καὶ δόρυ μέγα νήϊον παρέλαβεν ἐνταῦθα, ὡς τοιούτων ἐπὶ πολὺ ξύλων διὰ φροντίδος ὄντων τοῖς κατὰ βίον, δοκοῦ μὲν εἰς οἴκου σύστασιν, νηΐου δὲ πρὸς πλοίου σύμπηξιν, ὃ δὴ καὶ αὐτὸ οἶκός ἐστι μεταφορητὸς. γίνεται δὲ δοκὸς παρὰ τὸ δέκεσθαι Ἴωνικόν, ἢ δεχομένη δηλαδὴ τὰ ἐπικείμενα, εἴτε κέραμοι ἐκεῖνά εἰσιν εἴτε λειμωνόθεν ὄροφοι κατὰ τὸν ποιητὴν, εἴτε καὶ γῆ ὡς ἐπὶ δωματίων γίνεται. [Παράγωγον δὲ δοκοῦ καὶ τὰ παρὰ τοῖς παλαιοῖς δόκανα, ὧν χρῆσις καὶ παρὰ Πλουτάρχῳ. ἦσαν δὲ αὐτὰ Διοσκούρων ἀφιδρύματα, ὡς ἐκεῖνος καὶ ἱστορεῖ καὶ ἐκφράζει.] Δόρυ δὲ νῦν τὸ ἀπλῶς ξύλον, [κυριολεκτούμενον ἢ διὰ τὸ ἀποδαρῆναι ἤδη τοῦ φλοιοῦ, ἢ διὰ τὸ χρῆναι παθεῖν τοῦτο.] Τίθεται δὲ ποτε ἡ λέξις καὶ ἐπὶ δένδρου, ὡς καὶ ἐν τῷ «οὐ γάρ πω τοῖον ἀνήλυθεν ἐκ δόρυ γαίης». ὑλήεις δὲ ὑπόκειται τῇ παραβολῇ πρῶν πρὸς διαστολήν τῶν ψιλῶν. εἰκὸς γὰρ ὑλήεντα, τουτέστι δασύν, πρῶνα εἶναι, ὧ πολλοὶ προσβάλλουσι ποταμοί. (ἡ. 748) Ὅρα δὲ καὶ τὸ «διαπρύσιον» ληφθὲν ἐνταῦθα οὐκ ἐπὶ φωνῆς, ἀλλ' ἀπλῶς ἀντὶ τοῦ διόλου καὶ 4.117 οἶον διαπεράσιον, καὶ ἀπὸ τινος πέρατος εἰς τι ἔτειον πέρας, ὡς εἶναι ὅμοιον τῷ διηνεκὲς ἢ διαμπερές. Τὸ δὲ «τετυχηκῶς» πρὸς διαστολήν οἰκοδομήματος κεῖται, ἃ πολλαχοῦ μὲν εἰσι διαπρύσιον πεδίου ἰσχάνοντα προσπλαζόμενον ὕδωρ καὶ τοῦ ἐφεξῆς ροῦ ἀνακόπτοντα, οὐ τετυχήκασιν δέ, ἀλλὰ κατὰ τέχνην τετυγμένα εἰσὶ. Δῆλον δ' ὅτι ἐκ τοῦ τυχῶ, δευτέρου μέλλοντος, ἀναδραμόντος εἰς ἐνεστῶτα γέγονεν Ἀττικῶς ὁ τετύχηκα παρακείμενος, ὅθεν ὁ τετυχηκῶς. οὕτω πως καὶ ὁ γεγραφεκῶς κινεῖται καὶ ὁ συνδεδραμικῶς. (ἡ. 749) Ἀλεγεινὰ δὲ ῥέεθρα τὰ ἀλέγεσθαι ἄξια καί, ὡς εἰπεῖν, ἀξιόλογα, καὶ οἷα παρὰ οὕτω μεγάλου πρῶνός ἀνακόπτεσθαι. καὶ ἔστιν ἐντεῦθεν ἐναχθῆναι εἰς τὸ καὶ τὰ ἐν ἄλλοις αἰπὰ ῥέεθρα εἰπεῖν ἀλεγεινὰ εἶτ' οὖν ἀλεγεινὰ καὶ οὕτω καὶ χαλεπὰ μεταληπτικώτερον. (ἡ. 750) Τὸ δὲ «ἴσχει» πρωτότυπον ῥῆμά ἐστι τοῦ ἰσχάνειν. (ἡ. 751) Τὸ δὲ «πλάζων» ἀντὶ τοῦ ἀποπλανῶν, ἀνακόπτων, ἀνείργων, οὐπὲρ αἰτία, ὅτι οὐ δύνανται τὸν τοσοῦτον πρῶνα οὔτε ὑπερβῆναι οὔτε σθένει ῥῆξι. διὸ ἐξ ἀνάγκης ῥέουσιν ἀνόπιν. καὶ τοῦτό ἐστι τὸ «πᾶσι ῥοὸν πεδίονδε τίθησιν», ἐξ οὗ καὶ συμβαίνει πλεισταχοῦ πεδία λιμνάζεσθαι. ὅτι δὲ καὶ ἐρράγησαν πολλαχοῦ πρῶνες ὑπὸ ἰφθίμων ποταμῶν ἀλεγεινὰ ῥέεθρα ἐπιρρησόντων, αἱ ἱστορίαι 4.118 δηλοῦσιν, ἐν αἷς καὶ ὁ Πηνειὸς οὕτω λέγεται διεκδῦναι κατὰ τὰ Θερταλικά Τέμπη, λιμνάζων πρὸ τούτου σὺν ἄλλοις ποταμοῖς τὰ ἐκεῖ. Ὅρα δὲ τὸ πλάζων συντελοῦν καὶ εἰς τὸ «νῦν ἄμμε παλιμπλαγθέντας ὁῖω ἄψ ἀπονοστήσειν», [καὶ εἰς τὸ «πλάγχθη δ' ἀπὸ χαλκῶφι χαλκός», καὶ εἰς τὸ παλιμπετές, καὶ τὰ ὅμοια.] Τὸ δὲ «οὐδὲ σθένει ῥηγνῦσι ῥέοντες» ἱστορικὴν ἐμφαίνει πολυπειρίαν, ὡς εἰδότος τοῦ ποιητοῦ πολλὰ ὕδατα προσαράξαντα εἰς τοιούτους πρῶνας καὶ ἐκρήξαντα καὶ διαδύντα. Καὶ ζητητέον αὐτὰ ἐν τοῖς τοῦ Περιγητοῦ, ὅτε ἱστορεῖ τὰ οὕτω συρρέοντα ὕδατα ἢ πλάζεσθαι ἀπὸ τοῦ τοιούτου πρῶνός, ὅτε καὶ λιμνάζονται αἱ πεδιάδες, ἢ ἀλλὰ ῥηγνύντα τὸν πρῶνα ἐκρέειν. ἐξ οὗ ῥηγνύειν καὶ τὰ τῆς ἱστορίας παρήκται κατὰ τινὰς Ῥήγια. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι σθένος ἔφη ποταμοῦ, ὡς πού καὶ Ὁκεανοῦ μέγα σθένος ἐρεῖ. [Σύμφωνον δὲ τῇ τροπῇ τοῦ σθένος καὶ τὸ ῥηγνῦσιν, ἐξ οὗ καὶ οἱ ῥηξήνορες ἄνδρες, ἔτι δὲ καὶ τὸ ἰφθιμον. τὸ δὲ ῥηγνύειν καὶ καταράσσειν ἐπὶ ὑδάτων λέγεται.] (ἡ. 755–61) Ὅτι τοὺς Ἑλληνας φεύγοντας καὶ κλάζοντας ἐν τῷ λαθέσθαι ἀλκῆς ἢ χάρμης, ὅτε καὶ κατεστρώθη ὄπλοις ἢ τάφρος, εἰς ψᾶρας, ὡς καὶ προδεδήλωται,

εικάζει ἢ κολοιούς, εἰπὼν «τῶν δ' ὡς τε ψαρῶν νέφος ἔρχεται ἢ ἐ κολοιῶν οὐλον κεκλήγοντες, ὅτε προῖδωσιν ἰόντα κίρκον, ὃ τε», ἤγουν ὅστις, «σμικρῆσι φόνον φέρει ὄρνιθεσσι, ὡς ἄρ' ὑπ' Αἰνεία τε καὶ Ἑκτορι κοῦροι Ἀχαιῶν οὐλον κεκλήγοντες ἴσαν», ὃ ἐστὶν ἤρχοντο, «λήθοντο δὲ χάρμης. πολλὰ δὲ τεύχεα καλὰ πέσον περὶ τ' ἀμφὶ τε τάφρον φευγόντων Δαναῶν, πολέμου δ' οὐ γίνετ' ἐρωή». Καὶ ὄρα ὡς ταπεινοὶ τοὺς Ἑλληνας τῆ σμικροπρεπεῖα τῆς παραβολῆς, καὶ ὅτι τὴν αὐτὴν διεγράψατο 4.119 εἰκόνα καὶ ὅτε τοὺς βαρβάρους ἐδίωκε Πάτροκλος. κραυγαστικὸν δὲ ζῶον καὶ οἱ κολοιοί. καὶ συναγελαστικά δέ εἰσιν. ὅθεν καὶ ὠκείωνται τῆ ῥηθείῃ παραβολῆ. φασὶ δὲ ταῦτα τὰ ὄρνεα καὶ σκιᾶ ἰδίᾳ μάχεσθαι. ὁ δὲ κολοιὸς καὶ φιλάλληλον, ὅθεν καὶ παροιμία ἐπὶ εὐτελοῦς φιλίας «κολοιὸς πᾶρ κολοιὸν ἰζάνει». Μαρτυρεῖ δέ, φασί, καὶ ὁ τρόπος τῆς θήρας αὐτῶν. ἠλίσκοντο γὰρ οὕτω πως. ἐτίθετο κρατῆρ ἔλαιον ἔχων, ἔνθα διαγνοίη ἂν εἶναι καλὸν ὁ θηρητῆρ. καὶ οἱ κολοιοὶ ἐπικαθίσαντες τῷ χεῖλει καὶ τῆ ἐνοπτικῆ φαντασίᾳ κολοιούς ἀληθεῖς ἐν τῷ κρατῆρι δόξαντες εἶναι φιλαλλήλως αὐτῷ ἐμπίπτουσιν ὡς τοῖς ὁμοφύλοις συμμίζοντες καὶ τῷ γλίσχρω τοῦ ἐλαίου κακῶς παθόντες εἰς τὸ πτερὸν ἐάλωσαν, καὶ τῆς φιλαλληλίας οὐκ εἰς ἀγαθὸν ἀπώναντο. [Καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦτον. Ἐν δὲ τοῖς τοῦ Δειπνοσοφιστοῦ φέρεται, ὅτι κολοιοὶ διαφέροντες πανουργία, ὅμως ὅταν ἐλαίου κρατῆρ τεθῆ πλήρης, οἱ στάντες αὐτῶν ἐπὶ τὸ χεῖλος καὶ καταβλέψαντες ἐπὶ τὸν τῷ ὕδατι ἐμφαινόμενον καταράττουσι, καὶ ἐλαιοβρόχων γενομένων ἢ τῶν πτερῶν συγκόλλησις αἰτία γίνεται αὐτοῖς ἀλώσεως. οὕτω φασὶ καὶ ὄρτυγες ἐν ὀχεῖας καιρῷ, κατόπτρου ἐξ ἐναντίας αὐτῶν τεθέντος καὶ πρὸ τούτου κειμένου βρόχου, τρέχοντες πρὸς τὸν ἐμφαινόμενον ὄρτυγα τῷ κατόπτρῳ, ἐμπίπτουσιν εἰς τὸν βρόχον. Ὅτι δὲ ἐκ τοῦ ψᾶρ ψαρός γίνεται ψαρός ἵππος ὁ κατὰ τὸν ψᾶρα ποικίλος καί, ὡς εἶπεῖν, βαλιός, οὐκ ἔστιν ἀμφιβαλεῖν.] (ἡ. 755) Νέφος δὲ οὐ παρέργως εἶπε τὸ πολὺ πλῆθος τῶν ψαρῶν καὶ τῶν κολοιῶν, ἀλλ' ὅτι καὶ τὸν ἀέρα ἔστιν οὗ ἐπισκιάζουσι νέφους δίκην τῆ πολλῆ συνεχείᾳ καὶ πυκνότητι. Τὸ δὲ «ἔρχεται» δύναται εἰληφθαι γενικῶς ἀντὶ 4.1 τοῦ πέτεται. (ἡ. 756) Οὐλον δὲ ἀντὶ τοῦ συνεστραμμένον καὶ ὄξυ διὰ δειλίαν. οὕτω γὰρ κλάζουσι τὰ δειλαιόμενα. τῶν μέντοι ἠδομένων χαλαρὰ ἢ φωνή. [Δύναται δὲ καὶ ἀντὶ ὀλεθρίου νοηθῆναι, ἵνα ἦ «οὐλον κεκλήγοντες» ἀντὶ τοῦ σημαντικὸν οὐκ ἄλλοτρίου, ἀλλ' οἰκείου, ὀλέθρου ἰάχοντες. οὕτω γὰρ ὑπόκεινται κλάζειν καὶ αἱ εἰρημέναι ὄρνιθες καὶ οἱ Ἀχαιοί.] Τὸ δὲ «κεκλήγοντες» ἀπὸ τοῦ κεκλήγω ἐστὶν ἐνεστῶτος, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐρρέθη. (ἡ. 755) Ἀττικῶς δὲ ἔχει τὸ «νέφος ψαρῶν ἢ κολοιῶν κεκλήγοντες», ὡς εἶπερ ἔφη ψᾶρες καὶ κολοιοὶ κλάζοντες. οὐ γὰρ πρὸς τὸ ἐνικὸν οὐδέτερον νέφος, ἀλλὰ πρὸς τὸ νοητὸν καὶ νῦν ἀπῆντησε τῆς λέξεως ὅπερ ἐστὶν οἱ ψᾶρες καὶ οἱ κολοιοί. (ἡ. 757) Ὅρα δὲ καὶ ὡς κίρκον δηλοῖ σαφῶς εἶναι, ὅς οὐ μείζουσιν ὄρνέοις ἀλλὰ μικροῖς ἐπιτίθεται. [Εἰ δὲ τις ὀνοματοποιῖα τὸν κίρκον παράγει, ὡσπερ ἢ κρέξ, τὸ ὄρνεον, ἐκ τοῦ κρέγειν παρῆκται, ἵνα ἦ ἐκ τοῦ κρίζειν κρίκος καὶ πρὸς ἀποφυγὴν συνεμπτώσεως κίρκος, πρὸς ὁμοιότητα τῆς κρεκός καὶ τῆς κερκίδος, οὐκ ἔστιν ἀσφαλῶς ἀποφήνασθαι.] Θηλυκῶς δὲ τὰς ὄρνιθας λέγει, ὡς δηλοῖ τὸ «μικραῖς ὄρνισι», κατὰ ἔθος Ἀττικόν τε καὶ Ἰωνικόν. (ἡ. 758) Ἡ δὲ τῆς ὑπὸ προθέσεως μεταδοτικῆς σύνταξις ἐν τῷ «ὑπὸ Αἰνεία καὶ Ἑκτορι» πάνυ συνήθης Ὀμήρῳ. (ἡ. 759) Τὸ δὲ «ἴσαν» δύναται μὲν καὶ ἀπὸ τοῦ εἶμι γίνεσθαι, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις ἐδηλώθη, τοῦ παραληγομένου τῆ ἑῖ διφθόγγῳ. μάλιστα δὲ δόξειεν ἂν εἶναι ἀπὸ 4.121 τοῦ ἑτέρου ἴμι τοῦ παραληγομένου μόνῳ διχρόνῳ. διαφορεῖται γὰρ ἢ γραφὴ τοῦ ἴμι ῥήματος κατὰ τοὺς παλαιούς. (ἡ. 760–1) Σημείωσαι δὲ καὶ ὡς θαυμασίως καὶ πεφεισμένως οὐκ εἶπεν, ὡς φεύγοντες ἔρριψαν ὄπλα, ἀλλὰ ἔπεσον φευγόντων Δαναῶν ὡς οἶα ἐκ τύχης περὶ τὴν τάφρον, ἵνα μὴ ἄντικρυς εἶεν ῥιψάσπιδες. Καὶ τὸ μὲν πρᾶγμα, φασί, μεμίμηται, αἰσχροὺς δὲ οὐδὲν εἶρηκεν, ἀλλὰ καὶ σεμνύνει ἄλλως αὐτούς, εἰπὼν ὅτι πολέμου δ' οὐκ ἐγένετο ἐρωή. διὰ τοὺς ἀριστεῖς δὲ

τοῦτο ἔφη. ἔφευγον μὲν γὰρ ὁ πολὺς ὄχλος λαθόμενος χάρμης, οἱ μὲντοι ἄριστοι, ὡς εἰκός, οὐκ εἶχον πολέμου ἔρωήν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «ἔπεσον τεύχεα» ἔστι νοῆσαι καὶ ὡς παρακολούθημα τῶν θνησκόντων, ἵνα τὸ τεύχεα πολλὰ πεσεῖν εἴη ἀντὶ τοῦ ὀπλῖται ἔπεσον. καὶ ἔστι πρὸς τοῦτο οἰκεῖον καὶ τὸ «πολέμου δ' οὐ γίνετ' ἔρωή», ἵνα λέγη ὅτι πολλοὶ μὲν ἔπεσον, ὅμως δὲ ἡ μάχη οὐκ ἔληξε. (η. 760) Τὸ δὲ «περὶ τ' ἀμφί τε τάφρον» δηλοῖ καὶ αὐτὸ τὴν συγγένειαν τῶν τοιοῦτων δύο προθέσεων ἢ μᾶλλον τὸ μὲν «περὶ τάφρον» σημαίνει ἂν τὸ κατ' αὐτὴν τὴν τάφρον, τὸ δὲ «ἀμφί τάφρον» εἴη ἀντὶ τοῦ ἀμφὶ πανταχοῦ τῆς τάφρου. (η. 761) Ἡ δὲ ῥηθεῖσα ἔρωή λείπεται προθέσεως, ἵνα εἴη καὶ αὐτὴ κατὰ τὸ «ἵπποι δ' ὑπερώησαν», ὃ ἔστιν ἀνεχώρησαν. 4.122 ΕΚ ΤΩΝ ΤΗΣ ΣΙΓΜΑ Ὅτι ὀπλοποιῖαν τὴν ῥαψωδῖαν ταύτην ἐπιγράφουσιν οἱ παλαιοὶ διὰ τὰ ἐνταῦθα ὄπλα τοῦ Ἀχιλλέως ἅπερ Ἡφαιστος τεύξει. τὸ δὲ ἠρῶν αὐτῆς γνώρισμα τοιοῦτον· σίγμα, θέτις Ἀχιλλῆϊ παρ' Ἡφαιστού φέρειν ὄπλα. καὶ ἄλλως δέ· σίγμα, τεύχεα τεύξε καμῶν Ἡφαιστος Ἀχιλλεῖ. ὅτι δὲ τὸ σίγμα σὰν λέγεται Δωρικῶς, προδεδήλωται. (η. 2) Ὅτι τὸν μὲν Ἀντίλοχον πόδας ταχὺν ἐνταῦθα λέγει ὁ ποιητής, εἰπὼν «Ἀντίλοχος δ' Ἀχιλλῆϊ πόδας ταχὺς ἄγγελος ἦλθε», τὸν δὲ Ἀχιλλέα προῖων ἀπλῶς οὕτω ταχὺν ἐρεῖ. καὶ ἴσως μὲν τὸ αὐτὸ λέγει ἐν ἀμφοῖν. διὸ προῖων Ἀχιλλῆα λέγει πόδας ταχὺν. ἴσως δὲ καὶ πλείω ἔμφασιν ἔχει τὸ ἐν ἀπλότῃ τὸν Ἀχιλλέα ταχὺν ῥηθῆναι, ὡς καὶ ἄλλως ὄντα ταχὺν καὶ μὴ μόνον κατὰ πόδας. ἔστι δ' ἐνταῦθα εἰπεῖν καὶ ὅτι καθ' ἑτέραν ἀνάγνωσιν οὐχ' ἀπλῶς ταχὺς, ἀλλὰ πόδας ταχὺς ἄγγελος νοεῖται ὁ Ἀντίλοχος. (η. 3) Ὅτι κραῖρα κεφαλὴ κυρίως ἡ ὀρθία καὶ, ὡς ἂν εἴπη τις, κάρη αἰρόμενον, ἵνα ἦ κάραιρα, καὶ ἐν συγκοπῇ κραῖρα, ἐξ ἧς οἱ Ἀττικοὶ τὸ τῆς κεφαλῆς ἥμισυ ἡμικραιράν φασιν, ὡς εὔρηται καὶ παρὰ τῷ Κωμικῷ. ἀπὸ δὲ ταύτης καὶ νῆες μεταφορικῶς πολλαχοῦ καὶ βόες ὀρθόκραιραι παρὰ τοῖς ποιηταῖς. (η. 4) Ὅτι ἐπὶ παραδοκῶντος τὸ ἤδη γεγονός καλὸν εἰπεῖν τὸ «τὰ 4.123 φρονέων ἀνά θυμὸν ἃ δὴ τετελεσμένα ἦεν». (η. 8) Ἐπὶ φόβου δὲ μέλλοντος ῥηθήσεται τὸ «μὴ δὴ μοι τελέησι θεὸς κακὰ κήδεα θυμῷ». Ἀχιλλεὺς δὲ τοῦτο φησι, δεδιὼς περὶ τῷ Πατρόκλῳ. (η. 9) Εἰ δὲ προερρέθη πρὸς τινος τὸ μέλλον κακόν, οἰκεῖον προσθεῖναι καὶ τὸ «ὡς ποτέ μοι ὁ δεῖνα διεπέφραδε καὶ μοι ἔειπε». Τοῦτο δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς ταῦτόν ἐστι τῷ «ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζεν». ἐκ παραλλήλου γὰρ καὶ ἐκεῖ καὶ ὧδε ταῦτ' αἰ λέξεις δηλοῦσιν. (η. 8) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ «μὴ δὴ μοι τελέσειε θεὸς κακὰ κήδεα», [λείπει συνήθως τὸ δεῖδω ἢ τι τοιοῦτον, ἵνα λέγη ὅτι δέδοικα μὴ τότε μοι ποιήσοι ὁ θεός. Τὸ δὲ «κακὰ κήδεα».] πρὸς διαστολὴν κεῖται καλοῦ κήδους, ὃ ἐπὶ ἀγχιστείας λαμβάνεται. (η. 10 ς.) Ἐν τούτοις δὲ κεῖται συναπτῶς καὶ λοξὸς χρησμός δοθεὶς ὑπὸ θέτιδος Ἀχιλλεῖ, λέγων Μυρμιδόνων τὸν ἄριστον ἔτι ζῶντος Ἀχιλλέως χερσὶν ὑπὸ Τρώων λείψειν φάος ἡλίοιο, τουτέστι θανεῖν περιφραστικῶς. ἐπέκρυσσε μὲν γὰρ ἐπίτηδες τρόπῳ χρησμολογικῷ, τίς ὁ τοιοῦτος, ἐκβέβηκε δὲ εἰς τὸν Πάτροκλον. Μυρμιδόνας δὲ καὶ νῦν ὡς καὶ πρὸ ὀλίγων τῶν Μυρμιδόνων στρατιὰν λέγει. οὐ γὰρ δήπου καὶ τοῦ Ἀχιλλέως Μυρμιδόνας ὄντος κρεῖττων ὁ Πάτροκλος. (η. 6–12) Ὅτι δεινοὶ τὸ χεῖρον ἐλπίζουσιν οἱ στέργοντες. Ἀχιλλεὺς οὖν κλονουμένους ὀρών τοὺς Ἑλληνας δύσελπίς ἐστιν, ἀγωνιῶν περὶ τοῦ φίλου, καὶ μήπω τι μαθὼν περὶ τοῦ Πατρόκλου δεινόν, ὅμως στοχάζεται τοῦ κακοῦ, λέγων «ὦ μοι ἐγώ, τί δὴ Ἀχαιοὶ νηυσὶν ἐπικλονέονται», καὶ ἐξῆς τὰ προγραφέντα ἕως τοῦ «ἦ μάλα δὴ τέθνηκε Μενoitίου ἄλκιμος υἱός, σχέτλιος». (η. 13 ς.) Εἶτα καὶ ἠρέμα αἰτιώμενός φησι «ἦ μὴν ἐκέλευον ἀπώσαμένον δῆϊον πῦρ νῆας ἐπ' ἀψ ἰέναι, μηδὲ Ἐκτορι ἴφι μάχεσθαι». πρὸς ὅπερ εἴ τις εἴπη, ὅτι οὐχ' εὔρηται μνησθεὶς ἐκεῖ τοῦ Ἐκτορος Ἀχιλλεὺς, ἔστιν εἰπεῖν ὡς τὴν ἑαυτοῦ μέθοδον ἀνακαλύπτει ὁ ποιητής ἐνταῦθα, μονονουχὶ λέγων ὡς, εἰ καὶ ἔφη Ἀχιλλεὺς ἐκεῖ «μὴ τις ἀπ' Οὐλύμποιο 4.124 θεῶν ἐμβήη», ἐβούλετο μὲν εἰπεῖν· μὴ σοι ὁ Ἐκτωρ ἐμβήη, ἐσχημάτισε δὲ ἄλλως διὰ τὸ σεμνότερον. Σημεῖωσαι δὲ ὅτι μεγαλοφυῶς ἐν τοῖς ῥηθεῖσιν ὑψωσε τὰ κατὰ τὸν

εταῖρον Πάτροκλον ὁ Ἀχιλλεύς, ἀπὸ τῆς τῶν Ἑλλήνων φυγῆς στοχαζόμενος αὐτὸν πεσεῖν, καὶ διδοὺς νοεῖν ὡς τοῦ Πατρόκλου ζῶντος οὐκ ἂν ἔφυγον οἱ Ἀχαιοί. προοικονομεῖ δὲ διὰ τούτων Ὅμηρος καὶ τὸ φορητῶς ἀκοῦσαι τὸν Ἀχιλλέα τὸν τοῦ Πατρόκλου θάνατον καὶ μὴ ἀνήκεστον τι ἑαυτὸν διαθέσθαι. προμεμάλακτο γὰρ τῇ ἐλπίδι καὶ οὐδὲν ἀκαραδόκητον ἤκουσεν. (η. 12) Ἐν δὲ τῷ «ἦ μάλα δὴ τέθνηκε» τὸ μάλα οὐ τῷ τέθνηκε συντακτέον, ἀλλὰ τῷ ἦ. τὸ μὲν γὰρ εἰπεῖν ὄντως μάλα ὀρθῶς ἔχει, φάναι δὲ ὅτι μάλα τέθνηκε, γελοῖον καὶ ἀδιανόητον. Ἰστέον δὲ ὅτι οὐ πάντη ἐντελῶς ἢ κατὰ τὸν Ἀχιλλέα ἠθοποιῖα ἐνταῦθα ἔχει, ἀλλ' ἐχρῆν μὲν ἐν τῷ τέλει αὐτῆς εἰπόντα, ὡς ἐκέλευον ἀπωσάμενον δῆϊον πῦρ ἐπανελεῖν, προσθεῖναι καὶ ὅτι ὁ δὲ μὴ ὑπακούσας ἄλλως ἐποίησεν. ἐλθόντος δὲ τοῦ Ἀντίλοχου κατὰ σπουδὴν ἀπεκωλύθη τῆς τοιαύτης ἐννοίας. (η. 15–7) Διὸ καὶ ὁ ποιητὴς ἐπισημαινόμενος ἔφη «ἔως ὁ ταῦθ' ὤρμαινε κατὰ φρένα, τόφρα ἦλθεν Ἀντίλοχος ἀγγέλλων τὰ σκυθρωπά. (η. 6) Τὸ δὲ «ὦ μοι ἐγώ», ἔστι μὲν Ἀττικόν, ἐρμηνεύεται δὲ διὰ τοῦ ἐφεξῆς, ἡγουν τοῦ «ὦ μοι Πηλέος υἱέ». ὡς γὰρ ἐκεῖ ὁ Ἀντίλοχος προσφωνεῖ τὸν Ἀχιλλέα κλητικῶς, οὕτω καὶ ὧδε ὁ Ἀχιλλεύς ἑαυτὸν ἀφελῶς, ὡς εἶπερ ἔλεγεν ὦ μοι ὦ Ἀχιλλεῦ ἐγώ. τούτου παρ' Εὐριπίδῃ μίμησις τὸ «δύστην', ἐμαυτὴν γὰρ λέγω λέγουσα σέ, Ἐκάβη». (η. 13) Ὅρα δὲ τὸ «σχέτλιος» οὐδὲ νῦν ἐπὶ ἀδικία ῥηθέν, ἀλλὰ δι' οἴκτον καὶ ληφθέν ἀντὶ τοῦ τάλας, τλήμων, ἐπίπονος, πολλὰ ἀνασχόμενος καὶ ἀνατλάς, ἢ ὁ πλέον οὔπερ ἐχρῆν σφοδρός. ἔδει γὰρ σχέσθαι καὶ τλῆναι καὶ μὴ ἐπαγαλλόμενον πολέμῳ πρὸς Ἴλιον ἡγεμονεύειν. [Καὶ τοῦτο μὲν εὐφημότερον ὁ Ἀχιλλεύς εἶπε σεμνύνων τὸν φίλον Πάτροκλον. αὐτὸς δὲ ὁ ποιητὴς πρὸς ἀλήθειαν σκώπτων νήπιον ἐκεῖνον ἐκάλεσεν, ἐπειδὴ μὴ πεισθεὶς ἀγαθῆ παραφάσει ἐταίρου ὤλετο.] (η. 14) Τὸ δὲ «νήας ἐπ' ἄψ ἰέναι» σαφέστερον φθάσας ἔφρασεν ἐν τῷ «ἐκ νηῶν ἐλάσας ἰέναι 4.125 πάλιν». (η. 17) Ὅτι τῷ μετὰ πένθους ἀγγέλλοντι τὰ σκυθρωπά οἰκτεῖον τὸ «δάκρυα θερμὰ χέων φάτο ἀγγελίην ἀλεγεινήν». (η. 18 ς.) Τοιούτου δὲ προσώπου καὶ τὸ «ἦ μάλα λυγρῆς πεύσει ἀγγελίης, ἢ μὴ ὠφελλε γενέσθαι», ὅπερ Ἀντίλοχος τῷ Ἀχιλλεῖ λέγει ἐκ Μενελάου μαθών. δῆλον δ' ὅτι τῆς λυγρῆς ἀγγελίας ἐρμηνευτικὸν τό τε «ἀλεγεινήν» καὶ τὸ «ἢ μὴ ὠφελλε γενέσθαι», ὡς προεῖρηται. (η. ς.) Ὅτι συντομίας χρῆ παράδειγμα ἔχειν καὶ τὸν τοῦ Ἀντίλοχου ἐνταῦθα λόγον, ὅς γοργότατα πᾶν τὸ κατὰ Πάτροκλον πλατὺ πάθος ἐμπεριγράφει δυσὶν ἔπεσι, τὸν θανόντα εἰπὼν καὶ τοὺς ὑπερμαχοῦντας Ἀχαιοὺς καὶ τὸν κτείναντα, καὶ οὕτως ἰκανῶς ταχύνας τὸ κακάγγελον. Φησὶ γὰρ «κεῖται Πάτροκλος· νέκυος δὲ δὴ ἀμφιμάχονται γυμνοῦ· ἀτὰρ τά γε τεύχε' ἔχει κορυθαίολος Ἔκτωρ». Καὶ ὅρα ὅτι τὸ πένθος ἐγκόπτει τὴν πολυλογίαν οὐδὲ τοὺς δύο στίχους ἐντελῶς ἀφήκε φρασθῆναι. ἐν γὰρ τῷ «νέκυος ἀμφιμάχονται» λείπει ἢ τὸ Ἀχαιοί» ἢ τὸ «Τρῶες καὶ Ἀχαιοί». μάχονται μὲν γὰρ ἀμφοτέροι, ὑπερμαχοῦσι δὲ μόνοι Ἀχαιοί. καὶ οὕτω μὲν ἐν τοῖς τοιούτοις καὶ νῦν καὶ ἀλλαχοῦ δὲ βραχυλογεῖ ὁ ποιητὴς. τοῦτο δὲ οἱ Τραγικοὶ οὐκ ἐζήλωσαν, ἀλλὰ μακρὰς ἐπάγουσι διηγήσεις ταῖς συμφοραῖς, καὶ μάλιστα Εὐριπίδης. κρεῖττον δὲ πᾶν πολλῶ τὸ τοῦ ποιητοῦ. ἐν γὰρ ταῖς μεγίσταις λύπαις οὐ καλὸν πολυλογεῖν εὐθύς ἐν ἀρχῇ τὸν ἄγγελον, ἵνα μὴ μάτην λαλῇ. ὁ γὰρ ἀκούσας οὐκ εὐκαιρεῖ ἀκούειν μακρὰς ῥήσεως, ὡς οἶα κωφωθεὶς ἐκ πρώτης τῆ βαρύτητι τοῦ ἀκούσματος. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι, ὡς ἤκουσεν, οὕτω καὶ ἀφηγεῖται ὁ Ἀντίλοχος. καὶ γὰρ ὁ Μενέλαος τεχνικῶς καὶ αὐτὸς ἐστένωσε τὴν ἀφήγησιν, ὅτε τὸν Ἀντίλοχον ἐδίδασκε τὰ κατὰ τὸν Πάτροκλον, καθὰ προέγραπται. ὅθεν ὠφελημένος ὁ Ἀντίλοχος ἐπὶ πλέον στενοῖ τὸν λόγον οὐδὲ ἐπαίνεσας τὸν Πάτροκλον, ὡς ἐκεῖ ὁ Μενέλαος. ἐκεῖνος μὲν γὰρ «πέφαται ἄριστος Ἀχαιῶν» ἔφη, οὗτος δὲ ἠρκέσθη εἰπὼν «κεῖται Πάτροκλος», οὐ γὰρ ἦν ἐπαίνων καιρός. Ὅρα δὲ καὶ ἄλλως τὸ τοῦ Ἀντίλοχου δεξιόν, ἐν οἷς πρὸ τῆς ἀγγελίας εἶπε βραχυλογικῶς. ἐν ἐνὶ μὲν στίχῳ προσεῖπεν «ὦ μοι Πηλέως υἱέ δαΐφρονος», ἐν ἑτέρῳ δὲ προανεφώνησεν ὡς ἐν προκατασκευῇ εἰπὼν «ἦ μάλα 4.126 λυγρῆς πεύσει

ἀγγελίης», ἐν δυοῖ δὲ διηγήσατο «κεῖται Πάτροκλος» καὶ ἐξῆς, ὡς τοῦ καιροῦ μὴ διδόντος πολλὰ λέγειν. Ἔτι ὅρα καὶ ὡς κατὰ τὴν παρατήρησιν τῶν παλαιῶν ποικίλως ἐν οἷς λέγει παραμυθεῖται τὸν Ἀχιλλέα, οἰκειωσάμενός τε τὴν συμφορὰν ἐν τῷ εἰπεῖν «ὦ μοι», καθὰ καὶ αὐτὸς Ἀχιλλεύς πρὸ τούτου «ὦ μοι ἐγὼ» εἶπεν, ἔτι δὲ καὶ τοῦ Πηλέως ἀναμνήσας, ἵνα καὶ ὡς τοιοῦτου πατρὸς ὦν μετριάσῃ τὴν συμφορὰν, καὶ τὴν ἀγγελίαν δὲ λυγρὰν εἰπὼν, καὶ οὕτω προμαλάξας τὸν Ἀχιλλέα τῇ δυσελπιστίᾳ καὶ οὐκ εὐθύς ἀπαγγείλας τὸ δυσχερές. (η.) Τὸ δὲ «νέκυος ἀμφιμάχονται» χρή νοῆσαι παραμυθητικόν, ὡς περιμαχίτου ὄντος τοῦ νεκροῦ. (η. 21) Τὸ δὲ περὶ τοῦ Ἑκτορος πάνυ ἀρίστως ἔχει. ἐρεθίζει γὰρ τὸν Ἀχιλλέα εἰς μάχην, ἵνα ταχὺ ἐκδραμῶν εἰς ἄμυναν ἀποπλήσῃ τὸν θυμὸν καὶ μὴ ἐπὶ πολὺ τρύχοιτο παθαινόμενος. ὥστε ἡ πᾶσα τοῦ Ἀντιλόχου ἀγγελία τε καὶ λαλιά δεξιῶς δεδεῖνεται δίχα μόνων δύο λέξεων, τοῦ «κεῖται Πάτροκλος». ἐν ταύταις γὰρ καὶ μόναις ἐστὶ τὸ τοῦ διηγήματος ἀπλοῦν. (η. 19) Ὅρα δὲ τὸ «πέυσεαι» μετὰ γενικῆς ταχθέν. «λυγρῆς» γὰρ, φησί, «πέυσεαι ἀγγελίης», ὡς καὶ πρὸ ὀλίγων «ὄφρα πύθῃαι λυγρῆς» καὶ ἐξῆς. (η. 22-7) Ὅτι τὸν Ἀχιλλέα, μαθόντα ὡς τέθνηκε Πάτροκλος, «ἄχεος νεφέλη ἐκάλυψε μέλαινα· ἀμφοτέρησι δὲ χερσὶν ἔλων κόνιν αἰθαλόεσσαν χεῦατο κὰκ κεφαλῆς, χαρίεν δ' ἤσχυνε πρόσωπον, νεκταρέω δὲ χιτῶνι μέλαινα' ἀμφίζανε τέφρη. αὐτὸς δ' ἐν κονίῃ μέγας μεγαλωστί τανυσθεὶς κεῖτο, φίλησι δὲ χερσὶ κόμην ἤσχυνε δαΐζων». Ταῦτα δὲ οἰκεῖα λεχθῆναι εἰς πάντα τὸν οὕτω παθαινόμενον. πολὺ δὲ τὸ εἰς τὸν Πάτροκλον φίλτρον τῷ Ἀχιλλεῖ, οὕτω διατεθειμένω ἐπὶ τῷ ἐκείνου θανάτῳ. καλῶς ἄρα πολὺ φίλτατον ἐταίρων αὐτὸν ἔλεγε. Σημείωσαι δὲ ἐν τούτοις ὡς τὴν ἐκ λύπης συνοχὴν καὶ πύκνωσιν νεφέλην ἐκάλεσε μέλαιναν, ὑφ' ἧς ὁ νοούμενος ἐπιπροσθεῖται ἥλιος. εἴη ἂν οὖν τὸ ἐναντίον οἶόν τι φῶς τὸ «αἶ κέν τι φῶος Δαναοῖσι γένοιο», ἥγουν ἡδονὴ τις καὶ χάσμα. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι εἰς 4.127 ταυτόν τι ἐνταῦθα ἔοικεν ἀγαγεῖν κόνιν, αἰθάλην καὶ τέφραν. εἰπὼν γὰρ «κόνιν αἰθαλόεσσαν» ἐπάγει «μέλαινα τέφρα», τὴν αἰθαλόεσσαν κόνιν τέφραν καλέσας. (η. 24) Τὸ δὲ «ἤσχυνεν» ἀντὶ τοῦ ἀκαλλῆς ἐποίησεν. ἀντίκειται γὰρ ὡσπερ τὸ αἰσχος τῷ κάλλει καὶ τὸ αἰσχρὸν τῷ καλῷ, οὕτω καὶ τὸ αἰσχύνειν τῷ καλλύνειν. καὶ ἔστιν ἡ λέξις καιρία. διὸ καὶ ἐπέμεινεν αὐτῇ, εἰπὼν «χαρίεν ἤσχυνε πρόσωπον», τὸ πρῶην δηλαδὴ καλόν, καὶ «κόμην ἤσχυνε», τὴν ξανθὴν καὶ καλὴν. Ὅτι δὲ τὸ χαρίεν, ἦτοι τὸ μετέχον χάριτος, πρὸ μιᾶς ἔχει τὸν τόνον, προδεδήλωται. (η. 25) Χιτῶνα δὲ νῦν τὸ ἐπιπολάζον ἱμάτιον ἔφη, καὶ οὐκ ἐξ ἀνάγκης τὸ ἀμέσως ἐπικεχυμένον τῷ σώματι, εἰ μὴ ἴσως μονοείμων ἔτυχεν εἶναι νῦν ὁ Ἀχιλλεύς. Εἰς δὲ τὸ «νεκταρέω χιτῶνι» ἐνθυμητέον καὶ τὰ ἄμβροτα εἴματα, ἐν οἷς θεϊότης ἐνδύσεως δηλοῦται ἀπὸ τῆς κατὰ μῦθον ἀμβροσίας καὶ τοῦ ὁμοίου νέκταρος. [Τὸ δὲ «μέλαινα» οὐκ ἐκ παραγωγῆς ἔχειν ἔλαχε τὴν παραλήγουσαν δίφθογγον, ἀλλ' ἐκ τοῦ μέλανος ἐπενθέσει τοῦ ἱ γίνεται. οὐ μὴν τοιοῦτον ἢ θεράπαινα καὶ τὰ κατ' αὐτὴν, οὐδὲ ἡ γείταινα καὶ ἡ τέκταινα, οὐδὲ ἡ ἐκ τοῦ θεός θεάινα καὶ ἡ ἐκ τοῦ λύκος λύκαινα, οἷς ὅμοιον καὶ ἡ Γνάθαινα, τὸ κύριον, οὐδὲ ἡ παρὰ Διφίλῳ τούταινα, τὸ πάντη ξενίζον, ὃς ἐπιτιμᾷ τινι ὡς κακῶς τὰ τεῦτλα τουταίνας καλοῦντι, οὐδὲ ἡ σκόρπαινα. δοκεῖ δὲ ἐν τοῖς πλείοσι τῶν τοιούτων παρεισδύναι ἀναλογία τοῦ μεσαιπόλιος. 4.128 προϋπάρχοντος γὰρ ἐν αὐτοῖς τοῦ ἰο, εἶτα τραπέντος εἰς ἰα συνήθως, καὶ προσλαβόντος τὸ ἱ, παράγονται πολλὰ τῶν διὰ τοῦ ἰαῖνᾶ θηλυκῶν. οὕτω γὰρ ἐκ τοῦ γείτονος καὶ τέκτονος ἢ γείταινα καὶ τέκταινα. καὶ θεράπαινα δὲ καὶ λείαινα ὁμοίως ἂν σκευωροῖντο. οὕτω δὲ πως καὶ τῶν ἄλλων τὰ πολλὰ, ἐν οἷς καὶ ζύγαινα καὶ φάλαινα καὶ ὕαινα χερσαῖά τε καὶ ἰχθύς. ὅτι δὲ καὶ σκόρπαινα, ὁ θῆλυς σκορπίος ὁ κατὰ θάλασσαν, δηλοῖ ὁ γράψας τὸ «καὶ σκορπαίνας καὶ σκορπίους πολλάκις ἡμεῖς ἐφάγομεν».] Ἐν δὲ τῷ «ἀμφίζανε» τὸ ἐγκάθετον καὶ παράμονον τῆς τέφρας δηλοῖ διὰ τε τὸ πλῆθος καὶ ἴσως καὶ δι' ὑγρότητα ἢ δακρύων ἢ ἰδρώτων, ὅθεν ὡσεὶ καὶ πηλοποιηθὲν τὸ τῆς τέφρας λεπτὸν

ένεκάθητο. (η. 26) Τὸ δὲ «μέγας μεγαλωστί» ἐνδιαθέτως νῦν ἔφη ὁ ποιητής, ἐν ἄλλοις δὲ οὐχ' οὕτω. εἶχε γάρ τι καὶ μυκτῆρος ἐκεῖ ὁ λόγος. (η. 27) Τὸ δὲ «φίλαις χερσίν» ἔχει τι καὶ οἴκτου. μονονουχὶ γάρ φησιν, ὡς ταῖς ἑαυτοῦ χερσὶ καθ' ἑαυτοῦ ἐχρᾶτο. εἰ δὲ μὴ καὶ δακρῶν πεπλησθαι λέγεται, καὶ οὐδὲ θαλερῆ ἔσχετό οἱ φωνή, ἃ πρὸ μικροῦ Ἀντίλοχος ἔπαθεν, ἀλλὰ τοῦτο νῦν οὐ πάσχει οἷα τὸν τοῦ Πατρόκλου παραδοκῆσας καὶ ἤδη προϋπιδόμενος θάνατον καὶ διὰ τοῦτο προμεμαλαγμένος, ὡς εἴρηται. Ὅτι τὰ ἐν βίῳ καὶ συνήθη μιμητικῶς φράζων ὁ ποιητής τὴν τε μητέρα θέτιν ποιήσει διατιθεμένην ἐπὶ τῷ υἱῷ, καθάπερ εἰκός, καὶ τὸν Ἀντίλοχον τὸ φιλικὸν πληροῦντα ὄσιον, καὶ οὐδὲ τὰς παρὰ τῷ Ἀχιλλεῖ αἰχμαλώτους ἀπαθεῖς ἀφήσει, διὰ τε τὸ φύσει τοιοῦτον– κάρτα γὰρ φίλοικτον γυνή–, καὶ πρὸς χάριν τοῦ δεσπότου, καὶ διὰ τοῦ Πατρόκλου ἐνηές, καὶ διὰ μνήμην δὲ τῶν οἰκείων κατὰ τὸ «Πάτροκλον πρόφασιν», ὅπερ ἐν ἄλλοις ἐρεῖ. (η. 28–31) Καὶ τέως περὶ τῶν αἰχμαλώτων φησὶν οὕτω «δμῶαί δ' ἄς Ἀχιλλεὺς ληΐσατο Πάτροκλός τε, θυμὸν ἀκηχέμεναι μεγάλα ἴαχον, ἐκ δὲ θύραζε ἔδραμον ἀμφ' Ἀχιλλῆα δαΐφρονα, χερσὶ δὲ πᾶσαι 4.129 στήθεα πεπλήγοντο, λύθεν δ' ὑπὸ γυῖα ἐκάστης». φιλοπενθῆς γάρ, φασί, γυνὴ βάρβαρος αἰχμάλωτος. καὶ οὕτω μὲν αὐταί, ὧν τὰ πάθη καθ' Ὅμηρον φρασθέντα χρήσιμα εἰς λόγου πενθίμου γραφήν, ὡς καὶ ἄλλα πολλὰ τοῦ τοιοῦτου τόπου. (η. 32–4) «Ἀντίλοχος δ' ἐτέρωθεν ὀδύρετο», φησὶ, «δάκρυα λείβων, χεῖρας ἔχων Ἀχιλλῆος· ὃ δ' ἔστενε κυδάλιμον κῆρ· δεΐδιδε γὰρ μὴ λαιμὸν ἀποτμήξειε σιδήρῳ». καὶ οὕτω μὲν καὶ ποιεῖ καὶ ὑποπτεύεται Ἀχιλλεὺς δι' ὑπερβολὴν πένθους. Πλάτων δὲ ὕστερον ἐν ταῖς Πολιτείαις μὴ δεῖν λέγει τοιαῦτα ποιεῖν ὑπὲρ τεθνεώτων ὡς δεινὸν τι πεπονθότων. (η. 28) Ἐν δὲ τοῖς ῥηθείσι τὸ μὲν «Ἀχιλλεὺς ληΐσατο Πάτροκλός τε» σεμνύνει τὸν κείμενον ὡς τῷ Ἀχιλλεῖ συναριστεύοντα. οὕτω καὶ τῷ Θησεῖ πρὸς κλέους ἦν, ὅτι τῷ Ἑρακλεῖ ἔργων τινῶν συνεφήπτετο, καθὰ καὶ παροιμία δηλοῖ, λέγουσα τὸ «οὐκ ἄνευ γε Θησεώς» ἐπὶ τῶν σὺν ἐτέροις εὐδοκιοῦντων. (η. 30) Τὸ δὲ «δαΐφρονα» δόξοι ἂν ἴσως ὀπωσοῦν ἀφορᾶν καὶ πρὸς τὸ «κόμην ἤσχυνε δαΐζων», ἵνα μὴ μόνον καθ' ἐτέρων δάϊος ἀλλὰ καὶ καθ' ἑαυτοῦ εἴη ὁ Ἀχιλλεὺς. (η. 34) Τὸ δὲ «μὴ λαιμὸν ἀποτμήξειε σιδήρῳ» ἀμφίβολόν φασιν ἔχειν ἔννοιαν. ἢ γὰρ εἶχε τὰς τοῦ Ἀχιλλεὺς χεῖρας ὁ Ἀντίλοχος φόβῳ τοῦ μὴ ἑαυτὸν διαχρήσασθαι, ἢ αὐταί μὲν εἶχοντο, ἵνα μὴ καταχέηται κόνιν, Ἀχιλλεὺς δὲ ἔστενε, δεδῶς μὴ ὁ Ἑκτωρ ἀπεδειροτόμησε Πάτροκλον, ἐλλιπῶς τοῦτο φράσαντος τοῦ ποιητοῦ πρὸς φύσιν τοῦ τὴν πολυλογίαν ἐγκόπτοντος πάθους, ὃ καὶ Ἀντίλοχος ἔπαθεν ἐν τῷ «νέκυος δὲ δὴ ἀμφιμάχονται». ὡς γὰρ ἐκεῖνος τοὺς ἀμφιμαχομένους ἐσίγησεν, οὕτω καὶ Ἀχιλλεὺς τὸν δειροτόμον Ἑκτορα. (η. 35–8) Ἐπὶ δὲ τούτοις ὁ ποιητής καὶ τοὺς ἐκ τῆς Θέτιδος λόγους ἀνακινῶν, οἷα ἐκ τῶν μικροτέρων εἰς τὸ 4.130 μεῖζον καὶ πρὸ ἔργου ἤκων, φησὶν, ὡς Ἀχιλλεὺς μὲν «σμερδαλέον ὦμωξεν, ἄκουσε δὲ πότνια μήτηρ ἡμένη», ὡς καὶ ἐν τῇ ἀκεῖται ῥαψωδίᾳ, «ἐν βένθεσιν ἀλὸς παρὰ πατρὶ γέροντι, κώκυσέ τ' ἄρ' ἔπειτα, θεαὶ δὲ μιν ἀμφαγέροντο πᾶσαι, ὅσαι κατὰ βένθος ἀλὸς Νηρηίδες ἦσαν». ἄς καὶ ἀπαριθμεῖται, πλὴν οὐ πάσας διὰ τὸ μήδ' ἐνταῦθα πάνυ ἐπαγωγὸν τῆς ἐν ὀνόμασι τοιοῦτοις διατριβῆς, ἴσως δὲ καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν μηδὲ νῦν εὐπορίαν πλάσεως τοσοῦτων ὀνομάτων δεξιᾶς καὶ εὐπροσίτου τοῖς ἀκροαταῖς. (η. 39–48) Διὸ καὶ ὀλίγον τι ὑπὲρ τὰς τριάκοντα μετρήσας, εἰρησομένης κατωτέρω, Νηρηίδας, τὰς λοιπὰς ἐκ τῶν πεντήκοντα εἰς τὸ ἀόριστον ῥίπτει, εἰπὼν «ἔνθ' ἄρ' ἔην Γλαύκη τε Θάλειά τε», καὶ ἐξῆς ἢ δεῖνα καὶ δεῖνα ἕως τοῦ «ἐὐπλόκαμός τ' Ἀμάθεια». (η. 49) Εἶτα παραδεικνύς δύνασθαι τοὺς λογίους ἄνδρας ἐκ τῶν κατὰ βάθος θαλάσσιον καὶ ἄλλα θεῖναι ὀνόματα Νηρηίδων ἐπάγει «ἄλλαι θ' αἶ κατὰ βένθος», καὶ ἐξῆς, ὡς κεῖται ἀνωτέρω. καλῶς ἄρα φθάσας παρεσημήνατο τὸ «πᾶσαι ὅσαι κατὰ βένθος ἦσαν». τὸ γὰρ «ὅσαι ἦσαν» ὑποδηλοῖ καὶ ἀπεῖναί τινος ἐκ τῶν ὄλων, αἶ δι' αὐτὸ δῆθεν οὐδ' ἠριθμήθησαν. (η. 52 ς.) Εἶτα καὶ τὸν κωκυτὸν τῆς μητρὸς ἐκτιθεῖς πρῶτον μὲν

υποτίθεται βραχυτάτην προοιμιακήν ἔννοιαν τοιαύτην «κλυτε κασίγνηται, ὄφρα εὔ παῖσαι εἶδεν' ἀκούουσαι, ὅσ' ἐμῶ ἐνὶ κήδεα θυμῶ». (η. 54–64) Εἶτα ἐπάγει τὸ οἴκτιστον ὧ μοι ἐγὼ δειλή, «ὧ μοι δυσαριστοτόκεια, ἢ ἐπεὶ ἄρ τέκον υἷον ἀμύμονά τε κρατερόν τε ἕξοχον ἠρώων, ὃ δ' ἀνέδραμεν ἔρνει ἴσος, τὸν μὲν ἐγὼ θρέψασα φυτὸν ὡς γουνῶ ἀλωῆς, νηυσὶν ἐπιπροέηκα εἰς Ἴλιον Τρωσὶ μαχησόμενον· τὸν δ' οὐχ' ὑποδέξομαι αὐτὶς οἴκαδε νοστήσαντα. ὄφρα δέ μοι ζῶει καὶ ὄρα φάος ἡλείοιο, ἄχνηται, οὐδέ τί οἱ δύνamai χραισμηῆσαι. ἀλλ' εἴμ' ὄφρα ἴδοιμι φίλον τέκος ἢδ' ἐπακούσω, ὅτι μιν ἴκετο πένθος ἄπο πολέμοιο μένοντα». Καὶ ὅρα τὴν μονωδίαν τῆς Θέτιδος, πολλὰ καὶ αὐτὴν ἔχουσαν χρήσιμα ἐν καιρῶ τοῖς μονωδικῶς γράφουσι. Καὶ νῦν μὲν ἢ μήτηρ πενθεῖ καθ' ἑαυτὴν οὕσα, γενομένη δὲ παρὰ τῷ υἱῷ Ἀχιλλεῖ μικρὸν ὅσον, ἐπεὶ παρηγορίας ἐκείνῳ 4.131 ἔδει, τοιαῦτα μὲν οὐ λέγει, παραμυθεῖται δὲ ὡς χρεῶν ὃν χαίρειν αὐτόν, εἰ πάντα τετέλεσται ἐκ Διός, ὡς αὐτὸς εὐχέτο, τὸ πάντας δηλαδὴ τοὺς Ἀχαιοὺς ἐπὶ ταῖς ναυσὶν ἀλῆναι αὐτοῦ ἐπιδευομένους, παθέειν τ' ἀεκήλια ἔργα». καὶ αὐτὴ μὲν οὐδὲν οὕτω πένθιμον φθέγγεται, μὴ καὶ ἐπαυξήσῃ τὸ πένθος τῷ υἱῷ. Ἀχιλλεὺς μέντοι αὐτὴν οἰκτίσεται ἐν τῷ «ὡς ὄφελος σὺ μὲν αὐθι μετ' ἀθανάτησιν ἀλίησι μένειν» καὶ ἐξῆς, οὐ μόνον ὡς μητέρα τοιαύτην, καὶ οὕτω ταχὺ αὐτῷ ἄρτι ἐλθοῦσαν παρηγόρον, ἀλλὰ καὶ ἵνα κολακεύσας ὑπαγάγηται εἰς ἃ θέλει, ὧν τὸ κεφάλαιον ἢ ὄπλοποιία, εἰς ἣν καὶ τοῦ παιδὸς μὴ ἀξιώσαντος ἢ μήτηρ σπεύσει, τὰς μὲν Νηρηΐδας πέμψασα, ὅθεν ἦλθον—ὁ γὰρ μῦθος ἐφεπομένας ἀνθρωπίνως πενθούσῃ τῇ ἀδελφῇ αὐτὰς ἐποίησεν εἰπὼν «αἶ δὲ σὺν αὐτῇ δακρυόεσσαι ἴσαν»—, αὐτὴ δὲ ἀνελθοῦσα εἰς τὸν Ἥφαιστον, ὃς ὄπλα χαλκεύσει τῷ Ἀχιλλεῖ. (η. 53) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μὲν «εἶδετε», ὅπερ ἐστὶ δηλοῦν γινώσιν ἢ θέαν, ἐνεστῶς ἐστὶν ὀριστικὸς πεζογράφος ἄχρηστος. (η. 54) Τὸ δὲ «δυσαριστοτόκεια» δηλοῖ μὲν τὸ ἐπὶ κακῶ τετοκυῖα τὸν ἄριστον. καὶ φασιν ἐντεῦθεν μεταλαβοῦσαν τὴν Ὀλυμπιάδα εἰπεῖν περὶ Ἀλεξάνδρου, ὡς κρείσσων γέγονεν ἢ μητρὶ συνέφερε. Σημειοῦνται δὲ οἱ παλαιοὶ τὴν Ὀμηρικὴν λέξιν ταύτην ὡς ἐκ τριῶν σύνθετον, λέγοντες σπανίως εὐρίσκεσθαι τὰς τοιαύτας παρὰ τοῖς σπουδαιοτέροις τῶν ποιητῶν, πλεονάζειν δὲ αὐταῖς μάλιστα τοὺς Κωμικοὺς. φαίνεται δὲ προϋπάρχειν ἢ δυσαριστοτόκος, καὶ ἀπ' αὐτῆς ἢ δυσαριστοτόκεια. οὕτω γὰρ φασιν οἱ Τεχνικοὶ εἶναι πρωτοτόκον καὶ πρωτοτόκειαν. [Ὁμοία δὲ τις τριῶν λέξεων σύνθεσις παρ' Ὀμήρῳ καὶ ἐν τῷ παναώριος.] (η. 56) Τὸ δὲ «ἔρνει ἴσος» παραβολὴν ἐμφαίνει τοῦ τῆς ἐλαίας ἔρνους, ἣν ἐν τῇ πρὸ ταύτης ῥαψωδίᾳ ἐπὶ Εὐφύρβῳ πλατέως ἔφρασεν ὁ ποιητής. ἐρρέθη δὲ οὕτω συντομώτατα διὰ τὸ τοῦ προσώπου ποιόν. οὐ γὰρ εἶχεν ἢ Θέτις ἐν τοιοῦτῳ πένθει καλλιλογεῖν. διὸ καὶ τὸ «ὡς φυτὸν γουνῶ ἀλωῆς» ὁμοίως ἔφρασε. τίς δὲ ὁ 4.132 γουνός, καὶ περὶ ἀλωῆς δέ, ἀλλαχοῦ ῥηθέντα κεῖται. (η. 57) Τὸ δὲ «ἀνέδραμε» τὸ ταχὺ καὶ μέγα δηλοῖ τῆς αὐξήσεως. (η. 64) Τὸ δὲ «ἄπο πολέμοιο μένοντα» ὑπολαβεῖ ἀφελῶς κατὰ γυναικεῖον ἦθος τὸ μὴ χρῆναι πενθεῖν τὸν υἷον οὕτως ἡρεμοῦντα καὶ μὴ δεδυκότα πολυδακρυὸν πόλεμον. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι Ὀμηρος μὲν ἐπίστροφον τοῦ υἱοῦ πλάττει τὴν Θέτιν καὶ οὐδαμοῦ ἑτεροῖαν, οἱ δὲ νεώτεροι τῶν ποιητῶν φασιν, ὅτι δωδεκαταῖον ὑπὸ Θέτιδος καταλειφθέντα τὸν Ἀχιλλεῖα Χείρωνι παρέδωκεν ὁ Πηλεὺς τραφῆναι. (η. 76) Τοῦ δὲ «ἀλῆναι» προϋπόκειται μετοχὴ ποιητικὴ ὁ ἀλείς καὶ δύσχρηστον ῥῆμα τὸ ἦλη, ὃ διαλυθὲν ἐάλῃ γίνεται παρὰ τῷ ποιητῇ ὁμοίως τῷ ἐάγη. (η. 77) Ἀεκήλια δὲ ἔργα ἢ τὰ μὴ ἡσυχαστικά κατὰ στερητικὴν σύνθεσιν καὶ παραγωγὴν ἐκ τοῦ ἕκηνος, ἢ τὰ μὴ ἐκούσια, καὶ ὡς εἰπεῖν, ἃ ἔπασχον «πόλλ' ἀεκαζόμενοι». καὶ ταῦτα μὲν οὕτω. Ἰστέον δὲ ὡς ὀνόματα ταῖς ἀνωτέρω μνημονευθείσαις Νηρηΐσιν Ὀμηρος πλάττει, καθά που καὶ Ἡσίοδος, ἀπὸ τῶν συμβεβηκότων ἢ ἄλλως ἐνθεωρουμένων τῇ τε θαλάσῃ καὶ τῷ στοιχείῳ τοῦ ὕδατος. (η. 39) Οἶον Γλαύκη μὲν τις αὐτῶν καλεῖται διὰ τὸ τῆς θαλάσσης ἔστιν ὅπου γλαυκόν, γλαυκὴ μὲν τις οὕσα, βαρυνθεῖσα δὲ πρὸς 4.133 διαφορὰν ἐπιθέτου, ὡς

κύριον. καθὰ καὶ ἡ Θόη μετ' ὀλίγα οὐ τονοῦται ὀξέως ἀλλὰ βαρὺν τόνον ἔχει πρὸς διαστολὴν τῆς ἐπιθετικῶς λεγομένης θοῆς, ἢ καὶ αὐτὴ παρὰ τὸ θέειν γίνεται. Θάλεια δὲ διὰ τὸ τοῦ στοιχειακοῦ ὕδατος ζωογόνον ἔν τε ἄλλοις καὶ ἐν φυτοῖς δέ, ἐφ' ὧν τὸ θάλλειν κυριολεκτεῖται. ὅτι δὲ καὶ μία τῶν Μουσῶν ἐστὶ Θάλεια, καὶ ὅτι καὶ δαιτὸς ἐπίθετον τοῦτο, πολλαχοῦ εἴρηται. καὶ ὅτι δὲ οὐδὲ τὸ θαλάττιον ὕδωρ ἐστέρηται εἰς τὸ πᾶν τοῦ ποιεῖν θάλλειν, ὡς δηλοῦσι δίχα φυκίων καὶ μνίων καὶ οἱ ἄρα τῇ ἱστορίᾳ βαλανηφαγοῦντές που θύννοι, δῆλόν ἐστὶ καὶ αὐτό. μαρτυροῦσι δὲ τῷ λόγῳ καὶ οἱ Θράκιοι Ῥηγῖνοι, παρ' οἷς ἡ κατὰ σφᾶς ἐκ θαλαττίου στομίου λίμνη τῇ τῶν ἀμπέλων φυτεία συμβάλλεται, τοὺς τῶν φυτῶν βόθρους τοῦ κατ' αὐτὴν ὕδατος ἐμπιπλῶσα, ἔνθα δυσμετακόμιστόν ἐστὶ τὸ γλυκύ. καὶ ἄλλως δὲ αὕτη Θάλεια κατὰ τὴν δαῖτα, διὰ τὸ ἐκεῖθεν ζωηρὸν οὐ μόνον τοῖς ἐναλίσις ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔξω ἐμπορικοῖς τε καὶ λοιποῖς, ὧν χάριν καὶ Δωτῶ Νηρηΐς πέπλασται, ὡς ῥηθήσεται. (η. 39 ετ 41) Κυμοδόκη δὲ καὶ Κυμοθόη διὰ τὰ κύματα. Ἰστέον γὰρ ὅτι εἰσὶ τινὰ τῶν τοῦ ὕδατος, ἐξ ὧν ἐκάστου διάφορα τῶν τινες Νηρηΐδων κοινοῦνται ὀνόματα, οἷον τὸ Ἰαιρα καὶ Ἰάνειρα καὶ Ἰάνασσα, ἴσως δὲ ἀκολουθῶς τοῖς δυσιτούτοις καὶ τὸ Καλλιάνειρα καὶ Καλλιάνασσα, παρὰ τὸ ἰαίνειν, ἐπεὶ τοιοῦτον τὸ 4.134 στοιχεῖον εὐφρόσυνον δηλαδὴ πολυτρόπως. ὅθεν καὶ τὴν Νηρηΐς Μελίτη λέγεται, ὡς πολλοῖς αἰτία γλυκασμοῦ. οὕτω καὶ διὰ τοὺς θαλαττίους ἤχους ἢ μὲν τὴν Κλυμένη, ὡς οἶον κλυτὴ καὶ ἐξάκουστος, ἢ δὲ Ἀγαυὴ διὰ τὸ ἄγαν αὔειν, Δωτῶ δὲ καὶ Δωρίς διὰ τὰς ἐκ θαλάσσης ἀγαθὰς ὀπωσοῦν δόσεις. ὁμοίως καὶ Θόη, ἢ μάλιστα, ὡς ἐρρέθη, θοή, οὐ μόνον διὰ τὸ ταχὺ τοῦ ὕδατος ὅτε προρρέει, ἀλλὰ καὶ διότι θεοῦσαις ὑπόκειται ναυσί. διὸ οὐ μόνον ἡ ῥηθεῖσα Κυμοθόη σύνθετος ἐξ αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ Ἀμφιθόη ἕτερα. διὰ δὲ τοῦτο καὶ ἄλλη τις Φέρουσα καθ' ὁμοιότητα τοῦ Φόρκυος θαλαττίου δαίμονος. Νησαίη δὲ καὶ Ἀκταίη καὶ Σπειῶ διὰ τὰς περὶ θάλασσαν νήσους καὶ τὰς ἀκτὰς καὶ τὰ κατ' αὐτὴν σπέη, ὅ ἐστι σπήλαια, ὅποια πολλὰ ἐκεῖ, καθὰ δηλοῖ καὶ τὸ «ἀργύφεον πλητο σπέος», καὶ τὸ «ὡς ἄρα φωνήσασα θέτις λίπε σπέος». οὕτω δὲ καὶ Ἀμάθεια παρὰ τὴν ἄμαθον, ἣν οὐ καλῶς τινες Ἀμάθυιαν ἐτόλμησαν γράφειν πρὸς ὁμοιότητα τοῦ Ὠρείθυιαν. αὕτη μὲν γὰρ φύσει ἔχουσα τὸ ὕδρον δίχρονον ἐν τῇ παραληγούσῃ ἐκ τοῦ θύειν, ὅ ἐστιν ὄρμᾶν, εἰκότως τῇ ὕδρι διφθόγγῳ παραλήγεται κατὰ τὸ κυνάμια. παρὰ τὸ θύειν γὰρ ἐν ὄρει γίνεται ἐκτάσει τοῦ ὕδρος εἰς ὕδρον. τῆς δὲ Ἀμαθείας προὑποκειμένη ἡ ἄμαθος, ἀπρόσβατός ἐστὶ τῇ ὕδρι διφθόγγῳ. ἔστιν οὖν ὡς ἀριστοτόκος, ἀριστοτόκεια, οὕτως ἄμαθος, Ἀμάθεια. Ἀλία δὲ παρ' αὐτὴν τὴν ἅλα, ἐξ ἧς καὶ κοινὸν τοῦτο πάσαις ἐπίθετον, ὡς δηλοῖ τὸ «μετ' ἀθανάταις ἀλίησι». Λιμνώρεια δὲ παρώνυμος λιμνῶν καὶ ὀρέων, ἃ δηλαδὴ πολλαχοῦ 4.135 θάλασσαν ὑποξέουσι, καθὰ καὶ Ὠρείθυια κατὰ ἕκτασιν τῆς ἀρχούσης ἢ ἐν ὄρει που ἔστιν οὗ θύουσα ἢ διὰ τὰ καὶ ἐν ὄρεσιν ὕδατα. Πρωτῶ δὲ διὰ τὸ πρωτεῦον τοῦ ὕδατος καὶ ἀρχικόν. διὸ καὶ Νημερτῆς καὶ Ἀψευδῆς ἕτεραι δύο αὗται Νηρηΐδες τῇ αὐτῇ ἐννοίᾳ διοικούμεναι, τῇ δῆθεν ἀληθέστερον ἀρχικῆ, ὡς τῶν ἄλλων τριῶν στοιχείων ψευδομένων οἷον τὸ ἀρχικόν διὰ τὸ δοκεῖν ἐξ ὕδατος τὰ λοιπὰ ὡς ἀπ' ἀρχῆς τινος γίνεσθαι. οὕτω δὲ καὶ τὸ Καλλιάνασσα καὶ τὸ Ἀγαυὴ καὶ Κλυμένη τοῦ κατὰ τὸ ὕδωρ ἀρχικοῦ δόξαιεν ἂν οὐκ ἀφυῶς ἔνδειξις εἶναι, τὸ μὲν διὰ τὴν τοῦ ἀνάσσειν ἀξίαν, τὸ δὲ διὰ τὸ ἐκ τοῦ ἄρχειν γαῦρον καὶ περίκλυτον. καὶ ἄλλως δέ, Νημερτῆς καὶ Ἀψευδῆς ὀνόματα θαλαττίων δαιμόνων διὰ τὸ εἰς ὄρκον τοῖς τότε πίπτειν τὴν θάλασσαν, ὡς δηλοῖ τὸ «χειρὶ δὲ τῇ ἑτέρῃ μὲν ἔλεν ἅλα μαρμαρέην», ὅ ἐστι μαρμαίρουσαν, ἐκ τοῦ μαίρειν, ἐξ οὗ καὶ Μαῖρα Νηρηΐς, οἶονεῖ ἢ λαμπρά. ἢ ἀκόλουθος καὶ ἡ Πανόπη, ἔτι δὲ καὶ ἡ Γαλάτεια, παρηχουμένη ὡσπερ ἡ Θέτις τῇ καταθέσει τῆς ζάλης, οὕτως αὕτη τῇ γαλήνῃ. αὕτη δὲ καὶ διὰ τοὺς τῶν κυμάτων γαλαταχρόους ἀφρούς οὕτω καλεῖται. καὶ Πανόπη δὲ ἄλλως διὰ τὸ λεῖον τῆς τοῦ ὕδατος ἐπιφανείας καὶ τῇ ὄψει ἀνεπιπρόσθητον, καθὰ που δηλοῖ καὶ ὁ ποιητὴς ἐν παραβολῇ. Δυναμένη δὲ ἡ διότι τὸ στοιχεῖον τοῦ ὕδατος κατὰ τὸ

δύνασθαι θεωρεῖται πρὸς τὸ ἐνεργεῖα τῶν εἰδοποιουμένων ἐξ αὐτοῦ, ἢ καὶ διὰ τὸ τοῦ ὕδατος ἰσχυρόν, ὃ καὶ ὁ 4.136 θαλάττιος πολλαχοῦ αἰνίττεται Ποσειδῶν, ὁ διὰ τοῦτο καὶ Ἐνοσίχθων καὶ Ἐννοσίγαιος. Δεξαμένη δὲ διὰ τὸ δεχάδα τὴν θάλασσαν εἶναι ζῶων τε τῶν ἐν αὐτῇ καὶ τῶν εἰς αὐτὴν ὡς εἶς τινα δεξαμενὴν εἰσβαλλόντων ὑδάτων. Ἀμφινόμη δὲ διὰ τε τὰς κύκλω ἀπὸ γλυκέων ὑδάτων νομάς καὶ τὰ ἐν ὑγροῖς δὲ νεμόμενα. καὶ εἶ τινες δὲ που ἕτεραι Νηρηίδων κλήσεις, οἷον Ἄλοσῦδνη ἢ Ὑδατοσῦδνη ἢ Κυμῶ ἢ Ἀμφιτρίτη, τοιούτοις τισὶ λόγοις ὑπάγονται. ὅτι δὲ οἱ παλαιοὶ πολλὴν καὶ εἰς τὰ τοιαῦτα σχολὴν ἔσχον, ἄλλοι δηλοῦσιν. (ἡ. 40, 45, 48) Ὅρα δὲ ὡς ὁ οὔτω πλούσιος τὴν φράσιν Ὅμηρος τῶν τοιούτων Νηρηίδων τρεῖς μόνας μετ' ἐπιθέτων προήγαγεν, εἰπὼν «Ἀλίη βοῶπις», «ἀγακλειτὴ Γαλάτεια», καὶ «ἐϋπλόκαμος Ἀμάθεια». ἐφιλοτιμήσατο γὰρ ταχὺ ἐπελθεῖν αὐτάς, διὸ καὶ ἐν τρισὶ μὲν στίχοις ἀνὰ τέσσαρα ὀνόματα Νηρηίδων ἔθετο, ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς ἑπτὰ ἀνὰ τρία. (ἡ. 43) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἡ Δωτώ, ὡς ἀπὸ τοῦ δῶ δῶσω μεγεθύνουσα τὴν ἄρχουσαν, συγκροτεῖται καὶ ὑπὸ τοῦ δωτίνης καὶ τοῦ δῶτωρ καὶ τοῦ «θεοὶ δωτῆρες ἑάων», καὶ τοῦ δῶτης καὶ ἀδῶτης παρ' Ἡσιόδῳ, ἥδη δὲ καὶ τοῦ δῶρον καὶ δωρεά. (ἡ. 42) Ὅτι δὲ Ἄγαυὴ καὶ ἠρωΐδος ὄνομα, ὥσπερ καὶ Μαῖρα καὶ Κλυμένη, δηλόν ἐστιν. ὡς δὲ καὶ Ὀρείθυια γυνὴ Ἀττικὴ, ἦν ὁ μῦθος ὑπὸ Βορέου ἀρπαγῆναί φησιν, ὡς ἀλλαχοῦ ἐρρέθη, καὶ ὅτι ἐρωμένη Κύκλωπος ἡ ῥηθεῖσα Γαλάτεια, δηλοῦσι καὶ αὐτὸ οἱ παλαιοί. παρ' οἷς ἠθέτηται ὁ τῶν 4.137 ἠρωΐδων χορός. φασὶ γὰρ ὅτι Ὅμηρος μὲν κατὰ τὸ κοινὸν αὐτάς εἶωθε λέγειν, τουτέστι προσηγορικῶς Νηρηίδας, καθὰ καὶ Εἰλειθυίας καὶ Μούσας, ὁ δὲ κατ' ὄνομα χαρακτήρ Ἡσιόδειος, ἄλλως τε, φασί, καὶ γελοῖον προθέμενον πάσας εἰπεῖν ἐπαγαγεῖν τὸ «ἄλλαι τε αἶ κατὰ βένθος», ὥσπερ ἀποκαμόντα καὶ μὴ εὐποροῦντα διηνεκοῦς πλάσεως ὀνομάτων. [Ἐνταῦθα δὲ παραρριπτέον ἀστείως, ὅτι καθὰ τις παίζων ἐπὶ μεγάλοις ἰχθύσι θεοὺς αὐτοὺς ὠνόμασε. πυθόμενος γὰρ ἰχθυοπώλου ποταποὺς ἰχθύας ἔχει, καὶ μαθὼν ἀνθίαν καὶ λάβρακα καὶ τοιαῦτά τινα, ἔφη περὶ ἰχθύων πυθέσθαι, οὐ μὴν περὶ θεῶν. ὡς οὖν ἐκεῖνος ἐξεθέωσε τοὺς ἀδρούς ἰχθύας, οὕτω τις ἔπαιξε καὶ ἐπὶ ταῖς Νηρηῖσι. περὶ ὀψωνίας γὰρ λέγων λαμπρᾶς ἔφη, ὡς ἐπεισῆλθον ἡμῖν ἰχθύες πολυτελεῖς, μονονουχὶ γὰρ καὶ τὰς Νηρηίδας ὠψωνήκει.] (ἡ. 50) Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι οὐ μόνον ἐπὶ ἱματίου ἀργύφειον τὸ οἶονεὶ λευκὸν καὶ λαμπρὸν ὕφασμα, ἀλλὰ καὶ σπέος, ὡς ἐρρέθη, ἀργύφειον ἐνταῦθα τὸ ὡσανεὶ φωσφόρον καὶ ἀργόν, ὃ ἐστὶ λευκόν, φαινόμενον, τροπῇ τοῦ ὠ εἰς ὠ Αἰολικῶς, ὥστε οὐδὲ κυρίως σπέος τὸ τοιοῦτον, εἶγε σπέος λέγεται τὸ οἶον σβέος κατὰ τοὺς παλαιοὺς διὰ τὸ ἀφώτιστον. δοκεῖ δὲ προϋπάρχειν τοῦ ἀργύφειον τὸ ἀργυφον τρισύλλαβον, οὗ χρήσις καὶ ἐν τῷ «ἄργυφα μῆλα νομεύων». (ἡ. 51) Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὰ στήθεα πεπλήγεσθαι τὰς Νηρηίδας φησὶν ὡς πρὸ τούτων τὰς τοῦ Ἀχιλλέως δμῳάς, ὃ δὴ γυναικῶν μόνων παρ' Ὀμήρῳ ἔργον, ὅτε παθαίνονται. καὶ τὴν θέτιν ἐξάρχειν λέγει θρήνου, τουτέστι τῆς ἀνωτέρω διειλημμένης μονωδίας. φησὶ γὰρ «αἶ δ' ἅμα πᾶσαι στήθεα πεπλήγοντο, θέτις δ' ἐξῆρχε γόοιο». τί δὲ τὸ ἐξάρχειν γόου, δηλώσουσιν αἶ ἐν τοῖς ἐξῆς ἔξαρχοι τῶν θρήνων. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ ἐφεξῆς μετὰ τὸ ἀργύφειον σπέος δύναται παρωδηθὲν εὐχρηστηθῆναι εἰς πένθος καὶ οὕτω «κλύτε, κασίγνητοι, ὄφρ' εὖ πάντ' εἴδετε ἀκούοντες ὅσα ἐμῶ», καὶ ἐξῆς, ὡς προεγράφη. (ἡ. 65–7) Ὅτι εἰπὼν ὁ ποιητὴς ὡς «δακρυόεσσαι ἴσαν», ἤγουν 4.138 ἐπορεύοντο, αἶ Νηρηίδες, «περὶ δὲ σφισι κῦμα θαλάσσης ῥήγνυτο» ἰούσαις ἄνω δηλαδὴ μετὰ θέτιδος, δηλοῖ ἐτυμολογικῶς τρόπῳ, ὅτι καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης ῥηγμίνα καλεῖ διὰ τὸ καὶ ἐν αὐτῇ ὡς καὶ ἐν τῷ αἰγιαλῷ κύματα ῥήγνυσθαι, ὡς εἶναι καθόλου ῥηγμίνα, ἔνθα κῦμα ῥήγνυται. (ἡ. 68) Ὅτι τὸ «ὑψοῦ ἐπὶ ψαμάθοις» διασαφεῖται καὶ ἐνταῦθα διὰ τοῦ «ἀκτὴν δ' εἰσανέβαινον» αἶ Νηρηίδες «ἐπισχερώ». εἰ γὰρ τὸ ἐκ θαλάττης ἰέναι εἰς ἀκτὴν ἀναβαίνειν ἐστὶ, καλῶς ἄρα ἐρρέθη καὶ τὸ «ὑψοῦ ἐπὶ ψαμάθοις», ὥσπερ αὖ

πάλιν κατὰ λόγον ἄλλον εὖ ἔχει, ὡς προδεδήλωται, καὶ τὸ «ὕψου ἐν νοτίῳ». Ὅτι δὲ τὸ ἐπισημεῖται καὶ τί σημαίνει, προείρηται. Ὅτι ἐν Ὀδυσσεΐα μὲν ἡ Πηνελόπη φιλοφρονεῖται τὸν υἱὸν ἐλθόντα ποθέν, «φιλοῦσα κεφαλὴν τε καὶ ἄμφω φάεα καλά», ἐνταῦθα δὲ ἡ Θέτις ἄπτεται μόνον τῆς τοῦ παιδὸς κεφαλῆς. οὐ γὰρ χαίρει κατὰ Πηνελόπην, διὸ οὐδὲ φιλεῖ κατ' ἐκείνην. (η. 70 ς.) Φράζει δ' ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς οὕτω «τῷ δὲ βαρυστενάχοντι παρίστατο πότνια μήτηρ, ὄξυ δὲ κωκύσασα κάρη λάβε παιδὸς ἑοῖο», ἢ μᾶλλον ἑῆος ἤγουν ἡέος, ὃ ἐστὶν ἀγαθοῦ, ὡς ἀπὸ τοῦ ἠὺς ἡέος κατὰ μετὰθεσιν ἑῆος, ἢ καὶ ἰδίου, διὸ καὶ δασύνεται παρὰ πολλοῖς. (η. 73 ς.) Καὶ οὕτω λαβομένη τῆς κεφαλῆς εἶπε τοὺς ἐν τῇ ἄ' ῥαψωδίᾳ δύο στίχους «τέκνον τί κλαίεις», καὶ ἐξῆς. (η. 74-7) Εἶτα ἐπάγει πρὸς παρηγορίαν τὸ «τὰ μὲν δὴ τοι τετέλεστοι» καὶ τὰ ἐφεξῆς, ὡς πρὸ βραχέων γέγραπται, ἕως τοῦ «παθεῖν ἀεκήλια ἔργα». Ὅρα δὲ ὅτι ἐπὶ μὲν Ἀχιλλεύς τὸ βαρυστενάχειν οἰκείως ἔφη ὡς ἐπὶ ἀνδρός, ἐπὶ δὲ Θέτιδος τὸ ὄξυ κωκύειν γυναικικώτερον. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ταῦτα τὰ προσεχῶς γραφέντα εὐχρηστά πότε εἰσιν εἰς πένθιμον γραφήν. (η. 79 ς.) Ὅτι ὁ πολλοῖς μὲν ἀγαθοῖς ἐνευθηνούμενος, πολλὴν δὲ λύπην ἔχων ἐπὶ θανόντι φίλῳ, ἐρεῖ ἂν κατὰ τὸν Ἀχιλλεῖα τὸ «ταῦτα μὲν δὴ μοι Ὀλύμπιος ἐξετέλεσεν. ἀλλὰ τί μοι τῶν ἡῆδος», ὃ ἐστὶν ἡδυσμα, «ἐπεὶ φίλος ὦλεθ' ἑταῖρος»; (η. 81) Καὶ ἐπιτείνων τὸ 4.139 «φίλος» ἐπαγάγοι ἂν καὶ τὸ «ὄν ἐγὼ περὶ πάντων τῶν ἐταίρων». (η. 82) Οὗ ἐπίτασις εὐθύς κείμενον τὸ «ἴσον ἐμῇ κεφαλῇ», τουτέστιν ὡς ἐμὲ αὐτόν. ἐντεῦθεν δέ, φασίν, ὁ περὶ Πυθαγόραν ὄμιλος ἀρχὴν ἐλὼν ὠρίζετο λέγων, ὅτι ὁ φίλος ἄλλος ἐστὶν ἐγώ. ὑπερβολὴ δὲ φιλίας τὸ μηδὲν νομίζειν ἡδύτερον φίλου ζῶντος. χρησίμων δὲ τὸ «ἴσον ἐμῇ κεφαλῇ», καὶ εἰς τὸ «Τεῦκρε φίλη κεφαλῇ», ὅπερ εἶη ἂν ταῦτόν τῳ «ὦ ἄλλος αὐτὸς ἐγώ». Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «τόνδ' ἀπώλεσα», κείμενον μετὰ τὸ «ἴσον ἐμῇ κεφαλῇ», ἐπίτασις ἐστὶ τοῦ «φίλος ὦλεθ' ἑταῖρος». οὐ γὰρ ἀπλῶς, φησίν, ὦλετο, ἀλλ' ὑπ' ἐμοῦ στείλαντος ἐκείνον εἰς μάχην. (η. 82 ς.) Ὅτι λυπεῖται Ἀχιλλεὺς οὐ μόνον ὡς τὸν ἐταῖρον ἀπώλεσε, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἐκείνον τεύχεα Ἐκτωρ δηώσας ἀπέδυσσε. τοῦτο δὲ οὐχ' ἀπλῶς οὕτω παρέρριπται νῦν, ἀλλ' εὐοικονομητῶς, ἵνα τὸν υἱὸν ἢ Θέτις ἀχθόμενον ὅτι μάλιστα μαθοῦσα καὶ ἐπὶ τῇ στερήσει τῶν ὄπλων φροντιεῖ τῆς ἐν τοῖς ἐφεξῆς ὀπλοποιΐας. ἔστι δὲ ἀποδοῦσαι ὄπλα τὸ ἐκδοῦσαι καὶ σκυλεῦσαι. (η. 83-5) Τὰ δὲ τοῦ Ἀχιλλεύς τεύχεα πολλαχῶς φράζειν ὁ ποιητὴς ἐθέλει οἷον πελώρια, θαῦμα ἰδέσθαι, καλά καὶ ἀγλαὰ δὲ καὶ κλυτὰ, ἡδὴ δὲ καὶ θεόδοτα, εἶγε Πηληϊ θεοὶ δόσαν ἀγλαὰ δῶρα, ὅτε τὴν Θέτιν βροτοῦ ἀνέρος ἔμβαλον εὐνή. προῖων δὲ καὶ χάλκεα ἐρεῖ αὐτὰ, ἐκ τῆς χειρόνος ὕλης οὕτω καλέσας, ἀφ' ἧς καὶ τοὺς ἐργαζομένους αὐτὰ χαλκεῖς ἔλεγον. ἐρεῖ γὰρ «ἔντεα καλά χάλκεα μαρμαίροντα». Εἶεν δ' ἂν αὐτὰ καὶ ἀγάλματα καὶ ἀγλαΐσματα, εἶγε αὐτὰ Ἐκτωρ ἔχων ὁμοίῳ ἀγάλλεται καὶ ἐπαγλαΐζεται, ὡς μετ' ὀλίγα λεχθήσεται. (η. 85) Ὅρα δὲ τὸ «ἔμβαλον εὐνή», ἀντὶ τοῦ ἐνέθεντο γαμηλίῳ κοίτῃ, ὃ ἐστὶ συγκατεύνασαν τὴν Θέτιν τῳ Πηλεΐ. δύναται δὲ καὶ ἄλλως τὸ ἐνέβαλον εὐνή ἀστείως εἰρησθαι ἀντὶ τοῦ ἐνέρριψαν, ὡς ἐπὶ εἰρκτῆς ἢ βοθύνου ἢ τοιοῦδέ τινος. τοιοῦτον γάρ τι καὶ οἱ καὶ ἄνισοι γάμοι καὶ ἀκούσιοι. Ἔτι ὅρα ὡς καὶ πρὸ τούτων εἰπὼν θεόθεν δοθῆναι τὰ ὄπλα τῳ Πηλεΐ, ἐνταῦθα καὶ τὸν καιρὸν τῆς δόσεως προσέθετο, διαφόροις τόποις καταμερίσας τὴν ἱστορίαν, ὡς καὶ ἐπ' ἄλλων εἶωθε ποιεῖν. Τὸ δὲ «βροτοῦ ἀνέρος» ἐντελῶς καὶ νῦν πέφρασαι. βροτόν δὲ γε μόνον εἰπεῖν, ἐλλιπῶς ἔχει. (η. 86-90) Ὅτι τὴν μητέρα οἰκτιζόμενος, ὡς ἐρρήθη, ὁ Ἀχιλλεὺς φησιν «ὡς ὄφελος σὺ μὲν αὖθι μετὰ Νηρηΐσι ναίειν, Πηλεὺς δὲ θνητὴν ἀγαγέσθαι ἄκοιτιν. νῦν δ' ἵνα καὶ σοὶ πένθος ἐνὶ φρεσὶ μυρίον εἶη παιδὸς ἀποφθινομένοιο, τὸν οὐχ' ὑποδέξεται αὐτίς οἴκαδε νοστήσαντα». τοῦτο δὲ 4.140 ἐκ τῶν τῆς Θέτιδος παρέξεται, εἰπούσης «τὸν δ' οὐχ' ὑποδέξομαι» καὶ ἐξῆς, ὡς ἐμπροσθεν ἀμφοτέρους εἰς νοῦν ἔνα. (η. 90-3) Εἶτα ὡς περ πάντων φιλομήτωρ ἔδοξεν εἶναι εὐξάμενος, φασί, μηδὲ γενέσθαι αὐτός, ἵνα μὴ λυπῆται ἢ μήτηρ, διὸ καὶ

ἀντικτᾶται πολλὴν ἐκεῖθεν εὖνοϊαν, οὕτω δεικνύει καὶ τὸ ὑπερβάλλον τῆς τοῦ Πατρόκλου φιλίας, ἐπαγαγὼν «ἐπεὶ οὐδέ με θυμὸς ἄνωγε ζῶειν οὐδ' ἄνδρεςσι μετέμμεναι, αἶ κε μὴ Ἔκτωρ πρῶτος ἐμῶ ὑπὸ δουρὶ τυπεῖς ἀπὸ θυμὸν ὀλέσση, Πατρόκλιοιο δ' ἔλωρα Μενoitιάδαο ἀποτίση». Καὶ ὄρα προαναφώνησιν ταύτην, ἔτι δὲ καὶ ἀπολογίαν, ὣν πιθανῶς πείσεται ὁ Ἔκτωρ. ὁ γὰρ ἀποτίσων ἔλωρα ὡς χρεωστῶν ἀποτίσει. ἔλωρα γοῦν λαβῶν ὁ Ἔκτωρ ἀπὸ Πατρόκλου, ὅτε περιμάχητος ὢν ἐκεῖνος εἴλκετο, τοιαῦτα καὶ ἀποτίσει ἀντιπαθῶν. ἀσφαλέστερον δὲ καὶ σαφέστερον ἐρρήθη νῦν τὸ «τοῦ δεῖνος ἔλωρα ἀποτίσει», ἢ περὶ τούτων τὸ «νῦν μοι τὸν ἀδελφὸν ἀποτίσεις». (η. 88) Ὅρα δὲ καὶ σχῆμα καίριον ἑλλειπτικὸν ἐν τῷ «νῦν δ' ἵνα καὶ σοὶ πένθος εἶη». λείπει γὰρ ἀπὸ κοινοῦ τὸ «ἐνεβλήθης εὐνή», ἢ τὸ «ἤχθης ἄκοιτις», ἵνα εἶη τὸ πλήρες οὕτω· νῦν δὲ εἰς γάμον ἤλθεσ ἀνδρὸς θνητοῦ, ἵνα πένθος μυρίον ἔχης. (η. 88) Ἐκ δὲ τοῦ «πένθος μυρίον», ὃ ἐστὶ πολὺ, ἐπενοήθη τὸ πολυπενθής. (η. 91) Τὸ δὲ «οὐδ' ἄνδρεςσι μετέμμεναι» ἢ ἀπλοϊκῶς οὕτω κατὰ τὸ παρέλκον κεῖται, ἤρκει γὰρ καὶ μόνον τὸ μὴ ζῶειν, ἢ καὶ ἄλλως εἰπεῖν, ἕτερόν ἐστι παρὰ τὸ μὴ ζῆν τὸ μηδ' ἀνδράσι μετεῖναι. δηλοῖ γὰρ τὸ μὴ τοῖς ἀνδρείοις συναριθμεῖσθαι, ἢ καὶ ἔτι βαρύτερον, τὸ μηδ' ἀπλῶς ἄνδρα λέγεσθαι ἀλλὰ γυναικίαν τινά, καὶ Ὀμηρικῶς φάναι, «Ἀχαιῖδα οὐκ ἔτ' Ἀχαιόν», ἢ γυναικάνδρα, καθὰ συντίθησιν ἕτερος ποιητής. [(η. 92) Τὸ δὲ πρῶτος] ἢ ἀπλῶς οὕτως ἐπιθυμία τοῦ Ἀχιλλέως ἐστὶν ἐφιεμένου πρὸ τῶν ἄλλων πεσεῖν τὸν Ἔκτορα, ἢ καὶ διάγνωσις τοῦ κατ' ἐκεῖνον θάρσους ἢ θράσους, ὡς ἤδη πεφρονηματισμένου τοῦ Ἔκτορος καὶ διὰ τοῦτο πρώτου ἀντιστησομένου τῷ Ἀχιλλεῖ καὶ πρώτου πεσουμένου.] (η. 93) Τὸ δὲ ἔλωρα πρωτότυπὸν ἐστὶ τοῦ ἐλώρια, ὡς καὶ τὸ ἶχνια, καὶ τὸ ἀέκηλον τοῦ ἀεκήλια. (η. 95) Ὅτι τὸ «ὠκύμορος δὴ μοι τέκος ἔσσειαι οἷ' ἀγορεύεις» κατὰ ἐπικινδύνου λαλιᾶς οἰκεῖον εἰπεῖν. Ἰστέον δὲ ὅτι τῶν τις παλαιῶν δαπανηρῶ νέω παρωδήσας 4.141 τὸ τοιοῦτον ἔπος προσήρμοσεν, εἰπὼν «ὠκύμορος δὴ μοι τέκος ἔσσειαι, οἷ' ἀγοράζεις». Ὀμηρος δὲ τὴν θέτιν ποιεῖ τῷ Ἀχιλλεῖ τὸ προρρηθὲν εἰποῦσαν, ἐφ' οἷς ἐκεῖνος ἔφη μηκέτι ζῆν ἐθέλειν, εἰ μὴ δώσει δίκας ὁ τοῦ φίλου φονεύς. (η. 96) Ἦτις καὶ ἐφερμηνεύουσα τὸ «ὠκύμορος» ἐπάγει προαναφωνητικῶ σχήματι «αὐτίκα γὰρ τοι ἔπειτα μεθ' Ἔκτορα πότμος ἐτοῖμος, ὅπερ ἐστὶ περίφρασις τοῦ αὐτίκα τεθνήξῃ, ἢ καὶ ἄλλως δηλοῖ, ὡς ἐτοιμάζεται σοὶ θάνατος. (η. 98-100) Ἀχιλλεὺς δὲ καὶ τὴν φιλεταιρίαν ἐνδεικνὺς καὶ τὴν τοῦ ῥηθέντος ἔπους γοργῶς ἐπιτέμνων περίφρασίην φησιν «αὐτίκα τεθναίην», ὡς ἔφης δηλαδή, ὦ μήτερ, «ἐπεὶ οὐκ ἄρ' ἔμελλον ἐταίρω κτεινομένῳ ἐπαμῦναι, ὃ μὲν μάλα τηλόθι πάτρης ἔφθιτο, ἐμεῖο δὲ δῆσεν ἀρῆς ἀλκτῆρα γενέσθαι». Καὶ ὄρα τὸ πολὺ τῆς φιλίας, εἰ δώροις τοσοῦτοις μὴ πεισθεῖς αἰρεῖται ὑπὲρ φίλου ἄρτι τόν, ὡς ἐρρήθη, αὐτίκα θάνατον. εἰ δὲ νῦν μὲν ἵνα βοηθήσῃ τῷ Πατρόκλῳ «τεθναίην» φησίν, ἐν Ὀδυσσεΐα δὲ τεθνεὼς ἀναζητῆσαι θέλει, ἵνα τῷ πατρὶ ἐπαμύνοιτο, οὐκ ἔστιν ἀνωμαλία ἤθους τὸ τοιοῦτον. κατὰ γὰρ τοὺς παλαιούς οὔτε τὸ τεθάναι δι' αὐτὸν αἰρεῖται οὔτε τὸ ζῆν, ἀλλὰ διὰ ἔργα, ὣν προκειμένων ὁ φιλόκαλος ζῶν μὲν τεθάναι αἰρήσεται, εἰ καλόν τι ἔσται θανόντος, τεθνεὼς δὲ ἀναβιώσεσθαι, εἰ τῶν κατ' ἀρετὴν τι πράξει. (η. 100) Τὸ δὲ «ἐμεῖο δὲ δῆσεν ἀρῆς ἀλκτῆρα γενέσθαι» στρεβλόν ἐστὶ νόημα καὶ διάφορον τῆ γραφῆ καὶ δυσφραδές. καὶ οἱ μὲν οὕτω φασίν· ἐμοῦ δὲ δῆσεν ὁ Ἄρης, τουτέστιν ἔδησεν καὶ ἐκώλυσε, τὸ ἀλκτῆρα γενέσθαι, ἢ γοῦν ἀμύντορα τοῦ Πατρόκλου. ἕτεροι δὲ περισπῶντες τὸ «ἀρῆς» λέγουσιν οὕτως «ἐμοῦ δὲ δῆσεν, ὃ ἐστὶν ἐδέησε, τῷ Πατρόκλῳ, εἰς τὸ ἀρᾶς ἐκεῖνῳ ἀλκτῆρα γενέσθαι», οἱ δὲ παλαιοὶ 4.142 παραφράζουσιν ἐνταῦθα τὸν ῥηθέντα στίχον καὶ οὕτω πάνυ γοργῶς· ἐμοῦ δὲ, φησί, τὴν πρᾶξιν ἔδησεν Ἄρης, ἢ τῆς ἐξ ἐμοῦ βοηθείας ἐνεδέησεν, ἢ τῆ βλάβῃ αὐτοῦ ἐνεδέησε. τὸν δὲ Ἀρίσταρχόν φησι γράφειν «Ἄρεω ἀλκτῆρα», ἵνα λέγῃ ὅτι ἐμοῦ ἐδέησεν εἰς τὸ ἀλεξητῆρα γενέσθαι τοῦ Ἄρεω, ὡς ἀπὸ ἀσυνήθους εὐθείας τῆς ὁ Ἄρεως ὡς Μενέλεως. ὅτι δὲ πολλὰς κλίσεις ὁ Ἄρης

ἔχει, δῆλον, ὡς καὶ προπαρεσημάνθη ἐκ τῶν ἀρχαίων. κλίνεται γὰρ καὶ ὡς ἰαμβικὸν Ἄρητος, ὅθεν παρ' Ἑσιόδω καὶ Διονυσίῳ Ἀρητιάδης ὁ ἀπὸ Ἄρητος ὅ ἐστιν Ἄρεος, κατὰ γων τὸ γένος. κλίνεται καὶ κοινῶς κατὰ τὸν Δημοσθένην. παρασημειοῦνται δὲ τινες καὶ Ἄρεως κλίνεσθαι, οὗ γενικὴ Ἄρηος. καὶ τοίνυν κατὰ ὁμοιότητά ἐστιν Ἄρεως κύριον ὄνομα παρὰ Πλουτάρχῳ, οὗ υἱὸς ἦν Ἀκρότατος, μειράκιον μὲν, ἐπὶ δὲ ἀνδρία καὶ τόλμη ὑμνούμενον. [Κατῆρξαν δέ, φασί, βλακειίας ἐν Λακεδαίμονι μικρὸν πρὸ Κλεομένους βασιλεύσαντες ὁ ῥηθεὶς Ἄρεως καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ.] Ὅτι δὲ καὶ Ἄρεως Ἄρεω, ὡς Μενέλεκατὰ Ἀρίσταρχον, ἐρρέθη προσεχῶς. (η. 101–6) Ὅτι δυσανασχέτων ὁ Ἀχιλλεὺς διὰ Πάτροκλον ἐπὶ τοῖς καθ' ἑαυτὸν φησι «νῦν δ' ἐπεὶ οὐ νέομαι γε φίλην ἐς πατρίδα γαίαν, οὐδέ τι Πατρόκλῳ γενόμην φώως», ἢ φάος, «οὐδ' ἐτάροισι τοῖς ἄλλοις, οἳ δὴ πολέες δάμεν Ἐκτορι δίῳ, ἀλλ' ἡμῖα παρὰ νηυσὶν ἐτώσιον ἄχθος ἀρούρης, τοῖος ἐὼν οἷος οὗ τις Ἀχαιῶν χαλκοχιτόνων ἐν 4.143 πολέμῳ, ἀγορῇ δέ τ' ἀμείνονές εἰσι καὶ ἄλλοι». (η. 107–10) Καὶ μέχρι ὧδε τὸν λόγον ἐκκρεμῆ φυλάξας ἐπάγει γνωμικὸν τὸ «ὡς ἔρις ἀπόλοιτο», καὶ ἐξῆς, ὡς μετ' ὀλίγα δηλωθήσεται. Καὶ ὅρα ὅτι ἡ ἀναπόδοτος ὁ ποιητὴς ἀφῆκε τὸν ἑπεὶ σύνδεσμον μιμητικῶς οἷα τοῦ Ἀχιλλεύος ἢ ἐκλαθομένου ὅπως ἤρξατο λέγειν ἢ καὶ μὴ ἔχοντός τι ἀξιόλογον εἰπεῖν ἐν τῇ ἀποδόσει. ἦν μὲν γὰρ ἀκόλουθον εἰπεῖν, ὅτι νῦν δ' ἐπεὶ οὐκ ἐπανελεύσομαι οἴκαδε, θανοῦμαι ἢ ἀλάκω τῷ φίλῳ. ταῦτα δὲ φθάσας εἶπεν. ἢ τοίνυν ἀπλήρωτος μεμένηκεν, ὡς ἐρρέθη, ὁ ἑπεὶ σύνδεσμος, καὶ οὕτω χωλεύει ὡς ἀναπόδοτος ὁ λόγος, ὁποῖόν τι καὶ ὁ Κίλιξ ῥήτωρ ἐν τῷ Περὶ ἰδεῶν παρασημειοῦται, ἢ ἐστιν ἀπόδοσις αὐτοῦ τὸ περὶ τῆς ἔριδος γνωμικόν, ἵνα εἴπῃ «νῦν δ' ἐπεὶ οὐ νέομαι εἰς πατρίδα, ὡς ἔρις ἐκ τε θεῶν ἐκ τ' ἀνθρώπων ἀπόλοιτο καὶ χόλος». (η. 109–11) Περὶ οὗ φιλοσοφῶν ἐπάγει «ὅς τ' ἐφέηκε πολύφρονά περ χαλεπῆναι, ὅς τε πολὺ γλυκίων μέλιτος καταλειβομένοιο ἀνδρῶν ἐν στήθεσσι ἀέξεται ἠῦτε καπνός· ὡς ἐμὲ νῦν ἐχόλωσεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων». Ὅρα δ' ἐν τούτοις ὅτι τε ἀγαθὸς ῥήτωρ ἦν καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς, ὡς καὶ ἡ τῶν Λιτῶν ῥαψωδία ἔδειξεν, καὶ ὡς ἀνεμεσήτως ἑαυτὸν ἐπαινεῖ, καὶ ἀνεπαχθῶς καίρια περιαιτολογεῖ οὐ ψευδόμενος. οὕτω καὶ Ὀδυσσεὺς ἐν τοῖς Φαίαιξιν ἔπαινον ἑαυτοῦ κατατείνει. φιλαλήθης δὲ ὁ ἐν τοῖς καθ' ἑαυτὸν ἐπαίνοις καὶ τὸ πρὸς τινὰς ὁμολογῶν ἔλαττον, καθάπερ Ἀχιλλεὺς ἐνταῦθα ὁ μόνος τὰ εἰς μάχην ὑπὲρ τοὺς ἄλλους οὐκ ἐπικρύπτει, ὡς ἐν ἀγορῇ ἀμείμονές εἰσι καὶ ἄλλοι, οὐ μὴν εἰς τις μόνος, ὡς καὶ αὐτοῦ μὲν τοιούτου ὄντος, καθὰ ἐρρέθη, κρειττόνων δὲ ὅμως ἐτέρων ὄντων, ἐν οἷς καὶ Νέστωρ καὶ 4.144 Ὀδυσσεὺς. (η. 102) Ὅρα δὲ ὡς καὶ ἐνταῦθα συνήθως φάος τὴν ἐπὶ νίκη καὶ σωτηρία ἐπικουρίαν λέγει. δῆλον γὰρ ὡς οὕτως ἠθέλεν Ἀχιλλεὺς φάος τῷ Πατρόκλῳ γενέσθαι κατὰ τὸ «βάλλ' οὕτως, αἶ κέν τι φώως γένηαι». (η. 103) Τὸ δὲ «οἳ δὴ πολέες δάμεν» ἤδη τὸν Ἀχιλλεὺς οἶκτον ἀναλαβόντα δείκνυσι καὶ ἐπὶ τοῖς λοιποῖς Ἀχαιοῖς. (η. 104) Ἐν δὲ τῷ «ἐτώσιον» καθῆσθαι «ἄχθος ἀρούρης» οὐ μόνον παντελὴς ἀπραξία ἐξ ἀργίας δηλοῦται, ἀλλὰ καὶ βριθὺ μέγεθος ὑπεμφαίνεται τοῦ ἥρωος, εἶπερ αὐτὸς μόνος εἰς ἄχθος τῇ γῆ τῇ πάντα φερούση λογιζέται. ἦν δὲ καὶ πρὸ τούτων μεγέθους ἐνδεικτικὸν ὁμοίως τὸ μέγαν μεγαλωστί ἐν κονίαις αὐτὸν τετανύσθαι, καὶ τὸ «ἔρνεϊ ἴσον ἀναδραμεῖν». σεμναὶ δὲ αὐτὰι μεγέθους ἐνδείξεις καὶ οὐ κατὰ τὸ ἐπὶ Αἴαντος βουγάϊον. (η. 105) Τὸ δὲ «τοῖος ἐὼν» καὶ ἐξῆς, κρᾶμα μὲν ἀπετέλεσε ψόγου καὶ ἐπαίνου κατὰ τινὰ μέθοδον ἀφελείας. τοιόνδε γὰρ πάντως τὸ ἐτώσιον μὲν ἄχθος ἀρούρης εἰπεῖν τινὰ, τοιοῦτον δὲ αὐτὸν κατ' ἀνδρίαν, οἷος οὐδεὶς ἄλλος Ἀχαιῶν. ὠφέλησε δὲ ταῦτα τὸν φιλόμηρον Σοφοκλῆν ποιῆσαι τὸν Αἴαντα λέγοντα περὶ αὐτοῦ τοιοῦτον εἶναι οἷον οὕτινα στρατοῦ ἐδέρχθη Τροία χθονὸς μολόντ' ἀπὸ Ἑλλανίδος. (η. 105) Τὸ δὲ «χαλκοχιτόνων» τεχνικῶς κεῖται, ἵνα ἡ τοῦ ὀπλίτου σύγκρισις εἴη πρὸς ὁμοειδεῖς. (η. 107) Τὸ δὲ «ὡς ἔρις ἀπόλοιτο» ὁμοίον ἐστὶ κατὰ τὸ σχῆμα τῷ «ὡς ἀπόλοιτο καὶ ἄλλος», ὅπερ ἐν Ὀδυσσεΐα κεῖται, τοῦ ὧς καὶ ἐνταῦθα

εὐκτικήν σημασίαν ἔχοντος. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ὀψέ ποτε τὸ δέον ἐξ ἐπιμηθείας ἐπιγνοὺς Ἀχιλλεὺς κατεύχεται τῆς ἔριδος, δι' ἣν διαστήτην ἐρίσαντε αὐτὸς καὶ ὁ βασιλεύς. Τὸ δὲ «ἔκ τε θεῶν ἔκ τ' ἀνθρώπων» παγκόσμιον τὴν 4.145 ἔριν δηλοῖ, κατὰ ἀνθρώπους δηλαδή καὶ κατὰ τὰς στοιχειακὰς ποιότητας. διὸ οἱ παλαιοὶ φασιν, ὡς Ἡράκλειτος δοξάζων τὰ ὄντα κατὰ ἔριν συνίστασθαι, τουτέστι κατὰ μάχην καὶ ἐναντιότητα ποιότητων, μέμφεται τῷ ποιητῇ εὐχομένῳ πάντοθεν ἀπολέσθαι τὴν ἔριν. σύγχυσιν γάρ, φασίν, εὐχεται τοῦ κόσμου παντός. οἱ δὲ τοῦτο λύοντες λέγουσιν, ὡς ἡ τῷ φλεγμαίνοντι τοῦ κατὰ τὸν Ἀχιλλεῖα πάθους δοτέον καὶ τοῦτο, ἡ ὅτι οὐ τὴν φυσικὴν τῶν ὄντων ἐναντιότητα ἔριν ἐνταῦθα λέγει ὁ ποιητής, ἀλλὰ τὴν [καὶ παρὰ τοῖς μυθικοῖς θεοῖς] τὰ πρακτέα ἐπὶ τὸ χεῖρον ἄγουσαν, ἣν κακολογεῖ καὶ Ἡσίοδος. (η. 108) Ὅθεν καὶ ἐπήγαγε τὸ «καὶ χόλος» δηλῶν μὴ περὶ ἀγαθῆς ἔριδος λέγειν, ἀλλὰ τῆς φαύλης, ἥπερ ὁ χόλος ἀγχιθυρεῖ. Τὸ δὲ «ὃς ἐφέηκε πολύφρονά περ χαλεπῆναι» παρωδεῖται πρὸς τὸ «ὃς ἐφέηκε πολύφρονά περ μάλ' ἀεῖσαι», ὅπερ ἐν Ὀδυσσεΐα περὶ τοῦ οἴνου εἴρηται, ὡς πολυλογούντων τῶν πολλὰ πινόντων, μᾶλλον δὲ ἀεΐδειν ἐθελόντων. ἔστι δὲ τὸ «ἐφέηκεν» ὅμοιον τῷ ἀνήκεν, ὃ ἔστιν ἐνετείλατο, ἀνέπεισε, παρώρησεν, ὅθεν καὶ ἡ ἐφημοσύνη. Ἰστέον δὲ ὅτι πάνυ τὰ περὶ τοῦ χόλου ἐνταῦθα ἔπη ἐπαινοῦσιν οἱ παλαιοὶ, λέγοντες ἐντεῦθεν ὀδηγηθῆναι καὶ Πλάτωνα εἰς τὸ τριμερῆ τὴν ψυχὴν ἀποφύνασθαι. τὸ μὲν γάρ ἐστιν αὐτῆς θυμικόν, ὃ διὰ τοῦ χόλου δηλοῦται, τὸ δὲ λογικόν, ὃ σημαίνεται διὰ τοῦ πολύφρονος, τὸ δ' ἐπιθυμητικόν (η. 109), ὃ διὰ τοῦ μέλιτος παρεμφαινόμενον δηλοῖ ἐπιθυμίαν καὶ γλυκεῖαν διάθεσιν τῆς ἐκπληρώσεως τῶν κατὰ θυμόν, ἣν αἰσθητῶς εἰδέναι ληστής ἂν εὐξάτο, αἱμάτων καὶ οἶον αὐτὸς κατὰ τὸν ποιητὴν ἐφέλκεται σίδηρος, ᾧ γλυκίων καὶ αὐτοῦ μέλιτος ὁ χόλος, καὶ οὐδὲ ἀπλῶς γλυκίων, ἀλλὰ καὶ πολὺ γλυκίων. Τὸ δὲ «καταλειβομένοιο» οὐκ ἔξωθὲν ποθεν, ἀλλ' εἰς λαιμόν μετὰ τὴν εἰς τὸ στόμα δηλαδή ἐνθεσιν. (η. 109 ς.) Πα 4.146 ρασημειοῦνται δὲ καὶ ὅτι πρῶτος Ὀμηρος τὸν τοῦ θυμοῦ ἐπενόησεν ὄρον ἐν τῇ τοιαύτῃ γοργότῃ, ὅς ἐστι ζέσις τοῦ περικαρδίου αἵματος δι' ὄρεξιν ἀντιλυπῆσεως. καπνὸς μὲν γάρ ἐστι σημεῖον πυρός, δι' οὗ τὸ ζέειν παρασημαίνεται. πυρώσεως γὰρ χωρὶς οὐκ ἂν γένοιτο ζέσις. διὸ τὸ «ἐν στήθεσιν ἀέξεται ὡς καπνός» ταυτόν ἐστι τῷ «ἐν καρδίᾳ ζέει». οὕτω καὶ πρὸ τούτων τὸ «κάπνισάν τε κατὰ κλισίας» ἀντὶ τοῦ «πῦρ ἀνήψαν» ἐρρέθη. τὴν δέ γε τῆς ἀντιλυπῆσεως ὄρεξιν καὶ τὸ ἐντεῦθεν ἡδὺ ἢ παρενθήκη τοῦ μέλιτος ὑπὸνίζατο. Ὅρα δὲ τὸ «ἀέξεται χόλος», ἄλλο τι ὄν παρὰ τὸ «καὶ μοι ἀέξεται ἔνδοθι θυμός». ἐκεῖνο γὰρ οὐκ ἀναγκαίως χόλου δηλοῖ αὐξῆσιν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ φυσικῆς νοεῖται αὐξήσεως. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι, καθὰ πρὸ μικροῦ ἢ θετίς δύο πάνυ συντόμους παρέθετο παραβολάς, τὸ «ἀνέδραμε ἔρνεϊ ἴσος», καὶ τὸ «θρέψασα φυτὸν ὡς γουνῶ ἀλωῆς», οὕτω καὶ νῦν δυάζει Ἀχιλλεὺς ἐν τῷ «πολὺ γλυκίων μέλιτος», καὶ «ἡὔτε καπνός», ἵνα εἰκάζη τὸν χόλον μέλιτι τε καὶ καπνῷ. ἔνθα πάλιν ὄρα κρᾶμα ἐπαίνου καὶ μέμψεως. καλὸν μὲν γὰρ τὸ μέλι, οὐ τοιοῦτον δὲ ὁ καπνός, ὃς καὶ τὸ αἰσθητὸν ἀχρειοῖ μέλι καὶ τρυγώμενον καὶ ἐψόμενον. Τὸ δὲ «ὃς τε» δις λεχθὲν ὡς ἐν ἐπαναφορᾷ κάλλος ποιεῖ. (η. 111) Τὸ δὲ «ὡς ἐμὲ νῦν ἐχόλωσεν Ἀγαμέμνων» συνήθης ἐστὶ κατάβασις ἐκ τοῦ καθόλου γνωματεύματος εἰς τὸ εἰδικῶς ὑποκείμενον. (η. 112-3) Ὅτι ὁ μὴ ποιούμενος λόγον τῶν γενέσθαι φθασάντων κακῶν εἴποι ἂν τὸ «ἀλλὰ τὰ μὲν προτετύχθαι ἐάσομεν ἀχνύμενοί περ, θυμόν ἐνὶ στήθεσσι φίλον δαμάσαντες ἀνάγκη». (η. 114-6) Ὁ δὲ καταφρονῶν βαρείας ἀπειλῆς ἐφ' ᾧ ἀμῦναι κινδυνεύσαντι φίλῳ ἐρεῖ ἂν τὸ «νῦν δ' 4.147 εἴμι ὄφρα φίλης κεφαλῆς ὀλετῆρα κιχείω, κῆρα δ' ἐγὼ τότε δέξομαι, ὅππότε κεν δὴ θεὸς ἐθέλοι τελέσαι». Ἀχιλλεὺς δὲ ταῦτα λέγει, ὅς καὶ παράδειγμα εὐθύς παραμυθητικὸν ἐπάγει ῥητορικῶς, οἷα καὶ τοιούτων εὖ εἰδώς, οὗ ἔργον καθ' ἡσυχίαν ὄντος μέλπειν, ὡς προδεδήλωται, κλέα ἀνδρῶν. τὸ δὲ παράδειγμα ἐκ μείζονος προσώπου. (η. 117-9) Φησὶ γὰρ «οὐδὲ γὰρ οὐδὲ βίη Ἡρακλῆος φύγε κῆρα, ὅς περ

φίλτατος ἔσκε Διῖ, ἀλλά ἐ μοῖρ' ἐδάμασσε καὶ ἀργαλέος χόλος Ἑρῆς». (η. 1–4) Εἶτα πάλιν τῶν καθ' ἑαυτὸν τεχνικῶς γενόμενος λέγει «ὡς καὶ ἐγών, εἰ δὴ μοι ὁμοίη μοῖρα τέτυκται, κείσομαι, ἐπεὶ κε θάνω, νῦν δὲ κλέος, ἐσθλὸν ἀροίμην, καὶ τινα Τρωϊάδων καὶ Δαρδανίδων βαθυκόλπων ἀμφοτέρησι χερσὶ παρειάων ἀπαλάων δάκρυ' ὁμορξαμένην ἀδινὸν στοναχίσει ἐφείην», ὃ ἔστιν ἀναπεισάμην. οὗ σύστοιχον ἦν πρὸ ὀλίγου τὸ «χόλος ἐφέηκεν». (η. 125) Εἶτα ἐπάγει μέγα φρονῶν «γνοιεν δ' ὡς δὴ δηρὸν ἐγὼ πολέμοιο πέπαυμαι», ὡς ἄλλως δηλαδὴ τούτου μαχομένου παρὰ τοὺς λοιποὺς Ἑλληνας. (η. 126) Εἶτα προκαλουμένου τοῦ ποιητοῦ εὐτάκτως τοὺς ἐφεξῆς λόγους τῆς Θετιδὸς φησιν Ἀχιλλεύς «μηδέ μ' ἔρυκε μάχης φιλέουσα περ, οὐδέ με πείσεις». Καὶ ἡ μήτηρ εὐμεθόδως λαλοῦσα συγχωρεῖ μὲν τοῖς τοῦ υἱοῦ λόγοις, ἐπέχει δὲ τῆς ὀρμῆς διὰ τὸ ἄοπλον εἶναι. εἶτα καὶ παραμυθεῖται φοιβάσασα μικρὸν ὅσον τὸν Ἑκτορα τεθνήξεσθαι. τῷ δ' αὐτῷ λόγῳ καὶ ἐπέχειν ἐθέλει τὸν υἱὸν τοῦ πολέμου. εἰ γὰρ ἐγγὺς ὁ θάνατος Ἑκτορι, αὐτίκα δὲ μεθ' Ἑκτορα, ὡς ἐδηλώθη, πότμος ἐτοῖμος καὶ τῷ Ἀχιλλεῖ, ἐφεκτέον ἄρα τῆς μάχης. (η. 128–33) Φησὶ γοῦν ἡ μυθικὴ Θετις «ναὶ δὴ ταῦτά γε», ἢ τοῦτό γε, «τέκνον, ἐτήτυμον οὐ κακὸν ἔστι τειρομένοις ἐτάροις ἀμυνέμεν αἰπὺν ὄλεθρον. ἀλλὰ τοι ἔντεα καλὰ μετὰ Τρώεσσι ἐχόνται, χάλκεα», ὡς ἐρρέθη, «μαρμαίροντα, τὰ μέν», ἤγουν ἅ δὴ, «Ἑκτωρ αὐτὸς ἔχων ὡμοῖσιν ἀγάλλεται, οὐδέ ἔφημι δηρὸν ἐπαγλαίεισθαι, ἐπεὶ φόνος ἐγγύθεν αὐτῷ». προαναφωνεῖται δὲ πάντως καὶ ταῦτα τέχνη 4.148 Ὀμηρικῆ. (η. 134–7) Εἶτα προστίθησι καὶ συμβουλήν ταύτην «ἀλλὰ σὺ μὲν μὴ πω καταδύσσο μῶλον Ἄρηος, πρὶν γ' ἐμὲ δεῦρ' ἐλθοῦσαν ἐν ὀφθαλμοῖσιν ἴδῃαι· ἠῶθεν γὰρ νεῦμαι», ἤγουν νέομαι, ὑπονοστώ, παλιννοστώ, «ἄμ' ἠελίῳ ἀνιόντι τεύχεα καλὰ φέρουσα παρ' Ἡφαίστοιο ἄνακτος», ὃ ἔστιν ἀπὸ τοῦ Ἡφαίστου, ὅπερ ἐρρέθη καιριώτερον εἶναι τοῦ παρὰ νηῶν, ἤγουν ἀπὸ νηῶν, ὡς ἐπὶ ἐμψύχου ῥηθέν φασι. [Τὸ μὲν γὰρ παρὰ τινος δέδοκται τοῖς ἐμψύχοις δεδόσθαι, τὸ δὲ ἀπὸ τινος τοῖς ἀψύχοις ὠκειῶσθαι.] (η. 113) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «δαμάσαντες ἀνάγκη» διχῶς νοεῖται. ἡ γὰρ δαμάσαντες ἐν ἀνάγκῃ, ἤγουν ἀναγκαίως, [ἵνα ἢ τὸ ἀνάγκῃ ἐπιρρηματικὸν κατὰ τὸ ἄλλῃ καὶ ταύτῃ καὶ τὰ ὅμοια], ἢ δαμάσαντες τῇ ἀνάγκῃ ὡσεὶ καὶ ἵππον χαλινῷ. [Ποία δὲ ἀνάγκη; τῇ ἐν τοῖς πράγμασι, τῇ καθ' εἰμαρμένην, ἢ ἀνάγκῃ καὶ Ζεὺς αὐτὸς εἴκει.] (η. 114) Καὶ ὅτι προσφυῶς φίλην κεφαλὴν τὸν Πάτροκλον καλεῖ Ἀχιλλεύς, ὃ καὶ ἴσον αὐτὸν τῇ ἑαυτοῦ εἰπὼν κεφαλῇ. δηλὸν δὲ ὡς ἡ τοιαύτη φράσις φίλη τῷ ποιητῇ, λέγοντι «τοίην κεφαλὴν ποθέω», καὶ «Τεῦκρε, φίλη κεφαλὴ». (η. 115) Τὸ δὲ «κῆρα δ' ἐγὼ τότε δέξομαι» πρὸς τὸ «αὐτίκα τεθναίην» ἀποτείνεται. μονονουχὶ γὰρ φησιν ὡς, εἰ καὶ φθάσας εἶπον «αὐτίκα τεθναίην», ἀλλὰ τοῦτο μὲν κατὰ θυμὸν εὐκτικῶς ἐρρέθη πρὸς τὴν μητέρα, φησὶν ὡς ἡ αὐτὴ προθεσμία τῆς τοῦ Ἑκτορος τιμωρίας καὶ τῆς τοῦ Ἀχιλλέως μεταλλαγῆς, ἄλλως δέ, τότε κῆρα δέξομαι, ὅτε θεὸς ἐθέλει τελέσαι. (η. 117–9) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι, ὡς μὲν μεγαλόφρων ὁ Ἀχιλλεὺς μεγάλῳ παραδείγματι τῷ καθ' Ἡρακλῆν ἑαυτὸν εἰς κίνδυνον συνέλεξεν, ὡς δὲ φιλότιμος τὰς τοῦ Ἡρακλέος πράξεις ἐσίγησεν, πρὸς ἃς ἐνδέων ἂν πάνυ ἐφάνη αὐτός. μόνην δὲ τὴν πρὸς τὸν Δία οἰκειότητα τοῦ Ἡρακλέος εἶπεν, ὡς μὴ ἀπλῶς φίλου ἀλλὰ φίλτατου τῷ Διῖ, παραμυθούμενος καὶ τὴν μητέρα τῷ καὶ τοὺς κρείττονας θνήσκειν. (η. 1) Τὸ δὲ «ὁμοίη μοῖρα» δύναται μὲν καὶ ἀπλούστερον εἶναι ἀντὶ τοῦ ὁμοία τῇ τοῦ Ἡρακλέος. ἄλλως δὲ κρεῖττόν ἐστι ψεκτικῶς νοῆσαι αὐτὸ καθ' ὁμοιότητα τοῦ ὁμοίου πολέμου καὶ 4.149 ὁμοίου θανάτου καὶ ὁμοίου γήρωσ καὶ τῶν τοιούτων. (η. 121) Τὸ δὲ «κείσομαι ἐπεὶ κε θάνω» ἀφελέστερον προήγαγε. δηλὸν γὰρ ὡς κείσεται ὁ θανών. ἢ καὶ ἄλλως, δηλοῖ ὅτι τότε κείσομαι, νῦν δὲ ζῶντα οὐ χρὴ εἶναι ἀργὸν καὶ οἶον κείσθαι νεκρόν. ὅλον μέντοι τὸ «κείσομαι θανών, νῦν δὲ κλέος ἀροίμην» ἀντιθετικὸν ἐστι, λέγοντος οἶον τοῦ Ἀχιλλέως, ὡς θανάτῳ μὲν κείσομαι, τῷ κλέει δὲ μετέωρος ἀρθήσομαι. καὶ ἄλλως δὲ τὸ «κείσομαι θανών» πρὸς διαστολήν ἑτεροίων

πτωμάτων εἴρηται. (η. 122) Τὸ δὲ «Τρωϊάδων καὶ Δαρδανίδων» εἰς ὅμοιον ἐρρέθη τῷ «Τρῶες καὶ Δάρδανοι», ὡσπερ πρὸς ὁμοιότητα τῶν ἀμφοτέρας δρυπτομένων παρειάς, τὸ ἀμφοτέραις χερσὶ δάκρυα ὁμόρξασθαι, περὶ οὗ ἐρρέθη ἄλλοθι. ἐν τούτοις δὲ σύντομα πάρισα τὸ «Τρωϊάδων καὶ Δαρδανίδων, καὶ τὸ «ἀμφοτέρησι χερσὶ», καὶ τὸ «παρειάων ἀπαλάων», καλλωπίζοντας τὸν λόγον τοῦ ἥρωος, οἷς γέγηθε θαρρῶν ἀμύνασθαι τοὺς ἐχθρούς. (η. 125) Ἐν δὲ τῷ «δηρὸν ἐγὼ πολέμοιο πέπαυμαι» τὸ μὲν «ἐγὼ» κατ' ἐξοχὴν κεῖται, εἰς δὲ τὸ «δηρὸν» φασὶν οἱ παλαιοί, ὅτι καὶ μὴν δώδεκα μὲν ἡμέραι διήλθον ἀποδημούντων ἐν Αἰθιοπία τῶν περὶ τὸν Δία, τρεῖς δὲ ἄλλαι ἐν ταῖς παρατάξεσι. ποῦ γοῦν ὁ πολὺς χρόνος, ὃν τοῦ πολέμου ἐπέπαυτο; καὶ αὐτοὶ μὲν οὕτω. οἱ δὲ λύοντές φασιν, ὅτι καὶ τὸν ὀλίγον χρόνον πολὺν ὁ Ἀχιλλεὺς ἠγεῖται. «ποθέεσκε γὰρ αὐτήν τε πόλεμόν τε». τοιοῦτον γὰρ ἡ στοργή. ὅθεν καὶ παροιμία παρέξεσται λέγουσα, ὡς οἱ ποθοῦντες ἐν ἄματι γηράσκουσιν. εἰ δὲ καὶ αὐτὸς ὁ ποιητὴς ἐρεῖ, ὅτι δηρὸν μάχης ἐπέπαυτο ἀλεγεινῆς, οὐ διὰ τὰς ἡμέρας, φασί, τοῦτο λέγει, ἀλλὰ πρὸς τὴν ποικιλίαν τῶν πεπραγμένων ἀφορῶν. (η. 126) Τὸ δὲ «μὴ με ἔρυκε μάχης» καὶ τὰ ἐξῆς, παρωδηθήσεται ποτε εἰς ἔργου σπουδῆν. (η. 128) Τὸ δὲ «ἐτήτυμον» ἐπιρρηματικῶς κεῖται. ἄλλως δὲ γε κοινότερον, ἀκόλουθον ἦν εἰπεῖν· ναὶ δὴ ταῦτά γε τέκνον ἐτήτυμα. ἴσως δὲ καὶ ἐφερμηνευτικόν ἐστι τοῦ «ταῦτα» τὸ ἐτήτυμον, ὅτι μὴδὲ πολλά τινὰ εἰσιν ἐνταῦθα τὰ τοῦ σκοποῦ, ἀλλὰ ἕν, τὸ ἐπικουρῆσαι Ἀχαιοῖς. (η. 128 ς.) Διὸ 4.150 ἐπάγει «οὐ κακόν ἐστι τειρομένοις ἐτάροις ἀμύνειν», γνωμικῶς τοῦτο εἰπὼν. (η. 130–2) Τὸ δὲ «μετὰ Τρῶεσσιν ἔχονται», παθητικῶς ῥηθὲν μεταποιεῖ εὐθὺς εἰς ἐνέργειαν, εἰπὼν «τὰ μὲν Ἐκτωρ αὐτὸς ἔχων ἀγάλλεται», ἵνα ἔχονται μὲν τὰ τοῦ Ἀχιλλέως ὄπλα, ἔχη δὲ αὐτὰ ὁ Ἐκτωρ. Ὅρα δ' ἐνταῦθα καὶ ὡς φιλόκαλος ὁ Ἐκτωρ καλὰ γὰρ καὶ ἀγλαὰ ἔχων ὄπλα ὡμοισιν ἀγάλλεται, ὡς καὶ προερρέθη. ὅτι δὲ ταῦτὸν ἀγάλλεσθαι καὶ ἀγλαΐζεσθαι, ὃ ἐκ τοῦ ἀγάλλω παράγεται κατὰ παραγωγὴν καὶ ὑπέρθεσιν τοῦ ἀμεταβόλου, δηλοῖ ὁ ποιητὴς ἀμφοτέρα νῦν παραθέμενος. (η. 134) Τὸ δὲ «καταδύσει» ἡ μὲν κοινὴ διάλεκτος εὐκτικὸν οἶδεν, ἡ δὲ ποίησις τὸ ἐνδύσει εἰς ἐνεστώτα προάγουσα ὡς παθητικοῦ ἐνεστώτος προστακτικὸν ἐκεῖθεν προάγει αὐτό. Τὸ δὲ «μῶλον» ἦρκει καὶ αὐτὸ καθ' αὐτὸ κεῖσθαι δίχα τοῦ Ἄρηος, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις ἐφάνη. γράφεται δὲ ὅμως οὕτως ἀκριβέστερόν τε καὶ ἐντελέστερον. (η. 129) Ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῷ «ἐτάροις», ὡς ἐρρέθη, «ἀμυνέμεν αἰπὺν ὄλεθρον» οὐκ ἦν ἀνάγκη μετὰ τὸ ἀμύνειν κεῖσθαι τι, ὡς καὶ αὐτὸ δηλόν ἐστί, προσετέθη δὲ ὅμως καὶ τὸ ἐφεξῆς διὰ πλείω συνήθη σαφήνεια, ὡς ἐντεῦθεν δοκεῖν τὸν μῶλον καὶ τὸ ἀμύνειν ἐλλιπῶς φράζεσθαι, ὅτε κατὰ μόνους λέγονται. (η. 136) Τοῦ δὲ «ἠῶθεν» ἐφερμηνευτικὸν τὸ «ἅμα ἠελίῳ ἀνιόντι», ὅπερ ἅμα ἡμέρᾳ φασὶν οἱ μετ' Ὀμηρον. μετ' ὀλίγα δὲ συνήθως καθ' ὁμοιότητα τῆς ἀνατολικῆς φράσεως καὶ τὸ δύνειν «ἅμα ἠελίῳ καταδύντι» ἐρεῖ. (η. 138) Ὅτι τὸ ὀπίσω στραφῆναι, ὃ ἐστὶν ἀναχωρῆσαι, πάλιν τρέπεσθαι τοῦ δεῖνός φησιν, ἔτι δὲ καὶ στρεφθῆναι. [Ὅθεν συγκείμενος ὁ παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ παλιντράπελος οὐκ ἐπαινετῶς ἔχει. δηλοῖ γὰρ τὸν ἀνάπαλιν τραπέντα τοῦ φρονεῖν.] (η. 143) Τὸν δὲ Ἥφαιστον κλυτοτέχνην λέγει, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις, διὰ τὰ ἐκ πυρὸς καλὰ ἔργα, ἐν οἷς καὶ τὰ τοῦ Ἀχιλλέως κλυτὰ τεύχεα παμφανόωντα. (η. 148) Λέγει δ' ἐνταῦθα καὶ ὡς τὴν Θέτιν «Ὀὐλύμπόνδε πόδες φέρον», ταχέως δηλαδὴ κινουμένην, ὡς καὶ εἴ τις εἴποι ὅτι τὸν ἵππηλάτην φέρει τὸ ἄρμα ἢ τὰ πτερά, ὡς καὶ προερρέθη, ὄρνιν. 4.151 Καὶ ὅρα ὡς οὐ μόνον οὐδὲν ἐπὶ Νηρηϊδῶν τερατῶδες ὁ ποιητὴς ἔφη, ὅτε ἐξ ἀλὸς ἦλθον σὺν τῇ Θέτιδι δίχα τοῦ «περὶ δὲ σφιν κῦμα θαλάσσης ῥήγνυτο», οἷα αἰσθόμενον τῆς αὐτῶν κινήσεως, ἀλλ' οὐδὲ λαλιὰν αὐταῖς τινα ἐν ταῖς τῶν Μυρμιδόνων σκηναῖς ἢ θρηνον ἐπλάσατο, ἵνα μὴ γελῶτο παρακαίρια φράζων. αἱ γὰρ ἐν θαλάσῃ παρὰ τῇ Θέτιδι σιωπήσασαι σχολῇ γ' ἂν ἐν ἀνδράσι πενθικῶς ἀσχημονοῖεν. καὶ ἡ ἀπέλευσις δὲ ταύταις ἡσυχος καταδύσαις εἰς θάλασσαν ἐν σιγῇ. οὐ γὰρ ἦν καὶ ἐπ' αὐτῶν ὡς καὶ ἐπὶ

Θέτιδος εὐπλαστον οὔτε κατὰ μῦθον οὔτε ἀλληγορικῶς τὸ εἰς Ὀλυμπον ἀνελθεῖν. (η. 140–3) Διὸ καὶ ἀνακάμπουσιν, ὅθεν ἦλθον, ὡς ἡ ἀδελφή παραινεῖ Θέτις, εἰποῦσα ὃ παρωδηθήσεται ποτε διὰ συγγενῆ γέροντα «ὕμεις μὲν νῦν δῦτε θαλάσσης εὐρέα κόλπον ὀψόμεναι γέρονθ' ἄλιον καὶ δώματα πατρός. καὶ οἱ πάντ' ἀγορεύσατε», καὶ τὰ ἐξῆς. ἐν οἷς ὑπισχνεῖται ὡς εἰς μακρὸν Ὀλυμπον εἶμι παρ' Ἥφαιστον, τόν, ὡς ἐρρέθη, κλυτοτέχνην, εἶπως τῷ Ἀχιλλεῖ ἐκεῖνος δώσει τεύχεα, οἷα προσεχῶς ἀνωτέρω κεῖται. (η. 140) Ἰστέον δὲ ὅτι καθὰ κλυθὶ κλυτε, οὕτω δῦθι δῦτε, καὶ ὅτι νῦν μὲν ἄλιον γέροντα τὸν Νηρέα φησίν, ἐν δὲ Ὀδυσσεΐα καὶ ὁ Πρωτεύς οὕτως ὠνομάσθη. ἀλλ' οὕτω μὲν τὰς Νηρηίδας ὁ ποιητὴς ἔφη ἀπελθεῖν μηδὲν τι τεράστιον προσπλάσας αὐταῖς, καὶ τὴν Θέτιν δὲ ἀπιούσαν κατὰ σπουδὴν ἀπλῶς εἶπε φέρεσθαι ποσίν, οὔτε βήματα μετρήσας καὶ αὐτῇ, οὔτε ῥῆμα προσθεὶς δηλωτικὸν ταχυτήτος, οὔτε παραβολὴν χρησάμενος, ὅποιον τι προπεποίηκεν ἐν τῷ «ἀνέδου ἤϊτ' ὀμίχλη». οὔτε γὰρ ἡ Θέτις οὕτω μεγάλη ὡς καὶ ἐπ' αὐτῇ τερατεύεσθαι, καὶ ἄλλως δὲ τῶν σπουδαιοτέρων γενόμενος ἀμελεῖ τοιαύτης ἐνταῦθα φραστικῆς. (η. 148) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «Οὐλύμπόνδε πόδες φέρον», ἰσοδυναμεῖ μὲν πρὸς τὸ ἢ δὲ Οὐλύμπόνδε ἦϊε, προσφυῆς δὲ ἔστι καὶ ἐπὶ τῶν εὐκλεῶς ὑψουμένων, καθὰ καὶ τὸ «ἐγὼ δ' ἐς μακρὸν Ὀλυμπον εἶμι». (η. 145) Κεῖται δ' ἐν τοῖς εἰρημένους καὶ τὸ «ἔδυσαν» κοινότε 4.152 ρον, ὅπερ ἐν ἄλλοις ποιητικῶς ἔδυν λέγεται. φησὶ γὰρ «αἱ δ' ὑπὸ κῦμα θαλάσσης αὐτίκ' ἔδυσαν». κῦμα δὲ θαλάσσης καὶ νῦν πρὸς διαστολὴν τῶν ἐν λίμναις καὶ ποταμοῖς, ἔνθα Νηϊδῶν οἴκησις οὐ Νηρηϊδῶν. (η. 148 ς.) Ὅτι πολεμικὸν φράζει θόρυβον τὸ «αὐτὰρ Ἀχαιοὶ θεσπεσίῳ ἀλαλητῷ ἔφρευγον». (η. 154) Ὅτι φλογώσας οἶον τὸν Ἑκτορα ὁ ποιητὴς παραβολικῶς ἐν τῷ εἰπεῖν οὕτω γοργῶς «Ἐκτωρ φλογὶ ἴκελος ἀλκῆν», εὐθύς καὶ ἔργον ἐπάγει, οὗ χάριν οὕτω παρέβαλεν αὐτόν. (η. 155–6) Φησὶ γὰρ ὅτι τρεῖς μὲν μετόπισθε ποδῶν τὸν Πάτροκλον ἔλαβεν «ἐλκόμεναι μεμαῶς, μέγα δὲ Τρώεσσιν ὁμόκλα». καὶ εἶχε μὲν τοὺς ἐμποδῶν γινομένους. (η. 157–60) Τρεῖς γὰρ αὐτίς οἱ δύο Αἴαντες «θοῦριν ἐπιειμένοι ἀλκῆν νεκροῦ ἀπεστυφέλιξαν· ὁ δ' ἔμπροσθεν ἀλκὴ πεποιθῶς ἄλλοτ' ἐπαΐξασκε κατὰ μόθον, ἄλλοτε δ' αὐτε στάσκεν», οὐ δι' ὄκνον, ἀλλὰ «μέγα ἰάχων», ὅπερ Τρώεσσιν ὁμοκλᾶν ἔφη «ὀπίσω δ' οὐ χάζετο πάμπαν». (η. 161–4) Ὁ καὶ εἰκάζει παραβολικῶς λέοντος ἔργω, εἰπὼν «ὡς δ' ἀπὸ σώματος οὗ τι λέοντ' αἴθωνα», τὸν πολλαχοῦ ῥηθέντα, «δύνανται ποιμένες ἄγραυλοι μέγα πεινάοντα δίεσθαι, ὡς ῥα τὸν οὐκ ἐδύναντο δὴ Αἴαντε κορυστὰ Ἑκτορα ἀπὸ νεκροῦ δειδίξασθαι». Καὶ ὅρα ὡς εἰς ταῦτόν ἄγει τὸ δίεσθαι καὶ τὸ δειδίξασθαι. καὶ γὰρ καὶ τὸ δεδίσσω ἀπὸ τοῦ δίω γίνεται κατὰ παραγωγὴν καὶ ἀναδιπλασιασμόν. Ἰστέον δὲ ὅτι τε ἔλκων οὕτω νεκρὸν φερόμενον Ἐκτωρ τὸν Πάτροκλον ἐκ ποδῶν ἐλκυσθήσεται καὶ αὐτὸς ὕστερον τῶν ποδῶν, καὶ ὅτι, ὡς περ τοὺς Αἴαντας ἐπιειμένους ἀλκῆν ἔφη, οὕτω καὶ ἀλκὴ πεποιθότα τὸν Ἑκτορα, καὶ ὅτι δύο εὐθείας εἰδῶς, τὸ ἢ ἀλκῆ καὶ τὸ ἢ ἄλξ, καθὰ τινές φασιν, ὡς καὶ προερρέθη ἀπὸ μὲν τῆς μιᾶς εἶπε τὸ «ἐπιειμένοι ἀλκῆν», ἀπὸ δὲ τῆς ἐτέρας τὸ «ἀλκὴ πεποιθῶς», καὶ ὅτι τῶν τοῦ Πατρόκλου ποδῶν ὁ Ἐκτωρ λαμβάνεται, ὡς τῆς κεφαλῆς προφερομένης, ἵνα, εἴ τίς που αἰκία συμβαίη, πάθοιεν οἱ πόδες αὐτήν. (η. 161) Ἐν δὲ τῷ «ἀπὸ σώματος» ἐπὶ ἀψύχου νοητέον τὸ σῶμα, καθὰ καὶ ἐν τῇ γ' ῥαψωδίᾳ ἐφάνη, οὐπερ ὁ λέων οὐκ ἀπέχεται διὰ τὸ ἄγαν πεινᾶν, ὡς καὶ τοῦτο ἐκεῖ ἐλέχθη, καὶ μάλισθ' ὅτι αὐτὸς ἔοικε τοῦτο ἀνελεῖν ποίμνην ἐπελθών. (η. 164) Τὸ δὲ «Ἑκτορα» περιττῶς κεῖται πρὸς πλείω τινὰ σαφήνειαν. (η. 163) Ἦρκει δὲ ἀντ' αὐτοῦ ἢ ἀντωνυμία μόνη ἐν τῷ «ὡς ῥα 4.153 τὸν οὐκ ἐδύναντο», ἀντὶ τοῦ τοῦτον, τὸν Ἑκτορα δηλαδή. [Φράζει δὲ οὕτως ὁ ποιητὴς πρὸς ἔνδειξιν τοῦ τὰς ἀντωνυμίας καὶ ἀντὶ κυρίων ὀνομάτων τίθεσθαι. εἰκὸς δὲ καὶ ἄλλως τὸ «τὸν» μὴ ὡς ἀντωνυμίαν εἶναι, ἀλλὰ λόγῳ ἄρθρου, ἵνα λέγῃ ὅτι τὸν Ἑκτορα οὐκ ἐδύναντο διώξαι. τοιοῦτον τὸ «τὴν αὐτὸς ἑμαυτοῦ ψυχὴν», καὶ τὸ «τὰ δὲ λείψεται ἄλγεα λυγρά», ἥγουν τὰ δὲ

ἄλγεα μενεῖ κατὰ κόσμον.] (η. 166) Ὅτι κἀνταῦθα, ὡς καὶ ἐν τῇ γάμμα ῥαψωδία, ἡ Ἴρις ἐπὶ φήμης νοεῖται, ἥτις ὑπὸ Ἥρας, τουτέστιν ἄερος, στελλομένη ἀγγέλλει τῷ Ἀχιλλεῖ τὰ κατὰ Πάτροκλον. ὡς γὰρ πρὸ τούτου οὐκ ἔλαθε τὸν Νέστορα ἰαχή, οὕτω καὶ ὧδε τῇ φυλόπιδι τεκμαίρεται Ἀχιλλεύς τὸ συμβάν, κρύβδα δέ, ταῦτὸν δ' εἰπεῖν λάθρα ἢ λάθρη, Διὸς κατὰ τὸν ποιητὴν στέλλεται, διότι οὐ διήρθρωται σαφῶς ἢ ἐκ τῆς ἰαχῆς δήλωσις, ὡς ἢ τοῦ ἀγγέλου οἶον τοῦ Ἀντιλόχου, ἀλλ' οἶον ὑποκλέπτουσα τὸ σαφές λεληθότως πως παραδηλοῖ τὸ ὑπονοούμενον. (η. 168) Ἰστέον δὲ ὅτι πᾶσαν Ἴριν Ἥρα πέμπει, ἡγουν ἀήρ, εἰδὼν μεταλαμβάνεται ποτε καὶ ὁ Ζεὺς, ὁ καὶ αὐτὸς ἐν πολλοῖς πέμπων ὁμοίως τὴν Ἴριν, εἴτε τις πτερωτὴν αὐτὴν δαίμονα θέλει νοεῖν εἴτε τὴν ἐν ἀέρι φαινομένην εἴτε τὴν φήμην. οὐδὲν γὰρ τούτων ἄερος δίχα τὰ ἑαυτοῦ ἐνεργεῖ. Εἰκὸς δὲ καὶ κοινῶς ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐκφωνηθὲν ἄρτι, ὡς ἀρπάζεται ἤδη ὁ Πάτροκλος, ἀπηχηθῆναι ἕως καὶ εἰς Ἀχιλλέα. καὶ τοῦτό ἐστι μάλιστα ἢ ποδηνέμος Ἴρις ἢ τὸν Ἀχιλλέα ἐρεθίσασα. οὐ γὰρ ἤρκει τὸ τοῦ Ἀντιλόχου τὸ «κεῖται Πάτροκλος», ἀλλὰ καὶ φήμη τυχὸν αὐτίκα ἐξεβοήθη τῆς ἀρπαγῆς τοῦ Πατρόκλου. οὐδὲν δὲ κωλύει νοῆσαι κατὰ τὸ σιωπώμενον, ὅποια πολλὰ τῶν τοῦ 4.154 ποιητοῦ, καὶ ὅτι οὗτός τις καὶ ἐκεῖνος ἄλλος, καὶ οὕτω πολλοί, ποδηνέμοι ὡσανεὶ ἐλθόντες ἡγγειλαν τῷ Ἀχιλλεῖ τὸν τε κίνδυνον καὶ ἕτερα παροξύνοντα εἰς θυμὸν ἐκεῖνον. καὶ ἔστι καὶ τοῦτο ἀσφαλῶς εἰπεῖν Ἴριν. (η. 170–5) Ἦσαν δὲ τά, ὡς εἰκὸς, ὑπὸ τῆς τοιαύτης Ἰριδος τῆς μετὰ τὸν Ἀντιλόχον εἰρημένα, ὅποια φησιν Ὅμηρος, οἶον «ὄρσο, Πηλεΐδη, πάντων ἐκπαγλότατ' ἀνδρῶν, Πατρόκλω ἐπάμυνον, οὗ εἵνεκα φύλοπις αἰνὴ ἔστηκε πρὸ νηῶν· οἱ δ' ἀλλήλους ὀλέκουσι», καὶ ἐξῆς. (η. 174–7) Καὶ ὅτι ἐρύσασθαι Τρώων ἐθελόντων, μάλιστα Ἐκτωρ ἐλκόμενοι μέμονε τὸν νέκυν, «κεφαλὴν δέ ἐ θυμὸς ἀνώγει» ἢ ἄνωγε, «πῆξαι ἀνά σκολόπεσσι ταμόντα ἀπαλῆς ὑπὸ δειρῆς». (η. 178–80) Καὶ ἐπὶ πᾶσι τὸ «ἀλλ' ἄνα μῆδ' ἔτι κείσο, σέβας δέ σε θυμὸν ἰκέσθω, Πάτροκλον Τρωῆσι κυσὶ μέλπηθρα γενέσθαι», τὰ καὶ προδεδηλωμένα, «σοὶ λώβη, αἶ κέν τι νέκυς ἡσχυμμένος ἔλθοι». Καὶ ἐπὶ τοιούτοις λόγοις ἢ λογισμοῖς καὶ τοιαύτη ἀγγέλω Ἰριδι τοῦ καθῆσθαι καὶ πενθεῖν ἐξανίσταται ὁ Ἀχιλλεύς. ὡς εἰ μὴ ταῦτ' ἢ ἐλαλήθη ποθὲν ἢ ἄλλως εἰς νοῦν ἐρρητορεύθη τῷ Ἀχιλλεῖ, οὐκ ἦν ἄλλως ἀξίως τῆς ποιητικῆς πιθανότητος ἐκδραμεῖν αὐτὸν εἰς ἄμυναν. (η. 165–8) Ὅτι δὲ πρὸς αὐτῇ τῇ ἀκμῇ τῆς ἀρπαγῆς ὁ Ἀχιλλεύς ἐξεπήδησε, δηλοῖ τὸ «καὶ δὴ ἂν εἴρυσέ τε καὶ ἄσπετον ἦρατο κῦδος», ὁ Ἐκτωρ, «εἰ μὴ τῷ Ἀχιλλεῖ Ἴρις ἄγγελος ἦλθεθέουσα, κρύβδα Διός», ὡς εἴρηται, «πρὸ γὰρ ἦκε μιν Ἥρη», καὶ ἐξῆς. (η. 170) Ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ «ἐκπαγλότατε ἀνδρῶν» τῷ Ἀχιλλεῖ προσφωνηθὲν ὄνειδιστικῶς, ὡς ἐκπλήξεως καὶ τοῦτο ἄξιον ὄν, εἰ οὕτω τοῦ φίλου πάσχοντος αὐτὸς κεῖται ἡσυχάζων. δύναται δὲ καὶ ἐπαινετικῶς ῥηθῆναι ὡς ἐπὶ φοβεροῦ καὶ φρικτοῦ, καὶ δηλώσει Ὅμηρος ἐξῆς ἐτυμολογῶν, ὅπου ἐρεῖ ὅτι φανέντος Ἀχιλλέως ἠνίοχοι ἔκπληγεν, ἐξ οὗ ἐκπλαγώτατος, καὶ μεταθέσει ἐκπαγλότατος. (η. 175–7) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι λύσιν κἀνταῦθά τινα προβάλλεται ὁ ποιητὴς τῆς ὕστερον ἐξ Ἀχιλλέως εἰς τὸν Ἐκτορα ὠμότητος, εἶγε καὶ πάντων μάλιστα ἔλκειν αὐτὸς ἐθέλει τὸν Πάτροκλον καὶ τὴν κεφαλὴν ἀνασκολοπίσαι καὶ κυσὶν εἰς μέλπηθρα παραβαλεῖν. Ἐνθα σημείωσαι περὶ τῆς ἀνασκολοπίσεως ὡς 4.155 οὐκ ἂν πιθανὸν ἦν ἐτέρωθεν τῷ Ἀχιλλεῖ λαληθὲν τοῦτο, εἰ μὴ ἐκ τῆς Ἰριδος. τίς γὰρ ἀνθρώπων εἶχεν εἰδέναι αὐτό, κρυπτόμενον ἔσω τῷ Ἐκτορι; εἰ δὲ καὶ ἐξελάλει αὐτὸς ἐν μάχῃ, καὶ οὕτως ἢ Ἴρις τὸ τοιοῦτον διαγγέλλει καὶ οὐκ οἶδεν ἄλλως αὐτὸ Ἀχιλλεύς. (η. 177 ς.) Ὅρα δὲ καὶ τὴν ἄνα πρόθεσιν δοτικῆ συνταχθεῖσαν συνήθως ἐν τῷ «ἀνά σκολόπεσσι», [ἐξ οὗ τὸ ἀνασκολοπίσαι σύγκειται,] καὶ τὸ «ἄνα» κείμενον, ὡς παρὰ Σοφοκλεῖ, οὕτω καὶ νῦν ἀντὶ τοῦ «ἀνάστηθι», κατὰ τελείαν ἔλλειψιν ῥήματος, τὴν καὶ ἐπὶ ἄλλων δηλωθεῖσαν γίνεσθαι προθέσεων, καὶ ὅτι πρὸς διαστολὴν ὁμωνυμίας τοῦ ἄνα, ὅ ἐστι βασιλεῦ, ἐπήγαγε μετὰ τὸ «ἀλλ' ἄνα», τὸ «μῆδ' ἔτι κείσο». Τὸ δὲ «σέβας δέ σε θυμὸν

ικέσθω», ἤγουν αἰδῶς ἢ νέμεσις ἢ ἔκπληξις, περιφράζει μὲν τὸ σεβάσθητι. οὐκ ἀνόμοιον δὲ ἔστι πρὸς τὴν φράσιν τοῦ «σεβάσατο γὰρ τό γε θυμῶ». (η. 180) Τὸ δὲ «σοὶ λῶβη ἔσται», εἶπερ ὁ νέκυς αἰσχυνοῦν, δεξιῶς ἐρρέθη. ὡς γὰρ κοινὰ σοὶ τὰ τοῦ φίλου ἐν ζωῇ, οὕτω πως καὶ μετὰ θάνατον. σὴ γοῦν λῶβη τὸ ἐκείνου αἴσχος, ὡς εἶναι ταύτῳ τι λῶβην καὶ αἴσχος καὶ τὰ τούτων ῥήματα, τὸ λωβᾶσθαι καὶ τὸ αἰσχύνειν. δῆλον δὲ ἐν τῷ «ἠσχυμμένος» ὅτι καὶ νεκροῦ αἰσχύνην οἶδεν Ὅμηρος, τὴν τῆς ὀλότητος τῆς κατὰ σῶμα κολόβωσιν. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ ἐν τῇ πρὸ ταύτης ῥαψωδία ῥηθὲν ἐν τρισὶ στίχοις «σοὶ μὲν δὴ, Μενέλαε, κατηφείη καὶ ὄνειδος ἔσσεται», ἐὰν Πάτροκλος τάδε πάθοι, ἐνταῦθα στίχῳ ἐνὶ ἐπιτέτμηται τῷ «σοὶ λῶβη αἶ κέν τι νέκυς ἠσχυμμένος ἔλθοι». οἶδε γὰρ ὁ ποιητὴς καὶ ἐκτείνειν τεχνικῶς καὶ συστέλλειν νοήματα. [Ἔστι δὲ τὸ «ἔλθοι» ἀντὶ τοῦ ἀπέλθοι γλυκέως καὶ ἀφελῶς ἐπὶ νεκροῦ ὡσεὶ καὶ ἐμψύχου φρασθέν. περὶ δὲ λῶβης ὄθεν γίνεται, εἴρηται μὲν πολλαχοῦ, δηλοῦται δὲ καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν, ἧς ἐς πᾶν διαφέρει ὁ διὰ τοῦ ὀ μικροῦ γραφόμενος λοβός, περὶ οὗ καὶ αὐτοῦ ἐν ἄλλοις ἐρρέθη. λοβοὶ δὲ οὐ μόνον οἱ κατὰ τὸ ἦπαρ, ἀλλὰ καὶ οἱ τῶν ὠτίων, ὧν χρήσις καὶ ἐν τῷ «ἔυτρήτοισι λοβοῖσιν», ἀφ' ὧν καὶ ἐλλόβια, κόσμος ἐνώτιος ἀπηρητημένος τῶν κατὰ τὰ ὦτα λοβῶν, καὶ ὀξυλοβῶ ῥήμα τὸ ταχέως ἀκούω.] (η. 182 ετ 184) Ἐν τούτοις δὲ ἐπαναφορικῶς κεῖται καὶ ἡ ἐν τῇ ἄ ῥαψωδία παρασημειωθεῖσα ψευδοπαρήχησις, τὸ «Ἴρι θεά, τίς γάρ σε ἦκε», καὶ τὸ «Ἥρη με προέηκε Διὸς κυδρὴ παράκοιτις», τὸ μὲν περὶ Ἴριδος λεχθέν, τὸ δὲ περὶ τῆς Ἥρας. Ἐν οἷς ὄρα καὶ ὡς κοινῶς μὲν εἶπε τὸ «τίς γάρ σε ἦκεν», 4.156 Ἀττικῶς δὲ τὸ «προέηκε», καὶ ὡς δοκεῖ καὶ νῦν ὁ ᾗ-α-ρ σύνδεσμος κατὰ τὸ παρέλκον κεῖσθαι. (η. 185 ς.) καὶ ὡς ἐρμηνεύων διὰ τῆς Ἴριδος τὸ «κρύβδα Διός», οὐδ' οἶδε Κρονίδης ὑψίζυγος οὐδέ τις ἄλλος ἀθανάτων, οἱ Ὀλυμπον ἀγάννιφον ἀμφινέμονται» ὅπερ ἐν στίχοις δυσὶ περίφρασις ἐστὶν ἡμιστιχίου ἀνωτέρου κειμένου τοῦ «κρύβδα Διὸς ἄλλων τε θεῶν». βιωτικὴ δὲ κατ' ἀνθρώπους λέξις καὶ οὐδὲν τι θεῖον ἔχουσα τὸ «ἀμφινέμονται». (η. 172-5) Μέσον δὲ τῶν εἰρημένων κεῖται καὶ τι σχῆμα οὐ πάνυ τετριμμένον τὸ «ἀλλήλους ὀλέκουσιν, οἱ μὲν ἀμυνομένοι νέκυος πέρι, οἱ δὲ ἐρύσασθαι Τρῶες ἐπιθύουσι». τὸ γὰρ κοινότερον ἦν ἄν' οἱ δὲ ἐρύσασθαι ἐπιθύοντες, ὅ ἐστιν ἐφορμῶντες. Ἡ δὲ πολλὴ χύσις τῆς Ὀμηρικῆς λογιότητος ἔχει καὶ ἄλλα οὕτως ἀναπιδύοντά που σχήματα εἰς ψυχαγωγίαν τοῖς φιλοκαίνοις. (η. 188-95) Ὅτι ὡς ἐν σχήματι προκατασκευῆς, εἰπεῖν δὲ καὶ προεκθετικῶς, ποιεῖ Ὅμηρος τὸν Ἀχιλλεῖα ἐπαποροῦντα πρὸς τὴν ἢ μυθικὴν ἢ ἄλλως λαϊκὴν Ἴριν, τὴν εἰς μάχην, ὡς ἐρρέθη, αὐτὸν ἐρεθίζουσιν «πῶς δὴ ἔλθω μετὰ μῶλον, ἔχουσι δὲ τεύχε' ἐκεῖνοι' μήτηρ δ' οὐ με πρὶν γ' εἶα θωρήσσεσθαι πρὶν γ' αὐτὴν ἐλθεῖν» ἔχουσιν, καθὰ στεῦτο, παρ' Ἡφαίστου «ἔντεα καλά. ἄλλου δ' οὐ τευ οἶδα, τεῦ ἂν κλυτὰ τεύχεα δύω, εἰ μὴ Αἴαντός γε σάκος Τελαμωνιάδαο. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ γ' ἔλπομ' ἐνὶ Τρῶεσσιν» ἢ μάλιστα «ἔλπομ' ἐνὶ πρώτοισιν», «ὀμιλεῖ ἔγχεϊ δηϊῶν περὶ Πατρόκλοιο θανόντος». Καὶ οὕτω μὲν ὁ ποιητικὸς Ἀχιλλεὺς, ἀληθῶς δὲ αὐτὸς Ὅμηρος ἀνακινεῖ τὸ οἰκεῖον μεθοδικὸν καὶ σκέπτεται πῶς ἂν οὕτω συμπεσόντων ἄρτι τῶν πραγμάτων πιθανῶς ἐξαγάγοι τὸν Ἀχιλλεῖα εἰς τὴν ὑπὲρ τοῦ φίλου ἄμυναν. (η. 197-0) Καὶ ἀκούει ἐκ τῆς Ἴριδος, ἧτις ποτ' ἂν καὶ εἴη, ὅτι «εὖ δὴ καὶ ἡμεῖς ἴδμεν ὅτι», ἢ «ὄ τοι», «κλυτὰ τεύχε' ἔχονται, ἀλλ' αὐτῶς ἐπὶ τάφρον ἰὼν Τρῶεσσι φάνηθι, αἶ κέ σ' ὑποδδείσαντες ἀπόσχων 4.157 ται πολέμοιο Τρῶες, ἀναπνεύσωσι δ' ἀρήϊοι νῆες Ἀχαιῶν». ἄπερ οὐδὲν ἐστὶν ἄλλο ἢ ποιητικὴ ὑπόσχεσις, ὡς κρίνει δέον ὁ ποιητὴς ἄοπλον γοῦν οὕτως ἐξαγαγεῖν τῷ τέως εἰς μάχην τὸν Ἀχιλλεῖα, ἵνα φόβον τινὰ ἐμποιήσῃ τοῖς Τρωσίν, ἀναπνεύσωσι δὲ Ἀχαιοὶ τειρόμενοι. (η. 1) «Ὀλίγη δέ», ὡς καιάλλαχοῦ ἔφη, «ἀνάπνευσις πολέμοιο». Ὅρα δ' ἐν τούτοις ὅτι τε θαρρεῖ πάνυ τῇ τοῦ Αἴαντος φιλίᾳ ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ τῇ ἀνδρίᾳ, ὅς καὶ παραμένειν αὐτὸν λέγει τῷ Πατρόκλῳ καὶ κατακόπτειν τοὺς ἐχθρούς, καὶ ὅτι καλῶς

μέμνηται ὁ Ἀχιλλεύς τῆς μητρικῆς ὑποθημοσύνης, ὡς φησι προῖων Ὅμηρος σαφέστερον, μὴ καὶ λάθοι ὅμοια παθῶν τῷ Πατρόκλῳ ἀμελήσας ἀγαθῆς συμβουλῆς, διὸ τρέχει τὴν μέσην, φανείς μὲν ἐν πολέμῳ, οὐκ εἰς μέσον δὲ παραρρίψας ἑαυτὸν διὰ τὸ ἄοπλον. καὶ ὅτι οὐχ' οὕτως δοκεῖ εὐμεγέθης εἶναι Ἀχιλλεύς ὡς ὁ Αἴας. μόνον γοῦν τὸ σάκος προσαρμόττει τῷ Ἀχιλλεῖ διὰ τὸ πολὺ τῆς κατὰ χεῖρα ῥώμης, οὐ μὴν δὲ καὶ τὰ λοιπὰ ἴσως τοῦ Αἴαντος ὅπλα. Ἔχει δὲ ἀπορίαν ἐνταῦθα ὁ λόγος. πῶς γὰρ οὔτινος ἄλλου τεύχεα ἔχει δύεσθαι Ἀχιλλεύς ἔχων τὰ τοῦ Πατρόκλου; εἰ γὰρ τὰ τοῦ Ἀχιλλέως τῷ Πατρόκλῳ προσήρμοττεν, ἀρμόσοι ἂν, φασί, καὶ τὰ ἐκείνου τῷ Ἀχιλλεῖ. ἢ τοῦτο οὐκ ἐξ ἀνάγκης. τὰ μὲν γὰρ τῶν μειζόνων δύναται, φασί, τοῖς μὴ τοιούτοις ἀρμόττειν, οὐ μὴν καὶ ἀνάπαλιν. ἴσως δέ, φασί, καὶ ὁ Αὐτομέδων, ὡς προεσημειώθη, ἐφόρει αὐτά, ἵνα δοκῆ Πάτροκλος εἶναι. λυθήσεται δὲ τὸ ἄπορον καὶ ἀπὸ τῆς λέξεως. κλυτὰ γὰρ τεύχεα ἐθέλει δύναι, τοιαῦτα δὲ οὐκ ἔχει εὐρεῖν, εἴπερ τοιαῦτα λέγει τὰ ἠφαιστότευκτα. (ἡ. 188) Ὅρα δὲ ὅτι τε πολλαχοῦ μῶλον Ἄρης λέγων ἐνταῦθα ἠρκέσθη μῶλον μόνον εἰπών, (ἡ. 191) καὶ ὅτι «στεῦτο» τὸ ὑπέσχετο, ἀκολουθῶς τῷ «στεῦται γὰρ τι ἔπος εἰπεῖν», (ἡ. 192) καὶ ὡς ἐν στίχῳ ἐνὶ τῷ τεῦ καὶ ἀορίστως ἔφη «οὐ τευ οἶδα» ἀντὶ τοῦ οὔτινος, διὸ καὶ ἐγκλίνεται, καὶ ἀντωνυμικῶς μετὰ τόνου «τεῦ ἄν», ἦτοι οὐ ἄν, «κλυτὰ τεύχεα δύω», ἦγουν ὑπείσελθω. οὐ πρὸς διαστολὴν τὸ ἀριθμητικὸν δύο συστέλλει τὴν λήγουσαν. (ἡ. 194) Τὸ δὲ «ἔλλομαι ἐνὶ πρώτοισιν ὀμιλεῖ» ἔλλιπῶς ἔχει. λείπει γὰρ τὸ ὅτι, ἵνα εἴπη, οἶμαι ὡς τοῖς πρώτοις ὀμιλεῖ, ἦγουν προμάχεται. καὶ ἄλλως δέ, ἐκ περιττοῦ χάριν 4.158 ἀκριβείας ἀσυνδέτως ἐπεμβέβληται τὸ ἔλλομαι, ἵνα λέγη, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς οὗτος προμάχεται, οἶμαι, ἦγουν ὡς νομίζω. [(ἡ. 195) Τὸ δὲ «ἔγχει δηϊῶν» ἔλλειψιν καὶ αὐτὸ ἔχει, δηλωτικὴν σπουδῆς τῆς τοῦ φράζοντος. λείπει γὰρ τὸ Τρώας ἢ τι τοιοῦτον.] Τὸ δὲ «περὶ Πατρόκλοιου θανόντος» ἔπαινος καὶ αὐτὸ Αἴαντος, ὅς οὐδὲ θανόντος τοῦ φίλου ἀμελεῖ. (ἡ. 0) Τὸ δὲ «ἀναπνεύσωσιν ἀρήϊοι υἱές Ἀχαιῶν» σεμνύνει ἐκείνους, εἰ καὶ ἐν τηλικούτῳ κινδύνῳ παραμένει αὐτοῖς τὸ ἀρήϊον, καὶ πῶς λέγει, ὡς οἱ πρὶν μένεα πνεῖοντες ταχὺ ἀναπνεύσουσι δι' Ἀχιλλέως. Τὸ δὲ «υἱές Ἀχαιῶν», οὐ μόνον περιφραστικῶς Ἀχαιοὺς δηλοῖ, ἀλλὰ καὶ ὑπολαλεῖ τοὺς ἀρηϊοὺς τούτους ἐκ γένους ἔχειν τὸ μάχιμον. (ἡ. 36) Ὅτι ἐξελθόντος τοῦ Ἀχιλλέως εἰς τὴν τάφρον ἢ Ἀθηνᾶ ἀμφὶ «ῶμοισιφθίμοισι», τοῖς ἐκείνου δηλαδὴ, «βάλ' αἰγίδα θυσανόεσσαν, ἀμφὶ δέ οἱ κεφαλῇ νέφος ἔστεφε χρύσειον, ἐκ δ' αὐτοῦ δαίε φλόγα παμφανώσαν», ὡς πρὸ τούτων καὶ ἐπὶ Διομήδους. (ἡ. 7–14) Εἶτα παραβολὴν ἐπιφέρων προσφυῆ καὶ τὸ ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἀχιλλέως σέλας εἰκάζων [οὐχὶ ἀστὲρι ὀπωρινῶ, καθὰ ἐπὶ Διομήδους, ἀλλὰ] πυρσοῖς μεγάλοις νησιωτικοῖς, φησὶν «ὡς δ' ὅτε καπνὸς ἰὼν ἐξ ἄστεος αἰθέρα ἵκηται τηλόθεν ἐκ νήσου, τὴν δῆϊοι ἀμφιμάχωνται, οἳ τε πανημέριοι στυγερῶ κρῖνονται Ἄρηϊ ἄστεος ἐκ σφετέρου, ἅμα δ' ἠελίῳ καταδύντι πυρσοὶ τε φλεγέθουσιν ἐπήτριμοι, ὑψόσε δ' αὐγὴ γίνεται αἴσσοισα, περικτιόνεσσιν ἰδέσθαι, αἶ κέν πῶς σὺν νηυσὶν Ἄρεως ἀλκτῆρες ἵκωνται, ὡς ἀπ' Ἀχιλλῆος κεφαλῆς σέλας αἰθέρα ἵκανε». (ἡ. 225–7) Περὶ οὗ καὶ μετ' ὀλίγα δηλῶν φησὶν «ἀκάματον πῦρ δεινὸν ὑπὲρ κεφαλῆς μεγαθύμου Πηλείωνος δαιόμενον· τὸ δ' ἔδαιε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη». Ἀξιοπρεπὴς δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἐν τούτοις ἡ τερατεία καὶ μείζων τῆς πρὸ τούτων κατὰ τὸν Διομήδην, οὐ μόνον καθότι ἐκεῖνος μὲν ὀπλισμένος καὶ οὕτω λάμπων ἔχει ἀφορμὴν τινα λέγεσθαι λάμπεσθαι τῷ ἐκ τῶν ὅπλων πυρὶ, Ἀχιλλεύς δὲ ἄοπλος ὢν παμφαίνει φλογί, ἀλλὰ καὶ καθὸ τὴν οἰκείαν αἰγίδα περιτίθησι τούτῳ ἢ Ἀθηνᾶ. ἔστι γὰρ νοῆσαι, ὡς ἐλάμπετο μὲν καὶ ὁ Διομήδης πυρὶ, ἀλλ' Ἀχιλλεύς ἐνταῦθα τερατωδέστερον ἔχει, εἴπερ σὺν τῷ φλογὶ δαίεσθαι καὶ αἰγίδα φορεῖ, δι' ἣν καὶ νέφος περὶ αὐτὸν καὶ φλόξ, ὡς ἄν, ἵνα τολμήσας τις εἴπη, αἰγίοχός τε 4.159 εἴη οὕτω καὶ νεφεληγερέτης δὲ τρόπον τινά, διὰ δὲ τὴν φλόγα καὶ οἶον ἀστεροπητῆς. σεμνότερα οὖν τῶν ἐπὶ τῷ Διομήδῃ καὶ ὑψηλότερα τὰ κατὰ τὸν Ἀχιλλέα. Σημεῖωσαι δὲ ὅτι τε

εἴπερ ἄμφ' ὤμοις βάλλεται ἢ αἰγίς, οὐ πλήττει ἄρα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐρρέθη, μόνον δὲ ἐκφοβεῖ, καὶ ὅτι ὕλην τῆς οὐ πρὸ πολλῶν ῥηθείσης φυσικῆς αἰγίδος τῆς τοῦ Διὸς καὶ ἢ τῆς Ἀθηνᾶς αὕτη λαλεῖ, ἀξυμφανῶς μέντοι. οὐ γὰρ ἐξ ὀρθοῦ νέφος λέγει ὅποιον ἐκεῖ, οὐδὲ πῦρ ἀστραπαῖον, οὐδὲ βροντήν. ἐμφαίνει μέντοι ὅμως ἐφ' ὅποσονοῦν καὶ τοῦτο τὴν ἐκεῖ ἀλληγορίαν ἀμυδρῶς διὰ τὸ καὶ τὴν Ἀθηνᾶν, εἰ καὶ Διὸς θυγάτηρ, ἀλλὰ μὴ ἀπλῶς οὕτω κοινότερον κατὰ πλάτος, αὐτὴν ἀλληγορεῖσθαι εἰς ἄερα, ἵνα καὶ ἢ ταύτης αἰγίς εἰς ἀερίον τι πάθος ἐκλαμβάνηται. (ἠ. 6) Χρῦσεον δὲ τὸ ῥηθὲν νέφος, ὅτι καὶ φλογῶδες. ὅθεν ὁ Πίνδαρος τὸν χρυσοῦν πυρὶ αἰθομένῳ ἐν νυκτὶ παρείκασεν. ἐλέχθη δὲ πρὸ τούτων καὶ ἐν ἀέρι χρύσεια νέφη. ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν ἄνω, τοῦτο δὲ οὐχ' ὑψηλὸν ἀλλὰ κάτω, οἷα τὸν Ἀχιλλεῖα στέφον κατὰ τινα κυριολεξίαν, ἐπεὶ καὶ ὑπὲρ κεφαλῆς τὸ τοιοῦτον φλογῶδες καὶ πυρῶδες ἐδαίετο. περὶ οὗ διὰ τὴν ὁμοιότητα ζητητέον καὶ ὅσα ἐν τῇ ε' ῥαψωδίᾳ γέγραπται. [(ἠ. 5) Ὅρα δὲ κἀνταῦθα ὅτι τε σεμνὴ λέξις αἰεὶ τὸ στέφειν, καὶ ὅτι στέφανον κεφαλῆς Ἀχιλλέως οἶον χρυσοῦν τὸ κατ' αὐτὴν χρῦσεον νέφος ὑπολαλεῖ ὁ ποιητής. ὅτι δὲ καὶ ἐν πότοις καὶ ἐν ἐορταῖς καὶ ἐν γάμοις καὶ ἐν ἀγῶσιν ἐστεφανοῦντο, δῆλον ἐκ τῶν παλαιῶν, εἰ καὶ μὴ παρ' Ὀμήρῳ τοῦτο τέτριπται. σεμνύνει δὲ μάλιστα τὸν στέφανον Ἀριστοτέλης, εἰπὼν ὅτι θυσίαις στεφανοῦνται, ἐπεὶ οὐδὲν κολοβὸν θεῶ προσφέρεται, ἀλλὰ τέλεια καὶ ὄλα. τὸ δὲ πλήρες τέλειον. τοιοῦτον δὲ παρ' Ὀμήρῳ τὸ στέφειν, δι' οὗ πλήρωσις σημαίνεται τις, 4.160 οἶον «κοῦροι κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο», καὶ «θεὸς μορφήν ἔπεσι στέφει». ὄψιν γὰρ ἄμορφον ἀναπληροῖ πιθανότης τοῦ λέγειν. ἔοικεν οὖν ὁ στέφανος τοῦτο βούλεσθαι ποιεῖν, καθὸ καὶ Ὀκεανῶ χθῶν ἅπασα δίκην νήσου ἐστεφάνωται. διὸ ἐν τῷ πενθεῖν τάναντία ποιοῦμεν. ὁμοπαθεία γάρ, φησί, τοῦ κεκμηκότος κολοβοῦμεν ἡμᾶς κουρᾶ τε τριχῶν καὶ στεφάνων ἀφαιρέσει. Ἐνθυμητέον δ' ἐν τούτοις καὶ Φωκίωνα, ὃς ἐστεφανωμένος θύων καὶ μαθῶν ἐν πολέμῳ πεσεῖν τὸν υἱὸν ἀπέθετο πενθίμως τὸν στέφανον. προσεπιμαθῶν δὲ καί, ὡς ἀριστεύων ἐκεῖνος τέθνηκεν, αὐτίκα ἐστεφανώσατο.] (ἠ. 7–11) Οἱ δὲ ἐν ἡμέρᾳ μὲν καπνοὶ ἐξ ἄστεος νησιωτικοῦ, νύκτωρ δὲ πυρσοὶ ἐπήτριμοι, ὃ ἔστι συχνοί, ὡς ἐν ἄλλοις δηλοῦται, πολυπειρίαν πραγμάτων καὶ αὐτοὶ συνάγουσι τῷ ἀκροατῇ, ὡς ἂν εἰδείη ὅτι ἡμέρας μὲν καπνὸς ὑψούμενος πλέον τοῦ πυρὸς ὄραται διὰ τὸ ἐν φωτὶ μέλαν καὶ σημαίνει κινδύνους νήσου, νύκτωρ δὲ τοῦ καπνοῦ λανθάνοντος διὰ τὸ σκότος ἀναλάμπει ἐφ' ὁμοίοις ἐκεῖ τὸ πῦρ. Καὶ ὅρα ὅτι ἐπέτεινε τὴν τοῦ πυρὸς λαμπρότητα οὐχ' ἀπλῶς τινὰς ἄνδρας πολιορκουμένους παραλαβῶν χρωμένους πυρσοῖς, ἀλλὰ [τηλόθεν] νησιώτας, οἱ μάλιστα τούτοις θαρροῦσι διὰ τὸ μὴ ἔχειν πεζῇ βαδίσει καὶ δηλῶσαι τοῖς περιοίκις εἴτε νησιώταις εἴτε ἄλλως ἠπειρώταις τὸν κίνδυνον. τοῖς γὰρ τοιούτοις ὡς ἀπωκισμένοις οἱ πυρσοὶ καὶ μεγάλοι ἀνάπτονται, καὶ διὰ πελάγους ἀνεπιπροσθήτως φαίνονται. Ὅρα δὲ ὅτι τε νέφος ἐνταῦθα χρῦσεον εἰπὼν καὶ φλόγα καὶ σέλας πῦρ οὐκ ἠθέλησε φράσαι, [εἰ καὶ ἄλλως ἐν τῷ τέλει τῆς ῥῶ καὶ τὸ σέλας ἀντὶ πυρὸς ἔθετο], προῖων δὲ ἔρει περὶ τούτου, ἔνθα τὸ ἐξ Ἀχιλλέως καιόμενον καὶ ἀκάματον πῦρ ἐξέπληττε τοὺς ἠνιόχους. καὶ ὅτι ἢ τοῦ καπνοῦ ἐν τοῖς ῥηθεῖσι παράληψις τέθειται μὲν καὶ πρὸς ἔμφασιν πλήθους πυρσῶν, μᾶλλον δὲ δι' ἐμπειρίαν πολυμαθείας, ὡς 4.161 εἴρηται. ἄλλως γὰρ οὐ χρήσιμος ὁ καπνὸς πρὸς τὸ πολὺ τῆς ἐν τῷ Ἀχιλλεῖ φανταζομένης λαμπρότητος. (ἠ. 9) Τὸ δὲ «κρίνονται Ἀρηῖ» ἀντὶ τοῦ εἰς διάκρισιν σπεύδουσιν, ἵνα τοῦ μίγνυσθαι παύσωνται, κατὰ τὸ «παύσαντο φυλόπιδος καρτερῆς». ἐκ τοῦ τοιούτου δὲ κρίνειν καὶ κριτῆς, δι' οὗ οἱ πρὸς ἔριν ἀναμειγμένοι διακρίνονται. καὶ ἄλλως δὲ κρίνονταί τινες Ἀρηῖ ἀντὶ τοῦ μεμερισμένως οἱ μὲν ἔνθεν, οἱ δὲ ἐκεῖθεν μάχονται. ὅθεν μετ' ὀλίγα φησίν, ὅτι οἱ δεῖνα «μένος Ἀρηος δατέονται», ἡγουν μερίζουσι. [Δύναται δὲ λέγειν καὶ ὅτι διαφαίνεται, τίνες οἱ ἐν τοῖς μαχομένοις ἔκκριτοι. ἐκ δὲ τοῦ τοιούτου κρίνειν δοκεῖ καὶ ἢ ἐγκρὶς εἶναι, πεμμάτιον, φασίν, ἐψόμενον ἐν ἐλαίῳ, εἶτα μελιτούμενον.] (ἠ.

211) Τὸ δὲ «ἐπήτριμος», ὃ δηλοῖ, ὡς ἐρρέθη, τὸν πυκνόν, ὁ Ἀσκαλωνίτης ὀξυτόνως, φασί, προέφερον, οὐκ εὖ λέγων. τὰ γὰρ διὰ τοῦ ἱ-μ-ο-ς ὑπὲρ δύο συλλαβὰς προπαροξύνονται. [Ἐκ τοῦ τρία δέ, ὅπερ ἐστὶ πολλά, γίνεται, φασί, τρίμος, καὶ πλεονασμῶ μετὰ προθέσεως, ὡσπερ ἐπηετανός καὶ ἐπήβολος, οὕτω καὶ ἐπήτριμος. ὁ δὲ γε εὐήτριος χιτῶν ἄλλο τι δηλοῖ, ὡς ἀλλαχοῦ δεδήλωται. τὸ μέντοι διὰ τοῦ ἱ γραφόμενον ἴτριον πέμμα, φασίν, ἐκεῖνόν 4.162 ἐστὶ λεπτόν διὰ σησάμου καὶ μέλιτος γινόμενον. τὸ δὲ παρ' Ὀμήρῳ ἦτρον, ὅτι ἐκ τοῦ ἄω, τὸ πνέω, καθὰ καὶ τὸ ἦτορ γίνεται, ὡς καίριον ὄν τοῖς ζῶσιν, ἔγνωσται ἤδη καὶ αὐτό.] (η. 212) Περικτίονας δὲ νοητέον ἐν τῇ ῥηθείᾳ παραβολῇ διοικονομουμένους ναυσὶ καὶ αὐτούς. οἱ γὰρ τοιοῦτοι χρήσιμοι ἂν πολεμουμένοις νησιώταις ἔσονται, οὐ μὴν οἱ ἄλλως ἀπλῶς περίοικοι. (η. 213) Τὸ δὲ «Ἄρεως ἀλκτῆρες» σημειωτέον εἰς τὸ «ἐμεῖο δὲ δῆσεν Ἄρης ἀλκτῆραγενέσθαι», τὸ πρὸ ὀλίγου ῥηθέν. χρήσιμον γὰρ τοῦτο ἐκεῖ. Ἰστέον γὰρ ὅτι τὰ παλαιὰ τῶν ἀντιγράφων ἐκτείνουσιν ἐνταῦθα τὴν λήγουσαν τοῦ Ἄρεως, ὡς ἀπὸ εὐθείας προδηλωθείσης Αἰολικῆς βαρυτόνου τοῦ Ἄρεως. τινὲς δὲ φασὶ καὶ ὡς αἰ τοῦ Ἀριστάρχου ἐκδόσεις καὶ τοῦτο διὰ μόνου τοῦ ὠ ἔχουσι. τοῦ Ἄρεω γὰρ, ὡς τοῦ Μενέλεω καὶ τοῦ Πείρεω· οἶον· Πείρεω υἰόν. ὁ δ' αὐτός, φασίν, Ἀρίσταρχος καὶ τὸ «ὡς δ' ὅτε καπνὸς ἰὼν ἐξ ἄστεος αἰθέρ' ἴκηται τηλόθεν ἐκ νήσου» οὕτω μεταγράφει «ὡς δ' ὅτε πῦρ ἐπὶ πόντον ἀριπρεπὲς αἰθέρ' ἴκηται», λέγων ὡς ἄτοπον τὸ πῦρ εἰκάσαι καπνῶ. οὐκ εὖ δέ, φασίν, ἐκεῖνος ποιεῖ. ὁ γὰρ ποιητὴς τὸ ὄλον πρᾶγμα συνήθως φράζων καπνοῦ τε ἐμνήσθη τοῦ ἐν ἡμέρα, ὡς εἴρηται, καὶ πυρὸς πυρσῶν τοῦ ἐν νυκτί, ὧ καὶ μόνω εἰκασταὶ Ἀχιλλεὺς κατὰ τὸ ἐν παραβολαῖς Ὀμηρικὸν ἔθος. (η. 211) Ὅρα δὲ ὡς, εἰ καὶ ἐκ τοῦ πῦρ πυρὸς γίγνεται καὶ ὁ πυρρός, τὸ ἐπίθετον, διὰ δύο ῥ καὶ ὁ ἐκ τούτου πυρσός, κατὰ τὸ ταρρός ταρσός, ἀλλ' ἐκ μὲν τοῦ πυρροῦ ἑτεροῖόν ἐστὶ ῥῆμα, οἶον ὑπερπυρρίασε 4.163 παρὰ τῷ Κωμικῶ, ἐκ δὲ τοῦ πυρσοῦ ἀλλοῖον, πυρσεύειν γὰρ, ὡς ἐκ τοῦ πῦρ πυρὸς τὸ ἐμπυρεύειν. [Ὅτι δὲ οἱ πυρσοὶ καὶ φανοὶ λέγονται, καὶ πανοὶ δὲ διὰ τοῦ πῖ, καὶ ὅτι τοῦ φανοῦ παράγωγον τὸ φανίον, ἀλλαχοῦ δηλοῦται.] (η. 215–7) Ὅτι Ἀχιλλεὺς «στῆ ἐπὶ τάφρον ἰὼν ἀπὸ τείχεος, οὐδ' ἐπ' Ἀχαιοὺς», ἢ ἐς Ἀχαιοὺς, «μίσγετο. μητρὸς γὰρ πυκινὴν ὠπίζετ' ἐφετμήν», ὡς καὶ πρὸ βραχέων ἐδηλώθη, ὅπερ, εἰ καὶ Πάτροκλος ἐξ Ἀχιλλέως ἐφυλάξατο, ἔζη ἄν. «ἐνθα», φησί, «σταὺς ἦϋσεν», ὃ ἐστὶν ἐβόησεν. (η. 218) Ὡς δ' οὐκ ἦν πιθανὸν ἀπλῶς οὕτω τοὺς Τρῶας τρέσαι, πλάττει σεμνῶς ὡς ἐν τερατεία ποιητικῇ ὅτι συνεβόησε καὶ ἡ Ἀθηνᾶ, καὶ οὕτως ἐκυδοίμησε τοὺς Τρῶας. (η. 217–8) Φησὶ γὰρ «ἀπάτερθε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη φθέγξατο», κατὰ τινὰ δηλαδὴ συμφωνίαν, «ἀτὰρ Τρώεσσι ἐν ἄσπετον ὦρσε κυδοιμόν». (η. 219–21) Σεμνύνων δὲ καὶ ἄλλως αὐτὴν καθ' αὐτὴν τὴν τοῦ Ἀχιλλέως κατὰ μόνας φωνήν, ἦν, ὡς εἰκός, Ἀθηνᾶς λόγῳ, τουτέστι φρονήσεως, εἰς ὅσον ἐξῆν καὶ ὑψωσε καὶ ἠγρίανεν, ὡς καὶ αὐτὸς μάλιστα βοὴν ἀγαθός, ὃ ἐστὶν εὐρυβόας, ἐπάγει παραβολήν, δι' ἧς αὐτὴν εἰκάζει σάλπιγγι, εἰπὼν «ὡς δ' ὅτ' ἀριζήλη φωνή», τουτέστιν ἀριδήλη, «ὅτε τ' ἴαχε σάλπιγξ ἄστου περιπλομένων δηΐων ὑπὸ θυμοραϊστέων, ὡς τότε ἀριζήλη φωνὴ γένετο Αἰακίδαο». (η. 222–233) Καὶ ἐπάγει «οἱ δ' ὡς οὖν ἄϊον ὅπα χάλκεον Αἰακίδαο, πᾶσιν ὀρίνθη θυμός», ἠγουν πάντες ἐταράχθησαν, «ἀτὰρ καλλίτριχες ἵπποι ἄψ ὄχεα τρόπεον», παλίντροποι δηλαδὴ θέοντες, «ὄσσαντο γὰρ ἄλγεα θυμῶ», αὐτοὶ τε δηλονότι καὶ οἱ ἄνδρες, [ἢ μᾶλλον οἱ ἄνδρες μόνοι, ἵνα ἦ ὡς πάντες ὠρίνθησαν ὀσόμενοι ἄλγεα.] «ἠνίοχοι δ' ἐκπληγεν», ὡς πρὸ μικροῦ ἐδηλώθη, «ἐπεὶ ἴδον ἀκάματον πῦρ δεινόν», τὸ προγραφέν, ὅπερ ἔδαιεν Ἀθηνᾶ. «τρὶς μὲν ὑπ' ἐκ τάφρου μεγάλ' ἴαχε δῖος Ἀχιλλεύς, τρὶς δὲ κυκλήθησαν» οἱ περὶ Ἑκτορα. «ἐνθα δὲ καὶ τότ' ὄλοντο δωδέκα φῶτες ἄριστοι ἀμφὶ σφοῖς», ἠγουν ἰδίους, «ὄχεεσσι καὶ ἔγχεσσι. ἀτὰρ Ἀχαιοὶ ἀσπασίως Πάτροκλον ὑπ' ἐκ βελέων ἐρύσαντες κάτθεσαν ἐν 4.164 λεχέεσσι». Καὶ ὅρα ὅπως ὑψώσας τὴν ἐπὶ τῷ κινδύνῳ τοῦ Πατρόκλου περιπέτειαν καὶ εἰς ἄπορον ἀγαγὼν ῥᾶον αὐτὴν λύσας

κατέστησε θεῖον παρεμβαλὼν συνήθως πρόσωπον, δι' οὗ τεράστιος φαντασθεὶς ὁ Ἀχιλλεύς τήν τε ἰδέαν τήν τε φωνήν τοὺς πολεμίους ἐτρέψατο. ἄλλως γὰρ οὐκ ἂν ἀψόγως ἔπλασεν ὁ ποιητὴς τοιαύτην ἐκ μόνης τῆς τοῦ Ἀχιλλέως θεάς καὶ φωνῆς φυγῆν. ὁ γοῦν Ἔκτωρ καὶ εἰσέτι μετ' ὀλίγα ἐνδοιάζων, εἰ ἐτεὸν ἀνέστη Ἀχιλλεύς, οὕτω πιθανῶς θαρρεῖ ἀντιστῆναι πρὸς μάχην εἰς αὖριον. ἔσχε δὲ τὸ ἐνδοιάσαι διὰ τὸ τεράστιον τῆς θεάς καὶ τῆς βοῆς, ὡς δῆθεν θεόθεν πρὸς ὥραν γενόμενον, ἵνα μόνον περιωθῆ ὁ νεκρός. (η. 219) Ἰστέον δὲ ὅτι καλὸν τῷ ποιητῇ καὶ τὸ παραβολικῶς πολεμικὴν σάλπιγγα παραλαβεῖν τὸ ἐνυάλιον ἠχοῦσαν ὡς ἐν πολιορκίας καιρῷ, ὡσπερ καὶ πολεμικοὺς ἀνωτέρω πυρσοὺς παρέθετο ἀκολουθῶς τοῖς ὑποκειμένοις πράγμασιν. [Οὔτε γὰρ ψιλὸς ὄπλων ἐμφανισθεὶς ὁ Ἀχιλλεύς ἐξεθρόησεν ἂν τοὺς ὀπίτας ἐχθρούς, οἷγε καὶ ἐχάρησαν ἂν καὶ ἐθάρησαν καὶ ἐπέδραμον, ὡς καὶ καταφαγεῖν αὐτόν, ὃ δὴ λέγεται. οὐδὲ μὴν τῇ κατὰ φύσιν αὐτοῦ καὶ μόνου βοῆ ἐξέπληξεν ἂν ἐκείνους, εἰ καὶ ὅτι μάλα λιγύφθογος ἦν καὶ ὀξύς βοῆσαι. φαντάσας δὲ διὰ τοῦ χρυσοῦ νέφους καὶ τῆς τεραστίας φλογὸς τῶν ἀμφιχυθέντων αὐτῷ λαμπρώτατον ὀπίτην καὶ τῇ, ὡς εἰκός, ἐμβροητικῇ συμφωνίᾳ τῶν ἀμφ' αὐτόν Μυρμιδόνων μόνων—οὐ γὰρ ἐμίγνυτο τοῖς λοιποῖς ἀλλ' ἰδίαζε λόγῳ Ἀθηνᾶς, ἥτοι φρονήσεως, ἵνα μὴ ἀλλαχοῦ ταῦτα φαίνοντο γίνεσθαι, ἀλλ' αὐτόχρομα περὶ τὰς τοῦ Ἀχιλλέως νῆας—, ἀριζήλην τε φωνήν ἀφήκεν καὶ οἷαν ἐκφοβῆσαι 4.165 τοὺς ἐναντίους καὶ κατάφρακτος ὄπλοις δεινὸν γανόωσιν ἐνομίσθη, καὶ οὕτω τρεψάμενος ἐκείνους τὸν τοῦ ἐταίρου νεκρὸν περιεσώσατο.] (η. 219) Ὅτι δὲ τὸ ἀριζήλη θηλυκόν ἐστὶ τοῦ ἀρίζηλος, οἷον ἀστήρ ἀρίζηλος, καὶ ὅτι ἔτρεψε τὸ -δ εἰς -ζ συνήθως, δῆλόν ἐστι, καὶ ὅτι καιρία λέξις ὡς ἐν ποιήσει τὸ ἀριζήλη φωνῆς ὑπερφωνούσης τὰς λοιπὰς. διὸ καὶ δις αὐτῇ ἐνταῦθα ἐχρήσατο ἐπὶ τε σάλπιγγος καὶ ἐπὶ Ἀχιλλέως. Φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ ὡς οἶδε μὲν ὁ ποιητὴς σάλπιγγα, ἥρωας δὲ οὐκ εἰσάγει χρωμένους αὐτῇ οὐδὲ εἰδότας. ὃ δὴ καὶ περὶ τοῦ τετρώρου φασίν. Ἐξ δέ, φασί, σαλπύγγων εἶδη· πρώτη, ἦν εὔρεν Ἀθηνᾶ, διὸ καὶ Σάλπιγξ Ἀθηνᾶ παρὰ Ἀργείοις τιμᾶται, καὶ κεῖται καὶ παρὰ Λυκόφρονι τὸ ἐπίθετον· δευτέρα, ἡ στρογγύλη παρ' Αἰγυπτίοις, ἦν Ὅσιρις εὔρε, καλουμένη, φασί, χνούη. χρῶνται δ' αὐτῇ πρὸς θυσίαν, καλοῦντες τοὺς ὄχλους δι' αὐτῆς· τρίτη, ἡ Γαλατικὴ, χωνευτή, οὐ πάνυ μεγάλη, τὸν κώδωνα ἔχουσα θηριόμορφόν τινα καὶ αὐλὸν μολίβδινον, εἰς ὃν ἐμφυσῶσιν οἱ σαλπισταί. ἔστι δὲ ὀξύφωνος καὶ καλεῖται ὑπὸ τῶν Κελτῶν κάρνουξ· τετάρτη ἡ Παφλαγονικὴ, ἥς ὁ κώδων βοδὸς ἦν προτομή, βαρύφωνος, ἀναφυσητή. καλεῖται δέ, φασί, βόϊνος. πέμπτη Μηδική, τὸν αὐλὸν ἔχουσα καλάμινον, τὸν δὲ κώδωνα βαρύφωνον, ὀγκόφωνος. ἕκτη Τυρσηνικὴ, ἥς εὔρεται Τυρσηνοί, ὁμοία Φρυγίῳ αὐλῷ, τὸν κώδωνα κεκλασμένον ἔχουσα, λίαν ὀξύφωνος, ἥς καὶ Σοφοκλῆς ἐν τῷ Μαστιγοφόρῳ μέμνηται. (η. 2) Ὅρα δὲ καὶ τὸ «περιπλομένων δηῖων», ἧγουν περιπολούντων, κυκλούντων, ὡς χρησιμεῦον εἰς τὸ «περιπλομένων ἐνιαυτῶν», ληφθὲν καὶ αὐτὸ ἀντὶ τοῦ περιπελομένων, περιστρεφομένων, καὶ ὅτι τὸ «θυμοραϊστέων» δι' ἐνὸς μὲν -ρ γράφεται [καὶ ὦδε] ὡς κοινόν, οὐ μὴν Ἀττικῶς εἴρηται δὲ πρὸς ἀναλογίαν τῶν ἐν Ὀδυσσεΐᾳ κυνοραϊστών. [Εἰ δὲ πρὸ τούτων μὲν θάνατος ἐρρέθη θυμοραϊστής, ἐνταῦθα δὲ δήϊοι θυμοραϊσταί, τί κωλύει καὶ σίδηρον εἰπεῖν θυμοραϊστήν, καὶ εἴ τι δὲ ἄλλο τοιοῦτον], καὶ ὅτι σχεδιασμοῦ 4.166 εἴκασμα ἔχει καὶ τὸ ἐν δυσὶν ἐφεξῆς στίχοις πρὸς τῷ τέλει ἐνταῦθα κεῖσθαι τὸ «Αἰακίδαο», οἷα τοῦ σχεδιάζειν μὴ ἐνδιδόντος πρὸς λέξεων διαφόρων ἐπίχυσιν. (η. 222) Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὡς Κέρβερος μὲν που συνθέτως χαλκεόφωνος εἴρηται, Ἀχιλλεύς δὲ διαλελυμένως ὅπα χάλκεον ἔχει. καὶ ἔστι τῇ λέξει τὸ ἀσφαλὲς ἐκ τῆς κατὰ τὴν σάλπιγγα εἰκόνας, οἷα θεραπευθεῖση ἐκεῖθεν. οὐ γὰρ ἡ φωνὴ ὁποῖα σάλπιγξ ἀριζήλη τε καὶ καθ' ἕτερον ποιητὴν εἰπεῖν χαλκόστομος, ὁ τοιοῦτος οὐ καινόν, εἶπερ ὅπα χάλκεον ἔχειν λεχθεῖη ἧγουν στερεάν, ἦν ἀτειρέα φθάσας εἶπε, καὶ ἄθραυστον, καί,

ὡς πού φησιν, ἄρρηκτον. (η. 224) Τὸ δὲ «ὄχρα τρόπεον», ἤγουν ἔτρεπον, σημειωτέον ὡς μήτε συζυγοῦν μήτε γραφόμενον κατὰ τὸ τρωπῶ τὸ τῆς δευτέρας συζυγίας τῶν περισπωμένων, ἐξ οὗ τὸ «θαμὰ τρωπῶσα χέει πολυηχέα φωνήν». ἐκ δὲ τοῦ τοιοῦτου τροπέω καὶ ὁ περιτροπέων ἐνιαυτὸς γίνεται καὶ τὸ παλιντροπάασθαι. [Εἰ δέ τις ἐθέλει καὶ τὸ τρόπεον ἐκτείνειν κατὰ τὸ τρώπαον καὶ τρώχαον καὶ τὰ ὅμοια, οὐ μὴν συστέλλειν κατὰ τὸ τρόμεον καὶ ὅσα τοιαῦτα δευτέρα συζυγία περισπωμένων ὑπόκειται, ἴστω ὡς ἰδιάζει τῷ θελήματι καὶ οὐ λαλεῖ πρὸς ἀκρίβειαν. Ἰστέον δὲ καὶ ὡς, εἰ μὲν ἡ ἄρχουσα τοῦ «τρόπεον» μεγεθύνεται, τότε αἱ ἐφεξῆς δύο συλλαβαὶ ἀντὶ μιᾶς λογίζονται μακρᾶς, εἰ δὲ σμικρύνεται, ἀναγκαίως ἡ λήγουσα ἐκτείνεται λόγῳ κοινῆς συλλαβῆς.] Τὸ δὲ «ὄσσοντο ἄλγεα θυμῶ» ἐντελέστερον γέγραπται τοῦ «ὄσσομενος πατέρ' ἐσθλόν», ὃ ἐν Ὀδυσσεΐα κείται. (η. 227) Τὸ δὲ «ἔδαιεν Ἀθήνη» πρὸς πλείω σαφήνειαν περιπτῶς ἐτέθη. οὐ γὰρ ἀπλῶς αἰεὶ ἐδαίετο ἀκάματον πῦρ δεινὸν ἐκ κεφαλῆς τῷ Ἀχιλλεΐ, ἀλλὰ τῆς Ἀθηνᾶς ἀναπτύξεως τότε, [ὥς ποτε καὶ τῷ Διομήδει. (η. 228) Τὸ δὲ «τρὶς ἴαχε» προσφυῆς τῇ Τριτογενεΐῃ Ἀθηνᾶ τῇ συλλαμβανομένη φωνῆς τῷ Ἀχιλλεΐ. ὠκείωται γὰρ αὐτῇ ὁ τοιοῦτος ἀριθμὸς, ὡς πολλαχοῦ δηλοῦται. Τὸ δὲ ἴαχιν ἤδη καὶ τῇ σάλπιγγι δέδοται ἐν τῷ «ἴαχε σάλπιγξ».] (η. 230) Ἐν δὲ τῷ «δυσώδεκα φῶτες» ἀμφιβάλλεται εἴτε δώδεκα μόνον φῶτες ὄλοντο, εἴτε ἀπὸ κοινοῦ νοητέον ὅτι τρὶς ἴαχοντος Ἀχιλλέως καὶ τρὶς κυκηθέντων τῶν ἐχθρῶν τρὶς δώδεκα Τρῶες ὄλοντο, καθὰ καὶ πρὸ τούτων Πάτροκλος τρὶς ἐννέα ἄνδρας 4.167 ἔπεφεν. Ὅρα δὲ σαφῶς καὶ ἐνταῦθα ἐκταθέντα τὸν δῶδεκα ἀριθμὸν τὴν λήγουσαν ἐν τῷ δυσώδεκα, ἐξ οὗ ἀναγκαίως αἰεὶ ἐκτείνει τὴν ἄρχουσαν ὁ δώδεκα. (η. 2336) Ὅτι ὡς κατετέθη Πάτροκλος ἐν λεχέεσσι, «φίλοι ἀμφέσταν ἐταῖροι μυρόμενοι, μετὰ δὲ σφι ποδώκης εἶπετ' Ἀχιλλεύς, δάκρυα θερμὰ χέων, ἐπεὶ εἶσιδε πιστὸν ἐταῖρον κείμενον ἐν φέρτρῳ, δεδαΐγμένον ὀξεί χαλκῶ». (η. 235) Καὶ ὅρα τὸ «χέων» πολλὴν ἔμφασιν ἔχων δαψιλοῦς δακρύου ἐν μιᾷ λέξει. καὶ εἶχε μὲν παραβολὴν ἐπαγαγεῖν, ὡς ἀλλαχοῦ, τὴν ἀπὸ μελανύδρου κρήνης, συνεστένωσε δὲ κἀνταῦθα τὴν φράσιν τοῖς πράγμασιν. ἄλλως δὲ οὐδὲ ἐχρῆν πλατῦναι τοῦτο εἰς πλεον παραβολικῶς φειδοῖ Ἀχιλλέως, ὃν φθάσας ἔπλασε σκώψαντα τὸ πολὺ τοῦ Πατρόκλου δάκρυον. ἀμέλει ἐν τοῖς ἐξῆς μετ' ὀλίγα ἐν καιρῷ ἀδείας νυκτέρου οὐδὲ δακρύνοντα ποιήσας τὸν Ἀχιλλέα, στενάχοντα δὲ μόνον, ἐκτίθεται παραβολὴν εἰς τοῦτο οὐχ' ὑποστειλάμενος. ἠρωϊκώτερον γὰρ τοῦ δακρύνειν τὸ στενάχειν καὶ βαρυστενάχειν, ὡς καὶ ὁ φιλόμηρος ἐν Αἴαντι δηλοῖ Σοφοκλῆς. Θερμὰ δὲ δάκρυα οὐ μόνον τὰ φύσει τοιαῦτα, ὅτε πρόσφατα ρέουσιν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐξ ἐνδιαθέτου, ὡς τῶν μὴ τοιοῦτων οὐκ ἐνθέρμων ὄντων. καὶ ἔστι σὺνηθες τὸ θερμὸν καὶ τοιαύτην σημασίαν ἔχειν, ὁποῖόν τι σὺν ἄλλοις μυρίοις καὶ τὸ «θερμὴν ἐπὶ ψυχροῖσι καρδίαν ἔχεις». (η. 236) Τὸ δὲ «ἐν φέρτρῳ» ἔστι μὲν ἐφερημηνευτικὸν τοῦ «ἔθεσαν ἐν λεχέεσσι», δηλοῖ δὲ νεκρικὸν φορεῖον, ἀσπίδα τυχὸν ἢ ἄλλο τι αὐτοσχέδιον. ἄπαξ δὲ, φασίν, εἶπε τὴν λέξιν ἐνταῦθα. κυριολεκτεῖται δὲ τῇ ἐτυμολογίᾳ, εἶγε τὸ φέρειν ἐπὶ ἀψύχου, ὅθεν καὶ ἀναφέρειν τὸ ἀπὸ παρανοίας ἀνασφάλλιν. καὶ εἶη ἂν φέρτρον ὁ νεκροφόρος σκίμπος. ἔοικε δὲ φερτήριον τετρασυλλάβως εἶναι τὸ ἐντελές, ἐξ οὗ συγκέκοπται τὸ φέρτρον ὁμοίως 4.168 τῷ θρεπτήριον θρέπτρον, οἷον «οὐδὲ τοκεῦσι θρέπτρα φίλοις» καὶ ἐξῆς. (η. 237 ς.) Ἐνταῦθα δὲ καὶ ἡ Ὀμηρικὴ Μοῦσα οἷον μυρομένη φησὶ περιπαθῶς αἰτίαν τοῦ τῶν ἠρωϊκῶν δακρύων χεύματος, ὅτι ἔπεμπε μὲν τόν, ὡς ἐρρέθη, πιστὸν ἐταῖρον «σὺν ἵπποισι καὶ ὄχεσφιν εἰς πόλεμον, οὐδ' αὐτὶς ἐδέξατο νοστήσαντα». οὕτω καὶ ἡ Θέτις πρὸς λύπης ἔχειν ἔφη ὡς οὐχ' ὑποδέξεται τὸν υἱὸν οἴκαδε νοστήσαντα, ὃ καὶ Ἀχιλλεὺς παρεσημήνατο μετὰ τοὺς λόγους τῆς μητρὸς ἐν τόποις δυσίν. Ὅτι δέδοται τῇ ποιήσει κατεπιχειρεῖν καὶ τῆς τοῦ ἡλίου κινήσεως. καὶ ποτὲ μὲν ἐπὶ διαχύσει τινῶν κατέχει ὁ μῦθος τὸν ἥλιον αὐτοῦ που ἐν τῇ ἀνατολῇ. καὶ ἡ Μοῦσας γεννᾶ ἐννεανύχῳ ῥαστώνῃ Διὸς ἢ Ἡρακλέα τριέσπερον ἢ

τὴν τοῦ Ὀδυσσεῶς ἀδολεσχίαν μετὰ τῆς γυναικὸς παρατείνει. (η. 239 ς.) Ἐνταῦθα δὲ ἐπὶ λύπη τὸν ἥλιον ποιεῖ ἐπ' Ὀκεανὸν πρὸς τῆς Ἥρας πεμπόμενον. φησὶ γὰρ «ἠέλιον δ' ἀκάμαντα βοῶπις πότνια Ἥρη πέμψεν ἐπ' Ὀκεανοῖο ῥοᾶς ἀέκοντα νέεσθαι». καὶ ἔστιν ὁ λόγος ἀστείως, ὡς καὶ Κράτης ἐπισημαίνεται. ἀλληγορικῶς γὰρ ὁ ἥλιος τῆ δίνη τοῦ οὐρανοῦ συνελκόμενος ἄκων ἐπὶ δυσμὰς ἔλκεται διὰ Ἥρας, τῆς τοῦ περιέχοντος δηλαδὴ φύσεως. τὸ γοῦν αἰεὶ φύσει γινόμενον ἰδικῶς ἄρτι γενέσθαι πλάττει, ὁποῖόν τι καὶ τὸν Ἄτρεα καταναγκάσαι τὸν τοῦ ἡλίου δρόμον καὶ ἐξ ἀνατολῶν τρέψαι πρὸς δύσιν. κάκεῖνο γὰρ αἰεὶ γινόμενον ὅμως ἄπαξ ποτέ φησιν ὁ μῦθος γενέσθαι. καὶ ἄλλα δὲ πολλὰ τοιαῦτά εἰσι παρὰ τοῖς ποιηταῖς. (η. 241) Τὸ δὲ νέεσθαι τὸν ἥλιον ἐπ' Ὀκεανόν, ταῦτ' ὄν περιφραστικῶς τῷ δύναι, διασαφῶν ὁ ποιητὴς εὐθύς ἐπάγει «ἠέλιος μὲν ἔδυσ». (η. 241-3) Ὅτι τὸ ἀγαθὸν εἶναι νυκτὶ πιθέσθαι πραγματικῶς ἐνταῦθα ποιεῖται. «ἠέλιος μὲν γὰρ ἔδυσ, παύσαντο δὲ δῖοι Ἀχαιοὶ φυλόπιδος κρατερῆς καὶ ὁμοίου» πολέμου τοῦ 4.169 πολλαχοῦ γνωσθέντος, «Τρῶες δ' αὖ ἐτέρωθεν ἀπὸ κρατερῆς ὑσμίνης χωρήσαντες ἔλυσαν ὑφ' ἄρμασιν ὠκέας ἵππους», ἤγουν ὑπέλυσαν τῆς ζεύγλης. (η. 245) Ἐπεὶ δὲ ἀγαθὸν ἐν νυκτὶ βουλή, διὸ καὶ εὐφρόνη λέγεται, εὐθύς οἱ Τρῶες «ἀγορὴν ἀγέροντο πάρος δόρπιο μέδεσθαι». ἐτυμολογικὸς δὲ συνήθης τρόπος τὸ «ἐς ἀγορὰν ἀγέροντο». [Ἰστέον δὲ ὅτι τοῦ δόρπου παρώνυμον αἰ ἐπιδορπίδες. δηλοῖ δὲ ἡ λέξις τὰ τραγήματα, λεγόμενα οὕτω διὰ τὸ ἐπὶ δόρπῳ, ἤγουν μετὰ δόρπον, προτίθεσθαι. διαφέρουσι δὲ ἴσως ἐπιδορπίδων τὰ παρὰ Ἡροδότῳ ἐπιφορήματα. ἦσαν δὲ αὐτὰ τὰ μετὰ τὰς μοῖρας ἐκάστων. Πλάτων δέ, φασίν, ὁ Κωμικὸς ταῦτα ἐπιραπεζώματα καλεῖ, ἄλλοι δὲ ἐπαίκλια, ταῦτ' ὄν δ' εἰπεῖν ἐπαίκνια κατὰ συγγένειαν τοῦ νῦ καὶ τοῦ λάμβδα. εἰσὶ δὲ καὶ αὐτὰ μετὰ δεῖπνον βρώματα. αἰκνον γὰρ καὶ αἰκλον τὸ βρῶμα πρὸς ὁμοιότητα τοῦ νίτρον καὶ τῶν ὁμοίων. ταῖς δὲ ῥηθείσιν λέξεσιν ἐρίζειν βούλεται πρὸς ἰσοδύναμον καὶ τὰ παρὰ Λυκίοις ἀναδείπνια, ἐσπερινὰ ἐδέσματα τραγηματώδη μετὰ κρέα καὶ ἰχθῦς.] Ὅρα δὲ καὶ νῦν φραστικὴν δύναμιν, ἄλλως μὲν φράσαντος Ὀμήρου τὸ παύσασθαι μάχης τοὺς Ἀχαιοὺς, ἐτέρως δὲ περιφραστικώτερον τὸ τοὺς Τρῶας, συμπτώσεως γενομένης κατὰ μόνον τὸ «κρατερῆς». (η. 246-8) Ὅτι ὀρθῶν ἐσταότων τῶν Τρώων ἀγορὴ γένετο, οὐδ' ὀλίγον τι 4.170 παραμυθησαμένων τὸν μεθ' ἡμέραν πόνον, «οὐδέ τις ἔτλη ἔζεσθαι. πάντας γὰρ ἔχε τρόμος οὔνεκ' Ἀχιλλεὺς ἐξεφάνη, δηρὸν δὲ μάχης ἐπέπαυτ' ἀλεγεινῆς», ὡς ἐντεῦθεν οἶον πεινᾶν αὐτὸν μάχης καὶ που καὶ κατὰ τὸν Ὀμηρικῶς ἀκοστήσαντα ἵππον ἐφίεσθαι τοῦ προτέρου νομοῦ. Τὸ δὲ «οὐδέ τις ἔτλη ἔζεσθαι» ὁμοίον ἐστὶ τῷ μηδένα ἔζεσθαι. διὸ καὶ ἐπῆκται τὸ «πάντας γὰρ ἔχε τρόμος». (η. 249-52) Ἐν δὲ τῇ τοιαύτῃ ἀγορᾷ «Πολυδάμας πεπνυμένος ἦρχε ἀγορεύειν Πανθοΐδης. ὃ γὰρ οἶος ὄρα πρόσσω καὶ ὀπίσσω· Ἐκτορι δ' ἦεν ἐταῖρος, ἰῆ δ' ἐν νυκτὶ γέγοντο, ἀλλ' ὃ μὲν ἄρ μύθοισιν, ὃ δ' ἔγχεϊ πολλὸν ἐνίκα». (η. 253-5) Καὶ ἦν ἡ τοῦ τοιοῦτου Πολυδάμαντος βουλή αὕτη «ἀμφὶ μάλα φράζεσθε, φίλοι, κέλομαι γὰρ ἔγωγε ἄστουδε νῦν ἰέναι». καὶ ἐφερμηνεύων τὸ «νῦν» ἐπάγει «μὴ μίμνειν ἠῶ δῖαν ἐν πεδίῳ παρὰ νηυσίν», ἀλλὰ δηλαδὴ ἐν τῇ πόλει. (η. 256) Εἶτα αἰτίαν προστιθεὶς φησιν «ἐκάς δ' ἀπὸ τείχεός εἰμεν», ἤγουν ἐσμέν. (η. 257 ς.) Ἐφ' οἷς καὶ τοῦ Ἀχιλλέως ὑπομιμνήσκων λέγει ὅτι «ὄφρα μὲν οὔτος ἀνὴρ Ἀγαμέμνονι μῆνιε δῖω, τόφρα δὲ ῥῆῖτεροι πολεμίζειν ἦσαν Ἀχαιοί». (η. 259-62) Καὶ κατασκευάζων τὸ «ῥῆῖτεροι» ἐπιφέρει «χαίρεσκον γὰρ ἔγωγε θοῆς ἐπὶ νηυσὶν ἰαύων, ἐλπόμενος νῆας γ' αἰρησέμεν ἀμφιελίσσας. νῦν δ' αἰνῶς δεῖδοικα ποδώκεα Πηλεΐωνα, οἷος ἐκείνου θυμὸς ὑπέρβιος». (η. 262-70) Καὶ διασαφῶν τὸ «ὑπέρβιος» φησὶν «οὐκ ἐθελήσει μίμνειν ἐν πεδίῳ, ὅθι περ Τρῶες καὶ Ἀχαιοὶ ἐν μέσῳ ἀμφοτέροι», ὃ ἐστὶν ἄμφω τὰ μέρη, «μένος Ἄρηος δατέονται, ἀλλὰ περὶ πτόλιός τε μαχήσεται ἡδὲ γυναικῶν. ἀλλ' ἴομεν προτὶ ἄστου, πίθεσθέ μοι· ὧδε γὰρ ἔσται· νῦν μὲν νῦξ ἀπέπαυσε ποδώκεα Πηλεΐωνα ἀμβροσίη· εἰ δ' ἄμμε κιχήσεται ἐνθάδ' ἐόντας αὔριον ὀρμηθεῖς σὺν

τεύχεσιν, εὖ νύ τις αὐτὸν γνώσεται». (η. 270–82) Εἶτα διασαφῶν ὅπως γνώσεται τις ἔωθεν τὸν Ἀχιλλέα, ἐπάγει «ἀσπασίως γὰρ ἀφίξεται Ἴλιον ἱρήν, ὅς κε φύγη, πολλοὺς δὲ κύνες καὶ γῦπες ἔδονται Τρώων· αἱ γὰρ δή μοι ἀπ' οὐατος ὧδε γένοιτο. εἰ δ' ἂν ἐμοῖς ἐπέεσι πιθώμεθα κηδόμενοι περ, νύκτα μὲν εἶν ἀγορῆ σθένος ἔξομεν», ἤγουν ἐν κοινῷ ἀθροισμῷ ἢ ἐν βουλῇ δυναμωθισόμεθα, «ἄστου δὲ πύργοι ὑψηλαί τε πύλαι σανίδες τ' ἐπὶ τῆς», ἤγουν ἐπὶ ταύταις, «ἀραρυῖαι μακραὶ εὖξεστοι ἐξευγμέναι εἰρύσσονται· πρωῖ δ' ὑπιοῖοι σὺν τεύχεσι θωρηθέντες στησόμεθ' ἂν πύργους· τῷ δ' ἄλγιον, αἱ κ' ἐθέλησιν, ἐλθὼν ἐκ νηῶν περὶ τείχεος ἄμμι μάχεσθαι. ἄψ πάλιν εἴσιν ἐπὶ νῆας, ἐπεὶ κ' ἐριαύχενας ἵππους παντοίου δρόμου ἄση», ὅ ἐστι κορέση, «ὑπὸ πτόλιν ἡλασκάζων. εἴσω δ' 4.171 οὗ μιν θυμὸς ἐφορμηθῆναι ἑάσει». τοῦτο δὲ ἠθικῶς καὶ ἀστείως ἔφη. ἀντὶ γὰρ τοῦ εἰπεῖν ὡς οὐ τολμήσει ἢ ὡς οὐ δυνήσεται εἰσελθεῖν, εἶπεν ὡς οὐκ ἑάσει αὐτὸν ἢ προθυμία, ἤγουν οὐ προθυμηθήσεται ἔσω ἐφορμηθῆναι. ἴσως δὲ καὶ τὴν Τρωϊκὴν ἔκθυμον κώλυσιν ἐνταῦθα δηλοῖ ὁ θυμὸς. (η. 283) Ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἀσαφές ἐστίν, ἐρμηνεύει εὐθύς ἐπάγων «οὐδέ ποτ' ἐκπέρσει». καὶ ἐπιτείνων τὸ δῆθεν κακὸν τοῦ Ἀχιλλέως φησὶν «πρὶν μιν κύνες ἀργοὶ ἔδονται». καὶ οὕτω μὲν ὁ Πολυδάμας. οἷα δὲ ἀκούσει ἀπὸ τοῦ Ἑκτορος, ἐν τοῖς ἐξῆς φανεῖται. Σημείωσαι δὲ ὅτι κατὰ τὴν τῶν σοφῶν παρατήρησιν κεφαλαίων ὄντων συμβουλευτικῶν, τοῦ καλοῦ, τοῦ δυνατοῦ, τοῦ ἀναγκαίου καὶ τοῦ συμφέροντος, τὸ μὲν καλόν, ὅπερ πρὸς δόξαν μόνην ὄρα, παρήκε νῦν ὁ Πολυδάμας διὰ τὴν περίστασιν τοῦ καιροῦ. οὐ γὰρ εἶπεν ὡς οὐκ ἔνδοξον τὸ ἀναχωρεῖν, ὅγε καὶ ἐκολάζετο, καὶ μάλιστα παρὰ Λάκωσιν ὕστερον, καὶ παρὰ τοῖς τοῦ Ὀμήρου δὲ πρότερον. τοῖς δὲ λοιποῖς τρισὶ κεφαλαίοις ἀγωνίζεται. δυνατὸν γὰρ εἶναι λέγει τὸ ἀκινδύνως ἀναχωρεῖν αὐτίκα νῦν. αὔριον γὰρ τυχὸν οὐκ ἔσται δυνατόν. ὡσαύτως δυνατόν καὶ τὸ ἀπὸ τείχους πολεμεῖν. τοῦτο δ' αὐτὸ καὶ συμφέρον ὡς καὶ τὸ νῦν ἀβλαβῶς ἀναχωρῆσαι. καὶ ἀναγκαία δὲ ἡ φυλακὴ τῆς Ἰλίου, νυκτὸς μὲν ἀγρυπνούντων, ἡμέρας δὲ πολεμούντων. (η. 246) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ «ὀρθῶν ἑσταότων ἀγορὰ γένητο» καλῶς πρόσκειται τὸ «ἑσταότων», ἐπεὶ οὐκ ἐξ ἀνάγκης ὁ ὀρθῶθεις καὶ ἔστηκεν, ὡς δῆλον καὶ ἐκ τοῦ «ὀρθῶθεις δ' ἔδυνε χιτῶνα», ἤγουν ἐκ κατακλίσεως μικρὸν τι μετεωρισθείς. (η. 247) Ὅτι δὲ δειλίας ἦν τὸ ὀρθοῦς ἑστάναι, δῆλον ἐκ τοῦ «πάντας γὰρ εἶχε τρόμος», εἰ καὶ μὴ τοσοῦτος ἦν, ὡς καὶ καταρρίπτειν αὐτοὺς ἢ ποιεῖν ἐπ' ἀμφοτέρους πόδας ἴζειν. (η. 250) Τὸ δὲ «ὄραν πρόσω καὶ ὀπίσω» μέγας ἔπαινος Πολυδάμαντος ὡς ἢ μάντεως ἢ ἄγαν συνετοῦ. περὶ δὲ τῆς τοιαύτης φράσεως προεῖρηται. δῆλον δὲ καὶ ὡς ὁ μὴ τοιοῦτος ψέγεται παρὰ τῷ ποιητῇ, ὅτι μὴ οἶδεν ἅμα πρόσω καὶ ὀπίσω 4.172 νοῆσαι, ὁ κυρίως ἐστὶν ὄρα, εἶγε νοῦς ὡσπερ ἀκούει, οὕτω καὶ ὄρα. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ μὲν τὰ ἔμπροσθεν βλέπειν πρόνοια λέγεται, τὸ δὲ τὰ ὀπίσω καὶ ἀφανῆ ἀγχίνοια, καὶ ὅτι εἰ τοιοῦτος ὁ Πολυδάμας, ἔτι δὲ καὶ λόγιος, ὅπερ δῆλον ἐκ τοῦ «μῦθοισι πολλὸν ἐνίκα», οὗ διασαφητικὸν τὸ «εὖ φρονέων», οὐκ ἐχέφρων ἄρα ὁ Ἑκτωρ ὁ νήπιον τοῦτον ἀποκαλέσας ἐν τοῖς ἐξῆς. τέως γε μὴν σκοπητέον ὡς, εἰ καὶ ἑταῖρος ὁ Πολυδάμας τῷ Ἑκτορι καὶ ὑπ' αὐτῷ τεταγμένος, ἀλλὰ παρρησιάζεται ἡρέμα πρὸς αὐτόν, οὐ τὰ προσφιλεῖ λέγων ἐκείνῳ, ἀλλὰ τὰ σύμφορα. εἰ δ' αὐτὸς ἀλαζῶν ὢν μήτε ὡς ἑταίρω μήτε ὡς πεπνυμένῳ τῷ Πολυδάμαντι πείσεται φραζομένῳ τὰ καιριώτατα, εἰς οὐκ ἀγαθὸν ἔσται οὐδ' αὐτῷ ἢ ἀπειθία. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι τὰ μὲν πρόσω, ἤγουν τὰ πρὸ ὀφθαλμῶν καὶ ἐνεστῶτα, οἶδεν ἄρτι ὁ Πολυδάμας ἐν τῷ «νῦν μὲν νύξ ἀπέπαυσε τὸν Ἀχιλλέα», τὰ δὲ ὀπίσω, ἦτοι τὰ μήπω εἰς ὄψιν ἐλθόντα ἀλλὰ μέλλοντα, καὶ ἔτι ἀφανῆ ἐν τῷ «εἰ δ' ἄμμι κιχήσεται αὔριον» καὶ ἐξῆς. (η. 251) Ἐν δὲ τῷ «μιᾶ δ' ἐν νυκτὶ ἐγένοντο» Ἡράκλειτος παρετήρησε καὶ ἀστρολόγον εἶναι τὸν ποιητὴν, ὅς ἐν μιᾷ νυκτὶ γενομένους τὸν Ἑκτορα καὶ τὸν Πολυδάμαντα ὁμως πολὺ διαφέροντας ἀλλήλων ἱστορεῖ διὰ ὥρας ἀκρίβειαν. Ὅρα δ' ἐν τούτῳ καὶ ὡς τὸ ἐν μιᾷ νυκτὶ γενέσθαι συνεβάλετό τι πρὸς ἑταιρείαν, καθὰ καὶ εἴ τινες ἐκ διαφόρων

ώρμημένοι τόπων συνοδεύσαιεν. καί εἰσι καὶ τὰ τοιαῦτα φιλοποιά, καθὰ [καὶ τὸ ὀμόπατρι] καὶ ἡ ὀμωνυμία, ὃ δηλοῦσι καὶ οἱ Αἴαντες. (η. 254) Τὸ 4.173 δὲ «φράζεσθε» βουλευτικὴ κἀνταῦθα λέξις. ἔστι γὰρ φράσαι μὲν ἐνεργητικῶς τὸ εἰπεῖν, φράζεσθαι δὲ τὸ βουλευτικῶς σκέπτεσθαι. (η. 257) Τὸ δὲ «οὔτος ἀνήρ», περὶ Ἀχιλλέως ῥηθέν, πολλὴν ἔμφασιν ἔχει, ὡς μὴδὲ ὀνομάσαι τοῦ Πολυδάμαντος τὸν Ἀχιλλέα ἐθέλοντος, ἢ κατ' ἐξοχὴν ἴσως ἡ λέξις κεῖται. (η. 258) Τὸ δὲ «ῥῆῖτεροι πολεμίζειν» ἀντὶ τοῦ εὐπολεμητότεροι. (η. 259) Τὸ δὲ «χαίρεσκον ἐπὶ νησὶν ἰαύων» τὴν ἀληθῶς χάρμην καὶ αὐτὸ παρετυμολογεῖ, καθ' ἣν δηλαδὴ χαίρουσιν οἱ πολεμοῦντες. (η. 260) Τὸ δὲ «ἐλπόμενος», καθὰ καὶ πρὸ ὀλίγων τὸ «ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἔλλομαι ἐνὶ πρῶτοισιν ὀμιλεῖ», βοηθεῖ τοῖς ὕστερον παρασημηναμένοις ἐπὶ ἀγαθοῦ τὴν ἐλπίδα τίθεσθαι, οὐ μὴν κυριολεκτεῖσθαι ἐπὶ κακοῦ. Τὸ δὲ «νῆας αἰρησέμεν» συγκροτεῖ καὶ αὐτὸ τοὺς φασμένους «νῆας αἰχμαλώτους». (η. 261) Τὸ δὲ «ποδώκεα Πηλεΐωνα» δις ἐν τοῖς ῥηθεῖσι κεῖται κατὰ τι θαῦμα. ποιεῖ δὲ Ὅμηρος αὐτὸ καὶ νῦν εἰς ἐγκάθετον μνήμην τῆς τοῦ ἥρωος ποδωκείας, δι' ἧς βλάβει τὸν Ἔκτορα. (η. 262) Τὸ δὲ «οἶος ἐκείνου θυμὸς ὑπέρβιος, οὐκ ἐθελήσει μίμνεν» ἐπὶ παντὸς θυμώδους ῥηθήσεται. (η. 264) Τὸ δὲ «μένος Ἄρηος δατέονται» προδεδήλωται τί νοεῖ ἐν τῷ «στυγερῶ κρίνονται Ἄρηϊ», ὃ πρὸ ὀλίγου ἐρρέθη. χρήσιμον δὲ ἐνταῦθα καὶ τὸ ἐν Ὀδυσσεΐα ῥηθέν περὶ ἡμιόνων, αἱ δατέονται γῆν ἐν τῷ περιπατεῖν. ὡς γὰρ ἐκεῖνοι δατέονται τὸ ἔδαφος τοῖς ἐκατέρωθεν ποσίν, οὕτω καὶ οἱ μαχόμενοι δατέονται τὸν Ἄρην τῇ ἐκατέρωθεν ἀντιπαρατάξει, ἵνα λέγη ἐπίσης πολεμιστὰς εἶναι καὶ τοὺς Τρῶας καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς, κατὰ τὸ «καὶ ἀλλήλους ὀλέκουσι». Καὶ ὅρα καὶ τοῦτο εἰς ἐρμηνείαν σαφῆ τοῦ «κοινὸς Ἐνυάλιος». κοινὸν γὰρ καὶ τὸ μεριζόμενον. ἐντεῦθεν δὲ καὶ Σοφοκλῆς λαβὼν τὸ ἐπικουρίαν 4.174 ποθὲν μερίζειν ἐνδατεῖσθαι ἔφη. (η. 265) Ἐν δὲ τῷ «περὶ πτόλιος μαχήσεται» σημειῶσαι ὡς τοιοῦτος καὶ ὁ Πάτροκλος κατὰ τόλμαν ἀπεκβάς, τῇ πρὸς τὸν Ἀχιλλέα δῆθεν μιμήσει, οὐκ ἐπέισθη τῷ Ἀχιλλεῖ, ἀλλὰ τὴν τάφρον ὑπερβάς μακρὰν ἤθελε μάχεσθαι. Τὸ δὲ «καὶ γυναικῶν» ἐρεθίζει τὸν δῆμον πρὸς τῷ Πολυδάμαντι σχεῖν τὸν νοῦν ὑπερπαθήσαντα τῶν φιλάτων, ἃ πάντα συννοοῦνται ταῖς γυναιξίν. (η. 266) Ὅρα δὲ καὶ τὸ «πίθεσθέ μοι ὦδε ἔσται» ἀξιωματικῶς ῥηθέν, ὡς πρέπει ἐνδόξῳ συμβούλῳ. εἰ δὲ γε εἶπεν ὦδε γὰρ οἶομαι ἔσεσθαι ἢ τοιοῦτόν τι, οὐ σεμνῶς ἔφραζε. τρεῖς δὲ ἐννοίας πάνυ γοργῶς ὁ τοιοῦτος περιέχει στίχος ἴομεν πρὸς πόλιν πῖθεσθέ μοι ὦδε ἔσται. (η. 267) Τὸ δὲ «νῦξ ἀπέπαυσε Πηλεΐωνα» πιθέσθαι νυκτὶ καὶ ἐκεῖνον δηλοῖ. [(η. 268) Τὸ δὲ «ἀμβροσίη» ἐνδιαθέτως εἴρηται σὺν ἀστεϊότητι. αἰνίττεται γὰρ ὁ Πολυδάμας τῇ τοιαύτῃ λέξει νῦν ἀληθῶς ἀμβροσίαν ἐπιγενέσθαι νύκτα τοῖς Τρωσὶ καὶ οἶαν ἐποφείλεσθαι χάριτας, ὅτι ἐκρύψατο αὐτοῖς τὸν Ἀχιλλέα.] (η. 269) Τὸ δὲ «ὄρμηθεις σὺν τεύχεσιν» ἔμφασιν τε ἔχει τοῦ μὴ ἂν χρῆναι τὸν Ἀχιλλέα τολμῆσαι γυμνὸν πρὸ τῆς τάφρου φανῆναι, καὶ ἅμα προκαλεῖται ταχὺ ποιηθῆναι τὰ τοῦ μύθου ἡφαιστότευκτα ὄπλα. (η. 269 ς.) Τὸ δὲ «εὖ τις αὐτὸν γνώσεται» ἀστείως ἔχει, ὡς δῆθεν τῶν Τρώων ἐπιλελησμένων τοῦ Ἀχιλλέως, ἐπεὶ δηρὸν μάχης ἐπέπαυτο. Καὶ ὅρα συνέμπτωσιν ἐννοιῶν κατὰ τὸ «γνώσεται», ὃ νῦν ὁ Πολυδάμας ἔφη, καὶ κατὰ τὸ «γνοῖεν οἱ Τρῶες», ὃ φθάσας εἶπεν ὁ Ἀχιλλεύς, ὡς τῶν δύο ῥητόρων ἐμπεσόντων τυχαίως εἰς τὸ αὐτὸ νόημα. (η. 270) Τὸ δὲ «ἀσπασίως ἀφίξεται Ἴλιον» ἀντὶ τοῦ ἀγαπητὸν ἠγήσεται οὐκ ἀνδραγαθῆσαι, ἀλλ' εἰ καὶ μόνον οἴκοι ἐπανέλθοι. καὶ ἄλλως δέ, ἀσπασίως ἀφίξεται, χαίρων 4.175 δηλαδὴ καὶ οὐ δεδιῶς λειποταξίου γραφὴν διὰ τὸ κοινήν εἶναι τὴν φυγὴν. δῆλον δὲ ὅτι λείπει πρόθεσις ἐν τῷ «ἀφίξεται Ἴλιον». τὸ γὰρ πλήρες «ἀφίξεται εἰς Ἴλιον». (η. 271) Τὸ δὲ «ὄς κε φύγη» δριμύως εἴρηται κατὰ τὸ ἐξ ἀορίστου κοινόν. ἐν γὰρ τῷ «ὄς ἂν φύγη» δοκεῖ καὶ ὁ Ἔκτωρ συνειληφθαι, ὃ καὶ δάκνει τὸν ἥρωα καὶ ποιεῖ νήπιον προσειπεῖν τὸν Πολυδάμαντα. Τοῦ δὲ «γῦπες» φανερώς ἐνταῦθα ἐκτείνεται ἢ παραλήγουσα. (η. 272) Τὸ δὲ «αἶ γὰρ δὴ μοι ἀπ' οὔατος ὦδε γένοιτο» ἐνδιάθετος

εὐχή ἀντί τοῦ εἶθε μὴ μόνον μὴ ἴδοιμι, ἀλλὰ μηδὲ ἀκούσαιμι τοιαῦτα. καὶ ἔστιν ὡσπερ τὸ ἀπὸ θυμοῦ πεσεῖν, ἀντί τοῦ μακρὰν ψυχῆς, παρὰ τῷ ποιητῇ, ὅθεν καὶ ἀποθύμιον τὸ ἀκαταθύμιον, οὕτω καὶ ἀπ' οὐατος τὸ μακρὰν ἀκοῆς. Τὸ δὲ «ῶδε», τουτέστιν οὕτως, ἀκριβῶς κεῖται, δηλοῦν ὅτι, καθὰ μέχρι νῦν οὔτε γέγονεν οὔτε γέγονεν οὔτε ἤκουσται μοι τὸ ῥηθὲν κακόν, οὕτω μηδὲ εἰς τὸ ἐξῆς ἀκουσθεῖη. (η. 273) Τὸ δὲ «πιθώμεθα» καὶ τὸν Πολυδάμαντα συνεισάγει ἀφελῶς οὕτω ῥηθὲν καὶ ἀπλῶς. ἄλλως γὰρ οὐκ ἂν συμβουλευοί τις ἑαυτῷ πειθεσθαι. κοινήν δὲ πειθῶ οὕτως ἀπαιτεῖ, ὡς δέον ὄν καὶ αὐτὸν καὶ τὸν Ἴκτορα καὶ πάντας πεισθῆναι τῇ συμβουλῇ. (η. 274) Τὸ δὲ «κηδόμενοι περ» τὸ αἰτίον ἐστὶ τῆς ἄρτι συμβουλῆς. βλαπτομένοις γάρ, φησί, συμβουλεύω, ἵνα τὸ βουλευθὲν ποιήσαντες ὠφεληθῶμεν. (η. 275) Ἐν δὲ τῷ «ὑψηλαί τε πύλαι» πύλας, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, τὰς διόδους νοητέον, καθ' ἃς αἱ θύραι ἄλλαι αὐταὶ πάντως παρὰ τὰς θύρας οὔσαι, ἃς σανίδας λέγει ἐπὶ ταῖς πύλαις ἀραρυίας, μακρὰς μὲν, ἐπεὶ καὶ αἱ ῥηθεῖσαι πύλαι ὑψηλαί, ἐυξέστους δέ, ἐπεὶ οὐκ ἔστιν ἄλλως ἀραρυίας εἶναι, ἐξευγμένας δὲ ἀντί τοῦ κεκλεισμένας καὶ ἡσφαλισμένας ὡς οἷα ζυγοῖς τοῖς μοχλοῖς. ὅθεν ἴσως καὶ τὸ ἐπιζυγοῦσθαι τὰς θύρας εἴληπται. ἢ καὶ ἄλλως, ἐξευγμένας, ἤγουν συνεσφιγμένας ἰδίᾳ ταύτην καὶ 4.176 ἐκείνην ζυγοῖς ἠλωτοῖς, ὅποιοι καὶ οἱ χιαστοὶ εἶτ' οὖν καγκελωτοί. (η. 277) Εἰς δὲ τὸ «πρωῖ» πρόσκειται τὸ «ὑπηῖοιοι», ὡς ἂν ὁ ὄρθρος νοῆται. ἄλλως γάρ, φησί, πρωῖ λέγεται καὶ τὸ ἕως ἕκτης ὥρας. Φιλήμων οὖν φησι «μεμίσθωταί με δειλῆς πρωῖας, ἦτοι περὶ τοιαύτην πρωῖαν, ἀφ' ἧς ἡ δειλῆ ἄρχεται. Ὅθεν σημείωσαι ὅτι τε τὸ ἐπέκεινα τῆς τοιαύτης ὥρας ἀκριβῶς δειλῆ ὀψία λέγεται, καὶ ὅτι ὡσπερ ἀπὸ τοῦ ἡ ἕως γίνεται ὁ ἑῶς, καὶ ἐκ τοῦ ἡῶς ἡῶς, οὕτω καὶ ἀπὸ τῆς ἡῶς γενικῆς ἡῶς, ὡς ἄλλος ἄλλοιός καὶ τὰ τοιαῦτα, ἴσως δὲ καὶ καθάπερ ἀγκώνη ἀγκοῖνη, οὕτω καὶ ἡῶς κοινῶς καὶ ἡῶς Ἰωνικῶς. ὡς δὲ τὸ πρωῖ πρωῖ μάλιστα φησι προπερισπωμένως οἱ παλαιοὶ Τεχνικοί, δηλοῦται καὶ αὐτὸ ἀλλαχοῦ. (η. 278) Ἐν δὲ τῷ «στησόμεθα ἀνά πύργους» τὸ κεφάλαιον τῆς Ὀμηρικῆς δεινότητος ἀναφαίνεται. πλάττει γὰρ τὸν Ἴκτορα μὴ πειθόμενον, ἐπεὶ μὴ ἐστὶ θελητὸν τῷ ποιητῇ ἀσχολῆσαι τοὺς Ἀχαιοὺς εἰς τειχομαχίαν ἀνήνυτον, καὶ τὴν αὐτῶν αἰσχῦναι ἀρετὴν εἰκῆ ἐγχειρούντων ἀδυνάτοις, ἄλλως τε καὶ ἤδη μελετήσας αὐτὴν ἐν τῷ τείχει τῶν Ἀχαιῶν. Ὅρα δὲ τὴν ἄ-ν-α πρόθε 4.177 σιν ἐν τῷ «ἀν πύργους, οὐ δοτικῆ συνταχθεῖσαν κατὰ τὸ «ἀν βωμοῖσι», καὶ ἀνά Γαργάρω ἄκρω», καὶ τὰ τοιαῦτα. (η. 280) Τὸ δὲ «ἄψ» καὶ τὸ «πάλιν» τῆς αὐτῆς ἐννοίας εἰσὶ. Τὸ δὲ «εἶσι» χρόνου ἔχει ἐναλλαγὴν. ἀντί τοῦ ἐπανέλθη γὰρ κεῖται. (η. 281) Τὸ δὲ «ὑπὸ πτόλιν ἡλασκάζων» βαρύτητα δηλοῖ σκωπτικὴν. ἀντί γὰρ τοῦ τρέχειν ἡλασκάζειν ἔφη τὸν ἐπ' οὐδενὶ τέλει τρέχοντα. Ἔχει δέ τι καὶ ἄλλως ἀστεϊσμοῦ ἐνταῦθα ὁ λόγος τῷ Πολυδάμαντι, ὡς ἂν οὕτως ἰλαρύνῃ τὸν ἄγριον Ἴκτορα. ἐξευτελίζων γὰρ τὸν Ἀχιλλεῖα ῥητορικῶς οὐ μόνον ἄλγιον αὐτῷ ἔσεσθαι φησιν, εἰ πρὸς τῷ τείχει μαχήσεται, ἀλλὰ καὶ ὅτι παντοῖου δρόμου κορέσει τοὺς ἵππους ὑπὸ τὴν πόλιν εἰκῆ ἔξω πλανώμενος, καὶ ὅτι οὐκ ἂν αὐτὸν θυμὸς ἐάσῃ ἔσω ἐφορμηθῆναι, ὃ ταυτόν ἐστὶ τῷ οὐκ ἂν προθυμηθεῖν τὴν πόλιν εἰσελθεῖν. ὃ δὴ πάντως ἀστείως ἐρρέθη. οὐ τολμήσει μὲν γὰρ ἴσως οὐδὲ δυνήσεται Ἀχιλλεὺς εἶσω γενέσθαι τῆς πόλεως, οὐ μὴν ἤδη οὐδὲ προθυμηθεῖν. τὸ γὰρ ἐφιέμενον αὐτῷ τῆς ψυχῆς βούλοιστ' ἂν τὴν Τροίαν ἐλεῖν. (η. 283) Τὸ δὲ «πρὶν μιν κύνες ἔδονται» τὸν αὐτὸν ἔχει νοῦν τῷ «πρὶν μιν καὶ γῆρας ἔπεισι» καὶ τοῖς ὁμοίοις. (η. 284–6) Ὅτι ὁ Ἴκτωρ τὸ εὐσχημόνως ὑπὸ Πολυδάμαντος λεχθέν, ὅπερ ἦν τὸ φυλάσσειν τὴν πόλιν, μεταλαβὼν κατὰ μέθοδον δεινότητος εἰς φορτικὸν ὄνομα τὴν φυγὴν ἐκφαυλίζει τὴν ῥηθεῖσαν δημηγορίαν τοῦ Πολυδάμαντος καὶ ὑπόδρα ἰδὼν λέγει «Πουλυδάμα, σὺ μὲν οὐκέτ' ἐμοὶ φίλα ταῦτ' ἀγορεύεις, ὃς κέλει κατὰ ἄστου ἀλήμεναι», ὃ ἐστὶ συγκλεισθῆναι, «αὐτὶς ἰόντας», ὃ ἐστὶν ἀναχωρήσαντας. (η. 287) Εἶτα ψέγων καὶ τὴν φθάσασαν τῶν Τρώων προμήθειαν καὶ συστολίην φησιν «ἢ

οὐ πω κεκόρησθε ἐελμένοι ἔνδοθι πύργων»; (η. 288–92) Ἐφ' οἷς ἐκτραγωδῶν, ἐξ οἴων εἰς οἷα ἡ Τροία κατῆλθεν, ὡς δέον ὄν διὰ τοῦτο ἤδη ἀποκινδυνεύειν, φησὶ «πρὶν μὲν γὰρ Πριάμοιο πόλιν μέροπες ἄνθρωποι πάντες μυθέσκοντο πολύχρυσον, πολύχαλκον· νῦν δὲ δὴ ἐξαπόλωλε δόμων κειμήλια καλά· πολλὰ δὲ δὴ Φρυγίην καὶ Μηονίην κτήματα περνάμενα ἴκει, ἐπεὶ μέγας ὠδύσατο Ζεὺς», οἶονεὶ λέγων ὡς, ἐπεὶ ταῦτα ἡμῖν 4.178 ἀπόλωλεν ἐκ θεομηνίας, εἰς τί σωματῶν φειστέον; (η. 293–6) Ἐπὶ δὲ τούτοις ἀλαζονευσάμενος, ὡς οὐκ ἂν τὸν καιρὸν καταπρόοιτο, φησὶ «νῦν δ' ὅτε πέρ μοι ἔδωκε θεὸς κῦδος ἀρέσθ' ἐπὶ νηυσὶ θαλάσση τ' ἔλσαι Ἀχαιοὺς», καὶ νήπιον προσειπῶν ὁ τῷ ὄντι νήπιος τὸν πεπνυμένον Πολυδάμαντα, καὶ μετὰ τὸ «νήπιε, μηκέτι ταῦτα νοήματα φαῖν' ἐνὶ δήμῳ», ἐπαγαγὼν ἀπειλητικῶς τὸ «οὐ γὰρ τις Τρώων ἐπιπέσεται, οὐ γὰρ ἑάσω» τυραννικὸν δὲ πάντως τὸ μὴ ἔαν εἰς ἀγαθὸν πείθεσθαι. (η. 297–302) Εἶτα καὶ συμβουλευσάμενος δόρπον ἐλέσθαι κατὰ στρατὸν ἐν τελέεσσι, ὃ καὶ ἀλλαχοῦ κεῖται, καὶ φυλακῆς μνησθῆναι καὶ ἕκαστον ἐγρηγορέναι, ἐπιφέρει μετὰ βαρύτητος «Τρώων δ' ὅς κτεάτεσσιν ὑπερφιάλως ἀνιάζει, συλλέξας λαοῖσι δότω καταδημοβορῆσαι. τῶν τινα βέλτερόν ἐστιν ἐπαυρέμεν ἢ ἔπερ Ἀχαιοὺς», τουτέστιν εἴ τις πρὸς τοῖς κτήμασιν ἔχει τὸν νοῦν οἷα ταμίας, καὶ δι' αὐτὰ θέλει ἐγκατακλείεσθαι καὶ δυσελπιστεῖ καὶ προκινδυνεύειν δέδιε–δειλὸν γὰρ ὁ πλοῦτος καὶ φιλοψυχὸν κακόν–, συλλέξας αὐτὰ τῷ δήμῳ δότω φαγεῖν, ὧν βέλτιον ἐπαπολαῦσαι τινα τῶν τοῦ Τρωϊκοῦ δήμου ἢ περ τοὺς Ἕλληνας. καθάπτεται δὲ πως λεληθότως ἐν τούτοις καὶ τοῦ Πολυδάμαντος, οἷα πλουσίου καὶ διὰ τοῦτο φιλοψύχου, πλαγίως δὲ καὶ τὸ πλῆθος ἐρεθίζει εἰς ἀρπαγὴν τῶν τοιούτων. (η. 301) Ἐνθα ὄρα καὶ τὸ καταδημοβορῆσαι, ληφθὲν ἐκ τοῦ ἐν τῇ α' ῥαψωδίᾳ ῥηθέντος δημοβόρου, πλὴν ὅσον ἐκεῖ μὲν δημοβόρος ὁ δυνάστης ὁ τὰ τοῦ δήμου βιβρώσκων, ἐνταῦθα δὲ δημοβορεῖν τὸ αὐτὸν τὸν δῆμον τὰ τῶν δυνατῶν ἐσθίειν. διαφέρει δὲ τοῦ δημοβορεῖν τὸ καταδημοβορεῖν, ὡς τοῦ φαγεῖν τὸ καταφαγεῖν. (η. 303–4) Τοιαῦτα δὲ εἰπὼν ὁ Ἔκτωρ καὶ πρὸς τὸ «πρωῖ δ' ὑπιοῖοι σὺν τεύχεσι θωρηχθέντες στησόμεθ' ἀνὰ πύργους» γενναίως καὶ βαρύτερον ἀντιθέμενος τὸ «πρωῖ ἢ «πρωῖ δ' ὑπιοῖοι σὺν τεύχεσι θωρηχθέντες νηυσὶν ἐπὶ γλαφυρῆσιν ἐγείρομεν ὄξυν Ἄρηα». (η. 305–8) Εἶτα καὶ τοῦ Ἀχιλλέως καταθρασύνεται καὶ φησὶ «εἰ δ' ἔτεδὸν παρὰ ναῦφιν ἀνέστη δῖος Ἀχιλλεύς, ἄλγιον αἶ κ' ἐθέλησι τῷ ἔσσειται. οὐ μιν ἔγωγε φεύξομαι ἐκ πολέμοιο δυσηχέος, ἀλλὰ μάλ' ἄντην στήσομαι». ὃ δὲ προαναφωνηθὲν ποιητικῶς ὁ φιλέλλην ἀκροατὴς εὐχεται ἰδεῖν. πεσεῖται γὰρ Ἔκτωρ, εἰ 4.179 μόνον ἀντιστήσεται. οὕτω καὶ οἱ μνηστῆρες ἐν Ὀδυσσεΐᾳ λέγοντες, ὡς παραμενοῦσι τῇ τοῦ Ὀδυσσεὺς οἰκίᾳ, παραμυθοῦνται τὸν σωφρόνως ἀκούοντα. τεθνήξονται γὰρ καὶ ἐκεῖ οἱ κακοί, εἰ μὴ φεύξονται. (η. 308 ς.) Ἐπὶ δὲ πᾶσι μετὰ θάρρους ὁ Ἔκτωρ εἰπὼν «ἢ κε φέρησι μέγα κράτος ἢ κε φεροίμην», καὶ οὕτως ἀγαθὴν ἐλπίδα προβαλλόμενος, ἐπιπλέκει γνωμικόν «ξυνὸς Ἐνυάλιος, καὶ τε κτανέοντα κατέκτα». καὶ οὕτω μὲν ὁ Ἔκτωρ. Ὁ δὲ ποιητὴς ἐπικρίνει κακὰ μὲν βουλευσάσθαι τὸν Ἔκτορα. Πολυδάμαντα δὲ τὰ βελτίω, καὶ ὁμως νικῆσαι καὶ νῦν τὰ χερεῖονα. (η. 310–3) Φησὶ γὰρ «ὡς Ἔκτωρ ἀγόρευεν. ἐπὶ δὲ Τρῶες κελάδησαν, νήπιοι· ἐκ γὰρ σφρων φρένας εἶλετο Παλλὰς Ἀθήνη», τουτέστιν ἀπέλιπεν αὐτοὺς ἢ φρόνησις, «Ἔκτορι μὲν γὰρ ἐπήνησαν κακὰ μητιόωντι, Πολυδάμαντι δ' οὔτις, ὅς ἐσθλὴν φράζετο βουλήν». (η. 313) Καὶ ὄρα τὸ «βουλήν» κατὰ κοινοῦ ληφθὲν καὶ ἐν τῷ Ἔκτορι καὶ ἐν τῷ Πολυδάμαντι, ἵνα λέγη ὡς Ἔκτορι μὲν τὴν βουλήν ἐπήνεσαν, Πολυδάμαντι δὲ οὔτις, ὃ πάνυ πολλὴν κατηγορεῖ τῶν Τρώων νηπιότητα, εἰ μηδεὶς ἐπέισθη τῶν τοσοῦτων ἐσθλὰ φραζομένῳ τῷ Πολυδάμαντι. (η. 285) Οἷαν δὲ κωλύμην ἔχει ἡ κλητικὴ, τὸ «ὦ Πολυδάμα», εἰς τὸ κλίνεσθαι, καθὰ καὶ τὸ ὦ Αἴαν, καὶ ὦ Κάλχαν, προεκτέθειται. Τὸ δὲ «οὐκέτ' ἐμοὶ φίλα ταῦτ' ἀγορεύεις» τυραννικοῦ κἀνταῦθα ἦθος καὶ αὐτό, καθὰ καὶ ἐπὶ Ἀλεξάνδρου. ἦν δὲ ἂν εὐλογον τὸ ῥηθέν, εἴπερ ἔλεγεν, ὅτι οὐκ ἀγαθὰ λέγεις.

(η. 287) Τὸ δὲ «κεκόρησθε» ῥῆμά ἐστι τοῦ ἀκόρητος ὀνόματος, περὶ ὧν καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται. Τὸ δὲ «ἐελμένοι ἔνδοθι πύργων» ἀστείως εἴρηται, καθὰ καὶ τὸ «κατὰ ἄστου ἀλήμεναι», διὰ τὸ τὴν πολιορκίαν συγκλεισμῶ ἔοικέναι. διὸ καὶ ἐπεγγελαῖ Ἔκτωρ τῷ Πολυδάμαντι, εἰ μὴ κεκόρεσται δεκαετίαν ὅλην συγκεκλεισμένος. Ὅτι δὲ τὸ εἰλεῖσθαι ἴσόν ἐστιν ἐν τοῖς τοιούτοις τῷ συγκλείεσθαι, δηλοῦται καὶ μετ' ὀλίγα ἐν τῷ «Ἀχαιοὺς ἐπὶ πρύμναις εἴλεον, οὐδὲ θύραζε εἴων ἐξιέναι». (η. 294) Καὶ νῦν δὲ ἐν τῷ «ἐπὶ νηυσὶ θαλάσση τ' ἔλσαι». φίλοι δὲ ποιηταῖς λέξεις τὸ ἔλσαι καὶ ἀλήμεναι καὶ ἐελμένοι καὶ ἐάλη καὶ ἀλείς. (η. 288) Τὸ δὲ «μέροπες ἄνθρωποι» 4.180 ἐντελῶς ἐρρέθη. ὅτε δὲ μέροπες μόνον ῥηθεῖεν, ἐλλείπονται. οὕτω καὶ βροτοὶ 4.180 μὲν ἄνδρες τὸ τέλειον, βροτοὶ δὲ μόνον ἀτελές. (η. 289) Τὸ δὲ κατὰ τὴν Τροίαν πολυόλβον σαφέστερον ἐνταῦθα δηλοῦται ἤπερ ἐν τοῖς πρὸ τούτων, μερίσαντος Ὀμήρου διαφόροις τόποις καὶ τὴν τοιαύτην ἔννοιαν, ὡς πολλαχοῦ ποιεῖν εἴθισται. Τὸ δὲ «πάντες μυθέσκοντο» κοινήν ἔννοιαν καὶ δόξαν εἶναι τοῖς τότε δηλοῖ τὸ πλουσιωτάτην εἶναι τὴν Τροίαν. δηλὸν δὲ ὡς οὐ μόνον μυθῶ μυθήσω, ἀλλὰ καὶ μυθέσω, ἐξ οὗ πλεονασμῶ συνήθει τοῦ κ μυθέσκω, ὅθεν τὸ μυθέσκοντο. (η. 290) Τὸ δὲ «ἐξαπόλωλε» τέλειον ἀφανισμόν δηλοῖ διὰ τῆς ἐπιτατικῆς ἑξ προθέσεως. σχεδιασμοῦ δὲ ἔργον τὸ ἄρξασθαι ἀπὸ τοῦ «νῦν» ἐπιρρήματος δις ἐν τοῖς ῥηθεῖσι «νῦν δὲ δὴ ἐξαπόλωλε κειμήλια», καὶ «νῦν δ' ὅτε πέρ μοι ἔδωκε θεός». (η. 291) Τὸ δὲ «Φρυγῖν καὶ Μηονίην» πολλοὺς ἐκεῖθεν ἤκοντας ἐπικούρους δηλοῖ καὶ λαμβάνοντας αὐτὰ εἰς μισθόν, δοκεῖ δὲ εἰρησθαι αὐτὸ καὶ ὡς ἐκεῖ καταλασσομένων τῶν Τρωϊκῶν κτημάτων. Φρύγες γάρ, φασί, καὶ Μήονες ἀγορὰν κομίζοντες Τρωσὶν ἀντελάμβανον κειμήλια. Περὶ δὲ Φρυγίας καὶ Μηονίας καὶ πῶς ἐρατεινὴ ἡ Μηονία ζητητέον δίχα τῶν τῆς Βοιωτίας καὶ ἐν τοῖς τοῦ Περιγητοῦ. [Νῦν δὲ μνηστέον ἱστορίας δηλούσης ὅτι τε ἡδυπάθειαν οἱ Μήονες, ταύτων δ' εἰπεῖν οἱ Λυδοί, ἐφίλου, ὅθεν, φασί, καὶ Ἀνακρέων τὸν ἡδυπαθῆ «Λυδοπαθῆ» ἔφη, καὶ ὅτι βρῶμα παρ' αὐτοῖς εὖρητο κἀνδαυλος, παρώνυμον ἴσως τῷ παρ' αὐτοῖς τυράννῳ Κανδαύλῃ, καθὰ καὶ ἄλλα τῶν ἐδεσμάτων ἐξ ἐτέρων κυρίων ὀνομάτων ἐφίλου καλεῖσθαι, ὡς καὶ οἱ Νικόλαοι. φέρεται οὖν ἐν τοῖς Ἀθηναίου, ὅτι κνηστῶ, οὐ τυρῶ, ἀλλὰ ἄρτω καὶ Φρυγίῳ τυρῶ, ἀνήθῳ τε καὶ ζωμῶ πίονι ἐφθοῦ κρέως συνόντος, Λυδικὸν ἐγένετο ἔδεσμα κἀνδαυλος καλούμενος. περὶ οὗ φησιν Ἄλεξις, ὡς «κἀνδαυλον ἐὰν πα 4.181 ραθῶσι, προσκατεδῆ τοὺς δακτύλους».] Περνᾶν δὲ καὶ πέρνασθαι, ὡς ἴστασθαι, ὅτι ἐπὶ τοῦ πέραν που διαπωλεῖν κυριολεκτεῖται, ὅθεν καὶ ἡ πρᾶσις καὶ τὸ πιπράσκειν, καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς σαφέστερον δηλωθήσεται. (η. 294) Τὸ δὲ «ἀρέσθαι» μέσος δεῦτερος ἀόριστός ἐστιν ὅμοιος τῷ εὐρέσθαι. ἀλλὰ τούτου μὲν ἔχει πολλὴν χρῆσιν ὁ πρῶτος ἀόριστος, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ «ἠράμεθα μέγα κῦδος», τοῦ δὲ εὐρέσθαι οὐχ' οὕτως. μόνον γὰρ χρηστὸν τὸ εὐρόμην παρὰ Σοφοκλεῖ. (η. 295) Τὸ δὲ «φαῖνε ἐνὶ δήμῳ» ἀντὶ τοῦ πρόφερε, ἵνα λέγῃ ὅτι, κἂν εἰ καὶ νοῆς τοιαῦτα, ὅμως μὴ λάλει. ὅλον δὲ τὸ «μηκέτι ταῦτα νοήματα φαῖν' ἐνὶ δήμῳ, οὐ γάρ τις ἐπιπέσειται» καὶ ἐξῆς ἕως τοῦ «πειθόμεθα πάντες» ἀνδρὶ ἐπιπρέπει ἐνδόξῳ ἀξιοῦντι πρὸ τῶν ἄλλων ἀκούεσθαι. Τὸ δὲ γε «νήπιε, μηκέτι ταῦτα νοήματα φαῖνε» ὁ μὴ ἐμφρόνως λαλῶν ἀκούσοι ἄν ποθεν. (η. 298) Τὸ δὲ «κατὰ στρατὸν ἐν τελέεσσιν» ὑποκαταβάς ἀπλούστερον φράζει δίχα τοῦ «ἐν τελέεσσιν» εἰπὼν «δόρπον ἔπειθ' εἴλοντο κατὰ στρατόν». Ἔστι δὲ τὸ «ἐν τελέεσσιν» ἀντὶ τοῦ ἐν τάγμασιν, ὡς καὶ προεδήλωται σαφῶς. χρῆσις δὲ τῆς λέξεως κεῖται ταύτης καὶ παρ' Ἡροδότῳ. (η. 299) Τοῦ δὲ ἐγρήγορθε» τὸ κοινὸν ἐγρηγόρατε, καὶ συγκοπῆ καὶ τροπῆ ἐγρήγορθε. (η. 303) Τὸ δὲ «πρωῖ δ' ὑπηϊοῖ» καὶ ἐξῆς, δοκεῖ καὶ ἀστεϊζόμενος δῆθεν διορθωτικῶς ὁ Ἔκτωρ εἰπεῖν. Πολυδάμας μὲν γὰρ φθάσας ἔφη, ὅτι ἔωθεν θωρηχθέντες φυλάξομεν τὴν πόλιν, ὃ δὲ ὁμοίως ἐπιβαλὼν κατὰ τὸ «ἔωθεν θωρηχθέντες», εἶτα ἐπάγει τὸ «ἐπὶ νηυσὶν ἐγειρομεν πόλεμον». οὕτω δὲ πάλιν Πολυδάμαντος εἰπόντος περὶ Ἀχιλλέως «τῷ δ' ἄλγιον, αἶ κ' ἐθέλησι περὶ

τείχεος μάχεσθαι, ἄψ πάλιν εἴσι» καὶ ἐξῆς, ὁ Ἔκτωρ παρωδῶν ἀστείως φησὶν «ἄλγιον, αἶ κ' ἐθέλησι τῷ ἔσσεται, οὐ μιν ἔγωγε φεύξομαι». (η. 305) Τὸ δὲ «εἰ ἔτεδον παρὰ ναῦφιν ἀνέστη Ἀχιλλεύς» διὰ τὰ 4.182 κατὰ Πάτροκλον ἐνδοιάζεται. καὶ γὰρ ἐκεῖνος, δόξας Ἀχιλλεύς, οὐκ ἦν ἐκεῖνος. Τὸ δὲ «ἀνέστη» ὡς πρὸς τὸ κεῖσθαι εἴρηται, δι' οὗ πολλαχοῦ τὸ ἀργεῖν ἐδηλώθη, ὡς καὶ Ἀχιλλεύς που ἔφη, πρὸς ὃν καὶ ἡ Ἴρις «ἄλλ' ἄνα, μηκέτι κείσο». (η. 306) Τὸ δὲ ἄλγιον ἀληθῶς μὲν συγκριτικὸν ἐστὶ καὶ κλίσειν ἔχει κατὰ τὸ κάλλιον. τῶν τινες δὲ παλαιῶν κατὰ τὸ ἄγιον κλίνουσιν αὐτό, καθὰ δηλοῦσιν ἐν τῷ κανόνι τῶν διὰ τοῦ ἰοῦ ἀρσενικῶν ὀνομάτων, ἃ γίνονται ἀπὸ τῶν εἰς ἰοῦ οὐδετέρων, ὧν προηγεῖται τὸ ἰα. βούλονται γὰρ ὡς ἀπὸ τοῦ ἄγος καὶ πέλαγος καὶ τέναγος εἶναι τὸ ἄγιον τὸ πελάγιον τὸ τενάγιον, οὕτω καὶ ἄλγος, ἄλγιον. (η. 307) Τὸ δὲ «οὐ μιν ἔγωγε φεύξομαι» πρὸς τὸ «ὅς κε φύγη» ἐρρέθη, τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Πολυδάμαντος. οἰοεὶ γὰρ λέγει διασταλτικῶς ὡς, εἰ καὶ πάντες φεύξονται, ἀλλ' ἐγὼ οὐ φεύξομαι τὸν Ἀχιλλεῖα διὰ γε πόλεμον–τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ «ἐκ πολέμοιο» δυσηχέος–, εἰ μὴ ἄρα τυχὸν θεόθεν μοι ἐμπεσεῖται φόβος. (η. 308) Τὸ δὲ «φέροι κράτος», ἀντὶ τοῦ νίκην, τὸν ὕστερον νικηφόρον συνέθετο, ἐπεὶ καὶ ταύτῳ ἐστὶ φέρειν κράτος καὶ νικηφορεῖν. Ὅρα δὲ ὡς, εἰ καὶ μάλα θρασὺς ὁ Ἔκτωρ, ἀλλ' οὐ παντελῶς ἀγνοεῖ ἑαυτόν. οἶδε δὲ τὴν τοῦ Ἀχιλλέως ἀνδρίαν. διὸ οὐδὲ πάντη πάντως περιγενήσεσθαι φησὶν ἐκείνου, ἀλλ' ἐν ἀμφιβόλῳ τίθησιν, εἰπὼν «ἢ φέροι ἂν μέγα κράτος, ἢ φεροίμην». (η. 309) Τὸ δὲ «ξυνὸς Ἐνυάλιος» ἀντὶ τοῦ κοινῆ ἢ τοῦ πολέμου τύχη καὶ ὁ κατ' αὐτὸν κίνδυνος, καὶ οὐ μᾶλλον τούτου ἢ ἐκείνου. ὁ ἐφερμηνεύων φησὶ «τὸν κτανέοντα», ἦτοι τὸν ἐλπίζοντα ἢ εὐελπιν ὄντα κτεῖναι «κατέκτεινε». καὶ τοῦτο ἐστὶν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐρρέθη, ὁ ἄλλοπρόσαλλος. καὶ πρὸ ὀλίγων δέ, ὅτε Τρῶες καὶ Ἀχαιοὶ δατεῖσθαι τὸν Ἄρην ἔλεγοντο, τοιοῦτόν τι ὁ ποιητὴς ἐρρέθη δηλοῦν, ὡς τοῦ πολέμου μὴ τούτοις μόνοις χαριζομένου ἢ ἐκείνοις, ἀλλὰ μεριζομένου εἰς ἀμφοτέρους. νίκης γὰρ ἐστὶ τὸ ἕτεραλκές. (η. 311) Ὅρα δὲ καὶ τὸ «ἐκ γὰρ φρένας εἴλετο Ἀθήνη» οὐδ' ἐνταῦθα δηλοῦν φρόνημά τι ἐξαίρετον, ὡς που ἐπὶ Γλαύκου, ἀλλὰ φρενῶν ἐξαίρεσιν, καθὰ καὶ προεγράφη. (η. 312) Τοῦ δὲ 4.183 ἐπαινεῖσαι ἢ χρῆσις καὶ παρ' Ἡσιόδῳ. ποιητικὴ δὲ ἡ λέξις. τὸ δὲ γε κοινὸν ἐπαινεῖσαι. (η. 314 ς.) Ὅτι ἐν τῷ «Ἀχαιοὶ παννύχιοι Πάτροκλον ἀνεστενάχοντο γοῶντες» Ἀχαιοὺς ἢ τοὺς ὄλους λέγει, ἢ μάλιστα τοὺς Μυρμιδόνας. ἐρεῖ γοῦν προῖων «παννύχιοι Μυρμιδόνες Πάτροκλον ἀνεστενάχοντο». (η. 316–8) Ὅτι Ἀχιλλεὺς ἤδη κλαύσας, ὅτε Πάτροκλος ἐφέρετο ἐκ τῆς μάχης, νῦν ἀδινού καὶ αὐτὸς «ἐξῆρχε γόοιο» τοῖς Ἀχαιοῖς, «χεῖρας ἐπ' ἀνδροφόνους θέμενος στήθεσιν ἑταίρου, πυκνὰ μάλα στενάχων». (η. 318–22) Εἶτα διὰ παραβολῆς πρεπούσης ἡρωικῶ ἀξιωματι παραδεικνύς, ὅπως ἦν στενάχων, φησὶν ὥστε λις ἠϋγένειος, ὧ ῥά θ' ὑπὸ σκύμνους ἐλαφηβόλος ἀρπάσει ἀνήρ ὕλης ἐκ πυκινῆς· ὁ δέ τ' ἄχνυται ὕστερος ἐλθῶν, πολλὰ δέ τ' ἄγκεα ἐπῆλθε μετ' ἀνέρος ἴχνι' ἐρευνῶν, εἴ ποθεν ἐξεύροι· μάλα γὰρ δριμύς χόλος αἰρεῖ. ταύτης δὲ ἡ ἀπόδοσις οὐ στενάχειν ἀπλῶς, ἀλλὰ βαρυστενάχειν λέγει τὸν Ἀχιλλεῖα. (η. 323) Φησὶ γὰρ «ὡς ὁ βαρυστενάχων μετεφώνεεν», ἃ δὴ ἀντὶ τοῦ στενάζειν εἰσίν, ὡς καὶ Σοφοκλῆς «ὑπεστενάζε ταῦρος ὡς βρυχώμενος». Ἔστι δὲ τοῦ βαρυστενάχειν ἐπιτατικώτερον τὸ «πυκνὰ στενάχων», ἢ μᾶλλον τοῦτο μὲν ποσὸν δηλοῖ στεναγμῶν, τὸ δὲ βαρυστενάχων ποιότητα. (η. 316) Τὸ δὲ «ἐξῆρχε γόοιο» γοῶντας ὑποδηλοῖ σιωπηρῶς καὶ τοὺς Μυρμιδόνας, ἤδη δὲ καὶ τὰς παρὰ τῷ Ἀχιλλεῖ αἰχμαλώτους, ὡς αὐτὸς μετ' ὀλίγα ἐρεῖ. (η. 317) Ἡ δὲ τῶν χειρῶν θέσις ἐπὶ τὰ στήθη ἀμφιβολίας τρόπον ποιεῖ καὶ νῦν καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς. ἀμφίβολον γὰρ, φασίν, εἴτε τὰς ἑαυτοῦ ὁ Ἀχιλλεὺς ἐπὶ τοῖς τοῦ Πατρόκλου στήθεσι τίθησιν, εἴτε ἀνάπαλιν. (η. 326) Οὕτω καὶ μετ' ὀλίγα τὸ «ἔφην εἰς Ὀπόντα περικλυτὸν ἀπάξειν» οὐ πάνυ δηλον, εἴτε Ὀπόντα λέγει περικλυτὸν εἴτε υἱὸν περικλυτόν. (η. 334 ς.) Ὅμοίως δὲ καὶ ἐν τῷ «Ἔκτορος κεφαλὴν μεγαθύμου σεῖο φονῆος» ἀμφίβολον εἴτε κεφαλὴν Ἔκτορος

μεγαθύμου, εἴτε φονῆος σοῦ τοῦ μεγαθύ 4.184 μου, ἤγουν τοῦ φονεύσαντος σὲ τὸν μεγαθύμον Πάτροκλον. (η. 318) Λέοντα δέ, φασί, καὶ ἐνταῦθα θήλειαν λέγει. ἄρσην γὰρ οὐ σκυμναγωγεῖ, ὡς προγέγραπται. δηλοῖ δ' αὐτὸ καὶ τὸ «ἠϋγένειος». κάλλιον γάρ, φασί, ταῖς θηλείαις τὸ γένειον. ἄρρηνες δὲ χαιτή μάλλον κοσμοῦνται. (η. 319) Διὰ δὲ τοῦ ἐλαφρηβόλου ὡς ἐκ μέρους τὸν ἀπλῶς πάντα τὰ ἄγρια βάλλοντα δηλοῖ. Τὸ δὲ ἀρπάσαι ἄλλως ἐπὶ θηρίων κοινολεκτούμενον, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται, νῦν τὴν σπουδαίαν τῶν σκύμων κλοπὴν δηλοῖ. πάνυ γὰρ πτοοῦνται οἱ θηραταὶ τὸν δριμὺν χόλον τοῦ λέοντος. (η. 321) Τίνα δὲ εἰσιν ἄγκεα, καὶ ὅτι παρὰ τὸ ἀνακεῖσθαι γίνονται, εἴρηται ἀλλαχοῦ. Τὸ δὲ «ἴχνι' ἐρευνᾶν» δηλοῖ μὲν τὸ ἰχνηλατεῖν, κρεῖττον δ' ἐκείνου πέφρασαι. [Ἵρα δὲ τὸ «ἴχνι' ἐρευνῶν» ἀμφιβλήστρου δίκην ἀλίσκον τοὺς εἰσαγωγικούς, ἔστι μὲν γὰρ καὶ ἴχνη γράψαι διὰ τοῦ ἦτα, οὕτω δὲ καὶ ἴχνια διὰ τοῦ ἰῶτα ἐν συναλιφῇ, ἐπικέκριται δὲ τὸ δεύτερον ὡς καὶ ποιητικώτερον καὶ πολύχρηστον.] (η. 324–35) Ὅτι ὁ τοῦ Ἀχιλλέως γόος τοιοῦτος ὡς ἐν ἠθοποιᾷ Ὀμηρικῇ «ὦ πόποι, ἦ δὴ ἄλιον ἔπος ἔκβαλον ἤματι κείνῳ, θαρσύνων ἥρωα Μενόϊτιον ἐν μεγάροισι· φῆν δέ οἱ εἰς Ὀπόεντα», οὗ πρὸ ὀλίγου μνεῖα γέγονε, «περικλυτὸν υἱὸν ἀπάξειν, Ἴλιον ἐκπέρσαντα, λαχόντα τε ληΐδος αἴσαν. ἀλλ' οὐ Ζεὺς ἄνδρεςσι νοήματα πάντα τελευτᾷ· ἄμφω γὰρ πέπρωται ὁμοίην γαῖαν ἐρεῦσαι αὐτοῦ ἐνὶ Τροίῃ, ἐπεὶ οὐδ' ἐμὲ νοστήσαντα δέξεται ἐν μεγάροισι γέρον ἱππηλάτα Πηλεὺς οὐδὲ Θέτις μήτηρ, ἀλλ' αὐτοῦ γαῖα καθέξει. νῦν δ' ἐπεὶ οὖν, Πάτροκλε, σεῦ ὕστερος εἶμι' ὑπὸ γαῖαν, οὗ σε πρὶν κτεριῶ, πρὶν γ' Ἐκτορος ἐνθάδ' ἐνεῖκαι τεύχεα καὶ 4.185 κεφαλὴν, μεγαθύμου σεῖο φονῆος», περὶ οὗ ἀνωτέρω προσεχῶς εἴρηται. (η. 336–42) Εἶτα πλατύνων, τὰ ἐξῆς προεκθετικῶς φησιν, ὅτι «δῶδεκα δὲ προπάροιθε πυρῆς ἀποδειροτομήσω Τρώων ἀγλαὰ τέκνα σέθεν κταμένοιο χολωθεῖς. τόφρα δὲ παρὰ νηυσὶ κείσεται αὐτως», ἤγουν οὕτως ἄταφος, «ἀμφὶ δέ σε Τρωαὶ καὶ Δαρδανίδες βαθύκολποι κλαύσσονται νύκτας τε καὶ ἡμέρας δακρυχέουσαι. τὰς αὐτοὶ καμόμεσθα βίηφί τε δουρί τε μακρῶ πιείρας πέρθοντε πόλεις μερόπων ἀνθρώπων». Σημείωσαι δὲ ὅτι ἡ ῥηθεῖσα κατὰ τὸν Ἀχιλλέα ἠθοποιεῖα οὐκ ἐκ τῶν τριῶν εἴληπται χρόνων, ἀλλ' ἐκ τοῦ παρωχημένου καὶ τοῦ μέλλοντος, ὡς τῶν ἐνεστώτων πρὸ ὀφθαλμῶν κειμένων. οἶδαμεν γὰρ τὰ κατὰ τὸν Πάτροκλον γεγονότα σήμερον. ἔστι δὲ παρωχημένου μὲν τὸ «ὦ πόποι» καὶ ἐξῆς ἕως τοῦ «ἀλλ' οὐ Ζεὺς ἄνδρεςσιν», ὃ μεταποιηθὲν ποιήσει ἀγαθὸν γνωμικόν, τὸ «ἀλλ' οὐ θεὸς ἄνδρεςσι νοήματα πάντα τελευτᾷ». καὶ οὕτω μὲν ἐκ τοῦ παρωχημένου. ἐκ δὲ τοῦ μέλλοντος τὸ «ἀμφω γὰρ πέπρωται ὁμοίην», ἤγουν τὴν αὐτήν, «γαῖαν ἐρεῦσαι», ἤγουν ἐρευθεῖ βᾶψαι καὶ ἐρυθρῶσαι, καὶ τὰ ἐξῆς. (η. 326) Ὅρα δ' ἐν τούτοις ὡς λυπεῖ τὸν Ἀχιλλέα, εἰ ψεύσεται τῷ Μενόϊτιῳ, μὴ ἔχων εἰς τέλος ἀγαγεῖν τὴν ἐπὶ τῷ υἱῷ ὑπόσχεσιν, καθά ποτε καὶ τὸν Ἡρακλέα ἂν τὸ μὴ σχεῖν ἀποκαταστήσαι Λικύμνιον τῷ οἰκείῳ πατρί, ὡς ἐν τῇ ἀράψωδιὰ κεῖται. λυπεῖ ἄρα τὸν σπουδαῖον ἄνδρα τὸ ὀπωσοῦν ψεύσασθαι, [εἰ καὶ ἄλλως ἔστιν ὅτε κατὰ τι ἀναγκαῖον ψεῦδος ἐρεῖ ἐνθα χρή, ὡς μυριαχοῦ δείκνυται, φιλῶν καὶ ἐκεῖ τὸ ψεῦσμα οὐ καθ' αὐτὸ, ἀλλὰ διὰ τι σωτηριώδες. εἰπεῖν γὰρ ὀρθῶς, ὡςπερ ὁ Ἀχιλλεὺς οὐχ' ὡς ἀπλῶς ἐριστικός καὶ μάχιμος ἔσκωπται τῷ βασιλεῖ, ἀλλ' ὡς αἰεὶ τοιοῦτος καί, ὡς εἰπεῖν, φίλερις, εἰ καὶ μὴ οἷος ὁ Ἄρης–ἐκεῖνος γὰρ καὶ βροτολοιγὸς καὶ ἄλλοπρόσαλλος–, οὕτω ψεκτέος καὶ ὁ οὐχ' ἀπλῶς δέον ὄν ψεύσασθαι ψευδόμενος, ἀλλ' ὁ κατὰ τινα κακίαν φίλην αὐτῷ καὶ σπουδῆς ἀξίαν. τοιοῦτος δὲ ὁ φιλοψευδής. οὕτω Κρήτες διαβάλλονται οὐχ' ὡς ἀπλῶς ποτε ψεύσται, ἀλλ' ὡς αἰεὶ τοιοῦτοι.] (η. 324) 4.186 Τὸ δὲ «ἔπος ἔκβαλον» δυνάμενος ἄλλως φράσαι, ὅμως βαρυνόμενος εἶπεν ὁ Ἀχιλλεὺς ἀντὶ τοῦ ἐξεθέμην, παρέρριψα. [Ἐκ τοῦ τοιούτου δὲ ῥήματος καὶ τὸ ἐκβλητὸν ἦτοι ἀπόβλητον.] (η. 326) Ὅποις δὲ καὶ ἐν συναιρέσει Ὀποῦς, πόλις Λοκρίδος ὑπὸ Μενόϊτιῳ, περὶ ἧς ἐν τῇ Βοιωτίᾳ εἴρηται. Λοκρὸς οὖν ἀνέκαθεν ὁ Πάτροκλος Ἐπικνημίδιος. ἀξιοῦται δὲ πολλοῦ λόγου ἡ πόλις

αὕτη καὶ τῷ Λυρικῷ. (η. 329) Τὸ δὲ «γαῖαν ἐρεῦσαι» τὸ θανεῖν δηλοῖ, ὡς καὶ τὸ «γαῖα καθέξει», καὶ τὸ «εἶμι' ὑπὸ γαῖαν», τὰ κατωτέρω κείμενα, διαφόρως κάνταῦθα φράσαντος τοῦ ποιητοῦ, πλὴν ὅσον τὸ μὲν «γαῖα καθέξει» καὶ τὸ «εἶμι ὑπὸ γαῖαν» τὸ ἀπλῶς θανεῖν δηλοῖ, τὸ δὲ γαῖαν ἐρεῦσαι φόνον σημαίνει, παρακολούθημα μὲν σφαγῆς ὄν, ἀσαφῶς δὲ ῥηθὲν ὡς οἶά τι αἰνιγμα διὰ τὸ εὐφημον. ἐρεῦθει μὲν γὰρ γαῖαν καὶ ὁ μίλτον ἢ τοιοῦτόν τι καταχέας εἰς αὐτήν, ἐνταῦθα δὲ ἐρεῦσαι τὸ ἐρυθρὰν αὐτήν θέσθαι τῷ ἐκ πληγῆς θανατηρᾶς αἵματι. (η. 331) Ὅρα δὲ καὶ νῦν, εἶπερ παρήχησιν τινα ἔχει τὸ «ἰππηλάτα Πηλεύς». (η. 334 ς.) Τὸ δὲ κεφαλὴν Ἑκτορος κομίσει θυμὸς ὑποφητεύει τῷ Ἀχιλλεῖ, ἀκολούθως δὴθεν οἷς Ἑκτωρ τὴν τοῦ Πατρόκλου κεφαλὴν ἀνώγει πῆξαι ἀνὰ σκολόπεσσιν. Ἀχιλλέως μέντοι ἀναφρονήσαντος, ἔμεινεν ἐπὶ χώρας ἢ τοῦ Ἑκτορος κεφαλῆ. (η. 334) Τοῦ δὲ «ἐνεῖκαι», ὃ ἐστὶν ἐνέγκαι, κοινὸς πρῶτος ἀόριστος ὁ ἦνεγκα καὶ ποιητικὸς ὁ ἔνεικα, δεῦτερος δὲ ἀόριστος τοῦ ἐνεῖκαι οὐκ ἐστὶν, ἀλλὰ χρηστὸν ἀντ' ἐκείνου ἐστὶ τὸ ἐνεγκεῖν. (η. 336 ς.) Ἡ δὲ τῶν δώδεκα λαμπρῶν Τρώων ἀποδειροτόμησις ἀντίτισιν ἔχει ὁμοίαν μὲν τινα, μείζω δὲ ἄλλως τοῦ «τρεις ἐνὸς ἀντιπεφάσθαι», ὅπερ ἀλλαχοῦ κεῖται. Τὸ δὲ «σέθεν 4.187 κταμένοιο χολωθείς» δηλοῖ οὐ δικαίαν εἶναι τὴν πρᾶξιν ἀλλὰ χόλου ἔργον, οὗ δυσχερὲς κρατεῖν. διὸ ἄξιός ἐστι περιάδεσθαι ὁ κατὰ καιρὸν πολλῆς ὀργῆς ἐπισχῶν ἑαυτὸν καὶ εἰπὼν πρὸς τὸν πληγησόμενον, ὡς ἔπληξα ἄν σε, εἰ μὴ ἐχολούμην, δεῖξας ἐκείνος, ὡς κριτοῦ δίκην χρῆ ἐπεξιέναι τοῖς ἀμαρτήμασιν, οὐ χολουμένου ἀλλὰ διαιτῶντος, καὶ οὕτω τὸ καθῆκον ποιοῦντος. (η. 339 ς.) Ὁ δὲ ῥηθεις πολὺς ὀδυρμὸς τῶν δμῶν οὐ βία πάντως γενήσεται. – τίς γὰρ ἢ χάρις; –, ἀλλ' ἐκούσιος αὐταῖς ὁ ἐπὶ τῷ νεκρῷ κλαυθμὸς. ὅθεν συλλογιστέον οἷον ἔσται πένθος τῷ Ἀχιλλεῖ, ἐὰν αἱ αἰχμάλωτοι οὕτω κλαίωσιν. Ἐν δὲ τῷ «καὶ Δαρδανίδες βαθύκολποι» σημειοῦνται οἱ παλαιοί, ὡς οὐδέποτε Ὀμηρος βαθυκόλπους τὰς Ἑλληνίδας φησί. δῆλον δὲ ὅτι καθ' ὁμοίότητα τοῦ «Τρῶες καὶ Δάρδανοι» πέφρασται καὶ τὸ «Τρωαὶ καὶ Δαρδανίδες». (η. 341 ς.) Τὸ δὲ «ἄς αὐτοὶ καμόμεθα βίη πιείρας πέρθοντε πόλεις» πτολίπορθόν τε καὶ αὐτὸ δεῖν λέγεσθαι τὸν Ἀχιλλέα ἐμφαίνει μᾶλλον ἢπερ τὸν Ὀδυσσεά, καὶ τὸν Πάτροκλον δὲ ὡς ὁμοιον κοσμεῖ, οἷα τῷ Ἀχιλλεῖ συγκάμνοντα, καὶ τὸν μόνον διασαφεῖ, ὃ ἐστὶ κάματον, ὃν ὁ Ἀχιλλεὺς εἶπεν ἐν τῷ «ὦ ἔπι πόλλ' ἐμόγησα», καὶ ὄνειδος δέ τι Ἑλληνικὸν ὑπολαλεῖ, ὡς οὐ δῶρον ἔχοντος τὰς τοιαύτας τοῦ Ἀχιλλέως, εἶπερ αὐτὸς ἔκαμεν αὐτάς, ἦγουν καμάτῳ ἔσχεν, ἢ περὶ αὐτάς ἐκοπίασε. Πιείρας δὲ πόλεις τὰς πλουσίας λέγει, τρέψας ἀπὸ ἐμψύχων σωμαίων. ἐκεῖθεν γὰρ πίότης πόλεως ἢ περὶ αὐτήν εὐπορία. καὶ ἔχει τι σεμνὸν ἢ λέξις. πτωχικὴν γὰρ πόλιν ἐλεῖν οὐ μέγα ἔργον. ἅμα δὲ καὶ τὸ τοῦ πλούτου βιοφθόρον ὁ λόγος ὑπολαλεῖ, ὡς τῶν τοιούτων πόλεων περθομένων. (η. 344) Ὅτι λοετροχόοι τρίποδες ἦσαν τοῖς παλαιοῖς, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς δηλωθήσεται. μεγάλοι δὲ αὐτοί, ὡς εἰκός. τοιοῦτον οὖν ἐτάροις κέλεται Ἀχιλλεὺς «ἀμφὶ πυρὶ στήσαι τρίποδα μέγαν, ὄφρα τάχιστα Πάτροκλον λούσειαν ἄπο βρότον αἱματόεντα». «οἱ δέ», φησί, «λοετροχόον τρίποδ' ἴσασαν ἐν πυρὶ κηλέω». (η. 347–55) Εἶτα διασκευάζων τὰ ἐφεξῆς ὁ ποιητὴς λέγει «ἐν δ' ἄρ ὕδωρ ἔχευαν, ὑπὸ δὲ ξύλα 4.188 δαῖον ἐλόντες, γάστρην μὲν τρίποδος πῦρ ἄμφεπε, θέρμετο δ' ὕδωρ. αὐτὰρ ἐπειδὴ ζέσεν ὕδωρ ἐνὶ ἦνοπι χαλκῷ, καὶ τότε δὴ λουσαν τε καὶ ἤλειψαν λίπ' ἐλαίῳ, ἐν δ' ὠτειλὰς πλῆσαν ἀλείφατος ἐννεώροιο· ἐν λεχέεσσι δὲ θέντες ἐανῶ λιτὶ κάλυψαν ἐς πόδας ἐκ κεφαλῆς», ἦγουν δι' ὅλου τοῦ σώματος, «καθύπερθε δὲ φάρεϊ λευκῷ». εἶτα παννύχιοι ἀμφ' Ἀχιλλῆα «Πάτροκλον ἀνεστενάχοντο γοῶντες». (η. 355) Καὶ ὄρα τὸ «ἀνεστενάχοντο» ἀντὶ τοῦ πάλιν ἐξ ὑπαρχῆς ἐστενάζον. τὸ γὰρ λούειν τέως [ἐγκόψαν] ἐπέσχεν αὐτοῦς. ἴσως δὲ καὶ στεναγμοῦ δηλοῖ μέγεθος ἢ πρόθεσις, ἄνω ἰκνουμένου κατὰ τὸ «βοῆ δ' οὐρανὸν ἴκεν». (η. 344–7) Ἰστέον δὲ ὅτι τε τὸ «ἀμφὶ πυρὶ» τοὺς ἀμφιπύρους συντίθησι, καὶ ὅτι τὸ «λούσειαν» καὶ τὸ «ἔχευαν ὕδωρ» τὸν

λοετροχόον συντιθέασι τρίποδα, καὶ ἐμφαίνουσι τρόπον ἐτυμολογικόν. [Ἐνταῦθα δὲ ἐπισημαντέον, ὡς οὐ μόνον τρίποδες ἐκαλοῦντο λοετροχόοι, ὁποῖος ὁ ἐνταῦθα ἐπὶ τῷ Πατρόκλῳ καὶ ὃς δὲ ἐν τοῖς ἐξῆς τῷ Ἑκτορι εὐτρεπίζεται, ἀλλὰ καὶ ἀνδράσι τὸ τοιοῦτον ἐπετέθη ὄνομα. Συβαρίται γοῦν ἱστοροῦνται πρῶτοι λοετροχόους περιχύτας εἰσαγαγεῖν, πεπεδημένους τοῦ μὴ θᾶπτον ἰέναι ὡς φησιν ὁ Δειπνοσοφιστής, καὶ ἵνα μὴ σπεύδοντες κατακαίωσι τοὺς λουομένους.] (η. 347) Τὸ δὲ «ὑπὸ δὲ ξύλα δαῖον» μεταλαβόντες οἱ μεθ' Ὅμηρον ὑποκαίειν φασὶ ξύλα τῷ τρίποδι. (η. 348) Γάστρην δὲ τρίποδος τὴν κοιλότητα λέγει τὴν οἶον γαστέρα. ἐσχημάτισται δὲ ἡ λέξις ὡς ἡ πάτηρ, ἡ μήτρα, ἡ Αἶθρη. Τὸ δὲ ἀμφέπειν ἐπὶ πυρὸς ὡς ἐπὶ ἐμψύχου τινὸς κεῖται ποιητικῶ ἔθει. δηλοῖ δὲ τὸ κυκλοῦν τὸν τρίποδα ὡς ἀμφίπυρον καὶ πάντοθεν ἐνεργεῖν. Τὸ δὲ «θέρμετο» πρωτότυπὸν ἐστὶ τοῦ θερμαίνεσθαι. (η. 349) Τὸ δὲ ζέειν δῆλον ὡς ὠνοματοποιεῖται, λειότερον ὄν τοῦ σίζειν καὶ 4.189 καχλάζειν καὶ τῶν ὁμοίων. [Δῆλον δ' ὅτι, καθὰ ἡ φωνὴ τοῦ σίγμα τὸ σίζειν ὀνοματοποιεῖ, οὕτω καὶ τὸ ζέειν ἢ τοῦ ζῆτα, λειοτέρα πάντως οὔσα.] Ἦνοψ δὲ χαλκὸς ὅτι ὁ ἔμφωνος ἢ λαμπρός, πολλαχοῦ ἐφάνη. [(η. 350) Ἐν δὲ τῷ «καὶ τότε δὴ λούσαν» περισσὸς ὁ ἄκτις σύνδεσμος. (η. 351) Ἡ δὲ τοῦ ἐλαίου ἀλοιφή κατ' ἔθος γίνεται τοῦ τῶν ζώντων λούματος, καὶ οὐ διὰ τὴν τοῦ λουομένου Πατρόκλου νέκρωσιν.] Ἐλαιον δὲ ἐννέωρον τὸ ἐνναετές, ὥρος γὰρ ὁ ἐνιαυτός. οὗ ἔπλησαν τὰς ὠτειλάς, ὡς φαρμακῶδη, φασὶ, δύναμιν ἔχοντος τοῦ παλαιοῦ ἐλαίου. οἱ δὲ ξηραντικὸν φασιν εἶναι τι τὸ νῦν παραληφθὲν ἔλαιον σήψει νεκρῶν προσιστάμενον, ὁποῖον καὶ τὸ κέδρινον. (η. 352) Ἐανὸς δὲ ὑφάσματος νῦν ἐπίθετον παρὰ τὸ ἔω, οἶονεὶ ὁ ἄξιος φορεῖσθαι. κασιτέρος μέντοι ἐανός που ὁ οἶονεὶ ῥεανός, ὡς εὐρυτος καὶ ῥαδίως χυτός, ὡς καὶ ῥειαμένη, εἰαμένη, ὁ ὑγρὸς τόπος. τινὲς δὲ ἀπὸ τοῦ ἐανοῦ κασιτέρου οἶονται τὴν λέξιν καὶ εἰς ὑφασμα μετενηνέχθαι, καὶ φασιν εἶναι χιτῶνα ἢ πέπλον ἐανὸν τὸ λεπτὸν ὁμοίως τῷ κασιτέρῳ, ὃς ἐν τῷ γανώματι ἐπιτρέχει λευκός. Τὸ δὲ «λιτί» πῶς γίνεται, ἐν 4.190 ἄλλοις εἴρηται. φασὶ δὲ οἱ παλαιοί, ὅτι τε προπεριέσπων τινὲς τὸ «λιτί», καὶ ὡς μᾶλλον καλὸν ἐστὶν ὀξύνειν αὐτὸ διὰ κανόνα τὸν λέγοντα, ὅτι πᾶσα δοτικὴ δισύλλαβος ἐπὶ ὀνομάτων ὀξύνεται, εἰ μὴ ἀπὸ κράσεως ἔπαθε τὴν δισύλλαβίαν, ὡς τὸ κέαρι κῆρι, τῆ ψυχῆ, καὶ ἔαρι ἦρι, τῷ ὄρθρω καὶ τῷ ἔαρι. ἱστοροῦσι δὲ καὶ τὸν Ἀσκαλωνίτην γραμματικὸν οἶεσθαι μὴ μεταπεπλάσθαι τὸ λιτί ἀπὸ τοῦ λιτῶ, ὡς κλάδω κλαδί, ἀλλ' ἀπὸ τῆς λῖς εὐθείας κεκλίσθαι, ὃν φασὶ παρρητιέον. τὰ γὰρ εἰς ἰ-ς μονοσύλλαβα οὐ μελετῶσι διὰ τοῦ τ-ο-ς κλίνεσθαι, ἀλλ' ἢ διὰ καθαροῦ τοῦ ο-ς, ὡς τὸ λῖς λῖός, ἢ διὰ τοῦ ν-ο-ς, ὡς τίς τινός, ἢ διὰ τοῦ δ-ο-ς, ὡς κτίς κτιδός, ἀφ' οὗ «κτιδέη κυνέη» παρὰ τῷ ποιητῆ. εἰληπται δὲ τὸ λιτί κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἀντὶ τοῦ ἀπαλῶ, ἢ ἀντὶ τοῦ λιτῶ, ἢ τούναντίον ποικίλῳ ἐξ ἀντιφράσεως, ὅπερ οἱ Ἀττικοὶ ληϊδίον φασὶ τετρασυλλάβως. περὶ οὗ Τρύφων φησίν, ὡς ἐστὶ λείον λείου, ἐξ οὗ παραγωγή διὰ τοῦ δ-ι-ο-ν λείδιον διὰ διφθόγγου, ὡς γραφείδιον, ἀγγείδιον, καὶ ἐκτάσει τοῦ εἰς ἠ λήδιον σὺν καὶ τῷ ἰ προσγεγραμμένῳ κατὰ τὸ εἵκαζον ἦκαζον, εἶδειν ἦδειν. Φιλήμων δὲ τὸ λήδιον ἐρμηνεύσας εὐτελὲς τριβώνιον ἢ χλαμύδιον παλαιὸν παροξύνει αὐτὸ ὡς τὸ σταμνίον. φησὶ γὰρ «ὡς σταμνίον δὲ τὴν προσωδίαν λέγω». Δίδυμος δὲ καὶ αὐτὸς οὕτω δοξάζων φησὶ, ὡς ἄλογός ἐστιν ἢ προπαροξύτονος τάσις τοῦ λήδιον, ἐπεὶ αἰ διὰ τοῦ ἰ-ο-ν παραγωγαί, εἰ μὲν ὦσιν ἐν τρισὶ βραχείαις, προπαροξύνονται· θρόνος θρόνου θρόνιον, πτύξ πτυχός πτύχιον, εἰ δὲ δακτυλικάι, πρὸ μιᾶς ἔχουσι τὸν τόνον, οἶον, ψωμίον, ὠτίον, ἔτι δὲ καὶ κλειδίον, παιδίον, δαδίον, οὐ διὰ τοῦ δ-ι-ο-ν ὄντα οὐδὲ ταῦτα, ἀλλὰ διὰ τοῦ ἰ-ο-ν. τὸ γὰρ δ-οῦ πρωτοτύπου ἐστίν. εἰ οὖν, φησίν, ἐν τῷ λήδιον δακτυλικὴ ἢ λέξις, δῆλον ὡς πρὸ μιᾶς ὠφείλεν ἔχειν τὸν τόνον. καὶ οὕτω παροξύνεσθαι θελήσας τὸ λήδιον ὁ Δίδυμος ἀποστερεῖ αὐτὸ καὶ τοῦ κατὰ τὴν παράδοσιν προσγεγραμμένου ἰ. ἐπεὶ, φησὶ, λῆδος τὸ πρωτότυπον, ὃ Δωριεῖς λαδός

φασιν, ὡς Ἄλκμαν «λᾶδος εἰμένα καλόν», ὃ ἔστι λήδιον ἐνδεδυμένη εὐειδές. ἀπὸ γοῦν τοῦ λῆδος, φησί, μὴ ἔχοντος τὸ ἱ γειγονός τὸ ληδίων οὐδ' αὐτὸ ἂν ἔχοι τὸ ἱ. καὶ οὕτω μὲν 4.191 οὕτοι. δοκεῖ δὲ ἐκ τοῦ λῆδος καὶ ἡ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ ἠρώϊς Λήδα καλεῖσθαι. τὸ δὲ γε λήδανον παρὰ Ἡροδότῳ, ὃ ἔστι λάδανον, ἐθνικόν ἐστιν, ὡς ἐκεῖνος ἐπισημειοῦται. (ἡ. 355) Τὸ δὲ «γοῶντες» καὶ ὁ γόος, ἐξ ὧν καὶ ὁ γόης, ὠνοματοπεποίηται, κακοφωνότερα ὄντα τοῦ βοᾶν καὶ τῆς βοῆς, καὶ διὰ τοῦτο ἐπὶ θρήνων τεθέντα. τῶν δὲ τοιούτων πάντων λειότερον τὸ φωνεῖν, αὐτοῦ δὲ πάλιν τὸ λέγειν καὶ τὸ λαλεῖν, οἷς ἀντίκειται κατὰ τραχυφωνίαν τὰ ἐκ τοῦ ῥῶ, τὸ λέγω, γινόμενα, οἷον ἡ ῥῆσις καὶ τὸ ῥῆμα καὶ τὸ εἰρηκέναι καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν. ὅτι δὲ ἐκ τοῦ γοῶ καὶ ὁ γόης ὡς ἐν πολλοῖς ἐπάδων μετὰ γόου κατ' ἔθος ἴδιον, παραδηλοῖ καὶ Σοφοκλῆς ἐν τῷ «οὐ πρὸς ἰατροῦ σοφοῦ θρηνεῖν ἐπωδὰς πρὸς τομῶντι πήματι». πάντως γὰρ τὸ θρηνεῖν ἐπωδὰς ταυτόν ἐστι τῷ γοεῶς ἐπάδειν, ὃ καὶ γόης ποιεῖ. Τὸ δὲ ῥηθὲν χωρίον ὅλον ἐξ ἀρχῆς καὶ μέχρι τέλους ἐπαινεῖται παρὰ τοῖς παλαιοῖς. ἐμπεσὼν γάρ, φασίν, ὁ ποιητὴς εἰς ἀπαγγελίαν ταπεινῶν πραγμάτων ἐκάλυψε τὴν εὐτέλειαν τῆ τε τῶν ἐπιθέτων συνθέσει καὶ τῆ τραχύτητι τῆς φράσεως, καὶ οὕτω θαυμασίᾳ δυνάμει τὰ μικρὰ μεγαλοπρεπῶς ἐξήνεγκεν. (ἡ. 356–9) Ὅτι Ζεὺς τὸ ἐπὶ κακῷ τῶν Τρώων πάνυ θερμόν τῆς εἰς Ἑλληνας ὁποῖα καὶ υἱοὺς διαθέσεως προσονειδίζων τῆ Ἥρα, ἦν καὶ νῦν λέγει Ὅμηρος Διὸς κασιγνήτην ἄλοχόν τε «ἔπρηξας», φησί, «καὶ ἔπειτα βοῶπις πότνια Ἥρα ἀνστήσασ' Ἀχιλλῆα πόδας ταχύν· ἦ ῥά νυ σεῖο ἐξ αὐτῆς ἐγένοντο καρηκομόωντες Ἀχαιοί». τοῦτο δὲ παρωδηθὲν δύναται λέγεσθαι καὶ ἐπὶ προσώπου ἀνύσαντός τι μέγα ἐπὶ τινι βοηθουμένῳ, οἷον ἔπρηξας καὶ ἔπειτα τόδε ἀνύσας· ἦ δὴ σοῦ ἐξ αὐτοῦ ἐγένετο ὁ δεῖνα. καὶ οὕτω μὲν ὁ Ζεὺς. (ἡ. 362–7) Ἥρα δὲ συγκατατιθεμένη λέγει «καὶ μὲν δὴ πού τις μέλλει βροτὸς ἀνδρὶ τελέσαι, ὅς που θνητός ἐστι καὶ οὐ τόσσα μῆδεα οἶδε. πῶς δὴ ἔγωγε», ἡ, ὡς εἰρήσεται, τοιάδε, «οὐκ ὄφελον Τρώεσσι κοτεσσαμένη κακὰ ῥάψαι»; οὕτω δὲ 4.192 καὶ πᾶς τὸ τῆς ἀξίας προῖσχύμενος δικαίωμα, ἐφ' οἷς ἐν ὑπεροχῇ ὧν ἔβλαψέ τινα, παρωδήσας ἐρεῖ «καὶ μὴν δὴ πού τις» καὶ ἐξῆς ἕως τοῦ «οἶδεν». εἶτα ἐπαγάγοι ἂν καὶ τό· πῶς δὴ ἔγωγε, ἡ φημι ἢ ὅς φημι ἔμμεναι ἄριστος, οὐκ ὄφελον τῷ δεῖνι κοτεσσαμένη ἢ κοτεσσάμενος κακὰ ῥάψαι; καὶ ἄλλως δὲ ἀνάπαλιν· πῶς ἐγὼ ὁ τοιόσδε οὐκ ὄφελον τῷ δεῖνι χαριζόμενος τόδε τι ἀγαθὸν ποιῆσαι; Ὅρα δὲ ὅτι δεῖσαν ἄρτι μὴ ἀντιβῆναι ἀλλήλοισ τὸν Δία καὶ τὴν Ἥραν, λαλοῦσι μὲν ἡμερώτερον, οὐ μὴν οὐδὲ νῦν δίχα βαρύτητος ὁ λόγος αὐτοῖς, καὶ μᾶλλον τῆ Ἥρα, ἣτις τὸν Δία καίτοι βοῶπιν καὶ πότνιαν αὐτὴν προσειπόντα αἰνότατον καλεῖ, οὐκ ἀφισταμένη τοῦ συνήθους ἡθους. μήποτε δὲ κατὰ τι εὐλογον ἡ Ἥρα ἐπαινεθεῖσα ὑπὸ Διὸς ὅμως αὐτὴ κατ' ἐκείνου τραχύνεται. δοκεῖ γὰρ διὰ τοῦ ῥηθῆναι τοὺς Ἀχαιοὺς υἱοὺς αὐτῆς ὀνειδισθῆναι εἰς τὸ καὶ δίχα Διὸς τίκτειν, ὃ περὶ Ἡφαίστου ἐπ' αὐτῆ μυθεύεται. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι μέλλων μικρὸν ὅσον πολλῇ τερατεῖα μυθικῆ ὁ ποιητὴς ἐπιβαλεῖν, οὐκ ἀμέσως ἐκ τῶν ἀνθρωπίνων ἐπαφῆκε τὸν λόγον τοῖς τοιούτοις, ἀλλ' ἡρέμα μετὰ τὰ ἐπὶ Πατρόκλῳ καταστήσας τὸν λόγον ῥητορικῶς, ὡς τῶν ῥηθέντων ἐπὶ τῷ Ἀχιλλεῖ μηκέτι ἄλλως ἔξιν μελλόντων ἀλλ' ἢ κατὰ τὰς ῥηθείσας ῥητορικὰς προαναφωνήσεις, ὡς ὁ Ζεὺς καὶ ἡ Ἥρα, οἱ μυθικοί, ἐνταῦθα κυροῦσιν, οὕτω καὶ τοῖς ἐξῆς μύθοις προσβάλλει. (ἡ. 357) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «ἔπρηξας καὶ ἔπειτα» ὀνειδισμόν ἔχει προτέρων πράξεων τῆς Ἥρας, ὧν ἔνεκεν εἴρηται νῦν τὸ «καὶ ἔπειτα». (ἡ. 358) Τοῦ δὲ «ἀνστήσασα» οὐκ ἔχει καιριωτέραν οὐδ' ἐνταῦθα λέξιν εἰπεῖν ὁ ποιητὴς. Τὸ δὲ «πόδας ταχύν» καὶ νῦν καὶ ἐτέρωθι μυριαχοῦ ἐπίτηδες λαλεῖται προληπτικῶς διὰ τὸ μέλλειν ἐν τοῖς ἐξῆς πάνυ χρησιμεῦσαι τὸ 4.193 ποδῶκες τῷ Ἀχιλλεῖ. (ἡ. 362) Τὸ δὲ «ἀνδρὶ τελέσαι» μέσως ἔχει καὶ ἀντὶ τοῦ ὑπὲρ ἀνδρὸς καὶ ἀντὶ τοῦ κατ' ἀνδρός, ἵνα λέγῃ ὅτι καὶ τις βροτὸς οὐ πάνυ μέγας μέλλει βοηθησαί τινι ἀνδρὶ κατὰ τινος ἀνδρός. (ἡ. 364–6) Πολλῶ δὲ πλέον ἐγώ, «ἦ φημι θεάων ἔμμεν' ἀρίστη, ἀμφότερον,

γενεῆ τε καὶ οὐνεκα σὴ παράκοιτις κέκλημαι, σὺ δὲ πᾶσι μετ' ἀθανάτοισιν ἀνάσσεις». ὁ καὶ ἀλλαχοῦ ἢ Ἥρα προεβάλετο. Τοῦ δὲ «σὺ δὲ μετ' ἀθανάτοισιν ἀνάσσεις» τοιοῦτος ὁ ῥητορικός συλλογισμός. σὺ πᾶσιν ἀνάσσειν ἄριστος εἶ· ἐγὼ δὲ σὴ ἄκοιτις· ἀρίστη ἄρα ἔγωγε πάντων. (ἡ. 367) Ἐκ δὲ τοῦ «κακὰ ράψαι» ἢ κακορραφία σύγκειται. (ἡ. 369–71) Ὅτι τὸν τοῦ μυθικοῦ Ἥφαιστου δόμον ἐπαινῶν, εἰς ὃν ἢ Θέτις ἀφίκετο, ἄφθιτόν φησιν, «ἀστερόεντα, μεταπρεπέα ἀθανάτοισι, χάλκεον, ὃν αὐτὸς ποιήσατο κυλλοποδίων». (ἡ. 370) Ἀστερόεις δὲ καὶ νῦν οἶκος ἄλλως ἤπερ οὐρανός. οἶκος μὲν γὰρ ἀστερόεις ὁ ἄστροις τὴν λαμπρότητα εἰκώς, οὐρανός δὲ ἀστερόεις ὁ ἔχων αὐτά. Τὸ δὲ μεταπρεπέα ἐν ἄλλοις λέγει. τῇ φύσει δὲ πάντως τοῦ πυρὸς προσλογίζονται τὰ τοιαῦτα τοῦ μυθικοῦ Ἥφαιστου ἐπίθετα. (ἡ. 371) Τὸ δὲ κυλλοποδίων οὐ σκωπτικῶς ὁ Ὅμηρος ἔφη σιλλογραφῶν εἰκῆ, ἀλλ' ἢ κατ' ἰδιότητα, ὡς που καὶ αἱ τοῦ Διὸς θυγατέρες Λιταὶ χωλαὶ διεγράφησαν, ἢ πρὸς ὑπόδειξιν τοῦ μηδὲν προσίστασθαι τῷ Ἥφαιστῷ εἰς οὕτω θαυμαστὸν ἔργον τὴν τῶν ποδῶν κυλλότητα. (ἡ. 372) Ὅτι τὸν Ἥφαιστον «ιδρώοντα» εὗρεν ἢ Θέτις «ἐλίσσόμενον περὶ φύσας, σπεύδοντα», ταῦτα δὴ τὰ τῶν σπουδαίως πονουμένων χαλκῶν. προέθετο γὰρ ὁ πολυφωνότατος ποιητὴς ἐνταῦθα καὶ τὰ κατὰ τοὺς χαλκεῖς ἐκφράσαι, ὡς ἂν καὶ τοιούτοις λόγοις 4.194 ἐγγυμνάση τὴν ἑαυτοῦ γραφήν. (ἡ. 373–77) Ὅτι τρίποδας «ἐείκοσι πάντας ἔτευχεν» Ἥφαιστος «ἐστάμεναι περὶ τοῖχον ἑῦσταθέος μεγάρου, χρύσεια δὲ σφ' ὑπὸ κύκλα ἐκάστω πυθμένι θῆκεν, ὄφρα οἱ αὐτόματοι θεῖον δυσαΐατ' ἀγῶνα», ἢ «δύσσονται ἀγῶνα», «ἢδ' αὐτὶς πρὸς δῶμα νεοΐατο, θαῦμα ιδέσθαι». Ἦν γὰρ τῷ ὄντι θαυμαστὸν αὐτομάτως κινεῖσθαι τρίποδας ὡς οἶα τινὰς αὐτοκινήτους θεόντας κατὰ τὰ ὑποκείμενα κύκλα, ὃ ἐστὶ κατὰ τοὺς τροχίλους, οἱ ὡς εἰκός, ἐνεῖροντο τοῖς τῶν λεβήτων ποσίν, ὡς ἂν εἷς τε τὴν τῶν θεῶν ἄθροισιν δύνωνται, τοῦτο γὰρ ὁ θεῖος ἀγών, καὶ οἴκαδε αὐτῆς εἰς τὰ ἑαυτῶν ἀπονέωνται δίκην ἐμψύχων. τοιαῦτα γὰρ ὑποτίθενται εἶναι τὰ ἡφαιστότευκτα. ἰστέον γὰρ ὅτι τερατωδῶς ἐμψύχους τοὺς τρίποδας ὁ ποιητὴς πλάττει καὶ αὐθορμήτους ὡς οἷον βαδίζοντας διὰ τῶν ὑποκειμένων τροχίλων. διὸ καὶ τις τῶν παλαιῶν–Διονύσιος δὲ ἦν ἐκεῖνος–αὐτοκίνητα καὶ τὰ ἐπὶ τῆς Ἀχιλλέως ἀσπίδος ὑπόπτεισεν ἡφαιστότευκτα ζῶα τὰ ἐν τοῖς ἐξῆς δηλωθησόμενα, εἰ καὶ ἀντέλεγε, φασίν, Ἀριστόνικος. Σημεῖωσαι δὲ ὅτι τὰ τοιαῦτα ὑποπεύονται καὶ λαλοῦνται οὕτω διὰ τὸ τῶν χαλκευομένων τεχνικώτατον, ὡς μικροῦ δοκεῖν τὰ εἶδωλα ἔμψυχα εἶναι, ὁποῖόν τι καὶ περὶ Ῥοδίων ἰστόρηται, οἷς ἔγεμέ ποτε τοιαύτης τέχνης ἢ νῆσος. καὶ τὰ ζῶδια ἐδόκουν μικροῦ καὶ κινηθήσεσθαι ἄν. διὸ καὶ ἀλύσειν ἐξεδέσμουσαν αὐτά, ἵνα δῆθεν μὴ κινηθέντα φύγοιεν. ἠνίττοντο δὲ ἄρα οἱ νησιῶται διὰ τοῦ τοιούτου δεσμοῦ τὸ παρ' ὀλίγον αὐτοκίνητον τῶν ἀγαλμάτων ἐκείνων, ὁποῖα τινὰ καὶ Δαίδαλος ποιεῖν μυθεύεται. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ἐν τῷ «ἐείκοσι πάντας» πλεονάζει συνήθως τῷ ποιητῇ τὸ «πάντας». (ἡ. 374) Τὸ δὲ «περὶ τοῖχον» βιωτικόν ἐστίν, οἶα τῶν τοιούτων κειμηλίων τοίχοις παραβυομένων ὡς τὰ πολλά. Μέγαρον δὲ εὐσταθὲς τὸ ἀλλαχοῦ εὔπηκτον. (ἡ. 375) Κύκλα δὲ κατὰ μεταπλασμὸν γένους 4.195 οἱ τροχοί, ὅθεν καὶ κυκλῆσαι που ἔφη τὸ ἐπὶ ἀμαξῶν ἀγαγεῖν. [Τοιούτου μεταπλασμοῦ σὺν ἄλλοις πολλοῖς καὶ ὁ θύμος καὶ τὸ θύμον, καὶ ὁ γάρρος παρ' Αἰσχύλῳ, φασί, καὶ τὸ γάρρον. οὕτω δὲ καὶ τὸ ὀρίγανον καὶ ὁ ὀρίγανος, οἷον, ὀρίγανον, ὃς δὴ σεμνύνει τὸ τάριχος ὁμοῦ μιχθεῖς κοριάννω. τοῦτο δὲ καὶ θηλυκῶς, φασί, λέγεται, οἷον «ἐξ Ἀρκαδίας οὕτω δριμυτάτην ὀρίγανον».] (ἡ. 376) Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι τὸ αὐτομάτους μηχανὰς ῥηθῆναι τὰς μὴ δι' ὕδατος καὶ τοῦ ἐκεῖθεν πνευματικοῦ ἀπαρτιζομένας ἐξ Ὀμήρου ἐλήφθη τοῖς Μηχανοποιοῖς. οὕτω γὰρ αὐτόματος καὶ τῷ Ἥφαιστῷ νῦν ἢ τῆς τῶν τριπόδων κινήσεως μηχανή. [Οὕτω καὶ πύλαι που αὐτόματοι οὐρανοῦ μύκον. καὶ ἔστι τοῦτο ἕτεροῖόν τι πρὸς τὸ «αὐτόματος ἦλθε Μενέλαος», ἠγουν αὐτόκλητος. ἔνθα γράφουσιν οἱ παλαιοὶ ὅτι τὸ τοιοῦτον αὐτόματον οὐ πάντων ἦν ἐν συμποσίοις, ἀλλὰ μόνων τῶν, ὡς αὐτοῖ

ἐκτίθενται, οἰκείων καὶ γνησιωτάτων ἢ φύσει ἢ θέσει. εἰ δέ τις μὴ τοιοῦτος παρεισέφρησε τῷ συμποσίῳ, διεβάλλετο, καθὰ δηλοῖ Ἄλεξις ἐν τῷ «ἄνθρωπος εἶναι μοι δοκεῖς Κυρηναῖος. κακεῖ γάρ τις ἂν ἐπὶ δεῖπνον ἕνα καλῆ, πάρεισιν ὀκτωκαίδεκα ἄλλοι καὶ δέχ' ἄρματα, καὶ ξυνωρίδες ἰε'. τούτοις δὲ δεῖ σε τὰπιτήδει' ἐμβαλεῖν. ὡς ἦν κράτιστον μὴδὲ 4.196 καλέσαι μὴδ' ἕνα». καὶ τοῦτο μὲν οὕτω ψεκτέον ὡς χυδαῖον. ἐκεῖνο δὲ τὸ πρῶτον καὶ ἐπαινεῖται, καὶ παροιμίαν ποιεῖ τὴν «ἀκκλητὶ κωμάζουσιν ἐς φίλους φίλοι», καὶ τὸ «ἀγαθὸς πρὸς ἀγαθοὺς ἄνδρας ἐστιασόμενος ἦκον, μὴ τινα τίμον εἰσενεγκῶν», εἰπεῖν κατ' Ἀρχίλοχον, ἀλλὰ δηλονότι ἀσύμβολον δεῖπνον εὐρών. καὶ ἔστιν ὁ τίμος κατὰ τὸ ὠνή ὦνος, χολή χόλος. ὁμοία δὲ παροιμία καὶ τὸ «κοινὰ τὰ τῶν φίλων».] Ὁ δὲ ἀγὼν πολυσήμαντος λέξις κατὰ τοὺς παλαιούς. ἀγὼν γάρ, φασίν, ὄμιλος, κύκλος, μάχη, ἔρις, ἀγορά, συναγωγή καὶ ἐπίδειξις. (ἠ. 378 ς.) Ὅτι ἀρτύειν μὲν τὸ ἀπαρτίζειν λέγει, κόπτειν δὲ δεσμούς τὸ ἐλαύνειν ἦτοι σφυροκοπεῖν τὰ εἰς δεσμὸν ἀγγείου χρήσιμα. φησὶ γάρ, ὡς οἱ ῥηθέντες τρίποδες «τόσσον μὲν ἔχον τέλος, οὐατα δ' οὐ πω δαιδάλεα προσέκειτο, τὰ ῥ' ἦρτυεν», ἦγουν ταῦτα δὴ κατήρτιζε, «κόπτε δὲ δεσμούς». τί δὲ ἔστι τὸ «τόσσον μὲν ἔχον τέλος», καὶ ὅτι τὸ τοιοῦτον σχῆμα τὸ παρ' ὀλίγον δηλοῖ, ἵνα λέγη ὅτι τὸ μὲν ἄλλο πᾶν ἦν τοιόνδε, τόδε δὲ τι οὐκ ἦν ἀλλ' ἐνέλειπε, ῥηθήσεται ἀκριβῶς ἐν τοῖς ἐφεξῆς. δηλον δὲ ὡς οἱ ῥηθέντες δεσμοὶ χρησιμεύουσιν ἔμελλον εἰς τὸ δι' αὐτῶν καταπεῖραι τὰ ὦτα. Ἐν τούτοις δὲ ὄρα ὡς οὕτω παρὰ βραχὺ ἔργου ἐλθὼν ὅμως οὐκ ἀναμενεῖ τελέσαι τὸ ἐπίλοιπον ἔργον Ἥφαιστος, ἀλλὰ 4.197 σπουδαίως ἀνύσει τὸ τῆς εὐεργετίδος θετίδος βούλημα, διδάσκοντος καὶ οὕτω τοῦ ποιητοῦ πρὸ ἔργου τιθέσθαι μάλιστα τοὺς εὐεργετήσαντας. (ἠ. 378) Σημείωσαι δὲ ὅτι τοῦ τέλους πολλὰ σημαίνοντος, τὸ πάντων ἐξάρχον τὸ ῥηθὲν τέλος ἔστι, δι' οὗ δηλοῦται τὸ πέρας. καὶ γίνεται ἢ ἀπὸ τοῦ τλῶ, τὸ ὑπομένω, τλός, ὑπὲρ οὗ ὑπομένει τις πράττων, καὶ προσθέσει τοῦ ἔε τέλος, ἵνα μὴ εὐρεθῆ μονοσύλλαβον ὄνομα βραχυκατάληκτον, ἢ παρὰ τὸ τέλλω, ἐξ οὗ τὸ ἐπιτέλλω καὶ ἀνατέλλω, τὸ ὕστερον δηλαδή μετὰ πρᾶξιν ἀναλάμπον καὶ ἐκφαινόμενον. διὸ καὶ πάνυ καλῶς ἔχει ῥηθὲν τὸ «τέλος δ' οὐ πω τι πέφανται». ὅτι δὲ οὐδέποτε μονοσύλλαβον ὄνομα βραχυκαταληκτεῖ, δηλοῖ καὶ ἡ Τλῶς πόλις, καὶ ἡ Κρῶς, καὶ τὸ πᾶς, καὶ μῦς, καὶ δρῦς, καὶ σῦς, καὶ λῖς, καὶ θῶς, καὶ Τρῶς, πλὴν τοῦ τίς. διὸ ἀπὸ τοῦ θῶ θός, ὁ πάντα τιθεὶς καὶ ποιῶν, καὶ ἐνθέσει τοῦ ἔε θεός, καὶ ἀπὸ τοῦ ῥηθέντος δὲ τλῶ τλός, καὶ προσθήκει τοῦ ὄε ὄτλος, ὃ δηλοῖ τλήσιν καὶ κακοπάθειαν. Τὸ δὲ «οὐατα» πρωτότυπὸν ἔστι τοῦ ὦτα, ὡς καὶ τοῦ ὦς ὠτός τὸ οὐας οὐατος, οὗ παραγωγή ἐκ τοῦ ἄω ἄϊω, τὸ ἀκούω, ὅθεν ἄος ὡς φάος, καὶ μεταθέσει ὄας ὡς φάος, καὶ κράσει μὲν ὦς ὡς φῶς, ἐπενθέσει δὲ Ἰωνικῆ τοῦ ἔε, οὐας. (ἠ. 379) Τοῦ δὲ «προσέκειτο» οὐκ ἔστιν ἐνταῦθα καιριωτέραν λέξιν εὐρεῖν, καθότι οὐ συμφυῆ τὰ οὐατα τοῖς τρίποσιν ἀλλὰ πρόσθετα. (ἠ. 382) Ὅτι Χάρις ὡσπερ τῷ Ὑπνω, οὕτω καὶ τῷ Ἥφαιστῳ συνοικεῖ λιπαροκρήδεμνος, καλή. 4.198 τοῦτο δὲ διὰ τὸ ἐπίχαρι τῶν ἐκ πυρὸς δημιουργημάτων. διὸ καὶ τῆ χαριεστάτῃ Ἀφροδίτῃ τὸν τοιοῦτον Ἥφαιστον διὰ τὸ αὐτοῦ κλυτοτεχνικὸν ἐπαφρόδιτον ἐν Ὀδυσσεΐα συνδυάζει ὁ μῦθος, ὃς καὶ Ἀγλαΐαν ἢ Θάλειαν ὀνομάζει τὴν ἐνταῦθα τῷ Ἥφαιστῳ σύνοικον ταύτην Χάριν. Ἰστέον δὲ ὅτι καλὴ πᾶσα χάρις διὰ τὸ παρεπόμενον ἠδὲ οὐ μόνον τῷ λαμβάνοντι, ἀλλὰ γε καὶ τῷ δίδοντι. χαίρει γάρ τις καὶ μέγα διδοὺς κατὰ τὸν Ἡσίοδον, ὡσπερ ἀφηρημένος καὶ τι σμικρὸν παχνοῦται τὸ κῆρ. διὸ καὶ ἐκ τοῦ χαίρειν παρήκται ἡ χάρις. (ἠ. 385-7) Ὅτι φιλικὴ προσφώνησις τὸ «τίπτε ἰκάνεις ἡμέτερον δῶ αἰδοίη τε φίλη τε, πάρος γε μὲν οὐ τι θαμίζεις ἄλλ' ἔπεο προτέρω», ἦγουν προσωτέρω, «ἵνα τοι παρ ξεινία θείω». τούτων δὲ τῶν τριῶν στίχων τοὺς ἐξ ἀρχῆς δύο καὶ μετ' ὀλίγα ἐρεῖ ἀπαραποιήτως ὁ μυθικὸς Ἥφαιστος σὺν καὶ ἑτέροις δυοῖ στίχοις προγεγραμμένοις ἀλλαχοῦ. (ἠ. 384) Φιλικὸν δὲ καὶ τὸ ἐμφῦναι χειρὶ, ὃ ἔστι δεξιῶσασθαι, περὶ οὗ ἀλλαχοῦ ἐδηλώθη. (ἠ. 389-90) Εἰς ἔπαινον δὲ θρόνου χρήσιμον

τὸ «καθεῖσεν ἐπὶ θρόνου ἀργυροῦ, καλοῦ, δαιδαλέου», φαεινοῦ, «ὑπὸ δὲ θρῆνυς ποσὶν ἦεν» (η. 392) Τὸ δὲ ἐφεξῆς ἡγουν τὸ «Ἐφαιστε πρόμολ' ὤδε, Θέτις νύ τοι σεῖο χατίζει», ὅτι παρωδήθη ποτὲ ὑπὸ τινος σοφοῦ καύσαντος οἰκεῖα πονήματα, δεδήλωται μὲν ἤδη οὐ πρὸ πολλῶν. [Ἐνταῦθα δὲ πάλιν μνηστέον τῆς ἱστορίας ἐκείνης ἐπὶ τι πλεον διὰ τὸ ἐντελέστερον. ὁ σοφὸς ἐκεῖνος, ἦν δὲ ὁ μέγας Πλάτων, εἰς ποιητικὴν, φασίν, ὀρμήσας καὶ ἠρωϊζῶν, κατέπρησεν ἅ ἔγραψεν ὡς Ὀμήρου ἠττώμενα κατὰ πολὺ. εἶτα ἐπιθέμενος τραγωδία καὶ μέλλων ἀγωνιεῖσθαι καὶ ἀκούσας Σωκράτους καὶ καθάπαξ αἰρεθεὶς ὑπὸ τῆς ἐκείνου σειρήνος, ἀπεδύσατο ἐπὶ φιλοσοφίαν, ἐφ' ἣ καὶ εὐδοκίμησε πάνυ.] Κεῖται δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ «ᾧδε» ἀντὶ τοῦ οὕτως, ὡς ἔχεις δηλαδὴ ἄρτι, γέμων ἀσβόλης, ἰδρῶν, ἡμίγυμνος, ἴνα εἴπη ὅτι πρόμολε τάχιστα. 4.199 (η. 394 ς.) Εὐεργεσίας δὲ ὁμολογία καθ' Ἐφαιστον ἐπὶ Θέτιδι τὸ «ἦ δὴ μοι δεινὴ τε καὶ αἰδοίη θεὸς ἔνδον, ἦ μ' ἐσάωσεν, ὅτε με ἄλγος ἀφίκετο». παρωδηθήσεται δὲ ποτε δεξιῶς καὶ εἰς ἄνδρα εὐεργετήσαντα. Λέγοι δ' ἂν Ἐφαιστος ἀλληγορικῶς τὴν θαλαττίαν Θέτιν δεινὴν μὲν αὐτῷ ὡς πυρὶ διὰ τὸ κατ' αὐτὴν δραστικὸν καὶ οἶον φοβερὸν, σβεστικὸν γὰρ πυρὸς τὸ καθ' ὕδωρ ὑγρὸν, αἰδοίην δὲ διὰ τὸ αὐθις πότε χρηστὸν τῷ πυρὶ ἐξ ὑγρότητος, δι' ἣς πολλαὶ τε ὕλαι πυρὶ τῷ κάτω χρήσιμοι φύονται καὶ ὁ ἀέριος δὲ ἐξ ἀναθυμιάσεων ὑφίσταται Ἐφαιστος. Ἄλλως δὲ γε, ὡς τὸ δεινὸν καὶ αἰδοῖον βιωτικῶς συνδυάζονται, καθὰ πολλαχοῦ ἐφάνη, ἔχει καὶ ὁ μῦθος ἐνταῦθα συμβιβάζει αὐτά. (η. 385) Ἔστι δ' ἐν τοῖς ῥηθεῖσι καὶ σύνηθες γυναικεῖον ἐπίθετον τὸ «τανύπεπλος», οἶον «τίπτε Θέτι τανύπεπλε ἰκάνεις;» ἔνθα καὶ τὸ ἀλλαχοῦ ῥηθὲν ἐλλιπῶς «τόδ' ἰκάνεις» ἐντελῶς φράζεται «τίπτε ἰκάνεις ἡμέτερον δῶ». τοῦτο δὲ μετ' ὀλίγα παραφράζων ἡμέτερον δόμον ἵκει φησί. (η. 389) Τὸ δὲ «καθεῖσεν» ὡς τροχαϊζόμενον κατὰ τὸ κατεῖχε καὶ συνῆγε καὶ ὅσα τοιαῦτα φυλάσσει τὸν περισπώμενον τόνον. (η. 390) Τὸ δὲ τοῖς ἐνδόξως ἐνθρονιζομένοις θρῆνυν τοῖς ποσὶν ὑπεῖναι πλεισταχοῦ δηλοῦται. (η. 394–8) Ὅτι προοικονομῶν ὁ ποιητὴς τὸ πιθανῶς τὸν Ἐφαιστον ἔτοιμον φανῆναι ὑπακοῦσαι τῇ Θέτιδι πλάττει αὐτὸν ὁμολογοῦντα μεγάλην χάριν ἐκείνη, ἐν οἷς λέγει ὡς «δεινὴ τε», καθὰ ἐρρέθη, «αἰδοίη τε, ἦ μ' ἐσάωσεν, ὅτε μ' ἄλγος ἀφίκετο τῆλε πεσόντα, μητρὸς ἐμῆς ἰότητι κυνώπιδος, ἦ μ' ἐθέλησε κρύψαι χωλὸν ἔοντα. τότε ἄρ», ἢ τότε ἂν, «πάθον ἄλγεα θυμῷ, εἰ μὴ μ' Εὐρυνόμη τε Θέτις θ' ὑπεδέξατο κόλπῳ». (η. 399) Ἦν Εὐρυνόμην καὶ ἐπαναλαμβάνων, οὐ μόνον, ἴνα μὴ Νηρηΐς νομισθεῖη καὶ αὐτὴ, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ μάλα προσφιλῶς, ὡς εἰκός, αὐτῇ ἔχειν, ἐπάγει «Εὐρυνόμη, θυγάτηρ ἄψορροῦ», ἢ «βαθυρροῦ», Ὠκεανοῦ», θεραπεύων ἅμα καὶ τὴν Θέτιν παροῦσαν, οἷς αὐτὸν μανθάνει εὐγνωμονοῦντα μὴ παροῦση τῇ Εὐρυνόμῃ. (η. 405) Ὡν τὴν εὐεργεσίαν μετ' ὀλίγα γοργῶς κεφαλαιῶν φησιν «ἀλλὰ Θέτις τε καὶ Εὐρυνόμη ἔσαν, αἶ μ' ἐσάωσαν». Παιδεύει δ' ἐν τούτοις ὁ ποιητὴς δεῖν αἰεὶ μεμνήσθαι χαρίτων. ὦν χάριν καὶ ὁ μυθικός Ἐφαιστος καὶ αἰδοίην καὶ δεινὴν τὴν εὐεργετήσαντα αὐτὸν Θέτιν καλεῖ, ἔτι δὲ 4.0 καὶ φίλην, καὶ ζωάγρια δὲ φησι χρεῶν εἶναι ἀποδιδόναι αὐτῇ, ὃ ἐστὶ χαριστήρια ὑπὲρ τοῦ εἰς τὸ ζῆν ἀγερθῆναι, ὃ ἐστὶ συναχθῆναι, ἀπὸ τοῦ ὀλιγηπελέειν. (η. 406 ς.) Φησὶ γὰρ «τῷ με μάλα χρὴ πάντα Θέτι καλλιπλοκάμῳ ζωάγρια τίνειν». Αἰνίττεται δὲ καὶ νῦν ὁ μῦθος, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ ἐδηλώθη, τὰ κατὰ τὸ διακονικὸν πῦρ, εἰς ὅπερ ὁ Ἐφαιστος μεταλαμβάνεται. οὐ πατὴρ μὲν τρόπον τινὰ ὁ κατὰ Δία θερμὸς αἰθῆρ, μήτηρ δὲ ἢ εἰς ἀέρα λαμβανομένη Ἦρα. ὅθεν ἔοικε τὴν ἀρχὴν εἰς ἡμᾶς τὸ πῦρ τῆλε πεσεῖν, ὡς ἐνταῦθα κεῖται, ἢ καταπεσεῖν κατὰ τὸν ἐν τῇ ἄ' ῥαψωδίᾳ μῦθον, ἢ ἀπλῶς ἐλθεῖν καὶ φανῆναι, εἴτε διὰ κεραυνοῦ Διόθεν βεβλημένου καὶ κατασκήψαντος, εἴτε διὰ τινων πυρεκβόλων ὀργάνων, οἷς ἀπὸ μεσολαβῶν ἐκπυροῦται τῷ σφοδρῷ τῆς προστρίψεως, εἴτε διὰ λίθων κρυστάλλων ἢ καὶ 4.1 ὑέλων μηχανῆς, φαινούσης καὶ αὐτῆς ἄφαντον πῦρ κατὰ τὴν Τραγωδίαν. ὅπως γὰρ ἂν τις μεταλάβῃ τὸν Ἐφαιστον, Ἦρας εὐρεθήσεται παῖς, ὃς χωλὸς λέγεται καὶ

σκάζων καὶ κεκμηκῶς, διότι μὴ ἔχων ὕλην οὐ δύναται εἶναι ἀκάματον πῦρ. διὸ καὶ σκῆπτρον ἐνταῦθα παχὺ ὁ ποιητὴς πρὸς ὑπέρεισιν αὐτῶ δίδωσιν. ὁ δὲ τοιοῦτος Ἥφαιστος καὶ ὑπεκρύβη ἂν κατὰ τὸν ποιητικὸν λόγον οἷα χωλὸς ἔων, ἢ καὶ τέλεον παραπώλετο μὴ σωθεῖς, εἰ μὴ Θέτις αὐτὸν καὶ Εὐρυνόμη καθυπεδέξαντο κόλπῳ, τουτέστιν εἰ μὴ ἢ κατὰ τὸν τρόπον κατὰ γῆν θέσις καὶ ἢ εὐρεῖα διανομὴ καὶ πλατεῖα καὶ κοινὴ τῶν ἀνθρώπων χρῆσις αὐτὸν περιεσώσαντο. οὐ γὰρ ἂν καθάπαξ ἐσώζετο τοιοῦτος χωλὸς Ἥφαιστος, εἰ μὴ ζώπυρον ἐπενοήθη ὡς οἷά τι καθ' Ὅμηρον σπέρμα πυρὸς καὶ θέσις ἐπιμελής, δι' ἧς κατὰ τὸ πάλιν καὶ πάλιν ζωούμενος ἐξαρκεῖ, χωλεύων μὲν ἄλλως καὶ ἀμφιγυήεις ὦν καὶ κυλλοποδίων καὶ ὀλιγηπελέων καὶ ὀλίγον ἔχων θυμὸν τὴν ποιήσιν, ὅτε μὴ τὰ τῆς ὕλης ἐνδαψιλεύοιτο, ὀρθούμενος δὲ αὐθις καὶ παχεῖ τινι σκῆπτρῳ τὸ ὑποσκάζον ὑπεριδόμενος ὑπὸ τῆς ἀλληγορηθείσης Εὐρυνόμης καὶ Θετίδος, τουτέστιν ὑπὸ τῆς τοπικῆς θέσεως καὶ τῆς εὐρείας ἐπινομῆς. καὶ ἄλλως δέ, Θέτις καὶ Εὐρυνόμη νοηθεῖν ἂν ἢ ἐκ γῆς ξηρὰ καὶ ὑγρὰ ἀναθυμιάσις. καὶ γὰρ καὶ αὐτὴ θέσις ἔχει τινὰ καὶ ἄνω θέει καὶ εἰς εὐρὺ τοῦ ἀέρος διανέμεται. διὸ καὶ θυγάτηρ ἢ Εὐρυνόμη Ὀκεανοῦ διὰ τὸ ὑγρὸν τῶν ἀτμίδων, ἐξ ὧν οὐδέποτε ἂν ἐπιλείψῃ τοιοῦτος γινόμενος Ἥφαιστος, ἀλλ' εἰσαεὶ ἔσται περισωζόμενος. καὶ τοιαύτη μὲν ἢ ἀλληγορία. ὁ δὲ μῦθος ὁ καταρρίψας ἀλλαχοῦ ἠνδρωμένον τὸν 4.2 Ἥφαιστον ἐνταῦθα τρόπῳ βιωτικῶ ποιεῖ τὴν λεχὼ Ἥραν βαρυνομένην, εἰ χωλὸν βρέφος τέκοι, καὶ αὐτὴν μὲν ἐκτιθεῖσαν τὸ τεχθὲν ὡς τῆλέ που πεσεῖν καὶ μὴ ῥαδίως βλέπεσθαι, Θέτιν δὲ καὶ Εὐρυνόμην ὑποδεξαμένας. διὸ τὴν μὲν μητέρα κυνώπιδα ὁ τοῦ μύθου Ἥφαιστος λέγει, τὸ ἦθος αὐτῆς φράζων, ὃ πανταχοῦ φαίνεται, τὰς δὲ ὑποδεξαμένας φιλεῖ, τὴν δὲ Θέτιν καὶ ἀμείψεται νῦν ὑπακούσας. οὐ προσίσταται δὲ πάντως τῇ ἀλληγορίᾳ τὸ εἶτε ὑγρὸν εἶτε ὑγρόβιον τῆς Θετίδος καὶ τῆς Εὐρυνόμης, τῆς τοῦ Ὀκεανοῦ ὕδατος θυγατρὸς, ὃν γὰρ λόγον Ἥρα ὁ θερμὸς καὶ ὑγρὸς ἀήρ γεννᾷ Ἥφαιστον ἀλληγορικῶς, οὕτω περισώζουσιν αὐτὸν καὶ αὐταί. αἱ γάρ, ὡς ἐρρέθη, ἀναθυμιάσεις, δι' ὧν τὰ νέφη γίνονται, ὕλη κεραυνοῖς καὶ τοῖς τοιούτοις γίνεται, δι' ὧν ἄνωθεν Ἥφαιστος κατασκήπτει. (ἠ. 407) Τὸ δὲ «πάντα ζωάγρια» ἢ περιττὸν ἔχει συνήθως τὸ πάντα, ἢ χρέους ἐστὶν ἐπίτασις, ἵνα λέγῃ ὡς πάντα τὰ παρόντα δαίδαλα ἔργα ἢ πάντα τὰ ἐμὰ εἰς ζωάγρια τῇ Θετίδι ἐποφείλεται. [Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ μῦθος ὁ τὸν χαλκῆα Ἥφαιστον τῆλε ῥίψας περὶ Ὀκεανὸν ἔκτοπον δόξοι ἂν τρυφῆς τι καὶ αὐτὸς παρεισενγκεῖν εἰς τὴν ἐπιτριβεῖσαν Σύβαριν. πρῶτοι γάρ, φασί, Συβαρίται καὶ τὰς ψοφούσας τέχνας ἐξώρισαν τῆς πόλεως, οἷον χαλκῶν, τεκτόνων καὶ ὁμοίων, ὅπως αὐτοῖς εἶεν ὕπνοι πανταχόθεν ἀθόρυβοι. παρ' οἷς οὐδ' ἀλεκτρούνα ἐξῆν ἐν τῇ πόλει ἐκτρέφεσθαι.] (ἠ. 400) Ὅτι εἰνάετες ἐχάλκευεν ὁ μυθικὸς Ἥφαιστος δαίδαλα πολλὰ παρὰ ταῖς ῥηθείαις, τῇ Εὐρυνόμῃ καὶ τῇ Θετίδι. καὶ ποῖα ἐκεῖνα εὐθύς ἐρεῖ ὁ ποιητὴς, ἐθέλων καὶ διὰ τούτων πολυμαθῆ ποιῆσαι τὸν ἀκούοντα. (ἠ. 401) Φησὶ γὰρ «πόρπας τε γναμπτάς θ' ἔλικας κάλυκας τε καὶ ὄρμους», ἐνὶ τούτῳ ἔπει κειμηλιωσάμενος πάνυ γοργῶς τὰ πολλὰ δαίδαλα. Εἰσὶ δὲ πόρπαι μὲν περόναι γυναικῶν χλαίνας, ἀπὸ τοῦ πείρω. ἐξ οὗ καὶ περόναι. Γναμπταὶ δὲ ἔλικες ἐνώτια ἢ ψέλλια παρὰ τὸ εἰς κύκλον ἐλίσεσθαι. Κάλυ 4.3 κες δὲ δακτύλιοι ῥόδων, φασί, κάλυξιν ἐμφερεῖς, οἱ δὲ χρυσαῖς εἶπον σύριγγας, ὡς οἷον σωληνίσκους, αἷς πλόκαμοι περιέχονται κατὰ τὸ «πλοχομοί, οἱ χρυσῶ καὶ ἀργύρῳ ἐσφήκωντο». Ὅρμοι δὲ κόσμος περιτραχήλιος παρὰ τὸ ἔρμα, φασί, τὸ ἀσφάλισμα, καθ' ὁμοιότητα τοῦ κατὰ λιμένα ὄρμου, ἐξ οὗ ὄρμισαι τὸ ἐν ἀσφαλεῖ καταστῆσαι τὴν ναῦν. ἐκ δὲ τοῦ τοιούτου ὄρμου καὶ ὑφόρμιον παρὰ τοῖς παλαιοῖς, κοσμάριόν τι χρυσοῦν. Ἰστέον δὲ ὅτι κατὰ τὸν μῦθον παῖς μὲν ἔτι ὦν ὁ Ἥφαιστος τοιαῦτα μικρὰ ποιεῖ τορεύματα, τελειωθείς δὲ ἔμπυχα δημιουργεῖ, ὡς προσεχῶς ἐδηλώθη, ἀναπληρῶν τῇ καλλιτεχνίᾳ τὸ σύμπτωμα τῶν ποδῶν. (ἠ. 402 ς.) Τῇ δὲ ῥηθείᾳ ἐργασία καὶ τὸν πλάττων, ἐν ᾧ μυθικῶς εἰργάζετο Ἥφαιστος, φησὶν «ἐν σπῆϊ γλαφυρῶ, περὶ δὲ ῥόος Ὀκεανοῦ

ἀφρῶ μορμύρων ῥέεν ἄσπετος», οὐ βυθίζων τὸ σπέος, ἀλλὰ περίρρυτον τεραστίως αὐτὸ ποιῶν, οἷα καὶ τι νησίδιον ἔκτοπον. Ἐνταῦθα δὲ ἐπίτηδες ὁ ποιητὴς συνεκτραχύνει τὴν φράσιν τῷ Ὠκεανίῳ ῥεύματι, διὸ καὶ τῷ ῥῶ στοιχείῳ ἐπλεόνασεν. ὅτε μέντοι λειότητα ἐνδείκνυται τινα κινήσεως, τῷ λάμβδα χρῆται στοιχείῳ, ὡς καὶ ἐν τῷ «μέγαν δ' ἐλέλιξεν Ὀλυμπον». Ἐν δὲ τῷ «μορμύρων ἀφρῶ» οὐ νοητέον τὸν ἀφρὸν μορμύρειν, αὐτοῦ γὰρ τὸ ζέειν ἐστίν, ἀλλ' ὅτι μορμύρει μὲν ὕδωρ, ἐπισυμβαίνει δὲ αὐτῷ μορμύροντι ἀφρός, ὃ δὴ καὶ ἐν τῷ καχλάζειν καὶ παφλάζειν γίνεται, [ὥστε μορμύρει σὺν ἀφρῶ. τραχύτερον δὲ εἶναι τοῦ μύρειν καὶ μύρεσθαι τὸ μορμύρειν δεδήλωται. ὦν τοῦ μορμύρειν μὲν παράγωγος ὁ μορμύρος ἰχθύς, ἴσως δὲ καὶ ἡ Μορμώ, ἀφ' ἧς καὶ μορμολύκειον τὸ δίκην Μορ 4.4 μῦς καὶ λύκου δυνάμενον ἐκθροεῖν, καὶ τὸ «μορμῶ τοῦ θράσους» παρὰ τῷ Κωμικῷ, παιχθὲν πρὸς τὸ «ἰὼ τοῦ θράσους». τοῦ δὲ μύρειν ἢ μύρεσθαι ἢ μύραινα καὶ ὁ ἀλιμυρῆεις ποταμός, κατὰ δὲ τινὰς καὶ τὸ «μυρί' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκεν». Ὅτι δὲ ἀφροῦ παῖς ἢ Ἀφροδίτη, ὁ μῦθος ληρεῖ. Ἡ δὲ ἱστορία ἀφύων παραδιδούσα διάφορα εἶδη τὴν κωβίτιν, τὰς ἐγκρασιχόλους, τὴν τοῦ γόνου τῶν μαινίδων, τὴν τῆς μεμβράδος, τὴν ἐκ κεστρέων, τὴν τριγλίτιν, κρείττω λέγει τῶν ἄλλων ἰχθυδίων τούτων τὴν ἀφρίτιν, γινομένην ἐξ ἀφροῦ θαλάσση ἐπιπολάζοντος, ὅτε πολλοὶ ὄμβροι καταρραγῶσι. δεῖται δέ, φασί, μικροῦ πυρὸς ἐν τοῖς τηγάνοις. ἅμα γὰρ ἦπται καὶ σίζει καθὰ τοῦλαιον εὐθύς. ὅθεν παροιμία, τὸ «εἶδε πῦρ ἀφύη», εὐοικυῖα τῷ πυραύστου μόρος. Γίνεται δὲ ἀφύη παρὰ τὴν φυήν, ἐξ ἧς πρόσωπον μὲν εὐφυὲς καὶ μηροὶ εὐφυεῖς ἐπὶ ἐπαίνῳ, ἀφύη δὲ οὐχ' οὕτως. αὐτὴ γὰρ φαύλως ἔχει φυῆς. καὶ ἔστι κατὰ τοὺς παλαιούς δυσφυῆς, ταύτων δὲ φάναι ἰδιωτικώτερον, κακοφυῆς, ἀτυχεῖς καὶ αὐτὴ οὕσα ἰχθυῖδιον, καὶ μᾶλλον ἢ περ ἢ παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ ἀθερίνα.] Ὅρα δὲ ὡς οὐκ ἐνδιέτριψεν ὁ ποιητὴς τῷ περὶ Ὠκεανοῦ λόγῳ, ἀλλὰ δι' ὀλίγων φράσας αὐτὸν ἐφύλαξε τῷ πράγ 4.5 ματι μυστικῶς τὴν σεμνότητα. (η. 403–5) Ἐν τούτοις δὲ βιωτικῶς Ἡφαιστος δηλῶν τί ἐστίν ἢ κυρίως φυλακὴ τοῦ ἀναγκαίως κρυπτομένου ἱκέτου, φησὶν «οὐδέ τις ἄλλος ἤδεεν οὔτε θεῶν οὔτε θνητῶν ἀνθρώπων», ἀλλὰ ἡ δεῖνα καὶ ἡ δεῖνα, «αἶ μ' ἐσάωσαν», ὡς καὶ προεῖρηται. νῦν δὲ καὶ καλλιπλόκαμον τὴν Νηρηΐδα θέτιν εἰπόντος αὐτοῦ, ἔστιν εἰπεῖν ὡς ἀλληγορικῶς καὶ τοῦτο νοεῖται διὰ τὸ ὑγρότητι τρίχας τημελεῖσθαι. ὅθεν καὶ κουροτρόφοι λέγονται ποταμοί. (η. 408–9) Ὅτι φιλοξενικὸν τὸ «ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν οἱ παράθες ξεινήϊα καλά, ὄφρ' ἂν ἐγώ» τόδε ποιήσω. (η. 410–7) Ὅτι τὴν τοῦ ἐργάζεσθαι σχολὴν οὕτω περὶ τοῦ χαλκῆως Ἡφαιστού φράζει ὁ ποιητὴς «ἦ», τουτέστιν ἔφη, τὰ ῥηθέντα πρὸς Χάριν τὴν γυναικα, «καὶ ἀπ' ἀκμοθέτοιο πέλωρ αἶητον ἀνέστη χωλεύων, ὑπὸ δὲ κνήμαι ῥῶοντο ἀραιαί. φύσας μὲν ῥ' ἀπάνευθε τίθει πυρός, ὅπλα τε πάντα λάρνακα εἰς ἀργυρέην συνελέξατο, τοῖς ἐπονεῖτο, σπόγγω δ' ἀμφὶ πρόσωπα καὶ ἄμφω χεῖρ' ἀπομόργνυ ἀχένα τε στιβαρὸν καὶ στήθεα λαχνήεντα, δῦ δὲ χιτῶνα, ἔλε δὲ σκῆπτρον παχύ, βῆ δὲ θύραζε χωλεύων». Καὶ ὄρα ὡς οὐ φείδεται χωλὸν σαφῶς ὑπογράφων τὸν Ἡφαιστον, ὡς δηλοῖ τὸ «ἠθέλησε κρύψαι χωλὸν ἐόντα», ἐκ γενετῆς δηλαδή καθ' Ὅμηρον, οὐ μὴν κατὰ τινὰς ἐκ τῆς οὐρανόθεν ῥίψεως, ἔτι δέ, ὡς δηλοῦται, καὶ ἐν τῷ «ἀνέστη χωλεύων», καὶ «βῆ δὲ θύραζε χωλεύων», οἷς σύμφωνον ἐπαχθὲν μετὰ τὸ χωλεύων διὰ σαφήνειαν καὶ τὸ «ὑπὸ δὲ κνήμαι ῥῶοντο ἀραιαί», καὶ μετ' ὀλίγα τὸ «αὐτὰρ ὃ ἔρρων πλησίον Θέτιδος ἴζε». Τὸ δὲ «ἔρρων» καὶ πλεον τι τοῦ «χωλεύων» δηλοῖ. Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὡς ἔννοϊαν κἀνταῦθα ταπεινὴν λέξεων ὄγκω ἐξήγειρεν. (η. 410) Ἀκμόθετον δὲ τόπος, ἐνθα ὁ ἄκμων τίθεται, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ «θῆκεν ἐπ' ἀκμοθέτῳ μέγαν ἄκμονα». ἐνθα ἐτυμολογεῖται ἡ λέξις τοῦ ἀκμοθέτου, ὅπερ ἐκ τοῦ ἀκμονοθέτου 4.6 συγκέκοπται. ὅπου ἐνθυμητέον καί, ὡς ὁ τοῦ Κρόνου πατὴρ Ἄκμων ἐκαλεῖτο ἀπὸ τῆς τοῦ οὐρανοῦ, φασίν, ἀκαμάτου φύσεως, αἰνιττομένων τῶν θεολόγων τὸ ἄκμητον αὐτοῦ τῆς περιφορᾶς. Ἄκμων δέ, φασί, καὶ

ὁ Ὀκεανός, ἐπεὶ καὶ οἱ ποταμοὶ ἀκάματοι. Τὸ δὲ «πέλωρ» οὐδέτερον ἐνταῦθα ὄν κατὰ τὸ ὕδωρ ἔχει καὶ ἀρσενικόν, ὡς τὸ «πέλωρ ἀθεμίστια εἰδώς», ὅπερ ἢ πρωτότυπὸν ἐστὶ τοῦ πελώριος, ἢ ἀπὸ τοῦ πελώριος ἀποκέκοπται. «Αἶητον» δέ, φασί, τὸ μέγα, παρὰ τὴν ᾠὰ στέρησιν καὶ τὸ ἔω τὸ εἰμί, ἀφ' ὧν αἶητον, ὅποῖον ἄλλο οὐκ ἔστι, καὶ πλεονασμῶ αἶητον, ἢ παρὰ τὴν αἶαν, τὴν γῆν, ἵνα δηλοῖ τὸ βαρὺ καὶ μέγα καὶ δυσκίνητον, ὡς πού καὶ τὸ βουγαίος ἐπὶ μεγέθους λαμβανόμενον ἀπὸ τῆς γῆς παράγουσί τινες. ἄλλοι δὲ αἶητον τὸ εἰκὸς αἰετῶ κατὰ τὴν ἐν τῷ κινεῖσθαι χωλείαν. καὶ γὰρ καὶ ἀετός, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ὁμοίων, διὰ τὸ γαμφώνυχον χωλεύει πεζεύοντα. διὸ καὶ εἰπὼν «αἶητον» εὐθύς ἐπάγει «χωλεύων». ποιητικὴ δὲ λέξις τὸ αἶητον καὶ λογογράφοις οὐκ εὐχρηστος. (ἡ. 411) Κνήμαι δὲ ἀραιαὶ αἰ ἀσθενεῖς καὶ βεβλαμμένα. ὡς γὰρ γῆρας γηραιός πλεονασμῶ τοῦ ἰ, οὕτως ἀρά ἀραιός. [Ἡ δὲ ἱστορία οἶδε καὶ τινὰς νήσους ἐπονομαζομένας Ἀραιάς.] Τὸ δὲ «ῥώνοντο» ἀντὶ τοῦ ἐρρωμένως ἐκινουῦντο, ἵνα λέγῃ κατὰ τι ἀντίθετον ὡς αἰ μὲν κνήμαι ἀσθενεῖς, ἢ δὲ κινήσεις αὐτῶν ῥωμαλέα. οὕτω δὲ κατωτέρω καὶ οἱ τοῦ Ἥφαιστου ἀμφίπολοι ῥώνονται. (ἡ. 412) Τὰς δὲ φύσας τὰ παλαιὰ τῶν 4.7 ἀντιγράφων δι' ἐνὸς σίγμα γράφουσιν εὐλόγως. ἀπὸ τοῦ φῦ γὰρ μόνου διγραμμάτου ἐπιρρήματος ὠνοματοποποιημένου ἢ λέξις παρήκται. διὸ οὐκ ἀνάγκη διπλασιασέσθαι τὸ σίγμα. ἐκτείνει δὲ τὴν ἄρχουσαν δις ἐνταῦθα κείμενον. [Ἰστέον δὲ ὡς ἡ χαλκευτικὴ φύσα τραπέισα μεταφορικῶς τὴν ἀλαζονείαν αὐτῇ ὁμωνυμείσθαι πεποίηκε διὰ τὴν ἀνεμῶλιον κενορρημοσύνην τῶν ἀλαζόνων, ὧν οἱ λόγοι φυσήμασι διὰ τὸ ἄνουν εἰκόσιν. διὸ Δημάδει, φασί, τῷ ῥήτορι παῖς ἐξ ἀυλητρίδος γενόμενος Δημέας, καὶ φρυαττόμενος ἐπὶ βήματος, ἐκ τοιαύτης ἐσκώφθη λέξεως. ἐπεστόμισε γὰρ αὐτὸν Ὑπερίδης εἰπὼν· οὐ σιωπήσῃ μεῖζον τῆς μητρὸς ἔχων τὸ φύσημα; καὶ ἔσχισται τὸ σκῶμμα διχῆ, δηλοῦν ὅτι τε ἀγεννῆς ἐστὶν ἐξ ἀυλητρίδος φύς, καὶ ὅτι μεγάλα φυσᾷ. ἐκ δὲ τῆς φύσης καὶ ὁ φύσων, ἐπεὶ φυσώμενος πλησισίω ἀνέμῳ ἐνεργεῖ, ἔτι δὲ καὶ ἢ παρὰ τῷ Κωμικῷ φύσκη. ἐξ αὐτῆς δὲ καὶ τις ὀψοφάγος λοπαδοφουσητῆς ἐσκώφθη. φύσης δὲ παρώνυμον καὶ οἱ φύσαλοι, τὰ κήτη.] (ἡ. 413) Ὅπλα δὲ τὰ χαλκευτικὰ εἰπὼν ἐργαλεῖα οὐ πάνυ σαφῶς ἐν τῷ «ὄφρ' ἂν ἐγὼ φύσας ἀποθείομαι ὄπλα τε πάντα», εἶτα πάλιν εἰπὼν «ὄπλα τε πάντα ἐς λάρνακα συνελέξατο», ἐπάγει εὐθύς ἐρμηνεύων «οἷς ἐπονεῖτο», ἵνα μὴ τις ἄλλο τι νοήσῃ αὐτά. δηλὸν γὰρ ὡς τὰ τοῦ Ἥφαιστου ὄπλα χαλκευτικὰ εἶεν ἂν, ὥσπερ ναυτικὰ τὰ τῶν νηῶν. (ἡ. 414) Λάρνακα δὲ λέγει τὴν παρὰ τοῖς νεωτέροις κιβωτόν, περὶ ἧς καὶ ἀλλαχοῦ κεῖται τι, ὥσπερ καὶ περὶ τοῦ «ἀπομόργνυ», οὗ τὸ πρωτότυπον ὁμόργω, καθὰ καὶ τοῦ ἐζεύγνυτο ζεύγω, ἄχρηστον καὶ αὐτό. Πρόσωπα δὲ καὶ νῦν πληθυντικῶς, ὡς καὶ τινι τῶν ἡρώων ἀλλαχοῦ. (ἡ. 415) Αὐχένα δὲ στιβαρὸν πλάττει τῷ Ἥφαιστῳ, ἐπειδὴ κατὰ τοὺς λεγομένους νάνους παχεῖς τὰ 4.8 ἄνω οἱ πεπηρωμένοι. διὸ καὶ παχὺ αὐτῷ σκῆπτρον δίδωσιν, ἵνα στέγη τὸ ἄνωθεν βάρος ἀραιαῖς κνήμαις ἐπικείμενον. εἰκὸς δὲ καὶ λαχνήεντα, ὃ ἐστὶ λάσια, στήθη εἶναι τῷ κατὰ τὴν ἀλληγορίαν θερμῷ Ἥφαιστῳ. (ἡ. 416) Χιτῶνα δὲ νῦν φανερώς ἔφη τὸν προσεχῶς ἐπικεχυμένον τῷ σώματι. (ἡ. 417–8) Ὅτι καὶ ἀμφιπόλους τερατώδεις τῷ μυθικῷ Ἥφαιστῳ διδοὺς ἀναγκαίως ὑπουργούσας τοῖς κατ' αὐτὸν ἔργοις φησὶν «ὑπὸ δ' ἀμφίπολοι ῥώνοντο ἄνακτι», ὃ ἐστὶν ἐρρωμένως, ὡς ἐρρέθη, ἐπονοῦντο ὑπὸ τῷ Ἥφαιστῳ, «χρύσειαι, ζωῆσιν νεήνισιν εἰκοῦσαι». ὃ ἐστὶν οὐ ζῶσαι κοινότερον ἄντικρυς, ἀλλὰ θεϊότερον ζωαῖς νεάνισιν ὅμοιαι, ἢ καὶ ἄλλως φράσαι, οὐ νεάνιδες ἄντικρυς, ἀλλὰ εἰκοῦσαι τοιαύταις, θεῖαι μέντοι οὔσαι. καὶ ἔστιν ἐξηλλαγμένη ἢ ὁμοιότης, ὡς μὴ μόνον τὰ θνητὰ θείοις εἰκάζεσθαι ἐν τῷ «ἀθανάταις δὲ θεαῖς εἰς ὧπα ἐώκει», ἀλλ' ἰδοὺ καὶ ἀνάπαλιν. (ἡ. 419 ς.) Λέγει δὲ καὶ ὅτι ταῖς τοιαύταις ἀμφιπόλοις «ἐν μὲν νόος ἐστὶ μετὰ φρεσίν, ἐν δὲ καὶ αὐδὴ καὶ σθένος, ἀθανάτων δὲ θεῶν ἄπο ἔργα ἴσασιν», ἦγουν θεῖα τις ἐνὴν αὐταῖς τέχνη. καὶ μυθικῶς μὲν αἰ τοιαῦται ἀμφίπολοι ἀγάλματα εἶναι

δοκοῦσιν ἔμψυχα ἐκ τιμίας ὕλης πυρὶ χωνευθέντα καὶ εἰς ἀνθρωπίνας ἐμψύχους εἰκόνας χεθέντα, ὥστε κατὰ τὸν μῦθον καὶ τὰς θεραπαινίδας αὐτὸς ἐδημιούργησεν ἑαυτῷ Ἥφαιστος, οἷα ἔμψυχα, ὡς προερρέθη, χαλκεύειν εἰδώς, ὁ καὶ τῆ καθ' Ἡσίοδον Πανδώρα συμβαλλόμενος τι πρὸς γένεσιν. καὶ ταῦτα δὲ λέγει προοικονομῶν τεχνικῶς τὴν δηλωθησομένην ἔμψυχον τοῦ Ἥφαιστου κλυτοτεχνίαν. ἡ μέντοι ἀλληγορία ὑπουργοῦς Ἥφαιστου χρυσᾶς τοιαύτας νεάνιδας δηλοῖ τὰς κατὰ τὸ πῦρ ἐνεργείας καὶ τὴν αὐτοῦ φύσιν, χρυσοειδῆ τε οὖσαν καὶ τὰς κατ' αὐτὸ τέχνας ἐμφρόνως ὡσπερ ἀνύουσαν. διὸ προΐων καὶ τὰς φύσας οἶον ἐψύχωσεν, εἶγε τρέψας αὐτὰς εἰς πῦρ ἐκέλευσεν ὡς νοοῦσας ἐργάζεσθαι. καὶ αὐταὶ φυσῶσι παντοίαν πνοὴν ἐξανιεῖσαι, ὡς ὁ Ἥφαιστος ἐθέλοι, ἐξ ὧν δηλον ὡς ἔμψυχα καὶ τὰ ἐργαλεῖα ὁ μῦθος τῷ Ἥφαιστῷ πλάττει, καὶ οὐκ αὐτοκίνητα μόνον, ἀλλὰ καὶ φρονοῦντα. εἰ δὲ αὐτὰ τοιαῦτα φαίνεται, ὁποῖα ἐλπιστέον ἔσσεσθαι τὰ ἠφαιστότευκτα ζῶα, ἢ πάντως ζῶντα ζῶα; διὸ καὶ τὰ ἐπὶ τῆς τοῦ Ἀχιλλέως ἀσπίδος ζῶα, ὡς καὶ πρὸ βραχέων ἐρρέθη, αὐτοκίνητα πρὸς τινων ὑπενόηθησαν. (ἡ. 421) Τὸ δὲ «ἀμφίπολοι ῥώνοντο ἄνακτι» ποιητικῶς παραφράζων φησὶν «ὑπαιθα ἄνακτος ἐποίπνυον», 4.9 ἤγουν ἐπονοῦντο ἔμπροσθεν τοῦ Ἥφαιστου. ταῦτόν γάρ τὸ ῥώεσθαι καὶ τὸ πονεῖσθαι, ἤγουν τὸ ἐρρωμένως καὶ μετὰ πόνου τι ποιεῖν. Περὶ δὲ τοῦ ὑπαιθα προεῖρηται. [Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τῶν Ὀμηρικῶν χρυσέων νεανίδων τῶν τοῦ Ἥφαιστου ὀρμηθεῖς ὁ Κωμικὸς Ἄλεξις τοὺς ἐκ πυρὸς σπινθῆρας κύνας Ἥφαιστου ἔφη ἐν τῷ «καίεται μοι τὸ πῦρ ἤδη», τουτέστιν ἐξάπτεται, «πυκνοὶ δ' ἄττουσιν Ἥφαιστου κύνες», καὶ ὅτι φύσας μὲν καὶ χρυσᾶς νεάνιδας ἐτόλμησε ψυχῶσαι ὁ ποιητής, ραιστῆρα δὲ καὶ πυράγραν, τὰ Ἥφαιστου ὄπλα, ὧν μνεῖα ἐν τοῖς ἐξῆς ἔσται, ἀφήσιν ἄψυχα εἶναι, καθὰ καὶ τὸν ἄκμονα, ἵνα μὴ ἀφέληται Ἥφαιστου τὴν χαλκευτικήν. ἐχρῆν γὰρ αὐτῷ μονάζοντι τὰ εἰς τὸ χαλκεύειν τὰ μὲν ἄλλα τεραστίως ὑπουργεῖν ὡς ἔμψυχα καὶ αὐτόθεν κινητά, πυράγραν δὲ καὶ σφῦραν καὶ ἄκμονα χρηστὰ εἶναι χερσὶν Ἥφαιστου εἰς ἔργον.] (ἡ. 429–31) Ὅτι δυστυχοῦς γυναικὸς λόγος τὸ «ἦ ἄρα δή τις, ὅσαι» εἰσὶ τοιαῖδε, «τοσσάδ' ἐνὶ φρεσὶν ἦσιν ἀνέσχετο κήδεα λυγρά, ὅσσοι ἐμοὶ ἐκ πασέων θεὸς ἄλγε' ἔθηκεν»; εἰληπταὶ δὲ ἐκ τῶν τῆς Θέτιδος. (ἡ. 433–5) Γυνὴ δὲ τις μετὰ γάμον οὐκ ἐθελούσιον δυστυχοῦντα τὸν ἄνδρα ἐν γήρᾳ ἔχουσα ἐρεῖ ἂν ὁμοίως ἐκ τῶν τῆς αὐτῆς Νηρηίδος, ὅτι «ἔτλην ἀνέρος εὐνήν πολλὰ μάλ' οὐκ ἐθέλουσα· ὁ μὲν δὲ γήραϊ λυγρῷ κείται ἐνὶ μεγάροισι ἀρημένος, ἄλλα δέ μοι νῦν». (ἡ. 432) Λυπεῖ δὲ τὴν ταῦτα εἰποῦσαν Θέτιν καὶ τὸ ἐξ ἀλλάων ἀλιάων, ἦτοι Νηρηίδων, ἀνδρὶ δαμασθῆναι ὑπὸ Διός, καὶ τὸ μὴ δύνασθαι τῷ υἱῷ ζῶντι χραισμήσαι καὶ ὄλως τὰ κατὰ τὸν Ἀχιλλέα. ταῦτα γὰρ ἐδήλου τὸ «ἄλλα δέ μοι νῦν», σύντομον τοῦτο σχῆμα γοργῶς τε λεχθὲν καὶ ἐλλιπῶς, οἷα τῆς λύπης ἐγκοπτούσης τὸ ἀρτιολογεῖν τὰ ἐπὶ τῷ υἱῷ. (ἡ. 436 ς.) Περὶ οὗ ἐπάγει εὐθύς ἀσυνδέτως οὕτως «υἱὸν ἐπεὶ μοι δῶκε γενέσθαι τε τραφέμεν τε ἕξοχον ἠρώων· ὁ δ' ἀνέδραμεν ἔρνεϊ ἴσος» καὶ ἐξῆς, ὡς προεθρήνησε μονωδήσασα πρὸ τοῦ τὸν Ἀχιλλέα ἰδεῖν. ταῦτολογεῖ γὰρ καὶ ἐνταῦθα ὁ ποιητής ἐν τόποις πολλοῖς, ὡς αὐτῷ σύνηθες. (ἡ. 432) Ὅρα δὲ ὡς παρεσημείωσατο μόνην τὴν Θέτιν ἐκ τῶν 4.210 Νηρηίδων ἀνδρὶ ζευχθῆναι, οἷα τοῦ μύθου μὴ τολμήσαντος καὶ ἐπ' ἄλλης τοῦτο πλάσαι, καὶ ὅτι τὸ «ἀλλάων ἀλιάων» σὺν τῇ παρισώσει ἔχει τι καὶ παρηχήσεως, καὶ ὅτι βαρύνει τὴν Θέτιν τὸ κατὰ Πηλέα γήρας, ὅθεν ἔοικε λαβὼν ὁ Κωμικὸς παῖζαι εἰς τὴν Θέτιν τὸ φυγεῖν αὐτὴν τὸ λέχος τοῦ Πηλέως, ἐπεὶ οὐκ ἦν «ἠδὺς ἐν τοῖς στρώμασι τὴν νύκτα παννυχίζειν». (ἡ. 434) Εἰς δὲ τὸ «πολλὰ μάλ' οὐκ ἐθέλουσα» φασὶν οἱ νεώτεροι τῶν ποιητῶν καὶ μεταβάλλεσθαι διὰ τοῦτο αὐτὴν διαφόροις μορφαῖς ἐκκλίνουσαν τὴν εὐνήν, ὡς καὶ εἰς σηπῖαν μεταπεσεῖν τότε, ὅθεν καὶ Σηπιάς ἀκτὴ περὶ που τὰ κατὰ τὸν Ἄθων, ἔνθα ὁ τοῦ Ξέρξου στόλος ἔπαθε τι κακόν. (ἡ. 429 ς.) Ἐνταῦθα δὲ ὅρα καὶ ὡς ἡ Θέτις προοικονομικῆ ἐννοία χρῆται οὐ συνήθως πάντῃ ἐν ἐρωτήσῃ ἐμψύχῳ, εἴτ' οὖν ἐνδιαθέτω, κατὰ ἦθος ἐκ λύπης βαρῦ, ἀρχομένη οὕτω

«Ἦφαιστε, ἦ ἄρα δή τις, ὅσαι θεαί εἰσιν ἐν Ὀλύμπῳ, τοσσάδε ἀνέσχετο κήδεα», καὶ ἐξῆς, ὡς ἀνεγράφη. (η. 430) Ἐνθα ὄρα τὸ «ἀνέσχετο» αἰτιατικῆ συνταχθέν, καὶ ὡς ταυτόν ἐστιν εἰπεῖν κήδεα καὶ ἄλγεα. Ἰστέον δὲ ὅτι κεῖται που καὶ ἕτερον σχῆμα λόγου τοιοῦτον, ἔνθα βαρυνόμενος ὁ Ποσειδῶν ἐπὶ τῇ ἐγέρσει τοῦ Ἑλληνικοῦ τείχους κατάρχεται ὁμοίως τοῦ λόγου, εἰπὼν «Ζεῦ πάτερ, ἦ ῥά τις ἐστὶ βροτῶν», ὃς ἀξίους ἡμᾶς λόγου κρινεῖ; τούτῳ δὲ πως ὅμοιον καὶ τὸ τοῦ Ἑκτορος πρὸς τὸν ἀδελφὸν Πάριν· ἦ δὴ τοιοῦτος ὢν τὴν Ἑλένην ἤρπασας ἐξ ἀνδρῶν τοιῶνδε; (η. 429) Ἐν δὲ τῷ «ἦ ἄρα» κατὰ τὸ παρέλκον ἀπλῶς κεῖται ὁ ἄρα σύνδεσμος οἷα τοῦ ἦ συνδέσμου μόνου ἀρκέσαντος εἰς ἐρώτησιν. οἱ μέντοι μεθ' Ὀμηρον ὤκνησαν ἂν μὴ περισπάσαι κἀνταῦθα τὸ ἄρα διὰ τὸ μὴ συλλογιστικῶς κείσθαι κατὰ ἀπόφανσιν, ἀλλ' ἐκ παραλλήλου ἐρωτηματικῶς. (η. 437 ς.) Τὸ δὲ ἀναδραμεῖν ἔρνει ἴσον τὸν Ἀχιλλέα καὶ τραφῆναι φυτὸν ὡς γουνῶ ἀλωῆς, ὡς καὶ προγέγραπται, διὰ λέξεων γενικῶν τοῦ ἔρνους καὶ τοῦ φυτοῦ ἀγωνιῶσαν δηλοῖ τὴν Θέτιν καὶ διὰ τοῦτο γοργῶς τε παραβάλλουσαν καὶ 4.211 περὶ τὰς αὐτὰς στρεφομένην ἐννοίας. (η. 444–56) Ὅτι συντομώτατα ὁ ποιητὴς ἀνακεφαλαιοῦται νῦν τὰ ἐξ ἀρχῆς τῆς Ἰλιάδος καὶ ἕως ἐνταῦθα ἐν τρισκαίδεκα ἔπεσι, παραγαγὼν τὴν Θέτιν οὕτω διηγουμένην περὶ τοῦ υἱοῦ τῷ Ἠφαιστῷ ἐξ ἀσυνδέτου ἀρχῆς «κούρην, ἣν ἄρα οἱ γέρας ἕξελον υἴες Ἀχαιῶν, τὴν ἄψ ἐκ χειρῶν ἔλετο κρείων Ἀγαμέμνων· ἦτοι ὁ τῆς ἀχεῶν», ἦγουν ὁ μὲν δὴ ὑπὲρ τῆς κόρης ἀχθόμενος, «φρένας ἔφθιεν. αὐτὰρ Ἀχαιοὺς Τρῶες ἐπὶ πρύμνησιν ἐείλεον, οὐδὲ θύραζε εἶων ἐξιέναι. τὸν δὲ λίσσοντο γέροντες Ἀργείων, καὶ πολλὰ περικλυτὰ δῶρ' ὀνόμαζον. ἔνθ' αὐτὸς μὲν ἔπειτ' ἠναίνετο λοιγὸν ἀμῦναι. αὐτὰρ ὁ Πάτροκλον περὶ μὲν τὰ ἄ τεύχεα ἔσσην», ὃ ἐστὶν ἐνέδυσσε, «πέμπε δέ μιν πόλεμόνδε, πολὺν δ' ἅμα λαὸν ὄπασσε. πᾶν δ' ἦμαρ μάρναντο περὶ Σκαιῆσι πύλῃσι. καὶ νύ κεν αὐτῆμαρ πόλιν ἔπραθον, εἰ μὴ Ἀπόλλων πολλὰ κακὰ ῥέξαντα Μενoitίου ἄλκιμον υἱὸν ἔκταν' ἐνὶ προμάχοισι καὶ Ἑκτορι κῦδος ἔδωκεν». (η. 457–61) Εἶτα ἐπάγει τῇ τοιαύτῃ διηγῆσει ῥητορικῶς τὴν ἀξίωσιν, εἰποῦσα· «τούνεκα νῦν τὰ σὰ γούναθ' ἰκάνομαι, αἶ κ' ἐθέλησθα υἱὶ ἐμ' ὠκυμόρω», ἦγουν υἱῷ ἐμῷ βραχυβίῳ, δόμεν ἀσπίδα καὶ τρυφάλειαν καὶ καλὰς κνημίδας ἐπισφυρίοις, ὡς καὶ ἄλλοθι «ἀραρυίας, καὶ θώρηκα. ὃ γὰρ ἦν οἷ», τουτέστιν, ὃς γὰρ θώραξ αὐτῷ ἦν, «ἀπώλεσε πιστὸς ἐταῖρος Τρωσὶ δαμείς. ὃ δὲ κεῖται ἐπὶ χθονὶ θυμὸν ἀχεύων». Ὅρα δὲ ὡς πολὺν ἔπαινον κατατείνει τοῦ Πατρόκλου ἢ Θέτις πόθῳ τοῦ υἱοῦ φιλοῦντος ἐκεῖνον. ἅμα δὲ καὶ τὸν Ἠφαιστον εἰς οἶκτον προκαλεῖται ὡς τοιοῦτου ἀνδρὸς πεσόντος ὑπὲρ Ἀχαιῶν, οἷς Ἠφαιστος ἐπικουρεῖ, ἵνα οὕτω ταχὺ τὰ ὄπλα ποιηθῆ. οὗ χάριν καὶ ἐπὶ χθονὶ κείσθαι τὸν Ἀχιλλέα φησὶ καὶ θυμὸν ἀχεύειν, ὡς οὐκέτι ἀπλῶς πεισόμενον, ἀλλ' ἀναστησόμενον, εἰ τὰ ὄπλα λήψεται. ἐρεθιστικὸν δὲ ὁμοίως καὶ ἡ τῶν Τρῶων μνήμη καὶ ἡ περὶ Σκαιαῖς πύλαις μάχη, ὡς τοῦ Ἀχιλλέως καὶ πλέον τι 4.212 ποιήσοντος, εἰ ὄπλα σχοίη. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι δεινῶς ῥαδιουργεῖ ἐν οἷς εἶπεν ἢ Θέτις. οὐ γὰρ εἶπε ῥητῶς ἀπειθῆσαι τὸν υἱὸν τοῖς Ἑλλήσιν ἰκετεύσασιν, ἵνα μὴ ὁ φιλέλλην Ἠφαιστος δυσχερανεῖ. καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν Λιτῶν δὲ ἄχρι τῆς ἐξόδου Πατρόκλου κινδύνους τῶν Ἑλλήνων σιγήσασα σχηματίζει τὸν λόγον δεξιῶς, ὅτι αὐτὸς μὲν ἠνήνατο, ἔπεμπε δὲ τὸν Πάτροκλον, ὡς εἶπερ συναπτῶ χρόνῳ ἄμφω ἐγένοντο τό τε ἀπανήνασθαι τὸν Ἀχιλλέα καὶ τὸ ἐκπεμφθῆναι τὸν Πάτροκλον, ὅπερ οὐ γέγονε. καὶ γὰρ τὰς λιτὰς παριδὼν ὁ Ἀχιλλεὺς δι' αὐτὸ ἄτη συνεσχέθη, καὶ στερηθεὶς τοῦ Πατρόκλου μεταμέλεται ἀχθόμενος οὕτω πάνυ, καὶ τὸν Πάτροκλον δὲ ὀψέ ποτε εἰς μάχην ἐξέπεμψεν. ἔτι δὲ καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος ἐπίτηδες ἢ Θέτις μέμνηται, οἷα τὸν Πάτροκλον ἀριστεύοντα κτείναντος ὑπὸ τῷ Ἑκτορι, ὡς ἂν καὶ οὕτως ἐρεθίσασα τὸν Ἠφαιστον κατ' ἐκεῖνου πρόθυμον εἰς ὀπλοποιΐαν ποιήσῃ. ὃ καὶ ἀνύει. διὸ καὶ ἐψεύσατο ἐν τῷ αὐτῆμαρ ἂν ἐπόρθησε Πάτροκλος Ἴλιον, εἰ μὴ Ἀπόλλων αὐτὸν ἔκτεινεν. Καὶ σημείωσαι τὰς τοιαύτασμεθόδους, ὡς τοῦ συνετοῦ προσώπου

οικονομοῦντος ἀμεθόδως ἐν καιρῷ ἃ λέγει, ἀναλόγως πρὸς τὰ ὑποκείμενα. Ὅρα δὲ καὶ τὰ οὐκ ἐπιτηδευτὰ πάρισα, καὶ οὐδὲ ἕξω καιροῦ, τὰ «πᾶν ἡμᾶρ», καὶ «αὐτῆμαρ», καὶ τὸ «Σκaiῆσι πύλησι», καὶ τὸ «πολλὰ περικλυτά», καὶ ἕτερα, οἷς φιλοῦσιν ὠραῖζεσθαι τὰ διηγήματα. Ὑπεστι δὲ τι κάλλους καὶ τῷ «πᾶν δ' ἡμᾶρ μάρναντο», εἰ καὶ ἄλλως τραχυφωνεῖται. [(η. 445) Τὸ δὲ ἐκ χειρῶν ἐλέσθαι τὸν βασιλέα τὸ τοῦ Ἀχιλλέως γέρας ψευδὲς μὲν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ παρεσημάνθη, ἀπειλή δὲ ἦν βασιλικὴ θυμῷ λαληθεῖσα, εἰ καὶ μὴ ἀπέβη πρὸς ἔργον δι' αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ βασιλέως.] (η. 446) Τὸ δὲ «φρένας ἔφθιεν» Ἀχιλλεὺς καὶ ἄλλοθι μὲν ἐδηλώθη πάθος εἶναι τῷ Ἀχιλλεῖ, 4.213 ἐφ' οἷς ἀργὸς ἐκάθητο, ἔστι δὲ ὅμοιον τῷ «φθινύθεσκε φίλον κῆρ». [Πρωτότυπον δὲ τοῦ φθίνω τὸ φθίω, ὡς καὶ τοῦ τίνω τὸ τίω. ἐκ τούτου δὲ καὶ φθίσθαι τὸ φθαρῆναι κατὰ κρᾶσιν, εἰ καὶ ἄλλως διαφορεῖται παρά τισιν ἐν διφθόγγῳ γραφόμενον, ὡς ἐν ἄλλοις εἴρηται.] (η. 447) Τὸ δὲ «ἐείλεον» πλεονασμὸν ἔχει τοῦ κατ' ἀρχὴν ἔε πρὸς ὁμοιότητα τοῦ ἐείσατο καὶ τῶν τοιούτων. ἐρμηνεία δὲ αὐτοῦ αὐτίκα ἐξῆς τὸ «οὐδὲ θύραζε εἶων ἐξιέναι». δηλὸν γὰρ ὡς εἰλεῖται, ὃ ἐστὶ συγκλείεται, ὃ μὴ ἐώμενος θύραζε ἐξελθεῖν. Θύραζε δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ ἀπλῶς ἕξω τοῦ ναυστάθμου. (η. 449) Τὸ δὲ «δῶρ' ὀνόμαζον» ἢ ἀντὶ τοῦ εἰς πλάτος ἐξετίθουν, πολλὰ γὰρ ἦσαν καὶ περικλυτά, ἢ ἀντὶ τοῦ ὀνομαίνον, ὡς ἐν ταῖς Λιταῖς κεῖται, ἵνα ἦ ἐνταῦθα οὕτω ἀδιάφορον τὸ ὀνομάζειν καὶ τὸ ὀνομαίνειν. (η. 450) Τὸ δὲ ἀναίνεσθαι ἄλλοιον μὲν ἐκεῖ ἐν τῷ «ἀασάμην, οὐδ' αὐτὸς ἀναίνομαι», ἄλλοιον δὲ ἐνταῦθα ἐν τῷ «αὐτὸς μὲν ἠναίνετο». ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἀπόφασιν λόγου δηλοῖ, τοῦτο δὲ δῶρων ἀποπροσποίησιν καὶ ἐξουδένωσιν. ἢ δὲ τοῦ «ἠναίνετο» αὐξησις ὁμοία τῇ τοῦ ἠνώχλει καὶ τῶν ὁμοίων. (η. 457) Τὸ δὲ «ἰκάνομαι» ταυτόν ἐστι τῷ ἰκετεύω. Ἀσπίδα δὲ, φασί, καὶ τὰ ἐξῆς αἰτήσασα ἢ θέτις ξίφος οὐκ αἰτεῖ. οὐδ' ἀπώλεσε γὰρ ἴσως ξίφος ὁ υἱός, ἀλλ' ὡσπερ ἢ μελία, οὕτω καὶ ἢ σπάθη κατὰ τὸ σιωπώμενον περισέσωσται αὐτῷ, οἷα μὴδ' αὐτῇ τῷ Πατρόκλῳ οὔσα εὐμεταχειρίστος. (η. 463) Ὅτι θάρρους παρακείμεσις τὸ «θάρσει, μὴ τοι ταῦτα μετὰ φρεσὶ σῆσι μελόντων». (η. 464-6) Ὁ δὲ εἰς χάριν ἔτοιμος εἴποι ἂν παρωδήσας ἐξ Ὀμήρου τὸ «αἶθε σε θανάτοιο δυσηχέος ὦδε δυναίμην νόσφιν ἀποκρύψαι, ὅτε μόρος αἰνὸς ἰκάνει», ὡς τόδε τι ποιήσω. Ἡφαιστος δὲ ταῦτα πρὸς τὴν θέτιν φησὶ περὶ Ἀχιλλέως, μονονουχὶ λέγων ἀστείως, ὅτι εἶθε ὡς σὺ ἐμέ ποτε ἔκρυψας ἀπὸ τῆς Ἥρας, οὕτω δυναίμην καὶ 4.214 ἐγὼ κρύψαι θανάτου τὸν σὸν υἱόν. ἐπεὶ δὲ τοῦτο οὐ δύναμαι, ὅπλα σκευάσω αὐτῷ φυλακτῆρια χάριν σῆν. (η. 466 ς.) Ἄ καὶ καλὰ λέγει, καὶ οἷά τις αὐτὲ ἀνθρώπων πολέων θαυμάσαι τέ φησιν, «ὅς κεν ἴδηται», ὅπερ ἐστὶ περίφρασις τοῦ «θαῦμα ἰδέσθαι», ὃ εἶπε πρὸ μικροῦ. καλλίων δὲ ὅπλων ἔπαινος τὸ «ὅπλα καλά», οἷα οὐπω τις ὥμοισι φόρησεν ἀνήρ. Ὅτι τὰς φύσας πρὸ ὀλίγων ἀπάνευθε τοῦ πυρὸς Ἡφαιστος θεῖς, νῦν δὲ ἤδη τοῦ ἔργου ἀπτόμενος, ἐς πῦρ αὐτὰς τρέπει. (η. 469-9) Φησὶ γὰρ «βῆ δ' ἐπὶ φύσας, τὰς δ' ἐς πῦρ ἔτρεψε κέλευσέ τε ἐργάζεσθαι», ὡς οἷά τινος φρονίμου, καθὰ προερρέθη. (η. 470-1) Διὸ καὶ ἐπάγει «φῦσαι δ' ἐν χοάνοισιν ἐείκοσι πᾶσαι ἐφύσων, παντοίην εὐπρηστον αὐτμὴν ἐξανιεῖσαι». (η. 472 ς.) Εἶτα ἐφερμηνεύων τὸ παντοίην φησὶν «ἄλλοτε μὲν σπεύδοντι παρέμμεναι, ἄλλοτε δ' αὐτε, ὅπως Ἡφαιστός τ' ἐθέλοι καὶ ἔργον ἄνοιτο». Ἰστέον δὲ ὡς ἢ ποιητικὴ αὕτη διασκευὴ ἀγαθῶν ἐργαλείων ἀρετὴν ὑπαινίττεται, οἷς οὐκ ἀμβλύνεται ἢ τοῦ τεχνίτου εἰς ἔργον ὀξύτης, ὡς οἷα συνεπιλαμβανομένοις τοῦ ἔργου, ἅπερ, κατὰ τὸν ποιητὴν εἰπεῖν, «ὀφέλλει ἀνδρὸς ἐρωήν». ἢ δὲ τοιαύτη ἔννοια καὶ τὰς νῆας τῶν Φαιάκων ὡς οἷα καὶ αὐτονόας τινὰς κατὰ τὴν παρ' Ἡσιόδῳ Νηρηΐδα ἐψύχωσε καὶ ἐνόωσεν, ὡς ἢ Ὀδύσεια δηλοῖ. (η. 470) Ἰστέον δὲ ὅτι τὰ μέρη τῶν φυσῶν τὰ τοῖς χοάνοις ἐνιέμενα ἀκροφύσια ἐλέγοντο καὶ ἀκροστόμια, οἷς φυσῶσιν οἱ χαλκεῖς. Φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ τὸ γένος τοῦ «χοάνοις» ἄδηλον εἶναι. δηλοῖ δὲ ἢ λέξις τὰ φυσώμενα ἀγγεῖα, ἐν οἷς αἱ ὕλαι τήκονται, ἢ παρ' ἡμῖν ἐστὶ πῆλινα. ἀπὸ δὲ τούτου καὶ παρὰ τῷ Κωμικῷ τὸ χοανεύειν,

ρήθην οὐ σεμνῶς, ἐφ' οὗ ἐκεῖνος ἤθελε. γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ χέω. [Ἴστέον δὲ ὅτι χόανοι μὲν τρισυλλάβως οἱ παρ' Ὀμήρῳ χαλκευτικοί, χόννοι δὲ δισυλλάβως ἐν δυσὶν ἀμεταβόλοις Αἰολικῶς ποτήριον, φασί, παρὰ Γορτυνίοις, χάλκεον, θηρικλείω ἐοικός. ὠνομάσθη δὲ ἡ θηρικόλειος ἢ τὸ θηρικόλειον, διγενῶς γὰρ ἐλέγετο, ἐπεὶ θηρίων μορφαὶ αὐτῶ ἐνετυποῦντο, ἢ διότι θήρας κλονεῖ. σπένδουσι γὰρ κατ' αὐτῶν κύλιξι τοιαύταις. Ἀραρῶς δὲ ἀρέσκεται καλεῖσθαι θηρικόλειον παρὰ τὸν σκευαστὴν κεραμέα Θηρικλῆν τὸν Κορίνθιον. γράφει οὖν οὕτως «ὦ γαῖα 4.215 κεραμίτι, σὲ Θηρικλῆς ποτ' ἔτευξε, κοίλης λαγόνος εὐρύνας βάθος· ἢ που κατειδῶς τὴν γυναικείαν φύσιν ὡς οὐχὶ μικροῖς ἤδεται ποτηρίοις». ἐγκάθηται γάρ, φασί, περὶ τὰς λαγόνας ἢ κύλιξι αὕτη ἱκανῶς βαθυνομένη, ὧτά τε ἔχει βραχέα. ἔστιν οὖν τῷ τοιοῦτῳ λόγῳ, καθὰ Ἑρακλῆς Ἑράκλειον, οὕτω Θηρικλῆς Θηρικόλειον.] Τὸ δὲ «ἐεῖκοσι» διὰ πιθανότητα κεῖται τοῦ τοιαύτας ὕλας καὶ τοσαύτας ταχὺ τακῆναι εἰς ὄπλων ἡρωϊκῶν κατασκευὴν Ἀχιλλεῖ τῷ μεγάλῳ ἀρμοττόντων. (η. 471) Εὐπρηστος δὲ αὐτμῆ ἢ εὐφύσητος. πρήθω γὰρ τὸ φυσῶ, ὡς τὸ «ἐν δ' ἄνεμος πρήσε μέσον ἰστίον». Τοῦ δὲ «ἐξανιεῖσαι» οὐκ ἔστιν ἐνταῦθα καιριωτέραν λέξιν εὔρεῖν. (η. 473) Τοῦ δὲ «ἄνοιτο» ἐνεστῶς ἄνω, ἐξ οὗ τὸ ἀνώ. χρῆσις δ' ἐκείνου καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα, οἶον «τὰ δὲ πολλὰ κατάνεται», καὶ «ἦνον ὀδόν». (η. 474–82) Ὅτι ὁ Ἥφαιστος χαλκὸν ἐν πυρὶ βάλλεν ἀτειρέα, ὃ ἐστὶ σκληρόν, κασσίτερόν τε καὶ «χρυσὸν τιμῆντα καὶ ἄργυρον. αὐτὰρ ἔπειτα θῆκεν ἐπ' ἀκμοθέτῳ», ἢ ἐν ἀκμοθέτῳ, «μέγαν ἄκμονα, γέντο δέ», ἢ γουν εἴλετο «χειρὶ ῥαισιτῆρα κρατερῆν», ἢ κρατερόν, «ἐτέρηφι δὲ γέντο πυράγρην· ποίει δὲ πρῶτιστα σάκος μέγα τε στιβαρόν τε πάντοσε δαιδάλλων, περὶ δ' ἄντυγα βάλλε φαεινὴν, τρίπλακα, μαρμαρέην, ἐκ δ' ἀργύρεον τελαμῶνα. πέντε δ' ἄρ αὐτοῦ ἔσαν σάκεος πτύχες· αὐτὰρ ἐν αὐτῶ», ἢ ἐπ' αὐτῶ, «ποίει δαίδαλα πολλά» ἐπιστημόνως, τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ «ιδυῖησι πραπίδεςσιν», ὃ ἐστὶν ἐπιστημονικαῖς. Καὶ ὄρα τὸ ἐποίει ταῦτόν ὃν τῷ τιθέναι καὶ τῷ τεύχειν. διὸ καὶ ταῖς τοιαύταις ἐγχορεύει λέξεσιν ἐν τῇ ὄπλοποιᾷ, πεντάκις μὲν εἰπὼν τὰ τοῦ ποιεῖν ῥήματα «ποίει πρῶτιστα σάκος», καὶ «ποίει δαίδαλα πολλά», καὶ «ἐν δὲ δύω ποίησε πόλεις», καὶ «ἐν δ' ἀγέλην ποίησε», καὶ «ἐν δὲ νομὸν ποίησε», τετράκις δὲ τὰ ἐκ τοῦ τιθέναι «ἐν δὲ τίθει νεῖόν», «ἐν δὲ τίθει τέμενος», «ἐν δὲ τίθει ἀλωήν», «ἐν δὲ τίθει Ὠκεανόν», πεντάκις δὲ τὸ τεῦξεν «ἐν μὲν γαῖαν ἔτευξε», καὶ «ἐπειδὴ τεῦξε σάκος», καὶ «τεῦξεν ἄρα θώρηκα», καὶ «τεῦξε δὲ οἱ 4.216 κόρυθα», καὶ «τεῦξε δὲ οἱ κνημίδας». Καὶ σημείωσαι τὴν ἐπιμονὴν καὶ τὴν ἐπίχυσιν τῶν ἐν τοῖς ῥηθεῖσι ταυτοδυνάμων λέξεων. ὅτι δὲ ἠδύνατο καὶ ἄλλως φράζειν, δείξει ἐν τοῖς τοῦ χοροῦ, ἔνθα ἐξὸν ὃν εἰπεῖν «ἐν δὲ χορὸν ποίησεν», ὃ δὲ οὐχ' οὕτως εἶπεν, ἀλλάξας δὲ ἔφη «ἐν δὲ χορὸν ποίικιλλε». Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι τοσαῦτα ποιήσας Ἥφαιστος δαίδαλα οὐδαμοῦ ναυτιλίας ἴνδαλμα θέμενος ἔτευξεν. ἔοικε γὰρ καὶ ὁ ποιητὴς δυσπέμφελον, καθὰ καὶ Ἡσίοδος, κρίνειν αὐτὴν. διόπερ οὐδὲ ἐν πλάσμασι μεμνησθαι θέλει αὐτῆς. ἐν δὲ τοῖς ῥηθεῖσι λέγει καὶ τίνα τὰ δαίδαλα. «ἐν μὲν γὰρ γαῖαν», φησὶν, «ἔτευξε» καὶ τὰ ἐξῆς, ὡς ῥηθήσεται. Ἐν οἷς σημείωσαι ὡς μὴ ἔχων ἐν Ἰλιάδι καίριον τόπον τὴν ἐκφραστικὴν ἐνδείξασθαι τέχνην, εἰκότως τὴν ἀσπιδοποιῖαν ἄρτι ἐπλάσατο, ποιήσων τεχνικῶς δι' αὐτῆς ὃ θέλει, ἐν στενῶ μέντοι, εἰ καὶ ἄλλως πλατύτερον ἐτέρων ἐκφράσεων, ἄς φθάσας ὀλιγοστίχους παρενέσπειρεν. εἰπεῖν δὲ καὶ ἄλλως, ἐξέφρασε μὲν καὶ ἐτέρωθι οὐκ ὀλίγα, καὶ πολλαχοῦ τῆς Ἰλιάδος ἔκφρασις διαγελαῖ, ἐν στενῶ δὲ ὅμως, ἐνταῦθα δὲ λειμῶν ἐκφραστικὸς ἐξήνησεν, ἐνδεικνυμένου τοῦ ποιητοῦ τὴν κατ' αὐτὸν ἐκφραστικὴν δύναμιν, ἧς χάριν καὶ τὸ πλάσμα τῆς ὄπλοποιῖας ἐμηχανήσατο. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐν μὲν τῇ Ὀδυσσεΐα διὰ τὸ μὴ ἐναγώνιον ἐκεῖ τὴν ὑπόθεσιν εἶναι πλείους καὶ διόλου γλυκεῖαι κεῖνται ἐκφράσεις, εἰ καὶ μὴ οὕτω πλατεῖαι. ἢ δὲ παροῦσα, εἰ καὶ φύσει φαιδρὰ ἐστὶ διὰ τὸ ἐν ἐκφράσει ὠραῖον, ἀλλὰ οὐ πᾶσα τοιαύτη ἐστίν, ἔχει δὲ τι καὶ δυσπρόσοπτον καὶ τῷ τῆς Ἰλιάδος μεγαλείῳ συνυψούμενον, ἐν οἷς πολέμους καὶ

αὐτὴ περιηγεῖται καὶ λόχους καὶ φόνους καὶ τοιαῦτά τινα. τὰ δ' ἄλλα πολλὴν ἔχει φαιδρότητα καὶ λαμπρᾶς μετέχει τῆς ἰλαρότητος, οὐκ ἀφιεῖσα κατανεανιεύεσθαι τῆς Ὀμηρικῆς ὀπλοποιίας τὴν Ἡσιόδου φιλότιμον ἀσπίδα, ὡς ὁ ἐντυγχάνων 4.217 εἴσεται. δοκεῖ μὲν γὰρ ἐκείνη Ὀμηρικῶς πεποιῆσθαι ζήλω τῷ κατὰ τὴν ὄλην Ἰλιάδα. ὅποι δὲ τόπου ἐκπίπτει συγκριτικῶς λόγῳ, οὐδὲ ἔστι φράσαι, ἢ ἐς τοσοῦτον μόνον, ὡς εἰ καὶ οὐρανῶ κέγχρον παραμετρήσει τις. Σημείωσαι δὲ εἰς τὸ «ἀτειρέα», ὅτι ἐκ τοῦ τείρω μὲν γίνεται καὶ αὐτὸ καὶ ὁ ἀτεράμων. ἔστι δὲ ἀτεράμων οὐ χαλκός, ἀτειρῆς γὰρ αὐτός, ἀλλὰ σκληρὸς ἄνθρωπος καὶ ἄτεγκτος, καὶ σπόριμος δὲ καρπὸς ἀνέψητος. ἀτέραμνα γάρ, φασί, διὰ τοῦ [ν], ὄσπρια τὰ μὴ ἐψόμενα. Πλάτων δὲ διὰ τοῦτο κερασβόλα λέγει τὰ σκληρὰ ἐκ μεταφορᾶς. τὰ γὰρ προσκρούσαντα κέρασι βοῶν ὄσπρια οὐχ' ἔψεται. τούτου δὲ τὴν αἰτίαν φυλοκρινεῖ πιθανῶς Πλούταρχος ἐν τοῖς αὐτοῦ Συμποσιακοῖς. μήποτε δὲ τῷ ἀτειρεῖ χαλκῶ ἐπίτηδες παράκειται ὁ κασσίτερος οἷά τι ὑπεναντίον. δοκεῖ γὰρ κασσίτερος εἰρηῆσθαι, ὡς ἐν τῇ καύσει τειρόμενος, ῥᾶον δηλαδὴ χαλκοῦ. ἀντίκειται δὲ πρὸς τὸ ἀτειρὲς καὶ τὸ τέρεν καὶ ἡ τέρεινα, ἴσως δὲ καὶ τὰ ἐν οἴκοις τέραμνα διὰ τὰς περὶ αὐτὰ γλυφάς, αἱ τειρομένῳ πάντως ξύλω ἐγκολάπτονται. δοκεῖ δὲ τισιν Ἑτυμολόγοις καὶ τὰ τείρεα ἐκ τοῦ τείρειν 4.218 παρωνομάσθαι. (ἡ. 475) Τὸ δὲ «χρυσὸν τιμῆντα» κατ' ἐξαίρετον ἀποκληροῖ τὸ τιμῆν τῇ τοιαύτῃ ὕλη. ἀνάλογον δὲ τὸ «τιμῆντα» πρὸς τὸ «αἰγλήντα» καὶ τὰ τοιαῦτα. (ἡ. 476) Ἀκμόθητον δὲ τί ἐστι, προεγράφη. [συγκέκοπται δὲ ἐκ τοῦ ἀκμονόθητον.] Ἄκμων δὲ ὅτι καὶ ὁ τοῦ οὐρανοῦ, ὡς ἐρρέθη, λέγεται πατήρ διὰ τὸ ἀκάματον τῆς οὐρανόου κινήσεως, ἀφ' ἧς ἐννοίας καὶ ὁ Ἄτλας εἴληπται, καὶ ὅτι Ἀκμονίδαι οἱ Οὐρανίδαι, δηλοῦσιν οἱ παλαιοί. ὡς δὲ Ἄκμωνος ὁ Οὐρανός, ὁ Ἄλκμάν, φασίν, ἱστορεῖ. Περὶ δὲ τοῦ «γέντο», λέξεως Δωρικῆς καιρίας, ὡς ἐν ποιήσει, διὸ καὶ δις ἐνταῦθα παράκειται, εἴρηται ἀλλαχοῦ. (ἡ. 477) Ῥαιστῆρα δὲ θηλυκῶς κρατερὴν λέγει, σφῦραν μεγάλην οὐ λεπτοῦργόν, ἀλλ' οἷαν ἐξελαύνειν τὰ χαλκεύόμενα. Ἴωνικῶς δὲ εἴρηται ἡ ῥαιστήρ. οὕτω καὶ Σοφοκλῆς σωτήρα τύχην φησὶν ἐν τῷ «εἰ γὰρ ἐν τύχῃ γέ τω σωτήρι βαίη». Τὴν δὲ πυράγραν καὶ χαλκευτικὸν τινες καρκίνον φασί [δι' ὁμοιότητα λαβῆς.] σχηματισμὸς δὲ αὐτῆς κατὰ τὴν κρεάγραν καὶ ὅσα τοιαῦτα. (ἡ. 479) Τὸ δὲ «περὶ δ' ἄντυγα βάλλεν» ἀντὶ τοῦ περιέθετο, ἦγουν περίξ ἔθηκεν. (ἡ. 480) Ὅρα δὲ τὸ «τρίπλακα», δηλοῦν ὅτι καὶ τὸ δίπλακα δύναται μὴ αἰεὶ ἐπὶ ὑφάσματος τίθεσθαι. ἰδοὺ γὰρ τὴν ἐλατὴν ἄντυγα «τρίπλακα μαρμαρέην» ἔφη, ὃ ἐστὶ τρίθητον κατὰ τρεῖς πλάκας. ὡς δὲ ἡ μαρμαρέη καὶ θαλάσσης ἐστὶν ἐπίθητον, προδεδήλωται. δῆλον δ' ὡς ἐνταῦθα μᾶλλον οἰκειότερον κεῖται διὰ τὸ καὶ στερεὸν τῆς τοιαύτης τρίπλακος καὶ στίλβον μαρμάρου δίκην. Ὁ δὲ ἀργύρεος 4.219 τελαμῶν εἶχε τι καὶ ἀλυσειδώσεως, ἄλλως γὰρ οὐκ ἂν ἦν εὐχρηστος. (ἡ. 481) Αἱ δὲ πέντε πτύχες οἷαι ἦσαν, ἐξῆς φανήσεται. (ἡ. 482) Τὸ δὲ «ιδυῖησιν» ὅτι ὀφείλον διὰ διφθόγγου ἔχειν ἀναλόγως τὴν ἄρχουσαν ὡς ἀπὸ τῆς εἰδῶς εἰδότος μετοχῆς, ὅμως διὰ τοῦ ἱ γράφεται, οὐχ' ὡς μετοχή, ἀλλ' ὡς μετοχικὸν ὄνομα. ὅθεν καὶ ἰδύους οἱ παλαιοὶ τοὺς μάρτυρας ἔλεγον, οἱ παλαιοὶ παραδιδόασιν. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι τὸ χωρίον τοῦτο πᾶν τὸ τῆς ἀσπιδοποιίας οὐ μόνον ῥητορικῶς μεταχειρίζεται ὁ ποιητὴς οἷα καιρὸν εὐθετον εὐρηκῶς, ὡς ἐρρέθη, ἀβρότητι ἐκφράσεως κοσμησαὶ τὴν ποίησιν, ἀλλὰ καὶ φιλοσοφεῖ ἐπ' αὐτῷ πολλά. καὶ ὅπως μὲν δεξιῶς καὶ οὐ μόνον σεμνῶς, ἀλλὰ καὶ πιθανῶς καὶ συμμέτρως ἐκφράζει, αὐτόθεν ἔστιν ἀναλέγεσθαι τοὺς τῇ Ὀμηρικῇ ἐντυγχάνοντας δέλτῳ, οἱ καὶ τῇ τοῦ Ἡσιόδου ἀντιπαραθέντες ἀσπίδι εἴποιεν ἂν τοσοῦτον εἶναι πρὸς ἐκείνην ταύτην διάφορον, ὅσον καὶ ἀνθρωπίνου ἔργου πρὸς ἡφαιστότευκτον. ὅτι δὲ καὶ φιλόσοφα ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα πολλὰ ὑπεμφαίνει, δηλοῦσιν εἰς πλάτος οἱ παλαιοί. αὐτίκα ἡ Δημῶ τὴν Ὀμηρικὴν ταύτην ὄλην ἀσπιδοποιίαν ἀνάγουσα τοιαῦτά φησι· ὅτι θέτις μὲν ἢ τὰ τοιαῦτα μεσολαβήσασα ἐπὶ τῆς τῶν ἐν τῇ κοσμογενεῖα πραγμάτων θέσεως εἴληπται τῷ

ποιητῆ, διὰ δὲ τοῦ πυρὸς καὶ τῆς πνοῆς, ἦν ἔξανιεῖσιν, ὡς προεδηλώθη, αἱ φῦσαι, τὰ ποιητικὰ καὶ δραστήρια τῶν στοιχείων αἰνίττεται, ἀέρα καὶ πῦρ, οὗ τὰς ἀποτομάδας ἀπορροίας χρυσᾶς νεάνιδας ὑπουργοὺς Ἥφαιστου καλεῖ. διὰ δὲ τοῦ κυκλοτεροῦς σάκουσ τὸ κατὰ τὸν σφαιροειδῆ κόσμον σχῆμα ἐνδείκνυται. σφαίρας 4.2 γὰρ γένεσις ἐστὶν ἡμικυκλίου περιεχθέντος ἀποκατάστασις. τὰ δὲ τηκόμενα, ὁ χρυσός, ὁ χαλκός, ὁ ἄργυρος, ὁ κασσίτερος, τοῖς στοιχείοις εἰκάζονται διὰ τὴν πρὸς ἐκεῖνα τῶν τοιούτων μετάλλων ἐμφέρειαν. ὁ χρυσός μὲν γὰρ καὶ ὁ ἀτειρής, ὃ ἐστὶ δυσκατέργαστος, χαλκός, εἴκασται πυρὶ καὶ γῆ, ὁ δὲ μαλακός καὶ οἶον ρευστικός κασσίτερος ὕδατι, ἀέρι δὲ ἄργυρος ὁ πρὶν ἢ σημηθῆναι μέλας ὦν καὶ ἀμιγῆς οὗ ὕστερον ἐπιφαίνει φωτός. καὶ ταῦτα μὲν οὕτω συμβολικῶς. μετ' ὀλίγα δὲ φησὶν ἡ αὐτὴ φιλόσοφος, ὅτι καὶ τοῖς κυρίοις τῶν στοιχείων ὀνόμασι χρῆται ὁ ποιητῆς «ἐν μὲν γαῖαν ἔτευξε» λέγων, «ἐν δ' οὐρανόν, ἐν δὲ θάλασσαν», τὸ δὲ τέταρτον στοιχεῖον αὐτός ἐστὶν ὁ τὸ σάκος τεύχων Ἥφαιστος. τὴν δὲ τρίπλακα μαρμαρέην ἄντυγα τὸν ζωδιακὸν ἐκεῖνη λέγει κύκλον αἰνίττεσθαι, τρίπλακα μὲν διὰ τὸ πλάτος αὐτοῦ, καθ' ὃ ἡ τῶν πλανήτων κίνησις, μαρμαρέην δὲ διὰ τὸν ἥλιον τοῦ διὰ μέσων οὐκ ἐξιστάμενον καὶ τὸ φῶς ἐφ' ὅλον αὐτὸν πέμποντα μαρμαίρειν τε καὶ φαινὸν εἶναι τὸν κύκλον ποιεῖν. τὸν δὲ ἀργύρεον τελαμῶνα, δι' οὗ ἡ ἀσπίς ἐκ τῶν ἄκρων ἀνέχεται, εἰς τὸν ἄξονα μεταφέρει τὸν τὸ πᾶν ἀνέχοντα, ἐξηρημένον ὡσπερ τοῦ ἀνωτάτω αἰθέρος καὶ διὰ μέσου τῆς γῆς ἦκοντα καὶ ἐπὶ τὰ νότια περατούμενον καὶ παρέχοντα στρέφεσθαι τὸν οὐρανὸν περὶ αὐτόν, ὑπ' αὐτοῦ ἀνεχόμενον. τὰς δὲ πέντε πτύχας τοῦ σάκουσ τοὺς παραλλήλους κύκλους νοεῖ, εἰς οὓς διαιρεῖται ὁ κόσμος, ἡγουν τὸν ἀρκτικόν, ὃς τῷ βορείῳ πόλῳ ἐγγίζει, καὶ τὸν τῷ Νότῳ προσκυροῦντα ἀνταρκτικόν, καὶ τοὺς δύο τροπικούς, ἡγουν τὸν πρὸς τῷ Βορρᾶ θερινόν καὶ τὸν πρὸς τῷ Νότῳ χειμερινόν, καὶ πέμπτον τὸν μέσον αὐτῶν ἰσημερινόν, εἰς ὃν ἥλιος ἐλθὼν ἰσάζει τὰς ἡμέρας ταῖς νυξίν. ὦν πέντε πτυχῶν μέση μὲν χρυσέα καθ' Ὅμηρον, ὁ ἰσημερινὸς δηλαδὴ, εἰ μὴ τις καὶ τὴν διακεκαυμένην ζώνην ταύτην θέλει νοεῖν. δύο δὲ ἔνδον κασσιτέρου οἱ τροπικοὶ διὰ τὸ εὐτόνως εὐκρατον, ἐξωτάτω δὲ χαλκαῖ, αἱ πρὸς τοῖς πόλοις, κατεσκληκυῖαί πως διὰ τὴν ἐπὶ πολὺ τοῦ ἡλίου ἀπόστασιν. καὶ τοιαῦτα εἰποῦσα ἡ σοφὴ ἀσπιδοποιὸς καὶ τὴν ἡφαιστότευκτον καὶ καθ' ὕλην ἀσπίδα μετασκευάσασα νοερώτερον συμβιβάζει, καὶ τὰ περὶ τῶν πόλεων καὶ ὅσα ἄλλα λέγει ὁ ποιητῆς ἐν τῇ ἀσπιδοποιίᾳ, λέγουσα ὅτι πράξεις ἀνθρώπων πολέμῳ καὶ εἰρήνῃ πρεπούσας, ὑφ' ὧν ὁ καθ' ἡμᾶς διοικεῖται βίος, ἀπαγγέλλει δι' αὐτῶν ὁ ποιητῆς, εἰσηγητῆς τῆς ἀρίστης γινόμενος πράξεως. τὸν φόνον δέ, οὗ ποιινῆ, τουτέστι πρόστιμον, δύο τάλαντα 4.221 τέθειται, ἀκούσιον εἶναι νοεῖ. καὶ τὸ «ἄμφω δὲ ἰέσθην ἐπὶ ἴστορι», ὃ ἐστὶν μάρτυρι, μαρτύρων λέγει δηλοῦν παράληψιν, ἐφ' οἷς πολλάκις τὸ πέρας τῆς δίκης. καὶ ὅλως ἀποδείκνυσι πλατυτάτην τὴν ἀσπιδοποιίαν περὶ θεῶν καὶ ἀνθρωπίνων εἶναι τῷ ποιητῆ διάλεξιν. (ἡ. 483) Ὅτι τὰ ἐν τῇ ἀσπίδι δαιδάλματα τοῦ Ἥφαιστου ἐπιβαλὼν ἐκφράζειν φησὶν «ἐν μὲν γαῖαν ἔτευξεν, ἐν δ' οὐρανόν, ἐν δὲ θάλασσαν», καλλωπίσας τε τὸ τῆς φράσεως πρόσωπον καὶ ἀρξάμενος ὅθεν ἐχρῆν, διὰ τὸ αἴνιγμα κοσμογενείας εἶναι ταῦτα κατὰ τοὺς παλαιούς. (ἡ. 484–5) Εἶτα πάλιν τῶν ἄνω καὶ κρειττόνων γινόμενος πρὸ τῶν περὶ γῆν φησὶν «ἠέλιόν τ' ἀκάμαντα σελήνην τε πλήθουσας, ἐν δὲ τὰ τεῖρεα πάντα τὰ τ' οὐρανὸς ἐστεφάνωται», ἡγουν κύκλῳ περιέχει καὶ στρέφει σφαῖρα ὦν αὐτός. (ἡ. 486–9) Εἶτα ἐξ ἀπάντων τειρέων ἐκλεγόμενος, ἄπερ αὐτὸς ἐθέλει, ὡς καὶ ἡ Ὀδύσεια δηλοῖ, ἀπαραποίητα γὰρ καὶ ἐκεῖ τοιαῦτα κεῖται, φησὶ· «Πληϊάδας θ' Ἰάδας τε τό τε σθένος Ὀρίωνος, Ἄρκτον θ', ἦν καὶ ἄμαξαν ἐπίκλησιν καλέουσιν, ἢ τ' αὐτοῦ στρέφεται, καὶ τ' Ὀρίωνα δοκεύει, οἷη δ' ἄμμορός ἐστι λοετρῶν Ὠκεανοῖο». Ἰστέον δὲ ὅτι ἀρξάμενος, ὡς ἐρρέθη, τῆς ἀσπιδοποιίας ἐπαναφορικῶς ἐκ τοῦ «ἐν μὲν γαῖαν, ἐν δ' οὐρανόν, ἐν δὲ θάλασσαν, ἐν δὲ τὰ τεῖρεα», ἐπέμεινε τῷ καλῷ τούτῳ

σχήματι καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς, λέγων· ἐν δὲ δύο ποιήσε πόλεις, ἐν δὲ τίθει νειόν, ἐν δὲ τίθει τέμενος, ἐν δὲ τίθει ἀλωήν, ἐν δ' ἀγέλην ποιήσεν, ἐν δὲ νόμον ποιήσεν, ἐν δὲ χορὸν ποίκιλλεν, ἐν δὲ τίθει ποταμοῦ σθένος. ἔθετο δὲ οὕτω καὶ μέσον τῆς ἐκφράσεως ἐν στίχῳ ἐνὶ τρία ὅμοια «ἐν δ' ἔρις, ἐν δὲ κυδοιμός, ἐν δ' ὀλοὴ κήρ», ὁποῖον καὶ τὸ «ἐν δ' ἴμερος, ἐν δ' ὀαριστύς». καὶ τοῦτο μὲν οὕτω. [(η. 483) Ἰστέον δὲ ὡς ἡ γαῖα διφορομένη τὸ 4.222 μὲν δίφθογγον ἄι αὐτῆς ἀναφαίνει ἐν τῷ ἐννοσίγαιος καὶ ἐν ἄλλοις μυρίοις, τὸ δὲ ψιλὸν ἄι ἐν τῷ γεωργός καὶ λυπρόγεως καὶ ἐν ἑτέροις δυσαριθμήτοις, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ γέα τοῦ ψιλογραφουμένου κέκρται ἡ γῆ. ἀπὸ τοῦ γῆ δὲ ἡ γαῖα μὲν οὐ παρήκται. ἡ γὰρ ἂν παρωξυτονεῖτο κατὰ τὸ σελήνην σεληναία καὶ τὰ ὅμοια. σύγκεινται δὲ ἄλλως ἀπ' αὐτῆς λέξεις ὅτι μάλα πολλαί· τὸ γῆπεδον, τὸ γῆλοφον, ὁ γηπόνος, καὶ ἄλλα, ἐν οἷς καὶ τὸ γῆτειον, οὗ ἔτυμολογία τὸ ἐκ γῆς ἀναθέειν. τοῦτο δὲ ἐν τοῖς τοῦ Ναυκρατίτου σοφιστοῦ γῆθουον κέεται, ἀπὸ τοῦ γῆθεν ἴσως θύειν, ἦγουν ὀρμαῖσθαι. τὸ δ' αὐτὸ καὶ γαθυλλίς καὶ γηθυλλίς καὶ ἐπιθυλλίς λέγεται, ὅμοιον ὄν ἀμπελοπράσω, οὗ τὸ ἡμερον πράσον τε λέγεται καὶ κεφαλωτόν.] (η. 484) Ἐν δὲ τῷ «ἠέλιον ἀκάμαντα σελήνην τε πλήθουσας» τὰς φύσεις ἀμφοῖν διὰ τῶν ἐπιθέτων παρέστησε, τοῦ μὲν τὸ στερρόν καὶ ἀκοπίατον 4.223 κατὰ τὴν περιπόλησιν, τῆς δὲ τὸ χαῦνον καὶ πληθύον τοῦ ἠλιακοῦ φωτός. δοκεῖ γάρ τισι τῶν φυσικῶν τὴν σελήνην ἀεὶ φύσει πλήθειν, εἰ καὶ μὴ ὀράται ἡμῖν. διὸ καὶ πλήθουσας, φασίν, εἶπεν αὐτήν. ἕτεροι δὲ πλήθουσάν φασι τὴν πληρωτικὴν σωμάτων τινῶν, οἷον ὀστρέων, ὀστρακοδέρμων, ἤδη δὲ που καὶ δένδρων, ἀλλὰ δὴ καὶ ὕδατων, ὡς δῆλον ἐκ τῶν πλημυρίδων, αἱ κατὰ μηνιαίας περιόδους γίνονται τινες. ἔστι δὲ καὶ ἄλλως ἀκάμας μὲν ἡλιος ὁ ἀεὶ ἔχων ὡσαύτως, πλήθουσα δὲ σελήνη ἢ ἐκ μειώσεως αὐθις ἀΰξουσα κατὰ τὸ «πλήθοντες ποταμοί», οἱ ἐπομβρίασι ἐπαυξανόμενοι. διὸ τὸν Ὀκεανὸν ὡς μὴ πάσχοντα τοῦτο καὶ αὐτὸν κατὰ τοὺς λοιποὺς ἀκάματον προσεῖπεν ὁ γράψας τὸ «πάντη δ' ἀκαμάτιοι φέρεται ῥόος Ὀκεανοῖο». ἡ δὲ ἐξ ὄλου, ἦγουν ἐκ τῶν τειρέων ἀπάντων, μετάβασις εἰς τινὰ μέρη, Πλειάδας τε Ὑάδας τε, [Ἄρκτον τε τὴν καὶ Ἀμαξαν, ἣτις οἷη ἄμμορός ἐστι λοετρῶν Ὀκεανοῖο, Ὀμήρω συνήθης ἐστίν.] (η. 489) Ἐν οἷς τὸ ἄμοιρός ἐστι λουτρῶν Ὀκεανοῦ ἀντὶ τοῦ ἄδυτός ἐστι καὶ οὐ δύνει εἰς Ὀκεανὸν οὔτε αὐτὴ ἢ καὶ μεγάλη καλουμένη καὶ Ἐλίκη, πρὸς ἣν οἱ Ἕλληνες, ὡς εἴρηται, ναυτιλλόμενοι ἐλίκωπες δι' αὐτὴν ἐλέγοντο, οὔτε ἡ Κυνόσουρα ἢ ἐγγὺς αὐτῆς ἢ μικρά, ἣτις μεθ' Ὀμηρον ὑπὸ Θαλοῦ τοῦ Μιλησίου εὔρηται, πρὸς ἣν Φοίνικες ἔπλεον. εἰ δὲ μὴ μόνη ἢ ἄρκτος, ἀλλὰ καὶ ἕτερα ἔστιν ἀειφανῆ ἄστρα καὶ ἄδυτα, ὅσα ὁ ἀρκτικός ἀποτεμένεται κύκλος, οἷον, ὁ διὰ μέσων τῶν ἄρκτων δράκων, ἢ τοῦ Βοώτου χεῖρ, τοῦ Κηφέως τὰ ἀπὸ τῆς ἰζύος 4.224 μέχρι ποδῶν, ἀλλ' ὁ ποιητὴς αὐτὰ σιωπᾷ, οὐ γὰρ τεχνολογῆσαι προηγουμένως ἐνεστήσατο. καὶ ἄλλως δὲ εἶπειν, τὸ «μόνη» πρὸς ἀντιδιαστολὴν εἶπε τῶν ἄλλων, ὧν ὡς τῇ ἀσπίδι ἐντετυπωμένων προεμνημόνευσεν, ἦγουν τῶν Πλειάδων καὶ τῶν Ὑάδων καὶ τοῦ Ὀρίωνος. αὐτὰ γὰρ Ὀκεανῷ λούονται δύνοντα. ἔστι δὲ τὸ τοιοῦτον λούεσθαι, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, ῥητόρευμα μυθικῆς ὑπολήψεως, ὡς τῶν πολλῶν οἰομένων εἰς Ὀκεανὸν λούεσθαι τὰ ἄστρα καταδυόμενά τε καὶ ἀνίσχοντα καὶ διὰ τοῦτο καὶ λαμπρὰ εἶναι. κατὰ τοίνυν τὴν τοιαύτην νόμισιν λούεσθαι μὲν ἔστιν εἰς Ὀκεανὸν τείρεα τὸ δύνειν καὶ ἀνατέλλειν αὐτά, τὸ δὲ μὴ λούεσθαι τοῦ μὴ δύνειν ἐστὶ δηλωτικόν. (η. 485) Τείρεα δὲ ἢ παρὰ τὸ εἶρειν γίνεται τὸ λέγειν, ἔχουσι γὰρ τινὰ σημασίαν, ὡς καὶ Ἄρατος δηλοῖ, ἢ ὡς πρὸ βραχέων εἴρηται, παρὰ τὸ τείρειν, καθὰ καὶ τοῦτο ἐν τοῖς τοῦ Γεωργίου κέεται. πολλοὶ γάρ, φησίν, ἐκ τῶν ἀστέρων καταπονοῦνται γινόμενοι ἀστρόβλητοι ὡς ἐκ τῆς βροντῆς ἐμβρόντητοι. ἐφανέρωσε δὲ, φησί, τὸ Ἐλκαῖος εἰπὼν «τερῶν» δίχα τοῦ ἰ. δύναται δὲ καὶ παρὰ τὸ τηρεῖν τροπῇ Βοιωτικῇ τοῦ ἠ εἰς τὴν ἠ εἰ δίφθογγον. (η. 486) Ὁ δὲ περὶ Πλειάδων καὶ Ὑάδων λόγος τοιοῦτος. Ἄτλαντι τῷ Ἰαπετοῦ καὶ Αἴθρα τῇ Ὀκεανοῦ

θυγατέρες ἐγένοντο δώδεκα καϊνίος Ὑγας, ὃν ἐν Λιβύῃ κυνηγετοῦντα ὄφις κτείνει. τῶν δὲ ἀδελφῶν αἱ μὲν εἴ διὰ τὸ ἐπὶ τῷ θανόντι πένθος οὐκέτ' ἦσαν οὐδὲ αὐταί, ἀλλὰ καταστερισθεῖσαι ἐπωνομάσθησαν τῷ ἀδελφῷ Ὑάδες ἐξ αὐτοῦ παρονομασθεῖσαι. ἔπαθον δὲ τὰ αὐτὰ μετὰ ταῦτα καὶ αἱ ἑπτὰ. διὸ καὶ Πλειάδες εἴρηται διὰ τὸ πλείους εἶναι τῶν πέντε, κατὰ δὲ τινὰς Πληιάδες λέγονται ἀπὸ τῆς μητρὸς Πληϊόνης, ἢ ὅτι πλείους ὁμοῦ κεῖνται. βότρυν γοῦν τινες αὐτάς φασιν, ἢ καὶ ὅτι πλησίον ἀλλήλαις εἰσίν, ἢ ὅτι πλείω τινὰ δι' αὐτῶν ἐπισημαίνονται, ἢ ὅτι πλειῶνα σημαίνουσιν, ὃ ἐνιαυτόν, ὡς καὶ Ἡσίοδος «Πληιάδων Ἀτλαγενέων» καὶ τὰ ἐξῆς. φασὶ δὲ τινες κατηστερίσθαι αὐτάς πενθούσας ἐπὶ τῇ Ἄτλαντος δυστυχίᾳ, ὃς 4.225 ἀχθοφορεῖ τὰς μυθευόμενας κίονας. ἑπτὰ δὲ οὐσῶν, ἀμαυρός ἐστὶν ὁ ἔβδομος ἀστήρ. μυθεύονται δὲ συνελθεῖν ἐξ αὐτῶν Ταυγέτην μὲν καὶ Μαίαν καὶ Ἥλεκτραν Δίῃ. ἐξ ὧν Ταυγέτης μὲν Λακεδαιμόνων, Μαΐας δὲ Ἑρμῆς, Ἥλεκτρας δὲ Δάρδανος. τὴν Ἀλκυόνην δὲ μιγῆναι τῷ Ποσειδῶνι, τὴν Στερόπην δὲ τῷ Ἄρει, ὧν Οἰνόμαος. τὴν δὲ Μερόπην Σισύφῳ, ἐξ ὧν Γλαῦκος. οἱ δὲ παρθένους εἶναί φασιν τὰς ἑπτὰ καὶ συγκυνηγετεῖν τῇ Ἀρτέμιδι. Ὠρίωνος δὲ διώκοντος κατ' ἔρωτα, περικαταλήπτους γινομένας μεταβαλεῖν δι' εὐχῆς εἰς πελειάδας, εἶτα καὶ καταστερισθῆναι, ὅθεν καὶ Πλειάδας κληθῆναι, οἷονεὶ Πελειάδας κατὰ συγκοπήν. διὸ καὶ πολλοὶ τῶν ποιητῶν, ὡς καὶ προδεδήλωται, Πελειάδα τὸ ἄστρον τοῦτο καλοῦσι. κεῖνται δὲ κατὰ οὐρανὸν τοῦ Ταύρου. τὴν δὲ ἐβδόμην Ἥλεκτραν τὴν, ὡς ἐρρέθη, ἀμαυράν, φασὶν οὐκ ἀνεχομένην Ἰλίου ἄλωσιν ἰδεῖν μεταστῆναι τῆς ἀδελφικῆς ἀλληλουχίας καὶ ἀμαυρωθῆναι. καὶ ταῦτα μὲν περὶ Πλειάδων. Αἱ δὲ Ὑάδες ἐπὶ τῶν τοῦ Ταύρου κεῖνται κεράτων, ἢ διὰ τὸν ἀδελφὸν Ὑανταοῦτῳ κληθεῖσαι, ὡς εἴρηται, ἢ διότι τῷ ὕ στοιχείῳ παρεμφερεῖς εἰσίν, ἢ ὅτι ὑετῶν ἐπισημασίας δηλοῦσι. Τινὲς δὲ Δωδωνίδας νύμφας αὐτάς φασιν, Διονύσου τροφούς. αἷς ἢ Ἰνῶ διὰ τὸν τῆς Ἥρας φόβον παρακατέθετο τὸν Διόνυσον, ὅτε καὶ Λυκοῦργος αὐτάς ἐδίωξε, συμπεριϊούσας ἐκείνῳ καὶ κατανεμούσας τὴν ἄμπελον. τιθέασιν δὲ τινες αὐταῖς καὶ ὀνόματα, Ἀμβροσίαν, Εὐδώρην, Αἰσύλην, καὶ τοιαῦτά τινα. ἐν δὲ ῥητορικῷ Λεξικῷ εὗρηται καὶ ὅτι Ὑάδες Βάκχαι, τιθῆναι τοῦ Διονύσου, καὶ τὸν Διόνυσον Ὑὴν φασὶν ἀπὸ τούτων τινές. Ὑῆς γὰρ ἐπὶ κλησις τοῦ Σαβαζίου. [Ἐνθα ῥητέον καὶ ὅτι, καθὰ μεταδοτικῶς αἱ τοῦ Διονύσου τροφοὶ ἐξ ἐκείνου Βάκχου Βάκχαι καλοῦνται, οὕτω καὶ ἐκ μαινομένου μαινόμεναι. ἐκαλεῖτο γοῦν καὶ μαινόλης αὐτός. περὶ οὗ φησι Πλάτων, ὡς φήμη ὑπορρεῖ ὅτι ὁ θεὸς οὗτος ὑπὸ τῆς μητρὸς Ἥρας διεφορήθη τῆς ψυχῆς τὴν γνώμην. διὸ τὰς τε βακχείας καὶ τὴν μανικὴν πᾶσαν ἐμβάλλει 4.226 χορείαν. Ἄλλως δὲ μαινόμενος Διόνυσος διὰ τοὺς πλείονας ἀκράτου, φησί, σπῶντας θορυβώδεις γίνεσθαι. ὅτε καί, καθ' Ἡρόδοτον εἰπεῖν, τοῦ οἴνου εἰς τὸ σῶμα κατιόντος ἀναπλώει ἔπεα μαινομένῳ πρέποντα.] Καὶ οὕτω μὲν καὶ τὰ κατὰ τὰς Ὑάδας. Ὁ δὲ Ὠρίων ἄστρον μέγιστον καὶ λαμπρότατον, ὁμώνυμον τῷ ἥρωϊ, ὃς ἐπὶ τε ἀνδρῖα καὶ κάλλι καὶ μάλιστα τέχνη κυνηγετικῇ τεθρύληται, καὶ κατ' ἔρωτα λέγεται Ἀρτέμιδος σκορπίῳ πληγεὶς καὶ θνήσκων ἀστροθεσίᾳ τιμηθῆναι. περὶ δ' αὐτοῦ διαλαμβάνει καὶ Ἄρατος καὶ οἱ αὐτοῦ Ὑπομνηματισταί. [Εἶτε δὲ παρὰ τὸ οὐρῆσαι τὸ τοῦ μύθου ὁ Ὠρίων Δωρικῶς ἐτυμολογεῖται, εἶτε παρὰ τὴν ὥραν Ἰωνικῇ ψιλώσει, εἶτε παρὰ τὸ ὀαρίζειν, ὡς 4.227 Ὀαρίων, καὶ κατὰ κρᾶσιν Ὠρίων, ὡς ἂν εἴποι τις ὁμιλητής, διαφερέσθωσαν οἱ παλαιοί.] (η. 487) Περὶ δὲ Ἄρκτου τοσοῦτον ῥητέον, ὅτι λόγος ἐστὶ Καλλιστῶ τὴν Λυκάονος χόλῳ Ἥρας διὰ τὸν Διὸς ἔρωτα μεταπεσεῖν εἰς ἄρκτον καὶ τοξευθῆναι μὲν ὑπ' Ἀρτέμιδος, ἀναχθῆναι δὲ εἰς ἀστέρας ὑπὸ Διός. ἔχουσι δὲ καὶ περὶ αὐτῆς τὸ ἀρκοῦν οἱ τοῦ Ἀράτου Ὑπομνηματισμοί. Ἰστέον δὲ ὡς, ἐπειᾶρκτον ὁ μῦθος κατὰ ζωννυμίαν τὸ τῆς Καλλιστοῦς ὀνόμασεν ἀστροθέτημα, ὃ δὲ Ὠρίων κυνηγέτης ὑπόκειται, χαριέντως εἶπεν ὁ ποιητὴς τὸ «ἢ τ' αὐτοῦ στρέφεται καὶ τ' Ὠρίωνα δοκεύει», ἀληθῶς μὲν, διότι τὴν αὐτὴν ἢ ἄρκτος τῷ Ὠρίωνι ποιεῖται κίνησιν,

ἀστείως δὲ ὡς πρὸς τὸν μῦθον, διότι διότι δέδιεν ὡς ἄρκτος τὸν κυνηγέτην, καὶ διὰ τοῦτο πρὸς τὸ τοῦ Ὁρίωνος ἀπονέυει ἄστρον. λέγει δὲ καὶ κύριον μὲν αὐτῆς εἶναι τὸ ἄρκτος διὰ τὴν τοῦ μύθου ἐξουσίαν, ἥτις αὐτὴν ἐξ ἄρκτου κατηστέρισεν, ἐπίκλησιν δὲ τὸ ἅμαξα δι' ὁμοιότητα τῆς τῶν ἀμαξοειδῶς αὐτὴν συμπληρούντων ἀστέρων θέσεως. περὶ δὲ τούτων ἔχει τι καὶ ἡ Ὀδύσσεια. Ἡ δὲ ἄρκτος ὅτι μετὰ <τοῦ> τ λέγεται, δηλοῖ ὁ γράψας οὕτως· ἄρκτον, οὐχὶ ἄρκον. τὸν μέντοι ἄνεμον ἄνευ τοῦ τ ἀπαρκίαν διὰ τὸ εὐφωνον καὶ τὴν ἐκεῖθεν πνοὴν ἄρκιον, εἰς ὃ καὶ φέρει ἐκεῖνος χρῆσιν ταύτην «καὶ μὴν πελάζει καὶ καταψύχει πνοὴ ἄρκιος ὡς ναύτησιν ἀσκευοῖς μολῶν». Τὸ δὲ ἅμαξα οἱ μὲν 4.228 παλαιοὶ ψιλοῦσι, καὶ φέρονται καὶ συναλιφαὶ τοῦτο δηλοῦσαι, οἷον «τιλλέσθην ἐπ' ἅμαξαν», καὶ αἱ δ' ἐπ' ἅμαξιτόν», καὶ κατημαξευμένον. οἱ μέντοι νεώτεροι Ἀττικοὶ ἐδάσυναν καὶ διὰ δασείας συνήλειψαν, κατημαξευμένα εἰπόντες, ὡς φασιν οἱ παλαιοί. καὶ ἐγράφη περὶ τούτου καὶ τῶν τοιούτων καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν. Ὅτι ἐφ' ὅσον ἤθελεν ἐνδιατρίψας τοῖς θειοτέροις ἐκφραστικῶς ὁ ποιητὴς κατάγει τὸν λόγον ἐπὶ τὰ περὶ γῆν, καὶ πόλεις δύο τῇ ἀσπίδι ἐντυπωσάμενος, τῇ μὲν μιᾷ τὰ τῆς εἰρήνης ἀγαθὰ ἐνθεωρεῖ, γάμου τε ἐκφράσει ἀγάλλων τὴν γραφὴν καὶ δικαστικῇ καθέδρᾳ, τὴν δὲ ἑτέραν πολεμουμένην ποιεῖ καὶ τὰ ἐκ πολιορκίας πάσχουσαν, τὰ τοῦ ἀνθρωπίνου κεφάλαια βίου ἐν τούτοις διαγραφόμενος. (η. 490–540) Ἰστέον δὲ ὅτι τὰς δύο ταύτας πόλεις, ὧν ἐν τῇ μὲν γάμοι καὶ εἰλαπῖναι ἦσαν καὶ ὑμέναιος καὶ ὄρχηστῆρες καὶ φόρμιγγες, καὶ αὖ πάλιν λαοὶ ἐν ἀγορᾷ, καὶ νεῖκος ἔνεκεν ποινῆς ἀνδρὸς ἀποφθιμένου, καὶ δύο τάλαντα χρυσοῦ μισθὸς τις ἐν μέσῳ ἔκειτο, ἐν δὲ τῇ ἑτέρᾳ δύο στρατοὶ λαῶν τεύχεσι λαμπόμενοι, καὶ τάδε καὶ τάδε ποιοῦντες, ἐν οἷς ἄρχει Ἄρης καὶ Ἀθηνᾶ δέ. Τὰς δὲ πόλεις ταύτας τὰς δύο Ἀγαλλίας τις, Κερκυραῖος ἀνὴρ, Ἀθήνας φησὶν εἶναι καὶ Ἐλευσίνα, προάγων οὕτω τὸ εἶκός τοῦ λόγου. γάμους γὰρ καὶ ὑμεναίους ἐν Ἀθήναις πρῶτον ἀχθῆναι ὑπὸ Κέκροπος, ὅθεν καὶ διφυῆ τὸν Κέκροπα λέγεσθαι ὁ Χάραξ φησὶν, διότι τὸ νομίμως ἐκ δύο φύεσθαι δι' αὐτὸν ἐπέγνων οἱ ἄνθρωποι [τῇ τοῦ γάμου εὐρέσει. οὗ παρώνυμον, ὡσπερ ὁ γαμήλιος λόγος, οὕτω καὶ μὴν Ἀττικὸς ὁ Γαμηλίων, γάμοις ἀφωρισμένος, 4.229 οἷς γαμηλία Ἦρα ἐπεστάται. καὶ πέμμα δέ τι ἦν καλούμενον καὶ αὐτὸ γαμήλιος, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ «πέττεται γαμήλιος».] Καὶ αὐλοὺς δὲ ἐν γάμῳ Ἀθηνᾶ, φησὶν, εὖρεν, ἧ ἐπωνόμασται ἡ τῶν Ἀθηναίων πόλις, καὶ δίκην δὲ φονικὴν λόγος ἐν Ἀθήναις πρῶτον συστήναι ἐπὶ Ἀλιρροθίῳ τῷ τοῦ Ποσειδῶνος. καὶ οἱ δικασταὶ δὲ Ἀθήνησι μισθὸν λαμβάνουσιν, εἰ καὶ τριώβολον ἐκεῖνο, οὐ μὴν διτάλαντον χρυσοῦ, ὅπερ μισθὸς ἐνταῦθα κεῖται πολυτελεῆς τῷ τὴν δίκην ἰθύντατα εἰπόντι. καὶ ταῦτα μὲν τὰ τῆς μιᾶς πόλεως, τῆς τῶν Ἀθηνῶν δηλαδή. Δύο δὲ στρατοὶ περὶ ἑτέραν, ἡγουν τὴν Ἐλευσίνα, Φόρβαντός τε, φησὶν, ἐξ Ἀκαρνανίας καὶ Εὐμόλπου τοῦ Ποσειδῶνος ἐκ Θράκης. ἔνθα βοηθοῦσιν Ἄρης μὲν, χάριτας ἀποδιδούς, ὅτι ἀπελύθη κριθεῖς ἐν Ἀρείῳ πάγῳ μετὰ Ποσειδῶνος διὰ τὸν Ἀλιρροθίου φόνον, Ἀθηνᾶ δὲ, ὅτι ἡ πόλις αὐτῇ ἐπωνόμασται. καὶ τὰ ἐξῆς δέ, φησί, τῆς Ὀμηρικῆς ταύτης ἀσπιδοποιΐας τὰ μετὰ τὰς δύο πόλεις ἀρχαιογονίαν δηλοῦσιν Ἀττικὴν. (η. 539–60) Νειὸς γὰρ εὐρεῖα τρίπολος ἡ περὶ Ἐλευσίνα καὶ Ἀττικὴν. (η. 539–60) Νειὸς γὰρ εὐρεῖα Τριπτόλεμος ἐκεῖ πρότερον ἔσπειρε σῖτον, ὃν καὶ βασιλέα εἶναί φασιν, καθὰ καὶ ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα βασιλέα ἐφιστᾷ τῷ θερισμῷ, εἰπὼν «βασιλεὺς δ' ἐν τοῖσι σιωπῇ σκῆπτρον ἔχων ἐστήκει». καὶ ἄροτρον δὲ ἐκεῖ πρῶτον ὁ Βουζύγης ἔζυξε. διὸ τινες ἐνταῦθα μετὰ τὸ «ἦμων ὀξείας δρεπάνας ἐν χερσὶν ἔχοντες» προσγράφουσι στίχον τοῦτον «καρπὸν Ἐλευσινίης Δημήτερος ἀγλαοδώρου». βοῦς δέ, φησί, ἱερεύεται ἐνταῦθα κατὰ τὸ «βοῦν δ' ἱερεύσαντες μέγαν ἄμφεπον», διότι πρῶτον ἐκεῖ, φασίν, ἔθυσσε βοῦν Θάλων φυγαδευθεῖς. πολλὴ δὲ καὶ σταφυλὴ ἐν τούτοις κατὰ τὸ «σταφυλῆσι μέγα βρίθουσαν ἀλωήν» διὰ τὴν Διονύσου πορείαν. καὶ ὁ ποικίλος δὲ χορὸς ὁ ἐν τῇ ἀσπίδι Ἀριάδνης καὶ Θησέως τοῦ τῶν

Ἀθηναίων βασιλέως ἔχει ἀνάμνησιν. οὐ ταῦτα δὲ μόνον οὕτω συνεβίβασεν ὁ ῥηθεὶς Κερκυραῖος σοφιστής, ἀλλὰ τὰ ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν ὅμοιον σκοπὸν παρείλκυσε, ἦγουν τὸ «ἐν μὲν γαίαν ἔτευξεν, ἐν δὲ θάλασσαν». καὶ αὐτὰ γὰρ τὸν Ἥφαιστον ἐπίτηδές φησιν ἐντυπώσασθαι οἷα φιλαθήναιον, γῆν μὲν διὰ τὸν παῖδα Ἐριχθόνιον, τὸν τῆς Ἀττικῆς βασιλέα, ἐπεὶ αὐτόχθων ὁ Ἐριχθόνιος, θάλασσαν δὲ, ἐφ' ἧς 4.230 οἰκοῦσι καὶ ἧ χαίρουσιν Ἀθηναῖοι, ὧν μέγα ἦν τὸ ἐπὶ τῷ ναυτικῷ αὐχημα. καὶ ταῦτα μὲν οἱ φιλαθήναιοι τόπους ἐγκωμίων τῇ πόλει φιλοτιμούμενοι ἐκ τῆς Ὀμηρικῆς ποιήσεως καὶ που ἐκ τοιούτων συνιστᾶν ἐθέλοντες καὶ τὸ Ἀθηναῖον εἶναι τὸν ποιητὴν, ὃ δὴ τινες ἰστόρησαν. (η. 490–6) Ὅμηρος δὲ καλὰς εἰπὼν τὰς ῥηθείσας πόλεις διὰ τὸ ἐξ ὕλης αὐταῖς τίμιον, καὶ μάλιστα διὰ τὸ τοῦ καμάτου ἔντεχνον, γάμον ἐκφράζει πρῶτον, τὸ καὶ πολιτικώτατον ἔργον καὶ τῇ φύσει φίλον. ὧ συγγενές τι καὶ τὸ τῆς εἰλαπίνης καλόν. καὶ φησιν «ἐν δὲ δύο ποιήσε πόλεις μερόπων ἀνθρώπων, καλὰς. ἐν τῇ μὲν ῥα γάμοι τ' ἔσαν εἰλαπῖναι τε, νύμφας δ' ἐκ θαλάμων δαίδων ὑπολαμπομενάων ἠγίνεον ἀνὰ ἄστῃ, πολὺς δ' ὑμέναιος ὀρώρει· κοῦροι δ' ὀρχηστῆρες ἐδίνεον, ἐν δ' ἄρα τοῖσιν αὐλοὶ φόρμιγγές τε βοὴν ἔχον· αἱ δὲ γυναῖκες ἰστάμεναι θαύμαζον ἐπὶ προθύροισιν ἐκάστη. λαοὶ δ' εἰν ἀγορῇ ἔσαν ἀθρόοι». Καὶ ὄρα τὸ νόημα τοῦτο μέσως ἔχον, οἷα τὰ μὲν φθάσαντα καθιστῶν, ὑπισχνούμενον δὲ τὰ ἐφεξῆς. ἀνύει δὲ τοῦτο ἡ ὁμωνυμία τῆς ἀγορᾶς. εἰ μὲν γὰρ λαοῦ ἀγορὰ ἢ λαοφόρος νοηθεῖη, συμπληροῖ ὁ λόγος τὴν τοῦ γάμου ἔκφρασιν κατασταθεὶς εἰς τοὺς θεατὰς λαοὺς τῆς νυμφαγωγίας, ἣν δηλοῖ διαλελυμένως τὸ νύμφας ἀγινεῖν. εἰ δὲ ἔστιν ἀγορὰ ὁ δημηγορικὸς τόπος, ἄρχεται ἐντεῦθεν ἡ ῥηθησομένη δικανικὴ ἔκφρασις, ἵνα λέγη ὅτι ἐνταῦθα ἐτέρωθί που τῆς ἀσπίδος λαοὶ συνῆλθον δικανικῶς, «ἐνθα δὲ νεῖκος ὀρώρει» καὶ ἐξῆς. (η. 4.231 492) Ὅρα δὲ τὸ «δαίδων ὑπολαμπομενάων», τὸ καὶ ἀρχαῖον καὶ ἀπλοῦν καὶ εὐπόριστον, ὃ καὶ εἰσέτι πολλοῖς ἐπιχωριάζει. αἱ γὰρ διὰ κηρίου ἀνάψεως πομπαὶ τῆς ὕστερον πολυτελείας εὕρημα. [Ἐκπαλαὶ μέντοι δᾶδες ὑπούργουν εἰς φῶτα σπουδαῖα καὶ εἰς αὐτὰς ἑορτάς, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ παρ' Ἀττικοῖς δαδουχεῖν καὶ τῶν παρ' αὐτοῖς δαδούχων, οἱ δοκιμαζόμενοι ἐπεστάτου τὰς δαδουχίας. εἰ δὲ καὶ ἔλαιον ἐκ δάδων ἐπορίζοντο εἰς πυρὸς ἀναψιν, οἷδαςιν οἱ περιτυχόντες.] (η. 493) Ὑμέναιος δὲ γαμήλιος ὠδή. ἐσχημάτισται δὲ τὸ «πολὺς ὑμέναιος ὀρώρει» ὡς τὸ «πολὺς δ' ὀρυμαγδὸς ὀρώρει». ἐρεῖ δὲ καὶ μετ' ὀλίγα «ἐνθα δὲ νεῖκος ὀρώρει» γίνεται δὲ ἡ λέξις ἢ παρὰ τὸ ὑμνεῖν ὡς οἷον ὕμναιός τις, ἢ παρὰ τὸ ὁμοῦ ναίειν τοὺς νυμφίους ὡς οἷον ὁμόναιος, ἢ παρὰ τὸν παρθένειον ὑμένα, ὡς παραδηλοῖ καὶ τὸ «ὑμὴν ὦ, ὑμέναιε ὦ» παρὰ τῷ Κωμικῷ. [Οὗ δὲ διαλέπτου ὑμένος χρῆσις καὶ παρὰ τῷ Δειπνοσοφιστῇ ἐν τῷ «ἐξήλαυνόν τινες τὸν ἄργυρον εἰς ὑμένος ἰδέαν», ἦγουν ἄγαν ἐλαύνοντες. λεπτότατον ἐποίουν ὑμένος δίκην. δῆλον δ' ὅτι κἀνταῦθα ἡ ἔξ πρόθεσις ἐπίτασιν ἐδήλωσεν. καὶ ἄλλως δὲ ὑμέναιος] ἀπὸ Ὑμεναίου, νεανίου τινὸς Ἀργείου, ὃς παραπλέων Ἀθήνας ἔπαυσε βίαν, ἠνλησται Πελασγοὶ ἐπῆγον παρθένους Ἀττικαῖς, αἱ γάμῳ νομίμῳ ὕστερον ἐκδοθεῖσαι ὠδὴν ἦσαν ἐπ' αὐτῷ, ἣν ὁμωνύμως ἐκάλουν ὑμέναιον. καὶ ἐξ αὐτοῦ πᾶς ὁ ἐν γάμῳ ὕμνος ὑμέναιος. Ἔτεροι δὲ περικαλλῆ τινὰ νεανίαν ἱστοροῦσιν Ὑμέναιον πρὸ ὥρας θανόντα, καὶ εἶναί τινα λόγον αὐτοῦ ἐν τοῖς γάμοις, ὃν καλεῖσθαι ὑμέναιον. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «ὑμέναιος ὀρώρει» ἐγράφη οὐχ' ὅτι ἐξηκούετο, ἀλλ' ὅτι τῷ σχήματι τῆς ζωοπλαστίας οὕτως ἐφέκει. τοιοῦτον δὲ καὶ ἐξῆς τὸ «αὐλοὶ βοὴν ἔχον», καὶ τὸ «ἄνδρες ἐνεΐκεον», καὶ «λαοὶ 4.232 ἐπήπυον», καὶ «πάϊς ἄειδε λεπταλὴ φωνῇ», καὶ «βόες ἐπεσεύοντο μυκηθμῷ», καὶ ἕτερα ὅμοια. ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις οὐ φωνὴ ἐξηκούετο, εἰ καὶ ὁ φίλος Ἥφαιστῳ μῦθος οὕτως ἐθέλει, ἀλλ' εἰκασμῷ ἐνέφανε φωνὴν ἢ τῶν ζώων ἀκριβῆς ἐμφέρεια. (η. 494) Τὸ δὲ «ὀρχηστῆρες ἐδίνεον» ἀπὸ δίνου, ὃ ἐστὶ τόνου, ληφθὲν ἄριστα ἔχει, καὶ οὐκ ἔστι καιριωτέραν ἐτέραν λέξιν εὐρεῖν ἐπὶ εἰλήσεων ὀρχηστοῦ. [Εἰ δὲ πρώτης συζυγίας τῶν

περισπωμένων ἐστὶ τὸ ἐδίνεον, ἐξ οὗ τὸ δινεύειν, ἀλλ' ἔστι καὶ τρίτης, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ δινωτοῦ.] (η. 495) Ἐν δὲ τῷ «αὐλοὶ φόρμιγγές τε» φασὶν οἱ παλαιοί, ὡς οὐδαμοῦ αὐλοὶ παρ' Ἑλλήσιν. εἰ δὲ καὶ Ἀθηναῖς εὐρημα ὁ αὐλός, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη, ἀλλ' αὕτη πάλιν Ἀθηναῖα κατὰ τὸν τοῦ Φιλοστράτου λόγον χρησαμένη κατέρριψε τὸ εὐρεθέν, ἐπειδὴ τῷ φυσήματι συγγέειν εἶχε τὸ τοῦ προσώπου κάλλος αὐτῆ καὶ ἀπαχρειοῦν. Γίνεται δὲ αὐλός ἀπὸ τοῦ αὐεῖν, ὃ ἔστι βοᾶν, οὗ παρώνυμος ὁ αὐλών, ἐπιμήκης αὐτὸς καὶ παραμήκης τόπος, ὅθεν καὶ διάυλος καὶ αὐλός κατὰ Πausανίαν τὸ στάδιον. Αἰσχύλος δὲ φησὶ καὶ τὴν τάφρον αὐλώνα, ἔνθα καὶ φιμοὺς λέγει αὐλωτούς, διὰ τὸ κώδωνας, φησί, προσῆφθαι αὐτοῖς, οἷς ἐμφυσῶντες οἱ ἵπποι ὡς φωνὴν σάλπιγγος προΐεντο. γράφει οὖν οὕτως «ὃς εἶχε πώλους τέτταρας ζυγηφόρους φιμοῖσιν αὐλωτοῖσιν ἐστομωμένας». ὅτι δὲ τῷ αὐλῷ καὶ ἡ αὐλαξ παρωνόμασται, δῆλον ἐκ τῶν παλαιῶν, [παρ' οἷς φέρεται περὶ αὐλῶν καὶ ταῦτα. Παλαιὸν ὁ αὐλός καὶ πολυειδὲς καὶ ὡς ἐπὶ πολὺ καλάμιος. 4.233 παρὰ γοῦν Ἀλεξανδρεῦσιν ἦν μόναυλος κάλαμος, Ὀσίριδος, φασὶν, εὐρημα, καλούμενος τιτύρινος τοῖς ἐν Ἰταλίᾳ Δωριεῦσιν, εἶτ' οὖν σατυρικός. τίτυροι γὰρ Δωρικῶς οἱ σάτυροι. ὁ δὲ μόναυλος καὶ καλαμαύλης, φασί, καὶ ραπταύλης ἐλέγετο. ἦν δὲ τις καὶ πλαγίαυλος, ὅθεν ἡ κοινὴ γλῶσσα τὸ πλαγιαυλίζειν εἴληφε. Ξενοφῶν δὲ ἱστορεῖ γιγγραῖνους αὐλοὺς σπιθαμιαίους παρὰ Φοῖνιξιν ὄξυ καὶ γοερὸν φθεγγομένους, οἷς καὶ Κᾶρες ἐχρῶντο. ἡ δὲ χρῆσις τοῖς γίγγροις ἐκ τῶν περὶ Ἄδωνιν θρήνων, ὃν Γίγγρην ἐκάλουσαν οἱ Φοῖνικες. ἐλέγετο δὲ τις αὐλός καὶ μάγαδις ὁ καὶ παλαιομάγαδις, ὄξυν ἅμα καὶ βαρὺν φθόγγον ἐπιδεικνύμενος. ὅτι δὲ καὶ λῶτινοι αὐλοὶ ἀπὸ ξύλου ἦσαν Λιβυκοῦ καλουμένου λωτοῦ, λεγόμενοι φώτιγγες ὑπὸ Ἀλεξανδρέων. ὅθεν καὶ τὸ «φωτίγγια καὶ μοναύλια, κώμων οὐ πολέμων ὄργανα», καὶ ὅτι ἀνετρήθησαν καὶ ἐλεφάντινοι αὐλοὶ παρὰ Φοῖνιξιν, καὶ ὅτι καὶ νεβροῦ κῶλα ἐποίουν αὐλοὺς, οἱ Θηβαίων ἦσαν εὐρημα τῶν κατ' Αἴγυπτον ἴσως, ἐπεὶ καὶ Ἰόβας ὁ τοῦτο ἱστορῶν Λίβυς ἦν, καὶ ὅτι καὶ ὑδραυλὶς ἦν μουσικὸν ὄργανον εὐρημα, φασί, Κτησιβίου, κουρέως Ἀλεξανδρέως, ἦν ὁ ἐρμηνεύων Ἀθήναιος ἐμπνευστήν λέγει, φάμενος καὶ ὅτι τὸ ὑδραυλικὸν ὄργανον κατὰ κλεψύδραν ἐστίν, ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω.] (η. 495) Τὸ δὲ «βοὴν ἔχον» ἀντὶ τοῦ ἐβόων, θαυμασίως πέφρασται, καὶ ἔστι δοκιμάσαι, ὡς οὐδὲν ῥῆμα ἐπαχθὲν αὐτὸ καθ' αὐτό, οἷον αὐτὸ δὴ τὸ ἐβόων ἢ ἤχουν ἢ ἤϊδον ἢ ἄλλο τι, κάλλιον ἐκφωνηθήσεται τοῦ «αὐλοὶ φόρμιγγές τε βοὴν ἔχον». Καὶ ὅρα ὡς καὶ μελικοῖς ὄργανοις ἡ βοὴ ἐπιλέγεται. [Ἦν δὲ ὄργάνων, τῶν κατὰ μοῦσαν δηλαδὴ καὶ μέλος, οὐ μόνον διάφορα εἶδη ἔστιν εἰπεῖν, ἀλλὰ καὶ ἔκφυλα κατὰ τὸν Ἀθήναιον, ἐν οἷς καὶ πηκτίδες καὶ μαγαδίδες καὶ σκινδαψοὶ καὶ 4.234 πανδοῦρα, ἦν κατεσκευάζον, φασί, Τρωγλοδύται ἐκ τῆς κατὰ θάλασσαν φυομένης δάφνης. Ὅτι δὲ τοῦ εἰρημένου αὐλοῦ ὑποκοριστικὸν ἐστὶν ὁ αὐλίσκος, καὶ ὅτι καὶ αὐλός αἵματος λέγεται πού καθ' ὁμοιότητα μεταφορικῶς, καὶ ὅτι ἐκεῖθεν παρὰ Σοφοκλεῖ μὲν βοὴ πάραυλος ἢ ἐξισουμένη αὐλῷ ἢ κατὰ θρηνηωδῖαν ἢ διὰ τὸ τρανές, παρ' ἐτέρω δὲ τινι μέλος πάραυλον τὸ ἀπωδόν, κατὰ τὸ «ὑπὸ ἐμφύτου γαστριμαργίας καὶ ἠδυλογίας ἀναπέμπει μέλη πάραυλα» οὐκ ἂν εἴη περιττὸν ἐνταυθοῖ παραπεπῆχθαι.] (η. 496) Τὸ δὲ «αἰ γυναῖκες ἐκάστη» ἀστειότερον τοῦ γυναικῶν ἐκάστη, ἔστι δὲ Ἀττικόν. (η. 497–508) Ὅτι τὴν προσεχῶς ῥηθεῖσαν δικηγορίαν ἐκφράζων ὁ ποιητὴς φησὶν «ἐνθα δὲ νεῖκος ὀρώρει», ὡς καὶ προεγράφη, «δύο δ' ἄνδρες ἐνεΐκεον εἵνεκα ποινῆς ἀνδρὸς ἀποφθιμένου· ὃ μὲν εὔχετο πάντ' ἀποδοῦναι δήμῳ πιφάυσκων, ὃ δ' ἀναίνετο μηδὲν ἐλέσθαι· ἄμφω δ' ἴεσθην ἐπὶ ἴστορι πείραρ ἐλέσθαι. λαοὶ δ' ἀμφοτέροισιν ἐπήτυον ἀμφὶς ἀρωγοί. κήρυκες δ' ἄρα λαὸν ἐρήτυον. οἱ δὲ γέροντες εἴατ' ἐπὶ ξεστοῖσι λίθοις ἱερῷ ἐνὶ κύκλῳ. σκῆπτρα δὲ κηρύκων ἐν χέρσ' ἔχον ἠεροφώνων. τοῖσιν ἔπειτ' ἤϊσσον, ἀμοιβηδὶς δ' ἐδίκάζον. κείτο δ' ἄρ ἐν μέσσοισι δύο χρυσοῖο τάλαντα τῷ δόμεν, ὃς μετὰ τοῖσι δίκην ἰθύντατα εἴποι». Καὶ ὅρα δικαστηρίου παλαιοῦ διάθεσιν.

θρόνοι τε γὰρ κεῖνται λίθινοι τοῖς ἀθροιζομένοις, ὅπερ οὐκ ἐν δικαστηρίοις μόνον, ἀλλὰ καὶ ὅλως ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ ταῖς θέαις ἦν, καὶ γέροντες δικάζοντες. Γέροντες δὲ ἢ τῷ χρόνῳ, οἱ συνέσει καὶ πολυπειρία πραγμάτων προέχουσιν, ἢ καὶ ἀπλῶς ἄλλως ἔντιμοι, κἂν μὴ τῇ ἡλικίᾳ γέροντες εἶεν. Καὶ σκῆπτρα δὲ οὐ μόνον βασιλεῦσιν, ἀλλὰ καὶ δικασπόλοις, ἔστι γὰρ τὸ σκῆπτρον οὐ μόνον βασιλείας, ἀλλὰ καὶ θέμιδος σύμβολον, ὡς καὶ ἐν τῇ ἁ' ῥαψωδίᾳ εἴρηται. ὁ δὲ τόπος τοῦ δικαστηρίου κύκλος διὰ τὸ πολυχώρητον τοῦ τοιοῦτου σχήματος, ὅθεν καὶ Σοφοκλῆς «κυκλόεντα θρόνον ἀγορᾶς» λέγει. καὶ κήρυκες δ' ἐνταῦθα, οἷς ἔργον κηρύσσειν τε εἰς ἀγορὴν καὶ κατασιγάειν θορυβοῦντα ὄχλον, ὡς πολλαχοῦ δηλοῦται, καὶ τὰ σκῆπτρα δέ, ὡσπερ τὰ τῶν βασιλέων, οὕτω καὶ τὰ τῶν 4.235 δικαστῶν, τέως μὲν ἔχειν, ἐν καιρῷ δὲ χειρίζειν αὐτοῖς. καὶ οἱ δικασταὶ δὲ σκῆπτροις ἀΐσσουσιν, ὡς τὰ σκῆπτρα τοῖς λόγοις συνδιαφέροντες. οὐπὼ γὰρ ἀνέδην χειρας ἐκίνουν. ἐσχημάτιζον οὖν τοῖς σκῆπτροις, ὡς καὶ ἡμεῖς χειρονομοῦμεν πολλάκις ἐν τῷ λέγειν. Ὀδυσσεὺς οὖν ἐπεὶ δημηγορῶν ποτε ἀκίνητον εἶχε τὸ σκῆπτρον, ἀμαθίας δόξαν ὑπέβαλε τοῖς Τρωσὶ καὶ ζάκοτος ἔδοξε. Κεῖται δὲ καὶ μισθός, ὡς προερρέθη, δικαστῆ τὰ δύο τοῦ χρυσοῦ τάλαντα δικαιοκρισίας ἄθλον, ἐπὶ δικαιοσύνην προκαλούμενα. εἰ μὴ τι ἄρα ἢ τῷ τεχνικῶς δημηγορήσαντι δικηγόρῳ κεῖνται μισθός κατὰ τοὺς παλαιούς, ἢ τῶν δικαζομένων τῷ μὴ ψευσαμένῳ, ὡς προστιμωθέντος τοῦ ψευσαμένου. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ἄλλη τις ἦν ἐν τοῖς τοιοῦτοις δόσις χρημάτων. καὶ ἐλέγετο τὰ τοιαῦτα χρήματα ὑποφόνια, διδόμενα τοῖς φόνου κατηγοροῦσιν, ἵνα μὴ ἐπεξέλθωσι. καὶ ταῦτα μὲν, ὡς ἐν ἐπιτόμῳ, δικαστηρίου παλαιοῦ διάθεσις, ἦν δὲ παλαιὸν ἔθος καὶ τὸ ποινὴν ἔστιν ὅτε δίδοσθαι ὑπὲρ φόνου καὶ μὴ ἀνάγκην εἶναι φεύγειν ἀεὶ τὴν πατρίδα τὸν πεφονευκότα. ἔφη γὰρ «δύο ἄνδρες ἐνείκεον εἵνεκα ποινῆς ἀνδρὸς ἀποφθιμένου». καὶ ἔστιν ἐνταῦθα μάλιστα κυρία λέξις ἢ ἐπὶ φόνῳ ποινή, ἐκ τοῦ φόνου γινομένη. (η. 499 ς.) Καὶ «ὃ μὲν, φησὶν, «ἠϋχέτο πάντ' ἀποδοῦναι», ἤγουν χρεωστικῶς δοῦναι, χρέος γὰρ τι καὶ ἡ ποινή. ὁ δὲ ἀπαιτῶν τὴν ποινὴν ἔλεγε μηδὲν ἐλέσθαι. (η. 498) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «νεῖκεον εἵνεκα ποινῆς» διασαφητικόν ἐστι τοῦ «νεῖκος ὀρώρει», ὅπερ οὐ μόνον μάχην δηλοῖ, ἀλλὰ καὶ ἕτερα εἶδη στάσεων. (η. 500) Τὸ δὲ «δήμῳ πιφάυσκων» ὡς ἐν δημοκρατίᾳ τὴν δίκην ὑποτίθεται λέγεσθαι, ὅποια καὶ ἡ τῶν Ἀθηναίων πολιτεία. (η. 501) 4.236 Ἰστωρ δὲ ἢ ὁ μάρτυς παρὰ τὸ εἰδέναι, ἐφ' οὗ καὶ ὁ ἴδρις, καὶ παρὰ τὸ ἴσημι, τὸ γινώσκω, ἵνα δηλοῖ τὸν ἐπιστήμονα μάρτυρα. ἢ ὁ κριτῆς διὰ τὸ ἐπίστασθαι καὶ αὐτός. Τὸ δὲ «πεῖραρ ἐλέσθαι» ἀρετὴν δηλοῖ καὶ μάρτυρος καὶ κριτοῦ ἀγαθοῦ, οἱ πέρας οἶδασι τιθέναι τοῖς πράγμασιν. Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ Ὀμηρικὸς ἴστωρ καὶ ἰδύος ἐλέγετο παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἐν διαφορομένη γραφῇ. Πausanias γοῦν ἐν οἷς ἔγραψε κατὰ στοιχεῖον, ἐν μὲν τῷ ἔ στοιχεῖῳ γράφει εἰδύοι· μάρτυρες, ἐν δὲ τῷ ἰ ιδύους· μάρτυρας, συνίστορας. δῆλον δὲ ὅτι ὁ συνίστωρ σύστοιχόν ἐστι τῷ ἴστορι. εἰ δὲ διαφορεῖ τὴν γραφὴν καὶ αὐτός, καινὸν οὐδέν. ὅτι δὲ ἰδύους καὶ Δράκων καὶ Σόλων τοὺς μάρτυράς φησιν, Αἴλιος Διονύσιος ἴστορεῖ. (η. 502) Οἱ δὲ ἀμφοτέρωθεν ἐπηπύοντες ἀρωγοὶ λαοὶ δικηγόροι, ὡς εἰκός, εἰσιν ἢ καὶ κοινὸς ὄχλος, ὅποια τὰ τῶν δημοκρατουμένων. [Κάλλους δὲ ποιητικοῦ παρίσωσις τὸ «ἐπήπυον» καὶ τὸ «ἐρήτυον».] (η. 504) Ξεστοὶ δὲ λίθοι οἱ χειρόκμητοι καὶ μὴ εἰκῆ κείμενοι ἢ οἱ εὔξεστοι. λέγοντο δ' ἂν οἱ τοιοῦτοι θῶκοι καὶ ἐλαίῳ στίλβειν διὰ τὸ εὖ ἐξέσθαι. Ἱερὸς δὲ κύκλος ὁ τῆς ἀγορᾶς διὰ τὴν ἐν αὐτῇ θέμιν καὶ δίκην, ὧν ἱερὸν τι ὁ τοιοῦτος εἶναι κύκλος δηλοῖ. συντελεῖν δὲ τι ἐνταῦθα φανεῖται καὶ τὸ «ἱράων προπάροιθε καθήμενοι», ὃ ἐν τοῖς ἐξῆς κεῖται. ὅτι δὲ κυκλοτερὴς ἡ ἀγορά, ἐν ἣ καὶ ἡ βουλή, δῆλον καὶ ἐκ τοῦ «ὀλιγάκις ἄστου κάγορᾶς χραίνων κύκλον». (η. 505) Τὸ δὲ «σκῆπτρα κηρύκων ἐν χερσὶν ἔχον» στρυφνῶς πέφρασαι. χρή μὲν γὰρ σκῆπτρα ἔχειν τοὺς δικαστάς. καθήμενοι δὲ πάντως οὐκ ἔχουσιν. ἀΐσσοντες γὰρ, ὅ ἐστιν ἀνιστάμενοι, κρατοῦσιν αὐτά. ἔχουσιν οὖν τὰ τούτων σκῆπτρα περιστώτες οἱ

κήρυκες. εἰ τοῖνυν οἱ κήρυκες τὰ ἐκείνων ἀναγκαίως ἐστῶτες κρατοῦσιν, ἔχουσιν ἄρα οἱ δικασταὶ τὰ σφῶν σκῆπτρα ἐν χερσὶ κηρύκων. καὶ δῆλον ὡς ἄλλως μὲν ἔχουσιν αὐτὰ ἐστηκότες, κρατοῦσι γὰρ αὐτοὶ χειριζόμενοι, ἄλλως δὲ ἔχουσι τὰ τοιαῦτα ἐν χερσὶ κηρύκων. κέκτηνται γὰρ ὡς οἰκεῖα ὄντα. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ σκῆπτρα ἔχειν ὁ σκηπτουῖχος σύγκει 4.237 ται, ἀποδραμόντος τοῦ ῥ δια καλλιφωνίαν. εἶεν δ' ἂν σκηπτουῖχοι οὐχ' οἱ κήρυκες, εἰ καὶ ἔχουσι σκῆπτρα δικαστικά, οἱ δικασταὶ δὲ μάλιστα συνήθως λέγοντ' ἂν σκηπτουχεῖν κατὰ τὸ «σκηπτουῖχοι βασιλῆης». ὅτι δὲ βασιλεῖς καὶ οἱ δικασταί, δηλοῖ καὶ Ἡσίοδος ἐν τῷ «ᾧδ' αἶνον βασιλεῦσ' ἐρέω». Ἡεροφώνους δὲ κήρυκας Ὅμηρος κἀνταῦθα εἰπὼν τὸν κατὰ Ζήνωνα τῆς φωνῆς ὄρον προῦπέβαλεν, εἰπόντα «φωνή ἐστὶν ἀήρ πεπληγμένος». (η. 506) Ἐν δὲ τῷ «ἔπειτα ἤϊσσον» ἀργὸν τὸ «ἔπειτα» καθ' ὁμοιότητα τοῦ δή. οὐ γὰρ δύναται οὐδ' ἐνταῦθα τὸ μετὰ ταῦτα δηλοῦν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐν τοῖς Αἰλίου Διονυσίου φέρεται καὶ ὡς Ἀττικά μὲν τὸ εἶτα καὶ ἔπειτα. τὸ δὲ εἶτεν, φησί, καὶ ἔπειτεν Ἰακά. διό, φησί, καὶ παρ' Ἡροδότῳ κεῖνται. Τὸ δὲ «ἀμοιβαδὶς δ' ἐδίκαζον» ἀντὶ τοῦ ἐναλλάξ, πρῶτον ἀνιστάμενος οὗτος, εἶτα ἐκεῖνος, μεθ' οὗς ἄλλος, ἢ ἀμοιβαδὶς ἀντὶ τοῦ κατὰ λαχμόν τινα καὶ κλῆρον ἄλλοτε ἄλλος, ὡς ἐν τῷ κατ' Ἀθήνας δήμῳ ἐγίνοντο, καθὰ δηλοῖ καὶ ὁ τῶν Ἀττικῶν ἐθῶν διδάσκαλος Κωμικός. (η. 508) Τὸ δὲ «ἰθύντατα» ὡς ἐκ τοῦ ἰθύνω ἔχει τὸ ἀμετάβολον. ἄλλως γὰρ ἐκ τοῦ ἰθύς ἰθύτατα ὠφείλει εἶναι καθ' ὁμοιότητα τοῦ εὐθύς εὐθύτατος καὶ τῶν ὁμοίων. (η. 509–33) Ὅτι τὴν εἰρηνεύουσαν πόλιν φράσας, ὡς ἐρρέθη, ὁ ποιητὴς τὰ περὶ τῆς δευτέρας οὕτω φράζει «τὴν δ' ἐτέρην πόλιν ἀμφὶ δύο στρατοῖ εἶατο λαῶν, τεύχεσι λαμπόμενοι. δίχα δὲ σφισιν ἦνδανε βουλή, ἢ διαπραθέειν ἢ ἀνδιχα πάντα δάσασθαι κτῆσιν, ὅσῃν πτολίεθρον ἐπήρατον ἐντὸς ἔεργεν. οἱ δ' οὐ 4.238 πω πείθοντο, λόχῳ δ' ὑπεθωρήσοντο. τεῖχος μὲν ῥ' ἄλοχοί τε φίλοι καὶ νήπια τέκνα ρύατ' ἐφεσταότες, μετὰ δ' ἄνδρες, οὗς ἔχε γῆρας. οἱ δ' ἴσαν' ἦρχε δ' ἄρα σφιν Ἄρης καὶ Παλλὰς Ἀθήνη, ἄμφω χρυσεῖω, χρύσεια δὲ εἶματα ἔσθην, καλῶ καὶ μεγάλῳ, σὺν τεύχεσιν, ὡς τε θεῶ περ ἀμφὶς ἀριζήλω· λαοὶ δ' ὑπ' ὀλίζονες ἦσαν. οἱ δ' ὅτε δή ῥ' ἴκανον, ὅθι σφισιν εἶκε λοχῆσαι ἐν ποταμῷ, ὅθι τ' ἀρδμὸς ἔην πάντεσσι βοτοῖσιν, ἔνθ' ἄρα τοί γε ἴζοντ' εἰλυμένοι αἶθοπι χαλκῷ. τοῖσι δ' ἔπειτ' ἀπάνευθε δύο σκοποὶ εἶατο λαῶν δέγμενοι, ὁππότε μῆλα ἰδοῖατο καὶ ἔλικας βοῦς. οἱ δὲ τάχα προγένοντο, δύο δ' ἄμ' ἔποντο νομῆες τερπόμενοι σύριγξι, δόλον δ' οὐ τι προνόησαν. οἱ μὲν προῖδόντες ἐπέδραμον, ᾧκα δ' ἔπειτα τάμνοντ' ἀμφὶ βοῶν ἀγέλας καὶ πῶεα καλὰ ἀργεννῶν οἴων, κτεῖνον δ' ἐπὶ μηλοβητῆρας. οἱ δ' ὡς οὖν ἐπύθοντο πολὺν κέλαδον παρὰ βουσὶν ἰράων προπάροιθε καθήμενοι, αὐτίκ' ἐφ' ἵππων βάντες ἀερσιπόδων μετεκίαθον, αἶψα δ' ἴκοντο. στησάμενοι δ' ἐμάχοντο μάχην ποταμοῖο παρ' ὄχθας», ἣν καὶ ἐκφράζει εὐθύς ἐν στίχοις ἐπτά, οἱ ἐφεξῆς δηλωθήσονται. Ἰστέον δὲ ὅτι δύο στρατοὺς ἐνταῦθά τινες μὲν μᾶ πόλει καὶ ἀμφοτέρους ἐπελθόντας φασίν, ὡς προερρέθη νοεῖν ὁ Κερκυραῖος σοφός, ἕτεροι δὲ τὸν μὲν ἕνα πολέμιον πάνυ τοῖς ἐν τῇ πόλει, τὸν δὲ ἕτερον οὐ λίαν τοιοῦτον. τὸ δὲ ὅλον εἰπεῖν, πάνυ τετάρακται ἢ τοιαύτη ὅλη ἔννοια, καὶ διόλου ἔχει τὴν ἀμφιβολίαν, ὡς δεικνύουσιν οἱ παλαιοί, δεξιώτατα συμβιβάζοντες τὰς διαφόρους ἐννοίας. Καὶ σημείωσαι καὶ τὸν τόπον τοῦτον μάλιστα, εἶπερ τινὰ ἄλλον, εἰς ἀμφιβολίας παράδειγμα. φαίνεται γὰρ ἐνταῦθα μία μὲν ἔννοια τοιαύτη τις, ὡς οἱ μὲν πολέμιοι ἐζήτουν δάσασθαι τὰ τῆς πόλεως, εἰ μὴ βούλονται οἱ πολῖται πορθηθῆναι. αὐτοὶ μὲντοι οὐκ ἐπέθοντο, ἀλλ' ἠτοιμάζοντο εἰς λόχον καὶ τὸ τεῖχος τῇ ἀχρήστῳ ἡλικίᾳ φυλάσσειν ἐπιτρέψαντες καὶ ἀφικόμενοι εἰς τὸν ποταμόν, ὅπου ἠρδεύοντο τὰ βοτὰ, ἐκρύπτοντο καθίσαντες δύο σκοποὺς κατὰ τῆς ἤδη γενομένης λείας τῶν πολεμίων. καὶ οἱ πολέμιοι ἦλθον. δύο δὲ ἦσαν ποιμένες αὐτοῖς, τὰ ληϊσθέντα μὲν ζῶα ποιμαίνοντες, τὸν λόχον δὲ οὐ προῖδόμενοι. ἐπιδραμόντων δὲ τῶν πολιτῶν τοῖς ποιμνίοις, πυθόμενοι οἱ πολέμιοι ἐν ὄσῳ ἔτι ἐβουλεύοντο, αὐτίκα

ἐφ' ἵππων βάντες ἰστώσι μάχην παρὰ τῷ ποταμῷ. καὶ αὕτη μὲν μία ἔννοια τοῦ κατὰ τὴν 4.239 δευτέραν πόλιν χωρίου. Ἐτέρα δέ τις τοιαύτη, ὡς οἱ μὲν πολέμιοι ἐβούλοντο τὰ σφίσιν, ὡς ἐρρέθη, δοκοῦντα περὶ τῆς πόλεως. τῶν δὲ πολιτῶν μὴ πειθομένων λόχῳ ὑπεθωρήσοντο οἱ ἀντίμαχοι παρὰ τῷ ποταμῷ καὶ ἐκάθισαν σκοπούς, προσδεχόμενοι τὰ ζῶα τῶν πολιτῶν, πότε ἂν ἔλθωσι πίομενα, τῶν δὲ ἐλθόντων ἀγνοία τοῦ λόχου ἐπιδραμόντες οἱ πολέμιοι τὰ τε ζῶα ἔταμνον καὶ τοὺς νέμοντας ἐκτεῖνον, οἱ δὲ πολῖται βουλευόμενοι μὲν, μαθόντες δὲ ταῦτα, βοηθοῦσι τὴν ταχίστην, καὶ μάχη γίνεται. αὕτη καὶ ἡ δευτέρα ἔννοια. Ἡ δὲ τρίτη ὡδέ πως ἔχει. διχῆ τοῖς πολεμίοις στρατοῖς ἦνδανε βουλή, τοῖς μὲν πορθῆσαι τὴν πόλιν, τοῖς δὲ ἀφεῖναι μὲν ἀπόρθητον, μερίσασθαι δὲ τὰ ἐκείνης ἐκ συμβάσεως κοινῆς. ἐπεὶ δὲ ὁ εἷς στρατὸς οὐκ ἐπέιθετο τοῖς τοῦ ἑτέρου, γίνεται λόχος, καὶ ἡ μὲν πόλις φυλάσσεται, καὶ ὁ τῆς πόλεως στρατὸς ἔξεισιν, ὡς εἰκός, κατὰ τὸ σιωπώμενον. τῶν δὲ δύο ἐκείνων στρατῶν ὁ ἕτερος λοχῶσι παρὰ τῷ ποταμῷ κατὰ τῶν συστρατευσαμένων καὶ ληΐζονται τὰ ἐκείνων, πρότεροι ἐπιδραμόντες, οἱ δὲ πυθόμενοι ἀνθορμῶσι. καὶ οὕτω δηλαδὴ μένει ἀπαθῆς ἡ πόλις, ὡς τῶν δύο στρατῶν ἐκπολεμωθέντων ἑαυτοῖς. Σημεῖωσαι οὖν ὅπως ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα στρυφνῶς γράψας καὶ δεινῶσας τὴν φράσιν ταῖς συχναῖς ἀντωνυμίαις, τῷ «οἱ μὲν» καὶ «οἱ δέ» καὶ τοῖς ὁμοίοις, εἰς ἀσάφειαν τὸν λόγον περιήγαγεν, ὡς ἐντεῦθεν τὸ χωρίον τοῦτο μερισθῆναι εἰς τριπλῆν ἔννοιαν. (η. 511) Ὅρα δὲ ὅτι τὸ «πάντα δάσσασθαι» ἠρμήνευσεν εἰπὼν· κτῆσιν ὅση τις ἦν ἔσω. ἦν καὶ ἐπήρατον λέγει, οὐχ' ὅτι νῦν ἐν τῷ δαιδάλματι τοιαύτη φαίνεται, ἀλλ' ὅτι πραγματικῶς τοιαύτην εἶναι χρὴ τὴν μερισθησομένην κτῆσιν. ἴσως δὲ τοῦ πτολιέθρου μᾶλλον ἐπίθετόν ἐστι τὸ ἐπήρατον διὰ τὸ χρυσέας ὕλης εἶναι. (η. 512) Ἐέργειν δὲ καὶ νῦν τὸ συγκλείειν, ἦτοι περιέχειν. (η. 513) Τὸ δὲ «οὐ πω πείθοντο» οὐκ ἐξ ἀνάγκης χρονικῶς ἐρρέθη ὡς μελλόντων ὕστερον πεισθῆναι, ἀλλὰ δύναται νοεῖσθαι ἀπλῶς καὶ ἀντὶ τοῦ οὐκ ἐπέιθοντο, ὡς που καὶ ἀλλαχοῦ κεῖται τὸ «ἐπεὶ οὐ πω πάντες ὁμοῖοι». καίρια δὲ πάρισα ἐν ἐνὶ στίχῳ τὸ «πέιθοντο» καὶ 4.240 «ὑπεθωρήσοντο». Ἔστι δὲ τὸ «ὑπεθωρήσοντο» ἀντὶ τοῦ κρύφα καὶ δολίως ὠπλίζοντο. δόλος γάρ τις ὁ λόχος. διὸ καὶ φησι «δόλον δ' οὐ τι προνόησαν». διὸ καὶ ἴζονται οἱ λοχῶντες, καὶ λόχον καθίζειν λέγεται ὁ λοχαγός. καὶ ἔστιν οἰκεῖον ἐπὶ δολιευομένων εἰπεῖν τὸ «οἱ δ' οὐ πω πείθοντο, λόχῳ δ' ὑπεθωρήσοντο». ἔχει δὲ τινα ὁμοιότητα πρὸς τὸ ὑπεθωρήσοντο καὶ τὸ ὑφαιρεῖν καὶ τὸ ὑφελέσθαι, ἃ καὶ αὐτὰ δόλον δηλοῖ, κλεπτικὸν μέντοι ἐκεῖνα. (η. 514) Ἐν δὲ τῷ «τείχος μὲν ἄλοχοί τε» καὶ ἐξῆς, ἐμφαίνεται δεῖν μηδὲ τὰς γυναῖκας τῶν πολεμικῶν ἔργων ἀμαθεῖς ἀφεῖσθαι, καὶ τὰ νήπια δὲ ὡς οἷόν τε πωλοδαμνεῖν εἰς τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος κινδύνους, καὶ ἔστι ταῦτα τῶν ἐπὶ Ἐκτορος προρρηθέντων προμηθέστερα καὶ γενναιότερα. ὁ μὲν γὰρ ἐν τῇ θ' ῥαψωδίᾳ παῖδας πρωθήβας καὶ πολιοκροτάφους γέροντας κελεύει περὶ τὸ ἄστυ λέξασθαι, τὰς δὲ γυναῖκας ἐν μεγάροις πῦρ καίειν καὶ φυλάσσειν. ὁ δὲ ὄπλοποιὸς οὗτος πρὸς τοῖς πρεσβυτέροις καὶ τὰς ἀλόχους καὶ τὰ νήπια τῷ τείχει πρὸς φυλακὴν ἐφιστᾷ, διδάσκων μὴ ὀκνεῖν μηδὲ τὰς γυναῖκας, ἀλλ' ἀνδρεῖα ἔστιν οὗ ἐπιτηδεύματα καθηκόντως παιδεύεσθαι, ὅποια τις καὶ ἡ Ἀνδρομάχη, καὶ τοὺς παῖδας δὲ ἐκ νηπίων ὡς οἷόν τε συνεθίζειν πόνων τοῖς τεκοῦσι κοινωνεῖν. Πλάτων οὖν ἐν Νόμοις ἀξιῶν καὶ γυναῖκας γυμνάζεσθαι τὰ πολεμικὰ παρ' Ὀμήρου τὴν ὑποθήκην ἔχει μαθῶν. καὶ Σαυροματῶν δὲ αἱ γυναῖκες ἀνδρεῖαν ἐνδύσαι στολὴν πολεμοῦσιν. ἔστι καὶ τὰς Ἀμαζόνας εἰς συγκρότησιν τοῦ λόγου παραλαβεῖν, Ῥοδογούνην δὲ τινα καὶ Ἀταλάντην καὶ ἦτις ἄλλη τῶν καθέκαστα γυνὴ ἀνδρεία, περιττὸν ἰστορεῖν. ὅλως γάρ, ἐπειδὴ τοῖς παιδουργοῖς μορίοις ἀνήρ διενηνόχατος καὶ γυνή, τῇ φύσει δὲ οὐδέν, οὐκ ἀπεικὸς ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἀμφοτέρους εὐδοκιμεῖν. (η. 515) Τὸ δὲ ῥύειν ἢ ῥύεσθαι νῦν μὲν συνήθως 4.241 Ὀμήρῳ ἐπὶ τοῦ φυλάσσειν τίθεται. Πausanias δὲ καὶ ἐπὶ θυσίας κείσθαι τὴν λέξιν λέγει, ὅθεν καὶ

ἀναρρύνει φησὶ τὸ θύειν, καὶ ἡ θυσία ἀναρρυσίς, δηλὸν δὲ ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ ἔλκειν ἡ λέξις λέγεται, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ ῥυστάζειν ἀπ' αὐτοῦ γεγονός. τοῦτο δὲ τοῦ ἕ- πλεονάσαντος ἐρύειν λέγεται. καὶ ἴσως ἀπὸ τοῦ ῥύειν, τὸ ἐλκύειν, καὶ ἀναρρυσίς ἡ θυσία, ὡσπερ ἀπὸ τοῦ ἐρύειν τὸ ἀνερύειν γίνεται. [Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ ἐρύω γίνεσθαι δοκεῖ καὶ τὸ ἀρύω τροπῇ τοῦ ἕ εἰς ἕ-α κατὰ τὸ Ἄρτεμις Ἄρταμις. ἐκ δὲ τοῦ ἀρύειν καὶ ὁ παρὰ τῷ Κωμικῷ ἀρύβαλλος καὶ ἡ ἀρύταινα καὶ ἀρύστιχοι καὶ ἀρυσάνας καὶ ἀρυστήρες.] Τὸ δὲ «ἐφεσταότες» συγκείμενον μὲν τῷ «νήπια τέκνα» καινόςχημόν ἐστι, συνταχθὲν δὲ τοῖς ἐφεξῆς κοινόν ἐστι, ἵνα ἢ «ἐφεσταότες μετὰ δ' ἀνέρες, οὓς ἔχε γῆρας», ἤγουν ῥύατο τῆς πόλεως τὸ τεῖχος, ἐφεστῶτες καὶ οἱ ἔξωροι, οἳ οὐκ ἂν εὐφυῶς ἔχειν γῆρας ῥηθεῖεν, ἀλλ' ἔχεσθαι ὑπὸ γῆρας κατὰ τὸν ποιητὴν, ὡς οἶά τινες πεδῆται ἢ αἰχμάλωτοι. Καὶ ὄρα τὸ «οὓς ἔχε γῆρας», περιφρασθὲν ἀντὶ τοῦ γέροντες. καὶ 4.242 ἄλλως δὲ σαφέστερον εἰπεῖν περὶ τοῦ «ῥύατ' ἐφεσταότες», τινὲς μὲν συμβιβάζουσι τελείαν στίζοντες εἰς τὸ «ῥύατο», εἶτα ἐπάγοντες τὸ «σὺν δὲ αὐτοῖς», ὡς ἐρρέθη, ἐστῶτες καὶ οἱ γέροντες. Ἔτεροι δὲ φασιν Ἀλκμανικῶ ἔοικέναι σχήματι. προαποδέδοται γὰρ τὸ «ἐφεσταότες» ἀρσενικὸν ὄνομα, πρὶν εἶπη τὸ «ἀνέρες», οἷόν τι καὶ τὸ «Πυριφλεγέθων τε ῥέουσι Κωκυτός τε», καὶ «ἐὰν Ἄρης ἄρχωσι μάχης καὶ Φοῖβος». καὶ ἐν τούτοις γὰρ ἡ μετοχὴ προεκπεφώνηται, ἦν ἔδει ἐπάγεσθαι. Ἄλλοι δὲ παράγουσι σχήματα ὅμοια Ὀμηρικὰ ἐν θηλυκῷ σημασιμένῳ ἀρρενόφωνα οἷον «κλυτὸς Ἴπποδάμεια», «θῆλυς ἀϋτμή», «ὄδμη ὀλοώτατος», «ὄπα χάλκεον», «άλος πολιοῖο», καὶ ἐπὶ δυϊκῶν δὲ «πληγέντε κεραυνῶ», ἀντὶ τοῦ πληγεῖσαι. οὕτως οὖν, φασί, καὶ ὧδε ἄλοχοι καὶ νήπια τέκνα φύλασσον ἐφεσταότες. Καὶ ἄλλως δέ, φασί, τῷ «νήπια τέκνα» συνακούεται τὸ ἄρρεν, «οἱ παῖδες», ὡς καὶ ἐν ἄλλοις γίνεται. τοιοῦτον καὶ τὸ «νεφέλη δέ μιν ἀμφιβέβηκε, τὸ μὲν οὔποτ' ἐρωεῖ». πρὸς τὸ νέφος γὰρ ἡ ἀπόδοσις τῇ νεφέλῃ ἀντιφωνούμενον, καὶ πάλιν «βουὺν ἄζαλέην, τό μοί ἐστι» πρὸς γὰρ τὸ σάκος ἡ ἀναφορά, καὶ «εἰροπόκοις ὄϊεσσι, τὰ δ' ἐρήμα φοβεῖται». πρὸς τὰ πρόβατα γὰρ ἢ τὰ πῶεα ἀναφέρει τὸ σχῆμα. τοιοῦτον καὶ τὸ «δίχα πάντα δάσασθαι κτήσιν, ὄσσην πόλις ἐντὸς ἔργει». (η. 517-9) Τὸ δὲ «ἄμφω χρυσεῖω» ἕως τοῦ «ἀμφὶς ἀρηζήλω» μεγάλοις ἐπιπρέπει στρατιωτικοῖς προσώποις πομπικῶς ἔχουσιν. ἔστι δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ «ἀμφὶς» οὐκ αὐτόχρημα ἀντὶ τοῦ ἄμφω, ἀλλὰ συνήθως ἀντὶ τοῦ ἀμφοτέρωθεν, Ἄρης μὲν ἐκεῖθεν, Ἀθηνᾶ δὲ ἔνθεν. (η. 519) Τὸ δὲ «λαοὶ 4.243 ὀλίζονες» πρὸς πιθανότητα κεῖται, ὡς ἄλλως ἀπίθανον ὄν μυριοπληθῆ στρατὸν ἐνθέσθαι τῇ ἀσπίδι ἐχούσῃ πολυειδῆ ἀγάλματα. Ὅρα δὲ τὸ ὀλίζονες ἐπὶ πλήθους, ἤγουν διωρισμένου ποσοῦ τεθὲν καὶ ἐνταῦθα. τὸ μέντοι ὀλίγον ἐν Ὀδυσσεΐᾳ ἐπὶ μεγέθους τέθειται ἐν τῷ «ὀλίγος καὶ οὔτιδανός», τουτέστι τὴν ἡλικίαν μικρός. λέγεται δὲ καὶ ἐπὶ ἀσωμάτων πραγμάτων ἡ λέξις, οἷον «ὀλίγος δέ μοι θυμὸς ἐνήεν», καὶ «ὀλίγη δὲ ἀνάπνευσις πολέμοιο». Ἐν δὲ ῥητορικῶ λεξικῷ Αἰλίου Διονυσίου φέρεται καὶ ὄλιον τὸ ὀλίγον. φησὶ γάρ· ὀλίγον. τὸ δὲ ὄλιον ἢ βάρβαρον ἢ Ἰακόν. τοῦ δὲ ὄλιζον ἡ χρῆσις καὶ παρὰ Λυκόφρονι. [Δοκεῖ δὲ ἡ λέξις Αἰολέων εἶναι. διὸ καὶ προπαροξύνεται τὸ ὄλιζον, οὐ τονούμενον κατὰ τὸ ὀλίγον.] (η. 5) Τὸ δὲ «ὅτε δὴ ῥ' ἴκανον» φίλως Ὀμήρῳ καὶ αὐτὸ διὰ τοῦ ἕ-ρ-α συνδέσμου ὀγκοφωνεῖται. Τὸ δὲ «εἶκε λοχῆσαι» διὰ διφθόγγου ἔχουσι τὰ τῶν ἀντιγράφων ἀκριβέστερα. καὶ σημαίνει τὸ ἐώκει καὶ ἔπρεπεν. εἰ δέ που γράφεται διὰ τοῦ ἕ-η, τὸ καθῆκε σημαίνει. [Ἐκ δὲ γε τοῦ πρώτου εἶκεν, ἤγουν τοῦ διὰ διφθόγγου, γίνεται τὸ εἶκός, ὡσπερ ἐκ τοῦ ἕτέρου, ἤγουν τοῦ κοινῶς μέσου παρακειμένου, γίνεται τὸ παρὰ Ἡροδότῳ μὲν καὶ τοῖς ὁμοίοις οἶκός, παρὰ δὲ Ἀττικοῖς εἰκός.] (η. 521) Τὸ δὲ «πάντεσσι βοτοῖσι» καινῶς ἐσχημάτισται καὶ οὐ κατὰ τὸ «πάντεσσι βοτοῖσιν». οὐδετέρου μὲν γὰρ γένους τὸ βοτοῖσι, τὸ δὲ πάντεσσι ἀρσενικοῦ. καὶ ἔστιν ἀπαγαγεῖν καὶ τοῦτο εἰς τὸ ξενίζον τοῦ κτεάτεσσι, ἤγουν κτήμασιν, ὃ καὶ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ κεῖται. (η. 522) Τὸ δὲ «εἰλυμένοι χαλκῶ», ὃ ἐστι κεκαλυμμένοι, οὐκ

ἀπέοικε τοῦ εἰμένου καὶ ἐπειμμένοι. (η. 525) Τὸ δὲ «προγένοντο» οἱ μὲν μεθ' Ὅμηρον ἐπὶ προλήψεως τιθέασι χρονικῆς, οἷον προεγένοντο τὰ Τρωϊκὰ τῶν Περσικῶν, ὅπερ Ὅμηρος 4.244 προτετύχθαι λέγει ἐν τῷ «ἀλλὰ τὰ μὲν προτετύχθαι ἐάσομεν», ἐνταῦθα δὲ ἀντὶ τοῦ προέκοψαν τῇ ὁδῷ, ἢ ἀντικρὺ καὶ ἔμπροσθεν ἐγένοντο. [Σαφέστερον δὲ αὐτοῦ ὡς ἐντελέστερον τὸ «πρὸ ὁδοῦ ἐγένοντο», ῥηθὲν ἀλλαχοῦ.] (η. 526) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐπὶ τῶν ἀπροσδοκῆτως ἐν καιρῷ χαρᾶς παθόντων ἐκ δόλου κακόν τι καλὸν εἰπεῖν τὸ ἔπαθον τόδε τι «τερπόμενοι σύριγξι, δόλον δ' οὐ τι προνόησαν». Τὸ δὲ «προνόησαν» ἀντὶ τοῦ προήσθοντο, προέγνω, ἐξ οὗ ἡ κυριολεκτουμένη πρόνοια. (η. 528) Τὸ δὲ «τάμνοντο» ἔχοι ἂν διαφορὰν τινα πρὸς τὸ τάμνον. ἐκεῖνο γὰρ καὶ θυτικὴ μάλιστα λέξις ἐστὶ πολλαχοῦ παρὰ τῷ ποιητῇ. (η. 529) Τὰ δὲ μῆλα διαστείλας ἀνωτέρω ἐκ τῶν βοῶν, ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῷ «βοῶν ἀγέλας καὶ πῶεα ἀργεννῶν ὄϊων», ὅμως ἐν τῷ μηλοβοτῆρας συνέλαβεν αὐτὰ συνήθως. ἐκτείνοντο γὰρ οὐ μόνον οἱ τῶν μῆλων ποιμένες, ἀλλὰ συλληπτικῶς καὶ οἱ βουκόλοι. πάλιν δὲ αὐτὸ ὑποκαταβάς ἐν τῷ «πολὺν κέλαδον παρὰ βουσί», τῷ τῶν βοῶν ὀνόματι καὶ τὰ μῆλα συμπεριείληφε. (η. 531) Τὸ δὲ «ἱράων προπάροιθεν» εἴληπται μὲν ἀντὶ τοῦ ἐκκλησιῶν, ἤγουν τόπων, ἐν οἷς ἐκκλησιάζουσι, καὶ ἔστι ταῦτόν τῷ ἀγορῶν. ἀμφιβάλλεται δ' ἐνστατικῶς παρὰ τοῖς παλαιοῖς κατὰ τὴν γραφὴν τῆς ἀρχούσης. φασὶ γὰρ ὅτι εἶρα, ὃ σημαίνει τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὴν μαντείαν, ἔτι δὲ καὶ τὸ Κάειρα, ἀμφιβάλλονται. ὁ δὲ τοιοῦτος λόγος τῶν παλαιῶν καὶ ἀπὸ βαρυτόνου εὐθείας ἐνικῆς κλίνει τὸ «ἱράων». γίνεται δέ, φασί, ἢ ἀπὸ τοῦ εἶρω, τὸ λέγω, ἢ ἀπὸ τοῦ ἱεραὶ εἶναι, καθότι καὶ κύκλος ἀγορᾶς ἱερός πρὸ ὀλίγων ἐρρέθη. διὸ καὶ πλεονάζειν μάλιστα ἐν τῷ «ἱράων» τὴν διὰ τοῦ ἰῶτα γραφὴν, ἐπεὶ καὶ ἱερόν ἀληθῶς πρᾶγμα ἢ βουλή. (η. 532) Ἴπποι δὲ ἀερσίποδες οἱ ἀειρόμενοι, ὃ ἐστὶ κουφιζόμενοι ποσίν, ἢ Ὀμηρικῶς εἰπεῖν, φερόμενοι ὑπὸ ποδῶν. χρήσιμον δ' ἐνταῦθα καὶ Ἡσιόδου τὸ 4.245 «ἀερσιπότητος ἀράχνης». (η. 527–33) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐκφράσει πολέμου οἰκεῖον τὸ «οἱ μὲν τὰ προἰδόντες ἐπέδραμον» ἕως τοῦ «ποταμοῖο παρ' ὄχθας». ὡσαύτως καὶ τὰ ἐφεξῆς, πλὴν ὅσον ἐξ ἐκείνων μὲν ὑπεξαίρεθησεται τινα ἴσως ῥητά, οἷον τὸ «ἱράων προπάροιθε καθήμενοι», καὶ τὸ «ποταμοῖο παρ' ὄχθας». (η. 534–7) Τὰ δὲ ἐπαγόμενα πόλεμον αὐτόχρομα φράζει. φησὶ γὰρ «βάλλον δ' ἀλλήλους χαλκήρεσιν ἐγχείησιν, ἐν δ' ἔρις, ἐν δὲ κυδοιμὸς ὀμίλειον, ἐν δ' ὀλοὴ Κῆρ, ἄλλον ζῶν ἔχουσα νεούτατον, ἄλλον ἄουτον, ἄλλον τεθνεῖωτα κατὰ μόθον ἔλκε ποδοῖν. (η. 538) Εἶτα φράζων καὶ ὅπως ἐσκεύαστο ἡ Κῆρ, ἐπάγει «εἶμα δ' ἔχ' ἀμφ' ὥμοισι δαφοινεὸν αἵματι φωτῶν», διὰ τὰ ἐν πολέμῳ δηλαδὴ αἵματα. καὶ τάχα ἢ εἰκῶν αὕτη ἔπεισε τοὺς Λάκωνας ἐν μάχῃ χρᾶσθαι ταῖς πορφυρίσιν. ὅτι δὲ Ὀμηρικῶς ζήλω καὶ ἢ τοῦ Ἡσιόδου ἀσπίς τοιαῦτα δαιμόνια ἔχει ὀμιλοῦντα τῇ μάχῃ, ὁ ἐντυχῶν εἴσεται. (η. 539 ς.) Εἶτα δηλῶν ὁ ποιητὴς μὴ ἐψυχῶσθαι τὰ ἠφαιστότευκτα ζῶα ἐνταῦθα, καθά τινες πλέον τοῦ δέοντος τερατεύονται, ἐπάγει «ὠμίλειον δ' ὡς τε ζωοὶ βροτοὶ ἢ δ' ἐμάχοντο, νεκρούς τ' ἀλλήλων ἔρυον κατατεθνεῖωτων». ἴσως δὲ καὶ μηχανῇ τινὶ ἐκινούντο, ἔκκρουστα ὄντα καὶ οὐ διόλου προσηλωμένα τῷ σάκει. καὶ οὕτω ἐφάνταζον τοῖς ὀρώσι τὸ αὐτοκίνητον, ὁποῖον δὴ τι πλάττει καὶ Αἰσχύλος ἐν τοῖς Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας. Ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ ὀμιλεῖν, καιριωτάτην λέξιν ἐπὶ μάχης, ὅτε ὁμοῦ αἱ τακτικαὶ ἴλαι γίνονται. (η. 537) Τὸ δὲ «κατὰ μόθον ἔλκε ποδοῖν» ἐσχημάτισται. τὸ γὰρ κοινὸν καὶ ἀκόλουθον ἦν εἰπεῖν ἔλκουσα, ἵνα ἦν οὕτω, ἄλλον ζῶν ἔχουσα, ἄλλον δὲ ἔλκουσα ποδῶν. (η. 538) Τὸ δὲ «δαφοινεόν» ὀξύνεται ὁμοίως τῷ ἀδελφεός καὶ τοῖς τοιούτοις. πλεονασμὸν γὰρ ἔχει τοῦ ἔ κατ' ἐκεῖνα. [Τὸ δὲ «αἵματι φωτῶν» πρὸς διαστολὴν κεῖται τοῦ ἄλλως τε δαφοινοῦ καὶ τοῦ μὴ ἐξ ἀνθρωπέων αἱμάτων.] Τὸ δὲ «ὠμίλειον» εἶχε μὲν εἰπεῖν ὠμίλου, προέκρινε δὲ τὸ ποιητικώτερον, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐν τῷ «ὀμίλειον». [(η. 539) Τὸ δὲ «ὡς τε 4.246 ζωοὶ βροτοί», ἐξ οὗ καὶ τὰ ἄλλα τῆς ἀσπίδος ζωὰ εἶναι δοκεῖ, δίδωσι ζωωτὴν

ἀνεπισφαλῶς εἰπεῖν τὴν ἠφαιστότευκτον ἀσπίδα.] Ὅτι προθέμενος ὁ ποιητὴς τῆ τοῦ Ἀχιλλέως ἀσπίδι μετὰ τὰ θεῖα, οἷς βραχὺ τι ὡς ἐξῆν ἐνδιέτριψε, καὶ τὰ κατὰ βίον καιριώτατα ἐπελθεῖν, καὶ δύο πόλεις ἐκθέμενος, ὅποια προερρέθησαν, εἶτα μεταβαίνει ἐπὶ τὰ ἐξ ἀνάγκης ἀνθρώποις χρησιμώτατα. ὦν κεφάλαιον ἡ γεωργικὴ, περὶ πόνους δύο σχιζομένη, τὸν τε περὶ ψιλήν ἄροσιν καὶ τὸν περὶ τὴν ἀμπελόφυτον. μεθ' ἣν καὶ τῆς λοιπῆς γίνεται τῆς περὶ θρέμματα ζωογόνα, ὅποια βόες καὶ πρόβατα, οἷς ἀφήσι συννοεῖν καὶ τὴν τῶν ἄλλων βοσκημάτων ἐπιμέλειαν. εἶτα καὶ χοροῦ μνημονεύσας σῶφρονος, οὗ καὶ αὐτοῦ πολιτικῶς χρειαί ποτὲ τοῖς ἀνιεμένοις, παύει τὴν ἐπὶ πλέον ἔκφρασιν, περικλείσας τὰ ἐκφρασθέντα τῷ τῆς οἴκουμένης ἢ ἔρκει ἢ σφίγματι ἢ στεφάνῳ, τῷ Ὁκεανῷ, οὔτε ναυτιλίαν παρεισκυκλήσας τῷ λόγῳ, καθὰ καὶ προεσημειώθη. φιλογέωργος γὰρ καὶ αὐτὸς ἔοικεν εἶναι, καθὰ καὶ Ἡσίοδος. διὸ καὶ θαλάσσης πρὸς ὄνομα μόνον μνησθεὶς ἐν τῷ «ἐν δ' οὐρανόν, ἐν δὲ θάλασσαν» οὐκ ἐπαφῆκεν ἑαυτὸν εἰς πλέον τοῖς περὶ αὐτήν, οὔτε κυνηγετικὴν ἐκδιαίτησιν φράσας, οὔτε εἰλαπιναζόντων ἀργίας, οὔτ' ἄλλο τι καταρριπτοῦν τὸ τῆς Ὀμηρικῆς μεγαλεῖον ποιήσεως. (ἡ. 541–7) Καὶ τέως προτίθησι τῶν ἄλλων τὸ φύσει ἀναγκαῖον, ἐκφράζων ἄρουραν, καὶ φησι «ἐν δ' ἐτίθει νειὸν μαλακὴν πίειραν ἄρουραν, εὐρεῖαν, τρίπολον», ταῦτα δὴ τὰ τῆς ἀγαθῆς νειοῦ ἴδια, «πολλοὶ δ' ἀροτῆρες ἐν αὐτῇ ζεύγεα δινεύοντες ἐλάστρεον ἔνθα καὶ ἔνθα. οἱ δ' ὅποτε στρέψαντες ἰκοῖατο τέλσον ἀρούρης, τοῖσι δ' ἔπειτ' ἐν χερσὶ δέπας μελιηδέος οἴνου δόσκεν ἀνὴρ ἐπιών. τοὶ δὲ στρέψασκον ἀν' ὄγμους, ἰέμενοι νειοῖο βαθείης τέλσον ἰκέσθαι». καὶ οὕτω ἄροτόν τε ἐν ὀλιγίστῳ ἐκφράσας καὶ δαιμονίως, ὡς φασιν οἱ παλαιοί, δείξας εἰς οἶαν γῆν σπόρον δεῖ κατατίθεσθαι, εἰς μαλακὴν δηλονότι καὶ πίειραν καὶ εὐβῶλον. (ἡ. 548 ς.) Ἱστορήσας δὲ καὶ ἔθος ἀρχαῖον τὴν τῶν ἀροτήρων θεραπείαν δι' οἴνου, ἵνα προθυμοῖντο εἰς ἔργον, ἐπαινεῖ καὶ τὸ τοῦ Ἡφαιστοῦ ἔργον ὡς θαυμάσιον, εἰπὼν «ἡ δὲ μελαινετ' ὀπισθεν, ἀρηρομένη 4.247 δὲ ἐώκει, χρυσεῖη περ ἐοῦσα· τὸ δὴ περὶ θαῦμα τέτυκτο». Καὶ εἰκόασιν οἱ ὄγμοι μόνον χειμεῖαν ἔχειν τινά, δι' ἧς ἡ μελανία παρήλλαττε. καὶ ἄλλως δὲ εἰπεῖν, ἐγκαίεσθαι κυανῷ χρώματι δοκεῖ ὁ τοιοῦτος τόπος, καὶ διὰ τοῦτο ἐπιφαίνειν μελανίαν. Ἰστέον δὲ ὅτι, ὡσπερ τὸ πολλοὺς ἀροτῆρας εἶναι, οὕτω καὶ τὸ πρὸς τοσοῦτους κέρασμα, τὸ πιθανὸν ἐκ τῆς εὐρείας νειοῦ ἔχει, ὡς οἶα μακρῶν ὄντων τῶν ὄγμων. ἄλλως γὰρ ἀδιανόητον τοσαύτην οἴνου πλάσαι δαπάνην ἐν βραχυτάτοις ὄγμοις. (ἡ. 542) Τρίπολον δὲ γῆν ἔφη, διδάσκων οὕτω χρῆναι περὶ γῆν κάμνειν. ἦρος μὲν γὰρ πολεῖται καθ' Ἡσίοδον, θέρους δὲ νεᾶται, καὶ τρίτος περὶ αὐτὴν κάματος, ὅτε τοῦ σπεῖρειν καιρός. ὅτι δὲ καὶ εἰς πλεῖον βωλοστροφεῖται, πολλαχοῦ ἡ πείρα δηλοῖ. (ἡ. 543) Τοῦ δὲ «δινεύοντες» διασαφητικὸν ἐπηγγέμενον τὸ «ὅποτε στρέψαντες», καὶ «οἱ δὲ στρέψασκον». δινεῖν γὰρ τὸ στρέφειν ἐστί. Τὸ δὲ «ἐλάστρεον» δηλοῖ μὲν τὸ ἤλαυνον, παράγεται δὲ οὕτω. ἔστιν ὄνομα ῥηματικὸν ἐλατός, ὅθεν ῥῆμα ἐλατῶ, ὡς ἄτακτος ἀτακτῶ, καὶ πλεονασμῶ τοῦ σ καὶ ρ ἐλαστρῶ. οὕτω δὲ καὶ τὸ βωστρῶ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ ἐκ τοῦ βωτῶ γενόμενον πρόσληψιν ὁμοίαν ἔπαθεν. ὅτι δὲ καὶ ἐπὶ νηῶν ἐλαυνομένων τὸ ἐλαστρεῖν λέγεται, Ἡρόδοτος δηλοῖ ἐν τῷ «τριήρεις ἐλαστρευμένας». ὅτι δὲ καὶ ἄλλαι εἰσὶ λέξεις ἐπένθεσιν παθοῦσαι τοῦ ρ διὰ τραχύτητα ἐπιτετηθευμένην σεμνῶς, δηλοῖ καὶ ὁ οἶστρος, τὸ ζωῦφιον, ἀφ' οὗ καὶ ὁ κατ' ἔρωτα οἶστρος καὶ οἱ τοιοῦτοι. οἶστρος γὰρ ὦν ἀπὸ τοῦ οἴω, τὸ κομίζω, 4.248 ἐτραχύνθη διὰ τοῦ ρ. ὁμοιοπαθὲς δὲ καὶ τὸ ἀλάβαστρον, ἡ μυροθήκη. παρὰ γὰρ Μενάνδρῳ ἄνευ τοῦ ρ κατὰ Αἴλιον Διονύσιον. [Καὶ παρ' Ἀθηναίῳ δὲ κεῖται Ἀλέξιδος τὸ «οὐ γὰρ ἐμυρίζετο ἐξ ἀλαβάστου».] Πausanίας δὲ καὶ ἐπὶ ἐτέρου σημαινομένου τὴν λέξιν τιθεῖς φησιν· ἀλάβαστος, ᾧ ἐχρῶντο ἐπὶ τιμωρία τῶν μοιχῶν ἀντὶ τοῦ ραφάνου. καὶ τὸ σκῆπτρον δὲ πρόσληψιν ἔχει τοῦ ρ, καὶ ἄλλα πολλά, ἐν οἷς καὶ τὸ ἀγαυός, ἀγαυρός, καὶ τὸ ὄστρεον ὡς ἀπὸ τοῦ ὄστέου, [καὶ τὸ ὄστρειον, ἔτι δὲ καὶ τὸ ὄστρακον, ἀφ' οὗ καὶ τὸ

έξοστρακίζειν, ὃ παρ' Ἀθηναίοις ἔθος ἦν ὡς ἐν εἴδει ἀφορισμοῦ, ἤγουν ἐξορίας. καὶ ὁ ἐποστρακισμός. εἶδος δὲ οὗτος παιδιᾶς, καθ' ἣν, φασίν, ὄστράκια πλατέα ἐκτετριμμένα ὑπὸ θαλάσσης προίενται κατὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕγρου, καὶ ἐπιτρέχοντα ἐνίοτε πολλάκις, ἕως ἀτονήσαντα δυῶσι κατὰ θαλάσσης, ἡδίστην ποιοῦνται πρόσοψιν. ἔτι ἐκεῖθεν καὶ παροιμία ἐπὶ τῶν ὅποι τύχη μεταβαλλομένων, τὸ «ὄστράκου περιστροφή», ἢ ὄστράκου περιστραφέντος ἢ μεταπεσόντος, ταῦτόν δ' εἶπεῖν, τῶν πραγμάτων ἐξαλλαγέντων, ὡς ἔτυχεν. ἐλέχθη δὲ καὶ αὐτὴ ἐκ παιδιᾶς τοιαύτης. παῖδες δύο γραμμῇ τινι μεσολαβούση διεστηκότες ἀλλήλων ὄστρακον ἀνερρίπτουν, οὗ θάτερον μὲν μέρος πεπισσωμένον ἦν, τὸ ἐντὸς δηλαδή, τὸ δὲ ἐκτὸς ἀπίσσωτον. διώριστο δὲ τοῖς συμπαίζουσι, τίνων μὲν ἦν τὸ τὴν πίσσαν ἔχον, τίνων δὲ τὸ λοιπόν. καὶ ὅτε, φασίν, ἀναβληθὲν τὸ ὄστρακον πέσοι, ὧν μὲν ἦν τὸ κάτω τοῦ ὄστράκου, ἔφευγον, οἱ δὲ λοιποὶ ἐδίωκον. καὶ ἐλέγετο τοῦτο 4.249 περιστροφή ὄστράκου. καὶ ἡ παιδιὰ ὄστρακίνδα ἐκαλεῖτο. χρῆσις τῆς λέξεως ἐν τῇ κωμῳδίᾳ πρὸς αἰνιγμα τοῦ ρηθέντος ἐξοστρακισμοῦ. Πλάτων δέ, φασίν, ὁ Κωμικὸς φράζει αὐτὴν οὕτως «εἶξασι τοῖς παιδαρίοις τούτοις, οἱ ἐκάστοτε γραμμὴν ἐν ταῖσιν ὁδοῖς διαγράψαντες, διανειμάμενοι δίχ' ἑαυτοῦς, ἐστᾶσιν αὐτῶν οἱ μὲν ἐκεῖθεν τῆς γραμμῆς, οἱ δ' αὖ ἐκεῖθεν. εἷς δ' ἀμφοτέρων ὄστρακον αὐτοῖς ἀνίησιν εἰς μέσον ἐστῶς. κἂν μὲν πίπτῃσι τὰ λευκὰ ἐπάνω, φεύγειν ταχὺ τοὺς ἐτέρους δεῖ, τοὺς δὲ διώκειν». ὁ δὲ ἀναρρίπτων τὸ ὄστρακον ἐπιλέγει «νῦξ ἢ ἡμέρα», τουτέστι τὸ λευκὸν ἐπιφαίνεται τοῦ ὄστράκου ἢ τὸ πισσηρὸν σκοτεινόν. ὅπερ ἐξ Ὀμήρου παρείλκυται, νέφος εἰπόντος «μελάντερον ἢ ἕτε πίσσα». ἔτι πλεονασμὸς τοῦ ῥ και ἐν τῷ «βλήτροισι» καὶ ἐν τῷ ἀμφιβλήστρω καὶ ἐν τῷ ῥόπτρω τῷ προδεδηλωμένῳ, καὶ ἐν ἄλλοις μυρίοις. ὁ δὲ τοῦ σίγμα μέσον πλεονασμὸς ἐν τῷ «ἐλάστρεον» ὁμοίως ἔχει τῷ βωτῷ, βωστρῷ, κομῷ, κοσμῷ. ματροπός, Δωρικῶς ἢ μητρὸς ὅσα ἔχουσα, καὶ πλεονασμῷ μαστροπός.] (ἡ. 544) Ὅτι δὲ τέλος ἐστὶ τὸ τέλος, ἐξ οὗ καὶ γίνεται μεταθέσει τοῦ ῥ σ καὶ προσθέσει τοῦ ῥ ν, ὡς ἂν μὴ εὐρεθῇ ὄνομα οὐδέτερον λῆγον εἰς ῥ ο, δηλοῦται καὶ ἀλλαχοῦ. [Ἴσως δὲ καὶ τὸ ἦτρον καθ' ὁμοιότητα τοῦ τέλος γίνεται. ἦτρον γὰρ καὶ κατὰ μετάθεσιν ἦτρο καὶ προσλήψει τοῦ νῦ ἦτρον, ὡς ἀπὸ τοῦ ἄω, τὸ πνέω, ἐξ οὗ καὶ αὐτὸ τὸ ἦτρον ἐπὶ ψυχῆς, ἵνα ἢ ἦτρον τὸ συντελοῦν εἰς τὸ ἄειν, ὃ ἐστὶ πνεῖν καὶ ζῆν.] Δις δὲ τὸ τέλος ἐνταῦθα ἐγράφη, ὡς τῇ ποιήσει εὐχρηστον. (ἡ. 545) Τὸ δὲ δέπας ἔκπωμα οἱ μεθ' Ὀμηρον ἔλεγον μάλλον ἢ ποτήριον. τραγικοὶ δὲ φασὶ 4.250 καὶ Ἴωνες καὶ πῶμα τὸ αὐτό. (ἡ. 546) Ὅγμοι δὲ φανερώς ἐνταῦθα αἰ ἀρότρου τομαί, εἰ καὶ ἐν ἄλλοις ἐπίστιχον φυτεῖαν ἢ λέξις δηλοῖ. καὶ γίνεται παρὰ τὸ οἶγειν ἀποβολῇ τοῦ ἰῶτα-οἶγεται γὰρ τῷ ἀρότρω ἢ γῆ-, ἢ παρὰ τὸ ἔλκω ὄλγμος καὶ ὄγμος. παρακατιῶν δέ, ὡς εὐθὺς δηλωθήσεται, καὶ ἐπὶ στιχὸς ληΐου θεριζομένου τὸν ὄγμον τίθησι, δις ἐκεῖ τὴν λέξιν εἰπών, [ἀκολούθως τῷ ὄγμοι σταχύων.] Οἱ δὲ παλαιοὶ εἰς τὴν σημασίαν τοῦ ὄγμου φασίν οὕτω· ὄγμος· ἀρχή, τέρμα, διέξοδος θεριστῶν, [τάξις, ἔφοδος θεριστῶν] στιχηρά. ἐπίστιχος φυτεῖα. [Ὅγμου δέ, φασί, παράγωγον ἐπόγμιος, ἐπίθετον Δήμητρος.] (ἡ. 547) Τὸ δὲ «ἰέμενοι» τὸ χρήσιμον δηλοῖ τῆς δι' οἴνου δεξιώσεως, ὅτι δηλαδή οἱ οὕτω τε θεραπευμένοι τάχιον ἴενται ἀγαγεῖν τὸ ἔργον εἰς τέλος. Τὸ δὲ «βαθείης» τὸ ἀσφαλὲς ἔχει ἐκ τοῦ καὶ μαλακὴν εἶπεῖν ἄρουραν. ἢ τοιαύτη γὰρ εἰς βάθος τέμνεται. ἄλλως δὲ τεχνικῶς ἐρρέθη, ὡς δέον ὄν βαθεῖαν τέμνεσθαι τὴν νεῖον, ἢ καὶ ὡς χρεῶν ὄν τοὺς τοιούτους ἀροτρεᾶς μὴ τῇ ἐπιθυμίᾳ τοῦ πιεῖν ἐπιπολῆς τέμνειν τὴν νεῖον, ἀλλ' εἰς βάθος. (ἡ. 548) Τὸ δὲ «ἀρηρομένη» ὀρθῶς μὲν οὕτως ἔχει, εὐρηνται δὲ τινὰ τῶν ἀντιγράφων καὶ ἀρηρεμένην ἔχοντα διὰ τοῦ ῥ ε, καὶ ἴσως οὐκ ὀρθῶς. (ἡ. 550-60) Ὅτι θερισμὸν ἐκφράζων φησὶν «ἐν δ' ἐτίθει τέμενος βαθυλήϊον· ἔνθα δ' ἔριθοι ἡμῶν, ὀξεῖας δρεπάνας ἐν χερσὶν ἔχοντες. δράγματα δ' ἄλλα μετ' ὄγμον ἐπήτριμα», ὃ ἐστὶ συχνά, «πίπτον ἔραζε, ἄλλα δ' ἀμαλλοδετῆρες ἐν ἔλλεδανοῖσι δέοντο. τρεῖς δ' ἄρ

ἀμαλλοδετήρες ἐφέστασαν. αὐτὰρ ὄπισθε παῖδες δραγμαεῦντες ἐν ἀγκαλίδεσσι φέροντες ἀσπερχές 4.251 παρέχον. βασιλεὺς δ' ἐν τοῖσι σιωπῇ σκῆπτρον ἔχων εἰστήκει ἐπ' ὄγμου γηθόσυνος κῆρ. κήρυκες δ' ἀπάνευθεν ὑπὸ δρυϊ δαῖτα πένοντο. βούν δ' ἱερεύσαντες μέγαν ἄμφεπον. αἱ δὲ γυναῖκες δεῖπνον ἐρίθοισι λευκ' ἄλφιτα πολλὰ πάλυνον», ὡς καὶ τῶν ἐρίθων δηλονότι πολλῶν ὄντων, καθὰ καὶ οἱ ἀροτῆρες πρὸ τούτων πολλοὶ ἦσαν. Καὶ ὄρα τὸ ἥδὺ τοῦ θερισμοῦ, εἰ καὶ βασιλέα εἰς θεῶν ἐπάγεται, καὶ ὅτι σαφῶς φράζει ἀγαθὴν θερισμοῦ διάθεσιν, ὡς μηδεμίαν ἡλικίαν ἐν ἀργοῖς εἶναι. οἱ μὲν γὰρ ἔριθοι συχνὰ ρίπτουσι δράγματα κατὰ ἔριν ἀγαθὴν, ἧς αἴτιος τῷ ἔργῳ ἐφιστάμενος ὁ βασιλεὺς, οἱ δὲ παῖδες δραγματεύοντες, ὅ ἐστι τὰ δράγματα συνάγοντες, πάνυ σπέρχονται φέρειν αὐτὰ τοῖς ἀμαλλοδετήρσι, κήρυκες δὲ ὑπὸ αὐτοφυεῖ σκιᾷ τῇ ἐκ δρυὸς ποιοῦσι τὰ ἑαυτῶν, καὶ αἱ γυναῖκες δὲ ἄλλα τινά. (η. 550) Τέμενος δὲ καὶ νῦν τόπος ἀφωρισμένος, οὗ εἰς ἐρμηνείαν ἐπῆκται τὸ «βαθὺ λήϊον», ὅ τινες ὑφ' ἐν βαθυλήϊον ἀναγινώσκουσιν. ὅτι δὲ ὕστερον τὰ τεμένη ἀποτομὰς τόπων ἱερῶν ἐρμηνεύουσιν οἱ παλαιοί, δηλον. Ἐριθοὶ δὲ οὐ μόνον αἱ ἐριουργοὶ γυναῖκες ἐν ἄλλοις παρὰ τὸ ἔριον, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ οἱ μισθοῦ ἐργαζόμενοι, ὡς οἱ ἀμητῆρες ἐνταῦθα, παρὰ τὴν ἔραν, ὡς δοκεῖ τοῖς παλαιοῖς. χαίρει δὲ τῇ λέξει ὁ ποιητής. διὸ καὶ δις ἐνταῦθα εἶπεν αὐτήν, καθὰ καὶ τοὺς ἀμαλλοδετήρας. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ παρὰ Θεοκρίτῳ εὗρηται ἡ μισθώτρια ἐριθακὶς λεγομένη. εἰ δὲ ἐριθεύειν λέγεται τὸ φαύλως ἐρίζειν, ζητητέον εἴ που καὶ τοιοῦτός τις ἐστὶν ἔριθος. (η. 552) Δράγμα δὲ ἐστὶν, ὅσου ἂν δράξηται τις τῇ δρακί, παρὰ τὸ δράσσω, ἐξ οὗ καὶ ἡ δραχμή, ὡς προδεδήλωται. Τὸ δὲ «μετ' ὄγμου» ἀντὶ τοῦ κατὰ στίχον τινά, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγων ἐρρέθη. (η. 553) Ἀμαλλοδετήρες δὲ οἱ τὰς ἀμάλλας δεσμοῦντες. ἀμάλλη δὲ τὸ ὑπ' ἀγκάλῃ συμπέσμα τῶν δραγμάτων, ἅπερ οἱ δραγματεύοντες παῖδες παρεκόμεζον. ἀπὸ ταύτης 4.252 ἀμάλλης καὶ Δημήτηρ ἀμαλλοφόρος, ἧ ἔθουον Ἀθηναῖοι. ἀμάλλαι δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς δράγματα σίτου παρὰ τὸ ἅμα ἀολλίζεσθαι χερσὶ τοὺς στάχυας ἢ παρὰ τὸ ἀμᾶσθαι. ὅθεν, φασί, καὶ ἀμαλλεύειν τὸ δραγματεύειν, καὶ ἀμάλλιον σχοινίον τὸ καὶ οὐλόδετον, ἐν ᾧ δεσμοῦσιν ἀμάλλας. οἱ δ' αὐτοὶ καὶ τὸ ἀμᾶν ἐκ τοῦ ἅμα παράγουσιν, ἵνα δηλοῖ τὸ ὑφ' ἐν πολλὰ ἔλκειν. Ἐτέρωθι δὲ φέρεται καὶ ταῦτα. ἀμάλλιον, ὃ νῦν τινες οὐλόδετον, οἱ δὲ ὠρόδεσμον, τὸν ἐκ τῆς καλάμης στρεφόμενον δεσμόν, ᾧ δεσμοῦσιν τὰ δράγματα, καὶ τὴν ἐκ τούτων συγκειμένην ἀμάλλαν. ἀμάλλαι γὰρ αἱ ἐκ τῶν δραγμάτων ἀγκαλίδες. ἔλλεδανοὶ δὲ οἱ μανδάκαι, οἷς δεσμοῦνται τὰ δράγματα. καὶ ἄλλως, δεσμοὶ σταχύων οἱ καὶ οὐλοδέται, ὡς ἂν τις εἴποι κριθοδέται, οὐλαὶ γὰρ αἱ κριθαί. Γίνεται δὲ ὁ ἔλλεδανός παρὰ τὸ εἰλῶ, τραπέντος τοῦ ἱ συνήθως εἰς νῦ, ὅπερ εὐθὺς εἰς ἄλ κανονικῶς μετέπεσεν. ὡσπερ δὲ παρὰ τὸ ριγῶ ριγεδανός, οὕτω παρὰ τὸ εἰλῶ ἔλλεδανός. (η. 553) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ «ἐδέοντο» ἀντὶ τοῦ ἐδέσμον παθητικῶς ἔφη, (η. 555) καὶ ὡς ἐσμίκρυνε τὰς ἀγκαλίδας διὰ τὴν τῶν παίδων βραχύτητα, καὶ (η. 558) ὡς δοτικῇ συντάξεν τὴν ἕπ' ο πρόθεσιν. (η. 555) Περὶ δὲ ἀγκαλίδων φασί καὶ ταῦτα οἱ παλαιοί. ἀγκαλίδες· ἀγκάλαι, κόλποι. δηλοῖ 4.253 δέ, φασίν, ἡ λέξις καὶ φρυγάνων δεσμούς. ὅθεν ἀγκαλιδαγωγεῖν καὶ ἀγκαλίδας αἶρειν ἀντὶ τοῦ ξύλα. ρηθήσεται δέ τι περὶ τούτων καὶ ἐν τοῖς κατὰ τὴν Ἀνδρομάχην. δηλον δ' ὡς ἐχρῆν πρότερον δραγμαεῦσαι, εἶτα καὶ ἐν ἀγκάλαις φέρειν. [Ἐν δὲ τοῖς τοῦ Ἀθηναίου φέρεται καὶ ὅτι τὰ δράγματα τῶν κριθῶν αὐτὰ καθ' αὐτὰ ἐλέγετο ἀμάλλαι. ἀθροισθέντα δὲ εἰς δέσμην ἐκαλοῦντο ἴουλοι, πρὸς ὁμοιότητα ἴσως ἢ τοῦ κατὰ τὴν ἠβὴν ἰούλου ἐν τοῖς προσώποις ἢ τοῦ πολύποδος ζωῦφίου ἢ διὰ τὸ ἰέναι εἰς ὀλότητα. ἐξ αὐτῶν δὲ καὶ Δήμητρος ἴουλοι, καὶ συνθέτως δημητρίουλοι, ὕμνοι εἰς Δήμητραν, οἱ καὶ καλλίουλοι, καὶ ἐπιφώνημα ἐμμελές τὸ «πλεῖστον οὔλον οὔλον ἴει, ἴουλον ἴει». ἔνθα τὸ οὔλον οὔλον οὐκ ἂν εἴη δηλοῦν τὸ ὀλέθριον, ἀλλ' ἕτερόν τι εὐφημότερον. τοιοῦτον δὲ τὸ ὄλον καὶ τὸ ὑγιές καὶ τὸ συνειλημμένον ἦτοι συνεστραμμένον.] (η. 556) Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐνταῦθα εἶη ἂν

ἴσως μεταληπτικῶς οἰκοδεσπότης κατὰ τὸ «οἶκοιο ἄναξ ἔσομαι». βασιλεὺς μὲν γὰρ εἰς ἄνακτα μεταλαμβάνεται, ἄναξ δὲ ποτε καὶ ὁ οἰκοδεσποτῶν. (η. 558) Τὸ δὲ ὑπὸ δρυὶ δαῖτα πένεσθαι, ἤγουν ἐνεργεῖν, κολακεία πόνου τοῖς ἐργάταις οἰκονομική. κηρύκων δὲ ἔργον τὸ τοιοῦτον ὑπὸ βασιλεῖ τε ὄντων καὶ ἄδειαν ἐχόντων τοῦ ἁμᾶν. οὕτω δὲ καὶ γυναικῶν, αἷς οὐ 4.254 πρέπον ἄλλως ἐν θέρει πονεῖσθαι, εἰ καὶ παρὰ τοῖς ὕστερον καὶ αὐταὶ δρεπάναις τε στοιχοῦσι καὶ λοιποῖς θέρους ἔργοις. (η. 560) Τὸ δὲ παλύνειν ἄλφιστα οὐδὲ νῦν δηλοῖ ἀρτοποιίαν, ἀλλὰ τι ἐπίπασμα σύνηθες ὄν τοῖς παλαιοῖς. [(η. 559) Ἐν δὲ τῷ «αἰ δὲ γυναῖκες» περιττὸν τὸ ἄρθρον. ὡς γὰρ ἔφη ἄρθρων δίχα τὸ παῖδες καὶ βασιλεὺς καὶ κήρυκες, οὕτως ὤφειλε καὶ γυναῖκες. ἀργεῖ γὰρ ἐνταῦθα τὸ τοῦ ἄρθρου ἀναφορικόν.] (η. 561-72) Ὅτι καὶ τρυγητὸν ἐκφράσαι προθέμενός φησιν «ἐν δ' ἐτίθει σταφυλῆσι μέγα βρίθουσαν ἄλωήν, καλήν, χρυσεῖν· μέλανες δ' ἀνὰ βότρυες ἦσαν. ἐστήκει δὲ κάμαξι διαμπερές ἀργυρέησιν, ἀμφὶ δὲ κυανέην κάπετον, περὶ δ' ἔρκος ἔλασε κασιτέρου· μία δ' οἷη ἀταρπιτὸς ἦεν ἐπ' αὐτήν, τῷ νίσσοντο φορήες, ὅτε τρυγῶφεν ἄλωήν. παρθενικαὶ δὲ καὶ ἠΐθεοι ἀταλά φρονέοντες», [ἔθεν σύνθετον ἀταλάφρων,] «πλεκτοῖς ἐν ταλάροισι φέρον μελιηδέα καρπὸν. τοῖσι δ' ἐν μέσσοισι πάϊς φόρμιγγι λιγείῃ ἱμερόεν κιθάριζε, λίνον δ' ὑπὸ καλὸν ἄειδε λεπταλέῃ φωνῇ. τοὶ δὲ ῥήσσοντες ὁμαρτῆ μολπῆ τ' ἰύγμῳ τε ποσὶ σκαίροντες ἔποντο». Καὶ ὅρα ὡς ἡ Δημήτηρ μὲν ἄλλως εἶχε πονουμένους τοὺς ἀμητῆρας, ὁ δὲ χαριδότης Διόνυσος οὐκ ἐν οἴνῳ μόνον τὰ ἑαυτοῦ ἐνδείκνυται, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐν τρυγητῷ κάματον ὑποκλέπτων τῇ μουσικῇ παραμυθεῖται, εἰ καὶ ἄλλως χαρμόσυνος ὁ τοῦ τρυγᾶν καιρὸς καὶ οὐκ εἰς τοσοῦτον ἐπίπνοος. (η. 561) Τὸ δὲ [βρίθειν, καὶ οὐχ' ἀπλῶς, ἀλλὰ μέγα] βρίθειν σταφυλαῖς πολυφόρου ἀμπέλου δηλωτικόν. [Οὕτω δὲ καὶ πᾶν φυτὸν οἰκείῳ καρπῷ πληθύνον βρίθειν ἐκείνῳ λέγεται.] Σταφυλὴ δὲ ὅτι καὶ ὁ τοῦ στόματος λέγεται κίων, δῆλον, ὁμοίως καὶ ὅτι σταφύλη βαρυτόνως, εἶδος στάθμης, ὡς ἡ Βοιωτία δηλοῖ. [Εἰ δὲ τῇ σταφυλῇ ὁ σταφυλίνος παρωνόμασται, 4.255 ζητητέον. ἔστι δ' αὐτὸς δριμύ, φασί, λάχανον καὶ ἱκανῶς θρεπτικόν, διεγερτικὸν δὲ καὶ εἰς τὰ κατὰ Ἀφροδίτην. διὸ ὑπ' ἐνίων φίλτρον καλεῖται. εἰς δὲ τὴν οὕτω σταφυλαῖς βρίθουσαν ἄλωήν μνηστέον Ἀλκαίου, εἰπόντος «μηδὲν ἄλλο φυτεύσης πρότερον δένδρον ἀμπέλου», ἤγουν ἀμπέλου.] (η. 562) Τὸ δὲ «μέλανες βότρυες» εἰς πλῆθος μὲν ἦσαν τὴν ἀρχὴν, ὅθεν καὶ τοῦ οἴνου τὸ μέλαν κατηγορεῖται, ἦν δὲ ἄλλως ἐνταῦθα καλὸν ἄλωῃ χρυσεᾷ ἐπιπρέπειν μέλανας βότρυας δαιδάλλοντας τὴν τῆς ἀσπίδος ἐπιφάνειαν. [Ἰστέον δὲ ὅτι Βότρυς παρὰ τῷ Δειπνοσοφιστῇ καὶ τις Μεσσήνιος, οὐ Λάκων, ἀλλὰ Σικελικὸς ἀνὴρ, εὐρετῆς παιγνίων, ἃ τοῖς παλαιοῖς ἐσπουδάζετο. διὸ καὶ Μνασέας ὁ Λοκρός, φησίν, ἢ Κολοφώνιος, συνετάξατο τὰ ἐπιγραφόμενα παίγνια. ὄν διὰ τὸ ποικίλον τῆς συναγωγῆς σάλπην ἐκάλουν, ἐπειδὴ ποικίλος ἐστὶν ὁ ἰχθύς ἢ σάλπη. ὄν μὴ ἀποδεχόμενος, φησίν, Ἐπίχαρμος σκατοφάγον λέγει καὶ βδελυχνόν. καὶ Σάλπη δὲ, Λεσβία γυνή, παίγνια καὶ αὐτὴ συνέθετο.] (η. 563) Κάμαξ δὲ ξύλον ὀρθὸν ὑπανέχον συνήθως πολλαχοῦ τοῖς γεωργοῖς ἄμπελον. γίνεται δὲ παρὰ τὸ κάμνειν τῷ βάρει, ἢ καὶ συγκέκοπται ἀπὸ τοῦ καλάμαξ, ὡς καλάμοις ἀνεχομένων τῶν κλημάτων. ἔοικε δὲ καὶ ἡ τῶν καμάκων αὕτη χρῆσις πολλὴ παρὰ τοῖς παλαιοῖς εἶναι. διὸ καὶ πρὸς διαφορὰν ἄμπελος χαμίτις ἐλέγετο ἢ χαμαὶ κειμένη. 4.256 ὅτι δὲ καὶ ἄγγατος βαρβαρικῶς ἐκαλεῖτο ἢ κάμαξ, δηλοῖ ὁ εἰπὼν «ἄγγατος τὸ εἰς ἀναδενδράδα ξύλον». εἰ μὴ ἄρα οὐκ ἔστιν ἴσως τοῦτο κάμαξ, ἀλλ' ἐπίκειται κάμαξιν. [Εἰ δὲ ὁ ἄγγατος βαρβαρίζεται καὶ διὰ τοῦτο ἄγνωστός ἐστὶ τοῖς ἑλληνίζουσι, νοητέον πολλὰς καὶ ἄλλας εἶναι λέξεις κειμένας μὲν ἐν βιβλίοις, μὴ ὑπαγομένας δὲ μεθόδοις ἐτυμολογίας Ἑλληνικῆς. καὶ γέγραπται μὲν καὶ τοῦτο ἀλλαχοῦ, καὶ τέθεινται τοιαῦται λέξεις. Νῦν δὲ μνηστέον τοῦ νωγαλίζειν, μήποτε ὡς ἐθνικὴ καὶ αὐτὸ λέξις οὐκ ἔγνωσται ἡμῖν, ὅθεν γίνεται. χρῆσις δὲ αὐτοῦ ἐν τῷ «ἐνωγάλισται» Ἀττικῶς

παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ. ὡς δὲ τὸ νωγαλίζειν καὶ νωγαλεύειν λέγεται, δῆλον ἐκ τῶν νωγαλευμάτων, ἅπερ εἰσὶν ἡδέα βρώματα, λεγόμενα, φησί, καὶ τρισυλλάβως νώγαλα, οἶον βότρυς, ροιάς, φοίνικας, ἕτερα νώγαλα. Ἀναλογία δὲ τοῦ ἐνωγάλισται κατὰ τὸ κέκτηται ἔκτῃται, οὗ ἀπαρέμφατον παρ' Ὀμήρῳ τὸ ἐκτῆσθαι, καὶ τὸ ἐκπέπηξε ἐξέπηξε παρὰ τῷ Κωμικῷ, καὶ τέθλασται ἔθλασται, ἀφ' οὗ ἐθλασμένον παρὰ τῷ Δειπνοσοφιστῇ. παραπηκτέον δὲ καινότητι λεκτικῇ καὶ τοὺς παρὰ Ξενοφῶντι καὶ ἄλλοις βίκους τὰ οἰνοδόχα ἀγγεῖα, οἳ κεῖνται καὶ ἐπὶ μειζόνων ὀστρακίνων σκευῶν, ὡς ἐμφαίνεται ἐν τῷ «Σικελοῦ θύννου τέμμαχος τμηθέν, ὅτ' ἐν βίκουσι ταριχεύεσθαι ἔμελλεν». ὁ δὲ τοιοῦτος ταριχευτικός βίκος καὶ ἀμφορεὺς ἂν λέγοιτο, ὡς δηλοῖ ἐπαχθὲν περὶ σκόμβρου τὸ «πρὶν ἐς ἄλμυρὸν ὕδωρ ἐλθεῖν ἀμφορέως», ὃν δηλαδὴ βιτίαναν οἱ κοινολεκτοῦντές φασι.] Δῆλον δὲ ὅτι καὶ χάραξ ἢ κάμαξ ἐλέγετο. ὅθεν 4.257 καὶ παροιμία «ἐξηπάτηκεν ἢ χάραξ τὴν ἄμπελον», ὅταν ὑπὸ τοῦ δῆθεν σῶζοντος ἀπατηθῇ τὸ σῶζόμενον. ὡς δὲ καὶ δόρατος ξύλον ἢ κάμαξ παρά τισιν, οὐκ ἠγνόηται οὐδ' αὐτό. (ἡ. 564) Κάπετος δέ, περὶ ἧς καὶ ἄλλοθι δηλοῦται, ληνὸς ἢ τάφρος, ἐπ' ἀσφαλείᾳ πέριξ ὀρωρυγμένη τῆς ἀμπέλου. Καὶ ὅρα τὸ εἰς ποικιλίαν τεχνικὸν τῆς ποιήσεως, τὸ μὲν γὰρ ἔδαφος τῆ ἀλωῆ χρυσοῦν, ἴσως δὲ καὶ τὰ κλήματα, μέλανες δὲ οἱ βότρυες, ᾧ τρόπῳ καὶ ἡ νειὸς ἀνωτέρω ἐμελαίνετο, αἱ δὲ κάμακες ἀργυραῖ, κυανὴ δὲ ἢ κάπετος κατὰ τὴν πρὸ βραχέων μελαινομένην αὐλακα εἰς βάθους ἔμφασιν, τὸ δὲ ὑπὲρ τὴν τάφρον ἔρκος κασσιτέρινον, τοὺς δὲ τρυγῶντας καὶ τοὺς ταλάρους ἀφῆκεν εἰπεῖν οἴας ὕλης ἦσαν, ὡς μὴ πάνυ ἀναγκαῖον ὄν, καὶ ἅμα ἐμφήνας τοιαυτὰ τινα, ὡς εἰκός, εἶναι καὶ αὐτά. Τὸ δὲ «ἔλασε» καὶ νῦν ἀντὶ τοῦ ἐξέτεινεν, ἀρμόττον πρὸς τε τὴν κάπετον καὶ πρὸς τὸ ἔρκος. δῆλον δὲ ὡς πολλὰ σημαίνει τὸ ἐλάσαι, ὧν ἓν καὶ τὸ καθῆραι. ὅθεν καὶ ἐλατήριον πᾶν τὸ κατακαθαῖρον φάρμακον, ὅπερ Ἰπποκράτης ὑπήλατόν φησι. καὶ ἐλατήριον ἰδίως τὸ διὰ ρίζης ἀγρίου συκίου καθαρτικὸν τῆς κάτω κοιλίας καὶ νηὸς ἐλατήρ. ὁ μέντοι παρ' Ἀριστοφάνει ἐλατήρ πόπανον, φασίν, ἦν πλατύ. (ἡ. 565) Ἀταρπιτὸς δὲ στενὴ ὁδὸς καὶ διηνεκὴς καὶ μὴ ὤδε καὶ ἐκεῖ τετραμμένη. μιᾶς δὲ μόνης χρεια ἦν τοιαύτης τῆ ἠσφαλισμένη ἀλωῆ. ὅτι δὲ ἕτερόν τι τῆς ἀπλῶς ὁδοῦ ἢ ἀτραπιτός, δηλοῖ, ὡς ἀλλαχοῦ σαφέστερον εἴρηται, καὶ τὸ παροιμιῶδες «ὁδοῦ παρούσης τὴν ἀτραπὸν ζητεῖς». (ἡ. 566) Τὸ δὲ νίσσεσθαι οὐκ εὐχρηστον μὲν τῆ καταλογάδην γραφῆ, παράγεται δὲ, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις ἐγράφη, ἀπὸ τοῦ νῶ, τὸ πορεύομαι. Φορεῖς δὲ ἄλλως μὲν γενικῶς οἱ φορητοί, νῦν δὲ εἰδικῶς οἱ τοὺς βότρυας φέροντες, ὡς δηλοῖ περιφρασθὲν τὸ 4.258 «πλεκτοῖς ἐν ταλάροισι φέρον καρπὸν». (ἡ. 567) Παρθενοκαῖς δὲ καὶ ἠϊθέοις ἀνατίθησι τὰ μὴ σπουδαῖα, τὴν μολπὴν, τὸ ἰῦζειν, τὸ ὀρχεῖσθαι, ὡς τῶν λοιπῶν πονουμένων περὶ τρυγητόν, ἐν οἷς, ὡς εἰκός, καὶ ἀδραὶ γυναῖκες, ὅποια καὶ ἀνωτέρω αἱ περὶ δεῖπνον ἐρίθων πονούμεναι. ἠϊθεοὶ δὲ ὅτι οἱ μηδέπω γεγαμηκότες, πολλαχοῦ καὶ αὐτὸ εἴρηται. (ἡ. 568) Τάλαροι δὲ καλαθίσκοι, τάλανες εἰς τὸ αἶρειν ὡς βαστακτικοί. λέγονται δὲ οἱ τοιοῦτοι καὶ ἄρριχοι παρὰ Ἀττικοῖς. Πausanίας οὖν φησιν ὅτι ἄρριχος κόφινος ἐπιτήδειος εἰς συγκομιδὴν σταφυλῶν. Ἀριστοφάνης δὲ ἄρριχους ἐν Ὀρνισί λέγει κοφίνους, οὓς ἐνέπλησέ τις πτερῶν. ἀπὸ οἰσῦας δέ, φασί, τοῖς ἄρριχοῖς τὸ πλέγμα. καρπὸς δὲ μελιδῆς ἢ σταφυλή, ἐπεὶ καὶ οἶνός που μελιδῆς. (ἡ. 569 ς.) Ὅρα δὲ καὶ ὡς ταῦτόν εἶναι δοκεῖ φόρμιγξ καὶ κιθάρα, ὡς δηλοῖ τὸ «φόρμιγγι λιγείῃ ἡμερόεν κιθάριζεν», ἠγουν πρὸς τινα ἡμερον φιλοτήσιον, τοιούτοις ἔργοις προσήκοντα, ὅποιος δὴ τις καὶ χορὸς μετ' ὀλίγα εἰρήσεται. (ἡ. 570) Τὸ δὲ «λίνον δ' ὑπὸ καλὸν ἄειδεν» ἢ ἀντὶ τοῦ τὸν καλὸν ἐκεῖνον ἤρωα λίνον ἄειδεν, ἢ καλὸν ἀντὶ τοῦ καλῶς λίνον ἄειδε. λίνος δὲ εἶδος ὠδῆς κατὰ Ἀρίσταρχον ἢ ὕμνου, ὡς καὶ ὁ παιὰν καὶ ὁ διθύραμβος. ὠνόμασται δὲ λίνος τὸ τοιοῦτον ὠδικὸν εἶδος ἢ ὡς μετὰ λίνου ἦτοι χορδῆς ἀδόμενος, ἢ ἀπὸ τινος λίνου, ἀνδρὸς ἤρωος. Φασί γὰρ οἱ παλαιοὶ ποιημάτιόν τι ἐπὶ τῷ λίνῳ εἶναι, ὃ Σφαῖρα μὲν

καλεῖται, εἰς Ὀρφέα δὲ ἀναφέρεται. Φιλόχορος δὲ ὑπὸ Ἀπόλλωνος ἀναιρεθῆναι τὸν Λίνον φησί, διότι πρῶτος τὸν λίνον καταλύσας χορδῇ ἐχρήσατο εἰς μουσικῆς ὄργανον. ἐτάφη δὲ ἐν Θήβαις καὶ ἐτιμᾶτο ὑπὸ τῶν ποιητῶν θρηνώδεσιν ἀπαρχαῖς, εἰς ὃν καὶ ἐπίγραμμα ἔστι τοιοῦτον «ὦ Λίνε, πάντα θεοῖσι τετιμένε, σοὶ γὰρ ἔδωκαν ἀθάνατοι πρῶτῳ μέλος ἀνθρώποισιν ἀεΐδειν ἐν ποδὶ δεξιτερῶ. Μοῦσαι δὲ σε θρήνεον αὐταῖ μυρόμεναι μολπῆσιν, ἐπεὶ λίπες ἡλίου ἀυγᾶς». καὶ Ἡσίοδος «Οὐρανίη δ' ἄρ ἔτικτε Λίνον, πολυήρατον υἱόν, ὃν δὴ ὅσοι βροτοὶ εἰσιν ἀοῖδοι καὶ κιθαρισταί, πάντες μὲν θρηνοῦσιν ἐν εἰλαπίναις ἠδὲ χοροῖσιν, ἀρχόμενοι δὲ Λίνον καὶ λήγοντες καλέουσιν». ὁ μέντοι τὸν Ἡρακλέα διδάξας μουσικὸς Λίνος κατὰ τὴν παλαιὰν ἱστορίαν ἕτερος παρὰ τοῦτόν ἐστιν. οὗ Θεόκριτος μέμνηται, ὁ καὶ ἱστορήσας ὅτι τὸν Ἡρακλέα γράμματα Λίνος ἐξεδίδασκεν, υἱὸς Ἀπόλλωνος. Φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ καί, ὅτι λίνῳ ἀντὶ χορδῆς τῶν παλαιῶν χρωμένων πρὸς 4.259 τὴν κιθάραν, ὕστερον μείναντος τοῦ ὀνόματος ἢ χορδὴ λίνον καλεῖται, ὥσπερ, φασί, καὶ λίθος ἢ ἄγκυρα, ἐπεὶ πάλαι ποτὲ λίθος εἰς ἄγκυραν ἐχρημάτιζεν. Ἄλλοι δὲ τὰ κατὰ τὸν λίνον οὕτω συντομώτερον φράζουσιν. ἄγροικος νεανίας ὁ Λίνος, ὠδῆς τινος εὐρετής, Οὐρανίας υἱός, ὃν ἀνείλεν Ἀπόλλων, ἐπεὶ τὸ λίνον καταλύσας χορδαῖς ἐνέτεινε ὄργανον. Ἡρόδοτος δὲ λέγει, ὅτι παρὰ Αἰγυπτίους Λίνος τις ἀεΐδεται. καὶ θαυμάζειν ἐκεῖνός φησι τὸν λίνον, ὁκόθεν ἔλαβε τὸ ὄνομα. λέγει δὲ καὶ ὅτι κατὰ Αἰγυπτίους βασιλέως παῖς ἐκεῖνος μονογενῆς ἦν, ἀποθανὼν δ' ἄωρος θρήνοις ὑπ' Αἰγυπτίων ἐτιμήθη, καὶ ἀοιδὴ αὐτῆ καὶ μόνῃ σφίσιν ἐγέντο. [Ἐντεῦθεν δὲ ἀναφαίνεται, ὅτι κυρίως αἴλινος ὁ ἐπὶ τῷ τοιοῦτῳ λίνῳ αἰαγμός, εἰ καὶ ἄλλως διαφορεῖται τῇ σημασίᾳ κατὰ τὸν Ἀθηναῖον, εἰπόντα ὡς ἐν γάμοις μὲν ὠδὴ ὑμέναιος, ἐν δὲ πένθεσιν ἰάλεμος, λίνος δὲ καὶ αἴλινος ἔν τε πένθεσι καὶ «ἐπ' εὐτυχεῖ» δὲ «μολπῇ» κατ' Εὐριπίδην. ἢ μέντοι ἐξ Ἐπιχάρμου χρήσις ἐθέλουσα τὸν αἴλινον ὠδὴν ἱστουροῦντων εἶναι οὐ τὸν λίνον τὸ κύριον ἐγκεῖσθαι τῷ αἰλίνῳ βούλεται, ἀλλὰ τὸ λίνον. ὡς δὲ καὶ πολλὰ ὠδαὶ ἦσαν, οἷον ἴουλος, ἢ τῶν ταλασιουργῶν ἢ ἐριουργῶν, καὶ Λιτυέρσης ἢ τῶν θεριστῶν, ὡς ἔστι καὶ παρὰ Θεοκρίτῳ εὐρεῖν, καὶ ὀλοφυρμός ἢ ἐπὶ θανάτοις καὶ λύπαις, καὶ βουκολισμός ἢ τῶν βοσκόντων, καὶ ἐπιμύλιος ἢ περὶ τοὺς ἀλετούς, 4.260 ἔστι σὺν καὶ ἄλλαις ἐκ τῶν παλαιῶν ἀναλέξασθαι.] Ἄλλοι δὲ ἐπὶ λεπτοῦ τινος νήματος ἢ χορδῆς ἐνταῦθα τὴν τοῦ λίνου λέξιν τάττοντες οὕτω νοοῦσι τὸ «λίνον δ' ὑπὸ καλὸν ἄειδε λεπταλέη φωνῇ» ἀντὶ τοῦ μετὰ λίνου λεπτόν τι ἄειδε. ἢ δὲ ἱστορία καὶ τρεῖς παραδίδωσι Λίνους, τὸν τῆς Καλλιόπης, καὶ τὸν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ Χαλκιοῦ, καὶ τὸν Νάρκισσον. παρασημειοῦνται δὲ οἱ παλαιοὶ καὶ ὅτι χορδὰς ἐπιστάμενος Ὀμηρος, ὅμως λίνον καλεῖ, καθὰ καὶ χαλκᾶ ὄπλα τὰ ἐκ σιδήρου. [Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ κοινότερου λεγομένου λίνου καὶ λινίσκος ὑποκοριστικῶς ὁ λεπτότατος λίνος οἷον· περιστεραὶ καὶ φάσσαι καὶ τρυγόνες καθ' ὅλην ἐξίπταντο τὴν ὁδὸν ἐν τινὶ πομπῇ, λινίσκοις τοὺς πόδας δεδεμέναι πρὸς τὸ ραδίως ὑπὸ τῶν θεωμένων ἀρπάζεσθαι. πρὸς ὁμοίότητα δὲ τοῦ λινίσκος κεῖται καὶ ὁ παιδίσκος παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ. φησὶ γάρ· πολλὰ ἐκ τῆς Αἰγύπτου ὁ ἐπιφανῆς Ἀντίοχος ἐνοσφίσατο παρασπονδήσας τὸν Φιλομήτορα βασιλέα παιδίσκον ὄντα. ὑποκοριστικώτερον δὲ παιδίσκου τὸ παιδισκάριον. θῆλυ δὲ ἐκεῖνου ἢ παιδίσκη, ὡς καὶ τοῦ μεираκίσκος ἢ μεираκίσκη. ἐκ τοῦ ῥηθέντος δὲ λίνου καὶ τὸ τοῦ Κωμικοῦ λινόδετον καὶ τὸ λινιστατεῖσθαι, οἷον «ἐθηρεύετο λινιστατούμενος», ὑπὸ ἔρωτος δηλαδὴ, ὃ φησι Πλάτων. Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι τὸ «ἀρχόμενοι λίνον καὶ λήγοντες καλέουσιν» Ὀμηρικοῦ μὲν ῥητοῦ ἤρτηται τοῦ «ἐν σοὶ μὲν λήξω, σέο δ' ἄρξομαι», σύμφωνον δὲ ἔχει καὶ τὸ «τί κάλλιον ἀρχομένοις ἢ καταπαυομένοις ἢ τὸ ποθεινότατον». παροιμιώδης δὲ οὗτος λόγος. τούτου δὲ ἀνάπαλιν ἔχει παραποιηθὲν ἀστείως ἐξ Ὀμήρου τὸ «ἄρξομαι δ' ἐκ 4.261 βολβοῖο, τελευτήσω δ' ἐπὶ θύννον».] (η. 571) Ἡ δὲ λεπταλέη φωνὴ συγγενῶς ἔχει τῇ λιγείᾳ φόρμιγγι. ἐμφαίνει δὲ λεπταλέαν φωνὴν ὁ τοῦ Ἡφαίστου φορμιγκτῆς πάϊς τῇ

πεφεισμένη και συστόμω υπανοίξει τῶν τοῦ ζῳδίου χειλέων. Τὸ δὲ «ρήσσοντες» ἀντὶ τοῦ σφοδρότερον τὴν γῆν ποσὶ παίοντες, ὃ δὴ καὶ αὐτὸ ἐν Ὀδυσσεΐα οἰκεῖον ὀρχησταῖς κατὰ τὸ «πέπληγον χορόν», καὶ τὸ «παίσατε», ὃ ἐν Ὀδυσσεΐα κείται. (η. 572) Μολπή δὲ ἰϋγμοῦ διαφέρει, ὡς καὶ λόγος ἐμμελῆς βοῆς ἀμελοῦς. μολπή μὲν γὰρ καὶ μέλλειν μεμελισμένον ἔπος, ἰϋγμός δὲ καὶ ἰϋζειν φωνή τις ἄσματος, ὁποῖος καὶ ὁ συριγμός. Τὸ δὲ, ποσὶ σκαίρειν, εὐρυθμόν τινα καὶ ὀρχηστικὴν κίνησιν δηλοῖ, οὐ μὴν καὶ τὸ σπαίρειν, ὃ πλεονασμῶ τοῦ -α καὶ ἀσπαίρειν λέγεται. ἐκεῖνο γὰρ σκαρισμὸν δηλοῖ καὶ κίνησιν ἐπιθανάτιον, ὁποῖος καὶ ὁ σφαδασμός. [Ἦς δὲ οὐ μόνον ἐν ὀρχηστικῇ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἄλλως ἀπλῶς κινήσει, ὁποῖα καὶ ἡ βαδιστικῇ, σεμνόν ἐστι τὸ εὐρυθμον, δηλοῖ καὶ Ἄλεξις εἰπὼν ἐν τι νομίζειν τῶν ἀνελευθέρων εἶναι, τὸ βαδίζειν ἀρρυθμῶς ἐν ταῖς ὁδοῖς. φέρει δέ, φησὶν, ἡ εὐρυθμία τοῖς μὲν χρωμένους δόξης τιν' ὄγκον, τοῖς δ' ὀρῶσιν ἡδονήν, κόσμον δὲ τῷ βίῳ. ἐχρῆν δέ, φασί, καὶ ἀμπέχεσθαι εὐρύθμῳ. φέρειν γὰρ τι καὶ αὐτὸ ἐδόκει τοῖς παλαιοῖς πρὸς παιδείας ἐξέτασιν. σκώπτων γοῦν τις ἀρρυθμίαν ἐνδύσεως φησιν «ἀμφίβαλλε στέρνοις φᾶρος· οὐ καθίσεις 4.262 τάλαν, μηδ' ἀγροίκως ἄνω γόνατος ἀμφέξῃ». δοκεῖ γὰρ ὁ σκωπτόμενος ψιλὰ 4.262 ἐνδύσεως προφαίνειν τὰ σκέλη, ἔχειν δὲ καὶ τὸ προκόλπιον ἀπόλυτον. Καὶ ὅρα τὸ «ἀμφέξῃ» ἤγουν ἐνδύση, ἐκ τοῦ ἀμπέχω ἀμφέξω ἀμφέξομαι.] Τὸ δὲ «ἔποντο» οὐ στάσιμον τὸ τῆς ὀρχήσεως ἔργον δηλοῖ, ἀλλὰ τῇ τῶν τρυγόντων κινήσει συνδιϊκνύμενον. Ὅτι οὐ Πλάτωνι μόνῳ, ἀλλὰ πολὺ πρῶτον Ὀμήρῳ ἤρесе πλὴν βοῶν καὶ προβάτων τὰ ἄλλα θρέμματα παρ' οὐδὲν θεῖναι ὡς μὴ ἀναγκαῖα. (η. 573–86) Ἐνταῦθα οὖν βουκολίου καὶ οἰῶν ἀργεννάων μεμνημένος φησὶν «ἐν δ' ἀγέλην ποίησε βοῶν ὀρθοκραιράων», αἱ καὶ προεδηλώθησαν, «αἱ δὲ βόες χρυσοῖο τετεύχατο κασσιτέρου τε, μυκηθμῶ δ' ἀπὸ κόπρου ἐπεσσεύοντο νομόνδε πὰρ ποταμὸν κελάδοντα, παρὰ ῥοδανὸν δονακῆα. χρύσειοι δὲ νομῆες ἄμ' ἐστιχῶντο βόεσσι, τέσσαρες, ἐννέα δὲ σφι κύνες πόδας ἀργοὶ ἔποντο. σμερδαλέω δὲ λέοντε δύο ἐν πρώτῃσι βόεσσι ταῦρον ἐρύγμηλον ἐχέτην· ὃ δὲ μακρὰ μεμυκῶς», ὡς ἐδήλου τῷ σχήματι, «ἔλκετο· τὸν δὲ κύνες μετεκίαθον ἢ δ' αἰζηοί. τῷ μὲν ἀναρρήξαντε βοὸς μέγαλοιο βοεῖην ἔγκατα καὶ μέλαν αἶμα λαφύσσετον, οἱ δὲ νομῆες αὐτῶς ἐνδίσσαν, ταχέας κύνας ὀτρύνοντες, οἱ δ' ἦτοι δακέειν μὲν ἀπετρωπῶντο λεόντων, ἰστάμενοι δὲ μάλ' ἐγγὺς ὑλάκτεον ἔκ τ' ἀλέοντο». (η. 587–9) Καὶ μέχρις ὧδε φράσας περὶ βοῶν εἶτα τὸ περὶ τῶν προβάτων ἀποστενοῖ, φεύγων τὸ προσκορές, καὶ φησιν «ἐν δὲ νομὸν ποίησεν» Ἥφαιστος «ἐν καλῇ βήσση μέγαν οἰῶν ἀργεννάων, σταθμούς τε κλισίας τε κατηρεφέας τε σηκούς, ἢ «ἰδὲ σηκούς», πολιτείας ταῦτα καθαρᾶς καὶ οὔπω πολυπράγμονος. εἰ δὲ ἄλλως ἢ ἐν Ὀδυσσεΐα τοῦ Ὀδυσσεὺς βασιλεία καὶ κτήσις φλεγμαίνουσαν πολιτείαν καθυπογράφει κεκτημένου καὶ συῶν ποτε συβόσια καὶ αἰγῶν πλατέα αἰπόλια, ἢ γοῦν ἐνταῦθα ἀγελαία νομαδικὴ καὶ ποιμενικὴ τέχνη πρὸς τὸ ἀπλούστερον ἀφορᾷ. διὸ οὔτε θήρας αἰμύλου πτηνῶν μέμνηται ὁ ποιητὴς ἐν τούτοις παραιτησάμενος αὐτὴν διὰ τὸ ἀνελευθέρον οὔτε 4.263 ἰχθύων ἄγρας, ὅτι μὴ σύμφυλος αὕτη τοῖς περὶ γῆν, τότε δὲ μόνον χρηστή, ὅτε πᾶσα ἀνάγκη, ὁποῖοι τινες καὶ οἱ ἀμφὶ τὸν Μενέλαον λιμώττοντες. ἐν παραβολῇ μέντοι παραρριπτεῖ που Ὀμηρος μνήμην καὶ ἰχθυοθηρίας. (η. 575) Ἰστέον δὲ ὅτι, ὡσπερ τὸ σχῆμα τῶν κυνῶν ὑπέγραψε γραφικῶς ἐν τῷ «ἰστάμενοι μάλα ἐγγύς» καὶ ἐξῆς, οὔτω καὶ τὸ τῶν βοῶν ἐν τῷ «μυκηθμῶ ἐσσεύοντο», ἤγουν ὡσανεὶ μυκώμενοι. (η. 573) Ἰστέον δὲ πολυμαθείας χάριν καὶ ὅτι βοῦς παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἐλέγετο καὶ τι πέμματος εἶδος, ἄφ' οὗ παροιμία τὸ «βοῦς ἔβδομος», ἔχουσα λόγον τοιόνδε. σελῆναι πέμματα ἦσαν πλατέα κυκλοτερῆ. ἐπὶ δὲ ἐξ σελήναις τοιαύταις βοῦν, φασίν, ἔβδομον ἔπεττον κέρατα ἔχοντα κατὰ μίμησιν πρωτοφυοῦς σελήνης. ἔθουον μὲν οὖν καὶ ἐπὶ τέσσαρσι ποπάνοις τοῦτον τὸν βοῦν, καὶ ἐκάλουν αὐτὸν πέμπτον βοῦν, μᾶλλον μέντοι ἐπὶ ταῖς ἐξ ἔθουον αὐτόν, ὃς καὶ ἐκαλεῖτο διὰ τοῦτο ἔβδομος βοῦς. ὁ δὲ ταῦτα ἱστορήσας

Παυσανίας λέγει καὶ ὅτι αἱ ῥηθεῖσαι σελῆναι, τὰ πέμματα, καὶ πελανοὶ ἐλέγοντο, καὶ ὅτι πεμμάτων εἶδος καὶ οἱ ἀνάστατοι πλακοῦντες καὶ οἱ χαρίσιοι καὶ οἱ ἀμφιφῶντες καὶ φθόϊς δέ, φησί, πέμματα μετὰ σπλάγχχνων ἐσθιόμενα, καὶ ὅτι οἱ ῥηθέντες ἀμφιφῶντες ἄλλως τε οὕτως ἐκαλοῦντο ἀπὸ ἡλίου καὶ σελήνης, καὶ διότι δὲ ἐκόμιζον αὐτοὺς δαδία ἡμμένα περιπηγνύντες ἐπ' αὐτούς. ἀλλαχοῦ δὲ φησιν ὁ αὐτὸς καὶ ὅτι ἀμφιφῶν προσηγορεύθη πλακοῦς διὰ τυροῦ, ἐφ' οὗ δᾶδα πῆσσαντες ἄπτουσι τοῦ φωτὸς χάριν. Ἐκ τῆς ἀγέλης δὲ οὐ μόνον ἀγελαῖαι βόες, ἀλλὰ καὶ ἀγελαίας ἰσχάδας τὰς εἰκαίας Εὐπολις ἔφη καὶ ἄλλοι Κωμικοί, ὡς φησι Παυσανίας, καὶ λίθους δὲ ἀγελαίους τοὺς εἰκαίους καὶ ἀκαταξέστους. (ἡ. 575) Κόπρον δὲ νῦν τὴν τῶν βοῶν ἔπαυλιν λέγει, ὡς ἐκ τοῦ παρακολουθοῦντος. κόπρος γὰρ πολλὴ τοῖς βουστάθμοις, ὡς εἰκός, ἔγκειται, καὶ μάλισθ' ὅπου πολλαὶ βόες. ὁ δὲ ἔγνω πρὸ πάντων ὁ μέγας Ἑρακλῆς, ὁ καὶ ἐπὶ τοιοῦτῳ φορυτῷ ἀεθλεύσας. [Τινὲς δὲ γράφουσι «κοπροῦ» μετὰ περισπωμένης, διαστολῆς χάριν, ὡς ἐν τύπῳ περιεκτικῷ.] (ἡ. 576) Τὸ δὲ «κελάδων» ὡσπερ ἀλλαχοῦ ἀνέμου καὶ πόντου, οὕτω καὶ ποταμοῦ ἐνταῦθά ἐστιν ἐπίθετον. 4.264 Ῥοδανὸν δὲ λέγει τὸν [οἶονεὶ ῥοανὸν] ὡς ῥοώδη, πλεονασμῷ τοῦ ᾠδ. οἱ δὲ γράφουσι «ῥαδαλόν», καὶ φασιν οὕτω λέγεσθαι διὰ τὸ ῥᾶον ἄλλεσθαι φυτὰ ἐξ αὐτοῦ, πλεονασμῷ συνήθει τοῦ ᾠδ, ἢ ὡς κραδαλόν, ἤγουν εὐκράδαντον καὶ εὐκίνητον ἀποβολῆ τοῦ ᾠκ, ὡς δοκάσατο δοάσατο. ἄλλοι δὲ καὶ τὸ ῥαδαλόν ἐπὶ εὐκινήτου νοοῦσι διὰ λεπτότητα δονάκων. ὅθεν, φασί, καὶ ἐπὶ γυναικῶν ῥαδανίζειν τὸ συνεχῶς τινάσσειν τὴν κρόκην. εἰσὶ δὲ τινες, οἳ φασιν ὑφὲν ῥαδαλονδονακῆα, ἤγουν ἰσχυροκαλαμῶδη, ἐν τι νοοῦντες διὰ τῶν δύο, ὁμοίως τῷ χορωκαλῆ Πολυμήλῃ, ἤγουν καλλίχορος. Δονακῆα δὲ περιεκτικῶς λέγει τὸν δόνακα ἔχοντα, οἱ διαφέρουσι καλάμων, ὅτι λεπτότατος μὲν ὁ δόναξ, ἄδρος δὲ ὁ κάλαμος, καὶ ὁ μὲν δόναξ ὡς ἐπὶ πολὺ ποτάμιος, οὐ μὴν καὶ ὁ κάλαμος, [καὶ δόναξ μὲν συριγκατῆς χρήσιμος, κάλαμος δὲ αὐληταῆς, ὅθεν καὶ τις φαῦλος αὐλεῖν ὀλοσιαλοκάλαμος ἐσκώφη.] Αἴλιος δὲ Διονύσιος εἰπὼν, ὡς δόναξ καὶ τὸ λύριον, ἐπάγει· τὸ γὰρ παλαιὸν ἀντὶ τοῦ κέρατος ὑπετίθεντο κάλαμον. ἐμφαίνει δὲ τοιοῦτόν τι καὶ ὁ Κωμικὸς ἐν Βατράχοις ὑπολύριον εἰπὼν δόνακα. Ὀππιανὸς 4.265 δὲ ἰσοφόρους εἰπὼν δόνακας ἔοικε λεπτοὺς λύγους οὕτω καλεῖν. (ἡ. 579) Πρῶται δὲ κἀνταῦθα βόες αἱ ταῖς ὀπίσω ὑσταταῖς ἀντιπορευόμεναι. (ἡ. 580) Ἐρύγηλος δὲ παρὰ τὴν ἔρυγῆν, οἶονεὶ ἐρύγηλος πλεονασμῷ τοῦ ᾠμ. ἐρυγεῖν δὲ λέγεται τὸ μετὰ βίας ἀνασπᾶν πνεῦμα, ὡς τὸ «ἤρυγεν ἐλκόμενος ὡς ὅτε ταῦρος». Τὸ δὲ «μακρὰ μεμυκῶς» ἀντὶ τοῦ μεγάλα, καὶ οὐχ' ἀπλῶς, ἀλλ' ὅτι πρὸς μῆκος πολὺ ὁ μυκηθμὸς ἰκνεῖτο, ἐξ οὗ μήκους παρωνόμασται τὸ μακρόν. [Μέσος δὲ παρακείμενος τοῦ μεμυκηκῶς ἐστὶ τὸ μεμυκῶς.] (ἡ. 582) Τὸ δὲ «ἀναρρῆξαι βοεῖην» καὶ τὸ «λαφύσσειν αἶμα» καιρῖαι λέξεις ἐπὶ λέοντος. Δῆλον δ' ὡς καὶ νῦν τὸ «βοὸς βοεῖην» περιτρολογεῖται. ἤρκει γὰρ βοεῖην μόνην εἰπεῖν. (ἡ. 584) Τὸ δὲ «ἐνδίσσαν» ποιητικὴ καὶ αὐτὴ λέξις, οὐ ψηλαφητέα λογογράφοις, γινομένη μὲν ἀπὸ τοῦ ἐνδίημι, δηλοῦσα δὲ τὸ διέτριβον. καὶ ἐξ αὐτοῦ ἔοικεν εἶναι καὶ τὰ ἐνδια, ἤγουν αἱ διατριβαί, παρὰ τῷ Ὀππιανῷ. τινὲς δὲ ἐνίσσαν φασιν ἀντὶ τοῦ ἐνέβαλλον πλεονασμῷ τοῦ ᾠδ. ἄλλοι δὲ ἐδίωκόν φασιν τὸ ἐνδίσσαν ἐκ τοῦ δίω δίημι, τὸ δίωκω. (ἡ. 585) Τὸ δὲ «ἀπετρωπῶντο» δευτέρας ὄν τῶν περισπωμένων ἐκτείνει τὴν προπαραλήγουσαν, ὡς καὶ τὸ στρωφῶ καὶ νωμῶ, ἐν μὲν τῇ πρώτῃ συζυγίᾳ συστέλλει αὐτήν, ὡς δηλοῖ τὸ «περιτροπέων ἐνιαυτός», καὶ τὸ «καλλίτριχες ἵπποι ἅψ ὄχεα τρόπεον». ὅτι δὲ ὡς ἐπὶ ἐμψύχων ζώων, οὐ μὴν ἀγαλμάτων, εἴρηται τὸ «οἱ κύνες δακεῖν μὲν ἀπετρωπῶντο» καὶ τὸ ἐξῆς, καθὰ καὶ ἄλλα πρὸ τούτου ὁμοίως πεποιήνται τερατωδῶς μὲν, γλυκέως δὲ, δῆλον. [Ζωοῖς γὰρ εἰκότα τετεύχεται δαίδαλα ἐπὶ τῆς ἀσπίδος, καὶ διὰ 4.266 τοῦτο τοιαύτη τερατώδης φαντασία καὶ φράσις ἐπ' αὐτοῖς γίνεται. δῆλον δ' ὅτι πολλὰ καὶ δίχα μύθου ἔργα παρ' ἀνθρώποις ἀπέβησαν ζωοῖς εἰκότα, ὑφ' ὧν καὶ παρήχθησαν ὀφθαλμοὶ

άπατηθέντες τῇ ὁμοιότητι. βοῖ γοῦν, φασί, γεγραμμένη βοῦς ἐπανεστη ἀπατηθεὶς τῇ ὁμοιώσει, ὡς ἐντεῦθεν τὸ τῆς Πασιφάης πάθος, ᾧ βοῦς ξυλίνη ἐμεσολάβησεν ἀπατήσασα καλὸν ταῦρον ζῶντα, μὴ δοκεῖν εἶναι ἄξυνηγόρητον. ἤδη δέ που καὶ γεγραμμένη, φασί, κυνὶ καὶ περιστερᾷ καὶ χηνὶ τῇ μὲν κύων, τῇ δὲ περιστερᾷ, τῇ δὲ χῆν προσήλθον καὶ ἐπεπήδησαν, φανέντων δὲ ἀδυνάτων, ἀπέστησαν.] (η. 587 ς.) Νομὸν δὲ μέγαν λέγει πρὸς ἔνδειξιν τοῦ κατὰ τὸ σάκος μεγέθους, καθὰ καὶ τὸ «νειόν» ἄρουραν εὐρείαν. πάντως γὰρ μέγα σάκος, ᾧ τοιαῦτα ἐπίπεδα ἔγκειται. (η. 588) Ἄπο δὲ τῶν οἰῶν καὶ Οἰάτιδος νομοῦ μέμνηται τις παλαιὸς τοῦ ὑπὸ προβάτων κατανεμομένου. (η. 589) Σταθμοὶ δὲ σηκῶν εὐοίκασι διαφέρειν, καθότι κοινὸν μὲν ἀπλῶς ὁ σταθμός. – [Ἐνταῦθα δὲ σκοπητέον, εἴπερ ἐκ τοῦ Ὀμηρικοῦ νομοῦ γέγονεν ἡ ἐπινομίς, οὐχὶ ἢ παρὰ τῷ Πλάτῳνι-ἐκείνην γὰρ ὁ γραπτὸς παράγει νόμος, οὐ πρὸς διαστολὴν ὁ Ὀμηρικὸς νομὸς ὀξύνεται-, ἀλλὰ μέρος τι τριήρους, ὅπερ ἐκάλουν ἐπινομίδα, ὡς φησὶν Ἀθήναιος.] Σηκοὶ δὲ μάλιστα οἱ τῶν νεογνῶν, ὅθεν καὶ σηκίται ἄρνες λέγονται. Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι κλισίαν ποιμενικὴν ἐνταῦθα οἶδεν ὁ ποιητής, ἦν κλισίον ὁ Δίων λέγει κατὰ γένος οὐδέτερον, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ κάλλιον δηλοῦται. καὶ εἰσὶν ἐνταῦθα κλισίαι κατηρεφεῖς, αἱ ἰδιωτικῶς λεγόμεναι σκεπασταί. (η. 590–605) Ὅτι τῆς ὀρχήσεως εἰς δύο εἶδη διηρημένης εἷς τε τὸ ἐνόπλιον, ὃ τῇ πυρρίχῃ καὶ Κουρητικῇ κινήσει ἀπείκασται, καὶ εἰς τὸ ἴλεων, ὃ πρέπον ἐστὶν εἰρήνη κατὰ τὰ Βακχικὰ σχήματα, ἐνταῦθα ὁ ποιητής 4.267 ἀμφοτέρω παραδείκνυσι, φράζων οὕτω «ἐν δὲ χορὸν ποίκιλλε περικλυτὸς Ἀμφιγυήεις, τῷ ἴκελον, οἶόν ποτ' ἐνὶ Κνωσσῷ εὐρείῃ Δαίδαλος ἤσκησε καλλιπλοκάμῳ Ἀριάδνῃ. ἔνθα μὲν ἠΐθεοι καὶ παρθένοι ἀλφεσίβοιοι ὠρχεῦντ' ἀλλήλων ἐπὶ καρπῷ χειρᾶς ἔχοντες. τῶν δ' αἱ μὲν λεπτὰς ὀθόνας ἔχον, οἱ δὲ χιτῶνας εἶχον ἐννήτους ἦκα στίλβοντας ἐλαίῳ· καὶ ῥ' αἱ μὲν καλὰς στεφάνας ἔχον, οἱ δὲ μαχαίρας εἶχον χρυσείας ἐξ ἀργυρέων τελαμώνων. οἱ δ' ὅτε μὲν θρέξασκον ἐπισταμένοισι πόδεσσι ῥεῖα μάλα, ὡς ὅτε τις τροχὸν ἄρμενον ἐν παλάμῃσιν ἐξόμενος κεραμεὺς πειρήσεται, αἱ κε θέησιν· ἄλλοτε δ' αὖ θρέξασκον ἐπὶ στίχας ἀλλήλοισι. πολλὸς δ' ἡμερόεντα χορὸν περιῖσταθ' ὄμιλος τερπόμενοι. δοιῷ δὲ κυβιστητῆρε κατ' αὐτοὺς μολπῆς ἐξάρχοντες ἐδίνεον κατὰ μέσσους», ὡς οἶα δηλαδὴ κορυφαῖοι χοροῦ ὀρχούμενοι ἅμα καὶ δινούμενοι, ἦγουν στρεφόμενοι χορικῶς. δῖνος γάρ, φασί, σχῆμα χορικόν. Καὶ ὅρα ὡς οὐδὲ τὴν ἔκφρασιν ἀπήλλαξε τοῦ ποιητικοῦ ὠραΐσματος, τῆς παραβολῆς, τροχῷ κεραμεικῷ εἰκάσας πάνυ θαυμασιῶς τὸ ὄξυ τῆς ἐγκυκλίου κινήσεως τοῦ χοροῦ, καὶ τροχῷ οὐχ' ἀπλῶς, ἀλλὰ ταῖς παλάμαις ἀρμόζοντι διὰ τὸ σύμμετρον, καὶ οὕτω δὲ εἰς ἔργον κινήθῃντι ἀλλ' εἰς πεῖραν μόνην. ὄξυτάτη γὰρ ἡ τοῦ τοιοῦτου τροχοῦ περιφορὰ. ἐν γάρ τοι τῷ ἐργάζεσθαι βαρύνων ὁ πηλὸς ἀμβλύνει τὴν ὄξύτητα τῆς κινήσεως. Σημεῖωσαι δὲ ὅτι τῶν ῥηθέντων δύο εἰδῶν τῆς ὀρχήσεως, ἦγουν τοῦ ἐνοπλίου καὶ τοῦ ἴλεω, τὸ μὲν πρῶτον ὁ ποιητής ἐνταῦθα διὰ τῶν μαχαιροφόρων παίδων ἐνδείκνυται, τὸ δὲ δευτέρον διὰ τῶν παρθένων, αἱ καλὰς εἶχον στεφάνας. Φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ ὅτι διακεχωρισμένως χορευόντων τὸ πρὶν ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν πρῶτοι οἱ μετὰ Θησέως σωθέντες ἐκ τοῦ λαβυρίνθου ἑπτὰ ἠΐθεοι καὶ τοσαῦται παρθένοι ἀναμιξὶ ἐχόρευσαν ὑπὸ καθηγητῆ τῷ Δαιδάλῳ κατὰ Κνωσσόν, πόλιν Κρήτης, περὶ ἧς ἀλλαχοῦ τε καὶ ἐν τοῖς τοῦ Περιγητοῦ δὲ ἐρρέθη. ἀφ' ἧς καὶ τὰ Κνώσσια παρὰ Σοφοκλεῖ ὀρχήματα καὶ τὸ ἔργον ἐκεῖνο τοῦ Δαιδάλου μετῆλθεν εἰς μίμησιν, καὶ νῦν ἔτι πολλοί, καὶ μάλιστα ναυτικοί, 4.268 ὅσοι πρὸς τὸ παλαιὸν ἀνδρῶδες παρεκνεύουσι, χορὸν τινα ἐλίττουσι ποικιλόστροφον καὶ πολυκαμπῆ τὰς τοῦ λαβυρίνθου μιμεῖσθαι θέλοντες ἔλικας. Σημεῖωσαι δ' ἐνταῦθα ὅτι οὐ τῷ Θησεῖ τῷ ἀλλοδαπῷ τὸν χορὸν ἐκείνον ὁ ἐκ Κρήτης Δαίδαλος ἤσκησεν, ἀλλὰ τῇ τῶν βασιλέων θυγατρὶ Ἀριάδνῃ τῇ τοῦ Θησέως ἐρωμένη. ἐρώτων γὰρ γυναικῶν ὁ Δαίδαλος ὑπουργὸς παραδέδοται, ὃς οὐ μόνον ἐνταῦθα μεσολαβεῖ χορὸν

καταποικίλας δαιδάλεον, ἀλλὰ καὶ τῇ Πασιφάῃ πρὸς ἀλλόκοτον ἔρωτα τὸν τοῦ ταύρου ἐμεσίτευσε. διὸ καὶ δικαίως ὑπὸ Μίνωος κατὰ τὴν ἱστορίαν ἐδιώκετο, ὅτε καὶ τὸν υἱὸν Ἴκαρον ἀπεβάλετο συμφεύγοντα, ἐξ οὗ τὸ Ἰκάριον πέλαγος. [Ἰστέον δὲ ὅτι ἀλλόκοτος μὲν ἀληθῶς ὁ κατὰ τὴν Πασιφάην ἔρωσ, ἔχει δὲ τινὰς ὁμοιότητας. πεπεύραται γοῦν καὶ τοῖς τοῦ νῦν γένους γυνὴ κυνὸς εὐγενοῦς ἔρωτι κατασχεθεῖσα καὶ χρωτιζομένη τῷ κακῷ. ἄλλως δὲ καὶ ἄλογα ζῶα ἔρωτας ἐπ' ἀνθρώποις ἔπαθον. δελφῖνος οὖν τοιοῦτος ἔρωσ παρ' Ὀππιανῶ κεῖται. λέγεται δὲ καὶ ἀλεκτρυὼν ἐν Βιθυνίᾳ οἰνοχόου τινὸς ἐρασθῆναι βασιλικοῦ, καὶ χῆν δὲ Ὠλενίου παιδός. καὶ ἐν Λευκαδίᾳ ταῶς, φασίν, ἐρασθεῖς παρθένου θανούση συνεξέλιπε.] (η. 592) Περὶ δὲ Ἀριάδνης καὶ τῶν κατ' αὐτήν, ὅτι τε Θησέως ἐρασθεῖη, καὶ ὅπως εἰς Κρήτην ἐκείνος ἔλθοι, καὶ ὡς Δαιδάλου ὑποθήκαις ἀγαθίδα μίτου δοῦσα τῷ Θησεῖ αἰτία γένοιτο ἐκείνῳ διεξο

δεῦσαι τὸν λαβύρινθον, ἱστοροῦσι πολλοί, καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν δὲ γέγραπταί τινα. Ὅτι δὲ ἀγαθὴς δέσμη, ῥάμμα, στήμονες, λέγουσιν οἱ παλαιοί. δηλοῖ δέ, φασίν, ἡ λέξις καὶ σησαμίδα. Τὸ δὲ «ἤσκησε» καιριωτάτη λέξις καὶ ἐνταῦθα, δηλοῦσα ἔργου ἐπιμέλειαν, ὡς καὶ ἐν τῷ «ἤσκειν εἴρια». (η. 593) Ὅρα δὲ καὶ τὸ «ἤθεοι καὶ παρθένοι». ὃ γὰρ ἐν ἡλικίᾳ γυναικῶν αἱ παρθένοι, τοῦτο ἐν ἀνδράσιν ἤθεοι, οἱ ὠραῖοι, φασί, γάμου καὶ μηδέπω γεγαμηκότες. ὡς δὲ καὶ τρισυλλάβως ἤθεος λέγεται ὁ ἤθεος προσγραφέντος τοῦ ἱ, Διονύσιος Αἴλιός φησι, καὶ ἔστι, φασίν, Ἀττικόν. λέγεται δὲ καὶ ἐπὶ παρθένου τὸ ἤθεος. καὶ χρῆσις φέρεται εἰς τοῦτο αὕτη· εἰ μὴ κόρη δεύσειε τὸ σταῖς ἤθεος. (η. 593– 4.269 605) Τίνες δὲ ἀλφεισίβοιαι, καὶ ὅτι καρπὸς τὸ μεταξὺ συνάπτου χειρὸς καὶ πῆχεως, καὶ ὅτι ὀθόναι ἴσως ἄρτι γυναικεῖα ἱμάτια λεπτὰ παρὰ τὸ ὄθω διὰ τὸ εὐκίνητον, καὶ ὅτι στεφάνας μὲν θηλυκῶς οἶδεν ὁ ποιητὴς ἐπὶ κόσμου κεφαλῆς, οὐ μὴν δὲ καὶ στεφάνους ἀρσενικῶς, καὶ ὅτι τὸ ὀτέ ὄξυτόνως, ἀντὶ τοῦ ποτέ, ὅτε βαρυτόνως οἶδε λέγειν ὁ ποιητὴς, ὡς καὶ νῦν ἐν τῷ «οἱ δ' ὅτε μὲν θρέξασκον», καὶ τίνες οἱ κυβιστητῆρες, καὶ ὅτι τὸ δινεῖν ἐνεργητικῶς λέγει ἀντὶ τοῦ δινεῖσθαι, εἰπὼν ἐνταῦθα «ἐδίνεον κατὰ μέσσοις», δηλοῦται καὶ ἀλλαχοῦ. [(η. 593) Τοῦ δὲ ἀλφεισίβοιαι προῦπάρχει ῥῆμα διφορούμενον τῇ κλίσει. μέλλον γὰρ αὐτοῦ καὶ διὰ τοῦ ἱε, ἐξ οὗ ἀλφεισίβοια, καὶ διὰ τοῦ ἱη, ἐξ οὗ ἀλφηστής, λέξις αὕτη ὁμώνυμος. ἀλφησταὶ γὰρ οὐ μόνον ἄνθρωποι κατὰ τι κοινὸν ἐπίθετον, ἀλλὰ καὶ ἰχθύων εἶδος. μονάκανθοι δὲ αὐτοί, κίρροι, πορφυρίζοντες κατὰ τινα μέρη, ὧν, φασίν, ἀλισκομένων σύνδυο φαίνεσθαι τὸν ἕτερον κατ' οὐρανὸν ἐπόμενον. ὅθεν διὰ τὸ κατὰ πυγὴν θατέρῳ τὸν ἕτερον ἀκολουθεῖν Ἀπολλόδωρος τοὺς ἀκρατεῖς καὶ κατωφερεῖς ἀλφηστάς εἶπεν ἐν τῷ «καταπυγωτέραν ἀλφηστῶν».] (η. 594) Τὸ δὲ «ὠρχεῦντο» ἐτεχνήσατο οὕτως εἰπεῖν Ὀμηρος. εἰ γὰρ ὠρχοῦντο ἔφη, λογοειδῆς ἂν ὁ στίχος ἦν καὶ εὐτελής. [Συγγενές δὲ τῷ Κρητικῷ Δαιδάλω διδάσκειν ὀρχεῖσθαι. Κρησὶ γὰρ κατὰ τὴν ἱστορίαν ἐπιχώρια τό τε κυβιστᾶν καὶ ἡ ὄρχησις, ὡς καὶ Ὀμηρος οἶδε, καὶ περιήδοντο τοῖς πάλαι τὰ Κρητικὰ ἐμμελῆ ὑπορχήματα. καὶ τὸ μὲν ὄργανον ἐκαλεῖτο Μολοσσόν, ὃ δὲ τρόπος Κρήτας, ὡς ἂν εἴποι τις, Κρητικός. καὶ ἔστι Δωρικὸν τοῦνομα, ὅμοιον τῷ Νικήτας καὶ 4.270 Φιλήτας, ὧν τὰ κοινὰ Νικήτης καὶ Φιλήτης.] (η. 595) Σημειῶσαι δὲ ὅτι περὶ χιτῶνων καὶ τοιαῦτά φασιν οἱ παλαιοί· χιτῶν· ὁ ζωστὸς καὶ γυναικεῖος, ὃ δὲ ἀνδρεῖος, χιτωνίσκος, ὃ τινες ἐπενδύτην, τὸ δὲ βραχὺ χιτωνισκάριον. χιτωνίου δὲ καὶ χιτωνάριον λεπτὸν ἔνδυμα γυναικεῖον πολυτελές. Μένανδρος «λελουμένη γὰρ ἡ ταῖρα καὶ διαφανὲς χιτωνάριον ἔχουσα». Ἀριστοφάνης «ἐνδὺς τὸ γυναικεῖον τοδὶ χιτωνίον». ταῦτα Αἴλιος Διονύσιος, παρ' ὧ καὶ ὅτι χορταῖος ὁ δασὺς καὶ μαλλωτὸς χιτῶν. καὶ πάλιν· χορταῖος· χιτῶν ποδήρης, ἔχων χειρῖδας. ἀλλαχοῦ δὲ ὅτι χιτῶνος εἶδος καὶ ἡ ἐξωμῖς. ἐξωμῖς γὰρ, φησί, χιτῶν ἅμα καὶ ἱμάτιον τὸ αὐτό. ἄλλος δὲ τις ἱστορεῖ καὶ ὀρθοσταδίους χιτῶνας, λέγων ὅτι ὀρθοστάδιοι μὲν οἱ στατοί, συρτοὶ δὲ οἱ συρόμενοι. ἐκ δὲ τούτων δηλον ὡς οὐχ'

ὠρίσται ὁ χιτῶν κατὰ τοὺς ἐνστατικούς ἐπὶ μόνου τοῦ προσεχῶς ἐπικεχυμένου τῆ σαρκί. (η. 596) Τοῦ δὲ εὐνήητοι, ὅ ἐστιν εὐνήητοι, εὐκλωστοι, θέμα ἢ τὸ νήθω, ἢ μάλιστα τὸ νῶ νήσω, οὗ χρήσις καὶ παρ' Ἑσιόδῳ ἐν τῷ «νεῖ νήματα ἀράχνης». [Δοκοῦσι δὲ ἀντιδιστάλθαι ταῖς λεπταῖς ὀθόνας οἱ εὐνήητοι χιτῶνες. οὗτοι γὰρ οὐκ ἂν εἶεν κατ' ἐκείνας λεπτοὶ καὶ διαφανεῖς.] Τὸ δὲ «στίλβοντες ἐλαίω» ἀντὶ τοῦ στιλβνοί, ὡς εἰ καὶ ἔλαιον αὐτῶν ἀπέσταζε, κατὰ τὸ «ἀπελείβετο ὑγρὸν ἔλαιον», ὅπερ ἐν Ὀδυσσεΐα κεῖται λεχθὲν εἰς ὀθόνας. Καὶ σημείωσαι ὅτι ἐν τῷ «χιτῶνες στίλβοντες ἐλαίω», καὶ ἐν τῷ «ὀθονέων ἀπελείβετο ὑγρὸν ἔλαιον», οὐ πολλῆ ἕοικεν ἢ λευκότης εἶναι. ἐπὶ γὰρ τῶν ἤδη λευκανθέντων οὐκ ἔστι τὸ χρῶμα τοιοῦτον, ἀλλ' ἐπ' ἐκείνων οἰκείον τὸ «λευκὸν δ' ἦν ἡἷλιος ὥς». Ὅρα δὲ ὡς ταῖς τοῦ ἔχειν κινήσεσιν ἐπέμεινεν, εἰπὼν «ἐπὶ 4.271 καρπῷ χειρὰς ἔχοντες», καὶ «λεπτάς ὀθόνας ἔχον», καὶ «χιτῶνας εἶχον», καὶ «στεφάνας ἔχον», καὶ «μαχαίρας εἶχον», καὶ ὅτι καὶ ἐπὶ μαχαιρῶν ὡς ἐπὶ ἀσπίδων καὶ ξιφῶν τελαμῶνας ἔφη τοὺς ἀναφορεῖς. [Εἰ δὲ ἀργύρεοι τῶν ὧδε μαχαιρῶν οἱ ἀναφορεῖς, ὅμως ἰμάντας καὶ οὕτω νοητέον αὐτοὺς ἀναλόγως τῆ ὑποκειμένη τῆς ἀσπίδος ὕλη.] (η. 599) Τὸ δὲ «θρέξασκον» καιρία λέξις ὡς ἐν ποιήσει, διὸ καὶ δισσεύει αὐτὴν ἐνταῦθα ὁ ποιητής. πεζολογῶν δὲ ῥήτωρ ἐνεστῶτα μόνον εἰδὼς τοῦ τρέχειν ἴσταται μέχρις αὐτοῦ μὴ προβαίνων εἰς μέλλοντα, χρώμενος δὲ ἀντ' αὐτοῦ τῷ δραμοῦμαι καὶ τῆ κινήσει αὐτοῦ. (η. 601) [Ὁ δὲ κεραμεὺς καὶ τὸ προϋπάρχον αὐτοῦ ῥῆμα τὴν τε κεραμεῖαν ποιοῦσιν, ἧς χρήσις καὶ ἐν παροιμίᾳ σκωπούση τὸ «κεραμεῖα τὸν πίθον», καὶ τὰ κεράμεια, ἐφ' οἷς γριφεύοντες τινες γῆς τε καὶ πυρὸς τέκνα φασὶν αὐτὰ καὶ ἄλλα δὲ τινα συνήθη τῆ κατ' αὐτοὺς τέχνη στομφάζουσιν, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ εἰπόντος «γαίᾳς τε καμίνου τε γόνον εὔρε κλεινότατον κέραμον, χρήσιμον οἰκονόμον, ἢ τὸ καλὸν Μαραθῶνος καταστήσασα τρόπαιον», ἧγουν ἢ τῶν Ἀθηναίων πόλις. καὶ ἐπαινεῖται, φασὶν, ὄντως ὁ Ἀττικὸς κέραμος. οὕτω δὲ κατ' Εὐβουλον καὶ τὰ Κνίδια κεράμεια καὶ τὰ Μεγαρικὰ πιθάκνια. Ἔτερος δὲ τις χύτραν ἐγριφοποίησεν ἐν τῷ «τροχοῦ ῥύμασι τευκτὸν κοιλοσώματον κύτος, πλαστὸν ἐκ γαίης». ὁ δ' αὐτὸς τὸ αὐτὸ φράζων, ἔνθα καὶ περὶ πλακοῦντος λέγει, «ξανθῆς», φησί, «μελίσης νάμασι συμμιγῆς μηκάδων αἰγῶν ἀπόρρους θρόμβος ἐγκαθήμενος εἰς πλατὺ στέγαστρον ἀγνῆς παρθένου Διοῦς κόρης. δηλοῖ δὲ ταῦτα πλακοῦντα ἐκ μέλιτος καὶ αἰγείου τυροῦ εἴτε γάλατος ἐγκείμενον πλατεῖα στεγούση χύτρα ἢ ἑτεροῖω κεραμεῖω.»] (η. 599) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ «ἐπισταμένους ποσίν» ἐπιστήμην εἶναι παραλαλεῖ γενικῶς καὶ τὴν χορευτικὴν τέχνην, καὶ ὅτι τὸ κύκλω ἦκειν καὶ περιφέρεσθαι θέειν εἶπεν ἐπὶ τοῦ διαληφθέντος τροχοῦ. (η. 602) 4.272 Τὸ δὲ «θρέξασκον ἐπὶ στίχας ἀλλήλοις» ἀντὶ τοῦ ἔτρεχον λύοντες τὸν τοῦ χοροῦ κύκλον εἰς τινὰς εὐθείας κινήσεις· ἢ καὶ ἄλλως μάλιστα κατὰ τοὺς παλαιούς, ποτὲ μὲν τροχοειδῆ καὶ κυκλοτερῆ δρόμον ἐποιοῦντο, ποτὲ δὲ ἀντιμέτωποι ἀλλήλων γινόμενοι κατ' ὀρθὸν δι' ἀλλήλων ἔθεον, ὃ καὶ εἰσέτι νῦν ποιοῦσιν οἱ τὰ τοιαῦτα δεινοὶ χορευταί. (η. 603) Ἰμερόεις δὲ χορός, καθὰ καὶ κιθαρισμός, ὡς ἐδήλου τὸ «ἰμερόεν κιθάριζε». Τὸ δὲ «πολλὸς περίστατο ὄμιλος» ἔθος δηλοῖ ἐν ἀξιολόγοις χοροῖς γινόμενον. τὸ δὲ «ὄμιλος τερπόμενοι» Ἀττικῶς ἐσχημάτισται. ἄλλως γὰρ εἶχεν εἰπεῖν ὄμιλος τερπόμενος. (η. 606) Ἰστέον δὲ καὶ ὡς ἐκ τοῦ «μολπῆς ἐξάρχοντες ἐδίνεον» ἐρρέθη παρὰ τοῖς ὕστερον εἰδὸς τι ὀρχήσεως ἐμμέλεια. φησὶ γοῦν Πausanίας, ὅτι ὀρχησὶς τις ἦν τραγικὴ λεγομένη ἐμμέλεια. Αἴλιος δὲ Διονύσιός φησι καὶ αὐτός, ὅτι ἐμμέλεια τραγικὴ ὀρχησὶς, ὡς περ ἢ κωμικὴ κόρδαξ καὶ ἢ σατυρικὴ σίκιννις. ἐκαλεῖτο δὲ, φησὶν, ἐμμέλεια καὶ τὸ ὑπὸ τὴν τραγικὴν ὀρχησιν ἀδόμενον αὐλήμα. ὁ δὲ Pausanίας λέγει καί, ὅτι ὀρχήσεως εἶδος καὶ ὁ ξιφισμὸς καὶ σχῆμα ἐμμελείας, ὅθεν ἀποξιφίσαι τὸ ἐξορχήσασθαι, ὡς περ καὶ ἀποφοιτᾶν παρὰ Λυσία τὸ παύσασθαι φοιτῶντα, ὅ ἐστι μανθάνοντα. (η. 607 ς.) Ὅτι τὸν Ὀκεανὸν περὶ τὸ ἄκρον κύκλω τῆς ἀσπίδος ὁ Ἥφαιστος ἔθετο, ἵνα καὶ αὐτὸς

ἔσω σφίγγη πάντα τὰ περικόσμια, ὅσα περιέχει τὸ τῆς ἀσπίδος ἔδαφος. Φησὶ γὰρ «ἐν δ' ἐτίθει ποταμοῖο μέγα σθένος Ὀκεανοῖο ἄντυγα πὰρ πυμάτην σάκεος πύκα ποιητοῖο». Καὶ ὄρα φυσικὰ ποιητικὰ πάρισα, ἐκφράσει πρέποντα, τὸ «ποταμοῖο», «Ὀκεανοῖο», «ποιητοῖο», καὶ ὡς ποταμὸν κἀνταῦθα τὸν Ὀκεανὸν ἢ Ὀμηρικὴ Μοῦσα ἔφη, ἐκ μέρους ἴσως οὕτως εἰποῦσα, εἶπερ, ὡς ἐν Ὀδυσσεΐα δηλοῦται, ποταμὸς τις φέρεται εἰσβάλλον εἰς τὸν μέγαν Ὀκεανόν, τὴν ἔξω δηλαδὴ θάλασσαν. (η. 607) Τὸ δὲ «μέγα σθένος» τὸν μεγασθενῆ συντίθησι. δῆλον δὲ ὡς πάνυ δεξιῶς πινακογραφικῶ χαρακτήρι, ὃν οἱ περιηγούμενοι ἐζήλωσαν, τῆ κατ' αὐτὸν Ὀμηρος κοσμοποιεῖ κύκλῳ τὸν Ὀκεανὸν περιέθετο. (η. 609–13) Ὅτι ἐπιμονῆ ρήματος χρήται καὶ ἐν τῷ «ἐπειδὴ τεῦξε σάκος μέγα τε στιβαρόν τε· τεῦξεν ἄρα οἱ θώρηκα φαεινότερον πυρὸς ἀνγῆς· τεῦξε δὲ οἱ κόρυθα βριαρὴν, κροτάφοις ἀραρυῖαν, καλὴν, δαιδαλέην, ἐπὶ δὲ χρύσειον λόφον ἦκε· τεῦξε δὲ οἱ 4.273 κνημίδας ἕανου», ὡς που καὶ προεγράφη, «κασσιτέριοι». Καὶ ὄρα ὅτι ἐπελευστικῶς φράσας οὐκ ἐκφράζει καὶ ταῦτα, ἐπεὶ ἔφθασεν ἐπ' ἄλλων ὁμοειδῶν τοῦτο ποιῆσαι, οἷον ὅτε τὸν θώρακα τὸν Κινύρου ἐξέφρασε καὶ τὴν τῆς Ἀθηνᾶς κόρυθα. διόπερ οὐκ ἐθέλει τὰ αὐτὰ πολλάκις μυθολογεῖν. οὕτω καὶ τὴν τοῦ Πατρόκλου πυρὰν πολυλογήσας ἐν τοῖς ἐξῆς, τὴν τοῦ Ἑκτορος παραδραμεῖται, οἷα τὴν ἄκαιρον ταυτολογίαν ἐκφεύγων καὶ τὸ προσκορές, ἄλλως δὲ καὶ σπεύδων εἰς τὸ ἐναγώνιον. διὸ οὔτε περὶ τοῦ Ὀκεανοῦ πολυλογεῖ, ἀλλ' εἰπεῖν ἠρέεσθη τὸ «ἐν δ' ἐτίθει ποταμοῖο μέγα σθένος», ὡς εἴρηται. (η. 614 ς.) Καὶ τὸν Ἡφαιστον δὲ σιγῶντα πλάττει, ὅτε μητρὸς Ἀχιλλῆος θῆκε προπάροιθεν ἀείρας τὰ ὄπλα δηλαδὴ, καὶ οὐδὲ τὴν θέτιν λαβοῦσαν αὐτὰ παρ' Ἡφαίστου πεποιήκε τι λέγουσαν πρὸς τὸν αὐτὰ δόντα. εἰ δὲ καὶ ἔστι κατὰ τὸ σιωπώμενον νοῆσαι, ὅτι ἐλάλησεν ἄν, ὡς εἰκός, ἢ θέτις εὐχαρίστως τὰ δέοντα, καθὰ καὶ Χρύσης πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς, ὅτε ἀπέλαβε τὴν παῖδα, ὅμως Ὀμήρῳ οὐκ ἀρέσκει λαλεῖν τὰ μὴ ἀναγκαῖα μηδὲ κατεπείγοντα. (η. 617 ς.) Τὸ δὲ τάχος καὶ τὴν σπουδὴν τῆς Θέτιδος ἐμφαίνει καὶ παραβολικῶς ὁ ποιητὴς εἰπὼν ὡς ἢ Θέτις «ἶρηξ ὡς ἄλτο κατ' Οὐλύμπου νιφόεντος τεύχεα καλὰ φέρουσα παρ' Ἡφαιστοῖο ἄνακτος». Ταῦτα δὲ καὶ ὄπλα κοινότερον ἐνταῦθά φησιν ὡς πολέμου ὄργανα, εἰπὼν «αὐτὰρ ἐπεὶ πάνθ' ὄπλα κάμε κλυτὸς ἀμφιγυήεις», ἦγουν καμὼν ἐποίησεν ἢ περὶ πάντα ἔκαμε. (η. 610) Τὸ δὲ φαεινότερον πυρὸς ἀνγῆς εἶναι τὸν θώρακα ἐκ τοῦ λαμπροῦ χρυσοῦ ἔχειν δοκεῖ. Τὸ δὲ «τεῦξε» πρῶτότυπὸν ἐστὶ τοῦ τεύχεα. διὸ μετὰ τὸ «τεῦξεν» εἰπὼν ὄπλα οὐκ ἠνέσχετο μὴ τεύχεα εἰπεῖν τὰ αὐτὰ, ὡς ἀνωτέρῳ δεδήλωται. (η. 611) Ἀρετὴ δὲ καὶ νῦν κόρυθος τὸ ἀρηρέναι κροτάφοις. ἢ γάρ ἐστι καὶ πληκτικὴ καὶ οὕτω δύσχρηστος. καλὴ δὲ αὕτη, δι' ὃν ἔχει χρύσειον λόφον, τὰς ἀλλαχοῦ χρυσείας ἐθειράς. (η. 613) Κασσιτέρος δέ, φασί, παρὰ τὸ θᾶσσον τείρεσθαι. καὶ ἄλλως δέ, ὡς καὶ προεδηλώθη, κασιτέρος τις, πρὸς διαστολὴν τοῦ ἐν τῇ καύσει ἀτειρέος χαλκοῦ. διὸ καὶ ἀναλογώτερον 4.274 κασιτέρον γράφειν διὰ τοῦ ᾗ ἢ περ κασιτέρον διὰ τοῦ ᾗ. δῆλον δὲ ὡς καὶ Ἀττικῶς λέγεται καττίτερος. (η. 614) Ὅρα δὲ καὶ νῦν τὸ «ἀμφιγυήεις», οὐ ψεκτικῶς ρηθὲν ἐπὶ Ἡφαιστοῦ, ἀλλὰ χαρακτηριστικῶς κατὰ τινα οἷον ἰδιότητα. διὸ καὶ ἀνιστᾷ τὸ τοῦ ἐπιθέτου ταπεινόν, «κλυτός» φάμενος, ὡς καὶ πρὸ τούτου «περικλυτός», καὶ ἄνακτα δὲ τὸν αὐτὸν εἰπὼν. (η. 616) Ἡ δὲ κατὰ τὸν ἶρηκα παραβολὴ συνεπιτέμνεται τῇ πραγματικῇ γοργότητι, ὡς πολλαχοῦ ποιεῖν εἴωθεν Ὀμηρος. ὡς δὲ δασύνεται μὲν ὁ ἶραξ, ψιλοῦται δὲ Ἰωνικῶς ὁ ἶρηξ, δῆλον ἐν τοῖς πρὸ τούτων που καὶ αὐτὸ γέγονεν. 4.275 ΕΚ ΤΩΝ ΤΗΣ ΤΑΥ Ὅτι ἐπιγραφὴ τῆς ταῦ ραψωδίας πεζὴ μὲν αὕτη· μῆνιδος ἀπόρρησις, πρὸς δὲ μέτρον αὕτη· ταῦ, ἀπέληγε χόλοιο καὶ ἔκθορε διὸς Ἀχιλλεύς. (η. 1) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα περιφράζων τὸ ἐγένετο ἡμέρα φησὶν «Ἡὼς μὲν κροκόπεπλος ἀπ' Ὀκεανοῖο ροάων ὄρνυτο», καὶ ἐξῆς. ἀπὸ δὲ τούτου τοῦ «Ἡὼ ὄρνυσθαι» κατὰ τοὺς παλαιούς καὶ ὁ ὀρθρος, ἐν ᾧ εἰς ἔργον ὀρνύμεθα. Ἴστέον δὲ ὅτι τὴν Ὀμηρικὴν τὴν ταύτην περιφρασίαν ζηλώσας φησὶν ἠνίκα

«πρὸς οὐρανὸν ἔτρεχον ἵπποι Ἡῶ τὴν ῥοδόπαχυν ἀπ' Ὠκεανοῖο φέρουσαι». Ἔνθα καὶ ὄρα τὸ ῥοδόπηχυς, ῥηθὲν πρὸς ὁμοιότητα τοῦ ῥοδοδάκτυλος. τοιοῦτῳ δὲ ζήλω καὶ Λυκόφρων τὸ αὐτὸ περιφράζων ἔφη «Ἡὼς μὲν αἰπὺν ἄρτι Φηγίου πάγον κραιπνοῖς ὑπερποῖτο Πηγάσου πτεροῖς». (η. 4–6) Ὅτι τῷ Πατρόκλῳ περικείμενος ὁ Ἀχιλλεὺς ἐκλαίει «λιγέως, πολλοὶ δ' ἄμφ' αὐτὸν ἐταῖροι μύροντο», ἤγουν ἐθρήνουν ἢ ἐχέοντο. ἐκ δὲ τούτου τοῦ μύρειν, ὡς προοδηθῶνται, καὶ τὸ μορμύρειν ἐπὶ ὕδατος, καὶ ποταμὸς ἀλιμυρήεις, καὶ μύρον τὸ πρῶτον ἐκχυθὲν δάκρυον ἀπὸ Μύρρας τῆς τοῦ Θεϊαντος, ὅτι δὲ οὐκ ἀπαῖδον ἐνταῦθα τὸ ἐμύροντο νοῆσαι καὶ ἀντὶ τοῦ ἐχέοντο, ἦτοι σπουδῆ ἔθειον, δῆλον ἐκ τῶν ἐξῆς. ἐρεῖ γάρ που· ἢ δ' ἄμφ' αὐτῷ χυμένη ἐκώκυεν, ἤγουν χυθεῖσα καὶ κατὰ σπουδὴν δραμοῦσα καί, ὡς εἰπεῖν, μετὰ ῥύμης, ἦτις ἀπὸ τοῦ ῥύω γίνεται, ὅπερ ταῦτόν τῳ χύω ἐστίν. (η. 4) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ περικεῖσθαι δοτικῆ συνέταξε, λαβὼν αὐτὸ ἀντὶ τοῦ συγκεκριθῆαι καὶ περιπεπλέχθαι. ἢ μέντοι συνήθεια ἐπὶ τοῦ βαστάζειν καὶ φορεῖν τὴν λέξιν τίθησι καὶ αἰτιατικῆ συντάσσει, ὡς ἐν 4.276 τῳ περιέκται τῳ φον ἢ πλοῦτον ἢ δυναστείαν. λέγεται δὲ ποτε περικεῖσθαι καὶ τὸ περιττὰ κεῖσθαι καί, εἰς ἐν εἰπεῖν, περιττεύεσθαι, περιουσιάζεσθαι, κειμηλιοῦσθαι, ὡς τὸ «οὐδέ τί μοι περίκειται», ἀντὶ τοῦ οὐδέν τι περιττὸν ἔχω ἀποκείμενον. (η. 5) Τὸ δὲ «λιγέως» ἐπὶ κλαυθμοῦ καὶ νῦν τέθειται, ὡς καὶ ἐν τῳ λίγα κωκύειν. (η. 8 ς.) Ὅτι παραμυθία ἐπὶ τινι ἐνδόξως τεθνεῶτι ἐν πολέμῳ τὸ «τοῦτον μὲν ἐάσομεν ἀχνύμενοί περ κεῖσθαι, ἐπεὶ δὴ πρῶτα θεοῦ ἰότητι δαμάσθη». (η. 10 ς.) Ὅτι τὰ τοῦ Ἀχιλλεὺς ὄπλα ἢ θέτις μὲν σεμνύνουσά φησι τῳ υἱῷ Ἀχιλλεῖ «τύνη δέ», ἤγουν σὺ Δωρικῶς, ὡς προοδηθῶνται, «Ἡφαίστοιο πάρα κλυτὰ τεύχεα δέξο», ἤγουν δέδεξο, «καλὰ μάλα, οἷα οὐ πῶ τις ἀνὴρ ὤμοισι φόρησεν». (η. 21–2) Ἀχιλλεὺς δὲ ὁμοίως ἐπαινῶν φησι· «μῆτερ ἐμή, τὰ μὲν ὄπλα θεὸς πόρην οἷα ἐπεικὲς ἔργ' ἔμεν ἀθανάτων» τινὸς «μηδὲ βροτὸν ἄνδρα τελέσσαι». (η. 12–5) Ὁ δὲ ποιητὴς ὑψηλότερον φράζων περὶ αὐτῶν φησιν ὡς θέτις μὲν «κατὰ τεύχε' ἔθηκε πρόσθεν Ἀχιλλῆος, τὰ δ' ἀνέβραχε δαίδαλα πάντα. Μυρμιδόνας δ' ἄρα πάντας ἔλε τρόμος, οὐδέ τις ἔτλη ἄντην εἰσιδέειν, ἀλλ' ἔτρεσαν». οὕτω ποικιλόφωτος κἀνταῦθα ὁ ποιητὴς. εἰ δὲ δεινὸν φύσει πᾶν ὄπλον κατὰ τὸ «ὄπλοις ἐνὶ δεινοῖσιν ἐδύτην», καὶ «δεινὸν δὲ λόφος ἐνευεν», ἀλλ' ἐν τοῖς ῥηθεῖσιν ἐπιτέταται τὸ δεινόν, εἶγε καὶ τρόμον ἐμποιοῦσι τοσοῦτῳ στρατῳ, οὐ κατὰ θεῶν μέντοι, ἀλλ' ἀκοὴν ἤχου. τινὲς δὲ καὶ ἐμπυχα ἑτερατεύσαντο αὐτὰ εἶναι, καθὰ καὶ προεῖρηται. διὸ καὶ αἴρουσι τὸν Ἀχιλλεῖα ὅτε ὀπλισθεῖν, ὡς ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα ῥηθήσεται. καὶ ἐκθυμοῦσι δὲ αὐτόν, ὡς ἐνταῦθα φαίνεται. (η. 15 ς.) Φησὶ γάρ «αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς ὡς εἶδ', ὡς μιν μᾶλλον ἔδου χόλος», ἐρεθισθέντα δηλαδὴ ἐπὶ πλέον τῆ τοῦ Πατρόκλου ἀναμνήσει. ὡς γὰρ ἐν ἄλλοις ἄνδρα ἐφέλκεται σίδηρος, οὕτω καὶ ὧδε ὄπλων παράθεσις ἐρεθίζει θυμόν, ὅπουγε καὶ ἄλλως κατὰ τὸν εἰπόντα σοφὸν πᾶν τὸ παρατυχόν ὄπλον γίνεται ἀχορηγῆτου θυμοῦ. χόλος τοίνυν ἔδου τὸν Ἀχιλλεῖα ἰδόντα τὰ ὄπλα. (η. 17) Δεινὸν δέ, φησὶν, «ὑπὸ βλεφάρων ὡσεὶ σέλας ἐξεφαάνθη». (η. 18–9) Εἶτα εὐθύς τοῦ χόλου μεταπεσῶν καὶ τὰ ὄπλα τῆ θῆα 4.277 περιελθὼν «τέρπετο», φησὶν, «ἐν χεῖρεσιν ἔχων θεοῦ ἀγλαὰ δῶρα», καὶ «ἐνὶ φρεσὶ ἦσιν ἐτέρπετο δαίδαλα λεύσσω». Καὶ ὄρα καὶ ἐνταῦθα μίγμα διαθέσεως σκυθρωπαζούσης καὶ ἰλαρῶς ἐχούσης, ἤγουν ἡδονῆς καὶ θυμοῦ κρᾶμα. χόλος γάρ, εἶτα καὶ τερπωλὴ τὸν Ἀχιλλεῖα εἶλεν ἰδόντα τὰ θεότευκτα ὄπλα. (η. 10) Ἐν δὲ τοῖς ῥηθεῖσιν τὸ μὲν «δέξο» προκέκριται τοῦ δέξαι ὡς ποιητικώτερον. (η. 11) Τὸ δὲ «ὡμοισι φόρησεν» ἀντὶ τοῦ ἐβάστασεν, ὡς που προοδηθῶνται, ἐκ μέρους ἐπὶ τῶν ὄλων ὄπλων ῥηθὲν. οὐ δήπου γὰρ ὡμοῖς φοροῦνται καὶ κυνέη καὶ κνημίδες. (η. 13) Τὸ δὲ «ἀνέβραχεν» ἐπὶ τραχέος καὶ νῦν κτύπου ὄπλων συνήθως εἶπε. Τὸ δὲ γε «δαίδαλα» συνεκόπη ἐκ τοῦ δαιδάλεα. [Δηλοῖ δὲ ἡ λέξις τὰ καλά. Δαιδάλου γὰρ ἐκάλουν ἔργον πᾶν τὸ καλόν. διὸ καὶ Ἄλεξις φησιν, ὡς ἐψητοῖ τινες παρήσαν δαιδάλεοί πως, ἤγουν καλοί.] (η. 14) Τὸ δὲ «τρόμος» καὶ τὸ «ἔτρεσαν» οὐ μακρὰν

ἀλλήλων κείμενα, ἐτυμολογικὸν ἐκφαίνουσι τρόπον. ἐκ τοῦ τρέειν γὰρ ὁ τρόμος. Τὸ δὲ «οὐδέ τις ἔτλη» ἐρμηνεῖα ἐστὶ τοῦ πάντας, ὡς μὴδ' αὐτοῦ ἀπλῶς ἐκ περισσοῦ κειμένου κατὰ τὸ «οἱ δ' ἐννέα πάντες ἀνέστησαν», καὶ τὰ τοιαῦτα. (η. 15) Τὸ δὲ «ἄντην εἰσιδεῖν» ἀντωπῆσαι παρὰ τοῖς ὕστερον λέγεται. (η. 16) Τὸ δὲ «ὡς μιν ἔδου χόλος» ἀντὶ τοῦ λίαν ἐχολώθη. (η. 17) Τὸ δὲ «δεινῶν ὑπὸ βλεφάρων ὡσεὶ σέλας ἐξεφαάνθη» σύστοιχόν ἐστι τῷ «δεινῶ δέ οἱ ὅσσε φάανθεν», καὶ τῷ «πῦρ δεδορκώς», καὶ τῷ «ὅσσε δέ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι εἴκτην». (η. 21) Τὸ δὲ «μητρὸς ἐμῆς» ἐνδιαθετώτερον καὶ σαφέστερον τοῦ ἀπλῶς μητρὸς εἰπεῖν. Ὅπλα δὲ Ὀμηροῦ λέγειν εἰωθῶς τὰ τέχνης οἴασουσιν ὄργανα, οἷον «ὄπλα ἐς ἄντην κατέχυντο», καὶ «ὄπλα ἐν χερσὶν ἔχων χαλκήϊα», ὅμως ἔστιν ὅπου, ὡς καὶ ἐνταῦθα, ὄπλα καὶ τὰ πολεμικὰ καλεῖ κατὰ ὅμοιον τρόπον γενικῶς, ὡς πολεμικῆς τέχνης δηλαδὴ ὄργανα καὶ αὐτά. Ἐπεικῆς δὲ 4.278 κἀνταῦθα τὸ εἰκὸς καὶ πρέπον, ὡς πανταχοῦ φράζει Ὀμηροῦ. (η. 22) Τὸ δὲ «μηδὲ βροτὸν ἄνδρα τελέσσαι» ἐπιτείνει τὴν σαφήνειαν τοῦ «οἷα ἐπεικῆς ἔργα εἶναι ἀθανάτων». εἰ γάρ, φησί, καὶ που ἐπικοινωνοῦσι θεῶν ἔργα καὶ θνητῶν, ἀλλ' ἐνταῦθα οὐκ ἔστι τοῦτο. καὶ εἰσι τὰ τοιαῦτα κυρίως καὶ κατ' ἐξοχὴν ἔργα ὡς ἀμίμητα, ἐξ ὧν εἰληφθαι δοκεῖ καὶ τὸ λέγεσθαι ἔργον τὸ δύσκολον. (η. 23-7) Ὅτι τοῦ Πατρόκλου ὑπερπαθῶν ὁ Ἀχιλλεὺς λέγει τῇ μητρὶ, ὡς «μάλ' αἰνῶς δεῖδω, μὴ ποτε μυῖαι καδδῦσαι», ἤγουν καταδῦσαι, «κατὰ χαλκοτύπους ὡτειλάς ἐγγείωνται», ὃ ἐστὶν ἐγγεννήσωσιν, «ἀεικίωσι δὲ νεκρόν, ἐκ δ' αἰῶν πέφαται, κατὰ δὲ χρόα πάντα σαπαίη». ἐντιθέασι γάρ τι ταῖς σαρκὶν αἰ μυῖαι, ἀφ' οὗ σκωλήκια τίκτονται καὶ οὕτως ἀεικίζεται ὁ νεκρὸς οἷα κατασηπομένου τοῦ χρωτός, ἐπεὶ ὁ αἰὼν πέφαται, ἤγουν ἡ ζωὴ, ὃ ἀσυνήθως πέφρασαι. ἄνθρωπος μὲν γὰρ πέφαται κατὰ τὸ «φῶτας ἀρηϊφάτους κατέδουσι», μυῖαι δηλαδὴ. αἰὼν δὲ πῶς ἄν, εἰ μὴ ἄρα κατὰ τὸ παρακολουθοῦν. Ἰστέον δὲ ὡς μετ' ὀλίγα ἢ ποιήσας ἀγριοποιεῖ τὰς μυῖας, ἄγρια φύλα εἰποῦσα ἐκείνας διὰ τὸ ἄγαν ἀναιδὲς τοῦ ζώου, ὃ καὶ ἐν τῷ «κυνάμυια» φαίνεται, καὶ ἐν τῷ «μυῖης θάρσος», ἃ ἐτέρωθι κεῖνται παρὰ τῷ ποιητῇ. [(η. 25) Ἰστέον δὲ ὅτι Ὀμηροῦ μὲν χαλκοτύπους εἰπὼν ὡτειλάς πρωτολεκτεῖ κατὰ κυρίαν φράσιν. λέγει γὰρ χαλκοτύπους τὰς ἀπὸ τυπῆς, ἤγουν τύψεως, χαλῶν, ἤτοι ξιφῶν. ὁ δὲ εἰπὼν «τύπωμα χαλκόπλευρον» τὸ χαλκοῦν κιβώτιον οὐκ ἐκ τοῦ κυρίως τύπτειν αὐτὸ παρήγαγεν, ἐξ οὗ καὶ «τόρμα» τροχῷ «τυπωτή» παρὰ Λυκόφρονι, ἀλλὰ τὸ κατακροτεῖν χαλκευτικῶς εἰς τὸ τύπτειν μετέλαβεν.] Ἡ δὲ ὡτειλὴ δηλοῖ μὲν καὶ ἐνταῦθα τὸ ἀπλῶς τραῦμα, ὀξύνεται δὲ κανόνι τοιούτῳ. Τὰ εἰς ἄλ-η θηλυκὰ μονογενῆ, διφθόγγῳ παραληγόμενα, ὀξύνεται, εἰ μὴ ἔχει ἔννοϊαν συνθέσεως, ὡς τὸ δείλη σύνθετον ὄν, παρὰ τὸ ἐνδεῖν τῇ ἔλῃ. παραδείγματα τοῦ κανόνος ταῦτα· αὐλή, ὡτειλή, ἀπειλή, εὐλή, [ἢ καὶ ἀλλαχοῦ μὲν κειμένη, γινομένη δὲ παρὰ τὸ 4.279 εἰλεῖσθαι, οὐχ' ἢ αὐτὴ δὲ οὔσα ἔλμινθι κατὰ τινὰς πλανωμένους, παρισσοῦσα δὲ καὶ κατὰ τὴν πληθυντικὴν αἰτιατικὴν μετὰ τῆς ὡτειλῆς. τοιούτου γὰρ σχήματος τὸ «κατὰ ὡτειλάς εὐλάς ἐγγείωνται». καὶ τοιαῦτα μὲν τά, ὡς ἐρρέθη, ὀξυνόμενα εἰς ἄλ-η θηλυκά.] Ἡ μέντοι οὐλή χλαῖνα βαρύνεται πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ μονογενοῦς ὀξυτόνου, ἤγουν τοῦ οὐλή, ἢ κριθή, καὶ οὐλή, τὸ ὑγιασθὲν τραῦμα. (η. 30) Ἡ μήτηρ δὲ Ἀχιλλέως ἄγρια φύλα ἐρεῖ τὰς μυῖας, εἰποῦσα «τῶν μὲν ἐγὼ πειρήσω ἀλαλκεῖν ἄγρια φύλα», ὅπερ οἰκεῖόν ποτε καὶ ἐπὶ ἀνθρώπων ἀδίκων καὶ ληστρικῶν. Ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ πειρήσω ἐνεργητικῶς ῥηθέν. δηλὸν δὲ ὡς οἶδε καὶ τὰ παθητικὰ τοῦ πειρῶ ῥήματος ὁ ποιητής. (η. 29) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι γέρων, ποιῶν τινὰ νέον ἀφρόντιδα, ἐρεῖ ὡς ἢ θέτις τῷ υἱῷ «τέκνον, μὴ τοι ταῦτα μετὰ φρεσὶ σῆσι μελόντων». (η. 32-3) Ἐπὶ δὲ παραμένοντος, ἤγουν ἀσήπτου νεκροῦ σώματος, καλὸν εἰπεῖν τὸ «εἴπερ γὰρ κεῖται γε τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτόν, αἰεὶ τῷ γε ἔσται χρῶς ἔμπεδος ἢ καὶ ἀρείων». τὸ δὲ ἀρείων» ὑπερβολικῶς εἴρηται. φυλαχθῆναι μὲν γὰρ ἐπ' ὀλίγον ἔμπεδον χρῶτα τεθνεώτος δυνατόν ἐστιν, οὐκ οὐκ δὲ καὶ ἀρείονα γενέσθαι.

Σημειώσει δὲ ὅτι τὸ τελεσφόρος οὐ χρόνου ἐστὶν ἀπλῶς ἐπίθετον, ἀλλὰ ἐνιαυτοῦ, ὃς τὰ κατ' αὐτὸν πάντα εἰς τέλος ἄγει. λέγει δέ τις καὶ τὴν θεῖαν δίκην τελεσφόρον διὰ τὸ αὐτῆς ἐνεργὸν καὶ πρακτικὸν καὶ ἐν πᾶσι διήκον. (η. 29) Τὸ δὲ «μελόντων» ἀντὶ τοῦ ἐν φροντίδι ἔστωσαν, ὅτι κατ' ἔλλειψιν ὑπαρκτικοῦ ῥήματος ἄγεται εἰς σαφές, καὶ ὅτι Ἀττικὸν ἐστὶ σχῆμα, προέγνωσται. (η. 35) Ὅτι τὸ πρὸς τινα εἰρηνεῦσαι μῆνιν ἀποειπεῖν τῷ δεῖνι λέγει, οἷον «μῆνιν ἀποειπὼν Ἀγαμέμνονι», ὃ Θέτις τῷ Ἀχιλλεῖ παρήνευσεν, (η. 34) ἢ καὶ ἀγορήνδε καλέσαι τοὺς Ἀχαιοὺς συμβουλευσαμένη αὐτῷ. καὶ νῦν μὲν δοτικῇ καὶ αἰτιατικῇ συντέτακται τὸ ἀπειπεῖν, 4.280 ὃ καὶ ἀπομηνίσαι λέγεται, οὐχ' οὕτω δὲ καὶ μετὰ βραχέα ἐν τῷ «μῆνιν ἀπειπόντος». τὸ δὲ γε «τάλαιν', ἀπειπον ἄλγει», καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐτέραν σημασίαν ἔχει παρὰ τὸ Ὀμηρικὸν ἀπειπεῖν. (η. 36) Ὅτι τὸ ἡσυχάζειν ἐκ μάχης ἔοικε πῶς ἀπεκδύσει δυνάμεως. διὸ ἀνάπαλιν τὸ ὀπλιζέσθαι ἐνδύεσθαι ἐστὶ ῥώμην. ὅθεν καλλωπίσασα κατὰ παρίσωσιν ἢ Θέτις φησὶ τῷ υἱῷ «αἴψα μάλα ἐς πόλεμον θωρήσσο, δύσο δ' ἀλκήν», ἃ παροτρυντικὰ εἰς μάχην εἰσίν. ἐκ τούτου δὲ καὶ ὁ ἀνδρεῖος «ἐπειμένος ἀλκήν» λέγεται. ἐντεῦθεν δὲ ὁ ποιητὴς ὀρμηθεὶς καὶ κρείττονα ἑαυτοῦ ἐρεῖ γενέσθαι τὸν Ἀχιλλέα μετὰ μικρόν, ὅτε τὰ τοῦ Ἥφαιστου ὄπλα ἐνδυσάμενος ἐξέλθοι εἰς μάχην, ὡς τῆς ὀπλίσεως καὶ τῆς προθυμίας ἐνδυναμούσης τὸν στρατιώτην. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «δύσο» ἐκ μέλλοντος τοῦ δύω δύσω, ἀναχθὲν εἰς ἐνεστώτα καὶ κλιθὲν κατὰ τὸ «θωρήσσο», ὅμως οὐκ ἐδίπλωσε τὸ ᾧ νόμῳ τῆς τετάρτης τῶν βαρυτόνων συζυγίας, ἵνα μὴ ἀπαλείψῃ ἑαυτοῦ τὸν δι' ἐνός ᾧ χαρακτήρα τοῦ μέλλοντος, ἀλλὰ φυλάξῃ αὐτὸν καὶ μετὰ τὴν εἰς ἐνεστώτα προαγωγὴν. (η. 37) Ὅτι κἀνταῦθα συνήθως ὁ ποιητὴς ὑπεμφαίνων, ὅπως ἢ παραίνεσις ἀνδρίζεσθαι τοὺς εὖ πεφυκότας ἐρεθίζει, λέγει περὶ Θέτιδος ὅτι «ὡς ἄρα φωνήσασα μένος πολυθαρσὲς ἐνήκεν». ἦσαν δὲ ἃ προσεχῶς ἐν ὀλίγοις ἐφώνησε λόγοι παραινετικοί. (η. 37 ς.) Ὅτι Θέτις Πατρόκλῳ «ἀμβροσίαν καὶ νέκταρ ἐρυθρὸν στάξε κατὰ ῥινῶν, ἵνα οἱ χρῶς ἔμπεδος εἴη», ὃ ἐστὶ στερρὸς καὶ ἀδιάλυτος, ὡς ἐν τῷ πῆδῳ εἶναι τὸν νεκρὸν καὶ μὴ [σαπῆναι ὡς] δέεσθαι τῆς ὑπὸ γῆν κρύψεως, ὃ ἦνυσται, ὡς εἰκός, ἢ διὰ καταθέσεως τῆς ἐν ἀνηλίῳ σκιᾷ, ὁποῖαν οἶδεν ἢ ἀλληγορουμένη Θέτις φιλεῖν, ἢ διὰ τινῶν ὑγρῶν καὶ νῦν ὡς καὶ πρὶν ἐπιχρίσεως, φυλασσόντων ἄσηπτον τὸ χριόμενον. εἰκός δὲ ἀμβροσίαν ἐνταῦθα καὶ νέκταρ εἶναι καὶ τοὺς παραμυθικοὺς λόγους τῆς Θέτιδος, ὑφ' ὧν ὁ Ἀχιλλεὺς εἰς ἔργον ἐρεθισθεὶς οὐκέτι ἐνθυμεῖται σηπεδόνα τοῦ κειμένου Πατρόκλου, ἀλλὰ ποιῶν, ἅπερ ἐχρήν, ἀφίησιν ἐκεῖνον κείσθαι ἀτημέλητον πρὸς βραχύ, ὡς εἰ καὶ μὴδὲν κακὸν παθεῖν ἔμελλεν οὕτω κείμενος. Ὅρα δὲ τέως μυθικῶς, ὅπως εὐπόριστον καὶ πρόχειρον ἔχει Θέτις τὴν χρῆσιν τῆς ἀμβροσίας καὶ τοῦ νέκτα 4.281 ρος. Ἐρυθρὸν δὲ λέγει τὸ νέκταρ, ὡς δῆθεν οἰνώδες τὴν χροάν, ἵνα καὶ οἰνοχοεῖσθαι λέγοιτο πιθανῶς, ἢ καὶ ὡς αἵματος περιποιητικόν, καθ' ὁμοιότητα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. (η. 39) Σημειώσει δὲ ὅπως τὸ στάζειν κατ' ἀμφοτέρων ἔθετο, τοῦ τε ὑγροῦ νέκταρος καὶ τῆς ξηρᾶς ἀμβροσίας. ἐποίησε δὲ τοῦτο ἢ λόγῳ ἐθίμου συλλήψεως, ἢ καὶ διδουὺς ἀφορμὴν καὶ ἐνταῦθα τοῖς θέλουσιν εἰπεῖν ὑγρὸν καὶ τὴν ἀμβροσίαν, ὃ καὶ ἐποίησαν τῶν ὑστέρων τινές, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ εἴρηται. Τὸ δὲ «ἔσταξε κατὰ ῥινῶν ἀντὶ τοῦ κατὰ ῥινοῦ, ἦτοι τοῦ δέρματος καὶ τῶν ἐν αὐτῷ ὠτειλῶν. τί γάρ, φασίν, ἔδει κατὰ τῆς ῥινὸς ἀμβροσίαν στάζει τῷ ἀναισθητῷ, καὶ οὕτω δόξαι μυρίζειν νεκρὸν; τὸ δὲ τῆς ἀμβροσίας ὑγρὸν ἐμφαίνει ὁ ποιητὴς καὶ ἐν τῷ «ἀμβροσίας καὶ νέκταρός ἐστιν ἀπορρώξ». (η. 40-6) Ὅτι ἐπεὶ Ἀχιλλεὺς ἐξεφάνη, «δηρὸν δέ», ὡς καὶ προγέγραπται, «μάχης ἐπέπαυτο ἀλεγεινῆς» καὶ ἐχρήν ἀγορὰν ἀθροισθῆναι, ὡς ἢ Θέτις εἶπε, πάντες Ἕλληνες συνῆλθον, καὶ οὐ μόνον ἡγεμόνες καὶ οἱ ὑπ' αὐτοὺς πολεμισταί, ἀλλὰ καὶ «οἱ περ τὸ πάρος γε νεῶν ἐν ἀγῶνι μένεσκον, οἳ τε κυβερνῆται καὶ ἔχον οἰήϊα νηῶν καὶ ταμίαι παρὰ νηυσὶν ἔσαν, σίτοιο δοτῆρες». οἳ ἐχάρησαν δηλαδὴ μῆνιν ἀπειπόντος Ἀχιλλέως, ὡς μετ' ὀλίγα ῥηθήσεται. εἰ γὰρ ἐν τῇ ἀρχῇ τῇ μῆνιδος μέγα

πένθος, ὡς εἰκός, ἦν αὐτοῖς, ἀλλ' ἄρτι καιρὸς τοῦ χαίρειν ἐστίν, ὡσπερ τοῖς Τρωσὶν ἔμπαλιν. (η. 42–4) Ἰστέον δὲ ὅτι ἀγῶνα νεῶν λέγει τὸ ἄθροισμα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, καὶ ὅτι τὸ «οἷ» ἄρθρον ὑποτακτικὸν καὶ ἐν τῷ «ἔχον» συνεξακούεται καὶ ἐν τῷ «ἔσαν». λέγει γὰρ «καὶ οἷ ἔχον οἰήϊα», καὶ οἷ ἐσιτοδότουν, καὶ ὅτι νηῶν οἰήϊα ἔχοντας ἢ τοὺς κυβερνήτας πάλιν διασαφητικῶς ἐκ παραλλήλου φησὶν ἢ τοὺς ναύτας, οἷ νηῶν πηδάλια ἔχουσιν, ὃ ἐστὶν ἀπλῶς κώπας. (η. 44) Ταμίας δὲ οὐ γενικῶς θησαυροφύλακας λέγει, ἀλλὰ σίτου δοτῆρας, ὡς αὐτὸς ἐρμηνεύει. σίτου μέντοι κατὰ γένος οὐδέτερον κατειργασμένου, οὐ μὴν ἀρρενικῶς ἀκατεργάστου κατὰ τὸν πυρόν. τοιαύτη δὲ τις ταμίη ἐν τῇ Ὀδυσσεΐα τοιούτου σίτου φυλακτική, ὃ καὶ σιτίον παρὰ τοῖς ὕστερον 4.282 λέγεται. (η. 42) Τὸ δὲ «οἷ τὸ πάρος γε νεῶν ἐν ἀγῶνι» τηρητέον εἰς παράδειγμα τοῦ περὶ διαστολῆς λόγου. ὡς γὰρ τὸ ἔστι νοῦς καὶ ἔστιν ἄξιος, οὕτω καὶ τὸ «πάρος γε νεῶν ἐν ἀγῶνι» τηρητέον εἰς παράδειγμα τοῦ περὶ διαστολῆς λόγου. ὡς γὰρ τὸ ἔστι νοῦς καὶ ἔστιν ἄξιος, οὕτω καὶ τὸ «πάρος γε νεῶν», διασταλὲν τοιῶσδε ἢ τοιῶσδε, διάφορον δηλοῖ ἔννοϊαν. ὡς γὰρ ἢ νοῦς ἢ οὔς, ἢ νάξιος ἢ ἄξιος, οὕτω δὴ καὶ ἢ γενεῶν ποτε ἢ νεῶν, ὡς ἐνταῦθα. [Οὕτω καὶ κατωτέρω ἀναγκαῖα ὑποδιαστολὴ ἐν τῷ «Ἀτρεΐδη, ἢ ἄρ τι τόδε ἄρειον». εἰ γὰρ μὴ διασταλείη τὸ ἄρ, εἰκός νοηθῆναι ἄρτι ἀντὶ τοῦ νῦν. ὁμοίως μετ' ὀλίγα καὶ ἐν τῷ «κατακτάμεν Ἄρτεμις ἰῶ, ἦματι τῷ, ὅτε» καὶ ἐξῆς. μὴ τεθείσης γὰρ διαστολῆς ἐν τῷ «ἰῶ», νοήσοι ἄν τις ἴσως «ἰῶ ἦματι», ἦγουν μιᾶ ἡμέρᾳ, ὅπερ ἀλλαχοῦ ἐγράφη.] (η. 40–1) Σημειῶσαι δὲ τὴν καταλλαγὴν τοῦ Ἀχιλλέως καινὴν οὖσαν καὶ ἀπροσδόκητον. ὁ γὰρ πρὶν ἄγριος καὶ ἀμείλιχος καὶ μηδὲ λιταῖς εἶζας μηδὲ δώροις μάλα πολλοῖς αὐτὸς ἐνταῦθα πιθήσας μητρικῆ παραιφάσει ἅμα ἤκουσεν εἰς ἀγορὴν καλέσαι ἥρωας Ἀχαιοὺς καὶ τὰ ἐξῆς, καὶ εὐθὺς ἔβη «παρὰ θῖνα θαλάσσης» «σμερδαλέα ἰάχων, ὄρσε δ' ἥρωας Ἀχαιοὺς», [κῆρύξ τε γεγονῶς καὶ σύμμαχος αὐτόματος.] (η. 48–53) Ὅτι χαρέντες, ὡς εἰκός, Τυδείδης τε μενεπτόλεμος καὶ δῖος Ὀδυσσεὺς ἦλθον εἰς ἀγοράν, ἦν δηλαδὴ συνέλεξεν Ἀχιλλεὺς σμερδαλέα, [ὡς εἴρηται,] ἰάχων. φησὶ γὰρ «τῷ δέ», ἦγουν οὗτοι, «δύω σκάζοντε βάτην θεράποντες Ἄρηος» ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα, «ἔγχει ἐρειδομένω, ἔτι γὰρ ἔχον ἔλκεα λυρά· κὰδ δὲ μετὰ πρώτη ἀγορᾷ ἴζοντο κίόντες», διὰ τὸ προλαβεῖν δηλονότι κατὰ σπουδὴν. «αὐτὰρ ὁ δεύτατος ἦλθεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων», τραῦμα ἔχων καὶ αὐτὸς τὸ ἐκ τοῦ Κόωνος. ἔστι δὲ δεύτατος καὶ νῦν ὁ μὴ δεύτερος, ἀλλὰ πάντων ὕστερος, ἐκ τοῦ δέω, καθ' ὁμοιότητα τοῦ βασιλεύτατος. (η. 49) Τὸ δὲ ἔγχει ἐρείδεσθαι τοὺς ἀριστεῖς ἰδίᾳ ἐκάτερον προσφυῶς αὐτοῖς ἔχει. οὐ γὰρ νάρθηκι ἐχρῆν ἢ σκολιῶ σκίπωνι. [(η. 47) Ἰστέον δὲ ὅτι τε τὸ σκάζειν ἐκ τοῦ κῶ, τὸ κεῖμαι, γίνεται κατὰ παραγωγὴν καὶ πλεονασμὸν συνήθη τοῦ σίγμα, οἶονεὶ γὰρ κεῖσθαι μελετᾶ ὁ 4.283 σκάζων, καὶ ὅτι οὐ μόνον ἐν ἀρχαῖς λέξεων πλεονάζειν εἴωθε τὸ σίγμα, ἀλλὰ καὶ ἐν μέσῳ, καθὰ δῆλον ἐκ τοῦ ἐλατῶ ἐλαστρῶ, περὶ οὗ προγέγραπται, καὶ τοῦ κομῶ κοσμῶ, καὶ τοῦ βλῆτρον ἀμφίβλητρον, καὶ τοῦ βωτῶ βωστρῶ τοῦ ἐν Ὀδυσσεΐα, καὶ ἐτέρων. [ὡς δὲ καὶ ἐκτρέχει τοῦ μέσου ἔστιν ὅτε τὸ σίγμα ἢ λάταξ δηλοῖ, γενομένη ἐκ τοῦ ἰ-λ-α ἐπιτατικῶ μορίου καὶ τοῦ στάζω στάξω. Παιδιάς δὲ τινος μέρος ἦν ἢ λάταξ, τὸν παρὰ τῷ Κωμικῷ συναπαρτίζουσα κότταβον, ὃν ὁ φιλοσίγματος Εὐριπίδης κόσσαβον ἐν δυοῖ σίγμασι γράφει. ὅτι δὲ τῷ σίγματι ἔχαιρεν Εὐριπίδης, δηλοῖ ὁ ἀποδεξάμενός τινα, ὅτι ἀπήλλαξε τοὺς ἀκροατὰς τῶν σιγμάτων Εὐριπίδου. ἐλέγετο δὲ λάταξ καὶ λατάγη τρισυλλάβως, ποτήριον οὔσα, ἐν ᾧ οἶνος ἦν, χρηστὸς ἀποχέεσθαι εἰς κότταβον, οἶον λεκάνη πλήρης ὕδατος, ἐπινεῖ τε ἐπ' αὐτῆς ὀξύβαφα κενά, ἐφ' ἃ βάλλοντες τὰς λατάγας ἐκ καρχησίων, εἶδος δὲ ποτηρίου καὶ τὰ καρχήσια, ἐπειρῶντο καταδύειν. χρήσις δὲ κοσσάβου ἐν τῷ «πολὺς κοσσάβων ἀραγμός.»] (η. 54) Ὅτι τὸ ὀμηγερέες ἐγένοντο ἀολλίσθησαν ἐνταῦθά φησιν, εἰπὼν «αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ πάντες ἀολλίσθησαν Ἀχαιοί». Ὅτι τὸ χρῆναι εἰς ἐν συνάγεσθαι φιλικῶς καὶ μὴ ἄγαν ἐρίζειν διὰ γυναιῖκα ὀψέ ποτε ὁ Ἀχιλλεὺς ἔγνω

συνοΐσον εἶναι αὐτῶ τε καὶ τῶ βασιλεῖ. διὸ καὶ ἐπαρᾶται ὡς δῆθεν αἰτία τῆ Βρισηΐδι αἰφνίδιον θάνατον. (η. 56–60) Φησὶ γὰρ «Ἄτρείδη, ἢ ἄρ τι τόδ' ἀμφοτέροισιν ἄρειον ἔπλετο σοὶ καὶ ἐμοί, ὅτε νῶϊ περ ἀχνυμένω κῆρ», ἤγουν συγκεχυμένοι τὴν ψυχὴν, «θυμοβόρῳ ἔριδι μενεήναμεν εἵνεκα κούρης. τὴν ὄφελ' ἐν νήεσσι κατακτάμεν 4.284 Ἄρτεμις ἰῶ, ἤματι τῶ, ὅτ' ἐγὼν ἐλόμην», ἤγουν ὡς ἐξαίρετον ἔλαβον, «Λυρνησὸν ὀλέσσας», τὴν αὐτῆς, ὡς καὶ προεδηλώθη, πατρίδα. (η. 61–4) Εἶτα λέγει καὶ ὡς «τῶ κεν», ἤγουν οὕτως ἄν, εἶπερ ἡ κόρη δηλαδὴ τέθνηκεν, «οὐ τόσσοι Ἀχαιοὶ ὀδᾶξ ἔλον ἄσπετον οὐδας δυσμενέων ὑπὸ χερσὶν ἐμεῦ ἀπομηνίσαντος. Ἐκτορι μὲν καὶ Τρωσὶ τό», ἤγουν τοῦτο, «κέρδιον· αὐτὰρ Ἀχαιοὺς δηρὸν ἐμῆς καὶ σῆς ἔριδος μνήσεσθαι οἴω». μετ' ὀλίγα δὲ τοῦ Ἐπιμηθέως ὁψὲ γενόμενος καὶ ὁ βασιλεὺς ἀνθομολογεῖται ἄτην ἐμβεβλήσθαι αὐτοῦ ταῖς φρεσίν, ὅτε τὸ Ἀχιλλέως γέρας ἀφείλετο. (η. 63) Σημεῖωσαι δὲ ὅτι τὸ «Ἐκτορι καὶ Τρωσὶ τόδε κέρδιον» καὶ τὰ ἐξῆς, ἐκ τῶν ὑπὸ Νέστορος που ῥηθέντων παρέξεται. ἔφη γὰρ ἐκεῖνος «ἦ μέγα πένθος Ἀχαιΐδα γαῖαν ἰκάνει· ἢ κεν γηθήσαι Πρίαμος Πριάμοιό τε παῖδες, εἰ σφῶϊν πυθοῖατο μαρναμένοιϊν». ἐμβριθέστερα δὲ ταῦτα ἐκείνων. ἐκεῖ μὲν γὰρ εἴρηται, ὅτι χαρήσονται οἱ περὶ Πρίαμον, ἐνταῦθα δὲ, ὅτι καὶ ἐκέρδαναν οἱ Τρῶες. (η. 58–60) Ὅρα δὲ ὅπως εὐμεθόδως ἐνταῦθα παρέρριψε τὴν τῆς Βρισηΐδος αἰχμαλωσίαν, οὐ μόνον ποικιλίας χάριν, ἀλλὰ καὶ ἀναμιμνήσκων τίς ἢ αἰτία τῆς μῆνιδος. ἔθικη δὲ ἡ κατὰ τῆς γυναικὸς ἀρά. οὔτε γὰρ ἀπλῶς θάνατον ἀρᾶται αὐτῇ, ἀλλὰ τὸν πάλαι ποτέ, καὶ αὐτὸν γλυκὺν διὰ τὸ ἄνοσον. Ὅτι δὲ οἱ αἰφνίδιοι θάνατοι τῶν γυναικῶν Ἀρτέμιδι ἐδόκουν ἀνακεῖσθαι, ὡς οἱ τῶν ἀνδρῶν τῶ Ἀπόλλωνι, πολλαχοῦ λέγει ὁ ποιητής, καὶ ἐρρέθη περὶ τούτου καὶ ἐν ἄλλοις, ἔνθα τοῦ λόγου τὸ πᾶν ὡς ἠλίῳ καὶ σελήνῃ ἀνάκεινται οἱ τοιοῦτοι θάνατοι, ὃν ἠλίον καὶ ἦν σελήνην ὁ Ἀπόλλων αἰνίττονται καὶ ἡ Ἄρτεμις. Ὅρα δὲ καὶ νῦν καίριον ψόγον φαύλης ἔριδος, μὴ σῶμα μόνον συντηκούσης, ἀλλὰ καὶ ψυχὴν οἷον βιβρωσκούσης, ὃ μιμησάμενος που ὁ παιγνήμων σοφὸς ἔφη τὸ «καὶ τὴν ψυχὴν ἐκπίνουσι», παραποιήσας ἡρέμα τὸ Ὀμηρικὸν θυμοβορεῖν. (η. 60) Λυρνησὸς δὲ πόλις Τρωϊκὴ, μία τῶν ἔνδεκα, ἃς εἶλεν Ἀχιλλεύς, ὧν ἦσαν καὶ ἡ Πήδασος καὶ ἡ Θήβη καὶ ἡ Λυρνησὸς καὶ ἡ Ζέλεια καὶ ἡ Ἀρίσβη καὶ ἡ Περκώτη. (η. 61 ς.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «ὀδᾶξ ἔλον ἄσπετον οὐδας δυσμενέων ὑπὸ χερσὶ» περίφρασις ἐστὶ τοῦ ἐν μάχῃ ἔπεσον. Ἄσπετον δὲ οὐδας ὅμοιον ὡς εἰ καὶ ἀπεὶ 4.285 ρονα γαῖαν εἶπε, καὶ δηλοῖ τὸ ἄρρητον. καὶ ἔστι μὲν ἀληθῶς οὔτε ἄσπετον οὐδας οὔτε ἀπείρων γῆ ἢ δακνομένη πρὸς τοῦ πίπτοντος, ἐλάχιστον δὲ τι γῆς τμημάτιον. ὀνομάζεται δὲ ὅμως τὸ μέρος καὶ ἐνταῦθα ὡς τὸ ὅλον ποιητικώτερον. (η. 62) Τὸ δὲ «ἀπομηνίσαντος» κἀνταῦθα σαφῶς περιττὴν ἔχει τὴν ἄ-π-ο πρόθεσιν, ὃ καὶ ἐπ' ἄλλων μυρίων γίνεται. καὶ ἔστι μὲν ποτε ἀπομηνίσαι καὶ τὸ ἀποθέσθαι μῆνιν, νῦν δ' οὐχ' οὕτως, ἀλλὰ τὸ ἀναλαβέσθαι μῆνιν. (η. 67 ς.) Ὅτι ὁ ἀποτιθέμενος ὀργὴν καλῶς ἄν εἶπη κατὰ τὸν Ἀχιλλέα τὸ «νῦν δ' ἦτοι μὲν ἐγὼ παύω χόλον, οὐδέ τί με χρὴ ἀσκελέως αἰεὶ μενεαινέμεν». Καὶ σημειώσαι ὅτι τὸν χόλον ἀντὶ μῆνιδος ἔλαβε εὐφημότερον οἷα φίλαυτος λέγων ὁ Ἀχιλλεύς, Ὅμηρος μέντοι αὐτὸ τὸ πρᾶγμα λέγων φησὶ «μῆνιν ἀποσιπῶν», καὶ «μῆνιν ἀπειπόντος». Τὸ δὲ «ἀσκελέως» ἀντὶ τοῦ σκληρῶς ἢ ἀμεταβάτως, ὡς καὶ ἐν τῇ Ὀδυσσεΐα εἴρηται. (η. 68–71) Ὅτι ἐγερτήριον εἰς μάχην τὸ «ἀλλ' ἄγε θᾶσσον ὄτρυνον πόλεμόνδε κερηκομόωντας Ἀχαιοὺς, ὄφρ' ἔτι καὶ Τρώων πειρήσομαι ἀντίος ἐλθῶν, αἶ κ' ἐθέλωσιν ἐπὶ νηυσὶν ἰαυεῖν». Ἀχιλλεύς δὲ ταῦτα πρὸς τὸν βασιλέα φησίν. (η. 71–3) Ὅς καὶ τὸ μόλις τινὰ φυγεῖν ἐξ αὐτοῦ οὕτω φράζει «ἀλλά τιν' οἴω», ἢ οἴω δυσλλάβως, ἤγουν νομίζω, «ἀσπασίως γόνυ κάμψαι, αἶ κεν», ἢ «ὃς φύγησι δηΐου ἐκ πολέμοιο ὑπ' ἔγχεος ἡμετέροιο». (η. 72) Καὶ σημειώσαι ὅτι Ὅμηρος μὲν τὸ γόνυ κάμψαι ἐπὶ τοῦ καθεσθῆναι λέγει πρὸς διαφορὰν τοῦ ἴστασθαι, οἱ δὲ μεθ' Ὅμηρον ἐπὶ ἰκεσίας καὶ προσκυνήσεως τίθενται λέγοντες τοῦτο καὶ συνθέτως γονυπετεῖν. (η. 70) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῶ «καὶ Τρώων

πειρήσομαι» δοκεῖ περιττῶς κεῖσθαι ὁ ἄκων σύνδεσμος, καὶ ὅτι τὸ «ἀλλά τινα ὄϊω» ἢ εὐλαβῶς ἐρρέθη διὰ τὸ ἀνεμέσητον, ἵνα μὴ ῥητῶς ἀπειλῆται κατὰ τινων, ἢ καὶ νῦν τὸ τινα ἀντὶ τοῦ ἕκαστον εἴληπται, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις γίνεται. Τὸ δὲ «αἶ κε φύγη» καὶ ἐξῆς πρὸς ἀκρίβειαν ἐρρέθη. οἱ γὰρ τοιοῦτοι διὰ κάματον παρακολουθοῦντα ἀσπασίως γόνυ κάμπουσιν. (η. 77) Ὅτι 4.286 Ἀχιλλεὺς μὲν ἐδημηγόρησεν ἀναστάς, ὡς ἦν ἔθος, Ἀγαμέμνων δὲ μετεῖπε τοῖς Ἑλλήσιν «αὐτόθεν ἐξ ἔδρης οὐδ' ἐν μέσσοισιν ἀναστάς», ἦτοι οὐ προελθὼν συνήθως εἰς μέσην τὴν ἐκκλησίαν. (η. 78-80) Διὸ καὶ ἐντεῦθεν λαμβάνει τὸ προοίμιον ἀπ' αὐτοῦ τοῦ παρὰ πόδας πράγματος καὶ παραιτούμενος τὴν νέμεσιν λέγει «ὦ φίλοι» καὶ ἐξῆς, «ἔσταότος μὲν καλὸν ἀκουέμεν», ἦτοι ἴσταμένου εἰς μέσον, «οὐδὲ ἔοικεν ὑββάλλειν· χαλεπὸν γὰρ ἐπιστάμενόν περ ἔοντα», τουτέστιν οὐκ ἐνδέχεται τὸν δημηγοροῦντα ὑποβάλλειν, ἦγουν ἄλλω ὑποτιθέσθαι ἐρμηνεῖ τὸν λόγον, ὃν αὐτὸς τις λέγειν βούλεται, κἂν ὅτι μάλιστα ἐκεῖνος ὁ ἄλλος ἐπιστήμων εἴη. Ταῦτα δὲ οὕτως ἐξηγοῦνται τινες, ὡς δῆθεν ἄρτι τοῦ βασιλέως μὴ δι' ἑαυτοῦ λαλοῦντος, ἀλλὰ δι' ὑποβολέως, ἦγουν ἐρμηνέως, ἵνα ἐπεὶ μὴ αὐτὸς νῦν ἐν μέσοις ἔστηκεν, ὁ γοῦν ὑποβολεὺς μέσος ἐστὼς λαλῆ καὶ ἀκούηται. ταῦτα δὲ τοῖς χαριεστέροις τῶν ἐξηγητῶν οὐκ ἤρесе διὰ τὸ μὴ εὐρίσκεσθαι που παρὰ τῷ ποιητῇ τὴν δι' ὑποβολέως δημηγορίαν. νοεῖται δὲ μᾶλλον παρ' ἐκείνοις ἢ δημηγορία οὕτω, ὅτι ἀναστάς ὁ βασιλεὺς οὐκ ἔστη μὲν εἰς τὸ μέσον, οὕτω αὐτῷ ἀρέσαν διὰ τὸ μήτε περὶ τινος μέλλειν δημηγορεῖν νεωτέρου πράγματος καὶ ἀγνώστου τῷ δήμῳ, μήτε δικαιολογίας ἔχειν καὶ ἀγῶνας, καὶ διότι καὶ τὸ πολὺ τῆς δημηγορίας μύθου ἐξήρηται, καὶ οὐκ ἔδει τὸν βασιλέα μέσον ἐστῶτα μύθους λέγειν. διὰ δὲ ταῦτα μέσον μὲν οὐχ' ἴσταται, ἄλλως δὲ ἐπιστρέφων τοὺς καθημένους εἰς ἑαυτὸν καὶ ἀξιῶν ἴσταμένῳ αὐτῷ προσέχειν, κἂν μὴ μέσος παρῆλθεν, ἐντεῦθεν λαμβάνει γνωμικῶς τὸ προοίμιον, καὶ φησιν «ὦ φίλοι, ἦρωες Δαναοί, θεράποντες Ἄρηος, ἔσταότος μὲν», ἦγουν δὴ, «καλὸν ἀκούειν, οὐδὲ ἔοικεν ὑποβάλλειν», ἦτοι τὴν δημηγορίαν περικόπτειν. τοῦτο γὰρ χαλεπὸν εἰς τὸν δημηγοροῦντα, κἂν ἐπιστάμενος εἴη. ἀνδρῶν γὰρ ἐν πολλῷ ὁμάδῳ ὑποβαλλόντων δηλαδή, «πῶς κέν τις ἢ ἀκούσαι ἢ εἶποι; 4.287 βλάβεται δὲ λιγύς περ ἔων ἀγορητής». καὶ οὕτω μὲν οἱ χαριεστέροις. Ἐπαφρόδιτος δὲ φησιν, ὅτι καθεζόμενος δημηγορεῖ, ἵνα μὴ ταπεινοὶ ὄντες οἱ λόγοι ἔκπυστοι γένωνται. καὶ Ἀρίσταρχος δὲ οὕτως οἶεται. Τινὲς δὲ καὶ ὡς ἀλγοῦντα ἐκ τοῦ τραύματος τὸν βασιλέα καθῆσθαι φασιν ἐν τῷ ἀγορεύειν. πρὸς οὓς ὑποληπτέον, ὡς οἱ παλαιοὶ φασιν, ἦγουν ἀποκριτέον, ὅτι τί ἂν καθεζοίτο ὁ τὸν ἀγκῶνα ἀλγῶν; ὅς καὶ ἄλλως οὕτως ἔρρωται, ὥστε ὀλίγον ὕστερον τὸν κάπρον αὐτοχειρία σφάττει, καὶ οὕτω μὲν καὶ οὗτοι. Οἱ δὲ ἀκριβέστεροι, ὡς καὶ μικρὸν ἀνωτέρω εἴρηται, οὔτε δι' ὑποβολέως τὸν βασιλέα δημηγορήσασθαι φασιν, οὔτε καθημένον, οὐδὲ μὴν ἐν μέσοις στάντα, ἀναστάντα δὲ ὅμως, κἂν οὐκ εἰς μέσην τὴν ἐκκλησίαν προῆλθεν. οἱ καὶ αὐτοὶ ὑποβάλλειν φασὶ τὸ κωλύειν καὶ ὑποκρούειν διὰ κραυγῆς καὶ ποιεῖν θόρυβον, ὡς τῶν συνειλεγμένων ἄρτι μακρὰ βοῶντων καὶ θορυβούντων, ὅπερ δυσχέρειαν ἐμποιεῖ καὶ τῷ πάνυ δεινῷ ἐν λόγοις. ὅτι δὲ τὸ ὑποβάλλειν περικοπὴν τῷ λόγῳ ποιεῖ, δηλοῖ Ἀχιλλεὺς ἐν τῇ α', ὑποβλήδην ἀμειψάμενος τὸν βασιλέα. καὶ ἄλλως δὲ ὑποβάλλειν ἐστὶ τὸ ἄλλον ἄλλω ὑποβάλλειν τὰ λαλούμενα διὰ τὸ τῆς ἀκοῆς ἀδιάρθρωτον καὶ οἶονεὶ διαπέμπειν ἀλλήλοις τοὺς λόγους, ὃ καὶ αὐτὸ βλαπτικὸν τῆς δημηγορίας ἐστὶ. παρακαλεῖ οὖν πάντας ὁμοῦ προσέχειν τὸν νοῦν τῇ δημηγορίᾳ καὶ μήτε ὑποβλήδην τινὰ εἰπεῖν, ὡς που ἐποίησεν Ἀχιλλεὺς, πρὸς ὃν ἴσως καὶ ἀποτείνεται ἢ τοῦ ὑββάλλειν παραίτησις, ὡς οὐ δεόντως ὑποβαλόντα τότε, ἀλλὰ ἀκαίρως ὑποκρούσαντα, ἵνα μὴ καὶ ἐνταῦθα ὁμοίον τι γένηται. τό τε οὖν μὴ ὑποβλήδην ἀκοῦσαι τι ἀξιοῖ ὁ βασιλεὺς καὶ τὸ μηδὲ ἄλλως ὑποβάλλειν διὰ τῆς ἐξ ἄλλων εἰς ἄλλους ὑποβολῆς, καὶ οὕτω βλάπτει τὸν δημηγοροῦντα. τινὲς δὲ νοοῦσιν ἐνταῦθα τοὺς φιλαχιλλεῖς κραυγάζειν χαίροντας

ἐπὶ τῇ τοῦ ἥρωος ἐξόδῳ, οὐς καὶ κατασιγάζων ὁ βασιλεὺς φησι δεῖν σιωπῇ ἀκούειν καὶ μὴ ὑποβάλλειν, ἤγουν ὑποκρούειν, θορύβῳ τὸν λέγοντα. δεῖ δὲ εἰδέναι καὶ ὅτι τινὲς τοῦ «ἔσταότως» ἐκτείνουσι τὴν λήγουσαν, καὶ ἐπίρρημα λαβόντες αὐτὸ ἔσταότως φασὶ τὸ εὐσταθῶς καὶ ἡσύχως, ἵνα λέγῃ, ὅτι δεῖ μετὰ ἡσυχίας ἀκούειν. 4.288 ψιλοῦσι δὲ καὶ τὸ ὑββάλλειν Αἰολικὴν εἶναι τὴν λέξιν λέγοντες. Ἰστέον δὲ ὅτι, ὡς περὶ τὸ καταβαλεῖν συγκοπὴν ἔτρεψε Δωρικῶς τὸ ψιλὸν εἰς μέσον, ἤγουν τὸ τ εἰς β, οὕτω καὶ τὸ ὑποβαλεῖν. ὡς γὰρ καταβαλεῖν καββαλεῖν, οὕτως ὑποβάλλειν ὑββάλλειν. (η. 81 ς.) Τὸ δὲ «πῶς κέν τις ἀκούσαι ἢ εἴποι» διπλὴν δηλοῖ βλάβην, ὡς τῷ πολλῷ θορύβῳ οὐ μόνον τοῦ δημηγοροῦντος βλαπτομένου, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀκροατῶν, οἳ καὶ διὰ τοῦτο ὡς τὰ πολλὰ ὑββάλλουσι. τὸ δὲ «βλάβεται» ἡ ἀρχὴ τῆς βλάβης ἐστίν. (η. 83) Ὅτι τὸ «Πηλεΐδῃ μὲν ἐγών», ὁ βασιλεὺς δηλαδὴ, «ἐνδείξομαι», ἀντὶ τοῦ πρὸς αὐτὸν ἀπερείσω τὸν λόγον. ὅθεν καὶ ἀριδείκετος κατὰ τοὺς παλαιούς, πρὸς ὃν οἱ ἐντυχόντες ἀπερείδονται διὰ τὸ ἀξίωμα. (η. 84) Συνθέσθαι δὲ ἐν ἄλλοις μὲν ἐπὶ συμφωνίας καὶ συνθήκης, οἷον «σύνθεο καὶ μοι ὄμοσον», ἐνταῦθα δὲ ἐπὶ συγκαταθέσεως ἡ λέξις τέθειται. ἐπάγει γὰρ «αὐτὰρ οἱ ἄλλοι σύνθεσθ' Ἀργεῖοι, μῦθον τ' εὖ γνῶτε ἕκαστος», ἤγουν συγκατάθεσθ' μοι ἀναμνησθέντες ὧν ἐλέγετε. (η. 85) Ἐνταῦθα δὲ σημείωσαι ὅτι ὁ βασιλεὺς εἰπὼν «μῦθον εὖ γνῶτε ἕκαστος», καὶ ὅτι «πολλάκι δὴ μοι τοῦτον Ἀχαιοὶ μῦθον ἔειπον» οὐ λέγει εὐθὺς καὶ τίς ἦν ὁ μῦθος ἀλλὰ σιγᾶ. ἦν δὲ, ὡς εἰκός, τοιοῦτός τις, ὅτι οὐ καλὸν ἐποίησας, ὦ βασιλεῦ, ἀφελόμενος τὴν Βρισηΐδα καὶ λυπήσας τὸν τηλικούτον ἀδίκως Ἀχιλλέα, καὶ οὕτως εἰς ἔσχατον κινδύνου ἡμᾶς ὡς οὐκ ἐχρῆν ἀγαγών. σιωπᾶ δὲ αὐτὰ ὁ βασιλεὺς ἢ ὡς πρὸς εἰδότης λέγων τοὺς Ἀχαιοὺς, ἢ διότι φεῖδεται κατὰ τὴν τραγωδίαν ὀλιγάκις κακά, ἢ καὶ παιδεύων τὸν ἀκροατὴν, ὡς φορτικὸς ὁ κατὰ τῶν ἀρχόντων λόγος καὶ οὐκ ἄξιος πολλάκις λέγεσθαι. (η. 86) Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ σιωπηθὲν ἐμφαίνει ἄλλως ὁ βασιλεὺς διὰ τοῦ εἰπεῖν, ὅτι καὶ με νεικείεσκον οἱ Ἀχαιοί, ὡς δηλονότι οὐκ ἀγαθὰ ποιήσαντα. (η. 86 ς.) Ἐφ' οἷς μὴ ἔχων, τί ἀπολογήσεται, μεθιστᾶ τὴν αἰτίαν ὡς ἐν μεταμέλῳ, λέγων «ἐγὼ δ' οὐκ αἰτιός εἰμι, ἀλλὰ Ζεὺς καὶ μοῖρα», ὡς ἐκ παραλλήλου ἐν τι ταῦτα εἰπεῖν κατὰ ἀλληγορίαν, «καὶ ἡεροφοῖτις Ἐριννύς», ἤγουν ἀφανῶς φοιτῶσα κατὰ τινων. καὶ Ἀχιλλεὺς δὲ ἐν τοῖς ἐξῆς εἰς θεομηνίαν τὸν ἑαυτοῦ χόλον ἀνάγει. οὕτω καλὸν ἢ προμήθεια. ὡς ὅγε Ἐπιμηθεὺς καλὸς μὲν καὶ αὐτός, ἀλλ' ἐπὶ κακῷ προϋπάρξαντι. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐξῆν ποτε τῷ δήμῳ αἰτιασθαι τοὺς ἄρχοντας ἐν δέοντι, οἳ δὲ ἠνείχον 4.289 το, καθά φησιν ἐνταῦθα ὁ βασιλεὺς. οὕτω δὲ καὶ τὸν Ἀχιλλέα οἱ Μυρμιδόνες ἠτιῶντο μηνίοντα, καὶ ἐκεῖνος ἔφερεν ὄνειδιζόμενος. (η. 88 ς.) Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὴν ὄργην κακολογῶν ὁ βασιλεὺς φησιν «οἷ τέ μοι», ἤγουν οἱ ῥηθέντες δαίμονες, «εἰν ἀγορῇ», τῇ ἐν τῇ ἀ' δηλαδὴ ῥαψωδίᾳ, «φρεσὶν ἔμβαλον ἄγριον ἄτην ἡματι τῷ, ὅτ' Ἀχιλλῆος γέρας αὐτὸς ἀπηύρων». αὐτὸν γὰρ λέγει ἐπεικῶς τοὺς ὑπ' αὐτοῦ σταλέντας κήρυκας. (η. 90) Εἶτα ἐπάγει καὶ ὅπερ ἂν ἐρεῖ τις ἀπορῶν ἐπὶ τινι πρακτέῳ ἢ καὶ μεταμελόμενος «ἀλλὰ τί κεν ῥέξαιμι; θεὸς διὰ πάντα τελευτᾶ». γνωμικὸν δὲ τὸ «θεὸς διὰ πάντα τελευτᾶ», συντομίαν ἔχον ἀποφθεγματικὴν. οἳ δὲ παλαιοὶ φασιν ὅτι Ἑλλάνικος ὑφ' ἐν ἀνεγίνωσκε θεόσδια, οὕτω λέγων τὰ θεόσδοτα, καὶ νοῶν ὅτι τὰ θεόσδοτα πάντα τελειοῦται καὶ οὐ διαπίπτουσιν, ἢ μάλλον ὅτι τελειοῖ τὰ ἐκ θεοῦ ἢ εὐθὺς ἐπαγομένη Διὸς θυγάτηρ Ἄτη, ἣν προεκαλέσατο ἀνωτέρω ῥηθὲν τὸ «ἄγριον ἄτην». ἦν δὲ ἐκεῖνη μὲν ἄτη ἢ ἐξ ὄργης, αὕτη δὲ Ἄτη σωματοειδὴς δαίμων κατὰ μῦθον ἢ παντὸς ἀτηροῦ αἰτία. Ἰστέον δὲ ὅτι ἔγραψε μὲν τι ὁ ποιητὴς καὶ ἐν τῇ ἰῶτα ῥαψωδίᾳ περὶ τῆς Ἄτης, σθεναρὰν αὐτὴν διαγράψας καὶ ἀρτίπου, ἐνταῦθα δὲ ἐντελέστατα διαζωγραφεῖ τὰ κατ' αὐτήν. (η. 91–6) Σεμνολογῶν οὖν αὐτήν καὶ γενεαλογῶν καὶ ὡς χαρακτήρος ἰδέα διατυπῶν φησι «πρέσβα Διὸς θυγάτηρ Ἄτη, ἢ πάντας ἀᾶται, οὐλομένη, τῇ μὲν θ' ἀπαλοὶ πόδες, οὐ γὰρ ἐπ' οὔδει πίλναται, ἀλλ' ἄρα ἢ γε κατ' ἀνδρῶν κράατα βαίνει βλάπτουσ'

ἀνθρώπους· κατὰ δ' οὖν ἕτερόν γ' ἐπέδησε. καὶ γὰρ δὴ ποτε Ζῆν' ἀάσατο», ἢ Ζῆν' ἄσατο, «τόν περ ἄριστον ἀνδρῶν ἠδὲ θεῶν φασιν ἔμμεναι», καὶ τὰ ἐξῆς, ὡς εἰρήσεται. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ἐνταῦθα ἐπιχείρημά ἐστιν ἐκ τοῦ μείζονος. λέγει γὰρ ὁ βασιλεὺς ὡς οὐ καινόν, ἐὰν αὐτοῦ ἢ Ἄτη κατεκαυχῆσατο, ὅπουγε καὶ τὸν Δία ἔβλαψεν. (ἠ. 91) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ Ἄτη μακρὸν ἔχει πανταχοῦ τὸ ᾠα, κραθὲν ἐκ τοῦ ἀάσασθαι, ὃ λέξις μὲν ἐστὶ ποιητική, καιρία δέ, ὡς ἐν ποιήσει. ἐξάκις γοῦν αὐτῇ ὁ ποιητὴς ἐν τῷ χωρίῳ ἐχρήσατο. λέγεται δὲ τὸ τοιοῦτον ῥῆμα ἐν δυσὶν ᾠαίς ὡς ἐπὶ πολὺ. τὸ γὰρ δι' ἐνὸς ᾠαίς ἐπὶ τοῦ κορέσασθαι τὰ πολλὰ λαμβάνεται. ἐρεῖ γὰρ προῖων «σίτου ἄσασθαι φίλον ἦτορ». εὐρηται δὲ καὶ ἐπὶ βλάβῃ δι' ἐνὸς ᾠαίς, οἷον «ἄσε με δαίμονος αἴσα καὶ ἀθέσφατος οἶνος». τὸ τοίνυν «Ἄτη, ἢ πάντας ἀάται» τρόπος ἐτυμολογίας ἐστίν. ἀπὸ γὰρ τοῦ ἀάσθαι ἀάτη καὶ ἄτη γίνεται. Πρέσβα δὲ 4.290 Ἄτη, ὃ ἐκ τοῦ πρέσβειρα συγκέκοπται, ἢ κατὰ χρόνον, ἀεὶ γὰρ ἐν ἄτῃ τὰ κατ' ἀνθρώπους, ἢ κατὰ τιμὴν, ὡς χρεῶν ὃν ἐκθύεσθαι τὴν Ἄτην οἷα δυναμένην βλάπτειν καὶ οὐλομένην. Διὸς δὲ θυγάτηρ, τοῦ κατὰ τὴν εἰμαρμένην δηλαδὴ νοουμένου. (ἠ. 92) Ἀπαλοὶ δὲ οἱ πόδες αὐτῇ, διότι λανθάνει ἀψοφητὶ ἐπιφοιτῶσα κατὰ τὰς παρὰ τῷ Ἡσιόδῳ νόσους. ἢ καὶ ἄλλως εἰπεῖν, κατὰ τοὺς κλεπτικούς, οἳ ποτε καὶ σπόγγους ὑποβάλλουσι τοῖς ποσίν, ἵνα μὴ ἐπιβούλως ἐπερχόμενοι κατάφωροι τῷ κτύπῳ γίνωντο. τὸ δὲ «οὐ γὰρ ἐπὶ οὔδει πάλναται» αἰτιολογεῖ τὴν ἀπαλότητα τῶν ποδῶν τῆς Ἄτης, οἷονεὶ λέγοντος τοῦ ποιητοῦ, ὅτι οὐκ ἀνάγκη σκληρόποδα εἶναι αὐτήν, οὐ γὰρ εἰς γῆϊνὴν ἀντιτυπίαν πατεῖ, ἀλλ' εἰς κεφαλὰς ἀνθρώπων βαίνει. εἰ δὲ διὰ τοῦτο σκληροὺς αὐτὴν ἐχρῆν ἔχειν πόδας, ἵνα μᾶλλον βλάπτῃ, ἀλλ' ἐνταῦθα ἡ θίξις μόνη ἀρκεῖ. οὕτω καὶ ἡ νάρκη μαλθακὴ μὲν ἐπαφᾶσθαι, ναρκᾶν δὲ τὸ πελάσαν ποιεῖ. [Ἄτῃ δὲ ῥῆμα, τουτέστι τὸ ναρκᾶν, παράγωγόν ἐστιν ἐξ αὐτῆς, οἷον «νάρκησε δὲ χεῖρ' ἐπὶ καρπῷ». τὴν δὲ νάρκην Πλάτων μὲν ἐν Μένωνι διὰ τοῦ ᾠαίς ἔφη, εἰπὼν, ὡς ἡ νάρκη τὸν πλησιάζοντα ναρκᾶν ποιεῖ. Μένανδρος δὲ, φασί, διὰ τοῦ ᾠαίς ἔφη, ὁμοίως τῷ τόλμη τόλμα, οἷον «ὑπελήλυθέ τέ μου νάρκα τις ὄλον τὸ δέρμα», μηδενὸς τῶν παλαιῶν οὕτω κεχρημένου. λέγεται δὲ, φασίν, ἡ νάρκη τὸ ζῶον τὴν ἀπ' αὐτῆς δύναμιν καὶ διὰ ξύλων διαπέμπεσθαι, ποιούσα ναρκᾶν τοὺς ἐν χεροῖν αὐτὴν ἔχοντας. ὡς δὲ σύμβολόν ἐστὶ τοῦ ναρκᾶν καὶ ὁ νάρκισσος, προδεδήλωται.] Σημεῖωσαι δὲ ὅτι τὸ «οὐ γὰρ ἐπ' οὔδει πάλναται» καὶ τῆς τῶν ζωϊκῶν ποδῶν σκληρότητος τελικὴν αἰτίαν ὑπολαλεῖ. διὰ τοῦτο γὰρ σκληροὶ πόδες τοῖς βαδιστικοῖς, ὅτι ἐπ' οὔδει ἀντιτύπῳ πάλνανται, ἦτοι πλησιάζουσι, ὃ γίνεται ἀπὸ τοῦ πελῶ, τὸ πελάζω καὶ ἐγγίζω. ὡς γὰρ ἔχω ἴσχω, ὀρέγω ὀριγνῶ, 4.291 μένω μίμνω, γένω γίγνω, πέτω πίτνω καὶ πίπτω, ῥέπω ρίπτω, οὕτω καὶ πελῶ πιλνῶ καὶ πάλνημι, ἐξ οὗ παθητικὸν τὸ πάλναται. τὸ δὲ «οὔδει» ἀπὸ εὐθείας ἐστίν, ὡς καὶ προεδηλώθη, διαφορουμένης. ὡς γὰρ γῆρας καὶ γῆρος, ὕδας καὶ ὕδος, οὕτω καὶ οὔδας καὶ οὔδος, οὗ δοτικὴ οὔδει. (ἠ. 93) Οὐκ εἰς γῆν δὲ βαίνει ἢ Ἄτη, ἀλλὰ «κατ' ἀνδρῶν κράατα», διότι ἐκ μετεωρισμοῦ τὸ βλάπτεσθαι καὶ εὐθεΐας κουφόνου, ὡς ἡ τραγωδία φησί, καὶ διότι οὐ πίπτει χαμαί, ἀλλ' εἰς κεφαλὴν τινος ἀποσκήπτει τὴν ἀτυχίαν. διὸ καὶ τὰ ἐκ φαύλου φόνου ἡμαγμένα ξίφη εἰς κεφαλὴν τὴν τῶν πιπτόντων ἀνεμάττοντο. ἢ καὶ ἐπεὶ ἐξ ἀμαρτίας τοῦ κατὰ κεφαλὴν λογιστικοῦ καὶ βλάβης αἰ ἄται γίνονται. Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι τὸ λέγειν τὴν ἄτην βλάβην ἐξ Ὀμήρου ἔχει τὴν ἀρχὴν, εἰπόντος «Ἄτη βλάπτουσ' ἀνθρώπους». (ἠ. 94) τὸ δὲ «ἕτερόν γ' ἐπέδησε» περὶ τῶν ἐρίζοντων ἔφη, ἐπεὶ ἀμύχανον ἀμφοτέρους τοὺς ἐπὶ κακῶ ἐρίζοντας ἐπ' ἀγαθοῖς ἀπαλλάξαι. σκοπητέον δὲ καὶ ὅτι, εἰ καὶ ἐπὶ ἄλλων τινῶν ἢ Ἄτη τῶν ἐρίζοντων τὸν ἕτερον ἐπέδησεν, ἀλλ' ἐνταῦθα καὶ ἀμφοτέρους ἔβλαψε, τὸν τε Ἀγαμέμνονα τὸ τοῦ Ἀχιλλέως γέρας ἀφελόμενον οὐκ ἐνδίκως, καὶ τὸν Ἀχιλλέα δέ, ὡς τὰς Λιτὰς ἀπώσαμενον. ἔφη γὰρ εἰπὼν τὴν Ἄτην ἅμα τῷ ἔπεσθαι, ὃς ἂν τὰς Λιτὰς ἀνήνηται καὶ τε στερρῶς ἀποείπῃ, ὥσπερ δὴ καὶ ἐνταῦθα τῷ Ἀχιλλεῖ ἔπεται καὶ κατὰ τῆς

αὐτοῦ βαίνει κρατός, τοῦ Πατρόκλου στερήσασα, ὄν φίλην ἐκεῖνος ἐκάλεσε κεφαλὴν. Καὶ σημείωσαι ὅτι καὶ ὅτε τις τοιαύτης φίλης κεφαλῆς στερηθῆ, καὶ τότε ἢ Ἰατὴ κατὰ κρᾶτα τοῦ τοιούτου βαίνει. Τὸ δὲ σχῆμα τοῦ «κατὰ δ' οὖν ἕτερόν γε πέδησεν», ὁμοιοῦταί πως τῷ «εἰ γοῦν ἕτερός γε φύγησι». (η. 95 ς.) Τὸ δὲ «ὄν ἄριστόν φασιν εἶναι» οὐκ ἔστιν ἐνδοιάζοντος λόγου, περὶ Διὸς γὰρ τοῦτο λέγει, ἀλλὰ βαρυνομένου καὶ οὕτω σχηματιζομένου τὸν 4.292 διστάζοντα. ὅλως γὰρ τὸ «φασί» ποτὲ μὲν ἐπὶ ἀγνοοῦντος ἢ καὶ διστάζοντος λέγεται, ποτὲ δὲ καὶ ἐπὶ ἀκριβῶς εἰδότης, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα γέγραπται. ἐλλειπτικῶς δὲ ῥηθὲν τὸ «φασί» πολὺ ἐνταῦθα ἔχει τὸ σεμνόν. ἐμφαίνει γὰρ οὕτως, ὡς πάντες ἄριστον ὁμολογοῦσι τὸν Δία, δηλαδὴ ἄνδρες καὶ δαίμονες καὶ θεοί. παρέξεσται δὲ τὸ «ἄριστον ἀνδρῶν καὶ θεῶν» ἐκ τοῦ «πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε». Ὅτι ποικιλίαν καὶ ἐνταῦθα τῇ ποιήσει τεχνῶμενος ὁ ποιητὴς διὰ παρενθέσεως μύθου τε καὶ ἱστορίας παραφέρει ὅπως τε τὸν Δία ἢ προσεχῶς εἰρημένη Ἰατὴ ἔβλαψεν, ὅτε ἢ Ἰατὴ ἐκεῖνον ἐν τοῖς κατὰ τὸν Ἡρακλέα ἠπάτησε, καὶ οἷα ἔπαθεν αὐθις ὑπὸ Διὸς ἢ Ἰατὴ. (η. 96–133) Φησὶ γὰρ ὁ βασιλεὺς ἐκτιθέμενος αὐτὰ εἰς πλάτος οὕτω «ἀλλ' ἄρα καὶ τόν», ἤγουν τὸν Δία, «Ἰατὴ, θῆλυς ἐοῦσα, δολοφροσύνησ' ἀπάτησεν, ἤματι τῷ ὅτ' ἔμελλε βίην Ἡρακλειήν», τὴν καὶ ἀλλαχοῦ ῥηθεῖσαν, ἤγουν τὸν Ἡρακλέα, «Ἀλκμήνητέξεσθαι ἐϋστεφάνω ἐνὶ Θήβῃ. ἦτοι ὁ γ' εὐχόμενος», ἤγουν ὁ μὲν δὴ Ζεὺς καυχώμενος, «μετέφη πάντεσσι θεοῖσι· κέκλυτέ με πάντες τε θεοὶ πᾶσαί τε θέαιναι, ὄφρ' εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει. σήμερον ἄνδρα φώωσδε», ἤγουν εἰς φῶς, «μογοστόκος Εἰλειθυία», ἢ καὶ ἀλλαχόθεν κειμένη, «ἐκφανεῖ, ὃς πάντεσσι περικτιόνεσσι», τοῖς Ἀργείοις δηλαδὴ, ὡς κατωτέρω δηλοῦται, «ἀνάξει», ὃ ἐστὶ βασιλεύσει, «τῶν ἀνδρῶν γενεῆς, οἳ θ' αἵματος ἐξ ἐμεῦ εἰσι. τὸν δὲ δολοφρονέουσα προσηύδα πότνια Ἰατὴ ψευστήσεις, οὐδ' αὐτὲ τέλος μύθῳ ἐπιθήσεις. εἰ δ' ἄγε νῦν μοι ὄμοσον, Ὀλύμπιε, καρτερόν ὄρκον, ἦ μὲν», ἤγουν ὄντως δὴ, «τόν», ὃ ἐστὶ τοῦτον, «πάντεσσι περικτιόνεσσι ἀνάξιν, ὃς κεν ἐπ' ἤματι τῷδε πέση μετὰ ποσσὶ γυναικὸς τῶν», ἤγουν τούτων, «ἀνδρῶν, οἳ», κατὰ τὸν σὸν δηλαδὴ λόγον, «σῆς ἐξ αἵματός εἰσι γενέθλης. ὡς ἔφατο, Ζεὺς δ' οὐ τι δολοφροσύνην ἐνόησεν, ἀλλ' ὄμοσε μέγαν ὄρκον, ἔπειτα δὲ πολλὸν ἀάσθη. Ἰατὴ δ' ἀΐξασα λίπεν ρίον Οὐλύμπιο, καρπαλίμως δ' ἵκετ' Ἄργος Ἀχαιϊκόν, ἐνθ' ἄρα ἦδη», ὃ ἐστὶν ἠπίστατο, «ἰφθίμην ἄλοχον Σθενέλου Περσηϊάδαο, οὗ ὁ σχηματισμὸς κατὰ τὸ Πηληϊάδαο, ἢ δ' ἐκύει», ὃ ἐστὶν ἐνεκυμόνει κατὰ γαστρός φέρουσα, «φίλον υἱόν, ὃ δ' ἔβδομος εἰστήκει μείζ», Αἰολικῶς, ἤγουν μὴν. «ἐκ 4.293 δ' ἄγαγε πρὸ φώωσδε καὶ ἠλιτόμηνον ἐόντα, Ἀλκμήνης δ' ἀπέπαυσε τόκον, σχέθε δ' Εἰλειθυίας. αὐτὴ δ' ἀγγελέουσα», ἤγουν ἢ Ἰατὴ, «Δία Κρονίωνα προσηύδα· Ζεῦ πάτερ, ἀργικέραυνε, ἔπος τί τοι», ἤγουν σοί, «ἐν φρεσὶ θήσω· ἦδη ἀνὴρ γέγον' ἐσθλός, ὃς Ἀργείοισιν ἀνάξει, Εὐρυσθεὺς, Σθενέλοιο πάϊς Περσηϊάδαο, σὸν γένος· οὐ οἷ αἰκὲς ἀνασέμεν Ἀργείοισιν», οἷα δηλαδὴ κατηγμένῳ ἐκ σοῦ διὰ τὴν σὴν ποτε Δανάην, ἐξ ἧς ὁ πατὴρ τούτου Περσεύς. «ὡς φάτο, τὸν δ' ἄχος ὄξυ κατὰ φρένα τύψε βαθεῖαν. αὐτίκα δ' εἶλ' Ἰατὴν κεφαλῆς λιπαροπλοκάμου χωόμενος φρεσὶν ἦσι καὶ ὄμοσε καρτερόν ὄρκον, μὴ ποτ' ἐς Οὐλύμπόν τε καὶ οὐρανὸν ἀστερόεντα αὐτὶς ἐλεύσεσθαι», ἤγουν ἐπανελθεῖν, «Ἰατὴν, ἢ πάντας ἀάται», ὡς καὶ προγέγραπται. «ὡς εἰπὼν ἔρριψεν ἅπ' οὐρανοῦ ἀστερόεντος χειρὶ περιστρέψας· τάχα δ' ἵκετο ἔργ' ἀνθρώπων», ἤγουν ταχὺ κατέπεσεν εἰς γῆν, «τὴν», ἤγουν διὰ ταύτην τὴν Ἰατὴν, «αἰεὶ στενάχεσθ', ὅθ' ἐὸν φίλον υἱὸν ὀρῶτο», ἤγουν βλέπει, «ἔργον αἰκὲς ἔχοντα ὑπ' Εὐρυσθηῆος ἀέθλων». (η. 134–8) Εἶτα τοῦ μερικῶς γινόμενος ὁ ῥήτωρ βασιλεὺς, οὗ χάριν καὶ τὰ προγραφέντα ἐλάλησε, φησὶν «ὡς καὶ ἐγὼν, ὅτε μέγας Ἐκτωρ Ἀργείους ὀλέεσκεν ἐπὶ πρύμνησι νέεσσι, οὐ δυνάμην λελαθέσθαι ἄτης, τὴν πρῶτον ἀάσθη. ἀλλ' ἐπεὶ ἀασάμην, καὶ μευ φρένας ἐξέλετο Ζεὺς», ὃ πολλαχοῦ ἠρμίνευται, «ἄψ ἐθέλω ἀρέσαι δόμεναί τ' ἀπερείσι' ἄποινα», τὰ ἐν ταῖς Λιταῖς δηλαδὴ ὑπεσχημένα. (η. 139) Εἶτα καὶ ἀξιῶν,

ὅπερ ἐθέλει, ἐπάγει «ἀλλ' ὄρσευ πόλεμόνδε καὶ ἄλλους ὄρνευθι λαούς», οἷα πολέμαρχος. (η. 140–4) Ἐφ' οἷς καὶ περὶ τῶν δώρων δεξιῶς ῥητορεύων, καὶ πῆ μὲν ἀστείως ἀναρτῶν τὸν ἥρωα, πῆ δὲ ἄλλως ταχυτέρᾳ δόσει ἐλπιδοκοπῶν φησι «δῶρα δ' ἐγὼν ὅδε πάντα παρασχεῖν, ὅσα τοι ἐλθῶν χθιζὸς ἐνὶ κλισίῃσιν ὑπέσχετο δῖος Ὀδυσσεύς. εἰ δ' ἐθέλεις, ἐπίμεινον ἐπειγόμενός περ Ἄρηος, δῶρα δέ τοι θεράποντες ἐμῆς ἀπὸ νηὸς ἐλόντες οἴσουσι, ὄφρα ἴδῃαι», ἤγουν ἴδῃς, «ὅ τοι», ὅ ἐστιν ὅτι σοι, «μενοεικέα δώσω». Καὶ ὅρα ἐν τούτοις τὸ «εἰ δ' ἐθέλεις», ἐξ οὗ Ἀχιλλεὺς γνοὺς γνοὺς ὡς ἀναρτᾶται καὶ οὕτως ἢ δόσις, καὶ μὴ ἐθέλων ὦνιον ἐπικουρίαν ἀγεννῶς ἐκφωνῆσαι τοῖς Ἀχαιοῖς, ἐρεῖ καὶ αὐτὸς εὐγενῶς εἰς τοῦτο τὰ δηλωθησόμενα. 4.294 Ὡς δὲ πολλὰ ἐκ τοῦ χωρίου τούτου χρήσιμα εἰς παρωδίας καὶ παραπλοκάς, οὐκ ἀγνοεῖ ὁ εἰδὼς ἐπιλέγεσθαι. Ὅρα δὲ ὅτι καὶ τὸ χωρίον τοῦτο τῆς μυθώδους ἱστορίας μυρίαν ποικιλίαν ἔχει καὶ χρηστομαθείας γέμει. διδάσκει γὰρ δίχα τῶν ἄλλων καὶ ὅτι τὰ οὐράνια οὐκ οἶδεν ἄτην, εἰ καὶ τὸ μυθικὸν ἀνθρωποπαθὲς τῶν Ἑλληνίων θεῶν ἀνήγεν αὐτὴν ἀνωτάτω. ἀκολουθῶς δὲ καὶ τὴν γῆν χωρίον ἄτης εἶναι βούλεται, ὡς ἀνθρωπὸν μηδένα ἐκτὸς αὐτῆς εἶναι. καὶ τὸ τιμιώτατον δὲ τοῦ ὄρκου δείκνυσιν, ὃν καὶ μακρὰ λελυπημένος ὁ Ζεὺς οὐ παρεξήληθε. καὶ νήφειν δὲ τὸν μέγαν ἄρχοντα βούλεται καὶ ἐν ἑαυτῷ εἶναι, ἵνα μὴ ποθεν ἀπάτην πάσχοι, καὶ ποτε καὶ ἐκ τῶν οἰκειοτάτων, ὡς ὁ Ζεὺς ὑπὸ Ἑρας παρήχθη φενακισθεῖς, παραδίδωσι δὲ καὶ τὰς γυναικας δεινὰς καὶ αὐτὰς εἶναί ποτε κατασοφίσασθαι. καὶ χρησιμῶδες δὲ τι σοφιστικὸν λόξωμα παρεμφαίνει, ἐν οἷς λέγει «πᾶσι περικτιόνεσσιν ἀνάξειν» τὸν σήμερον ἐκ Διὸς γεννηθέντα, ὅπερ ἐνοήθη μὲν ὑπὸ Διὸς περὶ Ἡρακλῆος, ἐξέβη δὲ ἄλλως εἰς τὸν Εὐρυσθέα τὸν ἐν τῷ Ἀχαιοῦ Ἄργει γεγεννημένον, ὃς υἱὸς μὲν Διὸς οὐκ ἦν, υἱοῦ δὲ ἔγγονος, τοῦ Περσέως δηλαδὴ. ὑποδηλοῖ δὲ καὶ τὸ τῆς βασιλείας μέγεθος, δι' ἣν ὁ τοσοῦτος Ἡρακλῆς τῷ ἡκίστῳ ὑπέκειτο Εὐρυσθεῖ. παραδίδωσι δὲ καὶ τὸ μὴ ἐξ ἀνάγκης τοὺς ἀρχομένους ἐλάττονας παντὶ τρόπῳ εἶναι τοῦ ἄρχοντος. Ἡρακλῆς γὰρ ὑπακούων Εὐρυσθεῖ τῇ γοῦν ἀνδρῖᾳ ὑπερέβαλεν. ἔτι δὲ καὶ τὸ μὴ ἐξ ἀνάγκης ἀεὶ καὶ ἐπὶ πᾶσι τὸν ἄρχοντα τὰ αἰρετὰ ποιεῖν αὐτῷ ἐν τοῖς ὑπ' αὐτόν. ἰδοὺ γὰρ ἐν τοῖς κατὰ Ἡρακλέα οὐκ εὐστόχησεν ὁ Ζεὺς οὐ ἤθελε. διατυποῖ δὲ καὶ γυναικὸς ἦθος ζηλότυπον, οἷς ἢ Ἡρα ζήλῳ Ἀλκμήνης ῥαδιουργεῖ κατὰ τοῦ Διὸς, οὐ φιλοῦσα μὲν οὐδὲ τὸν Εὐρυσθέα ὡς Διὸς ἀπόγονον, κατὰ μέντοι τοῦ ἐξ Ἀλκμήνης κότον οὐ φατὸν τρέφουσα. κολάζει δὲ ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα καὶ τὸ μέγала κατὰ τύφον φυσᾶν, ἐν οἷς τὸν Δία κομπάσαντα ψεύσασθαι λέγει ἐφ' οἷς ἐνηβρύνετο. βούλεται δὲ καὶ συνορᾶν, ὅτε τις ὄρκον ποιεῖται, μὴ καὶ ψεύσεται. καὶ ἡ τοῦ μοιριδίου δὲ ἀνάγκη τῇ ἱστορίᾳ ταύτῃ παρεμφαίνεται. διὰ μὲν γὰρ τὸ σήμερον τῆς γεννήσεως, οὗ περιφρασις τὸ «ἦματι τῷ» κρατεῖ ὁ Εὐρυσθεύς, ὡς ὁ Ζεὺς, τουτέστι τὸ εἶμαρμένον, ἐκύρωσε, καὶ μετ' ἐκεῖνον οἱ Εὐρυσθεῖδαι τοὺς ἐξ Ἡρακλῆος φυγαδεύοντες. διὰ μέντοι τὴν βουλήν τοῦ αὐτοῦ Διὸς τὴν ὑπὲρ τοῦ 4.295 Ἡρακλῆος τὸ τῶν Ἡρακλειδῶν ὕστερον γένος καταχθὲν ὑπὸ Ἀθηναίων κατέσχε τοῦ Ἄργου, ἀπελάσαν τοὺς Εὐρυσθεΐδας. καὶ ἀλήθειαν δὲ τοῖς ἄρχουσιν ὑποτίθεται, οἷς ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῖς δώροις ἀληθίζεται. καὶ τοὺς δῶρα λαμβάνοντας διδάσκει ὅπως καὶ ἐφ' οἷς ληπτέον αὐτά, καὶ ὡς μετὰ μῆνιν ἐπιμελητέον πραότητος καὶ μηδὲ ἐπιληστέον ἀμαρτάδος, μηδὲ φειστέον χρημάτων ἐπὶ συμφέροντι. οὕτω μεμέστωται τὸ χωρίον ὅλον ἀξίοις λόγου νοήμασιν. (η. 97) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «Ἡρη θῆλυς ἐοῦσα» παιδεύει χρῆναι μὴ πάνυ τὸ θῆλυ γένος μελέτην ἔχειν δολοφρονεῖν καὶ οὕτως ἐξαπατᾶν τοὺς οἰκείους. [Καὶ ἄλλως δὲ εἰπεῖν, θαυμά τι ὁ λόγος ὑποκρύπτει, ὡς καινὸν ὄν, εἰ τὸν ἐν ἅπασιν ὕπατον Δία, τὸν μητιέτην, θήλεια θεὸς ἐσοφίσαστο.] Ἀττικὸς δὲ καὶ Ἰωνικὸς ὁ σχηματισμὸς τοῦ «Ἡρη θῆλυς», ὡς καὶ τὸ «θήλυς ἐέρση», καὶ τὸ «πουλὺν ἐφ' ὑγρῆν». (η. 98) Τὸ δὲ «ἦματι τῷ» δις ῥηθέν, ὡς καὶ τὸ «καρτερόν ὄρκον», καὶ τὸ «ἄτην ἢ πάντας ἀᾶται» καὶ ἕτερα, κατωτέρω σαφέστερον εἴρηται ἐν τῷ «ἐπ' ἦματι τῷδε». (η. 99) Εὐστέφανον δὲ τὴν

Θήβην λέγει ἀντὶ τοῦ εὐτείχεα, διὰ τὰς πύργων στεφάνας, ἢ ὡς πολλὰ στεφανωσαμένην ἐν ἀγῶσι πολεμικοῖς τε καὶ ἑτεροίοις, ὅποιαν τινὰ καὶ τὴν Κρότωνα ὁ Περιγηγῆς ἱστορεῖ. ἴσως δὲ καὶ τὴν κύκλω ἀγαθοῖς οἶον στεφανουμένην. τάχα δὲ καὶ ὁμωνύμως τῇ ἡρωϊνῇ Θήβῃ εὐκόσμως εὐστέφανον Θήβην καὶ τὴν πόλιν καλεῖ. τὸ δὲ τοιοῦτον σχῆμα τῆς ὁμωνυμίας μιμεῖται μάλιστα Πίνδαρος. ὅτι δὲ ἡ στεφάνη καὶ γυναικεῖον κόσμον δηλοῖ, εὐρήσεις καὶ παρὰ τῷ Αἰλιανῶ. [Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι οὐκ ἐξ ἀνάγκης ἐκ τοῦ εὐστέφανος φαίνεται χρῆσις εἶναι στεφάνου παρὰ τῷ ποιητῇ. σύνθεσις γὰρ καὶ ποιὰ παραγωγή ἐκ τῆς Ὀμηρικῆς στεφάνης παρήγαγε τὴν εὐστέφανον. ὡς γὰρ τιμὴ ἔντιμος καὶ τὰ ὅμοια, οὕτω καὶ στεφάνη εὐστέφανος.] Τὸ δὲ «πάντεσσι θεοῖσι», καὶ τὸ «πᾶσαι θεάιναι», καὶ τὸ «ψευστήσεις καὶ ἐπιθήσεις», καὶ τὸ «πάντεσσι περικτιόνεσσι», καὶ τὸ «φρεσὶν ἦσι» παρισϋνται κατὰ κάλλος ὑπὸ τοῦ 4.296 βασιλέως, ἀναλόγως οἷς χαριέντως διηγεῖται. (ἡ. 101) Οὐ πόρρω δὲ κάλλους καὶ παραβολῆς προοιμῶ πρεπούσης καὶ τὸ «πάντες θεοὶ πᾶσαι τε θεάιναι», ἐξ οὔπερ εἰλήφθαι δοκεῖ καὶ τῷ ῥήτορι τὸ «τοῖς θεοῖς πᾶσι καὶ πάσαις». (ἡ. 103) Τὸ δὲ «φώσδε ἐκφανεῖ» λαμπρότερον τοῦ «ἐκ δ' ἄγαγε πρὸ φώσδε» διὰ τὸ «ἐκφανεῖ». ἄλλως μέντοι ἐκεῖνο σαφέστερον. ὁ δὲ δηλοῖ ἐκεῖ ἢ ἐκ πρόθεσις, τοῦτο καὶ ἐνταῦθα ἐν τῷ ἐκφανεῖ. Ἡ δὲ εἰλείθυια ὅτι καὶ πληθυντικῶς λέγεται, δηλοῖ μετ' ὀλίγα τὸ «σχέθεν εἰλειθυίας», [ἄς ὁ μῦθος θυγατέρας Ἴφρας οἶδεν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἠλληγόρηται.] (ἡ. 104) Περικτίονες δὲ περίοικοι, πέριξ κτίσαντες οἰκῆσεις. [Δοκεῖ δὲ προϋπάρχειν αὐτοῦ ῥῆμα τὸ κτίω, ἐξ οὔ καὶ οἱ ἐν τῇ Τραγωδίᾳ κτίται, ὅπερ ἐστὶ κτήτορες, ἴσως δὲ καὶ ὁ κτίλος καὶ κύριον ἢ Κτιμένη καὶ τὸ εὐκτίμενον πολίεθρον καὶ ἢ εὐκτιμένη ἀλωή. κекίνηται δὲ τὸ τοιοῦτον ῥῆμα, καθὰ καὶ τὸ κτίζω, ἀπὸ τοῦ κτώ. Σημείωσαι δὲ ὅτι καθ' Ἡρωδιανόν, ὡς ὁ κηδεμών, οὕτως ὀξύνεται καὶ ὁ περικτιών καὶ ὁ ἀμφικτυών, ὧν καὶ βραχεῖα, φησίν, ἢ παραλήγουσα. τὸ μέντοι Ἡλεκτρύων ἐκεῖνος βαρύνει ὁμοίως τῷ Ἀμφιτρύων. εἰ δὲ ἄλλοις ἄλλα περὶ τούτων δοκεῖ, οὐδὲν αὐτὸ πρὸς τὰ νῦν.] (ἡ. 105) Τὸ δὲ «αἵματος ἐξ ἐμεῦ» παραφράσασα Ἴφρα ἔφη τὸ «οἱ σῆς ἐξ αἵματός εἰσι γενέθλης», φράσασα ἐκεῖνη σαφέστερον, ἔτι δὲ πάνυ γοργῶς «Εὐρυσθεύς, τὸ σὸν γένος». (ἡ. 107) Τοῦ δὲ «ψευστήσεις» προϋπάρχει ὁ ψευστός, ὡς καὶ τοῦ ἀνηκουστήσεις ὁ ἀκουστός. (ἡ. 108) Τὸ δὲ «εἰ δ' ἄγε νῦν» παρακελευσματικόν ἐστὶ ὡς καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς. Καρτερός δὲ ὄρκος οὐ μόνον συνήθως ὁ ἰσχυρός, ἀλλὰ καὶ ὁ παράμονος, ὧ λόγῳ καὶ καρτερεῖν τις ἀντὶ τοῦ ἀναμένειν 4.297 λέγεται, ἔτι δὲ καὶ ἀποκαρτερεῖν, ὁ ποινῆς εἰδός τι ἦν παρὰ τοῖς πάλαι. (ἡ. 110) Ἐν δὲ τῷ «ὄς κεν πέση μετὰ ποσὶ γυναικός» εὐσχημόνως καὶ σεμνῶς καὶ γοργῶς καὶ σαφῶς, εἰ καὶ ἄλλως μυστικῶς πως, ἔφρασε τὴν λοχείαν. ἔστι δὲ τὸ «μετὰ ποσίν» ἀντὶ τοῦ μεταξὺ ποδῶν. ὅτι δὲ τὸ πεσεῖν καὶ ἐπὶ τοκετοῦ λέγεται, δηλοῖ καὶ ὁ διῖπετης ποταμός, ῥηθεῖς οὕτως, ὡς ἐκ Διὸς πεσῶν μυθικῶς, ἦτοι γεννηθεῖς. ἢ μέντοι ἀλληγορία τὸ τοιοῦτον διῖπετὲς ἄλλως πρὸς ἀλήθειαν συμβιβάζει, ὡς ἐν οἰκειῷ τόπῳ δηλοῦται. (ἡ. 113) Μέγας δὲ ὄρκος διὰ τὰ κατὰ σχῆμα σιωπῆς δῆθεν ὁμωμοσμένα, Στύγα δηλαδὴ καὶ τὰ τοιαῦτα, ὅς οὕτω καρτερός καὶ γενναῖος, ὡς μὴ ἂν παραβαθῆται. σεβάσμιος γὰρ καὶ αὐτοῖς μύθοις ὁ ὄρκος. διὸ καὶ ὁ κατ' αὐτοὺς Ζεὺς, εἰ καὶ ἄχος αὐτὸν ὀξὺ κατὰ φρένας ἔτυψε καὶ χῶετο φρεσὶ καὶ στενάχεσκεν αἰεὶ κακούμενον ὄρων ὑπ' Εὐρυσθέως τὸν φίλον υἱὸν Ἡρακλέα, ὅμως οὐκ ἔθετο τὸ οἰκεῖον ἔπος παλινάγρετον οὐδ' ἀπατηλόν, ἐπεὶ μέγαν, ὡς ἐρρέθη, ὄρκον ἄπαξ ὤμοσεν, οὐδὲ τὸ τοῦ Εὐριπίδου περιῆλθεν αὐτόν, τὸ «ἢ γλῶσσ' ὁμῶμοκεν, ἢ δὲ φρὴν ἀνώμοτος». καὶ οὕτω μὲν τιμᾶ τὸν ὄρκον ὁ Ζεὺς. εἰ δὲ μόνον τῇ κεφαλῇ κατένευσε, τάχ' ἂν οὐκ ἂν τοιοῦτος ἦν. ὅθεν καὶ ἡ Ἴφρα ἐν ταύτῃ τῇ ὑποθέσει καὶ ὑποσχέσει οὐ κατανεῦσαι αὐτὸν ἐζήτησεν, ὡς ἡ Θέτις, ἀλλ' ἐπὶ τὸ ἰσχυρότερον, τὸν ὄρκον, ἀπεῖδε. Τὸ δὲ «πολλὸν ἀάσθη» οὖν οὐκ ὀλίγον ἔχει. ἀάσθη γὰρ κατὰ πολὺ ὁ Ζεὺς καὶ ὡς ὑπὸ γυναικὸς ἀπατηθεῖς καὶ ὡς

άσυντηρήτως όμόσας και ώς τόν φίλον υιόν κακώς πάσχοντα βλέπων. (η. 114) Τό δέ «άΐζασα» έκτεταμένην έχει δια μέτρον τήν άρχουσαν. (η. 115) Άργος δέ Άχαιϊκόν, τό τών περικτιόνων δηλαδή, όπερ οί μεθ' Όμηρον Άχαιϊκόν γράφουσι, τό έν Πελοποννήσῳ λέγει, Άχαιϊκόν ρήθέν πρός διαστολήν τών άλλων. πολλά γάρ είσιν, ώς και έν τοίς τοῦ Περιηγητοῦ δεδήλωται. ότι δέ Άργεϊός άνέκαθεν ό Ήρακλῆς δια τήν μητέρα Άλκμήνην Μιδεάτιν οὔσαν, ίστορεϊ πρός άλλους Πίνδαρος. (η. 116) Ίφθίμη δέ και νῦν γυνή ή και δαΐφρων. (η. 117) Τό δέ «έκύει φίλον υιόν» άντι 4.298 τοῦ ένεκυμόνει, [ώς και προείρηται.] Τό δέ «είστήκει» έκ τοῦ εστήκει ύπερσυντελικού γέγονε πλεονασμῶ τοῦ ἱ. (η. 118) Έν δέ τῷ «πρὸ φόωσδε» ή ἱπρὸ πρόθεσις τό πρὸ καιροῦ τόν Εὔρυσθέα γεννηθῆναι δηλοϊ. ἦν γάρ ήλιτόμημος, ὃ έστιν αλιτήσας, ήγουν άμαρτών, άποτυχών τών συνήθων έννεα τοῦ τοκετοῦ μηνῶν. Ίστέον δέ ότι ό μέν Όμηρικὸς οὔτος ήλιτόμημος παϊς τετελεσφόρηται καθά μάλιστα πρὸ αὔτοῦ ό Ήρακλῆς, εί και έπέσχε τόν αὔτοῦ τοκετόν ή Ήρα. τό δέ παρά τοίς ὕστερον άμβλωμα και έκτρωμα οὔ τοιοῦτόν έστιν. ὦν πρωτότυπα τό άμβλώσαι και έκτρώσαι, περι ὦν φασιν οί παλαιοι οὔτω άμβλώσαι τό φθειραι βρέφος έν γαστρί, και άμβλωθρίδιον τό τοιοῦτον, έκτρώσαι δέ και έκτρωμα τό μήπω τετυπωμένον. Ένταῦθα δέ φέρεται λῆρος μυθικός, ώς άρα αί Μοϊραι Άλκμήνης ὠδινούσης τās χεϊρας συνείχον, γαλῆς δέ παρελθούσης άπέλυσαν, ὅτε και τεχθέντος Ήρακλέος ένομίσθη γαλῆν αὔτῳ εϊναι τροφόν. ὅθεν άνέκειτο ή γαλῆ τῷ Ήρακλεϊ. Και σημείωσαι ότι οὔκ ήγνόησεν ό ποιητής ζωογονεϊσθαι τὰ έπτάμηνα. (η. 119) Τοῦ δέ «άπέπαυσε τόκον» διασαφητικόν τι τό «σχέθε δ' Εϊλειθυίας», ήγουν έπέσχε τήν γέννησιν πρός καιρόν και οὔτως έπαυσε τόν τόκον οἶα προϊσταμένη τών Εϊλειθυϊών, καθά προεδίδακται. (η. 121) Τό δέ «άργικέραυνε» δοκεϊ μυκτῆρά τινα έχειν, εϊπερ ό άργικέραυνος και φρικτός οὔτω πέπαικται. (η. 124) Τό δέ «άργικέραυνε» δοκεϊ μυκτῆρά τινα έχειν, εϊπερ ό άργικέραυνος και φρικτός οὔτω πέπαικται. (η. 124) Τό δέ «σὸν γένος» άστεϊον όμώνυμόν έστιν. άλλως γάρ γένος Διὸς Ήρακλῆς και άλλως Εὔρυσθεύς, ώς προείρηται. (η. 125) Όξὺ δέ άχος ώς οϊά τι βέλος ή ξίφος. διὸ προσφυῶς έπῆκται τό «τύψε». (η. 126) Τό δέ «έκ κεφαλῆς λιπαροπλοκάμου» άμφιβάλλεται, άρα γε τῆς κεφαλῆς τῆς Ἄτης εϊλεν ό Ζεὺς αὔτην. αλλά οὔποτε τινες κεφαλῆς ρίπτοῦνται, φασί, παρ' Όμήρῳ, άλλ' ή ποδός, ώς Άστυάναξ. πῶς δέ και λιπαροκρήδεμος ή τούς βλαπτομένους ξηραίνουσα; αλλά τήν Διός, φασίν, έρεϊ τις κεφαλήν, άφ' ής έλών τήν Ἄτην έρριψεν, ώς εϊωθυϊαν περι τās κεφαλās βαίνειν. άλλ' οὔ λέγει πλοκάμους επί 4.299 άνδρῶν, εί μη άρα πλοχμούς, ώς τό «πλοχμοϊ, οἱ χρυσῶ και άργύρῳ έσφήκωντο». άδηλον οὔν ποίαν λέγει κεφαλήν. εἰκοι δέ τήν τοῦ Διὸς λέγειν μάλιστα πιθανώτερον, ώς τῆς Ἄτης θελούσης ὑπερ κεφαλῆς άει εϊναι. διὸ και ριφεϊσα κατ' άνδρῶν κράτα βαίνει. Λιπαροπλόκαμος δέ ή Ἄτη κατά τινας παλαιούς, οὔχ' ότι τοιοῦτοι οί βλαπτόμενοι, αὔχμῶσι γάρ έκεινοι, ώς έρρέθη, άλλ' ότι αὔτη μυθικῶς τοιαὔτη ἦν ώς θεά. οὔτω και ό Ὑπνος αὔτος έγρηγορῶς ὑπνοῦν τούς άλλους ποιεϊ. (η. 128) Τό δέ «μή ποτ' ές Οὔλυμπον και οὔρανόν» εϊχεν Όμηρος γράψαι «μή ποτε Όλυμπόνδε», δόξαν δέ αὔτῳ, έγραψε τό ίσοδύναμον. Τό δέ «άστερόεντα» πρός διαστολήν Όλύμπου έρρέθη. αὔτος γάρ ὅρος ὦν οὔ τοιοῦτός έστιν, ώς δηλοϊ άνωτέρω τό «ρίον Οὔλύμποιο». Τό δέ μη επανελθεϊν άνω τήν Ἄτην προείληπται ώς πρωθύστερον. έχρῆν γάρ πρῶτον ριφῆναι αὔτην, εϊτα ρηθῆναι τό μήποτ' αὔτην αὔτις έλεύσεσθαι. (η. 129) Φασί δέ εις Ίλιον κατενηνέχθαι ριφεϊσαν τήν Ἄτην, διὸ και Ἄτης λόφος έκει, οὔ ό Λυκόφρων μέμνηται. τοῦτο δέ άστεϊώς πέπλασται δια τās μεγάλας άτας, άς έκ Διὸς οί Τρῶες έπαθον, ὦν ένεκα και Ίλιάς κακῶν πεπαρομιάσται. [Ίστέον δεῶτι τε Όλυμπος και κύριον ὄνομα ἦν αὔλητοῦ τινος, οὔ νόμος ὄδυρτικός περιήδετο, καθά δηλοϊ και ό Κωμικός έν τῷ «ξυναυλιάν κλαύσωμεν Οὔλύμπου νόμον», και ότι τό μέν «αὔτις» Ίωνικόν, κοινόν δέ τό αὔθις,

ταυτόν δὲ τούτοις τὸ πάλιν. αὐτὰ δὲ ὁμοῦ τὰ τρία δηλοῦσι τὸ εἰς τούπισω, οὗ δὴ δευτερώματος ὄντος εἴληπται παρὰ τοῖς ὕστερον τὸ πάλιν ἀπλῶς ἀντὶ τοῦ ἐκ δευτέρου.] (η. 131) Τὸ δὲ «χειρὶ περιστρέψας» ταυτόν μὲν ἐστὶ τῷ περιδινήσας, δηλοῖ δὲ ἢ πολλὴν ἐλαφρότητα τῆς Ἄτης, ἢ πολλὴν δύναμιν τοῦ Διός, εἰ τὴν τοιαύτην οὕτω καταρριπτεῖ. Ταχὺ δὲ ἵκετο κάτω ἢ Ἄτη διὰ τὴν φύσιν τῶν ἄνωθεν κάτω 4.300 ἱεμένων βαρημάτων. Ἔργα δὲ ἀνθρώπων λέγει τὰ ἐφ' οἷς ἢ Ἄτη ἐκείνων καθικνεῖται. (η. 132) Τοῦ δὲ «αἰεὶ στενάχεσκεν» ἐρμηνεῖα τὸ «ὄτε τὸν ἴδιον υἱὸν ὀρῶτο». λέγει γὰρ ὡς αἰεὶ ἔκλαιεν, ὅτε τὸν Ἡρακλῆν ἴδοι ἀεθλεύοντα. (η. 133) Ἔργον δὲ ἀεικὲς τὸ μὴ κατὰ τὰ λοιπὰ ἔργ' ἀνθρώπων τὰ ἀνωτέρω κείμενα, [μάλιστα δὲ ἔργον ἀτηρόν, οὗ καὶ αὐτοῦ ὡς ἔργου ἀνθρωπίνου ἢ Ἄτη καθίκετο ἀεικίζομένη.] (η. 134) Μέγας δὲ τῷ βασιλεῖ νῦν λέγεται ὁ Ἐκτωρ πρὸς ἐρεθισμόν τοῦ Ἀχιλλέως εἰς μάχην. (η. 135) Τὸ δὲ «ὀλέεσκον» πλεονασμὸν ἔχει τοῦ εἰ τοῦ ἐν τῇ προπαραληγοῦση. (η. 136) Τὸ δὲ «ἦν πρῶτον ἀάσθην», ἦγουν ἐβλάβην, πρὸς διαστολὴν εἴρηται τῆς ἐνεργούσης Ἄτης, ἢ πάντας ἀᾶται. [Αὕτη μὲν γὰρ οἷά τις οὐσία θεία νοεῖται κατὰ τὸν μῦθον. ἦν δὲ ὁ Ζεὺς ἐβλάβη. ποιότης ἐστὶ παθητικὴ, πρόβλημα οὐσα καὶ ἐνέργημα τῆς αὐτὸ ἐνεργούσης Ἄτης.] Τὸ δὲ ἀάσθην ἀασάμην κατωτέρω εὐθὺς λέγει. [Ἔνθα κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν παλαιῶν μετὰ τὸν στίχον τοῦ «ἐπεὶ ἀασάμην» προηνέγκατο Διοσκουρίδης, ὁ Ἰσοκράτους μαθητῆς, καὶ ἕτερον στίχον τοῦτον «ἢ οἴνω μεθῶν ἢ μ' ἔβλαψαν θεοὶ αὐτοί». δι' οὗ στίχου βαρὺς ψόγος μέθης ἐμφαίνεται, εἰς τὴν αὐτήν, φασί, τιθεὶς πλάστιγγα τὴν μέθην τῇ θεομηνίᾳ.] (η. 138) Τὸ δὲ «ἀρέσαι» καὶ νῦν ἀντὶ τοῦ ἀρμοσθῆναι, φιλιωθῆναι, εἰς ἀρθμὸν καὶ φιλίαν ἐλθεῖν. παθητικῶς δὲ τὰ πλείω τὸ ῥῆμα τοῦτο προφέρεται. Τὸ δὲ «δόμεναι» πέπαικταί τινι παλαιῷ ἀτιμουμένῳ διὰ πενίαν ἐν τῷ εἰπεῖν οὐκ ἔχω δόμινι, οὐδὲ γὰρ ἔχω δόμεναι. (η. 139) Τὸ δὲ «ὄρσευ» ἐγγὺς τοῦ ὄρω ῥήματος 4.301 πρωτοτύπου ἤπερ τὸ «ὄρνηθι». [Ἀστεῖος δὲ καὶ δεξιώτατος ὁ τοῦ βασιλέως ἐνταῦθα λόγος. εἰπόντος γὰρ Ἀχιλλέως τῷ βασιλεῖ «ἄλλ' ἄγε, θάσσον ὄτρυνον πόλεμόνδε Ἀχαιοὺς» ὁ βασιλεὺς ἀξιωματικῶς μὲν «ἄλλ' ὄρσευ» φησί, μονονουχὶ λέγων, ὡς ἰδοὺ σὲ πρῶτον ὄτρύνω πόλεμόνδε. φιλικῶς μὲντοι ἐπάγει τὸ «καὶ ἄλλους ὄρνηθι», ὡς οἷα δηλαδὴ ἐμοὶ ὑποστρατηγῶν. καὶ ἄλλως δὲ σεμνότερον εἰπεῖν, δοκεῖ λέγειν ὁ βασιλεὺς, ὅτι οὔτε σέ, ὦ Ἀχιλλεῦ, ὄτρυνῶ, οὔτε τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ σοὶ τὸ πᾶν ἐγκλίνω. σύ τε γὰρ αὐθόρμητος μάχου καὶ τοὺς ἄλλους ὄρνηθι πολεμαρχῶν.] (η. 140) Τὸ δὲ «δῶρα δ' ἐγὼ ὅδε πάντα παρασχεῖν» ἐλλειπτικῶς εἴρηται ἀντὶ τοῦ ἐγὼ οὗτός εἰμι ὥστε παρασχεῖν, ἢ ἔτοιμός εἰμι, ἢ ἐγγυῶμαι παρασχεῖν, ἢ τι τοιοῦτον. Σημεῖωσαι δὲ ὅτι τὸ μὲν «ἐγὼν ὅδε» ταυτολογήσας ἐδίπλωσεν εἰς σύστασιν προσωπικήν. Τὸ δὲ «πάντα παρασχεῖν» κατὰ ἔλλειψιν εἶπεν, ἵνα ἐμφήνη τὴν τοῦ πρᾶξι σπουδήν, ὡς μὴ δέον ὄν λόγοις ἐμβραδύνειν τὸν πράττειν ταχύν. Τὸ δὲ παρασχεῖν εἶη ἂν ταυτόν τῷ ἐγγὺς σχεῖν σοῦ ὡς ἐπὶ δόσει. (η. 141) Τὸ δὲ «χθιζός» ἀντὶ τοῦ κατὰ τὴν προσεχῶς παρελθοῦσαν νύκτα, εἰς ἣν περατοῦται ἡ χθὲς ἡμέρα. Τὸ δὲ «ὑπέσχετο Ὀδυσσεύς» σεμνύνει τὸν ἦρωα ὡς αὐτὸν ὑπερέχοντα τῶν ἐν ταῖς Λιταῖς πρέσβων. (η. 142) Τὸ δὲ «ἐπειγόμενός περ Ἄρηος» παρωδεῖται ἐν τῷ «ἐπειγόμενός περ ὀδοῖο», ἦγουν ἔπειξιν ἔχων ὀδοῦ. (η. 143) Θεράπων δέ, εἰ καί, ὡς που προεγράφη, δούλον ὀπλοφόρον δηλοῖ κατὰ Κρητῶν γλῶτταν, ἀλλὰ παρὰ τῷ ποιητῇ οὐδαμοῦ θεράποντες οἱ δούλοι, ἀλλὰ τῶν φίλων οἱ δραστικώτεροι, ὡς καὶ ἐνταῦθα φαίνεται ἐν τῷ «δῶρα δὲ θεράποντες ἐλόντες οἴσουσιν», οἷπερ εἰσὶν οἱ Νεστορίδαι καὶ ὁ Μέγης καὶ ὁ Θόας καὶ ὁ Μηριόνης καὶ ἄλλοι. (η. 144) Τὰ δὲ «ἀπερείσια δῶρα» προσφυῶς καὶ μενοεικέα φησίν, οἷς δηλαδὴ τὸ μένος εἴξει τὸ τοῦ Ἀχιλλέως. (η. 79) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ μὲν «καλὸν ἀκουέμεν, οὐδὲ ἔοικεν ὑββάλλειν» καὶ ἐξῆς, προσοχὴν ἐπὶ λόγῳ δηλοῖ. (η. 90) 4.302 Τὸ δὲ «ἀλλὰ τί κεν ῥέξαιμι» καὶ ἐξῆς, μεταμέλου εἰσὶ λόγοι. (η. 103) Τὸ δὲ «σήμερον ἄνδρα φώωσδε» καὶ

έξῃς, καὶ τὸ «ἤδη ἀνὴρ γέγον' ἐσθλός» καὶ ἐξῃς, χρήσιμον εἰς γεννήσεις εὐγενεῖς. (η. 107) Τὸ δὲ «ψευστήσεις» καὶ ἐξῃς, οἰκεῖον ἐπὶ τινος μὴ ἀληθεύοντος. (η. 132) Τὸ δὲ «αἰεὶ στενάχεσκε» καὶ ἐξῃς, πένθιμον ἐπὶ παιδί δυστυχεῖ. (η. 137) Τὸ δὲ «ἐπεὶ ἀασάμην» ἕως τοῦ «ἐθέλω ἀρέσαι» μεταμελητικὸν καὶ αὐτό. (η. 139) Τὸ δὲ «ὄρσει πόλεμόνδε» καὶ ἐξῃς, ὀτρυντικὸν ἐστὶν εἰς μάχην. (η. 140) Δῶρων δὲ ὑποσχετικὸν τὸ «δῶρα δ' ἐγὼν ὄδε» καὶ ἐξῃς. (η. 142) Τὸ δὲ «εἰ δ' ἐθέλεις ἐπίμεινον» καὶ ἐξῃς, φιλοφρονητικὸν ἐστὶν. Ὅτι μέλλων ὁ Ἀχιλλεὺς τῷ περὶ τῶν δῶρων λόγῳ ἐπιβαλεῖν ἀκολούθως, οἷς προσεχῶς ἔφη ὁ βασιλεὺς, φθάνει σεμνύνων ἐκεῖνον ἐντίμοις προσφωνήσεων, ὑπαγόμενος οὕτω τὸν δωρησόμενον. (η. 146) Φησὶ γὰρ «Ἄτρείδη, κύδιστε, ἄναξ ἀνδρῶν, Ἀγάμεμνον». εἶτα μεταχειριζόμενος τὸν λόγον δεξιότατα οὔτε παραιτεῖται τὰ δῶρα, ἵνα μὴ δοκῇ ἐκφραυλίζειν αὐτά, οὔτε ζητεῖ, ὅπως μὴ ἐπὶ μισθῷ φαίνεται πολεμῶν, ἢ καὶ φιλοκτέανος ὢν, ὃ φθάσας αὐτὸς τῷ βασιλεῖ προσωνεΐδισεν, ἀλλ' αὐτὰ μὲν τῇ τοῦ βασιλέως ἀνατίθησιν ἐξουσία, αὐτὸς δὲ ἐπὶ φίλου ἐκδικήσει ἐθέλει μάχεσθαι, θεὶς ἐν παρέργῳ τὰ δῶρα. (η. 147 ς.) Λέγει οὖν «δῶρα μὲν αἶ κ' ἐθέλησθα παρασχέμεν, ὡς ἐπιεικές, ἢ τ' ἐχέμεν, παρὰ σοί», ἦτοι παρὰ τῇ σῇ ἐξουσίᾳ κεῖται, καὶ τὰ ἐξῃς. τοῦτο δὲ καὶ πᾶς ἂν εἴποι ὁ εὐεργεσίαν ἢ δῶρα ἐλπίσας παρὰ τινος. ἢ δὲ τῶν δῶρων ποιότητος καὶ ποσότητος ἐγράφη ἐν ταῖς Λιταῖς. Σημεῖωσαι δὲ τὸ «ὡς ἐπιεικές», ὅμοιον ὂν πρὸς τὸ «μενοικέα», δι' οὗ ἐμφαίνει, ὅτι οὐ μόνον οὐ παραιτεῖται τὰ δῶρα, ἀλλὰ καὶ ἀποφαίνεται ὡς ἐπιεικές, ἦτοι πρέπον ἐθέλειν λαβεῖν αὐτά. ἔστι δὲ τὸ ἐπιεικές ταῦτόν τῳ «ὡς ἐπέοικε», κατὰ τὸ «τιμὴν ἦν τιν' ἔοικε», τὸ ἐν τῇ γ' ῥαψωδίᾳ ῥηθέν. Ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα τὰ Ἴωνικὰ σύντομα πάρισα, τὸ «παρεχέμεν» καὶ «ἐχέμεν», καὶ ὅτι ἔχειν μὲν τὸ ἐν ἑαυτῷ κεκτηθῆσθαι, παρέχειν δὲ τὸ πλησίον τοῦ ληψομένου ἔχειν. ὁ γὰρ δωρούμενός τινι οὐκέτι μὲν αὐτὸς ἔχει ὡς οἶον ἐντὸς ἑαυτοῦ, πλησίον δὲ ἄλλου ἔχει, ἤδη δὲ καὶ ἑαυτοῦ, κατὰ ἐγγύτητα τῆς $\bar{\pi}\bar{\alpha}\bar{\rho}$ προθέσεως, τῇ σχέσει τῇ 4.303 φιλικῇ. εἰ γὰρ παρ' αὐτῷ ἐστὶ τῇ ἑταιρίᾳ ὁ τὸ δῶρον λαβών, καὶ τὸ δῶρον ἄρα παρ' αὐτῷ ἐστὶ. (η. 148) Τὸ δὲ «παρὰ σοί» γράφεται καὶ «πάρα σοί», ἵνα λέγη ὅτι πάρεστι καὶ ἔξεστί σοι. δύναται δὲ τὸ χωρίον τοῦτο καὶ οὕτω συμβιβασθῆναι· δῶρα μὲν, εἴτε βούλει, παρασχέμεν, ἦτοι παράσχε, εἴτε ἐθέλεις, κάτεχε παρὰ σοί. ἔστι δὲ νοῆσαι αὐτὸ καὶ οὕτως ἔλλειπτικῶς κατὰ ὁμοιότητα τοῦ «ἀλλ' εἰ μὲν δώσουσι γέρας», καὶ ἐξῃς. δῶρα δὲ ἐὰν ἐθέλης παρέχειν ἢ ἔχειν παρὰ σοί. λείπει γὰρ τὸ «ἔστι σοι ποιεῖν, ὃ βούλει», ἢ τὸ «ποιεῖ ὅπερ ἐθέλεις» ἢ τι τοιοῦτον, ἵνα εἴπῃ ὅτι «εἰ θέλεις δοῦναι ἢ μὴ δοῦναι, ἔστω οὕτως ἢ οὕτως». καὶ ἔστιν εὐγενής ἢ ἔλλειπτικὴ αὕτη σιωπὴ καὶ πολύνους καὶ τοῦ βασιλέως ἐπιστρεπτικὴ. Σημεῖωσαι δὲ τὸ «ἢ τ' ἐχέμεν» ἀντὶ τοῦ «ἢ ἔχειν», παραπληροῦντος τοῦ $\bar{\tau}\bar{\epsilon}$ συνδέσμου. ἢ δὲ νῦν γενεὰ ὀκνήσοι ἂν διὰ τοῦ $\bar{\eta}$ γράψαι τὸ «ἢ τ' ἐχέμεν». εἰθισμένη γὰρ ἄλλως ἐπικρινεῖ διὰ διφθόγγου εἶναι τὸ «ἦτε» πρὸς ὁμοιότητα τοῦ «ἐάν τε». εἰσὶ δὲ τοιαῦτα δύο καὶ μετ' ὀλίγα. (η. 148 ς.) Ἰστέον δὲ ὡς ὁ Ἀχιλλεὺς οὕτω θατέρᾳ μὲν, ὃ φασιν, ἔλκων εἰς ἑαυτὸν τὰ δῶρα, θατέρᾳ δὲ ἀπάγων καὶ μὴ ἐθέλων δεύτερος τοῦ βασιλέως ἐλθεῖν εἰς προθυμίαν ἔργου, εἰπόντος «ἀλλ' ὄρσει πόλεμόνδε», ἐπάγει τὸ «νῦν δὲ μνησώμεθα χάρμης αἴψα μάλα», ἐπαυξήσας τὴν σπουδὴν διὰ τοῦ «νῦν» καὶ τοῦ «αἴψα» καὶ τοῦ «μάλα», δι' ὧν τὸ νῦν διασαφεῖται ὡς ἀκαριαῖον καὶ μὴ πλατικὸν ὂν. (η. 149–50) «Οὐ 4.304 γὰρ χρῆ», φησὶ, «κλοτοπεύειν ἐνθάδ' ἐόντας οὐδὲ διατρίβειν· ἔτι γὰρ μέγα ἔργον ἄρεκτον». ὅπερ ἀνθρώπου λόγος ἐπὶ ἔργον ἀναγκαῖον κατεπεύγοντος. ἅπαξ δὲ ἐνταῦθα εἴρηται τὸ κλοτοπεύειν, καὶ δηλοῖ κατὰ τοὺς παλαιούς τὸ κλοπεύειν καὶ οἶον παρακλέπτειν τὸν καιρὸν, ἢ τὸ κλυτοπεύειν καὶ οἶον καλλιλογεῖν καὶ κλυτοῖς ἔπεσιν ἐνδιατρίβειν καὶ οὕτω καταργεῖν ἐν κενοῖς. Ὅρα δὲ ὅτι τὸ ἄρεκτον διὰ μέτρον οὐκ ἐδιπλασίασε τὸ $\bar{\rho}$, ὡς καὶ τὸ «νῆσος ἀμφιρύτη» καὶ ἄλλα πολλά. Ὅτι δὲ τὸ διατρίβειν ἐπὶ ἀργίας κεῖται, δηλοῖ καὶ τὸ «μὴ τι διατρίβειν ἐμὸν χόλον», καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα τὸ διατρίβειν τὸν τῆς

Πηνελόπης γάμον. (η. 151–2) Ἐπὶ δὲ τούτοις οἷα πάνυ θαρρῶν τὴν μάχην φησὶν «ὥς κέ τις αὐτ' Ἀχιλλῆα μετὰ πρῶτοις ἴδῃται, ἔγχεϊ χαλκείῳ Τρώων ὀλέκοντα φάλαγγας». ἔστι δὲ καὶ τοῦτο προαναφώνησις Ὀμηρικὴ, τὸ μέλλον μεγαλοφρόνως προεκτυπούμενη. Τὸ δὲ «μετὰ πρῶτοις» κόμμα ἔστιν ἀγερωχίας, ἦν ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ἐν τῇ ἀ' ῥαψῳδίᾳ καὶ ἐν ταῖς Λιταῖς ἐδήλωσεν, ὥσπερ καὶ τὸ «ἔγχεϊ χαλκείῳ». οὐ γὰρ τόξοις, φησὶν, ἀλλ' ἔγχεϊ προμαχήσω. (η. 153) Οὕτω δὲ μεγαλόφρον εὐθύς ἐπαχθὲν καὶ τὸ «ὥς δέ τις ὑμέων μεμνημένος ἀνδρὶ μαχέσθω», ἦγουν πολεμείτω, ἐμὲ βλέπων ὡς παράδειγμα καὶ μεμνημένος ἢ ἀλκῆς ἢ τῶν ἐμῶν ποτε ἀριστευμάτων. (η. 155–61) Ὅτι ἐνταῦθα δείκνυσιν ὁ ποιητὴς τὸ χρήσιμον τοῦ δειπνεῖν πρὸ τοῦ πολέμου. φησὶ γὰρ Ὀδυσσεὺς πρὸς τὸ «νῦν δὲ μνησώμεθα χάρμης» «μηδ' οὕτως, ἀγαθὸς περ ἔων, θεοείκελ' Ἀχιλλεῦ, νήστιας ὄτρυνε προτὶ Ἴλιον» τοὺς Ἀχαιοὺς «Τρωσὶμαχῆσομένους, ἐπεὶ οὐκ ὀλίγον χρόνον ἔσται φύλοπις, εὔτ' ἂν πρῶτον ὀμιλήσωσι φάλαγγες ἀνδρῶν, ἐν δὲ θεὸς πνεύσῃ μένος ἀμφοτέροισιν. ἀλλὰ πάσασθαι», ἦτοι γεύσασθαι, «ἄνωχθι αὐτοὺς σίτου καὶ οἴνοιο», ἦγουν τὸ ὄλον εἰπεῖν, δειπνήσαι. «τὸ γάρ», ἦγουν τοῦτο, «μένος ἔστι καὶ ἀλκή». (η. 162–3) Εἶτα ἐρμηνεύων τὸ οὐκ ὀλίγον χρόνον ἔσται φύλοπις, φησὶν «οὐ γὰρ ἀνὴρ πρόπαν ἡμᾶρ ἐς ἡέλιον καταδύντα ἄκμητος σίτοιο δυνήσεται ἅντα μάχεσθαι», μονονουχὶ λέγων ὅτι πανημέριοι μέλλομεν πολεμεῖν, καὶ ὡς ὁ βασιλεὺς πολ 4.305 λαχοῦ εἶπε «πανημέριοι κρίνεσθαι Ἄρηϊ». ἐὰν δὲ Ὀδυσσεὺς προῖων ἐρεῖ ἄνυσιν πολέμου ταχεῖαν, ἐκεῖ περὶ τροπῶν λέγει μετακλίσεως πολέμου, ὡς δειχθήσεται. (η. 164–6) Εἶτα χαρακτηρίζων, οἷος ἂν εἴη ὁ δίχα δειπνοῦ μαχόμενος λέγει «εἴ περ γὰρ θυμῷ γε μενοινάα πολεμίζειν, ἀλλά τε λάθρη γυῖα βαρύνεται, ἠδὲ κιχάνει δίψα τε καὶ λιμός, βλάβεται δὲ γούνατ' ἰόντι». (η. 167–70) Οὐ τὸ ἐναντίον ῥητορικῶς μεταχειριζόμενος φησὶν «ὄς δὲ κ' ἀνὴρ οἴνοιο κορεσσάμενος καὶ ἐδωδῆς ἀνδράσι δυσμενέεσσι πανημέριος πολεμίζη, θαρσαλέον νύ οἱ ἦτορ ἐνὶ φρεσίν, οὐδέ τι γυῖα πρὶν κάμνει πρὶν πάντας ἐρωῆσαι πολέμοιο». τὸ δὲ νόημα τοῦτο περίφρασις ἔστι τοῦ ὅτι τὸ δειπνήσαι «μένος ἔστι καὶ ἀλκή», καὶ πλατυσμός τοῦ στενοῦ ἐκείνου νοήματος. καὶ ταῦτα μὲν ὁ παρ' Ὀμήρῳ σοφὸς στρατιώτης Ὀδυσσεὺς. Πλάτων δὲ ἐν Νόμοις φησὶ πίνοντα ἄνθρωπον ἴλεων ἢ πρότερον γίνεσθαι ἀγαθῆς τε ἐλπίδος καὶ δυνάμεως πληροῦσθαι, παρρησίας τε μεστὸν εἶναι καὶ ἐλευθερίας, ἄφοβόν τε εἰπεῖν καὶ πρᾶξαι ἄοκνον. διὸ Λακεδαιμόνιοι πίνοντες ὠπλίζοντο. (η. 171) Τοῖς δὲ ῥηθεῖσιν ἐπάγει Ὀδυσσεὺς καὶ τὸ «ἀλλ' ἄγε λαὸν μὲν σκέδασον καὶ δειπνον ἄνωχθι ὄπλεσθαι». εἶτα λέγει καὶ περὶ τῶν βασιλικῶν δώρων, ἃ δηλωθήσεται. Δῆλον δ' ὅτι τὸ «λαὸν σκέδασον καὶ δειπνήσαι κέλευσον», καὶ «πάσασθαι ἄνωχθι», καὶ τὸ «μηδὲ οὕτως ὄτρυνε Ἀχαιοὺς», ὡς καὶ πρὸ τούτων τὸ «καὶ ἄλλους ὄρνυθι λαοὺς» προβεβλήσθαι πολέμαρχον, ὡς καὶ πρῶην, Ἀχαιοῖς τὸν Ἀχιλλεῖα ἐκφαίνουσιν. [(η. 156) Ἰστέον δὲ ὅτι τε νῆστις ἢ τε ἐπὶ τοῦ ἐντέρου καὶ ὁ ἐνταῦθα παρὰ τῷ ποιητῇ ἐκ τοῦ ἄνωχθι στερητικοῦ μορίου γίνεται καὶ τοῦ σίτον, ἵνα ἢ νῆστις, καὶ ἐν συγκοπῇ νῆστις, καὶ ὅτι τῷ λόγῳ τούτῳ ταυτόν ἐστιν ὁ νῆστις καὶ ὁ ἄσιτος. στέρησις τε γὰρ ἐν ἀμφοῖν, καὶ τὸ σίτον ἐν ἑκατέροις. συστοιχεῖ δὲ αὐτοῖς καὶ ὁ ἄπαστος κατὰ τὸ «κεῖται ἄσιτος, ἄπαστος», καὶ ὅτι νῆστις καὶ εἶδός εἰσι κεστρέων κατὰ τὸν εἰπόντα «εἶδη δὲ κεστρέων, οἳ καὶ πλῶτες καλοῦνται, σφηνεὺς καὶ δακτυλεὺς καὶ νῆστις, ἐξ οὗ παροιμία τὸ «κεστρεὺς νηστεύει», ἐπὶ τῶν δικαιοπραγούντων, ἐπειδὴ οὐ σαρκοφαγεῖ. ὅθεν 4.306 οὐδὲ τῶν τι θηρίων κατεσθίει τὸν γόνον τῶν κεστρέων, ἐπεὶ οὐδ' αὐτὸς οὐδένα τῶν ἰχθύων. μνήμη τοιοῦτου κεστρέως παρὰ Εὐβούλῳ ἐν τῷ «ὡς νῦν τετάρτην ἡμέραν βαπτίζεται νῆστις πονηροῦ κεστρέως τρίβων βίον», καὶ παρὰ Διφίλῳ ἐν τῷ «οὔτοι δεδειπνήκασιν, ὁ δὲ τάλας ἐγὼ κεστρεὺς ἂν εἶην ἔνεκα νηστίας ἄκρας».] Ἰστέον δὲ ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι πείθονται τῷ Ὀδυσσεῖ, Ἀχιλλεὺς δὲ οὐπέιθεται δειπνήσαι, ὡς καὶ ἐντεῦθεν συνάγεσθαι, ὅτι τε πάνυ ἐφίλει τὸν Πάτροκλον καὶ ὅτι λίαν φερέπονός ἦν.

(η. 158) Σημείωσαι δὲ ὅτι καὶ ἐνταῦθα ἐν τῷ «ὀμιλήσωσι φάλαγγες» πάνυ κυριολεκτεῖται τὸ ὀμιλεῖν. δηλοῖ γὰρ τὸ ὁμοῦ τὰς ἴλας γενέσθαι, (η. 159) καὶ ὅτι τὸ «θεὸς ἐμπνεύσει μένος», ἀμφοτέρους τοῖς μέρεσι δηλαδή, ἰσότητα πολέμου δηλοῖ. ἐκ δὲ τούτου τοῦ ἐμπνέειν καὶ ἔμπνους ὁ ἔνθεος καὶ κάτοχος λέγεται. καὶ ταῦτα τὰ δύο τῶν ἀντιμάχων μένεα συμβάλλεσθαι λέγει ὁ ποιητὴς ἐν τῷ «σὺν δ' ἔβαλον ἔγχεα καὶ μένε ἀνδρῶν». [(η. 160) Ἰστέον δὲ ὅτι ὁμωνύμου ὄντος τοῦ πάσασθαι τὸ μὲν Ὀμηρικόν, ὅπερ τὸ ἐμφαγεῖν δηλοῖ, ἐκ τοῦ πῶ, τὸ κτῶμαι, γίνεται, ἀφ' οὗ καὶ τὸ πῶν, καὶ ὁ πολυπάμμων, ἦτοι πολυκτῆμων. τοῦ δὲ κόνιν ἢ τέφραν καταπάσασθαι κεφαλῆς, ἀλλοίου ὄντος, τὸ θέμα πάσσειν ἐστίν, ἐξ οὗ γνωστοῦ καὶ αὐτοῦ ὄντος τῷ ποιητῆ καὶ κρέας ἀλίπαστον. μεταφορικῶς δὲ καὶ παστὸς ὁ νυμφικός, ὁ ἔχων πέπλους οἷς ἐμπάσσονται τρόπον τινὰ τὰ ἐπιπολῆς δαίδαλα ποικίλματα, κατὰ τὸ «πολέας δ' ἐνέπασσεν ἀέθλους». εἰ δὲ ἐκ τοῦ τοιοῦτου πάσσειν καὶ ὁ πάσσος, ἐθνικὴ αὕτη λέξις, γίνεται, τίς ἂν εἰδείη; ἔστι δέ, φασί, πάσσος οἶνος ἐξ ἀσταφίδων παρὰ Ῥωμαίοις, οὗ πίνειν γυναικας ἀπείρητο. χρήσις δὲ πάσσου παρὰ Πολυβίῳ. Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι πάσασθαι οὐ τὸ εἰς κόρον φαγεῖν, ὡς ἐν τοῖς τοῦ Ἀθηναίου κεῖται, 4.307 ἀλλὰ τὸ μόνον, φησίν, ἀπογεύσασθαι. οὕτω γὰρ σπλάγχν' ἐπάσαντο, ἀπογευσάμενοι μόνον ὡς ἂν ὀλίγον, εἶτα εὐωχηθέντες δαψιλῶς. δῆλον δὲ τὸ ῥηθὲν καὶ ἐκ Πριάμου, εἰπόντος παρὰ τῷ Ἀχιλλεῖ, ὡς νῦν καὶ σίτου πασάμην. οἰκεῖον γὰρ τῷ ἀτυχεῖ ἀπογεύσασθαι μόνον. εἰς κόρον γὰρ ἐλθεῖν οὐκ εἶα τὸ πάθος. οἱ δὲ νεώτεροι, φησί, καὶ ἐπὶ τοῦ ἀποπληρωθῆναι τιθέασι τὸ «ἐπάσαντο».] (η. 162) Τὸ δὲ «ἐς ἡέλιον καταδύντα» ἐρμηνεῖα τοῦ «πρόπαν ἡμαρ» ἐστίν. (η. 163) Ἄκμημος δὲ ὁ ἄγευστος καὶ νῆστις λέγεται. διὸ καὶ προῖων ἐρεῖ «νήστιας ἀκμήνους». Λέγεται δὲ οὕτως ἢ παρὰ τὴν ἀκμήν, ὅ ἐστιν ἀσιτίαν, Αἰολικῶς, ἢ ὡς μὴ καμῶν ἐν παρασκευῇ ἀρίστου, ἢ οἶονεϊ ἀίκμημος, ἦτοι ξηρός, χωρὶς ἰκμάδος. (η. 155) Ἐν δὲ τῷ χωρίῳ τούτῳ καὶ ἔπος ὄλον ἀπαραποίητον οἰκεῖον ἔθετο ὁ ποιητὴς, τὸ «μηδ' οὕτως ἀγαθὸς περ ἐών», καὶ ἐξῆς. οὕτω γὰρ καὶ ἐν τῇ ἀ' ῥαψωδίᾳ κεῖται. Καὶ σημείωσαι ὅτι ἀγαθὸν καὶ ἐνταῦθα τὸν ἀνδρεῖον ἢ καὶ φρόνιμον λέγει. (η. 166) Σκοπητέον δὲ καὶ νῦν τὸ «βλάβεται», ἀφ' οὗ ἢ βλάβη, καὶ ἀνακτέον αὐτὸ εἰς διφόρησιν. ἔστι γὰρ καὶ βλάβω καὶ βλάπτω. πρὸ ὀλίγου γὰρ ἢ Ἄτη «βλάπτουσ' ἀνθρώπους» ἐλέγετο. ἴσως δὲ [καὶ ὁ στρεβλὸς] καὶ ἢ καλύβη, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐγράφη, ἀπὸ τοιαύτης ὕλης παράγεται, [ὡς περ καὶ ἢ ἀποκρυβή.] (η. 167) Τὸ δὲ «οἴνου κορέσασθαι καὶ ἐδωδῆς» ἔχει ἂν τι ὑπερβολῆς ἢ ἀπλότητος λόγου. πῶς γὰρ ὁ ἐν τῷ δειπνεῖν κορεσάμενος καὶ οἴνου καὶ ἐδωδῆς, καὶ οὕτω γενόμενος ἔμφορτος, ἐλαφρὸς ἂν εἴη μάχεσθαι, καὶ μᾶλλον, εἰ καὶ στερεοῖς ὄπλοις κατήχθισται; καὶ ἄλλως δέ, ὁ σπεύδων εἰς μάχην πῶς ἂν ὡς ἀδειάζων κορέσεται; [Πάσεται οὖν ὁ τοιοῦτος καὶ οἴνου καὶ σίτου, ὡς καὶ προεδηλώθη, οὐ μὴν κορέσεται.] Δοκεῖ δὲ καὶ πάνυ δεινῶς ἐνταῦθα ῥητορεῦσαι ὁ ποιητὴς, ὡς ὁ μὲν κορεσάμενος ἀβαρῆς ἐν μάχῃ 4.308 ἐστίν, ὁ δὲ νῆστις γυῖα βαρύνεται. [(η. 167 ετ 169) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «ὄς δὲ κορεσάμενος πολεμίζει, θαρσαλέον νύ οἱ ἦτορ» καινῶς ἐσχημάτισται. τὸ γὰρ κοινὸν καὶ σύνθηες· ὄς δὲ μετὰ τροφὴν πολεμίζει, θαρσαλέον ἦτορ ἔχει. Ὄς δὲ ψεκτὸν τὸ πρὸ μάχης ἄχρι κόρου δεῖπνον, δηλοῖ καὶ Ἔφιππος, ὄς εἰπών, ὡς μεθύνοντες ἀεὶ τὰς μάχας πάσας Ἀργεῖοι μάχονται, ἐπάγει «τοιγαροῦν φεύγουσ' ἀεὶ».] (η. 171) Τὸ δὲ «λαὸν σκέδασον», ἐκ τῆς ἀγορᾶς δηλαδή, ὥστε λυθῆναι αὐτὴν αἰψηρὴν καὶ θοαῖς ἐπὶ νηυσὶ δειπνῆσαι. (η. 172) Τὸ δὲ «ὄπλεσθαι» πρωτότυπὸν ἐστὶ τοῦ ὀπλίζεσθαι, ὡς καὶ τὸ ἐτείχεον τὸν ἰσθμὸν παρὰ Ἡροδότῳ πρωτοτυπία τοῦ τειχίζειν ἐστίν. (η. 172-4) Ὅτι καὶ περὶ τῶν δώρων παραινῶν Ὀδυσσεὺς φησι· τὰ δὲ δῶρα ὁ βασιλεὺς «οἰσέτω ἐς μέσσην ἀγορὴν, ἵνα πάντες Ἀχαιοὶ ὀφθαλμοῖσιν ἴδωσι». τοῦτο δὲ λέγει, οὐχ' ἵνα μὴ Ἀχιλλεὺς ὕστερον εἶπη μὴ λαβεῖν, ἀλλ' ἵνα μὴ πάνυ πολλὴν χάριν εἰδεῖεν οἱ Ἕλληνες τῷ Ἀχιλλεῖ, ὡς καὶ ἐπὶ δώροις ἰδοῦ μαχομένῳ, καὶ ἵνα ὄφλωσι τῷ βασιλεῖ εὐγνωμοσύνην, ὡς μὴ φιλοκτεάνῳ,

ἀλλὰ δι' αὐτοὺς τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα δωρησαμένω. ἄλλως μέντοι δέοντως τὴν αἰτίαν ταύτην ἐπισκιάζων ὁ ῥήτωρ φησὶν «ἵνα φρεσὶ σῆσιν ἰανθῆς», ὧ Ἀχιλλεῦ, ὡς ἡδὺ ὄν τὸ ἐπὶ πολλῶν τιμώμενον φαίνεσθαι. (η. 175-8) Ἀπαιτεῖ δὲ καὶ ὁμοίαι τὸν βασιλέα περὶ τῆς Βρισηΐδος, ἵνα τῷ Ἀχιλλεῖ ὁ θυμὸς ἴλαος ἔσται. (η. 179 ς.) Εἶτα λέγει καὶ δαιτὶ θεραπεῦσαι αὐτόν, ἵνα μηδέν τι δίκης ἐνδέοι, ἀλλὰ τὰ μὲν δῶρα δοθῶσιν ὡς εἰς ἄποινα ἢ καὶ ἐπὶ ἀμύνη, ὁ δ' ὄρκος γένηται διὰ τὴν ἐρωμένην, ἢ δὲ ἐστίασις διὰ τὴν ὕβριν. (η. 175-80) Φησὶ γὰρ «ὀμνυέτω δέ τοι», ἦγουν σοὶ τῷ Ἀχιλλεῖ ὁ βασιλεύς, «ὄρκον ἐν Ἀργείοισιν ἀναστάς μή ποτε τῆς εὐνῆς ἐπιβήμεναι ἠδὲ μιγῆναι, ἢ θέμις ἐστὶν ἄναξ, ἢ τ' ἀνδρῶν ἢ τε γυναικῶν. καὶ δὲ σοὶ αὐτῷ θυμὸς ἐνὶ φρεσὶν ἴλαος ἔστω. αὐτὰρ ἔπειτά σε δαιτὶ ἐνὶ κλισίῃσ' ἀρεσάσθω πείρη, ἵνα μή τι δίκης ἐπιδευῆς ἔχησθα». (η. 181-3) Εἶτα καὶ πρὸς τὸν Ἀτρεΐδην ἀποτεινόμενός φησὶν «Ἀτρεΐδη, σὺ δ' ἔπειτα δικαιότερος καὶ ἐπ' ἄλλω ἔσσειαι. οὐ μὲν γὰρ τι νεμεσητὸν βασιλῆα ἄνδρ' ἀπαρέσασθαι, ὅτε τις πρότερος 4.309 χαλεπήνη». (η. 184-6) Καὶ ἐπὶ τούτοις ὁ Ἀγαμέμνων, πεπαιδευμένος γὰρ ὁ ἀνὴρ, χαίρει καὶ ἐπαινεῖ τὸν ῥήτορα εἰπὼν «χαίρω σεῦ, Λαερτιάδη, τὸν μῦθον ἀκούσας· ἐν μοίρῃ γὰρ πάντα δῖϊκεο καὶ κατέλεξας». καὶ μετ' ὀλίγα κάπρον ταμῶν ὄμνυσιν, ὡς εἰρήσεται. (η. 183) Ὅρα μὲν ὅτι πρὸ μικροῦ μὲν παρεσημειώθη ἐνεργητικῶς ῥηθὲν τὸ «ἄψ ἐθέλω ἀρέσαι», ἐνταῦθα δὲ παθητικῶς ἀπαρέσασθαι καὶ ἀπαρεσάσθω. δηλοῦται δὲ καὶ νῦν διὰ τούτων τὸ εἰς φιλίαν συναρμοσθῆναι. οὕτω δὲ πρὸ ὀλίγου καὶ πειρήσω εἶπεν ἐνεργητικῶς, καὶ πειρήσομαι παθητικῶς. Ὅρα δὲ καὶ τὸ «ἄνδρ' ἀπαρέσασθαι», αὐτὸ μὲν γὰρ ἐλλιπῶς ἔχειν δοκεῖ, τὸ δὲ «ἀπαρέσασθαι δαιτὶ» ἢ τοιοῦτοις τισὶν ἐντελὲς εἶναι καὶ ἀνελλιπές. Ἰστέον δὲ καὶ ὡς ἐκ τοῦ Ὀμηρικοῦ ἀρέσασθαι καὶ πέμματά τινα ἱερά λέγεσθαι φησὶν Αἴλιος Διονύσιος ἀρεστήρας, δι' ὧν ἔστι δηλαδὴ πρὸς τὸ θεῖον ἀρέσασθαι. (η. 174) Ὅρα δὲ καὶ ἐν τούτοις τὸ «ὀφθαλμοῖς ἴδωσι», τὰ δῶρα δηλαδὴ. νῶ γὰρ καὶ φαντασία καὶ πρὸ τῆς σήμερον ἔβλεπον τὰ τοιαῦτα οἱ Ἀχαιοί, ὡς μαθόντες ὑπεσχημένα τῷ Ἀχιλλεῖ πρὸς τοῦ βασιλέως αὐτά. (η. 176) Τὸ δὲ «μή ποτε τῆς εὐνῆς» καὶ ἐξῆς ὁ ὅλος στίχος, καὶ ἐν ταῖς Λιταῖς κεῖται, ὁ δὲ μετ' αὐτὸν οὐχὶ ὅλος, ἀλλ' ἐκ μέρους. ἐκεῖ μὲν γὰρ οὕτω «ἢ θέμις ἀνθρώπων πέλει ἀνδρῶν ἠδὲ γυναικῶν», ἐνταῦθα δὲ «ἢ θέμις ἐστὶν ἄναξ ἢ τ' ἀνδρῶν ἢ τε γυναικῶν», ἀντὶ τοῦ ἢ ἀνδρῶν προκαταρξάντων ἔρωτος ἢ ὁμοίως γυναικῶν. καὶ ἄλλως δέ, θέμις ἢ τῶν ἀνδρῶν τε καὶ ἢ τῶν γυναικῶν. ἐν τούτοις δὲ καὶ τὸ «ἢ θέμις ἐστὶν» ἀντὶ τοῦ καθὰ θεμιτόν, ἢ ἀντὶ τοῦ ἦτις δίκη ἐστίν. Ἰστέον δ' ἐνταῦθα καὶ ὅτι οὐ διασαφεῖ ὁ ῥήτωρ ποίαν λέγει ταύτην εὐνήν, ἢ διὰ τὸ πᾶσι δῆλον ἢ καὶ διότι ὀκνεῖ προφέρειν λόγῳ τὴν αἰτίαν τοσούτων φόνων Βρισηΐδα. (η. 177) Ἀμφίβολον δὲ ἐστίν, εἴτε προτακτικὸν ἄρθρον τὸ τῆς, ἐν τῷ «τῆς εὐνῆς ἐπιβήμεναι», εἴτε ὑποτακτικὸν ἀντὶ τοῦ ταύτης. (η. 179 ς.) Δαῖτα δὲ λέγει πείραν τὴν διὰ τοῦτο καὶ θάλειαν. [Ἰστέον δὲ ὅτι τοῦ πείρη προϋπάρχει ἀρσενικὸν πῆρ πῆρος, οὗ θηλυκὸν ἀναγκαίως πείρα. ἄχρηστον δὲ τῆ συνηθείᾳ ὁ πῆρ, ὡσπερ καὶ ὁ πῖος, ἐξ οὗ πῖότατος. χρηστότερον δὲ τούτων ὁ πῖων τοῦ πῖονος. Τὴν δέ, ὡς ἐρρήθη, δαῖτα θάλειαν Σέλευκος δίαιταν εἶναι βούλεται, στοιχείου μεταθέσει. τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ δαίσασθαι εἶναι αὐτὴν βιαιότερον λέγει.] 4.310 (η. 181) Τὸ δὲ «δικαιότερος καὶ ἐπ' ἄλλω ἔσσειαι» ἢ ἀντὶ τοῦ δίκαιος ἀπλῶς ἔση οὐ μόνον ἐπὶ τῷ μεγάλῳ Ἀχιλλεῖ, ἀλλὰ καὶ εἴ τινα ἄλλον βλαβέντα χρή βασιλικῶς ἀπαρέσασθαι, ἢ καὶ ἄλλως, σὺ δὲ οὕτω παθὼν ἐπὶ τῷ Ἀχιλλεῖ μεταμαθήση τὸ ἀδικεῖν καὶ ἔση τοῖς ἄλλοις δίκαιος, πείρα γνοὺς καλὸν εἶναι τὸ δικαιοπραγεῖν. (η. 182) Ἐν δὲ τῷ «βασιλῆα» ἢ λείπει πρόθεσις, ἵνα ἢ «οὐ μὲν γὰρ τι νεμεσητὸν εἰς βασιλῆα», καὶ ἐξῆς, ἢ καὶ ἄλλως λέγει, ὡς οὐ νεμεσητὸν τὸν βασιλέα φιλιοῦσθαι, ὅτε τις χαλεπήνη. εἶχε δὲ Ὅμηρος φράσαι, εἴπερ ἠθέλε, καὶ «οὐ γὰρ τι νεμεσητὸν βασιλῆϊ». (η. 185) Ἐν δὲ τῷ «χαίρω τὸν μῦθον ἀκούσας» ἢ κατ' ἐξοχὴν εἶπε μετὰ ἄρθρου τὸν μῦθον, ὡς πρωτεύοντα ἐν ἑτέροις λόγοις, ἢ περιττῶς κεῖται τὸ ἄρθρον

τὸν μῦθον, ὡς πρωτεύοντα ἐν μῦθον ἔειπες».] Ὅρα δὲ καί, ὅπως γνωμικῶς διδάσκει Ὀδυσσεὺς τὸν βασιλέα αὐτὸν φιλοῦσθαί τινα, ὃν αὐτὸς προκατάρξας ἐλύπησε, καὶ ὅπως παρωδήσας τὸ «ἄνδρ' ἀπαμύνασθαι, ὅτε τις πρότερος χαλεπήνη», εἶπε τὸ «ἄνδρ' ἀπαρέσασθαι» καὶ ἐξῆς, καὶ ὡς τὸ «χαίρω σου τὸν μῦθον ἀκούσας. πάντα γὰρ ἐν μοίρῃ δῖϊ κεο καὶ κατέλεξας» ἔπαινός ἐστιν ἀγαθῆς παραινέσεως, ἣτις εὖ τὰς ἐννοίας ἐμέρισε. τοῦτο γὰρ ἡ μοῖρα δηλοῖ. ἔνθα καὶ τὸ μὲν «δῖϊ κεο» ταῦτόν ἐστι τῷ διῆλθεσ, τὸ δὲ «κατέλεξας» ἀντὶ τοῦ ἐμέτρησας. οὐ γὰρ δοκεῖ τισιν οὐδὲ νῦν τὸ λέγειν ἐπὶ τοῦ εἰπεῖν κείσθαι παρὰ τῷ ποιητῇ. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι εἰ καὶ ὀψέ, ὅμως ἐπέισθη δωρητὸς γενέσθαι καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ὑπακούσας τῷ διδάξαντι. (η. 187 ς.) Ὅτι ἐν τῷ «ταῦτα δ' ἐγὼν ἐθέλω ὁμόσαι, κέλεται δέ με θυμός, οὐδ' ἐπιορκήσω πρὸς δαίμονος», τὸ «πρὸς δαίμονος» οἱ μὲν φασιν ὁμοίον εἶναι τῷ μὰ τὸν θεόν, οἱ δὲ ἀντὶ τοῦ ἔμπροσθεν θεοῦ, ὁμοίως τῷ «πρὸς τε θεῶν μακάρων, 4.311 πρὸς τε θνητῶν ἀνθρώπων». ἔστι δ' ἐνταῦθα κάλλιον ὑπερβατικῶς ἀναγνῶναι ἐθέλω ὁμόσαι πρὸς δαίμονος. (η. 189) Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ὧδε κεῖται τὸ «ἐπειγόμενός περ Ἴαρος» κατὰ γενικὴν σύνταξιν. (η. 188–91) Λαβὼν γὰρ ὁ βασιλεύς, ἐξ ὧν πρὸ ὀλίγου ἔφη Ὀδυσσεύς, φησὶν «αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς μιμνέτω αὐθι τέως ἐπειγόμενός περ Ἴαρος». μενεῖ δὲ διὰ τὰ δῶρα. ἐπάγει οὖν «μίμνετε δ' ἄλλοι πάντες ἀολλέες», ἐπὶ τιμῇ δηλαδὴ τοῦ Ἀχιλλέως, «ὄφρα κε δῶρα ἐκ κλισίης ἔλθῃσι καὶ ὄρκια πιστὰ τάμωμεν», ὃ ἐστὶ δι' ἐντομῆς θυμάτων ποιήσωμεν, (η. 197) ὡς δηλοῖ ἐπαχθὲν τὸ «κάπρον ταμέειν Διὶ τ' Ἥελίω τε». (η. 193) Ὅτι ἐν δυοῖς τόποις κούρητας οἶσοντας Ἀχιλλεὺς τὰ δῶρα ἐνταῦθα λέγει τοὺς νέους, ὅπερ Ἡρωδιανὸς ἀναγινώσκει τῷ τόνῳ ὡς πένητας, κλίνων ὡς ἰαμβικὸν ἀπὸ τοῦ κόρος, ὁ νέος, κόρης κόρητος. τὸ μέντοι ἔθνος Κουρήτας ὡς ἀδμήτας. εἰσὶ δὲ οὓς λέγει ὧδε κούρητας οἱ Νεστορίδαι καὶ ὁ Μέγης καὶ τινες ἄλλοι τοιοῦτοι. Ἐνθα ὄρα ὡς διὰ τὸ Ἀχιλλέως ἀξίωμα εὐγενεῖς ἄνδρες καὶ ἀριστεῖς, οἱ καὶ θεράποντες πρὸ τούτων ῥηθέντες, ὑπουργοῦσι τῇ τῶν δῶρων κομιδῇ, ἐν οἷς καὶ αὐτὸς ὁ καὶ λογιώτατος καὶ πρακτικώτατος Ὀδυσσεύς. (η. 192–7) Ὡ καὶ περὶ δῶρων καὶ λοιπῶν κατὰ θάρρος φιλικὸν λαλῶν ὁ βασιλεύς φησι «σοὶ δ' αὐτῷ τόδ' ἐγὼν ἐπιτέλλομαι ἠδὲ κελεύω, κρινάμενος κούρητας ἀριστήας Παναχαιῶν, δῶρα ἐμῆς παρὰ νηὸς ἐνεγκέμεν ὅσσ' Ἀχιλλῆϊ χθιζὸν ὑπέστημεν δώσειν, ἀγέμεν δὲ γυναῖκας. Ταλθύβιος δέ μοι ὧκα κατὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν κάπρον ἐτοιμασάτω ταμέειν», ὡς εἴρηται. (η. 193) Καὶ 4.312 ὄρα τὸ «κρινάμενος», ἦτοι ἐπιλεξάμενος. κριτοὶ γὰρ καὶ λογάδες οἱ νῦν κούρητες. ἀριστήες γὰρ Παναχαιῶν. (η. 195) Τὸ δὲ «χθιζὸς ὑπέσχετο» τὸ πρὸς Ὀδυσσεά πρὸ ὀλίγων ῥηθὲν ἐνταῦθα «χθιζὸν ὑπέστημεν» λέγει, ἐπιρρηματικῶς τε εἰπὼν τὸ «χθιζόν», εἰ καὶ εἶχεν εἰπεῖν «χθιζοί», καὶ πληθυντικῶς τὸ «ὑπέστημεν». κοινὴ γὰρ ἡ ὑπόσχεσις, Ἀγαμέμνωνος μὲν εἰπόντος, ἃ δώσει, Ὀδυσσεῶς δὲ ἀπαγγείλαντος τῷ Ἀχιλλεὺς ἐν ταῖς Λιταῖς. Τὸ δὲ «ἀγέμεν» οἰκεῖον ἐπὶ γυναικῶν, καθὰ τὸ ἐνεγκέμεν ἐπὶ δῶρων. (η. 196) Τὸ δὲ «κατὰ στρατὸν» θεραπεία ἐστὶν Ἀχιλλέως, εἰ ἐπὶ τοσοῦτων τιμᾶται. [(η. 194) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «δῶρα ἐμῆς παρὰ νηὸς ἐνεγκέμεν», ἦγουν ἔνεγκε, γράφεται καὶ «δῶρα δ' ἐμῆς παρὰ νηός» εἰς θεραπείαν χασμωδίας. καὶ κεῖται ὁ δὲ σύνδεσμος ἀπόλυτος ἀντὶ τοῦ ᾄδ-η. ἡ δὲ ποικιλία τῶν ἀπαρεμφάτων οὐ μόνον ἐν τῷ ἐνεγκεῖν καὶ ἐνεγκέν καὶ ἐνεγκέμεν καὶ ἐνεγκέμεναι καὶ τοῖς ὁμοίοις, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ἀγαπᾶν καὶ ἀγαπῆν καὶ τοῖς τοιούτοις, ὧν καὶ τὸ ζῆν καὶ πεινῆν. μέρος δὲ ποικιλίας τοιαύτης καὶ τὰ εἰς ᾗ-α-ι, ἐν οἷς καὶ τὸ χρῆναι καὶ ἀποχρῆναι, ὃ καὶ ἀποχρῆν εὐρηται ἐν τοῖς τοῦ Ἀθηναίου, οἷον· «τῷ γὰρ μὴ ἀποχρῆν ἀποθανεῖν αὐτοῖς ἀλοῦσι». καὶ ἴσως αὐτὸ ἀποκοπὴν ἔπαθεν ἐκ τοῦ ἀποχρῆναι, ὡς καὶ τὸ χρῆν παρὰ Σοφοκλεῖ ἐκ τοῦ χρῆναι, οἷον «πότερα τὸ χρῆν σφ' ἐπήγαγ' ἀνθρωποκτονεῖν»; εἰ δὲ καὶ ἐκ τοῦ χρῆ, ὃ ἐστὶ μαντεύεται οὗ χρῆσις ἐν τῷ «χρῆ μοι τοιαῦθ' ὁ Φοῖβος» ἐστὶν ἀπαρέμφατον χρῆν, ὁ εὐρῶν αὐτὸ εἰδείη ἄν. Ὅτι δὲ 4.313 οὐ μόνον οἱ ῥηθέντες κούρητες, ἀλλὰ καὶ πάντες

οἱ ἥρωες ἐπετήδευον τὴν αὐτοδιακονίαν ἐκδηλοτάτον ἔστιν. ἐκαλλωπίζοντο γάρ, φασί, τῇ καὶ ἐν τοῖς τοιούτοις εὐστροφία. Πάτροκλος οὖν καὶ Ἀχιλλεὺς καὶ Αὐτομέδων τοῖς πρέσβεσιν ἐν ταῖς Λιταῖς πάντα εὐτρέπισαν, καὶ Μενελάου τελοῦντος γάμους ὁ νυμφίος οἰνοχοῶν ἦν. καὶ Ὀδυσσεὺς δέ που δαιτρεῦσαι καὶ ὀπτῆσαι καὶ τὰ ἐξῆς δεξιώτατος εἶναί φησιν.] (η. 198–214) Ὅτι τοῦ βασιλέως εἰπόντος, ἃ προσεχῶς εἶπε, τοῦ δὲ Ὀδυσσεὺς ἀναθέντος ἤδη τῷ Ἀχιλλεῖ ὡς πολεμικῶ τὰ τῆς μάχης καὶ εἰπόντος «ἀλλ' ἄγε, λαὸν μὲν σκέδασον καὶ δεῖπνον ἄνωχθι ὄπλεσθαι», ὁ Ἀχιλλεὺς ἄλλον μὲν εἶναί φησι καιρὸν τῶν τε ἄλλων καὶ τοῦ ἐς βρωτῶν ὀτρύνειν, ἤγουν εἰς δεῖπνον. «νῦν δέ», φησίν, «ἀνώγοιμι πολεμίζειν υἱᾶς Ἀχαιῶν νήστιας, ἀκμήνους, ἅμα δ' ἠλίῳ καταδύντι τεύξεσθαι μέγα δόρπον, ἐπὶν τισαίμεθα λώβην», ἦν δηλαδὴ ὀφείλουσιν ἡμῖν οἱ Τρῶες. «πρὶν δ' οὐ πῶς ἂν ἔμοιγε φίλον κατὰ λαιμὸν ἰεῖη», ὃ ἔστι πορευθεῖη, πεμφθεῖη, «οὐ πόσις οὐδὲ βρῶσις, ἑταίρου τεθνεώτος, ὅς μοι ἐνὶ κλισίῃ δεδαίγμενος ὀξεί χαλκῶ κεῖται ἀνὰ πρόθυρον τετραμμένος, ἀμφὶ δ' ἑταῖροι μύρονται. τό», ἤγουν διό, «μοι οὐ τι μετὰ φρεσὶ ταῦτα μέμηλεν», ἦτοι δῶρα καὶ γυναικῆς καὶ ὄρκος καὶ δεῖπνον, «ἀλλὰ φόνος τε καὶ αἵμα καὶ ἀργαλέος στόνος ἀνδρῶν». ὡς ἀληθεύει ἐνταῦθα ἐπ' αὐτῷ τὸ «αἰεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη» καὶ ἐξῆς, ὃ φθάσας ὁ βασιλεὺς ἔσκωψε κατ' αὐτοῦ. καὶ οὕτω μὲν ὁ Ἀχιλλεὺς συμπαρατείνων ἑαυτῷ εἰς καρτερίαν καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς ὡς πολέμαρχος, ἀντρεῖ δὲ Ὀδυσσεὺς κατωτέρω ἄριστα. (η. 199–5) Ἰστέον δὲ ὅτι χρήσιμα τοῖς γράφουσι καί, ἃ πρὸ τούτων κεῖνται τῷ Ἀχιλλεῖ, εἰπόντι «Ἀτρεΐδη, ἄλλοτέ περ καὶ μᾶλλον ὀφέλλετε ταῦτα πένεσθαι, ὀππότε τις μεταπαυσωλὴ πολέμοιο γένηται καὶ μένος οὐ τόσοσιν ἦσιν», ὃ ἔστιν ὑπάρχει, «ἐνὶ στήθεσιν ἔμοισι. νῦν δ' οἱ μὲν κέαται δεδαίγμενοι, οὓς ἐδάμασεν Ἐκτωρ, ὅτε οἱ Ζεὺς κῦδος ἔδωκεν», εὐτυχοῦντι δηλαδὴ, «ὕμεις δ' ἐς βρωτῶν ὀτρύνετον», καὶ ἐξῆς, τὰ προγραφέντα. Ἐν τούτοις δὲ πᾶσιν ἀποδέχεται μὲν ὁ ἥρωας τὰ τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ Ὀδυσσεὺς, παρακαίρια δὲ αὐτὰ εἶναι κρίνει. (η. 1 ς.) Ἔστι δ' ἐν 4.314 τούτοις μεταπαυσωλὴ μὲν συνθέτως ἢ παῦσις, ἦν ἀλλαχοῦ ἔφη ἀνάπνευσιν Ὀμηρος, μένος δὲ θυμὸς ἀκμάζων ἄρτι μάλιστα ἐν τῷ ἥρωϊ. (η. 5) Ἡ δὲ βρωτῶν ἰώνων ἔστι σχηματισμός, ὡς καὶ ἡ ἐδητύς καὶ ἡ ὀτρυντύς, ἦτοι ὁ ἐρεθισμὸς ὁ ἐκ τοῦ παροτρύνειν, καὶ ἡ κτιστύς, ἦτοι ἡ τοῦ κτιζομένου ποίησις, κτιστῶν γοῦν Μιλήτου φησὶν Ἡρόδοτος. [Ἡ μέντοι βρῶσις κοινόν ἔστιν. Ἀστείως δὲ ὁ Ἀχιλλεὺς τὸ πρὸ τῆς μάχης δεῖπνον εἰς βρωτῶν καὶ βρῶσιν μετέλαβε, καὶ ἴσως καθάπτεται τοῦ Ὀδυσσεὺς, ἐφ' οἷς πρὸ τῆς μάχης κορέσασθαι συνεβούλευσεν οἴνου καὶ ἐδωδῆς.] Τὸ δὲ «ὀτρύνετον» ἔχει τι βάρος τῷ ἥρωϊ, ἀχθομένῳ εἰ μόνοι οὗτοι δύο, ὁ βασιλεὺς καὶ Ὀδυσσεὺς, ἐπέχουσι τῆς μάχης αὐτόν. Ὅρα δὲ ὅτι πρὸ μικροῦ μὲν ἰδίᾳ εἶπεν Ὀδυσσεὺς τὸ νήστιας καὶ ἰδίᾳ τὸ ἀκμήνους, ἐνταῦθα δὲ Ἀχιλλεὺς ὁμοῦ τὰ δύο ἀσυνδέτως παρέθετο, προῖων δὲ ἐρεῖ «ἄκμηνος καὶ ἄπαστος», ὡς εἶναι ταῦτόν κατὰ πολυωνυμίαν τὸ νήστιας, ἄκμηνος, ἄπαστος, ὃν καὶ ἀπόπαστον λέγει ὁ Ὀππιανός. (η. 7) Ἰστέον δὲ ὅτι ὁμώνυμον ὄνομα καὶ τὸ νήστιας. λέγεται γὰρ νήστιας καὶ τι μεταξὺ, φασί, κοιλίας καὶ στομάχου ἔντερον. καὶ Σικελικὴ δὲ τις, φασί, θεὸς Νήστιας ἐλέγετο. Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅπως ἔδειξε φανερώς, τί ἔστι δόρπον, εἰπὼν «ἅμα δ' ἠελίῳ καταδύντι τεύξεσθαι δόρπον». (η. 8) Οὐδετέρως δὲ εἶπε. φησὶ γὰρ «μέγα δόρπον», τοῦτο δὲ ὡς πρὸς τὸ δεῖπνον διαστέλλει. αὐτὸ γὰρ οὐ μέγα διὰ τὴν σπουδὴν τὴν εἰς τὸν πόλεμον. τὸ μέντοι δόρπον μέγα γίνεται διὰ τὴν ἄδειαν. [Καὶ ἔστι καὶ αὐτὸ σκωπτικὸν τοῦ «κορεσσάμενος πολεμίζη», ὡς μὴ δέον ὃν κατὰ τὸν λόγον τοῦ Ὀδυσσεὺς ἐν δεῖπνῳ μικρῷ τῷ πρὸ μάχης κορέσασθαι, ἀλλ' ὕστερον ἐν ἀδείᾳ δόρπου. ἔχει δὲ ὁ λόγος καὶ σεμνότητα ἠρωϊκὴν, οἷα σήμερον πρὸς ἐσπέραν ἀδειάσοντος τοῦ Ἀχαιϊκοῦ στρατοῦ εἰς τὸ τεύξεσθαι μέγα 4.315 δόρπον.] (η. 9) Φίλος δὲ λαιμός, ὡς καὶ φίλαι χεῖρες καὶ ἕτερα προσεσημειωμένα. (η. 210) Ἐν δὲ τῷ «οὐ πόσις οὐδὲ βρῶσις» παρέθετο, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις, τὴν πόσιν τῆς βρώσεως, οὕτω ποιῶν

ὡς ἐπὶ πολὺ. ἐρεῖ γὰρ καὶ κατωτέρω «πόσιος καὶ ἐδητύος», μετ' ὀλίγα μέντοι «σίτιοι καὶ ποτιοῖο». (η. 212) Τὸ δὲ «κεῖται ἀνὰ πρόθυρον τετραμμένος», ἦγουν εἰς τὸ πρόθυρον ὀρῶν, ἔθος διδάσκει παλαιόν, οἷα ἔθους ὄντος οὕτω προτίθεσθαι τοὺς νεκρούς, ὡς ἐπὶ ἐξόδῳ τοῦ βίου γεγονότας. (η. 213 ς.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ὁ πρὸ ἔργου παντὸς σπεύδων εἰς κίνδυνον ἐρεῖ ἂν «οὐ μοι μετὰ φρεσὶ ταῦτα μέμηλεν, ἀλλὰ φόνος τε καὶ αἷμα καὶ ἀργαλέος στόνος ἀνδρῶν». ἔνθα καιρία παρίσωσις τὸ φόνος καὶ στόνος. [(η. 9) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «πρὶν δ' οὐ πως ἂν ἔμοιγε φίλον κατὰ λαιμόν» καὶ ἐξῆς, κατὰ σχῆμα συγχωρήσεως ἔφη ὁ Ἀχιλλεύς, ὡς τοῖς μὲν ἄλλοις ἀφίεις δειπνήσαι πρὸ μάχης διὰ τὸ κοινὸν ἔθος, αὐτὸς δὲ ἄσιτος ἐθέλων διατελέσαι πανημέριος μαχόμενος διὰ τὸν Πάτροκλον.] (η. 215–) Ὅτι πρὸ ὀλίγου μὲν ὁ Ἀχιλλεύς ἠξίου αἶψα τοὺς Ἀχαιοὺς εἰς μάχην ἐξελθεῖν καὶ μὴ κλοτοπεύειν καὶ διατρίβειν, ὅτε καὶ αἰσθόμενος Ὀδυσσεὺς ὡς ἀδείπνους ἐκεῖνος βούλεται τοὺς Ἕλληνας εἰς μάχην ἐξαγαγεῖν, ἀντεῖπεν ὅσα ἔδει. ἐπεὶ δὲ ὁ Ἀχιλλεύς σαφέστερον ἐξήνεγκεν ὁ ἐβούλετο, ἐνταῦθα δὴ καὶ Ὀδυσσεὺς παρρησιάζεται λαμπρότερον καὶ φησιν «ὦ Ἀχιλλεῦ, Πηλέος υἱέ, μέγα φέρτατε Ἀχαιῶν, κρείσσων εἷς ἐμέθεν καὶ φέρτερος οὐκ ὀλίγον περ ἔγχει, ἐγὼ δέ κε σεῖο νοήματί κεν προβαλοίμην πολλόν, ἐπεὶ πρότερος γενόμην καὶ πλείονα οἶδα. τῷ τοι ἐπιτήτω κραδίη μύθοισιν ἐμοῖσι». Καὶ ὅρα τὸ ἀξίωμα τοῦ βουλευτοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ καίριον καὶ ἀνεμέσητον ἔπαινον. Καὶ σημείωσαι, ὅπως ὁ Ἀχιλλεύς ἀνέχεται ἀληθοῦς ἐπαινέτου ἀκούων, οὐ πᾶσαν ἀρετὴν προσμαρτυροῦντος αὐτῷ, ἀλλ' ἔστιν ἃ καὶ μεμφομένου. οἶδε γὰρ ὡς οὐ πάντα πᾶσιν ὁ θεὸς δίδωσι, καὶ ὡς «ἡ ἐμπειρία ἔχει τι λέξαι τῶν νέων σοφώτερον». καὶ αὐτὸς δὲ πρὸ μικροῦ ἑαυτὸν ἐπαινῶν ἔφη ἀνδρειότατος εἶναι ἐκ πολέμου, ἐν ἀγορᾷ δὲ καὶ ἄλλους εἶναι ἀμείονας, ὧν δὴ πού ἐστι καὶ Ὀδυσσεὺς. καὶ οὕτω μὲν ἐνταῦθα γίνεται. ἐπὶ μέντοι Ἐκτορος καὶ Πολυδάμαντος οὐχ' ὁμοίως ἦν. ἐκεῖ γὰρ ὁ βάρβαρος Ἐκτωρ οὐ θέλει τοῦ σοφώτερου ἀκούειν, ἀλλὰ καὶ θάνατον 4.316 ἀπειλεῖται, εἰ ἐναντιώσεται. ποιεῖ δὲ τοῦτο ἐκεῖ ὁ Ἐκτωρ, διότι οὐ προέχει χρόνῳ αὐτοῦ ὁ Πολυδάμας. ὅθεν οὐδὲ ἔχει πρὸς τὸν Ἐκτορα εἰπεῖν, ὅτι «πρότερος γενόμην καὶ πλείονα οἶδα». σύγχρονοι γὰρ ἀμφοτέροι, ἐν μιᾷ γενόμενοι νυκτὶ κατὰ τὴν Ὀμηρικὴν ἱστορίαν. Ὅρα δὲ καὶ τὴν μεταχείρησιν τοῦ προοιμίου. ἵνα μὲν γὰρ καταιδέσῃ τὸν Ἀχιλλεῖα ὁ σοφὸς Ὀδυσσεὺς κατὰ πολὺ φησιν ὑπερβάλλειν ἐκεῖνον τῷ νοήματι, ἵνα δὲ αὐτὸ μὴ λυπήσῃ τὸν ἀριστεῖα, οὐ προβάλλεται νοδὸς ὀξύτητα καὶ εὐφυΐαν, ἀλλὰ τὸ ἀφθόνητον γῆρας καὶ τὴν ἐντεῦθεν πολυπειρίαν, ὡς καὶ τοῦ Ἀχιλλέως δυναμένου μὲν τοιοῦτου ἔσεσθαι, εἴπερ εἰς ὅμοιον γῆρας ἐλάσει, οὐπω δὲ τοιοῦτου ὄντος. ἐπεὶ δὲ ὅμως καὶ ταῦτα ἐλαττοῖ τὸν Ἀχιλλεῖα ὡς ἦττονα τοῦ Ὀδυσσεῶς, φθάνει αὐτὸν εἰπὼν μέγα φέρτατον τῶν Ἀχαιῶν. Διὸ καὶ πολέμαρχος προὔβελητο. ἔφη δὲ αὐτὸν καὶ ἑαυτοῦ φέρτερον οὐκ ὀλίγον, ἀλλὰ δηλαδὴ κατὰ πολὺ, ὥσπερ αὐτὸ πάλιν αὐτὸς πολλὸν ὑπερβάλλει ἐκεῖνον νοήματι, ἦγουν ἐν τῷ νοεῖν. καὶ οὕτω τῇ ἀνδρίᾳ μὲν ὑποπεσὼν ὁ Ὀδυσσεὺς, τῇ δὲ φρονήσει ὑπεραναβάς, πείθει τὸν Ἀχιλλεῖα προσέχειν αὐτῷ. (η. 218) Τὸ δὲ «προβαλοίμην» ἀντὶ τοῦ ὑπερβαλοίμην φησίν, ὥσπερ καὶ πρόφρων ὁ ὑπέρφρων, καὶ «πρὸ παιδῶν καὶ γυναικῶν» ἀντὶ τοῦ ὑπὲρ παιδῶν καὶ γυναικῶν. Ἐνθα καὶ ὅρα τὸ καινὸν τῆς συντάξεως. γενικῇ γὰρ συντάξει τὸ προβαλοίμην. «νοήματι γὰρ σου προβαλοίμην» φησί. καὶ ἴσως κάλλιον ἑαυτῆς εἶναι τὴν πρόθεσιν καὶ μὴ ληφθῆναι ἀντὶ τῆς ὑ-π-ε-ρ, ἵνα λέγῃ Ὀδυσσεὺς ὅτι πρὸ τοῦ Ἀχιλλέως βαλοίμην, ἦτοι ἐπιτυχῆς γενοίμην, ἐν τῷ νοήματι ὥσπερ αὐθὶς σὺ πρὸ ἐμοῦ βάλοιο ἂν τῷ ἔγχει. βάλλειν γὰρ καὶ τὸ ἀπλῶς ἐπιτυγχάνειν, ὅθεν καὶ νηὸς ἐπήβολος ἐν Ὀδυσσεΐα. (η. 2) Τὸ δὲ «ἐπιτήτω» εὖ συντάσσεται δοτικῇ κατὰ τὸ ἐπιμεινάτω. τὸ μέντοι τλήτω αἰτιατικὴν ἔχει σύνταξιν. δεινότερα δὲ προέταξε μὲν Ὀδυσσεὺς τὸν τοῦ Ἀχιλλέως ἔπαινον, ὑπέταξε δὲ τὸν ἑαυτοῦ, ἵνα θελχθεῖς ὁ φιλότιμος νεανίας 4.317 οἷς καλῶς ἤκουσε,

πεισθείη τῷ εὐλογήσαντι. Σημεύωσαι δὲ καὶ ὅπως δυοὶ τόποις ὁ ποιητὴς τὰς αὐτὰς ἐννοίας ἀνεπισφαλῶς ἐμέρισεν, ἤγουν τὴν Ἀχιλλέως εἰς μάχην σπουδὴν δίχα δείπνου καὶ τὴν Ὀδυσσεὺς ἀντιλογίαν. αἴτιος δὲ ὁ Ἀχιλλεύς, οὕτω μάλα εἰς μάχην ἐνθουσιῶν. Ὅρα δὲ καὶ ὡς ἐν μὲν τῇ βῆτα ῥαψωδίᾳ ὑπὸ Νέστορος Ὀδυσσεὺς ἤττηται, κρατηθεὶς τὸν περὶ τὰς αὐτὰς ἐννοίας ἀγῶνα, ἐνταῦθα δὲ αὐτὸς ἑαυτὸν παρευδοκιμεῖ, ἀμείνω τὴν δευτέραν δημηγορίαν καὶ στρυφνοτέραν ἐκθέμενος, φιλοτιμησάμενος τοῦτο, ἵνα μὴ τὸν οἰκεῖον ἀπελέγξῃ ἔπαινον. (η. 216–7) Ἔτι ὅρα καὶ ὅτι Ἀχαιῶν μὲν φέρτατον τὸν Ἀχιλλέα εἶπεν, ἑαυτοῦ δὲ φέρτερον οὐκ ὀλίγον, οὐ μὴν φέρτατον. τοῦτο δὲ καὶ Νέστωρ ἂν εἶποι πρὸς τὸν Ἀχιλλέα, καὶ ἕτεροι δὲ τυχόν, ὥστε τὸ «φέρτατος Ἀχαιῶν» ἐπαγωγότερον εἴρηται πρὸς χάριν, καὶ οὐκ εἰς τὸ πᾶν πρὸς ἀλήθειαν. (η. 217) Τὸ δὲ «κρείσσων εἰς ἐμοῦ» δηλοῖ μὲν τὸ ὑπάρχεις, ὡς καὶ ἐν τῷ «τίς πόθεν εἰς ἀνδρῶν»; γίνεται δὲ ἐκ τοῦ εἰμί τροπῆ τῆς ᾤμι εἰς σίγμα. [Κρείσσων δὲ καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἐν τῇ α΄ ῥαψωδίᾳ, ὁ καθ' ὑπεροχὴν ὑπερφέρων, καὶ οὐπὲρ οὐκ ἂν περιγένοιτό τις ἕτερος.] (η. 218 ς.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐνταῦθα ἐν τῷ 4.318 «νοήματι προβαλοίμην πολλόν, ἐπεὶ πρότερος γενόμεν» ἀποσπῶσί τινες τὸ «πολλόν» ἐκ τοῦ «προβαλοίμην», καὶ προσάγουσι τοῖς ἐξῆς, λέγοντες «νοήματι προβαλοίμην», καὶ ἐνταῦθα στίζοντες, εἶτα ἐπάγοντες «πολλόν ἐπεὶ πρότερος ἐγενόμεν», ἵνα λέγῃ ὅτι πολὺ εἰμί σου πρότερος, καὶ μὴ οὕτως ὑπεραίρηται τοῦ Ἀχιλλέως ὡς κατὰ πολὺ ὑπερβάλλων νοήματι. οἱ μὲντοι παλαιοί, ψυχρότητα αἰτιώμενοι τούτου τοῦ λόγου, λέγουσι καὶ ὅτι τὸ πολλόν οὐ προτάσσεσθαι λόγων, ἀλλ' ὑποτάσσεσθαι εἶωθεν, οἷον «ἐπεὶ πολλὸν κείνων ἐπιδεῦσαι ἀνδρῶν», καὶ «ἐπεὶ μάλα πολλὰ μεταξύ», καὶ ἐπὶ Ἐκτορος καὶ Πολυδάμαντος «ὃ μὲν μύθοις, ὃ δ' ἔγχεϊ πολλὸν ἐνίκαι». (η. 221–4) Ἐπὶ δὲ τοῖς ῥηθείσι δεικνύς Ὀδυσσεὺς ὡς πάνυ καλῶς νοεῖ, ἀκολούθως δὲ καὶ φράζει, στρυφνοῖ τὰ ἐφεξῆς τοῦ λόγου ἐν σχήματι ῥητορικῆς ἀλληγορίας καὶ γνώμης ἀλληγορικῆς οὕτω «αἰψά τε φυλόπιδος πέλεται κόρος ἀνθρώποισιν, ἧς τε πλείστην μὲν καλάμην χθονὶ χαλκὸς ἔχευεν, ἄμητος δ' ὀλίγιστος, ἐπὶ κλίνῃσι τάλαντα Ζεὺς, ὅς τ' ἀνθρώπων ταμίης πολέμοιο τέτυκται», ὡς καὶ ἀλλαχοῦ κεῖται. μεταβὰς γὰρ ἀπὸ τῆς φυλόπιδος λαλεῖ μὲν ὡς περὶ θερισμοῦ ὁ ποιητὴς, ἀγορεύει δὲ ὅμως ἄλλο τι, τὰ περὶ τῆς αὐτῆς μάχης δηλαδή. ὃ δὲ λέγει, ἔστι τοιοῦτον· ταχὺ γίνεται κόρος τῆς πάνυ σφοδρᾶς φυλόπιδος, ἐν ἧ πολὺς μὲν ὁ πίπτων λαὸς ἐν μάχῃ τροπῆ, ὀλίγοι δὲ οἱ σωζόμενοι, ἵνα νοῆται καλάμη μὲν οἱ πίπτοντες καὶ οἷον ἐκθεριζόμενοι, ἄμητος δὲ οἱ περιόντες καὶ ἔτι ζῶντες. ἢ καὶ ἄλλως πλατύτερον καὶ σαφέστερον καὶ κρεῖττον, ἐπεὶ ἄμητος μὲν ὁ καιρὸς τοῦ ἀμᾶν, ἀμητὸς δὲ ὄξυτόνως αὐτὴ ἢ τοῦ ἀμᾶν ἐνέργεια καὶ ὁ τεθερισμένος καρπός, εἰ μὲν ἄμητος προπαροξυτόνως γράψομεν, λέγοι ἂν ὁ Ὀδυσσεὺς, οὕτω τροπῆς γενομένης– τοῦτο γὰρ ἢ κλίσις τῶν τάλαντων δηλοῖ–πολλὴ μὲν πεσεῖται καλάμη, ὃ ἔστι σώματα, ἄμητος δέ, ὃ ἔστι καιρὸς τοῦ ἀμᾶν καὶ διώκειν καὶ ἀναιρεῖν, ὀλίγος 4.319 ἔσται. οἱ γὰρ διώκοντες καὶ θερίζοντες ταχὺ κορέννυνται διὰ τὸν λιμόν. ἵνα λέγῃ, ὅτι ἐὰν οὐ προδειπνήσωμεν, ὀλίγον καιρὸν διώξαντες καὶ πολλὰ πολεμίων καταβαλόντες σώματα, ταχὺ κορεσθησόμεθα τοῦ διώκειν. ἢ καὶ ἄλλως εἰπεῖν τὸ αὐτὸ συντομώτερον καὶ σαφέστερον, αἰψα γίνεται κόρος τῆς μάχης, ἧς κλιθείσης ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πολλοὶ πίπτουσι. δεῖ οὖν τῆνικαῦτα μὴ λιμώττειν τοὺς μαχητάς. καὶ οὕτω μὲν, ἐὰν ὁ ἄμητος προπαροξύνῃται. ἐὰν δὲ ὁ ἀμητὸς ὄξυτόνως γράφῃται καὶ δηλοῖ τὸν θερισμόν, λέγει ὅτι σύντομος ὁ κόρος τῆς μάχης, ἐν ἧ πολλοὶ εἰσιν οἱ ἀναιρούμενοι καὶ ἐκθεριζόμενοι ὡσεὶ καὶ καλάμη πίπτουσα. καὶ ὁ τοιοῦτος θερισμὸς ὀλίγος ἐστίν, ὡς ταχὺ ἀποκαμνόντων τῶν τοιούτων θεριστῶν διὰ τὸν λιμόν. πότε δὲ τοιοῦτος θερισμὸς γίνεται; οὐχ' ὅτε ἀμφοτέροις ἐμπνέει μένος ὁ θεός, ὡς πρὸ μικροῦ εἶπε, καὶ ὅτε ἐπὶ ἴσα τέταται μάχη, καὶ ἴσας ὑσμίνῃ κεφαλὰς ἔχουσι τὰ στρατεύματα, τότε γὰρ πανημέριος ὁ πόλεμος, [ἐπεὶ «οὐκ ὀλίγον χρόνον ἔσται φύλοπις», καθὰ

προερρέθη, «εὐτ' ἂν πρῶτον ὀμιλήσωσι φάλαγγες ἀνδρῶν», καὶ οὐπω δηλαδὴ κλιθῆ τὰ τῆς μάχης,] ἀλλ' ἐπειδάν, φησί, κλίνη τάλαντα Ζεύς. ἡ γὰρ πολλή τῶν ζώντων ἐκθέρισις καὶ τοσαύτη τῶν νεκρῶν πτώσις, καὶ οὕτως αἴψα γινομένη, ἐν μετακλίσει μάχης γίνεται, ὅτε καὶ δεῖ μὴ λιμῶ βλάπτεσθαι τοὺς νικῶντας, ὡς ἂν εὐτόνως διώκωσιν. Ἰστέον δὲ ὅτι αὐξεται ἐνταῦθα τὸ τῶν Τρώων φιλόμαχον. εἰ γὰρ αἴψα πέλεται κόρος τῆς σφοδρᾶς μάχης, τίνες ἂν εἶεν οἱ Τρῶες, οὓς μάχης ἀκορήτους εἶπε φθάσας. (η. 222) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι καλάμην ἐνταῦθα μὲν ἐπὶ σώματος ἀνθρωπέου πεσόντος ἔφη μεταφορικῶς, ἐν Ὀδυσσεΐα δὲ τὸ ὑπὸ γήρωσ ἤδη διεφθαρμένον σῶμα καλάμην ὠνόμασε. κυρίως δὲ καλάμαι αἱ τῶν δραγμάτων ῥίζαι, οὐκέτι καλούμεναι στάχυες μετὰ τὸν θερισμόν, ὅτι μηδὲ σίτον ἔχουσιν, ὅθεν ὁ στάχυς ἐτυμολογεῖται ὡς οἶον σίταχυς, ἀλλὰ καλάμοις παρονο 4.3 μαζόμεναι δι' ὁμοιότητα. καλεῖ δὲ τὴν καλάμην ὁ πολὺς ἄνθρωπος καλαμαῖαν, ὡς καὶ ἡ σελήνη σεληναία λέγεται. ἀπὸ δὲ τῆς ῥηθείσης καλάμης καὶ καλαμαῖσθαι τὸ συλλέγειν τὰ λείψανα τῶν τεθερισμένων, ὡς ἐν ῥητορικῶ εὗρηται Λεξικῶ, καὶ καλαμαῖον, φασί, τεττίγιον ἐλάχιστον, καὶ καλάμιον, χρυσοῦν κοσμάριον, κατὰ τοὺς παλαιοὺς εἰπεῖν, ὁ τοὺς πλοκάμους περιέχει. αὐτὸ δὲ ἴσως οὐκ ἐκ τῆς καλάμης ἀλλ' ἐκ καλάμου παρωνόμασται. καὶ τὸ ἀπλῶς δέ, φασί, θερίζειν ἀπὸ τῆς αὐτῆς καλάμης καλαμαῖσθαι λέγεται. (η. 223) Τὸ δὲ «ἐπειδάν κλίνη τάλαντα Ζεύς» ἐπιτομή ἐστὶν ἐκείνου τοῦ νοήματος, ἔνθα τὸν Δία κῆρας ἐντιθέντα πλάστιγξι καὶ ταλαντεύοντα παρεισῆγαγε. δῆλον γὰρ, ὅτι ῥοπήν δηλοῖ τῶν ταλάντων ἡ κλίσις. ἡ δὲ ῥοπή ἀπὸ βάρους, ὅπερ καταφέρει τὰς πλάστιγγας. Κῆρες ἄρα κἀνταῦθα νοοῦνται τοῦδε ἢ τοῦδε τοῦ μέρους καθέλκουσαι καὶ κλίνουσαι τὰ τοῦ Διός, ἦτοι τῆς εἰμαρμένης, τάλαντα. Ὅρα οὖν ὅπως ἐκεῖνο τὸ νόημα συντόμως νῦν συνέστρεψεν, ὡς πρὸς εἰδότας λαλῶν. τὸ ταχὺ δὲ πάντως καὶ ὅπη τύχη ὀξύρροπον καὶ ἄδηλον τοῦ πολέμου ἢ τῶν ταλάντων χρήσις καὶ κλίσις παραδηλοῖ. καὶ τοιάδε μὲν τὰ τῆς ῥηθείσης γνώμης [πάνυ στρυφνῶς ἐπιτετμημένης, ὡς ὁ πολύνους ῥήτωρ ἐπέκρινεν, ἵνα ἐμφήνη, ὡς τοσοῦτον ἀποδέει τοῦ ἐθέλειν χρονοτριβεῖν εἰς κόρον δεῖπνου, ὥστε καὶ αὐτὴν τὴν δημηγορικὴν φράσιν συντέμνειν πρὸς τε σπουδὴν καὶ πρὸς ἔνδειξιν τοῦ νοήματι, ὡς ἐρρέθη, προβάλλεσθαι.] (η. 225) Ὀδυσσεὺς δὲ καὶ ταῦτα πρὸς τὸν Ἀχιλλέα φησὶ «γαστρί δ' οὐ πῶς ἔστιν νέκυν πενθῆσαι Ἀχαιοὺς», ἦτοι πιεσμῶ γαστρὸς καὶ ἀσιτία. (η. 226 ς.) Καὶ τὴν αἰτίαν ἐπάγων φησὶ «λίην γὰρ πολλοὶ καὶ ἐπήτριμοι ἤματα πάντα πίπτουσι. πότε κέν τις ἀναπνεύσειε πόνοιο»; ὥστε καθ' ἑκάστην ἐκροτοῦντο μάχαι. (η. 228–32) Εἶτα ἐπάγει τὸ ἀνθρωπίνως ποιητέον, λέγων «ἀλλὰ χρὴ τὸν μὲν καταθάπτειν, ὃς κε θάνησιν, νηλέα θυμὸν ἔχοντας, ἐπ' ἤματι δακρύσαντας. ὅσοι δ' ἂν πολέμοιο περὶ στυγεροῖο λίπωνται», ἦγουν παραλειφθῶσιν ἐκ μάχης, «μεμνήσθαι πόσιος καὶ ἐδητύος, 4.321 ὄφρ' ἔτι μάλλον ἀνδράσι δυσμενέεσσι μαχώμεθα νωλεμὲς αἰεῖ», ὃ πολλαχοῦ τέθειται, μένος ἔχοντες ἐντεῦθεν δηλαδὴ καὶ ἀλκὴν, ὡς πρὸ ὀλίγων ἐρρέθη. [(η. 231) Καὶ σημείωσαι καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐκεῖ, ὅτι τῶ οἴνω καὶ τῶ σίτῳ, εἴτ' οὖν τῇ ἐδητύϊ καὶ τῇ ἐδωδῇ, ἐνθεωρεῖ ὁ ποιητὴς τὴν κατὰ σῶμα ὠφέλειαν. Οἶνος γὰρ, φασίν, ἄμικτος ὦν στερεμνίῳ, βλάπτει καὶ ἀπογυιοῖ, κατὰ τὸν Ἔκτορα, εἰπεῖν, καὶ ἀλκῆς λανθάνεσθαι ποιεῖ. διὸ καὶ τοῖς καρδιακοῖς μετὰ οἴνου σιτῶδὲς τι ἀναμίσγεται πρὸς κατοχὴν δυνάμεως, καὶ τῶ Μαχάονι δὲ μετὰ ἀλφίτου καὶ τυροῦ οἶνος ἀναμιγρὸς προσήνεκτο.] (η. 232) Ὅρα δὲ καὶ τὸ «μαχώμεθα». καὶ ἑαυτὸν γὰρ συνεισάγει ὁ ῥήτωρ, ὡς καὶ αὐτὸς δειπνήσων, ἵνα καὶ τὸν Ἀχιλλέα εἰς τοῦτο προκαλέσθαι, εἰ καὶ ἐκεῖνος οὐ πείθεται, [ἀλλὰ γαστέρι τὸν νέκυν πενθεῖ, ὃ δὴ ἔσκωψεν Ὀδυσσεὺς γνωμικώτερον. (η. 225) Ἰστέον γὰρ ὅτι τὸ «γαστέρι δ' οὐ πῶς ἔστι νέκυν πενθῆσαι Ἀχαιοὺς» γνωμικόν ἐστὶν ὑπεξηρημένου τοῦ «Ἀχαιοὺς», ὡς μὴ δέον ὄν τοὺς ἐν μάχῃ συχνῶς πίπτοντας ἀσιτία πενθεῖσθαι ὑπὸ στρατιωτῶν, οὓς ἡ τροφή συνέχει καὶ ἡ τοῦ σώματος ἐπιμέλεια. Ἐνθα ὅρα τὸ «γαστέρι δ' οὐ πῶς ἔστι»,

φρασθὲν τῇ συναλιφῇ, ὡς δόξαι ἂν τοῖς τὰ σχεδιακὰ εἰθισμένοις δοῦπον ὑπολαληθῆναι ἀσυναλείπτως, ὡς ἐκεῖνοι γυμνάζονται.] (η. 226) Ὁ δὲ ἐπήτριμος, ὁ κατὰ συνωνυμίαν ἦτοι πολωνυμίαν πολλός, δηλοῖ μὲν καὶ νῦν τὸν πυκνὸν καὶ συνεχῆ, γίνεται δὲ ἢ ἀπὸ τοῦ τρία, ὃ δηλοῖ τὸ πολλά, τρίμος, ὡς δύο δῦμος καὶ δίδυμος, καὶ πλεονασμῶ τοῦ ἠ, ἦτριμος, ὁ πολὺς καὶ συχνός, καὶ κατὰ σύνθεσιν ἐπήτριμος, ὡς καὶ τὸ ἐπηετανός καὶ ἐπήβολος. ἢ μᾶλλον κατὰ τοὺς παλαιούς 4.322 ἐπήτριμος λέγεται ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς ὕφεσιν ἠτρίων, ὃ ἐστὶν ἐπαλλήλων στημόνων, ἐτέρων ὄντων ἐφ' ἐτέροις, ἀφ' ὧν καὶ χιτῶν εὐήτριος λέγεται. (η. 229) Σημειῶσαι δὲ καὶ τὸ «νηλέα θυμὸν ἔχοντας» ὅτι οὐκ ἐπὶ φόγου ὡς ἐν ἄλλοις εἴληπται, ἀλλὰ τὸν ἀπαθῆ ἢ δυσπαθῆ καὶ ἀπενθῆ καὶ ὀλιγόδακρυον νηλέα εἶπεν ἐνταῦθα ὁ ποιητής. [(η. 228) Τὸ δὲ «ὄς κε θάνησιν» ἐστὶ μὲν περίφρασις τοῦ θανόντα, ἐπῆκται δὲ πρὸς σαφήνειαν τοῦ «τὸν μὲν καταθάπτειν», ἵνα λέγη, ὅτι χρη καταθάπτειν τόν, ὃς ἂν θάνοι.] (η. 232–3) Κεῖται δ' ἐν τοῖς ῥηθεῖσι μετὰ τὸ «νωλεμές αἰεῖ» καὶ τὸ «ἐσάμενοι χροῖ χαλκὸν ἀτειρέα» εἰς ἐνθύμησιν τοῦ μὴ μόνον ἄλλως τοὺς νήστιας μαχητὰς τείρεσθαι ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῆς τῶν ὄπλων βαρύτητος. καὶ τοιαῦτα μὲν καὶ τάδε. (η. 233–6) Ὀδυσσεὺς δὲ καὶ ἐνταῦθα βασιλικὸν τι ποιῶν, καθά που καὶ ἐν ἄλλοις «κοιρανέων δῖεπε στρατόν» καὶ ὀτρύνων ἀφ' ἑαυτοῦ τοὺς Ἀχαιοὺς εἰς πόλεμον, φησὶ «μηδέ τις ἄλλην λαῶν ὀτρυντὸν ποτιδέγμενος ἰσχαναάσθω», ἥγουν ἐπεχέσθω. «ἦδε γὰρ ὀτρυντὺς», ἢ δευτέρα δηλαδή, «κακὸν ἔσεται, ὄς κε λίπηται νηυσὶν ἐπ' Ἀργείων». Καὶ σημειῶσαι ὅτι οὐ μόνον ἐτέρας λειποταξίας ἦσαν ποιναί, ὡς ἐν ἄλλοις ἐφάνη, ἀλλὰ καὶ ῥαθυμίας, ὡς ἐνταῦθα δείκνυται. λειποταξία γὰρ τις καὶ αὐτή, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ «λίπηται», ὃ συντεθὲν παρὰ τοῖς ὕστερον τὸν λειποτάκτην ἐποίησεν. (η. 263 ς.) Εἶτα καὶ περατῶν ὁ ῥήτωρ τὸν λόγον εἰς τὴν σκοπιμωτάτην ἀξίωσιν φησιν «ἀλλ' ἀθροοὶ ὀρμηθέντες Τρωσὶν ἐφ' ἵπποδάμοισιν ἐγείρομεν ὄξυν Ἄρηα». (η. 238–40) Ἐπὶ δὲ τούτοις ὀπασάμενος, ὃ ἐστὶν ὀπαδοὺς κρινάμενος, τοὺς, ὡς προεῤῥέθη, παναριστήας Ἀχαιῶν κούρητας, τοὺς Νεστορίδας καὶ τοὺς λοιπούς, οἰκονομεῖ τὰ περὶ τῶν Τρώων πάνυ γοργῶς. (η. 242) Διὸ καὶ λέγει ἐνταῦθα τὸ «αὐτίκ' ἔπειθ' ἅμα μῦθος ἔην, τετέλεστο δὲ ἔργον», ὅπερ οἰκεῖόν ἐστι ῥηθῆναι ἐπὶ τῶν συντόμως ἀνυομένων. τοῦτο δὲ ὁμοίον ἐστὶ τῷ «ἅμ' ἔπος ἅμ' 4.323 ἔργον», ἅπερ Ἡρόδοτος ζηλώσας φησὶ «ταῦτα εἶπε καὶ ἅμα ἔπος τε καὶ ἔργον ἐποίησεν». (η. 243–8) Ὅτι ἀριθμεῖ κἀνταῦθα ὁ ποιητής ἐν ἐπιτόμῳ τοὺς ἑπτὰ τρίποδας, οὓς ὁ βασιλεὺς ὑπέστη τῷ Ἀχιλλεῖ, τοὺς αἴθωνας εἴκοσι λέβητας, τοὺς δώδεκα ἵππους, τὰς ἑπτὰ γυναῖκας, τὴν ὀγδοάτην Βρισηΐδα, καὶ τὸν χρυσόν, περὶ οὗ φησὶ τὸ «χρυσοῦ δὲ στήσας Ὀδυσσεὺς δέκα πάντα τάλαντα ἤρχε». (η. 249) Λέγει δὲ καὶ ὅτι τὰ τοιαῦτα βασιλικά δῶρα ἐν μέσση ἀγορῇ θέσαν. (η. 278–81) Ἄ μετ' ὀλίγα Μυρμιδόνες ἀμφεπένοντο καὶ «ἐπὶ νῆα φέροντες Ἀχιλλέως θέσαν, κάθισαν δὲ γυναῖκας, ἵππους δ' ἐς ἀγέλην ἔλασαν». καὶ ἔστιν ἀκριβεστέρα ἐνταῦθα ἢ φράσις. τὸ μὲν γὰρ «ἐν μέσση ἀγορῇ θέσαν» τοῖς ἀψύχοις μόνοις προσήρμοττεν, οὐ μὴν καὶ γυναῖξί καὶ ἵπποις, ὧν ταῖς μὲν τὸ καθίσει ἦν οἰκεῖον, ἵπποις δὲ τότε μὲν τὸ ἴστασθαι, ὕστερον δὲ τὸ εἰς ἀγέλην ἐλαθῆναι ὑπὸ τῶν θεραπόντων τοῦ Ἀχιλλέως. ἢ δὴ ἀγέλη, καθὰ καὶ ἄλλοις τῶν ἀρίστων, ὡς εἰκός, οὕτω καὶ αὐτῷ ἦν ἐν ἰδιαιτάταις νομαῖς περὶ που τὰ τῆς Ἰδης πεδία. (η. 247) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ «χρυσοῦ στήσας δέκα πάντα τάλαντα» τὸ στήσας τεχνική ἐστὶ λέξις ἀντὶ τοῦ σταθμίσας, ὅθεν καὶ ὁ στατήρ. Ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ πάντα, οὐκ ἀναγκαίως μὲν, συνήθως δὲ προστεθὲν, ὡς καὶ ἐν τῷ «οἱ δ' ἐννέα πάντες ἀνέστησαν» καὶ ἐν ἐτέροις δὲ πολλοῖς. (η. 249–51) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα καιριωτάτη παρήχησις καὶ παρίσωσις ἐν τῷ «ἂν δ' Ἀγαμέμνων ἴστατο, Ταλθύβιος δὲ κάπρον ἔχων παρίστατο». σεμνύνει δὲ τὸν Ταλθύβιον, εἰπὼν «θεῶ ἐναλίγκιος αὐδὴν», ὅπερ εἶη ἂν ἴσον τῷ ἀγαθὸς αὐδὴν, οὐ μὴν βοήν. ἐκεῖνο γὰρ στρατιωτικόν, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται. (η. 253) Ὅτι καὶ ἐν τούτοις μάχαιραν, ἣτις παρὰ ξίφους μέγαν κουλεὸν

ἄωρτο, ἦγουν ἦρτητο ἢ ἠώρητο, τὴν νῦν παραξιφίδα λέγει, ἥτις καὶ ἐγχειρίδιον καλεῖται, παρηρητημένη καὶ ἐνταῦθα τῷ ξίφει τοῦ βασιλέως. [Κουλεοῦ δὲ πρὸς κωλεὸν 4.324 διαφορὰ πλείστη. κουλεὸς μὲν γὰρ ξίφους θήκη συνήθως καὶ κοινῶς, κωλεὸς δὲ ζῶου μέρος, ὡς ῥηθήσεται. διὸ οἱ Δωριεῖς, ἐκφεύγοντες τὴν τῆς φωνῆς συνέπτωσιν, οὐκ ἠξίωσαν κατὰ τὸ δοῦλος δῶλος, καὶ κοῦρος κῶρος, εἰπεῖν καὶ τὸν κουλεὸν κωλεόν. Περί οὗ ἐν τοῖς Ἀθηναίου φέρεται τάδε. οἱ τῶν ζῶων κωλῆνες λέγονται παρ' Ἀθηναίους μὲν θηλυκῶς κωλεοί, παρ' ἄλλοις δὲ καὶ ἀρσενικῶς. Ἐπίχαρμος «χορδαί τε ἀδὺ ναὶ μὰ Δία χ' ὦ κωλεός». λέγουσι δὲ καὶ κωλῆν τὸν κωλῆνα οἱ Ἀττικοί, συναιροῦντες ἐκ τοῦ κωλέα. χρήσις παρὰ τῷ Κωμικῷ «οἴμοι δὲ κωλῆς». καὶ ἔστιν ὡς συκέα συκῆ, λεοντέα λεοντῆ, οὕτω καὶ κωλέα κωλῆ. ὡς δὲ ὁ στρατιωτικὸς κουλεὸς συντίθησι τὰ κουλεόπτερα ζωῦφια, πᾶσι δῆλόν ἐστιν.] (η. 254) Ὅτι ἀπάρχεται ἐνταῦθα ὁ βασιλεὺς τῶν τοῦ κάπρου τριχῶν μέλλων ὁμόσειν, καθάπερ ἀλλαχοῦ τῶν ἀρνῶν, οὐ μόνον ὅτι τρίχες κοσμοῦσιν ἡμᾶς, ἀλλὰ μάλιστα διότι μήπω ἐσθήτων εὐρημένων περιβλήμασιν ἐχρῶντο τοῖς ἐκ τριχῶν ἢ καὶ τετριχωμέναις δοραῖς. ἀνάμνησις οὖν τῆς παλαιᾶς περιβολῆς ἢ τοιαύτη ἐκ τριχῶν ἀπαρχή, ὡς καὶ οἱ οὐλοχύται μνήμην τῆς παλαιᾶς ἀνεκίνουν τροφῆς. Ὅρα δὲ ὅτι συνήθως τὸ ἀπαρξάμενος αἰτιατικῆ συνέταξεν, εἰπὼν «κάπρου ἀπὸ τρίχας ἀρξάμενος, Διὶ χεῖρας ἀνίσχων εὔχετο». [Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ ἀπάρχεσθαι σκῶμμά τι εὐνουχικὸν προῦκυψε παρὰ τινι λογίῳ Αἰγυπτίῳ ἀνδρὶ, εἰπόντι ὡς τοὺς Αἰγυπτίους ἱερεῖς, εὐνούχους δηλαδὴ ὄντας, σκώπτει τις εἰπὼν ἀπῆρχθαι διὰ τὸ ἐξ αὐτῶν ὡς οἶά τινα προδεδόσθαι ἀπαρχὴν τὴν τμησιν τῶν αἰδοίων, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ «τοὺς ἱερέας ἐνθάδε μὲν», ἦγουν ἐν Ἑλλησιν, ὀλοκλήρους εἶναι κατὰ νόμον, «παρ' ἡμῖν δ', 4.325 ὡς ἔοικεν, ἀπηργμένους». Ἔστι δὲ συναγαγεῖν ἐκ τοῦδε τοῦ λόγου, ὡς ἐπαινετὸν Αἰγυπτίους ἦν τότε ἢ τῶν ἱερέων εὐνουχία, διὰ τὸ ἀπαρχὴν ἐξ αὐτῶν δεδόσθαι θεοῖς ἐκείνοις τοῖς φαυλεπιφάυλοις. ὁ δὲ νῦν χρόνος εἰς μέγα σκῶμμα τὴν τοιαύτην ἔννοιαν τῆς ἀπαρχῆς περιτρέπει τοῖς εὐνούχοις. ὁ γὰρ ὄντως θεὸς ἀπαρχὰς οὐκ οἶδε τοιαύτας προσίεσθαι.] (η. 251) Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐπιτήδειος ἐδόκει πρὸς καθαρμὸν ὁ σῦς, ὡς δηλοῖ Αἰσχύλος ἐν τῷ «πρὶν ἂν παλαγοῖς αἵματος χοιροκτόνου αὐτός σε χράναι Ζεὺς καταστάξας χεροῖν». λέγεται δέ, φασί, καὶ ἀφροδισία ἄγρα καθὰ πέρδιξ, οὕτω καὶ σῦς, καὶ γὰρ καὶ ὁ χοῖρος κατωφερῆς πρὸς ἀφροδισία. ὅθεν κατὰ Αἴλιον Διονύσιον καὶ κάπραινα γυνὴ ἢ ὀργῶσα πρὸς μίξεις, καὶ καπρᾶν κυρίως τὸ ὀρέγεσθαι κάπρου τὴν ὕν, ὡς καὶ ταυρᾶν, φησί, τὸ ταύρου ἐφίεσθαι τὴν βοῦν. οἰκείως οὖν ὁ Ἀγαμέμνων, ἐπεὶ περὶ γυναικὸς εἰσιν οἱ ὄρκοι, σὺν εἰς αὐτὸ προχειρίζεται θυτικῶς. (η. 254–6) Ἐνταῦθα δὲ καὶ προσοχὴν ἀκροατῶν φράζων ἐπὶ εὐχῇ φησι «χεῖρας ἀνασχῶν εὔχετο, οἱ δ' ἄρα πάντες εἶατο σιγῇ» κατὰ μοῖραν ἀκούοντες. (η. 258–65) Ὅτι τοιοῦτός τις ὁ τοῦ Ἀγαμέμνονος ὄρκος «ἴστω νῦν Ζεὺς πρῶτα, θεῶν ὑπάτος καὶ ἄριστος, Γῆ τε καὶ Ἥλιος καὶ Ἐρινύες, μὴ μὲν ἐγὼ κούρη Βρισηΐδι χεῖρ' ἐπενεῖκαι, εἴτ' εὐνῆς» ἢ οὐτ' εὐνῆς «πρόφασιν κεχρημένος, εἴτε τευ ἄλλου», ἢ «οὔτε τευ ἄλλου», οἷον πείρας ἢ ὕβρεως δουλικῆς. «ἀλλ' ἔμενε, φησίν, ἀπροτίμαστος ἐνὶ κλισίῃσιν ἐμῆσιν. εἰ δέ τι τῶνδ' ἐπίορκον, ἐμοὶ θεὸς ἄλγεα δοίη πολλὰ μάλ', ὅσα δίδωσιν, ὅτις σφ' ἀλίτηται ὁμόσσας», ἦγουν ὅστις ἂν αὐτὸν ὁμόσας εἶτα ἀμάρτη ἐπιορκήσας, καὶ οὕτως οἷον ἀλητήριος τοῦ ὄρκου 4.326 γένηται. (η. 261) Σημείωσαι δὲ σχῆμα καινὸν ἐν τῷ «μὴ ἐγὼ Βρισηΐδι χεῖρα ἐπενεῖκαι». ὠφείλε γὰρ εἰπεῖν ἴστω θεὸς μὴ ἐμὲ τότε ποιῆσαι». θεραπευθήσεται δὲ τὸ σολοικοφανὲς τῇ ἔλλειψει, ὡς λείποντος τοῦ ὄρκου, ἵνα λέγῃ ὅτι ὄρκου ἐγὼ μὴ τότε ποιῆσαι. [(η. 258) Τὸ δὲ «ὑπάτος καὶ ἄριστος» ἀκρίβειαν ἔχει, ὡς μὴ παντὸς ὑπάτου ἤδη καὶ ἀρίστου ὄντος. πολλοὶ γὰρ ἄρχοντες ἐκ περιπετείας ἀχρεῖοι ἄλλως εἰσί.] (η. 263) Τὸ δὲ «ἀπροτίμαστος» ἀντὶ ἀπρόσψαυστος, παρὰ τὸ μάσασθαι, τὸ ἄψασθαι, ἀφ' οὗ καὶ τὸ μασᾶσθαι, καὶ μαστὸς ὁ τοῖς βρέφεσι μασητός, καὶ τὸ «εἰσεμάσατο θυμόν», ἦτοι

ἦψατο, ὅθεν καὶ Εὐφορίων φησὶ «Μοῦσαι ποιήσαντο καὶ ἀπροτίμαστος Ὀμηρος», ἦγουν οὗ δυσχερὲς ἐφάσασθαι τῆς δυνάμεως. (η. 262) Ὅρα δὲ ὅπως σεμνὸν μὲν καὶ τὸ «οὔτ' εὐνής κεχηρμένος», σεμνότερον δὲ τὸ «οὔτε τευ ἄλλου». (η. 259 ς.) Ἐν τούτῳ δὲ τῷ χωρίῳ καὶ περὶ Ἑριννύων ὁ ποιητὴς λέγει, ὡς ὑπὸ γαῖαν τίνυνται ἄνθρωποι, ὅστις ἐπίορκον ὁμόσει, ὡς τῶν ἐπίορκων μετὰ θάνατον τιμωρουμένων. δῆλον δὲ ὅτι νόμῳ δημίων τοῦτο ποιοῦσιν, ὑπὸ Διὸς καὶ Γῆς καὶ Ἥλιου ἐπιταττόμενοι, οὓς καὶ αὐτοὺς ὁ ἐπίορκήσας λελύπηκε. Τὸ δὲ «ἄνθρωποις ὅς ἐπίορκον ὁμόσει» κατήγαγε μὲν καὶ νῦν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, τὸ πληθυντικὸν εἰς ἐνικόν, ἔστι δὲ οἶον ἐπιδιόρθωσις. εἰ γὰρ καὶ ἄνθρωποις εἶπεν ἀπλῶς, ἀλλὰ ἀληθῶς ὁ ἐπίορκος τιμωρεῖται. ἔστι δὲ καὶ ὡς ἀντίπτωσις. ὅμοιον γὰρ ἔστι τῷ «τίνυνται ἄνθρωπων, ὅστις ἐπίορκον ὁμόσει». ἐχρήσατο δὲ ὁ ποιητὴς καὶ ἐν ἄλλοις τούτῳ τῷ σχήματι. (η. 261) Τὸ δὲ «ἐπενεῖκαι» δηλοῖ μὲν τὸ ἐπενέγκαι, οὗ δευτέρου ἀόριστος ἐπενεγκεῖν. ἔστι δὲ ἡ λέξις Ἰωνική. Ἡρόδοτος δὲ ἄλλως αὐτὴν ἐκλαμβάνει ἐν τῷ «μαχλοσύνην ἐπενεῖκασά οἱ», τουτέστι κατηγορήσασα, ὡς ταῦτ' ὄν εἰπεῖν ἐπενεῖκαι καὶ αὖ πάλιν ἐναγαγεῖν, ἐξ οὗ καὶ ὁ ἐνάγων καὶ ὁ 4.327 ἐπακτὸς ὄρκος, μετὰ δέ γε τῆς ἄ-ν-α προθέσεως ἄλλο τι σημαίνει, ὡς δηλοῖ μετ' ὀλίγα τὸ «ἀνενεῖκατο φώνησέν τε». ἐκ δὲ τοῦ ἐνεῖκαι ῥήματος καὶ τὸ ἐξενεῖκαι παρ' Ἡροδότῳ ἐπὶ ἐκφορᾶς νεκρικῆς, ὡς δηλοῖ τὸ «ἐξενεῖκαι κάλλιστα καὶ θάψαι». φέρεται δὲ καὶ εἰσέτι νῦν ἡ λέξις τοῦ ἐνεῖκαι παράτισι τῶν Καππαδοκικῶν ἀνδρῶν. ὡς περὶ δὲ ταῦτ' ὄν τὸ αἰεὶ καὶ τὸ αἰέν κατά τινα μεταχώρησιν τοῦ ἰ καὶ ἦν, οὕτω καὶ τὸ ἐνεῖκαι καὶ ἐνέγκαι. Πρωτότυπον δὲ αὐτῶν, ὡς καὶ ἐτέρωθι ἐρρέθη, τὸ ἔχω, ὡς δῆλον καὶ ἐκ τοῦ ἐνήνοχα καὶ ἐξενήνοχα καὶ τῶν ὁμοίων. τὸ γὰρ ἠ τοῦ μέσου παρακειμένου πολλῶ πρότερον τῷ ἐνεστώτι ἔγκεται. ἔχω οὖν καὶ Ἰωνικῶς ἔκω. ἡ δὲ μετὰ προθέσεων σύνθεσις κοινῶς μὲν διὰ τοῦ ἦν ποιεῖ τὸ ἐνέγκω καὶ τὰς ἐξ αὐτοῦ κινήσεις, Ἰωνικῶς δὲ σὺν τῷ ἠ ἐκφωνεῖ τὸ ἐνεῖκω καὶ ὅσα ἐξ αὐτοῦ. (η. 265) Τὸ δὲ «σφέ» ἐν τῷ «ὅτις σφ' ἀλίτηται» σημειῶσαι πληθυντικῶς ῥηθέν. εἰ γὰρ καὶ ἡ νῦν παρωδία ἔφη «ἐμοὶ θεὸς ἄλγεα δοίη ὅσα δίδωσιν», ἀλλ' Ὀμηρὸς πληθυντικῶς γράφει «θεοὶ ἄλγεα δοῖεν ὅσα διδοῦσι, ὅ τις σφ' ἀλίτηται ὁμόσσεας», ἦγουν αὐτοὺς ἀλίτηται. (η. 266) Ὅτι ὡς περὶ ἀλλαχοῦ στομάχους ἀρνῶν, οὕτω καὶ νῦν ὁ βασιλεὺς «ἀπὸ στόμαχον κάπρου τάμνε νηλεῖ χαλκῶ». (η. 267-8) Μεθ' ὃ τὸν ἐπὶ ὄρκῳ σφαγέντα κάπρον «Ταλθύβιος πολιῆς ἀλὸς ἐς μέγα λαῖτμα ῥῖψ' ἐπιδινήσας βόσιν ἰχθύσιν», οἱ τρόφιμοί εἰσι θαλάσσης τῆς πάντα κλυζούσης τὰ ἐν ἀνθρώποις κακά. οὐ γὰρ ἦν, φησὶ, θέμις τὰ ἐπὶ ὄρκῳ σφαγέντα εἰς τροφήν ἀνθρώπους προσίεσθαι, ὡς καὶ ἐν τοῖς φθάσασιν εἴρηται, διὰ τὸ ἐπὶ δεινῶ ἢ καὶ στυγητῶ πράγματι τὴν θυσίαν ταύτην γίνεσθαι καὶ μὴ πανηγυρικὴν εἶναι καὶ χαρμόσυνον. καλῶς δέ, φασίν, ἐπεὶ μὴ συγγεγονέναι τῇ Βρισηΐδι ὁμνύει, τὸ ἐναντίον θύει, τὸν κάπρον 4.328 δηλαδὴ φιλοσυνουσιαστὴν ὄντα. ἐν μέντοι τοῖς περὶ Ἀλεξάνδρου καὶ Μενελάου ὄρκοις, ἐπεὶ ἡσυχία τῷ στρατεύματι ὠμνύετο, οἷα τοῦ παντὸς ἔργου παρὰ τοῖς μονομάχοις κειμένου, καλῶς νεογνὰ προβάτων ἐθύετο. εὐήθη μὲν γὰρ καὶ ἡσυχαιὰ τὰ πρόβατα, οἱ δὲ ἄρνες ἐπὶ μᾶλλον τοιοῦτοι. διὸ καὶ οἰκεῖοι τῇ ἐκεῖ περιπετεία ἦσαν. ἱστορεῖται δὲ καὶ ὅτι πρὸς τὰ ὄρκια ὕστερον οἱ Ἀττικοὶ τρισὶ τούτοις ἐχρῶντο, κάπρω, κριῶ καὶ ταύρω. ὅτι δὲ καὶ ἀπλῶς ἐν πολλαῖς τῶν θυσιῶν τριττῷ ζῶων ἐχρῶντο, εἴρηται ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν. (η. 267) Πολιὴ δὲ καὶ νῦν θάλασσα οὐ μόνον ἡ γραῖα ἢ καὶ λευκὴ ἢ καὶ ἔντιμος, ἀλλὰ καὶ ἡ πολλὴ κατὰ τοὺς παλαιούς. ὡς γὰρ ἐσχάτη ἐσχατή, ὄρμη ὄρμη, σκοπὴ σκοπιή, οὕτω, φασί, καὶ πολλὴ πολιή. [Ἄλλως δέ, εἰ ποτὲ μὲν μέλας πόντος, ποτὲ δὲ πολιὴ θάλασσα, ἢ ὡς εἰπεῖν γραῖα, μνηστέον ὡς διὰ τοῦτο καὶ Ποσειδῶν Μέλανθος ἐπιθετικῶς εἴρηται, ἐπεὶ καὶ μέλαν ὕδωρ καὶ λευκὸν δὲ λέγεται, ὡς εἶναι τὸ ἄνθος αἰνίγμα πολιώσεως ὑδατηρᾶς εἴτ' οὖν λευκότητος. ὁ δὲ νοῦς τοῦ μέλανθος ὅμοιος τῷ πελαργός. ἐπειδὴ καὶ ταῦτ' ὡς περὶ μέλαν καὶ πελόν, οὕτω καὶ

άνθηρόν καὶ ἀργόν, ἦτοι λευκόν.] (η. 270) Ὅτι Ἀγαμέμνων μὲν τὸ περὶ τῆς Ἄτης νόημα ἐπλάτυνε πρὸ μικροῦ, Ἀχιλλεὺς δὲ ἐν ὀλίγῳ περιγράφων φησὶν ἐν Ἀργείοις «Ζεῦ πάτερ, ἦ μεγάλας ἄτας ἄνδρες διδοῖσθα». καὶ ὁμολογεῖ καὶ αὐτὸς ἐκ μεμοιραμένης θεομηνίας γενέσθαι τὰ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ βασιλέως, ἵνα πολλοῖς Ἀχαιοῖς θάνατος γένηται, ὅπερ ἦν ἡ ἀλλαχοῦ ῥηθεῖσα Διὸς βουλή. (η. 271–4) Φησὶ γὰρ «οὐκ ἂν δὴ ποτε θυμὸν ἐνὶ στήθεσιν ἐμοῖσιν Ἀτρείδης ὠρινε διαμπερές, οὐδέ κε κούρην ἦγεν ἐμεῦ ἀέκοντος, ἀμήχανος, ἀλλὰ ποθὶ Ζεὺς ἤθελ' Ἀχαιοῖσι θάνατον πολέεσσι γενέσθαι». καὶ ἔστι τὸ «ἤθελε Ζεὺς» ὅμοιον τῷ ἐβούλετο, ἐξ οὗ τὸ «Διὸς ἐτελείετο βουλή». (η. 270) Ὅρα δὲ τὸ «διδόισθα», ἐκ τοῦ διδῶ διδοῖς 4.329 γεγονὸς κατὰ πλεονασμόν, ὁποῖός ἐστι καὶ ἐν τῷ ἔφησθα καὶ οἶσθα καὶ τοῖς ὁμοίοις. (η. 272) Τὸ δὲ «ὠρινε διαμπερές» δηλοῖ μὴ κενὸν εἶναι ὀρινθῆναί τινα θυμικῶς ἀπλῶς, ἀλλ' εἴπερ ἐπὶ μακρὸν καὶ διόλου κατὰ τοὺς μηνίοντας καὶ ἐγκοτοῦντας, αὐτὸ γὰρ οὐκέτι ἐπαινετὸν διὰ τὸ ὑπερλίαν, καὶ διότι ὑπὲρ τὸν κανόνα ἐστὶ τοῦ «μηδὲν ἄγαν». (η. 273) Τὸ δὲ «ἀμήχανος» μεγαλόθυμον καὶ αὐτὸ δεικνύει τὸν ἥρωα καὶ ἀκράχολον, ὅσγε καὶ ἀπομηνίσας καὶ καταλλαγείς ἀμήχανον τὸν βασιλέα λέγει, ὅπως ἂν καὶ εἴπη τις ἐρμηνεύων, εἴτε ὡς δυσμήχανον, εἴτε ἀφελῆ καὶ μὴ εἰδότα μηχανᾶσθαι τι, εἴτε καὶ ὡς ἀνάλωτον μηχαναῖς. (η. 282) Ὅτι οὐ μόνον θεοὺς ἀνθρώποις εἰκάζει ὁ μῦθος, ἀλλ' ἔστιν ὅτε καὶ ἀνάπαλιν, ὡς καὶ ὅτε τὸν Ἀγαμέμνονα Διὶ καὶ Ποσειδῶνι καὶ Ἄρει, καὶ νῦν δὲ τὴν Βρισηίδα ἰκέλην λέγει χρυσοῦ Ἀφροδίτῃ. παρακατιῶν δὲ σεμνότερον ἔτι φράζει, εἰπὼν «εἶπε δ' ἄρα κλαίουσα γυνὴ εἰκυῖα θεῆσι», οὐκέτι μιᾶ τινι ἀπεικάζων αὐτήν, ἀλλὰ πολλαῖς, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ τὴν Ἑλένην ἀθανάταις θεαῖς εἰκέναι εἰς ὧπα ἔφη. (η. 283–5) Αὕτη ἡ Βρισηῖς «ὡς ἴδε Πάτροκλον δεδαῖγμένον ὀξεί χαλκῷ, ἀμφ' αὐτῷ χυμένη», ἦγουν χυθεῖσα, «λίγ' ἐκώκυε, χερσὶ δ' ἄμυσσε στήθεά τ' ἠδ' ἀπαλὴν δειρὴν ἰδὲ καλὰ πρόσωπα». καὶ πῶς δοκεῖ κατὰ τοὺς παλαιούς ἐνταῦθα συνάχθεσθαι ὁ ποιητὴς τῇ τοιαύτῃ αἰκίζομένῃ. (η. 284) Καὶ ὅρα τὸ «χυμένη», δι' οὗ ἢ τὸ ἀπαλὸν δηλοῦται τοῦ γυναικείου σώματος ἢ καὶ τὸ ταχὺ συνήθως τοῦ δρόμου, καθὰ καὶ τὸ ἐχέοντο, ὡς πρὸ μικροῦ εἴρηται. Τὸ δὲ «λίγα» ἐπίρρημά ἐστιν ὅμοιον τῷ τάχα καὶ σάφα. (η. 287–90) Ἰστέον δὲ ὡς τοιαύτη τις ἢ ἐπὶ τῷ Πατρόκλῳ λιγεῖα μονωδία τῆς Βρισηίδος «Πάτροκλέ μοι δειλῆ», ἦγουν ἐμοὶ τῇ δειλαῖα, «πλεῖστον κεχαρισμένε θυμῷ, ζῶν μὲν σε ἔλειπον ἐγὼ κλισίηθεν ἰοῦσα, νῦν δὲ 4.330 σε τεθνεῖῶτα κιχάνομαι ὄρχαμε λαῶν ἄψ ἀνιοῦσα», ὃ ἐστὶν ἐπανελθοῦσα. «ὡς μοι δέχεται κακὸν ἐκ κακοῦ αἰεῖ», τουτέστι συνεχῆ μοι καὶ ἀλλεπάλληλα τὰ κακά, καὶ χεῖρον οὐδὲ τοῦτό μοι τῆς παρὰ τῷ Ἀγαμέμνονι διατριβῆς. (η. 2916) Καὶ οὕτω μονωδήσασα εἶτα διηγεῖται, ὡς εἶδε τὸν ἄνδρα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς ἀναιρεθέντας, καὶ οὐ καθ' ἓνα, ἀλλὰ πάντας ἅμα, ὅπερ ἀπαραμύθητον. οὐ γὰρ τις περιελείφθη κουφίζων τὸ πένθος, ὅτε καὶ τὴν αὐτῆς πατρίδα ἐπόρθησεν Ἀχιλλεὺς. (η. 295–9) Διηγεῖται δὲ καί, ὅπως παραμυθούμενος αὐτὴν ὁ Πάτροκλος τότε κλαίειν οὐκ εἶα, ἀλλ' ἔφασκεν Ἀχιλλέως κουριδίην ἄλοχον θήσειν. Ἐνθα αἰτιῶνται τινες τὸ «κουριδίην», λέγοντες οὐ κυρίως λέγεσθαι κουριδίην τὴν ἀφ' ἐτέρου γενομένην ἄλλω, ἀλλὰ τὴν ἐκ παρθενίας. Θεραπεύεται δὲ ἡ αἰτίασις ἢ ἀπὸ τοῦ προσώπου–γυνὴ γὰρ λαλεῖ οὐκ ἔχουσα ἐνευδοκιμεῖν κυριολεκτήμασιν–, μάλιστα δὲ διὰ τοῦ ὠ-ς ἐλλειπτικῶς, ἵνα λέγῃ «ὡς κουριδίην ἄλοχον», ὁποῖον καὶ τὸ «μάχοντο δέμας πυρός», ἦτοι ὡς πῦρ. (η. 291–300) Εἰσὶ δὲ ῥητῶς τὰ τῆς Βρισηίδος τοιαῦτα καθ' Ὀμηρικὴν φράσιν «ἄνδρα μὲν, ὧ ἔδοσαν με πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ, εἶδον πρὸ πτόλιος δεδαῖγμένον ὀξεί χαλκῷ, τρεῖς τε κασιγνήτους, τοὺς μοι μία γείνατο μήτηρ, κηδείους, οἳ πάντες ὀλέθριον ἡμᾶρ ἐπέσπον. οὐδὲ μὲν οὐδέ μ' ἔασκες, ὅτ' ἄνδρ' ἐμὸν ὠκύς Ἀχιλλεὺς ἔκτεινεν, πέρσεν δὲ πόλιν θείοιο Μύνητος, κλαίειν, ἀλλὰ μ' ἔφασκες Ἀχιλλῆος θείοιο κουριδίην ἄλοχον θήσειν, ἄξειν τ' ἐνὶ νησὶν ἐς Φθίην, δαίσειν δὲ γάμον μετὰ Μυρμιδόνεσσι. τῷ σ'

ἄμοτον», ἤγουν διό σε ἀπλήρωτον καὶ πολύ, «κλαίω τεθνεῖωτα, μείλιχον αἰεὶ», ὃ ταυτόν ἐστι τῷ γλυκύθυμον, οὗ ἐστέρηται Ἀχιλλεύς, ὡς δηλοῖ ἐν τοῖς ἐξῆς τὸ «οὐ γάρ τι γλυκύθυμος ἀνὴρ οὐδ' ἀγανόφρων». ἐχρῆν δὲ ἄρα τῷ Ἀχιλλεῖ ὄντι τοιούτῳ ἔταρισθῆναι τὸν ἐνηῆ καὶ αἰεὶ μείλιχον Πάτροκλον, εἴ πως δι' αὐτοῦ κατακινῶνται ἢ ἐκείνου πικρία εἶς τινα γλυκύτητα. καὶ τοιαῦτα μὲν τὰ τῆς 4.331 Βρισηΐδος. Σημεῖωσαι δὲ καὶ ἐνταῦθα, ὅπως ὁ ποιητὴς ἀφορμὰς εὐρίσκει τοῦ παρεμβάλλειν παλαιὰς ἱστορίας τῇ ποιήσει καὶ τὸ ἐλλεῖψαν ἀναπληροῦν, κὰν ἀπὸ τοῦ δεκάτου ἔτους ἤρξατο, καὶ ὅτι καὶ μονωδεῖν δεινότατός ἐστι καὶ διὰ πάσης ἰδέας λόγων ἤκειν δεξιώτατος. [(ἡ. 282) Ἰστέον δὲ ὡς, εἰ καὶ ταυτόν ἰκέλη καὶ εἰκυῖα, ὅμως κατ' ἄλλην ἀναλογίαν τὸ μὲν τὴν διὰ μόνου διχρόνου ἔχει γραφήν, τὸ δὲ τὴν διὰ διφθόγγου. Περὶ δὲ χρυσοῦς Ἀφροδίτης ἐγράφη μὲν καὶ ἀλλαχοῦ, μνηστέον δὲ καὶ νῦν, ὡς οὕτω λέγεται ἢ διὰ τὸ χρυσοφορεῖν. γυναικῶν γὰρ τοῦτό γε, διὸ καὶ ἔσκωψεν Ὅμηρος ἄνδρα, ὃς χρυσὸν ἐφόρει ἢ ἕτε κούρη. ἴσως δὲ καὶ ὅτι χρυσῶ τὰ κατ' αὐτὴν ἀνύεται, ὡς δίχα τῶν ἄλλων καὶ ἡ Δανάη δηλοῖ, ἀλοῦσα χρυσῶ ρεύσαντι ἐς αὐτήν, ἔτι δὲ καὶ ἡ Ἀταλάντη μῆλων χρυσεῶν ἐπιρρίψει τὸν τε δρόμον προδοῦσα καὶ ἑαυτήν. Ὅτι δὲ χρυσῶ ἢ τοῦ μύθου Ἀφροδίτη ἔχαιρε, δῆλον καὶ ἐκ τοῦ ἱστοροῦντος, ὅτι Σόλων πανδήμου Ἀφροδίτης ἱερὸν ἰδρύσατο ἀπὸ γυναιῶν, ἅπερ ἐπὶ οἰκημάτων ἐκεῖνος ἔστησε πριάμενος διὰ τοὺς νέους. χαίρει γὰρ ἡ δαίμων ταῖς χρυσαγωγῶς ἑταιρίσι. διὸ καὶ ἐπίθετον Ἀφροδίτης που Ἐταῖρα κατὰ οἰκείωσιν. τοιούτῳ δὲ λόγῳ αὐτῇ ὡς καὶ καλῇ καὶ φιλοχρῦσω καὶ ὁ χρυσοφρὺς ἰχθύς ἱερὸς ἦδετο, τουτέστιν ἐφημίζετο. εἰ δὲ καὶ τὰ τῆς μυθικῆς Ἀφροδίτης τοιαῦτα, οὐκ ἤδη καὶ πάσαις γυναιξὶ δέδοται χρυσῶ στίλβειν, ἀλλὰ νεάνιδες μὲν Λυδαὶ καὶ κοῦραι δὲ Ὀμηρικαὶ τινες χρυσοφορεῖτωσαν. Συρακουσίους δέ, φασίν, ὕστερον νόμος ἦν τὰς γυναῖκας μὴ 4.332 κοσμεῖσθαι χρυσῶ μηδ' ἄνθινα φορεῖν μηδ' ἐσθῆτας πορφυρᾶς ἐχούσας παρυφάς, εἰ μὴ τις αὐτῶν συγχωροίη ἑταῖρα εἶναι κοινὴ καὶ οὕτω οἰκεία τῇ χρυσοῦ Ἀφροδίτῃ τῇ καὶ Ἐταίρᾳ, καὶ τὸν ἄνδρα δέ, φασί, μὴ καλλωπίζεσθαι, εἰ μὴ ὁμολογοίη μοιχεύειν ἢ κίναϊδος εἶναι. ἀλλὰ τοῦτο μὲν Συρακουσίων ἔθος. παρὰ δὲ τῷ ποιητῇ εὐρηται ὁ μέγας Ὀδυσσεὺς ἐσθῆτι περιέργῳ χρησάμενος κατὰ τὸν τῆς Πηνελόπης λόγον, καὶ διαλλαττούση, ὁποῖαν καὶ οἱ ὕστερον εἰς πλάτος ἐμιμήσαντο. πορφυρέῳ δὲ γε ἀπλῶς φάρει κοσμεῖσθαι ἄνδρας ἐφεῖτο, καθὰ καὶ Ὅμηρος δηλοῖ, καὶ Λάκωνες δὲ ὕστερον αὐτὸ ἐπετήδευον ἔν τε ἄλλοις, φασί, φορήμασι καὶ ἐν χλαμύσιν, ἐξαιρέτως δὲ κατὰ πόλεμον. δοκοῦσι δὲ μηδὲ ποικιλίαν ἔχειν τὰ φορούμενα, οὗ τὸ ἀνάπαλιν παρὰ ταῖς Ἀττικαῖς νύμφαις, ὡς ὁ Κωμικὸς δηλοῖ. ἀπλῶς οὖν εἰπεῖν, ἢ νόμῳ ἢ ἔθει ἢ προσώπων ιδιότητι κατὰ καιροὺς ἄλλοτε ἄλλους τὰ τοιαῦτα ὁ κατ' ἀνθρώπους βίος διοικονομεῖται. Θετέον δ' ἐνταῦθα καὶ τὰς τῷ Κυψέλλῳ φίλας χρυσοφόρους, ὃς, φασί, περὶ κάλλους γυναικῶν ἐν Ἀλφειῷ ἀγῶνα διέθετο, καὶ ὡς ἐνίκησεν ἢ αὐτοῦ γυνὴ Ἡροδίκη, ἐκράτησεν ὁ ἀγὼν παρ' Ἡλείοις, καὶ αἱ ἀγωνιζόμεναι γυναῖκες χρυσοφόροι ὠνομάζοντο, ἴσως μὲν καὶ διὰ κόσμον, ἴσως δὲ καὶ διὰ κάλλος.] (ἡ. 289) Τὸ δὲ «κιχάνομαι» κοινότερον κιχάνω λέγεται. διαφορεῖται οὖν. (ἡ. 290) Τὸ δὲ «ὡς μοι δέχεται» διὰ μέτρον οὕτως ἐφράσθη. τὸ γὰρ κοινὸν «ὡς 4.333 με δέχεται». (ἡ. 291) Τὸ δὲ «ἄνδρα ᾧ ἔδοσαν με πατὴρ καὶ μήτηρ» ἄριστα ἔχει. γυνὴ γὰρ δίδεται ἀνδρὶ εἰς ὑποταγήν. διὸ καὶ δάμαρ λέγεται, ὡς αὐτὴ δαμαζομένη τῷ ἀνδρὶ, οὐ μὴν ἀνάπαλιν, ὥστε κυριεύσει αὐτῆς ὁ ἀνὴρ, ὡς δώρου δεσπότης. οὕτω δὲ καὶ ἐν τῇ Ὀδυσσεΐᾳ πολλαχοῦ φαίνεται. διὸ καὶ οἱ Ἀττικοὶ τὸν σύνευνον κύριον ἔλεγον, ὡς καὶ ὁ Κωμικὸς ἐν τοῖς Ἰπεῦσι δηλοῖ. (ἡ. 293) Ἐν δὲ τῷ «τρεις κασιγνήτους» οὐ μάτην προσέθετο ἡ Βρισηΐς τὸ «οὓς μοι μία γείνατο μήτηρ», ἀλλ' ὅτι τῶν τοιούτων, ὡς καὶ προεδηλώθη, μάλιστα κηδόμεθα. (ἡ. 294) Διὸ καὶ εὐθὺς ἐπάγει «κηδεῖους». τοῦτο δὲ πολλαχοῦ φαίνεται τῆς Ὀμηρικῆς ποιήσεως, καὶ διότι μάλιστα φιλομήτορες αἱ νεάνιδες, διὰ τοῦτο οὐ μέμνηται πατρός. ὅλως δὲ ἐδέησεν ἐρμηνείας

εἰς τὸ κασιγνήτους διὰ <τὸ> καὶ τοὺς ἀπλῶς συγγενεῖς οὕτω ποτὲ λέγεσθαι, ὡς ἀλλαχοῦ δεδηλωται. Κήδειος δέ, οὗ κήδεταί τις, ἐκ τοῦ κήδος. ἡ δὲ γραφή, ὡς ὁ ἐν Ὀδυσσεΐα Κήτειος. Τὸ δὲ «ἐπέσπον» ὅτι δεύτερος ἀόριστός ἐστιν ἐνεργητικός, ἐξ οὗ ἀπαρέμφατον ἐπισπεῖν, καὶ μετοχὴ ἐπισπών ἐπισπόντος, καὶ μέσος δεύτερος ἀόριστος ἐπισπόμενος, πολλαχοῦ τῶν Ὀμηρικῶν ποιήσεων διάδηλόν ἐστι. (η. 296) Πόλιν δὲ λέγει Μύνητος τὴν προϊστορηθεῖσαν Ἀδραμυτηνὴν Λυρνησσόν, τὴν πατρίδα τῆς Βρισηΐδος, τῷ βασιλεῖ καὶ ταύτην ἐπονομάσας, καθὰ καὶ τὴν Τροίαν, ὅτε πόλιν Πριάμοιο λέγει αὐτήν, καὶ ἀλλαχοῦ «Λῆμνον πόλιν θείοιο Θόαντος», διότι καὶ κατὰ τὴν Τραγωδίαν τοῦ κρατοῦντος ἡ πόλις νομίζεται. θεῖον δὲ ἡ γυνὴ τὸν Μύνητα καλεῖ, πατρικῶς φιλοῦσα. λέγει δὲ αὐτίκα οὕτω καὶ τὸν Ἀχιλλέα, ὡς οἶον ἀμειβομένη αὐτὸν οἷς ὑπὲρ αὐτῆς εἰς τοσοῦτον ἐμήνισεν. (η. 300) Ἄμοτον δὲ καὶ νῦν τὸ πλήρες καὶ ἀνευδὲς καὶ μεστόν, ὡς ἐκ μεταφορᾶς τῶν μοτουμένων τραυμάτων. ἀποτελευτᾷ δὲ ὁ νοῦς τῆς λέξεως εἰς τὸ λῖαν. Ὅρα δ' ἐν τῇ ῥηθείᾳ μονωδία τὸ «τεθνεῖός» διφορὰ 4.334 θέν ὡς ἔθος τὴν παραλήγουσαν. προεκταθὲν γὰρ εἶτα ἐν τῷ τελευταίῳ στίχῳ συστέλλει αὐτήν. (η. 301-2) Ὅτι ἔκλαιεν μὲν ἡ Βρισηΐς, λέγουσα, ὡς ἐρρέθη, τὰ δοκοῦντα, «ἐπὶ δ' ἐστενάχοντο γυναῖκες, Πάτροκλον πρόφασιν, σφῶν δ' αὐτῶν κήδε' ἐκάστη». Τὸ δὲ «Πάτροκλον πρόφασιν» καὶ εἰς παροιμίαν ὕστερον ἔπεσε, δι' ἣν ἔχει εὐρύθμον συντομίαν καὶ πιθανότητα. καὶ λέγεται ἐπὶ τῶν προσποιουμένων μὲν ποιεῖν τι διὰ τήνδε τινὰ αἰτίαν, τῷ ὄντι δὲ ἄλλως τοῦτο ποιούντων. ἐπεὶ γὰρ «κάρτα τοι φιλοίκτιστον ἡ γυνή», συνοδύρονται μὲν αἱ αἰχμαλώτιδες τῇ Βρισηΐδι πενθούσῃ τὸν Πάτροκλον, πλὴν οὐ κλαίουσιν ἐπὶ Πατρόκλῳ, ἀλλὰ δοκοῦσι μὲν κατὰ τὸ προφαινόμενον, τὸ δ' ἦν πρόφασις ἄλλως, ἀληθῶς δὲ ἐκάστη τὰ ἑαυτῆς ἀνακλαίεται κήδεα. οὕτω καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα πενθοῦσι μὲν ἀληθῶς τὸν Ὀδυσσεῖα ὁ Τηλέμαχος καὶ ἡ Ἑλένη καὶ ὁ Μενέλαος, συμπενθεῖ δὲ αὐτοῖς καὶ ὁ Πεισίστρατος, ἀλλ' εἶποις ἂν Ὀδυσσεῖα πρόφασιν, τῷ ὄντι δὲ τὸν ἀδελφὸν Ἀντίλοχον. [Ἰστέον δὲ ὅτι πρόφασίς ἐστιν ἡ μὴ ἀληθής, ἀλλ' ἐπιπολαία καὶ προβεβλημένη φάσις.] (η. 303-8) Ὅτι οἱ γέροντες μὲν ἀμφὶ τὸν Ἀχιλλέα ἀγείρονται, «λίσσομενοι δειπνήσαι, ὃ δ' ἠρνεῖτο στεναχίζων» καὶ λέγων «λίσσομαι, εἴ τις ἔμοιγε φίλων ἐπιπέιθεθ' ἐταίρων, μὴ με πρὶν σίτοιο κελεύετε μηδὲ ποτῆτος ἄσασθαι» ἤγουν κορέσασθαι, «φίλον ἦτορ, ἐπεὶ μ' ἄχος αἰνὸν ἰκάνει· δύντα δ' ἐς ἥλιον μενέω καὶ τλήσομαι ἔμπης». χρήσιμα δὲ ποτε ταῦτα εἰς νηστείας ἔνστασιν πανημέριον. καρτερικὸς δ' ἐνταῦθα εὐρηται ὁ Ἀχιλλεύς, εἶγε τοῖς ἄλλοις φάμενος «νῦν δ' ἔρχεσθ' ἐπὶ δεῖπνον, ἴνα ξυνάγωμεν Ἄρηα», ἐκεῖνος ἐγκρατῶς ἔχει τοῦ δειπνήσαι. δοκοῦσι δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ νῦν ἀριστεῖς τοιοῦδε εἶναι. εἰ μὴ ἄρα ὕστερον κατὰ τὸ σιωπώμενον ἐδείπνησαν καὶ αὐτοὶ [καὶ σὺν τοῖς ἄλλοις οἴχονται μετὰ δεῖπνον, ὡς φησὶν ὁ ποιητής.] (η. 309-12) Περὶ ὧν φησὶν Ὀμηρος, ὡς ἄλλους μὲν ἀπεσκέδασε βασιλῆας ὁ 4.335 Ἀχιλλεύς, «δοίῳ δ' Ἀτρεΐδα μενέτην» καὶ Ὀδυσσεὺς καὶ Νέστωρ καὶ Ἰδομενεὺς καὶ Φοῖνιξ, «τέρποντες πυκινῶς ἀκαχημένον», ἤγουν ἐφιέμενοι τέρπειν ἐκεῖνον οἷς, ὡς εἰκός, ἔλεγον, εἰ καὶ μὴ αὐτὸς πρὸς αὐτοῖς εἶχε τὸν νοῦν. (η. 312 ς.) Φησὶ γὰρ «οὐδέ τι θυμῷ τέρπετο, πρὶν πολέμου στόμα δύμεναι αἱματόεντος». Ἐχει δὲ τι ἀστειότητος τὸ πολέμου στόμα δύμεναι, εἴ τις ὑπονοήσῃ, ὡς ὁ Ἀχιλλεύς τροφήν μὲν εἰς τὸ ἐκεῖνου στόμα δύναι οὐκ ἤθελεν, αὐτὸς δὲ πολέμου στόμα δύναι ἐπιθυμεῖ, ὃ πολλοὺς κατεμασήσατο ἀριστεῖς. τοιοῦτον γὰρ τι δηλοῖ τὸ «αἱματόεντος». καινὸν δὲ οὐδέν, εἰ στόμα λέγει πολέμου τὸ τοὺς μαχομένους ἀπεσθίον. ὡς γὰρ οὐρὰ στρατοῦ τὸ ὄπισθεν, ἐξ οὗ καὶ τὸ οὐραγεῖν καὶ ὁ οὐραγός, οὕτω καὶ στόμα, ἐν ᾧ οἱ πρόμαχοι ἴστανται. Σημεῖωσαι δὲ ὅτι τὸ τέρπειν οὐδέν τι ἄλλο ἐστὶν ἢ τὸ ἐξ ἀθυμίας εἰς γλυκυθυμίαν μετατρέπειν κατὰ μετάθεσιν ἀμεταβόλου. [Καὶ συντελεῖ τι αὐτὸ εἰς τὸ τερπικέρανος, ἤγουν τρέπων κερανοῖς.] Ἀχιλλεύς μέντοι μὴ πειθόμενος οὕτω μετατραπήναι οὗ τι θυμῷ τέρπεσθαι λέγεται.

Ὅρα δ' ἔνταῦθα καὶ οἶαν εὐπορίαν γραφῆς παρεῖδεν ὁ ποιητὴς διὰ τὸ εἰς ἕτερα κατεπείγεσθαι. ἔν γὰρ τῷ «τέρποντες ἀκαχήμενοι» πολλὰ εἶχεν ἠθοποιῆσαι καθ' ἕκαστον τῶν εἰρημένων ἡρωϊκῶν προσώπων. οὐκ ἐποίησε δὲ αὐτό, οἷα σπεύδων εἰς τὰ σκοπιμώτερα. Εἰ δὲ καὶ ἕτερον μὲν οἱ ἥρωες λόγοις τὸν Ἀχιλλέα, ὃ δὲ οὐχ' ὑπήκουεν, ὅρα λόγους τούτους ἡρωϊκοὺς ἀπράκτους μείναντας διὰ τὸ ἄγαν ἄχος τοῦ ἀκούοντος. (η. 314) Ὅτι ὅπερ ἐν ἄλλοις ὁ ποιητὴς φησιν «ἀνεβάλλετο καλὸν ἀεΐδειν», τοῦτο ἔνταῦθα «ἀνενεΐκατο» φησίν, ὡς καὶ προερρέθη, ἠγουν ἀνήνεγκε πνεῦμα. λέγει γὰρ περὶ Ἀχιλλέως, ὅτι «ἀνενεΐκατο φώνησέν τε». εἴρηται δὲ καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα περὶ τῆς τοιαύτης λέξεως ἀκριβέστερον. (η. 315–21) Ὅτι Ἀχιλλεὺς ἐν τῷ παρεῖναι τοὺς προσεχῶς ῥηθέντας ἀριστεῖς μνησάμενος τοῦ Πατρόκλου λέγει ἀφελῶς, ἐκ τῶν παρὰ πόδας τὸ προοίμιον πορισάμενος κατὰ τὴν Ὀμηρικὴν συνήθειαν, ταῦτα «ἦ ῥά νύ μοι ποτε καὶ σύ, δυσάμμορε, φίλταθ' 4.336 ἐταίρων, αὐτὸς ἐνὶ κλισίῃσι λαρὸν παρὰ δεῖπνον ἔθηκας αἶψα καὶ ὄτραλέως, ὅποτε σπερχοίατο», ἠγουν σπεύδοιεν, «Ἀχαιοὶ Τρωσὶν ἐπιφέρειν πολύδακρυν Ἄρηα. νῦν δὲ σὺ μὲν κεῖσαι δεδαΐγμενος, αὐτὰρ ἐμὸν κῆρ ἄκμηνον πόσιος καὶ ἐδητύος ἔνδον ἔοντων σῆ ποθῆ». ὥστε καλῶς οὐ δεῖπνῶ μὴ ἔχων τὸν δεῖπνοποιόν. (η. 321–27) Οἷς ἐπάγει, ὅτι «οὐ μὲν γὰρ τι κακώτερον ἄλλο πάθοιμι, οὐδ' εἴ κεν τοῦ πατρὸς ἀποφθιμένου πυθοίμην, ὅς που νῦν Φθίῃφι τέρεν κατὰ δάκρυον εἴβει χήτει τοιοῦδ' υἱός», ἠγουν τοιοῦτου υἱοῦ «ὃ δέ», ἠγουν ὁ ῥηθεὶς υἱὸς Ἀχιλλεὺς ἐγώ, «ἀλλοδαπῶ ἐνὶ δήμῳ εἵνεκα ῥιγεδανῆς Ἑλένης Τρωσὶ πολεμίζω, ἠὲ τόν», ἠγουν τοῦτον, «ὅς Σκύρω μοι ἐνιτρέφεται φίλος υἱός. εἴ που ἔτι ζῶει Νεοπτόλεμος θεοειδής». (η. 328–33) Καὶ ἐπάγει καὶ αἰτίας ἀξιολόγους τῆς οὕτω πολλῆς ἐπὶ τῷ Πατρόκλῳ λύπης «πρὶν μὲν γὰρ μοι θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι ἐώλπει, οἷον ἐμὲ φθίσεσθαι ἀπ' Ἄργεος ἵπποβότοιο αὐτοῦ ἐνὶ Τροίῃ, σὲ δέ τε Φθίῃνδε νέεσθαι, ὡς ἂν μοι τὸν παῖδα Σκυρόθεν ἐξαγάγοις καὶ οἱ δεΐξιας ἕκαστα κτῆσιν ἐμὴν δμῶάς τε καὶ ὑπερεφές μέγα δῶμα». (η. 334–7) Εἶτα ὡς τινος ὑποκρούσοντος, τί δὲ ὁ πατὴρ Πηλεὺς οὐκ ἐπιμελήσεται οὕτω τοῦ Νεοπτολέμου, λυεὶ φάμενος οἶεσθαι μηκέτι ζῆν ἐκεῖνον. Φησὶ γὰρ «ἤδη γὰρ Πηληϊά γ' οἴομαι ἢ κατὰ πάμπαν τεθνάμεν ἢ που τυτθὸν ἔτι ζῶοντ' ἀκάχησθαι γήραϊ τε λυγρῶ καὶ ἐμὴν ποτιδέγμενον αἰεὶ λυγρὴν ἀγγελίην ὅτ' ἀποφθιμένοιο πύθηται». (η. 338) Εἶτα ἐμφαίνων ὁ ποιητὴς, ὡς πρὸς οἶκτον ὁ Ἀχιλλεὺς ἐλάλησεν, ἐπάγει «ὡς ἔφατο κλαίων, ἐπὶ δὲ στενάχοντο γέροντες», παραποιήσας ἢ παρωδήσας τὸ πρὸ ὀλίγων λεχθέν «ὡς ἔφατο κλαίουσ' ἐπὶ δὲ στενάχοντο γυναῖκες». (η. 339) Καὶ ἐπάγει «μνησάμενοι τὰ ἕκαστος ἐνὶ μεγάροισιν ἔλειπον», τὰ φίλτατα δηλαδή. οὐ δήπου γὰρ μόνην τὴν κτῆσιν καὶ τὸ δῶμα. Καὶ σημείωσαι ὡς ὁμοίον ἐστι τοῦτο τῷ «στενάχοντο Πάτροκλον πρόφασιν». οὕτω γὰρ καὶ ἔνταῦθα οἱ γέροντες κλαίουσι πρόφασιν, ἃ ἕκαστος οἴκοι ἔλειπον. (η. 315) Τὸ δὲ «δυσάμμορος» δηλοῖ μὲν τὸν δύσμορον, κατὰ συνέλευσιν δύο ἐπιρρημάτων ἰσοδυνάμων τοῦ ἄ-υ-ς καὶ τοῦ ἄ-α, καὶ Αἰολικὸν 4.337 διπλασιασμὸν τοῦ ἀμεταβόλου. δηλοῖ δὲ οὐ μόνον τὸν δυσθάνατον, ἀλλὰ καὶ τὸν δυσδαίμονα, ἦτοι δυστυχή, ὅς καὶ δύσμορος λέγεται. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐπεὶ ταῦτον οἶτος καὶ μόρος, δύσμορος δὲ οὐκ ἐξ ἀνάγκης ὁ κακῶς θανὼν ἀλλὰ καὶ ὁ κακοτυχής, ἀκολούθως παρὰ θεοκρίτῳ μέγαλοτος κεῖται ὁ πάνυ δυστυχής, ληφθέντος τοῦ οἴτου εἰς τύχην ὁμοίως τῷ μόρῳ. (η. 316) Τὸ δὲ «λαρόν», εἰ μὲν κεῖται πρὸ αὐτοῦ τὸ «ἐνὶ κλισίῃσι», συστέλλει τὸ ἄ-α δακτυλικῶς, εἰ δὲ γράφεται «ἐνὶ κλισίῃ» κατὰ δοτικὴν ἐνικὴν, ἐκτείνει αὐτό. καὶ ἔστι τοῦτο κρεῖττον. λαρὸν γὰρ τὸ ἄγαν ἀρηρὸς ψυχῆ καί, ὡς εἰπεῖν, θυμῆρες, παρὰ τὸ ἄ-λ-α ἐπιτατικὸν καὶ τὸ ἀρῶ, τὸ ἀρμόζω, κράσει τῶν δύο ἄ-α εἰς ἄ-α μακρόν. (η. 317) Τὸ δὲ «αἶψα καὶ ὄτραλέως ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτὸ λαλοῦσι, καὶ ἐρμηνεύουσιν ὄτραλέον καὶ ὄτρηρὸν θεράποντα. Τὸ δὲ «ὅποτε σπερχοίατο Ἀχαιοί» καὶ ἐξῆς, καιρὸν δηλοῖ, ὅτε τὸ δεῖπνον ἦν ἐν Τροίᾳ φίλον Ἀχαιοῖς. [Συντελεῖ δὲ τι καὶ εἰς τὴν ῥηθεῖσαν τοῦ Πατρόκλου σπουδὴν. σπερχομένων

γὰρ Ἀχαιῶν εἰς δεῖπνον ὀτραλέως ἐπονεῖτο εἰς δειπνοποιίαν καὶ Πάτροκλος.] (η. 319) Τὸ δὲ «κεῖσαι δεδαῖγμένος» ἔλλειπτικῶς ἔχει. τὸ δὲ ἐντελὲς προεφράσθη ἐν τῷ «δεδαῖγμένον ὀξεί χαλκῷ». (η. 3) Τὸ δὲ «ἄκμηνον» τί σημαίνει καὶ ὅθεν γίνεται, οὐ πρὸ πολλῶν δεδήλωται. Τὸ δὲ «ἔνδον ἐόντων» πρὸς ἀκρίβειαν κεῖται. οὐ γὰρ διὰ τὸ μὴ ἔνδον εἶναι τὰ πρὸς δεῖπνον ἄκμηνός ἐστιν ὁ Ἀχιλλεύς, ἀλλὰ ποθῆ Πατρόκλου. (η. 321) Εἰς δὲ τὸ «οὐ μὲν γάρ τι κακώτερον» καὶ ἐξῆς, σημειῶσαι ὅτι οὐκ εἶπε μεῖζον τὸ ἐπὶ Πατρόκλῳ πένθος τοῦ ἐπὶ τῷ Πηλεΐ καὶ τῷ Νεοπτολέμῳ, ἀλλ' ὅτι οὐ κακώτερα τούτου ἐκεῖνα. μέση δὲ λέξις τὸ «οὐ κακώτερα», καὶ δηλοῖ πολλακίς ἰσότητα. ἔχει δὲ πῶς ὁμοιότητα τὸ νόημα τοῦτο πρὸς τὸ τοῦ Ἐκτορος, εἰπόντος που μὴ τόσοσιν μηδὲ τῶν τεκόντων αὐτῷ μέλειν, ὅσον τῆς Ἀνδρομάχης. (η. 322) Τὸ δὲ «πυθοίμην», καθὰ καὶ τὸ πύθηται, γενικῆ ἐν τοῖς ῥηθεῖσι συντέτακται. (η. 324) Τὸ δὲ «χῆται τοιοῦδ' υἱός» παρῶδηται ἐκ τοῦ «χῆται τοιοῦδ' ἀνδρός». Ὅρα δὲ ὅπως ἀλλαχοῦ πλατύτερον ἑαυτὸν ἐπαινέσας ὁ Ἀχιλλεύς ἐνταῦθα ἠρκέσθη συντόμως εἰπὼν καὶ μυστικῶς «χῆται τοιοῦδε υἱοῦ», 4.338 μεγάλῳ δηλαδὴ. τοῦτο γὰρ δηλοῖ ἐμφαντικῶς τὸ «τοιοῦδε», διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἐξ αὐτοσχεδίου εἰπεῖν μεγαλώνυμόν τι ἐπίθετον. (η. 325) Ἐλένη δὲ ῥιγεδανὴ ἀπλοϊκῶς μὲν ἢ φρικτὴ καί, ὡς εἶπεῖν, κρυερά. αἰδεῖται γὰρ Ἀχιλλεύς, εἰ καὶ ἄλλως βαρὺς ἐστι, σφοδρότερον αὐτῆς καθίξεσθαι ἐν ἐπηκόῳ ἠρώων, καὶ μάλιστα τῶν βασιλέων. συμφωνεῖ δὲ τῷ λόγῳ καὶ Πλούταρχος, λέγων ἐν Συμποσιακοῖς, ὅτι ῥιγεδανὸν καὶ κρυερόν τὸ λυπηρόν καὶ φοβερόν. ἄλλως δὲ περιεργότερον ῥιγεδανὴ ἢ κακίστη, καθὰ τις ἂν εἴποι ἐννοησάμενος τὸ «τῆς δὲ κακῆς οὐ ῥίγιον ἄλλο». Καὶ σημειῶσαι ὅτι κατὰ διαφόρους ἐννοίας ἢ φαύλη γυνὴ καὶ ἀντὶ πυρὸς δεδόσθαι καὶ αὐτὴ πάλιν ῥιγεδανὴ εἶναι λέγεται. Προεκαλέσατο δὲ ὅλως ἄρτι ἐκ λύπης τὸν Ἀχιλλεῖα εἰς τὸν κατὰ τῆς Ἐλένης τοιοῦτον λόγον τὸ τοῦ πάθους πολλαπλοῦν. περὶ τε γὰρ τοῦ πατρὸς λυπεῖται ὡς ἢ πάμπαν τεθνεῶτος ἢ ζῶντος μὲν, δυστυχῶς δέ. ἔτι καὶ ἐπὶ τῷ υἱῷ παθαίνεται ὡς μὴ ἔχοντι τὸν προῖστάμενον, οὐχ' ἦκιστα δὲ καὶ ἐπὶ τῷ Πατρόκλῳ θανάτῳ. καὶ ἑαυτὸν δὲ νοεῖ μικρὸν ὅσον τεθνηξόμενον. πῶς ἂν οὖν ἐπὶ τοιοῦτοις οὐκ ἂν δυσφήμως μνησθεῖη τῆς τούτων αἰτίας Ἐλένης; ὅς καὶ τῇ Βρισηΐδι φθάσας θάνατον ἐπηράσατο, δι' ἣν τοσοῦτοι Ἕλληνες ὄλοντο μηνίσαντος αὐτοῦ. (η. 326) Τὸ δὲ «ἠὲ τόν» οὐ συνήθως ἐσχημάτισται, ἀλλὰ τι παρεξήλλακται. ἦν μὲν γὰρ τοῦ εἰρμοῦ τὸ εἰπεῖν «οὐδ' εἴ κεν τοῦ πατρὸς πυθοίμην, ἠὲ τοῦ», ἦγουν τούτου, «ὅς Σκύρῳ μοι ἐνιτρέφεται». Ἀχιλλεύς δέ, ὡς οἶον ἐκλαθόμενος ὑπὸ πένθους τῆς ἐθίμου συντάξεως, ἔφη τὸ «ἠὲ τόν». ὁ θεραπευθήσεται διὰ προθέσεως, ἵνα λέγῃ, ὅτι οὐδ' εἴπερ πυθοίμην πατρὸς ἢ πυθοίμην διὰ τόν, ἦγουν διὰ τοῦτον, ὅς Σκύρῳ μοι ἐνιτρέφεται υἱός. (η. 327) Τὸ δὲ «εἴ που ἔτι ζῶει Νεοπτόλεμος» ἀσφαλῶς πρόσκειται, ὡς εἶγε μὴ ζῆ, οὐδ' ἂν ἐν Σκύρῳ τρέφοιτο. 4.339 Περὶ δὲ τοῦ ἐν Σκύρῳ τὸν Νεοπτόλεμον τρέφεσθαι τοιαῦτά φασι οἱ παλαιοί· ὅτι Θέτις, οἷα πάνυ φιλόπαις, ἐκεῖ πρὸ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου τὸν Ἀχιλλεῖα ἐξέθετο, ἔνθα καὶ γυναικιζόμενον ὁ Παλαμῆδης αὐτὸν ἤλεγξεν, ὡς καὶ ὁ Λυκόφρων ἱστορεῖ· καὶ ἐκεῖ τῇ τοῦ Λυκομήδους θυγατρὶ συγγεγονῶς πατὴρ γίνεται Νεοπτολέμου, τούτου δὴ τοῦ ἐν τῇ πατρίδι Σκύρῳ ἔτι ἐκτρεφομένου. καὶ οὕτω μὲν οἱ πλείους, ὁ δὲ τὴν μικρὰν Ἰλιάδα γράψας φησὶ τὸν Ἀχιλλεῖα ἐκ Τηλέφου τοῦ Μυσοῦ ἀναζευγνύντα προσορμισθῆναι ἐκεῖ. γράφει γὰρ οὕτω «Πηλείδην δ' Ἀχιλλῆα φέρε Σκυρόνδε θύελλα, ἔνθ' ὁ γ' ἐς ἀργαλέον λιμέν' ἵκετο νυκτὸς ἐκείνης». ἔστι δὲ ἡ Σκυρος νῆσος πρὸς τῇ Εὐβοίᾳ, ἔχουσα λιμένας Ἀχιλλεῖον καὶ Κρήσιον. ὤκησαν δὲ ἐν αὐτῇ ποτε Δόλοπες, μοῖρα Θεσσαλῶν. περὶ δὲ ταύτης ζητεῖ καὶ εἰς τὰ τοῦ Περιγητοῦ. προεῖρηται δέ τι καὶ ἀλλαχοῦ περὶ τούτων. Νεοπτόλεμος δὲ ἐπεκλήθη ὁ τοῦ Ἀχιλλεῖος οὗτος υἱός, διότι νέος ὢν ἐπολέμησε. τὸ δὲ ἄλλως κύριον αὐτοῦ Πύρρος ἐστίν, ὡς ὑποδηλοῖ καὶ Σοφοκλῆς, ἔνθα καὶ ἐτυμολογίαν αὐτοῦ τινα λέγει ἐν τῷ «ὦ πῦρ σύ», καὶ ἐξῆς, [ἵνα ἦ κατ' αὐτὸν ὁ Πύρρος αὐτόχρημα πῦρ, οὐ μὴν

πυρῶδες τι, ὡς ὁ Πυραίχμης καὶ εἶ τις ἄλλος τοιοῦτος. εἶη δ' ἂν ὁ ῥηθεὶς Πύρρος, ᾧπερ ὁμωνύμως καὶ ὁ ὕστερον Ἡπειρώτης, διαστελλόμενος τῇ βαρυτονήσει τοῦ πυρροῦ, ὅπερ ἐστὶ πυρσοῦ. 4.340 μυρία γὰρ ἐστὶ πρὸς διάφορον σημασίαν διαφόρως τονούμενα, ὧν ἐστὶ καὶ ὁ Τελέστης βαρυτόνως τὸ κύριον, ὡς Ὀρέστης, καὶ ὀξυτόνως τελεστής τὸ ἐπίθετον.] Ἔστι δὲ κατὰ τινὰς ἐξ Ἴφιγενείας, ὡς καὶ Λυκόφρονι δοκεῖ, ἣτις καὶ κλαπεῖσα, ὡς φησι Δοῦρις, εἰς Σκυρον ἐξετέθη. ὅθεν καὶ ἐκεῖ ὁ παῖς ἐτρέφετο. Καὶ σημείωσαι ὅπως ἱστορίαις ὁ ποιητὴς καὶ τὸν τόπον τοῦτον ἐστοίβασε, συντόμοις μέντοι καὶ οὐ πλατείαις, ὅτι μηδὲ ἔδει νῦν ἄλλως ποιεῖν. (η. 328) Τὸ δὲ «ἐώλπει» μετάθεσιν ἔχει καὶ αὐτὸ χρόνου. ἔδει μὲν γὰρ ἐκ τοῦ ἔολπα τὸν ὑπερσυντέλικον εἶναι ἠόλπειν. οὕτω δὲ καὶ ἔοργα ἠόργειν. μεταπτώσει δὲ χρονικῇ συνεστάλη μὲν ἐν τούτοις ἡ ἄρχουσα, ἐξετάθη δὲ ἡ μετ' αὐτὴν κατὰ τινὰ ὡς εἰπεῖν μεταχώρησιν καὶ ἀντιπερίστασιν. (η. 329) Ἄργος δὲ ἰππόβοτον οὐ τὴν Πελοπόννησον Ἀχιλλεὺς λέγει, ἀλλὰ τὸ Θετταλικόν, ὅπερ ὅτι ἰππόβοτόν ἐστιν ὡς μάλιστα, καὶ ἡ νῦν οἶδε γενεά. (η. 333) Τὸ δὲ «ἕκαστα κτῆσιν ἐμήν» ὁμοίον ἐστὶ κατὰ σχῆμα τῷ «πάντα δάσασθαι κτῆσιν, ὅσην πτολίεθρον ἐντὸς ἐέργει». Τὸ δὲ «ὑπερεφές» ὅτε ἀναγκάζει τὸ μέτρον διὰ τοῦ ἧ ἔχει τὴν προπαραλήγουσαν, ὑψηρεφές γὰρ τότε λέγεται. (η. 334) Ἐν δὲ τῷ «Πηληϊά γ' οἴομαι» ὁ γε σύνδεσμος χασμωδῖαν συνεστόμωσε συναλιφεῖς. Ὅρα δὲ καὶ τὸ κατὰ πάμπαν τεθνάναι. τὸ γὰρ θανεῖν πάμπαν τεθνάναι εἰπὼν δίδωσιν ἀστείως νοεῖν, ὅτι τὸ κακῶς ζῆν ἐν λύπαις καὶ νόσοις ἐκ μέρους τεθνάναι λέγοιτο ἂν, ἢ ἀλλὰ τυτθὸν ζῆν κατὰ τὴν ποίησιν. (η. 336 ς.) Τὸ δὲ «καὶ ἐμήν ποτιδέγμενον λυγρὴν ἀγγελίην» ἔχει τι καὶ αὐτὸ ξενίζον ἐν τῇ συντάξει. ὀφείλων γὰρ εἰπεῖν ὁμοιοπτῶτως «γῆραί τε στυγερῶ καὶ τῇ περὶ ἐμοῦ δυσελπιστία», ὁ δὲ ἔφη 4.341 «γῆραί τε στυγερῶ καὶ ἐμήν ποτιδέγμενον λυγρὴν ἀγγελίην», καὶ ἐξῆς. Τὸ δὲ «ὅτε ἀποφθιμένοιο πύθηται» ἐρμηνεῖα ἐστὶ τοῦ «λυγρὴν ἀγγελίαν». τί γὰρ ἂν εἶη λυγρότερον ἐν ἀγγελίαις τοῦ μηνυθῆναι θάνατον; (η. 340) Ὅτι φιλοίκτου προσώπου τὸ «μυρομένους δ' ἄρα τοὺς γε ἰδὼν ἐλέησεν». (η. 343-6) Οὕτω δὲ καὶ τὸ «τέκνον ἐμόν, δὴ πάμπαν ἀποίχεται ἀνδρὸς ἐῆος», ἡγουν ἰδίου ἢ ἀγαθοῦ, ὡς πολλαχοῦ κεῖται. «ἦ νύ τοι», ἡγουν ὄντως δὴ σοι, «οὐκέτι πάγχυ μετὰ φρεσὶ μέμβλεται» ὁ δεῖνα, «κεῖνος ὃ γε ἦσται ὀδυρόμενος ἔταρον φίλον, οἱ δὲ δὴ ἄλλοι οἴχονται μετὰ δεῖπνον, ὃ δ' ἄκμηνος καὶ ἄπαστος». ὁ Ζεὺς δὲ ταῦτα τῇ Ἀθηνᾶ περὶ τοῦ Ἀχιλλέως φησίν. (η. 343) Ἐν οἷς τὸ «μέμβλεται», ἤτοι μεμέληται, διάκειται καὶ αὐτὸ καθὰ καὶ τὸ μέμβλωκε. ἔστι γὰρ τὸ κοινὸν μεμέληται, καὶ συγκοπῇ μέμληται, καὶ πλεονασμῶ τοῦ β καὶ συστολῇ τοῦ ἧ μέμβλεται. Ὅτι πιθανολογῶν ὡς οἶόν τε ἦν ποιητικώτερον Ὅμηρος τὸ νῆστιν τὸν Ἀχιλλεῖα δύνασθαι μάχεσθαι πανημέριον πλάττει τὸν Δία ἐπιτάσσοντα τῇ Ἀθηνᾶ τὸ ὑπὲρ Ἀχιλλέως. (η. 347-8) Φησὶ γὰρ «ἀλλ' ἴθι οἱ νέκταρ τε καὶ ἀμβροσίην ἐρατεινὴν στάξον ἐνὶ στήθεσσι, ἵνα μὴ μιν λιμὸς ἴκηται». καὶ οὕτω μὲν ὁ Ζεὺς εἶπεν. (η. 350-4) «Ἡ δ' ἄρπη εἰκυῖα τανυπτέρυγι λιγυφώνω οὐρανοῦ ἐκκατέπαλτο δι' αἰθέρος», ἤδη τῶν Ἀχαιῶν θωρησομένων, «ἦ δ' Ἀχιλλῆϊ νέκταρ ἐνὶ στήθεσσι καὶ ἀμβροσίην ἐρατεινὴν στάξ', ἵνα μὴ μιν λιμὸς ἀτερπῆς γούναθ' ἴκηται», ὃ ἀνωτέρω δίχα τοῦ «γούνατα» ἔφη, εἰπὼν «μὴ μιν λιμὸς ἴκηται». δηλοῖ δὲ διὰ τῶν γονάτων τὴν τοῦ ὄλου σώματος ἀσθένειαν ἐναργέστερον. αὐτῶν γὰρ ὀκλασάντων διαφαίνεται τὸ κακὸν τοῦ λιμοῦ. (η. 353) Ἰστέον δὲ ὅτι νέκταρ ἐνταῦθα καὶ ἀμβροσία ἐστίν, ἦν δις ἐνταῦθα ἔφη ἐρατεινὴν, ἢ ἀπὸ τῆς τῶν γερόντων καὶ λοιπῶν ἀριστέων ὀμιλίας γλυκυθυμία, τῶν παραμεινάντων τῷ Ἀχιλλεῖ καὶ τερπόντων πυκινῶς, ὡς εἴρηται. διὸ Ζεὺς μὲν ἐπιτάττει, Ἀθηνᾶ δὲ ἐνσταλάττει, νοῦς δηλαδὴ καὶ ἡ κατὰ λόγου τέχνην φρόνησις, ὧν ἡ ἔσω στηθέων στάξις καὶ παρείσκρισις λεπτότητα δηλοῖ τὴν καὶ τῷ νέκταρι καὶ τῇ ἀμβροσίᾳ μυθικῶς ἐμφαινομένην. δηλὸν δέ, ὅτι γεροντικὴ ὀμιλία, ἢ τοῦ Νέστορος δηλαδὴ, καὶ τὸν πικρὸν ἐγλύκανέ που πόλεμον τοῖς 4.342 Ἀχαιοῖς

ὄτρύνασα εἰς ἐκεῖνον ἠδέως. (η. 350) Ἄρπη δὲ ἢ ὁ ἰκτίνος ἢ ζῶον ἄλλο ἀετῶδες, ὃ εἰς ὕψος ἀρθέν εὐχερῶς ὄπη θέλει καταράσσει. οἱ δὲ ζῶον θαλάσσιον λάρω πολεμοῦν. φιλεῖ δέ, φασί, τροφήν συνάγειν καὶ φυλάσσειν ἐπὶ τοῖς κάρφεισιν εἰς χορηγίαν τοῖς νεοσσοῖς. Τανυπτέρυγα δὲ φησι τὴν μεγαλοπτέρυγον. Τὸ δὲ κατὰ κλαγγὴν «λιγύφωνον» ἴδιόν ἐστι τῶν ἀετῶδων. (η. 351) Ἐν δὲ τῷ «οὐρανοῦ ἐκκατέπαλτο δι' αἰθέρος» σαφῶς ἐκφαίνει ὑπερκεῖσθαι τοῦ αἰθέρος τὸν οὐρανόν, οὐχ' ἀπλῶς μέντοι τὸν εἰς ἀέρα μεταλαμβανόμενον, ἀλλὰ τὴν ἐξωτάτω ἀπλανῆ σφαῖραν. (η. 354) Ὅρα δὲ καὶ ὡς οὐ μόνον εὐθεῖα ἄτερπος, ὡς δηλοῖ τὸ «ἀτέρπου οἰζύος», ἀλλ' ἰδοὺ ἐνταῦθα καὶ ἡ ἀτερπής. (η. 359–64) Ὅτι αἵτινες «τότε ταρφειαὶ κόρυθες λαμπρὸν γανώσασιν νηῶν ἐκφορέοντο καὶ ἀσπίδες ὀμφαλόεσσαι θώρηκές τε κραταιγύαλοι καὶ μείλινα δοῦρα» εἰς νιφάδας τῷ ποιητῇ παραβάλλονται οὕτως «ὡς δ' ὅτε ταρφειαὶ νιφάδες Διὸς ἐκποτέονται ψυχραὶ ὑπὸ ῥιπῆς» ἢ «ὑπαὶ ῥιπῆς», «αἰθρηγενέος Βορέας, ὡς τότε ταρφειαί», καὶ ἐξῆς, ὡς γέγραπται. [«Αἶγλη δέ», φησίν,] «οὐρανὸν ἴκεν», ἢ τῶν ὄπλων δηλαδή, «γέλασε δὲ πᾶσα περιχθών», ὡς οἶά τις ἔμψυχος, χαλκοῦ ὑπὸ στεροπῆς. ὑπὸ δὲ κτύπος ὄρνυτο ποσὶν ἀνδρῶν· ἐν δὲ μέσοισι κορύσσετο διὸς Ἀχιλλεύς». Καὶ ὅρα ὅτι τέσσαρα εἶδη ὄπλων ὀνομάσας μετὰ ἐπιθέτων αὐτὰ προήγαγεν, ὡς ἀνωτέρω ἔκκεται, ἐναβρυνόμενος οὕτω καὶ τοῖς πράγμασι συνεξωραϊζόμενος καὶ συνεξαλλοιώσας τὴν φράσιν τῷ καιρῷ. (η. 357) Ὅτι δὲ τάρφος τὸ καθ' ὕλην κυρίως δάσος, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ταρφύ ταρφέος, τὸ πυκνόν, ἐξ οὗ καὶ τὸ ταρφεῖον, δεδήλωται, ὁμοίως καὶ ὅτι ἐκ τοῦ τρέφειν τὸ τάρφος. Τὸ δὲ «Διὸς ἐκποτέονται», ἀντὶ τοῦ ἐξ ἀέρος, οὗ βέλη τὰ τοιαῦτα ὡς οἶον πτερόεντα, καθὰ δηλοῖ τὸ «νιφάδες ἐκποτέονται», περὶ οὗ σαφῶς ἀλλαχοῦ προγέγραπται. ἃ δὲ βέλη καὶ διόβολα συνθέτως λέγοντ' ἄν, ὡς εἰκός, κατὰ τὸν Σοφοκλῆν 4.343 εἰπεῖν, ἐξ ὧν τις καὶ εἰς ἀλληγορίαν τῆς τοῦ Διὸς αἰγίδος ἐναχθήσεται. [Ὅρα δὲ ὅτι τοῦ «ἐκπωτῶνται» μεγεθύνοντος τὴν π̄ω συλλαβὴν διὰ τὸ εἶναι δευτέρας συζυγίας τῶν περισπωμένων, τὸ «ἐκποτέονται» συστέλλει αὐτήν, πρώτης αὐτὸ συζυγίας ὄν. τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ τρωπῶν καὶ τροπέων, καὶ εἴ που ἄλλα τινὰ ὅμοια.] (η. 358) Τῆς δὲ ῥιπῆς οὐκ ἔστι καιριωτέραν ἐνταῦθα λέξιν εὐρέσθαι, ὥσπερ οὐδὲ τοῦ νηῶν ἐκφορεῖσθαι, ἡγουν ἐκφέρεσθαι. διὸ καὶ ἐκράτησεν ἡ λέξις καὶ παρὰ τοῖς τοῦ δήμου ἀνδράσιν ἕως καὶ νῦν. (η. 361) Κραταιγύαλοι δὲ οἱ κραταιοῦντες τὰ γυῖα τῶν ὀπλιτῶν, ἢ κραταιὰ γύαλα ἔχοντες, ἡγουν κοιλώματα, ὡς εἴρηται καὶ ἀλλαχοῦ. [Ἀναλογία δὲ τῆς τοιαύτης συνθέσεως κατὰ τὸ ἐν Ὀδυσσεΐα κραταίπεδον.] (η. 362) Τὸ δὲ «αἶγλη δ' οὐρανὸν ἴκεν» τεραστίως εἴρηται, εἴπερ ἄλλως μὲν ἄνωθεν τὰ περὶ γῆν καταλάμπεται κατὰ τὸ «οὐρανόθεν δ' ὑπερράγη ἄσπετος αἰθήρ», ἐνταῦθα δὲ κάτωθεν «αἶγλη οὐρανὸν ἴκεν», ὧ συμφωνον καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς τὸ ἐκ τοῦ σάκουσ σέλας εἰς αἰθέρα ἰκνούμενον. Τὸ δὲ «γέλασε χθών», περὶ οὗ καὶ αὐτοῦ προεῖρηται, ἀντὶ τοῦ λαμπρὸν περιήστραψε καὶ ἰλαρόν, ὥστε τῇ διαστίλψει διάχυσιν ἀέρος γενέσθαι, ὃ καὶ ὁ γέλωσ περὶ τὸν ἄνθρωπον ποιεῖ διαχέων αὐτόν. Ὅτι δὲ καὶ ἐπὶ θαλάσσης ῥητέος ὁ γέλωσ τροπικῶς, ὁ Κίλιξ δηλοῖ ποιητής. ἐδηλώθη δὲ που καὶ ὅτι ὁ περὶ τὸν θεατὴν ἄνθρωπον ἐν τοῖς τοιούτοις γίνεται, τῇ γῆ Ὀμηρος ἐπωνόμασε, καὶ ἐπὶ τῷ πράγματι τῷ διαχέοντι τὸν βλέποντα τῇ στιλβηδόνι, ὑφ' ἧς καὶ ἡ γῆ λάμπεται, γελᾶν λέγει τὴν γῆν. οὕτω καὶ θώρακες γανόωντες καὶ κόρυθες γανώσασιν, οὐχ' ὅτι αὐτοί, ἀλλ' ὅτι ὁ θεατὴς γάνυται. τὸ δὲ γανούσθαι λαβοῦσα ἐξ Ὀμήρου καὶ ἡ χυδαία γλῶσσα ἐπιλέγει αὐτὸ χαλκώμασιν, ἃ κασσίτερος ἀλείφων χρώζει πρὸς ἀργυρωμάτων ὑπόκρισιν. γεγανωμένα γὰρ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν λέγεται καὶ αὐτά. (η. 365) Ὅτι τὸ «τοῦ καὶ ὀδόντων μὲν καναχὴ πέλεν» ἠθέτηται. γελοῖον γὰρ φασιν οὕτω πάσχειν καὶ οἶον βρυχᾶσθαι τὸν Ἀχιλλεῖα. (η. 365–7) Τὸ μέντοι ἐπαγόμενον «τῷ δὲ οἱ ὄσσε λαμπέσθην ὡσεὶ πυρὸς σέλας» καὶ τὰ ἐξῆς, ἐπαινεῖται ὡς εὔ πάνυ ἔχον. δῆλον δὲ ὅτι ἐνταῦθα παραπεποίηται εἰς τὸ σαφέστερον

τὸ «πυρὶ λαμπετόωντι εἴκτην». Σημειῶσαι δὲ 4.344 ὅτι ὁ μὲν Δόλων ἐβάμβαινε δειλιῶν, Ἀχιλλεὺς δὲ καναχὴν ὀδόντων ἔχει πάνυ θυμούμενος καὶ ὡσπερ πρίων αὐτούς. ἄλλος δ' ἂν εἴποι τις κοινότερον τρίζων. καὶ παρέπεται ἀληθῶς καὶ τοῦτο τοῖς ἄγαν θυμούμενοις, ὡς καὶ ἐνταῦθα ὁ Ἀχιλλεὺς. (η. 366 ς.) Περὶ οὗ φησιν «ἐν δὲ οἱ ἦτορ δῦν' ἄχος ἄτλητον». ἔνθα κεῖται τι καὶ ὡς ἀντίθετον. (η. 367 ς.) Ἐπάγει γὰρ «ὃ δ' ἄρα Τρωσὶ μενεαίνων δύσετο δῶρα θεοῖο», ἵνα τὸ μὲν ἦτορ αὐτοῦ δύηται ἄχος, αὐτὸς δὲ δύσηται τὰ ἡφαιστότευκτα ὄπλα. ἔστι δὲ τὸ «δύσετο δῶρα θεοῦ» περίφρασις τοῦ θωρήξατο ἢ ὠπλίσατο ἢ τινος τοιούτου. Τὸ δὲ «δῶρα θεοῦ» διασαφῶν ἐπιφέρει «τά οἱ Ἥφαιστος κάμε τεύχων». (η. 373 ς. ετ 380) Ὅτι τοῦ σάκου τοῦ Ἀχιλλεῶς ἀπάνευθεν σέλας ἐγένετο ἤντε μήνης, ὃ ἐστὶ σελήνης, καλεῖ δὲ αὐτὸ καὶ μέγα καὶ στιβαρὸν καὶ καλὸν καὶ δαιδάλεον, ἦγουν ὁποῖον ἂν Δαίδαλος ἐποίησεν, ὡς ἐντεῦθεν πάνυ σεμνύνεσθαι τὸν Δαίδαλον, εἰ κατὰ τὸν Ἥφαιστον οἶδε τεύχειν καὶ αὐτός. Διὰ τί δὲ καθὰ σελήνης εἶπε καὶ οὐχ' ἡλίου; ἢ πάντως διὰ τὴν τῷ σάκει ἐπιπολάζουσαν ἐκ διαφόρων ὑλῶν, ὡς εἰκός, ὕφεισιν τῆς ἡλιώδους χρυσεᾶς λαμπρότητος. ἐπιφαίνονται γὰρ ὁμοίως καὶ τῷ τῆς σελήνης προσώπῳ φαντασίαι τινὲς μέλαιναι. Φράζει δὲ περὶ τοῦ σάκου οὕτως «αὐτὰρ ἔπειτα σάκος μέγα τε στιβαρόν τε εἶλετο, τοῦ δ' ἀπάνευθε σέλας γένετ' ἤντε μήνης». (η. 375–9) Εἶτα καταβὰς ἄνωθεν εἰς παραβολὴν περιγίγειον πλατύνει αὐτὴν καὶ φησιν ἐκ τοῦ αὐτοῦ σάκεος σέλας ἀποπάλλεσθαι εἰς αἰθέρα, «ὡς ὅτ' ἂν ἐκ πόντοιο σέλας ναύτησι φανείη καιομένου πυρός», ὃ ἐστὶ πυρσοῦ σωστικοῦ, «τὸ δὲ καίεται ὑψόθ' ὄρεσφιν σταθμῶ ἐν οἰοπόλῳ. τοὺς δ' οὐκ ἐθέλοντας ἄελλαι πόντον ἐπ' ἰχθυόεντα φίλων ἀπάνευθε φέρουσιν. ὡς ἀπ' Ἀχιλλῆος σάκεος σέλας αἰθέρ' ἴκανεν», ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐκ τῶν ῥηθέντων τευχέων αἴγλη οὐρανὸν ἴκεν. ἔστι δὲ ἡ παραβολὴ αὕτη τῷ σάκει προσφυεστέρα ἢ περὶ ἡ ἀνωτέρω κειμένη. μήνης μὲν γὰρ σέλας πᾶσιν ὁράται, ὃ δὴ οὐκ ἔστι τοῦ σάκου, πυρσοῦ δὲ σέλας οὐ πᾶσιν, ἀλλὰ τοῖς παραπλέουσιν ἢ παροδεύουσι βλέπεται κατὰ τὸ σάκος, ὃ τούτοις ἢ ἐκείνοις παμφαίνει. ὃ δὲ κατ' ὄρος πυρσοῦ οὗτος καὶ τὸ τοῦ ἥρωος ἐμφαίνει συλλογιστικῶς μέγεθος. Καὶ ὄρα ὅτι ἄλλος οὗτος πυρσοῦς παρὰ τοὺς πρὸ μικροῦ ῥηθέντας νησιωτικούς. αὐτὸς γὰρ ἐν ὄρει καίεται σῶζων ναύτας, οὐς οὐκ 4.345 ἐθέλοντας ἄελλαι ἀφορίζουσιν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ παρ' Ὀμήρῳ σέλας πυρός, ἦτοι πυρσόν, φανὸν οἱ νεώτεροι εἶπον Ἀττικοί. ὃ δ' αὐτὸς καὶ πανός, ἀπὸ τοῦ φαίνειν σχηματισθεῖς, φασί, κατὰ μεταβολὴν τοῦ φ, οἶον «πανοῦχον ἄξαντες φλόγα». ἦν δέ, φασί, δέσμη κληματίδων ὁ πανός, καὶ Ἀττικῶς φανός. ὃν δ' ἡμεῖς φανόν, λαμπτήρα οἱ παλαιοὶ ἔλεγον. (η. 375) Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ τὸ «φανείη» ἐνταῦθα τινες τρέψαντες τὸ παραλήγον ἔεν δυσὶν ἠγράφουσιν. (η. 377) Ὅτι δὲ σταθμὸς καὶ ἡ ἀγροτικὴ ἔπαυλις λέγεται, καὶ τί σημαίνει τὸ οἰοπόλος, προηρημένευται. (η. 380–3) Καὶ οὕτω μὲν τὸ σάκος Ὀμηρος ἐλάμπρυνε τῷ φίλῳ ἥρωϊ. (η. 380) τὴν δὲ περικεφαλαίαν ἄλλως φωτίζει, εἰπὼν «περὶ δὲ τρυφάλειαν ἀείρας κρατὶ θέτο βριαρὴν· ἢ δ' ἀστήρ ὡς ἀπέλαμπεν ἵππουρις τρυφάλεια, περισεῖοντο δ' ἔθειραι χρύσειαι, ἃς Ἥφαιστος ἴει λόφον ἀμφὶ θαμειάς», ἦγουν ἐνήκε τῷ λόφῳ οἶόν τινος ξανθὰς τρίχας, ὃν δὴ λόφον καὶ αὐτὸν χρύσειον ἔφη πρὸ μικροῦ. Ὅρα δὲ ὅτι τὸ μὲν σάκος ὠρισμένως ὠμοίωσε πρὸς σελήνην, ἐπὶ δὲ τῆς τρυφαλείας ἀόριστος ἢ παραβολή. ἀστέρι γὰρ τινὶ ἀπλῶς αὐτὴν εἶκασεν. Ἰστέον δὲ ὡς, εἶγε χρύσειαι ἦσαν αἱ τῆς [ῥηθείσης] τρυφαλείας ἔθειραι, οὐ κυρίως ἄρα ἵππουρις αὕτη ἐρρέθη, ἀλλὰ ῥιπτέον καὶ τὴν τοιαύτην ῥῆσιν εἰς τὸ «ἵπποι ἐβουκολοῦντο», καὶ «νέκταρ ἐωνοχόει», καὶ τὰ λοιπά, περὶ ὧν προσεσημειῶται. λέγοιτο γὰρ ἂν ἵππουρις αὕτη οὐ καθ' ἑαυτήν, ἀλλὰ διὰ τὸ κοινόν. αἱ γὰρ ἄλλαι τρυφάλεια ἵππουριδες κοινῶς καὶ οὐ κατὰ ταύτην χρυσοῦσθαι. [Ὀμώνυμος δὲ λέξις καὶ ἡ ἵππουρις. λέγεται γὰρ οὕτω καὶ βοτάνης εἶδος ἐοικυίας οὐραῖ ἵππου. ὃ δὲ γε ἵππουρος ἰχθύς, ὃ καὶ ἵππουρεὺς, διὰ τί οὕτως ὀνομάζεται, ζητητέον ἐτέρωθι.] (η. 384–5) Ὅτι «πειρήθη ἔο αὐτοῦ», ἦγουν

ἑαυτοῦ, «ἐν ἔντεσι δῖος Ἀχιλλεύς, 4.346 εἴ οἱ ἐφαρμόσσειε καὶ ἐντρέχοι ἀγλαὰ γυῖα», ἦτοι ἐὰν συνάλλεσθαι τοῖς ὄπλοις δύνηται. (η. 386) Τῷ δέ, καίτοι γε βαρείας ὕλης ὄντα, ὅμως «εὖτε», ἦγουν καθάπερ, «πτερὰ γίνεται». πῶς, ὦ ποιητά, ὡς πτερὰ ἐγίνοντο; ἄρα γε ἀβαρῆ φαινόμενα; ναί, φησί, καὶ διὰ τοῦτο μὲν, μάλιστα δέ, ἵνα ἦ τερατωδέστερος ὁ λόγος, διὰ τὸ αἶρειν καὶ κουφίζειν τὸν ἦρωα ὡς ἐὰν καὶ τι πτερωτὸν τὰ πτερὰ τῆ φυσικῆ ἁρμονία. διὸ καὶ ἐπάγει, ἄειρε δὲ ποιμένα λαῶν, τῆς συμμετρίας, ὡς οἱ παλαιοὶ φασί, κοῦφα ποιούσης αὐτά, ὡς φέρειν μᾶλλον ἢ φέρεσθαι. μονονουχὶ τοίνυν λέγει ὡς χωρὶς τῶν ἀειρόντων τούτων ὄπλων οὐδ' ἂν ἔχοι κινηθῆναι εἰς μάχην ῥαδίως, ὡς οὐδὲ πτηνὸν ἄνευ πτερῶν. (η. 387–91) Εἶτα ἐξεπάσατο, φησί, τῆς σύριγγος Ἀχιλλεύς «πατρῶον ἔγχος, βριθύ, μέγα, στιβαρόν», ὃ οὐκ ἠδύνατο ἄλλος πάλλειν, καὶ τὰ ἐξῆς, ὡς καὶ ἐν τῇ πῖ ῥαψωδία εἴρηται. ἔστι δὲ καὶ ὧδε συλλογισμὸς Ὀμηρικὸς, συνακτέον γὰρ ἀνδρειότατον εἶναι καὶ τὸν Πηλέα, ὃς μόνος ἐκίνει τὴν μελίαν ταύτην λαβὼν δῶρον παρὰ Χείρωνος καὶ χρησάμενος ἐν νεότητι καθῆκεν εἰς διαδοχὴν τῷ Ἀχιλλεῖ. (η. 387) Σύριγξ δὲ ὀπή τις ἐπιμήκης δοράτων φυλακτικῆ, ἢ καὶ δουροδόκη. Σημείωσαι δὲ τὴν ὁμωνυμίαν τῆς σύριγγος, οὐ μόνον γὰρ σύριγξ ποιμενικῆ, ἔτι δὲ καὶ ποδὸς ἔλκος, ὡς ὁ Θεόκριτος, καὶ ἐκ πόλεως κρυπτὸς ὑπόνομος κατάγων εἰς ὕδωρ, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ αὕτη σύριγξ δουρατοδόχος. Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ ῥηθεὶς ὑπόνομος, ὁ καὶ ἔμβολος, συντεθεὶς ποιεῖ μὲν συριγγέμβολον, συγκοπεὶς δὲ διὰ τὸ δύσφωνον λέγεται τοῖς κοινολεκτοῦσι συρέμβολος, καθὰ καὶ τὸ τετράδραχμον τέτραχμον εὖρηται, καὶ ἄλλα δὲ ὁμοίως. οὕτω δὲ καὶ τὸν Ἀλκιμέδοντα κατὰ τὴν παρατήρησιν τῶν παλαιῶν τὸν ἠνίοχον τοῦ Αὐτομέδοντος Ἄλκιμον ἐνταῦθα 4.347 εἶπε συγκόψας ὁ ποιητής. ἐρεῖ δὲ τὴν λέξιν οὕτω καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς. (η. 392 ς.) Φησὶ γὰρ «ἵππους δ' Αὐτομέδων τε καὶ Ἄλκιμος ἀμφέποντες ζεύγνυον». ἴσως δὲ οὐ συνέκοψεν, ἀλλὰ διωνυμίαν ἐνέφηνε. δοκεῖ δὲ ἄλλως καὶ ὀκνήσαι κάλλος νῦν περιθέσθαι τῇ φράσει διὰ τοῦ εἰπεῖν Αὐτομέδων τε καὶ Ἄλκιμέδων. (η. 393 ς.) Εἶτα ἐπάγει «ἀμφὶ δὲ καλὰ λέπαδν' ἔσαν, ἐν δὲ χαλινούς γαμφηλῆσιν ἔβαλον, κατὰ δ' ἠνία τεῖναν ὀπίσσω κολλητὸν ποτὶ δίφρον». ἐν οἷς λέπαδνα μὲν συνήθως οἱ καθιέμενοι κατὰ τῶν ἵππειων τραχήλων στήθειοι ἰμάντες, ὡς φασιν οἱ παλαιοὶ, ἀπὸ τοῦ λέπω, τὸ λεπίζω, πλατεῖς γὰρ εἰσι. τινὲς δέ, ὡς καὶ αὐτὸ προεῖρηται, τοὺς τῶν ἵππων μασχαλιστήρας οὕτω καλεῖσθαι φασί. Χαλινοὶ δὲ τὰ ἠνία, ἢ μᾶλλον ἄλλως, τὸ μὲν ἐντιθέμενον τῷ στόματι τοῦ ζῶου χαλινὸν λέγει, τοὺς δὲ ὀπίσσω κατατεινομένους ῥυτῆρας ἠνία, παρὰ τὸ ἐνοῦν τοὺς ἵππους τοὺς ὑπὸ τῷ ἄρματι. Τὸ δὲ «ἔσαν» οὐ δασύνεται ποθεν ἀλλὰ ψιλοῦται, δηλοῦν τὸ ἦσαν. (η. 395–7) Ὅτι ἐν τῷ «ὃ δὲ μᾶστιγα φαεινὴν χειρὶ λαβὼν ἀραρυῖαν, ἐφ' ἵπποισιν ἀνόρουσεν Αὐτομέδων» δηλοῖ χρῆναι καὶ ἠνιοχικῆ μᾶστιγι συμμετρίαν εἶναι, ὡς μήτε λεπτήν μήτ' αὖ παχεῖαν εἶναι ὑπὲρ τὸ μέτρον, ἀλλὰ εὐάρμοστον τῇ χειρὶ. (η. 397) Ὅτι τὸ «ὄπιθεν δὲ κορυσσάμενος βῆ Ἀχιλλεύς», εἰς τὸ ἄρμα δηλαδή, τὸν παραιβάτην σαφῶς ἐρμηνεύει. ἔστι δὲ καὶ νῦν τὸ ὄπιθεν δίχα τοῦ σίγμα ἐξ ἀποβολῆς διὰ μέτρον. (η. 398) Εἶτα ἐξαίρων διὰ παραβολῆς τὸν Ἀχιλλεῖα φησὶ «τεύχεσι παμφαίνων ὡς τ' ἠλέκτωρ Ὑπερίων», ἦγουν ὡς ἥλιος ἀκάμας, μὴ εἰδὼς λέκτρον, ἀλλ' ἀκοιμήτως εἰλούμενος, ἢ μὴ ἔων ἡμᾶς λέγεσθαι, ἦγουν κοιμᾶσθαι. Σημείωσαι δὲ ὅτι 4.348 εὐτάκτως εἰς τὴν παραβολὴν ταύτην ἦλθεν ὁ ποιητής. εἰ γὰρ ὁ θώραξ τῷ Ἀχιλλεῖ φαεινότερος ἀγῆς πυρός, τὸ δὲ σέλας τοῦ σάκου ἦν ἠὔτε μήνης, καὶ ἡ κόρυς δὲ ἀπέλαμπεν ὡς ἀστήρ, αὐτὸς ὁ τὴν τοιαύτην πανοπλίαν ἔχων ἠλίω ἂν ἀκολούθως ἀπεικασθεῖ διὰ τὸ πολυσυγκρότητον τῆς λαμπρότητος. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὰς λαμπρὰς ταύτας παραβολὰς συντομώτατα ἔφρασε, φυλάσσων οὕτω μᾶλλον αὐταῖς τὸ σεμνόν. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι σαφέστερον τοῦ προρρηθέντος που «ὡς τ' ἠλέκτωρ ἐβεβήκει» τὸ «ὡς ἠλέκτωρ Ὑπερίων». ἐκεῖνο γὰρ εἶχε τι ἀμφιβολίας, ὡς προεδήλωται. Περὶ δὲ Ὑπερίονος ἐρρέθη καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα. νῦν δὲ συντομώτερον

εἰπεῖν, ἰστέον καὶ ὅτι ὁ Παραβάτης ἀπὸ τοῦ πατρὸς Ὑπερίονα τὸν ἥλιον καλεῖ, ὥστε δυσὶ συλλαβαῖς τὸ πατρωνυμικὸν τοῦτο συγκοπὲν λείπεται τοῦ ἀπαθοῦς. Ὑπερίων μὲν γὰρ ὁ πατήρ, Ὑπεριονίδης δὲ ἐξασυλλάβως ὁ υἱὸς ἥλιος. ὁ δ' αὐτὸς ὁμοίως καὶ Ὑπεριονίων. ὁ τοίνυν Ὑπερι<ονί>ων, συλλαβαῖς δυσὶ κολουσθεῖς, Ὑπερίων γέγονε. τοιοῦτον ἐδηλώθη καὶ τὸ «Ἀκτορίωνε Μολιονε». δύο γὰρ ἐκεῖθεν συλλαβαὶ ἀπῆλθον ἐκ τῆς Μολιονίων εὐθείας καὶ ἐποίησαν τὸ Μολίων, ἀφ' ἧς εὐθείας οἱ Μολιόνες. (ἡ. 399) Ὅτι ἐνταῦθα πραγματικῶς δείκνυται ὁ Ἀχιλλεὺς δεινὸς καὶ «ἀναίτιον αἰτιάσθαι», ὃς «σμερδαλέον ἵπποισιν ἐκέκλετο πατρός», αἰτιώμενος αὐτοὺς ὡς μὴ περιωσαμένους τὸν Πάτροκλον, καὶ διαλεγόμενος αὐτοῖς ἀφελῶς καὶ βαρέως ὡς ἔμφοροι. Ποδάργης δὲ υἱοὶ οὗτοι, ὡς προεῖρηται. τούτων δὲ ὁ μὲν Ξάνθος ἔοικεν οὕτω λέγεσθαι ὡς τοιοῦτος τὴν χροάν, ὁ δὲ ἕτερος Βαλῖος, ὡς ταχὺς ἢ καὶ στικτὸς κατὰ τὰς βαλιὰς ἐλάφους. Καὶ ὄρα ὅτι τὰ μὲν ἐπίθετα Ξάνθος καὶ βαλιὸς ὀξυτόνως, τὰ δὲ οἶον κύρια βαρύνεται πρὸς διαστολήν. (ἡ. 400–3) Λαλεῖ δὲ ὁ 4.349 Ἀχιλλεὺς οὕτω «Ξάνθε τε καὶ Βαλίε, τηλεκλυτὰ τέκνα Ποδάργης, ἄλλως δὴ φράζεσθε σαωσέμεν ἠνιοχῆ ἄψ Δαναῶν ἐς ὄμιλον, ἐπεὶ χ' ἔομεν πολέμοιο, μηδ' ὡς Πάτροκλον λίπετ' αὐτόθι τεθνηῶτα». ἀγαθὴν δὲ καὶ νῦν ὁ Ἀχιλλεὺς ἐλπίδα προβέβληται, οὐχ' ὑπὲρ ἑαυτοῦ λαλῶν ἀλλ' ὑπὲρ ἠνιοχοῦ. εἰ δὲ γράφει «σαωσέμεν ἠνιοχῆς», δῆλον ὅτι καὶ ἑαυτὸν συλλαβεῖ ὡς οἶα ἠνιοχόν. προδηλώθη γὰρ ὡς ἠνιοχος πολλαχοῦ καὶ ὁ παραιβάτης λέγεται. Τὸ δὲ «ἔομεν» γράφεται μάλιστα «ἔωμεν» προπερισπωμένως, καὶ ἀπαρτίζει σπονδεῖον ἐν συνιζήσει τοῦ ᾠε καὶ τοῦ ᾠω. εἴληπται δὲ ἀντὶ τοῦ πληρωθῶμεν καὶ κορεσθῶμεν καὶ δασύνεται, ὡς δῆλον ἐκ τῆς συναλιφῆς τοῦ «ἐπεὶ χ' ἔωμεν». Ἔστι δὲ αὐτοῦ πρωτότυπον θέμα τὸ ἔω, ἦγουν πληρῶ, ἐξ οὗ καὶ ὁ ὄλος. ἐκ δὲ τοῦ ἔω παράγωγον ἔξιμι, ἀφ' οὗ δεῦτερος ἀόριστος παθητικὸς ὑποτακτικὸς ὦμεν, καὶ πλεονασμῶ τοῦ ᾠε ἔωμεν, ὡς ὠρῶμεν ἐωρῶμεν. ἀπὸ δὲ τοῦ ἔξιμι καὶ τὸ ἔντο γίνεται, οἶον «ἐξ ἔρον ἔντο», καὶ τὸ εἶναι, ἦτοι πληρῶσαι, οἶον «ἐξ ἔρον εἶναι», ὡς προεῖρηται. (ἡ. 408–17) Ὅτι ὁ Ξάνθος ἵππος αἰτιαθεῖς, ὡς εἴρηται, ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως ἀπολογεῖται προσφθεγξάμενος. καὶ ἔστι μὲν μυθικὸς ὁ λόγος καὶ 4.350 πάντη τερατώδης. ἐτόλμησε δὲ κἀνταῦθα ὁ ποιητής, ἵνα τὸν μέγαν Ἀχιλλέα καὶ τοιούτοις ἵπποις κοσμήσῃ κατ' ἐξαιρετόν, οἱ οὐ μόνον θεῖοι, καθάπερ καὶ οἱ Τρωῖοι, ἀλλὰ καὶ ἀυδῆντες, ὁποῖοι οὐκ ἦσαν ἕτεροι οὐδ' ἂν εἶεν. (ἡ. 405 ς.) Καὶ μὴν καὶ ἄλλως, ὡς ἐξὸν ἦν, ὁ ποιητής προθεράπευσεν αὐτό, ἐν οἷς θεῖους τε εἶπε τὸν Ξάνθον καὶ τὸν Βαλίον εἶναι καὶ Ποδάργης τέκνα, καὶ κλαίοντας ἐπὶ τῷ Πατρόκλῳ πεποίηκεν ὡς οἶα λογικούς, καὶ τῷ Διὶ ὄντας ἐν λόγῳ. Ἐφ' οἷς λοιπὸν ἱστορεῖ καὶ ὅτι Ξάνθος παρέκλινε τὴν κεφαλὴν, ὥστε πᾶσαν τὴν χαίτην τῆς ζεύγλης ἐκπεσεῖν καὶ τῇ γῆ πελάσαι, καὶ οὕτως ἐπιστρέψας ἑαυτὸν ὥστε ἀντίος γενέσθαι κατὰ πρόσωπον τῷ Ἀχιλλεῖ ἄλλα τε εἶπεν ἀπολογούμενος πρὸς τὴν τοῦ Ἀχιλλέως αἰτίασιν, καὶ ἀσαφῆ δὲ χρησμὸν προεῖπεν, ὡς ὁ Ἀχιλλεὺς θεῶ καὶ ἀνδρὶ δαμασθήσεται. (ἡ. 407) Ἔτι δὲ καὶ ἄλλως ὁ ποιητής ἐπιδιορθοῦται τὸ τέρας τοῦτο τοῦ μύθου, τῇ παρενθέσει τῆς Ἦρας, θεῖου τούτου προσώπου οἴου τε ὄντος ταῦτα ποιεῖν, ἦτις αὐδῆν τῷ Ξάνθῳ ἐνέθετο, ὡς φωνῇ ἀνθρωπίνῃ χρήσασθαι. αὐδῆ γὰρ ἐστὶ λογικοῦ ζῶου φωνή. Καὶ ὄρα τὸ πιθανὸν καὶ ἐνταῦθα τοῦ μύθου. τῷ ὄντι γὰρ, εἶπερ ἐλάλησεν ὁ Ξάνθος, ὡς που καὶ ὁ τοῦ Φρίξου κριὸς, δι' Ἦρας ἂν ἐφώνησεν, ἦγουν δι' ἀέρος. αὐδῆ γὰρ ἀέρος ἐστὶ ποιά πληγή. καὶ ταῦτα μὲν τὰ τοῦ μύθου. θεραπεία δὲ τούτων τοιαύτη τις. ἴσως ἀφελῶς οὕτω προσφωνήσας τοὺς ἵππους ὁ Ἀχιλλεὺς, ἰδὼν δὲ τὸν Ξάνθον σχηματισθέντα πως ὡς πρὸς ἀντιλογίας ὁμοιότητα ἢ καί, ὡς εἰκός, κατὰ χρεμετισμὸν ὑποφωνήσαντα καὶ φθεγξάμενον τοῦτο δὴ τὸ τοῦ Ἡροδότου, εἰπόντος, ὅτου ἂν ὁ ἵππος ἡλίου ἐπανατείλαντος πρῶτος φθέγγηται, ἐτεκμήρατό τι ἐντεῦθεν μάντευμα τεχνικῶς περὶ ἑαυτοῦ, ὡς που καὶ ὁ παρὰ Σοφοκλεῖ Τειρεσίας ἀπὸ οἰωνῶν κλαγγῆς οἰωνίζεται. καὶ τοῦτό ἐστιν ἢ τοῦ Ξάνθου ἵππου αὐδῆ, ἢ

συμβολική του μέλλοντος δήλωσις καὶ ὡς εἰπεῖν πρόρρησις ἢ πρόσφθεγξις [ἢ φθογγή, καθότι καὶ Ὅμηρος ἐν Ὀδυσσεΐα τὴν φθογγὴν καὶ ἐπὶ θρεμμάτων τίθησι.] Διόδωρος δὲ λέγει κατὰ μυθικὴν ἱστορίαν Ξάνθον καὶ Βαλίον Τιτᾶνας εἶναι πρότερον, βοηθήσαι δὲ τῷ Διί, Ξάνθον μὲν, Ποσειδῶνος ἐταῖρον ὄντα, Βαλίον δέ, Διός, καὶ ἐν τῇ μάχῃ ἀξιῶσαι μεταθέσθαι τὴν μορφήν, οἷα αἰδουμένους ὁρᾶσθαι ὑπὸ τῶν ὁμογενῶν Τιτάνων, καὶ γενέσθαι τὴν αὐτῶν ἀξίωσιν. καὶ εἶναι τούτους τοὺς τῷ Πηλεΐ δοθέντας. διό, φησί, καὶ Ξάνθος 4.351 μαντεύεται Ἀχιλλεΐ τὸν θάνατον. Ἴδε δὲ περιπέτειαν ἀστείαν καὶ καινὴν, εἰ μὴ μόνον ὁ Ξάνθος νῦν οὗτος, ἀλλὰ καὶ ἕτερος Ξάνθος φωνήεις γίνεται τῷ Ἀχιλλεΐ ἐν τοῖς ἐξῆς, ἡγουν ὁ Σκάμανδρος ποταμός, ὁ καὶ Ξάνθος λεγόμενος. καὶ οὗτος μὲν σώσειν λέγει τὸν Ἀχιλλέα κατὰ σχῆμα προαναφωνήσεως καὶ ποιεῖ τοῦτο, ἐκεῖνος δὲ παρὰ μικρὸν ἄγει κινδύνου τὸν ἥρωα. αἰτιῶνται δὲ τινες ἐνταῦθα τὸν Ὅμηρον εἰπόντα, ὡς ἡ μὲν Ἥρα αὐδήεντα ἔθηκε τὸν Ξάνθον, αἱ δὲ Ἐριννυές ἐπέσχον αὐτῷ τὴν αὐδὴν, οὐ μὴν ἢ αὐτὴ Ἥρα. τὸ δὲ ἐστὶν ὄντως φιλόσοφον. ἀπίθανον γὰρ ἄλλως εἰπεῖν. ἐπεὶ πῶς ἂν ἢ Ἥρα ἐπίσχοι τὴν αὐδὴν, ἥτις φωνῆς μᾶλλον ἐστὶν αἰτία; ἐντεῦθεν δὲ δῆλον καὶ ὅτι ἡ τοῦ λόγου ἐποχὴ ἐριννουῶδες ἐστὶ κακόν. (ἡ. 416 ς.) Ὅρα δὲ ὅπως καὶ ἐνταῦθα τὸν θάνατόν τε τοῦ Ἀχιλλέως παρελάλησεν ὁ ποιητὴς ὡς ἐν παρόδῳ, καὶ ὅτι ἐσέμνυεν αὐτόν, εἶγε μὴ ἀνδρὶ μόνῳ δαμασθήσεται, ἀλλὰ καὶ θεῷ. λέγεται γὰρ τοξευθῆναι ὑπὸ Ἀπόλλωνος, καὶ ὡσπερ τὸν Πάτροκλον ὁ Ἀπόλλων κτείνας Ἐκτορι κῦδος ἔδωκεν, ὡς φησὶν ὁ ποιητὴς, οὕτω καὶ τὸν Ἀχιλλέα βαλὼν αὐτὸς ὅμως Ἀλεξάνδρῳ τὴν βολὴν ἐπεκέρυξεν εἰς κῦδος ἐκείνου. (ἡ. 404–18) Φράζει δ' ἐν τούτοις Ὅμηρος οὕτω «τὸν δ' ἄρ' ὑπὸ ζυγῶφιν προσέφη πόδας αἰόλος ἵππος Ξάνθος· ἄφαρ δ' ἤμυσε καρῆατι, πᾶσα δὲ χαίτη ζεύγλης ἐξεριποῦσα περὶ ζυγὸν οὔδας ἴκανεν· αὐδήεντα δ' ἔθηκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη· καὶ λίην σ' ἔτι νῦν γε σαώσομεν, ὄβριμ' Ἀχιλλεῦ, ἀλλὰ τοι ἐγγύθεν ἤμαρ ὀλέθριον, οὐδέ τοι ἡμεῖς αἴτιοι, ἀλλὰ θεός τε μέγας καὶ μοῖρα κραταιή. οὐδέ γὰρ ἡμετέρη βραδυτήτι τε νωχελίη τε Τρῶες ἀπ' ὠμοῖϊν Πατρόκλου τεύχε' ἔλοντο· ἀλλὰ θεῶν ὄριστος, ὃν ἠύκομος τέκε Λητώ, ἔκταν' ἐνὶ προμάχοισι καὶ Ἐκτορι κῦδος ἔδωκε. νῶϊ δὲ καὶ κεν ἅμα πνοιῆ Ζεφύροιο θέοιμεν, ἦν περ ἔλαφροτάτην φάσ' ἔμμεναι· ἀλλὰ σοὶ αὐτῷ μόρσιμόν ἐστι θεῷ τε καὶ ἀνέρι ἴφι δαμῆναι. ὡς ἄρα φωνήσαντος Ἐριννυές ἔσχεθον αὐδὴν». (ἡ. 408 ς.) Ἰστέον δὲ ὡς ὀλιγοχρόνιον βοήθειαν ἐπὶ ὑγείᾳ δηλοῖ τὸ «καὶ λίαν σε ἔτι νῦν γε σαώσομεν, ἀλλὰ τοι ἐγγύθεν ἤμαρ ὀλέθριον». (ἡ. 411 ς.) Σπουδῆς δὲ ἐνδεικτικὸν τὸ «οὐδέ γὰρ ἡμετέρη βραδυτήτι τε νωχελίη τε» τότε τι γέγονεν. (415 ς.) Ἑπαινος δὲ ἵππων τὸ ἅμα πνοιῆ Ζεφύροιο θέειν. (ἡ. 404) Τὸ δὲ «πόδας αἰόλος» πρὸς διαστολὴν ἐρρέθη τῶν ἄλλων σημαينوμένων τοῦ αἰόλος. (ἡ. 405) Τὸ δὲ ἄφαρ, ὃ ἐστὶ ταχὺ καὶ εὐθέως, 4.352 οὕτως ἐτρίβη πρὸς κοινότητα τὴν ἀπὸ συνηθείας, ὥστε τινὲς τῶν πολλῶν τὸν αὐτοσχέδιον ζωμὸν ἀφαρόζωμόν φασιν, ὡς εἴ τις εἶπη, ταχύζωμον, εὐθύζωμον. Τὸ δὲ «ἤμυσε καρῆατι» διέσταλται τῆς καθ' ὄλον σῶμα κατακλίσεως. ἐστὶ δὲ ὅμοιον πρὸς τὸ «ἐπεὶ τ' ἡμῦι ἀσταχέσσειν». ὡς γὰρ λήϊον ἡμῦι ἀστάχυσιν, οὕτω νῦν ὁ Ξάνθος τῇ κεφαλῇ, ἄνω μὲν τρέψας τὸ στόμα, κάτω δὲ ἀφείς εἰς γῆν ἰκέσθαι τὴν χαίτην, ἐκπεσοῦσαν τῆς κατὰ τὸν ζυγὸν ζεύγλης, ἐν ἧ πλεονάζει τὸ ᾠ, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ ζεύγος δίχα τοῦ ᾠ προφερόμενον. (ἡ. 411) Ἡ δὲ βραδυτῆς καὶ ἡ νωχελία ταῦτολογοῦνται. [Ἴσον δὲ αὐταῖς δύναται καὶ ἡματίη, γενομένη ἐκ τοῦ ματᾶν, ἐξ οὗ τὸ ματῆσαι, περὶ οὗ προγέγραπται.] (ἡ. 413) Τὸ δὲ θεῶν ἄριστον τὸν Ἀπόλλωνα εἰπεῖν τῇ τῶν ἵππων ἀφελείᾳ δοτέον. [Κυρίως γὰρ ὁ τοῦ μύθου Ζεὺς τοιοῦτος, θεῶν γὰρ ἐκεῖνος ἄριστος καὶ ὑπατος. Τὸ δὲ «ὄριστος» κέκραται κατὰ τὸ ἐωῦτοῦ. ἐστὶ γὰρ ἐκεῖνο ἔο αὐτοῦ, καὶ κράσει τοῦ ᾠ καὶ ᾠα εἰς ᾠω μέγα γίνεται ἐωυτοῦ, καὶ διαλύσει ἐωῦτοῦ.] (ἡ. 415 ς.) Σημείωσαι δὲ ὅτι καλῶς ὁ ποιητὴς διὰ τοῦ Ξάνθου φιλοσοφεῖ ἐλαφροτάτην εἶναι τὴν τοῦ Ζεφύρου πνοιήν.

τοιοῦτος γὰρ ὁ Ζέφυρος διὰ τὸ μὴ κάθυγρος εἶναι, ὁποῖος ὁ Νότος. ἔστι δὲ ἀφορμὴ τις τοῦτο εἰς ἀλληγορίαν τοῦ Ποδάργης τέκνα λέγεσθαι τοὺς ἵππους τοῦ Ἀχιλλέως, ὡς ποδηνέμους, ὅπερ ἐνέφηνε καὶ διὰ τοῦ εἰπεῖν τὸν Ξάνθον «πόδας αἰόλον», ὅπερ ἐστὶ ταῦτόν τῳ ποδάργον καὶ ἐκ Ποδάργης. (η. 4–3) Ὅτι ὁ ἀκαίρως ἀκούων παρά τινος ὡς τεθνήξεται, σπεύδων δὲ ὅμως εἰς ἔργον, εἶποι ἂν τὸ τοῦ Ἀχιλλέως πρὸς Ξάνθον «ὦ δεῖνα, τί μοι θάνα 4.353 τον μαντεύεαι; οὐδέ τί σε χρή. εὔ νύ τοι οἶδα καὶ αὐτός· ἀλλὰ καὶ ἔμπης οὐ λήξω». Σημείωσαι δὲ ὡς πάνυ εὐθαρσῆς εἰς κίνδυνον ὁ Ἀχιλλεύς, οἷα εὐκλείας ἐφιέμενος τῆς μετὰ θάνατον, ὃς οἶδα μὲν, φησὶν, ὅτι μοι μόρος, ἦγουν μοῖρα, ἐστὶν «ἐνθάδ' ὀλέσθαι νόσφι φίλου πατρὸς καὶ μητέρος», καὶ «ὅμως οὐ λήξω πρὶν Τρώας ἄδην ἐλάσω», ἢ μᾶλλον ἐλάσαι, «πολέμοιο». Καὶ σημείωσαι ὅτι καὶ ὦδε ὁ ποιητὴς τὸ ἄδην, ὃ ἐστὶ δαψιλῶς, δι' ἐνὸς γράφει ᾗδ συστέλλων τὸ δίχρονον. Ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα, ὅτι τὴν ἀγαθὴν ἐλπίδα φανερώς, εἶπερ τις ἄλλος, προβεβλημένος ὁ Ἀχιλλεύς μάχεται. (η. 423) Τὸ δὲ «ἄδην ἐλάσαι πολέμοιο» παρωδίαν ἐν Ὀδυσσεΐα ἔχει τὸ «ἄδην ἐλάαν κακότητος». 4.354 ΕΚ ΤΩΝ ΤΗΣ Υ Ὅτι θεῶν μάχη τὸ γράμμα τῆς παρούσης ραψωδίας ἐπιγέγραπται. ἢ δὲ ἔμμετρος ἐπιγραφή αὕτη· ὕ, μακάρων ἐνοπή καὶ φύλοπις οὐραγιῶνων. καὶ ἄλλως δέ· ὕ, μακάρων ἕρις ὦρτο, φέρει δ' ἐπὶ κάρτος Ἀχαιοῖς. [Ὅτι δὲ τὸ ὕ στοιχεῖον ὕμ λέγουσιν οἱ Αἰολεῖς μετὰ ψιλῆς οἰκείῳ ἔθει, ψιλωτικοὶ γὰρ εἰσιν ἐπὶ πᾶσιν, ὑπὸ τῶν εἰδότην πᾶσι παραδέδοται.] (η. 1–2) Ὅτι ἐνδιαθέτως ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα τὸν λόγον ἀποστρέψας πρὸς Ἀχιλλέα ὡς προσφωνεῖσθαι ὑπὸ τῆς Μούσης ἄξιον, φησὶν «ὡς οἱ μὲν παρὰ νηυσὶν θωρήσσαντο ἀμφὶ σέ, Πηλέος υἱέ, μάχης ἀκόρητον Ἀχαιοί». Καὶ ὅρα ὅτι ἐν μὲν τῇ α' ραψωδίᾳ περιφράσας ὁ Ἀγαμέμνων ἔφη πρὸς Ἀχιλλέα «αἰεὶ γάρ τοι ἕρις τε φίλη πόλεμοί τε μάχαι τε», ἐνταῦθα δὲ συντομώτατα φράζων μάχης ἀκόρητον αὐτὸς ὁ ποιητὴς αὐτὸν λέγει. Καὶ σημείωσαι ὅτι, ὅπερ ἐπὶ Τρώων φθάσας εἰς ψόγον ἔφη τὸ μάχης ἀκορήτους ἐκείνους εἶναι, τοῦτο ἐνταῦθα ἐπὶ ἐπαίνου ὁ ἀμφίγλωσσος Ὀμηρος εἴληφε. καὶ οὐ θαυμαστόν. οὐ γὰρ αἰεὶ ὁ Ἀχιλλεύς τοιοῦτος οὐδὲ αἰεὶ φίλη αὐτῷ ἢ ἕρις κατὰ τὸν διαβαλόντα βασιλέα, διὰ δὲ τὴν ἐπὶ τῳ Πατρόκλῳ ἄμυναν ἄρτι μάχης ἐστὶν ἀκόρητος. [Ἰστέον δὲ ὅτι τό, ὡς εἴρηται, Ὀμηρικὸν δίγλωσσον 4.355 πρῶτα μὲν ἐν λέξεσι θεωρεῖται, οἷον «ὄν Βριάρεων καλέουσι θεοί», Αἰγαίωνα δὲ ἄνδρες, καὶ «χαλκίδα κικλήσκουσι θεοί, ἄνδρες δὲ κύμινδιν», ὡς Ὀμήρου δῆθεν καὶ τὴν θεῖαν εἰδότης γλῶσσαν ὡς καὶ τὴν κατ' ἀνθρώπους. πρὸς ὅπερ ἀστεϊζόμενος Φιλόξενος ὁ Κυθήριος καὶ εἰπὼν λιπαραυγεῖς πορθμίδας πολλῶν ἀγαθῶν γεμούσας, ἐπάγει Ὀμηρικῶς «τὰς ἐφημέριοι καλέοντι», ἦγουν καλοῦσι, «τραπέζας, ἀθάνατοι δέ τε Ἀμαλθείας κέρας». εἶτα φαίνεται τὸ ῥηθὲν δίγλωσσον καὶ ἐν ἐννοίαις δοκούσαις διαφέρεσθαι, ὡς νῦν ὁ Ἀχιλλεύς μάχης εἶναι ἀκόρεστος εὐλογεῖται, καίτοι τῶν Τρώων δι' αὐτὸ τοῦτο κακολογηθέντων. τοῦτο δὲ καὶ ἐν πολλοῖς ἄλλοις δεινῶς ὁ ποιητὴς μεθοδεύει. καὶ ζηλοῦσι τοῦτο μάλιστα μὲν οἱ διαλεκτικοί, ὧν καὶ Ζήνων ὁ περιαιδόμενος, καὶ οἱ ἐφεκτικοί, καὶ ὁ τὰ Δικτυακὰ δὲ μελετήσας, ὧν σκοπὸς τὰ ἀντικείμενα κατασκευάζειν, οἷον· λουστέον τὸν πυρέττοντα διὰ τὰ καὶ τά, καὶ αὖ πάλιν· μὴ λουστέον τὸν πυρέττοντα διὰ τὰ καὶ τά. τὸ τοιοῦτον δίγλωσσον ἐν πολλοῖς ῥητορικώτερον καὶ Εὐριπίδης ἐπιτηδεύμενός φησὶ πού τὸ «ἐκ παντὸς ἄν τις πράγματος δισσῶν λόγων ἀγῶνα θεῖτ' ἄν, εἰ λέγειν εἴη σοφός».] (η. 4–6) Ὅτι καὶ Ἀχιλλέως ἐξιέναι μέλλοντος εἰς πόλεμον καθίζει θεῶν ἀγορὰν ὁ ποιητὴς ὑπὸ τῳ Δίῳ, κελεύοντι διὰ τῆς Θέμιδος πάντας φοιτᾶν εἰς αὐτὸν ὡς ἐπὶ μεγίστῳ τινὶ πράγματι. καὶ Ζεὺς μὲν «Θέμιστα κέλευσε θεοὺς ἀγορήνδε καλέσσαι κρατὸς ἀπ' Οὐλύμποιο πολυπτύχου· ἢ δ' ἄρα πάντη φοιτήσασα» ἐποίει τὸ κελευσθέν. πάνυ δὲ μεγαλοπρεπῶς ὁ ποιητὴς καὶ ἐν τούτοις ἐξαιρεῖ τὴν Ἀχιλλέως ἔξοδον, 4.356 εἶπερ ἐκκλησίαν τοιαύτην συνήγαγε δι' αὐτόν. Ὅρα δὲ ὅτι ταῖς μὲν ἀγγελίαις ἢ Ἴρις ὑπουργεῖ καὶ ὁ Ἑρμῆς. νῦν μέντοι ὡς νομιμωτάτης, φασὶν, ἐσομένης τῆς ἀγορᾶς, καὶ

τέλος ἐπιθεῖναι μελλούσης μεγάλοις πράγμασιν-ἢ ψῆφος γὰρ τοῖς ἄρπαξι καὶ ἐπιόρκοις Τρωσὶ τελεῖα ἐπενεχθήσεται-τῇ Θέμιδι ὁ Ζεὺς πρὸς τὴν σύγκλητον χρῆται, ἥτις ἢ αὐτὴ οὔσα τῷ θεσμῷ καὶ τῇ δίκῃ ἀγορᾶς λύει τε καὶ καθίζει κατὰ τὴν ποίησιν. (ἡ. 7-9) Λέγει δὲ ὁ ποιητὴς καὶ ὅτι «οὔτε τις οὖν ποταμῶν ἀπέην», τῆς ἄνω δηλαδὴ ἀγορᾶς, «νόσφ' Ὀκεανοῖο, οὔτ' ἄρα νυμφάων, ταί τ' ἄλσεα καλὰ νέμονται καὶ πηγὰς ποταμῶν καὶ πίσεια ποιήεντα». διὰ τί; διότι ἀλληγορικῶς καὶ αἱ τῶν ποταμῶν ἀρχαὶ καὶ αἱ τῶν πηγῶν καὶ αἱ τῶν ἐλῶν-τοιαῦτα γὰρ τὰ πίσεια-, ναὶ μέντοι καὶ αἱ τῶν ἀλληγορουμένων νυμφῶν, περὶ ὧν ἐν ἄλλοις ἐρρέθη, ἐκ τοῦ ἄνω Διός, τουτέστιν ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ ἀέρος εἰσίν, ἐξ οὗ καὶ οἱ διῖπετεῖς παρονομάζονται ποταμοί. (ἡ. 13 ς.) Καὶ Ποσειδῶν δέ, φησίν, οὐδ' αὐτὸς νηκουστήσεν, ἦγουν ἀνήκοος γέγονε, θεᾶς τῆς Θέμιδος, «ἀλλ' ἐξ ἀλὸς ἦλθε μετ' αὐτούς», ἦγουν εἰς αὐτούς τοὺς ἄνω ἠθροισμένους. αἴρεται γάρ τι καὶ τοῦ κατὰ Ποσειδῶνα θαλαττίου ὕδατος, ὑψοῦ ἀναθυμιάμενον. (ἡ. 15) Ὅς καὶ ἴζε, φησίν, ἐν μέσοισι, πιθανῶς. οἰκεῖος γὰρ ὁ μέσος τόπος τῷ Ποσειδῶνι, ὃς εἰς ὕδωρ ἀλληγορούμενος τῇ γῆ τῇ τοῦ παντὸς μεσαιτάτη συνεσφαίρωται. (ἡ. 7) Ὀκεανὸς δέ γε οὐ πάρεστι, διότι εἰς τὸν ὀρίζοντα ἡ ἀκριβὴς αὐτὸν ἀνάγει θεωρία τὸν ἀποτέμοντα τὸ ὑπὲρ γῆς καὶ ὑπὸ γῆν ἡμισφαίριον. διὸ οὐκ ἐγχωρεῖ τὸν τοιοῦτον Ὀκεανὸν ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ἄνω γενέσθαι, ὑπεραναβάντα τὸ διαιρούμενον. εἰ δὲ καὶ ὡς ὕδωρ στοιχειακῶς θεωροῖη τις τὸν Ὀκεανόν, οὐδ' οὕτω δύναται ἄνω γενέσθαι τῇ ὀλότητι, ἀλλὰ τι μὲν αὐτοῦ ἄνεισι, διὰ ἀναθυμιάσεων δηλαδὴ, ἃς ὁ Ποσειδῶν ὑποδηλοῖ, ἐξ ὧν οἱ ποταμοὶ καὶ αἱ πηγαὶ καὶ τὰ πίσεια καὶ αἱ νύμφαι, οὐ μὴν δὲ καὶ ἡ πᾶσα τοῦ στοιχείου ὀλότης ἄνω γίνεται. τοῦτο γὰρ ἀδύνατον. καὶ οὕτω μὲν κατὰ 4.357 ἀναγωγὴν. μυθικῶς μέντοι ἀποδημεῖ τῆς ἐκκλησίας ὁ Ὀκεανὸς ὡς πρόγονος θεῶν, ἵνα μὴ παρείη τῷ τῶν ἀπογόνων πολέμῳ. θεῶν γὰρ μάχην τὴν ῥαψωδίαν ταύτην ὁ ποιητὴς παραδίδωσι καὶ οἱ παλαιοὶ ἐπιγράφουσι. καὶ περὶ μὲν τούτων ταῦτα. Περὶ δὲ τῆς Γῆς εἰ καὶ μηδὲν ὁ ποιητὴς διορίζεται, ἀλλὰ βέλτιον, φασί, νοεῖν, ὡς ἀπολειπομένης τοῦ συλλόγου καὶ αὐτῆς. περὶ αὐτὴν γὰρ ἔστιν ὁ κάτω μείνας Ὀκεανὸς καὶ ἀνάγκη συνεκλείπειν καὶ αὐτήν. (ἡ. 4 ς.) Ὅρα δὲ ὅτι καὶ ἐνταῦθα συνήθως Θέμιστα Δωρικῶς λέγει κατὰ τὸ «Θέμιστι καλλιπαρήω», καὶ κρᾶτα δὲ ὄρους, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, ἀκροτάτην κορυφήν, ἥτοι ἐξοχήν, ἀκρώρειαν. Σημειῶσαι δὲ ὅτι κοινῶς μὲν ἡ κράς λέγεται τῆς κρατός. τὸ δὲ «κρατὸς διασπαρέντος» παρὰ Σοφοκλεῖ, καὶ «σῶ κράτι τίσεις» ἐν Ὀδυσσεΐα, ἔχουσί τινα ζήτησιν. ἡ δὲ Τραγωδία καὶ τὸ κρᾶτα λέγει οὐδετέρως ὡς καὶ τὸ κᾶρα. ἡ δὲ κᾶρα τῶν νεωτέρων ἔστί. λέγεται δὲ καὶ κάρηαρ, ὡς δηλοῖ τὸ «καρήατι». Πολύπτυχος δὲ Ὀλυμπος τὸ μὲν ὄρος διὰ τὸ πολλὰς ἔχειν πτύχας, ἥτοι περιοχὰς ἀνακλίσεων, ὁ δὲ οὐρανὸς ἀλληγορικῶς διὰ τὰς ὀκτὼ σφαίρας, ἃς ἔχει, τὴν μίαν τῶν ἀπλανῶν καὶ τὰς ἑπτὰ τῶν πλανήτων. ἡ καὶ ἄλλως, πολύπτυχος ὁ ἰσχυρὸς καὶ στερεός, καθ' ὁμοιότητα σώματός τινος πολυπύχου, ὁποῖα καὶ ἡ τοῦ Ἀχιλλέως προϊστόρηται ἀσπίς. (ἡ. 8) Νύμφαι δὲ ὅτι αἱ περὶ γῆν φυσικαὶ δυνάμεις λέγονται, ἃς ἡ τοῦ ὕδατος ὑγρότης ἀποτελεῖ, καὶ ἐν ἄλλοις πρὸ 4.358 τούτων σαφῶς εἴρηται. Ἄλσεα δὲ λέγει καλὰ τοὺς κήπους ἀπὸ τοῦ ἄλλω ἄλσω Αἰολικῶς. διὸ καὶ ψιλοῦται, ὅπου δηλαδὴ τὰ φυτὰ ἐξ ὑγρότητος καὶ πνεύματος εἰς αὔξην ἄλλονται. διὸ καὶ οὐ μόνον ἄλσος ὁ τοιοῦτος λέγεται τόπος ἀπὸ τοῦ ἄλλεσθαι, ἀλλὰ καὶ κῆπος ἀπὸ τοῦ κᾶπος, ὃ δηλοῖ πνεῦμα τὸ ἀναγωγὸν ὑγρότητος θρεπτικῆς τῶν φυτῶν. (ἡ. 9) Πίσεια δὲ ὑγρὸς τόπος καὶ δυνάμενος πίσει, ὃ ἔστι ποτίσαι, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ποιήεις, ἥτοι βοτανώδης. ὡς γὰρ μῦω μύσω, φασί, μῦσος, εἰς ὃ μύομεν μὴ ἐμβλέπειν ἀνεχόμενοι, ἢ πρὸς ὃ τὰ χεῖλη μύομεν οὐ προσφωνοῦντες, οὕτω πῖω πίσω πῖσος. τοῦ δὲ πίσω ἡ χρῆσις παρὰ Πινδάρῳ. ἐξ αὐτοῦ δὲ καὶ Πῖσα πόλις, καὶ Πῖσα πηγὴ, ὡς ἂν εἴποι τις ποτίστρα, καὶ πιστὰ παρ' Αἰσχύλῳ φάρμακα τὰ πινόμενα. (ἡ. 11 ς.) Ὅτι παντοδαπῶς τὴν τέχνην ὁ Ἥφαιστος, εἶγε ξεστάς αἰθούσας ἄνω ποιεῖ, ἦγουν κατὰ τοὺς παλαιούς, ἔδρας στυλωτάς, αἰθομένας,

ὁ ἔστι καταλαμπομένας φωτί. ἐφιζάνουσι δὲ ταύταις κατὰ τὸν ποιητὴν οἱ νῦν ἀγερθέντες, οὐχ' ὡς θρόνοις πάντως, ἀλλ' ἐν αὐταῖς περὶ τὸ ἔδαφος καθεζόμενοι. Ὅτι πανταχοῦ ἐν τῷ «ἰδυίαις 4.359 πραπίδες» διὰ τοῦ ἱ γράφει ὁ ποιητὴς τὴν ἄρχουσαν τοῦ ἰδυίαις, ἵνα διαφέρει τῆς μετοχῆς ὡς μετοχικόν. καὶ γράφοιτο εἰδυῖα μὲν διὰ διφθόγγου ἢ γινώσκουσα, ἰδυῖα δὲ μετὰ μόνου διχρόνου ἢ ἐπιστημονική. οὕτω γοῦν καὶ ἐνταῦθα ἔχει δακτυλικῶς τὸ «ἄς Ἥφαιστος ποίησεν ἰδυῖησι πραπίδεςσι». εἰ δέ τις φίλερις ὦν αἰροῖτο ἐκθλίψας γράψαι «ποίησ' εἰδυῖησι πραπίδεςσιν», ἵνα οὕτω σπονδειακῶς γράψῃ αὐτὸς διὰ διφθόγγου τὴν καταρχὴν τοῦ «εἰδυῖαις», ἀλλ' οὐ νικήσει τοὺς παλαιούς Ὀμηρίδας διὰ τοῦ ἱ γράφοντα. [(η. 13) Ὅτι ἐν τῷ «Διὸς ἔνδον ἀγγέρατο», ἤγουν ἠθροίσθησαν, λείπει γενικὴ περιοχῆς τινος, ἵνα ἦ, ὅτι ἀγγέρατο ἔνδον τοῦ κατὰ τὸν Δία δώματος ἢ οἴκου ἢ τοιοῦδέ τινος.] (η. ς.) Ὅτι ὁ φωραθεῖς, ἐφ' οἷς ὑπὲρ τινων κρύβδην νοεῖ, ἐρεῖ «ἔγνωσ ἐμὴν ἐνὶ στήθεσι βουλὴν· μέλουσί μοι ὀλλύμενοί περ». Ζεὺς δὲ τοῦτό φησιν, ἐφ' οἷς αὐτὸς μὲν βουλὴν ἠθροισε, Ποσειδῶν δὲ ἤρετο «τί ποτε αὐτὸ ἀργικέραυνε θεοὺς ἀγορήνδε κάλεσας; ἢ τι περὶ Τρώων καὶ Ἀχαιῶν μερμηρίζεις» καὶ ἐξῆς. Ὅτι ὁ Ζεὺς αὐτὸς μὲν μενέειν λέγει πτυχι Ὀλύμπου ἤμενος, ἦτοι περιοχῆ, ὡς εἴρηται. «ἔνθα ὀρόων», φησί, «φρένα τέρψομαι». τοὺς δὲ ἄλλους, οὐς φθάσας ἐκώλυσε ἀπειλαῖς, ἀφίησιν ἄρτι ἀρήγειν «ὄπη νόος ἐστὶν ἐκάστου». καὶ αἰτίαν τούτου ἐπάγει τὸ δεδιέναι, μὴ οὐκ ἀντίσχωσιν οἱ Τρῶες πρὸς τὸν Ἀχιλλέα. (η. 26–30) Φησὶ γὰρ ἀποσεμνύων πάνυ τὸν Ἀχιλλέα οὕτως «εἰ γὰρ Ἀχιλλεὺς οἶος ἐπὶ Τρώεσσι μαχεῖται, οὐδὲ μίνυνθ' ἔξουσι ποδώκεα Πηλείωνα», ἤγουν ἀντιστήσονται, ἐφέξουσιν, οἱ «καὶ πρόσθεν ὑποτρομέεσκον ὀρῶντες. νῦν δ' ὅτε δὴ καὶ θυμὸν ἐταίρου χῶεται αἰνῶς, δεῖδω μὴ καὶ τεῖχος ὑπέρμωρον», ἤγουν ὑπὲρ μῶρον, «ἐξάλαπάξῃ». Καὶ σημειῶσαι ὅτι ἀστείως ἐνταῦθα οἱ παλαιοὶ λέγουσιν, ὡς ἐναντία ποιεῖ ὁ Ζεὺς, οἷς βούλεται. θέλει μὲν γὰρ μὴ πάνυ ἰσχυρὸν κατὰ τῆς Τροίας γενέσθαι τὸν Ἀχιλλέα καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς. διὸ καὶ ἐνδίδωσι τῇ τῶν θεῶν συμμαχίᾳ. λανθάνει δὲ ἑαυτὸν μὴ ποιῶν ὃ θέλει. κρείττους μὲν γὰρ Τρώων οἱ Ἕλληνες τὴν ἰσχὺν καὶ δι' αὐτὸ ἄνισοι πρὸς ἐκείνους. κρείττους δὲ καὶ οἱ τοῖς Ἕλλησι βοηθοῦντες θεοὶ τῶν ἐπικουρούντων τοῖς Ἰλιεῦσι, καὶ ὁμοίως ἄνισοι καὶ αὐτοὶ πρὸς ἀλλήλους. ἐὰν δὲ τοῖς ἀνίσοις ἄνισα προστεθῇ ὁμοειδῆ τοῖς ἐξ ἀρχῆς, τὰ ὅλα μένει ἄνισα. ἢ γὰρ αὐτὴ ὑπεροχὴ τῶν ἐξ ἀρχῆς ὑπερέχοντων μένει. ὡς οὖν ἰδίᾳ καθ' ἑαυτοὺς οἱ Ἕλληνες ἄνισοί εἰσι τοῖς Τρωσὶν ὑπερέχον 4.360 τες τῇ ἀνδρίᾳ, οὕτω καὶ ἐν αὐτῇ τῇ τῶν θεῶν συμμαχίᾳ διὰ τὸ τῶν συμμάχων ἄνισον ὡσαύτως ἄνισοι ἔσονται καὶ ὑπερέξουσι τῇ ἀνδρίᾳ. καὶ οὕτω μὲν λογιωτάτη ἢ ἀπορία, οἱ δὲ λύοντες λέγουσιν ἃ θέλουσι. (η. 30) Τὸ δὲ «ὑπέρμωρον», ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα φαίνεται, ἐν μέρος λόγου Ἀρίσταρχος δέχεται ὁμοίως τῷ ὑπέρβιον, ὡς ἐπίρρημα ληφθὲν ἀντὶ τοῦ ὑπερμῶρος. ἔχει δὲ καὶ πληθυντικὸν ἐν τῷ «ἔνθα κεν Ἀργείοις ὑπέρμωρα νόστος ἐτύχθη», ὅμοιον τῷ «οὐ μὲν καλὰ χόλον ἐνθεο θυμῷ», ἀντὶ τοῦ οὐ καλῶς. ἐγχωρεῖ δὲ καὶ κατὰ διάλυσιν «ὑπὲρ μῶρον» γράφεσθαι, μῶρου νοουμένου τοῦ μεμοιραμένου, τουτέστι τοῦ μοιριδίου. ἔφη γοῦν ἐν τῷ τέλει τῆς ταῦ «ὄ μοι μῶρος», ἤγουν μοῖρα, «ἐνθάδ' ὀλέσθαι». (η. 23) Τὸ δὲ «φρένα τέρψομαι» δηλοῖ ὡς μόνον τὸ τέρψομαι αὐτὸ καθ' αὐτὸ οὐκ ἐντελῶς φράζεται. (η. 27) Τὸ δὲ «ποδώκεα Πηλείωνα» περιττῶς κεῖται. εἰπόντος γὰρ τοῦ ποιητοῦ· εἰ γὰρ Ἀχιλλεὺς μόνος μαχεῖται, ἀρκοῦν ἦν εἰπεῖν· οὐδὲ μίνυνθα ἔξουσι Τρῶες αὐτόν. Ὀμηρος δὲ γλυκαζόμενος τῇ τοῦ Ἀχιλλέως προφορᾷ δισσεύει αὐτόν καὶ ἀντὶ ἀντωνυμίας τὸ ἐκείνου ἠδέως προφέρει ὄνομα. Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι, ὡς περ φυσικῶς οἱ ἄλλοι θεοὶ Διὸς ἔνδον ἀγγέρατο, ἤγουν ἠθροίσθησαν, ὡς πρὸ ὀλίγων ἐρρέθη, «νόσφ' Ὀκεανοῖο», οὕτω καὶ εἰς τὴν εἰρημένην ὑπὸ θεῶν ἀρωγὴν οἱ μὲν ἄλλοι κατέρχονται «ὄπη νόος ἐστὶν ἐκάστου», αὐτὸς δὲ μένει καθήμενος ἄνω, καθότι οὐκ ἔστι πιθανὸν τὸν αἰθέριον καὶ Ὀλύμπιον Δία ἐλλόγως ἐνεχθῆναι κάτω. (η. 33) Ὅτι Ἥρα μὲν

συμμαχεῖ Ἀχαιοῖς οὐ μόνον ὡς εἰς νόμιμον γάμον ἀδικηθέντος τοῦ Μενελάου οἷα γαμηλία δαίμων, ἐπιστατεῖ γὰρ αὐτῆ τῶν γάμων, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ βασιλικώτερον τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχῆς. Ἦρα γάρ, ὡς πολλαχοῦ ἐρρέθη, καὶ εἰς βασιλείαν μεταλαμβάνεται. ὅθεν καὶ Ἡραία ζωὴ ἢ βασιλική. Ἀθηνᾶ δὲ ἡ φρόνησις τοῖς Ἀχαιοῖς καὶ αὐτῇ συμμαχεῖ διὰ τὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ πολέμου δίκαιον καὶ ἔλλογον καὶ διότι φρόνησις εἶλεν ὕστερον τὴν Τροίαν καὶ δόλος σοφός. (η. 35) Διὸ καὶ Ἑρμῆς αὐτοῖς ὁ λόγιος συμμαχεῖ, ὃς οὐ μόνον ἐριούνης καὶ φρεσὶ κεκασμένος πευκαλίμαις, ἀλλὰ καὶ δόλιος 4.361 (η. 36) Ἦφαιστος δὲ σύμμαχος Ἑλλήνων ἐστὶ καὶ αὐτός, ὅτι τε πολέμιος Ἄρει κατὰ τὸν καὶ ἐν τῇ Ὀδυσσεΐα μῦθον, καὶ ὡς φίλος δὲ τῇ Ἀθηνᾶ. Ἦφαιστος γοῦν διδάσκει τέχνας ἐν Ὀδυσσεΐα καὶ Παλλὰς Ἀθήνη. ἔτι δὲ καὶ ἄλλως πιθανῶς τοῦτο πλάττεται, ὡς ἂν ἔχοι ὁ ποιητὴς ἀντεπεξαγαγεῖν αὐτὸν ὡς πῦρ ὕδατι τῷ ἐγχωρίῳ ποταμῷ Ξάνθῳ. (η. 34) Ποσειδῶν δὲ τοῖς Ἀχαιοῖς συνεφάπτεται μάχης διὰ τε τὴν πρὸς τὸν Λαομέδοντα μῆνιν, εἶγε θητεύσαντος εἰς ἐνιαυτὸν μισθῷ ἐπὶ ῥητῷ ἐβιάσατο τὸν μισθόν, ὡς ὁ ποιητὴς ἐρεῖ προῖων. ἔτι δὲ καὶ ὅτι νησιῶται οἱ πλείους τῶν Ἑλλήνων καὶ διὰ τοῦτο οἰκείοι Ποσειδῶνι, καὶ ὅτι διὰ θαλάσσης πλεύσαντες εὐτυχῶς μετῆλθον τὴν τῆς Ἑλένης ἀρπαγὴν. καὶ οὗτοι μὲν συμμαχοῦσι τοῖς Ἑλλησι διὰ ταῦτα. (η. 38) Τοῖς μέντοι Τρωσὶν ὁ μοιχὸς Ἄρης βοηθεῖ ὡς τοιοῦτοις, ὅμοιος, ὅ φασιν, ὁμοίοις, ὅπουγε καὶ ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος ἀπὸ μοιχείας ἔσχε τὴν ἀρχήν, ἔτι δὲ καὶ ὡς ἀρπαγῆς καὶ βίας δεσπόζων, καὶ ὡς οὐκ ἔλλογος, ἀλλ' ἐναντίος τῇ Ἀθηνᾶ. (η. 40) Διὸ καὶ ἡ Ἀφροδίτη τοῖς αὐτοῖς βοηθεῖ, οἰκείως μὲν ἔχουσα πρὸς τὸν ἀλόγιστον Ἄρην, ἀπεχθομένη δὲ τῇ ἔμφροني Ἀθηνᾶ. (η. 39) Ἄρτεμις δὲ τοῖς Τρωσὶν ἐπικουρεῖ ἢ ὡς ἔφορος τῶν χορῶν, καὶ γὰρ καὶ οἱ Τρῶες χοροῖτις ἀριστοί, ἢ ὡς τοξότης, ὁποῖος καὶ ὁ τοῦ πολέμου αἴτιος Ἀλέξανδρος. διὸ καὶ ὁ Ἀπόλλων ὡς τοιοῦτος συνεπικουρεῖ. (η. 40) Ἡ δὲ Λητώ οἷα μήτηρ Ἀπόλλωνός τε καὶ Ἀρτέμιδος, καὶ ὅτι νυκτὸς ἄξια ποιοῦσιν οἱ Τρῶες καὶ Λήθης, εἰς ἅπερ ἄμφω ἀλληγορεῖται καὶ ἡ Λητώ. Ὁ δὲ Ξάνθος ὡς ποταμὸς ἐγχώριος ἐπικουρεῖ τοῖς Τρωσὶ καὶ ὡς πρὸς Ἦφαιστον ἀξιόμαχος. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα. ὅτε δὲ ἀλλήλοις αὐτοῦς ὁ ποιητὴς ἀνθιστᾶ συνδυάζων εἰς μάχην, φυσικῆς τε ὁ μῦθος τηνικαῦτα ἔχεται θεωρίας καὶ ἠθικῆς, ὡς ἐκεῖ ῥηθήσεται. Σημεῖωσαι δὲ ὅτι, εἶπερ εἶχε πιθανεύσασθαι τὸ πλάσμα ὁ ποιητὴς, ἐποίησεν ἂν καὶ τὸν Αἰδωνέα καὶ τὸν Διόνυσον καὶ τὴν Δήμητραν παρόντας τῇ μάχῃ. οὐκ ἔχει δὲ πιθανῶς τοιοῦτόν τι 4.362 ποιῆσαι. Αἰδης μὲν γὰρ οὐκ ἔστιν ὅτω πρὸς τὸ ζῆν ἐπικουρήσει, ἀπωλεία χαίρων ἀνδρῶν καὶ στεναγμοῖς κατὰ τὴν τραγωδίαν καὶ γόοις πλουτιζόμενος. Δήμητρα δὲ κατὰ τοὺς παλαιούς καὶ Διόνυσος καρποτρόφοι ὄντες ἄχθονται καθάπαξ τῷ πολέμῳ φθαρτικῷ ὄντι τῶν καρπῶν. (η. 32-40) Ἔστι δὲ ὁ περὶ τούτων τῷ ποιητῇ λόγος τοιοῦτος «βᾶν δ' ἴμεναι πόλεμόνδε θεοὶ δίχα θυμὸν ἔχοντες», ἢ γοῦν διχονοοῦντες, Ἦρη μὲν μετ' ἀγῶνα νεῶν καὶ Παλλὰς Ἀθήνη ἠδὲ Ποσειδαίων γαιήοχος ἠδ' ἐριούνης Ἑρμείας, ὃς ἐπὶ φρεσὶ πευκαλίμησι», ταῖς πολλαχοῦ ῥηθείαις, «κέκαστο. Ἦφαιστος δ' ἅμα τοῖσι κίε σθένει βλεμεαίνων, χωλεύων, ὑπὸ δὲ κνήμαι ῥώνοντο ἀραιαί», ἃ δὴ καὶ προέγραπται. «ἐς δὲ Τρῶας Ἄρης κορυθαίολος· αὐτὰρ ἅμ' αὐτῷ Φοῖβος ἀκερσεκόμης ἠδ' Ἄρτεμις ἰοχέαιρα Λητώ τε Ξάνθος τε φιλομειδῆς τ' Ἀφροδίτη». καὶ εἰσιν οὕτως πέντε μὲν οἱ Ἀχαιϊκοί, ἕξ δὲ οἱ τῶν Τρῶων. (η. 33) Ἀγῶνα δὲ νεῶν καὶ ἐνταῦθα τὴν ἄθροισιν λέγει καί, ὡς οἱ μεθ' Ὀμηρόν φασιν, συναγωγὴν. (η. 34) Ἐριούνης δὲ Ἑρμῆς ἢ παρὰ τὸ ἔρι-επιτατικὸν καὶ τὸ ὄνῳ, ὁ ἄγαν ὄνῳν καὶ ὠφελῶν, ἢ ὁ ἐφευρετικὸς παρὰ τὸ εὐρεῖν, ἢ χθόνιος κατὰ τοὺς Τραγικούς παρὰ τὴν ἔραν. (η. 36 ς.) Ἰστέον δὲ ὅτι ἀποσεμνύνων τὸν Ἦφαιστον ὁ ποιητὴς, ἵνα μὴ δόξη ἀχρεῖον τοῦτον σύμμαχον διδόναι τοῖς Ἑλλησιν, ἔφη τὸ «κίεν εἰς μάχην σθένει βλεμεαίνων, χωλεύων», ὡς τοῦ χωλεύειν μηδὲν ἐμποδῶν γινομένου τῇ κατ' ἐκεῖνον λοιπῇ εὐρωστίᾳ τοῦ σώματος. τὰ γὰρ ἄνω βριαρὸς ἦν καί, ὡς ὁ ποιητὴς φησι, «πέλωρ αἴητον». τὸ γοῦν

φυσικὸν ἐλάττωμα, τὸ χωλεύειν, ἀναπληροῖ βλεμεαίνων σθένει. τοιοῦτον καὶ τὸ «ὑπὸ δὲ κνήμαι ῥώοντο ἀραιαί». ἐλάττωμα μὲν γὰρ τὸ ἀραιαί, ἀρετὴ δὲ τὸ ῥώεσθαι, ἥγουν ἐρρωμένως κινεῖσθαι. (η. 36) Βλεμεαίνειν δὲ καὶ νῦν ἢ τὸ ἀποβλέπεσθαι καὶ περιβλεπτον εἶναι, ἢ τὸ δεινοῦσθαι καὶ ἀγριοῦσθαι κατὰ 4.363 λέοντα ἐκφοβοῦντα βλέμματι καὶ ὄψεως βλοσυρότητι, ἢ κατὰ τοὺς παλαιούς τὸ 4.363 βρέμειν, ἐναλλαγῆ ἀμεταβόλου εἰς ἀμετάβολον. (η. 38) Κορυθαίολος δὲ οὐ μόνον ὁ Ἔκτωρ πολλαχοῦ, ἀλλὰ καὶ ὁ Ἄρης ἐνταῦθα. Ἰστέον δὲ καὶ ὀτιφιλοτιμεῖται κἀνταῦθα τοῖς ἐπιθέτοις ὁ ποιητὴς κατ' ἰδέαν γλυκύτητος τοὺς πλείους τῶν θεῶν μετὰ ἐπιθέτων προαγαγών· Παλλὰς Ἀθήνη, Ποσειδάων γαιήοχος, ἐριούνης Ἑρμείας, Ἄρης κορυθαίολος, Φοῖβος ἀκερσεκόμης, Ἄρτεμις ἰοχέαιρα, φιλομειδῆς Ἀφροδίτη. ἠξίωσε δὲ καὶ ἔτι πλείονος λόγου τὸν Ἑρμῆν καὶ τὸν Ἥφαιστον, τὸν μὲν εἰπὼν φρεσὶ πευκαλίμαις κεκοσμηῆσθαι, ἥτοι πυκιναις, συνεταιῖς, τὸν δὲ σθένει βλεμεαίνειν καὶ ἐρρωμένως τὰς κνήμας κινεῖν. τὴν μέντοι Λητῶ καὶ τὸν Ξάνθον ἐπιθέτων δίχα προήγαγεν, ἵνα μὴ ὁμοειδῶς διὰ πάντων χωρῆ. (η. 39) Ὅρα δὲ ὡς, εἰ καὶ ταῦτον ἀκερσεκόμην εἰπεῖν καὶ κερηκομόωντα, ὅμως οὐκ ἠθέλησε τὸν Ἀπόλλωνα κερηκομόωντα εἰπεῖν, ὡς ἀνθρώποις ἀπονεύμας ἐκεῖνο, οἷ τρέφοντες κόμην ἐκείροντό ποτε αὐτήν, καὶ οὐ μόνον ἐπὶ πένθει, ὅπερ ἐπὶ Πατρόκλῳ γίνεται, ἀλλὰ καὶ ἄλλως ἐπὶ ἀνατροφῇ. πλόκαμος γὰρ κούριμος ὁ μὲν τις ἦν κατὰ τὸν εἰπόντα θρεπτήριος, ὁ δὲ θρηνητήριος. οἱ γοῦν, ὡς ἐρρέθη, κειρόμενοι οὐκ ἂν εἶεν ἀκερσεκόμοι. εἰ δὲ καὶ ἐπὶ ἀφανισμοῦ ποτε τὸ κεῖρην λαμβάνεται, ὡς προδεδήλωται, καλῶς καὶ οὕτως Ἀπόλλων μὲν εἶη ἂν ἀκερσεκόμης, ἄνθρωποι δὲ οὔ. (η. 42–6) Ὅτι «Ἀχαιοὶ μὲν μέγα κύδανον, οὐνεκ' Ἀχιλλεὺς ἐξεφάνη, δηρὸν δὲ μάχης ἐπέπαυτ' ἀλεγεινῆς· Τρῶας δὲ τρόμος αἰνὸς ὑπήλυθε γυῖα ἕκαστον, δειδιότας ὄθ' ὀρώοντο», ἥγουν ἔβλεπον, «ποδώκεα Πηλείωνα τεύχεσι λαμπόμενον βροτολοιγῶ ἴσον Ἄρηϊ». ὁ δὲ νηπιὴ καὶ αὐτὸ οὔσα παραβολὴν εὐλόγως οὐ πεπλάτυνται, ἀλλ' ἐπιτόμως εἴρηται. Καὶ σημείωσαι, ὅπως ὁ ποιητὴς καὶ τὰ θεῖα καὶ τὰ τῶν πολεμούντων διεκίνησε καὶ τῆς προτέρας ἐξήλλαξε καταστάσεως, ἐξαγαγὼν εἰς μάχην τὸν Ἀχιλλέα, οὐκ ἀνεχόμενος, εἰ μὴ μεγάλα τινα ποιήσει ἐπ' αὐτῷ. οὕτω φιλεῖ τὸν ἥρωα. (η. 42) Τοῦ δὲ 4.364 «ἐκύδανον» ἐνεστῶς κυδάνω, ὡς οἰδάνω, οἷον «ἀλλά μοι οἰδάνει κραδίη χόλω». (η. 46) Βροτολοιγὸς δὲ οὐ μόνον ὁ βροτοὺς φθείρων, ἀλλὰ καὶ ὁ βροτοὺς λέγων, ἥτοι κατακοιμίζων, εἰς ὕπνον δηλαδή, τὸν τανηλεγῆ καὶ νήγρετον. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι Ἀχαιοῖς μὲν ἄρτι μέγα κύδος ἐστὶν ἀπομηνίσας ὁ Ἀχιλλεὺς, Ἀχιλλεῖ δὲ ἐν τοῖς ἐξῆς ὁμοίον κλέος τὸ φονεῦσαι τὸν Ἔκτορα, κατὰ τὸ «ἠράμεθα μέγα κύδος, ἐπέφνομεν Ἔκτορα δῖον». [Καὶ ἄλλως δὲ καὶ κρειττόνως εἰπεῖν, καὶ νῦν ὑπὸ Ἀχαιῶν κυδαίνεται διὰ συμμαχίαν, καὶ τότε διὰ ἀνδρίαν.] (η. 48) Ὅτι λαοσσόον, ὡς περὶ τούτου τὸν Ἄρην, οὕτω καὶ ἐνταῦθα τὴν Ἑριν λέγει, οὐ πάντως οὐδ' αὐτήν ὡς λαοῦ σώτειραν, ὡς ὅτε Ἀθηναῖαν λαοσσόον φησὶν ἢ Ἀπόλλωνα, ἀλλὰ τὴν τοὺς λαοὺς σέουσαν, ἥτοι κινούσαν καὶ παρορμῶσαν εἰς πόλεμον. Φησὶ γὰρ «ῶρτο δ' Ἑρις κρατερὴ λαοσσόος». ἄλλως τοίνυν λαοσσόοι εἰσὶν Ἑρις καὶ Ἄρης, καὶ ἄλλως Ἀπόλλων καὶ Ἀθηνᾶ. (η. 48–53) Ἰστέον δὲ ὡς δύναται τὸ λαοσσόος καὶ τῆ Ἀθηνᾶ κατὰ παλαιὰν στίξιν προσαρμόσαι, οἷον «λαοσσόος αὔε δ' Ἀθήνη» καί, ὡς κατωτέρω φησὶ, «μακρὸν αὔτει», ὅ ἐστιν ἐφώνει, «στᾶσ' ὅτε μὲν παρὰ τάφρον ὀρυκτὴν τείχεος ἐκτός, ἄλλοτ' ἐπ' ἀκτάων ἐριδούπων. αὔε δ' Ἄρης ἐτέρωθεν ἐρεμνῆ λαίλαπι ἴσος ὄξυ κατ' ἀκροτάτης πόλεως Τρῶεσσι κελεύων, ἄλλοτε παρ Σιμόεντι θέων», ἢ θεῶν, «ἐπὶ Καλλικολώνη». Ἔστι δὲ Καλλικολώνη, ἢ κατὰ τινὰς Καλλικόλωνος, τόπος ἢ λόφος σταδίων, ὡς καὶ μετ' ὀλίγα ῥηθήσεται, πέντε τὴν περίμετρον, ἐπὶ τῆς Ἰδης κειμένη μετὰ τὴν Κώμης Ἰλιέων καὶ Σιμουντίων. Καὶ ὅρα οἶους κήρυκας ἐνταῦθα δίδωσι τῆ μάχῃ ὁ ποιητὴς, σεμνύνων καὶ οὕτω τὴν τοῦ Ἀχιλλεὺς ἔξοδον. μετ' ὀλίγα δὲ καὶ βροντὰς καταρρήξει καὶ σεισμῷ τινάξει μεγίστω τὴν γῆν. εἰ δὲ καὶ οὐρανὸς σαλπίζει, 4.365 οὐδὲν μὲν

τοῦτο πρὸς τὸ βαρύβρομον τῆς βροντῆς. πλάττεται δ' ὅμως ὡς ἔμψυχος καὶ λογικὸς ὁ οὐρανὸς τοῦτο ποιεῖν. οὕτω πάντα τεράστια ποιεῖ τῷ Ἀχιλλεῖ· τὸ σῶμα, τὸν ὄπλισμόν, τὴν θεόθεν ἐπικουρίαν, τὴν κοσμικὴν κατάστασιν, ὡς οἷα συνδιατιθεμένου αὐτῷ καὶ τοῦ παντός, ἄνω μὲν ταῖς βρονταῖς, κάτω δὲ τῷ σεισμῷ. (η. 50–2) Ἰστέον δὲ ὅτι τε φύσει προϋπάρχει τοῦ ἐν ἄλλοις ἐριγδούπου τὸ ἐνταῦθα ἐρίδουπον, καὶ ὅτι μακρὸν μὲν βοᾶν ἔστι τὸ κατὰ τοὺς εὐρυβόας φωνεῖν, ὄξυ δὲ βοᾶν τὸ λιγέως, ὅποια οὐ μόνον ἢ τῆς σάλπιγγος βοή, ἀλλὰ καὶ ἀνέμων τῶν λιγυρῶν καὶ λιγυρὸν ἠχούντων. διὸ καὶ ὁ Ἄρης ὄξυ αὐτῶν ἐρεμνῆ λαίλαπι ἐξισοῦται, ἀφ' ἧς ἔστιν ὅτε λιγύφθογγοι γεννῶνται ἄνεμοι. (η. 50) Τὸ δὲ αὐτεῖν τῆς τοῦ αὐτῶν πρωτοτυπίας ἔχεται. αὐτῶν γάρ, καὶ διαλύσει αὐτῶν, ἐξ οὗ αὐτή, ὅθεν τὸ αὐτῶν. (η. 52) Ἀκροτάτην δὲ πόλιν τὴν ἀκρόπολιν διαλύσας λέγει, ἢν ἀλλαχοῦ ἄκρην ἔφη, ὡς ἐν τῷ «ὄλετο Ἴλιος κατ' ἄκρης», πολλαχοῦ δὲ καὶ πόλιν ἄκρην. (η. 53) Τὸ δὲ «θεῶν ἐπὶ Καλλικολώνη», γράφεται καὶ «θέων», ἦτοι τρέχων, ὁ Ἄρης ἐπὶ τῇ Καλλικολώνη. ταύτην δὲ τινὲς φασιν εἶναι καὶ τὸν παρὰ τῷ ποιητῇ λεγόμενον θρωσμὸν πεδίοιο. φαίνεται δὲ καλὸς τις εἶναι ὁ θρωσμὸς οὗτος, διὸ καὶ κλῆσιν ἔσχε τὸ Καλλικολώνη, καὶ θεῶν εἶναι διατριβὴ πέπλασται ὡς οἷα καὶ βραχύτατός τις Ὀλυμπος. Περὶ ταύτης καὶ ὁ Γεωγράφος φησὶ· Καλλικολώνη, λόφος τις πενταστάδιος, παρ' ὃν ὁ Σιμόεις ρεῖ. ἔστι δὲ ὑπεράνω τῆς Ἰλιέων κώμης, ἐν ἣ τὸ παλαιὸν Ἴλιον ἴδρυτο. ἀπέχει δὲ τοῦ νῦν Ἰλίου στάδια μ̄ ῡ. (η. 54 ς.) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα συμβάλλειν τὸ συνάγειν εἰς μάχην. φησὶ γάρ «ἀμφοτέρους μάκαρες ὀτρύνοντες σύμβαλλον». λέγει δὲ καὶ νῦν «ἀμφοτέρους» τὰ δύο στρατεύματα, τοὺς Ἀχαιοὺς καὶ τοὺς Τρῶας. (η. 55–65) Ὅτι διασκευάζων ἔτι τὰ κατὰ τὸν Ἀχιλλεῖα ὁ ποιητὴς σεμνότερόν τε καὶ φοβερώτερόν φησιν «ἐν δ' αὐτοῖς», ἦτοι τοῖς στρατεύμασιν, «ἔριδα ρήγνυντο βαρεῖαν» οἱ ρηθέντες μάκαρες. «δεινὸν δ' 4.366 ἐβρόντησε Ζεὺς ὑπόθεν. αὐτὰρ ἔνερθεν Ποσειδάων ἐτίναξε γαῖαν ἀπειρεσίην ὀρέων τ' αἰπεινὰ κάρηνα· πάντες δ' ἐσσεύοντο πόδες πολυπιδάκου Ἰδης καὶ κορυφαί, Τρῶων τε πόλις καὶ νῆες Ἀχαιῶν· ἔδδεισε δ' ὑπένερθεν ἄναξ ἐνέρων Ἀἰδωνεύς· δείσας δ' ἐκ θρόνου ἄλτο καὶ ὑπέρθορον», ἢ «ἴαχε», «μὴ οἱ ὑπερθεν γαῖαν ἀναρρήξειε Ποσειδῶν», φανείη δὲ τὰ κάτω τοῖς ἄνω. τούτου γὰρ περιφραστικὸν τὸ «οἰκία δὲ θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισι φανείη σμερδαλέ' εὐρώεντα, τὰ τε στυγέουσι θεοί περ». (η. 66) Εἶτα ἐπάγει ἐπιφωνηματικῶς τὸ «τόσσοι ἄρα κτύπος ὦρτο θεῶν ἔριδι ξυιόντων». πόσος τόσος, ὧ ποιητὰ; ὅσον, φαίη ἄν, ἀποτελέσει βροντῶν Ζεὺς, ἦγουν ἄηρ, καὶ γῆ ὅλη τινασσομένη σὺν ὀρέων καρῆνοισι, ὅ ἐστι κορυφαῖς, ἔτι δὲ καὶ ποσί, καὶ ὄλως, ὅσος ἂν γένοιτο ταρασσομένου τοῦ παντός. ὃν δὴ κτύπον οὐκ ἂν μὲν ἐκφράση τις, γνοὺς δὲ ἀπεύξαιτο ἂν ζῆν. καὶ νῦν μὲν οὕτω σεμνύνων τὸν Ἀχιλλεῖα ὁ ποιητὴς τὸ πᾶν ἐπὶ τῇ αὐτοῦ ἐξόδῳ μεγαλοφυῶς συγκινεῖ, τερατείαν, κατὰ τὸ εἶκός, πλάττων ἀνάλογον θεῶν συμβολῆ. ἐν δὲ τοῖς ἐξῆς, ὅτε καὶ συνέπεσον οἱ θεοὶ ἀλλήλοις «μεγάλῳ ὀμάδῳ», ἔβραχε, φησίν, ἢ χθῶν, «ἀμφὶ δ' ἐσάλπιγξε μέγας οὐρανός» καὶ τὰ ἐξῆς. δεξιώτατα δὲ ὁ ποιητὴς ἐν τῷ τοιοῦτῳ χωρίῳ καὶ ἔκφρασιν παρέρριψεν ἐναργῆ δεινοτάτου σειμοῦ. (η. 55) Ἰστέον δὲ ὅτι ρήγνυνται ἔρις, ὅτε σκεδασθῆ εἰς πολλὰ μέρη, καθὰ καὶ μάχη ὁμοίως ρήγνυται λυθέντος πυκνοῦ συνασπισμοῦ [Ἄλλοια μέντοι αὐτῆ ρῆξις παρὰ τὴν ἐκ τροπῆς, ἣτις συντίθησι τὸν ρῆξήνορα.] καὶ ὅτι ἐν τῷ «γαῖαν» καὶ «ὀρέων κάρηνα» διέστειλε τῆς πεδιάδος γῆς τὰ ὄρη, ἴσως διὰ τὸ πετρῶδες, ὡς καὶ ἐν τῷ «γαῖα κοινὴ πάντων καὶ μακρὸς Ὀλυμπος», ὡς εἴπερ μὴ ἦν καὶ ὁ Ὀλυμπος μέρος τῆς γῆς. καὶ ἄλλως δὲ τῷ ὄλῳ, ἦγουν τῇ γῇ, καὶ τὰ μέρη συνήθως συμπαρέλαβε καὶ ἰδίᾳ ἐξεφώνησεν, ὅπερ καὶ ἐν ἄλλοις εἴωθε ποιεῖν κατὰ τὸ παρέλκον μὲν, ὅμως δὲ διὰ τινὰ σαφήνειαν. οὕτω δὲ καὶ ὀρέων ἐνταῦθα κάρηνα ὀλικώτερον εἰπὼν ἰδίᾳ ἐξεφώνησε τὰς τῆς Ἰδης κορυφάς, ἃς ἀντιδιαστέλλει ποσίν, εἰπὼν «ἐσσεύοντο 4.367 πόδες». (η. 59) Πολυπίδακον δὲ τὴν Ἰδην καὶ ἐνταῦθα λέγει, διότι καὶ πολυπόταμός ἐστιν, ὡς προϊστόρηται. μάλιστα δέ,

φασίν, εὐδροτάτη ἐστὶ κατὰ τὸ ὄρος τὸ Λεκτόν. Πίδαξ δὲ ἡ πηγὴ, οὐ μόνον ἐκ τοῦ πιεῖν ἢ τοῦ πιδύειν, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἐκ τοῦ ἰδίῳ κατὰ τοὺς παλαιούς. ἰδρῶς γάρ, φασίν, οἶον γῆς αἰ πηγαί. ὥσπερ δὲ φύλαξ φύλακος ὁ φύλακος, οὕτω καὶ πίδαξ πίδακος ἢ πολυπίδακος τῆς πολυπιδάκου. πολὺς δὲ παρὰ τοῖς παλαιοῖς ὁ τοιοῦτος σχηματισμός, ὡς καὶ προϊστόρηται, ἤγουν ἡ ἀναδρομὴ τῶν γενικῶν εἰς εὐθείας. (η. 61–2) Ἡ δὲ τοῦ Ἄιδου δειλία πάνυ τερατωδῶς ἐμφαίνει τὸ ἄγαν φρικτικὸν τοῦ σεισμοῦ, ὡς πρυμνόθεν τὴν γῆν ἀναμοχλεύοντος. ἔχει δὲ τι κλιμακωτοῦ σχήματος τὸ «ἔδδεισεν Ἄιδωνεύς, δείσας δ' ἐκ θρόνου ἄλτο». οὐ διασαφητικὸν τὸ ὑπέρθορον», ἤγουν λίαν ἐπήδησεν. ὑπερθορεῖν γὰρ οὐ μόνον τὸ ὑπερβῆναί τι πηδητικῶς, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπερβολικῶς ἀναπηδῆσαι. Ἐνέρων δὲ ἄναξ ὁ Ἄιδης, καθὰ ζώντων ὁ ἄνω Ζεὺς. ἐκ δὲ τῶν τοιούτων ἐνέρων καὶ τὸ ἔνερθεν καὶ τὸ ἐνέρτερον, ὃ κατὰ ἀφαίρεσιν λέγεται νέρτερον. (η. 63) Τὸ δὲ «ἀναρρήξειε» πάνυ καὶ ἐπὶ γῆς κυριολεκτεῖται, καθὰ καὶ ἐπὶ γαστρός, ἢ ἀναρρήξει λέων. δηλοῖ δὲ ἡ λέξις τὸ διασχίσει, διαστήσει. ὅμοιον δὲ καὶ τὸ «τεῖχος ἀναρρήξας, ὅπερ ἐν τῇ ἡ ῥαψωδία κεῖται. (η. 64) Τὰ δὲ οἰκία οὐδ' αὐτὰ νῦν ὑποκοριστικῶς ἐφράσθη, ἀλλὰ κατὰ παραγωγὴν. ἔγνωσται γὰρ ὅτι σπάνια τὰ ὑποκοριστικά παρ' Ὀμήρῳ, καθὰ αἰτιολογεῖται καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα. ἦν δὲ καὶ γελοῖον τὰ σμερδαλέα καὶ εὐρώνετα ὑποκορίσαι μικροφυῶς. Ἰστέον δὲ ὡς εἶχε μὲν εἰπεῖν δώματα συνήθως, ἀπονείμας δὲ τὴν λέξιν τοῖς ἄνω θεοῖς ἠφαιστοτεύκτοις οἴκοις εἶλετο 4.368 ἐπὶ Ἄιδου οἰκία εἰπεῖν. [Οἱ μέντοι μεθ' Ὀμηρον ἀφειδῶς ὑποκορίζουσι, σχήμασι κατασμικρύνοντες μυρίοις τὰ πρωτότυπα, οἵπερ οὐ μόνον οἰκίον φασὶ τὸν οἶκον καθ' ὑποκόρισιν, ἀλλὰ καὶ οἰκίδιον. καὶ χαλκίον δέ, φασίν, ἐκ τοῦ χαλκός κατὰ τὸ χρυσός χρυσίον. καὶ ἐκ τοῦ κῶνος δὲ κώνιον εἶπον. οὕτω δὲ καὶ ἐκ τοῦ ποδός ποδίον, οἶον «ἄστακοὶ τὰ ποδία ἔχουσι μικρά, τὰς χεῖρας δὲ μακράς. διὸ καὶ μακρόχειρες λέγονται καὶ γαμψώνυχες δὲ κατὰ Ἐπίχαρμον».] (η. 65) Σμερδαλέα δὲ οὐ μόνον τὰ τοῖς μέρδουσιν, ὅ ἐστι βλέπουσι, καταπληκτικὰ διὰ τὸ μὴ ἂν αἰρετὰ τινι τὰ κάτω εἶναι, ἀλλ' ἴσως καὶ παρὰ τὸ τοὺς βλέποντας ἀλεείνουν αὐτά. Εὐρώνετα δὲ, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις, ἢ τὰ πλατέα παρὰ τὸ εὐρος, ἢ τὰ σεσηπότα παρὰ τὸν εὐρώτα. ἢ δὲ ἔκτασις τοῦ ῶ κατὰ τὸ κηῶεις κητώεις καὶ τὰ ὅμοια. Στυγητὰ δὲ θεοῖς τὰ ἐν Ἄιδου, ἐπειδὴ αὐτὰ μὲν θνητότητός εἰσι τόποι, οἱ δὲ θεοὶ αἰὲν ἐόντες καὶ αἰειγενέται καὶ οὐρανίωνες, καὶ διὰ τοῦτο στυγοῦσαι τὰ κάτω καὶ ὑπὸ γῆν. διὸ καὶ ἡ Στυξ ἐν Ἄιδου πέπλασται εἶναι. Σημεῖωσαι δὲ ὅτι πάντα τεράστια ποιήσας ἐν τῇ τοῦ Ἀχιλλέως ἐξόδῳ ἀκολούθως ἐκείνοις καὶ τὸν ῥηθέντα σεισμὸν ἐξέφρασεν. ἡ πρώτη τε γὰρ αὐτοῦ ἐξέλευσις μετὰ φλογός καὶ ἡ βοή φρικτὴ τοῖς Τρωσί, καὶ ἡ τῶν ὄπλων δὲ χορηγία ὑπὲρ τοὺς ἄλλους Τρώας καὶ Ἑλληνας καὶ ἡ αὐτῶν ἀρμονία ὑπερφυῆς, εἶπερ ὡς πτερὰ τὸν Ἀχιλλέα κουφίζει, καὶ ἡ ἀνάβασις δὲ τοῦ ἄρματος πολὺ τὸ τερατώδες ἔχει, ὅπου ὁ Ξάνθος ἵππος ἀνθρωπίνως αὐτὸν προσφωνεῖ. οὐχ' ἦττον δὲ τῶν ἄλλων τέρας καὶ ἡ δι' αὐτὸν ἐκκλησία τοῦ Διός, καὶ νῦν δὲ ἡ συγκίνησις τοῦ παντὸς καὶ ἡ μάχη τῶν θεῶν καὶ ὅσα ἄλλα ποιήσει προϊών. καὶ ἔδει οὕτω διασκευασθῆναι ταῦτα τεχνικῶς παρὰ τοῦ ποιητοῦ, ἵνα τῇ νῦν ὀρμῇ τοῦ 4.369 Ἀχιλλέως, οὐπερ αἰεὶ κατ' ἐξαίρετον ἐμέμνητο, μεγάλα ἐπισυμβῶσι πράγματα. Ἰστέον δὲ καὶ ὡς εἴληφε τὴν ἀρχὴν ἡ εἰρημένη τῆς κατὰ γῆν ἀναρρήξεως τερατολογία ἐκ τῶν πλειστάκις γινομένων ἐν καιρῷ σεισμοῦ τοιούτων ἀναρρήξεων, ἃς εἶπερ Ἄιδωνεύς δέδιδε, τί οὐκ ἂν πάθοι ἄνθρωπος; Ἰστέον δὲ ὅτι ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τὸν Ἄιδωνέα τὸν λόγον μετήγαγεν. ὁ γὰρ ἄνθρωποι ἐφοβήθησαν, μήποτε καὶ ἀναρραγεῖ ἡ γῆ, τοῦτο δεδιέναι τὸν Ἀιδωνέα φησὶν, ὡσπερ καὶ ἀλλαχοῦ τῶν περιγεῖων ἀνθρώπων διαχεομένων γελᾶν αὐτὴν ἔφη τὴν γῆν. Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι τὴν παρένθεσιν τοῦ σεισμοῦ ὁ ποιητὴς οὐ τοσοῦτον διὰ ἔνδειξιν πολεμικῆς φρίκης ἐπλάσατο, ἀλλὰ μάλιστα διὰ κτύπου ἐπαύξησιν, ἵνα τοῦ Διὸς βροντητικῶς κτυπήσαντος ἄνωθεν ἀέρος νόμῳ ποιήσῃ καὶ ὁ τῶν σεισμῶν αἴτιος Ποσειδῶν

κάτωθεν ὅμοιον. διὸ καὶ ἐπὶ πᾶσι τοῖς ῥηθεῖσιν ἔφη ὁ ποιητὴς ἐπιφωνήματος λόγῳ, καθὰ ἐρρέθη, «τόσσος ἄρα κτύπος ὤρτο» καὶ ἐξῆς, Ὅμηρου δὲ ταῦτα κτύποι τοῦ καὶ φιλαχιλλέως καὶ μεγαλοφωνοτάτου καὶ ἀσφαλοῦς καὶ παντοίου τὸ ἐν ποιήσει ἀμίμητον. Ὅτι ἐνταῦθα τοὺς θεοὺς ἀλλήλοισι ὁ ποιητὴς ἀνθιστᾶ, συνδυάζων αὐτοὺς εἰς μάχην. ἔχει δὲ ὁ τοιοῦτος τόπος, ὡς καὶ πρὸ τούτων εἴρηται, θεωρίαν φυσικὴν τε καὶ ἠθικὴν τοιαύτην τινά. (η. 67–8) «Ἐναντα μὲν γὰρ Ποσειδῶνος ἀνακτος ἴστατ' Ἀπόλλων Φοῖβος ἔχων ἰὰ πτερόεντα», ἠλιακὴ αὕτη θερμότης ὡς εἶπεν ἀχανής, ὑγρῷ ἀπλέτῳ ἀντεπεξιοῦσα, οὐ μὴν οὔτε περιγυνομένη–οὐ γὰρ καὶ εἰς ζέσιν μεταβάλλει τὸ μέγα τοῦτο ὑγρὸν ὁ ἥλιος–οὔτ' αὔθις ἀπαθὲς αὐτὸ παντελῶς ἔῴσα. ἔλκει γὰρ τι χλιαίνων τοῦ ὕδατος τούτου ὁ ἀναγόμενος εἰς ἀλληγορίαν Ἀπόλλων ἥλιος, οὐδ' αὐτὸς μέντοι κατὰ τὸν λόγον τῆς ἐναντιώσεως ἀπαθὲς πάντῃ ἀπαλλάττεται τοῦ μεγάλου ὑγροῦ Ποσειδῶνος. ἀναθυμιώμενοι γὰρ ὑγρότητες εἰς δαψίλειαν οὐκ εὔ τὸν ἥλιον διατίθενται, ἀμαυροῦσαι αὐτόν, ὡς τὰ 4.370 πολλά, καὶ οὔτω λυποῦσαι, καὶ κατὰ τὸν τραγικὸν Σοφοκλῆν εἶπεν «οὐράνιον» καὶ αὐταὶ «ἄχος» γινόμεναι, ὅπερ ἐπὶ σκηπτῷ λέγει ἐκεῖνος, δρῶσι μὲν οὖν εἰς ἄλληλα ὅ τε Ἀπόλλων καὶ ὁ Ποσειδῶν καὶ πάσχουσι δέ τι ὑπ' ἀλλήλων οὕτως, ὡς εἴρηται, οὐδέτερος δὲ τοῦ λοιποῦ εἰς ἀκρίβειαν ἐπικρατεῖ καὶ περιγίνεται. διὸ καὶ συμβαίνουσι τελευτῶντες εἰς ἓν καὶ τάχιστα τῆς μάχης παρὰ τῷ ποιητῇ παύονται. αἰδεῖται γὰρ ὁ Ἀπόλλων τῷ πατροκασιγνήτῳ μιγῆναι ἐν παλάμῃσιν, ὡς ἐν τοῖς ἐξῆς λέγει ὁ ποιητὴς, κἂν ἢ Ἄρτεμις ὄνειδίσῃ ἐν τῷ «φεύγεις ἐκάεργε» καὶ ἐξῆς, αὐτὸς οὔτι προσφωνήσει τὴν ὄνειδίζουσαν. καλῶς γὰρ ἂν αἰδοῖτο ὁ Ἀπόλλων ἥλιος τὸν Ποσειδῶνα, εἶγε κατὰ τινος τῶν λήρων Φυσικῶν τροφεῖα τῷ Ποσειδῶνι ὀφείλει, ὡς ἐκ τῆς κάτωθεν ἀναπεμπομένης ὑγρότητος καὶ αὐτός, καθὰ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀστέρων, τροφὴν ἔλκων καὶ οὔτω συνιστάμενος. ἢ δὲ τοιαύτη αἰδῶς φιλίας ἂν εἴη σύμβολον, ὡς εἶναι τὸν Ποσειδῶνα καὶ τὸν Ἀπόλλωνα πῆ μὲν ἐναντίους ἀλλήλοισι, ὡς εἴρηται, πῆ δὲ αὔθις φιλίουσιν, κἀντεῦθεν τὸν ποιητὴν ἰστᾶν αὐτοῖς τὰ τῆς μάχης ἐν τῷ βούλεσθαι μὲν καὶ δύνασθαι, ὀκνεῖν δὲ καὶ εἰς χεῖρας ἀλλήλους συμμαῖσαι, διὸ καὶ Ἀπόλλωνα μὲν ἔχειν εἶπεν ἰὰ πτερόεντα, οἷς βαλεῖ ἂν, εἰ δεήσει, τῷ Ποσειδῶνι δὲ οὐδέν τι δοῦναι ὄπλον ἔχει κατὰ τοῦ τοιοῦτου Ἀπόλλωνος. ἢ γὰρ τρίαινα ἐπὶ τῶν κάτω δρᾶ, δηλαδὴ κατὰ θαλάσσης καὶ γῆς. καὶ οὔτω μὲν κατὰ τινος ἀντιπίπτουσιν ἀλλήλοισι ὁ Ἀπόλλων καὶ ὁ Ποσειδῶν. Ἐτεροὶ δὲ ἀνθιστῶσιν αὐτούς, ἐπειδὴ ὁ Ἀπόλλων μὲν λοιμῶν παραίτιος, οἷα τοῦ περιγείου σὺν Ἀρτέμιδι τῇ ἀδελφῇ μέρους δεσπόζων, ὁ Ποσειδῶν δὲ ὑγείας αἴτιος διὰ τῶν πνοῶν, αἱ τὸν ἀέρα ριπίζουσιν, εἶπερ καὶ ὁ Ὠκεανὸς εἰς ὕδωρ καὶ αὐτὸς ἀλληγορούμενος, καθὰ καὶ ὁ Ποσειδῶν, αὔρας ἀνίησιν ἀναψύχειν ἀνθρώπους. καὶ τοιαῦτα μὲν τὰ κατὰ τὸν ἀλληγορούμενον φυσικῶς Ποσειδῶνά τε καὶ 4.371 Ἀπόλλωνα. (η. 69) Ἡ Ἀθηνᾶ δὲ ἄντα Ἐνναλίιο ἰσταμένη κατὰ ἦθος ἀνάγται. τίς γὰρ οὐκ οἶδε τὴν νοερὰν Ἀθηνᾶν τῷ ἀλόγῳ θράσει ἐναντίαν φερομένην; καὶ καταναιδεύεται μὲν ὁ μοιχὸς Ἄρης, περιγίνεται δὲ ἢ παρθένος Ἀθηνᾶ. ἢ δ' αὐτὴ καὶ τὴν σύνναον τῷ ἀλόγῳ θράσει θῆλυν Ἀφροδίτην πρὸς στήθεα ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα χειρὶ παχείῃ ἐλάσασα συγκατέρριψεν. (η. 70 ς.) «Ἥρη δ' ἀντέστη», φησί, «χρυσηλάκατος κελαδεινὴ Ἄρτεμις ἰοχέαιρα κασιγνήτη ἐκάτοιο», φυσικώτερον. ἢ μὲν γὰρ εἰς ἀέρα συνήθως, ἢ δὲ εἰς σελήνην μετείληπται. περιγίνεται δὲ ἢ Ἥρα ἐν τοῖς ἐξῆς, ὅτε καὶ οἷστοι ἐκπίπτουσι τῇ Ἀρτέμιδι. οὐχ' οὔτω γὰρ ἢ σελήνη δραστικὴ περὶ τὸν ἀέρα καί, ὡς ἢ κλῆσις παραδηλοῖ, ἀερότεμις, ἦγουν τμητικὴ τῆς περὶ τὸν ἀέρα ὑγρᾶς ἐπισυστάσεως, ὡς ἢ τοῦ ἡλίου θερμότης, ἀλλ' ἐνταῦθα τὸ ἦττον ἢ σελήνη ἀποφέρεται καὶ μυρία πάσχει καὶ τῆς ἀερίας δράσεως ἦττηται καὶ μᾶλλον μεθ' ἡμέραν. νύκτωρ μέντοι δύναται τι ποιεῖν πρὸς τὸν ἀέρα τῷ φωτί. διὸ καλῶς ὁ ποιητὴς τὴν Λητώ, ἣτις ἐστὶ νύξ, ἐπισυνάγειν φησὶν αὐτῆς τὰ τόξα πεσόντα ἄλλυδις ἄλλα, ἐπειδὴ ἐν νυκτὶ τὰ τοῦ σεληνιακοῦ φωτισμοῦ

διαφαίνεται. Ἐτεροι δὲ Ἦραν μὲν φασιν τὸν συνάπτοντα τῷ αἰθέρι ἀέρα, σωτήριον ὄντα. διὸ καὶ τελεία λέγεται Ἦρα καὶ μήτηρ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ σαφῶς δηλοῦται, Εἰλειθυιῶν. Τὸν δὲ περιγίειον ἀέρα ὑπὸ τῆ Ἀρτέμιδι ποιούσιν, οὐ πάνυ ὄντα σωτήριον, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας ἤκοντα τοῖς ἄνω. διὸ καὶ φησιν «ἐπεὶ σε λέοντα 4.372 γυναιξὶ Ζεὺς ἔθηκε» διὰ τὸ φθαρτικόν [Οὗ ἔμφασιν ἔχει καὶ τὸ θύεσθαι, φασί, μαινίδα τῆ Ἐκάτη, ταύτων δ' εἰπεῖν τῆ σελήνη, ὡς καὶ ἐν τῆ ἄ ῥαψωδία γέγραπται, διὰ τὸ δοκεῖν ἔστιν οἷς μανιῶν αἰτία εἶναι.] καὶ τοιαῦτα μὲν καὶ ταῦτα. (η. 72) Λητοῖ δέ, φησίν, ἀντέστη σῶκος ἐριούνιος Ἐρμῆς, οἵπερ αὖθις ἠθικῶς ἐκλαμβάνονται, ἢ μὲν εἰς λήθην, ὃ δὲ εἰς λόγον μεταγόμενοι. καὶ ὁμολογήσει Ἐρμῆς, ὅτι ὦ Λητοῖ, «ἐγὼ δέ τοι οὗ τι μαχήσομαι». οὐ γὰρ δύναται λόγος λήθης καυχῆσασθαι. ἄμαχον γάρ τι χρῆμα ἢ λήθη. (η. 73-4) Ἐπὶ δὲ τούτοις φησίν, ὡς ἅντα Ἠφαίστιο «μέγας ποταμὸς βαθυδίνης, ὃν Ξάνθον καλέουσι θεοί, ἄνδρες δὲ Σκάμανδρον». Ἐν οἷς καταδοκῆτέον, ὡς Ἠφαιστος, θερμότης ζέουσα, τῷ τοῦ Ξάνθου ὑγρῷ ἐμπεσὼν ἐν τοῖς ἐφεξῆς κατὰ φυσικὴν ἀλληγορίαν μεγάλην δεῖξει δρᾶσιν ἐγγινομένην ἐκ πυρὸς ἢ πυρώδους τινὸς τῆ ὑγρότητι, οὐ μὴν ἡρεμαίαν καί, ὡς εἰπεῖν, ἀνεπαίσθητον, οὐδὲ ἀντιπάσχουσαν, ὅποια ἐν τοῖς ἐπὶ Ποσειδῶνος καὶ ἡλίου ἐκτέθειται. οὕτω διαπλέκει τὴν ἀλληγορίαν ὁ ποιητὴς φυσικῶς ἅμα καὶ ἠθικῶς, ἐν πρὸς ἐν ἀντιτάξας καὶ συνδυάσας, ὡς ἔδει, ἀνομοίως τὰς ἐτερότητας. ἃ δὲ οἱ ῥηθέντες τοῦ μύθου μάκαρες δράσουσιν ἐπ' ἀλλήλοις, ἢ ἐφεξῆς ῥαψωδία δηλώσει. τῷ τέως δὲ ἡρωϊκαὶ πράξεις ἐκτεθήσονται, ἵνα μὴ τοῦ κατὰ τὸν Ἀχιλλέα πολέμου προηγῆσονται μείζονες οἱ δαιμόνιοι, καὶ οὕτω ψεύσεται τὸ τὴν ἔριν ὀλίγην τὰ πρῶτα κορύσσεσθαι, αὐτὰρ ἔπειτα οὐρανῷ στηρίζειν κάρα. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «ἰὰ πτερόεντα» μεταπέπλασται συνήθως ἐκ τοῦ ἰοὶ πτερόεντες. (η. 70) Χρυσηλάκατος δὲ Ἄρτεμις κἀνταῦθα ἢ χρυσότοξος, ἡλάκατα γὰρ καὶ τὰ βέλη καὶ οὐ μόνον τὰ ἔρια. Ὅρα δὲ ὅπως ἐφιλοτιμήσατο τὴν Ἄρτεμιν ἐπιθέτοις ὁ ποιητὴς εἰπὼν «Ἦρη δ' ἀντέστη χρυσηλάκατος κελαδαινὴ, ἰοχέαιρα, κασιγνήτη Ἐκάτῳ», τουτέστιν Ἀπόλλωνος. διὸ καὶ αὐτὴν Ἐκάτην οἱ μεθ' Ὀμηρον λέγουσιν ἀπὸ 4.373 τοῦ ἀρσενικοῦ παρονομάσαντες, ὥσπερ πάλιν τινὲς ἀνάπαλιν ἀπὸ θηλυκοῦ τῆς Τιτανίδος Φοίβης τὸν Φοῖβον εἰρήσθαι φασιν. [Ὅτι δὲ πολυώνυμος ἢ ῥηθεῖσα Ἐκάτη, δηλοῖ καὶ τὸ εἰς αὐτὴν ἐπίγραμμα, ἔχον οὕτως «δέσποινα τριοδίτι, τρίμορφε, τριπρόσωπε, τρίγλαις κηλευμένη», τουτέστι θελγομένη, χαίρουσα. Ἐκάτη γάρ, ἡγουν Ἀρτέμιδι, ὠκεῖται ἢ τρίγλη, ὡς καὶ αὐτὸ προεδήλωται. διὸ καὶ ἐν Ἄρτεμισίοις τρίγλη, φησί, παρεφέρετο διὰ τὸ δοκεῖν θηρεύειν τοὺς θαλασσίους λαγῶς θανασίμους ὄντας καὶ καταναλίσκειν. ὅθεν ὡς ἀνθρώπους ὠφελοῦσα τῆ ἄγρα δέδοται τῆ κυνηγετικῆ θεῶ ὡς κυνηγέτις. ὅτι δὲ καὶ τόπος τις Ἀθήνησι Τρίγλη ἐκαλεῖτο, καὶ ὡς ἀνάθημα ἦν ἐκεῖ Τριγλαθῆνη Ἐκάτη, δηλοῦσι καὶ αὐτὸ οἱ παλαιοί.] (η. 72) Τὸ δὲ ἀντιστῆναι ἀνωτέρω μὲν διαλελυμένως ἔφη ἔναντα ἴστασθαι, κατωτέρω δὲ ἅντα ἰένα. (η. 73) Τὸ δὲ «ἅντα» ποιητικὴ λέξις. διὸ καὶ ὁ ποιητὴς ἐν τοῖς τόποις τούτοις τὸ μὲν ἔναντα προσάπαξ εἶπε, τὸ δὲ ἐναντία δις, τὸ δὲ ἅντα πεντάκις, ὅπερ ἐκ τοῦ ἄντην γέγονεν, ὡς ἐκ τοῦ κρύβδην τὸ κρύβδα. ἔστι δὲ καὶ τὸ «ἐναντίβιον πολεμίζειν» ἰσοδύναμον τῷ ἔναντα καὶ ἐναντία. δις δὲ ἐν τοῖς τοιούτοις κεῖται μόνον τὸ ἅντα δίχα ῥήματος, οἷα νοουμένου ἀπὸ κοινοῦ τοῦ ἴστατο ἢ ἔστη. (η. 70) Διὰ τί δὲ κελαδαινὴ ἢ Ἄρτεμις, καὶ ὡς ἐκ τοῦ κελάδου καὶ τι δαιμόνιον φοβερὸν ὁ Ἐγκέλαδος, καὶ ποταμὸς καὶ πόντος δὲ κελάδων, δηλοῦνται ἐτέρωθι, ὥσπερ καὶ περὶ τοῦ ἰοχέαιρα, καὶ ὡς καθ' Ὀμηρον μὲν κασιγνήτη Ἀπόλλωνος ἢ Ἄρτεμις, κατὰ δὲ τινὰς φυσικωτέρους γυνή. (η. 72) Τὸ δὲ «σῶκος» ἐπὶ Ἐρμού ὁ Τυ 4.374 ραννίων ὀξύνει πρὸς ἀποφυγὴν κυρίου τοῦ «ὦ Σῶκε, Ἰπάσου υἱέ». ἀντιλέγεται δέ. τὰ γὰρ εἰς -κ-ο-ς δισύλλαβα, ἀπαρασχημάτιστα ὄντα εἰς γένος θηλυκόν, φύσει μακρᾶ παραληγόμενα, βαρύνεται, οἷον φῶκος, θῶκος. σεσημείωται τὸ σηκός. οὐκ ἀρέσκει δὲ τοῖς παλαιοῖς οὐδὲ τὸ ἐκ τοῦ σάοικος κραθῆναι τὴν λέξιν, ἵνα ἢ σῶκος ὁ σῶζων

τοὺς οἴκους, ὡς ἂν μὴ πρόσκειται, φασίν, ἤγουν προσγράφεται, ἐν τῇ παραληγοῦσῃ τὸ ἴ της παραδόσεως οὐχ' οὕτως ἐχοῦσης. διὸ καὶ ἀπλούστερον ἐτυμολογοῦντες αὐτό, φασίν· ὡσπερ θάσσω θᾶκος, σάω σάκος, οὕτω καὶ σώω σώκος ὁ σωστικός. Περί δὲ ἐριουνίου προδεδήλωται. (η. 73) Μέγαν δὲ ποταμὸν τὸν Ξάνθον λέγει, οὐχ' οὕτω σωματικῶς κατὰ τὸ ὕδωρ, ἀλλὰ κατὰ τὸ δαιμονιῶδες, ἐκάστου γὰρ ἀεννάου ποταμοῦ δαίμονά τινα οἶονεὶ ταμίαν τοῦ ρεύματος ὁ μῦθος προϊστά. Ὁ δὲ βαθυδίνης δῆλον ὡς πλεῖον τι δηλοῖ τοῦ ἀργυροδίνου, ὃς ἐπιπολῆς ἀβαθεῖς προφαίνει τὰς δίνας, ἔτι δὲ καὶ τοῦ ἀπλῶς δινήεντος. (η. 74) Διώνυμον δὲ εἶναι τὸν Σκάμανδρον ἐπισημαίνεται ὁ ποιητὴς ἐν τῷ «ὄν Ξάνθον καλέουσι θεοί» καὶ ἐξῆς, ἐπιλεξάμενος καὶ νῦν τὸ εὐφωνότερον τοῖς θεοῖς, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ εἴρηται. ὁ γὰρ Σκάμανδρος τραχύνει τε τὴν φωνὴν καὶ εἰς μέτρον δὲ δύσχρηστός ἐστι, ὡς καὶ αὐτὸ προεῖρηται. Ξάνθος δὲ λέγεται, ἐπεὶ, φασί, διαφερόντως τοὺς λουομένους ξανθίζει, ὡς καὶ ὁ Λύκιος Ξάνθος, ἢ καὶ τοὺς παραπεφυκότας πιαίνων καρποὺς λευκαίνει, καὶ οὕτω ξανθὴν οἶον ποιεῖ τὴν Δήμητραν, ἣν ἕτεροι διὰ τὸ φύσει ἐγγινόμενον ὑπόλευκον ξάνθισμα τοῖς ληΐοις καὶ ἐλήγηριν λέγουσι διὰ τὸ ὑπὸ τῆς τοῦ ἡλίου ἕλης γηραῖν. ἢ τοίνυν διὰ τὸ ξανθίζειν οὕτω καλεῖται ὁ Τρωϊκὸς Ξάνθος, ἢ ὅτι Ἀφροδίτη πρὸ τῆς κρίσεως ἐν αὐτῷ λουσαμένη ξανθὰς ἔσχε τρίχας. Σκάμανδρος δὲ λέγεται ὡς οἶονεὶ κάμανδρος. Κάματον γὰρ ποτε ἀνδρὸς τοῦ Ἡρακλέος παρεμυθήσατο, ἡνίκα εἰς Ἴλιον ἐστρατεύσατο, ἢ καὶ διότι ἀνδρὸς ἐκείνου σκάμμα τὸν Ξάνθον ἐκ γῆς προήγαγε. σκάψας γὰρ, φασί, τότε γῆν Ἡρακλῆς ἐν τῷ διψᾶν πηγὰς ἐξέφηνε ποταμοῦ, ὃς διὰ τοῦτο ἐκλήθη Σκάμανδρος. (η. 75–8) Ὅτι ὁ Ἀχιλλεὺς 4.375 «Ἐκτορος ἄντα μάλιστα λιλαίετο», ἤγουν ἤθελε, «δῦναι ὄμιλον». καὶ αὐτοῦ «μάλιστα γὰρ θυμὸς ἀνώγει αἵματος ἄσαι Ἄρηα ταλαύρινον πολεμιστήν», τουτέστιν αἵματος κορέσαι τὸ ἑαυτοῦ ξίφος, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ εἴρηται. ἔστι δὲ ὁ τρόπος περιφραστικὴ ἀλληγορία. τὸ γὰρ τοῦ ξίφους ὡς ἐπὶ Ἄρεος λαλεῖ. [Τοιοῦτον δὲ πως καὶ τὸ «λάϊνον ἔσσο χιτῶνα», ἤγουν ἐλιθάσθης ἄν. τὸ γὰρ λάεσσι σκεπασθῆναι ὡς ἐπὶ χιτῶνος ἐλαλήθη. ὅτι δὲ ἐκ τοῦ λῶ, τὸ θέλω, παρήκται τὸ λιλαίω, δῆλόν ἐστιν. ἐξ αὐτοῦ δὲ ἴσως ὁ Λίλας, οὗ παράγωγον τὸ Λιλάντειον πεδιόν.] Πόθεν δὲ γίνεται ὁ ταλαύρινος καὶ ὅσα ἄλλα εἰς τοῦτον τὸν τόπον ἔδει εἰπεῖν, καὶ ἐν τῇ ε' ῥαψωδίᾳ ἰκανῶς εἴρηται. (η. 82–5) Ὅτι ὁ Ἀπόλλων τῷ Πριαμίδῃ Λυκάονι ὁμοιωθεὶς φησι πρὸς Αἰνεΐαν ὄνειδίζων καὶ κατὰ τοῦ Ἀχιλλέως ἐρεθίζων «Αἰνεΐα, Τρώων βουληφόρε, ποῦ τοι ἀπειλαί, τὰς Τρώων βασιλεῦσιν ὑπέσχεο οἰνοποτάζων, Ἀχιλλέως ἐναντίβιον πολεμίζειν»; Καὶ ὅρα τὸ «οἰνοποτάζων». ἀληθῶς γὰρ παρὰ τὸν οἶνον αἱ καυχῆσεις τὰ πλείω γίνονται. [Ὡς δῆλον καὶ ἐκ τοῦ «πῆ ἔβαν εὐχῶλαί, ἃς ἐν Λήμνῳ κενεαυχέας ἠγοράασθε ἔσθοντες κρέα» καὶ ἐξῆς, ὃν δὴ στίχον ὁ Ἀρίσταρχος περιγράφων, ὡς ἀπὸ κρεωφαγίας αὐχεῖν ποιοῦντα τοὺς Ἑλληνας, ἀθετεῖ. οὐ γὰρ ἀπὸ πάσης εὐθυμίας καὶ πληρώσεως τὸ καυχᾶσθαι καὶ σκώπτειν καὶ γελοιάζειν γίνεται, ἀλλ' ἐκ τῆς ἐν μέθῃ ἀλλοιούσης τὴν γνώμην καὶ πρὸς τὸ ψευδὲς τρεπούσης, ὡς γράφει Ἀθήναιος, ἥτις κατὰ Βακχυλίδην αἰθύσσει φρένας. δι' ἣν φησι καὶ ὁ δεινότατος τῶν Τρώων Αἰνεΐας, ἐν τῷ βουλευέσθαι παρρησιασάμενος καὶ ἀπειλὰς ἐν τῷ μεθύειν ὑποσχόμενος τοῖς Τρωσίν, ὑπέμεινε τὴν Ἀχιλλέως ὀρμὴν καὶ μικροῦ ἂν παραπώλετο. ὡς δὲ καὶ Ἀγαμέμνων ἀάσατο οἴνῳ μεθύων κατὰ τὸν Διοσκουρίδην, ὡς πρὸ ὀλίγων ἐκεῖνος εἶπεν, ἀλήθειαν ὁ βασιλεὺς ἐπιμαρτυρούμενος τῷ Ἀχιλλεῖ, ὃς ἐν τῇ α' ῥαψωδίᾳ οἰνοβαρῆ ἐκεῖνον ἔσκωψε. καὶ ταῦτα μὲν τοιαῦτα.] Δῆλον δὲ ὡς προϋπάρχει τοῦ οἰνοποτάζειν τὸ οἰνοποτεῖν. Τρώων δὲ βασιλεῖς τοὺς κατὰ μέρος ἄρχοντας λέγει, ὡς καὶ ἐν Ἰθάκῃ πολλοὺς ὁ Τηλέμαχος φησιν εἶναι βασιλεῖς, ὃ ἐστὶν ἐπιδόξους εἰς 4.376 βασιλείαν καὶ τῇ ἀρχῇ πρέποντας. καὶ ταῦτα μὲν τοιαῦτα. (η. 86–93) Αἰνεΐας δὲ φιλαλήθως φησὶ «Πριαμίδη, τί με ταῦτα καὶ οὐκ ἐθέλοντα κελεύεις ἀντία Πηλεΐωνος ὑπερθύμοιο μάχεσθαι; οὐ μὲν γὰρ νῦν πρῶτα ποδώκεος ἄντ' Ἀχιλλῆος στήσομαι, ἀλλ'

ἤδη με καὶ ἄλλοτε δουρὶ φόβησεν ἐξ Ἴδης, ὅτε βουσὶν ἐπήλυθεν ἡμετέρησι, πέρσε δὲ Λυρνησοῦν καὶ Πήδασον. αὐτὰρ ἐμὲ Ζεὺς εἰρύσαθ', ὅς μοι ἐπῶρσε μένος λαιψηρὰ τε γούνα». (η. 94–6) Λέγει δὲ καί, ὅτι ἐδάμην ἄν «ὑπὸ χερσὶν Ἀχιλλῆος καὶ Ἀθήνης, ἢ οἱ πρόσθεν ἰούσα τίθει φάος», οἷα δηλαδὴ φωσφόρος, ὡς καὶ ἐν τῇ Ὀδυσσεΐα δηλοῦται σαφέστατα. καὶ ἐκέλευε, φησὶν, ἔγχρῃ «Λέλεγας καὶ Τρώας ἐναίρειν». (η. 97–100) Διό, φησὶν, «οὐκ ἔστ' Ἀχιλλῆος ἐναντίον ἄνδρα μάχεσθαι. αἰεὶ γὰρ πάρα θεός, ὅς λαιγὸν ἀμύνει. καὶ δ' ἄλλως τοῦ γε», ἤγουν τούτου, «ἰθὺ βέλος πέτεται, οὐδ' ἀπολήγει πρὶν χροὸς ἀνδρομέοιο διελθέμεν». οὕτω σώφρων Αἰνείας καὶ ἄτυφος καὶ ἑαυτὸν γινώσκων καὶ τὴν ἀλήθειαν οὐκ ἐπικρύπτειν εἰδῶς καὶ μονονουχὶ λέγων καὶ αὐτὸς τὸ τοῦ Τραγικοῦ «νικᾷ γὰρ ἡ ἀρετὴ με τῆς ἔχθρας πολὺ». Καὶ σημείωσαι ὅτι καὶ ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς ἱστορίας διαφόρους ἐνέθετο προγενεστέρως τοῦ δεκάτου ἔτους, πάσας μέντοι σεμνυνούσας τὸν Ἀχιλλέα, τὴν ἡρωϊκὴν δίωξιν δηλαδὴ καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς φυγὴν τοῦ Αἰνείου καὶ τὴν τῆς Λυρνησοῦ καὶ Πηδάσου ἄλωσιν. (η. 92) Περὶ ὧν, εἰ καὶ προεῖρηται, νῦν ὅμως περὶ Πηδάσου ῥητέον πρὸς ἀνάμνησιν, ὅτι ὑπὸ τῆς Ἴδης ἔκειτο, Τρωϊκὴ καὶ αὐτὴ πόλις οὔσα, ἦν θηλυκῶς, φασί, λεκτέον, ὥσπερ αὐτὸ οὐδετέρως τὴν Καρικὴν πόλιν τὰ Πήδασα. ἐκεῖνα δὲ καὶ διὰ τοῦ γ ἐλέγετο Πήγασα. ἔστι δέ, ὡς καὶ προεγράφη, καὶ ἕτερα παρὰ τῷ ποιητῇ Πήδασος. ἡ δὲ ἔστι κατὰ τοὺς παλαιούς ἢ Μεθῶνη ἢ ἢ Κορώνη. (η. 88) Τὸ δὲ «ἀντία μάχεσθαι» διάλυσίς ἐστι τοῦ ἀντιμάχεσθαι, ὡς καὶ τὸ ἄντα ἴστασθαι τοῦ ἀνθίστασθαι. ἰσοδύναμον δὲ τῷ ἀντιμάχεσθαι τὸ ἐναντίον μάχεσθαι, ὥσπερ καὶ τὸ ἐναντίβιον πολεμίζειν. (η. 92 ς.) Τὸ δὲ «αὐτὰρ ἐμὲ θεὸς εἰρύσατο», τουτέστιν ἐφύλαξε, καὶ ἐξῆς, εἰς ἐπικουρίαν τὴν θεόθεν εὐχρηστεῖται. (η. 95) Τὸ δὲ «πρόσθεν ἰούσα ἐτίθει φάος» δίδωσι συλλογίζεσθαι ὅτι νυκτιλοχῶν ἐπήλθεν ὁ Ἀχιλλεὺς τῷ Αἰνείᾳ βουκολοῦντι τὰ τοῦ πατρός, ὥσπερ καὶ τὸν Λυκάονα ἐννύχιος εἶλε προμολῶν. διὸ καὶ ἐδέετο φωτὸς ὁ 4.377 Ἀχιλλεὺς. ἐξευρίσκων δὲ κατὰ σύνεσιν τὰ ζητούμενα ῥαδίως ἐρρέθη ὀδηγεῖσθαι ὑπ' Ἀθηνᾶς φωσφορούσης, καθὰ δηλοῖ καὶ ἡ Ὀδύσεια, καὶ «ὄρθῃ κελεύθω», καθὰ τις ἔφη, «τὰν σκότει» ποδηγετούσης». Ὅρα δὲ καὶ πολλὴν ταχυτῆτα ποδῶν προσμαρτυρουμένην τῷ Αἰνείᾳ, εἶγε τὸν ποδωκέστατον Ἀχιλλέα ἐν τοιοῦτῳ καιρῷ διεξέφυγε, καὶ ταῦτα ὑπὸ Ἀθηνᾶς φωταγωγούμενον. αἴτιον δὲ οὐ μόνον, ὅτι τὴν περὶ ψυχῆς ἔθεε φεύγων, ἀλλὰ καὶ ἡ τῶν τόπων εἶδησις, ὡς εἰκός, δι' ἣν εὐμαθῶς ἔφευγεν, ἢ καὶ ὅτι οὐδὲ πάνυ ἐδιώχθη κατὰ σπουδὴν καὶ ἐπιμόνως ὑπ' Ἀχιλλέως, ἀσχολουμένου, ὡς ἔοικεν, εἰς τὴν βοηλασίαν. οὐ γὰρ τῷ Αἰνείᾳ ἐπήλθεν, ἀλλὰ ταῖς βουσί, ὡς Αἰνείας φησὶν. Οἱ δὲ νῦν Λέλεγες οὗτοι καὶ Τρώες κόμμα τι μέτριον φαίνονται εἶναι Λελέγων καὶ Τρώων συνακολουθοῦν τῷ Αἰνείᾳ καὶ συγκινδυνεῦον αὐτῷ. κατὰ δὲ ὁλότητα Λέλεγες, περὶ ὧν καὶ αὐτῶν προεῖρηται, οἱ Κᾶρες εἰσιν, ἐπεὶ καὶ Λελέγων πόλις κατὰ τοὺς παλαιούς ἢ τῆς Καρίας μητρόπολις. καλοῦνται δὲ οὕτω ἀπὸ τοῦ λέγω, τὸ συνάγω, ὡς ἐκ πολλῶν συλλεγέντες ἔθνων, ὁποῖόν τι καὶ περὶ τῶν Αἰολέων ἱστόρηται. ὁ δὲ Γεωγράφος οὐκ αὐτόχρημα Κᾶρας οἶδε τοὺς Λέλεγας, λέγων ὅτι Λέλεγες ἕτεροι μὲν τῶν Καρῶν ὑπῆρξαν, ὥκουν δὲ περὶ τοὺς καλουμένους ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ Κίλικας, ἐκπορθηθέντες δ' ὑπ' Ἀχιλλέως μετέστησαν εἰς Καρίαν καὶ κατέσχον τὰ περὶ Ἀλικαρνασόν, καθὰ καὶ ταῦτα προέγραπται. ἐτέρωθι δὲ ληστρικοὺς λέγει τοὺς Λέλεγας. ὧν τινες, φησί, πλάνητες συγκατεμίσθησαν Κίλιξι καὶ συνέμειναν δι' ὁμοιοτροπίαν. ἀλλαχοῦ δὲ ἔφη καὶ ὅτι ἐν τῷ Ἀδραμυτηνῷ κόλπῳ τοὺς πλείους τῶν Λελέγων κατοικίζων φαίνεται ὁ ποιητὴς, ὧν Πήδασόν τινα λέγει πόλιν ὑπὸ Ἄλτη [τεταγμένην.] (η. 99) Τὸ δὲ «ἰθὺ πέτεται» ἀφορμὴ γίνεται τοῦ συνθέτως ἰθυπτίωνα εἰπεῖν τὴν Ἀχιλλέως μελίαν ἐν τοῖς ἐξῆς. Καὶ ὅρα τὸ «πέτεται» καὶ τὸ «οὐκ ἀπολήγει», ὡς ἐπὶ ἐμφύχου καὶ ἔμφρονος τοῦ βέλους λεχθέντα καὶ αὐτά, ὡς πολλαχοῦ θέλει ποιεῖν Ὅμηρος. 4.378 [Φιλοτιμία δὲ ποιητικὴ πτηνὸν οἶον πλάσασθαι τὸ τοῦ Ἀχιλλέως δόρυ, ἐπεὶ τοιοῦτος ὑπόκειται καὶ

ἐκεῖνος ἐν τῷ «εὔτε», ἀντὶ τοῦ καθά, «πετρά» τὰ τεύχεα γεγόνασιν αὐτῷ. βούλεται δὲ τὸ μὲν «πέτεται» κουφοτάτην νοεῖσθαι τὴν Πηληϊάδα μελίην. Τὸ δὲ «οὐδ' ἀπολήγει» πάνυ ἐκήβολον αὐτὴν εἶναι, ἡγουν ἐκάς ἀφιεμένην.] (η. 83-4) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι πρὸς τὸν ὑπεσημένον ἀτελέστατα ἐν συμποσίῳ οἰκείον εἰπεῖν τὸ «ποῦ τοι ἀπειλαί, ἄς ὑπέσχεο οἰνοποτάζων»; (η. 87) Ὁ δὲ ὀκνῶν πεισθῆναι τινὶ κελεύοντι ἐρεῖ ἄν «τί με ταῦτα καὶ οὐκ ἐθέλοντα κελεύεις»; (η. 97 ς.) Ἀνδρείου δὲ καὶ θεοφιλοῦς ἔπαινος τό· οὐκ ἔστιν ἔναντι τοῦ δεῖνος ἄνδρα μάχεσθαι. αἰεὶ γὰρ πάρα θεός, ὃς λοιγὸν ἀμύνει. (η. 100-2) Ὅτι τὸ «εἰ δὲ θεός περ ἴσον τείνειε πολέμου τέλος, οὐ μάλ' ἀλά νικήσει, οὐδ' εἰ παγχάλκεος εὐχεται εἶναι» τοῦτο νοεῖ, ὡς ἐὰν οὐ ῥέπη τὸ τοῦ μοιριδίου τάλαντον, ἢ καὶ ἄλλως, ἐὰν οὐδεμία τίς ποθεν ἐπιβρίση ῥοπή, οὐκ ἂν ἠττηθῆσομαι. καὶ οὗτός ἐστιν ὁ λογισμὸς ὁ παραπείσας ἀντιστῆναι τὸν ταῦτα εἰπόντα Αἰνεῖαν τῷ Ἀχιλλεῖ. προβέβληται γὰρ καὶ αὐτός, ὡς καὶ πολλῶ πλεον πρὸ τούτου δέδεικται Ἀχιλλεύς, τὴν ἀγαθὴν ἐλπίδα, ἧς μὴ ὑποθαλπούσης ῥιγεδανώτατος ὁ πόλεμος. [Πολέμου δὲ τέλος οὐκ ἔστι νοῆσαι τὴν νίκην ἐνταῦθα, τὸν πόλεμον δὲ αὐτὸν περιφραστικῶς.] (η. 102) Τὸ δὲ «παγχάλκεος» ἀστείως εἴρηται μονονουχὶ λέγοντος τοῦ Αἰνεῖου, ὅτι οὐκ ἂν εὐκόλως με νικήσῃ ὁ Ἀχιλλεύς, οὐ μόνον ἐὰν ἐξ Ἥφαιστου ὀπλοφορῇ, ἀλλ' οὐδὲ ἐὰν αὐτόχρομα χάλκεός ἐστι. Καὶ ὅρα ὅπως οὐ πάνυ ὁ Αἰνεῖας εἰς ἴσον θέλει ἄγειν ἑαυτὸν τῷ Ἀχιλλεῖ κατὰ ἀνδρίαν καὶ κατὰ ὠκύτητα ποδῶν, ἀλλὰ κολάζει καὶ ἀμφοτέρω, ἐκφυγεῖν μὲν ἀνωτέρω τὸν Ἀχιλλεῖα εἰπὼν, οὐ διότι ταχύτερός ἐστιν ἐκεῖνου, ἀλλὰ διότι αὐτὸν εἰρύσατο Ζεὺς ἐπόρσας μένος λαιψηρά τε γούνα, καὶ ἐν πολέμῳ δὲ οὔτε νικήσειν λέγει τὸν Ἀχιλλεῖα, οὔτε ὅτι ἐκεῖνος οὐ νικήσει τοῦτον, ἀλλ' ὅτι οὐ ῥέα μάλ' ἀλά νικήσει δίχα θεῖας ῥοπῆς. οὕτως οὐ μόνον συνετὸς ὁ Αἰνεῖας καὶ εἰδὼς ἑαυτὸν, ἀλλὰ καὶ θεοφιλής. (η. 105-7) Ὅτι Ὀμηρικὴ κἀνταῦθα δεινότης ἐξευρίσκει σύγκρισιν Αἰνεῖου τε καὶ Ἀχιλλέως ἐκ μητέρων καὶ δίδωσι τὸ μείζον τῷ Αἰνεῖα. ἢ μὲν γὰρ Ἀφροδίτη Διός, ἢ τοῦ Αἰνεῖου μήτηρ, ἢ δὲ Θέτις χερείων θεὸς οἷα ἐκ τοῦ θαλασσίου Νηρέως. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. ἀλλὰ τί τῆς μητραγαθίας ὄφελος; οὐ γὰρ παρὰ τοῦτο οὐδ' 4.379 Ἀχιλλεύς ὁ τῆς Θέτιδος Αἰνεῖου τὸ ἦσσαν φέρεται τοῦ ἐκ τῆς εὐγενεστέρας Ἀφροδίτης. (η. 105) Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐνταῦθα κόρην φανερώς τὴν θυγατέρα φησίν. οὕτω γὰρ κόρη Διὸς ἢ Ἀφροδίτη. (η. 106) Ὅρα δὲ καὶ τὸ χερείων ἐπὶ ἀπλῶς ταπεινοτέρου τεθὲν καὶ ἐλάττονος, ἔνθα φησίν Ἀπόλλων τὸν Αἰνεῖαν μὲν Ἀφροδίτης ἐκγενέσθαι, τὸν Ἀχιλλεῖα δὲ χερείονος ἐκ θεοῦ εἶναι, ἦτοι τῆς Νηρηίδος Θέτιδος, ἧτις ἐλαττοῦται τῆς Ἀφροδίτης, ὡς καὶ ὁ Νηρεὺς τοῦ Διός. κατὰ λόγον γὰρ εὐγενείας ἢ τῶν πάππων καὶ ὅλως τῶν προγόνων ὑπεροχὴ καταβαίνει καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους. Σημείωσαι δὲ καὶ ἐν τούτοις, οἷα ἢ τῶν ἐχεφρόνων ῥητόρων παραίφασις. ἐπιχειρήσας γὰρ τεχνικῶς ἐν τῇ προειρημένῃ συγκρίσει ὁ μυθικὸς Ἀπόλλων παρήγαγε τὸν Αἰνεῖαν εἰς ὅπερ ἤθελεν, οὐκ αἰσθόμενον ὅτι, καθάπερ οὐδὲ ἢ πατραγαθία μόνη, οὕτως οὐδὲ τὸ ἐκ μητρὸς σέμνωμα συντελεῖ πρὸς ἔργα τὰ κατ' ἀνδρίαν. ἠρέθισε δὲ τὸν Αἰνεῖαν καὶ ἢ κλησὶς πάνυ σεμνὴ οὔσα. (η. 104-7) Φησὶ γὰρ «ἦρω, ἀλλ' ἄγε καὶ σὺ θεοῖς εὐχεο. καὶ δὲ σέ φασι Διὸς κούρης Ἀφροδίτης ἐκγεγάμεν, κεῖνος δὲ χερείονος ἐκ θεοῦ ἐστιν. ἢ μὲν γὰρ Διὸς ἐσθ', ἢ δ' ἐξ ἀλίοιο γέροντος. (η. 108 ς.) Εἶτα καὶ ἀξιῶν ὁ βούλεται, φησίν «ἀλλ' ἰθὺς φέρε χαλκὸν ἀτειρέα», ἀντὶ τοῦ Ἴθυσον μετὰ χαλκοῦ, ἦτοι μετὰ ὀπλων στῆθι καὶ οἶον ἀντίστησον τῷ πολεμίῳ τὰ ὄπλα, «μηδέ σε πάμπαν λευγαλέοις ἐπέεσσιν ἀποτρεπέτω καὶ ἀρειῇ». τοῦτο δὲ παντὶ προσήκει ὀτρύνοντί τινα κατὰ ἐχθροῦ. (η. 104) Καὶ ὅρα τὸ «ἀλλ' ἄγε καὶ σὺ θεοῖς εὐχεο», δι' οὗ ἀστείως δηλοῦται ὡς εὐχῆς χρειαί τῷ Αἰνεῖα, εἰ μέλλοι ἀντιστῆναι τῷ Ἀχιλλεῖ. (η. 109) Τὸ δὲ «ἀρειῇ», ὃ ἐστὶν ἀπειλή, ὃ γίνεται πλεονασμῶ τῆς ἑ-ι διφθόγγου ἐκ τοῦ ἀρά, ἐπίτομός ἐστι διασάφης τοῦ «λευγαλέοις ἐπέεσσι». δῆλον γὰρ, ὡς λευγαλέον ἔπος ἢ ἀπειλή. (η. 110 ς.) Ὅτι δὲ καὶ προθυμίαν ἐμποιοῦσιν εἰς ἔργον αἱ τεχνικαὶ παραινέσεις, δηλοῖ καὶ

ένταῦθα τὸ «ὡς εἰπών», ὁ Ἀπόλλων δηλαδή, «ἔμπνευσε μένος μέγα ποιμένι λαῶν», καὶ 4.380 εὐθὺς ἔβη διὰ προμάχων ὁ Αἰνεΐας. (η. 113) Ὅτι οὐλαμὸς καὶ ένταῦθα έν τῷ «ἰών ἀνά οὐλαμὸν ἀνδρῶν» τὸ πύκνωμα καὶ σύστρεμμα τοῦ λαοῦ ἀπὸ τῆς σαρκικῆς οὐλώσεως, ὡς φασιν οἱ παλαιοί, ἢ ἀπὸ τῆς οὐλότητος τῶν συνεστραμμένων τριχῶν. Ὅτι καινήν τινα περιπέτειαν ὁ ποιητῆς ένταῦθα παρεισάγει τὴν τοῦ Αἰνεΐου καὶ Ἀχιλλέως μάχην, έν ἧ̄ διχόθεν ὑποδύσκολον τὸ τέλος. οὔτε γὰρ ἀναιρεθῆναι δυνατὸν τὸν Αἰνεΐαν–παρὰ τὴν ἱστορίαν γὰρ τοῦτο–οὔτε ἀκινδύνως διεκφυγεῖν. οὐ γὰρ ἄξιον Ἀχιλλέως τοῦτο. (η. 1158) Διόπερ ὁ ποιητῆς παρασημειούμενος τὸ κινδυνῶδες τῆς περιπετείας ποιεῖ τὴν Ἥραν λέγουσαν πρὸς Ποσειδῶνα καὶ Ἀθηναίαν «φράζεσθον έν φρεσίν ὑμετέρησιν, ὅπως ἔσται τάδε ἔργα», ἤγουν τὸν Αἰνεΐαν βῆναι ἀντία Πηλεΐωνος, ἐπεὶ ἀνήκεν αὐτὸν ὁ Ἀπόλλων, οἶονεὶ ἀνιστῶν Ὅμηρος τὸν ἀκροατὴν εἰς προσοχὴν διὰ τὸ τοῦ πλάσματος δυσχερὲς καὶ ἑαυτὸν δὲ ὀξύνων εἰς εὕρεσιν πιθανότητος. ὅπως δὲ αὐτὸς πιθανῶς τὸ ἄπορον λύσει, έν τοῖς ἐξῆς φανήσεται, ὅπου παρὰ βραχὺ κινδυνεύων ὁ Αἰνεΐας ὅμως ἐκ τοῦ πολέμου σωθήσεται μηδέν τι παθὼν ἀνήκεστον. τρόπος δὲ αὐτῷ φυλακῆς τὸ ἐλθεῖν ὡσπερ τῷ Αἰνεΐα, οὔτω καὶ τῷ Ἀχιλλεΐ θείαν ἐπικουρίαν. (η. 119–22) Φησὶν οὖν ἡ Ἥρα «ἀλλ' ἄγεθ', ἡμεῖς πέρ μιν», ἤγουν τὸν Αἰνεΐαν ἢ τὸν Φοῖβον, «ἀποτρῶπῶμεν ὀπίσσω αὐτόθεν, ἢ τις ἔπειτα καὶ ἡμεῖων Ἀχιλλῆϊ παρσταίη, δοίη δὲ κράτος μέγα, μηδέ τι θυμῷ δευέσθω», ἤγουν δεέσθω, κράτους μεγάλου. ταῦτα δὲ προσφυῆ ἔσσονται εἰς ἐπικουρίαν καταπονουμένου προσώπου, (η. 122–4) ὡς καὶ ἐφεξῆς φιλίας συμμαχικῆς ἔπαινος τὸ «ἴνα εἰδῆ ὅ», ἤγουν ὅτι, «μιν φιλέουσιν ἄριστοι, οἱ δ' αὐτ' ἀνεμῶλιοι, οἱ τὸ πάρος περ» 4.381 τοῖς δεῖνα «ἀμύνουσιν», οἶον Τρωσί, «πόλεμον καὶ δηϊοτήτα». (η. 119 ς.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «ἀποτρῶπῶμεν αὐτόθεν» ἀντὶ τοῦ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ Ἀχιλλέως, ἢ μᾶλλον ἐξ αὐτοῦ δὴ τοῦ τόπου, ἔνθα νῦν εἰσιν ὁ Αἰνεΐας τε καὶ ὁ Ἀπόλλων, ἴνα ἢ ὁμοιον τῷ «μετέειπεν Ἀγαμέμνων αὐτόθεν ἐξ ἔδρης». (η. 127–8) Ὅτι τὴν αἴσαν φησι λίνῳ ἐπινήθειν τοῖς γεννωμένοις, ἃ μετὰ ταῦτα πείσονται. δηλοῦται δὲ διὰ τούτου, ὡς καὶ έν ἄλλοις ἐρρέθη, ἢ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων έν λεπτῷ στροφή καὶ ὁ έν τούτοις εἰρμός. ἀπὸ δὲ τοῦ τοιούτου νήθειν καὶ αἰ βαρεΐαι κατακλῶθες ἀλλαχοῦ παρὰ τῷ ποιητῇ [λόγῳ τροπῆς. λίνου μὲν γὰρ τὸ κατακλῶθεσθαι, ἀτράκτου δὲ κλώθοντος τὸ ὑπὸ βάρους κάτω φέρεσθαι], ἃς διασαφῶν Εὐριπίδης φησὶ «στέμματα ξήνασα θεὰ ἐπέκλωσε» πόλεμον. Αἴσα δὲ ὁ τοῦ παντὸς λόγος κατὰ τοὺς παλαιούς, παρὰ τὸ δαίω, τὸ μερίζω. ὅθεν καὶ Μοῖρα λέγεται, καὶ Εἰμαρμένη δέ, ὡς ἀπὸ τοῦ μείρω, ὅπερ ταυτόν ἐστι τῷ δαίω καὶ τῷ μερίζω. τὸν δ' αὐτὸν καὶ Ζῆνά φασιν, ὡς τοῦ ζῆν αἴτιον, καὶ Δία, ὅτι δι' αὐτοῦ πάντα, καὶ πεπρωμένην, ὅτι πάντα εἰς πέρας φέρει. Ὁ δὲ τόπος οὔτος καὶ προαναφώνησιν ἔχει ἀξυμφανῆ τῶν μετὰ ταῦτα. (η. 125–8) Καὶ ἔστι τὸ ὅλον τοιοῦτον «πάντες δ' Οὐλύμποιο κατήλθομεν ἀντιόωντες τῆσδε μάχης, ἴνα μή τι μετὰ Τρώεσσι πάθησι σήμερον», ὁ Ἀχιλλεὺς δηλαδή, «ὑστερον αὐτε τὰ πείσεται», ἤγουν ταῦτα πάθη, «ἄσσα οἱ», ἢτοι ἄτινα αὐτῷ, «αἴσα γεινομένῳ ἐπένησεν», ὡς ἐρρέθη, «λίνῳ, ὅτε μιν τέκε μήτηρ». ὅπερ ἐστὶ διασαφητικὸν τοῦ γεινομένῳ, ὅ ἐστὶ γεννωμένῳ. (η. 129 ς.) Εἴτα κεῖται καὶ τὸ «δείσεται ὁ 4.382 Ἀχιλλεὺς» παθητικῶς ἀντὶ τοῦ φοβηθήσεται, εἰ μὴ ταῦτα μαθὼν ἴδη αἴφνης θεὸν τινα ἀντικαταστάντα ἐκείνῳ. (η. 131) Μεθ' ὃ τέθειται καὶ ὡς γνωμικὸν τὸ «χαλεποὶ δὲ θεοὶ φαίνεσθαι ἐναργεῖς», ὅπερ ὀρθὸν ἔσται παρωδηθὲν ἐνικῶς, οἶον· χαλεπὸς δὲ θεὸς φαίνεσθαι ἐναργῆς, ὅ ἐστὶ χαλεπὸν τὸ θεὸν ὀφθαλμοφανῶς ἰδεῖν. ἀντίκειται δὲ τὸ ἐναργὲς πρὸς τὸ νοητὸν καὶ φανταστὸν καὶ τὰ τοιαῦτα. (η. 133) Ὅτι ἀποφθεγματικὸν ἐκ Ποσειδῶνος ῥηθὲν πρὸς Ἥραν τὸ «μὴ χαλέπαινε παρὲκ νόον», ἀντὶ τοῦ μὴ ὀργίζου ἔξω νοός, καὶ ὡς εἰπεῖν ἀνοήτως. «οὐδέ τί σε χρή», φησι. Περὶ δὲ τοῦ παρέκ ὅτι καὶ παρέξ λέγεται, καὶ ὅτι διαφορεῖται κατὰ σύνταξιν, καὶ ὅτι αἰ παρ' Ὀμήρῳ ὀξύνεται, ἀλλαχοῦ προεῖρηται

ικανῶς. δηλοῖ δὲ περὶ αὐτοῦ καὶ ἡ Ὀδύσσεια. (η. 134) Εἶτα καὶ ὁ φθάσας εἶπε συμβαλεῖν, συνελάσαι φησὶν εἰπὼν «οὐκ ἂν ἔγωγ' ἐθέλοισι θεοὺς ἔριδι ξυνελάσαι», ὁ τοῦ εἰρηνεύειν ὑποθήκη ἐστίν. (η. 136 ς.) Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὴν πεπατημένην ὁδὸν πάτον λέγει, τουτέστι τὴν τρίβον, εἰπὼν «ἀλλ' ἡμεῖς μὲν ἔπειτα καθεζώμεθα κίοντες ἐκ πάτου ἐς σκοπὴν». εἴρηται δὲ ἀλλαχοῦ ὡς ὠνοματοποποιήται ἡ λέξις. (η. 137) Ὁ δὲ ταῦτα λέγων Ποσειδῶν ἐπάγει καὶ τὸ «πόλεμος δ' ἄνδρεςσι μελήσει», ἀλλαχοῦ μὲν ῥηθὲν πρὸς διαστολὴν παίδων τε καὶ γυναικῶν, «οἷς οὐ τι μέλει πολεμητῆρα ἔργα», ἐνταῦθα δὲ ἐπὶ διαστολῇ θεῶν, οὐς οὐ χρὴ πρὸς ἔριδα πολεμικὴν συνελαύνεσθαι. (η. 138–43) Λέγει δὲ καὶ ὅτι «εἰ δὲ κ' Ἄρης ἄρχωσι μάχης ἢ Φοῖβος Ἀπόλλων, ἢ Ἀχιλλῆ' ἴσχωσι καὶ οὐκείωσι μάχεσθαι, αὐτίκ' ἔπειτα καὶ ἄμμι παρ' αὐτόφιν», ἡγουν παρ' αὐτὰ καὶ αὐθωρόν, «νεῖκος ὄρηται», ἢ ὀρεῖται κατὰ μέσον μέλλοντα πρῶτον, ἀντὶ τοῦ διεγερθήσεται, «φυλόπιδος, μάλα δ' ὦκα διακριθέντας οἷω ἄψ ἵμεν», ἡγουν ἐλθεῖν, «Ὀλυμπόνδε θεῶν μεθ' ὀμήγουριν ἄλλον, ἡμετέροις» καὶ ἐξῆς. Καὶ ὅρα 4.383 πρῶτα μὲν πλάσμα συνέσεως ἀνδρικής. τῆς Ἑρας γὰρ μαχιμώτερόν τι βουλευσαμένης κατὰ Φοῖβου ἐκάλυπεν ὁ Ποσειδῶν μισῶν τὴν ἐμφύλιον μάχην εἶτα ὅρα καὶ ποιητικὴν ἀγαθὴν μέθοδον. προεκθέμενος γὰρ καὶ ἐμφήνας ὡς δύναται καὶ τὰ τῆς Ἑρας ποιῆσαι, ὅμως ἐπέκρινε κρείττω εἶναι τὰ κατὰ τὸν Ποσειδῶνα, ἵνα προκατάρξας κακοῦ ὁ Ἄρης πείσεται ἄμυναν σὺν τοῖς ἄμφ' αὐτόν. καὶ τοίνυν πλάττει οὕτω τὰ ἐφεξῆς πιθανώτερον. (η. 138) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «εἰ δὲ Ἄρης ἄρχωσι μάχης ἢ Φοῖβος Ἀπόλλων» σχῆμά ἐστιν Ἀλκμανικόν, ὡς ἤδη καὶ ἐν ἄλλοις προγέγραπται, οὐχ' ὅτι ὁ μελοποιὸς Ἀλκμάν εὗρεν αὐτὸ, ἀλλ' ὅτι Ὀμήρου εὐρόντος ἔχαιρεν ἐκεῖνος τῷ σχήματι. τινὲς δὲ γράφουσιν «ἄρχησι» καὶ οὕτως ἐκφεύγουσι τὴν καινοτροπίαν τοῦ σχήματος. (η. 141–3) Ἰσχυρωτάτης δὲ ἐπικουρίας δηλωτικὸν τὸ «μάλα δ' ὦκα διακριθῆμεναι οἷω ἡμετέροις ὑπὸ χερσὶν ἴφι δαμέντας». (η. 145) Ὅτι τεῖχος ἀμφίχυτον κατὰ μὲν τινὰς τὸ βουνοειδὲς καὶ ἀμφοτέρωθεν κατακεχυμένον, τῇ ἐξ ὑψηλοῦ ἐφ' ἐκάτερα χθαμαλότῃ. οἱ μὲντοι πλείους ἀμφίχυτόν φασι τὸ μὴ ἐκ λίθων, ἀλλὰ περικεχυμένον, ἡγουν τὸ ἐξ ἀναχώματος ὄν, ὡς τὸ «χεύαντες δὲ τὸ σῆμα», ἡγουν ἀναχωματίσαντες. τοιοῦτον δὲ ἦν τεῖχος ἐν Τροίᾳ. (η. 144–8) Περὶ οὗ φησὶν ὁ ποιητής, ὅτι ὁ μὲν Ποσειδῶν καὶ ὅσοι θεοὶ σύμμαχοι Ἀχαιοῖς ἐκάθηντο «τεῖχος ἐς ἀμφίχυτον Ἑρακλῆος θείοιο, ὑψηλόν», ὁ Τρῶες καὶ Παλλὰς Ἀθήνη ποιεόν ποτε, «ὄφρα τὸ κῆτος» Ἑρακλῆς «ὑπεκπροφυγῶν ἀλέσαιτο» ἢ ἀλείοιτο, τουτέστιν ἐκκλίνοι, καὶ ἀνατρέχοι δηλαδὴ ῥαδίως εἰς αὐτό, «ὀπότε μιν σεύαιτο», ἡγουν ὅτε αὐτόν ἐκεῖνο διώκοι, «ἀπ' ἠϊόνος πεδίωνδε». καὶ οὕτω μὲν οἱ τῶν Ἀχαιῶν βοηθοί. (η. 150–2) Οἱ δὲ ἀνθιστάμενοι τοῖς Ἑλληνίοις θεοῖς ἐτέρωσε κάθιζον ἀμφὶ τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὸν Ἄρην ἐπ' ὀφρύσι Καλλικολώνης, πάντες δὲ ἄρρηκτον νεφέλην ὥμοισιν ἀμφιέσαντο, ἵνα μὴ βλέποιντο. Καὶ ὅρα 4.384 ἐπιτομὴν ἱστορίας. οὔτε γὰρ ποῖον κῆτος ἦν ἔφη, οὔτε τίνος ἔνεκεν ἐπέμφθη, ἀλλ' ὡς πρὸς εἰδότης λαλῶν πάντα σιωπᾶ, τὴν τε ὄργην τοῦ Ποσειδῶνος τὴν κατὰ τοῦ ἀδίκου Λαομέδοντος καὶ τὴν ἐντεῦθεν τοῦ κήτους ἀποστολὴν, καὶ τὴν πρόθεσιν τῆς Ἑσιόνης, καὶ τὴν βοήθειαν τοῦ Ἑρακλῆος καὶ τὰ λοιπά. οὐ γὰρ ἦν καιρὸς νῦν τῷ ποιητῇ πολυλογεῖν. [Ἰστέον δὲ ὅτι παίζων ὁ ποιητής Ἄρχιππος εἰς τὸν κατὰ τὴν Ἑσιόνην μῦθον, ὃς αὐτὴν βορὰν τῷ κήτει ἐκτίθεται, πλάττει Μελάνθιον τὸν Τραγωδὸν ἐν τινὶ αὐτοῦ δράματι δεθῆναι, καὶ οὕτω παραδίδωσιν αὐτόν τοῖς ἰχθύσιν ἀντιβρωθησόμενον. ἦν γὰρ ὁ ἀνὴρ ὀψοφάγος, κατὰ ἰχθυοφαγίαν δηλαδὴ. ἐκράτησε γὰρ παρὰ τοῖς ὕστερον ὄψον κατ' ἐξοχὴν ἐπὶ ἰχθύων λέγεσθαι, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ κοινολεκτούμενον ὀψάριον.] (η. 150) Ἄρρηκτον δὲ νεφέλην λέγει τὴν πυκνωτάτην, δι' ἧς οὐδ' ἂν οὐδὲ Ἥλιος διαδράκοι, ὡς ἀλλαχοῦ ἔφη ὁ ποιητής. [Ἄλλως δὲ φάναι, ἄρρηκτος νεφέλη ἐστίν, ἦν οὐκ ἂν διασχοῦσα αἴγλη αἰθρίαν ποιῆσει, κατὰ τὸ «ὑπερράγη ἄσπετος αἰθήρ», ἡγουν αἰθρία γέγονε διαρραγέντος παντὸς νέφους

ἐπιπροσθούντος. νεφῶν γὰρ διαρρήξεσιν αἰθήρ τοιοῦτος ἐπακολουθεῖ.] (η. 151) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ὄφρυν λέγει ἐνταῦθα τὴν τοπικὴν ἐξοχὴν ἐν τῷ «ἐπ' ὄφρυσιν Καλλικολώνης» τῆς προρρηθείσης, ὡσπερ καὶ κρᾶτά φησιν Ὀλύμπου καὶ ὀρέων κάρηνα. (η. 152) Ἰστέον δὲ καὶ ὡς δύο προσώπων ἐνταῦθα προκειμένων μεγάλων, Φοίβου τε καὶ Ἄρεος, τὸν ἓνα μὲν φιλῶν προσφωνεῖ ἐν σχήματι ἀποστροφῆς ὁ μουσικὸς ποιητὴς καὶ φιλωδὸς ὡς μουσηγέτην καὶ ὠδικόν, τὸν δὲ λοιπὸν μισῶν τῆς ἀγριότητος καὶ ἀλογίας ὡς λόγιος οὐ προσφθέγγεται. φησὶ γὰρ «ἀμφὶ σέ, ἦϊε Φοῖβε, καὶ Ἄρηα πτολίπορθον». τί δὲ ἐστὶν ἦϊος, προεῖρηται. καὶ ἡ μουσικὴ δὲ Μοῦσα καλῶς ἂν ἐνδιαθέτω λόγῳ προσφωνοῖ τὸν μουσηγέτην Ἀπόλλωνα, 4.385 ὃν καὶ αὐτὴ ἀμείβεται ὅπῃ καλῆ ἄδοντα. αὐτῷ μὲν γὰρ οἰκείως ἔχει, πρὸς δὲ τὸν Ἄρην οὐδὲν αὐτῇ μετόν. [Μνηστέον δὲ νῦν περὶ τοῦ ἦϊος, ὅτι δοκεῖ ἀπὸ τοῦ ἰή παρῆχθαι, ὅπερ ἐστὶν ἐπίρρημα ἐνθεαστικὸν ἐπιφωνούμενον τῷ Ἀπόλλωνι ἐν τῷ ἰή παιάν καὶ τοῖς ὁμοίοις.] (η. 154 ς.) Ὅτι φορτικότητα πολέμου δηλοῖ τὸ «ἀρχέμενοι δὲ δυσηλεγέος πολέμοιο ὠκνεον ἀμφοτέρω». Δυσηλεγῆς δὲ ἐστὶ πόλεμος, οὗ ὡς τυκτοῦ κακοῦ ἀλέγομεν ἐπὶ κακῷ ἡμετέρῳ καὶ οὐ δι' αὐτὸ τὸ καλόν, ἢ δυσηλεγέος, ὃ ἐστὶ δυσκοιμήτου, διὰ τὸ τῶν μαχομένων πολύφροντι ἢ τοῦ εἰς κακὸν καὶ ἀνέγερτον ὕπνον κοιμίζοντος, ὃν Ὅμηρος μὲν πού τανηλεγέα λέγει, Σοφοκλῆς δὲ αἰένυπνον, ὡς ἀδελφὸν μὲν ὕπνου, μακρότατον δέ. ὅθεν καὶ τις λαβῶν σοφὸς αἰώνιον νεκρὸν ἔφη τὸν ἄνθρωπον. (η. 156–8) Ὅτι διασκευὴ ἐκφραστικὴ πολέμου καὶ τὸ «τῶν δ' ἅπαν ἐπλήσθη πεδίον καὶ ἐλάμπετο χαλκῷ ἀνδρῶν ἠδ' ἵππων, κάρκαιρε δὲ γαῖα πόδεςσιν», ὃ ἐστὶ ποιὸν ἦχον ἀπετέλει, «ὄρνυμένων ἄμυδις». Καὶ ὅρα τὸ «ἀνδρῶν ἠδ' ἵππων», ἐκ παλαιάτων γὰρ σιδήρω ἦσαν καὶ οἱ ἵπποι κατάφρακτοι. Τὸ δὲ «πόδεςσιν» δηλοῖ μὴ ἀπλῶς ἦχον δηλοῦσθαι ἐν τῷ καρκαίρειν, ἀλλὰ τὸν διὰ ποδῶν, ἢ ἀνδρῶν ὄρνυμένων, ἦγουν σπουδαίως τρεχόντων, ἢ ἵππων. [Διαφαίνεται δὲ ἡ ἀρετὴ τῆς ὀνοματοποιίας τοῦ καρκαίρειν, ὅτε τῆς γῆς μάλιστα παγετῷ κατεξηραμμένης ἵπποι θέουσι δι' αὐτῆς.] (η. 155) Ὅτι τὸ «Ζεὺς δ' ἦμενος ὕψι κέλευεν» εἰς ἄνδρα δυνάστην παρωδηθήσεται ποτε. (η. 158 ς.) Μονομαχοῦντων δὲ φραστικὸν τὸ δύο δ' ἀνέρες ἔξοχ' ἄριστοι ἐς μέσον ἀμφοτέρων συνίτην», ἦγουν συνηλθέτην, «μεμαῶτε μάχεσθαι». περὶ Αἰνείου δὲ οὗτος ὁ λόγος καὶ Ἀχιλλέως. (η. 161–3) Ὅτι Αἰνείας πρῶτος ὁ καὶ προμελετήσας 4.386 μονομαχῆσαι, ὡς εἴρηται, ἀπειλήσας ἐβεβήκει κατ' Ἀχιλλέως, «νευστάζων κόρυθι βριαρῆ, ἀτὰρ ἀσπίδα θοῦριν πρόσθεν ἔχε στέρνοιο, τίνασσε δὲ χάλκεον ἔγχος». ταῦτα δὲ προμάχου δηλοῖ κατάστασιν. Καὶ ὅρα ὅπως ὁ ποιητὴς ἐνδοξον πλάττει τὸν προάγων τῷ Ἀχιλλεῖ, τὸν ἄριστον Αἰνεϊάν κατ' ἐρεθισμὸν Φοίβου ἀντιτάξας αὐτῷ, οὐκ ἂν θαρρήσοντα τῷ Ἀχιλλεῖ ἄρτι ἀντιστῆναι, εἰ μὴ ὁ Ἀπόλλων αὐτὸν παρώτρυνεν. ἀπίθανον γὰρ ἦν τὸν ὁμολογήσαντα μόλις ἐκφυγεῖν ποτε ἀπ' Ἀχιλλέως νῦν ἄλλως τοιαύτην τόλμαν ἐνδύσασθαι ἀποθέμενον τὴν πτοίαν, εἰ μὴ λόγοις ὑπὸ τινος κρείττονος ἀνεπεῖσθη, καὶ μάλιστα τοῖς ἀπὸ συγκρίσεως τῶν προγόνων, ὡς εἴρηται. Ὅτι τὸν Ἀχιλλέα, ὅτε τῷ Αἰνεῖα ἐπέξεισιν εἰς μονομάχιον, λέοντι σίντη εἰκάζει, οὐ πεινῶντι ὡς ἐν ἄλλοις, ἢ σκυμναγωγοῦντι ἢ σταθμοὺς κεραῖζοντι, ἀλλ' ὅλην χώραν σίνοντι. (η. 164–75) Φησὶ γὰρ «ῶρτο λέων ὡς σίντης, ὃν τε καὶ ἄνδρες ἀποκτάμενοι μεμάασιν ἀγρόμενοι πᾶς δῆμος. ὃ δὲ πρῶτον μὲν», ὡς οἱ παλαιοὶ φασί, φλυαρίζει ὡς κρατήσων αὐτῶν ὅτ' ἐθελήσειε, κατὰ δὲ Ὅμηρον «ἀτίζων», ἦγουν περιφρονῶν, «ἔρχεται, ἀλλ' ὅτε κέν τις ἀρηιθῶν αἰζηῶν δουρὶ βάλῃ», τότε δὴ ἐτοιμασάμενος ἑαυτὸν εἰς πήδημα δι' ἄμυναν «ἐάλῃ τε χανῶν περὶ τ' ἀφρὸς ὀδόντων γίνεται, ἐν δὲ τέ οἱ κραδίη στένει ἄλκιμον ἦτορ, οὐρῆ δὲ πλευράς τε καὶ ἰσχία ἀμφοτέρωθεν μαστίεται, ἐξ δ' αὐτόν», ἦγουν ἑαυτόν, «ἐποτρύνει μαχέσθαι, γλαυκίῳ δ' ἰθὺς φέρεται μένει», τουτέστι δυνάμει, «ἦν τινα πέφνη ἀνδρῶν ἢ αὐτὸς φθίεται ἐν πρώτῳ ὀμίλῳ ὡς Ἀχιλλῆ' ὠτρυνε μένος καὶ θυμὸς ἀγῆνωρ ἀντίον ἐλθέμενοι μεγαλήτορος Αἰνεῖαιο». Καὶ ὅρα

ὅπως τε γραφικῶς ὠραΐζει τὴν παραβολήν, ἐμβραδύνας τοῖς περὶ τὸν λέοντα μεγαλοπρεπῶς ὡς οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ ἄμα καὶ συνεξαγριαίνων τῷ Ἀχιλλεΐ τὸν παραβολικὸν λέοντα, καὶ ὅτι κἂν μὴ τέτρωται Ἀχιλλεύς, ὅμως λέοντι τετρωμένῳ αὐτὸν εἰκάζει, ἵνα ἐνδείξηται τὸν ἄγαν ἐρεθισμόν τοῦ ἥρωος. Φασὶ δὲ κέντρον ἐνεῖναι μέλαν τῆ τοῦ λέοντος ἀλκαία, ἥγουν οὐρᾶ, ὡς κεράτινον, ᾧ μαστίζει τὰς πλευρὰς ἐν καιρῷ μάχης 4.387 ἐρεθίζων ἑαυτὸν. ἱστορεῖται δὲ καὶ ὅτι οὐδέποτε δέδοικεν οὐδὲ ὑποπτέυει ἔφοδον οἷα θαρρῶν ἑαυτῷ καὶ κατὰ τὸν ποιητὴν «ἀλκί πεποιθώς». εἰ δέ ποτε ἀνάγκη πᾶσα φυγεῖν, ἐπὶ σκέλος χωρεῖ. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «καὶ ἄνδρες ἀποκτάμενοι μεμάασι» δοκεῖ περιττὸν ἔχειν τὸν ἰσοκύβητον σύνδεσμον. οὐ γὰρ συμπλέκει τι σαφῶς. Τὸ δὲ συστραφῆναι χανόντα τὸν λέοντα ἰδιότης ἐστὶ τοῦ ζώου. συστρέφεται μὲν γὰρ ὡς πηδήσων, χαίνει δὲ ὡς οἶον προτενθευόμενος λιχνότερον κατὰ τοῦ βαλόντος. ὁ δὲ τῶν ὀδόντων ἀφρὸς καὶ παράθηξιν αὐτῶν συχνὴν δηλοῖ, ὁποῖα τις καὶ ἐπὶ συῶν γίνεται. (η. 169) Τὸ δὲ «ἐν δὲ οἱ κραδίη στένει ἄλκιμον ἦτορ» ἢ εὐθεῖαν ἔχει τὸ «κραδίη», ἵνα λέγῃ ὅτι στένει αὐτῷ ἢ καρδία, δηλαδὴ τὸ ἄλκιμον ἦτορ, ἢ δοτικὴν, ἵνα νοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ στένει τὸ ἦτορ καὶ ὑπονοῆται ἀγγεῖόν τι εἶναι τῆς ψυχῆς ἢ καρδία. στένει δὲ διὰ τὸ ὑπέρθερμον. θερμὸς γὰρ ὢν φύσει ὁ λέων ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς μάλιστα θερμαίνεται. (η. 171) Τὸ δὲ «ἐέ δ' αὐτὸν ἐποτρύνει» ἀρχαϊκότερον φράζει ὁ ποιητής. ἔστι γὰρ ἔ αὐτόν, καὶ πλεονασμῷ ἐέ αὐτόν, ὡς τὸ εἶς ὀφθαλμὸς ἕεις παρ' Ἡσιόδῳ, καὶ πάλιν θηλυκὸν ὑποτακτικὸν ἄρθρον ἦς, καὶ πλεονασμῷ ἦς, οἶον «ἦς ἔρασθε», ἀντὶ τοῦ ἦστινος. ἐκ δὲ τοῦ ἔ αὐτόν τὸ ἑαυτὸν ὑστερον συνθέτως γίνεται, ὡς ἐκ τοῦ κατ' ἔμ' αὐτόν τὸ ἑμαυτόν. (η. 172) Τὸ δὲ «γλαυκιών» ἀντὶ τοῦ ἔμπυρον βλέπων κατὰ τοὺς παλαιούς παρὰ τὸ γλαύσσω, ἀφ' οὗ καὶ γλαῦξ, ἦν μόνην τῶν γαμψωνύχων καὶ σαρκοφάγων φασὶ μὴ τίκτειν τυφλὰ διὰ τὸ περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς πυρῶδες, ὃ τμητικὸν ὄν διαιρεῖ τὴν θέαν. διὸ καὶ ἐν ταῖς σκοτομήναις ὄρα. τινὲς δὲ γλαυκιᾶν φασὶ τὸ στρέφειν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὸ γλαυκὸν αὐτῶν ὑποφαίνειν. Τὸ δὲ «ἦν τινα πέφνη» οἱ μεθ' Ὀμηρον «εἶ πώς» φασίν, αὐτὸ δὲ ὅτι ἀντὶ τοῦ ὅπως λαμβάνεται, προδεδηλωται. (η. 173) Τοῦ δὲ φθίω, ἥγουν 4.388 φθείρω, ὡσπερ καὶ τοῦ μαστίω, χρήσεις εἰσὶ καὶ ἐν ἄλλοις. Τὸν δὲ πρῶτον ὄμιλον, ἥγουν τὸν πρόμαχον, πρῶτον ὄμαδον καὶ πρῶτην ὑσμίνην ἀλλαχοῦ λέγει. (η. 174) Τὸ δὲ ἀγήνωρ πρὸς τὸ ἄλκιμον ἦτορ τοῦ λέοντος ἀφορᾶ, οὐ ταῦτόν ὄν τῷ μεγαλήτορι. (η. 178 ς.) Ὅτι πρὸς τὸν παρ' ἐλπίδας προμαχόμενον ἢ πρὸ τῶν ἄλλων θρασυνομένον πρέπει ῥηθῆναι πρὸς τινος ἀνδρειοτέρου τὸ «τί σὺ τόσσον ὀμίλου πολλὸν ἐπελθὼν ἔστης; ἢ σέ γε θυμὸς ἐμοὶ μαχέσασθαι ἀνώγει; (η. 180 ς.) Ὅτι ὁ Ἀχιλλεύς θαυμάσας, εἴπερ ὁ Αἰνείας τολμᾷ πρὸ τῶν ἄλλων ἀντιστῆναι αὐτῷ, ἄλλα τε λέγει καὶ ἐρωτᾷ ἐκεῖνον, εἰ διὰ τὴν τοιαύτην αὐτοῦ θαρραλεότητα, μεγάλην τε οὔσαν καὶ μεγάλου τινὸς ἀξίαν, ἐλπίζει «Τρῶεσσιν ἀνάξιν τιμῆς τῆς Πριάμου», ὃ ἐστὶ βασιλεύσειν τῆς Τροίας. ἐκ δὲ τούτου δῆλον ὡς ἐπίδοξος ἦν ὁ Αἰνείας εἰς βασιλείαν, καθὰ καὶ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα φανήσεται, διὰ τὸ βασιλικὸν εἶναι γένους. (η. 181-3) Εἶτα ἐκσπῶν ὁ Ἀχιλλεύς τὴν τοιαύτην ἐλπίδα τῆς ἐκεῖνου ψυχῆς καὶ δεικνὺς ὡς μάτην βασιλεῖᾶ διὰ τοὺς τοῦ Πριάμου κληρονόμους, φησὶ κατὰ σχῆμα ἀντιπαραστάσεως ὡς «εἶ περ ἔμ' ἐξεναρίζεις, οὐ τοι τοῦνεκά γε Πριάμος γέρας ἐν χερσὶ θήσει», διὰ μέσου δηλαδὴ τοῦ ἐγχειριζομένου σκήπτρου «εἰσὶ γὰρ οἱ παῖδες, ὃ δ' ἔμπεδος οὐδ' ἀεσίφρων». (η. 184-6) Εἶτα ὑποκαταβαίνων τοῦ βασιλείου γέρως εἰς ἕτερον ἀριστεῖον σύνθητες τοῖς παλαιοῖς, ὡς καὶ προϊστόρηται, ἐπανερωτᾷ τὸν Αἰνείαν «ἦ νύ τί τοι Τρῶες τέμενος τάμον ἔξοχον ἄλλων, καλὸν φυταλιῆς καὶ ἀρούρης, ὄφρα νέμῃαι, αἶ κεν ἐμὲ κτείνης; χαλεπῶς δέ σ' ἔολπα τό». ἥγουν τοῦτο, «ῥέζειν», καθὰ καὶ ὁ Αἰνείας πρὸ μικροῦ ἔλεγε περὶ τοῦ Ἀχιλλέως, ὅτι οὐ με μάλα ῥέα νικήσει. (η. 182) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «γέρας ἐν χερσὶ θήσει» ταῦτόν ἐστι τῷ ἐγγυαλίζει, ἥγουν ἐγχειρίσει, πλὴν ὅσον τοῦτο μὲν κοινόν, ἐκεῖνο δὲ ποιητικόν.

(η. 183) Ἀεσίφρων δὲ ἢ παρὰ τὸ ἄσαι τὸ βλάψαι ὁ βεβλαμμένος τὰς φρένας, ἢ παρὰ τὸ ἀείρω ἀέρσω οἶονεὶ ἀερίφρων, ἵνα λέγῃ ὅτι οὐκ ἔστι κοῦφος τὰς φρένας οὐδὲ ἀείρεται, ἢ γουν ἠερέθεται τὰς φρένας 4.389 ὁμοίως τοῖς νεωτέροις ὁ γέρων Πρίαμος, ἀλλ' ἀνάπαλιν ἔμπεδός ἐστιν, ἢ γουν στερεὸς καὶ βέβαιος, ὡς καὶ τὰ ἐν τῷ πέδῳ βεβηκότα τῶν ἠερεθομένων ἀσφαλέστερα ὅτι καὶ σταθερώτερα. παλαιὸς δὲ τις οὕτω συντόμως φησὶν· ἀεσίφρων, φρενοβλαβῆς ἢ κοιμώμενος τὰς φρένας. ἄσαι γὰρ τὸ κοιμηθῆναι καὶ ἀναπνεῦσαι. (η. 184) Ὅρα δὲ ὅπως καὶ ἐνταῦθα ἐτυμολογεῖ ἐκ τοῦ τέμνειν τὸ τέμενος, καὶ ὅτι ταυτοδύναμον ἔξοχον ἄλλων εἰπεῖν τέμενος καὶ καλόν, καὶ ὅτι φυταλιὰν μὲν φησι τὴν ἀμπελόφυτον καὶ τὴν δενδροφόρον, ἄρουραν δὲ καὶ νῦν τὴν ψιλὴν ἄρουραν. δηλοῖ δὲ ποτε, εἰ καὶ μὴ παρ' Ὀμήρῳ, ἢ ἄρουρα καὶ ποσὸν μέτρου γῆς, ὡς καὶ προγέγραπται. (η. 186) Τὸ δὲ «ἐμὲ κτείνεις», «ἐμὲ ἐξεναρξίεις», πολυωνυμίας λόγῳ ἀνωτέρω ἔφη. καὶ ταῦτα μὲν ὤδε. (η. 18790) Ὁ Ἀχιλλεὺς δὲ οὕτω δεῖξας ἐν κενοῖς θρασύνεσθαι τὸν Αἰνεῖαν καὶ παραδεικνύς τὴν χαλεπότητα τοῦ ἀποβῆναι τῷ Αἰνεῖα τὴν κατ' αὐτοῦ ἐλπίδα, ἀναμιμνήσκει ὅπως αὐτόν ποτε εἰς φυγὴν ἔτρεψεν, εἰπὼν «ἦδη μὲν σέ γέ φημι καὶ ἄλλοτε δουρὶ φόβησαι. ἢ οὐ μέμνη ὅτι πέρ σε βοῶν ἄπο μοῦνον ἐόντα σεῦα», ὃ ἐστὶν ἐδίωξα, «κατ' Ἰδαίων ὀρέων ταχέεσσι πόδεσσι καρπαλίμως; τότε δ' οὐ τι μετατροπαλίζεο φεύγων», ἢτοι οὐκ ἐστρέφου ὀπίσω, ὅπερ ἐν ἄλλοις ἐντροπαλίζεσθαι φησιν, ἀλλὰ δηλονότι ἀμεταστρεπτι εἶτε καὶ προτροπάδην ἔφευγες. (η. 191–4) Λέγει δὲ ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ὡς ἐκ τῆς Ἰδης εἰς Λυρνησοῦν ὑπεκφυγόντα τὸν Αἰνεῖαν θεὸς ἐρρύσατο, καινῶς δηλαδὴ σωθέντα ἐξ αὐτοῦ. Καὶ σημείωσαι ὅπως τὸ στενωῶς ἦδη προδιηγηθὲν ὑπὸ Αἰνεῖου καὶ οὐδὲ πάνυ σαφῶς, ὁ Ἀχιλλεὺς ἐνταῦθα ἐπιδιηγησάμενος ἐσαφήνισεν. Αἰνεῖας μὲν γὰρ οὐ σαφῶς τὸ περὶ Λυρνησοῦν διηγήσατο, ἐκεῖνο μόνον εἰπὼν ὅτι ἔπερσε 4.390 Λυρνησοῦν, ἐμὲ δὲ Ζεὺς εἰρύσατο. Ἀχιλλεὺς δὲ πλατύτερον καὶ σαφέστερον λέγει, ὅτι ἐς Λυρνησοῦν ὑπέκφυγες. ταύτην δὲ πορθήσας ἐγὼ ἐποίησα τὰ καὶ τά, σὲ δὲ Ζεὺς ἐρρύσατο. Καὶ σημείωσαι καὶ νῦν ὅπως οἶδεν ὁ ποιητὴς διττολογεῖν τεχνικῶς, ὡς περ δὴ καὶ τὰ περὶ τῆς Ἰδης καὶ τῶν βοῶν δευτερολογῶν οὐ φορτικὸς δοκεῖ διὰ τὴν παραφραστικὴν ἐξαλλαγὴν. ὁ μὲν γὰρ Αἰνεῖας ἔφη συντόμως, ὅτι ἔφυγον ἐξ Ἰδης, ὅτε βουσὶν ἐπήλυθεν ἡμετέραις, (η. 188–90) ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς πλατύτερον λέγει ὅτι «ἢ οὐ μέμνη ὅτε πέρ σε βοῶν ἄπο» καὶ ἐξῆς ὡς προέκκειται. ὅλως δὲ τὰ μὲν τοῦ Αἰνεῖου ταῦτα συντέμνεται οἷα μὴ θέλοντος ἐπεξιέναι τοῖς καθ' ἑαυτοῦ, τὰ δὲ τοῦ Ἀχιλλέως πλατύνεται, ὡς ἂν καὶ ἐντρέψῃ τὸν ἐχθρὸν καὶ τὴν ἀγαθὴν δὲ ἐλπίδα ἐκβάλλῃ ἀπ' αὐτοῦ. Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι ὁ μὲν ἀκροατὴς μεγάλα τινὰ καὶ δεινὰ ἐλπίζει εὐθύς ἐκ προθύρων, ὃ φασι, καὶ νῦν ἐπὶ τῇ τοῦ Ἀχιλλέως εἰς μάχην ἐξόδῳ, ὁ δὲ ποιητὴς καὶ ὤδε μαλακωτέραν τὴν τοῦ πολέμου ποιεῖται καταρχὴν, ὡς καὶ ἐν τῇ γάμμα ῥαψωδίᾳ ἐποίησε, καὶ μονομαχίαν Ἀχιλλέως καὶ Αἰνεῖου συνιστᾷ τῶν ἀρίστων, καὶ δίχα τραυμάτων αὐτοὺς ἀπαλλάττει ἀλλήλων, ἐν μόνῃ λογομαχίᾳ στήσας τὴν μονομαχίαν αὐτοῖς, ὡς φανήσεται. αἰὲ γὰρ παρ' ἐλπίδας ἐπιχειρεῖν ἐθέλει καὶ ὡς οὐκ ἂν ἐλπίσῃ ὁ ἀκροατὴς. κερδαίνουσι δὲ καὶ ἐκ τούτου τοῦ τόπου οἱ Ὀμηρίδαι πολλὰ τε ἄλλα τεχνικὰ καὶ στοιβὴν δὲ ἱστοριῶν, αἷς ἢ ὁμιλία τῶν ἠρώων τούτων καταπεπύκνωται. Ἔνθα σημείωσαι καὶ ὅπως ἐν πολλῇ πραγμάτων συγχύσει σαφήνειαν ἄκραν ἐφύλαξεν ὁ ποιητὴς, ὡς δῆλον τῷ ἀναγινώσκοντι. (η. 187) Τὸ δὲ «δουρὶ φόβησαι» ἐξαιρεῖται τοῦ Ἀχιλλέως τὸ δόξαι ἂν τόξοις, ὡς εἰκός, νύκτωρ ἐκφοβῆσαι τὸν Αἰνεῖαν. Τὴν δὲ τῆς Λυρνησοῦ πόρθησιν παιδευτικῶς ὁ Ἀχιλλεὺς οὐ φησι μόνος αὐτὸς ἀνῦσαι ἀλλὰ σὺν θεῷ. (η. 191 ς.) Φησὶ γὰρ «αὐτὰρ ἐγὼ τὴν πέρσα», ἢ γουν αὐτὴν πορθήσας εἶλον, «μεθορμηθεὶς σὺν Ἀθήνῃ 4.391 καὶ Διὶ πατρί», τουτέστι σὺν φρονήσει καὶ ἀρχικῶς. νοητέον δὲ σιωπηρῶς, ὅτι καὶ ἐκ Λυρνησοῦ λαθὼν ὁ Αἰνεῖας ἔφυγεν. οὐ γὰρ ἐάλω φυγὼν ἐκεῖ. λείαν μέντοι ἐτέραν ἐκεῖθεν ἠγάγετο Ἀχιλλεὺς. (η. 193 ς.) Φησὶ γὰρ «ληϊάδας δὲ γυναῖκας», ἢ γουν ληϊστάς,

αίχμαλώτους, «ἐλεύθερον ἦμαρ ἀπούρας ἦγον». δι' οὗ δηλοῖ ὡς δύναται τις ληϊάδας γυναῖκας ἐρμηνεῦσαι τὰς δουλίδας, τοιαῦται γὰρ αἱ τὸ ἐλεύθερον ἦμαρ ἀφαιρεθεῖσαι. (η. 194) Ὅρα δὲ καὶ τὸ «Ζεὺς ἐρρύσατο» οὐκ ἀπὸ τοῦ ἐρύω γενόμενον, καθὰ πρὸ τούτων τὸ «αὐτὰρ ἐμὲ Ζεὺς εἰρύσατο», ἀλλὰ ἐκ τοῦ ῥύω, οὗ χρήσις εὐθύς ἐφεξῆς ἐν τῷ «ἀλλ' οὐ νῦν σε ῥύεσθαι οἴομαι». εἰ μὴ τις φιλονεικῶν ἐρεῖ δι' ἐκθλίψεως καὶ αὐτόθι κείσθαι τὸ ἐρύεσθαι. (η. 195–8) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι φοβητικὸν ἐξ ἀριστεύς εἰς ἐχθρὸν ἀντιστάμενον τὸ «ἀλλ' οὐ νῦν σε ῥύεσθαι οἴομαι, ὡς ἐνὶ θυμῷ βάλλεται», ἦγουν βάλλεις, τίθης· «ἀλλά σ' ἔγωγ' ἀναχωρήσαντα κέλομαι εἰς πληθὺν ἰέναι, μηδ' ἀντίος ἴστασ' ἐμεῖο, πρὶν τι κακὸν παθέειν, ῥεχθὲν δέ τε νήπιος ἔγνω». τοῦτο δὲ καὶ ἀλλαχοῦ ἤδη εἴρηται. οὗ κατὰ μίμησιν εἶπεν Εὐριπίδης τὸ «ἔγνωκα δ' ἠτάλαινα συμφορᾶς ὕπο». καὶ οὕτω μὲν ἐρεῖ ὁ ῥηθεὶς ἀριστεύς. (η. 0–2) Ὁ δὲ ὑπεναντίος ἀντεῖποι ἂν «μὴ δὴ μ' ἐπέεσσί γε νηπύτιον ὡς ἔλπεο δειδίξεσθαι, ἐπεὶ σάφα οἶδα καὶ αὐτὸς ἡμὲν κερτομίας ἠδ' αἴσυλα μυθήσασθαι». λέγει δὲ ταῦτα Αἰνεΐας πρὸς τὸν Ἀχιλλεῖα πειρώμενον λόγοις αὐτὸν ἐκθροεῖν. Καὶ σημείωσαι ὅτι ἐπιδεξίως ὁ Αἰνεΐας κέρτομον τὸν Ἀχιλλεῖα λέγει καὶ λαλοῦντα αἴσυλα. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ «οἶδα καὶ αὐτός», δηλονότι ὡσπερ οἶδας καὶ σύ. πλαγίως οὖν ὑβρίζει σχηματίζων. ἔστι δὲ νηπύτιος κατὰ ἔλλειψιν τοῦ ἄν ὁ ἐστερημένος τοῦ πεπνῦσθαι. (η. 2) Αἴσυλα δὲ τὰ ἐφάμαρτα ὡς οἶονεῖ αἰσόσυλα, ἦγουν δι' ὧν συλαῖται τὸ αἴσιον, ἢ τὰ βλαπτικά, παρὰ τὸ ἄσαι κατὰ παραγωγὴν καὶ πλεονασμὸν τοῦ ἄ. ἔτι δὲ κάκεῖνο σημειωτέον ὅτι ἐν τῷ «οἶδα κερτομίας μυθήσασθαι» ἐμφαίνει ὁ ποιητής, ὡς δύναται τις ῥητορικώτερον τὸν λόγον προχειριζόμενος, εἰ βούληται, ψόγον τοῦ Ἀχιλλεῶς ποιήσασθαι, ὡς ὁ Ἀπόλλων ἐποίησε πρὸ βραχέων. διὸ καὶ ὁ Αἰνεΐας προῖων φησιν, ὅτι ἔστιν ἀμφοτέροις ὄνειδα μυθήσασθαι. (η. 195) Τὸ δὲ ἐν θυμῷ βαλεῖν εἶη ἂν ἴσον τῷ ἐν φρεσὶ θήσειν. 4.392 (η. 197) Ὅρα δὲ καὶ τὸ «μηδ' ἀντίος ἴστασ' ἐμεῖο». ἀκόλουθον μὲν γὰρ εἶπειν «μηδ' ἀντίον ἴστασθ' ἐμεῖο». εἶπε δὲ οὐχ' οὕτως διὰ τε ὀρθότητα μέτρου καὶ διὰ τὸ καινότερον τῆς συντάξεως. τοιοῦτον δέ τι καὶ μετ' ὀλίγα εὐθύς εὑρεθήσεται σχῆμα. Ὅτι ὁ Αἰνεΐας τὸ οἰκεῖον γένος ἐκτιθέμενος καὶ τὸ τοῦ Ἀχιλλεῶς καὶ ἐμπλατυνόμενος ἀφελέστερον τοῖς οἰκείοις, εὐγενέστερον ἐμφαίνει ἑαυτόν. λαβὼν τὰς τοῦ ἐγκωμίου ἀρχὰς ἐκ τῶν ἤδη ῥηθέντων ὡς ὑπὸ διδασκάλου τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ φησιν (η. 3–5) «ἴδμεν δ' ἀλλήλων γενεὴν, ἴδμεν δὲ τοκῆας, πρόκλυτ' ἀκούοντες ἔπεα θνητῶν ἀνθρώπων», ἦγουν προηκουσμένας ἱστορίας. «ὄψει δ' οὐτ' ἄρ' πω σὺ ἐμοὺς ἴδες, οὐτ' ἄρ' ἐγὼ σοὺς». (η. 6–9) Καὶ οὕτω προοιμιασάμενος ἐπάγει «φασὶ σὲ μὲν Πηληϊὸς ἀμύμονος ἔκγονον εἶναι, μητρὸς δ' ἐκ Θέτιδος καλλιπλοκάμου ἀλοσύδνης. αὐτὰρ ἐγὼ υἱὸς μεγαλήτορος Ἀγχίσαιο εὐχομαι ἐκγεγάμεν», ἦγουν γενέσθαι, «μήτηρ δέ μοί ἐστ' Ἀφροδίτη». Καὶ ὅρα ὅπως ὁ ποιητής κἀνταῦθα παλιλλογεῖ ἐπὶ τῆς τῶν ἡρώων γενεαλογίας, καὶ ὅτι τὰ μὲν πρῶτα, ὡς ἐκ τοῦ σοφοῦ Ἀπόλλωνος λεγόμενα, στρυφνότερον ἐγράφη καὶ γοργότερον καὶ ἐναγωνίως κατὰ σύγκρισιν, ἔτι δὲ καὶ σεμνότερον διὰ τὴν μνήμην τοῦ προγόνου Διὸς ἐν τῷ «καὶ σέ φασιν Ἀφροδίτης ἐκγεγάμεν, κείνος δὲ χερείονος ἐκ θεοῦ ἐστίν. ἢ μὲν γὰρ Διὸς ἐστίν, ἢ δ' ἐξ ἀλίοιο γέροντος». Ταῦτα δὲ νῦν τὰ τοῦ Αἰνεΐου ὑπτίως ἔχουσι διὰ τὸ πλατὺ καὶ ἀφηγηματικώτερον, καὶ οὐδὲ πάνυ σεμνῶς διὰ τὸ σιγαῖσθαι τὸν Δία. φησὶ γάρ· φασὶ σὲ μὲν τοιόνδε εἶναι, ἐγὼ δὲ τοιῶνδε γονέων εἰμί, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται. Καὶ ὅρα τὴν πρὸ ὀλίγων ὑπολαληθεῖσαν τοῦ σχήματος ἐξαλλαγὴν ἐν τῷ «φασὶ σὲ μὲν ἔκγονον εἶναι γονέων τοιῶνδε, ἐγὼ δὲ εἰμί» τοιῶνδε. οὐ γὰρ εἶπεν, ὡς φασὶ σὲ μὲν τοιόνδε, ἐμὲ δὲ τοιόνδε, ἵνα μὴ δόξη γελοῖος. ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ Ἀχιλλεῶς οἰκεῖον τὸ «φασὶ σέ». οὐ γὰρ οἶδεν ἀκριβῶς τὰ ἐκείνου. ἑαυτὸν μὲντοι εὔοιδεν ὁ Αἰνεΐας. διὸ οὐδὲ λέγει, ὅτι ἐμὲ δὲ φασὶ τοιόνδε εἶναι, ἀλλ' ὅτι εἰμί 4.393 ἐκ τοιῶνδε γονέων. καίτοι ἄλλως οὐδὲ ἐκεῖνο γελοῖον ἦν, ἦγουν τὸ εἶπειν, ὅτι φασὶν ἐμὲ ἐκ τοιῶνδε γενέσθαι. καὶ γὰρ τις ἀλλαχοῦ λέγει παρὰ τῷ ποιητῇ «μήτηρ μὲν τέ

μέ φησι τοῦ ἔμμεναι». πλὴν κάλλιον τὸ «ἐγὼ δέ εἰμι» τοῦ «ἐμὲ δέ φασιν εἶναι». καὶ οὐδὲ ταῦτόν τὸ «φασίν» ἀόριστον καὶ τὸ μήτηρ μὲν μέ φησι τοῦδέ τινος υἱὸν εἶναι. τοῦτο μὲν γὰρ ἀληθοῦς μαρτυρίας, ὡς ἐκεῖ δέδεικται, τὸ δὲ «φασίν» ὑποπτον. Ὅρα δὲ ἐν τούτοις καὶ συλλογισμόν πιθανόν, ὁρμώμενον ἀπὸ τόπου τοῦ, ὅτι τὸ ἀπὸ τοῦ κρείττονος ὄν κρείττον ἐστίν. οὕτω γὰρ πῶς καὶ ὁ Αἰνείας ἑαυτὸν κρείττονα συνάγει τοῦ Ἀχιλλέως, ἐπεὶ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ κρείττων τῆς τοῦ Ἀχιλλέως. τοιοῦτον δὲ τί ἐστὶ καὶ ἐν τῇ ἐφεξῆς ῥαψωδίᾳ, ἔνθα ὁ Ἀχιλλεὺς πρὸς τὸν Ἀστεροπαῖον τὸν υἱὸν Ἀξίου τοῦ ποταμοῦ φησι· κρείσσωνμὲν Ζεὺς ποταμῶν, κρείσσων δὲ Διὸς γενεὴ ποταμοῖο, ἐγὼ δηλαδὴ σοῦ. (η. 6) Ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ «Πηλέος ἔκγονον» ἡγουν υἱὸν διὰ τοῦ ᾤκ, οὗ τὸ ῥῆμα ἐκγενέσθαι, ὡς τὸ «τοῦ μ' ἔκ φασι γενέσθαι», ὧ σῦστοιχον καὶ τὸ ἐκγεγάμεν. (η. 7) Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι οὐ μία τῶν Νηρηίδων ἢ Ἀλοσῦδνη παρὰ τῷ ποιητῇ, ἀλλὰ τῆς Θέτιδος ἐνταῦθά ἐστὶν ἐπίθετον. ἐν μέντοι Ὀδυσσεΐα ἔοικε Νηρηίδος ὄνομα εἶναι ἐν τῷ «φῶκαι νέποδες καλῆς Ἀλοσῦδνης». εἰ μὴ ἄρα θαλάσσης εἶη ἐκεῖ ἐπίθετον. Καλλίμαχος δὲ ἄλλως ὀνομάσαι θελήσας οἶος ἐκεῖνος Ὑδατοσῦδνην λέγει μεταποιήσας τὴν Ἀλοσῦδνην. (η. 210–2) Ὅτι ἀπειλή πρὸς λάλον ἀντίμαχον τὸ «τῶν δὴ νῦν», ἡγουν τῶν ἡμετέρων γονέων, «ἕτεροί γε», ὅ ἐστὶν οὗτοι ἢ ἐκεῖνοι, «φίλον παῖδα κλαύσονται σήμερον· οὐ γὰρ φημ' ἐπέεσσι γε νηπυτίοισιν ὧδε διακριθέντε μάχης ἐξαπονέεσθαι». Καὶ ὅρα ὡς ἐνταῦθα ὁ Αἰνείας νηπύτιον παραλαλεῖ τὸν Ἀχιλλεῖα διὰ τό, ὡς ἐρρέθη, κατ' αὐτοῦ πρωτολογῆσαι. τίς δὲ ὀνηπύτιος, εἴρηται. τρεῖς δὲ ἡ λέξις αὕτη ἐν τούτοις κεῖται. (η. 213–4) Ὅτι εὐγενείας δηλωτικὸν τὸ «εἰ δ' ἐθέλεις καὶ ταῦτα δαήμεναι, ὄφρ' εὖ εἰδῆς ἡμετέρην γενεήν, πολλοὶ δὲ μιν ἄνδρες ἴσασιν». Ἔστι δὲ καὶ ἐνταῦθα ἡ περιττὸς ὁ ᾤδ-ε σύνδεσμος ἐν τῷ «πολλοὶ δὲ μιν», ἢ ἀντὶ τοῦ δὴ 4.394 εἴληπται. Καὶ ὅρα ὡς τὴν περὶ ἱστοριῶν καὶ τῶν τοιούτων εἴδησιν ἀνδράσι μάλιστα ἀνατίθησιν. εἰ μὴ τι ἄρα τῶ τῶν ἀνδρῶν ὀνόματι καὶ γυναικὲς δηλοῦνται, ὅπερ ἀλλαχοῦ σαφέστερον φράζων ἔφη κορυνήτην τινὰ καλεῖσθαι παρὰ τε ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. τὸ δὲ «ἴσασιν» ἀσφαλέστερόν ἐστὶ τοῦ «φασίν». (η. 215–9 ἐτ 230–40) Ὅτι γενεαλογίαν ὁ ποιητὴς τῶν Τρωϊκῶν ἐκτιθέμενος βασιλέων διὰ μέσου τοῦ Αἰνείου ὑπὸ ἀκροατῆ τῷ Ἀχιλλεῖ φησι «Δάρδανον αὖ πρῶτον τέκετο Ζεὺς, κτίσσε δὲ Δαρδανίην, ἐπεὶ οὐ πῶ Ἴλιος ἱρὴ ἐν πεδίῳ πεπόλιστο πόλις μερόπων ἀνθρώπων, ἀλλ' ἔθ' ὑπωρείας ὦκουν» τῆς προδεδηλωμένης πολυπιδάκου Ἰδης, διὰ τὰς νομάς δηλαδὴ καὶ τὰς ἐκεῖ συλλειβομένας ὑγρότητας. «Δάρδανος αὖ τέκεθ' υἱὸν Ἐριχθόνιον βασιλῆα», περὶ οὗ κατωτέρω εἰρήσεται. «Τρῶα δ' Ἐριχθόνιος τέκετο Τρώεσσι ἀνακτα. Τρῶος δ' αὖ τρεῖς παῖδες ἀμύμονες ἐξεγένοντο, Ἴλος τ' Ἀσσάρακος τε καὶ ἀντίθεος Γανυμήδης, ὃς δὴ κάλλιστος γένετο θνητῶν ἀνθρώπων. τὸν καὶ ἀνῆρείψαντο θεοὶ Διὶ οἶνοχοεῦειν κάλλεος οὐνεκα οἶο», ἡγουν ἰδίου, «ἴν' ἀθανάτοισι μετείη. Ἴλος δ' αὖ τέκεθ' υἱὸν ἀμύμονα Λαομέδοντα. Λαομέδων δ' ἄρα Τιθωνὸν τέκετο Πρίαμόν τε Λάμπον τε Κλυτίον τε Ἴκετάονά τε ὄζον Ἄρηος», τοὺς ἐν τῇ γάμμα ῥαψωδίᾳ δημογέροντας, «Ἀσσάρακος δὲ Κάπυν. ὃ δ' ἄρ' Ἀγχίσην τέκε παῖδα, αὐτὰρ ἔμ' Ἀγχίσης. Πρίαμος δ' ἔτεχ' Ἐκτοραδῖον». ὡς εἶναι πέμπτον τὸν Αἰνείαν ἀπὸ τοῦ Τρωός, καθὰ καὶ τὸν Ἐκτορα. Καὶ σημειῶσαι ὡς ἐνταῦθα ἐπλεόνασε τοῖς ῥήμασι τοῦ τεκεῖν διὰ τὸ τῆς λέξεως καίριον, δις μὲν εἰπὼν ἐνεργητικῶς τὸ «τέκε», πεντάκις δὲ παθητικῶς τὸ «τέκετο», ἅπαξ δὲ περιφράσας αὐτὰ ἐν τῷ «Τρῶος δὲ παῖδες ἐξεγένοντο», ὅ ἐστι· Τρῶος δὲ τέκεν ἢ τέκετο παῖδας, δις δὲ λαβὼν ἀπὸ κοινοῦ ταῦτα, καὶ ὅπως καὶ τὰ νῦν γενεαλογικαῖς ἱστορίαις κατεπύκνωσεν, ὡς καὶ κατωτέρω δηλωθήσεται, καὶ ὅτι ἐνταῦθα σαφῶς ὁ ποιητὴς ἐδήλωσε διαφορὰν τῶν πολλαχοῦ λεγομένων Τρώων καὶ Δαρδάνων, ὡς Δαρδάνων μὲν ὄντων κυρίως τῶν ἀρχῆθεν ἐν τῇ ὑψηλοτέρᾳ Δαρδανίᾳ περὶ ποὺ τὰς ὑπωρείας τῆς Ἰδης, Τρώων δὲ, ταῦτόν δ' εἶπεῖν, Ἰλιέων, τῶν ἐν τῇ πεδινῇ Ἰλίῳ. (η. 215) Περὶ δὲ 4.395 Δαρδάνου φασὶν οἱ παλαιοί, ὅτι ἐν τῷ

κατακλυσμῶ τῶ κατὰ τὸν Δευκαλίωνα ἐκ τῆς Σαμοθράκης ἀσκὸν ἢ σχεδίαν μετὰ δερμάτων σκευάσας, καθὰ καὶ τῶ Λυκόφρονι δοκεῖ, καὶ ὑποδὺς καὶ τοῖς ὕδασι ἐαυτὸν ἐπιδοὺς προσοκείλας τε τῇ Τροίᾳ μετὰ τὸ ἀναξηρανθῆναι τὸ ὕδωρ τὴν Δαρδανίαν ἔκτισεν ὑψηλοτέραν κειμένην τῆς ὕστερον Ἰλίου φόβῳ τῆς ἐξ ὑετῶν κατακλύσεως, ἧς αὐτὸς ἐπειράθη. Καὶ σημειῶσαι ὅτι, εἰ καὶ ἐν πεδίῳ πεπόλιστο ἢ Ἰλιος, οὐδὲν κωλύει καὶ οὕτως ἀνεμόεσαν αὐτὴν λέγειν, ἤγουν ὑψηλὴν, ὡς ἀπὸ μέρους τῆς ὑψηλῆς Δαρδανίας, ἢ καὶ ὡς ἐπὶ γεωλόφου τινὸς ἰδρυμένην, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ προρρηθεὶς ἐρινεός, τόπος ὢν πετρώδης ἔξω τῶν τειχέων τῆς Τροίας. [Πολλαχοῦ δὲ δηλώσεων γενομένων περὶ ἐρινεοῦ ρητέον καὶ ἐνταῦθα, ὅτι κατὰ τὸ ἄρρην, ὡς φησὶν Ἀθηναῖος, λέγεται ἐρινὸς ἢ ἀγρία συκῆ, ἐξ οὗ πλεονασμῶ τοῦ ἔε παρ' Ὀμήρῳ ἐρινεός, καὶ ὅτι ἐκεῖθεν καὶ ῥῆμα ἐρινάζειν παρὰ Σοφοκλεῖ. ἔνθα τὸν καρπὸν τῶ τοῦ δένδρου ἐκάλεσεν ὄνοματι, εἰπὼν «πέπων ἐρινὸς ἀχρεῖος ὢν εἰς βρῶσιν ἄλλους ἐξερινάζεις λόγῳ». παροιμιακὸν δὲ αὐτὸ τὸ νοῆμα, ὅμοιον τῶ ἀπαίδευτος ὢν πῶς ἂν ἐτέρους παιδεύσειας. καὶ ὅτι ἱστορεῖται οὐ μόνον δίφορος ἐρινεός, ἀλλὰ πού καὶ τρίφορος, ὡς ἐν Κέῳ, καὶ ὅτι καὶ λευκερινεός εἶδος ἐστὶ συκῆς, ἣτις λευκά, φησὶν, ἴσως φέρει σῦκα.] (η. 218) Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι αἱ ὑπώρειαι διαφέρουσι τοῦ πεδίου. οὕτω γὰρ πάντῃ πεδιάς ἢ ὑπώρεια, ἀλλὰ ταπεινότερα μὲν κορυφῆς, μετεωροτέρα δὲ πεδιάδος. (η. 217) Τὸ δὲ «πεπόλιστο πόλις» ἐτυμολογικὸς ἐστὶ τρόπος, ὡς τῆς πόλεως ἐκ τοῦ πολίζω 4.396 λεγομένης. τὸ μέντοι πολίζω παράγωγόν ἐστὶ τοῦ πολῶ, ἧτοι περιστρέφω, ὡς νεμέσω νεμεσίζω καὶ ὅσα τοιαῦτα. (η. 219) Τὸ δὲ «Ἐριχθόνιον βασιλῆα» κατωτέρω σαφέστερον φράζων ἐπὶ τοῦ Τρωὸς φησὶ «Τρώεσσι ἀνακτα». οὐκοῦν ὁμοίως τῶ Τρωῖ καὶ ὁ Ἐριχθόνιος Τρώων νοηθήσεται βασιλεύς; (η. 232–5) Ἡ δὲ τοῦ Γανυμήδους ἀρπαγὴ ἄωρον αἰνίττεται τοῦ παιδὸς θάνατον, ὅποια πολλὰ οἱ μῦθοι πλάττουσι. τινὲς δὲ φασὶν ὑπὸ τοῦ Ταντάλου αὐτὸν ἀρπαγῆναι καὶ ἐν κυνηγεσίῳ πεσεῖν καὶ ταφῆναι ἐν τῶ Μυσιῶ Ὀλύμπῳ. οἱ δὲ ἱστοροῦσιν ὑπὸ τοῦ Μίνως ἀρπαγῆναι καὶ τὸν τῆς ἀρπαγῆς τόπον Ἀρπάγην κληθῆναι. φασὶ δὲ καὶ ὅτι βιαζόμενος κατεκρήμνισεν ἑαυτὸν, τῶ δὲ πατρὶ ἐπέμφθη πλάσμα, ὅτι θύελλα καὶ νέφος ὑφήρπασεν αὐτὸν οἰνοχόον τῶ Διῖ. ὅτι δὲ καὶ ἄνδρες ὠνοχόουν, δηλοῦσι καὶ οἱ τῶν μνηστήρων κοῦροι. [Ἄλλως δὲ ἀκριβέστερον φάναι, ὠνοχόουν παρὰ τοῖς παλαιοῖς εὐγενέστατοι παῖδες, ὡς ὁ τοῦ Μενελάου υἱός. καὶ παρὰ Ῥωμαίοις δέ, φασὶ, τοιοῦτοι παῖδες τὴν λειτουργίαν ταύτην ἐξετέλουν ἐν ταῖς δημοτελέσι θυσίαις. οὐκοῦν καὶ ὁ μῦθος οὕτω τὰ κατὰ τὸν Γανυμήδην ποιεῖ Διῖ κερνῶντα; Σαπφῶ δὲ ἢ καλὴ τὸν Ἑρμῆν οἰνοχοεῖν φησὶ θεοῖς, ἐμφαίνουσα τῶ μύθῳ ἔλλόγως χρῆναι προβαίνειν τὰ συμπόσια, καὶ μὴν καὶ κατὰ δίκην, ἦν ἢ Ὀμηρικὴ θέμις ἐμφαίνει συμπαροῦσά πω τοῖς οὐρανίωσι δαιταλεῦσιν. ἢ δ' αὐτὴ Σαπφῶ καὶ τὸν Λάριχον, ἀδελφὸν αὐτῆς, ἐπαινεῖ ὡς οἰνοχοοῦντα ἐν τῶ πρυτανείῳ τῆς Μιτυλήνης. καὶ Εὐριπίδης δέ, ὃν κατάχρυσον ὁ Δίφιλος εἶπε, λέγεται οἰνοχοεῖν Ἀθήνησι τοῖς καλουμένοις ὀρχησταῖς. μυθεύεται δὲ οἰνοχόος καὶ Ἡβη. τοῦτο δὲ ἴσως, διὰ τὸ ἠβητήρια καλεῖσθαι τὰ 4.397 συμπόσια, εἰ καὶ ποτε ἄσεμνον συναγωγὴν ἢ τοιαύτη λέξις δηλοῖ. ὅτι δὲ παρὰ Ἐφεσίοις οἱ ἐν τῇ τοῦ Ποσειδῶνος ἑορτῇ οἰνοχοοῦντες ἠῖθεοι ταῦροι ἐκαλοῦντο, ἐν τοῖς τοῦ Ἀθηναίου καὶ αὐτὸ κεῖται.] Καὶ οὕτω μὲν Ὀμηρὸς τὸν Γανυμήδην περιελάλησεν, οὗ ἢ γραφὴ ἀναλόγως δι' ἐνὸς ἔνως ὡς ἐκ τοῦ γάνος, ἐξ οὗ τὸ γανύειν καὶ τὸ γανύσκεσθαι, ἵνα ἢ Γανυμήδης ὁ ἠδὺς βουλευέσθαι. (η. 237) Τὸν Τιθωνὸν δὲ καλὸν καὶ αὐτὸν ἱστορούμενον ἀπεριλάλητον ἀφήκεν οἷα μνησθεὶς αὐτοῦ ἐτέρωθι ὡς ἠρπαγμένου ὑπὸ τῆς Ἡοῦς. ὅτι δὲ οὐ μόνον ἀνδρία καὶ λοιπαὶ ἀρεταὶ ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας ἀπηθανάτισαν, ἀλλὰ καὶ διὰ κάλλος πολλοὶ περιάδονται, οὐδεὶς ἀγνοεῖ. [Ὁ δὲ κάλλος ὁμώνυμον εἶναι δηλοῖ καὶ ὁ γράψας, ὅτι τὸ κάλλος καὶ ἐπὶ ἀλεκτρυόνος λέγεται, ἐν τῶ «τέτραξ ὁ μείζων μέγεθος ἐστὶν ὑπὲρ ἀλεκτρυόνα τὸν μέγιστον, ἔχων ἐκατέρωθεν τῶν ὠτων

κρεμάμενα, ὡς καὶ οἱ ἀλεκτρυόνες, τὰ κάλλεα».] Ὡς δὲ καὶ τὸ «Δάρδανον τέκετο Ζεὺς, Δάρδανος δὲ Ἐριχθόνιον, Τρῶα δ' Ἐριχθόνιος» καὶ οἱ ἐξῆς τοὺς ἐξῆς, ἐποικοδόμησις ἐστὶν ἡγουν σχῆμα κλιμακωτόν, οἷδασιν οἱ περὶ λόγους. (η. 238) Ἐκ δὲ τοῦ «ὄζον Ἄρηος» λαβόντες οἱ μεθ' Ὀμηρον θάλος εὐγενείας φασὶ καὶ σοφίας ἀκρέμονα καὶ τοιαῦτά τινα. (η. 241) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι γενεαλογήσας ὁ Αἰνείας, ὡς ἠθέλεν, ἐπάγει συμπληρωτικῶς καὶ αὐτὸς τὸ «ταύτης τοι γενεῆς τε καὶ αἵματος εὖχομαι εἶναι», ὃ δὴ καὶ πρὸ τούτων ἕτερος ἤρως ἔφη. καὶ ἔστι κἀνταῦθα αἷμα ἢ προρρηθεῖσα γενέθλη. ὡς δὲ καὶ ἀντὶ σπέρματος αὐτὸ κεῖται, προδεδήλωται. (η. 2) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸν εἰρημένον Ἐριχθόνιον ἐπαινῶν ὡς ὄλβιον ὁ Ὀμηρικὸς Αἰνείας φησὶν «ὅς δὴ ἀφνειότατος γένετο θνητῶν ἀνθρώπων». καὶ δεῖγμα τίθησι τούτου οὐ χρυσὸν οὐδὲ ὄσα σύστοιχα τούτῳ, ἀλλὰ τὸν ἐν τοῖς ζῳοῖς περιουσιασμόν. (η. 221–9) Φησὶ γὰρ «τοῦ τρισχίλια ἵπποι ἔλος κάτα βουκολέοντο», ἡγουν κατὰ τὸ ἔλος 4.398 ἐβουκολοῦντο, «θήλειαι, πῶλοισιν ἀγαλλόμεναι ἀταλῆσι τάων», ἡγουν ὦν, «καὶ Βορέης ἠράσσατο βοσκομενάων. ἵππῳ δ' εἰσάμενος», ἡγουν ὁμοιωθεὶς, «παρελέξατο κυανοχαίτη. αἶ δ' ὑποκυσάμεναι», ἡγουν ἐγκυμονήσασαι, «ἔτεκον δυοκαίδεκα πῶλους. αἶ δ' ὅτε μὲν σκιρτῶεν ἐπὶ ζεῖδωρον ἄρουραν, ἄκρον ἐπ' ἀνθερίκων καρπὸν θεόν οὐδὲ κατέκλων. ἀλλ' ὅτε δὴ σκιρτῶεν ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης, ἄκρον ἐπὶ ῥηγμῖνος ἀλὸς πολιοῖο θέεσκον». Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ σχῆμα τοῦτο τοῦ λόγου ἀπαραμύθητός ἐστιν ὑπερβολή. ἀδύνατον γὰρ τοιούτους ἵππους γενέσθαι. ἔχει δὲ πῶς τὸ ἀσφαλὲς ὁ λόγος ἐκ τοῦ θείας λέγεσθαι αὐτὰς ὡς ἀπογόνους Βορέου, ὅπερ φασὶν αἰνίττεσθαι τι φυσικόν. ἵππος γὰρ ἐξανεμουμένη ἐν τῷ συνδύαζεσθαι, καὶ μάλιστα πρὸς Βορρᾶν, τίκτει καλά, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ εἴρηται. τοῦτο δὲ καὶ ἀνθρώπους ποιεῖν ἠκούσαμεν περιεργώτερον, μάλιστα δὲ ἀλογώτερον, καὶ τοιούτοις ἑαυτοὺς εἰς τὸ πᾶν ἐπιτρέποντας ἔργοις ἀνεμωλίους, ὡς εἰπεῖν. καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦτον. ὁ δὲ τῶν ἵππων μῦθος τὸ ἀληθὲς ἐξαλλάσσων σωματοποιεῖ τὸν Βορρᾶν καὶ παρευνάζει ταῖς ἵπποις. (η. 219) Ἰστέον δὲ ὅτι ἕτερος οὗτος Ἐριχθόνιος παρὰ τὸν τοῦ μύθου τὸν ἐκ τοῦ ἐρίου καὶ τῆς χθονός, καὶ ὅτι ἐκ τῶν θηλειῶν τούτων ἵππων, ὡς ἐκ μέρους, πάντα τὰ τετράποδα ἐδήλωσε τὰ ὑπὸ τὸν Ἐριχθόνιον. εἰ γὰρ τὸ δυσπόριστον οὕτω πολὺ τῷ Ἐριχθονίῳ, πολλῶ πλέον τὰ εὐπόριστα. (η. 221) Ἐλος δὲ ὁ ὕγρὸς καὶ δασὺς τόπος, ὁποῖον καὶ τὸ περὶ τὴν Πελοπόννησον Ἐλος, ἐξ οὗ οἱ Εἰλωτες, οὓς οἱ Λάκωνες ἐδουλώσαντο. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἠδονται τοῖς ὕδασιν αἶ ἵπποι καὶ μάλιστα τοῖς ἐν τοῖς ἔλεσι. φιλόλουτρον γὰρ τὸ ζῶον, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις εἴρηται, καὶ χαῖρον ἔλεσι καὶ τοῖς θολεροῖς τῶν ὑδάτων. (η. 221) Ὅρα δὲ καὶ ὅπως ὁ ποιητὴς τῇ λέξει τοῦ βουκολεῖν ἐπὶ ἵππων παρεχρήσατο ἐν τῷ «τρισχίλια ἵπποι ἐβουκολοῦντο», ὡς καὶ τῇ τοῦ οἰνοχοεῖν ἐπὶ τοῦ νέκταρος ἐν τῷ «νέκταρ ἐωνοχόει», [οὗ πρὸς μίμησιν ἔγραψέ τις καὶ τὸ «οἶνος ὦνοχοεῖτο».] Φησὶ δὲ καὶ 4.399 Εὐριπίδης «Πολύβου δέ μιν λαβόντες ἵπποβουκόλοι». εἴποι δὲ ἄν τις, ὡς καὶ προεγράφη, κατὰ σχῆμα συντομίας τὸν ποιητὴν οὕτως εἰπεῖν, ὡς ἂν ὁ ἀκροατὴς τοῖς ἵπποις καὶ βόας συνυπακούσῃ καὶ ἄλλα ζῶα. [Τοιούτου τόπου καὶ τὸ πίνειν ἐξ ἀργυρίδων χρυσῶν παρὰ Ἀναξίλα, ὡς φησὶν Ἀθήναιος. οὐ γὰρ ἔστι κυριολεκτεῖσθαι τὸ χρύσειον ἐπὶ ἀργυρίδων, εἰ μὴ ἄρα, καθότι ἀργύριον καὶ ὁ χρυσοὺς λέγεται διὰ τιμιότητα παλαιότερας εὐρέσεως. ὅμοιον δὲ καὶ τὸ «ῶων ἐκατόμβη», παιχθὲν παρὰ τινι παλαιῷ. τί γὰρ κοινὸν ῶοις καὶ τῇ ἐκ βοῶν παρωνύμῳ ἐκατόμβῃ; τοιοῦτον καὶ Σοφοκλέους τὸ «ἵπποισιν ἢ κύμβαισι ναυστολεῖς χθόνα», τουτέστιν ἵπποτης ἠκεις ἢ διὰ πλοίου. κἀνταῦθα γὰρ τὸ ναυστολεῖν ἵπποις μὲν οὐ, κύμβαις δὲ ὠκείωται. κύμβη γὰρ πλοίου εἶδος, ἣ ὁμώνυμον ποτήριον κύμβα, καὶ κυμβίον δέ, γένος τι ποτηρίων βαθέων ὀρθῶν, πυθμένα μὴ ἐχόντων μηδ' ὦτα.] (η. 222) Τὸ δὲ «πῶλοισι» θηλυκῶς προῆκται κατὰ Ἴωνα. Τὸ δὲ ἀγάλλεσθαι φαίνεται κατὰ κυριολεξίαν ἐνταῦθα λέγεσθαι, ὡς τῶν μητέρων πρὸς ἄγην ἢ ἄγαν ἀλλομένων ἐπὶ ταῖς πῶλοις. δύνатаι δὲ καὶ ἐκ τῶν

λογικῶν τοῦτο εἰς ἵππους μετενηνέχθαι, καθὰ καὶ τὸ «παρελέξατο». Ἀταλὰς δὲ λέγει τὰς πώλους, ὡς τῶν ἤδη τελείων ἵππων ταλάνων ὄντων διὰ τὸ ἀχθοφορεῖν, ἐξ οὗ καὶ οἱ ἡμίονοι ταλαεργοὶ λέγονται. (η. 223) Ὅρα δὲ καὶ τὸ «ἠράσατο», ἤγουν ἠράσθη, οὗ τὸ πρῶτον πρόσωπον ἐν τῷ «οὐδ' ὀπότ' ἠρασάμην». [Ἐκ δὲ τοῦ βόσκειν ὡσπερ ὄρνεον ἢ βοσκὰς, οὕτω καὶ προβοσκίς ἐλεφάντων ἢ καὶ προνομαία, κυριολεκτουμένη καὶ ἐπὶ μυῖων καὶ τευθίδων, ὡς λέγει Ἀθήναιος.] Τὸ δὲ «ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν», ὡς καὶ τὸ «ἄκρον ἐπὶ καρπὸν» 4.400 καὶ «ἐπὶ νῶτα θαλάσσης» καὶ «ἄκρον ἐπὶ ῥηγμῖνος» πρόθεσιν ἔχει ἀντὶ προθέσεως. εἴληπται γὰρ ἀντὶ τοῦ κατὰ ἄρουραν καὶ κατὰ νῶτα θαλάσσης καὶ κατὰ ἄκρον. οὕτω γὰρ εὐοδοῦται ὀρθῶς ἢ σύνταξις. (η. 228) Τὸ δὲ σκιρτᾶν ἔοικὸς μὲν πρὸς τὸ σκαίρειν, καίριον δὲ ὄν εἰς ἀλλομένους ἵππους δις ἔφη, ἐπιμείνας ὡς ἐχρῆν. ἔστι δὲ σκιρτᾶν οὐ τὸ ἀπλῶς θέειν, ἀλλὰ τὸ ἀνέτως καὶ δίχα ἐπιταγῆς καὶ πηδητικῶς καὶ οἶον ὀρχηστικῶς κατὰ τοὺς καλπάζοντας. (η. 226) Ζείδωρος δὲ ἢ ἡ βιόδωρος ὡς δωρουμένη τὸ ζῆν τροπῇ Βοιωτικῇ τοῦ ἠ εἰς τὴν ἠ εἰ δίφθογον, ἢ ἡ τῶν σπορίμων δότεира ὡς ἐκ μέρους τῶν κοινῶς λεγομένων ζειῶν. Ἡρόδοτος δὲ πού εἰς ταυτόν φησιν ἄγεσθαι τὰς ζειᾶς ταῖς ὀλύραις. τίνες δὲ αἱ ὀλύραι, προεῖρηται. (η. 228) Ἀνθέρικος δὲ ὁ τῆς ἀσφοδέλου καρπὸς ἢ καυλός. ἢ δὲ χρήσις καὶ παρὰ Θεοκρίτῳ. οἱ δὲ ἀνθέρικους ἐπὶ τοῦ σίτου φασίν, ἀκολουθοῦντες Ἡσιόδῳ, εἰπόντι περὶ Ἰφίκλου τοῦ καὶ ἐν Βοιωτίᾳ ῥηθέντος, ὅτι ἐπὶ πυραμίνους ἀθέρας ἐκεῖνος ἔθεε. καὶ γίνεσθαι φασὶ καὶ τὸ ἀνθέρικος ἐκ τοῦ ἀθήρ ἀθέρος πλεονασμῷ τοῦ ἠ ἠ, καὶ ἀρέσκονται μάλιστα εἰς τοῦτο, λέγοντες καὶ ὅτι ἡ ζείδωρος ἄρουρα οὐκ ἀσφοδέλους φέρει, ἀλλὰ πυρῶν ἀνθέρικας. ὅτι δὲ ἀθήρ καὶ ἡ ἐπιδορατὶς λέγεται ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ἀσταχύων, δηλοῦσιν οἱ παλαιοί, [οἱ παραδιδόασιν καὶ ὅτι ἀνθέρικων εὐθειᾶ ὁ ἀνθέρικος, φέροντες χρήσιν τὸ «Λίβυες οἱ νομάδες οἰκίας ἔχουσιν ἐξ ἀνθέρικου πεπονημένας μικρὰς ὄσον σκιάς ἔνεκεν, ἅς καὶ περιφέρονται ὅποι ἂν φέρωνται». εἶεν δ' ἂν οἱ τοιοῦτοι 4.401 σκιαπόδων τλημονέστεροι. ἐκεῖνοις γὰρ αὐτοφυῆς ἢ σκιά ἐκ τῆς τῶν ποδῶν ἄγαν πλατύτητος, ὡς αἱ ἱστορίαι περιηγοῦνται. εἰ μὴ ἄρα αἱ τῶν νομάδων σκιάς χάριν ἐκ τοῦ ἀνθέρικου σκηναὶ τοῦ βάρους τῶν παρὰ τοῖς σκιάποσι ποδῶν ἐλαφρότεραί εἰσι.] (η. 228) Ῥηγμῖνα δὲ καὶ νῦν ὁ ποιητὴς λέγει τὴν τῆς θαλάσσης ἐπιφάνειαν, ἣν ἀνωτέρω ἔφη εὐρέα νῶτα θαλάσσης. οὕτω καὶ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ λέγει κώπαις τύπτεσθαι ἀλὸς ῥηγμῖνα βαθεῖαν. (η. 2-2) Ἰστέον δὲ ὅτι, εἰ καὶ οὕτω πλουτεῖ ζῶις ὁ ῥηθεὶς Ὀμηρικὸς ἦρωσ, ἀλλ' ὁ παρ' Ἡροδότῳ Βαβυλώνιος Τριτανταίχμης ἄλλως τε παμπλούσιος ἦν, ὃς ἐκάστης, φησί, ἡμέρας ἀρτάβην ἀργυρίου προσωδίαζεν, ἤγουν ὑπὲρ τρεῖς μεδίμνους Ἀττικούς, καὶ ζῶις ἄγαν ἐνευθηνεῖτο. ἵπποι γὰρ αὐτῷ ἦσαν δίχα, φησί, τῶν πολεμιστῶν, ὀκτακόσιοι μὲν κήλωνες, αἱ δὲ ἀναβαινόμεναι ἑξακισχίλια καὶ μύρια ἀναβαίνοντος ἐκάστου ἄρσενος εἴκοσιν ἵππους. (η. 242 ς.) Ὅτι γνωμικὸν τὸ «θεὸς ἀρετὴν ἀνδρεσσιν ὀφέλλει τε μινύθει τε ὅπως κεν ἐθέλησιν. ὃ γάρ», ἦτοι οὗτος, «κάρτιστος ἀπάντων». φησὶ δὲ τοῦτο Αἰνείας ὡς ὄνειδισθεὶς μὲν ὑπὸ Ἀχιλλέως εἰς τὴν ποτε φυγὴν, οἴόμενος δέ, ὡς εἰ καὶ πρῶην μινύθων ἦν αὐτῷ τὴν ἀρετὴν ὁ Ζεὺς, ἀλλὰ νῦν ἴσως ὀφέλλοι ἄν. διὸ δηλαδὴ καὶ θαρρεῖ, τὴν ἀγαθὴν ἐλπίδα προβεβλημένος. ἀρετὴν δὲ λέγει ἢ τὴν ἀνδρίαν ἢ τὴν ἀρχικὴν ἐξουσίαν, εἰς ἃ ὄνειδίσθη παρὰ τοῦ Ἀχιλλέως ὡς μήτε ἀνδρεῖος ὢν μήτε τῆς ἡλιτισμένης βασιλείας τῶν Τρώων τευξόμενος. (η. 244-7) Εἶτα παιδεύων μὴ δεῖν λοιδορεῖν, ἵνα μὴ καὶ ἀνθυβρίζοιτό τις, φησὶν «ἀλλ' ἄγε μηκέτι ταῦτα λεγώμεθα νηπύτιοι ὡς, ἑσταότες ἐν μέσῃ ὑσμίνῃ δηϊότητος. ἔστι γὰρ ἀμφοτέροισιν ὄνειδεα μυθήσασθαι πολλὰ μάλα, οὐδ' ἂν νηῦς ἐκατόνζυγος ἄχθος ἄροιτο», ἐὰν γραφεῖεν δηλαδὴ καὶ βιβλίους ἐντεθεῖεν. Ἐκατόνζυγοι δὲ νῆες αἱ πολύκωποι, ἅς μακρὰς οἱ ῥήτορες ἐκάλουν ὕστερον. (η. 248-9) Εἶτα γνωματεύει ὁ Αἰνείας καὶ ὅτι «στρεπτή δὲ γλῶσσ' ἐστὶ βροτῶν, πολέες δ' ἐνὶ μῦθοι παντοῖοι, ἐπέων δὲ πολὺς νομὸς ἔνθα καὶ ἔνθα», ἤγουν

πολύς ἐστιν ἐπὶ ἐπαίνῳ καὶ ψόγῳ ἢ ἐπ' ἀμφοῖν τοῖν μεροῖν τῇ γλώσσει πληθυσμὸς καὶ ἐπινέμησις ἐφ' ἑκάτερα, τοῦτο δὴ τὸ ὕστερον Ζηνώνειον εἶτε Πυρρώνειον καὶ ἀπλῶς διαλεκτικὸν καὶ οὕτω δίγλωττον καὶ πολύγλωττον. (η. 250) Διὸ καὶ ἐπάγει «ὅποιον κ' εἴπησθα ἔπος, τοῖον κ' ἐπακούσαιο», ὡς οἶον κατὰ τινα τροπὴν ἠχοῦς, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ 4.402 συγγράφας τὸ ἐπ' αὐτῇ Ὀμηρόκεντρον. τοῦτο δὲ μάλιστα ἐπὶ τῶν φιλονεικῶν ἀληθεύει. ἄλλως γὰρ οὐκ αἰεὶ ἐπακούει τις, οἶον ἂν εἴπη ἔπος, ἀλλὰ ποτε καὶ ἕτεροῖον, οἶον εὐλογῶν τὸν κακολογοῦντα ἢ καὶ ἀνάπαλιν λαλῶν. δῆλον δ' ἐνταῦθα καὶ ὅτι ὁ ἐπακούσας, εἴπερ εἴπη τοῖον ἔπος, οἶον ἐπήκουσεν, ἀνακάμπει τὰ τῆς λάλου ἔριδος καὶ γίνεται τὸ κακὸν δυσκατάπαυστον, οἷα τοῦ προειπόντος γινομένου ἀκροατοῦ αἰεὶ καὶ τοῦ ἀκροασαμένου αὔθις φιλοτιμουμένου ἀντιλαλεῖν. Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι θαμὰ τρωπῶν Ὀμηρος καὶ πολυηχέα φωνὴν χέων τετράκις ἐνταῦθα τὸ αὐτὸ ἔτρεψε νόημα ἐκ τοῦ «στρεπτή δὲ γλώσσά ἐστιν» ἕως τοῦ «τοῖον κ' ἐπακούσαιο». (η. 242) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «ἀρετὴν ἀνδρῶσιν ὀφέλλει τε μινύθει τε» παρέοικε τῷ «ῥεῖτα δ' ἀρίζηλον μινύθει καὶ ἄδηλον ἀέξει», ὃ ταυτόν ἐστι τῷ ὀφέλλει. (η. 244) Τὸ δὲ «λεγώμεθα» φανερώς δηλοῖ τὸ διαλεγώμεθα, λαλῶμεν, εἰ καὶ ἡ πολλὴ τῶν παλαιῶν παρατήρησις βούλεται μὴ εὐρίσκεσθαι τὴν λέξιν ταύτην παρὰ τῷ ποιητῇ ἐπὶ τοιοῦτου σημασινομένου, καθὰ καὶ προδεδήλωται. Τὸ δὲ «νηπύτιο ὥς» θεωρία ἐστὶν Ὀμηρικὴ καὶ νῦν, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγων, τοῦ δόξαι ἂν τισὶ μὴ καλῶς ἐνταῦθα πλάσασθαι αὐτὸν τοιαῦτα λαλοῦντας τὸν Ἀχιλλέα καὶ τὸν Αἰνεῖαν ἐν καιρῷ τοιοῦτων ἀγῶνων. (η. 245 ς.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὴν ὑσμίνην ἐνταῦθα ἐπίθετον ἔλαβε τῆς δηϊοτήτος, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα ἡ φύλοπις πολέμου κεῖται ἐπίθετον, καὶ ὅτι ὄνειδεα φανερώς τὰς ὕβρεις φησί, κατωτέρω δὲ ἔριδας καὶ νεῖκα τὰς αὐτὰς λέγει. (η. 248) Στρεπτή δὲ γλώσσα βροτῶν ἀντὶ τοῦ ὑγρά καὶ εὐλύγιστος. ὅθεν καὶ γλώσσα λέγεται οἶονεὶ κλῶσσα διὰ τὸ εὐκλαστον. ἢ καὶ ἄλλως, στρεπτή ἢ ἐπὶ τὰ ἐναντία ἐπιχειροῦσα, ὡς εἴρηται, καὶ ἐπ' ἀμφω μεταγομένη, ὅπερ σαφέστερον ἐρμηνεύων ὁ ποιητὴς λέγει «πολέες δ' ἔνι μῦθοι», ἤγουν ἔνεισι, καὶ οὐ μόνον πολέες, ἀλλὰ καὶ παντοῖοι, καὶ ἔτι σαφέστερον «ἐπέων δὲ πολὺς νομὸς» καὶ τὰ ἐξῆς. αἰνίσσεται δὲ διὰ τούτων ὁ ποιητὴς καὶ τὴν ἑαυτοῦ εἰς τὸ λέγειν δύναμιν καὶ τὸ πολύφωνον καὶ ἀμφίγλωσσον. (η. 249) Ὁ δὲ νομὸς πάνυ καιρίως ἔχει ῥηθεὶς ὡς ἐπὶ λειμῶνων, ὃν ἠδέως ἐπινέμονται τὰ ἐκεῖθεν τρεφόμενα. Ὅτι δὲ καὶ 4.403 τόποι [Λιβυκοὶ] νομοὶ ἐγχωρίως ἐλέγοντο, καθὰ τις ἂν εἴποι ῥεγεῶνες ἢ τόρμαι ἢ μάλλον ἐνορία ἢ πετίτα, δηλοῦται παρὰ τοῖς παλαιοῖς. Σημεῖωσαι δὲ ὅτι ἀνωτέρω ἐν τῷ «νηπύτιο ὥς» θεωρήσας, ὡς ἔρρεθη, ὁ ποιητὴς, ὡς ἴσως αἰτιάσονται τινες τὸ χωρίον τοῦτο ἀκαιρολογίας, ἐνταῦθα σαφέστερον καὶ πλατύτερον αἰτιᾶται δῆθεν τὸ πρᾶγμα, μονονουχὶ καὶ αὐτὸς λέγων, ὡς «ταῦτα μὲν δὴ νοῦς ἐτόξευσε μάτην». (η. 252–5) Φησὶ γὰρ ὁ παρ' αὐτῷ Αἰνεΐας τοιοῦτόν τι ποιεῖν αὐτὸν καὶ τὸν Ἀχιλλέα, ὡς εἴπερ γυναῖκες χολωσάμεναι νεικέουσι «μέσσην εἰς ἀγυῖαν», ἤγουν ἀγοράν, «ιοῦσαι», τὰ μὲν ἀληθῆ, τὰ δ' οὐ, χόλου κελεύοντος. Ἔνθα ὅρα οἷά ἐστιν ἡ ἐν χόλω λαιδορία, οὐ τὰ ὄντα ἐπιλεγόμεναι, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ψευδῆ πλαττομένη, καὶ μάλιστα ἐπὶ γυναικῶν, καὶ τούτων τῶν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς. ὅτι δὲ γυνὴ ἀνδρὸς ἐπιφθονώτερον καὶ μεμψιμοιρότερον καὶ φιλοπληκτικώτερον καὶ φιλολοῖδορον, λέγει καὶ ὁ Κωμικός. (η. 251–5) Ἔστι δ' ἐν τούτοις ἡ Ὀμηρικὴ φράσις αὕτη κωλυτικὸν οὔσα τῶν ἀκαίρων ἀντιλογιῶν «ἀλλὰ τῆ», κατὰ δὲ τινα τῶν ἀντιγράφων γράφεται «ἀλλὰ τῆ ἔριδας καὶ νεῖκα νῶϊν ἀνάγκη νεικεῖν ἀλλήλοισιν ἐναντίον ὡς τε γυναῖκας, αἱ τε χολωσάμεναι ἔριδος περὶ θυμοβόροιο νεικεῦσ' ἀλλήλησι μέσσην εἰς ἀγυῖαν ἰοῦσαι πόλλ' ἔτεά τε καὶ οὐκί' χόλος δέ τε καὶ τὰ κελεύει», ὁποῖόν τι δηλαδὴ καὶ ἐνταῦθα, οὔτοι φιλονεικοῦντες πείσονται. ὁ γοῦν Αἰνεΐας καὶ ἔπαθεν οὕτω οἷα συνάξας ἐκ τῆς γενεαλογίας οὐκ ἔτεῶς κρείττων εἶναι τοῦ Ἀχιλλέως. (η. 254) 4.404 Ὅρα δὲ τὸ νεικεῖν δοτικῆ συνταχθὲν ἐν τῷ νεικεῖν ἀλλήλοισι καὶ ἀλλήλαις, καὶ ὅτι δυνάμενος

εἰπεῖν «νεικοῦσιν ἀλλήλησιν» νεικεῦσιν ἔφη διὰ τὸ ποιητικώτερον. Τὴν δὲ ἀγυῖαν πολλοὶ τῶν παλαιῶν, ὡς καὶ προεῖρηται, προπαροξύνουσι, καὶ οὐκ ἀναμφιλέκτως ὀξύνεται ἀεὶ. (η. 255) Ἐν δὲ τῷ «πολλὰ ἔτεά τε καὶ οὐκί» γράφουσιν οἱ παλαιοί, ὅτι τὰ τῶν ἀντιγράφων εἰκαιότερα ἔχουσι τὴν τοιαύτην γραφήν, τὰ δὲ ἀκριβέστερα οὐχ' οὕτως, ἀλλ' ὅτι «πολλὰ τε ὄντα καὶ οὐκί», ὃ ἔστι πολλὰ ἀληθῆ καὶ ψευδῆ. (η. 256–8) Ὅτι ἀνδρικός λόγος τὸ «ἀλκῆς δ' οὐ μ' ἐπέεσσιν ἀποστρέψεις μεμαῶτα πρὶν χαλκῷ μαχέσασθαι ἐναντίον· ἀλλ' ἄγε θᾶσσον γευσόμεθ' ἀλλήλων χαλκήρεσιν ἐγγείησιν». λέγει δ' ἐνταῦθα γεύσασθαι τὸ τῆς ἀνδρίας ἀλλήλων ἀποπειράσασθαι. καὶ ἔστιν ἀστεῖος ὁ λόγος. οἰονεὶ γὰρ φησιν, ὅτι γευσόμεθα οὐ στόμασιν οὐδὲ λόγοις, ὡς νῦν ποιοῦμεν, ἀλλ' ὄπλοις. εἶη δὲ ἂν καὶ ἄλλως ἀστεῖον ἐνταῦθα τὸ γεύσασθαι τοῖς ἐνθυμηθεῖσιν, ὅτι καὶ στόμα προσπλάττει τῷ πολέμῳ ἢ ποίησις. (η. 259 ς.) Ὅτι βαρεῖαν πληγὴν ἔγχους δηλοῖ τὸ «ἐν δεινῷ σάκει ἤλασεν ὄβριμον ἔγχος σμερδαλέω, μέγα δ' ἀμφὶ σάκος μύκε δουρὸς ἀκωκῆ». Αἰνεῖας δὲ οὕτω πλήττει κατ' Ἀχιλλέως. Ἰστέον δὲ ὅτι οὐδὲ παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἀπῆσαν οἱ ψυχρογραφεῖν ἢ ψυχρολογεῖν θέλοντες, τὸ γοῦν «ἐν δεινῷ σάκει» ἐνταῦθά τινες διὰ τοῦ ἱ γράφουσιν, ἵνα λέγη δινὸν σάκος τὸ δινωτόν, ὡς τὸ «δινωτὴν φορέεσκε κανόνεσσιν». [Ἐκ τοῦ δίνου δὲ, ἀρσενικοῦ ὀνόματος, ὃ τὸν τόννον δηλοῖ, τὸ δινῶ δινώσω γίνεται. δῖνος δὲ οὐ μόνον τόννος, ἀλλὰ καὶ ποδονιπτῆρ κατὰ Κυρηναίους. παρὰ δὲ τῇ Τελεσίλλα καὶ ἡ ἄλλως, ὡς φησιν Ἀθήναιος. τὸ ποτήριον μέντοι ὁ δῖνος, ὃ καὶ δεινιάς λέγεται ἀπὸ τοῦ σκευάσαντος Δεινίου, καθὰ καὶ Θηρίκλειον ἀπὸ Θηρικλέους, 4.405 διαφορεῖται. γράφεται γὰρ τὰ πλείω διὰ διφθόγγου. τῆς δὲ τοιαύτης διπλῆς γραφῆς τεκμήριον τόδε. λέγει, φασίν, Ἀρχέδικος οὕτω «Νικοστράτην τινὰ ἤγαγον πρώην σφόδρα γρυπὴν, σκοτοδίνην ἐπικαλουμένην, ὅτι δινόν ποτ' ἤρεν ἀργυροῦν ἐν τῷ σκότῳ». πρὸς ὅπερ ἐρωτηματικῶς εἰπὼν τις «δῖνον»; ἐπάγει «δεινόν, ὦ θεοί». καὶ ἰδοὺ διὰ μὲν τοῦ σκοτοδίνης ἐμφαίνεται ἡ διὰ τοῦ ἰῶτα γραφή, διὰ δὲ τοῦ «δεινόν, ὦ θεοί» ὑπονοεῖται ἡ δίφθογγος, καὶ μάλιστα διὰ τὸν προειρημένον Δεινίαν.] (η. 260) Τὸ δὲ «ἔμυκε μέγα σάκος» ἐκ βοῶς καὶ αὐτὸ ἔχει τὴν μεταφοράν. καὶ ἔστι σεμνότερον ἢ περ ἐπὶ βροντῆς ὑπὸ τινων μικροπρεπῶς λεχθέν. ἔχει δὲ τι καὶ ἀστεῖσμου, βοῦς γὰρ λέγεται ποτε καὶ ἡ ἀσπίς, βοῶς δὲ τὸ μυκᾶσθαι. λέγεται δὲ καὶ ἐπὶ δώματος ἠχῆεντος ἢ λέξις ὡς ἐν Ὀδυσσεΐα. καὶ πύλαι δὲ που ἔμυκον ἀνοιγόμεναι. Ὅρα δὲ ὅπως ὁ Αἰνεῖας, ἀγαθὸς ὢν εἰς μάχην, προήρπασε τὴν κατὰ τοῦ ἀντιμάχου ἐνέργειαν, οἷα καὶ προθαρρυνάμενος οἷς ἐξ Ἀπόλλωνος ἤκουσεν. [Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «ἀκωκῆ» οὐ 4.406 μόνον ὀξύνεται, ἀλλὰ καὶ μάλιστα περισπῶτο ἂν, ἵνα λέγη ὅτι τὸ μέγα σάκος ἔμυκεν ἐν τῇ ἀκωκῆ τοῦ δουρός, ἤγουν διότι ἐπλήγη δόρατι. εἰπεῖν δὲ ὅτι ἔμυκεν ἢ ἀκωκῆ τοῦ δοῦρος οὐκ εὐδοῦται.] (η. 264–6) Ὅτι τὸν Ἀχιλλέα νήπιον ὁ ποιητὴς λέγει, διότι ὀπηνίκα τὸ σάκος αὐτοῦ ἔπληξεν Αἰνεῖας, ἐτάρβησε, φάμενος ρεῖα τὸ ἔγχος διελθεῖν καὶ μὴ νοήσας ὡς «οὐ ρῆϊδιά ἐστι θεῶν ἐρικυδέα δῶρα ἀνδράσι γε θνητοῖσι δαμήμεναι οὐδ' ὑποεῖκειν», ὅπερ ὕφειν τινὰ ἔχει πρὸς τὸ δαμῆναι. Καὶ ὅρα ὡς κἂν μύθους λαλῆ ὁ ποιητὴς, ἀλλ' οὖν δοξάζει μὴ δεῖν τὸν θεόθεν τι δεδιδαγμένον ἐνδοιάζειν ἐφ' οἷς ἔγνω. (η. 267–70) Λέγει δὲ καὶ ὅτι «οὐδὲ τότε Αἰνεῖας δαΐφρονος ὄβριμον ἔγχος ρῆξε σάκος· χρυσὸς γὰρ ἐρύκακε, δῶρα θεοῖο· ἀλλὰ δύο μὲν Αἰνεῖας ἔλασσε διὰ πτύχας», ἤγουν διήλασε τῇ αἰχμῇ, «αἶ δ' ἄρ' ἔτι τρεῖς ἦσαν, ἐπεὶ πέντε πτύχας», τὰς δηλωθησομένας, «ἤλασε κυλλοποδίῳ», τουτέστι πεντάπτυχος ἦν ἡ ἀσπίς. Καὶ ὅρα ἐν τούτοις ὁμωνυμίαν τοῦ «ἤλασε». ἄλλως μὲν γὰρ ὁ Αἰνεῖας ἤλασε δύο πτύχας, ἄλλως δὲ ὁ Ἡφαιστος πέντε πτύχας ἤλασε. καὶ εἴρηται τοῦτο μὲν κατὰ τέχνην χαλκευτικὴν, ἐκεῖνο δὲ πολεμικῶς. (η. 270–2) Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ χρυσός, ἤγουν ἡ χρυσοῦ πτύξ, ἦν καὶ δῶρα θεοῦ λέγει, ἐκώλυσε διασχεῖν τὸ δόρυ τοῦ Αἰνεῖου, ἢ αὐτὴ πρώτη κειμένη κατὰ τὸν γραμματικὸν Αὐτόχθονα, ὡς καὶ κατωτέρω αὐτίκα ρηθήσεται, καὶ μόνον θλασθεῖσα καὶ κοιλανθεῖσα, οὐ μὴν διελαθεῖσα, ἢ μέση

κειμένη μεταξύ δύο κασσιτερίνων, ὃ ἐστὶ τρίτη, ὡς ῥαγῆναι μὲν δύο ἐπικειμένας, μίαν χαλκῆν τὴν πρώτην καὶ ἑτέραν κασσιτερίνην, ἐν αὐτῇ δὲ τῇ χρυσοῦ στήναι τὴν αἰχμήν. καὶ ἔστι καὶ ἐνταῦθα ἐννοίας ἀμφιβολία, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς. Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ ῥηθεὶς Αὐτόχθων οὐ βούλεται γράφειν «δύο μὲν ἔλασε πτύχας», ἀλλὰ «δύο μὲν θλάσε». διὸ οὐδὲ ἐλαθῆναι λέγει τὴν χρυσοῦ πτύχα πρώτην κειμένην, ἀλλὰ θλασθῆναι, ὡς προεῖρηται, εἰ καὶ μὴ ἐχρῆν αὐτὴν ὡς περ οὐδὲ δαμῆναι, οὕτως οὐδὲ ὑποεῖξαι ὅλως. ἀρέσκει γὰρ αὐτῷ πρώτην μὲν εἶναι τὴν χρυσοῦ ὡς τιμίαν. οὐ γὰρ δήπου, φησί, κέκρυπτο ἢ καλλιστεύουσα, ἀλλ' ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ ἦν, δευτέραν δὲ χαλκῆν ὡς ἰσχυράν, 4.407 ὁμοίως χαλκῆν καὶ τὴν πέμπτην τὴν ἐνδοτάτω, μέσας δὲ τῶν δύο χαλκῶν τὰς δύο τοῦ κασσιτέρου, ὡς συνάπτειν δυναμένας τὰς ἐκατέρωθεν πτύχας. διὸ καὶ ὁ ποιητὴς φησι πέντε πτύχας, «τὰς δύο χαλκείας, δύο δ' ἐνδοθι κασσιτέροιο», ἧτοι ἐνδον τῶν δύο χαλκῶν, «τὴν δὲ μίαν χρυσοῦ», τὴν ἐξωτάτω δηλαδή. ἔτι φασὶν οἱ περὶ τὸν Αὐτόχθονα, οὐχ' ὅτι οὐκ ἔτρωσεν ὅλως Αἰνεΐας τὴν πτύχα τὴν χρυσοῦ, ἀλλὰ ὅτι τὸ πλατὺ τῆς ἐπιδορατίδος οὐ διήλθε δι' αὐτῆς. ἐπεὶ γὰρ ἢ μὲν ἀκμὴ τιτρώσκει, τὸ δὲ πλατὺ τέμνει, τὴν μὲν τῆς ἀκμῆς νύξιν ἐδέξατο καὶ ὁ χρυσοῦ καὶ ὁ ὑποκείμενος χαλκός, τὴν δὲ ἐκ τοῦ πλάτους τομὴν οὐ παρεδέξατο, ἀλλὰ τῷ πλατεῖ τοῦ σιδήρου ἀντιβὰς ὁ χρυσοῦ καὶ μόνον θλασθεὶς ἐπέσχε τὴν διαμπὰξ διακοπὴν τῆς ἀσπίδος καὶ κατὰ τὸν ποιητὴν ἐν τῇ χρυσοῦ πτυχί ἔσχετο μείλιον ἔγχος. (ἡ. 269) Ὅτι δὲ τὸ «ἀλλὰ δύο μὲν ἔλασε» τινὲς γράφουσιν «ἀλλὰ δύο μὲν θλάσε», καὶ ὅτι ἀπάτην οὗτοι αἰτιῶνται τῶν ἄλλως γραφόντων, ὡς τῆς ἄνω περιφερείας τοῦ θῆτα κολοβωθείσης εἰς φαντασίαν τοῦ ἔε γράμματος, δηλοῖ καὶ ὁ Πορφύριος. [Γνωστὸν δὲ τῇ κοινότητι τὸ θλάσαι. ὡς γὰρ κλῶ κλάζω ὀκλάζω, ἐξ οὗ καὶ ὀκλαδίας δίφρος, οὕτω καὶ θλῶ θλάζω, ἐξ οὗ θλαδίας ταῦρος τροπὴ τοῦ ζῆτα εἰς δέλτα. παρὰ τὸ θλάσω δὲ καὶ θλαστὰς ἐλαΐας οἶδε καὶ ὁ Δειπνοσοφιστής.] (ἡ. 268) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὴν χρυσοῦ πτύχα μόνην δῶρα θεοῦ πληθυντικῶς εἶπε κατ' ἐξοχήν, ἢ διὰ τὸ τῆς ὕλης τίμιον, ἢ καὶ ὅτι περισώζει τὸν ἥρωα. ἔφη γὰρ «οὐκ ἔρρηξε σάκος, χρυσοῦ γὰρ ἐρύκακε, δῶρα θεοῦ». ἀστεῖον οὖν χρῆμα ὁ χρυσοῦ, εἰ καὶ θανάτου ῥύεται ἐνταῦθα κατὰ τὴν ἐτυμολογίαν τῶν πολλῶν. (ἡ. 269 ς.) Ὅρα δὲ καὶ διαφορὰν τοῦ ἦλασε καὶ διήλασεν. ἐλάσαι μὲν γὰρ λέγεται πτύχας Ἥφαιστος ὁ χαλκεύς, διελάσαι μὲντοι τὸ διαμπερὲς βαλεῖν. (ἡ. 273–82) Ὅτι τοῦ Αἰνεΐου προπλήξαντος δευτέρου Ἀχιλλεὺς ἀκοντίσας «βάλεν Αἰνεΐαιο κατ' ἀσπίδα πάντοσε ἴσην ἄντυγ' ὑπὸ πρώτην, ἣ λεπτότατος θέε χαλκός, λεπτοτάτη δ' ἐπέην ῥινόσ βοός· ἢ δὲ διαπρὸ Πηλιάς ἦϊξε μελίη, λάκε δ' ἀσπίς ὑπ' αὐτῆς. Αἰνεΐας δ' ἐάλη», ὃ ἐστὶ συνεστράφη, συσταλεῖς ἢ καὶ συνιζήσας, «καὶ ἀπὸ ἔθεν ἀσπίδ' ἀνέσχε, δείσας», 4.408 μὴ μετὰ τὴν ἀσπίδα δηλαδή καθίξεται ἢ μελία καὶ τῶν αὐτοῦ σαρκῶν. «ἐγχείη δ' ἄρ ὑπὲρ νώτου ἐνὶ γαίῃ ἔστη ἰεμένη, διὰ δ' ἀμφοτέρους ἔλε κύκλους ἀσπίδος ἀμφιβρότης· ὁ δ' ἀλευάμενος δόρυ μακρὸν ἔστη», ὡς δηλαδή πρὸ τούτου ὑποκαταβάς. (ἡ. 282 ς.) Λέγει δὲ καὶ ὅτι «ἄχος χύτο μυρίον ὀφθαλμοῖσι», καὶ ὡς ἐτάρβησεν, ἐπεὶ «οἱ ἄγχι πάγη βέλος». Καὶ ὅρα ὅτι τὸ, «ἐγχείη ἐνὶ γαίῃ ἔστη», «ἐπάγη βέλος» ἐνταῦθα φησι. καινὴ δὲ τις καὶ ἡ τοῦ Αἰνεΐου αὕτη ἀσπίς, ἧς οὐ πρὸς κάλλος ἢ θέσις, ἀλλ' ὁ μὲν χαλκός ὑπόκειται, ἔπεστι δὲ ἢ ῥινόσ, ὡς καὶ τὴν χρυσοῦ πτύχα, καθὰ εἴρηται, τινὲς δι' ἀσφάλειαν ὑποβάλλουσι τῇ τοῦ Ἀχιλλέως ἀσπίδι. οἱ δὲ ἀκριβέστεροι τὸ «λεπτοτάτη ῥινόσ» οὐκ ἐπὶ ὅλης τῆς ἀσπίδος νοοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ τὴν πρώτην ἄντυγα, ἡγουν τὴν κατὰ τὸ ἄκρον κύκλωθεν τῆς ἀσπίδος, ὡς καὶ πρῶτον ῥυμόν πού φησι τὸ ἄκρον τοῦ ῥυμοῦ. ἐνταῦθα δὲ λεπτύνεσθαι πλέον τοῦ λοιποῦ φασιν, ὡς εἰκός, τεχνικῶς τὸν μὲν χαλκὸν τῇ ἐλάσει, τὴν δὲ βύρσαν τῇ ξέσει, διὰ τὴν ῥαδίαν τῶν ἄκρων κατάκλεισιν. καὶ ἐνταῦθα συνέβη γενέσθαι τὴν βολήν. (ἡ. 280) Διὸ καὶ φησι «δι' ἀμφοτέρους εἶλεν», ὃ ἐστὶ διεῖλε, «κύκλους», ἡγουν τὰ τῆς κυκλοτεροῦς ἀσπίδος ἐν τε τῇ βύρσῃ καὶ τῷ χαλκῷ τέρματα. Καὶ σημείωσαι ὅτι εὐτυχῶς τῷ Αἰνεΐα γέγονεν ἡ τοιαύτη

βολή, ἐν ἄκρῳ δηλαδὴ τῆς ἀσπίδος. (η. 278–80) εὐθύς γὰρ ἀφ' ἑαυτοῦ ἀνασχὼν τὴν ἀσπίδα ἀφήκεν ὀπίσω ἐνεχθὲν τὸ δόρυ ἐμπαγῆναι τῇ γῆ. ὡς εἶγε μέσον που ἐβλήθη ἡ ἀσπίς, οὐδὲν ἂν ἐκώλυσε διελαθῆναι τῆς νηδύος τοῦ Αἰνείου τὸ ἔγχος. (η. 275) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ «λεπτότατος θέε χαλκός» ἔνδειά ἐστι προθέσεως. χρή γὰρ νοεῖν τὸ «ἔθεεν ἀντὶ τοῦ ὑπέτρεχεν, οὗ ἀνάπαλιν ἔχει τὸ «ἐπέην ῥινός». Θέει δὲ χαλκός ἀντὶ τοῦ πλατύς καὶ ἐπιμήκης πρόεισιν. [Ἐκ τοῦ τοιούτου δὲ θέειν καὶ ἡ παρὰ τῷ Καλλιμάχῳ κάλαθος, ἦν 4.409 δηλαδὴ κᾶλα, ἤγουν ξύλα, περιθέει κύκλω. ἐξ αὐτοῦ δὲ καὶ ἡ ἐν Ὀδυσσεΐα θόλος εἶναι δεδήλωται.] Ἰωνικῶς δὲ κἀνταῦθα τεθῆλυνται ἡ ῥινός. (η. 277) Τὸ δὲ «ἔλακεν» ἄσημον καὶ νῦν δημοῖ ποιᾶν φωνήν. καὶ ἔστι τὸ «λάκε δ' ἀσπίς» ἀντὶ τοῦ ἤχησε διακοπεῖσα, ὅθεν καὶ λακίδες ἱματίων αἰ διακοπαί. ἀπλῶς δὲ οὐδέποτε τὸ λακεῖν ἐπὶ ἀνθρωπίνης κυριολεκτεῖται φωνῆς, εἰ μὴ ἄρα παρὰ μόνοις τοῖς Τραγικοῖς, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δεδήλωται. διὸ καὶ ὁ Κωμικὸς παίζων φησὶ τὸ «Φοῖβος ἔλακεν ἐκ τῶν στεμμάτων». εὕρηται δὲ καὶ διαληκᾶσθαι παρὰ Αἰλίῳ Διονυσίῳ. ἐκεῖνο δὲ ἀντὶ τοῦ διαμωκᾶσθαι καὶ διαπαίζειν εἴρηται. (η. 278 ς.) Τὸ δὲ «ἀπὸ ἔθεν ἀσπίδ' ἀνέσχε δείσας» ἀντὶ τοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ ἄνω ἔσχε τὴν ἀσπίδα, ἐπὶ Ἀχιλλέως πρὸ βραχέων οὕτως ἔφρασε «σάκος ἀπὸ ἔο χειρὶ παχείῃ ἔσχετο ταρβήσας», τὴν μὲν ἐνταῦθα ἀσπίδα εἰς σάκος ἐκεῖ μεταλαβὼν, τὸ δὲ «ἀνέσχεν» ἐνεργητικὸν «ἔσχετο» παθητικῶς εἰπὼν δίχα προθέσεως, τὸ δὲ «ἀπὸ ἔθεν» «ἀπὸ ἔο» φάμενος, τὸ δὲ «δείσας» «ταρβήσας», καὶ οὕτω παραφράσας κατὰ τοὺς ὕστερον ἐξ Ὀμήρου ἐπινοησαμένους καὶ τὰ Λεξικά. (η. 279 ς.) Τὸ δὲ «ἐγχείῃ ἰεμένη», ὃ ἐν τοῖς ἐξῆς φησὶ «διὰ κόρυθος αἰχμὴ ἰεμένη», ἀλλαχοῦ «ἰεμένη πρόσω» κεῖται ἐντελέστερον. (η. 282) Τὸ δὲ «ἄχος χύτο μυρίον ἐν ὀφθαλμοῖς», διὰ λύπην δηλαδὴ καὶ τάρβος, μετ' ὀλίγα «κατ' ὀφθαλμῶν χεῦεν ἀχλύν» φησιν. εἰ δὲ ἐπὶ σκοτώσεως ὄψεως ἐκεῖνό φησιν, ἀλλὰ δύναται καὶ αὐτὸ ἐπὶ λύπης καὶ φόβου λέγεσθαι. (η. 283–7) Ὅτι ἐπεὶ Ἀχιλλεὺς «ἐμμεμαῶς ἐπόρουσεν ἐρυσάμενος ξίφος ὄξυ σμερδαλέα ἰάχων», Αἰνείας «χερμάδιον λάβε χειρὶ, μέγα ἔργον, ὃ οὐ δύο γ' ἄνδρε», ὡς καὶ προεγράφη, «φέροιεν, οἴοι νῦν βροτοὶ εἰσι» καὶ ἐξῆς. (η. 286) Καὶ ὅρα ὅτι τε ἔργον καὶ ἐνταῦθά φησὶ περὶ ὅτις ἂν ἀσχοληθεῖη, ἀφ' οὗ ἔργον φασὶ τὸ δύσκολον οἱ παλαιοί, καὶ ὅτι καὶ νῦν ὁ ᾗ-ε σύνδεσμος ἐν τῷ «οὐ δύο γ' ἄνδρε» τραχυφωνίας μόνης χάριν ἐνέπεσε φίλης πολλαχοῦ τῷ ποιητῇ. ἄλλως γὰρ οὐκ ἔχει οὐδεμίαν ἔμφασιν ἐκ τῶν συνήθων τοῖς ῥήτορσι. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ρίψας τὴν ἀσπίδα μεταλαμβάνει χερμάδιον ὁ Αἰνείας, ὡς δῆλον μετ' ὀλίγα ἐκ τοῦ τὸν Ποσειδῶνα 4.410 ἐξερῦσαι τῆς τοῦ Αἰνείου ἀσπίδος τὴν τοῦ Ἀχιλλέως μελίαν καὶ θεῖναι αὐτὴν προπάροιθεν ποδῶν Ἀχιλλῆος. (η. 288 ς.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐκφαυλίζων ὁ ποιητὴς τὸ ῥηθὲν τοῦ Αἰνείου βέλος οὐ τόπον ὀρίζει τῇ βολῇ, ἀλλ' ἀορίστως λέγει ὡς «βάλε πέτρῳ ἢ κόρυθα ἢ ἐσάκος» Ἀχιλλέως, μονονουχὶ λέγων ὅτι οὐκ οἶδα ποῦ βέβληκε. τοῦτο δὲ ποιεῖ, ὡς ἂν ἐπεὶ καὶ τὸν Ἀχιλλεῖα πεποίηκεν οὐ τυχόντα τοῦ Αἰνείου τῇ τοῦ ἔγχους βολῇ, ἔχει ὁμως διαφορὰν τινα πρὸς τὸν Αἰνείαν ὃ Ἀχιλλεὺς τὸ ἐπ' ἐκείνῳ μὲν ὀρισθῆναι ποῦ βέβληκεν, ὅτι δηλονότι διαμπερὲς τῆς ἀσπίδος ἐν ἄκρῳ, τὴν δὲ τοῦ Αἰνείου βολὴν ἀδιόριστον εἶναι, ποῖ τῶν ὄπλων γέγονε τοῦ Ἀχιλλέως. ταῦτα δὲ οὐκέτι λόγοι θεᾶς Μούσης τῆς ἀδιστάκτως πάντα εἰδυίας διὰ τὸ παρεῖναι γινομένοις, ὡς που εἴρηται, ἀλλ' ἐτέρας Μούσης, τῆς Ὀμηρικῆς δηλαδὴ γνώσεως, ἦν οὐκ ἀπεικὸς καὶ ἐνδοιασμὸν παθεῖν ἐφ' οἷς λέγει. (η. 293–8) Ὅτι ἄχος τῷ Ποσειδῶνι ἐστίν, εἴπερ ὁ Αἰνείας τῷ Ἀχιλλεῖ «δαμεῖς Ἀἰδόσδε κάτεισι πειθόμενος μύθοισιν Ἀπόλλωνος ἐκάτοιο, νήπιος, οὐδέ τί οἱ χραισμήσει λυγρὸν ὄλεθρον, ἀλλὰ τὴν νῦν», ἢ κατὰ τινος «τίη νῦν», «οὔτος ἀναίτιος ἄλγεα πάσχει μὰψ ἔνεκ' ἀλλοτρίων», ὃ ῥηθείη ἂν ἐπὶ τῶν μάτην πασχόντων ἐν ἀλλοτρίοις ἐφ' οἷς αὐτοὶ οὐδὲν ἔπταισαν. ἐντεῦθεν δὲ τὸ τοῦ Ἴπποκράτους παρέξεται τὸν ἱατρὸν ἐν ἀλλοτρίαις συμφοραῖς ἰδίας λύπας καρποῦσθαι. (η. 300–5) Ταῦτα δὲ εἰπὼν ὁ Ποσειδῶν καὶ οὕτως ἀχθεσθεῖς, εἰ μάτην ὁ

Αινείας ἀναίτιος ὦν θανεῖται, οὔτε συνεπιγραφεῖς τῷ τῶν Πριαμιδῶν πολέμῳ καὶ νωθρότερον δὲ περὶ τὴν μάχην διακείμενος, διὸ καὶ ὁ Πρίαμος ὑπώπτευσεν αὐτόν, ἔτι δὲ καὶ θεοφιλῆς ὦν, «κεχαρισμένα γὰρ αἰεὶ», φησί, «δῶρα θεοῖσι δίδωσι», βουλευέται καὶ πῶς ἂν αὐτόν ὑπ' ἐκ θανάτου ἀγάγωσι, «μή πως καὶ Ζεὺς κεχολώσεται, αἶ κεν Ἀχιλλεὺς τόνδε κατακτείνει. μόριμον δέ οἱ», φησὶν, «ἔστιν ἀλέασθαι, ὄφρα μὴ ἄσπερμος γενεὴ καὶ ἄφαντος ὄληται Δαρδάνου», ὃς Διῖ περὶ πάντων φίλτατος «παίδων οἱ ἔθεν», ἤγουν αὐτοῦ, «ἐξεγένοντο γυναικῶν τε θνητάων». (η. 306–8) Λέγει δὲ καί, ὅτι «ἤδη γὰρ Πριάμου γενεὴν ἤχθηρε Κρονίων, νῦν δὲ δὴ Αἰνείαιο βίη Τρώεσσι ἀνάξει καὶ παίδων παῖδες, οἱ μετόπισθεν γένωνται». Τοῦτο δὲ λέγεται διὰ τὴν τῶν Ῥωμαίων ἀρχὴν, ἣν, φασὶν, εἰκὸς εἶδέναι τὸν ποιητὴν ἐκ τῶν τῆς Σιβύλλης χρησμῶν, ἣ καὶ αὐτόν οἴκοθεν εἰδότα. ποιητοῦ γὰρ ἀρετὴ τὸ καὶ μαντικὴν ἐπιστήμην ἔχειν, ὡς φασὶν ἄλλοι πλατύτερον. Καὶ ὄρα ὅπως ὁ ποιητὴς οὐ μόνον τὰ Τρωϊκὰ ἱστορεῖ, πολλὰ δὲ καὶ πρὸ τῶν Τρωϊκῶν, ἀλλὰ καὶ ὑστέρας τινὰς 4.411 ἱστορίας παραδίδωσιν, ὧν ἐστὶ καὶ ἡ τοῦ Αἰνείου ἀρχή, ἣν φημιζομένην, ὡς εἰκός, Ἀχιλλεὺς μὲν ὄνειδιζων ἀπεῖπε, τὸ δὲ μοιρίδιον ἐξετέλεσεν εἰς αὐτόν καὶ παίδων παῖδας, ὡς εἶπεν ὁ ποιητὴς. ὁ δὲ Γεωγράφος λέγει, ὅτι τὸν Αἰνείαν τινὲς μὲν φασὶ μετὰ Ἀγχίσου τοῦ πατρὸς καὶ Ἀσκανίου τοῦ παιδὸς λαὸν ἀθροῖσαι καὶ πλεῦσαι εἰς Σικελίαν, ἐκεῖθεν δὲ εἰς τὴν Λατίνην ἐλθεῖν κατὰ τι λόγιον. ἕτεροι δὲ οἰκῆσαι αὐτόν φασὶ περὶ τὸν Μακεδονικὸν Ὀλυμπον, ἄλλοι δὲ εἰς Σικελίαν κατᾶραι, Ὅμηρος δὲ ἐμφαίνει, φησὶν, ἐν τῇ Τροίᾳ μεῖναι αὐτόν, καὶ διαδεξάμενον τὴν ἀρχὴν παραδεδωκέναι τοῖς παισὶν ἠφανισμένων τῶν Πριαμιδῶν. «ἤδη γὰρ Πριάμου γενεὴν ἤχθηρε Κρονίων», καὶ ἐξῆς, ὡς προέγραπται. τινὲς δέ, φησί, γράφουσι, «νῦν δὲ δὴ Αἰνείαιο γένος πάντεσσι ἀνάξει καὶ παίδων παῖδες», τοὺς Ῥωμαίους λέγοντες, παρ' οἷς τὸν Αἰνείαν καὶ καταστρέψαι τὸν βίον φασὶ τινες. (η. 303 ἐτ 307) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τοῦ μὴ ἔχοντος διαδόχου ἄσπερμος ἢ γενεὴ λέγεται καὶ ἄφαντος ὀλέσθαι, καὶ ὅτι ἐπὶ ἀδιαδόχου κράτους καλὸν εἰπεῖν τό· νῦν γὰρ δὴ ὁ δεῖνα ἀνάξει καὶ παίδων παῖδες, οἱ μετόπισθεν γένωνται. Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι πολλάκις καὶ ὑπ' ἐχθρῶν βοηθεῖται τις οὐ μόνον δι' ἀρετὴν, ἀλλὰ καὶ φόβῳ κακοῦ μείζονος, ὡς ὁ Αἰνείας ἐνταῦθα ὑπὸ Ποσειδῶνος, διότι ἀναίτιός ἐστι, καὶ ὅτι δέδιεν ὁ Ποσειδῶν, μὴ τοῦ Αἰνείου πεσόντος ὁ Ζεὺς κεχολώσεται. δυσωπεῖται δὲ καὶ τὸ μοιρίδιον, εἰς ὃ ἐκλαμβάνεται ὁ Ζεὺς, καὶ φιλεῖ δὲ πως τὸν Αἰνείαν ὡς Πριάμῳ καὶ τοῖς αὐτοῦ ἀπεχθόμενον. ἃ δὴ καὶ ὁ Ἀπόλλων εἰδὼς καὶ οὐκ ἐπεξίων θρασέως εἰς βοήθειαν τοῦ Αἰνείου δοκεῖ κακοήθως ἀμελεῖν αὐτοῦ. (η. 296) διὸ καὶ νήπιον αὐτόν ὁ Ποσειδῶν λέγει διὰ τὸ δῆθεν ἄφιλον. [Ἐνθα σημειῶσαι τὸ «νήπιος», οὐ συνταχθὲν τοῖς ὀπίσω, ἤγουν τῷ «μῦθοις Ἀπόλλωνος ἐκάτοιο», ἀλλ' ἀναφωνηθὲν ἰδίᾳ καθ' αὐτό, ἵνα εἴπῃ, ὅτι νήπιός ἐστιν ὁ Ἀπόλλων, ἐπεὶ μὴ βοηθεῖ τῷ φίλῳ. δύναται δὲ καὶ τῷ Αἰνείᾳ ἐπιρρηθῆναι τὸ «νήπιος», οὐκ εὐόδως μέντοι.] (η. 302) Ὅρα δὲ τὸ ἐν ἄλλοις μόριμον μόριμον ἐνταῦθα δίχα τοῦ ὄσ λεχθὲν ἀπὸ τῆς μοίρας ἐξ ἧς καὶ τὸ ὑπέρμυρον ἀπελεύσει τοῦ ἰῶτα, καὶ ἀμμορία ἢ δυστυχία, 4.412 καὶ αὐτὸς ὁ μῦθος. (η. 305) Τὸ δὲ, «οἱ ἔθεν ἐξεγένοντο» πρὸς διαστολὴν ἐτέρων παίδων κεῖται. Τὸ δὲ «γυναικῶν τε» διέσταλται πρὸς τοὺς ἐκ θεαινῶν, ὅποιοι Ἄρης Ἀπόλλων, Ἀφροδίτη καὶ οἱ τοιοῦτοι. (η. 298–300) Ὅρα δὲ καί, ὠνταῦθα μὲν σεμνύνει τὸν Αἰνείαν ὁ ποιητὴς, διότι κεχαρισμένα δῶρα θεῶν δίδωσιν, ἐν δὲ Ὀδυσσεΐα τὸν Ὀδυσσεῖα σεμνολογεῖ, ὅτι τε νόον περιέστι καὶ διότι ἱερά πολλὰ δέδωκε, καὶ ὅτι τὸ ρύσασθαι θανάτου ὑπεξαγαγεῖν θανάτου φησὶν. Ὅτι ἐν πολλοῖς τὸν ὄρκον σεπτὸν κρίνων ὁ ποιητὴς τὸ αὐτὸ κἀνταῦθα ποιεῖ παιδεύων εὐορκεῖν, ἐν οἷς ἡ Ἥρα τῷ Ποσειδῶνι ἐπιτρέπει νοῆσαι, εἴτε βούλεται σῶσαι τὸν Αἰνείαν, εἴτε καὶ μή. αὐταὶ γάρ, φησὶν, ὠμόσαμεν μηδέποτε ἀλεξήσειν Τρωσί, καὶ δεῖ φυλάξιν δηλαδὴ τὸν ὄρκον. (η. 310–7) Φράζει δὲ ταῦτα οὕτως ἡ τοῦ μῦθου Ἥρα «Ἐννοσίγαιε, αὐτὸς σὺ μετὰ φρεσίσῃσι

νόησον Αινείαν ἢ κεν ἐρύσσειαι, ἢ κεν ἐάσεις. νῶϊ γάρ», ἤγουν ἡμεῖς, «πολεῖς ὠμόσσομεν ὄρκους πᾶσι μετὰ ἀθανάτοισιν, ἐγὼ καὶ Παλλὰς Ἀθήνη, μὴ ποτ' ἐπὶ Τρώεσσι ἀλεξήσῃσι κακὸν ἡμᾶρ, μηδ' ὀπότ' ἂν Τροίη μαλερῶ πυρὶ πᾶσα δάηται δαιομένη, δαίουςι δ' ἀρήϊοι υἱές Ἀχαιῶν». Μελέτη δὲ καὶ ταῦτα Ὀμηρικὴ τοῦ πῶς ἂν ἐκ προφανοῦς ἄρτι κινδύνου ὁ Αἰνείας περιωθεῖται. καὶ ἀρέσκει τῷ ποιητῇ ἀρπαγῆναι αὐτὸν καὶ οὕτω περιγενέσθαι. καὶ γίνεται οὕτω διὰ τοῦ Ποσειδῶνος, ὃς τὸν Αἰνείαν «ἔσσειεν ἀπὸ χθονὸς ὑψόσε ἀείρας» καὶ περισωσάμενος ἐξήγαγε τοῦ πολέμου κατ' ὀφθαλμῶν Ἀχιλλέως χέας ἀχλύν. καὶ ὑπέθετο νῦν μὲν ἀναχωρεῖν ἐκ τοῦ Ἀχιλλέως, ὅτε δ' ἐκεῖνος θάνοι, τότε δὴ θαρσαλέως προμάχεσθαι. [(η. 316 ς.) [Ὅρα δὲ τὸ «δάηται δαιομένη, δαίουςι δὲ Ἀχαιοί» ἐπίχυσιν ἔχον ταυτοδυνάμων λέξεων. καὶ προσεκτέον τῷ «δαίουςιν Ἀχαιοί» ἔχοντι διαστολὴν πρὸς ἑτεροῖαν καῦσιν, ὡς δυνατὸν ὄν τὴν Τροίαν πυρὶ δαίεσθαι καὶ ἄλλως δίχα πολέμου, ὅποια πολλὰ πυρὰ ἐξ ἐπιβουλῆς ἢ αὐτομάτως καίονται. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ «δάηται δαιομένη» δύναται ἢ τὸ δάηται ἢ τὸ δαιομένη μερισμὸν δηλοῦν τινα, ὡς ἐκ τοῦ δαίω, τὸ μερίζω, 4.413 ἐπειδὴ τὰ καιόμενα καὶ μάλιστα οἰκοδομήματα μερίζονται διαιρούμενα καὶ παραλύονται τῆς συνεχείας κραυρούμενα τῇ πυρώσει. ἀναλογία δὲ τοῦ δάηται κατὰ τὸ κλάηται, κήηται.] Καὶ τοιαῦτα μὲν ταῦτα. (η. 341 σθθ.) Ἐπεὶ δέ, φησὶν, Ἀχιλλῆος «ἀπ' ὀφθαλμῶν σκέδασ' ἀχλὺν θεσπεσίην» ὁ Ποσειδῶν, «ὃ δ' ἔπειτα μέγ' ἔξιδεν ὀφθαλμοῖσι», καὶ τὸ ἔγχος αὐτῷ προπάροιθε ποδῶν κείτο ἐπὶ χθονὸς καὶ ὁ Αἰνείας ἀπῆν, ὀχθήσας εἶπε τὰ καὶ τά. Καὶ ὅρα ὅτι ἐν ἄλλοις μὲν ἢ Ἀθηναῖοι Διομήδους ἀχλὺν ἀπ' ὀφθαλμῶν εἶλεν οἷα φωσφόρος ἐπὶ κακῷ τῶν Τρώων, Ποσειδῶν δὲ ἐνταῦθα, εἰ καὶ αὐτὸς ποιεῖ τι ὅμοιον ὑστερον, ἀλλὰ φθάσας τῶν Ἀχιλλέως ὀφθαλμῶν ἀχλὺν καταχέει σώζων τὸν Αἰνείαν. ἐνέργεια δὲ αὕτη μάλιστα Ποσειδῶνος, οὐ κατὰ τὴν Ἀθηναῖαν φωσφοροῦντος, ἀλλὰ μάλιστα τὸν ἀέρα ταῖς ἀναθυμιάσεσιν ἀχλύοντος. εἰκὸς δὲ καὶ κατὰ χόλον πολλὴν ἐξ ἀναθυμιάσεως ἀχλὺν γενέσθαι τινὰ τῷ Ἀχιλλεῖ. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ὁ μῦθος τοῦ, ὡς ἐρρήθη, παραδόξως τὸν Αἰνείαν σωθῆναι θεραπείαν ἤδη ἔχει πιθανότητος ἀπὸ τοῦ καὶ ἀλλαχοῦ ἀρπαγῆναι αὐτὸν ἐκ μέσης τῆς μάχης ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ σωθῆναι. ἀπὸ δὲ τούτου ὀρμηθεὶς ὁ ποιητὴς ὁμοίον τι προῖων ἐρεῖ καὶ περὶ Ἑκτορος. (η. 342) Τὸ δὲ μέγα ἐξιδεῖν ὀφθαλμοῖς τὸ λαμπρὸν καὶ ἀνεπιπρόσθητον τῆς θεᾶς δηλοῖ. (η. 319) Ἐν τούτοις δὲ κείται καὶ νόημα περὶ Ποσειδῶνος φραστικὸν προθυμίας μαχίμου τὸ «βῆ δ' ἴμεν», ἤγουν ἐλθεῖν, «ἂν τε μάχην καὶ ἀνὰ κλόνον ἐγχειάων». (η. 322-5) Εἰπὼν δὲ καί, ὡς τὴν τοῦ Ἀχιλλέως μελίην εὐχαλκον ἀσπίδος ἐξέρυσεν ὁ Ποσειδῶν μεγαλήτορος Αἰνείαο, καὶ τὴν μὲν προπάροιθε ποδῶν Ἀχιλλῆος, ὡς καὶ προεγράφη, ἔθηκεν, ἐκεῖνον δὲ ὑψόσε ἤρεν, ἀφήσιν οὕτω νοεῖσθαι τὴν τοιαύτην περιπέτειαν, ὡς τὸ τοῦ Ἀχιλλέως ἔγχος ἤδη κατὰ τοῦ Αἰνείου βληθὲν καὶ διελὸν τὸν τε βύρσινον τῆς ἀσπίδος ἄκρον κύκλον καὶ τὸν χαλκοῦν, ὡς ἤδη εἴρηται, τῷ μὲν στύρακι, ἤγουν τῷ μέσῳ τοῦ ξύλου, ἐνεπεπήγει μεσολαβῶς ἐν ἄκρῳ τῆς ἀσπίδος, κατὰ δὲ τὴν αἰχμὴν τῇ γῆ ἐμπέπηκτο. (η. 279 ς.) Ἔφη γάρ· αἰχμὴ «δὲ κατὰ νώτου ἐν γαίῃ ἔσθη ἰεμένη». διὸ ἐξερύσας αὐτὴν τῆς ἀσπίδος ὁ Ποσειδῶν πρὸ ποδῶν Ἀχιλλέως ἔθηκεν. ἦν δὲ ἄρα δεξιότης τοῦ Αἰνείου τὸ οὕτω τὴν ἀσπίδα κινήσαι, ὡς ἀποστρέψασθαι τὴν τοῦ Ἀχιλλέως αἰχμὴν, ἔτι δὲ 4.414 καὶ τὸ οὕτω ταχὺ δυνηθῆναι, ὥσπερ κατὰ τι θεῖον, ἐξερύσαι αὐτὴν καὶ προσῖψαι 4.414 τῷ πέμψαντι Ἀχιλλεῖ. [(η. 322) Μελία δὲ νῦν μὲν συνήθως Ὀμήρῳ τὸ δόρυ, ὁμωνύμως τῷ ὄλω, πρὸς ὁμοιότητα τοῦ ἐλέφας, ὃς καὶ αὐτὸς ποτὲ μὲν ζῶν δηλοῖ, ποτὲ δὲ μέρος ἐκείνου, ἤγουν ὄστουν. οὕτω δὲ καὶ δόρυ ποτὲ μὲν ὄλον δένδρον, ὡς ἐν Ὀδυσσεΐᾳ, ποτὲ δὲ τμήμα δένδρου. δηλὸν δ' ὅτι καὶ νυμφῶν ὄνομα αἱ Μελῖαι, ὡς καὶ παρ' Ἡσιόδῳ. αὐτὸ δὲ καθ' ὁμωνυμίαν τῶν δένδρων, οἷς μυθικῶς ἔχαιρον ἐκεῖναι. Ἡ δὲ παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ μελία ζητητέον, εἰ μὴ ἢ αὐτὴ ἐστὶ τῇ μελία, ἢ παρωνυμεῖται τὸ μελίον ἔγχος. λέγει γὰρ ἐκεῖνος τοὺς τὰ

γεωργικά συγγράψαντας γράφειν οὕτω· τὴν μελίαν καὶ τὴν τέρμινθον, ἃ δὴ νῦν πιστάκια, φησίν, οἱ Σύροι καλοῦσι. καὶ οὗτοι μὲν, φησί, διὰ τοῦ πῖ, Νίκανδρος δὲ δασέως φιττάκια, Ποσειδώνιος δὲ βιστάκια. τὰ δ' αὐτὰ ἐτέρωθι καὶ ψιττάκια. δοκεῖ γὰρ ἐν τούτοις ἢ μελία οὐ δένδρον δηλοῦν, ἀλλὰ καρπὸν δένδρου.] (η. 325–7) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐπὶ τινος αἴφνης δοξασθέντος θεϊότερον ὑπὲρ τοὺς ὁμοίους ῥηθήσεται τό· ὁ δεῖνα τὸν δεῖνα «ἔσσευεν ἀπὸ χθονὸς ὑψόσ' αἰείρας, πολλὰς δὲ στίχας ἠρώων» «ὑπερᾶλτο θεοῦ ἀπὸ χειρὸς ὀρούσας». (η. 328 ς.) Ἐν τούτοις δὲ μέμνηται καὶ Καυκῶνων ὁ ποιητής, εἰπὼν ἐλθεῖν τὸν Ποσειδῶνα, ὅτε γῆθεν ὑψωσε τὸν Αἰνεῖαν «ἐπ' ἔσχατιν πολυαῖκος πολέμου, ἔνθα Καύκωνες θωρήσοντο». εἰσὶ δὲ οὗτοι Παφλαγονικὸν ἔθνος, περὶ ὧν τινες φέρουσιν ἐν τῷ Καταλόγῳ ταῦτα τὰ ἔπη· «Καύκωνας αὐτ' ἤγε Πολυκλέος υἱὸς Ἄμειβος», ἢ ἀμύμων, «οἱ περὶ Παρθένιον ποταμὸν κατὰ δώματα ναῖον», ἢ «κλυτὰ δώματ' ἔναιον». κεῖται δὲ, φασί, ταῦτα ἐν τῷ Διακόσμῳ μετὰ τὸ «Κρώμναν τ' Αἰγιαλὸν τε καὶ Ἐρυθίνους». λέγει δὲ ὁ Γεωγράφος καί, ὅτι τὸ τῶν Καυκῶνων γένος ἐξέφθαρται τέλεον. εἴρηται δὲ περὶ αὐτῶν καὶ ἐν τῷ τῶν Παφλαγόνων καταλόγῳ. ἔτι φησὶν ὁ Γεωγράφος καί, ὅτι Καύκωνες, οἱ ἐν 4.415 Πελοποννήσῳ, Ἀρκαδική μοῖρα, μὴ ἀνεχόμενοι τὸ Λεπρέου γένος κατάρχειν αὐτῶν, ἦν γὰρ πονηρὸς ὁ Λέπρεος, κατήραν ἐκείθεν εἰς Λυκίαν. καὶ ὄρα τὸ «εἰς Λυκίαν». τοῖς γὰρ τοιούτοις οὐδὲν πάντως μετὸν πρὸς τοὺς ἐν Παφλαγονίᾳ Καύκωνας. Ὅτι δὲ καὶ πολυσπερέες οἱ Καύκωνες, καὶ εἴ τί που ἄλλο ῥητέον περὶ αὐτῶν ἐν στενῷ, κεῖται καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν. καὶ τοιόνδε μὲν ἄρτι καὶ τὸ περὶ Καυκῶνων. (η. 332–6) Ἐφεξῆς δὲ κείμενον τὸ «Αἰνεῖα, τίς σ' ὦδε θεῶν ἀτέοντα κελεύει ἀντὶ Πηλείωνος ὑπερθύμοιο μάχεσθαι, ὅς σευ ἅμα κρείσσων καὶ φίλτερος ἀθανάτοισιν; ἀλλ' ἀναχωρήσαι», ὃ ἐστὶν ἀναχώρησον, «ὅτε κεν ξυμβλήσῃαι αὐτῷ, μὴ καὶ ὑπὲρ μοῖραν δόμον Ἄϊδος εἰσαφίκηαι». τὸ δὴ τοιοῦτον ὄλον ῥητὸν παραποιηθήσεται ποτε παρωδηθὲν εἰς τινὰ ταπεινότερον μείζονι αὐτοῦ ἀνδρὶ ἀντιβαίνοντα. (η. 337–9) Εἶτα ὁ ταῦτα εἰπὼν Ποσειδῶν τῷ Αἰνεῖᾳ ἐπάγει κατὰ συνήθη Ὀμηρικὴν προαναφώνησιν τὸ «αὐτὰρ ἐπεὶ κ' Ἀχιλλεὺς θάνατον καὶ πότμον ἐπίσπη, θαρσύσας δὴ ἵπειτα μετὰ πρῶτοισι μάχεσθαι· οὐ μὲν γὰρ τίς σ' ἄλλος Ἀχαιῶν ἐξεναρίζει». Καὶ ὄρα ὅπως ἐκ παρόδου πεφεισμένως χεῖλεσιν οἶον ἄκροις τὸν τοῦ Ἀχιλλέως ὑπετονθόρυσσε θάνατον ὁ φιλαχιλλεὺς ποιητής, (η. 332) καὶ ὅτι ἀτέοντα λέγει τὸν βεβλαμμένον εἰς φρόνησιν ὡς ἀπὸ τῆς προϊστορημένης ἄτης. οἱ μέντοι μεθ' Ὀμηρον οὐκ οἶδασιν τὸ ἀτέω ἀτῶ ἐν πρώτῃ συζυγίᾳ, ἀλλ' ἐν δευτέρᾳ κατὰ τὸ βοῶ. (η. 334) Καλὸς δὲ ἔπαινος ἀνδρὸς ἀγαθοῦ τὸ καὶ κρείσσονα εἶναι, ὃ ἐστὶν ἀνδρεῖον, ἐπικρατέστερον, ἔτι δὲ καὶ φίλον θεῷ, ἐξ οὗ ἢ μυθικὴ πέπλασται τῶν θνητῶν γέννησις ἐκ θεῶν. προεῖρηται γὰρ που, ὡς οἱ θεογεννεῖς διὰ τινὰ οὕτω 4.416 λέγονται ἀρετὴν. διὸ καὶ Ἀχιλλεὺς ἐρεῖ κατωτέρω, ὡς «ἦ ῥα», ἤγουν ὄντως δὴ, «καὶ Αἰνεῖας φίλος ἀθανάτοισι θεοῖσιν ἦεν», οἷς δηλαδὴ ἑαυτὸν θεόθεν ἐγενεαλόγησε πρὸ βραχέων. «αὐτὰρ μιν», φησίν, «ἔφην μὰψ αὐτῶς εὐχετάασθαι», δηλῶν καὶ αὐτός, ὡς τὸ λέγεσθαι τινὰ κατάγεσθαι ἐκ θεοῦ αἰνίττεται οὐδὲν ἄλλο ἢ τὸ φίλον ἐκείνον εἶναι θεῷ. (η. 335) Τὸ δὲ «ξυμβλήσῃαι» ἀντὶ τοῦ ξυναντήσεις ἐν συμβολῇ πολέμου. τοῦτο δὲ καὶ ἀντιβλεῖν λέγεται. (η. 337) Τὸ δὲ «θάνατον καὶ πότμον ἐπίσπη» καὶ ἐνταῦθα προθυμίαν δηλοῖ τὴν εἰς θάνατον, ὡς οὐκ ἐλθόντος φυσικῶς τοῦ θανάτου, ἀλλ' αὐτοῦ τινος ἐπακολουθήσαντος οἶον καὶ προκαταλαβόντος τὸν θάνατον. (η. 341 ς.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «ἀπ' ὀφθαλμῶν σκέδασ' ἀχλὺν θεσπεσίην. ὃ δ' ἔπειτα μέγ' ἔξιδεν ὀφθαλμοῖσιν» ἐπιπρέπει καὶ ὅτε τις ἐξ ἀγνωσίας εἰς μάθησιν ἔλθῃ ἐπιμεμελημένος διδασκαλικῶς ἢ ἐκ θεοῦ, (η. 344–6) καὶ ὅτι εὐθύς ἐπαγόμενον τὸ «ὦ πόποι, ἦ μέγα θαῦμα τόδ' ὀφθαλμοῖσιν ὀρῶμαι· ἔγχος μὲν τόδε κεῖται ἐπὶ χθονὸς οὐδέ τι φῶτα λεύσσω, τῷ», ἤγουν ῶ, «ἐφέηκα κατακτάμεναι μενεαίνων» ἐρεῖ ἄν τις ἐπιβουλευσάμενος μὲν τινι, ἀποτυχῶν δέ, ὡς καὶ ὁ τοῦτο εἰπὼν Ἀχιλλεὺς. (η. 349 ς.)

Ὅτι ὁ καθάπαξ ἐκφοβήσας τινὰ εἶποι ἄν, ὃ καὶ περὶ Αἰνείου ὁ Ἀχιλλεύς «ἐρρέτω, οὐ οἱ θυμὸς ἐμεῦ ἔτι πειρηθῆναι ἔσσειται, ὅς καὶ νῦν φύγεν ἄσμενος ἐκ θανάτοιο». (η. 351 ς.) Θάρρους δὲ μαχίμου τό· ἄλλ' ἄγε δὴ τοῖς δεῖνα κελεύσας τῶν ἄλλων πειρήσομαι ἀντίος ἐλθῶν, καὶ τὸ 4.417 (η. 353) «ἐπὶ στίχας ἄλτο, κέλευε δὲ φωτὶ ἐκάστω», καὶ τὸ (η. 354 ς.) «μηκέτι νῦν ἐκάς ἔστατε, ἀλλ' ἄγ' ἀνήρ ἄντ' ἀνδρὸς ἴτω, μεμάτω δὲ μάχεσθαι». Ἀχιλλέως δὲ ταῦτα λόγοι πρὸς Ἀχαιοὺς, ὡς καὶ τὸ (η. 356 ς.) «ἀργαλέον δέ μοί ἐστι καὶ ἰφθίμω περ ἐόντι τοσσούσδε ἀνθρώπους ἐφέπειν καὶ πᾶσι μάχεσθαι». (η. 358–63) Εἶτα προστιθεὶς τοῦ λόγου τούτου αἰτίαν μεγαλοπρεπῆ ἐν τῷ ἀπὸ τοῦ μείζονος ἐπιχειρεῖν, φησὶν «οὐδέ κ' Ἄρης, ὅς περ θεὸς ἄμβροτος οὐδέ κ' Ἀθήνη τοσῆσδ' ὑσμίνης ἐφέπει στόμα καὶ πονέοιτο, ἀλλ' ὅσσον μὲν ἐγὼ δύναμαι χερσί τε ποσὶ τε καὶ σθένει, οὐ μέ τί φημι μεθυσέμεν», ἤγουν ἀμελήσειν, «οὐδ' ἠβαιὸν, ἀλλὰ μάλα στιχὸς εἶμι διαμπερές, οὐδέ τιν' οἴω Τρώων χαιρήσειν, ὅς τις σχεδὸν ἔγχεος ἔλθη». ὁ δὲ τόπος οὗτος ὅλος χρήσιμος ἀνδρείοις μεγάλῳ κινδύνῳ ἐναπειλημμένοις καὶ ὑπισχνουμένοις ποιεῖν ὃ δύνανται, ἔτι δὲ καὶ ἀνδρεῖον παράστημα ἔχουσι. Μεγαλόφρων δὲ καὶ νῦν ὁ Ἀχιλλεύς ἰφθίμος εἶναι αὐχῶν. (η. 358) Τὸ δὲ «ὅς περ θεὸς ἄμβροτος» οὐ πρὸς διαστολὴν Ἀθηνᾶς εἴρηται, ἀλλὰ τοῦ ἀλληγορουμένου Ἄρεος εἰς μάχην καὶ σίδηρον καὶ τραῦμα. ἐκεῖνα γὰρ οὐ θεοὶ ἄμβροτοι. (η. 359) Στόμα δὲ ὑσμίνης, ὡς καὶ πρὸ τούτων στόμα πολέμου. Τὸ δὲ «πονέοιτο» οὐ πολὺ ἀπέοικε τοῦ ἐφέπειν, ὃ δις ἐρρέθη ὡς καίριον. (η. 361) Τὸ δὲ «καὶ σθένει» ἑτεροῖόν ἐστι τοῦ «χερσί τε ποσὶ τε». χειρῶν μὲν δραστηριότης καὶ ποδῶν ὠκύτης παύεται ἢ τῆς κατ' αὐτὰ ὕλης ἐπιλιπούσης ἢ καὶ ἐκ καμάτου, τὸ δὲ σθένος, ταυτόν δ' εἰπεῖν μένος, ἀεὶ τῷ ζῶντι παραμένει. [Τοῦ δὲ ἠβαιὸν ὅτι προϋπάρχει τὸ βαιὸν καὶ ὁ βαιός, δῆλόν ἐστιν. εἰ δὲ ἀπ' αὐτοῦ ὁ βαιῶν παρωνόμασται, ζητῆσαι χρή. ἔστι δὲ ἰχθύς ὁ βαιῶν κατὰ τὸν Δειπνοσοφιστὴν ἀχάριστος, ἤγουν ἀχαρίτωτος, ἐξ οὗ Ἀττικὴ παροιμία τὸ «μὴ μοι βαιῶν, κακὸς ἰχθύς».] (η. 362) Τὸ δὲ «στιχὸς διαμπερές» εἰ καὶ ἐνικῶς πέφρασται, ἀλλὰ γενικῶς πληθὸς δηλοῖ ὡς ἰσοδυναμοῦν τῷ «ἐπὶ 4.418 στίχας ἄλτο». (η. 363) Τοῦ δὲ «χαιρήσειν» καὶ μετοχὴ ἐστὶ τὸ κεχαρηῶς καὶ 4.418 ὄνομα ὁ Χαιρήμων. ὁ δὲ Κωμικὸς καὶ χαιρηδόνα ἐξ αὐτοῦ φησι τὴν χαράν. (η. 364–70) Ὅτι Ἐκτωρ πείθειν θέλων τοὺς Τρώας μὴ πρὸς τὰς εἰρημένας τοῦ Ἀχιλλέως εἶκειν ἀπειλὰς «κέκλετο», καὶ οὐχ' ἀπλῶς, ἀλλὰ «ὀμοκλήσας», ὡς αὐτῷ σύνηθες «Τρώες ὑπέρθυμοι, μὴ δεῖδτε Πηλείωνα. καὶ κεν ἐγὼν ἐπέεσσι καὶ ἀθανάτοισι μαχοίμην, ἔγχεϊ δ' ἀργαλέον, ἐπεὶ ἦ πολὺ φέρτεροί εἰσιν. οὐδ' Ἀχιλλεύς πάντεσσι τέλος μύθοις ἐπιθήσει, ἀλλὰ τὸ μὲν τελέει, τὸ δὲ καὶ μεσσηγὺν κολούει», ἀντὶ τοῦ κολοβοῦ καὶ ἀτελεῖς ἀφήσει. τοῦτο δὲ οἰκεῖον ῥηθῆναι πρὸς τὸν πολλὰ οὐκ ἐντελῶς ὑπισχνούμενον ἢ ἀπειλούμενον. (η. 371 ς.) Εἶτα ὡς ἐρεθίσας καὶ ἑαυτὸν ὁ Ἐκτωρ ἐπιφέρει, ὅτι «τοῦ δ' ἐγὼ ἀντίος εἶμι, καὶ εἰ πυρὶ χεῖρας ἔοικε», καὶ ἐπαναλαβὼν ἐπάγει «εἰ πυρὶ χεῖρας ἔοικε, μένος δ' αἰθῶνι σιδήρῳ». τοῦτο δὲ τὸ σχῆμα καὶ ἐπαναστροφή λέγεται, ὡς ἐν ἄλλοις ἐδηλώθη, καὶ οὐ μόνον ἐπανάληψις. φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ ἐνταῦθα, ὅτι ἀγκύλον τὸ νόημα καὶ πολὺν ἐν βραχεῖ νοῦν ἔχον, καὶ ὅτι ἐνδιάθετος ἐπανάληψις. Σημειοῦνται δὲ καὶ ὅτι ἐν Ἰλιάδι μὲν πολλάκις ὁ ποιητὴς ἐπανάλαβεν, ὡς καὶ προεγράφη, ἐν δὲ τῇ Ὀδυσσεΐα ἄπαξ. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «τοῦ δ' ἐγὼ ἀντίος εἶμι καὶ εἰ πυρὶ χεῖρας ἔοικε, μένος δ' αἰθῶνι σιδήρῳ» οἰκεῖον ῥηθῆναι παρά τινος κατατολμῶντος ἀντιστῆναι τινὶ νομιζομένῳ μεγάλῳ. Ὅτι δὲ πυρὶ χεῖρας ἔοικεν ὁ Ἀχιλλεύς, δηλώσει ἢ ἐν τῷ τέλει τῆς ῥαψωδίας ταύτης παραβολή. τὸ γὰρ ἐνταῦθα στενοχωρηθὲν τῇ φράσει παραβολικῆ ἐκεῖ ἐναργεῖα πλατύνεται. 4.419 Ἰστέον δὲ [ὅτι τε τὸ «τοῦ δ' ἐγὼ ἀντίος εἶμι, καὶ εἰ πυρὶ χεῖρας ἔοικεν» ἐπεφώνησέ τις, καθὰ ἱστορεῖ Ἀθήναιος, ἐπὶ πλακοῦντι θερμῷ παρατεθειμένῳ, οὗ πάντες ἀπείχοντο, καὶ ἅμα προπετῶς ἐπιβαλὼν φλεγόμενός, φησὶν, ἐξεφέρετο], καὶ ὅτι ἀνωτέρω μετὰ τὸ «ὀμοκλήσας»

κεῖται τὸ «φάτο δ' ἴμεναι ἄντ' Ἀχιλλῆος», τουτέστι σκοπὸς ἦν αὐτῷ τῆς ὁμοκλής βῆναι τοὺς Τρῶας ἄντην Ἀχιλλέως, ἢ μάλλον αὐτὸς ἀφεώρα, δι' ὧν ἔφη, πρὸς τὸ ἀντιστῆναι τῷ Ἀχιλλεῖ, καθὰ ἐδήλωσεν ἐν τῷ «τοῦ δ' ἐγὼ ἀντίος εἶμι» καὶ ἐξῆς. (η. 366) Τοῦ δὲ «δεῖδτε» τὸ πρῶτον πρόσωπον δεῖδιθι. (η. 367) Τὸ δὲ «ἐπέεσσι μαχοίμην» φανερώς δηλοῖ, ὡς μάχεσθαι οὐ μόνον ὄπλοις ἔστιν καὶ ὡς ἐνταῦθα φησι ἔγχεϊ, ἀλλὰ καὶ λόγοις, ἐξ ὧν τὸ λογομαχεῖν. (η. 369) Τὸ δὲ «οὐ πάντεσσι μύθοις» οὐ πάντη ψευδῆ ἀλλ' ἐπὶ τὸν Ἀχιλλέα δηλοῖ, ὅς τὸ μὲν τελέει, τὸ δὲ κολοῦει. ὧν καλὴ ἢ παρίσσωσις. δηλὸν δὲ ὡς ἀντίκεινται ἀλλήλοισι τὸ τελεῖν, ὅ ἐστι τελειοῦν, καὶ τὸ κολοῦειν. (371 ς.) Ἡ δὲ δίπλωσις τοῦ «πυρὶ χεῖρας ἔοικε» σχεδιασμὸν λόγου ἐμφαίνει. δοκεῖ γὰρ ὅτι αὐτοσχεδίως εἰπὼν «εἰ πυρὶ χεῖρας ἔοικε», καὶ θέλων μὲν καὶ ἄλλο τι προσθεῖναι, μὴ φέρων δὲ αὐτὸ ἐπὶ στόματος, ἐπανελάβε τὸ «εἰ πυρὶ χεῖρας ἔοικε», καὶ ἐν τοσοῦτῳ προσεννοησάμενος καὶ ἕτερον ὁμοίωμα ἐπήγαγε τὸ «μένος δ' αἰθῶνι σιδήρῳ». εἰκὸς δὲ καὶ ὑπὸ ἀγωνίας ἢ καὶ θυμοῦ ταυτολογῆσαι οὕτω τὸν ἥρωα. Ἰστέον δὲ ὡς, εἰ καὶ δοκεῖ μὴ ἂν ἔχειν τινὰ φάναι ἀσφαλῶς, διότι τὸ μὲν πῦρ ἀπένειμε ταῖς χερσὶ τοῦ Ἀχιλλέως, τῷ δὲ μένει τὸν σίδηρον—ἔστι γὰρ οὐκ ἀνάκριβες καὶ ἀνάπαλιν εἰπεῖν σιδήρῳ μὲν εἰκάσαι χεῖρας ἀνδρικές, πυρὶ δὲ μένος ἠρωϊκόν—, ἀλλ' ὅμως οὐκ ἀφυῶς ἐρεῖ τις πυρὶ μὲν χεῖρας εἰκασθῆναι διὰ τὸ δῆϊον καὶ καυστικὸν τῆς χερσὶν ἀννομένης μάχης, σιδήρῳ δὲ τὸ μένος διὰ τὸ σιδήρειον, ὡς πού φησιν, ἦτορ, ἐξ οὗ πυρεκβολεῖται τὸ κατὰ τὴν καυστειρὰν μάχην πῦρ. (η. 373–4) Ὅτι ἐνεργῆ λαλιὰν στρατηγοῦ δηλοῖ τὸ «ὡς φάτ' ἐποτρύνων, οἱ δ' ἀντίοι ἔγχε' ἄειραν», ὅ ἐστιν ἦραν εἰς ἀέρα, «τῶν δ' ἄμυδις μίχθη μένος, ὦρτο δ' ἀϋτή». Τὸ δὲ ἄμυδις τούτων ἐμίχθη τὸ μένος ἄλλως πρὸ τούτων διαφόρως ἔφρασεν. οἱ δὲ μεθ' 4.4 Ὅμηρον τὸ τοιοῦτον ὁμόσε χωρεῖν φασὶ καὶ ὁμόσε γενέσθαι. Αἰολικὸν δέ, ὡς πολλαχοῦ ἐφάνη, τὸ ἄμυδις, διὸ καὶ ψιλοῦται, εἰ καὶ ἰσοδυναμεῖ τῷ ἅμα. ὁμοίως δὲ Αἰολικὸν καὶ τὸ ἄλλυδις. (η. 375–8) Ὅτι κηδόμενος τοῦ Ἑκτορος ὁ Ἀπόλλων φησὶν «Ἑκτορ, μηκέτι πάμπαν Ἀχιλλῆϊ προμάχιζε, ἀλλὰ κατὰπληθύν τε καὶ ἐκ φλοῖσβοιο δέδεξο, μὴ πῶς σ' ἠὲ βάλῃ ἠὲ σχεδὸν ἄορι τύψη». καὶ οὕτω μὲν ὁ Φοῖβος. (η. 379 ς.) «Ἑκτωρ δ' αὖτις ἐδύσετο οὐλαμὸν ἀνδρῶν ταρβήσας, ὅτ' ἄκουσε θεοῦ ὅπα φωνήσαντος». Καὶ ὅρα ὅτι διδασκαλικῶς καὶ ὧδε τὸ βαλεῖν καὶ τὸ τύψαι ἀλλήλων διέσταλκεν, ὡς καὶ μετ' ὀλίγα «τὸν μὲν δουρὶ βαλὼν, τὸν δὲ σχεδὸν ἄορι τύψας», καὶ ὅτι φλοῖσβον καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, ἐπὶ μάχης ἔφη, δηλῶν οὕτω τὸν ἐκ τῆς πληθῆος τάραχον, καὶ ὅτι καὶ νῦν τὸ «δέδεξο» ἀντὶ τοῦ ἀντίστηθι ἔφη, ὅθεν καὶ προδοκῆ ὁ τόπος ὁ ἐπιτήδειος εἰς τὸ οὕτω δέξασθαι ἢ ἄνδρα ἢ θηρίον. (η. 381) Ὅτι ὡσπερ ἀναιδείην ἐπιειμένος ὁ ἄγαν καὶ προφανῶς ἀναιδής, οὕτω καὶ «φρεσὶν εἰμένος ἀλκήν» ὁ ἔχων ἔννοον φανερὰν ῥωμαλεότητα. φησὶ γοῦν «ἐν δ' Ἀχιλλεὺς Τρῶεσσι θόρε φρεσὶν εἰμένος ἀλκήν, σμερδαλέα ἰάχων». γοργὸν δὲ καὶ τολμηρὸν τὸ «φρεσὶν εἰμένος ἀλκήν». γοργὸν μὲν, ὡς ἐν ὀλιγίστῳ τὸν ἄλκιμον καὶ φρόνιμον δηλοῦν, τολμηρὸν δέ, ὡς ἐνδύον ἀλκῆ τὰς φρένας σωματικώτερον. (η. 385) Ὅτι ὕδη καὶ ἐνταῦθα πόλις Λυδίας, μητρόπολις Σαρδιανῶν. Τμῶλος δὲ ὄρος καὶ αὐτὸς Λύδιον ὑψηλόν. διὸ νιφόεντα λέγει αὐτὸν ὁ ποιητής. ἐκ τούτου δὲ ῥέει ὁ ὑμνούμενος χρυσορροῶς Πακτωλός, ὡς καὶ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ γέγραπται. (η. 387) Κεῖται δ' ἐν τούτοις καὶ τὸ «πᾶσα» ἀντὶ τοῦ ὅλη καταχρηστικῶς, οἷον· κεφαλὴ «δ' ἄνδρα πᾶσα κεάσθη», ἤγουν ἐκλάσθη, ἐσχίσθη, ὃ καὶ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ κεῖται. κυρίως μέντοι τὸ πᾶς καθόλου τι δηλοῖ καὶ διωρισμένον 4.421 ποσόν, τὸ δὲ ὅλον ἐπὶ συνεχοῦς τινος ὀλότητος τίθεται. λαμβάνεται μέντοι καὶ αὐτὸ ποτε ἀντὶ τοῦ πᾶς, ὡς ὅτε τις εἴπη ὅλον τὸ πλῆθος ἢ ὅλος ὁ στρατός. τὸ δ' αὐτὸ ποιεῖ Ὅμηρος καὶ ἐν τῷ «πᾶν δ' ὑπεθερμάνθη ξίφος αἵματι», καὶ «πᾶν ἐξηράνθη πεδίον», καὶ «ἐγκέφαλος ἔνδον ἅπας πεπάλακτο», καὶ «ἔγχος ἐν χροῖ πᾶν κομίσαι», καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς, ἐν οἷς καὶ τὸ «πᾶσαι δ' ὠίγνυντο πύλαι», περὶ οὗ καὶ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ εἴρηται. (η. 382 ς.) Πάσχει

δὲ τὴν τοιαύτην ἐνταῦθα πληγὴν Ἰφιτίων τις ἐσθλός, Ὀτρυντεΐδης, πολέων ἠγήτωρ λαῶν. (η. 384–5) Ὅν διασαφῶν ὁ ποιητής, ὅπως τε Ὀτρυντεΐδης ἐρρέθη καὶ τίνος ἦν μητρὸς καὶ πατρίδος, φησὶν «ὄν νύμφη τέκε νηῖς Ὀτρυντῆϊ πτολιπόρθω Τμῶλῳ ὑπο», ὡς ἐρρέθη, «νιφόεντι, ὕδης ἐν πίονι δήμῳ». ἔοικε δὲ περιφανῆς εἶναι ὁ ἀνὴρ. διὸ καὶ πρώτη ἐν ὑσμίνῃ προβέβληται πεσεῖν ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ. (η. 389–92) ὅς καὶ ἐπεύχεται ἐπ' αὐτῷ οἷα εἰδῶς τὸν ἄνδρα, καὶ «κεῖσαι», φησὶν, «Ὀτρυντεΐδη, πάντων ἐκπαγλότατ' ἀνδρῶν. ἐνθάδε τοι θάνατος», ἦγουν καὶ ἐνθάδε μὲν σοι θάνατος, «γενεὴ δέ τοί ἐστ' ἐπὶ λίμνῃ Γυγαίῃ, ὅθι τοι τέμενος πατρῴϊόν ἐστι Ὑλλῳ ἐπ' ἰχθυόεντι καὶ Ἑρμῳ δινήεντι». Καὶ ὅρα ὅπως καὶ νῦν ὁ ποιητής εὐμεθόδως τοπογραφεῖ, καὶ ὡς ἐπολυπραγμόνουν οἱ ἥρωες τὰ τῶν ἐχθρῶν, οἷα εἰκός, καθά που καὶ ὁ Ἑκτωρ τοπογραφίαν εἶπεν Ἑλληνικὴν. φυλοκρινοῦνται δὲ τοῖς ἥρωσι τὰ τοιαῦτα οὐ μόνον στρατηγικῶς, ἀλλὰ καὶ διὰ πολυμάθειαν. Περὶ μὲν οὖν Γυγαίης ἐν τῇ Βοιωτίᾳ ἐρρέθη. Τὸν δὲ Ὑλλον παρατετηρημένως, φασὶν, ἰχθυόεντα λέγει, ῥέοντα μεταξὺ Θυατείρων καὶ Σάρδεων, τὸν δὲ Ἑρμον δινήεντα διὰ τὸ δύσπλωτον. τούτους δὲ ὡς ῥήτωρ ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ παρισώσσει κοσμεῖ, εἰπὼν «Ὑλλῳ ἰχθυόεντι καὶ Ἑρμῳ δινήεντι». ὁ δὲ Ἑρμος κατὰ τὸν Γεωγράφον ἄρχεται ἐκ Μυσίας καὶ διὰ τῆς Κατακεκαυμένης ἐνεχθεὶς εἰς τὴν Σαρδιανὴν ἐκδίδωσιν εἰς τὴν τῆς Φωκαίας θάλασσαν. ὁ δ' αὐτὸς ἱστορεῖ καὶ ὅτι εἰς τὸν τοιοῦτον Ἑρμον ὁ Πακτωλὸς ἐκδίδωσι, περὶ οὗ Πακτωλοῦ, ὡς καὶ περὶ τῆς Ὑδης, καὶ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ διείληπται. Ἰστέον δὲ ὅτι πολλὴ καὶ ἐνταῦθα ποικιλία γραφῆς ἐπὶ τοῖς ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ πίπτουσι, δι' ὧν πέπλον ἐξαρτῦει ῥητορείας ὁ ποιητής, ὁποῖόν τινα καὶ πρὸ τούτων ἐξέφυγε, καὶ οὐχ' ἓνα μόνον, ἀλλὰ πολλοὺς καὶ καλοὺς. ὁ 4.422 μὲν γὰρ Ὀτρυντεΐδης τηλαυγὲς πρόσωπον τῆς τοῦ ἥρωος ἀριστείας. ἠγεμῶν τε γὰρ ἐστὶ καὶ οἷος τῷ Ἀχιλλεῖ γνωρίζεσθαι, καὶ μέσην, ὡς ἐρρέθη, βάλλεται κατὰ κεφαλὴν. (η. 395–400) Ὁ δ' ἐπ' αὐτῷ Δημολέων, ἐσθλὸς ἀλεξητῆρ μάχης, Ἀντήνορος υἱός, αἰχμῇ νύττεται, ἦτοι κεντεῖται, κατὰ κρόταφον διὰ τῆς περικεφαλαίας. ἡ δὲ οὐκ ἔσχευ, ἦγουν οὐκ ἐκώλυσεν, «αἰχμῇ δὲ δι' αὐτῆς ἰεμένη», τουτέστι προθυμουμένη ὡς οἷά τις ἔμψυχος, ἔρρηξεν ὀστέον, «ἐγκέφαλος δὲ ἔνδον ἅπας πεπάλακτο». (η. 401–6) Εἶτα Ἴπποδάμαντα πρόσθεν αὐτοῦ φεύγοντα μετάφρενον οὕτασε δουρί, ὃν καὶ εἰκάζει παραβολικῶς πρὸς βοῦν ἐρύγοντα ἐν τῷ θύεσθαι. (η. 407 ς. ἐτ 413 ς.) Μετὰ δὲ τούτους Πριαμίδην Πολύδωρον ρίπτει παραΐσσοντα, νῶτα βαλῶν ἄκοντι. (η. 455) Ἐφ' οἷς παραφανέντος Ἑκτορος οἴκτω τοῦ ἀδελφοῦ, εἶτα ἐξαρπαγέντος ὑπὸ Ἀπόλλωνος, «Δρύοπα οὕτασε κατ' ἀνχένα μέσον ἄκοντι», (η. 457–9) μεθ' ὃν Δημοῦχόν τινα ἦν τε μέγαν τε κατὰ «γόνυ δουρὶ βαλῶν ἠρύκακεν» εἶτα «οὐτάζων ξίφεϊ μεγάλῳ» ἀνεῖλεν. (460–2) Αὐτὰρ Λαόγονον καὶ Δάρδανον υἱοὺς Βίαντος ἐξ ἵππων ὦσε, «τὸν μὲν δουρὶ βαλῶν, τὸν δὲ σχεδὸν ἄορι τύψας». (η. 463–9) Μετὰ δὲ τούτους Τρῳά τινα, υἱὸν Ἀλάστορος, φασγάνῳ οὕτα καθ' ἦπαρ, ἐλθόντα λίσσεσθαι καὶ ἤδη γούνων ἀπτόμενον. (η. 472 ς.) Πίπτει δὲ καὶ τις Μούλιος ὑπ' αὐτῷ, δουρὶ τρωθεὶς τὸ οὔς. «εἶθαρ» δέ, ἦγουν εὐθέως, «δι' οὔατος ἦλθ' ἐτέροιο», (η. 474 ς.) καὶ τις Ἀγηνορίδης μέσην κακὴν κεφαλὴν ἐπλήγη ξίφει, (η. 478–82) καὶ ἄλλος τὸν ἀγκῶνα ἐπερονήθη αἰχμῇ, ἔνθα ξυνέχουσι τένοντες, εἶτα καὶ φασγάνῳ ἐτύφθη τὸν ἀνχένα, καὶ ἄλλος τὸν ἀγκῶνα, (η. 485–9) ἐτέρας δὲ δυάδος ἄλλης παρὰ τὴν ἀνωτέρω ἀδελφικὴν, τὸν μὲν μαχητὴν ἄνω τοῦ ἄρματος βάλλει, «ἐπάγη δέ», φησὶν, «ἐν νηδύϊ χαλκός». τὸν δὲ ἠνίοχον, ἵππους τρέψαντα μετάφρενον ἔνυξε δουρί, οὗ καὶ ἐκυκήθησαν τηνικαῦτα οἱ ἵπποι. καὶ ὅλως εὐπορία πολλὴ ὥσπερ τῷ Ἀχιλλεῖ τοῦ ρίπτειν τοὺς ἐμποδῶν, οὕτω καὶ τῷ ποιητῇ τοῦ φράζειν τὰ κατ' αὐτούς, ὅς καὶ τοὺς θανάτους αὐτῶν πολυτρόπους ποιεῖ καὶ τὰ πτώματα, λέγων «δούπησε πεσῶν», καὶ «δάμασε δέ μιν μεμαῶτα», καὶ «ἔλιπεν ὀστέα θυμὸς ἀγήνωρ», καὶ «γνυξ ἔριπ' οἰμῶξας, νεφέλη δέ μιν ἐπεκάλυψεν», ἢ μᾶλλον «ἀμφεκάλυψε», «κυανέη», καὶ

«ἤριπε προπάροιθε ποδῶν», καὶ «ξίφεϊ μέγλω ἐξαίνυτο θυμόν», [ῶ δὴ ξίφει ὀμώνυμον καὶ τὸ καθύπερθεν τοῦ ῥύγχους τοῦ ξιφίου ἰχθύος κατὰ τὸν Ἀθήναιον, ῶ, φησὶν ἐκεῖνος, παρωνόμασται], καὶ «τὸν δὲ σκότος ὅσσε κάλυψε θυμοῦ δευόμενον», καὶ «τὸν δὲ κατ' ὅσσε ἔλλαβε πορφύρεος θάνατος καὶ μοῖρα 4.423 κραταιή», καὶ «ὃ δ' ἐπὶ χθονὶ κεῖτο τανυσθεῖς». τινὰς δὲ καὶ ἐσίγησεν ὡς ἔθανον, ἀρκεσθεῖς εἰπεῖν μόνον ὅπως ἐπλήγησαν. οὕτω φιλότιμος ἐνταφιαστής καὶ τῶν τοιούτων ὁ ποιητής. ἐντεῦθεν δὲ τις ὀρμώμενος παρατηρήσεται καὶ τὴν ἐν τοῖς ἐξῆς ἐπὶ τοῖς ὁμοίοις Ὀμηρικὴν φραστικὴν. Τῶν δὲ ἀνωτέρω σποράδην κειμένων, ὅσα τινὸς ἀναπτύξεως δέονται, τοιαύτη τις ἢ διάθεσις. (η. 396) Τὸ μὲν «ἀλεξητήρ μάχης» εἶχεν ἂν παρά τινι θρασυγράφῳ συνθεῖναι τὸν ἀλεξίμαχον πρὸς ὁμοιότητα τοῦ ἀλεξητήρ κακῶν, ὅς ἐστιν ἀλεξίκακος, καὶ ἀλεξητήρ φαρμάκων ὁ ἀλεξιφάρμακος. (η. 400) Τὸ δὲ «πεπάλακτο» ἐλλιπῶς ἔχει. τὸ γὰρ πλήρες πεπάλακτο λύθρῳ ἢ αἵματι ἢ καὶ ἀμφοτέροις, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται. (η. 406 ς.) Τὸ δὲ «ἐρυγόντα» τί δηλοῖ, μετ' ὀλίγα ῥηθήσεται, ὡσπερ καὶ τίς ὁ ἐνταῦθα Πολύδωρος. (η. 413–6) Τὰ νῶτα δὲ ὅποι κεῖνται παραδεικνύς φησι «τὸν βάλε μέσον ἄκοντι νῶτα, ἀντικρὺ δὲ διέσχεν», ὃ ἐστι διέσχισε, «παρ' ὀμφαλὸν ἔγχεος αἰχμῆ». δι' ὧν δηλοῖ μέσον εἶναι καὶ τὰ νῶτα, καθὰ καὶ ὁ ὀμφαλὸς ὁ αὐτῶν ἀντικρὺ. (η. 416) Ἐνταῦθα δὲ ὅρα καὶ τὸ «ἔγχεος αἰχμῆ», ὃ ἐστιν ὀξύτης, οὐ γὰρ πάντη ταῦτὸν ἔγχος εἰπεῖν καὶ αἰχμῆν. (η. 460) Ὁ δὲ Λαόγονος, τὸ κύριον, προπαροξύνεται ἐν τοῖς ἀκριβεστέροις τῶν ἀντιγράφων κατὰ τὸ Ἀντίγονος. (η. 463) Δάρδανος δὲ καὶ Τρῶς, οἱ ῥηθέντες, τὸ ἐθνικὸν καὶ κοινὸν εἰς κυριωνυμίαν ἐξιδιώσαντο, τοῖς βασιλεῦσιν ὀμωνυμήσαντες, ἐξ ὧν τὰ ἐθνικὰ Τρῶές τε καὶ Δάρδανοι, ὃ καὶ ἐπὶ ἄλλων γέγονεν, ὡς ἐν τῇ Βοιωτίᾳ δεδήλωται, καὶ ὁ ῥηθεῖς δὲ Ἀλάστωρ ἐξ ἐπιθέτου εἰς κύριον ἐμερικεύθη ὄνομα. ἀλάστορες γὰρ κυρίως μὲν δαίμονές τινες ἐριννυώδεις, οἱ οὐκ ἂν λάθοιντο, 4.424 καταχρηστικῶς δὲ καὶ οἱ ἀπλῶς φαῦλοι ἐχθροί. Ὁ δὲ Ὀμηρικὸς οὗτος ἀνεπαχθῶς καὶ οὐκ ἐπὶ φόγῳ Ἀλάστωρ λέγεται, ὡς μνήμης, οὐ μὴν λήθης ἄξιος ὢν. [Ἔστι δὲ τοῦ, ὡς ἐρρέθη, ἐπὶ φόγου ἀλάστωρος χρῆσις παρά τε ἄλλοις, καὶ παρὰ τῷ εἰπόντι τὸ «Διονύσιος ὁ πάσης γενόμενος Σικελίας ἀλάστωρ».] (η. 473) Τὸ δὲ οὗς ἐκ τοῦ οὔας συγκέκοπται, οὗ εὐθύς κεῖται γενικὴ ἐν τῷ «δι' οὔατος ἦλθ' ἐτέροιο». (η. 489) Τὸ δὲ κυκκηθῆναι πάνυ ἐμφαντικῶς ἐπὶ πτυρμουῦ καὶ συγχύσεως ἵππων εἴρηται ἀπὸ τοῦ κυκῶ, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἔδεσμα ὁ κυκεῶν. λέγεται δὲ ποτε καὶ ἐπὶ ταραχῶν πραγμάτων ἢ κύκησις. ἀπ' αὐτοῦ δὲ καὶ παρὰ τῇ Κωμῶδιᾳ τὸ κυρκανᾶν. αὐτὸ δὲ ἴσως καὶ ὀνοματοπεποίηται, ὡς καὶ ἡ κορκορυγή. (η. 400) Τὸ δὲ «δάμασε δέ μιν μεμαῶτα» πάνυ ἐπιτρόχως ἔχει καὶ ἐλλιπῶς, οἷα συντεμνομένου καὶ τοῦ λόγου τῷ πεσόντι. ἄδηλον γὰρ τί ποτε μέμαεν ἐκεῖνος, εἴτε φυγεῖν, εἴτε λίσσεσθαι, εἴτε μάχεσθαι. (η. 406) Τὸ δὲ «ἔλιπεν ὀστέα θυμός» πρὸς διαστολήν εἴρηται τῆς λειποθυμίας, ἐφ' ἧς καὶ αὐτῆς λείπειν τινὰ θυμὸς λέγεται, οὐχ' ὥστε μὴν καὶ τὰ ὀστᾶ λιπεῖν. τότε γὰρ ζώπυρόν τι ζωτικὸν ἔνδον ὑποτύφεται, ἐνταῦθα δὲ παντελῆς θυμοῦ λείψις. (η. 459) Τὸ δὲ «ἐξαίνυτο θυμόν» δηλοῖ μὲν τὸ ἀφείλετο τὴν ψυχὴν, συντάσσεται δὲ αἰτιατικῇ ἄλλον τρόπον ἢ περ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ τὸ «τυρῶν αἰνύμενοι» Ἀττικῶς. οὐ γὰρ πάντας ἐκεῖ τοὺς τυρούς ἦν αἰνύσθαι, ἀλλὰ μέρος αὐτῶν. γίνεται δὲ τὸ ῥῆμα ἢ ἐκ 4.425 τοῦ ἄνω, τὸ εἰς θάνατον τελειῶ, ὡς τὸ «ἦ θὴν σ' ἐξανύω γε καὶ ὕστερον ἀντιβολήσας». καὶ ἔστιν ἄνω ἀνύω ἄνυμι καὶ πλεονασμῷ τοῦ ἰ αἰνύμι, ἢ ὡς καὶ αὐτὸ ἀλλαχόθι δηλοῦται, ἀπὸ τοῦ αἴρω, τροπῇ τοῦ ἀμεταβόλου, αἴνω αἰνύω αἰνύμι. (η. 471 ς.) Τὸ δὲ «σκότος ὅσσε κάλυψε θυμοῦ δευόμενον» πρὸς σαφήνειαν διεσκεύασται. οὐ γὰρ πᾶς καλυφθεῖς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῷ σκότῳ ἤδη καὶ τέθνηκεν, εἰ μὴ καὶ θυμοῦ, ὃ ἐστι ψυχῆς, δεύεται. Θαυμασίως δὲ τὸ θανεῖν ψυχῆς δεύεσθαι εἶπεν. καὶ οὐκ ἂν τις αὐτὸ ἢ μωμήσαιτο ἢ μιμήσαιτο. [(η. 477) Εἰς δὲ τὸ «πορφύρεος θάνατος» ἐνθυμητέον τὸν Ἀθήναιον ἱστοροῦντα, ὅτι γράψαντος Ἀλεξάνδρου εἰς Ἰωνίαν καὶ πρώτοις Χίους, ὅπως αὐτῷ

πορφύραν ἀποστείλωσιν, ἀναγνωσθείσης τῆς ἐπιστολῆς παρῶν Θεόκριτος ὁ σοφὸς ἔφη νῦν ἐγνωκέναι τὸ παρ' Ὀμήρῳ εἰρημένον «ἔλλαβε πορφύρεος θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή», αἰνιττόμενος ἐκεῖνος πορφύρεον θάνατον ἢ ὃν πάσχουσιν αἱ πορφύραι διὰ τὴν ἐξ αὐτῶν βαφὴν ἢ καὶ ὅτι θανατηρὰ πείσονται οἱ πορφυρέες, εἴ τι πονηρεύονται περὶ τὴν ἄγραν τῆς πορφύρας, τὸ δ' ὅμοιον καὶ οἱ βάπται, εἴ τι βλάπτουσι τὰς πορφυρίδας.] (η. 384) Ἐν δὲ τοῖς προεκτεθειῖσι κεῖται καὶ ἡ ὑπὸ πρόθεσις Ἀττικῶς μετὰ δοτικῆς ἐν τῷ «Τμῶλῳ ὑπὸ νιφόνεντι», ἦγουν ὑπὸ τὸν Τμῶλον, ἱστορεῖται δὲ καὶ ἡ ἐκεῖ γῆ πείρα εἶναι. καὶ ἔστιν ἀληθῶς τοιαύτη. ἐπάγει γάρ «Ἵδης ἐν πίοι δῆμῳ». (η. 387) Τοῦ δὲ «κεάσθη» θέμα τὸ κεάσω ἢ κεάζω. ὅθεν καὶ κέδρος ἢ κεαζομένη ῥᾶον πλεονάσαντος τοῦ ᾄδ. (η. 389–92) Τὸ δὲ τὸν Ὀτρυντεῖδην πάντων ἐκπαγλότατον ἀνδρῶν εἰρησθαι, ὃ καὶ τῷ Ἀχιλλεῖ προσερρέθη που, λόγου ἄξιον καὶ τὸν τοιοῦτον ἐμφαίνει εἶναι, οὗ καὶ τὸ παραποτάμιον πατρῶον τέμενος ἐξαίρετόν τι, ὡς ἔοικεν, ἦν. (η. 394 ς.) Προμαχόμενος δὲ ἐκεῖνος ἀνήρηται ὑπὸ Ἀχιλλέως, ὡς δηλοῖ τὸ «τὸν μὲν», ἦγουν τοῦτον, «Ἀχαιῶν ἵπποι ἐπισώτροισι δατέοντο πρώτη ἐν ὑσμίνῃ», καθ' ἣν καὶ προέπεσεν. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν ἄλλοις μὲν ἔφη ὡς ἔστειβον, ἦγουν κατεπάτουν, ἵπποι νέκυας, ἐνταῦθα δὲ ἄλλως φράζων φησὶν «ἐπισώτροις 4.426 δατέοντο», ἦτοι ἐμέριζον, τουτέστι τοῖς τῶν τροχῶν κανθοῖς κατέκοπτον διερχόμενοι ἄνω τοῦ νεκροῦ. καὶ νῦν μὲν τὸ δατεῖσθαι ταυτόν ἐστὶ πως τῷ οἴονει δαιτρεύειν, ἡ δὲ Τραγωδία καὶ τὸ ἀπλῶς μερίζειν οὕτω λέγει. θείαν γοῦν δύναμιν ἐνδατεῖσθαι φασὶ τινες, ἦγουν κατὰ ἕκαστον μερίζεσθαι. (η. 400–2) Ἔτι μετὰ τὸ «πεπάλακτο», τὸ πρὸ βραχέων ῥηθὲν, χρᾶταί τινι παρηγήσει ὁ ποιητής, εἰπὼν «Δημολέοντα δάμασεν», εἶτα ἐπαγαγὼν «Ἴπποδάμαντα δὲ οὔτασεν». ἦν δὲ ἂν σαφῆς παρήγησις, ἐὰν τὸ «δάμασε» τῷ Ἴπποδάμαντι παρέκειτο, οἷον «Ἴπποδάμαντα δ' ἔπειτα δάμασεν». οὐκ ἠθέλησε δὲ οὕτως ἐκφανῶς ποιῆσαι, ἀλλὰ μόνον ἐνέφηεν, ὅτι δυνάμενος ἰλαρῦναι τὸ τοῦ χωρίου σκυθρωπὸν σχήματι κάλλους, οὐκ ἔκρινεν οὕτω δέον ποιῆσαι, ἀλλ' ἀνυπόπτως τῷ Δημολέοντι τὸ δάμασε παραθέμενος, ὃς καὶ αὐτὸς εἰς Δαμολέοντα δωριζόμενος ἐποίησεν ἂν τὴν αὐτὴν παρήγησιν, εἶτα καθαρώτερον ποιεῖ ὃ ἠθέλε. παρηχεῖ γὰρ ὁμοίως καὶ τὸ «Δαμολέοντα δάμασσε», καὶ τὸ «Ἴπποδάμαντα δάμασσε». (η. 406) Τὸ δὲ «ἐρυγόντα» καιρία λέξις ἐπὶ ταύρου σφαζομένου, μιμουμένη ὀνοματοποιίας τρόπῳ τὴν τληνικαῦτα τοῦ ζώου βοήν. (η. 402–6) Διὸ καὶ χρησάμενος ὁ ποιητής τῇ τοιαύτῃ λέξει ἐπιμένει διὰ τὸ καίριον, εἰπὼν ὅτι Ἴπποδάμας δουρὶ τρωθεὶς τὸ μετάφρενον «θυμὸν ἄισθε καὶ ἦρυγεν, ὡς ὅτε ταῦρος ἦρυγεν ἐλκόμενος Ἐλικώνιον ἀμφὶ ἄνακτα κούρων ἐλκόντων, γάνυται δέ τε τοῖς Ἐνοσίχθων. ὡς ἄρα τὸν γ' ἐρυγόντα λίπεν ὀστέα θυμὸς ἀγήνωρ». Ἔστι δὲ δευτέρου ἀορίστου τὸ «ἦρυγε» καὶ τὸ «ἐρυγόντα» ὧν θέμα τὸ ἐρεύγω. δηλοῖ δὲ ὁ ἐρυγὼν ταῦρος τὸν τὸ αἶμα ἀνερυγγάνοντα τῇ διακοπῇ τῆς τραχείας ἀρτηρίας καὶ τῇ διαιρέσει τοῦ στομάχου, ἦτοι οἰσοφάγου. ἐνταῦθα δὲ φασὶν οἱ παλαιοί, ὅτι τὸ δόρυ μέχρι τοῦ θυμοῦ φθάνει. ἔστι δέ, φασὶν, ὁ θυμὸς ἀδὴν τις μεταξὺ τῶν κλειδῶν κείμενος πρὸς τὸ μὴ πλήττεσθαι ὑπὸ τοῦ ὀστοῦ τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν. φασὶ δὲ τοὺς θύοντας τῷ Ἐλικωνίῳ Ποσειδῶνι δοκεῖν καλλιερεῖν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ τοιοῦτόν τι ἐρρέθη, ὅτε ὁ θυόμενος ταῦρος 4.427 μεγάλα ἐρεύγεται, ὡς χαίροντος τοῦ Ποσειδῶνος τῷ ἦχῳ, καθὰ δηλοῖ καὶ ὁ ποιητής ἐν τῷ «γάνυται Ἐνοσίχθων». Περὶ δὲ τοῦ Ἐλικωνίου, εἰ καὶ δοκεῖ λέγειν τὸν ἐν Ἐλικῶνι τιμώμενον, ἀλλ' οἱ παλαιοὶ ταῦτά φασι. Νηλεὺς ἐν Μιλήτῳ ἱερὸν Ποσειδῶνος Ἐλικωνίου ἰδρύσατο κατὰ μίμησιν τοῦ ἐν Ἐλίκῃ τῆς Ἀχαΐας. παράγουσι δὲ τὸ τοιοῦτον Ἐλικώνιος οὕτως. οἱ Αἰολεῖς ἐκ πρωτοτύπου, φασὶ, πληθυντικῆς γενικῆς ποιούσι τύπους κτητικούς, οἷον· ἕτεροι, ἑτέρων, ἑτερώνιος, ἄλλων, ἁλλώνιος, ἐτύμων, ἐτυμώνιος, ἀνέμων, ἀνεμώνιος, καὶ δι' εὐφωνίαν ἀνεμώνιος. οὕτω, φασὶ, καὶ Ἐλίκαι, Ἐλικῶν, ὄνομα τόπου, Ἐλικώνιος, ἵνα ἦ, φασὶν, Ἐλικώνιος ὁ ἐν Ἐλίκαις τῆς

Ἀχαΐας τιμώμενος. καιούτω μὲν αὐτοί. ἡ δὲ ἱστορία βούλεται μάλιστα τὸν τοιοῦτον τόπον Ἀσιανὸν εἶναι καὶ περὶ τοὺς Ἴωνας. Ἴωνων γὰρ εἴρηται ἴδιον τὸ οἶεσθαι καλλιερεῖν, ὅτε ὁ ταῦρος θυόμενος μέγα ἐρεύγεται. οἱ δὲ Ἴωνες Ἀσιανοί. (η. 403) Τὸ δὲ αἰσθῆναι γίνεται ἀπὸ τοῦ ἄω, τὸ πνέω, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἄσθμα καὶ τὸ ἀσθμαίνειν. ἐκ δὲ τοῦ τοιοῦτου αἰσθῆναι, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐρρέθη, καὶ ἡ αἰσθησις κατὰ συναίρεσιν γίνεται. (η. 407–12) Περὶ δὲ τοῦ μνημονευθέντος Πολυδώρου ἱστορεῖ, ὅτι αὐτὸν «οὗ τι πατὴρ εἶασκε μάχεσθαι, οὐνεκά οἱ μετὰ παισὶ νεώτατος ἔσκε γόνιοιο, καὶ οἱ φίλτατος ἔσκε, πόδεσσι δὲ πάντας ἐνίκα. δὴ τότε νηπιέησι», τουτέστι παιδικαῖς ὁρμαῖς δηλαδὴ ἢ φρεσί, «ποδῶν ἀρετὴν ἀναφαίνων θῦνε διὰ προμάχων, εἰὼς φίλον ὤλεσε θυμόν». (η. 413–8) Ἐβαλλε γὰρ Ἀχιλλεὺς ἄκοντι, ὡς προερρέθη, «νῶτα παραῖσσοντα, ὅθι ζωστήρος ὀχῆς χρύσειοι σύνεχον καὶ διπλῆος ἦντετο θώρηξ», περὶ ὧν ἀλλαχοῦ εἴρηται, «ἀντικρὺ δὲ διέσχεν», ὡς καὶ αὐτὸ προεγράφη, «παρ' ὀμφαλὸν ἔγχεος αἰχμῆ. Γνύξ δέ», ἤγουν ἐπὶ γόνυ, πεσῶν καὶ οἰμώξας «προτὶ οἷ», ἤγουν πρὸς ἑαυτῶ, «ἔλαβεν ἔντερα χερσὶ λιασθεῖς». (η. 419–23) «Ἐκτωρ δ' ὡς ἐνόησε κασίγνητον ἔντερα χερσὶν ἔχοντα κατ' ὀφθαλμῶν» αὐτῶ «κέχυτο ἀχλύς· οὐδ' ἄρ' ἔτ' ἔτλη δηρὸν ἐκάς στρωφᾶσθαι, ἀλλ' ἀντίος ἦλθεν Ἀχιλλέως, ὄξυ δόρυ κραδάων, φλογὶ ἴκελος». (η. 423 ς.) Αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς ὡς ἶδεν, «ἤγουν ὡς εἶδ', «ὡς ἀνέπαλτο», ἤγουν λίαν ἀνεπήδησεν, ὑφ' ἠδονῆς δηλαδὴ. [Ὅτι δὲ τοῦ ὡς, πολλῶν ὄντων 4.428 σημαιομένων, κατὰ Τρύφωνα ἐστὶ τις καὶ χρονικὴ ποτε σημασία, φαίνεται ἐν ἐπιστολῇ τοῦ βασιλέως Ἀντιόχου, οἶον· ὡς ἂν οὖν λάβης τὴν ἐπιστολὴν, σύνταξον κήρυγμα ποιήσασθαι, ἤγουν ἠνίκα ἂν λάβης.] Καὶ εἰπὼν ἅπερ ἐν τοῖς ἐξῆς ῥηθήσεται, οὐκ ἐκφοβεῖ ὁμως τὸν Ἐκτορα, φάμενον πρὸς ἄλλοις καὶ, (η. 434–7) ὅτι οἶδα, ὡς σὺ μὲν ἐσθλός, ἐγὼ δὲ οὐ τοιοῦτος, ἀλλ' ἴσως δράσω τι μέγα κατὰ σοῦ δουρὶ βαλῶν, «ἐπεὶ καὶ ἐμὸν βέλος ὄξυ πάροιθε», τουτέστιν ὀξεῖαν προβέβληται τὴν αἰχμὴν, καθότι καὶ ἀνωτέρω κεῖται τὸ «ὄξυ δόρυ κραδάων». ἔνθα ὅρα καὶ ὅτι πλαγίως πως ὁ Ἐκτωρ τὴν τοῦ Ἀχιλλέως καταρριπτεῖ ἀρετὴν, οἶονεὶ λέγων οὐ χερσὶν ἐκεῖνον ἀλλὰ βέλους ὀξύτητι καὶ ὄπλων ἀρετῇ τοὺς ἀντικαθισταμένους ἀναιρεῖν. τινὲς δὲ τὸ «πάροιθεν» ἐνταῦθα χρονικὸν νοοῦσιν, ἵνα λέγῃ ἀστεῖως ὁ Ἐκτωρ ὅτι πρὸ τούτου καὶ χθὲς που καὶ πρῶην καὶ πρὸ τῆς νῦν ὥρας ὄξυ εἶχον βέλος, ὅτε δηλαδὴ πολλοὺς ἀνεῖλον, ἐν δὲ τοῖς καὶ Πάτροκλον. καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦτον. (η. 407) Ὅρα δὲ ὅτι καὶ ἐνταῦθα κοινὸν ἐπίθετον ἐξιδιώθη πρὸς κύριον ὄνομα. πολὺδωρος μὲν γὰρ προερρέθη που γυνὴ καθ' ὁμοιότητα τῆς μυθικῆς Πανδώρας, ἐνταῦθα δὲ Πριαμίδης οὗτος Πολύδωρος ἐκ δῶρων φύσεως παρονομασθεῖς, ἅπερ ἀλλαχοῦ θεόσδοτα ὁ Πάρις εἶπεν. [Ἰστέον δὲ ὅτι δῶρον κοινῶς μὲν τὸ διδόμενον, ἐστὶ δὲ καὶ κύριον ὄνομα, καὶ οὐ μόνον παλαιόν, ἐξ οὗ καὶ οἱ Δωριεῖς, ἀλλὰ καὶ τινὲς ὑστερογενῆς. ἐφ' ᾧ νέω τε ὄντι καὶ μεγάλω καὶ καλῶ καὶ ἐπιδεικνυμένω πρὸς τινος ἐπὶ θαύματι ἐν Ἀθηναῖς Ἀρίστων ὁ Κεῖος ἔφη τὸ τοῦ Ὀδυσσεύος πρὸς Δόλωνα «ἦ ρά νύ τοι 4.429 μεγάλων δῶρων ἐπεμαίετο θυμός», ἤγουν ἀγαπᾶς τὸν μέγαν Δῶρον, μεταλαβὼν ἀστεῖως ἐκεῖνος τὴν γενικὴν τῶν πληθυντικῶν εἰς αἰτιατικὴν ἐνικήν, ἧς ἡ εὐθεῖα ὁ μέγας Δῶρος, οὗ κλητικὴ «ᾧ μεγάλε», παρ' Αἰσχύλῳ, ὡς τὸ «ᾧ μεγάλε Ζεῦ».] (η. 409) Τὸ δὲ «νεώτατος γόνιοιο» διὰ σαφήνειαν εἴρηται. οὐ γὰρ πάντων παίδων νεώτατος ὁ Πολύδωρος, ἀλλὰ τῶν τοῦ Πριαμικοῦ γόνου. (η. 409 ς.) Τὸ δὲ «ἔσκε» δις ἐρρέθη κατ' ἐπιμονήν, ὡς οἶα ἐν ποιήσει καίριον. Τὸ δὲ «πόδεσσι πάντας ἐνίκα» περίφρασις ἐστὶ τοῦ ποδώκης ἦν. ποδῶν δὲ ἀρετὴν φιλοσόφως λέγει τὴν ὠκύτητα, ἣν ἐξευτελίζει, ἐὰν ἀκαίρως γίνοιτο. ἰδοὺ γὰρ ὁ Πολύδωρος, ἐν κενοῖς ἐπιδεικνύμενος καὶ ἀναφαίνων τὴν τῶν ποδῶν ἀρετὴν, περιπίπτει τῷ Ἀχιλλεῖ ἀφυλάκτως ἐκ παρόδου καὶ πίπτει. Ἰστέον δὲ ὅτι, ὡς περ ἀρετὴ ποδῶν τὸ ὠκύπουν, οὕτω καὶ χειρῶν ἕτερα τινὲς ἀρετὴ, κατὰ τοὺς σοφοὺς εἰπεῖν, καὶ ὀφθαλμῶν ἄλλη, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων κατ' ἄνθρωπον

μελῶν τε καὶ μερῶν καὶ μορίων. Τὸ δὲ «ἀναφαίνων» πάνυ ἀγαθὴ λέξις, τὴν ἐκ τοῦ δυνάμει πρόοδον εἰς τὸ ἐνεργεῖν δηλοῦσα. (η. 407) Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ μὲν Ὅμηρος Πολύδωρον οἶδε τοῦτον Πριαμίδην νεώτατον ἐν πολέμῳ πεσόντα, οἱ δὲ μεθ' Ὅμηρον, ἐν οἷς καὶ Εὐριπίδης, ἄλλα περὶ Πολυδώρου θρυλλοῦσι, καὶ ὅτι ὁ μὲν παρὰ τοῖς ἄλλοις Πολύδωρος Πριάμου ἦν καὶ Ἐκάβης, οὗτος δὲ ὁ παρὰ τῷ ποιητῇ Πριάμου καὶ Λαοθόης, ὡς αὐτὸς ἐρεῖ προῖών. (η. 414–6) Τοὺς δὲ ῥηθέντας τοῦ ζωστήρος ὀχῆας φασὶ τινες κρίκους εἶναι, οἷς διόλου συνείχετο ὁ ζωστήρ πρὸς τὸν θώρακα. ποῦ δὲ ἡ τοιαύτη τοῦ ζωστήρος ἦν συνοχή, καὶ ὅτι περὶ πού τὸν ὀμφαλόν, δηλοῖ ὁ ποιητὴς εἰπὼν τὴν αἰχμὴν τοῦ Ἀχιλλέως αὐτόθι ἐνσκήψασαν διασχεῖν, ὡς εἴρηται, ἀντικρὺ παρ' ὀμφαλόν. (η. 416) Ὅτι δὲ τὸ διέσχε καὶ ἀπλῶς τὸ διασχεῖν ἀντὶ τοῦ διαπερᾶσαι καὶ διασχίσαι λέγεται, πολλαχοῦ ἐρρήθη. καὶ ἔστι λέξις καιριωτάτη Ἀττικὴ, ταῦτόν ποτε δυναμένη τῷ διαμπερὲς ἐλθεῖν. οὕτω διασχεῖν τις νεφέλην λέγεται, οὕτως ἄμαξα διασχοῦσα λαὸν ἔρχεται, οὕτω καὶ βέλος ἀντικρὺ διέσχεν. (η. 418) Ὅρα 4.430 δὲ καὶ ὅτι δις εἶπε τὸ «ἔντερα» διὰ σαφήνειαν, καίτοι δυνάμενος καὶ ἄλλως ποιητικώτερον τὴν λέξιν προαγαγεῖν. τὰ γὰρ αὐτὰ καὶ ἔνδινα καὶ νηδυία λέγεται. [Ὅτι δὲ πρὸς ὁμοιότητα μεταφορικὴν καὶ γῆς ἔντερα λέγεται, ὁ παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ κείμενος Δωρίων δηλοῖ, λέγων· ἴουλοι κέκληνται, μέλανες, γαιηφάγοι, ἔντερα γαίης. Καὶ ὄρα τὸ ἴουλοι. δοκεῖ γὰρ ὁ Δωρίων ἔντερα γῆς εἰπεῖν ἐνταῦθα οὐ πάντα τὰ ὑπὸ γῆν σκολήκια, μόνους δὲ τοὺς ποδωτοὺς ἰούλους, οἷς διὰ τὸ πολύπουν τὰς μακρὰς νῆας ὁ Λυκόφρων παρεικάζων ἰουλοπέζους ἐκείνας ἔφη. αὐτοῖς δὲ καὶ ἡ περὶ πρώτην ἡβὴν βλάστησις τοῦ γενείου εἰκαζομένη λέγεται ἴουλος καὶ αὐτή. ὅτι δὲ λάβρακα ἐντερεύειν ἔφη τις παρὰ τὸ ἔντερον, ἀπ' αὐτοῦ δὲ καὶ διεντέρευμα ἐλέχθη τῷ Κωμικῷ, οἶδεν ὁ περιτυχὼν αὐτοῖς.] (η. 418) Τὸ δὲ «λιασθεῖς» ἀντὶ τοῦ πεσῶν, παρακατιῶν δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ κυλίεσθαι τὴν λέξιν τίθησιν, εἰπὼν «λιαζόμενον ποτὶ γῆ», ὥστε οὐκ αἰεὶ λιάζεσθαι τὸ ἐκφεύγειν. (η. 421) Τὸ δὲ «κατ' ὀφθαλμῶν κέχυτο ἀχλύς» σημειωτέον εἰς τὸ πρὸ μικροῦ ῥηθέν, ὅτι δηλαδὴ οὐ πᾶς ὁ σκοτωθεὶς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἤδη καὶ τέθνηκεν. ἰδού γὰρ ὁ Ἔκτωρ ἀχλυσθεὶς τὴν ὄψιν ζῆ· ὁ μέντοι Πολύδωρος ἀνωτέρω νεφέλη κυανὴ καλυφθεὶς νεκρὸς κεῖται, «φίλον ὀλέσας θυμόν», ὡς ὁ ποιητὴς εἶπεν. ἔνθα τὸ φίλον θυμόν ὁμοίον ἐστὶ τῷ «φίλον ἦτορ», καὶ «φίλοι χεῖρες», καὶ «φίλα γούνατα», καὶ τοῖς ὁμοίοις, ἃ καὶ προερρέθησαν. (η. 423) Τὸ δὲ «φλογὶ ἴκελος» ἀπεστένωσεν ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς ἐπὶ Ἐκτορος ὡς μηδὲν τέως γενναῖον ἀνδρῖσαμένου. ἐν μέντοι τοῖς ἐξῆς ἐπὶ τῷ Ἀχιλλεῖ λαμπρὰν ἐκ πυρὸς ποιήσει παραβολήν. (η. 424) Τὸ δὲ «ἀνέπαλτο» 4.431 ἐνθουσιασμόν δηλοῖ τοῦ ἥρωος. εἰ γὰρ τὰ ἡφαιστότευκτα ὄπλα πρὸ μικροῦ ἰδὼν ἀνέλαβε θυμόν μνησθεὶς τοῦ Ἐκτορος, τίς ἂν εἴη ἄρτι αὐτὸν ἐκείνον ἰδὼν; ἡ δὲ λέξις αὕτη κυριολεκτεῖται καὶ ἐπὶ ἵππου ὀρθοῦ ποτε σάντος διὰ πτυρμόν ἢ ἄλλο τι πάθος. (η. 425–7) Ἐπὶ δὲ τούτοις κεῖται καὶ ῥητόν, ὅπερ ὁ εὐρών, ὃν ἐψηλάφα, ἐχθρόν, ἐρεῖ ἂν προσφυῶς, ἡγουν τὸ «ἐγγὺς ἀνὴρ, ὃς ἐμόν γε μάλιστ' ἐσεμάσατο θυμόν. οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν ἀλλήλους πτώσσοιμεν ἀνὰ πτολέμοιο γεφύρας». Ἀχιλλεὺς δὲ ταῦτά φησιν, ὅτε πρῶτον ἰδὼν Ἐκτορα «ὄς μοι», φησίν, «ἐταῖρον ἔπεφνε τετιμημένον», προκαλεῖται εἰς μάχην. ὅτε καὶ ἐμβριθῶς μετὰ θάρρους ὑπόδρα ἰδὼν «ἄσσον ἴθι», φησίν, «ὥς κεν θᾶσσον ὀλέθρου πείραθ' ἴκηαι», ὃ ἐστὶ τέλειον ὄλεθρον ἢ αὐτὸν τὸν θάνατον, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐγράφη. (η. 425) Τὸ δὲ «ἐσεμάσατο» δηλοῖ μὲν τὸ ἐλύπησεν, εἴληπται δὲ μεταφορικῶς ἀπὸ τῶν προσμασσόντων, ἧτοι κολλόντων τινὶ καὶ ἐντηκόντων κηλῖδα, οὗ τὸ ἐναντίον ἐκμάσσεσθαι καὶ ἀπομάσσεσθαι. περὶ τῆς τοιαύτης δὲ λέξεως ἀκριβῶς ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν εἴρηται, ὅπου κεῖται τὸ «σῆ κεφαλῇ ἀναμάξεις». Μετὰ δὲ τὸν ῥηθέντα λόγον τοῦ Ἀχιλλέως ἱστορεῖ ὁ ποιητὴς, ὅτι ὁ Ἐκτωρ προκληθεὶς ὑπὸ Ἀχιλλέως καὶ ἀπειληθεὶς οὐκ ἐτάρβησε. πῶς γάρ. ὃς καὶ ἠκόντισεν; ἀλλὰ λέγει καὶ αὐτὸς ἐκ προοιμίῶν ὅπερ καὶ ὁ Αἰνείας, ὅτι δηλαδὴ «μὴ

δή μ' ἐπέεσσί γε νηπύτιον ὡς ἔλπεο δειδίξεσθαι», καὶ ἐξῆς, ὡς προεγράφη. ἐν οἷς καὶ ὁμολογήσας χείρων Ἀχιλλέως εἶναι καὶ ὅμως τὴν ἀγαθὴν προβεβλημένος ἐλπίδα οὐκ ὀκνεῖ ἀντικαταστήναι. (η. 434-7) Ἔστι δὲ καὶ περὶ τούτων ἡ Ὀμηρικὴ φράσις αὕτη «οἶδα δ' ὅτι σὺ μὲν ἐσθλός, ἐγὼ δὲ σέθεν πολὺ χείρων. ἀλλ' ἦτοι μὲν ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κεῖται», ὃ καὶ ἀλλαχοῦ πολλαχοῦ ἐγράφη, «αἶ κέ σε χειρότερός περ ἐὼν ἀπὸ θυμὸν ἔλωμαι δουρὶ βαλὼν. ἐπεὶ ἦ καὶ ἐμὸν βέλος ὄξυ πάροιθεν», ὡς πρὸ βραχέων ἠρμήνευται. (η. 436) Ὅρα δὲ ἐν τούτοις καὶ τὸ «χειρότερος» οὐ πρὸς ζῆλον τὸν ἐν πεζῷ λόγῳ, ἀλλὰ χάριν εἰδήσεως. τὸ μὲν γὰρ χείρων Ἀττικὴ σύγκρισις, ὡς τὸ «ἐγὼ δὲ σέθεν πολὺ χείρων». Τὸ δὲ χειρότερος ποιητικὴ λέξις, κειμένη πολλαχοῦ, κινήσασα συγκριτικῶς τὸ συγκρι 4.432 τικόν. οὐδὲν γάρ τι σημαίνει τὸ χείρων πλέον τοῦ χειρότερος. τοιαῦτα καὶ τὸ ρηϊότερος καὶ «πλειότερη σὺν χειρὶ» καὶ τὰ ὅμοια. πάνυ δὲ ἀληθευτικὸς ὁ Ἔκτωρ, ὃς οὐχ' ἀπλῶς χείρονα, πολὺ δὲ χείρονα τοῦ Ἀχιλλέως ἑαυτὸν εἰδέναι φησί. (η. 436) Σημειώσαι δὲ καὶ ὅτι ἐκ τοῦ «θυμὸν ἔλωμαι» καὶ τοῦ θυμὸν ἀφελέσθαι ἢ ἀφελεῖν καὶ τῶν τοιούτων ἐλλειπτικῶς ἤρεσται λέγειν ἀνελεῖν τὸ φονεῦσαι τοῖς ὕστερον. (η. 438-40) Ὅτι τὸ τοῦ Ἔκτορος δόρυ φθάσαν ἀφεθῆναι κατὰ τοῦ Ἀχιλλέως «πνοιῆ Ἀχιλλῆος πάλιν», τουτέστιν ἔμπαλιν, ἔτρεψεν ἢ Ἀθηνᾶ, «ἦκα μάλα ψύξασα». (η. 440-4) Τὸ δὲ οὐκ ἐπλαγίασέ που, ἀλλὰ τὸ πάντη τεράστιον, ἐπανελθὸν καὶ οἶον παλιμπλαγχθὲν «ἄψ ἴκεθ' Ἔκτορα δῖον, αὐτοῦ δὲ προπάροιθε ποδῶν πέσεν. αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς ἐμμεμαῶς ἐπόρουσε κατακτάμεναι μενεαίνων, σμερδαλέα ἰάχων. τὸν δ' ἐξήρπαξεν Ἀπόλλων ῥεῖα μάλα, ὡς τε θεός», καθὰ καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς τὸν Ἀγήνορα καὶ πρὸ τούτου δὲ τὸν Αἰνεΐαν ὁ Ποσειδῶν, «ἐκάλυψε δ' ἄρ ἠέρι πολλῆ». (η. 445 ς.) Καὶ τὸ ἐντεῦθεν «τρὶς μὲν ἔπειτ' ἐπόρουσεν Ἀχιλλεὺς ἔγχεϊ χαλκεῖω, τρὶς δ' ἠέρα τύψε βαθείαν». Καὶ ὅρα τὸ «ἠέρα τύψεν», ἐξ οὗ εἰληφθαι παροιμία δοκεῖ τὸ «ἄερα δαίρειν» ἐπὶ τῶν ἀπράκτοις ἐγχειρούντων. τινὲς μέντοι ἀπὸ τῶν πυγμάχων τὴν τοιαύτην παροιμίαν εἰρήσθαι δοκοῦσιν, οἱ πολλάκις οὐκ εὐστοχοῦντες μάτην κινουσι τὰς χεῖρας. Σημειώσαι δὲ ὅτι προάγωνες οἶον ταῦτα τῆς μικρὸν ὕστερον τῶν ἠρώων τούτων συμβολῆς. διὸ καὶ τὸν περὶ Ἀθηνᾶς λόγον φθάνει παραρρίπτων ὧδε, ὡς ἂν ἐθισθεῖς ὁ ἀκροατὴς μὴ ἔχοι θαυμάζειν, εἰ καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς ἡ Ἀθηνᾶ συμμαχήσασα ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ ποιήσει τὸν Ἔκτορα. ψυχαγωγεῖ δ' ἐν τούτοις καὶ τὸν φιλέλληνα ὁμιλητὴν ὁ ποιητής, ὃς μαθὼν ἤδη τὸν Ἀπόλλωνα εἰπόντα τῷ Ἔκτορι μὴ προμαχίζεῖν τῷ Ἀχιλλεῖ τάχα 4.433 μὲν ἐκεῖθεν ἀπήλιψε συμμίξειν τοῦ λοιποῦ τὸν Ἔκτορα εἰς μάχην τῷ Ἀχιλλεῖ, νῦν δὲ αὖθις γνοὺς τὸ θράσος τοῦ Ἔκτορος ἐνάγεται παραδοκεῖν τὴν καὶ εἰς ἔπειτα συμβολήν. εἰ δὲ Ἀπόλλων ἀφαρπάσας αὐτὸν κωλύει πάλιν τῆς πρὸς Ἀχιλλέα ἐνστάσεως, ἀλλ' ἡ Ἀθηνᾶ ἐν τοῖς ἐξῆς δελεάσασα πείσει αὐτὸν ἀντιστῆναι διώκοντι τῷ Ἀχιλλεῖ, ὅτε καὶ πεσεῖται ὑπ' αὐτῷ. ἔοικε δὲ πολλοῦ ὄντος ὁμίλου καὶ πυκνοῦ περὶ τὸν Ἀχιλλέα, οὗς καὶ ἔρριπτεν, εἰς μέσους αὐτοῦς ὁ Ἔκτωρ φόβῳ ἑαυτὸν παραβῦσαι ἀναμνησθεῖς τοῦ κατὰ τὸν Ἀπόλλωνα κινδυνώδους μοιριδίου, καὶ οὕτω λαθεῖν καὶ φυγεῖν. καὶ τοῦτο ἐστὶν ἡ τοῦ Ἀπόλλωνος ἀρπαγή. διὸ καὶ ἀποτυχῶν αὐτοῦ ὁ Ἀχιλλεὺς εὐθὺς τοὺς παρὰ πόδας ἀναιρεῖ, ἴσως που καὶ εἰς πλέον θυμομαχῶν, εἰ δι' αὐτοὺς οὐκ ἔτυχε τοῦ θηράματος, ἐπεὶ ὁ Ἔκτωρ ἀπέδρα. ἔστι δὲ καὶ ἄλλως τοῦτο τῆς Ὀμηρικῆς δεξιότητος. οὐ γὰρ ἐχρῆν αὐτίκα νῦν πεσεῖν τὸν Ἔκτορα, ἵνα μὴ ἐντεῦθεν παυθείσης τῆς μάχης μεγάλοι ἀριστεῖαι σιγηθῶσιν. ἦν δὲ καὶ μεγαλεῖον πολέμου πολλῶν πρῶτα πεσόντων καὶ πολλῆς διατριβῆς τῷ λόγῳ γενομένης καὶ τοῦ Ἀχιλλέως ἐν ἑτέροις τὴν οἰκείαν ἀναφήναντος ἀρετὴν, εἶτα κεφαλαιώσαι τὸ ἔργον τῇ πτώσει τοῦ Ἔκτορος, μεθ' ἣν οὐκέτι πόλεμος. εἰ δὲ νῦν ὁ Ἔκτωρ εὐθὺς πέπτωκε, σμικροπρέπεια τοῦ πολυλαλήτου Ἀχιλλέως κατεγινώσκετο, οἷα ἔν τι μέγα, οὐ μὴν πλείω ἀνύσαντος. (η. 439 ς.) Τὸ δὲ «πνοιῆ ψύξασα» ἢ ἀντὶ τοῦ φυσήσασα εἴρηται, ἢ μᾶλλον ἀντὶ τοῦ κινήσασα ἠρέμα τὴν χεῖρα καὶ τῷ ἐντεῦθεν ῥιπισθέντι ἀέρι τρέψασα ὀπίσω

τὸ ἔγχος, καθάπερ εἰ καὶ ἄνεμος πνεύσας ἀντίπρωρος ἐπαναστρέφει τὴν ναῦν. ἄλλως γὰρ τὸ φύσημα οὐκ ἄξιον Ἀθηναῖς, ἦτις καὶ τὸν αὐλόν, φασίν, ἔρριψε, μαθοῦσα διογκοῦσθαι αὐτῇ καὶ ἀχρειοῦσθαι τὰς παρειὰς ἐν τῷ αὐλεῖν. [Καὶ ἦν ἀληθῶς τοῖς παλαιοῖς οὐ πάντῃ εὐγενὲς ἡ αὐλητική, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ γράψας, ὡς ἀνδρὶ αὐλητῇ θεὸς νόον οὐκ ἐνέφυσεν, ἀλλ' ἅμα τῷ φυσῆν χ' ὡ νόος ἐκπέταται. Καὶ 4.434 ὄρα τὸ φυσῆν, προενεχθὲν κατὰ τὸ πεινήν, ἀγαπῆν καὶ τὰ ὅμοια. ἔτι δὲ ὄρα καὶ τὸ ἐκπέταται, προενεχθὲν ἀπὸ τοῦ πέτημι, συζυγοῦντος τῷ ἴστημι.] Ἔχει δὲ λόγον πνοιὴν εἰπεῖν καὶ τὴν ἀπλῶς ἀνεμιαίαν ριπήν, ἧς δοκεῖ πως καὶ Ἀθηναῖ αἰτία εἶναι, οὐ μόνον ὡς Διὸς θυγάτηρ, ὅς καὶ εἰς ἀέρα ποτὲ ἐκλαμβάνεται, οὐδ' ὅτι ἀλληγορεῖται εἰς αἰθέρα, ὡς ἐν τῇ ἀ' ῥαψωδίᾳ ἐρρέθη, ἀλλ' ὅτι καὶ ἄλλως ἔχει τινὰ οἰκειώσιν πρὸς τὸν Ποσειδῶνα, ἐξ οὐπὲρ οἱ ὑγρὸν ἀέντες ἄνεμοι καὶ αὔραι δέ, ἅς «Ὠκεανὸς ἀνίησιν ἀναψύχειν ἀνθρώπους». φησὶ γοῦν Ἡρόδοτος τὴν Ἀθηναῖν φύσει μὲν τοῦ Ποσειδῶνος θυγατέρα νομίζεσθαι τοῖς ἐν τῇ Λιβύῃ, θέσει δὲ τοῦ Διός. καὶ εἰκὸς ἐστὶ τὴν τοῦ Διὸς ἀέρος, μηδὲ τοῦ Ποσειδῶνος ἠλλοτριῶσθαι. (ἡ. 440) Τὸ δὲ «ψύξασα» τὸ φύσει ψυχρὸν τοῦ ἀέρος δηλοῖ. (ἡ. 444) Τὸ δὲ «ὡς θεός» ἐγκοπτικὸν ἐστὶν ἀπορίας καὶ κατασκευαστικὸν εἰς πιθανότητα τοῦ ῥεῖα μάλα ὑπὸ Ἀπόλλωνος ἀρπαγῆναι τὸν Ἔκτορα. χαίρει δὲ καὶ τούτοις ὁ φιλέλλην ἀκροατής, εἰ οὕτως ἐκ μέσης μάχης ἀρπάζονται οἱ Τρῶες διὰ τὸ ἀνδρίζεσθαι τοὺς Ἀχαιοὺς. (ἡ. 449–51) Ὅτι πρὸς κακὸν ἄνθρωπον, ἐγγὺς μὲν ἐλθόντα τοῦ θανεῖν, ζήσαντα δὲ ὅμως, οἰκεῖον ῥηθῆναι τὸ «ἐξ αὐτῶν νῦν ἔφυγες θάνατον κύον· ἢ τέ τοι ἄγχι ἦλθε κακόν· νῦν αὐτὲ σ' ἐρύσατο» ὁ δεῖνα, «ὦ μέλλεις», ἤγουν ὀφείλεις ἢ ἔοικας, «εὐχέσθαι ἰὼν ἐς δοῦπον ἀκόντων», ἤγουν εἰς μάχην. Ἀχιλλέως δὲ ὁ λόγος, αἰτιωμένου τὸν Φοῖβον τῆς τοῦ Ἔκτορος ἀρπαγῆς. (ἡ. 452 ς.) πρὸς δὲ πολέμιον διαφυγόντα ἐρεῖ ποτε ὁ διώκων τὸ «ἦ θὴν σ' ἐξανύω γε καὶ ὕστερον ἀντιβολήσας, εἴ που καὶ ἔμοιγε θεὸς ἐπιτάρροθός ἐστιν». Ἀχιλλεὺς δὲ καὶ τοῦτο ἔφη πρὸς Ἔκτορα. Καὶ ὄρα «ἐξανύω» ἐνεστῶτα ἀντὶ μέλλοντος τοῦ τελειώσω. ἐξ οὗ τὸ τελευτᾶν ἐπὶ θανάτου τάττεται. Ἰστέον δὲ ὅτι Ὅμηρος μὲν ἀνύω φησὶν ἐν ἔκτῃ συζυγίᾳ, ὡς καὶ ἐν τῷ «οὐκ ἀνύω φθονέουσα», οἱ δὲ ὕστερον Ἀττικοὶ ἀνύτειν φασίν ἐν τρίτῃ συζυγίᾳ. οὕτω δὲ καὶ τὸ ἀρύεσθαι ἀρύτεσθαι σὺν τῷ ταῦ, ὅθεν καὶ ἀρύταινα 4.435 καὶ ἀρύστιχος, κοτύλη, οἶνοχόη. δῆλον δὲ καὶ ὅτι ἐπὶ τοῦ σπεύδειν οἱ Ἀττικοὶ ἔλεγον τὸ ἀνύειν. Αἴλιος δὲ Διονυσίος φησὶ καὶ ὅτι δασεῖα ἡ πρώτη, τουτέστιν ἐδάσυνον οἱ Ἀττικοὶ τὴν ἄρχουσαν τοῦ ἀνύειν. (ἡ. 453) Ἐπιτάρροθος δὲ καὶ νῦν ὁ σπουδαῖος βοηθός, ὁ μὴ ἀκὴν καὶ ἡρέμα δι' ὄκνον καὶ οἶον ἀποφῆτι πρὸς βοήθειάν τινος ἤκων, ἀλλὰ κατὰ σπουδὴν μετὰ ῥόθου, τουτέστιν ἤχου, ὡς εἰ καὶ ῥόθιον ὕδωρ κατὰ πρανοῦς ῥέει. πλεονάζει δὲ ἡ τ-α-ρ συλλαβή, ὡς καὶ ἐν τῷ ἀτηρός ἀταρτηρός. [(ἡ. 454) Ὅτι τὸ «τοὺς ἄλλους ἐπιείσομαι», ἤγουν ἐπιπορεύσομαι, «ὄν κε κιχείω» οἱ μεθ' Ὅμηρον ἄλλως προφέρουσιν, οἶον· ἐπελεύσομαι ὄν ἂν τῶν ἄλλων καταλήψομαι. πάνυ δὲ ἀκριβὲς τὸ Ὀμηρικόν. εἰπὼν γὰρ Ἀχιλλεὺς ὅτι τοὺς ἄλλους ἐπιείσομαι, διορθοῦται τὸν ἀγέρωχον λόγον, ἐπαγαγὼν τὸ «ὄν ἂν κιχείω», σαφηνείας χάριν. οὐ γὰρ ἦν τοὺς ἄλλους πάντας ἐπιείσεσθαι, ἀλλ' ὄν ἂν ἐκ τῶν ἄλλων καταλήψεται.] (ἡ. 463–9) Ὅτι καινοπρεπεῖ καὶ ἐνταῦθα σχήματι ὁ ποιητῆς χρᾶται τοιούτῳ. ἄρχεται ἀπὸ αἰτιατικῆς καὶ αὐτίκα στήσας τὸν δρόμον τῆς συντάξεως ἐπάγει σχῆμα εὐθύς ὀρθότητος [νόμῳ ἐπεμβολῆς], καὶ ἀπαρτίσας τὴν τούτου ἔννοιαν [ἐν μέσῳ στίχου ἔκτου] ἐπαναλαμβάνει [γόργως] αὐτήν, εἶτα ἐπανακάμπει [ἐν ἐβδόμῳ στίχῳ] εἰς τὴν ἐξ ἀρχῆς τῆς αἰτιατικῆς σύνταξιν. Φησὶ γὰρ «Τρῶα δ' Ἀλαστορίδην», εἶτα ἀφήκεν ἐπαγαγεῖν τὸ ἀκόλουθον τὸ «φασγάνῳ οὕτα καθ' 4.436 ἦπαρ», καὶ αὐτὸ μὲν ὑπερβὰς τίθησι μετὰ [ὄλους] ε' στίχους, ἀναρτῶν δὲ τέως τὴν σύνταξιν ἐπεμβάλλει πτώσιν εὐθεῖαν, λέγων «ὃ μὲν», ἤγουν ὁ Τρῶς, «ἀντίος ἦλυθε γούνων, εἴ πως εὔ», ἢ εἴ πως εὐ, «πεφίδοιτο», τουτέστιν ὅπως αὐτοῦ φείσοιτο, «λαβὼν καὶ ζωὸν ἀφείη μηδὲ κατακτείνειεν,

ὀμιλικήν ἐλεήσας, νήπιος, οὐδὲ τὸ ἦδη, ὃ οὐ πείσεσθαι ἔμελλεν», ἤγουν οὐδὲ τοῦτο ἠπίστατο, ὅτι οὐκ ἔμελλε πείσειν ἢ πεισθῆναι τὸν Ἀχιλλέα. «οὐ γάρ τι γλυκύθυμος ἀνὴρ ἦν οὐδ' ἀγανόφρων, ἀλλὰ μάλ' ἐμμεμαώς». εἶτα γοργῶς ἐπαναλαβὼν τὸ ἐπεμβληθὲν καὶ εἰπὼν «ὃ μὲν», ἤγουν ὁ Τρῶς, «ἤπτετο χερσὶ γούνων», τῶν τοῦ Ἀχιλλέως, «ἰέμενος λίσσεσθαι», καὶ λύων τὸν ἄμην σύνδεσμον ἀποδίδωσιν ἐνταῦθα τὸ ἀκόλουθον ῥῆμα τῆς συντάξεως τοῦ «Τρῶα δ' Ἀλαστορίδην». φησὶ γὰρ «ὃ δὲ φασγάνῳ οὔτα καθ' ἦπαρ». Ἔφαμεν γὰρ τὸ εὐσύντακτον οὕτως ἔχειν· Τρῶα δ' Ἀλαστορίδην φασγάνῳ οὔτα καθ' ἦπαρ, ἵνα ὡς ἐν ὀλίγῳ σχηματίσαι δίχα ἐπεμβολῆς λέγη· Τρῶα δ' Ἀλαστορίδην, ὃ μὲν ἤπτετο γούνων, ὃ δὲ φασγάνῳ οὔτασε. καὶ οὕτω μὲν καινοπρεπῆς ἢ σύνταξις, ὁμοία ὡς εἴ τις εἴποι, ὅτι τὸν δὲ ἀδελφὸν πένητα, ὃ μὲν ἦκει γουνασόμενος, εἴ πως ἄρτον τις λαβὼν ἢ ψυχροῦ ποτήριον μεταδῶ, τὴν ἀνθρωπότητα ἐλεήσας, νήπιος, οὐδὲ οἶδε μὴ πείσειν. οὐ γὰρ γλυκύθυμος ὁ πολὺς ἄνθρωπος. καὶ ὃ μὲν οὕτω γουναάζεται, ὃ δὲ ῥάβδῳ πλήττει κατὰ κεφαλῆς, τὸν ἐξ ἀρχῆς δηλαδὴ ῥηθέντα ἀδελφὸν πένητα. καὶ ἔστι καὶ τοῦτο γοργῶς ἐρμηνεύσαι οὕτω. τὸν δὲ ἀδελφὸν πένητα ὃ μὲν ἦκει δόμα ζητήσων ἀγαθόν, ὃ δὲ ἀνηλεῆς δωρεῖται πληγαῖς. αἴτιον δὲ κἀνταῦθα τῆς καινοσυνταξίας ὁ σχεδιασμός. ὃ γὰρ αὐτοσχεδιάζων κατενεχθεὶς ποτε τυχόντως 4.437 οὕτως εἰς αἰτιατικὴν πτώσιν, εἶτα ἐνθυμηθεὶς ἐνταῦθα δεῖν εἶναι πρὸ τῆς ῥηματικῆς ἀποδόσεως ἄλλο τι καίριον εἰπεῖν, ἐπεμβάλλει αὐτὸ καὶ ἀπαρτίσας, εἶτα τὸ ῥῆμα ἐπάγει, ὃ προυκαλεῖτο ἢ κατάρξασα αἰτιατικῆ. οἷον σχεδιάζων τις ἐνέπεσεν εἰς τὸ «Τρῶα δ' Ἀλαστορίδην», ἢ εἰς τὸ «τὸν ἀδελφὸν πένητα», εἶτα συνιδὼν ὅτι πρὸ τούτου ἐχρῆν ἄλλο τι ἀναγκαιῶς διηγήσασθαι, εἰ καὶ τῷ σχεδιασμῷ ἔλαθεν, ἐπεμβάλλει πρῶτον ἐκεῖνο τὸ ἐνθυμηθὲν καὶ μετ' αὐτὸ ἀπαρτίζει τὴν προκειμένην σύνταξιν, ἐπαγαγὼν πρὸς μὲν τὸ «Τρῶα» τὸ «φασγάνῳ οὔτασε», πρὸς δὲ τὸ «τὸν ἀδελφὸν πένητα» τὸ «ῥάβδῳ πλήττει». καὶ οὕτω μὲν καινοπρεπῶς ἐσχημάτισεν ὁ ποιητής. Τινὲς δὲ ἄλλως θεραπεύοντες τοῦτο κατὰ τὸ ἀπὸ κοινοῦ σχῆμα διὰ τὸ εἰπεῖν ἀνωτέρω τὸν ποιητὴν περὶ τινος ἑτέρου «τὸν δὲ σχεδὸν ἄορι τύψας», φασί· Τρῶα δ' Ἀλαστορίδην ἔτυψε δηλαδὴ, κἀνταῦθα ὡς ἐν τελείᾳ στιγμῇ τὴν ἔννοιαν ἀναπαύσαντες ἐπάγουσιν ἀκωλύτως τὰ ἐφεξῆς. πάνυ δὲ καλλίων ἢ ῥηθεῖσα καινοπρέπεια καὶ Ὀμήρῳ πρέπουσα, οἷα συνεξομοιουμένη τῇ τῶν ἐνεστώτων πραγμάτων καινότητι καὶ τῇ ταραχῇ καὶ συγχύσει τῶν μαχομένων. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τὸ σχῆμα. (ἡ. 464-5) Τὸν δὲ Τρῶα τοῦτον ἤλικα τοῦ Ἀχιλλέως ἱστορεῖ ὁ ποιητής, ὡς δηλοῖ τὸ «εἰ πῶς εὐ πεφίδοιτο ὀμηλικήν ἐλεήσας». εἰ δὲ καὶ «ἦλιξ ἤλικα τέρπει» κατὰ τὴν παροιμίαν, ἀλλ' ἐνταῦθα οὐκ ἐλεεῖ Ἀχιλλεύς, ἀλλὰ γουναζόμενον ἀναιρεῖ. Τὸ δὲ εὖ γίνεται μὲν ἐκ τοῦ ἔο, ὡς μέο μεῦ, σέο σεῦ. ἐγκλίνεται δὲ ὡς ἐκεῖνα, οἷον «ὄς σευ ἄνευθεν ἐὼν κήδεται», «καὶ μὲν μευ ζύνιον». Τὸ δὲ «πεφίδοιτο» Ἰωνικός ἐστι μέσος ἀόριστος τοῦ φείδω ῥήματος. Τὸ δὲ «ἀφείη» τινὰ τῶν ἀντιγράφων ἐν δυσὶν ἠ ἔχουσι, τροπῇ τοῦ εὐκτικοῦ διφθόγγου εἰς ἦτα μετὰ προσγραφῆς τοῦ ἰῶτα. (ἡ. 466) Τὸ δὲ «νήπιος» οὐχ' ἀπλῶς ἀφροσύνην τοῦ Τρωὸς αἰτιάται, ἀλλ' ὅτι μὴ ἔστοχάσατο τοῦ Ἀχιλλέως, μάλλον δ' ὅτι μὴ τῷ μακρῷ χρόνῳ ἔγνω τὸ ἦθος αὐτοῦ ἀτενές, καὶ ὡς μάλα ἦν ἐμμεμαώς, τουτέστι, σεμνῶς εἰπεῖν, ὡς ἐθέλοι ἂν ὁ ποιητής, πρόθυμος καὶ μαιμῶν οἷα καὶ πῦρ κατὰ τὸ «ὡς δ' ἀναμαιμάει θεσπιδαῆς πῦρ», καθὰ μετ' ὀλίγα ῥηθήσεται. (ἡ. 467 ς.) Τὸ δὲ «οὐ γάρ τι γλυκύθυμος» καὶ ἐξῆς, θυμοειδεῖ ἀνδρὶ ἐπιφωνηθήσεται. 4.438 (ἡ. 468-71) Ἰστέον δὲ καί, ὡς ἐνταῦθα τὸ Ὀμηρικὸν «ἐμμεμαώς» ἐπὶ μὲν Ἀχιλλέως νοηθὲν ἀξυμφανῆ ποιεῖ ἔννοιαν, ἐπὶ δὲ τοῦ Τρωὸς συνήθως ἔχει καὶ ὀρθῶς, καὶ ὅτι Ὀμήρου εἰπόντος περὶ τοῦ ῥηθέντος Τρωὸς τὸ «ἐκ δὲ οἱ ἦπαρ ὄλισθε», περὶ ὃ ἐτρώθη, «ἀτὰρ μέλαν αἷμα κατ' αὐτοῦ κόλπον ἐνέπλησε», φασὶν οἱ παλαιοί, ὡς παρατετηρημένως ὁ ποιητής τὸ «ὄλισθεν» εἶπεν ἐπὶ ἥπατος. ὄλισθηρὰ γὰρ ἢ φύσις τοῦ ἥπατος. κόλπον δὲ τὴν περὶ τὸ ἦπαρ ἔφη τοῦ ἱματίου πᾶσαν κοιλότητα. (ἡ.

475) Λέγει δ' ἐν τούτοις καὶ ξίφος κωπήεν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, τὸ λαβὴν ἔχον, ὃ παρακολουθεῖ τοῖς ξίφεσιν, εἰπὼν «κεφαλὴν ξίφει ἤλασεν», ὃ ἐστὶν ἐπληξε, «κωπήεντι». (η. 476) Ἐνθα καὶ τὸ «πᾶν δ' ὑπεθερμάνθη ξίφος αἵματι» βαθεῖαν δηλοῖ πληγὴν, ὁποῖα μετ' ὀλίγα δηλωθήσεται ἐν τῷ «πᾶν δέ οἱ εἶσω ἔδυσ ξίφος». τῇ γὰρ τοιαύτῃ παρακολουθεῖ τὸ θερμαίνεσθαι πᾶν ξίφος, ψυχρὸν ἄλλως ὄν, ὡς τὸ «ψυχρὸν δ' ἔλε χαλκὸν ὁδοῦσι». (η. 478–81) Δηλοῦται δ' ἐν τούτοις καὶ ὅτι καὶ ἀγκῶνων τένοντές εἰσι. φησὶ γοῦν ὁ ποιητὴς ὅτι Δευκαλίωνα, Τρωϊκόν τινα, «φίλης διὰ χειρός» ὁ Ἀχιλλεὺς «ἔπειρεν αἰχμῇ χαλκείῃ, ἵνα τε», ἤγουν ὅπου, «ξυνέχουσι τένοντες ἀγκῶνος. ὃ δέ μιν μένε χεῖρα βαρυνθεῖς πρόσθ' ὀρώων θάνατον». ὅπερ οἱ μεθ' Ὀμηρον πρὸ ὀφθαλμῶν ὄραν θάνατόν φασιν. (η. 481–3) Ἀχιλλεὺς δέ «φασγάνω αὐχένα θείνας», ὃ ἐστὶ τύψας, «τῆλε αὐτῇ πῆληκι κάρη βάλε· μυελὸς αὐτε σφονδυλίω ἐκπαλτο, ὃ δ' ἐπὶ χθονὶ κεῖτο τανυσθεῖς». ὅπερ καὶ ἐπὶ ἄλλου τινὸς εἰπὼν ὁ ποιητὴς εἰκάζει παραβολικῶς ἐκεῖνον σκώληκι τετανυσμένῳ μακρῷ. (η. 482) Τὸ δέ «αὐτῇ πῆληκι» Ἀττικῶς εἴρηται ἀντὶ τοῦ σὺν αὐτῇ πῆληκι. καὶ ἔστιν ὅμοιον τῷ «ἐξόλοιο αὐταῖς βουλαῖς», ἤγουν σὺν τοῖς βουλευμάσι σου, καὶ τῷ «αὐτοῖς ἀνδράσιν ἢ ναῦς ὤλετο», ἤγουν σὺν αὐτοῖς ἀνδράσιν, ὅπερ ἕτεροι συνθέτως αὐτανδρος λέγουσιν. Ὅρα δὲ ἐνταῦθα καὶ τὸ «τῆλε ἔβαλεν» ἀντὶ τοῦ ἐπιτυχῶς ἔρριψεν. οὐκ ἄρα ἡ λέξις ἐπὶ μόνῃς ἀεὶ λέγεται τῆς μήκοθεν βολῆς. καινὴ δὲ τις πολέμου περιπέτεια κεφαλὴν ἀποτμηθεῖσαν ἰδεῖν συγκαταφερομένην ὡς οἶά τι σκευεῖ τῇ πῆληκι. (η. 483) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι οὐ μόνον σπόνδυλοι διὰ τοῦ π̄ καὶ τρισυλλάβως, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ φ̄ 4.439 τετρασυλλάβως, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις ἐρρέθη. «σφονδυλίω» γὰρ φησιν. (η. 481) Τὸ δὲ «πρόσθ' ὀρώων θάνατον» περὶ παντὸς δύναται λέγεσθαι παραδοκοῦντος κίνδυνον. (η. 484–6) Ὅτι Πείρεώς τις ἐνταῦθα ἱστορεῖται Θραξ ἀνὴρ, οὗ υἱὸς Ῥίγμος, ἐκ Θράκης ἐριβώλακος ἐλθὼν πίπτει ἄκοντι βληθεὶς ὑπ' Ἀχιλλέως. κλίσις δὲ τοῦ Ῥηθέντος Θρακὸς Πείρεω, ὡς Μενέλεω. ὃ δὲ Ῥίγμος, εἰ μὲν ἐγράφετο διὰ τοῦ ῆ, ἦν ἂν εἰδέναι ὡς ἐκ τοῦ Ῥήσσω γίνεται. ὅτι δὲ τῷ ῆ παραλήγεται παρὰ τοῖς ἀντιγράφοις, ῥιπτέον αὐτὸ μετὰ τῶν λοιπῶν βαρβάρων ὀνομάτων, ὧν ἡ Ὀμηρικὴ μεμέστωται ποιήσις. (η. 487) Κεῖται δὲ ὧδε καὶ Ἀρηΐθιος Τρωϊκός, ὁμώνυμος τῷ προϊστορημένῳ Ἑλληνικῷ, καθὰ καὶ Δευκαλίω ἀνωτέρω ὁ προγραφεῖς. (η. 490–3) Ὅτι παραβολῇ ἐνταῦθα χρησάμενος ὁ ποιητὴς ἐπὶ Ἀχιλλέως τῇ ἀπὸ πυρὸς τραχύνει τὴν φράσιν ἐπίτηδες, καὶ ὡς περὶ τινὰ βρόμον λεκτικὸν τῷ παραβολικῷ ἐπιτεχνᾶται πυρὶ. ἢ γὰρ οὐ τοιοῦτον τὸ «ὡς δ' ἀναμαιμάει βαθέ' ἄγκεα θεσπιδαῆς πῦρ οὔρεος ἀζαλέιο, βαθέα δὲ καίεται ὕλη, πάντη τε κλονέων ἄνεμος φλόγα εἰλυφάζει»; ὧν ἀπόδοσις τὸ «ὡς Ἀχιλλεὺς πάντη θῦνε σὺν ἔγχρῃ δαίμονι ἴσος». παραβέβληται δὲ καὶ ἡ παραβολὴ αὕτη ὅλη ὅλω τῷ πράγματι. ἢ μὲν γὰρ τοῦ Ἀχιλλέως ὀρμὴ ὁμοία πυρὸς ἐπιδρομῇ, τὸ δὲ πλῆθος τῶν πιπτόντων ὅμοιον ὕλης καύσει, τὸ δὲ εὐδιαχειρίστον τῶν Τρώων τῷ τῆς ὕλης καταξήρῳ εἴκασται. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ἐνταῦθα τὸ ἀνά τὸ ὄρος μαιμᾶν τὸ πῦρ ὡς ἐπὶ ἐμψύχου τοῦ πυρὸς εἴρηται, οἷα καὶ θεσπιδαοῦς, ὃ ἐστὶ θεόθεν, ταυτὸν δ' εἰπεῖν ποιητικῶς Διόθεν, πεσόντος καὶ δαίοντος. κυρίως γὰρ ἐπὶ ἐμψύχων τὸ μαιμᾶν. (η. 490) Ἄγκεα δὲ καὶ νῦν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, οἱ φαραγγώδεις καὶ οἷον ἀνακείμενοι δασεῖς τόποι. 4.440 (η. 491) Ἀζαλέον δὲ ὄρος, ὃ ἐστὶ ξηρόν, ὑποτίθεται, ὡς ἂν ἐπαυξήσῃ τὸ τοῦ Ἀχιλλέως δραστήριον. οὐχ' οὕτω γὰρ τὸ πῦρ εἰς ὑγρὰν ὕλην δρᾷ, ὡς ὅτε ταύτης ξηρᾶς λάβηται. εἰ δὲ καὶ βαθεῖα ἢ ὕλη, συννοητέον δὲ ὡς καὶ δασεῖα, καὶ ἄνεμος δὲ εἰλυφάζει, τουτέστι πανταχοῦ εἰλεῖ τὸ πῦρ, τότε πλείων ἢ δρᾷσις τοῦ πυρὸς γίνεται. (η. 492) Τρεῖς δὲ παραγωγὰς ἔχει τὸ εἰλυφάζειν. ἀπὸ γὰρ τοῦ εἰλῶ γίνεται εἰλύω, ἐξ οὗ εἰλυφῶ, εἶτα εἰλυφάζω, λέξις αὕτη πεζῷ λόγῳ ἀπρόσιτος. Ἰστέον δὲ ὡς ἐν μὲν τῷ εἰλυφῶ συστέλλεται τὸ ῆ, ὡς δηλοῖ τὸ «πάντη τ' εἰλυφῶν ἄνεμος, καὶ ἀπαρτίζεται οὕτω μετρικὸς δάκτυλος, ἐν δὲ τῷ εἰλυφάζω ἐκτείνεται, ἵνα σπονδειακῶς ποδισθῇ. (η. 493) Σημείωσαι δὲ ὅτι

σεμνύνας νῦν Ὅμηρος τὸν Ἀχιλλέα πλατεία πυρίνη παραβολῆ. σεμνότερον ἔτι παραβολικὸν εὐθύς ἐπήγαγε κόμμα, συναρτήσας τῇ τοῦ πυρὸς παραβολῆ, ὡς καὶ προεγράφη, τὸ «ἔθυνε σὺν ἔγγχει δαίμονι ἴσος». (η. 494) Ὅτι ἐφέπειν καὶ ἐνταῦθα τὸ διώκειν, ἐν τῷ «κτεινομένους ἐφέπων, ῥέε δ' αἵματι γαῖα μέλαινα». τὸ δέ γε ἀμφέπειν σύγκειται μὲν καὶ αὐτὸ ἐκ τοῦ ἔπειν, δηλοῖ δὲ τὴν κύκλω ἐντρέχειαν. Ὅτι τοὺς Ἀχιλλέως ἵππους ἐρχομένους διὰ τῶν ἀνηρημένων βουσὶν εἰκάζει, οὐς ζεύξει τις τρίβειν ἄλωϊν. (η. 495–502) Φησὶ γὰρ «ὡς δ' ὅτε τις ζεύξει βόας ἄρσενας εὐρυμετώπους τριβέμεναι κρῖ λευκὸν εὐκτιμένη», ἢ εὐτροχάλω, «ἐν ἄλωϊ. ῥίμφα τε λέπτ' ἐγένοντο βοῶν ὑπὸ πόσσ' ἐριμύκων, ὡς ὑπ' Ἀχιλλέως μεγαθύμου μώνυχες ἵπποι στείβον ὁμοῦ νέκυάς τε καὶ ἀσπίδας, αἵματι δ' ἄζων νέρθεν ἅπας πεπάλακτο καὶ ἄντυγες αἰ περὶ δίφρον», καὶ τὰ ἐξῆς. 4.441 ἐν οἷς καὶ ῥαθάμιγγες αἰ ἀπὸ ἱππέων ὀπλέων καὶ ἐπίσσωτρα τὰ προδεδηλωμένα ἐν ἐτέρω πολέμῳ. Καὶ ὄρα ἐν τῇ εἰρημένῃ παραβολῇ παλαιὸν ἀλοητόν, ὃς ὑπὸ ζῶων γίνεται πατούντων ποσὶ καὶ συντριβόντων τὰ δράγματα, καὶ ὡς τὸ εὐτελὲς τῆς παραβολικῆς ἐννοίας διὰ τῆς φράσεως ὑψωσε καὶ μάλιστα διὰ τῶν ἐπιθέτων, τοῦ «βόας εὐρυμετώπους», ὃ βοῶν ἐστὶν ἴδιον, «κρῖ λευκόν», τὸ πολλαχοῦ ῥηθέν, «εὐκτιμένη» ἢ «εὐτροχάλω ἄλωϊ», «βοῶν ἐριμύκων», «μώνυχες ἵπποι». (η. 496) Κρῖ δὲ εἰπὼν πάντα ἐδήλωσε τὰ τιθέμενα ἐν ἄλωϊ ὥστε τρίβεσθαι, ἀπὸ μέρους τῆς κριθῆς καὶ τᾶλλα δηλώσας. τίμιον γὰρ τοῖς παλαιοῖς ἡ κριθὴ ὡς πρώτη εὐρεθεῖσα, καὶ διὰ τοῦτο ἀπ' αὐτῆς ὡς ἐκ μέρους καὶ τὰ ἄλλα δηλοῦται σπόριμα, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ εἴρηται. ὅθεν καὶ κρίβανος, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις ἐγράφη, ὁ ἵπνός, ἐν ᾧ ἄρτοι ἀπλῶς ἔψονται, οὐ μὴν μόνον οἱ κρίθινοι. [Διὸ καὶ κριβανωτῶν ὄρμαθός οὐ μόνον ὁ ἀπὸ κριθίνων ἀρτίσκων, ἀλλ', ὡς εἰκός, καὶ ὁ ἐξ ἑτεροίων. ὅτι δὲ τὸ κρῖ ἐκ τοῦ κρίμονος ἀποκέκοπται, οὐ μὴν ἀπὸ τῆς κριθῆς, δηλοῦσιν οἱ παλαιοί. παρ' οἷς κεῖται καὶ ὅτι κριθὴ συνθέτως ἄφλοιος ἢ πτισσάνη, ἐφ' ἧ γρίφος οὗτος· κριθῆς ἀφλοίου χυλὸν ὀργάσας, πίε. τί δὲ ἐστὶ τὸ ὀργάσαι, δηλοῦσιν οἱ τοῦ Κωμικοῦ Ὅρνιθες.] Σημεῖωσαι δὲ ὅτι ἡ παραβολὴ αὕτη τῆς ἀλληγορίας ἐκείνης ἐξήρηται, ἐν ἧ ἔφη ὁ Ὀδυσσεὺς καλάμην πλείστην ἐν ὀλίγῳ πίπτειν καιρῷ. ἐπεὶ γὰρ καλάμην εἶπε τοὺς ἐν πολέμῳ πίπτοντας καὶ οἷον δράγματα, οἰκεῖόν ἐστιν εἰπεῖν καὶ πατεῖσθαι αὐτοὺς 4.442 καὶ τρίβεσθαι, ὡς ἡ καλάμη ἐν τῇ ἄλωϊ. (η. 496) Τὸ δὲ τρίβειν εἶη ἂν ταῦτόν τῳ στίβειν. διὸ καθὰ τρίβεται κρῖ ποσὶ βοῶν, οὕτω στείβονται νέκυες ποσὶν ἵππων. ὅθεν καὶ ταῦτόν στίβον καὶ τρίβον εἰπεῖν, τὸ μὲν ἐκ τοῦ στείβειν, τὸ δὲ ἐκ τοῦ τρίβειν. ὦν ἀνάπαλιν ἡ ἀστιβῆς ὁδὸς καὶ ἡ ἄτριπτος. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ «εὐκτιμένη» ἐπὶ ἄλωϊς ἔφη. οὐκ ἄρα μόνον ἐπὶ πόλεως τὸ ἐπίθετον. Τὴν δὲ ἄλωϊν μετὰ τοῦ ἰῶτα παραδιδόασιν οἱ παλαιοί, ὡς ἀπὸ τοῦ ἀλοιῶ, τὸ συντριβῶ, ὥστε ψιλοῦσθαι οὕτω τὴν ἄλωϊν. ἐν μέντοι τοῖς Ἀπίωνος καὶ Ἡροδώρου κεῖται ἐν τῷ «νεοαρδέα ἄλωϊν» κατὰ τὴν φῖ ῥαψωδίαν, ὅτι ἄλωϊ εἰ μὲν δασύνεται, σημαίνει τὴν ἄλωνα, εἰ δὲ ψιλοῦται, τὴν ἀμπελόφυτον γῆν. (η. 497) Τὸ δὲ «λεπτὰ ἐγένετο βοῶν ὑπὸ ποσίν» ἢ αἰτία ἐστὶ τοῦ ἀλοητοῦ. διὰ τοῦτο γὰρ ἀλοῶμεν, ὡς ἂν ἀπλῶς τὰ πατούμενα λεπτὰ γένηται καὶ μὴ ἐχόμενα, ἦγον κρατούμενα. ὅθεν καὶ ἄχυρον ἐπενοήθη κληθῆναι καὶ ἄχνη, ἅπερ οὐκ ἔχονται, ἦτοι κρατοῦνται, καθ' ἕκαστον τμήμα διὰ λεπτότητα. ὦν καὶ ὀρισμός κατὰ τὸν ποιητὴν οὗτος· ἄχυρον καὶ ἡ κατ' αὐτὸ ἄχνη ἐστὶ τὰ ἐκ δραγμάτων λεπτὰ τρίψει ποδῶν βοείων. (η. 502 ς.) Ὅτι ἀριστεῶς παριστᾶ σπουδῆν τὸ «ὃ δὲ ἴετο κῦδος ἀρέσθαι, λύθρῳ δὲ παλάσσετο χεῖρας ἀάπτους». εἰ δὲ Ἀχιλλεὺς ἐνταῦθα μὲν κῦδος ἀρέσθαι ζητῶν μάχεται, ἀνελῶν δὲ τὸν Ἔκτορα μέγα κῦδος ἀρέσθαι τοὺς Ἀχαιοὺς λέγει, τὸ πᾶν ἄρα τοῦ κατὰ Τρῶας πολέμου τῷ Ἔκτορι ἐγκεκλίσθαι δηλοῖ. 4.443 ΕΚ ΤΩΝ ΤΗΣ ΦΙ Ὅτι τῆς φῖ ῥαψωδίας ἡ μὲν πρὸς μέτρον ἐπιγραφὴ αὕτη· φῖ μόγος Αἰακίδαο παρ' ἠϊόνας ποταμοῖο, ἡ δὲ πεζὴ αὕτη· παραποτάμ<i>-</i>ος μάχη. (η. 1 ς.) Ὅτι ἐν τῷ εἰπεῖν ὁ ποιητῆς «πόρον Ξάνθου δινήεντος, ὃν ἀθάνατος τέκετο Ζεύς», Διὸς τόκον τὸν Ξάνθον φησίν, ἀλληγορικῶς

μέν, ἐπεὶ διῖπετής, φασίν, ὁ Ξάνθος καὶ τὸ πλεον χεῖμαρρος, ἐξ ἀερίων, ὃ ἐστὶ Διῶν, τουτέστιν ὀμβρίων, ὑδάτων πληθυόμενος, μυθικῶς δὲ, ὅτι θεὸς μὲν τοῖς ἐγγχωρίοις ὁ Ξάνθος, Ζεὺς δὲ πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε. οἱ δὲ φασιν, ὅτι τοῦ μὲν δαιμονίου Ξάνθου Ζεὺς πατήρ, τοῦ δὲ ρεύματος Ὠκεανός, ἐξ οὗ πάντες ποταμοί, ὡς μετ' ὀλίγα ἔρει ὁ ποιητής. Δινήεντα δὲ τὸν Ξάνθον λέγει, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγου τὸν Ἑρμον. ἐν τοῖς ἐξῆς δὲ καὶ ἀργυροδίνην τὸν αὐτὸν φησι καὶ βαθυδινήεντα, καὶ ἐν διαλύσει βαθείας μεγάλας δίνας ἔχοντα, περὶ οὗ ῥηθὲν καὶ τὸ «αἰπὰ ῥέεθρα», ὃ ἐστὶν ὑψηλά, τοῦ τοιούτου βάθους ἐστὶ δηλωτικόν, ὡσπερ καὶ τὸ βαθύρροον καὶ τὸ βαθυδίνην. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «ὄν τέκετο Ζεὺς» διαλελυμένη ἐρμηνεία ἐστὶ τοῦ «Ξάνθος διπετής», ὅπερ ἐν τοῖς ἐξῆς ἔρει. (η. 3–12) Ὅτι Ἀχιλλεὺς διατμήξας τοὺς Τρῶας «τοὺς μὲν πεδίονδε ἐδίωκε πρὸς πόλιν, ἦ περ», ἡγουν ὅπου, «Ἀχαιοί», ἢ κατὰ τινὰς οἱ ἄλλοι, δηλοῖ δὲ καὶ αὐτὸ τοὺς Ἀχαιοὺς, 4.444 «ἀτυζόμενοι», ὃ ἐστὶ ταρασσόμενοι, «φοβέοντο ἡματι τῷ προτέρῳ». ἡγουν περιφραστικῶς χθές, «ὄτε μαίνετο φαίδιμος Ἑκτωρ. τῇ ῥ' οἱ γε προχέοντο πεφυζότες, ἡέρα δ' Ἥρη πίτνα βαθεῖαν ἐρυκέμεν. ἡμίσεες δὲ ἐς ποταμόν» [βαθύρροον ἀργυροδίνην], τὸν ῥηθέντα, «εἰλεῦντο· ἐν δ' ἔπεσον μεγάλῳ πατάγῳ, βράχε δ' αἰπὰ ῥέεθρα, ὄχθαι δ' ἀμφὶ περὶ μέγαρα ἴαχον. οἱ δ' ἀλαλητῶ ἔννεον ἔνθα καὶ ἔνθα ἐλισσόμενοι κατὰ δίνας». Καὶ ὅρα ὅτι κἀνταῦθα ὁ ποιητής ἐπίτηδες ἐτάχυνε λέξεσι τὴν τοῦ λόγου προφορὰν ἀναλόγως τῷ ἤχῳ τῆς εἰς τὸν ποταμὸν πτώσεως τῶν φευγόντων, καὶ πιθανῶς διαιρεῖ τοὺς Τρῶας εἰς τε τοὺς κατὰ χέρσον φεύγοντας καὶ εἰς τοὺς τῷ ποταμῷ ἐμπίπτοντας. οὐκ ἔχει γὰρ ἀνδραγαθεῖν κατὰ πάντων ὁμοῦ συνηγμένων ὁ Ἀχιλλεὺς, ὁ εἰπὼν πρὸ μικροῦ, ὡς οὐ δύναται μόνος καὶ ἴφθιμός περ ἐὼν τοσὴνδε μάχην ἐφέπειν. διαιρεῖ γοῦν πιθανῶς, ὡς εἰκός, αὐτοὺς εἰς δύο, ἵνα ῥάων εἴη αὐτῷ ἡ μάχη. ἀσχολεῖται δὲ εἰς τοὺς ἐν τῷ ποταμῷ διὰ τὸ ἀκινδυνώτερον. τὸν γὰρ πρὸ τοῦ τείχους πόλεμον οὐ θαρρεῖ διὰ τὸν ἐκ τῆς μητρὸς χρησμόν, ὃν αὐτὸς λέγει προῖων, φαιμένης αὐτὸν Τρώων ὑπὸ τείχει ὀλέσθαι. πιθανὸν δὲ καὶ ἀστεῖον τὸ τοῦ ποταμοῦ πλάσμα. οὐ γὰρ οὕτως ἂν ἔβλαψε τοὺς ἡμίσεας ὁ Ἀχιλλεὺς ἐπὶ τῆς πεδιάδος, ὡς νῦν ἐγκλείσας οἶον τῷ ποταμῷ, ἔνθα χώραν ἔσχε καὶ ἡ ἐπιλογή τῶν δώδεκα κούρων, οὓς ἐπικατασφάζει τῇ τοῦ Πατρόκλου πυρᾷ. ὡς γοῦν τοὺς ἡμίσεας ἐγκλείσει τῇ πόλει, οὕτω τοὺς λοιποὺς ἐνταῦθα τῷ ποταμῷ ἐμπεριώρισε. πολλὴ δὲ ἡ τῆς ἀνδρίας περιουσία τῷ Ἀχιλλεῖ, εἰ τοσαύτας μυριάδας ἀνδρῶν διαιρῶν τοὺς μὲν εἰς τὴν πόλιν εἰλεῖ, τοὺς δὲ εἰς μοῖραν ἑαυτῷ ἀποτέμνεται. Σημεῖωσαι δὲ μάλιστα ἐνταῦθα τὴν εὐμέθοδον οἰκονομίαν τοῦ ποιητοῦ. ἀρχὴν γὰρ ἐν τούτοις προκαταβάλλεται τῆς εἰς ἔπειτα μυθικῆς τερατείας ἐπὶ τῇ τοῦ Ξάνθου καὶ τοῦ Ἡφαιστοῦ μάχῃ. ἐμπεσόντων γὰρ τῶν Τρώων τῷ Ξάνθῳ κεραΐζει τε αὐτοὺς Ἀχιλλεὺς καὶ κατὰ τοῦ Ξάνθου ἐρεσχελεῖ. ὃ δ' ἀγανακτεῖ καὶ δεινὰ εἰς τὸν Ἀχιλλεῖα ποιεῖ, ἐφ' οἷς ἡ Ἥρα τὸν υἱὸν Ἡφαιστον ἀμυνοῦντα τῷ Ἀχιλλεῖ πέμπει. καὶ ὁ Ἡφαιστος πυριφλεγέθων πελάσας τῷ Ξάνθῳ 4.445 ποιεῖ ὅσα δῆτα καὶ ποιεῖ. τῆς τοίνυν τοιαύτης μάχης ἀρχὴ ἡ τῶν Τρώων εἰς τὸν Ξάνθον ἔμπτωσις, ἣν ἐνταῦθα λαλεῖ ὁ ποιητής. Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι καινοπρεπὴς τις ἐνταῦθα κεῖται σύνταξις καὶ οὐ καταλλήλως ἔχουσα. οὐ γὰρ ἔφρασε κοινότερον ὁμοιοπτῶτως, ὅτι διατμήξας τοὺς μὲν κατὰ τῆς πεδιάδος ἐδίωκε, τοὺς δὲ εἰς ποταμὸν ἔρριψεν, ἀλλ' ἔφη ὅτι τοὺς μὲν πεδίονδε δίωκεν, ἡμίσεες δὲ εἰς ποταμὸν εἰλοῦντο. καὶ οὕτως ἐξαλλάξας τὸ σχῆμα ἐδύασε καὶ οἰονεῖ συνεμέρισε τὸ φραστικὸν σχῆμα τοῦ λόγου τοῖς φεύγουσιν οὕτω καὶ οὕτω, ἵνα πως συνεξομοίωσιν τὴν φράσιν τῷ πράγματι. εὐδωδῶθη δὲ ἡ ῥηθεῖσα κατὰ σχῆμα ἐναλλαγὴ ἐκ τῆς ἐπεμβολῆς. εἰπὼν γάρ· τοὺς μὲν κατὰ τὸ πεδίον ἐδίωκεν, εἶτα ἐπεμβάλων τό· τῆδε οὗτοι προχέοντο, ἐντεῦθεν ἀκολουθῶς τῷ οὗτοι μετέβη εἰς τὸ «ἡμίσεες δέ». καὶ ἔστι τὸ ὅλον οὕτω· τοὺς μὲν πεδίονδε δίωκε πρὸς πόλιν, καὶ οὕτω μὲν οὗτοι διωκόμενοι προχέοντο, οἱ δὲ ἡμίσεες ἔβαπτον εἰς ποταμόν. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι, εἰ καὶ ἐνεχώρει, ὅμως οὐκ εἶπεν

«ὄτ' ἐμάρνατο φαίδιμος Ἐκτωρ», ἀλλ' «εἰμαίνετο», δηλῶν τὸ ἐνθουσιωδῶς ἐκεῖνον χθὲς μάχεσθαι. δηλὸν δ' ἐκ τούτου ὅτι καὶ Ἄρης μαίνεσθαι λέγεται διὰ τὸ τοὺς πολεμιστὰς οὕτω μάχεσθαι. [Ὅτι δὲ ἐκ τοῦ μαίνεσθαι καὶ μαινόλης Διόνυσος, οὐκ ἄδηλόν ἐστιν. ὦ καὶ αἱ Μαινάδες ὠκείωνται διὰ τὴν ἐκ μέθης μανίαν τὴν κατὰ τοὺς οἰνομανεῖς, δι' ἣν καὶ Λυαῖος ὁ αὐτός, ἦγουν στασιαστικός, παρὰ τὴν λύην, ὃ δηλοῖ στάσιν, λεγομένην οὕτω διὰ τὸ παραλύειν τῆς φιλικῆς ἐνώσεως. Ὅτι δὲ παρὰ τὸ μαίνεσθαι καὶ Μανῆς, ὁ δοῦλος, δηλὸν καὶ αὐτὸ ἐκ τῶν παλαιῶν. τοῦτο δὲ διὰ τὸ μὴ φρενήρεις αὐτοὺς εἶναι ὡς ἐπὶ πολὺ, καὶ μᾶλλον, εἴπερ οἴνου κατάκοροι 4.446 γίνονται.] Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ ἐρμηνεύει πραγματικῶς ὁ ποιητὴς τὸ περὶ πολέμου ἀλλαχόθι λεχθέν, τὸ «καὶ τε κτανέοντα κατέκτα». εἰ γὰρ ὅπου χθὲς Ἕλληνες φοβέοντο, ἐνταῦθα νῦν οἱ Τρῶς προχέοντο πεφυζότες, εἴη ἂν καὶ τοῦτο τοῦ κατὰ τὴν μάχην ἐπαμφοτερισμοῦ. (η. 6) Ἔστι δὲ τὸ «προχέοντο πεφυζότες», περίφρασις τοῦ φοβέοντο, καὶ δηλοῦται ἐν ἀμφοτέροις τὸ ἔφευγον. Τὸ δὲ προχέοντο ἐμφαντικόν ἐστι τῆς εἰς τὸν ποταμὸν ρίψεως καὶ οἶον καταρροῆς τῶν φευγόντων, ἐξ ὧν αὐτὸς πλήθων ἦν, ἀστείως ῥηθέν, ὡς εἰ καὶ ὕδωρ ποθὲν χεόμενον τῷ ποταμῷ ἐμίσητο. Τὸ δὲ «πεφυζότες» λέξις μὲν ἐστὶ καὶ αὐτὸ ἀπεστραμμένη τὴν πεζολογίαν. δοκεῖ δὲ ἀπὸ ῥήματος συγκεκόφθαι τοῦ φυζῶ, φυζήσω, πεφύζηκα, πεφυζηκῶς. (η. 6 ς.) Τὸ δὲ «ἠέρα Ἥρη πίτνα πρόσθε βαθεῖαν» ταῦτόν ἐστι τῷ ἄορασίαν πολλὴν κατεπετάννυε πρὸ ὀφθαλμῶν τοῖς Τρωσίν, ὡς ἂν δηλαδὴ μὴ βλέποντες ἐν τῷ φεύγειν πίπτοιεν εἰς τὸν ποταμόν. δηλοῖ δὲ καὶ ἄλλως ἀπλῶς ὁ λόγος τὴν τῶν φευγόντων σκοτοδίνην, καὶ μάλισθ' ὅτε κατὰ τὸν ποιητὴν πρόσθεν ὀρώσει θάνατον. δείκνυται δ' ἐν τούτοις καὶ τὸ φύσει σκοτεινὸν τοῦ ἀέρος, διόπερ ἡ τῆς ἀλληγορίας Ἥρα ἠέρα, ὃ ἐστὶ σκότος, ποιεῖ, κἂν ἄλλον τρόπον διὰ τὸ διαφανὲς λευκῶλενος λέγεται. οὕτω καὶ ἀλλαχοῦ ἠέλιον ἀκάμαντα ἢ αὐτὴ Ἥρα ἔπεμψεν εἰς δύσιν πρὸ ὥρας, διὰ τὸ νομισθῆναι, φασί, πρὸ καιροῦ νύκτα διὰ τινὰ χαλεπὴν ὁμίχλην. (η. 7) Τὸ δὲ «πίτνα» ἐκ τοῦ πέτω γίνεται, ὑφ' οὗ καὶ τὸ πίπτειν σημαίνεται καὶ τὸ πέτεσθαι. Ἰστέον γάρ, ὅτι τὸ πέτω προσλήψει μὲν τοῦ π πρὸ τοῦ τ τὸ πίπτειν ποιεῖ, προσλαβὸν δὲ τὸ ν μετὰ τὸ τ τὸ πιτνᾶν ἀποτελεῖ. [(η. 8) Τὸ δὲ ἀργύρεον ὕδωρ, ὃ συντρέχει ὁ ἀργυροδίνης ποταμός, ἐπαινετόν ἐστι τῷ παντὶ πλέον ἢ περὶ τὸν Πέρσας χρυσοῦν καλούμενον ὕδωρ, ὅπερ ἦν λιβάδες ἐβδομήκοντα, οὐπερ οὐδεῖς, φασίν, ἔπινεν ὅτι μὴ βασιλεὺς καὶ ὁ τῶν παίδων αὐτοῦ πρεσβύτα 4.447 τοσ. τῶν δ' ἄλλων εἴ τις πῆ, θάνατος ἢ ζημία. ἔχοι δὲ ἂν μέμψιν εὐλογον τὸ τοιοῦτον χρύσειον ὕδωρ, καθότι αἱ μὲν ἀργύρεαι τῶν Ὀμηρικῶν ποταμῶν δῖναι, ἤδη δὲ καὶ αἱ τῶν ἄλλων ὑδάτων ῥύσεις, ζωτικαὶ πᾶσαι εἰσι πινόμεναι. αἱ δὲ χρύσειαι βασιλικάι λιβάδες ἐκεῖναι εἰς Στύγα καὶ εἴ τι ἄλλο σύρρουν αὐτῇ πορθμεύουσι τοὺς αὐτῶν πίνοντας. ζητητέον δέ, εἰ καὶ τὸ Χοάσπειον ὕδωρ, οὐπερ ἔπινε στρατευόμενος ὁ Πέρσης βασιλεὺς, τοιαύτην ἐπιτιμίου κῆρα ἐφείλκετο.] (η. 9) Ὁ πάταγος δὲ καὶ τὰ ἐφεξῆς ὠνοματοπεποιημένα, ἦγουν τὸ βράχε, τὸ ῥέεθρα, τὸ ὄχθαι, τὸ ἴαχον, ὅτι συνεκτραχύνουσι τὸν τοῦ λόγου ἦχον τῷ ῥεύματι, ἀνωτέρω εἴρηται. ὡς δὲ τὸ βράχειν καὶ ἐπὶ ἄλλων λέγεται, προδεδήλωται. Ὅρα δὲ καὶ τὸ «ἐνέπεσον», φανερώς κείμενον ἐπὶ φυγῆς, ἔστι δὲ ὅτε καὶ οἱ νικῶντες ἐμπίπτειν λέγονται, ἦγουν βιαίως ἐπικεῖσθαι. καὶ ἔστι τότε τὸ ἐμπεσεῖν ὅμοιον τῷ ἐνθορεῖν, ὡς τὸ «ὃ δ' ἐνθορε δαίμονι ἴσος». «Αἰπὰ δὲ ῥέεθρα» σημαίνει μὲν τὰ δύσβατα καί, ὡς προεῤῥέθη, ὑψηλά, μετενεχθὲν ἀπὸ τῶν ἀκροτέρων. συστέλλει δὲ τὴν λήγουσαν ὡς ἀπὸ τοῦ αἰπέα συγκοπὲν κατὰ τοὺς παλαιούς, ἢ καὶ ὡς ἀπὸ τοῦ αἰπός, ἢ αἰπή, τὸ αἰπόν. τῆς δὲ αἰπῆς ἢ χρῆσις πολλαχοῦ. (η. 11) Τὸ δὲ «ἐννεον δηλοῖ μὲν τὸ ἐκολύμβων, ἔπαθε δὲ καὶ αὐτὸ πλεονασμὸν τοῦ ν διὰ μέτρον, ὡς καὶ τὸ ἐννεπε. Τὸ δὲ «ἐνθα καὶ ἐνθα» τοῦ «ἀμφὶ περὶ μεγάλα ἴαχον» ἔστιν ἐφερμηνευτικόν. ὃ γὰρ δηλοῖ τὸ «ἐνθα καὶ ἐνθα», τοῦτο καὶ ἡ ἄ-μ-φ-ι καὶ ἡ ἄ-π-ε-ρ-ι ἐνταῦθα συνελθοῦσαι ὁμοῦ. (η. 12-6) Ὅτι καὶ

ένταυθα παραβολή κείται ὅλη ὅλω τῷ πράγματι προσαρμόζουσα, ἔνθα τοὺς Τρῶας φεύγοντας εἰς τὸν ποταμὸν ἀκρίσι παραβάλλει, αἱ φεύγουσιν ἐς ποταμὸν ὑπὸ ῥιπῆς πυρός, ὃ οἱ γεωργοὶ ἄπτουσι διώκοντες αὐτὰς τῶν σπορίμων. Φησὶ γὰρ «ὡς δ' ὄθ' ὑπὸ ῥιπῆς», ἢ «ὑπαὶ ῥιπῆς», «πυρὸς ἀκρίδες ἠερέθονται φευγέμεναι ποταμόνδε, τὸ δὲ φλέγει ἀκάματον πῦρ ὄρμενον ἐξαίφνης, ταὶ δὲ 4.448 πτώσσουσι καθ' ὕδωρ, ὡς ὑπ' Ἀχιλλῆος Ξάνθου βαθυδινήεντος πλητο ῥόος 4.448 κελάδων ἐπιμίξ ἵππων τε καὶ ἀνδρῶν». τὸ μὲν οὖν ἀκαταμάχητον τοῦ διώκοντος πυρὶ ἀκαμάτω παραβάλλει κατὰ τοὺς παλαιούς, ἀκρίσι δὲ τοὺς ἀτάκτως φεύγοντας. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐντεῦθεν τινες ὀρμώμενοι καὶ μικροῖς μεγάλα τεκμαιρόμενοι Κύπριόν φασιν εἶναι τὸν ποιητὴν. διὸ καὶ εἰδέναι αὐτόν, ὡς κατὰ τινὰς καιροὺς ὀχλεῖται ὑπὸ ἀκρίδων ἢ νῆσος, καθὰ καὶ ἡ Κυρῆνη καὶ ἡ Βάρκη, αἱ Λιβυκαί. ἀλλ' εἴ τις τούτοις καὶ πείθοιτο, καὶ διότι οἶδε πάθος τῆς νήσου Κύπρου διὰ τοῦτο νομίζεται Κύπριος, μυριόπατρις ἄρα ὁ ποιητής, ὡς πολλῶν ἔθνη καὶ πάθη πόλεων ἱστορῶν. Ὅρα δὲ ὅτι καὶ ἐνταῦθα ταπεινὴ μὲν ἢ τῶν ἀκρίδων παραβολὴ πρὸς ἔμφασιν τῆς Τρωϊκῆς ταπεινότητος. ὁ δὲ ποιητὴς ἄλλως ἐπαίρει τὸ ταπεινὸν τοῦ παραβολικοῦ νοήματος τῷ φαιδρῷ τῆς φράσεως, ἣτις ἐκτέθειται. (η. 12) Ἀκρίς δὲ κατὰ τοὺς παλαιούς ἐτυμολογεῖται ἀπὸ τοῦ ἄ επιτατικοῦ καὶ τοῦ γράω, τὸ ἐσθίω, ἐξ οὗ καὶ γράστις ἢ ὑπὸ τῶν ζῶων χλωρὰ ἐσθιομένη, καὶ γραῦς, ἣν ὁ χρόνος μικροῦ καὶ κατέφαγεν, οἶονεὶ οὖν ἀγρίς καὶ κατὰ τροπὴν ἀκρίς, ἢ πάνυ γράουσα, ὃ ἐστὶν ἐσθίουσα. Αἴλιος δὲ Διονύσιος ἐν τῷ ῥητορικῷ αὐτοῦ Λεξικῷ οὐκ ἐθέλει ὀνομάζεσθαι γράστιν ὅλως. φησὶ γάρ· κράστιν Ἀττικοὶ τὴν πόαν, γράστιν δὲ οὐδένας. [Ἰστέον δὲ ὅτι τε τῆς ἀκρίδος καὶ τῆς καρίδος τοῖς αὐτοῖς διοικουμένων γράμμασιν, ἐκείνης μὲν οὐκ ἔστι ῥῆμά τι ἐν χρήσει, ἐκ τῆς καρίδος δὲ χρηστόν ἐστι τὸ καριδῶ, ἦγουν ὡς εἰπεῖν σφαιρῶ, οἶον· αὕτη δὲ καριδοῖ τὸ σῶμα, καμπύλη τ' ἄγκυρά ἐστι, καὶ ὅτι παρὰ τὸ κάρη γίνεται καρίς. τὸ πλεῖστον γάρ, φασίν, αὐτῇ τοῦ σώματος ἢ κεφαλῇ ἀπηνέγκατο, καὶ ὅτι ἀκρίς μὲν συστέλλει τὴν λήγουσαν, καρίς δὲ πῆ μὲν βραχυκαταληκτεῖ 4.449 ἀναλόγως παρ' Ἀττικοῖς. ὡς γὰρ βολὴ βολίς, γραφὴ γραφίς, οὕτω κάρη καρίς, ταθείσης δὲ τῆς παρατελεύτου ἐτάθη καὶ τὸ τέλος, ὡς τὸ ψηφίς, κρηπίς, τευθίς. εἴρηται γοῦν ἐκτεταμένως τὸ «καρίδες ἐξήλλοντο δελφίνων δίκην εἰς σχοινόπλεκτον ἄγγος», καὶ «ὠρχοῦντο ὡσπερ καρίδες ἀνθράκων ἔπι πηδῶσαι κυρταί», καὶ «ἐρυθρότερον καρίδος ὀπτῆς σὲ ἀποφανῶ». Ἰστέον δὲ ὅτι ἡ ῥαφανίς, ὡς ὁ Ἀθηναῖος καὶ αὐτὸ παραδίδωσι, διαφορεῖται κατὰ τὴν καρῖδα, καὶ ἐκτείνει μὲν, φησὶ, τὴν λήγουσαν Ἀττικῶς παρὰ Κρατίνῳ ἐν τῷ «ταῖς ῥαφανῖσι δοκεῖ, τοῖς δ' ἄλλοις οὐ λαχάνοις», συστέλλεται δὲ παρ' Εὐπόλιδι ἐν τῷ «ῥαφανίδες ἄπλυτοι».] Ἡερέθεσθαι δὲ κατὰ πάνυ κυριολεξίαν ἐνταῦθα τὸ εἰς ἀέρα αἶρεσθαι πετομένας. (η. 13) Τὸ δὲ «ποταμόνδε», χρησίμως τῷ ποιητῇ ἐπελέγη. ποταμοῦ γὰρ μὴ παραρρέοντος φεύγουσι καὶ εἰς θάλασσαν. (η. 14) Ὅρμενον δὲ νῦν μετοχὴ καθαρῶς δηλοῦσα τὸ ἐγειρόμενον, παρὰ δὲ τοῖς μεθ' Ὀμηρον δηλοῖ μετοχικῶς ἢ λέξις καὶ κράμβης καυλόν. ὅθεν καὶ ἐξορμενίζειν τὸ ἐκκαυλεῖν. φησὶ γοῦν τις τῶν παλαιῶν, ὅτι ἀσφάραγος ἐν τῷ φῖ τὸ ἐκ τῶν ἀκανθῶν ἀναφυόμενον, τὸ δὲ ἐκ τῆς κράμβης ὄρμενον. ὁ δ' αὐτὸς λέγει καὶ ὅτι ἀσφοδέλου τὴν ρίζαν Θεόφραστος καλεῖσθαι φησιν Ἐπιμενίδιον. ὡς δὲ καὶ τοπικὸν ὄνομα τὸ Ὅρμενον, ἀπὸ τινος Ὀρμένου κληθέν, προδεδήλωται. «Πτώσσειν δὲ καθ' ὕδωρ» τὸ μετὰ δειλίας πίπτειν. κατωτέρω δὲ ἢ λέξις καὶ τινὰ 4.450 κρύψιν δηλοῖ ἐν τῷ «ἔπτωσον ὑπὸ κρημνούς». (η. 16) Τὸ δὲ «πλήτο ῥόος» πλήθει τὸν Ξάνθον ὑπολαλεῖ κατὰ τὸ «πλήθων ποταμός», καθὰ πρὸ βραχέων ἐγράφη. Κελάδων δὲ καὶ πρὸ τούτων ἐπίθετον ἦν ποταμοῦ ἐν τῷ «πὰρ ποταμὸν κελάδοντα». δῆλον δ' ὅτι καὶ ἐπὶ πόντου ἐν ἄλλοις λέγεται. (η. 17–9) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα σχῆμά ἐστι τὸ κατὰ τὸ σιωπώμενον. ὡς μὲν γὰρ Ἀχιλλεὺς «δόρυ μὲν λίπεν αὐτοῦ ἐπ' ὄχθη κεκλιμένον μυρίκησι», ταῖς καὶ προρρηθείσαις, «ὃ δ' ἔσθορεν», ἢ ἐνθορε, «δαίμονι ἴσος, φάσανον οἶον», ἦγουν

μόνον, «ἔχων», λέγει ὁ ποιητής. ὅτι δὲ αὐθις αὐτὸ ἀνελάβετο, σιωπᾶ, νοεῖν ἀφείξῃς ὅτι ἐν δέοντι πάλιν ἔλαβε. διὸ καὶ μεταχειρίζεται δόρυ κατὰ τοῦ Λυκαόνος. (η. 17) Ἡ δὲ ὄχθη καὶ κρημνὸς λέγεται. διὸ εἰπὼν ὁ ποιητής ἀνωτέρω, ὅτι ὄχθαι ἴαχον, προῖων λέγει τοὺς Τρῶας πτώσσειν ὑπὸ κρημνούς. (η. 18) Τὸ «δαίμονι ἴσος» καὶ ἐν τῷ τέλει τῆς προσεχοῦς ῥαψωδίας ἔφη, καὶ μετὰ μικρὸν δὲ ὡσαύτως ἔρει, ἐπαναπαυσάμενος τῆ παραβολῇ διὰ καὶ τὸ ὑψηλὸν καὶ σύντομον. (η. 19–21) Ἐπάγει δὲ Ὅμηρος μετὰ τὸ «φάσανον οἶον ἔχων» καὶ ταῦτα «κακὰ δὲ φρεσὶ μῆδετο ἔργα· τύπτε δ' ἐπιστροφάδην», ἦγουν ἐν τῷ ἐπιστρέφειν ὡς καὶ ἐκεῖ καὶ μῆδενα τόπον προλείπειν, ἢ ἀντὶ τοῦ συνεστραμμένως ἢ ἰσχυρῶς. «τῶν δὲ στόνος ὄρνυτ' ἀεικῆς ἄορι θεινομένων, ἐρυθθαίνετο δ' αἵματι ὕδωρ». ὅπερ ἀλλαχοῦ κατὰ τινα παρωδιάν λέγει «ἐρυθθαίνετο δ' αἵματι γαῖα. (η. 226) Εἶτα ἐπιπλέκων παραβολὴν εἰκάζει τὸ πρᾶγμα οὕτω «ὡς δ' ὑπὸ δελφίνος μεγακῆτεος ἰχθύες ἄλλοι φεύγοντες πιμπλάσι μυχοῦς λιμένος εὐόρμου δειδιότες, μάλα γάρ τε κατεσθίει, ὃν κε λάβησιν, ὡς Τρῶες ποταμοῖο ῥέεθρα πτώσσον ὑπὸ κρημνούς». Ἐνταῦθα δὲ παρατηροῦσιν οἱ παλαιοί, ὡς ὅτε ὁ διώκων μὲν ἐν γῆ ἦν, οἱ δὲ φεύγοντες ὠθοῦντο εἰς ποταμόν, τότε τὸν μὲν διώκοντα εἰκάζεε πυρί, ἀκρίσι δὲ τοὺς διωκομένους, ὅτε δὲ καὶ ἄμφω εἰσὶν ἐν τῷ ὕδατι, τὸν μὲν δελφῖνι, τοὺς δὲ ἰχθύσι παραβάλλει ἀναλόγως τῷ ὑποκειμένῳ τόπῳ. (η. 22) Ἰστέον δὲ ὅτι παρὰ τῷ Πausanias φέρεται δελφίς ὄργανον πολεμιστήριον πρὸς ναυμαχίαν, ὅθεν καὶ δελφίνοφόρος ναῦς παρὰ Θουκυδίδη. καὶ δελφίνα δὲ ναύτην φασίν, ὃς πρὸς ἰστοῖς ἐκρέματο τοῖς μὲν σιδηροῦς, τοῖς δὲ μολιβδοῦς καταράκτης εἰς τὰ ληστρικά πλοῖα. μνεῖα δὲ τοιοῦτου δελφίνος καὶ τῷ Κωμικῷ καὶ ἑτέροις. 4.451 ἀλλαχοῦ δὲ περὶ τοῦ αὐτοῦ γράφει ὁ ῥηθεῖς, ὅτι δελφίς ὁ καλούμενος κερκέτης ἐστὶ μηχανήμα σιδήρου, ὃ ἐξαρτᾶται τῆς νεῶς, ὅταν ἦ ἄνεμος, πρὸς τὸ ἀντέχειν. ἄλλοι δὲ φασιν ὄργανον μολιβδῶν πρὸς ναυμαχίαν, τοῦ δελφίνος δὲ παρώνυμον. καὶ Δελφίνιον δικαστήριον Ἀθήνησιν ἐπὶ τῶν ὁμολογούντων, φασί, δεδρακέναι μὲν φόνον, κατὰ νόμους δέ, ὃ καὶ ἐπὶ Δελφινίῳ ἐκαλεῖτο, ὁμωνύμως τῷ ἐπὶ Δελφινίῳ δικάσασθαι. [Ἐνταῦθα δὲ παραπηκτέον περὶ δελφίνος, τοῦ κήτους δηλαδὴ, ὅτι ζῶον εἶναι συνετώτατον περιάδεται καὶ φιλανθρωπότατον καὶ χάριν ἀποδοῦναι ἐπιστάμενον, ὡς καὶ ὁ Ἀθήναιος γράφει καὶ αἱ ἱστορίαι μαρτύρονται.] Τὸ δὲ «ἰχθύες ἄλλοι» ἀντὶ τοῦ ἀλλοφυεῖς φασιν οἱ παλαιοί. ἄλλο μὲν γὰρ γένος οἱ δελφῖνες κήτη ὄντες, ἄλλο δὲ γένος οἱ ἰχθύες. Ἐτεροὶ δὲ τὸ «ἄλλοι» νοοῦσι κατὰ διαφορὰν εἴδους, ὡς τῷ γένει μὲν ἰχθύων ὄντων καὶ τῶν δελφίνων, τῷ δὲ εἴδει διαφερόντων. διὸ, φασί, καὶ Πίνδαρος «ἰχθὺν παιδοφάγον» τὸ κῆτός φησι. τοιοῦτῳ δὲ τινι λόγῳ καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς τὰς ἐγγέλυας τῶν ἰχθύων ἀποδιαιρεῖ. (η. 23) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι διαφορὰ καὶ ἐνταῦθα λιμένος κεῖται καὶ ὄρμος. «λιμένος» γάρ φησιν «εὐόρμου», ὡς τοῦ λιμένος ὄρμος περιέχοντος, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ γέγραπται. (η. 24) Τὸ δὲ «μάλα γάρ τε κατεσθίει» βροτότητα καὶ ἀνδρίαν καὶ τάχος τοῦ δελφίνος ὑποδηλοῖ, οὗ τὰ σεμνὰ σὺν ἄλλοις καὶ Ὀππιανὸς ἱστορεῖ. (η. 25) Τὸ δὲ «ποταμοῖο δεινοῖο» ἐνάγει καὶ εἰς τὸ «αἰπὰ ῥέεθρα» νοεῖν τὰ χαλεπά, καὶ οὐ μόνον, ὡς προερέθη, ὑψηλά. ὅμοιον γάρ τι τὸ αἰπὰ ῥέεθρα καὶ δεινὸς ποταμός. Ἰστέον δὲ ὡς καὶ ἐνταῦθα τινες τὸ «δεινοῖο» δι' ἰῶτα γράφουσι, λέγοντες δινὸν ποταμόν τὸν δίνας καὶ συστροφὰς ἔχοντα. οὕτω καὶ ἐν τοῖς πρὸ τούτων δινὸν σάκος εἶπον τὸ δινωτόν, 4.452 ὡς ἐκεῖ γέγραπται. οὐκ οὐκ οὐδὲ τοῖς παλαιοῖς ἐνέλιπον οἱ τὰς λέξεις καινοτομοῦντες, οἷγε τοῦ Ὀμήρου εὐθύς ἐνταῦθα ἐπαγαγόντος, ὅτι ἐπεὶ Ἀχιλλεὺς ἔκαμε χεῖρας ἐναίρων, ἀφήκαν μὲν στίξαι εἰς τὸ χεῖρας, ἵνα ἦ ἐναίρων ἔκαμε τὰς χεῖρας, ἐνόησαν δὲ, ὅτι ἔκαμεν ἐναίρων χεῖρας, ἦτοι χειροκοπῶν. (η. 26–32) Ὅτι ἐπεὶ Ἀχιλλεὺς Τρῶας ἐναίρων ἔκαμε χεῖρας, τότε δὴ, ὡς οἶα κατὰ τι πάρεργον, «ζωοὺς ἐκ ποταμοῖο δώδεκα λέξατο κούρους, ποινήν Πατρόκλοιο θανόντος», ὡς που προῦπέσχετο «τοὺς δ' ἐξῆγε θύραζε τεθηπότας ἢ ὅτε νεβρούς, δῆσε δ' ὀπίσω χεῖρας ἐϋτμήτοις ἰμάσι, τοὺς αὐτοὶ

φορέσκον», ἤγουν ἔφερον, «ἐπὶ στρεπτοῖσι χιτῶσι· δῶκε δ' ἐτάροισι κατάγειν κοίλας ἐπὶ νῆας». Καὶ ὄρα ὡς ἡ τοῦ καμάτου ἄνεσις τῷ Ἀχιλλεῖ ἐτέρας ἀριστείας τρόπος γίνεται κούρους ἐπιλεξαμένῳ καθ' ἡσυχίαν ἐκκρίτους, ὡσεὶ περ ἀπλῶς ἀνδράποδα ἐπέκρινε, καὶ ὅτι κατὰ παροιμίαν τὴν λέγουσαν τοῖς ἑαυτῶν πτεροῖς ἀλίσκεσθαι τὰ βαλλόμενα ὄρνεα, οὕτω καὶ οἱ κοῦροι οὗτοι τοῖς ἑαυτῶν ἱμάσι δεσμοῦνται, οὓς ἔφερον, ἵνα εἴ τινα ζωγρήσουσι, δῆσαντες ἀπαγάγωσι. στρατιωτικῶ δὲ ἔθους καὶ τὸ τοιοῦτον φόρημα τῶν ἱμάντων. (η. 28) Ποιητὴν δὲ Πατρόκλου λέγει κυριολεκτῶν τὴν ἀντέκτισιν καὶ ἐκδίκησιν τοῦ φόνου, ἐξ οὗ παράγεται ἡ ποιητὴ. διὸ προϊῶν ἔρει «τίσετε Πατρόκλιο φόνον». (η. 29) Τὸ δὲ «ἐξῆγε θύραζε» ἀπλῶς κἀνταῦθα εἶπεν ἀντὶ τοῦ ἕξω. Τὸ δὲ «καθὰ νεβρούς» ἀλλαχοῦ μὲν ἐπλάτυνεν, εἰπὼν· αἴτινες ἐπεὶ ἔκαμον θεοῦσαι καὶ τὰ ἐξῆς. ἐνταῦθα δὲ συντομώτατα ἔφρασε, συνεπιτεμῶν τὴν παραβολὴν τῇ ἡρωϊκῇ γοργότητι. μετ' ὀλίγα δὲ γοργότατα ἐρεῖ δίχα παραβολῆς ἐν τῷ «ὃ δὲ οἱ σχεδὸν ἦλθε τεθηπῶς». (η. 30) Δῆσαι δὲ ὀπίσω χεῖράς φησι τὸ κοινῶς φραζόμενον ἀπαγκωνίσαι. (η. 31) «Στρεπτοὶ δὲ χιτῶνες» καὶ νῦν, ὡς καὶ ἐν τῇ ε' ῥαψωδίᾳ, οἱ θώρακες, ἐν οἷς, φασίν, οὐκ ἐζώννυτο, ἀλλ' ἐφόρουσαν ἱμάντας παρηρημένους ἔθει στρατιωτικῶ διὰ χρείας τινάς. (η. 34-48) Ὅτι Ἀχιλλεὺς Πριαμίδην Λυκάονά ποτε «ἤγε λαβὼν ἐκ πατρὸς ἀλωῆς οὐκ ἐθέλοντα, ἐννύχιος προμολῶν, ὃ δ' ἐρινεὸν ὀξεί χαλκῶ τάμνε νέους ὄρπηκας, ἴν' ἄρματος 4.453 ἄντυγες ἦεν. τῷ δ' ἄρ ἀνώϊστον κακὸν ἦλυθε δῖος Ἀχιλλεύς. καὶ τότε μὲν μιν Λῆμνον ἐυκτιμένην ἐπέρασεν νηυσὶν ἄγων, ἀτὰρ υἱὸς Ἰήσονος ὦνον ἔδωκεν κείθεν δὲ ξεῖνός μιν ἐλύσατο. πολλὰ δ' ἔδωκεν Ἴμβριος Ἡετίων, πέμψε δ' ἐς δῖαν Ἀρίσβην. ἐνθεν ὑπεκπροφυγῶν πατρῷον ἵκετο δῶμα. ἐνδεκα δ' ἡμέματα θυμὸν ἐτέρπετο οἷσιν», ἤγουν ἰδίους, «φίλοισιν, ἐλθὼν ἐκ Λήμνοιο. δυωδεκάτῃ δὲ μιν αὐτὶς χερσὶν Ἀχιλλῆος θεὸς ἔμβαλεν, ὅς μιν ἔμελλεν πέμψειν ἐς Αἶδαο καὶ οὐκ ἐθέλοντα νέεσθαι». Ὅπως δὲ τὰ κατὰ τοῦτον ἐπράχθη, ἐξῆς δηλωθήσεται. νῦν δὲ ὄρα τὴν περιπέτειαν, εἴπερ τῷ ποτε ἐλεήσαντι ἄρτι περιτυχῶν ὁ Λυκάων θανάτῳ πεσεῖται ὑπ' αὐτοῦ. (η. 36) Ἀλωὴν δὲ ἐνταῦθα τὴν ἀμπελόφυτον ἴσως γῆν λέγει, ἐν ἣ, ὡς εἰκός, ἦσαν καὶ ἐρινεοὶ πρὸς αἱμασίαν, ἐξ ὧν ἴσως ἔτεμεν ὄρπηκας ὁ Λυκάων. (η. 37) Τὸ δὲ «ἐννύχιος προμολῶν» ἀληθεύειν τὸν Ἀχιλλεῖα δεικνύσιν εἰπόντα πρὸ τούτων, ὡς πολλὰς αὐπνοὺς ἴαυσα νύκτας, εἶγε καὶ τὸν Λυκάονα νυκτὸς προμολῶν εἶλεν, ὡς πού καὶ τὸν Αἰνεΐαν, καθὰ προγέγραπται. Ἐν δὲ τῷ «ἐρινεὸν νέους ὄρπηκας» ἡ ἀντίπτωσίς ἐστι τὸ σχῆμα, ἵνα λέγη ἐρινεοῦ ὄρπηκας, ἡ παράθεσις μέρους πρὸς ὅλον διὰ σαφήνειαν. ὅλον μὲν γάρ τι ὁ ἐρινεός, μέρος δὲ οἱ νέοι ὄρπηκες, ὦν μόνων καὶ ἦν χρεῖα τῷ Λυκάωνι. ἐρινεὸν δὲ φασὶ τινες ἐνταῦθα ἀντὶ ἀπλῶς ζύλου εἰληφθαι. οὐ γὰρ εὐθετεῖν εἰς ἄρμα τὸν τῆς συκῆς ἐρινεὸν διὰ τὸ εὐθραυστον τοῦ ζύλου, εἰ μὴ τις ἑαυτὸν συκίνῃ διδόναι ἠθέλεν ἐπικουρίᾳ. τυχὸν δὲ εἰς διαπλοκὴν τινα ἐχρησίμευε τῷ τόπῳ τῆς ἄντυγος ὁ νέος ὄρπηξ τοῦ ἐρινεοῦ ὡς εὐλύγιτος, οὐ μὴν εἰς αὐτὴν τὴν ἄντυγα. γίνεται δὲ ὄρπηξ, ὁ διὰ σαφήνειαν ῥηθεὶς νέος, ἐκ τοῦ ὄρω, τὸ πηδῶ, καὶ τοῦ πήσσω πήξω, ὁ ἀναπηδήσας εἰς αὐξήσιν εὐπαγῆ. (η. 39) 4.454 Τὸ δὲ ἀνώϊστον δηλοῖ μὲν τὸ ἀνέλπιστον, καὶ γίνεται ἐκ τοῦ οἴω, τὸ ὑπολαμβάνω καὶ νοῶ, ἕκτασιν δὲ ἔπαθε τοῦ ὄω εἰς ὦ. (η. 40) Τὴν δὲ Λῆμνον νῦν μὲν ἐυκτιμένην, ἤγουν καλῶς οἰκουμένην, λέγει, προϊῶν δὲ καὶ ἡγαθέην ἐρεῖ. καὶ ἀλωὴν δὲ ἐυκτιμένην πρὸ ὀλίγων τε ἔφη καὶ μετ' οὐ πολλὰ δὲ ὡσαύτως προσερεῖ. Τὸ δὲ «ἐπέρασε» δηλοῖ μὲν καὶ νῦν τὸ πέραν ἀπέδοτο καὶ διὰ θαλάσσης πλεύσας διεπώλησε. καιρία δὲ ὡς εἰς ποιήσιν ἢ λέξις, διὸ καὶ πολλάκις αὐτῇ χρᾶται ὁ ποιητής, οἷον, «εἰς Λῆμνον ἐπέρασε», καὶ «εἰς Λῆμνον πεπερημένος», καὶ «μ' ἐπέρασας». ἐντεῦθεν δὲ καὶ ἡ ἀπλῶς πρᾶσις παρὰ τοῖς ὕστερον κατὰ συγκοπὴν. ἐκ δὲ τοῦ τοιούτου περᾶν [καὶ ὁ πεπερημένος] καὶ τὸ πέρνημι παράγωγον, ἐξ οὗ καὶ τὸ περνάμενος, καὶ τὸ «περνὰς νήσων ἐπ' ἀλλοδαπῶν». (η. 41) [Ὁ δὲ ὦνος ἐκ τοῦ ὠνή γέγονεν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται,

καθὰ καὶ ἐκ τοῦ τιμῆ ὁ τίμος, καὶ εἰσι ταυτὰ ὦνος καὶ τίμος.] (η. 42) Τὸ δὲ «ξεῖνος ἐλύσατο» δηλοῖ ὁποῖον ἀγαθὸν ἢ ξενία. ὁ γὰρ Ἡετίων οὗτος, ὁ τῷ πατρὶ τῆς Ἀνδρομάχης ὁμώνυμος, τὴν ξενίαν αἰδεσθεὶς ἐξωνήσατο ἐκ Λήμνου τὸν Λυκάονα, οὐχ' ἀπλῶς λύτρα τῷ Ἰησονίδῃ Εὐνήῳ δούς, ἀλλὰ πολλὰ δούς καί, ὡς ἂν ἀλλαχοῦ φαίη, ἀπειρέσια. (η. 43) Ἡ δὲ Ἴμβρος, ἥς παρώνυμος ὁ ῥηθεὶς Ἴμβριος Ἡετίων, νῆσός ἐστιν Αἰολική, οὐ πολὺ τῆς Λήμνου ἀπέχουσα, ἀντιπέραν Τενέδου. ἐκ τῆς τοιαύτης Ἴμβρου τοὺς φυγοδικοῦντας Ἴμβρίους παροϊμιακῶς ἐκάλουν. φησὶ γοῦν Αἴλιος Διονύσιος οὕτως. Ἴμβριοι, οἱ τὰς δίκας ὑποφεύγοντες, ἐπεὶ τινες εἰς δίκην καλούμενοι ἐσκήπτοντο ἐν Ἴμβρῳ εἶναι. Ἀρίσβη δὲ πόλις Τρωάδος, Μιτυληναίων ἀποικίαν σχοῦσα, περὶ ἧς καὶ προεῖρηται. (η. 46) Τὸ δὲ δυωδεκάτη καινότερον καὶ αὐτὸ εἴρηται. οὐ γὰρ πρὸς τὸ ἔνδεκα ἡμέρας ἢ σύνταξις, ἀλλ' ὡς πρὸς τὸ ἔνδεκα ἡμέρας, ὡς ἀδιάφορον 4.455 ὃν ἡμέρας ἢ ἡμέρας εἰπεῖν, καθὰ καὶ ἐν τῇ ἄ ραψωδίᾳ ἔχει τὸ «ἐννῆμαρ μὲν, τῇ δεκάτῃ δέ». (η. 47) Τὸ δὲ «χερσὶ θεὸς ἔμβαλεν», ὃ ἐστὶν ἐνέθετο ἢ ἐνέρριψεν, ἄκραν εὐτυχίαν δηλοῖ. (η. 48) Τὸ δὲ πέμψειν ἐς Αἴδαο ἀφελῶς καὶ ἀστείως εἴρηται πρὸς τινα ὁμοιότητα τοῦ «ἦγε λαβῶν οὐκ ἐθέλοντα», ὃ ἀνωτέρω γέγραπται. πεμφθεὶς μὲν γὰρ Λυκάων εἰς Ἀρίσβην ὑπεκπροέφυγεν, ἐξ Αἴδου δὲ οὐκ ἂν φύγη. Τὸ δὲ «οὐκ ἐθέλοντα νέεσθαι» ἀστειότερον ἔτι ἐρρέθη καὶ ἀφελέστερον. εἰς Ἀρίσβην μὲν γὰρ ἐκὼν ἐπέμφθη, ἐς Αἴδου δὲ οὐκ ἂν ἐθέλοι. Νέεσθαι δὲ νῦν οὐ τὸ ἐπανελθεῖν, ἐξ οὗ ὁ νόστος, ἀλλὰ τὸ πορευθῆναι ἢ κινηθῆναι, ὅθεν καὶ ὁ νόστος καὶ ὁ νέος. [(η. 35) Ἰστέον δὲ ὅτι Λυκάων κοινῶς μὲν κύριον ὄνομα πολλοῖς προσώποις τεθέν, ὧν ἕκ τινος καὶ χώρα Λυκαονία, παρὰ δὲ τοῖς ὕστερον καὶ τι πάθος μανιῶδες νυκτιπλάνον ἀσχολοῦν περὶ μνήματα οὕτω καλεῖται.] (η. 50–2) Ὅτι πολλοῦ πολεμικοῦ καμάτου δηλωτικὸν τὸ «γυμνὸν ἄτερ κόρυθός τε καὶ ἀσπίδος, οὐδ' ἔχεν ἔγχος· ἀλλὰ τὰ μὲν ῥ' ἀπὸ πάντα χαμαὶ βάλε, τεῖρε γὰρ ἰδρῶς φεύγοντα, κάματος δ' ὑπὸ γούνατ' ἐδάμνα». Ἐξαλλαγή δὲ σχήματος καὶ ἐνταῦθα ἐν τῷ «γυμνὸν ἄτερ κόρυθός τε καὶ ἀσπίδος, οὐδ' ἔχεν ἔγχος». τὸ δ' ἀκόλουθον ἦν εἰπεῖν· οὐδ' ἔχοντα ἔγχος. Ὅρα δὲ ὅτι γυμνὸν εἶπε τὸν ἄοπλον. ἐξ οὗ λαβόντες ἀφορμὴν οἱ μεθ' Ὀμηρον τοὺς γυμνήτας ὠνόμασαν, [οἷς ὁμόστοιχοι καὶ οἱ κοινῶς μὲν ψιλοί, κοινότερον 4.456 δὲ ψιλήται.] Περὶ Λυκάονος δὲ ἐνταῦθα ὁ λόγος, ὃς τὰ μὲν ὄπλα πάντα ἔβαλε χαμαὶ φεύγων ἐκ ποταμοῦ, τοῖς ποσὶ δὲ τὴν σωτηρίαν ἐπέτρεψεν. Ἐνθα καὶ ὄρα δυστυχίαν βουλευματος. ἀπογνοὺς γὰρ τοῦ ποταμοῦ καὶ φεύγων ὡς εἰς τὴν πόλιν πίπτει ὡς οὐκ ἤλπισεν. (η. 54–63) Ὅτι ἐκπλήττει τὸν Ἀχιλλέα, ἐὰν ἐκ τῆς νήσου Λήμνου ὁ αἰχμάλωτος Λυκάων ἔφυγε. διὸ καὶ φησιν ὡς ἐν ἠθοποιίᾳ «ὦ πόποι, ἦ μέγα θαῦμα τόδ' ὀφθαλμοῖσιν ὀρῶμαι», ἠγουν ὀρῶ. «ἦ μάλα δὴ Τρῶες μεγαλήτορες, οὐς περ ἔπεφνον, αὐτίς ἀναστήσονται ὑπὸ ζόφου ἠερόεντος. οἷον δὴ καὶ ὄδ' ἦλθε, φυγῶν ὑπὸ νηλεῆς ἡμαρ, Λήμνον ἐς ἠγαθέην πεπερημένος», ὡς προεῖρηται, «οὐδέ μιν ἔσχε πόντος ἀλὸς πολιῆς, ὃς πολεῖς ἀέκοντας ἐρύκει. ἀλλ' ἄγε δὴ καὶ δουρὸς ἀκωκῆς ἡμετέροιο γεύσεται, ὄφρα ἴδωμαι [φρεσὶν ἠδὲ δαείω], ἄπερ ἐκ παραλλήλου ταυτὸν δηλοῦσιν,] «ἦ ἄρ ὁμῶς καὶ κεῖθεν ἐλεύσεται, ἦ μιν ἐρύξει γῆ φυσίζοος, ἦ τε κατὰ κρατερόν περ ἐρύκει». (η. 56) Καὶ ὄρα τὸ ἀναστήσονται, παλαιὰν καὶ ταύτην λέξιν, ἣ χρᾶται καὶ Λιβάνιος ἐν τῷ εἰς τὸν Παραβάτην Ἐπιταφίῳ. Τὸ δὲ «ἦ μάλα δὴ Τρῶες ἀναστήσονται» καὶ ἐξῆς, ὑπερβολικὸν φασι λόγον εἶναι οἱ παλαιοί. λέγει γὰρ ὅτι τάχα καὶ οἱ ἐν Αἴδου Τρῶες ἐκεῖθεν φεύξονται, εἴπερ Ἑλλήνων θαλαττοκρατούντων ἐκ νήσων ἐπανασφύζονται. Ἐν δὲ τῷ «ὑπὸ ζόφου» καὶ «ὑπὸ νηλεῆς ἡμαρ», τοῖς ὀπισθεν, ἢ πρόθεσις ἀναπέμπεται, ἵνα ἦ ὑπαναστήσονται καὶ ὑποφυγῶν. (η. 59) Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐν ἄλλοις μὲν πόντος ἀπολύτως λέγεται, ἐνταῦθα δὲ πόντον θαλάσσης φησὶν, [ὡς εἴ τις εἴπη κόλπον ἢ τόπον.] Ἐνθα καὶ παρηχεῖν δοκεῖ ὁμοῦ παρακείμενα τὸ «πολιῆς» καὶ τὸ «πολεῖς», ἠγουν πολλούς, καθὰ καὶ κατωτέρω τὸ «ὠρμαίνε μένων». αὐτὸ δὲ παρήχησις ἐστὶν ἐκ τῶν ἤδη προσημειωμένων. Τὸ δὲ

«ὄς πολλοὺς ἀέκοντας ἐρύκει» οὐχ' ἀπλῶς ἀργὸν κεῖται, ἀλλὰ προκλητικὸν ἐστὶν ἑτέρου ἀστείου νοήματος, τοῦ «ἀλλ' ἄγε δὴ καὶ δουρὸς ἀκωκῆς», καὶ ἐξῆς, ὡς προγέγραπται ἕως τοῦ «κρατερόν περ ἐρύκει», οἷα ὁμοίότητος ταύτης οὔσης τῷ πόντῳ καὶ τῷ Ἴαδῃ. ὡς γὰρ ὁ πόντος πολλοὺς ἀέκοντας ἐρύκει, οὕτως ἡ γῆ κρατερόν περ 4.457 ἐρύκει κάτω ὑπ' αὐτήν. (η. 60 ς.) Τὸ δὲ «γεύσεται δουρὸς» ἀντὶ τοῦ ἀποπειράσεται. ἐρρέθη δὲ καὶ πρὸ βραχέων λέξις τοιαύτη ἐν τῷ «γευσόμεθ' ἀλλήλων ἐγχειῖσι». (η. 62) Τὸ δὲ «κάκειθεν ἐλεύσεται» ἢ μυστηριωδῶς ἐρρέθη ἀντὶ τοῦ ἐκ τῶν κάτω καὶ τοῦ Ἴαδου, ἢ κατὰ πρόληψιν εἴρηται ἀντὶ τοῦ ἐκ τῆς φυσίζου γῆς, ἢν μετὰ τοῦτο λέγει, ἦγουν μετὰ τὸ «ἐκεῖθεν ἐλεύσεται», ὅπερ κατὰ τι πρωθύστερον προληπτικῶς ἐσημάτισται. ἦν γὰρ ἀκόλουθον μνησθῆναι πρῶτα γῆς, εἶτα ἐπαγαγεῖν τὸ «ἐκεῖθεν ἐλεύσεται». τὸ δὲ ἐλεύσεται σὺν τῷ γεύσεται σῶφρων ἐστὶ παρίσωσις, ὡς καὶ μετ' ὀλίγα τὸ τεθηπῶς καὶ μεμαῶς. (η. 63) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι τὸ «γῆ φυσίζος», καὶ τὸ «ἡ κρατερόν περ ἐρύκει» ἔχει τι ἀντιθετικὸν ἀστεῖον, ἵνα λέγη, ὡς ἡ γῆ τὰ μὲν πρὸς τὸ ζῆν ἀναφύει, τοὺς δὲ ὑπ' αὐτήν ἐλθόντας κατερύκει κάτω. ἡ δὲ γραφὴ τῆς φυσίζου γῆς διὰ τοῦ ὀ μικροῦ, ὡς καὶ πρὸ τούτων ἐν τῷ «φυσίζος αἶα». [(η. 54) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ὀρῶμαι ἀντὶ τοῦ ὀρῶ, καὶ ὀρᾶτο ἀντὶ τοῦ ἑώρα, καὶ ὀρῶμενος ἀντὶ τοῦ ὀρῶν, μυρίας ἔχει ὁμοιότητος. ἐν αἷς καὶ τὸ θύεται ἀντὶ τοῦ θύει καὶ θυόμενος ὁ θύων, οὗ χρῆσις καὶ παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ, ἔνθα λέγει, ὅτι Ἀθηναίοις θυομένοις ἐν Δήλῳ τὴν χέρνιβα βάψας ὁ παῖς προσήνεγκε καὶ ἐν τῇ φιάλῃ μετὰ τοῦ ὕδατος ἰχθῦς κατέχεεν. εἶπον οὖν οἱ Δήλιοι μάντις ὡς κυριεύσουσι τῆς θαλάσσης οἱ Ἀθηναῖοι, ὃ καὶ ἀπέβη αὐτοῖς. ἔστι δ' ἐν χρήσει καὶ τὸ ἐκθύεσθαι, οἷον· ὁ δεῖνα ἐξεθύσατο τὸν φθόνον, ἦγουν ὡς οἷα διὰ τινος θυσίας ἰλεώσατο.] (η. 64–72) Ὅτι ὁ μὲν Ἀχιλλεὺς ἴστατο καὶ «ὥρμαινε μένων», ὡς προσεχῶς ἐγράφη, τεθαρρηκῶς τε διὰ τὴν ὑπεροχὴν καὶ διαπορούμενος, ὡς ἐρρέθη, ἐπὶ τῷ Λυκάονι. ὁ δὲ ἰδὼν ἄφυκτα ἑαυτῷ «σχεδὸν ἦλθε τεθηπῶς», ὡς καὶ αὐτὸ γέγραπται, «γούνων ἄψασθαι μεμαῶς, περὶ δ' ἤθελε θυμῷ ἐκφυγῆναι θάνατόν τε κακὸν καὶ κῆρα μέλαιναν. ἦτοι ὁ μὲν δόρυ μακρὸν ἀνέσχετο», ἢ ἀνέσχεθε, «δῖος Ἀχιλλεὺς οὐτάμεναι μεμαῶς», ἦγουν οὐτάσαι θέλων, «ὃ δ' ὑπέδραμε καὶ λάβε 4.458 γούνων κύψας», ὃ διασαφητικὸν ἐστὶ τοῦ ὑποδραμεῖν. «ἐγχείη δ' ἄρ ὑπὲρ νώτου ἐνὶ γαίῃ ἔστη ἰεμένη», καθὰ καὶ τις ἔμψυχος, «χροδὸς ἄμμεναι», ἢ δι' ἐνὸς ἄμμεναι, ἦτοι κορέσασθαι, «ἀνδρομέοιο. αὐτὰρ ὁ τῇ ἑτέρῃ μὲν ἐλὼν ἐλίσσετο γούνων, τῇ δ' ἑτέρῃ ἔχεν ἔγχος ἀκαχμένον οὐδὲ μεθίει». (η. 73–7) Καὶ λισσόμενος ἔφη «γουνουμαί σ', Ἀχιλλεῦ, σὺ δέ μ' αἶδεο καὶ μ' ἐλέησον· ἀντί τοι εἰμ' ἰκέταο, διοτρεφές, αἰδοίοιο· παρ γὰρ σοὶ πρῶτω πασάμην Δημήτερος ἀκτὴν ἦματι τῷ, ὅτε μ' εἶλες ἐυκτιμένη ἐν ἀλωῇ». (η. 78–9) Ἀναμιμνήσκει δὲ καὶ, ὅπως ἐπέρασεν αὐτὸν ὁ Ἀχιλλεὺς εἰς ἡγαθήν Λῆμνον, καὶ ὅσου τιμήματος διεπράθη. φησὶ γὰρ «ἐκατόμβοιον δέ τοι ἦλφον». τοῦτο δὲ ποιεῖ, ὡς ἂν δελεάσῃ τοῖς ὕστερον δώροις, ἄπερ τριπλᾶ δώσειν φησί. (η. 80) Λέγει γὰρ «νῦν δὲ λύμην τρὶς τόσσα πορών». (η. 99 σθθ.) Ἐφ' οἷς πᾶσιν ἀκούσει παρ' Ἀχιλλέως· μή μοι ἄποινα λέγε, καὶ τὰ ἐξῆς. Ὅρα δὲ καὶ ὅπως τὰ κατὰ τὸν Λυκάονα γραφικῶς ὁ ποιητὴς ἐξέθετο. ἔστι γὰρ κατὰ νοῦν διαζωγραφῆσαι Ἀχιλλέα μὲν ἐστῶτα καὶ σὺν θαύματι ἀπορούμενον, τὸν δὲ Λυκάονα ἐλεινὸν ὑποδραμόντα καὶ τῆς ἀψαύστου μελίας ἀπτομένον καὶ ποιοῦντα, ὅσα εἰκός, τοὺς ἰκετεύοντας. Καὶ σημείωσαι ὅπως ἔστιν οὗ διὰ πιθανότητα καὶ ἀστοχοῦντα τὸν Ἀχιλλέα ἐν ταῖς βολαῖς ποιεῖ, ὡς νῦν τε πάσχει καὶ μετ' ὀλίγα ἐπὶ τοῦ Ἀστεροπαίου πείσεται. ἐν τούτοις εἰ καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς δυστυχεῖ, ἀλλ' ἡ τοῦ Ὀμήρου διαφαίνεται ἀρετὴ, θαυμαστά τινα, ὡς εἰκός, διατιθεμένου καὶ πρὸς πιθανότητα πλάττοντος. (η. 65 ς.) Τὸ δὲ «περὶ δ' ἤθελε θυμῷ ἐκφυγεῖν θάνατον» ἀφελῶς πρόσκειται, οὐ μὴν ἀναγκαίως. τί γὰρ ἐχρῆν προσθεῖναι τὸ κοινῶς θελητὸν ἀνθρώποις ἅπασιν, εἰ μὴ τι γε πρὸς διαστολὴν τῶν ἐθελοκακούντων. θάνατος δὲ κακός, τὸ κοινόν, καὶ κῆρ μέλαινα, τὸ ποιητικόν, ταῦτά ὄντα, κεῖται

παράλληλα. (η. 67) Τὸ δὲ «ἀνέσχετο» εἴληπται καὶ νῦν ἀντὶ τοῦ ἀνέσχεν, ἀνέτεινε. (η. 68) Τὸ δὲ «λάβε γούνων», ὃ ἐστὶν ἠψατο, καὶ τὸ «ἐλών γούνων» πολλαχοῦ τῆς ποιήσεως κεῖνται. ὅτε μέντοι τὸ ἐλεῖν οὐ σημαίνει τὸ ἄψασθαι, τότε δὴ αἰτιατικὴν ἔχει σύνταξιν, οἷον καὶ τὸ «ὅτε μ' εἶλες ἐν ἄλωγῃ», καὶ «ζωὺς ἔλον» καὶ ἄλλα μυρία. 4.459 [Ὡς δὲ τοῦ γούνων πρωτόθετον τὸ γονύων, καὶ ὡς κατὰ τὸ γόνυ κλίνεται καὶ τὸ κόνδου, κόνδους γὰρ ὡς γόνυος, δηλοῦσιν οἱ παλαιοί. κόνδουα γοῦν ἀργυρᾶ φησιν ἐκεῖθεν ὁ Ἀθήναιος.] (η. 70) Τὸ δὲ «ἄμμεναι» ἀπόστοργον μὲν πεζογραφοῦντι ῥήτορι, σκευωρεῖται δὲ οὕτως· ἄω, τὸ κορέννυμι, οὗ ἀπαρέμφατον ἄειν, καὶ Δωρικῶς ἄεν, ὡσπερ καὶ ἔδω, τὸ ἐσθίω, ἔδειν καὶ ἔδεν. εἶτα ὡσπερ πλεονασμῶ γίνεται ἐδέμεναι τετρασυλλάβως καὶ ἐν συγκοπῇ ἔδμεναι κατὰ τρισυλλαβίαν, οὕτω καὶ ἄμμεναι καὶ ἐν συγκοπῇ ἄμμεναι, καὶ ἴσως διπλασιασμῶ Αἰολικῶ ἄμμεναι. (η. 71 ς.) Τὸ δὲ «ἐλών ἐλίσσετο», παρήχησις ἐστίν, ὡσπερ καὶ τὸ «ἔχεν ἔγχος». τοῦτο δ' ἐνταῦθα καινότερον εἴρηται. συνήθως μὲν γὰρ ἢ ἐπὶ πολέμῳ μεταχείρισις δηλοῦται ἐν τῷ «ἔχεν ἔγχος», οὗ τὸ ἀνάπαλιν «οὐδ' ἔχεν ἔγχος», ὡς πρὸ μικροῦ εἶπεν ὁ ποιητής. ἐνταῦθα δὲ τὸ «ἔγχος» ὁ Λυκάων ἀντὶ τοῦ ἐκράτει ἐπέχων καὶ κωλύων αὐτὸ τῆς βολῆς. διὸ καὶ ἐπήγαγεν εἰς ἐρμηνείαν τὸ «οὐδὲ μεθίει», δηλῶν ὡς κατεῖχε καὶ οὐκ ἀπέλυεν. Ὅρα δὲ καί, ὅπως ὁ Λυκάων οὐχ' ὑγιῶς συλλογίζεται ἰκέτης εἶναι τοῦ Ἀχιλλέως διὰ μέσου τοῦ μετασχεῖν παρ' αὐτῷ ἀκτῆς Δήμητρος, ὃ ἐστὶ τροφῆς, μονονουχὶ λέγων, ὅτι πᾶς ὁ τροφῆς παρά τινι πασάμενος καὶ που καὶ ὁμωρόφιος οὕτω γενόμενος ἰκέτης ἐστίν· ἐγὼ δὲ ἔσχον ταῦτα παρὰ σοί, ἄρα οὖν ἀντὶ τοῦ εἶμι ἰκέτου καὶ χρῆ αἰδέσασθαι τὴν τροφήν. ἴσως γὰρ διὰ τοῦτο καὶ διοτρεφῆ ὁ Λυκάων τὸν Ἀχιλλέα προσεῖπεν, ὡς ἄτοπον ὄν τὸν διοτρεφῆ τὴν ξενίαν τροφήν, ἧς ἐφορεύει Ζεὺς, παρ' οὐδὲν θέσθαι, καὶ πρὸς τὸ ζῆσαι τροφῆς μεταδόντα εἶτα 4.460 ζωῆς τὸν ἰκέτην στερεῖσαι. καὶ οὕτω μὲν πιθανῶς ὁ Λυκάων τὴν τοῦ «αἰχμαλωτός» λέξιν εἰς ἰκέτην μετέλαβε. τὸ δ' ἐστὶν οὐχ' οὕτως ἔχον. ἰκέτης μὲν γὰρ ἐκουσίως προσφυγῶν τινι, Λυκάων δὲ ἄκων γέγονε παρὰ τῷ Ἀχιλλεῖ ὡς αἰχμαλωτισθεὶς. οὐκ ὀρθῶς τοίνυν τὸ δουλικῶς τροφῆς μετασχεῖν εἰς τὸ τῶν ἰκετῶν δίκαιον ἐνέγραψεν, ὃ καὶ αὐτὸς ἴσως αἰσθόμενος, οὐ λέγει ὡς ἰκέτης εἶμι, ἀλλ' ὅτι ἀντὶ ἰκέτου σοί εἶμι, τουτέστι τρόπον τινὰ ἰκέτης, διὰ τὸ δοκεῖν κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἰκέτην εἶναι τόν, ὡς εἶπεῖν, ἰκέστην, ἦτοι ἀφικόμενον, εἰς ἐστίαν τινός. ὅτι δὲ οἱ κυρίως ἰκέται καὶ αἰδοῖοι ἦσαν, πολλαχοῦ φαίνεται καὶ παρὰ τῷ ποιητῇ. διὸ καὶ πειρᾶται ὁ Λυκάων εἰς τοιοῦτου ἰκέτου τάξιν ἀγαγεῖν ἑαυτόν. καὶ ἄλλως δὲ λῦσαι τὸν τοῦ Λυκάωνος παραλογισμόν, οὐκ ἔστι ταῦτόν συμφαγεῖν καὶ παρὰ τινι φαγεῖν. Λυκάων οὖν αἰχμαλωτισθεὶς ἐπάσατο μὲν Δημήτερος ἀκτῆν, ὡς εἰκός, παρὰ τῇ τοῦ Ἀχιλλέως σκηνῇ, οὐ συνέφαγε δὲ ὡς ὁμοδίατος. τὸ δὲ «παρὰ σοί πρώτῳ» μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν δηλαδή, τοῦτο δὲ ὡς πρὸς τὸν Ἰασονίδην καὶ τὸν Ἴμβριον Ἡετίωνα. αἰχμαλωτισθεὶς γὰρ πρώτον παρὰ τῷ Ἀχιλλεῖ ἔφαγεν, εἶτα καὶ παρ' ἐκείνοις. (η. 76) Πάσασθαι δὲ καὶ νῦν τὸ γεύσασθαι, ὅθεν παρὰ τῷ Κωμικῶ ἀπαστία ἢ νηστεία. σκοπητέον δέ, εἶπερ τὸ Ὀμηρικὸν πάσασθαι ἐνδέδωκεν ἀφορμὴν τῷ ἐξώλει Σαρδαναπάλῳ εἶπεῖν ἐκεῖνο τὸ γελῶμενον. ἔφη γάρ, ἢ ζῶν ἔτι ἢ καὶ θανῶν ὡς ἐν εἰδωλοποιίᾳ, τὸ «τοσαῦτ' ἔχω ὅσα ἔφαγόν τε καὶ ἔπιον» καὶ ἐξῆς. πάσασθαι μὲν γὰρ ἐκ τοῦ πῶ πάσω, τὸ κτώμαι. κτᾶσθαι δὲ ταῦτόν ἐστι τῷ ἔχειν, ὅπερ ἔφη ὁ Σαρδανάπαλος. Δημήτερος δὲ καὶ νῦν ἀκτῆ ἢ κλάσμα ἄρτου, ὃ ἐστὶ ψωμός, εἶπεῖν δὲ καὶ ἄλλως βλωμός, παρὰ τὸ ἄγω, τὸ κλῶ, ἢ ἢ ἄγουσα ἡμᾶς καὶ ποιοῦσα πορεύεσθαι. διὸ καὶ δαῖτά τινες ἴσῃν καὶ εἴσῃν ἐκ τοῦ ἰέναι ἠτυμολόγησαν. εἴρηται δὲ περὶ τῆς τοιαύτης λέξεως καὶ ἐν ἄλλοις. σεμνῶς δὲ οὐκ εἶπε σῖτον ἢ δαῖτα ἢ βρώμην ἢ βρώσιν ἢ ἐδητὸν ἢ τοιοῦτόν τι, ἀλλὰ Δημήτερος ἀκτῆν, ἵνα τὸ τῆς Δήμητρος 4.461 δῶρον ὁ Ἀχιλλεὺς αἰδέσθῃ. (η. 79) Ἐκατόμβοιον δὲ σταθμοῦ τι εἶδος καὶ νῦν, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται. Τὸ δὲ «ἤλφον» χρόνου μὲν ἐστὶν ἀορίστου δευτέρου, ὡς καὶ τὸ ἔχρισμον

καὶ ἔδουπον καὶ ἔκτυπον, δηλοῖ δὲ τὸ εὖρον, ἤγουν ὡς εὖρημά τι καὶ ἔρμαιον προσήγαγον. ἔρμαιον γάρ τι τοῖς στρατιώταις τὸ ἐκ τῶν αἰχμαλώτων κέρδος. Σημείωσαι δὲ ὅτι τε παρόμοιόν ἐστι τὸ «ἐκατόμβιον ἤλφον» συνθέτω τῷ ἀλφεισίβοιαι-, γυναικες γὰρ ἀλφεισίβοιαι, ὅσαι εἰς προῖκα βόας ἤλφον-, καὶ ὡς, εἰ καὶ ἀρμόττει γυναιξί τε καὶ ἀνδράσι τὸ ῥηθὲν ἀλφεῖν, ὅμως οὐκ ἂν ῥηθεῖεν κατ' αὐτὸ ἀλφησταὶ οἱ τοιοῦτοι, ἀλλὰ κατὰ τὸ κοινόν. κυρίως γὰρ ἀλφησταὶ πάντες ἄνθρωποι διὰ τὴν περὶ τὰ πρακτέα εὐρετικὴν μέθοδον καὶ τὴν κατὰ τέχνας καὶ ἐπιστήμας εὐρεσιν, ἀφ' ἧς, εἴπερ ἐξῆν τολμῆσαι, ἀλφεισιτέχνους εἶχεν ἂν τις ποιητικώτερον εἰπεῖν αὐτούς. [Σημειωτέον δὲ ἐνταῦθα ὅτι, ὡς περὶ παρὰ τὸν βοῦν Ἄλφεισίβοια καὶ Εὐβοια καὶ παρὰ τὰ μῆλα Φιλομήλα καὶ Πολυμήλη, κύρια ὀνόματα, οὕτω καὶ παρὰ τὸν ἵππον οὐ μόνον ἢ Εὐίππη συνθέτως, ἀλλὰ καὶ κατὰ μόνας Ἴππη, ἑταίρας ὄνομα, ἣτις ἔραστὴν, φασί, σχοῦσα Θεόδοτον τὸν ἐπὶ τοῦ βασιλικῆς χόρτου, καὶ ὁψὲ ὥρας εἰσελθοῦσα ἐπὶ κώθωνα, ἤγουν συμπόσιον, πρὸς Πτολεμαῖον τὸν βασιλέα ἔφη· Πτολεμαῖε, ἐγγεέτω τίς μοι κοτύλας τέσσαρας, εἶτα εἰς τὴν μεγάλην. καὶ ὁ βασιλεὺς ἔφη· εἰς τὴν λεκάνην οὖν· δοκεῖς γὰρ μοι πολὺν Ἴππη πάνυ χόρτον καταβεβρωκέναι, σκώπτων ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ μεθύειν τὴν ἵππῳ παρώνυμον ἐκ διαπράσεως χόρτου ἢ ἐξ αἰτίας Θεοδότου τοῦ ἐπὶ τοῦ βασιλικῆς χόρτου, ὅς δὴ χόρτος ἵππον κορεννὺς προκαλεῖται πίνειν πολὺ. δῆλον δ' ὅτι ὡς περὶ Ἴππη ἐκ τοῦ ἵππος, οὕτω καὶ Ἴππων, κύριον, ὁ ἄθεος, καὶ ὡς περὶ ἐκ τοῦ 4.462 βοῦς Εὐβοια κύριον, ἢ ὁμώνυμος ἢ χώρα, οὕτω καὶ Εὐβοιος, κύριον, παρωδεῖν καὶ οὕτω παίζειν λόγιος, φασί, καὶ ἀμφιδέξιος, ὅς πολλὰ εἰσάγων ἐν τοῖς αὐτοῦ χαρίεντα ἔφη καὶ περὶ στασιασμοῦ τοῦ ἐν βαλανείοις τὸ «βάλλον δ' ἀλλήλους χαλκήρεσιν ἐγγεῖησι».] (η. 80) Τὸ δὲ «λύμην» δηλοῖ μὲν τὸ λυθεῖν, λύτρα δὲ δηλαδὴ. καὶ ἔστιν εὐκτικὸν κατὰ τοὺς παλαιούς, ὁφείλον τῆ ᾤ διφθόγγῳ παραλήγεσθαι. συστέλλει δὲ τὸ ᾤ, μονόφθογον γεγονὸς διὰ μέτρον, οἷα μηδὲ δυνάμενον διὰ διφθόγγου γράφεσθαι. οὐδέποτε γὰρ ἢ διὰ τοῦ ᾤ καὶ ᾤ δίφθογγος ὀπίσω συμφώνου πίπτει κατὰ τὴν παλαιὰν παρατήρησιν. δύναται δὲ καὶ παθητικὸς ὀριστικὸς παρατατικὸς εἶναι ἀπὸ τοῦ λῦμι ῥήματος, ἵνα εἴη καὶ νῦν χρόνος ἀντὶ χρόνου, παρωχημένος δηλαδὴ ἀντὶ μέλλοντος τοῦ λυθήσομαι. Ἰστέον δέ, ὅτι καὶ ἐν τοῖς κατὰ τὸν Λυκάονα ἔδειξεν ὁ ποιητής, ὅτι, ὡς εἰκός, χρήματα οἱ Ἀχαιοὶ ἄλλοθὲν τε ἐπορίζοντο καὶ ἀπὸ τοῦ τοῦς αἰχμαλώτους πωλεῖν. Ἀχιλλεὺς οὖν καὶ ἐκ τῆς τῶν ζώντων διαπεράσεως, ἦτοι, ὡς προγέγραπται, πράσεως, πολλὰ ἔσχεν. ἐρεῖ γὰρ μετ' ὀλίγα, ὅτι πολλοὺς τῶν Τρώων ζωοὺς ἔλον ἢδ' ἐπέρασα. ὅπερ καὶ ὁ Χρύσης εἰδὼς ἦλθε φθάσας εἰς τὸ ναύσταθμον, τὴν θυγατέρα λυσόμενος. εἰ δέ τι καὶ ἐκ τῶν νεκρῶν αἰχμαλώτων ἐκέρδαινον, ὁ νεκροπέρνας δηλώσει Ἀχιλλεύς. (η. 64–6) Ἰστέον δὲ ὅτι φιλοψύχου ἦθους τὸ «ὁ δὲ οἱ σχεδὸν ἦλθε τεθηπώς» καὶ ἐξῆς ἕως τοῦ «καὶ κῆρα μέλαιναν», ὡς προγέγραπται. (η. 74) Ἰκετικὸν δὲ τὸ «γουνουμαί σε, σὺ δέ μ' αἶδεο καὶ μ' ἐλέησον». (η. 80–3) Ἔτι ἰστέον καί, ὅτι ὁ ῥηθεὶς Λυκάων μετὰ τὰ εἰρημμένα ἐκθέμενος γοργῶς καὶ αὐτὸς τὸ «ἦώς δέ μοί ἐστιν ἦδε δυωδεκάτη, ὅτ' ἐς Ἴλιον ἦλθον πολλὰ παθῶν», ἐπάγει «νῦν αὖ με τεῆς», ἤγουν σαῖς, «ἐν χερσὶν ἔθηκε μοῖρ' ὀλοή». καὶ ὅρα ὡς καὶ ἐνταῦθα ἰσοδυναμοῦσιν ἀλλήλοις τὸ τιθέναι καὶ τὸ βάλλειν. εἰπὼν γοῦν Ὅμηρος τὸ «νῦν δέ με σαῖς ἐν χερσὶν ἔθηκε μοῖρα», μετ' 4.463 ὀλίγα φησὶν, «ὃν θεὸς ἐμαῖς ἐν χερσὶ βάλη. ἔφη δὲ καὶ πρὸ ὀλίγου «χερσὶν 4.463 Ἀχιλλέως θεὸς ἔμβαλε». τοῦτο δὲ ἰσοδύναμον τῷ «Ζεὺς με σοὶ αὐτὶς ἔδωκεν», ὃ μετ' ὀλίγα εἰρήσεται, δι' οὗ δηλοῦται, ὅτι δῶρον θεόθεν τοῖς ἀριστεῦσιν οἱ αἰχμάλωτοι. (η. 83–5) Εἶτα κεῖται ῥητὸν ὃ πᾶς ἂν ἐρεῖ καταγινώσκων ἑαυτοῦ θεομηνίας, ἐφ' οἷς ἐχθρῶ δις παρεδόθη, παρωδήσας τὸν Δία εἰς θεόν. καὶ ἔστι τοιοῦτον «μέλλω που ἀπέχθεσθαι θεῷ πατρί, ὅς με σοὶ αὐτὶς ἔδωκε. μινυνθάδιον δέ με μήτηρ γείνατο». Λυκάων δὲ καὶ ταῦτα πρὸς Ἀχιλλέα φησὶν. Ἰστέον δὲ ὅτι αὐτὸς ὁ Λυκάων ὄλεθρον ἑαυτοῦ καταψηφίζεται, εἴπερ ἀπέχθεται θεῷ, κατὰ τὸν ἐν

Ὀδυσσεΐα λόγον, ἔνθα ὁ Αἴολος «ἔρρ' ἐκ νήσου» λέγει τῷ Ὀδυσσεΐ, «οὐ γάρ μοι θέμις ἐστὶ κομιζέμεν ἄνδρα, ὅς κε θεοῖσιν ἀπέχθηται μακάρεσσι», καὶ πάλιν «ἐπεὶ ἄρα θεοῖς ἀπεχθόμενος τόδ' ἰκάνεις». (η. 84–8) Ἐπὶ δὲ τούτοις καὶ ἱστορίαν ὁ ποιητὴς γενεαλογικὴν τε καὶ ἐθνικὴν παραπλέκων τοῖς κατὰ τὸν Λυκάονα φησιν «μήτηρ γείνατο Λαοθόη, θυγάτηρ Ἄλταο γέροντος». ὃν καὶ ἐπαναλαμβάνων ὡς ἄξιον λόγου διὰ Ἰωνικῆς γενικῆς φησιν «Ἄλτεω, ὅς Λελέγεσσι φιλοπτολέμοισιν ἀνάσσει, Πήδασον αἰπήεσαν», τὴν ἤδη ῥηθεῖσαν, «ἔχων ὑπὸ Σατνιόνεντι. τοῦ δ' ἔχε θυγατέρα Πρίαμος, πολλὰς δὲ καὶ ἄλλας», παλλακὰς δηλαδὴ. (η. 89) Ταῦτα δὲ ὁ Λυκάων εἰπὼν ἐπάγει ὅτι «τῆσδε δῦω γενόμεσθα, σὺ δέ», ὁ Ἀχιλλεὺς δηλαδὴ, «ἄμφω δειροτομήσεις». λέγει δὲ ἑαυτὸν καὶ τὸν πρὸ ὀλίγου μνημονευθέντα Πολύδωρον. (η. 90–2) Εἶτα εἰδὼς, ὡς τὸ «δειροτομήσεις», μέλλοντος ὃν χρόνου, τῷ μὲν Λυκάωνι προσαρμόσει, τῷ δὲ Πολυδώρῳ οὐ, ἐκείνος γὰρ ἤδη προώχεται, καὶ διορθούμενος τὸ συγχεθὲν ἀπὸ σχεδιασμοῦ φησιν «ἦτοι τὸν», ἤγουν τοῦτον δὴ, «πρώτοισι μετὰ πρυλέεσσιν», ἤγουν πεζοῖς, ὡς προέγνωσται, «δάμασσας, ἀντίθεον Πολύδωρον, ἐπεὶ βάλες ὀξείῃ δουρί. νῦν δὲ δὴ ἐνθάδε μοι κακὸν ἔσσεται», ὃ ἐστὶν ἴσως δειροτομηθῆσομαι μόνος ἐγώ, εἰ καὶ ἀνωτέρω ἔφην «ἄμφω δειροτομήσεις». Καὶ ὅρα τὸ «βάλες ὀξείῃ δουρί», δι' οὗ ἐνδείκνυται ὁ Λυκάων, ὡς καὶ ἄλλως ἔσφαλται τὸ «ἄμφω δειροτομήσεις». ἀμφοῖν γὰρ τούτων ὁ ἕτερος ὁ Πολύδωρος οὐκ ἐδειροτομήθη, 4.464 ἀλλὰ δουρὶ βληθεὶς ὤχεται, καθὰ ἱσθόρηται. (η. 95) Ἐπὶ δὲ τούτοις ὁ Λυκάων εἰς δυσωπίαν προβάλλεται αὐτό, τὸ Λαοθόης εἶναι υἱὸς καὶ μὴ τῆς Ἐκάβης, καὶ φησι «μὴ με κτεῖνε, ἐπεὶ οὐχ' ὁμογάστριος Ἐκτορός εἰμι», ὡς καὶ λυπηθῆναι δηλαδὴ ἂν ἐκείνον ἐπ' ἐμοὶ διὰ τὸ ὁμογάστριον, οἷα τῶν τοιούτων κασιγνήτων μάλιστα φιλουμένων τοῖς ἀδελφοῖς, ὡς προδεδήλωται. οὐκ οὐκ τὸν ἀμφιμήτριον Ἐκτορα, τὸν τοῦ Πατρόκλου αὐτόχειρα, ὁ ἐμὸς λυπήσει θάνατος, ἀλλ' ἐκείνος μὲν ὀφειλέτης ἐστὶ ποινῆς, ἐμοὶ δὲ μᾶλλον εἰς δίκην ἀρκεῖ, ὅτι τὸν ὁμογάστριον ἀνεῖλες Πολύδωρον. (η. 96) Ἐπὶ τούτοις δὲ καὶ τὸν Πάτροκλον ἐπαινεῖ κολακεύων τὸν Ἀχιλλεῖα, εἰπὼν «ὅς τοι», ἤγουν ὁ Ἐκτωρ, «ἐταῖρον ἔπεφνε ἐν νηῆα τε κρατερόν τε». ἔνθα καὶ τὸν Ἀχιλλεῖα συνεπαινεῖν δοκεῖ ὡς τοιοῦτον ὄντα, εἴπερ ὁ φίλος ἄλλος αὐτός. καὶ οὕτω μὲν ὁ Λυκάων τὸν Ἀχιλλεῖα ἐθέλει μειλίσσεσθαι λισσόμενος ἐπέεσσιν. (η. 98–105) «ἀμείλικτον δ' ὅπ' ἄκουσε. νήπιε, μὴ μοι» ταῦτα, ἢ μὴ μοι «ἄποινα πιφάυσκεο μὴδ' ἀγόρευε. πρὶν μὲν γὰρ Πάτροκλον ἐπισπεῖν αἴσιμον ἦμαρ, τόφρα τί μοι πεφιδέσθαι ἐνὶ φρεσὶ φίλτερον ἦεν Τρώων, καὶ πολλοὺς ζωοὺς ἔλον ἠδ' ἐπέρασα», ὡς καὶ προεγράφη, «νῦν δ' οὐκ ἔσθ' ὅς κεν θάνατον φύγη, ὃν κε θεὸς γε Ἰλίου προπάρειθεν ἐμῆς ἐν χερσὶ βάλησι, καὶ πάντων» ἢ «συμπάντων Τρώων· πέρι δ' αὖ Πριάμοιό γε παίδων». (η. 106–13) Εἶτα γλυκέως πάνυ κατὰ ἀφέλειαν καὶ ἐνδιαθέτως καὶ λαμπρῶς φησιν «ἀλλά, φίλος, θάνε καὶ σύ. τίη δ' ὀλοφύρεαι αὐτως; κάτθανε καὶ Πάτροκλος, ὅπερ σέο πολλὸν ἀμείνων. οὐχ' ὀράας, οἷος κἀγὼ καλὸς τε μέγας τε; πατὴρ δ' εἶμ' ἐξ ἀγαθοῖο, θεὰ δὲ με γείνατο μήτηρ, ἀλλ' ἐπὶ τοι καὶ ἐμοὶ θάνατος καὶ μοῖρα κραταιὴ ἔσσεται ἢ ἠὲ δὲ δειλῆ», κατὰ δὲ τινὰς δειλῆς, «ἢ μέσον ἦμαρ, ὁππότε τις καὶ ἐμεῖο Ἄρει ἐκ θυμὸν ἔληται ἢ ὅ γε δουρὶ βαλὼν ἢ 4.465 ἀπὸ νευρῆφιν ὀιστῶ». Καὶ ὅρα ὅπως συντόμως τὸν τοῦ Ἀχιλλεῖος ὁ ποιητὴς καὶ ἄρτι προαναφωνεῖ θάνατον. καὶ νῦν μὲν λοξῶς οὕτω κατὰ τὸ ἀμφίβολον τοῦ ἐνδοιασμοῦ, καθὰ καὶ πρὸ μικροῦ, ὅτε ὁ Ξάνθος ἵππος ἐλάλησε, προῖων δὲ σαφῶς ἐρεῖ τὸ ἀληθές. (η. 85 ς.) Ὅρα δὲ ἐν τοῖς ἀνωτέρω γεγραμμένοις καὶ τὴν ἐπανάληψιν τοῦ Ἄλταο κατὰ διττὴν, ὡς παρεσημάνθη, διάλεκτον. τὸ μὲν γὰρ Ἄλταο γέροντος Αἰολικόν, οὕτω δεῖσαν τῷ μέτρῳ, τὸ δὲ Ἄλτεω Ἰωνικόν κατὰ μετρικὴν καὶ αὐτὸ χρεῖαν. (η. 86) Περὶ δὲ Λελέγων, εἰ καὶ ἔφθασε ῥηθῆναι, ὡς περὶ Πηδάσου καὶ Σατνιόνεντος, ἀλλ' οὐ περιττὸν καὶ νῦν ἔσται εἰπεῖν τοσοῦτον, ὡς εἰ μὴ Πήδασον ἄρτι λέγει τὴν τῶν Καρῶν ἦτοι Λελέγων πόλιν, ἣν καὶ οὐδετέρως

λέγουσι τὰ Πήδασα καὶ μετὰ τοῦ ᾗ γ δὲ τὰ Πήγασα, νοηθεῖη δὲ Πήδασος Τρωϊκὴ πόλις, ἦν, ὡς προερέθη, ὁ Ἀχιλλεύς ἐπόρθησεν, οὐδὲ οἱ Λέλεγες ἄρα οὗτοι ἔθνος Καρικόν, ἀλλὰ Τρωϊκόν, καὶ ὅτι πλάνητες τὸ ἔθνος οἱ Λέλεγες. Φησὶ γοῦν ὁ Γεωγράφος, ὅτι Λέλεγες καὶ Καύκωνες ἄνθρωποι πλάνητες, καθὰ καὶ Πελαγοί, καὶ ὅτι τοὺς Λέλεγας ἐν τῷ Καταλόγῳ παραλέλοιπεν ὁ ποιητής, οὐχ' ἰκανὸν ἠγούμενος τὸ σύστημα ὡς εἰς Κατάλογον τάττεσθαι, ἢ καὶ ὑπὸ τῷ Ἑκτορι τούτους καταλέγων ὡς ὄντας Λυκίους, ἐκ τῆς ὑπὸ τῷ Πριάμῳ δηλαδὴ Τρωϊκῆς Λυκίας. ὁ γὰρ Πριαμίδης Λυκάων Λαοθόης εἶναι λέγει θυγατρὸς Ἄλτεω, ὃς Λελέγεσσι ἀνάσσει. οὕτω δέ, φησί, καὶ τοὺς ὑπὸ τῷ Φοίνικι Δόλοπας ἐσίγησεν, ὡς μετὰ τῶν Μυρμιδόνων ὄντας, ὁμοίως καὶ τοὺς ὑπὸ τῷ Ὀδυσσεὶ Ἀκαρναῖνας. λέγει δὲ καὶ ὅτι γράφουσί τινες Πήδασον ὑποσατινιόεντα, ὡς ὑπὸ ὄρει Σατινιόεντι κειμένης τῆς πόλεως. οὐδὲν δέ, φησὶν, ὄρος ἐστὶν οὕτω καλούμενον, ἀλλὰ ποταμός, ὃν ὀνομάζει ὁ 4.466 ποιητής. ἦν δὲ καὶ πόλις. ἠρημώθη δέ. (η. 88) Τὸ δὲ «πολλὰς δὲ καὶ ἄλλας» πολυγύνην εἶναι τὸν Πριάμον δηλοῖ, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς που φανήσεται. ἐμφαίνει δ' ἐνταῦθα ὁ ποιητής ἐν τῷ «πολλὰς ἄλλας», ὡς, εἴπερ ἤθελε, πολλὰς καὶ ἄλλας εὐμεθόδως ἱστορίας εἶχε νῦν παρεμβαλεῖν τῇ ποιήσει ἐξ ἀφορμῆς τῶν τοιούτων πολλῶν γυναικῶν. ἔλλειπτικῶς δὲ εἴρηται τὸ «πολλὰς καὶ ἄλλας». οὐ γὰρ θυγατέρας Ἄλτεω καὶ ταύτας, ἀλλὰ ἐτέρων τινῶν. (η. 89) Τὸ δὲ «ἄμφω δειροτομήσεις» συγχεθεὶς ὁ Λυκάων φησὶ. τὸν μὲν γὰρ ἀδελφὸν Πολύδωρον οἶδεν, ὡς πρὸ ὀλίγων ἐδηλώθη, μαθὼν μὴ δειροτομηθέντα, ἑαυτὸν δέ, ὃ πείσεται, ἀγνοεῖ. (η. 99) Πιφαύσκεσθαι δὲ ἐν μὲν τοῖς ἐξῆς τὸ φαίνειν καὶ ἐνδείκνυσθαι, οἷον «πιφαύσκεο φλόγα πολλήν». καὶ γίνεται ἐκ τοῦ φάω, τὸ λάμπω, φάσκω, καὶ ἀναδιπλασιασμῶ καὶ πλεονασμῶ τοῦ ὕ πιφαύσκω. ἐνταῦθα δὲ ἡ τοιαύτη λέξις τὸ φάσκειν, ὃ ἐστὶ λέγειν, δηλοῖ. διὸ «πιφαύσκεο» εἰπὼν ἐπάγει ἐρμηνευτικῶς πρὸς διαστολὴν ὁμωνυμίας τὸ «μηδ' ἀγόρευε», ἵνα ἐκ παραλλήλου ταῦτ' εἶεν τὸ «πιφαύσκεο» καὶ τὸ «ἀγόρευε». ἐξαθερίζει δὲ τὴν τοιαύτην λέξιν ἡ πεζογραφία. (η. 100) Τὸ δὲ «Πάτροκλον ἐπισπεῖν αἴσιμον ἡμαρ» ἀμφιβολίας ἐστὶ σχῆμα. ἢ γὰρ ὁ Πάτροκλος λέγεται ἐπισπεῖν τὴν αἴσιμον ἡμέραν, ἢ ἡ αἴσιμος ἡμέρα τὸν Πάτροκλον. (η. 101) Τὸ δὲ πεφιδέσθαι Ἰωνικός ἐστὶ μέσος δεύτερος ἀόριστος. (η. 104) Τὸ δὲ «Ἰλίου προπάροιθεν» ἀπορίαν λύει τὴν διὰ τί ἐν τοῖς ὕστερον φεῖδεται οὐ Τρωὸς ἀπλῶς, ἀλλὰ τοῦ τῶν Τρώων βασιλέως Πριάμου ὁ Ἀχιλλεύς. καὶ ἔχει μὲν ἐκεῖνο λύσιν, ὡς αἰδεῖται τὸν γέροντα οἷα κυρίως ἰκέτην καὶ ὁμωρόφιον. λύεται δὲ καὶ ἐκ τῶν ἐνθάδε. οὐ γὰρ κρίνει ἀπλῶς μὴ πεφιδέσθαι μηδενὸς τῶν Τρώων, ἀλλὰ μόνων τῶν ἐμπεσομένων εἰς χεῖρας αὐτῶ νῦν Ἰλίου προπάροιθε. Τὸ δὲ «ἐμαῖς ἐν χερσίν» ἀκρίβειάν τινα καὶ αὐτὸ ἔχει. φεῖσεται μὲν γὰρ τινος, εἴπερ ἐτέρου τυχὸν ἐμπεσεῖται χερσίν, αὐτὸς δὲ ἐλὼν οὐκ ἂν φεῖσαιτο. Τὸ δὲ «ἐν χερσὶ βάλῃ», περὶ οὗ καὶ προεγράφη, ὁμοίον ἐστὶ τῷ χερσὶ πελάσαι, ὅπερ ἄνωτέρω κεῖται. (η. 105) Τὸ δὲ «καὶ πάντων Τρώων» καὶ προῖων οὕτω λέγειν φιλεῖ ἐν τῷ «πάντες τίσετε φόνον». Τὸ δὲ «πέρι δ' αὖ Πριάμοιο παίδων» δριμύως ἀντιφέρεται πρὸς τὸ «οὐχ' ὁμογάστριος Ἑκτορός εἰμι». μονονουχὶ γὰρ φησιν, ὡς Ἑκάβης μὲν οὐκ ἐγένου, ἔχεις δὲ πατέρα τὸν Πριάμον, οὐπερ ἔνεκεν 4.467 τεθνήξῃ. καὶ τοῦτο ἦν αἴτιον τοῦ νήπιον ὑπ' Ἀχιλλέως κληθῆναι τὸν Λυκάονα, οἷα μὴ νοήσαντα, ὡς οὐ τοσοῦτον ἐκ τῆς μὴ γεννησαμένης Ἑκάβης ὠφελεῖται εἰς ἔλεον, ὅσον βλάπτεται ὑπὸ τοῦ σπείραντος πατρὸς, οὗ τῶν παίδων μὴ πεφιδέσθαι ἄραρεν. Ὅρα δὲ καὶ ὡς ἐν τῷ «πέρι δ' αὖ» φανερώς ἡ ᾗ π ε ρ ι πρόθεσις ἐπίτασιν δηλοῖ, κειμένη ἀντὶ τοῦ περισσῶς, καὶ οὐ νοουμένη μόνον, ἀλλὰ καὶ λεγομένη αὐτὴ καθ' αὐτήν, καὶ οὐχ' ὡς ἐν τῷ «πέρι μὲν βουλῇ Δαναῶν», καὶ «πέρι δ' ἐστὲ μάχεσθαι», καὶ τοῖς τοιούτοις. [Ἰστέον δὲ ὅτι αἱ παλαιαὶ μὲν ἐπιτάσεις οἷον τὸ ᾗ π ε ρ ι, τὸ ᾗ ἄ ρ ι, τὸ ᾗ ἔ ρ ι, τὸ ᾗ δ α, τὸ ᾗ ζ α, τὸ ᾗ β ο υ, καὶ ἄλλα ὅσα ἰδίᾳ μὲν νοητά, οὐ μὴν καὶ ἰδίᾳ ῥητά, ἔτι δὲ καὶ τὸ λίαν, πάνυ, ἄγαν καὶ τὰ λοιπά, ὅσα ἰδίᾳ καὶ νοοῦνται καὶ

ἐκφωνοῦνται περὶ μίαν ὄντα λέξιν, καὶ ὅποσα δ' ἐν νοήμασι θεωροῦνται ὑπερθετικῶς, οἷον «ὀππόσον οὐρανός ἐστ' ἀπὸ γαίης», ναὶ μὴν καὶ τὰ ἐν ὀνόμασι ἐπιτείνοντα καθ' ὑπέρθεσιν, κοινὰ τέ εἰσι καὶ οὐ παρασύρουν εἰς γέλωτα. οἱ δὲ γράφοντες εὐτραπέλως ἄλλως ἐθρασύναντο πρὸς ἀστεϊσμόν, οἷον ὁ γράψας ὑπερθετικῶς τὸ «αὐτότατος» καὶ ὁ συγκρίνας ἀσμάτων σεμνῶν ποιητὴν τινα πρὸς ἕτερον τοιοῦτον τοπικώτερον, καὶ εἰπὼν κρείττω ἐκεῖνον εἶναι ἡμέρας δρόμῳ. Ἄλεξις δὲ λέγεται εἶναι ὁ τοῦτο γράψας. δοκεῖ δὲ τῶν τοιούτων ἀρχὴν ἐνδοῦναι ὁ Κωμικὸς Ἀριστοφάνης, ἐν οἷς ἔφη μειράκιά τινα εἶναι Εὐριπίδου πλεῖν ἢ σταδίῳ λαλίστερα. τὰ δὲ ποιητικὰ ἐπιτατικά, τερατώδη ὄντα, οὔτε εἰς κοινότητα ἐθέλουσιν ἀναφέρεσθαι, οὐδὲ μὴν ἀστεΐζονται, πραγματεύονται δὲ σεμνότητά τινα καὶ ἔκπληξιν.] (η. 106) Τὸ δὲ 4.468 «ἀλλά, φίλος, θάνε» πρὸς τε τὸ «μὴ με κτεΐνε» ἐλέχθη, καὶ ἔτι ἀστεϊῶς ἀντετέθη πρὸς τὸ «ἀντί τοί εἰμ' ἰκέταο». οἶονεὶ γάρ φησιν, ὅτι τὸ μεῖζον φίλος ὦν καὶ μὴ ἀπλῶς ἰκέτης, ὅμως θάνε. Τὸ δὲ «κάτθανε καὶ Πάτροκλος» οὐχ' ἀπλῶς ἐφράσθη, ἀλλὰ κατὰ βαθὺν οἶκτον. ἐμφαίνει δὲ καὶ ὡς μὴ δεχόμενος ἄποινα τοῦ Λυκάονος ὁ Ἀχιλλεὺς αὐτὸν ἐθέλει ἀντίποινα τοῦ Πατρόκλου ἀνελεῖν, ὃ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων Τρώων βούλεται, ὡς δηλοῖ μετ' ὀλίγα εἰπὼν τὸ «εἰς ὃ κε πάντες τίσετε Πατρόκλιοιο φόνον» καὶ ἐξῆς. ὃ δὲ ἐφεξῆς ὁ Ἀχιλλεὺς ἐπάγει περὶ ἑαυτοῦ, μονώδημά τί ἐστι καὶ οἷον ὠδάριον τοῦ ἥρωος, ἐφ' ἑαυτῷ οἶκτον ἔχον. (η. 108) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «καλός τε μέγας τε» ἐπαινεῖται ὡς ἄριστα συνδυασθὲν εἰς ἐγκώμιον. ὀπότερον γὰρ ἄν, φασίν, ἐτέρου στερηθῆ, οὐκ ἐντελῶς ἔχει πρὸς κόσμον σώματος. (η. 107 ς.) Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καθὰ καὶ τινι σμικροτάτῳ ἐνόπτρῳ, ἴνδαλμά τι ὄλου ἐγκωμίου ἐμφαίνεται. τὸ μὲν γὰρ «πατρός εἰμι ἀγαθοῦ» καὶ μητρός τοιαῶδε, τὸ τοῦ γένους κεφάλαιον ὑπολαλεῖ. τὸ δὲ «μέγας» τοῦ σώματος ἐστὶν ἐκτὸς ὄντος, τὸ δὲ «καλός» σωματικά τε ἀγαθὰ ἐμφαίνει καὶ ψυχικά, τὸ δὲ «οἶος» πλειόνων ἐστὶν ἐμφατικὸν τῷ εὐεπηβόλως νοοῦντι. μέγα οὖν ἐγκώμιον εἰς ἑαυτὸν ἀνεπαχθῶς λαλεῖ ὁ Ἀχιλλεὺς. ὁ δὲ τόπος οὗτος μεταποιηθεὶς παντὶ ῥητορευόντι χρησιμεύσει ἐπὶ προσώπῳ λαμπρῷ τε καὶ εὐγενεῖ. (η. 111) Τὸ δὲ «ἔσσεται ἢ ἠώς», ἦγουν πρῶτα, καὶ ἐξῆς, διαίρεσις ἐστὶ τῆς ἡμέρας εἰς τρία μέρη. ὡσπερ γὰρ ἡ νύξ τριχῆ διαιρεῖται, εἰς ἐσπέραν, εἰς ἀμολγὸν καὶ εἰς ἔω, οὕτω καὶ ἡ ἡμέρα, εἰς ἃ λέγει ὁ ποιητής. Τὸ δὲ «δείλης», εἴ τι προσεκτέον τοῖς καὶ οὕτω γράφουσιν, ἔλλειψιν ἂν 4.469 ἔχοι τινά, ἵνα λέγη ἢ δείλης καιρὸς ἢ δείλης ὥρα ἢ τι τοιοῦτον. καὶ ἄλλως δὲ εἴη ἂν ἐπιρρηματικὸν ἐξ ἐλλείψεως κατὰ τὸ ἐπίσης καὶ ἐπιπολῆς καὶ διακενῆς καὶ τὰ τοιαῦτα, ὡς ἐὰν εἴποι τις ἔσσεται ἠώς ἢ ἐπὶ δείλης. (η. 112) Τὸ δὲ «Ἄρει ἐκ θυμὸν ἔληται» δηλοῖ μὲν τὸ ἀνελεῖ σιδήρῳ, διφορομένην δὲ τὴν γραφὴν ἔχει τοῦ ὀνόματος. γράφεται γὰρ καὶ διὰ διφθόγγου ὡς ἀπὸ τοῦ Ἄρει. καὶ διὰ τοῦ ἦτα δὲ μετὰ προσγεγραμμένου τοῦ ἰῶτα ἐκ τοῦ Ἄρηι. (η. 113) Τὸ δὲ «ἠ δουρὶ βαλὼν ἢ ἀπὸ νευρῆφιν οἰσῶ» πάνυ μεγαλοπρεπῶς εἴρηται, ὡς μὴ τινος τολμῶντος ἐγγίσει καὶ συστάδην πολεμήσει τῷ Ἀχιλλεῖ. δοκεῖ δὲ περιττῶς προσκεῖσθαι τὸ «ἀπὸ νευρῆφιν» ἐνταῦθα. δηλὸν δὲ καὶ ὅτι ἀρχαίας χρήσεως ἢ νευρά, ἢ ἀπὸ νεύρου δηλαδή, ὕστερον γὰρ οὐ τοιαύτη ἐστίν. (η. 92–3) Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι ὁ ἐλπίζων πρὸς τινος ὄλεθρον ἐρεῖ «νῦν δὲ δὴ ἐνθάδε μοι κακὸν ἔσσεται» καὶ ἐξῆς ἔως τοῦ «ἐπεὶ ἐπέλασσε γε δαίμων». (η. 97 ς.) Ἐπὶ δὲ δυστυχοῦς ἰκέτου λεχθήσεται τὸ «ὡς ἄρα εἶπε λισσόμενος ἐπέεσσιν, ἀμειλικτον δ' ὄπ' ἄκουσεν». (η. 115) Ὅτι ὁ Λυκάων, σωθῆναι ἀπογνοῦς, «ἔγχος μὲν», τὸ τοῦ Ἀχιλλέως δηλαδή, «ἀφέηκεν, ὃ δ' ἔζητο χεῖρε πετάσας ἀμφοτέρας», ἐπευχόμενός που τὸν ταχὺν θάνατον. Καὶ ὅρα ὅτι ἐν ἄλλοις μὲν ἔγχος τις ἀφῆκεν ἀντὶ τοῦ εἰς βολὴν ἔπεμψεν, ἐνταῦθα δὲ ἄλλως εἴρηται ἀντὶ τοῦ κατέλειψε κρατεῖν τὸ τοῦ Ἀχιλλέως ἔγχος. καὶ ἔστι καὶ τὸ ἀφεῖναι ἔγχος ὁμώνυμον νόημα, ὡς καὶ πρὸ τούτου τὸ «ἔγχος», ὃ αὐτὸς Λυκάων τὸ τοῦ Ἀχιλλέως, ἦγουν κατεῖχεν, ἐκώλυε. Τὸ δὲ «πετάσας» μετήνεκται τροπικῶς ἐκ τῶν ἐν

τῷ πέτεσθαι οὕτως ἀπλούντων τὰς πτέρυγας. (η. 114 ς.) Ἰστέον δὲ καὶ ὡς ἀπογόντος ἴδιον τὸ «τοῦ δ' αὐτοῦ λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ, ὃ δ' 4.470 ἔζετο χεῖρε», ὡς ἐρρέθη, «πετάσας». (η. 117–9) Ὅτι πληγὴν θανάσιμον ἐκφράζων φησὶ «τύψε κατὰ κληῖδα παρ' αὐχένα πᾶν δέ οἱ εἶσω δὺ ξίφος ἄμφηκες, ὃ δ' ἄρα πρηνὴς ἐπὶ γαίῃ κεῖτο ταθείς, ἐκ δ' αἶμα μέλαν ῥέε, δεῦε δὲ γαῖαν». Λυκάων δ' ὑπ' Ἀχιλλέως οὕτω πάσχει. (η. 122) Ὅτι τοῖς πίπτουσι παρὰ τῷ ποιητῇ τοιαῦτά τινα ἐπιλέγονται «ένταυθοῖ νῦν κείσο», καὶ «ἐρρέτω» καὶ «φθειρέσθε» καὶ, «κείσο οὕτως». (η. 123 ς.) Δυστυχίαν δὲ νεκροῦ δηλοῖ τὸ «οὐδέ σε μήτηρ ένθεμένη λεχέεσσι γοήσεται». Ὅτι έν ἀρχῇ μὲν ὁ νεοσφαγῆς ρίφεις εἰς ὕδωρ κάτω δύνει διὰ στερρότητα σώματος, ἰσχυρότερος ὢν τοῦ ὕδατος, μετὰ δὲ ἡμέρας πληρούμενος ὕγροῦ καὶ φυσώμενος μετεωρίζεται βάρει τοῦ φέροντος ἐλαττούμενος. (η. 1–7) Καὶ δηλοῖ ὁ ποιητὴς τοῦτο έν τοῖς τοῦ Λυκάονος, ὡς παρασημειοῦνται οἱ παλαιοί, λέγων ὅτι Ἀχιλλεὺς τὸν Λυκάονα λαβὼν ἐκ ποδὸς εἰς ποταμὸν ἀφήκε φέρεσθαι καὶ ἐπευχόμενος ἄλλα τε εἶπεν, έν οἷς καί, ὡς οὐ κλαυσεῖται αὐτὸν ἢ μήτηρ, καθὰ προσεχῶς ἐγράφη, ἀλλὰ Σκάμανδρος οἶσει ἐς θάλασσαν, καὶ ὅτι «κείσο μετ' ἰχθύσιν, οἱ σ' ὠτειλῆς αἶμ' ἀπολιχμήσονται ἀκηδέες», ὃ ἐστὶν ἀφρόντιδες, ἄφοβοι, καὶ ὅτι «θρῶσκων τις κατὰ κῦμα μέλαιναν φρήχ' ὑπαλύξει ἰχθύς», ἢ «ὑπαῖξει», τουτέστιν, ἐκ τῆς ἄνω μελαίνης φρικὸς, ἦγουν κυματώδους ἀνατάσεως, συγκαταδύσεται τῷ Λυκάονι κάτω, ὑπαῖξας ἢ ὑπαλύξας, τουτέστιν ἀφείς καὶ ἐκφυγὼν, τὴν ἐπιπολάζουσαν φρήκα. (η. 127) Διὰ τί δὲ οὕτω καταδύσεται ὁ τοιοῦτος ἰχθύς; «ὡς κεν», ἦγουν ὅπως, «φάγησι, φησί, «Λυκάονος ἀργέτα δημόν». καὶ οὕτω 4.471 δηλαδὴ πιανθήσεται. ἔνια δὲ γε τῶν ἀντιγράφων τὸ «ὡς κε» διὰ τοῦ ὀ μικροῦ γράφουσιν ἀκολουθῶς τῷ «θρῶσκων ἰχθύς». Ἰστέον δὲ ὅτι τινὲς οὔτε καταδύντα τὸν Λυκάονα ένταῦθα, ὃ ἐστὶ βυθισθέντα, σκεπτόμενοι, ἀλλ' ἄνω ὕστερον ὑποτιθέμενοι γεγονότα καὶ ἐπιπολάσαντα, καὶ τῇ γραφῇ δὲ τοῦ «ὑπαλύξει» ἀρεσκόμενοι, φασίν, ὅτι νῦν μὲν κάτω δύσεται ρίφεις, μετὰ δὲ τινὰς ἡμέρας ἀναπλεύσαντος τοῦ νεκροῦ τάχα ἂν τις λιπανθεὶς ἰχθύς, ὃς φάγη τὸν αὐτοῦ δημόν, ὑπαλύξει, τουτέστιν ἐκφεύξεται, διὰ τὴν ἐκ τῆς λιπάνσεως θερμότητα τὸ θανατηφόρον ψῦχος, ὡς φρικὸς, φησί, λεγομένου τοῦ ψύχους, ὅπερ οὐκ ἔστιν Ὀμηρικόν. ἄλλοι δὲ «ὑπαῖξει» γράφοντες λέγουσιν ὅτι τοῦ νεκροῦ ὁμοίως ἀναδύντος, ὃ ἐστὶ μεθ' ἡμέρας τινὰς ἄνω κουφισθέντος, ἰχθύς τις ὑπαῖξει, τουτέστιν ὑποδραμεῖται, τὴν φρήκα τοῦ ὕδατος, ἦτοι τὴν ἐπιφάνειαν, ἣς ἄνω κεῖται ὁ νεκρὸς, ὃς ἰχθύς καὶ φάγη τὸν τοῦ νεκροῦ δημόν. Καὶ ὅρα έν τοῖς ῥηθεῖσιν ἀμφιβόλους τε έννοίας, καὶ ὅπως ὁ Ἀχιλλεὺς σκώπτει μετὰ βαρύτητος. εἰσὶ γὰρ καὶ τὰ χωρία ταῦτα, ὡς καὶ έν τοῖς πρὸ τούτων ἕτερα διάφορα, κεκραμένα γλυκύτητι καὶ βαρύτητι. [Ἰστέον δὲ ὅτι σχεδιάζων ὁ Ἀχιλλεὺς ἔφη τὸ «θρῶσκων κατὰ κῦμα ἰχθύς». ἄλλως γὰρ καὶ έν ἀκυμάντῳ γαλήνῃ ἀναθρῶσκων τοῦ βάθους καὶ τῆς ἐπιπολῆς γινόμενος, εἶτα ὑποτρέχων τὴν πιμελὴν τοῦ Λυκάονος, λαφύζει αὐτὴν ἐπιτρέχουσαν, ὡς εἰκός, τῷ ὕδατι διὰ τὸ τοῦ δημοῦ ἐπιπολαστικόν, ὃ δὴ καὶ τὰ ἐλαιώδη ἐφ' ὕδατος πάσχουσιν. ὅτι δὲ οὕτω 4.472 πολλάκις οἱ ἰχθύες ποιοῦσι βοσκομένοι, δηλοῦσι καὶ οἱ ἐκ τῶν θαλαττίων ἀφρῶν διοικονομούμενοι έν τῷ ὑποτρέχειν αὐτούς, καὶ οἱ ἐκ τῶν ἐπιπλεόντων βρῦν ἀποζῶντες ὁμοίως ἰχθύες καὶ ὁ Στρυμῶν δέ, θέρους πράσιόν τι πάχος ἐπιπολάζον πάνυ πολὺ φέρων διηνεκῶς ἐπιτρέχον, τρέφει δι' αὐτοῦ τὰ ἰχθύδια τῆς τοῦ ὕδατος ἐπιφανείας γινόμενα καὶ ἀπολιχμώμενα τὸ ἐπανθοῦν χλοερόν, ὅπερ ὁ τοῦ παντὸς κηδεμῶν εἶτε χλόην ἀναλύων εἶτε καὶ ἄλλως ποιῶν ἐφαπλοῖ τῷ ποταμίῳ ὕδατι ἕως καὶ εἰς ἡμέρας ψυχρινάς, ὡς παρατετήρηται. Ὅτι δὲ ἡδὺ κρέας βρότειον ἰχθύσι, δηλοῖ καὶ ὁ παρὰ τῷ Δειπνοσοφιστῇ Ἀρχέστρατος, εἰπὼν· ἅπας δὲ ἰχθύς σάρκα φιλεῖ βροτέαν, ἂν που περικύρη.] (η. 123) Τῶν δ' έν τοῖς ῥηθεῖσι λέξεων τὸ μὲν «ἀπολιχμήσονται» διὰ μόνου διχρόνου τοῦ ἱ ἔχει τὴν ἄρχουσαν διὰ τὸ δύο σύμφωνα ἐπάγεσθαι, εἰ καὶ

ἄλλως ὄφειλε δίφθογγον ἔχειν ὡς ἀπὸ τοῦ λείχῳ. (η. 124 ς.) Λέγει δὲ ἐν τούτοις καὶ τὸν Σκάμανδρον δινήεντα, ὡς καὶ ἄλλους πρὸ αὐτοῦ ποταμούς. (η. 126) Τὸ δὲ «θρῶσκων» ὅτι ἐν τῇ παραληγούσῃ τὸ ἱ προσγράφει, δηλοῦσιν οἱ Τεχνικοί. θορῶ γάρ, φασί, τὸ πηδῶ, οὗ παράγωγον θορίσκω, καὶ μεταθέσει θροΐσκω, καὶ ἐκτάσει τοῦ ἱο καὶ προσγραφῆ ἅμα τοῦ ἱ θρῶσκω. διὸ καὶ ὁ θρωσμός, φασίν, ὁ ἐκ τούτου γινόμενος, προσγεγραμμένον φέρει τὸ ἱ. (η. 127) Δημὸν δὲ ἀργέτα τὸ λευκὸν λίπος λέγει. δημὸς μὲν γάρ τὸ λίπος παρὰ τὸ δαίω. ἀργῆς δὲ ἀργῆτος ὁ λευκός, ἐξ οὗ τὸ «ἀργέτα κατὰ συστολήν. τοῦτον δὲ καὶ ἐπινεφρίδιον δημὸν ἐν τοῖς ἐξῆς ἐρεῖ. (η. 128 ς.) Ὅτι στρατηγὸς διώκων ἐχθροὺς ἐρεῖ ἂν τὸ «φθειρέσθε, εἰς ὃ κεν», ἤγουν ἕως, «ἄστὺ κιχείομεν, ὑμεῖς μὲν φεύγοντες, ἐγὼ δὲ ὄπισθεν κεραΐζων». τί 4.473 δὲ δηλοῖ τὸ κεραΐζειν, προδεδήλωται. Ὅτι τοῖς ποταμοῖς ταύρους ἰέρευον, καθίεσαν δὲ καὶ ἐν ταῖς δίναις ζωοὺς ἵππους, ὃ δὴ καὶ ἐπὶ Ξάνθου ἐποίουν οἱ Τρῶες. ὅτι δὲ οἰκειότητα ἔχει ὁ ταῦρος πρὸς τὸ ὑγρὸν καὶ διὰ τοῦτο καὶ Ποσειδῶνι θύεται, εἴρηται καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν. δηλοῖ δὲ τοῦτο καὶ Ἡρόδοτος ἐν οἷς φησι «σφαγιασάμενοι τῇ θαλάσῃ ταῦρον». καὶ ἵππος δὲ ὡς ταχύτατον ζῶον προσήκει τοῖς ὠκυρροῖς ποταμοῖς. (η. 130–2) Τὰ δὲ ῥηθέντα ἐπὶ ποταμοῖς ἔθη Ὅμηρος ἱστορῶν φησιν «οὐδ' ὑμῖν ποταμὸς περ ἑύροος ἀργυροδίνης ἀρκέσει», ὃ ἔστιν ἄρκιος φανήσεται, βοηθήσει, «ῶ δὴ δηθά», ἤγουν ἐπὶ πολὺ καὶ συχνά, ἢ καὶ ἀεί, «πολεῖς ἱερεύετε ταύρους, ζωοὺς δ' ἐν δίνῃσι καθίετε μώνυχας ἵππους». (η. 133–4) Εἶτα ἐπιφέρει ῥητὸν οἰκεῖον ὃν ἐπὶ ἀπειλῇ τῇ κατὰ κακούργων «ἀλλὰ καὶ ὡς ὀλέεσθε κακὸν μόνον, εἰς ὃ κε πάντες τίσετε» φόνον καὶ λοιγὸν τοῦ δεῖνος ἢ τῶν δεῖνα. Ἀχιλλεὺς δὲ ταῦτα κατὰ Τρῶων λαλεῖ παθαινόμενος ἐπὶ τε τῷ ἐταίρῳ καὶ τοῖς Ἀχαιοῖς, οἵτινες ἂν εἶεν Ἀχαιοὶ ἐνταῦθα, εἴτε οἱ ὄλοι, εἴτε οἱ κατ' αὐτὸν Μυρμιδόνες, ἰδίως καὶ αὐτοὶ οὕτω καλούμενοι, καθὰ σαφῶς προδεδήλωται. Ὅτι τερατώδη τινὰ καὶ φοβερὰν ἐνταῦθα περιπέτειαν ὁ ποιητὴς ἐξευρίσκει διὰ τοῦ ποταμοῦ, καὶ ψυχῶσας οἷον αὐτὸν ὄλον τὸν Σκάμανδρον καὶ ὕβριοπαθοῦντα πλάσας ὡς ἄτε δαίμονα, χολούμενόν τε ποιεῖ καὶ ὀρμαίνοντα κατὰ τοῦ Ἀχιλλέως καὶ ποιοῦντα, ὅσα ἐρεῖ ἐν τοῖς ἐφεξῆς. αἰτία δὲ τῶν συμβησομένων προκαταβέβληται νῦν τὸ φθάσαι ἀνωτέρω τὸν Ἀχιλλέα εἰπεῖν, ὅτι τοῖς Τρωσίν οὐδ' ὁ ποταμὸς οὗτος ἀρκέσει, ῶ πολλὰ Τρῶες ἱερεύειν εἰώθασι, ὡς ἀνωτέρω προσεχῶς εἴρηται. Καὶ ὅρα ὅπως δακνηρὸν ἢ ὕβρις. (η. 136–8) Φράζει δὲ τὰ τοῦ ῥηθέντος χόλου Ὅμηρος οὕτω «ὡς ἄρ' ἔφη», ὁ Ἀχιλλεὺς, «ποταμὸς δὲ χολώσατο κηρόθι μᾶλλον, ὠρμηνεν δ' ἀνὰ θυμόν, ὅπως παύσειε πόνοιο», ἤγουν τῆς πολεμικῆς ἐνεργείας, «δῖον Ἀχιλλῆα, Τρῶεσσι δὲ λοιγὸν ἀμύνη». Ἐμφαίνει δ' ἐν τούτοις Ὅμηρος μεθόδον ἀνασκαλεῦειν εὐρέσθαι τινὰ, δι' ἧς ἐγκόψει ποικιλίας χάριν τὴν ἄρτι ἐν 4.474 τῷ ποταμῷ ἀριστείαν τῷ ἥρωϊ. (η. 140–3) Ὅτι Ἀστεροπαῖος υἱὸς ἦν Πηλεγόνας, «τὸν δ' Ἄξιος εὐρυρέθρος γείνατο καὶ Περίβοια, Ἀκεσσαμενοῖο θυγατρῶν πρεσβυτάτη. τῇ γάρ ῥα μίγη ποταμὸς βαθυδίνης». καὶ τοῦτο μὲν ἢ Ὀμηρικὴ λέγει Μοῦσα. προῖων δὲ αὐτὸς ὁ Ἀστεροπαῖος διηγῆσεται τὰ λοιπὰ τῶν κατ' αὐτόν, μερίσαντος ἐπίτηδες κἀνταῦθα τοῦ ποιητοῦ τὸ διήγημα. (η. 152 ς.) Ἐρωτηθεὶς γὰρ ὑπὸ Ἀχιλλέως, τίς ὢν ἔτλη ἀντίος αὐτοῦ ἐλθεῖν, ἐρεῖ «Πηλεΐδη μεγάλθυμε, τίη γενεὴν ἐρεεῖνεις; (η. 154–60) Εἶτα ἐποίσει «εἴμ' ἐκ Παιονίης ἐριβώλου, τηλόθ' ἐούσης, Παίονας ἄνδρας ἄγων δολιχεγχείας. ἦδε δέ μοι νῦν ἠὼς ἐνδεκάτη, ὅτ' ἐς Ἴλιον εἰλήλουθα. αὐτὰρ ἐμοὶ γενεὴ ἐξ Ἀξίου εὐρὺ ῥέοντος, Ἀξίου, ὃς κάλλιστον ὕδωρ ἐπὶ γαῖαν ἴησιν, ὃς τέκε Πηλεγόνα κλυτὸν ἔγχεϊ, τὸν δέ μέ φασι γείνασθαι». (η. 160) Εἶτα τῇ συντόμῳ ταύτῃ διηγῆσει ἐπάγει συντομωτάτην ἀξίωσιν «νῦν αὐτε μαχώμεθα, φαίδιμ' Ἀχιλλεῦ», οὔτε πολυλογήσας κατὰ τὸν μαλακὸν Λυκάονα, οὔτε πτοηθεὶς, ὅτι μηδὲ εἶχε πεῖραν τῆς τοῦ Ἀχιλλέως ἀρετῆς, ὡς καὶ μετ' ὀλίγα εἴρησεται. (η. 141) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸν Πηλεγόνα οἴονται τινες οὐκ ἀπιθάνως αἴτιον εἶναι κλήσεως τῇ νῦν λεγομένη χώρᾳ Πελαγονία, ὡς ἐκεῖθεν ὄντων τῶν Παιόνων,

οὐς ἄγει ὁ Ἄστεροπαῖος, καὶ ὅτι ὀξύνεται ὁ Πηλεγών, ὡς ὁ Λαιστρυγών, κατὰ τοὺς παλαιούς λέγοντας, ὅτι τὰ εἰς ᾧ ὀξυνόμενα τρέπει τὸ ᾧ εἰς τὸ ἐπὶ γενικῆς, οἷον Πηλεγόνος, Λαιστρυγόνος, καὶ ἀνάπαλιν τὰ μὴ φυλάσσοντα ἐπὶ γενικῆς τὸ ᾧ δῆλον ὅτι ἐπ' εὐθείας ὀξύνονται. τὰ δὲ μὴ ὀξυνόμενα ἢ φυλάσσει τὸ ᾧ, ὡς τὸ Φαλάγγωνος, Αἴγωνος, ἢ διὰ τοῦ ᾧ τ κλίνεται, ὡς τὸ Οὐκαλέγοντος. τὸ καταπύγων βαρυνόμενον, φασί, καὶ διὰ τοῦ ᾧ κλινόμενον ἔχει ἀφορμὴν τὴν ἐκ τοῦ ὁ κατάπυγος παρωνυμίαν, ὡς καὶ τὸ ἀπείρων τὴν ἐκ τοῦ ὁ ἄπειρος. Ἐν δὲ τῷ «εὐρυνέεθρος» ἐνθυμητέον καὶ τὸ εὐρείτης καὶ εὐρροον καὶ «εὐρήος ποταμοῖο» καὶ τὸ βαθύρροος, ὠκύρροος, βαθυρείτης, ἀκαλαρείτης, καὶ ὅσοις ἄλλοις τοιοῦτοις ἐπιθέτοις ῥέει ὁ ποιητής, οἷα κὰν τοῖς τοιοῦτοις εὐροῶν. (η. 142) Τὸ δὲ Ἄκεσσαμενός ὡς κύριον ὀξύνεται πρὸς διαστολήν τῆς 4.475 μετοχῆς, ὡσπερ καὶ τὸ Σωζομενός καὶ Τισαμενός, [ὧν ὁ μὲν Ἱστορικός, ὁ δὲ υἱὸς Ὀρέστου τοῦ Ἀτρείδου. τοιοῦτου δὲ τόνου καὶ Ἀλεξαμενός, Τήϊος ἀνήρ, εὐρετής, φασί, τοῦ μιμητικῶς γράφειν.] Διὰ τοιαύτην δὲ αἰτίαν καὶ αἱ Κλαζομεναί, ἢ πόλις, ὀξύνεται, καὶ ἡ δεξαμενὴ δὲ καὶ ἡ εἰαμενὴ, ὡς προεδήλωται. (η. 143) Τὸ δὲ ταύτη γὰρ ἐμίγη ποταμός, δοκεῖ μὲν ἐκ περισσοῦ κεῖσθαι, ἤρκει γὰρ εἰς νοῦν τέλειον τὸ «τὸν δ' Ἄξιος γείνατο καὶ Περίβοια», Ὅμηρος δὲ προστίθησιν αὐτό, ἵνα οὕτω κρατυνεῖ τὸν μῦθον, καὶ μὴ τις ὀκνήσῃ ποταμοῦ παῖδα τὸν Ἄστεροπαῖον εἰπεῖν. (η. 154) Τὸ δ' «εἶμι' ἐκ Παιονίης» ἢ τὸ εἶμι δηλοῖ ἢ τὸ εἶμι, ἀκολουθῶς τῇ ἐξ Ἀχιλλέως ἐρωτήσῃ, πυθομένου «τίς πόθεν εἶς ἀνδρῶν». (η. 155) Τὸ δὲ ἐρίβωλος πρωτότυπὸν ἐστὶ τῆς ἐρίβωλακος. Περὶ δὲ Παιόνων ἀρκούντως ἐν τοῖς φθάσασιν εἴρηται. διείληπται δὲ περὶ αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς τοῦ Περιγητοῦ. νῦν δὲ ἐκεῖνο ῥητέον, ὡς εἴπερ κατὰ τὴν ἱστορίαν Παίονσιν ὄμοροι Σελλοὶ καὶ Δόλοπες περὶ Δωδώνην μέχρις Ἀχελῷου, σημειωτέον τὸ πολὺ μῆκος τῆς τῶν Παιόνων γῆς, εἰ καὶ περὶ Στρυμόνα καὶ Ἄξιον καὶ ἕως Ἀχελῷου διατείνουσι. Τὸ δὲ δολιχεγχεῖς ἀπὸ εὐθείας ἐστὶ τῆς ὁ δολιχεγχῆς, διὸ καὶ παροξύνεται ὡς τὸ «εὐειδέας». προϊῶν δὲ ὁ ποιητής καὶ ἵπποκορυστὰς λέγει τοὺς Παίονας. ἐνταῦθα δὲ παρασημειοῦνται οἱ παλαιοί, ὅτι ἐν τῷ Καταλόγῳ μὲν ἀγκυλοτόξοι Παίονες λέγονται, ὧδε δὲ δολιχεγχεῖς. καὶ φασιν, ὅτι ἢ ἐπαμφοτερίζουσι, καθὰ καὶ ὁ Τεῦκρος ποτὲ μὲν αἰχμάζων, ποτὲ δὲ τοξεύων, ἢ καὶ διττὸν γένος εἰσίν, οἱ μὲν ὑπὸ τῷ Πυραίχημ, οἱ δὲ ὑπὸ τῷ Ἄστεροπαίῳ. φασὶ δὲ καὶ ἐν τῷ Καταλόγῳ μὴ κεῖσθαι τὸν Ἄστεροπαῖον, ἢ ὡς νεήλυδα, ἢ καὶ ὡς μὴ κυρίως ἡγεμόνα. οὕτω γάρ, φασί, καὶ ἐπὶ Ἀθηναίων ἐν τῷ Καταλόγῳ Μενεσθέως μνησθεῖς ἡγεμόνος ὁ ποιητής ἐν τῇ ἐπὶ ναυσὶ μάχῃ καὶ Στιχίου μέμνηται καὶ Φεΐδαντος. εἰ δὲ καὶ Πρωτεσιλάου πεσόντος Ποδάρκης εἶχε τὸ πᾶν τῆς ἀρχῆς, οὕτω καὶ Ἄστεροπαῖος διὰ τὸν Πυραίχημ προαναιρεθῆναι αὐτὸς νῦν ἄρχειν τῶν Παιόνων λέγεται. τινὲς δὲ καὶ τὸν Ἄστεροπαῖον ἐν τῷ Καταλόγῳ τάσσουσιν, ὑποτάσσοντες στίχον καὶ γράφοντες οὕτως «αὐτὰρ Πυραίχημ ἄγε Παίονας ἀγκυλοτόξους, Πηλεγόνος θ' υἱὸς 4.476 περιδέξιος Ἄστεροπαῖος». (η. 157) Περὶ δὲ Ἄξιο εἴρηται ἀρκούντως ἐν τοῖς εἰς τὴν Βοιωτίαν. (η. 158) Ὅν ἐνταῦθα ὁ Ἄστεροπαῖος ἐπαναλαμβάνει πλείονος ἀξίων λόγου ὡς πρόγονον. καὶ ὕδωρ δὲ αὐτὸν κάλλιστον ἐπὶ γαῖαν ἰέναι λέγει, σεμνολογῶν διὰ τὸ γένος αὐτόν. τοῦτο δὲ καὶ ἐπὶ ἐτέρου ποταμοῦ ἐν Ὀδυσσεΐα ὁ ποιητής φησιν. ὁ δὲ νοῦς τοῦ «κλυτὸν ἔγχεϊ» ὁ αὐτὸς ἐστὶ τῷ «δουρὶ κλυτός». (η. 159) Τὸ δὲ «τὸν δὲ μέ φασι γείνασθαι» ὁμοίον ἐστὶ τῷ «τοῦ μ' ἔκ φασι γενέσθαι». (η. 163) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸν Ἄστεροπαῖον καὶ περιδέξιον ὁ ποιητής ἱστορεῖ, εἰπὼν κατωτέρω «ἐπεὶ περιδέξιος ἦεν», τουτέστιν ὑπερδέξιος κατὰ τοὺς παλαιούς ἢ ἀμφιδέξιος, ὃ ἐστὶν ἀμφοτεροδέξιος, ὅποιοι καὶ ἄλλοι τινὲς πρὸ τούτου ἐφάνησαν. (η. 144 ς.) Διὸ καὶ τῷ Ἀχιλλεῖ ἐπορούσαντι «ἀντίος ἐκ ποταμοῦ ἔστη ἔχων δύο δοῦρε». τί δὲ ἐποίησε καὶ τί ἔπαθεν, εὐθύς εἰρήσεται. Δῆλον δὲ ὅτι ὡσπερ ἀμφιδέξιος, οὕτω καὶ ἀμφαρίστερος παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, ὁ ἐναντίος τῷ ἀμφιδεξίῳ. [Ὅτι δὲ ἀγαθὰ μὲν

καὶ εὐοιώνιστα παρὰ τοῖς παλαιοῖς τὰ δεξιὰ ἐκρίνοντο, οὐ τοιαῦτα δὲ τὰ λαιά, ἔκ τε τῶν οἰωνοσκοπιῶν δῆλον, καὶ ἐκ τῶν ἐξ ἀριστερᾶς πταρμῶν, καθ' ὧν οὐκ εὐεμφάτως ἡ Κωμωδία ἔπαιξεν. ἀκολουθῶς οὖν ψέγεται καὶ τὸ ἀμφορίστερον καὶ τὸ ἐπαρίστερον. φέρεται δὲ καὶ παρῳδία σύμφωνος τούτοις παλαιά, τὸ «οὐς ἐδίδαξαν ἀριστερὰ γράμματα Μοῦσαι».] (η. 144–7) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν μέσῳ τῶν εἰρημένων κεῖται καὶ ὅτι Ἀχιλλεὺς μὲν ἐπόρουσεν, Ἀστεροπαῖος δὲ «ἀντίος ἐκ ποταμοῦ ἔστη, ἔχων», οἷα, ὡς ἐρρέθη, περιδέξιος, «δύο δοῦρε, μένος δὲ οἱ ἐν φρεσὶ θῆκε Ξάνθος», ὁ τοῦ ποταμίου δηλαδὴ ταμίας ὕδατος, «ἐπεῖ», φησί, «κεχόλωτο δαΐκταμένων αἰζηῶν. τοὺς δ' Ἀχιλλεὺς ἐδάϊζε κατὰ ῥόον οὐδ' 4.477 ἐλέαιρεν». ὁ δὲ οἰκεῖον λέγειν ἐπὶ τῶν ὑγροῖς κτεινομένων. (η. 161–3) Ὅτι καινὸν σχῆμα καὶ ἐνταῦθα κεῖται. εἰπὼν γὰρ ὁ ποιητής, ὅτι ἀπειλήσας Ἀχιλλεὺς τῷ εἰρημένῳ Ἀστεροπαίῳ «ἀνέσχετο Πηλιάδα μελίην», ἐπάγει «ὁ δ' ἀμαρτῆ δούρασιν ἀμφὶς ἥρωσ Ἀστεροπαῖος, ἐπεὶ περιδέξιος ἦν», ὡς εἴρηται. καὶ ἔστιν ὁ λόγος οὐκ εὐσύντακτος. οὔτε γὰρ ἀκολουθῶς πρὸς τὸ μελίην, ὅπερ ἐστὶν αἰτιατικῆς πτώσεως, εἴρηται τὸ «δούρασιν», ὥφειλε γὰρ δόρατα εἰπεῖν, ἀλλ' οὐδὲ ῥῆμα κεῖται, ἵνα ἦν, ὅτι ὁ δὲ Ἀστεροπαῖος ὁμοῦ ὡς ἀμφοδέξιος δούρασιν ἔβαλεν ἢ ἠκόντισεν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν. καινὸν οὖν τὸ σχῆμα διχῶς διὰ τὸ ἀνομοιόπτωτον καὶ διὰ τὴν τοῦ ῥήματος ἔλλειψιν, ἵνα τὸ καινὸν τοῦ προκειμένου πράγματος ἐξαγγελθεῖ καινῶς. τῷ ὄντι γὰρ οὐδεὶς πω τῷ Ἀχιλλεῖ οὕτω παρέσχε πράγματα ὡς ὁ Ἀστεροπαῖος οὗτος, ὃς οὐ μόνον ἔβαλεν, ὡς ῥηθήσεται, ἀλλὰ τῷ δόρατι τοῦ Ἀχιλλέως ἐπεβουλεύσατο, καθὰ καὶ αὐτὸ δηλωθήσεται. θρασύνεται δ' ἐς τοσοῦτον ὁ Παῖων ἥρωσ ἀληθῶς μὲν διὰ τὴν, ὡς ἐρρέθη, ἀπειρίαν, ἥτις ἔοικεν ἐπᾶραι εἰς θράσος αὐτόν, οὐ γὰρ ἔφθη τὸν Ἀχιλλέα εὐ μάλα γνῶναι οἷα ἐνδεκαταῖος ἐν Τροίᾳ διάγων. ὡς εἶγε αὐτοῦ ἐπειράσατο, συνεστάλη ἂν καὶ αὐτὸς ὁμοίως τῷ Λυκάονι καὶ τοῖς λοιποῖς. μυθικῶς δὲ γε θρασὺ ὁ Ἀστεροπαῖος φρονεῖ διὰ τὸ βοηθεῖσθαι τῷ ποταμῷ Ξάνθῳ, εἰς ὃν ἔφυγεν ὡς οἷα τις αἰδοῖος ἰκέτης. (η. 145–7) Φησὶ γὰρ ὁ ποιητής «μένος δὲ οἱ ἐν φρεσὶ θῆκε Ξάνθος», οὐ μόνον ὡς ἰκέτη, ἀλλὰ καὶ ὡς κατὰ τοῦ Ἀχιλλέως κεχολωμένος αὐτός, διότι αἰζηοῦς Τρωϊκοῦς ἐδάϊζε κατὰ ῥόον. βοηθεῖ δὲ καὶ ἄλλως ὁ ποταμὸς Ξάνθος τῷ ἥρωϊ, ὡς ἐκ ποταμοῦ τοῦ Ἀξίου τὸ γένος κατάγοντι. (η. 162) Τὸ δὲ ἀμαρτῆ, ὃ σημαίνει τὸ ἅμα καὶ ὁμοῦ, Ἀρίσταρχος ἀποκοπὴν εἶναι βούλεται τοῦ ἀμαρτήδην, καὶ οὐ προσγράφει τὸ ἱ. ἐλέγχει δὲ, φασίν, αὐτόν ἢ παράδοσις, περισπῶσά τε αὐτὸ καὶ σὺν τῷ ἱ γράφουσα τῷ χαρακτῆρι τῶν εἰς ἱ ἐπιρρημάτων. (η. 164–7) Ὅτι Ἀστεροπαῖος ἐναντίος, ὡς ἐρρέθη, ἐκ ποταμοῦ στάς τῷ Ἀχιλλεῖ καὶ ἀμαρτῆ, ὡς περιδέξιος, δύο ἐπαφεῖς δόρατα, «ἐτέρῳ μὲν δουρὶ σάκος ἔβαλεν, οὐδὲ διαπρὸ 4.478 ῥήξε σάκος», τοῦ χρυσοῦ κἀνταῦθα κωλύσαντος, ὡς καὶ πρὸ τούτου ἀλλαχοῦ, «τῷ δ' ἐτέρῳ μιν πῆχυν ἐπιγράβδην βάλε χειρὸς δεξιτερῆς, σύτο δ' αἷμα κελαινόν». Καὶ σημείωσαι ὅτι ὑπὸ τούτου μόνου Ἀχιλλεὺς βάλλεται. (η. 166) Δηλοῖ δὲ τὸ ἐπιγράβδην τὸ ἐπιπολῆς, ὡς μόνον ἐπιγράψαι καὶ ξέσαι τὸν πῆχυν. τραχύτερον δὲ τοῦτο τοῦ ἐπιλίγδην, ὃ καὶ αὐτὸ ἐδήλου τὸ ὅσον ἐπιψαῦσαι, λείως ὀνοματοποιηθὲν ἀπὸ ἀρρήτου ῥήματος τοῦ λίζειν, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ φανεῖται. ἢ δὲ τοιαύτη ὀνοματοποιΐα καὶ τὰ λίστρα, ὡς καὶ προηρημένευται, ποιεῖ, ἅπερ εἰσὶ πτύα σεσιδηρωμένα ἤγουν ξυστήρες, καὶ λιστρῶσαι δὲ ἀπ' αὐτῶν τὸ ξῦσαι καὶ ὀμαλίσαι. ὁ μέντοι λίγδος οὐκ ἐντεῦθεν γίνεται, ἀλλὰ ποθεν ἄλλοθεν. περὶ οὗ φασιν οἱ παλαιοὶ οὕτω. λίγδος· κονία, ἀλοιφή, καὶ λίγδοι χωνευτήρια, χοάνας, ἢ τῶν νομισμάτων διατύπωσις. φασὶ δὲ καὶ τρήματα τὸν λίγδον ἔχειν συνεχῆ τῷ δέλτα παραπλήσια, δι' ὧν χαλκὸς ἠθεῖται. (η. 166) Πῆχυν δὲ εἰπὼν ἐπήγαγε τὸ χειρὸς πρὸς διαστολὴν ἐτέρων πῆχεων. (η. 167 ς.) Ἐνταῦθα δὲ, εἰπερ ὠρθῶται τὸ ἀντίγραφον, σχῆμα κεῖται καινόν. μετὰ γὰρ τὸ «σύτο», ἤγουν ἐξώρμησεν, «αἷμα κελαινεφές», τὸ καὶ ἐν ἄλλοις γραφέν, κεῖται τὸ «ἢ δ' ὑπὲρ αὐτοῦ γαίη ἐνεστήρικτο λιλαιομένη χροὸς ἄσαι», ὃ δὲ καὶ αὐτὸ πολλαχοῦ

περιφέρεται. ἔστι δὲ ἡ καινότης τοῦ σχήματος ἐν τῷ «ἦ δὲ λιλαιομένη». οὐ γὰρ κεῖται τι θηλυκὸν ἐν τῷ ποιητικῷ ἔδαφει, οἷον ἐγχείη ἢ αἰχμή, πρὸς ὃ ἀποδέδονται τὸ «ἦ δέ» καὶ τὸ «λιλαιομένη», ἀλλὰ εἰπὼν «τῷ δ' ἑτέρω πῆχυν ἐπιγράβδην βάλε χειρός», ἐπήγαγε τὸ «ἦ δὲ λιλαιομένη», οὐκ ἀποδοὺς τὴν σύνταξιν πρὸς δόρυ, ἀλλὰ πρὸς αἰχμὴν καὶ ἐγχείην, ἃ καὶ αὐτὰ δόρατά εἰσιν. ἴσως δὲ καὶ ἀπὸ κοινοῦ ἂν ἐνταῦθα προσυπακούοιτο ἡ ἀνωτέρω κειμένη μελίη τοῦ Ἀχιλλέως. ἀλλ' οὕτω μὲν προαφῆκεν ὁ Ἀστεροπαῖος. (ἡ. 169–172) Ἀχιλλεὺς δὲ δεύτερος «μελίην ἰθυπτίωνα Ἀστεροπαίω ἐφῆκε, καὶ τοῦ μὲν ἀφάμαρτεν, ὃ δ' ὑψηλὴν βάλεν ὄχθην, μεσσοπαγὲς δ' ἄρ' ἔθηκε κατ' 4.479 ὄχθης μείλινον ἔγχος». Καὶ ὅρα ὅτι Ἀχιλλεὺς ἀποτυγχάνει τοῦ βαλεῖν καὶ ἐπὶ τοῦ Λυκάονος, πλὴν ἄλλοθι μὲν ὑποδραμόντος τινὸς καὶ κατανωτισαμένου τὸ δόρυ μήπω μηδὲ ἀφεθέν, ἐνταῦθα δὲ μηδὲν τι τοῦ Ἀστεροπαίου τεχνασαμένου, ἀλλὰ τοῦ δόρατος εἰς κενὸν πεμφθέντος. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ποικίλως ἐν τούτοις φράζει τὸ Ἀχίλλειον δόρυ. Πηλιάδα τε γὰρ μελίην, περὶ ἧς ἀλλαχοῦ δεδήλωται, καὶ μελίην ἰθυπτίωνα, καὶ μείλινον ἔγχος, καὶ δόρυ μείλινον, καὶ χάλκεον ἔγχος. (ἡ. 169) Ἔστι δὲ ἰθυπτίων ἡ ἰθὺ πετομένη, τουτέστι κατευθὺ καὶ ἀπλαγιάστως, ὥς που ὁ ποιητὴς ἠρμήνευσε, διαλελυμένως εἰπὼν αὐτὴν ἰθὺ πέτεσθαι. Ἀρίσταρχος δέ, φασίν, ἰθυκτίωνα γράφει, τουτέστιν ἐπ' εὐθείας ἔχουσαν τὰς κτιδόνας, ἤγουν τὰς ἐν τοῖς ξύλοις διαφύσεις, ἃς οἱ ἰδιῶται ἵνάς φασιν. ἡ δὲ χρῆσις τῶν κτιδόνων δηλοῦται καὶ ἐν τῇ περὶ λίθων γραφῇ. [Ὅρα δὲ ὅτι Μαχάων μὲν καὶ Ἰξίω καὶ Ἰάσων ἐκτείνοντα ἐν τῇ εὐθείᾳ τὴν παραλήγουσαν συστέλλουσι κανονικῶς τὸ ὠ τῆς γενικῆς ὡς κύρια, τὸ μέντοι ἰθυπτίων, εἰ καὶ ἐκτείνει τὸ παραλήγον δίχρονον, ὅμως τηρεῖ τὸ ὠ καὶ ἐν τῇ γενικῇ, ὡς μὴ ὄν κύριον.] (ἡ. 171) Ὅχθην δέ, ὡς καὶ προεγράφη, τὸν κρημνὸν λέγει. διὸ προϊῶν φησιν, ὡς ἐκ κρημνοῦ ἐρύσατο ἔγχος, ὡς ταῦτὸν ὄν κατὰ πολυωνυμίαν ὄχθην εἰπεῖν καὶ κρημνόν, καθὰ καὶ πρὸ ὀλίγων εἴρηται. διὸ καὶ δις μὲν ὄχθην ἐνταῦθα, δις δὲ κρημνόν τὸν αὐτὸν εἶπε τόπον. Ὅτι δὲ καὶ ἄνδηρα λέγονται αἰ 4.480 τοῦ ποταμοῦ ὄχθαι, οἱ παλαιοὶ δηλοῦσιν, οἱ λέγουσιν, ὡς καὶ ἄνδηρά εἰσι καὶ αἰ τῶν τάφρων ἀναβολαί, ἤγουν τὸ ἀναβαλλόμενον χῶμα, δι' οὗ ὄχθῶδης ἄνω ἢ τάφρος γίνεται. (ἡ. 172) Τὸ δὲ μεσσοπαγὲς ἀντὶ τοῦ ἕως μέσου παγὲν διὰ τε τὴν τοῦ ἥρωος βίαν καὶ τό, οἷα εἰκός, τελματῶδες τοῦ τόπου. εἰ δὲ γράφεται «μεσσοπαγὲς» διὰ τοῦ ὠ, δηλοῖ τὸ ἕως μέσου παλλόμενον καὶ κραδαινόμενον. ἕτεροι δὲ συντόμως οὕτω συνελόντες ἀμφοτέρας τὰς γραφὰς φασιν ὅπερ ἕως μέσου πεπηγὸς ἐπάλλετο κατὰ τὸν οὐρίαχον. (ἡ. 173–81) Ὅτι ἐπεὶ Ἀχιλλεὺς ἄορ ὄξυ ἐρυσάμενος παρὰ μηροῦ ἄλτο ἐπὶ τῷ Ἀστεροπαίω, παρὰ βραχὺ ἐκεῖνος τὴν τοῦ ἥρωος μελίην ἠχρεῖωσεν ἄν. ἐπεὶ γὰρ οὐ δύνατο ἐκ κρημνοῦ ἐρύσαι χειρὶ παχείῃ, ὡς χρῆσασθαι δηλαδὴ αὐτῇ κατὰ τοῦ Ἀχιλλέως, τότε δὴ «τρὶς μὲν μιν πελέμιξεν ἐρύσεσθαι μενεαίνων, τρὶς δὲ μεθῆκε βίη, τὸ δὲ τέτρατον ἤθελε θυμῷ ἄξει ἐπιγνάμψας δόρυ μείλινον Αἰακίδαο, ἀλλὰ πρὶν Ἀχιλλεὺς σχεδόν», ἤγουν ἐγγύς, «ἄορι θυμὸν ἀπηύρα. γαστέρα γὰρ μιν τύψε παρ' ὀμφαλόν, ἐκ δ' ἄρα πᾶσαι χύντο χαμαὶ χολάδες». Ἰστέον δὲ ὡς πάνυ περιποιεῖται τὴν μελίαν ταύτην ὁ ποιητὴς τῷ Ἀχιλλεῖ, ὅτι μὴ ἔχει ἑτέραν αὐτῷ πορίσαι ὁμοίαν. διὸ καὶ τῷ Πατρόκλῳ μόνην αὐτὴν τῶν ὄπλων οὐκ ἔδωκεν, ὡς προεῖρηται. (ἡ. 175) Ὅρα δὲ ὅτι καὶ ἐρύσαι καὶ ἐρύσεσθαι παθητικῶς εἶπεν, ὡς ἐξὸν ἀμφοτέρως λέγειν. δηλοῖ δὲ ἡ λέξις τὸ ἐλκύειν. πλεονάζει δὲ μάλιστα ἐν διαθέσει παθητικῇ. φησὶ γοῦν ἐν τοῖς ἐξῆς «ἐρύσατο χάλκεον ἔγχος», καὶ ἀλλαχοῦ «ξίφος ὄξυ ἐρυσάμενος». (ἡ. 176) Πελεμίζειν δὲ καὶ νῦν τὸ διασαλεύειν παλάμη καὶ κινεῖν. (ἡ. 178) Τὸ δὲ ἐπιγνάμψαι κατὰ κυριολεξίαν ἐνταῦθα κεῖται. ἐξ αὐτοῦ δὲ μεταφορικῶς ἀλλαχοῦ ἐρρέθη τὸ «ἐπιγνάμψασα φίλον κῆρ», καὶ τὸ «ἐπέγναμψε γὰρ ἅπαντας». (ἡ. 180) Ὁμφαλὸς δὲ ὅτι πολυσήμαντον, δῆλον, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ κατὰ ἄνθρωπον ὀμφαλοῦ ὀμφαλητόμοι τε λέγονται μαῖαι καὶ 4.481 ὀμφαλητομία, ὅτε αὐταὶ ὀμφαλὸν βρέφους ἀποτέμνουσι. (ἡ. 181) Χολάδες δὲ

οὐ μόνον παρὰ τὴν ξανθὴν χολήν, ὡς προεδήλωται, ἀλλὰ καὶ παρὰ τὴν κοιλότητα, ὡς φασιν οἱ παλαιοί, οἷονεὶ κοιλάδες τινές. κοῖλα γὰρ καὶ τὰ ἔντερα εἰσιν, ἢ καὶ ὡς τῆς τροφῆς, ἦν κόλον λέγεσθαι δηλοῖ Ἀθήναιος, αὐτόθι καταντώσης, ὡσανεὶ κοιλάδες τινές. (ἡ. 184–91) Ὅτι σύγκρισιν ἀφελῶς ὁ Ἀχιλλεὺς ποιεῖται κατὰ γένος ἑαυτοῦ τε καὶ τοῦ κειμένου καὶ ἐσκυλευμένου Ἀστεροπαίου. εὐχόμενος γάρ, ἦτοι καυχώμενος, εἶπε «κεῖσο οὕτω· χαλεπὸν τοι ἐρισθενέος Κρονίωνος παισὶν ἐρίζεσθαι ποταμοῖο περ ἐκγεγαῶτι. φῆσθα σὺ μὲν ποταμοῦ γένος ἔμμεναι εὐρὺν ῥέοντος. αὐτὰρ ἐγὼ γενεὴν μεγάλου Διὸς εὐχομαι εἶναι. τίκτε μ' ἀνὴρ πολλοῖσιν ἀνάσσων Μυρμιδόνεσσιν, Πηλεὺς Αἰακίδης. ὁ δ' ἄρ Αἰακὸς ἐκ Διὸς ἦεν. τῷ», ἦγουν διό, «κρείσσω μὲν Ζεὺς ποταμῶν ἀλιμυρηνέντων, κρείσσω δ' αὐτε Διὸς γενεὴ ποταμοῖο τέτυκται». Σημείωσαι δὲ ὅτι συνέδραμεν ἐπὶ Ἀχιλλέως πατέρων τε ἀρετὴ καὶ αὐτοῦ Ἀχιλλέως, ὡς εἰ μὴ τοῦτ' ἦν, ἀτέχνως ἂν καὶ Ἀχιλλεὺς συνελογίζετο. οὐ γὰρ ἀρκεῖ τὸ ἐκ μόνου τοῦ γένους ἀγαθόν, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις φθάσας ἔδειξεν ὁ ποιητής. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ τοιαῦτα λέγειν τὸν Ἀχιλλεὺς ἐπὶ τῷ Ἀστεροπαίῳ κειμένῳ καὶ ὡς εἰς κωφὴν γαῖαν λαλεῖν οὐ μόνον ἐξ ἠθους ἀφελῶς βαρυνομένου, ἀλλὰ καὶ ἄλλως ἐξ ἀνάγκης γέγονεν. εἰ μὲν γὰρ τοῦ Ἀστεροπαίου λαλήσαντος οὐκ εὐθὺς ἐρράγη μάχη, ἐξελάλησεν ἂν ταῦτα ὁ Ἀχιλλεὺς τότε. τοῦ δὲ Ἀστεροπαίου ταχὺ οὕτω πεσόντος, λαλεῖ νῦν, ἃ τότε ἀναγκαίως ἐσιώπησεν. ἢ δὲ σύγκρισις τῷ Ἀχιλλεῖ ἐκ τῶν τοῦ Αἰνείου εἴληπται, ἵνα πῶς καὶ αὐτὸς οὕτως ἐκ τοῦ ἐχθροῦ ὠφελῆθῃ. καὶ ἐκεῖνος γὰρ τοιαύτη μεθόδῳ ἑαυτὸν τοῦ Ἀχιλλέως κρείττω ἐδείκνυεν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ὁ μὲν Ἀστεροπαῖος, ἀκούσας ἐξ Ἀχιλλέως τὸ «τίς πόθεν εἰς ἀνδρῶν, ὅ», ἦγουν ὅστις, «μευ ἔτλης ἀντίος 4.482 ἔλθεῖν; δυστήνων δέ τε παῖδες ἐμῷ μένει ἀντιώωσιν», ὃ καὶ ἕτερος πρὸ αὐτοῦ ῥήτωρ που ἔφη, ἐσέμνυεν ἑαυτὸν τῇ τοῦ ποταμοῦ γενεᾷ, ὡς ἂν φανείη μὴ δυστήνου γένους εἶναι. Ἀχιλλεὺς δὲ καὶ οὕτως οὐδὲν ἤττον ἐξευτελίζει ἐκεῖνον ὡς αὐτὸς ἐκ Διὸς ὦν τοῦ μεγάλου καὶ οὐ ποταμοῦ εὐρὺν ῥέοντος. Ὅρα δὲ καὶ ὅπως ἡρώων γενεαλογίας ὁ ποιητής παρέρριψεν ἐν τῇ ῥαψωδίᾳ ταύτῃ τῷ ἐναγωνίῳ τῶν πράξεων τῶν πολεμικῶν παραμυγνὺς τὸ τῶν διηγήσεων ὑπτιον πρὸς τε ποικιλίαν λόγου καὶ πρὸς ἀνάπαυσιν τῶν ἀκροατῶν. [(ἡ. 189) Ἰστέον δὲ ὅτι τῷ Αἰακῷ παρωνομάσθαι δοκεῖ ἢ Αἰακίς. κύλικος δὲ αὕτη εἶδος, ὡς ἐν τοῖς τοῦ Ἀθηναίου κεῖται.] (ἡ. 190) Ποταμοὶ δὲ ἀλιμυρηνέντες οἱ ἐν τῇ ἀλὶ μυρόμενοι, τουτέστι μετὰ ἡχου ῥέοντες, ἐν ταῖς ἐκβολαῖς δηλαδὴ, καί, ὡς ἂν συνηθέστερόν τις εἴποι, μορμύροντες. ὡς γὰρ ἐκ τοῦ μαίρειν τὸ μαρμαίρειν, οὕτω καὶ ἐκ τοῦ μύρειν τὸ μορμύρειν γίνεται. [Τὸν ὅμοιον δὲ τρόπον καὶ μῦρος καὶ μορμύρος. ἑτεροειδεῖς μέντοι αὐτοῖ ἰχθύες εἰσί.] (ἡ. 191) Τὸ δὲ «Διὸς γενεή» ὅμοιον ὡς εἰ καὶ παῖδας εἶπε Διὸς κατὰ τὸ «χαλεπὸν Κρονίωνος παισὶν ἐρίζεσθαι». οἷς παισὶ καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς συνεισάγεται ὡς ἀπόγονος. Τὸ δὲ «κρείσσω Διὸς γενεὴ ποταμοῖο» ἀναγκαίως χρήζει διαστολῆς ἐν τῷ γενεῇ, ἵνα μὴ νοεῖν ἔχοι τις ὡς κρείσσω Διὸς ἐστὶν ἢ τοῦ ποταμοῦ γενεά. Ἐν δὲ τῷ «ποταμοῖο» ὑπακουστέον ἀπὸ κοινοῦ τὸ γενεή, ὅπως μὴ κατὰ τοῦ ποταμοῦ ἢ σύγκρισις εἴη, ἀλλὰ κατὰ τῆς αὐτοῦ γενεᾶς. (ἡ. 184 ς.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι κωλυτικὸν τοῦ πρὸς ἐνδόξους ἐρίζει τὸ «χαλεπὸν τοι ἐρισθενέος ἀνδρός», ἢ «ἐρισθενέων πατέρων παισὶν ἐρίζεσθαι», παρωδηθέντος δηλαδὴ τοῦ ἐρισθενέος Κρονίωνος εἰς ἐτέρας γενικάς. (ἡ. 188) Ἀρχικοῦ δὲ ἀνδρὸς τὸ «τίκτε με ἀνὴρ πολλοῖσιν ἀνάσσων». (ἡ. 192 ς.) Σημείωσαι δὲ ὅπως δεξιῶς μεθοδεύει ὁ ποιητής τὰ κατὰ τὸν ποταμόν. ταπεινώσας γὰρ Ἀχιλλεὺς ἡρέμα τὸν Ξάνθον δι' ἧς ἔφη συγκρίσεως, εἶτα εὐπλάστως καὶ τι βαρύτερον δίχα τῶν προλεχθέντων λαλεῖ κατ' αὐτοῦ προκλητικὸν εἰς τὴν ἐφεξῆς ποταμίαν ἀγανάκτησιν, εἰπὼν «καὶ γὰρ 4.483 σοὶ ποταμὸς γε πάρα μέγας, εἰ δύναταί τι χραισεῖν». (ἡ. 193) Ἐπεὶ δὲ ὁ λόγος οὗτος πάνυ σφοδρὸς οἷα μυθικῶς ῥηθεῖς κατὰ θείου προσώπου, λεαίνει αὐτὸν ὁ ἥρωας ἐπαγαγὼν τὸ «ἀλλ' οὐκ ἔστι Διὶ Κρονίῳ μάχεσθαι», τὸν ποταμόν δηλαδὴ,

μονονουχί λέγων, ὡς οὐκ ἔμοι τὸν Ξάνθον ὑποβιβάζω, ἀλλὰ τῷ προγόνῳ μεγάλῳ Διί. ἐγὼ δὲ γενεὴ ὢν Διὸς κρείττων εἶναι φημι τῆς τοῦ ποταμοῦ γενεῆς. Ὅρα δ' ἔνταῦθα τὸ «εἰ δύναται τι χραισμεῖν», ὅπερ εἰ μὴ κολληθῆ μετὰ τοῦ «μέγας», ἵνα ἦ ὁ ὢν μέγας, εἰ δύναται τι χραισμεῖν, ἐλλείψεως ἄλλως ἔχει πάθος, ἵνα λέγη ὅτι δειζάτω, εἰ δύναται τι, ἢ δεῖξον σύ, εἰ δύναται, ἢ τι τοιοῦτον. ὅπως δ' ἂν ἔχοι σχήματος τὸ «εἰ δύναται τι χραισμεῖν» σεμνῶς εἶπεν αὐτὸ καὶ εὐφῆμως ὁ συνετὸς Ἀχιλλεὺς ἀντὶ τοῦ «οὐ δύναται». λειότερον γὰρ τὸ ἐνδοιαστικῶς ὑβρίσαι ἢ περ ἀποφαντικῶς. (ἡ. 193–9) Ὅτι ἐν τῷ «οὐκ ἔστι Διὶ Κρονίωνι μάχεσθαι» ποταμόν τινα, ὡς προσεχῶς ἐγράφη, παράγει ὁ ποιητὴς ἀπλούστερόν τε καὶ ἀσφαλέστερον λέγοντα τὸν Ἀχιλλεῖα, ὡς οὐδὲ κρείων Ἀχελῷος αὐτῷ ἰσοφαρίζει, τουτέστι τὸ ἴσον φέρεται, «οὐδὲ βαθυρρεῖται μέγα σθένος Ὠκεανοῖο, ἐξ οὐπερ πάντες ποταμοὶ καὶ πᾶσα θάλασσα καὶ πᾶσαι κρήναι καὶ φρεῖατα μακρὰ νάουσιν, ἀλλὰ καὶ ὅς», ἡγουν οὗτος, «δεῖδοικε Διὸς μέγαλοιο κεραυνὸν δεινὴν τε βροντὴν, ὅτ' ἀπ' οὐρανόθεν σμαραγῆσει», ὁ Ζεὺς δηλαδὴ ἢ ἡ βροντὴ. (ἡ. 199) Καὶ ὅρα τὸ σμαραγεῖν, ὡς, εἰ καὶ τὸ πλέον ἐπὶ ὑδάτων ἤχου λέγεται, ἀλλ' ἔνταῦθα ἐπὶ βροντῆς τέθειται. (ἡ. 196) Τὸ δὲ ἐκ τοῦ Ὠκεανοῦ πάντας ποταμοὺς εἶναι καὶ τὰ ἐξῆς ἢ ἀλληγορία συμβιβάζει, λέγουσα τοῦθ' οὕτως ἔχειν διὰ τὸ γενικῶ ὀνόματι ὕδωρ τὰ τοιαῦτα πάντα εἶναι, εἰς ὅπερ ὁ Ὠκεανὸς ἐκλαμβάνεται. (ἡ. 194) Ὅρα δὲ τὸ Ἀχελῷος πεντασυλλάβως ἔνταῦθα λεχθὲν διὰ τὸ στιχθῆναι τὸ ἐν τῇ παραληγοῦσῃ προσγεγραμμένον ἰῶτα, κοινῶς μέντοι καὶ ἔξω μέτρου τετρασυλλάβως Ἀχελῶος λέγε 4.484 ταί. οὕτω καὶ πατρῷος μὲν καὶ μητρῷος ποιητικώτερα, κοινὰ δὲ τὸ πατρῶος καὶ μητρῶος. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἔδει μὲν ἐν τοιούτῳ τόπῳ συγκρίσεως τὸν ποιητὴν μὴ Ἀχελῶου μνησθῆναι, ἀλλὰ τινος ἐτέρου τῶν μειζόνων ἢ μεγίστων, ὅποιοι πολλοὶ ποταμοί, ὁ Ἴνδος, ὁ Ἴστρος, ὁ Νεῖλος, ὃν Αἴγυπτον ὁ ποιητὴς ἐν Ὀδυσσεΐα καλεῖ. ἀλλ' ἐπειδὴ Ἀχιλλεὺς οὔτε δεδίδακται τοιαύτας ἱστορίας οὔτε πεπεύραται μεγίστων, διὰ τοῦτο μέμνηται τοῦ Ἀχελῶου ἀπλούστερον, οὐ πάνυ πολὺ ἀπὸ τῶν τῆς Ἑλλάδος ὄρων ῥέοντος καὶ διὰ τοῦτο εἰς ἀκοὴν αὐτῷ ἦκοντος. ἴσως δὲ καὶ ἀπλῶς παραπεσὼν εἰς μνήμην ὁ Ἀχελῶος ἐξεφωνήθη ὡς ἐν σχεδιασμῷ ἀσκέπτως καὶ δίχα μελέτης, ὡς πού καὶ ὁ παρὰ Σοφοκλεῖ Οἰδίπους Ἴστρου καὶ Φάσιδος μέμνηται ἐν τοῖς καθ' ἑαυτὸν, καί τις ἕτερος τῶν θείων καὶ πάνυ μεγάλων ἐν οἰκείῳ λόγῳ ἀπὸ τῶν περιφανῶν ἀστέρων Σειρίου μόνου ἐμνήσθη καὶ Ὠρίωνος. καὶ ἄλλως δὲ εἶπεῖν, ὁ παλαιὸς λόγος πάνυ τὸν Ἀχελῶον σεμνύνει, ὡς καὶ πᾶν ὕδωρ ἐξ αὐτοῦ Ἀχελῶον κληθῆναι, καθὰ καὶ Ὠκεανὸν ἐκ τοῦ Ὠκεανοῦ. φησὶ γοῦν τις «Ἀχελῶον ῥάσατε», τουτέστι ῥάνατε τὴν γῆν ὕδατι. Ὅτι δὲ οὐ μακρὰν τῶν καθ' Ἑλλάδα τόπων ῥέει ὁ Ἀχελῶος, ἢ παλαιὰ ἱστορία δηλοῖ, λέγουσα ὅτι ἡ ἀρχαία Ἑλλὰς περὶ Δωδώνην καὶ Σελλούς, ὅθεν Ἀχελῶος ῥέων δι' Αἰτωλίας εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν ἐξίησι κόλπον μέγιστος τῶν ταύτη ποταμῶν. ὅθεν Ἀχελῶος, φησὶ, πᾶν πηγαῖον ὕδωρ. καὶ τὸ ἐν Δωδώνῃ δέ, φασί, μαντεῖον, ἐν πᾶσι χρησιμοῖς ἐκέλευε θύειν Ἀχελῶω. εἰ δὲ κατὰ τὴν ῥηθεῖσαν ἱστορίαν μέγιστος τῶν ταύτη ποταμῶν ὁ Ἀχελῶος, καλῶς κρείων προσερέθη τῷ ποιητῇ διὰ τὸ ὑπεροχικόν. γέγονε δὲ Ἀχελῶου μνεῖα καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Βοιωτίαν. (ἡ. 194 ς.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι Ὀμηρὸς ἔνταῦθα μὲν συγκρίνας ἀπὸ ἐλάττονος τοῦ Ἀχελῶου εἰς τὸν μέγιστον ἀναβέβηκεν, τὸν Ὠκεανὸν δηλαδὴ, ἐν δὲ τῷ «ὡς τε γὰρ ἡελίου αἴγλη πέλεν ἢ ἐ σελήνης» ἀνάπαλιν ἐκ τοῦ μειζονος ἡλίου εἰς τὴν ἐλάττω σελήνην καταβέβηκεν, ἐν δέοντι ποιήσας ἐκάτερα. (ἡ. 196) Τὸ δὲ «καὶ πᾶσα θάλασσα» πολλὰς εἶναι καὶ θαλάσσας δηλοῖ ἀκολουθῶς τῷ «πάντες ποταμοὶ καὶ πᾶσαι κρήναι». τίνες δὲ αὐταὶ θάλασσαι, δηλοῦσιν οἱ 4.485 Περιηγούμενοι, ὧν τινες καὶ κρήνας ἀνεγράψαντο πρὸς ὄνομα πολλὰς τῶν ἐν διαφόροις χώραις. κάλλους δέ, ὡς καὶ πρὸ τούτων δεδήλωται πού, τὸ πάντες καὶ πᾶσα καὶ πᾶσαι. Δεδοικέναι δὲ λέγεται καὶ Ὠκεανὸς τὰ διόβολα πάθη διὰ τὸ δρᾶν τι ἐκεῖνα καὶ εἰς αὐτόν, ὅτε δεινὰ

καταρραγῶσιν. (η. 2) Ὅτι μυρία ὁ ποιητῆς λέγων ἔστιν ὅτε καὶ ἀπλῶς οὕτω ἐπὶ ἀναπληρώσει στίχων, ποιεῖ τοῦτο κἀνταῦθα, ἔνθα εἰπὼν τὸν Ἄστεροπαῖον ἐν ψαμάθοις κείσθαι, ἐπιφέρει «δίαινε δέ μιν μέλαν ὕδωρ». τοῦτο γὰρ ἀπλοϊκῶς ἐπῆκται καὶ ἀφελέστερον, ἴσως δὲ μάλιστα πρὸς σαφήνειαν, ἵνα μὴ νοηθεῖ ἐπὶ ψαμάθων κείσθαι ξηρῶν, ἀλλ' αἷς ἐπιτρέχει ὕδωρ. διὸ καὶ τὰ περὶ ποταμὸν αὐτὸν ἀμφιπένηται ζῶα. [Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ Διός, ἦτοι ἀέρος, τὸ διαίνειν παρῆκται, καὶ δηλοῖ τὸ ὑγραίνειν καί, ὡς εἰπεῖν, διαβρέχειν. ἐξ αὐτοῦ δὲ καὶ ἀδιάντον βοτάνης εἶδος, ἧς τὰ φύλλα οὐ θέλει διαίνεσθαι ὑετῶ. τοιούτου δὲ Διὸς παράγωγον καὶ ὁ διερός, ὅπερ ἐστὶ δύνγρος.] (η. 3-4) Ὅτι ἐν τῷ εἰπεῖν, ὡς ἐγγέλυες καὶ ἰχθύες ἀμφεπένητον τὸν Ἄστεροπαῖον «δημὸν ἐρεπτόμενοι ἐπινεφρίδιον κείροντες» χωρίζει τὰς ἐγγέλυας τῶν ἰχθύων, καθὰ καὶ πρὸ ὀλίγων παρεσημάνθη, ἐπεὶ οὔτε ἐξ ὀχείας γίνονται οὔτε ζῶα τίκτουσιν οὐδὲ σπερματικούς οὐδ' ὑστερικούς πόρους ἔχουσιν οὐδὲ εἰς θῆλυ καὶ ἄρρεν διακρίνονται, ἀλλ' αὐτόματοι ἐν πηλῶ συνίστανται ἕκ τινος ἀπορροῦσης αὐτῶν ὑγρότητος, ὡς ἱστορεῖ καὶ Ὀππιανός. ἐρεῖ δὲ καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς «ἐγγέλυες καὶ ἰχθύες οἱ κατὰ δίνας». Ἰστέον δὲ ὅτι Ὀμηρος μὲν διὰ τοῦ ὕ κλίνει ἐγγέλυας. φαίνεται δὲ καὶ διὰ τοῦ ἔ-ω-ς Ἀττικῶς ἔχειν τὴν κλίσιν ἢ παροξυτόνως ἐγγέλυς, ἢ ἄλλως ἐγγελυς προπαροξυτόνως. καὶ δηλοῦται τοῦτο παρὰ τῷ Κωμικῷ ἐν τῷ ἐγγέλεων καὶ ἐγγέλεις, καὶ παρὰ ἑτέροις δὲ πολλοῖς, φησὶ γοῦν καὶ Αἴλιος Διονύσιος, ὅτι ἐγγελυς τὸ ἐνικόν, ἐγγέλεις δὲ τὸ πληθυντι 4.486 κὼν καὶ ἐγγέλεσιν. ἐγγέλια δὲ τὰ τεμάχη φησὶ τῶν ἐγγέλεων. τὰς δὲ ἐγγέλυς φασὶν οἱ παλαιοὶ ζῆν εἰς ἑπτὰ ἔτη καὶ ὀκτῶ καὶ ἀλληλοφαγεῖν. (η. 4) Ὅρα δὲ ὅτι καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐρέπτεσθαι φησιν, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν χερσαίων τετραπόδων. προῖων δὲ καὶ ἐπὶ ὕδατος τὴν λέξιν τίθησιν, ὅπερ ὑπερέπτει τὴν πατουμένην τῷ Ἀχιλλεῖ γῆν. Κείροντες δὲ ἀντὶ τοῦ ἀπλήστως ἐσθίοντες, ὅθεν καὶ ὁ κόρος παράγεται. Τὸ δὲ «ἐπινεφρίδιον» δύναται καὶ μετὰ τοῦ «κείροντες» κείσθαι καὶ μετὰ τοῦ «ἐρεπτόμενοι», ἐξ οὗ καὶ τὸ ἀνερέπτειν δοκεῖ γίνεσθαι. [Ἔστι δὲ ἐπινεφρίδιος δημὸς ὁ ἐπὶ τοῖς νεφροῖς τοῖς κυρίως. προσεθέμεθα δὲ τὸ κυρίως πρὸς διαστολήν τῶν μὴ τοιούτων. δοκοῦσι γὰρ ἀστείως καὶ οἱ ὄρχεις νεφροὶ κληθῆναι παρὰ τῷ εἰπόντι τὸ «ἦκεν ὄρχεις φέρων πολλούς», καὶ ἡ Γνάθαινα τῶν ἄλλων γυναιῶν ἀκκιζομένων «καλοὶ γε» εἶπεν «οἱ νεφροί», «καὶ δύο ἀρπάσασα κατέπιεν, ὥσθ' ὑπίους ὑπὸ τοῦ γέλωτος καταπεσεῖν». δηλὸν οὖν ἐν τούτοις ὅτι οὐ κυριολεκτικῶς ἡ Γνάθαινα ἐλάλησεν, ἀλλ' ἐσεμνολόγησεν εὐφημότερον τοὺς ὄρχεις ὡς νεφρούς διὰ τὰς αἰδουμένας γυναῖκας.] (η. 5-10) Ὅτι ἐμπλατυνάμενος ὁ ποιητῆς τοῖς κατὰ τὸν Ἄστεροπαῖον, εἶτα, οἷος αὐτός, ἅμα τῷ ἐκείνου θανάτῳ καὶ Παίονας πολλοὺς ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ ρίπτει, μηδὲν εἰπὼν περὶ οὐδενὸς ἀλλ' ἢ μόνον ὀνομάσας αὐτούς. ἑπτὰ γοῦν ἄνδρας ἐν δυσὶ στίχοις ὠνόμασεν, ἐν οἷς καὶ Θρασίος τις, τρίβραχου ὄνομα ὁμοῖον τῷ Δολίος, Στιχίος καὶ τοῖς ὁμοίοις. ἐντὸς δὲ τοῦ ποταμοῦ καὶ τούτους ἐκεῖ πεφοβημένους, «ὡς εἶδον τὸν ἄριστον ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ χερσὶν ὑπ' Ἀχιλλέως καὶ ἄορι ἴφι δαμέντα». (η. 7) Καὶ ὄρα ἐνταῦθα μὲν συνήθως ἐπὶ ἀνδρὸς τεθὲν τὸ ἄριστον. τίθεται δὲ καὶ ἐπὶ γυναικός, ὡς ἐν τῷ «εἶδος ἀρίστη». λέγεται δὲ ποτε καὶ ἐπὶ ζῶων. ἐν γοῦν τῇ Ὀδυσσεΐα καὶ «συῶν ἄριστον» ὁ ποιητῆς λέγει καὶ «ζατρεφῶν αἰγῶν ἄριστον». Ὅτι ἀνθρωποπαθῶς κἀνταῦθα τὰ δαιμόνια μεταχειριζόμενος Ὀμηρος ποιεῖ τὸν ποταμὸν Ξάνθον χολούμενον κατὰ τοῦ Ἀχιλλέως, οὐ μόνον 4.487 διότι ἐγχώριος ὢν ἀμύνειν ἠθέλε τοῖς Τρωσί, καὶ ὅτι ταύρους οἱ ἐγχώριοι, ὡς προείρηται, ἰέρευον, καὶ ἵπποις αὐτὸν ἐδωροῦντο, ἃ δὴ τὸ δαιμόνιον φύλον ἐφείλκετο, ἀλλὰ καὶ ὅτι φθάσας Ἀχιλλεὺς ἠρέθισεν αὐτὸν εἰς θυμὸν ἀνθρώπινον, οἷς εἶπεν, ὡς οὐδ' αὐτὸς ποταμὸς ἀρκέσει τοῖς Τρωσίν, ὃν πολλὰ δεξιοῦνται, καὶ ὅτι «ποταμὸς πάρα μέγας, εἰ δύναται τι χραισμεῖν». θυμὸν τοίνυν ἀναλαβὼν καὶ μάλισθ' ὅτι καὶ ἀξιώσας, καθὰ εἰρήσεται, καὶ ἐπαινέσας οὐκ ἔπεισεν, ἐν ἑαυτῷ ἀπολαβὼν τὸν ἥρωα

δεινὰ ποιεῖ, ὅσα ὁ ποιητὴς δηλώσει. ὃς τερατωδέστερον κατὰ ποιητικὴν μεγαλοφωνίαν ἐκφράσει καὶ τὸν χόλον τοῦ ποταμοῦ καὶ φοβερὸν χωρίον διασκευάσει ἐν τοῖς ἐξῆς. (η. 214–7) Πρὸ δέ γε τοῦ ἐπιθέσθαι τῷ Ἀχιλλεῖ πλάττει τὸν ποταμὸν κατ' ἀνδρὸς ὁμοιότητα φθηγζάμενον ἐκ βαθείας δίνης τερατωδέστερον ταῦτα «ὦ Ἀχιλλεῦ, περὶ μὲν κρατέεις, περὶ δ' αἴσυλα ῥέζεις ἀνδρῶν· αἰεὶ γάρ τοι ἀμύνουσι θεοὶ αὐτοί. εἴ τοι Τρώας ἔδωκε Ζεὺς πάντας ὀλέσσαι, ἐξ ἐμέθεν γ' ἐλάσας πεδίον κάτα μέρμερα ῥέζειν», ἤγουν «ῥέζε». (η. 218–21) Εἶτα πιθανὴν αἰτίαν εἰπὼν τῆς ἀγανακτήσεως τὸ ἀνακόπτεσθαι τοῦ προρρέειν διὰ τὸ στενοχωρεῖσθαι νεκροῖς. «πλήθει γὰρ δὴ μοι νεκύων», φησὶν, «ἐρατεινὰ ῥέεθρα οὐδέ τί πη δύναμαι προχέειν ῥόον εἰς ἄλα διὰν στεινόμενος νεκύεσσι, σὺ δὲ κτείνεις αἰδήλως», ἐπάγει ἀξίωσιν «ἀλλ' ἄγε δὴ καὶ ἕασον, ἄγη μ' ἔχει, ὄρχαμε λαῶν». ὡς δὴ ταῦτα ὁ Ξάνθος εἰπὼν οὐκ ἔπεισε τὸν Ἀχιλλεῦ, τότε δὴ τὰ τοῦ θυμοῦ δρᾶ. (η. 233–42) Ἐνθα οὕτω φράζει ὁ ποιητὴς «Ἀχιλλεὺς μὲν δουρὶ κλυτὸς ἔνθορε μέσσω κρημοῦ ἀπαΐζας. ὁ δ' ἐπέσσυτο οἴδματι θύων. πάντα δ' ὄρινε ῥέεθρα κυκώμενος, ὧσε δὲ νεκροὺς πολλοὺς, οἳ ῥα κατ' αὐτὸν ἔσαν ἄλις, οὐς κτάν' Ἀχιλλεὺς. τούς», ἤγουν τούτους, «ἔκβαλε θύραζε μεμυκῶς ἤϊτε ταῦρος χέρσονδε. ζωοὺς δὲ σάω κατὰ καλὰ ῥέεθρα, κρύπτων ἐν δίνησι βαθείησι μεγάλῃσι. δεινὸν δ' ἀμφ' Ἀχιλλῆα κυκώμενον ἴστατο κῦμα, ὧθει δ' ἐν σάκει πίπτων ῥόος, οὐδὲ πόδεσσιν εἶχε στηρίζασθαι». (η. 248 ς.) Καὶ μετ' ὀλίγα ὤρτο δ' ἐπ' αὐτῷ 4.488 ἀκροκελαινιῶν, ἵνα μιν παύσειε πόνοιο». (η. 255–6) καὶ ὁ μὲν «ὔπαιθα τοῖο», ἤγουν τούτου τοῦ ποταμοῦ, «λιασθεῖς φεῦγεν, ὁ δ' ὄπισθε ῥέων», ὡς οἶα διώκων, «ἔσπετο μεγάλῳ ὀρυμαγδῷ». (η. 265–71) Καὶ μετὰ βραχέα ἐπιφέρει «ὀσσάκι δ' ὀρμήσειεν Ἀχιλλεὺς στήναι ἐναντίβιον καὶ γνώμεναι, εἴ μιν ἅπαντες ἀθάνατοι φοβέουσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσι, τοσσάκι μιν μέγα κῦμα διῖπετέος ποταμοῖο πλάζ' ὦμους καθύπερθεν. ὁ δ' ὑψόσε ποσσὶν ἐπήδα θυμῷ ἀνιάζων, ποταμὸς δ' ὑπὸ γούνατ' ἐδάμνα λάβρος, ὔπαιθα ῥέων, κονίην δ' ὑπέρεπτε ποδοῖν. (η. 302 ς. ετ 306) Καὶ πάλιν «τοῦ δ' ὑψόσε γούνατ' ἐπήδα πρὸς ῥόον αἴσσοντος ἀν' ἰθύν». ὁ δὲ «κόρυσσε κῦμα ῥόοιο, ὑψόσ' ἀειρόμενος». (η. 307–15) Εἶτα καὶ συμμαχίας οἶον δεηθεῖς ὁ Ξάνθος ἀνθρωπίνως ἐνεκελεύσατο, φησὶ, τῷ Σιμόντι, ἐγγὺς που δηλαδὴ ῥέοντι, ἄλλα τέ τινα ὦν ἀρχὴ τὸ «φίλε κασίγητε, σθένος ἀνέρος ἀμφοτέροί περ σχῶμεν», καὶ «ἀλλ' ἐπάμυνε τάχιστα, καὶ ἐμπίπληθι ῥέεθρα ὕδατος ἐκ πηγέων, πάντας δ' ὀρόθυνον ἐναύλους, ἴστη δὲ μέγα κῦμα, πολὺν δ' ὀρυμαγδὸν ὄρινε φιτρῶν καὶ λάων, ἵνα παύσομεν ἄγριον ἄνδρα, ὃς δὴ νῦν κρατέει, μέμονε δ' ὅ γε ἴσα θεοῖσι» καὶ τὰ ἐξῆς. (η. 324–7) Ἐφ' οἷς πάλιν ὁ Ξάνθος συλλαβομένου κατὰ τὸ σιωπώμενον, ὡς εἰκός, καὶ τοῦ Σιμόντος, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς κρεῖττον ῥηθήσεται, «ἐπῶρτ' Ἀχιλλῆϊ κυκώμενος, ὑψόσε θύων, μορμύρων ἀφρῶ τε καὶ αἵματι καὶ νεκύεσσι. πορφύρεον δ' ἄρα κῦμα διῖπετέος ποταμοῖο ἴστατ' ἀειρόμενον, κατὰ δ' ἤρρε Πηλείωνα». Ἐνθα γράφουσιν οἱ παλαιοί, ὅτι ἔστιν ἰδεῖν κῦμα μετέωρον, αἵματι καὶ ἀφρῶ μεμιγμένον, καὶ σώματα ἐπιπλέοντα. ἐνταῦθα δὲ ἰστέον καί, ὅτι ἐν μὲν Ὀδυσσεΐα ἔφη ὁ ποιητὴς «πορφύρεον δ' ἄρα κῦμα περιστάθη οὔρεϊ ἴσον», ἐνταῦθα δὲ ἄλλως περιφραστικῶς φησὶ «πορφύρεον δ' ἄρα κῦμα διῖπετέος» καὶ ἐξῆς, ὡς προέκκειται. καὶ τοιαῦτα μὲν τὰ κατὰ Ξάνθον, φοβερῶς μὲν πεφρασμένα καὶ ἀναλόγως θυμῷ μεγάλου ποταμοῦ, σποράδην δὲ κείμενα παρὰ τῷ ποιητῇ ἐπίτηδες, ἵνα καταμερίσῃ πολλοῖς τόποις τὴν τοῦ λόγου σεμνότητα καὶ τὸ τοῦ Ἀχιλλέως δὲ παραστήσῃ δυσκαταγώνιστον. Τῶν δὲ τοῦ κατὰ παρεκβολὴν συντεθέντος χωρίου τούτου λέξεων καὶ εἴ τι δὲ ἄλλο αὐτόθι χρήσιμον, τὰ μὲν αὐτίκα νῦν συναπτῶς ῥηθήσεται, τὰ δὲ καὶ ἄλλως ἐν οἰκείοις τόποις τεθήσεται. (η. 214) Καὶ πρῶτον σημείωσαι ὅτι τὸ μὲν «κρατέεις», ὡς καὶ μετ' ὀλίγα τὸ «ὃς δὴ νῦν κρατέει» κρατερόν ἐπισόγως εἶναι τὸν Ἀχιλλεῦ δηλοῖ κατὰ τὸ «ἀπηνέα τε κρατερόν τε», τὸ δὲ «περὶ δ' αἴσυλα ῥέζεις ἀνδρῶν» τὸ περισσότερο πάντων ἀνδρῶν πρᾶττειν αἴσυλα, ἦτοι ἄδικα. ἐκ δὲ τοῦ αἴσυλα ῥέζειν ἢ σύνθεσις

ἐπενοήθη τοῦ 4.489 αἰσυλοεργός. αἴσυλον δὲ οὐ μόνον δι' οὗ συλαῖται τὸ αἴσιον, ἵνα ἧ αἰσόςυλον καὶ κατὰ συγκοπὴν αἴσυλον, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐγράφη, ἀλλὰ καὶ δι' οὗ βλάβη γίνεται παρὰ τὸ ἄσαι, ὅ ἐστι βλάψαι. μάλιστα δὲ παρὰ τὸ ᾠα στερητικὸν καὶ τὸ ἴσον κατὰ συναίρεσιν αἴσυλον τὸ ἐστερημένον ἰσότητος, ἦτοι δικαίου. (η. 215) Τὸ δὲ «αἰεὶ σοὶ ἀμύνουσι θεοὶ αὐτοί» καταρριπτεῖ μὲν φιλεχθρικῶς τὴν ἀνδρίαν τοῦ Ἀχιλλέως ὡς θεόθεν, οὐ μὴν οἴκοθεν οὔσαν, ἐνικῶς δὲ παρωδηθὲν ῥηθήσεται ἐπὶ θεοφιλοῦς ἀνδρός, οἶον· αἰεὶ γάρ τοι ἀμύνει θεὸς αὐτός. (η. 216–) Τὸ δὲ «εἴ σοι δέδοται ἐναίρειν, ἐξ ἐμοῦ ἐλάσας» εἰς τὸ «μέρμερα ῥέζε» καὶ ἐξῆς, χρησιμον ἐπὶ ἀριστεῦσι κατακόπτουσιν ἐν ὕδατι τοὺς ἐχθρούς, ὡς καὶ ἐκεῖ τοιαῦτα βοῶντος ἂν τοῦ ὕδατος. Τὸ δὲ ἀγανακτεῖν τὸν ποταμόν, εἰ τοῦ προρρέειν ἀνακόπτοιο, ζωϊκῶς λαλεῖται. οὕτω γὰρ ἂν καὶ ζῶον ἄχθοιτο, εἰ τῆς κατὰ φύσιν κινήσεως πρὸς βίαν ἀποκωλύεται. καὶ ἄλλως δέ, λυπεῖ τὸν Ξάνθον, εἰ τὸ ἀένναον αὐτοῦ διακόπτεται, οὐ πλήθοντος ὕδατων κατὰ τοὺς οὕτω κυρίως πλήθοντας ποταμούς, ἀλλὰ νεκύων. [(η. 221) Ἐν δὲ τῷ «ἀλλ' ἄγε δὴ καὶ ἕασον» ἢ περιττός ἐστι συνήθως ὁ ᾠα στερητικὸς σύνδεσμος, ἢ ἀστείως εἴρηται, ἵνα λέγη ὅτι καθάπερ ἐνήργησας τὸ ὀλοθρεῦσαι, οὕτω ποιήσον καὶ τὸ ἐᾶσαι.] Τὸ δὲ «ἄγη μ' ἔχει» τῷ μὲν ἀσυνδέτῳ σχήματι ἐνδιαθέτως κατὰ θαῦμα πέφρασται, πάνυ δὲ σεμνύνει τὸν Ἀχιλλέα, εἰ καὶ θεοὺς ἐκπλήττει, οἷς ἀριστεύει. (η. 219) Ἐκ δὲ τοῦ προχέειν ῥόον εἰς ἄλλα προχοαὶ λέγονται ποταμῶν. (η. 221) Τὸ δὲ «ὄρχαμε λαῶν» καὶ στίχον ἀναπληροῖ καὶ κολακεύει. (η. 233) Τὸ δὲ «ἐνθορε μέσσω» τὸ πηδητικὸν τοῦ Ἀχιλλέως δηλοῖ, ἐπιτεταμένον ὄν, εἴπερ ἀπὸ τῆς ὄχθης καταπηδήσας μέσῳ ἐνθρῶσκει τῷ μεγάλῳ ποταμῷ. ἐρεῖ δὲ καὶ προῖων σαφῶς, ὅπως ὁ Ἀχιλλεὺς οἶδε πηδᾶν. (η. 234 ς.) Ἐν δὲ τῷ «οἶδματι θύων» καὶ «ὄρινε ῥέεθρα» λέξεις εἰσίν, ἐξ ὧν τὸ ὀροθύνειν σύγκειται, τὸ θύειν δηλαδὴ καὶ τὸ ὀρίνειν. (η. 235) Τὸ δὲ κυκᾶσθαι καιρία ἐστὶ λέξις, διὸ καὶ πολλάκις ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς αὐτῇ χρᾶται. παράγεται δὲ ἀπ' αὐτῆς τὸ κύμα, ὡς ἐν τῷ «κυκώμενον ἴστατο κύμα» ἐμφαίνει ὁ ποιητὴς, ἐγγὺς τοῦ κυκᾶσθαι τὸ κύμα θέμενος τρόπῳ ἐτυμολογικῷ, καὶ κυματίαν οὕτω δεῖξας τὸν ποταμόν. Τὸ δὲ «ὦσε νεκρούς» ἐρμηνεύων ὁ ποιητὴς ἐπήγαγε τὸ τούτους «ἐκβαλεν», ὡς ταυτόν ὄν εἰπεῖν ὦσαι ἢ ἐκβαλεῖν. οὕτω δ' εὐθύς καὶ τὸ τροπικὸν «θύραζε» σαφηνίζων φησὶ 4.490 «χέρσονδε». ἐπὶ γὰρ ποταμοῦ ἢ θαλάσσης τὸ θύραζε ταυτόν ἐστι τῷ εἰς γῆν. (η. 236) Τὸ δὲ «οὐς κτάνεν Ἀχιλλεύς» εὐλογοποιεῖ τὸν ποταμοῦ χόλον. οὐ γὰρ τοῖς ἐξ ἐτέρων στείνεται, ἀλλὰ τοῖς τοῦ «Ἀχιλλέως νεκροῖς. (η. 237) Τὸ δὲ «μεμυκῶς καθὰ ταῦρος» ἔμφασιν αἰτίας δίδωσι, διότι ταύρους τῇ τε θαλάσῃ καὶ τοῖς ποταμοῖς ἰέρευον. ἴσως γὰρ διὰ τὸ μυκητικὸν καὶ οὕτως αὐτοῖς οἰκεῖον καὶ προσφυές. (η. 238) Τὸ δὲ «σάω» ἀποκοπὴν ἔπαθεν. ὡς γὰρ οὔταζεν οὔτα, οὕτω σάωζε σάω. κατὰ μυθικὴν δὲ πάντως σεμνότητα ὁ Ξάνθος κινδύνῳ μὲν περιβάλλει τὸν Ἀχιλλέα, σῶζει δὲ τοὺς φυγόντας εἰς αὐτόν, ὡς καὶ Ἥφαιστος ἐν τοῖς ἐξῆς τὸν Ξάνθον κατακαίων οὐκ ἂν ὁμοίως καὶ τὸν Ἀχιλλέα διετίθετο. ἐνταῦθα δὲ φασιν οἱ παλαιοὶ καί, ὅτι ὁ Σκάμανδρος ὀρμῇ μιᾶ τούς μὲν νεκρούς ἐκβάλλει, τοὺς δὲ ζῶντας κρύπτει κολπούμενος, τὸν Ἀχιλλέα δὲ περιίσταται. Σημειωτέον δ' ἐνταῦθα καὶ τὰ πυκνὰ πάρισα, μάλλον δ' εἰπεῖν, ἀλλεπάλληλα, τὸ δίνησι, βαθείησι, μεγάλησι, καλλωπίζοντος τοῦ ποιητοῦ ὡς συγγαληνιᾶν οἶον τὸν λόγον τῷ σωστικῷ ῥεύματι. ἄλλως γὰρ, ὅπου τραχύνεται ὁ ποταμός, ἐκτραχύνει καὶ ὁ ποιητὴς τὴν φράσιν συνεξομοιῶν τὴν γλῶσσαν τῷ τραχεῖ τοῦ ῥεύματος. (η. 240) Τὸ δὲ «ἴστατο κύμα» πιθανεύεται τὸ δύνασθαι τὸν ποταμόν ἐμπίπτοντα τῷ ἠρωϊκῷ σάκει καὶ πλάζειν τοὺς τοῦ Ἀχιλλέως ὤμους. τοιοῦτον δὲ καὶ μετ' ὀλίγα τὸ «ἴστη δὲ μέγα κύμα», καὶ τὸ «ἐπῶρτο ὑψόσε θύων», καὶ τὸ «κύμα ἴστατο ἀειρόμενον». (η. 241) Τὸ δὲ ἐμπίπτειν ῥοῦν σάκει ἀστείως εἴρηται. ὁ γὰρ νοούμενος ποταμός, ὅσα καὶ ὄπλω τῷ σωματικῷ ποταμῷ χρώμενος καὶ μετεωρίζων τὸν ῥόον, ῥιπτεῖ αὐτόν κατὰ τοῦ σάκου, ὠθῶν τὸν Ἀχιλλέα οὕτω καὶ σφάλων. διὸ

οὐδὲ εἶχεν αὐτὸς ποσὶ στηρίξασθαι. (η. 249) Ἀκροκελαινιῶν δὲ ἀντὶ τοῦ ἄκρος πεφρικῶς, μέλας, ἢ τὴν ἄκραν ἐπιφάνειαν 4.491 μελαινόμενος, ὡς εἰκὸς ὑπὸ πνοῆς ἀνέμου, ἢ μυθικῶς κατὰ χρῶμα θυμουμένου πρὸς ὁμοίότητα τοῦ «νυκτὶ ἐοικῶς ὑπώπια», ἵνα εἴη ἀκροκελαινιῶν ὁ οἶον σκυθρωπάζων καὶ ἀγριούμενος μελαίνη φρικί. νοητέον γὰρ ἄνεμον αὐτομάτως ἐμπεσεῖν τῷ Ξάνθῳ, ὅφ' οὗ κυκῶμενος βλάπτει τὸν ἥρωα, εἰ καὶ ἡ ποίησις ἄλλως μυθικώτερον προαιρετικὸν ἔργον τοῦτο πλάττει τῷ ποταμῷ. Ἐτησίας δέ, ὡς εἰκὸς, ἢ ὡς ἐν τοῖς ἐξῆς ὁ ποιητὴς ἐρεῖ, ὀπωρινὸς βορέης, ἢ καὶ σφοδρὸς θερινὸς νότος ὁ τοιοῦτος ἄνεμος ἦν. διὸ καὶ κυκᾶν εἶχε καὶ ἐκθερμαίνειν τὸν ποταμόν, ὡς εἰ καὶ πυρὶ φλεγέθων Ἦφαιστος αὐτῷ ἐνέπεσεν. (η. 255) Ὑπαιθα δὲ λιασθεῖς οἱ μὲν ἀντὶ τοῦ ἐκ πλαγίου τοῦ ποταμοῦ καὶ ἕξω τοῦ εὐθέος. κάλλιον δὲ νοεῖν κατὰ τοὺς παλαιούς ἀντὶ τοῦ ἔμπροσθεν καὶ ὑπαὶ τὸ ἰθύ, ἦγουν κατὰ ὀρθόν. διὸ καὶ ὁ ποιητὴς προϊῶν ἐρμηνεύει λέγων τὸν Ἀχιλλεῆα πρὸς ῥόον αἴσσειν ἀν' ἰθύν, ἦγουν κατὰ ῥοῦν ὀρμᾶν ἐπ' εὐθείας, ἔνθα εἶχε δηλαδὴ εὐπόρως φεύγειν. (η. 256) Τὸ δὲ ὄπισθε ῥέοντα τὸν ποταμόν ἔπεσθαι λιασθέντι τῷ Ἀχιλλεῖ ἄλλο εἶδος πολεμικῆς ἐπιθέσεως. Σημειῶσαι γάρ, ὅτι πολυεῖδες κακὸν ὁ Ξάνθος τῷ Ἀχιλλεῖ γίνεται. καὶ ὁ μὲν ἐν τῷ σάκεϊ πίπτων ῥόος, ὡς προεγράφη, βολαῖς οἶον πολεμικαῖς καὶ ὠθισμοῖς ἐώκει. (η. 271) Ὅτε δὲ ποδῶν ὑπερέπτει κόνιν ὁ ποταμός, ἦγουν ὑπεσθίει, τῆς βάσεως ἀκρατῆ θέσθαι τὸν Ἀχιλλεῆα φιλονεικεῖ, ὄπισθε δὲ διώκων φεύγοντα κατὰ ῥοῦν οἶον ὑπήγε πρὸς ὄλεθρον. (η. 269) Ἐπλαζε δὲ καὶ τοὺς ὦμους καθύπερθεν, ἦγουν εἰς τοὺς ὦμους ἐπέλαζεν, ἢ ἐπλάνα καὶ διεσάλευεν αὐτούς, ὅπερ ἀντιπαράκειται πρὸς τὸ τὴν κόνιν τῶν ποδῶν ὑπερέπτεσθαι, ἵνα ἐκ ποδῶν ἄχρι καὶ ἐς κεφαλὴν καὶ ἐκ τῶν ἔμπροσθεν δὲ καὶ ὄπισθεν περιστοιχίζη τὸν Ἀχιλλεῆα ὁ κίνδυνος. τὸ μέντοι κινδυνωδέστερον γίνεται, ὅτε πορφύρεον κῦμα ἴσταται ἀειρόμενον, ὡς ἐρρέθη, καὶ καθαιρεῖ τὸν ἥρωα, ἦγουν καταβάλλει. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ «κατὰ δ' ἦρεε Πηλείωνα», κατὰ διάλυσιν ῥηθὲν ἀντὶ τοῦ καθήρει. διὸ καὶ εὐθύς τότε αὐτίκα βοηθεῖται, ὡς ῥηθήσεται. (η. 313-4) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ὀρυμαγδὸς καὶ ἐπὶ ὕδατος λέγεται ποταμίου, τραχὺν ποιουμένου ἤχον διὰ τῆς καταφερομένης χερσόθεν 4.492 ὕλης. διὸ καὶ εἶπε «πολὺν δ' ὀρυμαγδὸν ὄρινε φιτρῶν καὶ λάων», ὅ ἐστι κατασυρομένων καὶ λίθων. φिटροὶ γὰρ οἱ ἐκ φυτῶν κορμοὶ τραπέντος τοῦ ὕ εἰς ἰ, ὡς καὶ ἐν τῷ δίφρος γίνεται. καὶ ἄλλως δέ, φिटροὶ παρὰ τὸ φῖτυ, ὃ δηλοῖ τὸ φυτόν, οὗ ἀρσενικὸν φῖτυς, τιθέμενον ἐπὶ φυτοσπόρου, ὅ ἐστι πατρός. (η. 265-7) Τὸ δὲ ὀρμᾶν ποτε στήναι τὸν Ἀχιλλεῆα καὶ γνῶναι εἶπερ ὑπὸ πάντων θεῶν διώκεται, καὶ οὐ τῶν τυχόντων ἀλλὰ τῶν οὐρανίων, τὴν ὑπερβολὴν τοῦ κινδύνου δηλοῖ, ὡς δόξαι ἂν μὴ ἐνί τινι διοικονομεῖσθαι τὸ κακόν, ἀλλὰ πᾶσι θεοῖς. ἀπ' ἐναντίας δὲ τοῦτο γίνεται πρὸς τὸ «αἰεὶ γάρ τοι ἀμύνουσι θεοὶ αὐτοί». (η. 268) Διίπετης δὲ ποταμὸς ὅτι ὁ ἐκ Διὸς γεννηθεῖς, καὶ ἀλλαχοῦ δεδήλωται. πρὸ δὲ τούτου καὶ διοτρεφῆ τὸν αὐτὸν εἶπε. δηλὸν δ' ὅτι, ὡσπερ τὸ πεσεῖν, ἦτοι γεννηθῆναι, οὕτω καὶ τὸ τρέφειν καὶ ἐπὶ ὕδατος λέγεται, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ ποιητὴς «τρόφι κῦμα» εἰπών. (η. 269) Τὸ δὲ πλάζειν ὦμους ἄλλως τε νοεῖται, ὡς εἴρηται, καὶ τὸ τῆς εὐθείας δὲ ἀποπλανᾶν δηλοῖ, διὸ λόγον ἔχει νοηθῆναι τὸ ὑπαιθα καὶ ἀντὶ τοῦ ἐκ πλαγίου. ἔοικε γὰρ δυστυχῶν Ἀχιλλεὺς ἐν τῷ κατὰ ῥοῦν ἴστασθαι λιασθῆναι ὑπαιθα, ὅ ἐστιν εἰς τὸ πλάγιον. ὡς δὲ Ποσειδῶν καὶ Ἀθηνᾶ ἐλθόντες ἐθάρρυναν λόγοις αὐτόν, τότε οὐκέτι ὑπαιθα ἐλιάζετο, ἀλλ' ὥρμα πρὸς ῥόον ἀν' ἰθύν, ὡς πρὸ μικροῦ γέγραπται. (η. 269) Ὅρα δὲ καὶ ὡς τὸ «ὕψοσε ποσσὶν ἐπήδα» παρέφρασε μετ' ὀλίγα ἐν τῷ «ὕψοσε γούνατ' ἐπήδα», ὅτε δηλαδὴ ἐθάρρησε θεόθεν ὁ Ἀχιλλεὺς. πρὸ γὰρ τούτου «ποταμὸς ὑπὸ γούνατ' ἐδάμνα ὑπαιθα ῥέων», ὡς ἂν ἐμποδῶν εἴη τῇ τοῦ Ἀχιλλεὺς ὀρμῇ, ὅτε ὑπαιθα, ὡς ἐρρέθη, λιάζεται. (η. 271) Ὑπερέπτειν δὲ κόνιν ὅτι τὸ ὑπεσθίειν ἐστὶ, προδεδήλωται. δοκεῖ δὲ οὐ κυριολεκτεῖσθαι νῦν ἢ κόνιη ἐπὶ τῆς ποταμίας λεπτοτάτης ἄμμου, εἰ καὶ ὠμοίωται τῇ κατὰ γῆν κόνει. δηλὸν δὲ ὡς ἢ κατ' αἴσθησιν

πειρα μάλιστα διδάξει, ὅπως οἱ σφοδροὶ ποταμοὶ τοῖς ἔνδον αὐτῶν ἰσταμένοις ὑπερέπτουσι κονίην ποδῶν. (η. 306) Τὸ δὲ «κόρυσσε κῦμα» ἐρμηνεύει ὁ ποιητὴς ἐν τῷ «ὑψόσε ἀειρόμενος», εὐθύς αὐτὸ ἐπαγαγών. κορύσσεται γὰρ κῦμα μεταφορικῶς, ὅτε ὑψόσε ἀρθῆ. Τὸ δὲ «κῦμα ῥόοιο» διὰ ἐντέλειαν φράσεως εἴρηται. τὸ γὰρ κῦμα, ἐπεὶ, ὡς ἐρρέθη, ἐκ τοῦ κυκᾶν λέγεται, τινός ἐστι κῦμα, ἤγουν κύκημα. ἐνταῦθα οὖν ποταμίου ῥόου κῦμά ἐστιν. [Ὅτι δὲ κῦμα δριμέως καὶ τὸ κατὰ γαστρὸς ἔμβρυον λέγεται, συγκοπὲν ἐκ τοῦ κύημα, 4.493 δηλοῖ Εὐριπίδης ἐν τῷ «γέμουσαν κύματος θεοσπόρου», ἤγουν ἐγκυμονοῦσαν ἐκ Ποσειδῶνος.] (η. 308) Φίλος δὲ κασίγνητος ὁ Σιμόεις τῷ Ξάνθῳ διὰ τε τὸ ὁμόχωρον, καὶ καθὸ ἄμφω ἐξ Ὀκεανοῦ, καθὰ προγέγραπται. προσεταιρίζεται δὲ τοῦτον ὁ Ξάνθος οὐ μόνον ὡς καθ' ἱστορίαν πλησίον ῥέοντα, ἀλλὰ καὶ πρὸς μίμησιν Ποσειδῶνος καὶ Ἀθηνᾶς, οἱ ἀμφοτέρω τὸν Ἀχιλλέα, ὡς ἐρρέθη, ἐπέρρωσαν. (η. 311) Τὸ δὲ «ἐμπίπληθι» ἢ πλεονασμὸν ἔχει τῆς ἄ-θ-ι συλλαβῆς κατὰ τὸ ζῆ ζῆθι, ἢ ἐκ τοῦ ἐμπιπλάντος γίνεται κατὰ τὸ στάς σάντος στῆθι. (η. 312) Ἐναυλοὶ δὲ οἱ στενοὶ χειμαρρῶδεις τόποι, ὡς μετ' ὀλίγα δηλωθήσεται. (η. 313) Τὸ δὲ «ἴστη μέγα κῦμα» τερατώδης παραγγελία ἐστὶ. τεράστιον γὰρ τὸ ῥέον στῆναι οὕτως ὡς εἰς ἀντιπαράταξιν. ἴσταται δὲ πῶς κῦμα, ὅτε ἀνέμοις ἀρθῆ κατὰ τὰ ἱστορούμενα. ὅμοιον δὲ καὶ τὸ «κῦμα ἴστατο ἀειρόμενον», ὃ ταῦτόν ἐστι τῷ ἀνίστατο καὶ τῷ ἠγείρετο. (η. 314) Ἄγριον δὲ ἄνδρα τὸν Ἀχιλλέα λέγει ἀστείως οἷα μισάνθρωπον, ὃς τοὺς τε ὁμοθενεῖς πρὸ τούτων παρεῖδε μυρία παθόντας ἄχεα, καὶ τοὺς Τρῶας δὲ νῦν κεραΐζων ἀπόλλυσι. (η. 315) Τὸ δὲ «μέμονεν ἴσα θεοῖς» καὶ τὸν Σιμόεντα ἐρεθίζει καὶ τὸν Ξάνθον σεμνύνει ὡς οὐχ' ἀπλῶς γινόμενον κατ' ἀνδρὸς τοῦ τυχόντος, οὐδὲ ὃς ἴσα θεῶ μέμονεν, ἀλλὰ θεοῖς πληθυντικῶς. δῆλον δέ, ὅτι μέμονε θεῶ ἴσα ὁ θαρσῶν, εἶγε θάρσος, ὡς πού προηρημεύθη, τὸ ἐκ θεοῦ ἔπαρμα λέγεται, ὃ ταῦτόν ἐστι τῷ ἐκ θεοῦ μενοιᾶν. (η. 324) Τὸ δὲ «ὑψόσε θύων» παράφρασις ἐστὶ τοῦ «ὑψόσε 4.494 ἀειρόμενος». (η. 325) Μορμύρων δὲ ὁ ἀναβράττων κατ' ὀνοματοποιίαν, ὡς οἱ παλαιοὶ φασιν, ἢ θηριούμενος παρὰ τὴν Μορμῶ. μυθικὸν δὲ αὕτη δαιμόνιον ἄγριον, ἀφ' ἧς καὶ τὸ μορμολύκειον σύγκειται. καὶ ὁ Κωμικὸς δὲ τὸ θηριῶδες αὐτῆς ἐνδεικνύμενος «Μορμῶ τοῦ θράσους» φησίν, ὡς εἶπερ εἶπεν, ὦ τοῦ θράσους. ἐπαινοῦντες δὲ οἱ παλαιοὶ τὴν φράσιν τοῦ μορμύρειν καὶ τῶν λοιπῶν ἐνταῦθα ὀνοματοποιῶν φασιν, ὅτι ἀπαραμίλλα ταῦτα. οὐ γὰρ μόνον ὄγκον ἔχει καὶ μεγαληγορίαν, ἀλλὰ καὶ τῆ ἐννοίᾳ κατῶρθωται. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα ἐπιλέγδην συνερράφη πρὸς ἐνδειξιν τοῦ κατὰ τὸν Ξάνθον ποιητικοῦ χόλου. (η. 223–6) Ἐν μέσῳ δ' αὐτῶν κεῖνται καὶ τοιαῦτά τινα «ἔσται ταῦτα, διοτρεφές, ὡς σὺ κελεύεις. τοὺς δ' οὐ πρὶν λήξω ὑπερφιάλους ἐναρίζων, πρὶν ἔλσαι», ὃ ἐστὶν ἐλάσαι ἢ συγκλεῖσαι, καὶ τοῦ δεῖνος «πειρηθῆναι ἀντιβίην, ἢ κέν με δαμάσσειται ἢ κεν ἐγὼ τόν». ὃ ῥηθὲν ὑπ' Ἀχιλλέως πρὸς Σκάμανδρον καθ' Ἐκτορος καὶ Τρῶων δύναται λέγεσθαι παρὰ τινος ἐνστατικῶς πρὸς τινα μέγαν ἀξιοῦντα ὑπὲρ ἐχθίστου τινός. (η. 225) Ἐν τούτοις δὲ τὸ «πειραθῆναι» δοτικῆ συντέτακται διὰ μέτρον ἀντιπτωτικῶς δακτύλου χάριν. φησὶ γὰρ «καὶ Ἐκτορι πειρηθῆναι». (η. 226) Τὸ δὲ «δαμάσσειται» καὶ ἐνεργητικῶς ἐν ἄλλοις φράζεται. (η. 229–32) Μετὰ δὲ τὸ λεχθὲν ῥητὸν κεῖται καὶ τὸ «ὦ πόποι, ἀργυρότοξε, οὐ σύ γε βουλήν εἰρύσαο» τοῦ δεῖνος, «ὄ τοι», ἤγουν ὅς σοι, «μάλα πολλ' ἐπέτελλε» τοῖς δεῖνα «παρεστάμεναι καὶ ἀμύνειν, εἰς ὃ κεν ἔλθῃ δεῖλος ὀψὲ δύων, σκιάσει δ' ἐρίβωλον ἄρουραν». ὃ λαλεῖ μὲν ὁ Ξάνθος πρὸς Φοῖβον ὑπὲρ Τρῶων, ῥηθήσεται δὲ ποτε πρὸς τινος καὶ ὅτε τις ἐπιταχθεὶς ὑπὸ κρείττονος ἄμυναν ἐπίμονον οὐχ' ὑπακούσει. (η. 232) Ἰστέον δὲ ὅτι, ὡς περ ἐσπέρα ἔσπερος καὶ τὰ ὅμοια, ὡς ἀλλαχοῦ ἐγράφη, οὕτω καὶ δεῖλη δεῖλος. Τὸ δὲ «ὀψὲ δύων» ἐν δυσὶ μέρεσι λόγου δεῖ γράφειν κατὰ τοὺς παλαιούς καὶ οὐ συνθέτως ὑφ' ἐν «ὀψεδύων». διὰ τοῦ ἄ-θ-ι γὰρ ἂν ἐγράφετο, ὡς τὸ ὀψιμαθῆς, ὀψίτευκτος, ὀψιτέλεστος. οὕτως Ἀπίων καὶ

Ἡρόδωρος. Τὸ δὲ «σκιάσει ἄρουραν» φιλοσόφως εἴρηται. σκίασμα 4.495 γὰρ γῆς ἐστὶν ἢ νύξ, διὰ δὲ τῆς ἐριβώλου ἀρούρης τὴν ὄλην ὡς ἐκ μέρους γῆν ἐθέλει νοεῖσθαι. οὐ γὰρ μόνην ὁ δεῖλος τὴν ἐρίβωλον σκιάζει, ἀλλὰ καὶ τὴν κραναίην, καί, ἀπλῶς φάναι, τὴν ἄπασαν. Ἰστέον δὲ ὅτι τε τὸν παρὰ τῷ ποιητῇ δεῖλον ὀψὲ δύνοντα ὀψίαν δεῖλην φασὶν οἱ Ἀττικοί, καὶ ὅτι τὸ «ὀψὲ δύνων» οὐ κυριολεκτεῖσθαι δοκεῖ ἐπὶ τοῦ δεῖλου. πῶς γὰρ ἂν καὶ δύνῃ δεῖλος, εἶπερ οὐδὲ μεσημβρία οὐδὲ πρωΐα δύνειν λέγονται; ἀλλὰ διὰ τὸν τηνικαῦτα δύνοντα ἥλιον δύνειν αὐτὸς λέγεται. μάλιστα δὲ δύνων ὀψὲ δεῖλος ὁ τὸν ἥλιον δύνειν ποιῶν, ὃ ἐστὶ καταδύων εἰς γῆν, οὐχ' ἀπλῶς μέντοι, ἀλλ' ὡς αὐτίκα νύκτα γίνεσθαι. καὶ τοιόνδε μὲν καὶ τοῦτο. (ἡ. 242–6) Μετὰ δὲ ὀλίγα δυστυχίαν τοιαύτην τοῦ Ἀχιλλέως περὶ τὸν ποταμὸν ἱστορεῖ ὁ ποιητής. ἐπεὶ γὰρ μὴ εἶχε πόδεσσι στηρίξασθαι, «πτελέην ἔλε χερσὶν εὐφυέα μεγάλην. ἢ δ' ἐκ ῥιζῶν ἐριποῦσα κρημνὸν ἅπαντα διῶσεν, ἐπέσχε δὲ καλὰ ῥέεθρα ὄζοισι πυκνιοῖσι, γεφύρωσε δὲ μιν αὐτὸν εἶσω πᾶσα ἐριποῦσα». καὶ οὕτω πάλιν ἔμεινεν ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ ὁ Ἀχιλλεύς. Καὶ ὄρα κἀνταῦθα ὅτι τὸ ἐριποῦσα ἐπιμονὴν δις ῥηθὲν ἐποίησεν διὰ τὸ ὡς ἐν ποιήσει καίριον. (ἡ. 243) Τὸ δὲ εὐφυέα ἐνταῦθα πάνυ μάλιστα κυριολεκτεῖται, καὶ οὐκ ἔστιν ἐπὶ καλοῦ δένδρου λέξιν καιριωτέραν εὐρεῖν. Μεγάλῃ δὲ τὴν πτελέαν εἶπε διὰ πιθανότητα, ἵνα πιστευθῇ γεφυρῶσαι αὐτὴ τὸν ποταμὸν. (ἡ. 245) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι «ὄζοισι πυκνιοῖσιν» εἰπὼν κατὰ παρίσωσιν τὸ «πᾶσα ἐριποῦσα» οὐχ' ὁμοίως ἐξεφώνησεν ἀλλ' ἐπικρύψας τῇ ἐκθλίψει τὰς ληγούσας εἶπεν «εἶσω πᾶσ' ἐριποῦσ'. ὃ δ' ἄρ ἐκ λίμνης ἀνορούσας ἦϊξεν». ἤρεσε γὰρ τῷ ποιητῇ μὴ δι' ὅλου ἰλαρῶναι σχήματι κάλλους καθαρῶ τὴν τοῦ νοήματος σκυθρωπότητα, ἵνα μὴ καταχορεύῃ δυστυχοῦντος τοῦ φίλου ἥρωος. καίριον δὲ τροπικὸν τὸ «γεφύρωσε», καὶ οὐκ ἦν κάλλιον φράσαι τὸ ζεῦγμα τῆς πτελέας τοῦτο, δι' οὐπὲρ εἶχε τις ἐξ ὄχθης εἰς τὴν ἀντιπέραν ὄχθην διαβῆναι. (ἡ. 245) Τὸ δὲ «μὴν αὐτόν» οὐ σύνθετον ἀντωνυμίαν δηλοῖ. οὐ γὰρ εἴληπται, ὡς Ὀμήρῳ σύνηθες, ἀντὶ τοῦ ἑαυτόν, καθὰ ἐν τῷ «αὐτόν μιν πληγῆσιν ἀεικελίησι δαμάσας». κεῖται δὲ ἐξοχικῶς ἀντὶ τοῦ αὐτόν, αὐτὸν μέγαν δηλαδή, ὡς καινὸν ὄν μιᾶ πτελέῃ τὸν τοσοῦτον γεφυρωθῆναι. ὅτι δὲ κυρίως γέφυρά ἐστι γῆ ἐφ' 4.496 ὑγράς, Ἡρωδιανὸς λέγει. (ἡ. 246) Τὸ δὲ «ἐκ λίμνης» ἔχει ἀπορίαν, πῶς ἄρα λίμνη ἐπὶ ποταμοῦ ῥηθήσεται. καὶ ἔστι μὲν εἰπεῖν, ὅτι τὸ προσπλάζον ὕδωρ τῇ γεφυρούσῃ πτελέᾳ καὶ ἀνακοπτόμενον τοῦ κατάρρου καὶ οἶον λιμνάζον τῇ στάσει λίμνην ἠξίωσεν εἰπεῖν Ὅμηρος. οἱ δὲ παλαιοὶ ἄλλως τὸ ἄπορον λύουσιν, εἰπόντες, ὅτι γράφεται καὶ «ἐκ δίνης» ἀνορούσας. (ἡ. 247) Ἐπὶ δὲ τούτοις ἱστορεῖ ὁ ποιητής καί, ὅτι ἀγωνιῶν Ἀχιλλεύς, ὅτε τῷ ποταμῷ ἐναπειλήπτο, «ἦϊξε πεδίου, ἦγουν διὰ τῆς πεδιάδος, «ποσὶ κραιπνοῖς πέτεσθαι». καὶ τοῦτο μὲν ὑπερβολικὸν εἶναι δοκοῦν θεραπεύεται διὰ τοῦ «ἦϊξεν». οὐ γὰρ ἐπέτετο, ἀλλὰ ἦϊξε πέτεσθαι. ὁ δὲ ποιητής καὶ ἐτέρως θεραπεύων τὸ τῆς λέξεως τολμηρὸν ἐπάγει μετ' ὀλίγα παραβολὴν ἀκόλουθον ἐξ ἀετοῦ. (ἡ. 247–51) Τῷ τέως δὲ λέγει, ὅτι ἦϊξε «δεῖσας οὐδέ τ' ἔληγε θεὸς μέγας, ὦρτο δ' ἐπ' αὐτὸν ἀκροκελαινιῶν», ὡς ἐρρέθη, ἵνα παύσας πόνου τὸν ἥρωα Τρώεσσι «λοιγὸν ἀλάλκοι. Πηλείδης δ' ἀπόρουσεν, ὅσον τ' ἐπὶ δουρὸς ἐρωήν» ἢ «ἐρωή». (ἡ. 252–5) Εἶτα τιθεὶς τὴν ῥηθεῖσαν παραβολὴν Ὅμηρός φησιν «αἰετοῦ οἶματ' ἔχων μέλανος τοῦ θηρητῆρος, ὅς θ' ἅμα κάρτιστός τε καὶ ὠκιστος πετεηνῶν. τῷ εἰκῶς ἦϊξεν, ἐπὶ στήθεσι δὲ χαλκὸς σμερδαλέον κονάβιζεν». εἰ δὲ μὴ σαφῶς ἐδήλωσεν ἢ παραβολὴ ὄρον τινὰ πηδήματος, ἀλλὰ πρὸ αὐτῆς ἐμέτρησεν αὐτὸ ἄλλως γνωριμώτερον ἐν τῷ «ἐπόρουσεν ὅσον τ' ἐπὶ δουρὸς ἐρωή». Καὶ ὄρα κἀνταῦθα τὴν Ὀμήρου τέχνην τῷ ὑπερβολικῷ τὸ σύμμετρον κεράσαντος. (ἡ. 251) Ἐχει δὲ ὅμως καὶ ἡ τοιαύτη συμμετρία μοῖραν ὑπερβολῆς. δυσχερὲς γὰρ νοῆσαι πῆδημα εἰς ὅσον δουρὸς ἐρωή, εἰ καὶ τις τοῦτο βιάσεται τῷ Ἀχιλλεῖ ἐπαληθεῦσαι, διότι τε ποδωκίστατός ἐστι, καὶ ὅτι ἀγωνιῶν ἄρτι πολλαπλασίον αὐτοῦ τὴν ὄρμην γίνεται ἄλλως τε καὶ δαιμονίως ἐν

τοῖς παροῦσιν ἐνεργῶν. Ὅρα δ' ἐνταῦθα καί, ὅτι σπευστικῶς οἶον συντρέχει τῷ Ἀχιλλεῖ ὁ ποιητής, ἐπιτέμνων τὴν φράσιν τῇ ἐλλείψει. ἐν γὰρ τῷ «ὄσον τ' ἐπὶ δουρὸς ἐρωή» λείπει τὸ ἐστὶν ἢ γίνεται. (η. 252) Τὸ δὲ «αἰετοῦ οἶματ' ἔχων» Φιλῆτας, φασί, γράφει «αἰετοῦ ὄμματ' ἔχων». κρεῖττον δὲ τὸ οἶματα, ᾧ ἀκόλουθον καὶ τὸ «οἶμησε δ' ἀλείς». Τὸ δὲ «μέλανος τοῦ θηρητῆρος» λόγους ἔσχε πολλοὺς παρὰ τοῖς 4.497 παλαιοῖς. Ἀρίσταρχος μὲν γάρ, φασί, «μέλανός του» ἀναγινώσκει, τουτέστι μέλανός τινος. ᾧ ἀντιλέγοντες ἕτεροί φασιν ὡς οὐκ οἶδεν ὁ ποιητής τὸ τ-ο-υ ἐγκλιτικόν, ἀλλὰ ἢ τεῦ λέγει ἢ τέο διαλελυμένως. ἄλλοι δὲ «μελανόσσου» γράφουσιν, ἦγουν μέλανας ἔχοντος ὀφθαλμοῦς. οἱ δὲ γράφοντες «μελανόστου», ἦτοι μέλανα ἔχοντος ὄστα, εὐθύνας πολλὰς διδῶσι τοῖς Τεχνικοῖς. ἤρσεν οὖν ἐν ἄρθρω γράφειν «αἰετοῦ μέλανος τοῦ θηρητῆρος», ὃν καὶ μελαναίετον τινες συνθέτως φασί, τὸν καὶ φασσοφόνον, μικρὸν μὲν, φασίν, ὄντα, τῶν ἄλλων δὲ ἰσχυρότερον. καλῶς δέ, φασί, τὸν θηρητῆρα τοῦτον ἀετὸν ὡς καὶ κράτιστον καὶ ὠκιστον εἰς εἰκόνα τοῦ Ἀχιλλέως εἴληφεν, ὃς καὶ ὠκύτατος ἦν ποσὶ καὶ ἀνδρείοτατος. φιλῶν δὲ τὸν τοιοῦτον ἀετὸν διὰ ταῦτα Ὅμηρος καὶ παρίσοις ἐκόσμησε, τῷ «κάρτιστος» καὶ «ὠκιστος». (η. 257–64) Εἶτα διὰ παραβολῆς διδάσκων ὁ ποιητής ἐναργῶς τὴν φυγὴν μὲν τοῦ Ἀχιλλέως, ἐπίρροιαν δὲ καὶ ταχεῖαν φορὰν τοῦ ποταμοῦ διὰ δαψιλοῦς καὶ συνεχοῦς ρεύματος, φησὶν «ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ ὀχετηγὸς ἀπὸ κρήνης μελανύδρου ἂν φυτὰ καὶ κήπους ὕδατι ῥόον ἠγεμονεύη, χερσὶ μάκελλαν ἔχων, ἀμάρης ἐξ ἔχματα βάλλων· τοῦ μὲν τε προρρέοντος ὑπὸ ψηφίδες ἀπασαὶ ὀχλεῦνται· τὸ δέ τ' ὠκα κατειβόμενον κελαρῦζει χῶρω ἐνὶ προαλεῖ, φθάνει δέ τε καὶ τὸν ἄγοντα· ὡς αἰεὶ Ἀχιλλῆα κιχήσατο κῦμα ῥόοιο», τὸ καὶ προγραφέν, «καὶ λαιψηρὸν ἐόντα». (η. 264) Εἶτα ἐπιπλέκει γνωμικὸν «θεοὶ δέ τε φέρτεροι ἀνδρῶν», ὅπερ παρωδηθὲν ὀρθῶς λεχθήσεται «θεὸς δέ τε φέρτερος ἀνδρῶν». Ἰστέον δὲ ὅτι πρὸς τὸ τάχος τοῦ κύματος ἢ παραβολὴ καὶ πρὸς τὸ συνεχές, ὡς εἴρηται, τῆς ἐπιρροῆς καὶ τὸ καταλαμβάνεσθαι τὸν Ἀχιλλέα ὑπὸ τοῦ κατὰ τὸν ῥόον κύματος. ἄλλως γὰρ εὐτελές ἐστι παραβαλεῖν πρὸς ἀμάραν τὸν τοσοῦτον ποταμόν. (η. 258) Ἀστείως δὲ εἶπε τὸ ἠγεμονεύειν ὡς ἐπὶ ἐμψύχου τοῦ ρεύματος, ὃ προάγει καὶ οἶον ὀδηγεῖ, ὃ δι' αὐτὸ τοῦτο λεγόμενος ὀχετηγός. (η. 259) Μάκελλα δὲ σκαλὶς ἢ μονόθεν κέλλουσα, ὃ ἐστὶ 4.498 κινουσα, ὡπερ αὖ πάλιν δίκελλα ἢ διχόθεν κέλλουσα. Ἀμάρα δὲ ἢ ὑδρορροή παρὰ τὸ μὴ ἔαν τὰ παραπεφυκότα μαραίνεσθαι. διὸ καὶ ψιλοῦται κατὰ τὴν ἄρχουσαν, παρὰ τισὶ δὲ δασύνεται, ὡς ἀπὸ τοῦ ἄμα ῥέειν. σκοπητέον δὲ εἶπερ καὶ λείβηθρον ἢ Ὀμηρικὴ ἀμάρα ἐλέγετο. φησὶ γάρ τις ἐν ῥητορικῷ διχρόνου Λεξικῷ, ὅτι λείβηθρον ὀχετὸς ὕδραγωγός. ἐν δὲ τοῖς Αἰλίου Διονυσίου γράφεται ἐν συστολῇ τῆς ἀρχούσης διὰ μόνου διχρόνου, ὅτι λίβηθρα ἔφυδρα χωρία καὶ διαρρύσεις ὑδάτων. πλείων δὲ ἢ διὰ διφθόγγου γραφή. καὶ οὕτω γράφουσι καὶ τὰ Μακεδονικὰ Λεῖβηθρα, τὸ ὄρος, οὗ τοπικὸν οἱ βάρβαροι Λειβήθριοι, οἷς ἐνδιατρίψαι ποτε ὁ Ὀρφεὺς λέγεται. Ἐχματα δὲ νῦν τὰ κωλύματα τοῦ ὀχετοῦ. (η. 260) Τὸ δὲ «προρρέοντος» διὰ μέτρον οὐ διπλασιάζει τὸ ρ. ἔνια δὲ τῶν ἀντιγράφων Ἀττικῶς διπλάζοντα τοῦτο συνίζησιν οὕτω ποιούσι τῶν μετ' αὐτὸ δύο συλλαβῶν, τοῦ ρ-ε καὶ τοῦ ο-ν, εἰς ἀπαρτισμὸν δακτύλου. Τὸ δὲ ψηφίδες, οὗ μακρὰ ἢ παραλήγουσα, ὡς καὶ τοῦ κνημίδες, κρηπίδες, σφραγίδες, ἔοικεν ὡς ἐφερμηνευτικὸν κεῖσθαι τοῦ ἔχματα. ἐπέχουσι γὰρ καὶ αὐταὶ στοιβασθεῖσαι τὸν ὀχετὸν τοῦ ρεύματος. (η. 261) Τὸ δὲ «ὀχλεῦνται» ἀπὸ ἐνεστώτος γίνεται τοῦ ὀχλέω, ἐξ οὗ παράγωγον τὸ ὀχλίζω, ὡς ἐκ τοῦ ὀπλέω τὸ ὀπλίζω καὶ τοῦ ἀφρέω τὸ ἀφρίζω, καθὰ προέγνωσται. ὠνοματοπεποίηται δὲ τὸ ὀχλεῖν, καὶ μιμεῖται ἢ λέξις καχλασμὸν ἠρεμαϊότερον τοῦ κελαρῦζειν. καὶ τοῦτο μὲν σωφρόνως πέφρασται τῷ ποιητῇ ἐπὶ ψηφίδων. Θεόκριτος δὲ θρασέως ἔφη τὸ «πᾶσα λίθος αἰίδει». [Δῆλον δ' ὅτι ἐκ τοῦ ὀχεῖν καὶ τοῦ ὄχλου πλεονασμῷ τοῦ μῦ γίνεται ὁ 4.499 μοχλός, ὡς καὶ ἐκ τοῦ ὄχθου ὁ μόχθος. ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου καὶ ὀχλικόν, τὸ κοινὸν καὶ

πολυτελής, οἷον «ὑποδοχὰς ἐποιοῦντο καθ' ἡμέραν ὀχλικάς».] (η. 262) Χῶρος δὲ προαλῆς ὁ κατωφερῆς καὶ κατάντης. σημαίνει δὲ ποτε ἢ λέξις καὶ τὸν ἀναιδῆ καὶ πρὸ τοῦ δέοντος ὀρμητίαν. Ἐν δὲ τῷ «φθάνει δέ τε καὶ τὸν ἄγοντα» τὸ «φθάνει» ἐκτεταμένον ἔχει τὸ ᾠα διὰ τὸ μέτρον, ὡς καὶ τὸ «ικάνει». τοῦ δὲ κόμματος τούτου ὁ νοῦς ὁ σκοπὸς ἐστὶ τῆς παραβολῆς. διὰ τοῦτο γὰρ εἴληπται ἡ παραβολή, ἵνα ἐναργῶς δηλωθῆ, ὅπως ὁ Ἀχιλλεὺς ὑπὸ τοῦ ῥόου κατελαμβάνετο. (η. 263) Διὸ καὶ ἀποδοὺς τὴν παραβολὴν φησιν «ὡς αἰεὶ Ἀχιλλῆα κικῆσατο κύμα». Τὸ δὲ «ἄγοντα» τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐξ οὗ ὁ ὀχετηγὸς παράγεται. οὗ ἐρμηνεία ἦν ἀνωτέρω τὸ «ὔδατι ῥόον ἡγεμονεύει». ὀχετηγὸς γὰρ ὁ τῷ ὔδατι τὸν ῥοὺν ἡγεμονεύων. [Ἵτι δὲ τὸ ἄγειν ἄλλως ἐπὶ ἐμψύχων πολλαχοῦ κυριολεκτεῖται, ἤδη δεδήλωται. καὶ ὅμως ἐξ αὐτοῦ γίνεται καὶ ὁ, ὡς ἐρρέθη, ὀχετηγὸς καὶ τὰ τῆς νηὸς ἀγώγιμα καὶ τὸ λαφυραγωγεῖν καὶ ἄλλα μυρία τὰ ἐπὶ ἀψύχων, καὶ ἀναγωγεὺς ἀσπίδος ὁ κατὰ κυριολεξίαν ἀναφορεύς. προφέρονται δὲ ἀπὸ τοῦ ἄγειν καὶ ψεκτικαὶ λέξεις, οἷον ἡ προαγωγός, τὸ προαγωγεῖν, σὺν ἄλλοις δὲ καὶ τὸ ἀνάγωγον, ἡγουν ἀπαίδευτον, οἷον «περιαγόμενος θεράποντας ὠραίους καὶ παραδρομὴν κολάκων ἀνάγωγον». χρῆσις δὲ τοιαύτης λέξεως καὶ παρὰ Σιμοκάτω. ἡ δὲ κοινὴ φράσις δυσανάγωγον λέγει. ζητητέον δὲ, εἰ καὶ ἡ στρατιωτικὴ λέξις τὸ ἄγημα, οἷον «ἰππέων ἄγημα», ἐκ τοῦ τοιούτου ἄγω γίνεται πρὸς ἀναλογίαν τοῦ πέσημα.] (η. 263) Τὸ δὲ «κικῆσατο» ἀντὶ τοῦ ἐκίχανε 4.500 κεῖται. [Καὶ οὕτως ἄν, οὐ μὴν ἄλλως, ὀρθῶς λέγοιτο τὸ «αἰεὶ κικῆσατο». ἐτέρως γὰρ οὐκ ἔστι τὸ «αἰεὶ» συνταχθῆναι τῷ «κικῆσατο».] Ἰστέον δὲ ὅτι χαρακτήρ τῆς ῥηθείσης παραβολῆς ὁ κατὰ τὴν φράσιν ἰσχνός ἐστι κατὰ τοὺς παλαιούς καὶ ἀνθηρὸς καὶ κόσμου ἔνεκεν διηγεῖται, μεταπεσὼν ἐκ τοῦ ἀδρου, ὡς ἂν εἴη ποικίλος ὁ λόγος τῷ ποιητῇ, ὃς ἐνδείξασθαι καὶ ἄλλως ἐθέλων τὴν τοῦ Ἀχιλλέως ἀγωνίαν καὶ ἀπόγνωσιν ἐπὶ σωτηρία, προθέμενος δὲ καὶ πρὸς ἠθοποιίαν εὐμεθόδως γράψαι λέγει (η. 272–83), ὡς Πηλεΐδης «ᾧμωξεν ἰδὼν εἰς οὐρανὸν εὐρύν· Ζεῦ πάτερ, ὡς οὐ τίς με θεῶν ἐλεεινὸν ὑπέστη ἐκ ποταμοῖο σαῶσαι, ἔπειτα δὲ καὶ τι πάθοιμι. ἄλλος δ' οὐ τίς μοι τόσον αἴτιος Οὐρανίωνων, ἀλλὰ φίλη μήτηρ, ἢ με ψεύδεσσιν ἔθελγεν. ἢ μ' ἔφατο Τρώων ὑπὸ τείχεϊ θωρηκτῶν λαιψηροῖς ὀλέεσθαι Ἀπόλλωνος βελέεσσιν. ὡς μ' ὄφελ' Ἐκτωρ κτεῖναι, ὃς ἐνθάδε τέτραφ' ἄριστος. τῷ κεν», ἡγουν οὕτω ἄν, «ἀγαθὸν μὲν ἔπεφν', ἀγαθὸς δὲ κεν ἐξενάρηξε. νῦν δὲ με λευγαλέω θανάτῳ εἴμαρτο ἀλῶναι, ἐρχθέντ' ἐν μεγάλῳ ποταμῷ ὡς παῖδα συφορβόν, ὃν ῥά τ' ἔναυλος ἀπόέρσει χειμῶνι περῶντα». Ἐν τούτοις δὲ ὄρα, ὅτι τε δεινός ἐστιν Ἀχιλλεὺς καὶ ἀναίτιον αἰτιάσθαι, καὶ ὡς ἔτοιμός ἐστιν εἰς αἰτίαις τῶν κρειττόνων ὁ ἐναπειλημμένος κινδύνῳ, καθὰ καὶ Ἀχιλλεὺς τὴν μητέρα μέμφεται, καὶ ταῦτα οὐδὲν πταίσασαν, ὅπερ ἐμφαίνει καὶ ὁ ποιητὴς ἐν τῷ «φίλη μήτηρ». ἡ γὰρ φίλη, οὐκ ἂν κακοτροποίη. Σημεῖωσαι δὲ καί, ὅπως ὁ ἐνδοιαστικῶς ἀμφιβαλὼν πρὸ μικροῦ, ὅτι ἀναιρεθῆσεται ἢ δουρὶ βληθεὶς ἢ οἰστῶ, νῦν τὸ ἀληθὲς αὐτὸ λέγει κατὰ μόνας ὦν, ὅτι δηλαδὴ λαιψηροῖς ὀλεῖται Ἀπόλλωνος βελέεσσιν. οὐ γὰρ ἠθέλεν ἐν τοῖς πρὸ τούτου ἐκκαλύπτειν τῷ Λυκάονι τὰ τοῦ χρησμοῦ ὄντι ἐχθρῷ. Ὅρα δὲ καὶ ὅπως πολυτρόπως ὁ ποιητὴς διαφόροις τόποις τὰ κατὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀχιλλέως καὶ ἐμέρισε καὶ μερίσει δὲ ἐν τοῖς ἐξῆς. (η. 273) Τὸ δὲ «ὑπέστη» 4.501 οὐ συνήθως τῷ ποιητῇ κεῖται νῦν ἀντὶ τοῦ ὑπέσχετο, ἀλλὰ μᾶλλον ἀντὶ τοῦ ἔτλη καὶ ὑπέμεινεν, ὡς ἐκ μεταφορᾶς καὶ τοῦτο στύλου ἢ κίονος ὑφισταμένου εἷς τι βάσταγμα. (η. 274) Τὸ δὲ «ἔπειτα καὶ τι πάθοιμι» οὐκ ἔχει προσφυῆ καὶ ἀκόλουθον τῷ πρὸ αὐτοῦ νοήματι σύνταξιν, ἀλλὰ συγκέχεται ὡσπερ ὁ λαλῶν Ἀχιλλεὺς, οὕτω καὶ αὐτό. δοκεῖ οὖν λείπεσθαι καὶ ἐτέρου εὐκτικοῦ, ἵνα ἦν· σωθεῖν ἐκ τοῦ ποταμοῦ, εἶτα δὲ καὶ τι πάθοιμι. καὶ ἔστι καὶ τοῦτο κατὰ τὸ «ἐν δὲ φάει καὶ ὄλεσον», ὅπερ ὁ Αἴας που ἔφη. ἔστι γὰρ ὡσπερ ἐκεῖ ἀπευκταῖον τῷ ἥρωϊ τὸ ἐν σκότει ὀλέσθαι, οὕτως ἐνταῦθα τῷ Ἀχιλλεῖ οἴκτιστον θανεῖν ἐν κύμασι. (η. 275) Τὸ δὲ «Οὐρανίωνων» πιθανολογεῖ τὰς

προρρηθείσας εἰς οὐρανὸν ἀνόδους τῆς Θέτιδος. εἰ γὰρ καὶ Νηρηΐς ἦν, ὅμως ἦν αὐτῇ μετὸν καὶ τῶν ἄνω μυθικῶς τε καὶ ἀλληγορικῶς, καθὰ καὶ ὁ περὶ τοῦ Αἰγαίωνος λόγος προεδήλωσε. (η. 276 ς.) Τὸ δὲ «ἦ με», ἀνεμεσήτως δεδίσσεται ἐν τῷ «ἦ με ἔθελγε», καὶ «ἦ με ἔφατο». Θέλγειν δὲ οὐδὲ νῦν ἀπλῶς κατὰ τοὺς μεθ' Ὀμηρον τὸ εὐφραίνειν, ἀλλὰ τὸ ἀπατᾶν. ὅλως γὰρ εἰπεῖν, οὐκ ἔστι γλυκεῖα λέξις τὸ θέλγειν καὶ ἐπαινετῆ, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται. καὶ δηλοῦσι τοῦτο καὶ οἱ Τελχίνες, οὓς ὁ παλαιὸς λόγος οὐκ ἐπαινεῖ. (η. 278) Λαιψηρὰ δὲ οὐ μόνον γούνατα καὶ πόδες, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ βέλη, οἷς ἐπαληθεύεται τὸ λαιψηρὸν διὰ τὸ πτερόεν. [(η. 280) Τοῦ δὲ «ἀγαθὸν μὲν ἔπεφν', ἀγαθὸς δὲ κεν ἐξενάριξε» παραλάλημα εἴτε ἀποσκίασμά τι ἐν τοῖς ὕστερον παροιμιακὸν ἐκεῖνο τὸ «ἐξ ἀξίου ζύλου καὶ ἀπάγξασθαι», οὐπερ ἔλλειπτικῶς μέμνηται ὁ Κωμικός.] Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι ὁ καὶ πρὸ μικροῦ σεμνυνόμενος Ἀχιλλεὺς καὶ ἔλλαμπόμενος ὡς καλὸς τε μέγας ἔων καὶ θεογενής, καὶ ἐνταῦθα δὲ ἀγαθολογήσας ἑαυτὸν, ὅμως διὰ τὸν κίνδυνον 4.502 ἔλεεινὸν τε ἑαυτὸν ἀπεκάλεσε καὶ ἐποτνιασατο σωθῆναι, καὶ εἰς πλεόν δὲ πρὸς εὐτέλειαν ταπεινούμενος διὰ τὸ ἐν ποταμῷ εἰρχθῆναι ἀνθρώπῳ ἑαυτὸν παρεικάζει διὰ τὴν τοῦ πάθους ὁμοιότητα τὴν τε ἡλικίαν ἡκίστῳ καὶ τὴν ἐπιτήδευσιν, συφορβῶ δηλονότι παιδί ἀποπνιγέντι ἐν χειμάρρῳ. τοῦτο γὰρ δηλοῖ, ὡς καὶ προερρέθη, ὁ ἔναυλος. ἔστι γὰρ κατὰ τοὺς παλαιούς ἔναυλος χεῖμαρρος, στενὴ διῶρυξ ἢ καὶ ἄλλως ἔναυλος ὁ διὰ στενοῦ καὶ ἐπιμήκους τόπου ῥέων χεῖμαρρος, παρὰ τὸν αὐλόν, ὅς ἐστιν ἐπιμήκης παράτασις. ἀφ' οὗ καὶ ἡ αὐλαξ, καὶ ὁ μουσικὸς αὐλὸς καὶ οἱ τοπικοὶ αὐλῶνες, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται. οἱ μέντοι μεθ' Ὀμηρον ἔναυλόν φασι καὶ τὸν ἔνδον τῆς αὐλῆς. ὅθεν καὶ λόγος ἔναυλος ἀκοῆ ὁ ἔτι ἐντὸς ὧν τῆς ἀκοῆς. [Αὐτὸ δὲ ἴσως καὶ παρὰ τὸν μουσικὸν αὐλὸν ἐρρέθη, ἵνα ἢ λόγος ἔναυλος ὁ ἔτι καταυλῶν τὴν ἀκοήν. περὶ δὲ τοιοῦτου αὐλοῦ ἱκανῶς μὲν τινα προεγράφησαν. ἰστέον δὲ καὶ νῦν, ὅτι τε ἀπὸ τοῦ αὐλοῦ καὶ συναυλία ἐκαλεῖτο, συμφωνίας ἀγῶν ἀμοιβαίος αὐλοῦ καὶ ῥυθμοῦ, χωρὶς λόγου τοῦ προσμελωδοῦντος, καὶ ὅτι Λίβυς ὁ αὐλὸς ἐκαλεῖτο παρὰ τοῖς ποιηταῖς, ἐπεὶ Λίβυς νομάς τις τὴν αὐλητικὴν πρῶτος εὔρε, καὶ ὅτι αὐλήσεων ὀνομασίαι, ὡς ὁ Ἀθήναιος ἐκτίθεται, κῶμος, ἐπίφαλλος, χορεῖος, καλλίνικος, πολεμικόν, ἡδύκωμος, σικινοτύρβη, θυροκοπικόν, τὸ καὶ κρουσίθυρον, κνησμὸς, μόθων. μετ' ὀρχήσεως δέ, φησίν, αὐτὰ ἠύλειτο, καθὰ ἱστορεῖ Τρύφων, ὅς καὶ ὠδῆς ὀνομασίας καταλέγει τάσδε· ἱμαῖος, ἢ καὶ ἐπιμύλιος ἢ μυλωθρός, ἦν παρὰ τοὺς ἀλετοὺς ἦδον. εἶτα ἐτυμολογῶν φησι κληθῆναι ἱμαῖον ἴσως ἀπὸ τῆς ἱμαλίδος. ἱμαλὶς δέ, φησί, παρὰ Δωριεῦσιν ὁ νόστος καὶ τὰ ἐπίμετρα τῶν ἀλέτων. ὡς δὲ ὠδῆς ὄνομα καὶ ὁ αἴλιος καὶ ὁ λιτυέρσης καὶ ὁ ὑμέναιος καὶ ἄλλα τινά, προδεδήλωται. ἦν δέ τις καὶ καλύκη ὠδή, Στησιχόρου ποίημα ἐπὶ 4.503 τινι Καλύκη κατακρημνισθεῖση δι' ἔρωτα, καὶ ἀρπαλύκη ἑτέρα ἐπὶ ὁμοίῳ πάθει.] (η. 282) Τὸ δὲ συφορβὸς ἅπαξ εἴρηται τῷ ποιητῇ, ὡς παρασημειοῦνται οἱ παλαιοί, φράζοντες ἐνταῦθα γοργότατα περὶ Ἀχιλλέως, ὡς ταπεινοὶ ἑαυτὸν ὁ καλὸς καὶ μέγας παιδί εἰκάζων ἀγεννεῖ καὶ εὐτελεῖ. (η. 283) Τὸ δὲ «ἀποέρση» δηλοῖ μὲν τὸ φθείρη, γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ ἔρρω ἔρσω Αἰολικοῦ. φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ καί, ὡς καλῶς λυπεῖ τὸν ἥρωα τὸ θανεῖν ἀγεννῶς. καὶ γὰρ καὶ Λεωνίδας ὁ Λάκων τὴν χεῖρα βληθεὶς ὠδύρετο ὅτι μὴ ἔχων χεῖρα τελευτᾷ. Ἔτι ἰστέον καὶ ὡς ὁ λυπούμενος ἐφ' οἷς κινδυνεύων οὐ βοηθεῖται, προσφυῶς ἂν ἐρεῖ, ὡς οὕτι με ἔλεεινὸν ὑπέστη σαῶσαι, ἔπειτα δὲ καί τι πάθοιμι. (η. 280) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι οὐχ' ὑφίεται Ἀχιλλεὺς τοῦ ἀγαθὸν ἑαυτὸν εἰδέναι, εἰ καὶ οὕτω ποταμῷ κινδυνεύει, καὶ ὅτι κἂν φιλοτίμως καὶ ἀγερῶχος πρὸ τούτων πεσεῖν ὑπὸ τῷ Ἀπόλλωνι βληθεὶς εἶπεν ὁ Ἀχιλλεὺς κατὰ τὸν τῆς μητρὸς λόγον, ἀλλὰ νῦν ὑπῆλθεν αὐτὸν καὶ ἡ τοῦ Ξάνθου ἵππου μαντεία, φαμένου δαμασθήσεσθαι τὸν Ἀχιλλεῖα θεῶ καὶ ἀνδρί. ὃν δὴ ἄνδρα οὐ Πάριν ὑπονοήσας, ἀλλὰ παρανοήσας εἰς Ἔκτορα, λαλεῖ νῦν ἄπερ λαλεῖ. οὐ μαντικώτερος δὲ Θέτιδος ὁ Ξάνθος ἵππος, ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν τὸ πᾶν εἶπεν, ἢ δὲ μήτηρ κολακεύουσα

τὸν υἱὸν τὸ σεμνὸν μόνον μέρος εἰπεῖν ἐπελέξατο. Ἐπὶ δὲ τούτοις σημειῶσαι ὡς, εἰ καὶ οὕτω μάλα τὸ τοῦ Ἀχιλλέως φρόνημα καταβέβληται καὶ τῶν πάλαι θεσφάτων λαθόμενος ὥηθη ἐν τῷ ποταμῷ ἄρτι πεσεῖν, ὅμως ἀναφρονήσας ἠρωϊκῶς ἑαυτὸν θαρρύνει καὶ γενναίως ἴσταται καὶ περισώζεται πρὸς τε μῦθον καὶ ἀλληγορικῶς. (η. 284–6) Ἐπάγει γὰρ ὁ ποιητής, ὡς «Ποσειδάων καὶ Ἀθήνη στήτην ἐγγὺς ἰόντε, δέμας δ' ἀνδρεσσιν εἴκτην, χερὶ δὲ χεῖρα λαβόντες ἐπιστώσαντ' ἐπέεσσιν». (η. 287–97) Ἦρχε δὲ μύθων ὁ Ποσειδῶν [κατὰ σχῆμα προεκθετικόν, ὡς Ὀμήρω σὺνηθες.] «Πηλείδη, μήτ' ἄρ τι λῆν τρέε μηδέ τι τάρβει· τοίω γάρ τοι νῶϊ θεῶν ἐπιταρρόθω εἰμέν», ἤγουν ἐσμέν, «Ζηνὸς ἐπαινήσαντος, ἐγὼ καὶ Παλλὰς Ἀθήνη. ὡς οὐ τοι ποταμῷ γε δαμήμεναι αἴσιμόν ἐστιν. ἀλλ' ὅδε μὲν τάχα λωφήσει, σὺ δὲ εἴσειαι αὐτός. αὐτάρ τοι πυκινῶς ὑποθησόμεθ', αἶ κε πίθηαι, μὴ πρὶν παύειν χεῖρας ὁμοίου πολέμοιο, πρὶν κατὰ Ἴλιόφιν κλυτὰ τείχεα λαὸν ἐέλσαι Τρωϊκόν, ὅς κε φύγησι· σὺ δ' Ἐκτορι θυμὸν ἀπούρας ἄψ ἐπὶ νῆας ἴμεν· 4.504 δίδομεν δέ τοι εὐχος ἀρέσθαι». Καὶ αὐτὸς μὲν οὕτω μυθικῶς εἰπὼν προμηθεῖα ποιητικῆ τοῦ μὴ παρ' ἱστορίαν τῷ πολλῷ τοῦ φόβου κατεργασθῆναι τὸν ἥρωα συναπέβη τῇ Ἀθηνᾷ μετ' ἀθανάτους (η. 299) «Αὐτάρ ὅ», τουτέστιν ὁ Ἀχιλλεύς, «βῆ, μέγα γάρ ῥα θεῶν ὄτρυνεν ἐφετμὴ ἐς πεδίον», ἐκφυγῶν δηλαδὴ τὸν ποταμὸν ἐν τῷ ἀναρρωσθῆναι, οἷς προαναφωνητικῶς κατὰ ἔθος Ὀμηρικόν ἤκουσε καὶ ἐνόησεν. Ἰστέον δὲ ὅτι φρόνησις Ἀθηνᾷ καὶ Ποσειδῶν, ὑγρότης εὐψυχος δηλαδὴ, ὑποβάλλει τῷ Ἀχιλλεῖ νοῆσαι τὰ πρὸς ἀνάρρωσιν διαγνωμονοῦντος Ἀχιλλέως, ὅτι τε εὐψύχως ἔτι διάκειται καὶ διερωῶ ποδὶ καθ' Ὀμηρον ἢ χλωρὸν γόνυ κατὰ θεόκριτον ἔχων βαίνει, καὶ οὐπω δέος εἰς ἀλίβαντα καταπεσεῖν αὐτόν, ζῶντι ποδὶ χρώμενον, ὡς φησι Σοφοκλῆς. ὕπεισι δὲ αὐτόν καὶ ὅτι οὐδὲ τὸ ἐπὶ τῇ αὐτοῦ τελευτῇ θέσφατον ψεύσεται. ὅπερ ἤδη προγέγραπται, ἀναيرهθῆναι δηλοῦν αὐτόν, οὐ μὴν ποταμῷ δαμήμεναι. (η. 286) Τὸ δὲ «χειρὶ χεῖρα λαβεῖν» δεξιῶσεως ἐστὶ φιλικῆς ἔνδειξις, ἣν καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα σαφέστερον ἱστορεῖ ὁ ποιητής. Νοητέον δ' ἐνταῦθα ὅτι μόνος ὁ Ποσειδῶν, ὡς εἰκός, χεῖρα ἔλαβε τὴν τοῦ Ἀχιλλέως, οὐ μὴν καὶ ἡ Ἀθηνᾷ. [Οὐ γὰρ ἂν τοῦτό γε σεμνῶς ἢ πιθανῶς ὁ ποιητής ἐπλάσατο. εἰ δὲ δοκεῖ ἀντιφωνεῖν τὸ «λαβόντες» εἰς τὸ οὕτω νοεῖν, ἐνθυμητέον ὅτι συνεκδοχικῶς πέφρασαι τὸ «λαβόντες». συνείληπται γάρ πως διὰ τὴν ἀρέσκειαν τῇ τοῦ Ποσειδῶνος χειρὶ καὶ ἡ τῆς Ἀθηνᾶς.] Διὸ καὶ ἔφη «χειρὶ», οὐ «χερσὶ». Τὸ δὲ «ἐπιστώσαντο» ἀντὶ τοῦ πιστὰ ἐποίησαν, ὡς πίσυνον αὐτοῖς γενέσθαι τὸν Ἀχιλλέα. Τὸ δὲ «ἐπέεσσι» πρὸς διαστολὴν ἔφη τῶν ὄρκοις ἢ ἄλλως πιστουμένων. (η. 288) Τὸ δὲ «μήτε τι 4.505 λῆν τρέε μήτε τι τάρβει» παραθαρρυντικόν ἐστίν, ἐκ παραλλήλου μὲν τὴν αὐτὴν δηλοῦν ἔννοιαν, ὀρμηθὲν δὲ ἐκ τοῦ μηδὲν ἄγαν, παρεοικὸς δὲ κατὰ σχῆμα τῷ «μήτ' ἄρ με μάλ' αἴνεε, μήτε τι νεῖκει». (η. 290) Τὸ δὲ «ἐπαινήσαντος» ἀντὶ τοῦ συναινήσαντος, οὐ κοινότερον τὸ ἐπαινέσαντος, ὡς καὶ προεφάνη ἐν ἄλλοις. (η. 292) Τὸ δὲ «ἀλλ' ὅδε μὲν τάχα λωφήσει» ῥηθήσεται περὶ τίνος, ὅς θυμούμενος ἐλπίζεται παύσασθαι. Ἰστέον δὲ ὅτι λωφήσαι κυρίως παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα δηλοῦται, τὸ ἀποθέσθαι ἄχθος τὸ ἐπὶ τῷ τραχήλῳ, ἔνθα ἐστὶν ὁ ὑπὸ ζυγὸν λόφος, ἐκταθέντος δηλαδὴ τοῦ ὄ, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ λοπός, ὁ τοῦ κρομού, γίνεται, ἀφ' οὗ λώπιον, τὸ ἱμάτιον, κατὰ ὁμοίαν ἔκτασιν. (η. 294–5) Πρὸς δὲ ἀριστερά πολιορκοῦντα οἰκεῖον ῥηθῆναι τὸ «μὴ πρὶν χεῖρας παύειν ὁμοίου πολέμου, πρὶν κατὰ κλυτὰ τείχεα λαὸν ἐέλσαι», ὃ ἐστὶν εἰλῆσαι, συγκλεῖσαι. Τὸ δὲ «ὅς κε φύγησι» μερικεῦει συνήθως τὸ ὄλον. οὐ γὰρ πᾶς ὁ λαὸς εἰς Ἴλιον συνελαθήσεται, ἀλλ' ὡς ἂν φύγη τὰς τοῦ ἥρωος χεῖρας. (η. 297) Τὸ δὲ «ἄψ ἴμεν» ἀντὶ τοῦ ὀπίσω ἐλθέ. Τὸ δὲ «εὐχος ἀρέσθαι» οὐκ ἀπέοικε τοῦ «κῦδος ἀρέσθαι». (η. 300–6) Μετὰ δὲ ταῦτα φιλοτιμούμενος ὁ ποιητής μὴδ' εἰσέτι ἀπαλλάξαι κινδύνου τὸν Ἀχιλλέα, ἵνα τὴν ἑαυτοῦ ἐν τῷ λέγειν δύναμιν εἰς πλεόν ἐπιδείξῃται, φησὶ μετὰ τὸ «βῆ ἐς πεδίον» ταῦτα. «πᾶν πλήθ' ὕδατος ἐκχυμένοιο· πολλὰ δὲ τεύχεα

καλὰ δαΐκταμένων αἰζηῶν πλῶον», ἤτοι ἔπλεον, «καὶ νέκυες», ὃ καὶ ναυαγίου πολεμικοῦ φραστικὸν ἔσται ποτέ. «τοῦ δ' ὑψόσε γούνατ' ἐπήδα πρὸς ῥόον αἴσσοντος ἄν' ἰθύν», ὡς προηρημίνευται, «οὐδέ μιν ἔσχεν εὐρὺ ῥέων ποταμός· μέγα γὰρ σθένος ἔμβαλ' Ἀθήνη. οὐδὲ Σκάμανδρος ἔληγε τὸ ὄν μένος, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον χώετο Πηλείωνι, κόρυσσε δὲ κῦμα», ὡς πρὸ τούτων καὶ αὐτὸ ἐγράφη σὺν τοῖς ἐξῆς ἕως τοῦ «μέμονεν ἴσα θεοῖσι». (η. 305) Κότου δὲ δηλωτικὸν τὸ «οὐκ ἔληγε τὸ ὄν μένος, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον χώετο». (η. 300) Ἰστέον δέ, ὡς ἐν ἄλλοις πλήθοντα ποταμὸν εἰπὼν ἐνταῦθα κατὰ περίφρασιν σαφέστερόν φησιν, ὅτι τὸ πεδίον πληθὲν ὕδατος ἐκχυμένοιο. (η. 305) Τὸ δὲ «ἔληγε» ποτὲ μὲν αὐτὸ καθ' αὐτὸ λέγεται, ποτὲ δὲ καὶ σύνταξιν ἐπιδέχεται, καὶ αὐτὴν ἢ μετὰ γενικῆς, ὡς τὸ «οὐδ' Ἀγαμέμνων 4.506 λῆγ' ἔριδος», ἢ γουν ἐπαύετο, ἢ μετὰ αἰτιατικῆς, ὡς νῦν «οὐ Σκάμανδρος ἔληγε τὸ ὄν μένος», ὅμοιον ὄν τῷ «μὴ πρὶν παῦε τεὸν μένος». (η. 307) Ἔτι ὅρα καὶ ὅτι κέκλεσθαι τὸν Ξάνθον τῷ Σιμόντι εἰπὼν ὁ ποιητὴς οὔτε ἀντιλαλοῦντά τι τὸν Σιμόντα πλάττει, οὔθ' ὑπακούοντα τῷ Ξάνθῳ παριστᾶ, ἴσως μὲν ἀφείδω σιωπηρῶς νοεῖν τὸν Σιμόντα πεισθέντα, ὡς εἴρηται, ἴσως δὲ καὶ διὰ τὸ πάνυ τερατώδες μὴ τολμήσας καὶ τοιοῦτόν τι πλάσασθαι. οὐκοῦν ἐν τοῖς ἐξῆς μόνος ὁ Ξάνθος ὑπὸ Ἡφαίστου καίεται, οὐ μὴν καὶ Σιμόεις; (η. 308 εἰς 314 ς.) Ἐνταῦθα δὲ πρόκλησις φίλου εἰς συμμαχίαν κατ' ἐχθροῦ τὸ «φίλε κασίγνητε, σθένος ἀνέρος ἀμφοτέρω περ σκῶμεν». ὡσαύτως καὶ τὸ «ἀλλ' ἐπάμυνε τάχιστα, ἵνα παύσομεν ἄγριον ἄνδρα, ὃς δὴ νῦν κρατεεῖ μέμονε δ' ὅ γε ἴσα» δαίμονι. τοῦτο δέ, ἢ γουν τὸ δαίμονι, παρῶδηται ὑφ' ἡμῶν. ὁ γὰρ ποιητὴς θεοῖς ἔφη, σεμνύοντος Ξάνθου τὸν Ἀχιλλέα, ὡς μηκέτι δαίμονι καθὰ πρὸ τοῦτο, ἀλλὰ θεοῖς ἴσον. (η. 316–7) Ἐφεξῆς δὲ ὁ ἐξουδενῶν τινα στρατιωτικὸν ἄνδρα ἐρεῖ, ὡς φημι «οὔτε βίην χραισησέμεν οὔτε τι εἶδος οὔτε τὰ τεύχεα καλά». Ξάνθος δὲ καὶ τοῦτο λέγει κατ' Ἀχιλλέως, (η. 317–23) ἐπάγων καί, ὅτι «τά που», ἢ γουν τὰ τεύχεα, «μάλα νειόθι λίμνης κείσθ' ὑπ' ἰλύος κεκαλυμμένα; κὰδ δέ μιν αὐτὸν εἰλύσω», τουτέστι κατακρύψω, «ψαμάθοισιν ἄλις χέραδος περιχεύας μυρίον, οὐδέ οἱ ὄστ' ἐπιστήσονται Ἀχαιοὶ ἀλλέξαι», ἢ γουν ἀναλέξασθαι, «τόσσην οἱ ἄσιν καθύπερθε καλύψω. αὐτοῦ οἱ καὶ σῆμα τετεύξεται, οὐδέ τί μιν χρεῶ ἔσται τυμβοχοῆς, ὅτε μιν θάπτουσιν Ἀχαιοί», ὡς δηλαδὴ ἐκεῖ ἐσομένου τοῦ τάφου, ἔνθα τὰ ὄστ' κρυβήσεται. καὶ ἔστι ἀνάλογος τῷ μυθικῷ ἦθει τοῦ Ξάνθου καὶ ἢ κατὰ τοῦ Ἀχιλλέως δεινὴ αὐτῆ ἀπειλή, δι' ἣς ἐμφαίνει ὁ ποιητὴς, ὡς δεινὰ κατὰ τοῦ ἥρωος εἰπὼν πραχθέντα οὐκ ἀπέκαμε πλείω φράζειν, ἀλλ' ἰδοῦ εἶπερ εἶχε καιρὸν καὶ ἄλλα πολλὰ φωνεῦντα βέλεμνα ὑπὸ φαρέτρῃ τῇ κατ' αὐτὸν ἔχει κρυπτόμενα εἶποι ἂν ὁ γλυκὺς τὴν λύραν Πίνδαρος. (η. 317) Ὅρα δὲ τὸ «τά τεύχεα καλά» οὐ συνήθως λεχθέν, τὰ καλά γὰρ φαμὲν τεύχεα ἢ καὶ σὺν δύο ἄρθροις τὰ τεύχεα τὰ καλά. [Τὸ δὲ νειόθι συγκέκοπται πάντως. ἐκ τοῦ νειάτον γὰρ ἔστι. εἰ μὴ τι ἄρα προὔπαρχει αὐτοῦ τὸ νεῖον, ἐξ οὗ παρῆκται τὸ νειάτον 4.507 ὁμοίως τῷ τρίτατον καὶ τοῖς κατ' αὐτό.] Λίμνην δὲ ἢ τὴν θάλασσαν λέγει, ὡς ἐκεῖ παρασυρησομένων τῶν τευχέων, ἢ τὴν πρὸ ὀλίγων ἐρμηνευθεῖσαν περὶ τοῦ ποταμοῦ. (η. 318) Τὸ δὲ «ἰλύος» ἐν ἄλλοις μὲν συστέλλει τὴν παραλήγουσαν, νῦν δὲ ἐξέτεινεν. [Ὅτι δὲ ἢ ἰλύς ἐκ τοῦ εἰλύω εἰλύσω διαφορομένου ῥήματος γίνεται, λελέξεται αὐτίκα.] Τὸ δὲ κεκαλυμμένα καὶ τὸ καλύψω κοινότερα τοῦ εἰλύω, ἐξ οὗ καὶ εἰλύος, ὁ φωλεός. Τὸ δὲ «μιν αὐτόν» κατ' ἐξοχὴν καὶ νῦν κεῖται. Περὶ δὲ τοῦ εἰλύω ἰστέον, ὅτι ἐν Λεξικῷ παλαιῷ κατὰ στοιχεῖον ἐκτεθειμένῳ φέρεται αὐτὸ ἐν τῷ ἰῶτα στοιχείῳ οὕτως· ἰλύσω· τὸ περικαλύψω ἰλύϊ. ὠρμήθη δὲ ἴσως ἢ τοιαύτη γραφὴ ἐκ τοῦ δοκεῖν παρηγεῖν ἐν τοῖς ῥηθεῖσι τὸ «ἰλύος» καὶ τὸ «εἰλύσω», κἀντεῦθεν δόξαι ταυτογραφεῖσθαι τὸ ἰλύειν καὶ τὴν ἰλύν. (η. 319) Χέραδος δὲ κατὰ τινὰς ἀκαθαρσία πᾶσα συρρέουσα ἐξ ὕδατος, ὀνομασθεῖσα μιμητικῶς ἀπὸ τοῦ γινομένου ἤχου ἐν τῷ κατασύρρεσθαι. οὐδετέρου δὲ γένους τὸ χέραδος καὶ τὸ κίναδος, ἅπαξ ἐνταῦθα ῥηθέν. ἕτεροι δὲ χέραδος εἶπον τὸ

πλήθος τῶν θαλασσίων ἢ παραποταμίων ψήφων, ἄλλοι τὴν μετ' ὄστράκων καὶ λίθων ἰλὸν ἢ τῶν ἐς χερμάδας ἐπιτηδείων λίθων. τοῦτο δὲ παρακατιών, φασίν, ἄσιν καλεῖ, ὃ ἐστὶ ρύπον ἐν ὕδασι ξηρόν, ἢ συντομώτερον κατὰ τοὺς παλαιούς τὸ ἐξ ὕδατος ξηρόν, περὶ ἧς ἐν τῇ βῆτα ραψωδία εἴρηται. τινὲς δὲ φασίν ὅτι συνωνυμοῦσιν ἰλὺς καὶ ἄσις καὶ χέραδος. Πίνδαρος δὲ ἐν Πυθιονίκαις εἰπὼν «χεράδι παμφόρω», δίδωσι νοεῖν, ὅτι ἐστὶ καὶ ἡ χερὰς τῆς χεράδος, εἰ μὴ ἄρα φιλονεικῶν τις καὶ ἐκεῖνο οὐδετέρως κλίνει, «χεράδει» γράψας διὰ διφθόγγου, ὡς τῷ κινάδει, καθ' ὁμοιότητα τοῦ τείχει τείχει, καὶ βέλει βέλει. (η. 321) Τὸ δὲ «ἄσιν καλύψω» οὐχ' ὁμοίον ἐστὶ τῷ συνήθει ρήματι καθ' ἔρμηνειαν. καλύψαι μὲν γὰρ Ἀχιλλέα ἰλύϊ τὸ κρύψαι καὶ ἀφανίσαι. 4.508 καλύψαι δὲ τῷ Ἀχιλλεῖ ἄσιν ἀντὶ τοῦ ἐπιθεῖναι εἰς κάλυμμα. [Ἄσις δὲ ἢ μὲν Ὀμηρικῇ συστέλλει τὴν ἄρχουσαν. διὸ καὶ παροξύνεται. ἢ δὲ κατὰ τοὺς Ἀρμονικούς, ἐπεὶ ἐκ τοῦ ἄδω ἄσω γίνεται, ἄλλως ἔχει διὰ τὴν κρᾶσιν, καὶ ἔστι χρήσις αὐτῆς παρὰ τοῖς τὰ τοιαῦτα σοφοῖς.] (η. 323) Τυμβοχοῆν δὲ εἶπε τὸν τοῦ τύμβου ἀναχωματισμόν. τινὲς μέντοι εἰπόντες, ὅτι τυμβοχόης ὤφειλεν εἶναι βαρυτόνως ὡς οἰνοχόης, οὗ φασίν ὄνομα ἐνταῦθα κεῖσθαι, ἀλλὰ συναλιφὲν ρῆμα τὸ τυμβοχοῆσαι, ἵνα λέγη, ὅτι οὐδέ μιν χρειαῖ ἔσται τυμβοχοῆσαι, ὅτε θάπτεται. καὶ ἔστι κρείττων ἢ τοιαύτη γραφή. Ὅτι ὁ μὲν φθάσας τοῦ Ἀχιλλέως κίνδυνος ἐπικούρους εὗρεν, ὡς προσεχῶς δεδήλωται, τὸν Ποσειδῶνα καὶ τὴν Ἀθηνᾶν. ὁ δὲ μετ' ἐκεῖνον ἐπιταθεῖς κωλύεται ὑπὸ τῆς Ἥρας, ὡς ρηθήσεται. (η. 328 ς.) Φησὶ γὰρ Ὀμηρος «Ἥρη δὲ μέγ' ἄυσε περιδδείσασ' Ἀχιλῆϊ, μήμιν ἀποέρσειεν», ὃ ἐστὶν ἀποφθεῖρη, «μέγας ποταμὸς βαθυδίνης». (η. 331–41) Καὶ ἡ φωνὴ ἦν τοιαύτη πρὸς τὸν υἱὸν Ἥφαιστον «ὄρσοο, κυλλοπόδιον, ἐμόν τέκος, ἄντα σέθεν γὰρ Ξάνθον δινήεντα μάχη ἤϊσκομεν» ἢ εἴσκομεν «εἶναι· ἀλλ' ἐπάμυνε τάχιστα». ὁ δὲ καὶ ὁ Ξάνθος τῷ Σιμόεντι ἔφη. «πιφάυσκεο δέ», ὃ ἐστὶν ὡς καὶ προεδηλώθη, ἐπιδείκνυσο καὶ φαῖνε, «φλόγα πολλήν. αὐτὰρ ἐγὼ Ζεφύροιο καὶ ἄργεστᾶο Νότοιο εἴσομαι», ἦτοι πορεύσομαι, «ἐξ ἀλόθεν χαλεπὴν ὄρσουσα θύελλαν, ἢ κεν ἀπὸ Τρώων κεφαλὰς καὶ τεύχεα κῆαι, φλέγμα κακὸν φορέουσα. σὺ δὲ Ξάνθοιο παρ' ὄχθας δένδρεα καῖε, ἐν δ' αὐτὸν ἴει πυρί. μηδέ σε πάμπαν μειλιχίοις ἐπέεσσιν ἀποτρεπέτω ἢ ἀρειῆ», τῇ καὶ προηρμηνευμένη. ὁ σὺν καὶ τοῖς ἐξῆς ἐρεῖ ἄν τις ὀτρύνων κατὰ τινος πανούργου. «μηδὲ πρίν», φησίν, «ἀπόπαυε τεδὸν μένος, ἀλλ' ὀπότ' ἂν δὴ φθέγξομ' ἐγὼν ἰάχουσα, τότε σχεῖν», ἦγουν ἐπίσχες, «ἀκάματον πῦρ». Προαναφώνησις δὲ ταῦτα καὶ προέκθε 4.509 σις τῆς ἐπὶ Ἥφαιστῷ τερατείας, ἣν ἐπὶ τῷ Ξάνθῳ ἐκεῖνος ἐνδείζεται, ἵνα ὡσπερ ὁ ὑγρὸς ποταμὸς φρικτὰ ἔδρασεν ἐπὶ τῷ ἐχθρῷ Ἀχιλλεῖ, οὕτω καὶ ὁ κατὰ πῦρ Ἥφαιστος, φιλῶν τὸν Ἀχιλλέα, δεινοποιήσῃ ἑαυτὸν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ Ξάνθου. (η. 329) Ἰστέον δὲ ὅτι τοῦ «ἀποέρσειεν» ἰσότυπον τὸ πρὸ ὀλίγων ρηθὲν «ἐναυλος ἀποέρσει». (η. 331) Τὸ δὲ «ὄρσοο, κυλλοπόδιον, ἐμόν τέκος» ἀθετεῖται διὰ τὸ τοῦ ἐπιθέτου ἄκαιρον. ἢ γὰρ μήτηρ Ἥρα ἢ προσφθεγγομένη οὐκ ὤφειλε προσθεῖναι τὸ τοῦ τέκνου ἐλάττωμα τὸ «ῶ κυλλοπόδιον». ἔστι δὲ ὁ λόγος ἀπλοϊκὸς ὡς ἀπὸ μητρός. ὅτε οὖν μετ' ὀλίγα παύεσθαι αὐτὸν λέγει «ἴσχεο τέκνον» φησίν, «ἀγακλέες». καὶ ἄλλως δέ, φασί, διὰ τὸ εἰπεῖν «ἐμόν τέκος» λεαίνεται τὸ τραχὺ τῆς κλήσεως. Τὸ δὲ κυλλοπόδιον προπαροξύνεται ὡς τὸ Ἀγάμεμνον. καὶ εἴρηται περὶ αὐτῶν πρὸ τούτων. (η. 332) Τὸ δὲ εἴσκομεν», ὃ ἐστὶν ὁμοιοῦμεν, δοκοῦμεν, τὴν ἐξ ἀλληγορίας ὑπόληψιν αἰνίττεται, καθ' ἣν εἰκὸς φαίνεται τῷ ποταμῷ ὕδατι τὸ τοῦ Ἥφαιστου ἀντεπεξάγεσθαι πῦρ. ἐντεῦθεν δὲ λαβόντες οἱ μεθ' Ὀμηρον σοφοὶ τὴν εἰκαστικὴν ἀλληγορίαν ὑπονοίας εἶδος ἔφασαν εἶναι διὰ τὸ ταῦτὸν τοῦ εἴσκειν καὶ τοῦ ὑπονοεῖν. καὶ ἀληθῶς ὑπονοεῖ ὁ ἀλληγορῶν. Τὸ δὲ «εἶναι» δύναται μὲν κεῖσθαι καὶ ἀντὶ τοῦ ὑπάρχειν. ἔστι δὲ 4.510 καὶ ἀντὶ τοῦ ἰέναι νοεῖν αὐτό, οἷα μετατεθέντος τοῦ ἱ, καὶ συναιρεθέντος τοῦ ἑ καὶ ἱ εἰς τὴν ἑ ἱ δίφθογγον, ἵνα λέγη, ὅτι ἄντα σέθεν εἴσκομεν ἐλθεῖν τὸν Ξάνθον κατὰ τὴν τοῦ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ ἀντίθεσιν. (η. 334) Ὁ

δὲ Ζέφυρος Βορρᾶς τίς ἐστι καὶ αὐτός, καὶ δεδήλωται περὶ τούτου. Ἀργέστης δὲ βαρυτόνως τὰ πολλὰ μὲν ἀνέμου ὄνομα καὶ αὐτός, ἐνταῦθα δὲ ὀξύνεται καὶ Νότου ἐπίθετόν ἐστι. φησὶ γὰρ ὁ ποιητὴς θύελλαν Ζεφύρου καὶ ἀργεστᾶο Νότοιο, τουτέστι λευκοῦ, παρὰ τὸ ἀργόν, τὸ λευκόν. καὶ εἰσιν ἀληθῶς καὶ παρὰ ταῖς φιλοσόφους ἱστορίαις οἱ συνθέτως λεγόμενοι Λευκόνοτοι. Καὶ σημείωσαι, ὅτι ἀντιπνόους ἐνταῦθα εἴληφεν ἀνέμους ὁ ποιητὴς, Ζέφυρον μὲν, ὥστε ἀπλῶς ξηραίνειν σὺν τῷ καὶ ἀναψύχειν, Νότον δέ, ἵνα καὶ φλέγμα ποιῇ, Ὀμηρικῶς εἰπεῖν. χρῆζει γὰρ καὶ ἀμφοτέρων προῖων ὁ ποιητὴς, ὡς δηλωθήσεται. οἱ δὲ εἰπόντες ἀργεστήν Νότον τὸν ἐξ Ἄργους ἐπὶ Τροίαν πνέοντα οὐκ εὐδιανόητα εὐόικασι λέγειν, τὰ τε ἄλλα, καὶ ὅτι οὐδὲ ἔστι νοῆσαι Νότον ἐξ Ἄργους εἰς Τροίαν πνέοντα. Ἐν δὲ τοῖς τοῦ Γεωγράφου φέρεται, ὅτι ὁ ποιητὴς τὸν μὲν Ἀργέστην τῷ Νότῳ προσνέμει, λέγων «ἀργεστᾶο Νότοιο», τὸν δὲ Ζέφυρον τῷ Βορέᾳ «Βορέης» λέγων «καὶ Ζέφυρος», οἱ Θρήκηθεν πνέουσιν. ὥστε κατὰ τὸν Γεωγράφον οὔτε ὀξύνεται ὁ Ἀργέστης ἐνταῦθα οὔτε Νότου ἐστὶν ἐπίθετον τοῦνομα, ἀλλὰ δύο ἀνέμων παράθεσις, ὡς καὶ ἐν τῷ «Βορέης καὶ Ζέφυρος», πλὴν ὅσον τὸ μὲν «ἀργεστᾶο Νότοιο» ἀσυνδέτως παράκεινται, τὸ δὲ «Βορέης καὶ Ζέφυρος» συνδέδενται. ὁ δὲ Γεωγράφος καὶ οὕτω φησί. Ζέφυρος οὐκ ἐκ Θράκης πνέει, ἀλλὰ κατὰ τὴν Θρακίαν θάλασσαν συμπίπτει τῷ Βορρᾶ κατὰ τὸν Μέλανα κόλπον. ὁ δ' αὐτὸς λέγει καὶ ὅτι Ποσειδώνιος δυσσαῆ μὲν Ζέφυρον λέγει, τὸν ὑφ' ἡμῶν Ἀργέστην καλούμενον, λίγα δὲ πνέοντα Ζέφυρον τὸν ὑφ' ἡμῶν Ζέφυρον, ἀργεστήν δὲ Νότον τὸν Λευκόνοτον ἐπιθέτως, οὗ τὰ νέφη ἐν παραβολῇ ὁ Ζέφυρος στυφελίζει διασκεδάζων. Καὶ σημείωσαι, ὅτι κατὰ τὸν λόγον τοῦ Ποσειδωνίου ὁ μὲν κατὰ μόνας λεγόμενος Ἀργέστης Ζεφύρῳ οἰκιοῦται, δυσσαῆς αὐτὸς ὢν λίγα ἐκείνῳ πνέοντι, ὁ δ' ἐνταῦθα παρ' Ὀμήρῳ ἀργεστής Νότος ἀντιπνέει τῷ Ζεφύρῳ διασκεδάζοντι τὰ τούτου νέφη. λέγει δὲ ὁ Γεωγράφος καὶ 4.511 ὅτι περὶ τὰς Σκειρωνίδας πέτρας, εἰσὶ δὲ αὐταὶ περὶ που τὰ κατὰ Κόρινθον παραθαλάσσια, σκαιὸς καταιγίζων ὁ Ἀργέστης Σκειρών ὑπὸ Ἀθηναίων ἐκλήθη. καὶ δηλοῖ ἐνταῦθα καὶ ὁ σοφὸς οὗτος τὸν Ἀργέστην ἀπλῶς οὕτω λεγόμενον μὴ μεσημβρινὸν εἶναι ἄνεμον. (η. 337) Φλέγμα δὲ κακὸν λέγει τὴν ἐκ θαλασσίας καυστικῆς θυέλλης πύρωσιν. οὕτω δὲ πως καὶ Ὀππιανὸς τὴν λέξιν λαμβάνει, φλέγμα λέγων τὴν θερινὴν φλόγωσιν. τὸ δὲ κοινῶς λεγόμενον φλέγμα ἕτερον ἔχει λόγον. (η. 338) Τὸ δὲ «ἐν δ' αὐτὸν ἴει πυρί» ἀντὶ τοῦ ἔμβαλε σαυτὸν τῷ ὕδατι, οὐχ' ὡς ἀπλῶς Ἥφαιστος, ἀλλὰ σὺν πυρί, οὗ κυριεῦεις, ὡς καὶ ὁ μῦθος καὶ ἡ ἀλληγορία δηλοῖ. (η. 341) Τὸ δὲ τὸν Ἥφαιστον ἐπέχειν τὸ κατ' αὐτὸν πῦρ, ὁπότ' ἂν ἡ Ἥρα φθέγγηται ἰάχουσα, φυσικῆς ἔχεται ἀλληγορίας. ἀμβλύνεται γὰρ θερμότης καὶ κάμνει πῦρ, ὅτε σφοδρὸς ἄνεμος ἢ ἐξαλόθεν ἢ ὄλως ἀερόθεν ἰάχων καταιγίσειε. καὶ ἄλλως δὲ περὶ τούτου εἰπεῖν, αἰνίττεται ὁ ῥηθεὶς λόγος τῆς Ἥρας ἀπλῶς μὲν καὶ παχύτερον, ὅτι τότε ὁ Ἥφαιστος, ἦτοι τὸ αὐτόχρημα πῦρ, σβέννυται ἐν ὕδατι καὶ παύεται τοῦ φλέγειν, ὅτε σιγμὸς γένηται τις καὶ δι' αἴρος ἐξακουσθεῖη, ὃν αἴρα ἢ Ἥρα δηλοῖ. εἴληπται δὲ ὁ τοιοῦτος νοῦς ἀπὸ τε ξύλων καὶ ἐτέρων καιομένων σωμάτων, ὢν ἡ δι' ὑγροῦ σβέσις ἀποτελεῖ σιγμοῦς. ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὐ προσφυὲς τοῖς κατὰ τὸν Ἥφαιστον καὶ τὸν 4.512 ποταμόν. ἐν γὰρ τοῖς ἄλλοις καιομένοις ξηροῖς οὔτε Ἥφαιστου πῦρ ὕδατι ἀεὶ ἐμπίπτει, ἀλλὰ ὕδωρ μάλιστα πυρί, καὶ οὐδὲ περιγίνεται Ἥφαιστος, ἀλλ' ἢ θυμὸς ὀλίγος ἐναπομένει αὐτῷ ἢ καὶ σβεσθεὶς ἐκλείπει τέλεον. ἄλλως δὲ ἀκριβέστερον, μάλιστα ἐμφαίνεται τῷ Ὀμηρικῷ τούτῳ χωρίῳ, ὡς τὸ θερινὸν κατὰ γῆς καυστικὸν φλέγμα, ὅπερ ἂν ὕδατος πολλοῦ ἐπιλάβηται, οὐκ ἄλλως παύεται, πρὶν ἂν Ἥρα φωνήσῃ, ἥγουν ἐξ αἴρος ἄνεμος λιγὺ πνεύσῃ, ἀναψύχων καὶ τὴν αἰρίαν ἀμβλύνων φλόγα. τηνικαῦτα γὰρ τέλεον ὁ τοιοῦτος Ἥφαιστος σβέννυται, ἀναψύξεως γενομένης ἐξ ἀνέμου ψυχροτέρου τῷ ὕδατι. ὡς εἶγε μὴ τοιοῦτος ἄνεμος καταπνεύσει, ἀλλὰ θύελλα, ὅποια τις ἀνωτέρω εἴρηται, ἦν καὶ αὐτὴν Ἥρα

ἐπιπέμπει, τουτέστιν ἀήρ, ἐπεὶ καὶ ἀήρ κινούμενος ἢ κίνησις ἀέρος ἐστὶν ὁ ἄνεμος, ἐκφλογοῦται τὸ ὑγρόν. καὶ ξηραίνεται μὲν ὅσον τοῦ ὕδατος ἐν τῇ πεδιάδι ἀβαθές, καίονται δὲ τὰ ἐν αὐτῇ, εἴτε νεκροὶ εἴτε φυτὰ εἴτε ἰχθύες. καὶ πως τῷ Ἡφαίστῳ συλλαμβάνεται τι καὶ ὁ τοιοῦτος ἄνεμος, ἀμβλύων μὲν ἐπὶ τι τὸ θερινὸν φλέγμα καὶ παραβλάπτων τὸν Ἡφαιστον, ἄλλως δὲ συμπράττων αὐτῷ. ξηραίνει γὰρ ὡσπερ καίων Ἡφαιστος, οὕτω καὶ καταπνέων χαλεπὸς θυελλώδης ἄνεμος, ὁ μὲν δαπανῶν τῇ φλογί, ὁ δ' ἀνιμώμενος τὸ ὑγρόν. φωνὴ τοίνυν Ἡρας, ὡς ἐν ὀλιγίστῳ εἰπεῖν, σβεννύουσα τὸν ἐν ποταμῷ πυρὶ φλεγέθοντα Ἡφαιστον ὁ καταψύχων ἄνεμος. οὐ γὰρ δήπου ὁ λοιπός, ὃς οὐ μόνον αὐτὸς καθ' αὐτὸν ὦν καίει, ἀλλὰ καὶ τῷ ψύχοντι συμπνέων εἰς βλάβην τρέπει κάκεϊνον, ὡσπερ κἀνταῦθα ὁ Ζέφυρος μετὰ τοῦ θερινοῦ Λευκονότου πνέων ἀναψύχει μὲν οὐ, συμβλάπτει δέ. [(η. 341) Ἰστέον δ' ὅτι, ὡσπερ ἡ ἄ-ι δίφθογος ἐκθλίβεται διὰ καλλιφωνίαν, οἷον «βούλομ' ἐγώ», καὶ «φθέγξομ' ἐγών», οὕτω καὶ ἡ ἔ-ι δίφθογος ἐν τῷ «δεινὰ παθοῦσα, Φακὴ βδελυρὴ, χώρ' εἰς τὸν ἀγῶνα», ἤγουν ἀγωνίζου. λέγεται δ' ἐνταῦθα Φακὴ ὁ παρωδὸς Ἡγήμων ὁ θάσιος, ἀνὴρ εὐδοκιμῶν σφόδρα παρ' Ἀθηναίους ἐν ταῖς παρωδίαις, Φακὴ ἐπικληθεὶς διὰ τὸ χαίρειν μάλιστα τῷ τοιῷδε ὀσπρίῳ.] Ὅτι κἀν ἡ πρὸ ταύτης ῥαψωδία μακάρων ἐνοπή καὶ φύλοπις ἐπεγράφη, ἀλλ' ἐκεῖ μὲν ἐμέτρησε 4.513 μόνον τοὺς ἀθανάτους καὶ οἷον ἀντιπαρέταξεν, εἰπὼν ὡς οἷον προεκθετικῶς, τίνες τίσιν ἐκατέρωθεν ἀντιστήσονται, πλεῖον τι ποιήσας οὐδέν, ἐνταῦθα δὲ αὐτοὺς καὶ εἰς μάχην συμβάλλει ἐκ τῶν ἐκεῖ ὑστέρων ἀρξάμενος, τοῦ Ἡφαίστου δηλαδὴ καὶ τοῦ Σκαμάνδρου. γίνεται δὲ ἡ ἀρχὴ εὐάφορμος, ἐπεὶ γὰρ ὁ Ξάνθος εἰς ἔσχατον κινδύνου περιάγει τὸν Ἀχιλλεῖα καὶ αὐτὸς ὤμωξεν εἰπὼν ἃ εἶπε καὶ παθὼν ἃ ἔπαθεν, ἐγκελεύεται λοιπὸν ἡ Ἡρα τῷ Ἡφαίστῳ βοηθῆσαι τῷ Ἀχιλλεῖ, φαμένη, ὡς ἐγὼ μὲν ἐξαλόθεν οἴσω χαλεπὴν θύελλαν, καὶ ἐξῆς, ὡς προσεχῶς ἐγράφη. (η. 342-5) «Ἡφαιστος δὲ τιτύσκετο θεσπιδὰς πῦρ», τουτέστιν εὐστόχως ἠτοιμάζε. «πρῶτα μὲν ἐν πεδίῳ πῦρ δαίετο, καίε δέ», ἢ δαίε, «νεκροὺς πολλοὺς, οἳ ῥα κατ' αὐτὸν ἄλις ἔσαν, οὐς κτάν' Ἀχιλλεύς· πᾶν δ' ἐξηράνθη πεδίον, σχέτο δ' ἀγλαὸν ὕδωρ». (η. 349-56) Εἶτα παραβολὴν τινα εἰπὼν τὴν μετ' ὀλίγα ῥηθησομένην ἐπάγει «ὃ δ' ἐς ποταμὸν τρέψε φλόγα παμφανώωσαν. καίοντο πτελέαι τε καὶ ἰτέαι ἠδὲ μυρῖκαι, καίετο δὲ λωτός τε ἠδὲ θρύον ἠδὲ κύπειρον, τὰ περὶ καλὰ ῥέεθρα ἄλις ποταμοῖο πεφύκει· τείροντ' ἐγγέλυές τε καὶ ἰχθύες, οἳ κατὰ καλὰ ῥέεθρα κυβίστων ἔνθα καὶ ἔνθα, πνοῇ τειρόμενοι πολυμήτιος Ἡφαίστοιο. καίετο δ' ἴς ποταμοῖο», ἤγουν περιφραστικῶς ὁ ποταμός, ὡς καὶ ἴς Ἡρακλέος καὶ βίη Ἡρακλέος ὁ Ἡρακλῆς. ἐφ' οἷς ὁ ποταμὸς ἀγανακτῶν προσφθέγγεται τὸν Ἡφαιστον, ὅσα ἐξῆς δηλωθήσεται. (η. 373-6) Εἶτα καὶ τὴν Ἡραν δυσωπεῖ παύσασθαι τὸν Ἡφαιστον, λέγων καὶ ὅτι ὁμοῦμαι μὴ ποτε Τρωσὶν ἀλεξήσειν, μηδ' ὀπότεν Τροίη μαλερῷ πυρὶ πᾶσα δάηται καιομένη, καίωσι δὲ Ἀχαιοί. ἀκούσασα δὲ Ἡρα προσφωνεῖ τὸν Ἡφαιστον ἴσχεσθαι. (η. 379 ς.) Οὐ γὰρ ἔοικε», φησὶν, «ἀθάνατον θεὸν ὧδε βροτῶν ἔνεκα στυφελίζειν». καὶ Ἡφαιστος ἔσβεσε τὸ πῦρ. Ἰστέον δὲ ὅτι τριῶν τούτων ῥημάτων προσφυῶν ὄντων ἐνταῦθα, τοῦ δαίειν, τοῦ 4.514 καίειν, τοῦ φλέγειν, κατακόρως τῷ καίειν ἐχρήσατο. (η. 342) «Πῦρ δὲ θεσπιδὰς» πολλαχοῦ μὲν φησιν, ἐνταῦθα δὲ προσφυσέστατα τὸ ὑπὸ τοῦ Ἡφαίστου καιόμενον οὕτω εἶπεν. (η. 350) Αἰ δὲ πτελέαι καὶ τὰ ἐξῆς παρατετηρημένως εἴρηνται τῷ ποιητῇ, ὡς τόποις ὑγροῖς χαίροντα. Ὅτι δὲ ἰτέαι καὶ εἰδός τι ἀσπίδος καλοῦνται, καὶ ὅτι ὁ λωτός ἐν τῇ Ἰλιάδι λειμωνία βοτάνη ἐστὶ, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ θρύου πόλις προϊστορήθη Θρυόεσσα, καὶ ὅτι τὸ κύπειρον κύπαιρον κατὰ διάλεκτον λέγεται, προεδήλωται. Ὡς δὲ αἰ μυρῖκαι ἐκτείνουσι τὴν παραλήγουσαν, ἰδοὺ καὶ ἐνταῦθα φαίνεται. (η. 353) Τὸ δὲ «οἳ κατὰ δίνας», «οἳ κατὰ ῥέεθρα», κάλλους ἐστὶ σχῆμα πολλαχοῦ φανὲν παρὰ τῷ ποιητῇ. (η. 354) Ὅρα δὲ καὶ τὸ κυβιστᾶν, οὐ μόνον ἐπ' ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἰχθύων κυριολεκτούμενον. δηλοῖ δὲ μάλιστα νῦν οὐ τὸ

κατ' εὐθὺ ἀπραγμόνως νήχεσθαι, ἀλλὰ τὸ σὺν ταραχῶ κατακολυμβᾶν. (η. 374–5) Ὁ δὲ ῥηθεὶς τοῦ Ξάνθου ὄρκος, τὸ μὴ ἂν τοῖς Τρωσὶ βοηθήσειν, μηδ' ὅταν ἡ Τροία καίηται, [ὅτε δηλαδὴ καὶ μάλιστα χρεῖα Ξάνθου καὶ ἀπλῶς μυρίου ὕδατος,] οὐ μόνον ἀληθής, ἀλλ' ἔχει τι καὶ ἀστεϊότητος. τί γὰρ ἂν ἔχοι κάτωθεν ἐκ τῆς πεδιάδος ὁ Ξάνθος ἀλεξήσειν καιομένη τῇ ἡνεμοέσση Τροία; ἔχει δὲ ὁ λόγος καὶ προαναφώνησιν τῆς τοῦ Ἰλίου ἀλώσεως. διὸ οὐκ ἠρκέσθη εἰπεῖν «καιομένη» ἀπλῶς, ἀλλ' ἐπήγαγε καὶ τὸ «καίωσι δὲ υἴες Ἀχαιῶν». (η. 379 ς.) Τὸ δὲ «οὐ γὰρ ἔοικεν ὧδε στυφελίζειν» παραίνεσιν ἔχει τοῦ μὴ θυμοῦσθαι ἄγαν ἐφ' οἷς οὐ δεῖ. (η. 346–9) Ἰστέον δὲ ὅτι μετὰ τὸ «πᾶν δ' ἐξηράνθη πεδίον», ὡς πρὸ ὀλίγων ἐγράφη, κεῖται προσφυῆς παραβολή, δηλοῦσα τὸ τάχος τῆς ὑπὸ Ἡφαίστου ἀναξηράνσεως τῶν ὑγρῶν τόπων, οἱ περὶ τὸν Ξάνθον ἦσαν, αὐτῆ· «Ὡς δ' ὅτ' ὀπωρινὸς Βορέης νεοαρδέ' ἀλωὴν αἰψ' ἀνηράνθη», ἡγουν ταχὺ ἀναξηράνθη, «χαίρει δέ μιν ὅς τις 4.515 ἐθείρει», ἦτοι ὅς τὴν τοιαύτην ἀλωὴν συνήθως ἐργάζεται, «ὡς ἐξηράνθη πεδίον πᾶν, κὰδ δ' ἄρα νεκροὺς κῆε». τρις δ' ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ἐχρήσατο διὰ τὸ καίριον τοῖς ἐκ τοῦ ξηραίνω ῥήμασι. τεχνικῶς δὲ κατὰ γεωργίαν ἔφη τὴν παραβολὴν ὁ ποιητής, εὐχεται γὰρ ἀνὴρ περὶ ἀλωήν, ὃ ἔστι φυτοφόρον γῆν, πονούμενος, βρεχθείση αὐτῇ Βορρᾶν ἐπιπνεῦσαι. πυκνουμένης γάρ, φασί, τῆς ἐπιφανείας, δύνει κατὰ ριζῶν ἢ νοτὶς καὶ οἶον ἀποτιθεμένη πιαίνει αὐτάς. ὀπωρινὸς δὲ Βορρᾶς κατὰ τοὺς Σικωνίους ὁ θερινός, ἡγουν ὁ ἐτησίαις. ἰσχυρότεροι δέ, φασί, καὶ ξηρότεροι τῶν ἐν χειμῶνι πνεόντων οἱ ἐτησῖαι. (η. 347) Σημείωσαι δὲ ὅτι ὡσπερ ἔθιν λέγεται τὸ τὰ συνήθη πράττειν, οἶον «ἔθων Οἰνῆος ἀλωήν», οὕτω καὶ ἐθείρειν παράγωγον ἐκεῖθεν τὸ τὰ ἐξ ἔθους ποιεῖν καὶ ἐπιμελεῖσθαι. ἐξ οὗ καὶ ἡ θριξ ἔθειρα, περὶ ἣν σύνηθές ἐστι πονεῖσθαι τοὺς φιλοκόμους. [(η. 353) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τοῦ ἐγγέλυες ἢ μὲν ἐνικὴ εὐθεῖα ἐγγελυς, προπαροξυτόνως γινομένη παρὰ τὴν ἰλύν, ὡς οἶα ἐν ἰλύϊ χεομένη. ὅθεν καὶ γεννᾶται κατὰ τὸν Ὀππιανόν. διὸ καὶ προπαροξύνεται καὶ εἰς ὄς περατοῦται, ὡς καὶ ὁ Ἀθήναιος βούλεται, συγκροτῶν ἑαυτὸν ἐκ τοῦ κατὰ τὰς ἐγγέλεις λόγου, ὅς ἐν τοῖς Ἰπεῦσι κεῖται ἐν τῷ· «ὅταν γὰρ ἡ λίμνη καταστῆ, λαμβάνουσιν οὐδέν», καὶ ἐξῆς. καὶ οὕτω μὲν ἡ ῥηθεῖσα εὐθεῖα ἔγνωσται τοῖς παλαιοῖς διὰ τοῦ ὄς, οἶον «λεῖος ὡσπερ ἐγγελυς», οὗ αἰτιατικὴ «σκέψασθε παῖδες τὴν κρατίστην ἐγγελυν». τὰ δὲ πληθυντικὰ οὐ καθ' Ὀμηρον καὶ οἱ ἄλλοι ἀκολουθῶς προφέρουσι μετὰ τοῦ ὄς, ἀλλ' ἐτέρως πρὸς ἀκολουθίαν τοῦ πῆχους 4.516 πῆχεως, οἶον «τὰς εἰκοὺς τῶν ἐγγέλεων», καὶ «ὡσπερ οἱ τὰς ἐγγέλεις θηρώμενοι», ταῦτα δὴ τὰ τοῦ Κωμικοῦ. λέγει δέ, φασί, καὶ Στράττις διὰ τοῦ ὄς «ἐγγέλεων ἀνεψιός». καὶ οὕτω μὲν ἄλλοι. Ἀριστοτέλης δὲ διὰ τοῦ ἰῶτα εἶπεν ἐγγελις. ὅθεν Ἀντιφάνης ὑποκοριστικῶς ἔφη «τὰ ἐγγέλια γράφομαι λειποταξίου. ἐνταῦθα γὰρ ἦν οὐδαμοῦ». ὁ δὲ Ἀθήναιος λέγει καὶ ὅτι ἐν τῷ «τεῖροντο ἐγγέλυες καὶ ἰχθύες» εἰς βάθος τε τὸν ποταμὸν δηλοῖ καίεσθαι, καὶ κατ' ἐξαιρετον τίθησι τὸ «ἐγγέλυες» διὰ τὸ περιάδεσθαι αὐτάς πολλαχοῦ. εἰπὼν γοῦν εἰς αὐτάς ἀστεῖά τινα λέγει καὶ ὅτι αἱ Κωπαῖδες ἐγγέλυες περιάδονται παρὰ Βοιωτοῖς, ἐπαινοῦνται δέ, φησί, καὶ αἱ Στρυμόναι, ὡς καὶ μεγάλαι καὶ τὸ πάχος θαυμασταί, λέγων ἱστορηθῆναι καὶ ὅτι τὰς ὑπερφυεῖς τῶν Κωπαίδων ἐγγέλεων οἱ Βοιωτοὶ ὡς ἱερεῖα στεφανοῦντες καὶ κατευχόμενοι οὐλάς τ' ἐπιβάλλοντες ἔθουον τοῖς θεοῖς, καὶ ὅτι Ἀντιφάνης τὰ τε ἄλλα δεινούς φησι τοὺς Αἰγυπτίους εἶναι, καὶ τὸ νομίσαι ἰσόθεον τὴν ἐγγελυν, ὅς καὶ εἰπὼν πολὺ τῶν θεῶν αὐτὴν τιμιωτέραν εἶναι, καὶ δῆθεν κατασκευάσας αὐτὸ ποιητικῶς ἐπάγει «οὕτως ἔσθ' ἄγιον παντελῶς τὸ θηρίον». ἐκθεὶς δὲ ὁ Ἀθήναιος καὶ ὅτι πολὺ κρατίστη ἐστὶν ἢ ἐκ τοῦ κατὰ Σικελίαν Ῥηγίου, λέγει καί, ὅτι τῶν τις ῥητόρων ἐγγέλυος παρατεθείσης εἶπε· πάρεστιν ἢ τῶν δειπνῶν Ἑλένη, ἐγὼ οὖν Πάρις ἔσομαι, καὶ ὅτι βασιλεύειν τῶν περὶ δαῖτα καὶ ἡγεμονεύειν ἡδονῇ ἔφη τις αὐτήν, ἢ φύσει ἐστί, φησίν, ἀπύρηνος μόνος ἰχθύς. Ἔνθα ὄρα ὅτι πυρῆνα ἐκεῖνος ἔφη ἀστεῖως τὴν ὀστώδη ἰχθυηρὰν

ἄκανθαν. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα, οὐκ ἀχρείως παρατεθειμένα τοῖς εἰσαγομένοις πρὸς μάθησιν. δύναται δὲ τὸ «καὶ ἐγγέλους» οὐ κατὰ τινα ἐξοχὴν εἰρησθαι, ἀλλὰ διαφορὰν ἐγγελύων πρὸς τοὺς ἄλλους ἰχθύας. 4.517 ὡς γὰρ αἱ πολυώνυμοι ἀφύαι ἀλλοφυῆ ἔχουσι παραγωγὴν γενέσεως, οὕτω πως, εἰ καὶ τρόπον ἄλλον, καὶ ἐγγέλους, ὡς δηλοῦσιν οἱ καὶ τὰς μίξεις αὐτῶν καὶ τὰς γενέσεις ἰστορήσαντες.] (η. 357–9) Ὅτι ὁ πρὶν κατ' Ἀχιλλέως λάλος Ξάνθος καιόμενός φησιν «Ἥφαιστε, οὐ τις σοί γε θεῶν δύνατ' ἀντιφερίζειν», ἢ ἰσοφαρίζειν. «οὐδ' ἂν ἐγὼ σοί γ' ὤδε πυρὶ φλεγέθοντι μαχοίμην. λῆγ' ἔριδος». (η. 360) Καὶ μετ' ὀλίγα «τί μοι ἔριδος καὶ ἀρωγῆς»; ταῦτα δὲ ῥηθείη ἂν καὶ πρὸς ἄνδρα ἡρωϊκὸν καὶ πολὺν τὴν ἀλκὴν ὑπότινος φερομένου τὸ ἔλαττον. Καὶ ὄρα καὶ ἐνταῦθα τὴν Ὀμηρικὴν δεξιότητα. ἦν γὰρ ἀχρεία ἢ τοῦ πλάσματος διάθεσις, εἰ μὴ καὶ φωνὴν τινα προσέπλασεν ἰκετευτικὴν τῷ ποταμῷ πρὸς τὸν Ἥφαιστον, ὡσπερ δὴ καὶ μετ' αὐτὸν πρὸς τὴν μητέρα Ἥραν. (η. 358) Τὸ δὲ «πυρὶ φλεγέθοντι» ἐν δυσὶ μέρεσι λόγου ἀναγνωστέον. τὸ γὰρ ὑφ' ἐν λέγεσθαι Πυριφλεγέθοντι τῷ ἐν Ἄιδου ἀπονενέμηται ποταμῷ. (η. 357) Ἰστέον δὲ ὅτι συλλαλοῦντες οἱ παλαιοὶ Ὀμήρῳ εἰς τὸ «οὐ τις σοί γε δύναται ἀντιφερίζειν», φασίν, ὡς ἀνίκητον τὸ πῦρ, εἰ καὶ σίδηρον μαλάσσει καὶ λίθον θρύπτει, καὶ Ζεὺς δὲ πύρινον ἔχει δόρυ, τουτέστιν ἔγχος. ἐξ οὗ καὶ ἐγχικέρανος παρὰ Πινδάρῳ λέγεται. καὶ ἔστι τὸ πῦρ λεπτομερεστάτη οὐσία διὰ πάντων ἰκνουμένη. διὸ καὶ παμφάγον ἐδοξάζετο τὸ πῦρ. Πέρσαι δὲ καὶ ἐθεοποιούν αὐτό. (η. 361) Εἶτα τὸ πολὺ καὶ σφοδρὸν τῆς τοῦ Ξάνθου ζέσεως δυσὶ κόμμασιν ἐμπεριγράφων ὁ ποιητὴς λέγει «φῆ πυρὶ καιόμενος, ἀνά δ' ἔφλυε καλὰ ῥέεθρα, ἤγουν ἀνέζεε κατὰ τινα μίμησιν ἤχου. καὶ ἦν τοῦτο φωνὴ ποταμοῦ. ἐκ τούτου δὲ καὶ τὸ ἐν οὐ δέοντι λόγους προΐεναι φλύειν λέγεται καὶ φλυαρεῖν καὶ φλύαρος ὁ οἶον ἀναζέων τοῖς λόγοις. ἐκ τοῦ τοιούτου δὲ ῥήματος καὶ τὸ ἀπὸ καύσεως ἐν σαρκὶ ἀνάστημα φλυκτὶς καὶ φλύκταινα λέγεται. ἔοικε δὲ ὡσπερ ἀλύω καὶ παραγωγῶς ἀλύσσω, οὕτως εἶναι καὶ φλύω καὶ φλύσσω. καὶ τοῦ φλύω μὲν ἔστι 4.518 τὸ «ἀνά δ' ἔφλυε» καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ. τοῦ δὲ φλύσσω φλύξω [φλυκτὶς καὶ] οἰνόφλυξ, καὶ οἰνοφλυγία, ὅτε δι' οἶνον φλύει τις, ὡς οἶον ἀναζέων ἐν τῷ λαλεῖν. ἐπεὶ καὶ καθ' Ἡρόδοτον οἴνου κατιόντος ἀναπλώουσι ἔπεα. Ἰστέον δὲ ὡς νῦν μὲν τὸν ὑπὸ τοῦ Ἥφαιστου βρασμὸν τῶν ὑδάτων τοῦ Ξάνθου διδάσκων ὁ ποιητὴς εἶπε τὸ «ἀνά δ' ἔφλυε ῥέεθρα». (η. 362–7) Ὡς δὲ χρεια τῷ λόγῳ ἦν καὶ ἐναργείας κατὰ τὸ σύνηθες παραβολικῆς καὶ ἐρμηνείας τοῦ «ἀνέφλυεν», ἐπάγει παραβολὴν ταύτην «ὡς δὲ λέβης ζεῖ ἔνδον ἐπειγόμενος πυρὶ πολλῷ, κνίσση μελδόμενος ἀπαλοτρεφέος σιάλοιο πάντοθεν ἀμβολάδην, ὑπὸ δὲ ξύλα κάγκανα κεῖται, ὡς τοῦ καλὰ ῥέεθρα πυρὶ φλέγετο, ζέει δ' ὕδωρ, οὐδ' ἔθελε προρέειν, ἀλλ' ἴσχετο, τεῖρε δ' αὐτὴ Ἥφαιστοιο βίη πολύφρονος». Καὶ ἔστιν ἐκ τῆς τοιαύτης παραβολῆς σαφέστατα νοῆσαι, ὅπως ὑπὸ Ἥφαιστου πυρὶ φλεγέθοντος ὁ Ξάνθος διέκειτο. οὐ γὰρ ἐβράττετο, οὐκ ἐκάχλαζεν, οὐκ ἐπάφλαζεν, ἀλλ' ἔζεεν, ἐπαναπαυσαμένου τοῦ ποιητοῦ τῇ τοιαύτῃ ὀνοματοποιίᾳ ὡς λειότερον ἐχούσῃ διὰ πιθανότητα. διὸ καὶ ἐν ἀρχῇ καὶ τέλει τῆς παραβολῆς αὐτὴν ἔθετο, λειοτέραν οὖσαν καὶ τοῦ σιγμοῦ, ὅσον καὶ τὸ ᾠζ στοιχεῖον, ἐξ οὗ τὸ ζέειν, ἡρεμαιότερον ἤχον ἔχει τῆς τοῦ ᾠσ προφορᾶς, ἐξ οὗ ὠνοματοπεποιήται ὁ σιγμός. οὕτω δὲ καὶ τὸ «ἀνέφλυε» προσηνέστερόν ἐστι τοῦ καχλάζειν καὶ τοῦ βράζειν καὶ τῶν ὁμοίων, ἅπερ οὐκ ἂν πιθανῶς ἐπὶ ὄλου ποταμοῦ λέγοιντο πάσχοντος θερμὴν θερμότητα. ζέειν μὲν γὰρ παθεῖν οὐ πάνυ τι τολμηρὸν εἶπεῖν ἐπὶ τοσούτου ποταμοῦ, καχλάσαι δὲ φάναι αὐτὸν ἢ τι τοιοῦτον οὐκ ἔξω ἀναιδοῦς ἐν λόγῳ θρασύτητος. [Ὅτι δὲ ἐκ τοῦ ζέειν καὶ τὸ ἐκζεστόν, οὐ κρέας, ἐκεῖνο γὰρ ἀνάβραστον ὁ Κωμικός φησι, δῆλον ἐκ τοῦ εἰπόντος, ὡς τὸ σευτλίον εὐχυλώτερόν ἐστι κράμβης, ἐκζεστόν δὲ λαμβανόμενον μετὰ νάπυος, λεπτυντικώτερον καὶ ἐλμίνθων φθαρτικόν.] (η. 362) Τὸ δὲ «ἔνδον πρὸς ἀκρίβειαν κεῖται. οὐ γὰρ ἔστιν ἔξω ζέειν τὸν λέβητα, ἐντὸς δὲ καὶ μόνον, ὅπου τὸ ὕδωρ. ἐφ' οὗ

καὶ κυριολεκτεῖται τὸ ζέειν. δύναται δὲ τὸ «ἔνδον» συμβιβασθῆναι 4.519 καὶ πρὸς τὸ «ἐπειγόμενος», ἵνα ἢ «ἔνδον ἐπειγόμενος», ὅπερ ὁμοίον ἐστὶ τῷ «ὀπὸς ἐπειγόμενος», ὃ ἤδη προεγράπται. τοῦτο δὲ ὡσπερ καὶ τὸ «πυρὶ πολλῶ», καὶ τὸ «ξύλα κάγκανα», οὐχ' ἀπλῶς ἐν ἀργῶ κεῖνται, ἀλλ' ὅτι μὴ λοετροχόος οὗτος ὁ λέβης, οὐδ' ὡς εἰς ποδάνιπτρα ἢ ἄλλο τι βράσμα ὕδατος, ἀλλ' ἐπὶ ἐψήσει κρέατος, εἰς ἣν καὶ τὸ κρεῖον χρήσιμον τὸ ἐν ταῖς Λιταῖς. σίαλος γὰρ ἔψεται. διὸ καὶ ἐπείγεται ὁ τοιοῦτος λέβης, ἵνα μὴ ἄλλως ἔχων ἀχρειώσῃ τὸ ἔψημα πυρὶ ἀπαλῶ κατὰ τὸν εἰπόντα διοικονομούμενος. καὶ γλυκύτητα δὲ νῦν τὸ «ἐπειγόμενος» ἔχει, ὡς ἐπὶ ἐμψύχου τεθεῖσα τοῦ λέβητος. (ἡ. 363) Τὸ δὲ «κνίσση μελδόμενος» ἀντὶ τοῦ τήκων τὸ λίπος τοῦ κρέατος. γίνεται δὲ τὸ μέλδιν ἀπὸ τοῦ τὰ μέλη δαίειν ἤτοι καίειν. καὶ ἔστιν ἡ φράσις καινὴ. ὠφείλε γὰρ εἰπεῖν κνίσσην μετὰ τοῦ νῦ ἐν πτώσει αἰτιατικῇ, ἵνα ἔλεγεν, ὅτι τήκων ὁ λέβης τὴν κνίσσαν. Ὅμηρος δὲ ἀντὶ παθητικοῦ δεξάμενος τὸ «μελδόμενος» λέγει, ὅτι τηκόμενος τῇ κνίσση, τουτέστιν οὐ τῷ χαλκῷ πάσχων ὁ λέβης τὴν τήξιν τῷ στερεῶ καὶ ἀτειρεῖ καὶ ἀτήκτω, ἀλλὰ τῇ ἐντὸς αὐτοῦ κνίσση. καὶ ἔστι τὸ σχῆμα ὁμοίον τῷ «ἔφριξε μάχη ἐγχείησι», καὶ «λήϊον ἀσταχύεσσι». ὡς γὰρ ἐκεῖ τῶν ἀσταχύων καὶ τῶν ἐγγέων φρισσόντων ἡ μάχη καὶ τὸ λήϊον λέγονται φρίσσειν αὐτοῖς, οὕτω κάνταῦθα τῆς κνίσσης μελδομένης, ὃ ἐστὶ τηκομένης, ὁ λέβης τῇ κνίσση λέγεται μέλδεσθαι. τινὲς δὲ τὰ κνίσση φασὶν οὐδετέρως, λέγοντες τὸν λέβητα τήκειν τὰ κνίσση, τουτέστι τὰ λίπη, ἐν τῷ ζέειν. τοῦτο δέ, φασίν, οὐχ' Ὅμηρικόν. οὐ γὰρ εὔρηται παρὰ τῷ ποιητῇ [καθὰ παρ' ἄλλοις] τὸ κνίσσος οὐδέτερον. ὅτι δὲ ἡ κνίσσα καὶ δι' ἐνὸς γράφεται σίγμα, ὁμοίως τῷ πῖσα, 4.5 δεδήλωται καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν. [Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐκ τῆς κνίσσης καὶ ῥήμα ἐστὶ κνισσῶ κνισσῶσω, καὶ ὄνομα καινὸν ἅμα καὶ κοινὸν παρὰ Ἀθηναίω τὸ κνισσότερος, οἶον «κνισσότερος ὢν τοῦ Ὀδυσσεῶς Μελανθίου».] Σίαλον δὲ ἀπαλοτρεφέα φασὶν οἱ παλαιοὶ τὸν ἤδη χοῖρον, ἀπαλοτρεφέα λεγόμενον πρὸς διαστολὴν τῶν συάγρων. σίαλος γὰρ ὁ ἐν οἴκῳ τρόφιμος παρὰ τὸ σιτεῖσθαι ἄλις. (ἡ. 364) Τὸ δὲ «ἀμβολάδην» ἀντὶ τοῦ ἀναβλητικῶς ἢ ἀναβολικῶς ἀπὸ ῥήματος τοῦ ἀναβάλλειν, ἐξ οὗ καὶ τὸ χαλκεῖον ἀναβάλλειν λέγεται, ἡγουν ἀναζέειν διὰ φλογὸς ὑπερβολὴν καὶ ἄνω κάτω ποιεῖν τῇ κινήσει τὸ ὕδωρ ἐν τῷ παφλάζειν. κεῖται δὲ ἡ λέξις καὶ παρὰ Ἡροδότῳ, ἔνθα ἱστορεῖ κρήνην περὶ μέσας νύκτας ζέουσαν ἀμβολάδην. ἐντεῦθεν καὶ ἐπὶ τῶν ὀρυσσόντων τὸ ἄνω ρίπτειν τὸ χῶμα ἀναβάλλεσθαι καὶ ἀναβάλλειν φασὶν οἱ παλαιοί, καὶ τὴν τοιαύτην γῆν ἀμβολάδα, καὶ ἀναβάλλεσθαι δὲ ἐντεῦθεν εἴρηται τὸ πνεῦμα ἀνάγειν, ὡς τὸ «ὃ δ' ἀνεβάλλετο καλὸν αἰεῖδιν». Αἰλιανὸς δὲ γῆν ἐπιβάλλειν φησὶν, οὗ τὸ ἐναντίον γῆν ἀναβάλλειν, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται. Ἐνταῦθα δὲ φασὶν οἱ παλαιοὶ καί, ὡς πολλὴν ἐνάργειαν ἢ παραβολὴ ἔχει. οὐ γὰρ ἀπλῶς παραλαμβάνει λέβητα, ἀλλὰ ἐπειγόμενον πυρὶ, καὶ τούτῳ πολλῶ, καὶ ὑποκαιόμενον ξύλοις οὐ χλωροῖς ἀλλὰ ξηροῖς καὶ πάνυ ἐπιτηδείοις ἀνακαίεσθαι, καὶ οὐδὲ λοετροχόον ὄντα, παρειλημμένον δὲ εἰς ἀνάβρασιν σπουδαίου κρέατος. 4.521 (ἡ. 364) Κάγκανα δὲ γίνεται παρὰ τὸ καίειν καὶ καίνειν, τὰ εἰς τὸ καίεσθαι καινόμενα ἤτοι κοπτόμενα. Πausanίας δὲ δανὰ τὰ τοιαῦτα ξύλα καλεῖσθαι δηλοῖ. φησὶ γάρ· δανὰ, εὐκέαστα, ξηρά, παρὰ τὸ δαίεσθαι. δηλὸν δὲ ὅτι εὐκέαστα τὰ εὐκλαστα. κεάσαι γὰρ ἐπὶ ξύλων τὸ κόψαι, ὡς ἐν Ὀδυσσεΐα. (ἡ. 366) Τὸ δὲ «οὐδ' ἔθελε προρέειν» δηλοῖ μὲν τὸ οὐκ ἠδύνατο. καὶ ἔστι καὶ αὐτὸ γλυκύτητος ὁμοίως τῷ «τὰ δὲ δένδρα οὐδὲν με θέλει διδάσκειν». ἀδίπλαστον δὲ ἔχει τὸ ῥ κατὰ μέτρον θέλησιν, ὅπερ μυριαχοῦ γίνεται. ὅτι δὲ τὸ οὐκ ἠθελε ταυτόν ἐστὶ τῷ οὐκ ἠδύνατο, δηλοῖ ἐπαγαγὼν εἰς ἐρμηνείαν εὐθὺς τὸ «ἀλλ' ἴσχετο». (ἡ. 367) Πολύφρων δὲ Ἡφαιστος, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγων πολύμητις, διὰ τὰ κατὰ πῦρ μυρία τεχνικὰ μεθοδεύματα. (ἡ. 369) Ὅτι ὁ Ξάνθος ἐκκαίοντος αὐτὸν Ἡφαιστοῦ ἀναβοᾶται πρὸς τὴν Ἥραν οὕτως «Ἥρη, τίπτεσός υἱός ἐμόν ῥόον ἔχραε κήδειν», ὃ ἐστὶν ἐπέπεσε βλάπτειν, «ἐξ ἄλλων»,

ἤγουν δίχα τῶν ἄλλων θεῶν ὁ μόνος αὐτός. καὶ ἔστιν ὁ λόγος οὗτος προκλητικὸς τοῦ τὸν Ἥφαιστον παύσεσθαι καὶ τὴν ἐπ' αὐτῷ τερατείαν. εὐθύς γὰρ ἡ Ἥρα φθέγγεται ἰάχουσα, ὡς ὑπέσχετο, καὶ αὐτὸς ἐφέξει κατασβέσας θεσπιδαῆς πῦρ. Τὸ δὲ «ἐμὸν ῥόον» δηλοῖ, ὡς Ξάνθος λαλεῖ οὐχ' ὁ καθ' ὕδωρ, ἀλλ' ὁ δαιμόνιος αὐτοῦ ταμίας, οὔτε οἷον τι σῶμα ὁ ῥόος. Τὸ δὲ «ἔχραε» ἀρχὴ ἐστὶ καὶ αὐτὸ τῆς συνθέσεως τοῦ ζαχρηοῦς, ὡς καὶ προηρημῆνεται. καὶ τοιοῦτον μὲν τὸ λεχθὲν ῥήτόν. (η. 370–1) Ἐφεξῆς δὲ τὸ «οὐ μὲν τοι ἐγὼ τόσον αἰτίος εἰμι, ὅσον οἱ ἄλλοι πάντες ὅσοι» τοῖς δεῖνα, οἷον τοῖς Τρωσίν, «ἄρωγοί» ἐρεῖ ἂν ὁ ἐξ ἑαυτοῦ εἰς ἑτέρους μεθιστῶν τὴν αἰτίασιν. (η. 372–3) Τὸ δὲ «ἀλλ' ἦτοι μὲν ἐγὼν ἀποπαύσομαι, εἰ σὺ κελεύεις παύεσθω δὲ καὶ οὗτος» εἴποι ἂν ὁ ἐξ ἀξιώσεως καταλλαττόμενός τινι. (η. 373–4) Ὁ δὲ διαβεβαιούμενος μὴ ἂν βοηθησῆται τῷδέ τινι ἔχει εἰπεῖν τὸ «ἐγὼ δ' ἐπὶ καὶ τόδ' ὁμοῦμαι μὴ ποτε τῷ δεῖνι ἀλεξήσειν κακὸν ἡμᾶρ». Σημειῶσαι δὲ ὡς παρατρέχειν εἰώθως ὁ ποιητὴς τὰ μὴ πρὸ ἔργου αὐτῷ σιωπᾶ κἀνταῦθα παντελῶς, τί ἂν Ἀχιλλεὺς ἐποίει, μεθ' Ἥφαιστος 4.522 ἑαυτὸν τῷ Ξάνθῳ ἐνέβαλε πυρὶ φλεγέθοντι. καὶ ὡς μὲν διεξέφυγεν, εὐνόητόν ἐστιν. εἰ δὲ καὶ Ἥφαιστος τὸν ποταμὸν καίων τοῦ Ἀχιλλέως ἀπέιχετο, ὁ μῦθος ὑποβάλλει νοεῖν, ὡς εἰκός, οἷα καὶ τὸν ποταμὸν πλάσας ὀλέθριον μὲν τῷ Ἀχιλλεῖ, σωστικὸν δὲ τοῖς Τρωσίν. ἑκατέρων γὰρ εἶχε καὶ ἐκεῖνος δύναμιν. οὕτω καὶ Ποσειδῶν οὐ μόνον σεισίχθων, ἀλλὰ καὶ ἀσφάλιος, καὶ Ἑρμῆς οὐ μόνον κερδῶος, ἀλλὰ καὶ ζημίας ποιῶν κατὰ τὸν Κωμικόν, καὶ Φοῖβος οὐ μόνον Ἀπόλλων, ἀλλὰ καὶ ἰατρὸς καὶ οὔλιος, ὃ ἐστὶν ὑγιαστικός, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ εἴρηται. καὶ ὅπως ἀρετὴ προσώπου τὸ τὰ ἐναντία δύνασθαι ὡς ἐν καιρῷ ἄμφω μεταχειρίζεσθαι. οὕτω Νέστωρ, εἰ καὶ ψεῦδος οὐκ ἐρέει ὡς μάλα πεπνυμένος, ἀλλ' ἐν καιρῷ ψεύσεται. οὕτως Αἴας ἀνδριζόμενος ἔσθ' ὅτε καὶ νῶτα δεῖξει μαθῶν τὰ τοῦ Διὸς τάλαντα δυστυχῶς αὐτῷ βρῖσαντα. εἰ δὲ καὶ συνετός που ἀνὴρ μανίαν ὑπεκρίνατό ποτε, οὐκ ἂν θαυμάσοι τις, πολλοὺς καὶ ἄλλους μαθῶν ὀργάνῳ τοιοῦτῳ μεγάλα καταπραξαμένους καλά. (η. 382) Ὅτι γαλήνης φραστικὸν τὸ «ἄψορρον δ' ἄρα κῦμα κατέσσυτο». (η. 385–90) Ὅτι φοβερὰν κἀνταῦθα συμβολὴν μάχης ἐκφράζων ὁ ποιητὴς τὴν τῶν θεῶν ἀγριαίνει τὸ χωρίον τερατώδεσιν ἐννοίαις καὶ τραχείαις λέξεσιν, εἰπὼν «ἐν δ' ἄλλοισι θεοῖσιν ἕρις πέσε βεβριθυῖα ἀργαλέη, δίχα δὲ σφιν ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἄητο». περίφρασις δὲ ἐστὶν αὐτὸ τοῦ δίχα φρονεῖν ἤγουν διχονοεῖν. «σὺν δ' ἔπεσον μεγάλῳ πατάγῳ», ἢ ὁμάδῳ, «βράχε δ' εὐρεῖα χθῶν, ἀμφὶ δ' ἐσάλπιγξε μέγας οὐρανός· αἶε δὲ Ζεὺς ἡμενος Οὐλύμπῳ, ἐγέλασε δὲ οἱ φίλον ἦτορ γηθοσύνη, ὅθ' ὄρατο θεοὺς ἕριδι ξυνιόντας». Ὅρα δὲ ὅτι τὸ τοῦ χωρίου πρόσωπον, τὴν ἀρχὴν δηλαδὴ, παρίσους ἰλάρυνε τῷ «ἄλλοισι» καὶ «θεοῖσιν». Ἐρις δὲ βεβριθυῖα, ἦν καὶ βαρεῖάν φαμεν. Ὅρα δὲ ὅτι τὴν μὲν ἕριδα ἐμπεσεῖν εἶπε θεοῖς, τοὺς δὲ θεοὺς 4.523 συμπεσεῖν ἀλλήλοισι εἰς μάχην. (η. 386) Τὸ δὲ «θυμὸς ἄητο», τουτέστιν ἔπνεε, δέδωκε τοῖς μεθ' Ὀμηρον λέγειν τὸ θυμοῦ πνέειν. γίνεται δὲ τὸ ἄητο ὅθεν καὶ τὸ αἰεὶς ἀέντος καὶ ἀήτης ὁ ἐπὶ ἀνέμου. (η. 387) Τὸ δὲ «βράχε χθῶν» ἐστὶ μὲν κατὰ τὸ βράχεν ὕδατα καὶ ὅσα τοιαῦτα, δηλοῖ δὲ ἦχον, ὅποιοι πολλοὶ γῆθεν ἐκκύπτουσι δεινοί, ὧν καὶ οἱ τυφωνικοί. (η. 388) Τὸ δὲ «σάλπιγξεν οὐρανός» οὐ συνεξήρται μὲν τῇ τῆς μάχης ταύτης σεμνότητι. τί γὰρ μέγα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐρρέθη, σαλπίζειν τὸν οὐρανόν, ὅπου βροντᾶν ἔδει; οἰκεῖον δὲ ὅμως ἐστὶν ὡς πρὸς γε μάχην. πολέμου γάρ, καθὸ πολέμου, σημεῖον οὐ βροντῆ, ἀλλὰ σάλπιγξ. ἄλλως τε φθάσας ὁ ποιητὴς εἰπεῖν ἐν τῇ τῶν Τρώων καὶ Ἑλλήνων ἕριδι βροντῆσαι ὑψόθεν τὸν Δία, ἐνταῦθα ἐνήλλαξε διὰ τὸ πολυειδέστερον, σαλπίζειν εἰπὼν τὸν οὐρανὸν καὶ οὕτω καινότερον μεταχειρισάμενος τὸ νόημα τὴν μὲν μικροτέραν ἐκείνην μάχην, ἐν ἧ ἄλλῳ ἐχρῆν εἰπεῖν σαλπῖσαι τὸν οὐρανόν, ὑψωσε μεγάλῳ τέρατι, τῇ δὲ θεῖα ταύτῃ μάχῃ, ὡς αὐτόθεν τὸ μεγαλεῖον ἐχούσῃ, τὴν σάλπιγγα δέδωκεν. ἦν δὲ καὶ ἄλλως ποιήσει πρέπον τεράστιον τὸ σαλπίζειν τὸν οὐρανὸν ὡσεὶ καὶ διὰ στόματος. εἰ δὲ εἶπε

βροντήσαι τὸν οὐρανόν, οὐδὲν ἐλάλει παράδοξον. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ὁ ποιητὴς οἶδε μὲν σάλπιγγα, οὐκ εἰσάγει δὲ τοὺς ἥρωας χρωμένους αὐτῇ. σαλπίγγων δὲ πόσα εἶδη, προγέγραπται. [Προσγραπτέον δ' ἐνταῦθα καὶ τῶν Ἀθηναίου ἐκεῖνα, ὡς ἐγερτικόν τι πρὸς μάχην καὶ ἡ σάλπιγξ. Ἡρόδωρος γοῦν, φησί, σαλπικτῆς, Δημητρίου πολιορκοῦντος τὸ Ἄργος, οὐ δυναμένων τῶν στρατιωτῶν τὴν ἐλέπολιν προσαγαγεῖν τοῖς τείχεσι διὰ τὸ βάρος, δύο ἅμα σάλπιγξι σημαίνων ὑπὸ τῆς ἀδρότητος τοῦ ἤχου τοὺς στρατιώτας ἠνάγκασε προθυμηθέντας προσαγαγεῖν τὴν μηχανήν. ἦν δέ, φησί, σάλπιγξ καὶ ἐν πομπαῖς. γυνὴ γοῦν τις Ἀγλαΐς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐσάλπισε τὸ πομπικὸν ἐν καιρῷ πομπῆς. μνηστέον δ' ἐν τούτοις καὶ ὅτι Φύλαρχος ἔσκωπέ τινα ὡς ἀπόλεμον, εἰπὼν παροιμιωδῶς τὸ 4.524 «πολεμίας σάλπιγγος οὐδ' ἐν ὕπνοις ὑπομένων ἀκούσαι», καὶ ὅτι οὐ μόνον σάλπιγγες ἀνέκαθεν ὄργανα βοῆς τῆς ἐν πολέμῳ ἦσαν, ἀλλὰ καὶ βύκανα, ὡς δηλοῖ τὸ «πύκται τέσσαρες ἀνέβησαν ἐπὶ τὴν σκηνὴν μετὰ σαλπικτῶν καὶ βυκανιστῶν». καὶ κέρατα δὲ καὶ στρόμβοι νόμον τοιοῦτον ἤχουν. ὡς δὲ καὶ δαλὸς ἀνημμένος μάχης ἦν σύμβολον, Εὐριπίδης δηλοῖ.] (η. 389) Γελᾷ δὲ ὁ Ζεὺς γηθοσύνη, ὀρῶν θεοὺς ἔριδι ξυνιόντας, μυθικῶς μὲν, καθὰ καὶ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων ἱστορεῖται χαίρειν τοὺς ἀρίστους ὀρῶν ἐρίζοντας, τὸν Ὀδυσσεᾶ δηλαδὴ καὶ τὸν Ἀχιλλέα, οὐχ' ὅτι ἀπλῶς ἤριζον, ἀλλ' ὅτι περ εἰς ἀγαθὸν ἀπέβλεπε τὰ τῆς ἔριδος, ὡς ἐκεῖ γέγραπται. οὕτω γὰρ καὶ νῦν Ζεὺς ἐπ' ἀγαθῇ ἔριδι γέγηθε φίλερις ὧν ἐν καλῷ. ἐπεὶ τοι ὁ τὴν ἐπὶ κακῷ ἔριν φιλῶν ἀκούσοι ἂν ἔχθιστος εἶναι, αἰεὶ γὰρ αὐτῷ ἔρις φίλη. καὶ οὕτω μὲν κατὰ τὸν μῦθον. κατὰ δὲ ἀλληγορίαν αἰνίττεσθαί φασι τὸν τοιοῦτον λόγον τὸ παρὰ τοῖς Φυσικοῖς λεγόμενον νεῖκος καὶ τὴν φιλίαν τὴν αὐτῷ ἀντικειμένην, χαίρειν δὲ τὸν Δία τῷ νεΐκει, διότι λύει τὸν σφαῖρον καὶ γίνεται οὕτω τὸ νεῖκος γενέσεως αἴτιον. καὶ ἄλλως δέ, ἐπεὶ ἐξ ἐναντίων ποιότητων ἡ τοῦ παντὸς συνέστηκεν ἄρμονία, χαίρειν καὶ οὕτω τῇ θεΐᾳ μάχῃ ὁ Ζεὺς. δῆλον δὲ ὅτι τῶν στοιχείων ἕκαστον, ἐκ ποιότητων δυάδος συνεστῶς, τῇ μιᾷ μὲν συνέχεται, θατέρᾳ δὲ διέστηκεν, οἶον ἡ γῆ, τῷ ὕδατι κατὰ ψυχρότητα συγγενῶς ἔχουσα, ὅμως κατὰ γε ξηρότητα ὡς ὑγροῦ ἐκείνου ὄντος ἀφίσταται, καὶ ὕδωρ αὐθις, ἀέρι καθ' ὑγρότητα οἰκειούμενον, κατὰ θερμότητα ὡς ψυχρὸν διέστηκε, καὶ ἀήρ, αἰθέρι κατὰ θερμότητα κοινωνῶν, κατὰ ὑγρότητα ὡς ξηροῦ πεφυκότος ἀπεσχοίνισται, καὶ αἰθήρ δὲ πρὸς γῆν, εἰ καὶ κοινόν τι ἔχει τὸ ξηρόν, ἀλλὰ τὸ θερμὸν ὡς πρὸς ψυχρὰν αὐτὴν ἴδιον ἀπηνέγκατο. οὕτως ἀγαθῇ τοῖς τοιούτοις ἡ ἔρις. διὸ καὶ ὁ 4.525 Ζεὺς, ὁ τοῦ παντὸς εἶτε νοῦς εἶτε ψυχὴ καθ' Ἑλληνας, ἐπ' αὐτῇ χαίρων πεποιήται. εἰ δὲ εὐξάμενός τις παρὰ τῷ ποιητῇ τὴν ἔριν ἔκ τε θεῶν ἔκ τ' ἀνθρώπων ἀπολέσθαι, καὶ κατὰ τῆς τοιαύτης ἔριδος εὐξάτο, οἰχήσεσθαι ἂν τὸ πᾶν οὕτως ἔφασάν τινες τῶν παλαιῶν. (η. 390) Τὸ δὲ «ἔριδι ξυνιόντας» ἀνάπαλιν μὲν εἴρηται πρὸς τὸ «διαστήτην ἐρίσαντε», καθυπογράφει δὲ καὶ αὐτὸ τὴν φύσιν τῆς ἔριδος, ἥτις διίστῶσα τοὺς φίλους, ὡς ἀλλαχοῦ εἴρηται, εἶτα συνάγει εἰς πόλεμον, ὡς ἐνταῦθα δηλοῦται. (η. 389) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «ἐγέλασε δὲ οἱ φίλον ἦτορ» ρηθήσεται ποτε πρὸς τινα φιλόμαχον, καὶ ὅτι τὸ «ἐγέλασε γηθοσύνη» πρὸς διαστολὴν ἐτέρου γέλωτος εἴρηται τοῦ κατὰ βάρος ψυχῆς, ὁποῖος καὶ ὁ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ σαρδάνιος, καὶ ὁ παρ' Ἡσιόδῳ δέ, καθ' ὃν ὁ Ζεὺς ἐξεγέλασεν. Ὅτι τὸν Ἄρην πρῶτον ποιεῖ Ὀμηρος ἐφορμῶντα τῇ Ἀθηνᾶ, ἐχρήγᾳρ τὸν ἀλόγιστον χωρῆσαι κατὰ τῆς ἀλληγορουμένης εἰς φρόνησιν. (η. 391–5) Φησὶ γὰρ «ἦρχεν Ἄρης ῥινοτόρος, καὶ πρῶτος Ἀθηναίη ἐπόρουσε, χάλκεον ἔγχος ἔχων, καὶ ὀνειδίειον φάτο μῦθον· τίπτ' αὐτ', ὦ κυνάμια», ἢ κατὰ τινος «κυνόμια», «θεοὺς ἔριδι ξυνελαύνεις, θάρσος ἄητον ἔχουσα, μέγας δὲ σε θυμὸς ἀνήκεν». (η. 396–8) Εἶτα καὶ ἀναμιμνήσκει ὡς αὐτὴ τὸν Διομήδην ἠρέθισε κατ' αὐτοῦ, εἰπὼν «ἢ οὐ μέμνη, ὅτε Τυδείδην ἀνήκας οὐτάμεναι, αὐτὴ δὲ πανόψιον ἔγχος ἐλοῦσα ἰθὺς ἐμεῦ ὤσας, διὰ δὲ χροᾶ καλὸν ἔδαψας». (η. 399) Καὶ οὕτως εἰπὼν ἐπάγει ἀπειλήν «τῷ σ' αὖ», ἡγουν διό σε νῦν, οἷω ἀποτισέμεν», ἡγουν ἐμποινίμως

ἀποδοῦναι, «ὅσα μ' ἔοργας», ἤγουν ἔργοις ἐλύπησας. Καὶ ὄρα τὸν ἄφρονα ἐπὶ τὴν Ἀθηναίων μετατιθέντα τὰ ἑαυτοῦ, τὴν ἀναίδειαν δηλαδὴ καὶ τὸν θυμὸν καὶ τὸ φιλόνεικον. τοιοῦτον γὰρ ἡ κακία, θέλουσα μὲν εἶναι ὅπερ ἐστὶ, τὰς προσφόρους δὲ κλήσεις ἀπαναινομένη καὶ τῇ ἀρετῇ αὐτὰς ἐπιγράφουσα. μωρίας δὲ καὶ ἡ κατὰ τὸν Διομήδην ἀνάμνησις, Ὀμηρικῆς μὲντοι ἄλλως δεξιότητος ἔνδειξις, δηλοῦται γὰρ ὡς, ἔαν διὰ μέσου τοῦ Διομήδους ἡ Ἀθηναῖα περιγέγονεν Ἄρεος, πολλῶν πλέον αὐτῆ δι' ἑαυτῆς. (ἡ. 392) Ῥινοτόρος δὲ Ἄρης, ὡς ἂν τις εἴποι βυρσοτόμος κατὰ τοὺς παλαιούς. δεῖ γάρ, φασίν, ἀσπίδος 4.526 διατορῆσαι ῥινόνα, εἶτα σώματος ἐφικέσθαι. ἡ καὶ ὅτι ῥινόνα, ἦτοι χροῦν, πρῶτον τέμνει τῶν πληττομένων, εἶτα τοῦ βάρους ἐφικνεῖται. δῆλον δὲ ὅτι ταλαύρινος αὐτὸς ὢν ὁ Ἄρης, τουτέστι τάλανα ῥινόνα ἔχων, ῥινοτόρος ἐν ἄλλοις γίνεται, καὶ ὅτι ἀπὸ τοῦ ῥινοῦ καὶ βόες λαρινοὶ καὶ ταῦροι οἱ μέγα καὶ παχὺ δέρμα ἔχοντες, καὶ ὅτι οὐδὲν σεμνὸν Ἄρει τῷ ῥινοτόρῳ, εἰ μετ' ὀλίγα βληθεὶς ὑπ' Ἀθηναῖας λύεται τὰ μέλη. Τὸ δὲ «καὶ πρῶτος ἐπόρουσε» πρὸς ἐρμηνείαν εἴρηται τοῦ «ἦρχεν Ἄρης». ἄλλως γὰρ τὸ ἄρχειν ἀσαφές, οἷα καὶ ἐπὶ τοῦ ἡγεμονεύειν νοούμενον. ἐνταῦθα δὲ οἱ ἀλληγοροῦντές φασιν ὅτι ἄλλως οὐ γίνεται μάχη Ἀθηναῖας καὶ Ἄρεος, εἰ μὴ αὐτὸς ἐπαναστῆ κατάρξας, ὡς οὐδὲ μεταξὺ δούλου καὶ δεσπότου, εἰ μὴ τὸ ἀνδράποδον ἀναιδεύσεται. [(ἡ. 393) Τὸ δὲ «χάλκεον ἔγχος», καὶ ὁ χάλκεος Ἄρης, ἡ θώραξ, καὶ τὰ τοιαῦτα μετουσιαστικά, καὶ ὁ ἐκεῖθεν συναιρεθεὶς χαλκοῦς, παρεισέκριναν τῷ βίῳ καὶ τινὰ Διονύσιον ποιητὴν καὶ ῥήτορα, ὃς χαλκοῦς, φασίν, ἐκλήθη διὰ τὸ συμβουλευῆσαι Ἀθηναίους χαλκῶ νομίσματι χρῆσασθαι. ὁ δ' αὐτὸς καὶ τοὺς ἐμπαθῶς ἐμφορουμένους οἴνου κυλίκων ἐρέτας ἔφη, ὡς ἱστορεῖ ὁ γράψας τὸ «μητρόπολις τῶν δεινῶν ὁ οἶνος, δι' ὃν αἱ μέθαι, αἱ μανίαι, αἱ παροιναί». καὶ κλέπτῃς δὲ τις παρ' Ἀττικοῖς χαλκοῦς ἐκαλεῖτο, εἰς ὃν ἐγκρατῶς τοιχωρυχοῦντα καὶ ἐκπλήττοντα ἔσκωψε Δημοσθένῃς τὸ, μὴ θαυμάζετε, ὦ Ἀθηναῖοι, χαλκοῦς κλέπτας, εἰ τοὺς παρ' ὑμῖν πλινθίνους οἴκους διορῦττουσι.] (ἡ. 394) Κυνάμυια δὲ ἡ ἀναιδὴς καὶ θρασεῖα παρὰ τὴν κύνα καὶ τὴν μυῖαν, ἀναιδῆ ζῶα καὶ ἄμφω. κοινότερον δὲ τοῦ κυνάμυια τὸ κυνόμυια. καὶ ἐξ ἐκείνου δοκεῖ γενέσθαι τοῦτο, καθὰ καὶ ἐκ τοῦ μεσοπόλιος ὁ μεσαπόλιος 4.527 καὶ ἐκ τοῦ τιθοβώσσειν τὸ τιθαβώσσειν, ἐξ ὧν τὸ τιθαιβώσσειν καὶ ὁ μεσαιπόλιος, [ἔτι δὲ καὶ καθὰ ἀκρόχολος ἀκράχολος παρ' Ἀττικοῖς, καὶ ὄσταφίς ἀσταφίς, καὶ ἀπομείρεται ἀπαμείρεται παρὰ Ἡσιόδῳ.] Τινὲς δὲ κυνάμυιαν φασὶ τὴν τῶν κυνῶν μυῖαν, ἦτοι τὸν κρότωνα. ἕτεροι δὲ διὰ τοῦ ἱ γράφουσι τὴν ἄρχην τῆς λέξεως καὶ νοοῦσι κινάμυιαν τὴν μὴ ἔχουσαν ἡρεμαῖον τὸ βλέμμα, ἀλλὰ κινουσαν συνεχῶς τοὺς μύας τῶν ὀφθαλμῶν. ταύτην δὲ τὴν λέξιν ἐν τοῖς ἐξῆς ἡ Ἥρα κατὰ τῆς Ἀφροδίτης ἐρεῖ προσφυέστερον. ἡ δ' αὐτὴ καὶ τὴν Ἄρτεμιν ἀδεῆ κύνα καλέσει, τοῦτο δὲ οὐ προσφυῶς, ἀλλὰ νενικημένη θυμῷ. [Ὅρα δὲ ὅτι Ὀμηρος μὲν ἐνταῦθα σκῶμμα ἐκ τῆς μυῖας ἠρανίσαστο, καὶ ταῦτα ἐτέρωθι σεμνύνας τὸ ζωῦφιον ἐν τῷ «καὶ οἱ μυῖας θάρσος» ἐνέθηκεν, οἱ δὲ ὕστερον παιδιὰν αὐτῇ ἐπωνόμασαν τινὰ, ἣν χαλκὴν μυῖαν ὠνόμασαν. Περὶ ἧς φράζουσιν οὕτω· καταδειτᾷ τις ῥακίῳ τὰς ὄψεις καὶ καταστάς εἰς μέσον τῶν συνειλεγμένων παριῶν φωνεῖ· χαλκὴν μυῖαν θηράσω. οἱ δὲ κύκλω ἐστῶτες βύβλοισι ἢ καὶ ταῖς χερσὶ παίοντες ἀποκρίνονται· ἀλλ' οὐ λήψη. οὗ δὲ ἂν λάβηται, καθίστησιν ἐκεῖνον εἰς τὴν ἑαυτοῦ χώραν. Λέγεται δὲ χαλκὴ μυῖα πρὸς διαστολήν. εἰσὶ γάρ τινες καὶ χαλκαῖ μυῖαι συννεμόμεναι, φασί, τοῖς κανθάρσι, χαλκίζουσαι τῇ χροίᾳ, αἷς οἱ παῖδες κηρία, φασί, προστιθέντες ἀφιασίν. ὅτι δὲ ἡ 4.528 μυῖα καὶ τὴν μυιοσόβην συντίθησι, δῆλον. ἔστι δὲ αὕτη ὄργανόν τι ἐκ τριχῶν, δι' οὗ μυῖαι ἀποσοβοῦνται. ἡ παρεῖκασέ τις παλαιὸς ἐπὶ σκῶμματι πώγωνα καθειμένον, ἤγουν γένειον μακρόν.] (ἡ. 395) Θάρσος δὲ ἄητον τὸ πολὺ καὶ γοργὸν κατὰ ἄνεμον ἀπὸ τοῦ ἄω, τὸ πνέω καὶ προθυμοῦμαι. εἶπε γοῦν πρὸ μικροῦ, ὅτι καὶ θυμὸς ἄητο ἐν φρεσὶ, τουτέστιν ἔπνεεν. ἴσως δ' ἐκ τούτου καὶ τὸν Ἥφαιστον φθάσας πέλωρ αἴητον ἔφη κατὰ πλεονασμὸν τοῦ ἱ.

ποιητικά δὲ λέξεις καὶ ἄμφω, ἅς οὐκ ἂν φιλοίη τις πεζογραφῶν. Τὸ δὲ «ἀνήκε» δηλοῖ μὲν καὶ νῦν τὸ ἀνέπεισεν. ἔστι δὲ κυρία λέξις, διὸ καὶ δις ἐνταῦθα συνεχῶς ἐχρήσατο, «ἀνήκεν» εἰπὼν καὶ «ἀνήκας». (η. 397) Πανόψιον δὲ ἔγχος ἦ τὸ πᾶσιν ὄρατὸν ἢ τὸ πάντων τελευταῖον καὶ ἔσχατον καὶ μείζον, ἀπὸ τοῦ ὄψε, ἢ ἀπὸ τῆς ὀψίας, ἣτις ἐστὶν ἔσχατός τις καιρός. Ἀντίμαχος δὲ «ὑπονόσφιον» γράφει. καὶ τί μὲν σημαίνει τοῦτο, οὐχ' ἐρμηνεύουσιν οἱ παλαιοί, φασὶ δὲ ὡς καὶ τί θέλει δηλοῦσθαι, δηλόν. ἴσως δὲ δηλοῖ τὸ ἐκ τοῦ Διομήδους ὑπ' αὐτῆς νοσφισθὲν ἦτοι χωρισθὲν καὶ ἀρπασθὲν. (η. 398) Τὸ δὲ «ῶσας» καὶ «ἔδαψας» ἀνεπιτήδευτα ἐνταῦθα φυσικὰ πάρισα. ἔστι δὲ καὶ ὧδε τὸ «ἔδαψας» ἴσον τῷ ἐδάρδαψας, περὶ ὧν προέγραπται. (η. 399) Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ γενόμενος ἐγκρατῆς ἐχθροῦ ἐρεῖ τὸ «νῦν σε οἶω ἀποτισέμεν» καὶ ἐξῆς, ὡς προέκκεται. (η. 400 ς.) Ὅτι τὴν τῆς Ἀθηνᾶς ἀσπίδα σεμνολογῶν, ἦν Ἄρης οὔτησε μαιφόνος ἔγχεϊ μακρῷ, θυσανόεσσαν αὐτὴν λέγει, «σμερδαλήν, ἦν οὐδὲ Διὸς δάμνησι κεραυνός». καὶ 4.529 ἔοικε τὴν αἰγίδα διὰ τούτων παραδηλοῦν. τοιαύτη γὰρ καὶ ἐκείνη. ὥστε Ἀθηνᾶς ἀσπίδα εἶναι τὴν κατ' αὐτὴν αἰγίδα. διὸ καὶ τὸ «οὔτησε κατ' ἀσπίδα» «κατ' αἰγίδα» τινὲς γράφουσιν. (η. 403-8) Ὅτι Ἄρεος ἔγχεϊ χαλκείῳ οὐτήσαντος τὴν αἰγίδα τῆς Ἀθηνᾶς αὐτὴ «ἀναχασαμένη», τουτέστιν ἀναχωρήσασα καὶ ἀναποδίσασα, λίθον εἴλετο χειρὶ παχείῃ κείμενον ἐν πεδίῳ, μέλανα, τρηχύν τε μέγαν τε, τὸν ῥ' ἄνδρες πρότεροι θέσαν ἔμμεναι οὔρον ἀρούρης. τῷ, ἦγουν τούτῳ, «βάλε θεῶν Ἄρην κατ' αὐχένα, λῦσε δὲ γυῖα. ἐπτὰ δ' ἐπέσχε πέλεθρα πεσῶν, ἐκόνισε δὲ χαίτας, τεύχεα τε ἀμφαράβησε. γέλασε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη». πολὺς γὰρ ἐν τοῖς παροῦσι μύθοις ὁ τῶν κρειττόνων γέλως καὶ ἡ διάχυσις. Ζεὺς οὖν οὐ μόνον φρένα τέρψεσθαι λέγει τὴν μάχην ὄρων, ἀλλὰ καὶ ἐγέλασεν, ὡς ἐρρέθη, ἐπὶ τῇ τῶν θεῶν ἔριδι, καὶ Ἀθηνᾶ δὲ νῦν γελᾷ, κακῶς διαθεμένη τὸν Ἄρην. ἡ δ' αὐτὴ καὶ κατὰ τῆς Ἀφροδίτης χωροῦσα χαίρει θυμῷ, καὶ τὴν Ἄρτεμιν δὲ Ζεὺς ἐρωτᾷ ἠδὲ γέλασας, Ἥρα τε μειδιῶσα τύπτει αὐτὴν. καὶ ταῦτα μὲν οὕτω. Ἡ δὲ ἀλληγορία ἐνταῦθα τοιαῦτα νοεῖ. Τὸ μὲν ἀναχωρῆσαι τὴν Ἀθηνᾶν τὸ ἀσύμβατον αὐτῆς δηλοῖ πρὸς τὸν ἀλληγορούμενον Ἄρην. οὐδὲν γὰρ κοινὸν αὐτῇ καὶ ἐκείνῳ. Λίθος δὲ εἶη ἂν μέλας νῦν ἢ τῆς φρονήσεως στερρότης, μέλας μὲν διὰ τὸ βαθὺ καὶ ἐκ περινοίας δυσόρατον, τραχὺς δέ, διότι τοιοῦτον ἢ ἀρετὴ καθ' Ἡσίοδον. διὸ καὶ μέγας διὰ τὸ τῆς ἀρετῆς ἄκρον. ὅς καὶ περιορισμὸς κεῖται ἀρούρης διὰ τὴν κατ' αὐτὸν διαφορὰν τῶν ἀνθρώπων, καθ' ἣν ἀφορίζονται τῶν φαύλων οἱ σπουδαῖοι. (η. 407) Τὸ δὲ 4.530 πέλεθρον, ἦτοι πλέθρον, ὅτι διάστημα ἐστὶ ποδῶν ἑκατὸν ἦτοι πήχεων ἤξεν καὶ διμοῖρου καὶ ἀλλαχοῦ εἴρηται. Εἰ δὲ ἀπιθάνως ποιεῖται Ἄρης μὲν ἐπτὰ ἐπισχεῖν πέλεθρα ἐν τῷ πεσεῖν, Τιτυὸς δὲ ἐν Ἄιδου ἐπὶ ἐννέα κεῖσθαι πέλεθρα, ἐστὶ ἐκεῖνο μὲν τῇ φαντασίᾳ δοῦναι, τοῦτο δὲ τῇ ἀκριβείᾳ, ἦν ὁ μῦθος αἰτεῖν δοκεῖ. (η. 408) Τὸ δὲ «ἐκόνισε χαίτας» καὶ ἐξῆς, οὐκ ἔστιν ἀλληγορῆσαι. νικᾷ γὰρ ὁ μῦθος, γελῶν που ἐνταῦθα καὶ αὐτὸς ὅτι μὴ εἰς τὸ πᾶν αὐτοῦ ἢ ἀλληγορία περιγίνεται. (η. 410-1) Ὅτι ὁ ὑπὸ τοῦ χείρονος ἐπηρεαζόμενος εἰπεῖν δύναται τὸ τῆς Ἀθηνᾶς πρὸς τὸν Ἄρην «νηπύτιε», ὃ ἐστὶν νήπιε, ὡς προεδηλώθη, «οὐδέ πω ἐπεφράσω ὅσον ἀρείων εὐχομ' ἐγὼν ἔμεναι, ὅτι μοι μένος ἰσοφαρίζεις», ἢ ἀντιφαρίζεις. ἀρείων δὲ ἦτοι κρείττων Ἄρεος ἢ Ἀθηνᾶ οὐ μόνον κατὰ ἀλληγορίαν, ἀλλὰ καὶ μυθικῶς κατὰ τοὺς παλαιούς. ἡ μὲν γὰρ ἐξ ἀνδρὸς μόνου, ὁ δὲ καὶ ἐκ γυναικός, καὶ ἡ μὲν συνέφυ τοῖς ὄπλοις, ὅθεν καὶ σύμφυτον ἔχει τὴν ἀρετὴν, ὁ δὲ οὐ. ἔτι δὲ ταύτης ὁ πατήρ ἅμα γεννήσας αὐτὴν νίκην ἐποίησε κατὰ Τιτάνων. διὸ καὶ Ἀθηνᾶ νίκη ἐπωνομάσθη πρὸς τε μνήμην τῆς πατρῶας ἀρετῆς καὶ εἰς φερωνυμίας ἐπώνυμον διὰ τὸ τῆς φρονήσεως αἰεὶ νικητικόν. (η. 412) Ὅτι ἐν τῷ «οὔτω κεν τῆς μητρὸς ἐριννύας ἐξαποτίνοις» ἐριννύας μητρὸς λέγει τὰς μητρικὰς ἀράς, δι' ὧν Ἐριννύες ἐρεθίζονται κατὰ φαύλου παιδός. (η. 413 ς.) Ἀθηνᾶ δὲ τὸν ῥηθέντα λόγον ἔφη πρὸς τὸν Ἄρην, καθ' οὗ χωομένη κακὰ μῆδεται ἢ μήτηρ Ἥρα, «οὔνεκα», φησὶν, «Ἀχαιοὺς κάλλιπες αὐτὰρ

Τρωσὶν ὑπερφιάλοισιν ἀμύνεις». ὁ δὴ σαφῶς δηλοῖ τὸ τοῦ Ἄρεος ἀλλοπρόσαλλον. (η. 415) Ὅτι ἐπὶ μὲν στροφῆς ὄλου σώματος ἐρεῖ τις τὸ «πάλιν κίε», καὶ «πάλιν τράπετο», ἥτοι ὀπίσω ἐπορεύθη καὶ ἐστράφη. ἐπὶ δὲ ὀφθαλμῶν, ὡς ἀλλαχοῦ, οὕτω καὶ ἐνταῦθα κείται τὸ «πάλιν τρέπεν ὅσσε φαεινῶ» ἀντὶ τοῦ ὀπίσω ἔτρεψε τοὺς ὀφθαλμούς. δύναται δὲ νῦν τοῦτο καὶ ἐπὶ 4.531 παροράσεως νοηθῆναι. σκώπτων δὲ τις καὶ εἰς ὀφθαλμικὴν στραβότητα τὸ τοιοῦτον αἰνίζεται. (η. 416 ς.) Ὅτι τὸν Ἄρην πεσόντα χειρὸς ἐλοῦσα ἤγεν Ἀφροδίτη «πυκνὰ μάλα στενάχοντα. μόγις δ' ἐσαγεύρατο θυμόν». (η. 420–5) Ἀθηνᾶ δέ, Ἦρας εἰπούσης «ὦ πόποι Διὸς τέκος, καὶ δ' αὖθ' ἡ κυνάμυια», περὶ οὗ προεγράφη, «ἄγει βροτολοιγὸν Ἄρηα δηΐου ἐκ πολέμοιο κατὰ κλόνον, ἀλλὰ μέτελθε», «μετέσσυτο», τουτέστι μετῆλθε, «χαῖρε δὲ θυμῶ», καθὰ καὶ αὐτὸ ἐγράφη, «καὶ ῥ' ἐπεισαμένη», ἤγουν ἐπιπορευθεῖσα, «πρὸς στήθεα χειρὶ παχειῇ ἤλασεν», ἥτοι ἔτυψε καὶ συγκατέρριψε τῷ Ἄρει. (425 ς.) Φησὶ γὰρ «τῆς δ' αὐτοῦ λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ. τῷ μὲν ἄρ», ἤγουν οὗτοι δὴ, «ἄμφω κείντο ἐπὶ χθονὶ πολυβοτείρη», ὁ Ἄρης δηλαδή καὶ ἡ αὐτοῦ χειραγωγὸς Ἀφροδίτη, ἡ συκίνη ἐπικουρία. καὶ οὕτω καὶ νῦν αἰσχυρῶς συγκαταμένει τῷ Ἄρει, ἡ καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα αἰσχυρότατα συγκατακειμένη αὐτῷ, ὅτε Ἥφαιστος εἶλεν αὐτούς. ἄγει δὲ ἀλληγορικῶς τῆς χειρὸς ἐλοῦσα τὸν Ἄρην ἢ Ἀφροδίτη, ἐπειδὴ κέκρανται καὶ τὰ τοιαῦτα ἦθη ἀλλήλοις ἡρμοσμένα, τὰ κατὰ θυμὸν δηλαδή, ὃν ὁ Ἄρης δηλοῖ, καὶ τὰ κατὰ ἐπιθυμίαν, ἧς ἡ Ἀφροδίτη δηλωτική. διὸ καὶ παῖς αὐτῶν ἡ κατὰ μῦθον Ἄρμονία. καὶ ἄλλως δέ, σύμβολόν ἐστι τοῦτο τοῦ πολλοῦ πολέμου διὰ γυναικας γίνεσθαι, ὁποῖος καὶ ὁ καθ' Ὀμηρον [ὁ δεκαετής, ὃ παρεοίκασι καὶ ἄλλοι κατὰ τὴν παλαιὰν ἱστορίαν. ὁ γοῦν ἱερός, φασί, καλούμενος πόλεμος, ὃς ὕστερον συνεκροτήθη διὰ Θεανῶ τὴν Θηβαίαν ἡρπαγμένην ὑπὸ τινος Φωκέως, ἔτει δεκάτῳ πέρας ἔσχε, Θηβαίων τὴν Φωκίδα ἐλόντων συμμαχία Φιλίππου. οὕτω δὲ καὶ Κιρραίων ἀρπασάντων Μεγιστῶ, τὴν Πελάγοντος τοῦ Φωκέως, δεκάτῳ, φασίν, ἔτει ἐάλῳ ἢ Κίρρα. καὶ ἄλλως δέ, ὡς περὶ ὁ Ἰλιακὸς πόλεμος δι' Ἑλένην ἐγένετο, οὕτω καὶ ἔτεροι μέγιστοι διὰ γυναικας. καὶ ἐκτίθεται καὶ αὐτοὺς ὁ παλαιὸς λόγος, οἶον, ὡς ὁ Φιλίππου οἶκος ἀνετράπη διὰ τὸν Κλεοπάτρας γάμον, ὁ Ἡρακλέους διὰ τὴν Ἰόλην, ὁ Θησέως διὰ τὸν Φαίδρα, καὶ ἄλλοι δι' ἄλλας.] Καλῶς δὲ καὶ τῆς Ἀφροδίτης ἢ Ἀθηνᾶ, ὡς καὶ προέγραπται, περιγίνεται καὶ συγκαταρριπτεῖ τῷ Ἄρει καὶ κείνται ἄμφω ἐπὶ χθονὶ πολυβοτείρη. καὶ θυμοῦ γὰρ καὶ ἐπιθυμίας, τῶν οὐκ ἐλλόγων, φρόνησις περιγίνεται. ἡ δὲ πρὸς τὰ στήθη πληγὴ καλῶς καὶ 4.532 αὐτὴ ἔχει διὰ τὸν αὐτόθι κατὰ καρδίαν ἐξ ἀφροσύνης θυμόν. (η. 417) Ἰστέον δὲ ὅτι τῷ ἐκλείποντι μὲν, αὖθις δὲ ἀνακτηθέντι, ἐπιλεχθήσεται τὸ «πυκνὰ μάλα στενάχων, μόγις δ' ἐσαγεύρατο θυμόν», ἤγουν συνέλεξε πνεῦμα ζωτικόν. ἐξ οὗ σύγκειται τὸ ζωγεῖν θυμόν, ὡς ἐκ τοῦ θυμὸν ἀγεῖρειν τὸ θυμηγερέειν, οὗ προηγείται τὸ «ἔλιπε θυμός», ἀλλαχοῦ ῥηθέν. μετὰ γὰρ λειποθυμίαν ἀγεῖρεται ὁ θυμός. (η. 421) Ἰστέον δὲ ὡς ἐπὶ ἀναιδοῦς γυναικός, βοηθούσης ἀνδρὶ ὁμοίῳ, ῥηθήσεται τὸ «ἡ κυνάμυια ἄγει βροτολοιγὸν Ἄρεα». (η. 422 ς.) Τὸ δὲ «μέτελθε» καὶ τὸ «μετέσσυτο» ἢ καὶ νῦν ἐπὶ ἐκδικήσεως εἴληπται ἢ ἐπὶ τοῦ ὕστερον ἐλθεῖν, καθάπερ καὶ ἀλλαχοῦ. (η. 424) Ἐν δὲ τῷ «καὶ ῥ' ἐπεισαμένη» διὰ μόνην ἰατρειάν χάσσης ἐπενεβλήθη ὁ συναλιφεὶς ῥ-α σύνδεσμος. ὁ ποιεῖ καὶ ἐξῆς ὁ ῥ-ε σύνδεσμος ἐν τῷ «σοὶ μὲν ὃ γ' ἠπέιλησε», καὶ «στεῦτο δ' ὃ γ' ἀμφοτέρων». (η. 428–32) Ὅτι ἀνδρεῖός τις ἐξευτελίζων ἀριστέα πολέμιον λέγοι ἂν παρωδήσας τοιαῦτα «τοιοῦτοι νῦν πάντες, ὅσοι τῷ δεῖνι ἀρωγοὶ εἶεν, ὅτε» προμαχοίατο, «ὧδέ τε θαρσαλέοι καὶ τλήμονες, ὡς» ὁ δεῖνα ἦλθεν ἐπικουρος «ἐμῷ μένει ἀντιῶν. τῷ κεν δὴ πάλαι ἂν ἐπαυσάμεθα πολέμοιο». Ἀθηνᾶ δὲ ταῦτά φησι ρίψασα τὸν τε Ἄρην καὶ τὴν Ἀφροδίτην. (η. 430) Τλήμονες δὲ νῦν οἱ εὐτολμοὶ. σημαίνει δὲ ποτε ἡ λέξις καὶ τοὺς ταλαιπώρους καὶ δυστυχεῖς. (η. 431) Καλῶς δὲ καὶ νῦν τὸ ἀντιῶν δοτικῇ συντέτακται, ὡς δηλοῦν ἐναντίωσιν. τὸ μέντοι «ἀντιῶν

ἐκατόμβης», καὶ τὸ «ἐμὸν λέχος ἀντιώσαν» διὰ τί οὐχ' ὁμοίως συντέτακται, προεδήλωται. (η. 436–8) Ὅτι ὁ τῶν ἄλλων μαχομένων προκαλούμενος καὶ αὐτὸς ἀντίπαλόν τινα ἐρεῖ οὕτω «τί δὴ νῶϊ», τουτέστιν ἡμεῖς, «διέσταμεν», ἤγουν ἰδίᾳ ἰστάμεθα καὶ οὐ συμπλεκόμεθα πρὸς ἕριν. «οὐδὲ ἔοικεν ἀρξάντων ἐτέρων· τὸ μὲν αἴσχιον, αἶ κ' ἀμαχητὶ ἴομεν». (η. 439–40) Εἰ δὲ καὶ νεώτερός ἐστιν ὁ καλούμενος, πρέπει ῥηθῆναι καὶ τὰ ἐξῆς, 4.533 οἶον «ἄρχε, σὺ γὰρ γενεῆφι νεώτερος· οὐ γὰρ ἔμοιγε καλὸν, ἐπεὶ πρότερος 4.533 γενόμεν καὶ πλείονα οἶδα». Καὶ σημείωσαι ὅτι τε κἀνταῦθα ὁ λόγος ἐμπειρίαν τῇ πολυχρονιότητι καὶ σύνεσιν ἐπιμαρτύρεται, καὶ ὅτι νέοις πρέπει κατάρχειν τῶν τοιούτων. οἱ μέντοι τῷ χρόνῳ καθεστηκότες, κατάρχοντες μὲν ἀπλῶς οὕτω μάχης, οὐκ ἂν ἐπαινεθεῖεν, ἐρίζοντες δὲ κατ' ἀνάγκην οὐκ ἂν μέμψιν ἔχοιεν. (η. 439) Ἐν δὲ τῷ «ἄρχε» ληπτέον κατὰ κοινοῦ τὴν γενικὴν τῆς μάχης ἐκ τοῦ ἀμαχητὶ ἐπιρρήματος, ἵνα λέγῃ ὅτι «ἄρχε μάχης». (η. 441 ς.) Ὅτι ὁ ὄνειδίζων τινὲν λήθην κοινῆς κακώσεως ἐρεῖ «νηπύτιε, ὡς ἄνοον κραδίην ἔσχες, οὐδέ νυ τῶν περ μέμνηαι, ὅσα δὴ πάθομεν κακά». μέρος δὲ τοῦτο τῶν ἐφεξῆς, ἐν οἷς Ποσειδῶν τὸν Ἀπόλλωνα προκαλούμενος εἰς μάχην ἄλλα τε ἔφη, ὡς ἀνωτέρω κεῖται, καὶ (η. 441–60) ὅτι καρδίαν ἄνοον ἔχει, μὴ μεμνημένος ὅσα ἔπαθον ἀμφοτέρω κακὰ μόνοι θεῶν ἀμφὶ τὴν Ἴλιον, «ὅτε ἀγήνορι Λαομέδοντι παρ Διὸς ἐλθόντες θητεῦσαμεν», φησὶν, «εἰς ἐνιαυτὸν μισθῷ ἐπὶ ῥητῷ· ὃ δὲ σημαίνων ἐπέτελλε». καὶ ἐγὼ μὲν, φησί, «Τρῶεσσι πόλιν καὶ τεῖχος ἔδειμα εὐρύ τε καὶ μάλα καλόν, ἴν' ἄρρηκτος πόλις εἴη», ἅπερ ἐστὶν ἔπαινος πόλεως ὀχυρᾶς, «Φοῖβε. σὺ δὲ εἰλίποδας ἔλικας βοῦς βουκολέεσκες Ἰδης ἐν κνημοῖσι πολυπτύχου ὑλέεσσης. ἀλλ' ὅτε δὴ μισθοῖο τέλος πολυγηθέες ὦραι ἐξέφερον, τότε νῶϊ», τουτέστιν ἡμᾶς, «ἐβιάσατο μισθὸν ἅπαντα Λαομέδων ἔκπαγλος, ἀπειλήσας δ' ἀπέπεμπε. σοὶ μὲν ὃ γ' ἠπέιλησε πόδας καὶ χεῖρας ὑπερθε δήσειν καὶ περάαν νήσων ἐπὶ τηλεδαπάων· στεῦτο δ' ὃ γε», τουτέστιν ὠρίζε καὶ διεβεβαιούτο κατὰ διάνοιαν, «ἀμφοτέρων ἀποκοψέμεν», ἢ ἀπολεψέμεν, «οὔατα χαλκῷ· νῶϊ δέ τ' ἄσφορροι κίομεν κεκοτητότι θυμῷ, μισθοῦ χωόμενοι, τὸν ὑποστάς», ἤγουν ὑποσχεθεῖς, «οὐκ ἐτέλεσε. τοῦ δὴ νῦν λαοῖσι φέρεις χάριν, οὐδὲ μεθ' ἡμέων πειρᾶ, ὡς κεν Τρῶες ὑπερφίαλοι ἀπόλωνται πρόχνη κακῶς σὺν παισὶ καὶ αἰδοίῃς ἀλόχοισι». καὶ τοιαῦτα μὲν ὁ Ποσειδῶν. Ὁ μὲντοι Ἀπόλλων οὐ πείθεται ἀντικαταστήναι τῷ Ποσειδῶνι, ἀλληγορικῶς μὲν διὰ τὴν προρρηθεῖσαν αἰτίαν, μυθικῶς δέ, διότι αἰδέτο «πατροκασιγνήτοιο μιγήμεναι ἐν παλάμῃσι». καὶ οὕτω μὲν ταῦτα. Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ μὲν ποιητὴς οὔτε τὴν αἰτίαν παραδίδωσι δι' ἣν ἐθήτευσαν, οὔτε ἀμφοτέρους ἀλλὰ τὸν Ποσειδῶνα μόνον δεῖμαι τὸ τῆς Τροίας τεῖχος φησι, τὸν δὲ Ἀπόλλωνα βόας βουκολεῖν. τῶν δὲ μεθ' Ὀμηρον οἱ μὲν αἰτίαν τῆς ῥηθείσης θητείας ἀπέδωκαν τὴν ἐκ τοῦ Διὸς 4.534 ποινήν, ὅτι συνδῆσαι αὐτὸν ἐβουλεύσαντο. ἕτεροι δὲ φασιν, ὅτι οὐχὶ ἄκοντες ἀλλ' ἐκόντες ἐθήτευσαν ξένοις ἐοικότες, ἵνα τὴν Λαομέδοντος ὕβριν πειράσωσιν. ὃ καὶ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ ὁ ποιητὴς διδάσκει ἔθιμον εἶναι τοῖς θεοῖς. ὅθεν, φασί, θανόντος τοῦ ὕβριστοῦ Λαομέδοντος βοηθεῖ τοῖς Τρωσὶν Ἀπόλλων ἀντισηκούμενος τιμαῖς. ἐτιμᾶτο γάρ, ὡσπερ ἐν Χρῦση καὶ Κίλλῃ καὶ Τενέδῳ, οὕτω καὶ ἐν Ἰλίῳ. Ποσειδῶν δὲ, ἀγέραστος μείνας, μνησικακεῖ τοῖς ἀπογόνους τοῦ ὕβριστοῦ. ταῦτά τε οὖν φασὶ τινες, καὶ ὅτι ἀμφοτέρω τὸ Τρωϊκὸν τεῖχος ἔδειμαν. τοῦτο δὲ οἱ μὲν αὐτοχειρίᾳ γενέσθαι μυθεύονται, οἱ δὲ οὐκ αὐτοὺς θητεῦσαί φασιν, ἀλλὰ ἱερά τούτων κειμήλια δαπανηθῆναι εἰς ἀνέγερσιν τῆς Ἰλίου, κἀντεῦθεν ἀστείως πλασθῆναι, ὡς Ἀπόλλων καὶ Ποσειδῶν αὐτὴν ἔδειμαν. ἕτεροι δὲ φασὶ δύο τινὰς τεχνίτας, ἀμισθὶ ἐργασαμένους, ἀναθέσθαι τὸ ἔργον Ἀπόλλωνι καὶ Ποσειδῶνι, ὅπερ ὁ μῦθος μεταβιβάζει ἐντεῦθεν εἰς αὐτούς. (η. 445) Μισθὸς δὲ ῥητὸς ὁ ὠρισμένος. ὅθεν καὶ ῥῆτραί αἱ ὠρισμέναι συνθήκαι. ὠρισμένος δὲ, ὅν τις ὑπέστη, τουτέστιν ὑπέσχετο. διὸ μετ' ὀλίγα ἔφη «μισθοῦ χωόμενοι, τὸν ὑποστάς οὐκ ἐτέλεσε». καιριωτάτη δὲ λέξις ὁ

μισθός, διὸ καὶ ἐπιμένει αὐτῇ ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς τετράκις αὐτὴν εἰπών. ἀπὸ δὲ ταύτης τὸ μισθαρνεῖν σύγκειται. (η. 447) Τὸ δὲ «εὐρύ» τε καὶ ἐξῆς, τείχους ἀγαθοῦ ἔπαινος. (η. 448) Τὸ δὲ βόας βουκολεῖν ταυτολογία ἔχει περιττήν. ἤρκει γὰρ μόνον τὸ βουκολεῖν καὶ λειπόντων τῶν βοῶν. καὶ ἔστιν ὅμοιον τῷ οἶνον οἰνοχοεῖν καὶ τῷ κυνυλαγμός καὶ τοῖς τοιούτοις, καὶ ἐπὶ τούτων γὰρ περισσὸν ὁ οἶνος καὶ 4.535 κύων διὰ τὸ συνυπακούεσθαι τῇ οἰνοχοεῖα καὶ τῷ ὑλαγμῶ, ἴσως δὲ καὶ πρὸς διαστολήν τῶν, ὡς ἀλλαχοῦ ἀκύρως ἔφη, βουκολουμένων ἵππων βόας ἐνταῦθα κυρίως βουκολουμένας ἔφη. βουκολεῖ δὲ ὁ Ἀπόλλων ὡς νόμιος. ἐπεὶ γὰρ κατὰ τοὺς παλαιούς οἱ λοιμοὶ ἀπὸ τετραπόδων ἄρχονται, αὐτοῖς ἐπέστησαν αὐτόν, ὅπως, φασί, τούτων ἀπεχόμενος πολλῶ μᾶλλον τῶν ἀνθρώπων ἀπέχοιτο, ἐν ἀλόγοις παιδοτριβούμενος τὸ περὶ τοὺς λογικούς προσηνές. καὶ ἄλλως δὲ νόμιος ὁ Ἀπόλλων, ἐπεὶ θερμαίνων ὡς ἥλιος τὴν γῆν πᾶς τοῖς θρέμμασιν ἀναδίδοσθαι ποιεῖ. ὅτι δὲ τὸ βουκολεῖν καὶ ἀποβουκολεῖν καὶ ἐπὶ τοῦ ἀπατᾶν κεῖται ποτε παρὰ τοῖς μεθ' Ὀμηρον, καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται. (η. 449) Ἴδη δὲ οὐ μόνον ὄρους ὄνομα, ὡς μυριαχοῦ ἐφάνη, ἀλλὰ κατὰ τοὺς παλαιούς ἴδην καὶ τὴν τῶν ξύλων ὕλην Ἴωνές φασιν, ἤδη δὲ ποτε καὶ Ἀττικοί. Κνημοὶ δὲ ὄρων τίνες εἰσὶ, καὶ αὐτὸ ἱκανῶς προεδηλώθη. Τὸ δὲ «πολύπτυχον» φανερώς ἐνταῦθα ἐπίθετον ὄν ὄρους τῆς Ἰδης, πείθει καί, ὅτε πολύπτυχος Ὀλυμπος λέγεται, ὡς ἐπὶ ὄρους καὶ τότε τὴν λέξιν νοεῖν. (η. 450) Πολυγηθέες δὲ ὦραι ἢ ἐν αἷς χαίρουσιν οἱ θῆτες ἀπολαμβάνοντες τὸν μισθὸν ἢ καὶ καθόλου αἱ πολλοὺς εὐφραίνουσαι ὡς αὐξουσαι τοὺς καρπούς. τινὲς δὲ «πολυγηθέος» γράφουσιν, ἵνα λέγῃ «τέλος τοῦ πολυγηθέος μισθοῦ». [Ἐνταῦθα δὲ τὸ «τέλος ἐξέφερον» τελεσφόρος καὶ τὰς ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ εἶναι δηλοῖ, καθὰ καὶ τὸν ἐνιαυτόν. ὡς δὲ καὶ λάτρον ὁ ῥηθεὶς μισθὸς ἐλέγετο, δηλοῦσιν οἱ παλαιοί. ὅθεν καὶ λάτρις, ὡς ἐν τοῖς τοῦ γραμματικοῦ Ἀριστοφάνους κεῖται, ὁ ἐπιμίσιος. ἀλλ' ὅμως, φησὶν, ἐπὶ δούλων τέτακται. λέγει δ' ἐκεῖνος καὶ θῆτες, οἱ ὄντες ἐλεύθεροι μισθοῦ ὑπουργοῦσιν, ὡς καὶ ὁ Ἀπόλλων, ὥστε ταυτόν ἐστι κατ' ἐκείνον θῆς καὶ 4.536 μισθωτός. θῆσα μέντοι παρ' αὐτῷ καινότερον ἄλλο τι δηλοῖ. θῆσα γάρ, φησί, ἦν πατὴρ καταλέλοιπε πένης ὦν. αὕτη δέ, φησὶν, ἐπὶ τὸν πλησίον τοῦ γένους πορεύεται κατὰ νόμον ἀναγκάζοντα τοῦτο, καὶ ὁ μὴ αἰρούμενος γῆμαι πέντε μνᾶς ἀποτίνει, ὡς ἔταξε Σόλων. ἐν δὲ τοῖς ἐπικαινισθεῖσι νόμοις μετέδοξε τοῦτο ὡς μικρὸν καὶ ἐγένοντο δέκα μναῖ.] (η. 451) Τὸ δὲ «ἐβίασατο» ἀντὶ τοῦ κατὰ βίαν ὑπεκράτησεν, ἐστέρησε, καὶ οὐ τὸν μισθὸν ἀπλῶς, ἀλλὰ τὸν μισθὸν ἅπαντα, ὅπερ ἄκρας βίας ἦν. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ «νωῖ βιήσατο μισθὸν ἅπαντα» ἢ ἀντίπτωσίς ἐστιν ἀντὶ τοῦ νωῖν, ἡγουν ἡμῖν, ἐβίασατο τὸν μισθόν, ἢ καὶ ἄλλως ἔστιν εἰπεῖν, ὅτι ἡμᾶς ἐβίασατο κατὰ τὸν μισθόν, ἢ καὶ ὅτι ἡμᾶς ἐβίασατο, εἶτα κατ' ἐπιδιόρθωσιν ἐπαγαγεῖν τὸ «μισθὸν ἅπαντα», ἵνα λέγῃ ὡς οὐχ' ἡμᾶς αὐτοὺς ἐβίασατο, ἀλλὰ τὸν μισθὸν ἡμῶν. (η. 452) Ὅρα δὲ καὶ τὸ τοῦ σεμνοῦ προσώπου ἐνταῦθα ἐπεικές. ἠρκέσθη γὰρ ὁ Ποσειδῶν ἀγήνορα καὶ ἔκπαγλον εἰπών τὸν ὑβριστὴν βασιλέα, οὐδὲ ἐκπαγλότατον προσειπεῖν ἐθελήσας, καθὰ που ὁ Ἀτρείδης τὸν Ἀχιλλέα. (η. 454) Περᾶν δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ πέραν που διαπωλῆσαι, οἷον ἐν νήσοις τηλεδαπαῖς, ὡς ἐνταῦθα λέγεται. Γίνεται δὲ τὸ τηλεδαπόν ἀπὸ τοῦ τῆλε καὶ τοῦ ἔδαφος, ἵνα λέγῃ νήσους τηλεδαπάς, ὦν τῆλε καὶ μακρὰν τὸ ἔδαφος ἐστὶ. τοιαύτην δὲ παραγωγὴν ἔχει καὶ τὸ ἡμεδαπός καὶ ἀλλοδαπός, ὁ τοῦ ἡμετέρου δηλαδὴ ἐδάφους καὶ τοῦ ἄλλοθεν ἐδάφους. ὁμοίως καὶ τὸ «ποδαπός ὁ ξένος», ἡγουν ποίου ἐδάφους ἦτοι χώρας, γῆς. εἰ δὲ τοῦθ' οὕτως ἔχει, ἄπορος κἀνταῦθα ἢ ὄξυτόνησις, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ Ἀσκληπιός, περὶ οὗ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν εἴρηται. εἰ γὰρ τὸ ἔδαφος προπαροξύνεται αὐτὸ καθ' αὐτό, ἀπορίαν ἔχει, πῶς τά, ὡς εἴρηται, ἀπ' αὐτοῦ ὄξύνονται. (η. 455) Τὸ δὲ «ἀποκοψέμεν οὐατα χαλκῶ» τινὲς ἀπολειψέμεν γράφουσιν, ὃ ἐστὶ σιδήρω τεμεῖν, 4.537 ὁμοίως τῷ «περὶ γάρ ῥά ἐ χαλκὸς ἔλεψεν». οὗ θεματικὴ κλίσις τὸ λέπω, λέγω ὁ μέλλων. ἀφ' οὗ κατὰ τινος καὶ

μώλωψ, ὁ ἐκ βοείων λεμμάτων, οἶονεὶ βοόλωψ. ἐκ δὲ τοῦ λέπειν καὶ τῶν αὐτοῦ κινήσεων καὶ τὸ λεπτόν γίνεται ὡς οἶον λεπιστόν, καὶ ἡ ὀρειώδης λεπάς, ὡς καὶ ὁ λεπρός, καὶ ἡ λεπρὰς πέτρα, ἐφ' ἧς αἱ λεπάδες, καὶ τὸ ὀρεινὸν λέπας, καὶ ὁ τοῦ κρομύου λοπός, ἴσως δὲ καὶ ὁ κατ' ὄρος λόφος ἐκ τοῦ λέλεφα παρακειμένου ἐνεργητικοῦ, καὶ ἐκ τοῦ μέσου ἢ λοπάς; ὡς καὶ λεπτή καὶ τραχεῖα. ἐκεῖθεν δὲ καὶ ἡ λεπίς [καὶ τὸ λέπαδνον, ἴσως δὲ καὶ ἡ παρὰ τῷ Δειπνοσοφιστῇ λεπαστή ὄξυτόνως κύλιξ, ὡς τὸ καλή, ἢ παροξυτόνως, ὡς τὸ μεγάλη. τάχα γὰρ διὰ τὸ καὶ λεπτόν καὶ ἐκπέταλον δὲ κατὰ τὰς λεπάδας ἔσχε τὸ καλεῖσθαι λεπταστή. οἱ μέντοι παλαιοὶ διὰ τὸ μεγάλην αὐτὴν εἶναι ἀπὸ τοῦ λάπ 4.538 τειν ὠνομάσθαι φασὶ διὰ τοὺς ἐπὶ μέθῃ ἀναλίσκοντας πολλά, οὓς λαφύκτας ἐκάλουν. χρήσις δὲ λεπαστῆς παρὰ τῷ Κωμικῷ ἐν Εἰρήνῃ. ἔστι δὲ Δολόπων λέξις ἢ λεπαστή. ὡς δὲ καὶ μεγάλη ἦν, ὅθεν κυανοβενθῆ τις αὐτὴν ἔφη, δηλοῖ σὺν ἄλλοις καὶ Ἑρμιππος ἐν τῷ «ἂν ἐγὼ πάθω τι τήνδε τὴν λεπαστὴν ἐκπιών, τῷ Διονύσῳ πάντα τάμαυτοῦ δίδωμι χρήματα». οἱ δὲ ταῦτα παραδόντες προφέρουσι καὶ παρακείμενον τοῦ λάπτω λάψω, οἶον «τὸ δέπας λέλαφας τούμὸν ὠναξ δέσποτα», ἤγουν ἄθρουν ἐξέπιες.] Καὶ οὕτω μὲν τινες «ἀπολεψέμεν» ἔγραψαν. ἄλλοι δὲ «ἀπολουσέμεν», ἦτοι κολοβώσειν. λοῦσον γάρ, φασί, παρὰ Κυπρίοις τὸ κολοβόν. (ἡ. 469) Ὁ δὲ πατροκασίγητος καὶ θεῖος λέγεται καὶ πάτρως κατ' ὁμοιότητα τοῦ μήτρως, ὡς προδεδήλωται. Τὸ δὲ «μιγῆναι ἐν καλάμαις» δηλοῖ μὲν τὸ ἀντιστῆναι ἄχρι χειρῶν. ἔστι δὲ ὅμοιον πρὸς τὸ «ὄτ' ἐν κονίησι μιγείης», ἤγουν ὅτε εἰς ἀγῶνα ἔλθῃς, ὡς καὶ τοῦτο προεῖρηται. Ἰστέον δὲ ὅτι ἔστιν εἰπεῖν ἀστείως ἐνταῦθα καταπαίζοντα τοῦ μύθου, ὅτι σωφρονέστερος Διὸς ὁ υἱὸς Ἀπόλλων. οὗτος μὲν γὰρ αἰδεῖται πατροκασιγνήτου μιγῆναι ἐν παλάμαις, ὁ δὲ Ζεὺς τοῦ πατρὸς οὐκ ἐφείσατο. (ἡ. 457) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «μισθοῦ χωόμενοι», ὃν «ὑποστάς οὐκ ἐτέλεσεν» ἐπὶ μισθοῦ ποτε στερήσει λεχθήσεται. δῆλον δὲ ὡς καὶ ἐνταῦθα τὸ «ὑποστάς» ἀντὶ τοῦ συνταξάμενος καὶ ὑποσχόμενος. Τὸ δὲ «οὐκ ἐτέλεσεν» ἀρχὴ ἐστὶ καὶ αὐτὸ τοῦ λέγειν τελέσματα τὰ φορολογήματα. (ἡ. 458) Τὸ δὲ «φέρεις χάριν», ἤγουν τὰ κεχαρισμένα ποιεῖς, Ἀττικόν ἐστὶ καὶ κοινόν, τὸ μέντοι εἰπεῖν «φέρεις ἦρα» ἢ «ἐπίηρα», ποιητικόν. (ἡ. 460) Τὸ δὲ πρόχην προεῖρηται ὅτι δηλοῖ τὸ ἐπὶ γόνυ ἢ παντελῶς. (ἡ. 462–6) Ὅτι φησὶν Ἀπόλλων πρὸς τὸν Ποσειδῶνα ἐρίζειν προκαλούμενον, ὡς «οὐκ ἂν με σαόφρονα μυθήσαιο ἔμμεναι, εἰ δὴ σοὶ γε βροτῶν ἔνεκα πτολεμίξω δειλῶν, οἱ φύλλοισιν ἐοικότες ἄλλοτε μὲν τε ζαφλεγέες 4.539 τελέθουσιν ἀρούρης καρπὸν ἔδοντες, ἄλλοτε δ' αὖ φθινύθουσιν ἀκήριοι». καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦτον. ὅπως δὲ κατ' ἀλληγορίαν ἀλλήλοις ἀντίπαλοι Ἀπόλλων τε καὶ Ποσειδῶν προεῖρηται, ὡς περὶ Ἀρτέμιδος καὶ Ἥρας καὶ Λητοῦς καὶ Ἑρμοῦ. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «οὐκ ἂν με σώφρονα μυθήσαιο» καὶ ἐξῆς ἕως τοῦ «δειλῶν» χρησιμεύσει τῷ μὴ θέλοντι περὶ τινῶν μικρῶν ἐρίζειν πρὸς μέγαν τινά. (ἡ. 464–6) Τὸ δὲ ἐφεξῆς γνωμικόν ἐστίν, ἐξευτελίζον τὸ ἀνθρώπινον φύλλον, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις. πλὴν ἐκεῖ μὲν ἐπλάτυνε τὸ νόημα, εἰπὼν περὶ τῶν φύλλων ὅτι τε φύονται καὶ ὅτι χαμάδις αὐθις χέονται, ἐνταῦθα δὲ περὶ μὲν τῶν φύλλων οὐδὲν εἶπε, περὶ δὲ τῶν ἀνθρώπων λέγει, ὡς ποτὲ μὲν ζαφλεγέες εἰσὶ, ποτὲ δὲ φθινύθουσιν, ἤγουν ποτὲ μὲν εἰσι θερμοὶ καί, ὡς εἰπεῖν, ζῶντες, ποτὲ δὲ θνήσκουσιν, ἵνα οἱ μὲν ζῶντες ὣσιν ὅμοιοι φύλλοις χλωροῖς τοῖς ἐπὶ τῶν δένδρων, οἱ δὲ θνήσκοντες τοῖς χαμαὶ πίπτουσι. καὶ ἄλλως δέ, ζαφλεγέες μὲν οἱ μεγαλόφρονες καὶ λαμπροὶ καὶ ἀρίζηλοι, ὡς τοῦ φλέγειν καὶ ἐνταῦθα ἐπὶ λαμπρότητος τιθεμένου, καθὰ καὶ ἐπὶ Διομήδους ἐνοεῖτο καὶ ἐπὶ Ἀχιλλέως, ὅτε πῦρ ἐξ αὐτῶν ἀνήπτετο. φθινύθοντες δὲ καὶ ἀκήριοι οἱ οἶον ἀλαμπεῖς, ἢ καὶ ἄλλως, ἀφανεῖς, ὡς περὶ εἰ μηδὲ ἔζων. (ἡ. 465) Τούτοις δὲ ἀκόλουθον τοῖς νοήμασι καὶ τὸ «ἀρούρης καρπὸν ἔδοντες». οὐ γὰρ ἀργὸν οὐδὲ τοῦτο κεῖται, ἀλλὰ παιδευτικόν ἐστὶ τῶν ἀκροατῶν. καὶ εἰ μὲν ζαφλεγέας νοήσομεν τοὺς ζῶντας, ἀπλῶς λέγει ὅτι ζῶσι καρπὸν γῆς ἔδοντες, ὡς καὶ πολλὰ τῶν ἀλόγων. εἰ δὲ

ζαφλεγέες εἰσὶν οἱ λαμπροί, δηλοῖ ὅτι ἐλλάμπονται καὶ μέγα φρονοῦσι, καὶ ταῦτα καρπὸν ἀρούρης ἔδοντες, οὐ μὴν ἀμβροσίαν καὶ νέκταρ ὡς οἱ θεοί. [Ἔστι δὲ καὶ ἄλλως εἰπεῖν ζαφλεγέας μὲν τοὺς οἶον ἐμπυρίους διὰ τὸ δραστήριον καὶ θερμούς ἢ θερμὸν ἔργον δρῶντας κατὰ τὸν Κωμικόν, ἢ σεμνότερον φάναι, θερμουργοὺς ἢ καὶ αἰθερίους, εἶγε παρὰ τὸ αἶθιν καὶ ὁ αἰθήρ καὶ οἱ ἀστέρες γίνονται. φθινύθοντες δὲ οἱ κατ' ἐναντίον λόγον ἀδρανεῖς καί, ὡς εἰπεῖν, ἐκ τοῦ φλέγειν σβεσθέντες καὶ μεμαρασμένοι.] (ἡ. 464) Δειλοὺς δὲ ἀνθρώπους κἀνταῦθα συνήθως τοὺς δειλαίους φησὶν, ἕτεροι δὲ τοὺς ἀτυχεῖς. Δείλας γάρ, 4.540 φασί, πρῶτος τὸν εἰς φόνον κληρὸν εὔρηκε. καὶ λαλοῦσι μὲν οὗτοι οὐ πάνυ σαφῶς. ὁ δὲ λέγουσι τοιοῦτόν ἐστιν. εὔρημα ἦν Δείλαντός τινος τὸ κληροῦσθαι, ἦτοι λαγχάνειν, ἐπὶ φόνῳ, οἶον ἐπὶ μονομαχίᾳ ἢ θηριομαχίᾳ, ἢ καὶ ἄλλως ἐπὶ φόνῳ ἀδίκῳ, καὶ ἐξ αὐτοῦ δειλοὶ ἄνθρωποι οἱ ἀτυχοῦντες εἰς ζωὴν καί, ὡς ὁ ποιητὴς λέγει, ἀκήριοι, ὅ ἐστι νεκροί. Ἰστέον δὲ ὅτι μεταχωρούντων ἐνίοτε εἰς ἄλληλα τοῦ ᾄ τε καὶ τοῦ ᾄθ, ὡς ἐπὶ τοῦ οὐθενῶ καὶ ἐξουθενῶ καὶ οὐδέτερον καὶ οὐθέτερον καὶ ἐπὶ ἄλλων, ὅμοιόν τι γίνεται καὶ ἐπὶ τοῦ ἔδω καὶ ἔσθω, ἄμφω γὰρ ἔν τι δηλοῦσι, τοῦ ᾄσ πλεονάσαντος ἐν τῷ ἔσθω. καὶ οὐκ ἔστι γενναίως ἀπισχυρίσασθαι περὶ τοῦ ἔδω καὶ ἔσθω, ποῖον ἐκ ποίου γέγονε. (ἡ. 466 ς.) Τοῖς δὲ ῥηθεῖσιν ἐπάγει ὁ Φοῖβος καὶ τὸ «ἀλλὰ τάχιστα παυσώμεθα μάχης, οἱ δ' αὐτοὶ δηριαάσθων», ἦγουν μαχέσθωσαν, ὁ λέγοι ἂν ὁ θέλων εἰρήνην μετὰ τινος, ἄλλοις δὲ παραχωρῶν, εἰ βούλοιντο ἐρίζειν. (ἡ. 470) Ὅτι ἐν τῷ «πότνια θηρῶν Ἄρτεμις ἀγροτέρη» ἄδηλον εἶτε πότνια θηρῶν ἢ Ἄρτεμις λέγεται, ἦγουν ἢ εἰς τὸ θηρεύειν πότνια, εἶτε ἀγροτέρα θηρῶν, ἦτοι ἀγρευτικὴ τῶν θηρίων. οἱ δὲ παλαιοὶ ἀντὶ τοῦ δεσπότις ἐνταῦθα νοοῦσι τὸ πότνια. Ἀνακρέων οὖν φησι μεταλαβῶν «δέσποινα Ἄρτεμι θηρῶν». ὅτι δὲ καὶ ἀπολύτως ἀγροτέρα λέγεται Ἄρτεμις ἐπιθετικῶς [παρ' Ἀττικοῖς,] δηλοῦσιν ἄλλοι τε καὶ ὁ Κωμικός, ἐν οἷς λέγει κατὰ χιλίων τῇ Ἀγροτέρᾳ εὐξασθαι. (ἡ. 472 ς.) Ὅτι πρὸς τὸν ἐκουσίως παρὰ τὸ δέον ὑπεκστάντα μάχης ῥηθήσεται τὸ «φεύγεις δὴ», ὧ δεῖνα, τῷ δεῖνι «δὲ νίκη πᾶσαν ἐπέτρεψας, μέλεον δὲ οἱ εὐχος ἔδωκας». (ἡ. 474-7) Εἰ δὲ καὶ τοξότης ὁ ὑποχωρῶν εἶη καὶ ἀλαζών, προσαρμόσει καὶ τὰ ἐξῆς «νηπύτιε, τί νυ τόξον ἔχεις ἀνεμώλιον αὐτῶς; μὴ σευ νῦν ἔτι» ἀκούσω «εὐχομένου, ὡς τὸ πρίν», ἅντα τοῦ δεῖνος «ἐναντίβιον πολεμίζειν». Ἄρτεμις δὲ ταῦτα νείκεσε τὸν Ἀπόλλωνα κατὰ Ποσειδῶνος ἐρεθίζουσα καὶ δοκοῦσα ἐν τῷ «φεύγεις Ἐκάεργε» σκώπτειν ὡς παντὸς τοξότου, οἷς ἐκηβολεῖ, ἐτοῖμου ὄντος φεύγειν, ὁ δὲ Ἀπόλλων οὐδέν τι προσέφη αὐτήν, 4.541 οἷα καθάπαξ κυρώσας αἰδημόνως πρὸς τὸν θεῖον ἔχειν. (ἡ. 470 ς.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «νείκεσεν» ἐρμηνεύων ὁ ποιητὴς ἐπάγει «καὶ ὀνειδίειον φάτο μῦθον» ταῦτόν γὰρ νεικεῖν καὶ ὀνειδίζειν. (ἡ. 473) Τοῦ δὲ «ἐπέτρεψας» οὐκ ἔστιν ἐνταῦθα καιριωτέραν λέξιν εὔρειν. ὡς γὰρ ἐπιτρέπει τις οἰκόν τινι, οὕτω καὶ τὸ «νίκη ἐπέτρεψας». Τὸ δὲ «μέλεον εὐχος» ἀπ' ἐναντίας ἐστὶ πρὸς τὸ «μέγα εὐχος» καὶ τὸ «μέγα κῦδος». (ἡ. 475-7) Τὸ δὲ «μὴ σευ νῦν ἔτι πατρὸς ἐνὶ μεγάροισιν ἀκούσω εὐχομένου» καὶ ἐξῆς, τὴν ψευδομάχην καὶ αὐτὸ αἰνίττεται τὴν ἐξ ἐναντιώματος ἐμφαινομένην τῇ κατὰ τὸν ἥλιον θερμότητι πρὸς τὸ μέγα ὑγρόν, τὸν θαλάττιον Ποσειδῶνα, καθ' ἣν οὐδέν τι κατ' αὐτοῦ γενναῖον δρᾷ ὁ ἥλιος, ἀλλὰ μένει ἐν τῷ δοκεῖν δύνασθαι. [Ὅρα δὲ ὅτι δυνάμενος εἰπεῖν ὁ Ὅμηρος, «μὴ σευ νῦν ἔτι ἀκούσω», τοῦτο μὲν εἰπεῖν ὠκνησεν, εἶλετο δὲ τὸ ποιητικώτερον ὡς καινότερον.] (ἡ. 479-82) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα κεῖται σχῆμα ἔλλειπτικὸν ἐν τῷ «ἀλλὰ χολωσαμένη Διὸς κυδρὴ παράκοιτις. πῶς δὲ σὺ νῦν μέμονας, κύον ἀδδεές, ἀντί' ἐμεῖο στήσεσθαι; χαλεπὴ τοι ἐγὼ μένος ἀντιφέρεσθαι», ἢ ἀντιφερίζειν. λείπει γὰρ ἐν τούτοις τὸ «ἔφη», ἵνα λέγῃ ὅτι χολωσαμένη Ἥρα κατ' Ἀρτέμιδος ἔφη: «τί δὲ σὺ νῦν μέμονας», καὶ τὰ ἐξῆς. Καὶ σημείωσαι ὅτι αὐτὸς ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα συσχηματισθεὶς οἶον τῷ πράγματι ὑπεσημνήνατο τὴν τοῦ λόγου ἔλλειψιν προσφυῶς γενέσθαι τῷ χόλω τῆς Ἥρας, οὗ ἴδιον μὴ κρατεῖν ὀρθῆς

φράσεως, ᾧ συνεξομοίωσε τὴν οἰκείαν φράσιν καὶ αὐτός. ἀτελῶς γὰρ ἔφρασε τὸ «χολωσαμένη Διὸς παράκοιτις», μηδὲν τι πλέον προσθεῖς εἰς τελείαν ἔννοιαν, ἀλλὰ τὴν τοῦ οἰκείου λόγου βάσιν χωλεύειν ἀφείς, ὡς εἶπερ ἐχολώθη αὐτός, ὡς καὶ τοῦ χόλου ἔλλειπτικῶς ποτε φράζοντος. καὶ νῦν μὲν οὕτως ἢ ποιητικὴ φράσις ἔπαθεν, ὅπερ ἂν καὶ ὁ τῆς 4.542 χολουμένης Ἥρας λόγος εἶχεν ἂν παθεῖν. (η. 487 ς.) Μετ' ὀλίγα δὲ αὐτὴ ἢ Ἥρα θυμῷ χρωμένη ἔλλιπῶς ἐρεῖ ἐν τῷ «εἰ δὲ θέλεις μαθεῖν ὅσον φερτέρη εἰμί». ἰστᾶ γὰρ μέχρι τούτου τὸν λόγον μὴ πληρώσασα διὰ ῥήματος, καὶ εὐθύς τύπτει τὴν Ἄρτεμιν. ἐν δὲ τοῖς ἐξῆς καὶ ὁ Ἄντηνορίδης Ἀγήνωρ διὰ δειλίαν εἰςλόγου ἔλλειψιν ἐμπίπτει, καὶ μετ' αὐτὸν ὁμοίως ὁ Ἐκτωρ. τὰ γὰρ κατακρατοῦντα πάθη οὐκ ἔωσιν ἀπαρτίζειν λόγον ἀνελλιπῶς. (η. 479) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ «ἀλλὰ χολωσαμένη Διὸς παράκοιτις» δύναται καὶ ἀπὸ κοινοῦ ῥήμα ληφθὲν θεραπεῦσαι τὴν τοῦ ποιητοῦ ἔλλειψιν. ἐπεὶ γὰρ ἔφη προσεχῶς ἀνωτέρω «τὴν δ' οὐ τι προσέφη Ἀπόλλων», εἶτα ἐπήγαγεν «ἀλλὰ χολωσαμένη Διὸς παράκοιτις», δύναται τὸ «προσέφη» καὶ ὧδε συνεξακουσθῆναι ἀπὸ κοινοῦ, ἵνα ἦ, ὡς ὁ μὲν Φοῖβος οὐδὲν τι προσέφη τὴν Ἄρτεμιν, ἢ δὲ Ἥρα προσέφη τάδε (η. 481 ς.) Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι λαλήσει ποτὲ ἀνὴρ ἀνδρείος πρὸς θρασὺν ἀγεννή παρωδήσας τὸ τῆς Ἥρας πρὸς τὴν Ἄρτεμιν «πῶς δὲ νῦν σὺ μέμονας, κύον ἀδδεές, ἀντία ἐμοῦ στήσασθαι; χαλεπὸς τοι ἐγὼ μένος ἀντιφερίζεις». (η. 483 ς.) Εἰ δὲ καὶ τοξότης ὁ ὄνειδιζόμενος καὶ ἐν δειλοῖς δοκῶν ἀνδρείος, ἀρμόσει παρωδηθῆναι καὶ τὰ ἐφεξῆς οὕτω «τοξοφόρῳ περ ἐόντι, ἐπεὶ σε λέοντα γυναιξὶ θεὸς θῆκε», καὶ τὸ ἐξῆς. Τὴν Ἄρτεμιν δὲ ἢ Ἥρα ὄνειδίζουσα ὡς μὴ μάχιμον οὕτω φησὶν «ἐπεὶ σὲ λέοντα γυναιξὶ Ζεὺς ἔθηκεν», ὃ ἐστὶ λέαιναν, ὡς που καὶ προερρήθη, «καὶ ἔδωκε κατακτάμεν ἦν κ' ἐθέλησθα», ἐν τοῖς αἰφνιδίοις δηλαδὴ θανάτοις τοῖς γυναικείοις, οἷς ἐπιστατεῖν δοκεῖ Ἄρτεμις, ὡς πολλαχοῦ τῆς Ὀμηρικῆς ποιήσεως φαίνεται. ἢ καὶ ἄλλως, ἐν τοκετοῖς, ἐπειδὴ λοχεία ἢ Ἄρτεμις λέγεται καὶ δοκεῖ προϊστασθαι τοκετοῦ. τοῦτο δέ, ἐπεὶ, φασί, πανσελήνοις εὐτοκώτατοι αἱ γυναῖκες. Τοῖς δὲ εἰρημένοις ἐπάγει ἢ Ἥρα καὶ τι ἕτερον, ὃ παρωδηθὲν οἰκειὸν ἐστὶ πρὸς κυνηγέτην ἀλαζονευόμενον. (η. 485–6) Ἔστι δ' αὐτὸ τοιοῦτον «ἦ τοι», ἦγουν ὄντως σοί, «βέλτερόν ἐστι κατ' οὔρεα θῆρας ἐναίρειν ἀγροτέρας τ' ἐλάφους ἢ κρείσσοσιν ἴφι μάχεσθαι». Καὶ ὅρα ὅτι φανερώς ἐνταῦθα ἐναίρειν οὐ τὸ σκυλεύειν, ἀλλὰ τὸ φονεύειν φησί, καὶ ὅτι γένος εἰπὼν τοὺς θῆρας εἶδος ἐπήγαγε τὰς ἐλάφους, ὃ καὶ ἐν ἄλλοις γέγονεν. (η. 486) Ἀγρότεροι δὲ καὶ νῦν ἔλαφοι ἢ ἀπλῶς αἱ ἄγριοι ἢ αἱ μὴ ταχὺ γηράσκουσαι, μακρόβιον γὰρ κατὰ τὴν ἱστορίαν καὶ ἢ ἔλαφος. [Ὡς δὲ καὶ ἡμιόνων ἐπίθετόν ἐστι τὸ ἀγρότεροι, ὁ τῶν νεῶν Κατάλογος, εἶτ' οὖν ἢ Βοιωτία, 4.543 ἐδήλωσεν.] Ἐκ δὲ τῶν ἐφεξῆς λόγων τῆς Ἥρας ἐρανίσεται τι χρήσιμον ὃ παρωδήσας τὸ θῆλυ αὐτῆς, καὶ ὁ διδάσκων τὴν ἑαυτοῦ ἀνδρίαν ἀγνοοῦντα πολέμιον, ὃς καλῶς ἂν ἐρεῖ τὸ «εἰ δ' ἐθέλεις πολέμοιο δαήμεναι, ὄφρ' εὖ εἰδῆς, ὅσον φέρτερός εἰμι, ὅτι μοι μένος ἀντιφερίζεις». ὡς δὲ ἔλλειπτικῶς ὁ λόγος οὗτος ἔχει, καθὰ καὶ προσεσημειῶται, δηλὸν αὐτόθεν. ἅμα γὰρ ἢ Ἥρα ἔφη τὸ «εἰ δ' ἐθέλεις μαθεῖν, ὅσον φερτέρη εἰμί», καὶ αὐτίκα τύπτει τὴν Ἄρτεμιν, πραγματικῶς ἀποδιδοῦσα τὴν σύνταξιν, ὡς εἶπερ εἶπεν, ὅτι εἰ δ' ἐθέλεις δαῆναι, ὅσον φερτέρη εἰμί, ἰδοὺ τύπτω σε μὴ δυναμένην ἀμύνασθαι, ἢ ἰδοὺ πάρεστί σοι αὐτοῖς ἔργους μαθεῖν, ἵνα λέγη ἢ Ἥρα ὡς, εἶπερ ἐθέλεις γνῶναι, ἰδοὺ πάσχε. Ὀμηρος γὰρ τὴν τοῦ καιροῦ κατέπειξιν μιμούμενος ἔλλιπῶς τὸν λόγον προήγαγε. [Ἔχει δὲ τὸ τοιοῦτον σχῆμα ὁμοιότητά τινα πρὸς τὸ «ἀλλ' εἰ μὲν δώσουσι γέρας Ἀχαιοί» καὶ ἐξῆς.] (η. 487) Τὸ δὲ «πολέμοιο δαήμεναι» καθ' ὁμοιότητά τινα ἐρρέθη τοῦ «πολέμων εὖ εἰδῶς» καὶ τῶν τοιούτων, πλὴν ὅσον ἐκεῖνα μὲν στρατιωτικὴν ἐπιστήμην μάχης δηλοῖ, τοῦτο δὲ ἀπλῶς οὕτω δηλοῖ τὸ περὶ πολέμου γνῶναι. (η. 489–92) Ἄ δὲ ἔπαθεν Ἄρτεμις, φράζει Ὀμηροσούτω «ἦ ῥα», ἦγουν ἔφη δὴ ἢ Ἥρα τὰ δηλωθέντα δηλαδὴ, «καὶ ἀμφοτέρας ἐπὶ καρπῷ χεῖρας ἔμαρπτε» τὰς τῆς Ἀρτέμιδος, «σκαίῃ», ἦγουν ἀριστερᾶ

χειρί, ὅπερ ἐστὶν ἰσχύος πολλῆς ἔνδειξις, «δεξιτερῆ δ' ἄρ ἀπ' ὤμων αἴνυτο τόξα· αὐτοῖσι δ' ἄρ ἔθεινεν», ὃ ἐστὶν ἔτυπτε, «παρ' οὐατα μειδιώσα ἐντροπαλιζομένην· ταχέες δ' ἔκπιπτον ὀϊστοί». Καὶ ἰστέον ὅτι τόξα καὶ τὰ βέλη λέγει καὶ νῦν καὶ πᾶσαν τὴν τοξικὴν σκευὴν καθ' ὁμοιότητα ἐτέρων τινῶν. ὡς γὰρ χοῖνιξ καὶ μέδιμνον τὸ μετροῦν καὶ τὸ μετρούμενον, οὕτω καὶ τόξα τὰ τε βάλλοντα καὶ τὰ βαλλόμενα, καὶ τὰ τούτων δεκτικά. ὅτι δὲ τῷ τοῦ τόξου ὀνόματι καὶ τοὺς ὀϊστοὺς συμπεριλαμβάνει καὶ ὅλως πᾶσαν, ὡς ἐρρέθη, τοξικὴν σκευωρίαν, διὸ καὶ τόξα πληθυντικῶς φησι, δηλοῦσι τὰ ἐπαγόμενα. λαβοῦσα γάρ, φησί, τὰ τόξα ἔτυπτε, ταχέως δ' ἔκπιπτον ὀϊστοί. οὐ γὰρ τόξου ἐκπίπτουσιν ὀϊστοί, ἀλλὰ φαρέτρας. τόξοις ἄρα ἔτυπτεν, ἦτοι φαρέτρα. (η. 502 ς.) Καὶ μετ' 4.544 ὀλίγα δὲ συνάγεσθαί φησι παρὰ τῆς Λητοῦς τὰ τόξα, ὃ ἐστὶ τὰ βέλη, «πεπτεότα», ἦγουν πεπτωκότα, «ἄλλυδις ἄλλα ἐν στροφάλιγγι κονίης», ἄπερ αὐτόθι ἔλιπεν Ἄρτεμις, ὅπερ ἔοικε πως αἰνίττεσθαι ὡς ἀπὸ μέρους ὁμοειδοῦς, ὡς οὐδὲ οἱ λοιποὶ ἀστερώδεις ὀϊστοί, τουτέστιν αἱ ἀπ' αὐτῶν ἀκτινοβολία καὶ ἐκηβολία, ἦσαν ἄν, εἰ μὴ ἦν ἡ Λητώ. εἰ μὴ γὰρ νύξ ἦν, εἰς ἣν μεταλαμβάνεται ἡ Λητώ, οὐκ ἂν εἶχον ἀκτινοβολεῖν φαίνοντες, οἷα ἡλίω ἐπιπροσθούμενοι. (η. 492) Ἐντροπαλιζομένην δὲ λέγει τὴν ὧδε καὶ ἐκεῖ τὰς ὄψεις ἐκτρέπουσαν πρὸς τὰς τῆς χειρὸς καταφοράς. (η. 490) Τὸ δὲ «σκαίῃ» καὶ «δεξιτερῆ» κατὰ κοινοῦ καὶ αὐτὸ τὴν σύνταξιν ἔχει ὡς ἀπὸ τῶν ῥηθειςῶν χειρῶν τῆς Ἀρτέμιδος ἐν τῷ «ἀμφοτέρας ἐπὶ καρπῷ χειρας ἔμαρπτε». (η. 503) Τοῦ δὲ «πεπτεῶτα» τὸ ἀπλοῦν πεπτωκῶς πεπτωκότος, καὶ ἐν συγκοπῇ πεπτῶτος, ὡς βεβρωκῶς βεβρωκότος βεβρωτός, οὗ χρήσις παρὰ Σοφοκλεῖ. [Εἰ δὲ πλεονασμὸν ἔχει τοῦ ᾠε καὶ διαφορεῖται κατὰ τὴν γραφήν, οὐ καινοπαθεῖ. κοινὰ γὰρ ταῦτα πάθη λέξεων καὶ μάλιστα ποιητικῶν.] Ὅτι καὶ ἐνταῦθα τὸ ἴρηξ ψιλοῦται Ἴωνικῶς, ὡς δῆλον ἀπὸ ἐκθλίψεως. (η. 493–5) Φησὶ γὰρ «δακρυόεσσα δ' ἔπειτα θεὰ φύγεν ὡς τε πέλεια, ἢ ῥά θ' ὑπ' ἴρηκος κοίλην εἰσέπτατο πέτρην, χηραμόν. οὐδ' ἄρα τῆ γε ἀλώμεναι αἴσιμον ἦεν». ἔστι δὲ ὁ λόγος περὶ Ἀρτέμιδος, φυγούσης τὴν Ἥραν. (η. 495) Καὶ ὅρα ὅτι χηραμός ἢ κοίλη πέτρα, καθὰ ὁ ποιητὴς ἐξηγεῖται. καὶ μέχρι δὲ ἄρτι πολλοὶ τῶν Ἑλλαδικῶν καὶ μάλιστα τῶν κατὰ Πελοπόννησον χηλαμοὺς τὰς περὶ θάλασσαν ῥωγάδας πέτρας φασὶ κατὰ τινα παραφθοράν. [Ὅτι δὲ ἀπὸ τοῦ ῥηθέντος χῶ καὶ ἡ χεῖα γίνεται, ἐν τοῖς ἐξῆς φανεῖται. Τὸ δὲ 4.545 «κοίλην πέτραν, χηραμόν», ἐρμηνείαν τε ἔχει τοῦ χηραμοῦ, κοίλη γὰρ πέτρα ὁ χηραμός, καὶ ἐσχημάτισται κατὰ τὸ «περὶ γὰρ ῥά ἐ χαλκὸς ἔλεψε φύλλα καὶ φλοιόν».] (η. 494) Τοῦ δὲ «ἔπτατο» ἐστὶ καὶ ἀπαρέμφατον παρ' Εὐριπίδῃ τὸ διαπτάσθαι. χρήσις δὲ πολλαχοῦ καὶ τῶν κινήσεων τοῦ ἐπτόμην, ὃ δεῦτερος ἀόριστός ἐστὶ τοῦ ἐπτάμην. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὴν πέλειαν τῆ αἴση ὑπήγαγεν, ὡς καὶ τῶν τοιούτων τῷ μοιριδίῳ ὑποκειμένων. (η. 496) Τὸ δὲ «δακρυόεσσα φύγεν» δις ἐνταῦθά φησιν ὁ ποιητὴς διὰ τὸ τῆς φράσεως καίριον πρό τε τῆς παραβολῆς καὶ ἐν τῇ ἀποδόσει αὐτῆς. ἐνθα κεῖται καὶ τὸ «λίπε δ' αὐτόθι τόξα», ἦγουν τὰ ὄπλα ὅλα τοῦ τοξεύειν. (η. 499) Ὅτι τὸ παρ' ἡμῖν διαπληκτίζεσθαι δίχα προθέσεώς φησιν ὁ ποιητὴς πληκτίζεσθαι, εἰπὼν «ἀργαλέον δὲ πληκτίζεσθαι ἀλόχοισι Διός». δηλοῖ δὲ τὸ μάχεσθαι ἢ ἐρίζειν ἕως πληγῆς. Καὶ ὅρα ὅπως ὁ ποιητὴς παιδεύει διακεῖσθαι περὶ τὰ τῶν ἀρχόντων. Ἐρμοῦ δὲ ὁ ῥηθεις λόγος. Ἐνθα σημείωσαι, ὡς οὐκ αἰδεῖται ὁ τηλικούτος ἀδοξίαν εὐλογον, ἀλλὰ ἄτυφός ἐστιν. (η. 498–501) Εἶκει γοῦν τῇ Λητοῖ, ὡς καὶ προεγράφη ἐν τῇ ὑ' ῥαψωδίᾳ, εἰπὼν ὅτι τε «Λητοῖ, ἐγὼ δέ τοι οὗ τι μαχήσομαι», καὶ ὅτι οὐ δεῖ ταῖς Διὸς ἀλόχοις μάχεσθαι, ὦν μία καὶ ἡ Λητώ, δι' ἣν ὁ Τιτυδὸς ἐν Ἄιδῃ κολάζεται, ὡς ἐν Ὀδυσσεΐᾳ εἴρηται, καὶ ὅτι «ἀλλὰ μάλα πρόφρασσα», ἦτοι πρόθυμος ἢ ὡς ἐν πρωτολογία «εὐχέσθαι ἐμὲ νικῆσαι καρτερῆφι βίηφι». τοῦτο δὲ καὶ ἄλλος τις παρωδήσας εἶποι ἂν ἐκὼν εἴκων τινί. οὕτως ἐπιεικὴς ὁ Ἑρμῆς, καί, ὡς ἡ ποίησις λέγει, ἀκάκητα. διὸ καὶ Ἀργεΐφόντης ὁ αὐτὸς ἦτοι ἀργὸς φόνου. καὶ ἄλλως δέ, οὐκ ἔχει ὁ Ἑρμῆς, ὁ πλανήτης ἀστήρ,

άντικαταστήναι τῇ 4.546 ἀλληγορουμένη Λητοῖ, ὃ ἐστὶ τῇ νυκτὶ ὡς οὐδὲ ἄλλος τις τῶν πλανήτων. ἀπίθανον γὰρ τὸ πλάσμα. ἢ πῶς ἂν μάχοιτο αὐτῇ πιθανολογικῶς, δι' ἧς ἐκφαίνεται λάμπων, ὅπουγε καὶ πάντες οἱ πλανῆται πρὸς αὐτῆς εἰσι. Ζεὺς μὲν γάρ που, πλάνης ὢν καὶ αὐτός, ἄζεται μὴ νυκτὶ ἀποθύμια ἔρδη. Ἄρης δὲ καὶ Ἀφροδίτη, τῶν ἑπτὰ καὶ αὐτοὶ ὄντες, σὺν αὐτῇ ἐπικουροῦσι τοῖς Τρωσὶ. Ἥλιος δὲ καὶ Σελήνη εἰς παῖδας αὐτῇ ἐγγράφονται. Κρόνος μέντοι ταρταρωθεὶς οὐδετέροις ἐπικουρεῖ. πῶς οὖν ἔχοι ἂν ὁ Ἑρμῆς αὐτῇ ἀντιβαίνειν; Οἱ δὲ παλαιοὶ καὶ τοιαῦτά τινά φασιν. εἰρηνικὸς ὁ Ἑρμῆς, ὅθεν καὶ ἀνεῖται καὶ μίξεις φιλεῖ. καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα δὲ συνδεδέσθαι τῇ Ἀφροδίτῃ ἐθέλει [διὰ τὸ τῶν φιλοκάλων ῥητόρων, ὡς εἰκός, ἐπαφρόδιτον ἐν γραφαῖς καὶ ἐπίχαρι.] Διὸ καὶ οἱ Πελασγοὶ κατὰ τὴν ἱστορίαν ἐντεταμένον τὸν Ἑρμῆν, ἥτοι ὀρθιάζοντα, ἰδρύνονται, καὶ μάλιστα τοὺς γέροντας Ἑρμᾶς γλύφουσι τοιοῦτους διὰ τὴν καὶ ἐν ἄλλοις λεγομένην ἀλληγορικὴν αἰτίαν, [ἦπερ ἐστὶ τὸ τοὺς λογίους μάλιστα γέροντας γονιμωτέρους εἶναι τῶν ἔτι νεαζόντων καὶ οὐπω χρόνου ἐπιστημόνων.] Σημεῖωσαι δὲ ὅτι καὶ ἐν τῇ ῥηθείῃ θεομαχία τὸ σύννηθες πολυειδὲς ὁ ποιητὴς ἐνδείκνυται. Ἀθηνᾶ μὲν γὰρ δυοῖν περιγίνεται, ὡς δεδήλωται, Ἄρεος καὶ Ἀφροδίτης, τοῦ μὲν κατάρξαντος μάχης, τῆς δὲ λαβομένης αὐτοῦ. Ποσειδῶν δὲ καὶ Ἀπόλλων οὐδὲν δρῶσι κατ' ἀλλήλων, οἷα Ποσειδῶνος μὲν προκαλεσαμένου, Ἀπόλλωνος δὲ ἀπειπόντος τὴν μάχην, οὐκ ἀγεννῶς, ἀλλ' ἵνα μὴ ἐκπέσοι τοῦ σαόφρων εἶναι δοκεῖν, ὡς εἴρηται. Ἄρτεμις δὲ τύπτεται μὲν ὑπὸ Ἥρας τοῖς ἰδίους τόξοις, οὐ μὴν προκαλεσαμένη ἔνστασιν, ἀλλὰ διότι τὸν Ἀπόλλωνα κατὰ Ποσειδῶνος ἠρέθιζε, πῦρ θυμοῦ σβεσθὲν ὄνειδείοις μύθοις ἀναρριπίζουσα. Ἑρμῆς δὲ οὔτε μάχεται τῇ ἀντιθέτῳ Λητοῖ οὔτε ἀμφήριστος ἀπαλλάττεται, ἀλλ' ἐκὼν εἴκει καὶ ἐν τῷ «ὦ Λητοῖ, ἐγὼ δέ σοι οὐ μαχήσομαι» ἥττων πως αὐτῆς εἶναι ὁμολογεῖ, οὐχ' ἀπλῶς, ἀλλ' ὅτι Διὸς ἄλοχός ἐστιν, [ἦγουν νοός, ᾧ συνοῦσα ἡ τῆς 4.547 ἀλληγορίας Λητῶ ἀπρόσμαχος ἐστὶ τῷ Ἑρμῆ λόγῳ, λανθανομένῳ καὶ αὐτῷ.] Ἥφαιστος δὲ γε ὅπως πυρὶ φλεγέθων ἐνέπεσε τῷ ποταμῷ Ξάνθῳ καὶ οἷα διέθετο, προδεδήλωται. οὕτω καὶ ἐν τούτοις τῷ πολυφώνῳ Ὀμήρῳ ἀσύμπτωτός ἐστὶ καὶ ποικίλη ἡ τῆς ποιήσεως διασκευή. (ἡ. 491–506) Ὅτι μυθικὸς ἐνταῦθα κλαυσίγελως πλάττεται, ἐν οἷς Ἥρα μὲν μειδιᾷ τύψασα, ὡς εἴρηται, τὴν Ἄρτεμιν, ἡ δὲ δακρυόεσσά τε, ὡς ἐρρέθη, φεύγει λιποῦσα τὰ τόξα τῇ μητρὶ συλλέξασθαι καὶ «δακρυόεσσα πατρός ἐφέζετο γούνασι κούρη». παρθενικὴ δὲ ἡ τοιαύτη ἀφέλεια. ἡ γοῦν Ἀφροδίτη ἐν τοῖς πρὸ τούτων καὶ τρωθεῖσα οὐδὲν τι τοιοῦτον ποιεῖ, ὅτε ἐν τοῖς γούνασιν ἔπεσε τῆς μητρός, Ὀμήρου καὶ τὰ τοιαῦτα πολυειδῶς σχηματίζοντος. (ἡ. 507) Οὐ μόνον δὲ δακρύει ἡ τοιαύτη κόρη, ἀλλὰ καὶ τρέμει, ὡς δηλοῖ τὸ «ἀμφὶ δ' ἄρ ἀμβρόσιος ἐάνος τρέμεν». ἐνταῦθα δὲ οὐ μόνον ὁ τοῦ σώματος τρόμος πολὺς ἐμφαίνεται, ἀλλὰ καὶ πέπλου λεπτότης διαδείκνυται. καὶ οὕτω μὲν ἀφελῶς ἡ κόρη διάκειται, κλαίουσα ἐφ' οἷς ἀγεννῶς ἐρράπισται. ὁ δὲ πατήρ «πρὸτὶ οἷ», φησὶν, ἦγουν πρὸς ἑαυτῷ, ταύτην εἶλε. (ἡ. 509) Καί, ὡς εἰκός, «ἀνείρετο ἡδὺν γελάσας», οὐχ' ὥστε μαθεῖν ὅπερ οἶδεν, ἀλλ' ἀπλῶς οὕτω, καθὰ καὶ ἡ Θέτις ἀλλαχοῦ τὸν Ἀχιλλεῖα «τίς δὴ σε τοιάδ' ἔρεξε, φίλον τέκος, Οὐρανιῶνων»; (ἡ. 512) Ἡ δὲ λέγει ὅτι «σὴ μ' ἄλοχος στυφέλιξε, πάτερ, λευκώλενος Ἥρη», τοῦτο μὲν ἀφελῶς εἰποῦσα, (ἡ. 513) βαρέως δὲ τὸ ἐφεξῆς, ἦγουν τὸ «ἐξ ἧς ἀθανάτοισιν ἔρις καὶ νεῖκος ἐφῆπται». Ἐνθα σημείωσαι ὅπως ἑαυτῇ μάχεται ἡ διαβολή. Ἄρης μὲν γὰρ ἠτιάσατο τὴν Ἀθηνᾶν ὡς τοὺς θεοὺς ἔριδι ξυνελαύνουσαν, ἐνταῦθα δὲ ἡ Ἄρτεμις μέμφεται τὴν Ἥραν ὡς ἐξ αὐτῆς ἔρις καὶ νεῖκος τοῖς ἀθανάτοις. (ἡ. 507) Καὶ 4.548 ὅρα κἀνταῦθα τὸ «ἀμβρόσιος ἐάνος», ἥτοι ἀμβρόσιος πέπλος, τοῦ ἐπιθέτου 4.548 ληφθέντος ἀντὶ ὑποκειμένου. πέπλου γὰρ ἐπίθετον κυρίως ὁ ἐάνος. τινὲς μέντοι ταῦτὸν ἠγοῦνται πέπλον καὶ ἐάνον εἰπεῖν, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ γράψας, ὅτι πέπλοι, οὐς ἐπερονῶντο μόναι γυναῖκες, οἱ καὶ ἐάνοι καλοῦνται. Τὸ δὲ «πρὸς ἑαυτῷ ἔλαβεν», ὃ καὶ ἀσπάζεσθαι λέγεται, ὃ ἐστὶ πρὸς

ἑαυτὸν σπᾶσθαι, τὴν δοτικὴν σύνταξιν ἔχει διὰ τὴν τῆς ἑπὶ ῥοῦ προθέσεως ἐγγύτητα. (η. 508) Ὁ δὲ τοῦ Διὸς γέλως δηλοῖ μὴ ἄξια δακρύων τὴν παῖδα παθεῖν. [Γελαῖ δὲ οὐχ' ἀπλῶς ὁ πατὴρ Ζεὺς ἐπὶ τῇ ἀφελείᾳ κόρη, ἀλλὰ ἡδὺ καὶ οὐ πρὸς πικρίαν, οἶαν ὁ σαρδάνιος γέλως προφαίνει, παιδεύων ὡς οὐκ ἐξ ἀνάγκης χρῆ τὸν νοῦν ἔχειν πρὸς τοῖς θελήμασι τῶν ἀφελῶν εἴτε τέκνων εἴτε καὶ ἄλλως γνησίων, ἀλλ' ἀμείβεσθαι γέλωτι τὰ σφῶν δάκρυα πρὸς ἔνδειξιν τοῦ γελοῖα κάκεινα εἶναι. δεῖγμα δὲ τῆς κατὰ τὴν Ἄρτεμιν ἀφελουῦς νηπιότητος τὸ ἐπὶ γονάτων πατρικῶν κάθισμα.] (η. 511) Κεῖται δὲ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ καὶ δύο Ἄρτεμιδος ἐπίθετα, τὸ «εὐστέφανος» ἥτοι εὐκόσμος, στέφανος γάρ, φασίν, ἢ στεφάνη γυναικεῖος κόσμος ἐπομφάλιος, καὶ τὸ «κελαδαινὴ», ἥγουν κῆλα δεινὰ ἔχουσα, τουτέστι βέλη, ἢ ὅτι Ἐγκέλαδόν τινα σὺν Ὀρίωνι ἀνεῖλε βιαζόμενον αὐτήν, ἢ διὰ τοὺς, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις ἐδηλώθη, κελάδους ἥτοι θορύβους, οὓς ποιεῖ ἢ μὲν μυθικὴ Ἄρτεμις κυνηγετοῦσα, ἢ δὲ ἀλληγορουμένη αὐξουσα καὶ φθίνουσα. σελήνης γὰρ πάθη ἢ 4.549 αὐξομείωσις, ὅτε κελάδοι ὡς ἐπὶ πολὺ περὶ ἀέρα γίνονται. (η. 513) Τὸ δὲ «ἐφῆπται» δοτικῆ καὶ νῦν συντέτακται, ἢ λόγῳ ἀντιπτώσεως, ἢ διότι ἀντὶ τοῦ ἐπήρηται εἴληπται. (η. 519) Ὅτι διάθεσις λύσεως πολέμου ἑτεραλκοῦς τὸ ἐπορευόντο οἱ μὲν χωόμενοι, οἱ δὲ μέγα κυδιόωντες, ὡς τῶν μὲν νικηθέντων χωομένων, τῶν δὲ νικησάντων γαῦρον ἰόντων. [Οἱ ποιητικοὶ δὲ ταῦτα δρῶσι δαίμονες μετὰ τὴν κατ' αὐτοὺς μάχην. ὦν ἀνελθόντων ἐς Διὸς Φοῖβος κάτω μείνας ἐδύσετο Ἴλιον, δεδιὼς περὶ αὐτῆ, μὴ αὐθημερὸν ἀλῶ διὰ τὴν τοῦ Ἀχιλλέως ἀνδρίαν.] (η. 527) Ὅτι θυμὸν μέγαν καὶ ῥωμαλεότητα δὲ Ἀχιλλέως δηλοῖ τὸ «Τρῶας ὁμῶς αὐτοὺς τε ὄλεκεν καὶ μώνυχας ἵππους», ὡς πᾶν τὸ παραπεσὸν κτείνοντος. (η. 522–5) Διὸ καὶ πάλιν εἰς παραβολὴν τὴν ἀπὸ πυρὸς ἐλθῶν ὁ ποιητὴς εἰκάζει τὴν τοῦ ἥρωος ἐντρέχειαν ἐμπρησμῶ πόλεως, ὃν οὕτω διὰ ταχέων φράζει «ὡς δ' ὅτε καπνὸς ἰὼν εἰς οὐρανὸν εὐρὺν ἰκάνει ἄστεος αἰθομένοιο, θεοῦ δὲ ἐμῆνις ἀνήκε, πᾶσι δ' ἔθηκε πόνον, πολλοῖσι δὲ κήδε' ἐφήκεν, ὡς Ἀχιλλεὺς Τρῶεσσι πόνον καὶ κήδε' ἔθηκε». Καὶ ὅρα ὅτι, ὡς περ ἀλλαχοῦ πόλεως ἄλωσιν συντομώτατα ἔφρασεν, οὕτω γὰρ ἔδει κατὰ τοὺς Τεχνικούς, ὡσαύτως καὶ νῦν τὸν ἐμπρησμόν. Ὅρα δὲ καὶ τὰ καίρια πάρισα τὰ ἐν τῷ τέλει τῶν στίχων, τὸ ἀνήκε καὶ ἐφήκε καὶ ἔθηκεν, ὦν τὸ μὲν ἐφήκεν ἀντὶ τοῦ ἔπεμψε, τὸ δὲ ἀνήκεν ἀντὶ τοῦ ἀνήγειρε καὶ ἀνέπεισεν, ὃ λαμβάνεται ποτε καὶ ἀντὶ τοῦ ἀνεβλάστησεν, ὡς ἐν τῷ «ἀνήκεν ἢ γῆ βοτάνας». δις δὲ εἶπε τὸ ἔθηκεν διὰ τὸ τῆς λέξεως καίριον. παιδεύων δὲ ὁ ποιητὴς κἀνταῦθα εἰς θεομηνίαν ἀνάγει τὸν μέγαν πολιτικὸν ἐμπρησμόν. δῆλον δὲ ὅτι πλεονάζει ταῖς ἀπὸ τοῦ πυρὸς παραβολαῖς ὁ ποιητὴς εἰς δεῖγμα ἐνεργείας ἠρωϊκῆς καὶ δραστηριότητος. οἶον γὰρ ἐστὶ τὸ πῦρ, πρὸ βραχέων εἴρηται. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἐπετηδεύσατο ἐν μεγίστῳ καὶ πολυβλαβεῖ ἐμπρησμῶ μὴ μνησθῆναι τῆς τοῦ πυρὸς λέξεως, 4.550 ἀρκεσθεὶς τῷ σημείῳ αὐτοῦ, τῷ καπνῷ, καὶ τῷ «αἰθομένου», ὃ ἐστὶ καιομένου. (η. 526) Ὅτι λογοειδὲς ἔπος καὶ σαφὲς τὸ «εἰσθήκει δ' ὁ γέρον Πρίαμος θεῖου ἐπὶ πύργου». καὶ καινὸν οὐδὲν ἐν πολυστίχῳ ποιήματι καὶ τοιαῦτα ἔπη εὐρίσκεσθαι, ὁποῖον σὺν ἄλλοις πολλοῖς καὶ τὸ «ἵππους δὲ ξανθὰς ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα». Θεῖον δὲ πύργον Τροίας φησίν, ὧν λόγῳ καὶ ἱερὰν Τροίαν, ἢ καὶ διὰ τὸ θεόδομητον τῆς πόλεως, ἥτοι θεοδόμητον, ὡς πρὸ ὀλίγων γέγραπται. (η. 527–30) Τούτῳ δὲ ὁ ποιητὴς ἐπάγει ὅτι, ἐπεὶ ἐνόησεν ὁ γέρον Ἀχιλλεὺς πελώριον Τρῶας κλονοῦντα πεφυζότας, «οὐδέ τις ἀλκή γίνεται», ἀλλὰ δηλονότι ἑτεραλκῆ νίκην εἶχεν ὁ Ἀχιλλεὺς, «οἰμῶξας ἀπὸ πύργου βαῖνε χαμάζε, ὄτρυνέων» στρατηγικῶς «παρὰ τεῖχος ἀγακλειτοὺς πυλωροὺς πεπταμένας ἐν χερσὶ πύλας ἔχετε», καὶ τὰ ἐξῆς. Καὶ σημείωσαι σχῆμα καὶ ἐνταῦθα ἐλλειπτικὸν καίριον ὡς πρὸς ἔπειξιν τῶν γινομένων. λείπει γὰρ τὸ «λέγων» ἢ τοιοῦτον τι, ἵνα εἴη τὸ ὅλον τοιόνδε· ὄτρυνέων πυλαωροὺς καὶ λέγων «πεπταμένας τὰς πύλας ἔχετε», ὃ ἐστὶν ἀνεωγμένας. εἴληπται δὲ λέξις ἐκ μεταφορᾶς τῶν ἐξηπλωμένων πτερύγων τοῖς πετομένοις, ὡς αὐτὸς ὁ ποιητὴς καθυποδείξει διὰ

παραβολῆς ἐν τῇ ὠΰ ραψωδίᾳ. χαίρων δὲ τῇ λέξει Ὅμηρος ἐρεῖ καὶ μετ' ὀλίγα πετασθῆναι τὰς πύλας, ὃ ἔστιν ἀνοιγῆναι. (η. 530) Ἀγακλειτοὺς δὲ πυλωροὺς λέγει τιμῶν καὶ αὐτοὺς τῇ ἐνδοξότητι, ὡσπερ τὸν πύργον τῇ θειότητι. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐνταῦθα δεῖκνυσιν ὁ ποιητής, ὡς ἡ προμνημονευθεῖσα ἐπὶ τῶν πύργων στάσις τῶν δημογερόντων λυσιτελεῖ ταῖς πόλεσιν ἐν καιρῷ μάχης. Πρίαμος γὰρ οὕτω γνοὺς κακῶς ἔχειν τὰ ἔξω τοῖς ἑαυτοῦ βαίνει χαμαῖζε καὶ λαλεῖ τὰ πρὸς ὠφέλειαν. τοῦτο δὲ καὶ προεκθέσεως τύπον ἐπέχει, ὡς τοῦ ποιητοῦ οἰκονομοῦντος παρεῖναι τὸν Πρίαμον τῷ τεῖχει, ὡς ἂν πλατυνεῖ καὶ δι' αὐτοῦ τὴν ποίησιν μετ' ὀλίγα ἐν τοῖς κατὰ τὸν Ἑκτορα. (η. 531-4) Αἰτίαν δὲ ὁ βασιλεὺς λέγει τοῦ χρῆναι ἄρτι ἀναπεπτάσθαι τὰς τῆς πόλεως πύλας τὸ τοὺς λαοὺς μέλλειν ἔλθειν προτὶ ἄστὺ πεφυζότας, ἵνα εἰς τεῖχος ἀναπνεύσωσιν ἀλέντες, ὃ ἔστι συγκλεισθέντες, ἀθροισθέντες. «ἢ γὰρ Ἀχιλλεὺς ἐγγὺς ὄδε, φησί, κλονέων. νῦν οἴω», ἢ 4.551 δισυλλάβως οἴω, «λοίγι' ἔσεσθαι». ταῦτα δὲ γενναίου στρατηγοῦ ἔπαινος, ὡς καὶ μετ' ὀλίγα εὐθύς (η. 536) τὸ «δεῖδια γὰρ μὴ οὐλος ἀνὴρ ἐς τεῖχος ἄλῃται», οἷα μηδενὸς δηλαδὴ τολμήσοντος ἔξω ἀντιστῆναι αὐτῷ, εἰ μὴ αἱ πύλαι κλεισθῶσι. (η. 534 ς.) Διὸ μετὰ τὸ «ἀναπνεύσωσιν ἀλέντες» κελεύει «αὐτίς ἐπ' ἄψ θέμεναι σανίδας πυκνῶς ἀραρυίας». ὁ περίφρασις ἔστι τοῦ «κλείσατε τὰς πύλας», καθὰ καὶ τὸ «σανίδας πυκνῶς ἡρμοσμένας περιφραστικὴ ἐρμηνεία ἔστι τοῦ πύλας, ἔτι δὲ καὶ τοῦ θύρας, πύλαι γὰρ καὶ θύραι σανίδες εἰσὶ καὶ αὐταὶ ἀραρυῖαι πυκινῶς. (η. 537) Τὸ δὲ γε ἀνοῖξαι οὕτω περιφράζει «οἱ δὲ ἄνεσάν τε πύλας καὶ ἀπῶσαν ὀχῆας». Τοῦτο δὲ πρωθύστερόν ἐστι. πρῶτον γὰρ οἱ μοχλοί, τουτέστιν οἱ ὀχῆες, ἀπωθοῦνται, εἶτα αἱ πύλαι ἀνιένται, ὃ δηλοῦται διὰ τοῦ «ἄνεσαν», ἦτοι ἀνῆκαν καὶ ἐχαύνωσαν. ἀλλαχοῦ δὲ τὸ ἀνοῖξαι καὶ τὸ κλείσαι συντομώτατα φράζων ἀνακλῖναι καὶ ἐπιθεῖναι φησιν. ὡστε κατὰ τὸν ποιητὴν ταῦτόν τὸ ἀνοῖξαι πύλας καὶ ἀνεῖναι καὶ ἀναθεῖναι καὶ πετάσαι. (η. 538) Ἐπὶ δὲ τούτοις εἰπὼν ὅτι «αἱ δέ», ἤγουν αἱ πύλαι, «πετασθεῖσαι τεύξαν φάος», φάος ἢ τὴν σωτηρίαν τῶν φευγόντων λέγει, ὡς καὶ ἐν τῷ «φάος δ' ἐτάροισιν ἔθηκεν ἄνδρα βαλῶν», ἢ καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ ἐξ ἡλίου φῶς, ἵνα λέγη τὸ παρακολουθοῦν τῇ ἀνοίξει τῶν πυλῶν. πολλάκις γὰρ ἐπιπροσθοῦσαι τῷ ἔξωθεν φωτὶ αἱ πύλαι φάος τεύχουσιν ἀνοιγεῖσαι. (η. 540-3) Ὅτι ἐν τῷ «οἱ δ' ἰθὺς πόλιος καὶ τεῖχος ὑψηλοῖο δίψη καρχαλέοι, κεκονιμένοι, ἐκ πεδίοιο φεῦγον. ὃ δέ», ἤγουν ὁ Ἀχιλλεὺς, «σφεδανὸν ἔφεπ' ἔγχεϊ, λύσσα δὲ οἱ κῆρ αἰὲν ἔχε κρατερή, μενέαινε δὲ κῦδος ἀρέσθαι» Ἡρόδωρος καὶ Ἀπίων ἐκτείνουσι τὸ «σφεδανῶν» ὡς μετοχήν, λέγοντες εἰληφθαι τὴν λέξιν ἀντὶ τοῦ «σφοδρῶς διώκων». οἱ μέντοι 4.552 πλείονες ὡς ἐπίρρημα λαμβάνοντες αὐτὸ «σφεδανόν» λέγουσι τὸ σπενστικόν καὶ σφοδρόν. (η. 541) Τὸ δὲ «δίψη» θηλυκοῦ γένους ἐστί. τὸ γὰρ δίψος τῶν ὑστέρων ἐστίν. Ὅμηρος δὲ δίψαν οἶδεν, ὡς εὐθύς δηλωθήσεται. Καρχαλέοι δὲ οἶονεῖ καρφαλέοι, ὃ ἔστι κατάξηροι τὴν τε γλῶσσαν καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ σώματος. ὅθεν μετ' ὀλίγα κατὰ ἄστὺ πεφυζότες «ἔπιόν τε ἀκέοντό τε δίψαν». Ὅρα δὲ ὅτι τὸν μὲν Ἑκτορά που κύνα εἶπέ τις λυσητήρα, ἐνταῦθα δὲ αὐτὸς ὁ ποιητής ἔχεσθαι τὸν Ἀχιλλεῖα λύσση φησὶ κραταιᾶ, σιγήσας τὸ τοῦ κυνὸς ὄνομα διὰ τὸ εὐφημότερον. (η. 547 ς.) Ὅτι θείας δυνάμεως δηλωτικὸν τὸ «ἐν μὲν οἱ κραδίη θράσος βάλε, πὰρ δὲ οἱ αὐτὸς ἔστη, ὅπως θανάτοιο βαρείας κῆρας ἀλάλκοι». Φοῖβος δὲ οὕτω ποιεῖ ἐς Ἀγήνορα τὸν Ἀντηνορίδην, [ἐξελεθὼν εἰς μάχην αὐθιγὲς τῆς πόλεως κατὰ τὸ σιωπώμενον, ἐφ' ᾧ] ἀντιτάξαι αὐτὸν τῷ Ἀχιλλεῖ πρὸς ἀποπλάνησιν τοῦ κατ' εὐθὺ δρόμου, μὴ καὶ ὑψίπυλον Τροίην ἔλοιεν υἴες Ἀχαιῶν. (η. 550 ετ 558) Ἐν τῷ τόπῳ δὲ τούτῳ καὶ πτολίπορθον τὸν Ἀχιλλεῖαδὸν ποιητὴς καλεῖ, καὶ τὸ Τρωϊκὸν πεδῖον μετ' ὀλίγα Ἰλῆιον λέγει, ἤγουν Ἰλίου, τουτέστι περὶ ὃ τέθαπτο Ἴλος, ἐξ οὗ παρώνυμος ἢ πόλις, τὸ Ἴλιον. τινὲς δὲ Ἰδῆιον πεδῖον γράφουσι τὸ τῇ Ἰδῆ ὑποκείμενον διὰ τὸ εὐθύς ἐπαγαγεῖν τὸν ποιητὴν «ὄφρ' ἂν ἴκωμαι Ἰδῆς κνημούς». (η. 551) Ὅτι πολύφροντιν ἄνδρα δηλοῖ τὸ «πολλὰ δέ οἱ κραδίη πόρφυρε μένοντι».

άλλαχού δὲ «πόρφυρε κίοντι» ἐρρέθη. τί δὲ τὸ πορφύρειν, πολλαχού ἡρμήνευται. (η. 553–61) Ὅτι οἱ πείσαντες τὸν Ἀγήνωρα λογισμοὶ ἀντιστῆναι νῦν τῷ Ἀχιλλεῖ τοιοῦτοι, ὡς εἰκός, ἦσαν «ῥμοὶ ἐγών, εἰ μὲν κεν ὑπὸ κρατεροῦ Ἀχιλλῆος φεύγω, τῆ περ», ἦγουν ὅπου, «οἱ ἄλλοι ἀτυζόμενοι φοβέονται», ἢ κλονέονται, «αἰρήσει με καὶ ὡς 4.553 καὶ ἀνάγκιδα δειροτομήσει· εἰ δ' ἂν ἐγὼ τούτους μὲν ὑποκλονέεσθαι ἐάσω Πηλεΐδῃ Ἀχιλλῆϊ, ποσσὶ δ' ἀπὸ τείχεος ἄλλη φεύγω πρὸς πεδίον», τό, ὡς εἴρηται, Ἰλήϊον, «ὄφρ' ἂν ἴκωμαι Ἰδης τε κνημούς», τοὺς προερμηνευθέντας, «κατὰ τε ῥωπήϊα δύω», ἦγουν ὑπείσελθω δάση τὰ καὶ αὐτὰ προδηλωθέντα, «ἐσπέριος δ' ἂν ἔπειτα λοεσσάμενος ποταμοῖο, ἰδρῶ ἀποψυχθεῖς, προτὶ Ἴλιον ἀπονεοίμην». (η. 562) Καὶ μέχρι τούτων ἐλθὼν καὶ συνεῖς ὅτι οὐ καλῶς ἐνταῦθα νοεῖ, ἐγκόπτει τὸν ἐφεξῆς εἰρμὸν τοῦ λόγου, καὶ ἀφείς ἀναπόδοτον κατὰ σχῆμα ἐλλείψεως ἐπισημαίνεται τὸ κακόβουλον, εἰπὼν «ἀλλὰ τί μοι ταῦτα φίλος διελέξατο θυμός»; (η. 563 ς.) Εἶτα οἶον ἐπιδιορθούμενος ἐπάγει «μή με ἀπαιρόμενον πόλιος πεδίονδε νοῆση καί με μεταΐξας μάρψῃ ταχέεσσι πόδεσιν», ὡς μὴ ἂν ἰσχυσαίνοιο φυγεῖν ἐς τὴν Ἰδην. καὶ ἔστι καὶ ἐνταῦθα ἕτερον ἐλλειπτικόν. ἐν γὰρ τῷ «μή μ' ἀπαιρόμενον πόλιος νοῆση» καὶ ἐξῆς, λείπει τὸ δεῖδια ἢ τι τοιοῦτον, ἵνα λέγη, ὅτι δέδοικα μή με ποδωκεία καταλαβὼν Ἀχιλλεὺς ἀνέλη. (η. 565) Δυσὶ δὲ τούτοις ἐλλειπτικοῖς σχήμασιν ἐπάγει καὶ ἀσύνδετον τὸ «οὐκέτ' ἔπειτ' ἔσται θάνατον ἀλύξαι». δῆλον δὲ ὅτι γοργότητα ποιοῦν καὶ τὸ ἀσύνδετον, καθὰ καὶ τὰ ἐλλειπτικά, ἀγωνιῶντι προσώπῳ οἰκειοῦνται καὶ ἀποστενοῦσι τὸν λόγον ὡς οἶα τῷ προσώπῳ συνεπισπεύδοντα καὶ πως μὴ δυναμένῳ λαλεῖν ἀκέραια, συμβαλλόμενα πρὸς τοῦτο καὶ αὐτά. εἶτα ἐπιρρώσας ἑαυτὸν ὁ Ἀγήνωρ, καθὰ ῥηθήσεται, ἀποκαθίσταται εἰς τὸ μὴ φυγεῖν ἀλλ' ἀντιστῆναι τῷ Ἀχιλλεῖ. ὅτι δὲ μόλις ἐκφεύγει τὸ μὴ θανεῖν ἀρπαγείς ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος, μετ' ὀλίγα καὶ αὐτὸ δηλωθήσεται. (η. 560) Ἰστέον δὲ ὅτι ἡ πρώτη ἐλλείψις δύναται θεραπευθῆναι ἐν τῷ «ἐσπέριος δ' ἂν ἔπειτα», εἴπερ νοηθεῖ ὡς ἐσπέριος δὴ ἂν, ἵνα λέγη ὅτι, εἰ φύγω πρὸς πεδίον ὡς εἰς τὴν Ἰδην καὶ τῷ τέως ὑποδύσομαι τὰ ῥωπήϊα, πρὸς ἐσπέραν δὴ ἔπειτα λουσαίμενος ἐπανελεύσομαι. Ἐν τούτοις δὲ ἰστέον καὶ ὅτι στρατιωτικὸν λουτρὸν δηλοῖ ὁ ποιητὴς ἐν τῷ «ἐσπέριος λοεσσάμενος ποταμοῖο, ἰδρῶ ἀποψυχθεῖς», καὶ ὅτι ὁ 4.554 μεταβουλευσάμενος καὶ οἶον εἰπὼν ἐν ἑαυτῷ, ὡς ἕτερός με θυμὸς ἀνῆκεν, εἴποι ἂν καὶ τό «ἀλλὰ τί μοι ταῦτα φίλος διελέξατο θυμός» ἔνθα δὲ φανερὸς ὁ κίνδυνος, λεχθεῖ ἂν τὸ «οὐκέτ' ἔπειτα ἔσται θάνατον καὶ κῆρας ἀλύξαι». (η. 557) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «ἄλλη φεύγω», τουτέστιν ἀλλαχού, ἐπιρρηματικὸν καὶ νῦν ὄν, ὅμως προσγεγραμμένον ἔχει τὸ ἰ, ὡς ἀπὸ δοτικῆς γεγονός, καθὰ καὶ τὸ ταύτη ἀντὶ τοῦ οὕτως, καὶ τὸ ἐτέρηφι παρ' Ἡσιόδῳ ἀντὶ τοῦ ἐτέρως. [Τὸ δὲ «ποσὶ φεύγω» πρὸς διαστολὴν ἐφράσθη τοῦ ἄλλως φεύγειν, οἶον ψυχῆ, ὃ προηγεῖται τοῦ φεύγειν ποσίν, ὥσπερ καὶ τὸ «μάρψῃ πόδεσσι» διέσταλται τοῦ ἄλλως μάρπτειν, ὅπερ μάλιστα κυριολεκτεῖσθαι εἴωθεν ἐπὶ χειρῶν.] (η. 560) Τὸ δὲ «ποταμοῖο» λείπεται προθέσεως. ἔστι γὰρ ἀντὶ τοῦ ἐπὶ ποταμοῦ. (η. 560) Τοῦ δὲ «ἀποψυχθεῖς ἰδρῶ» οὐκ ἔστι φράσαι καιριώτερον οὐ γὰρ ἀπονίζεται οὐδὲ ἀποψᾶται ἀπλῶς τοιοῦτος ἰδρῶς, ἀλλ' ἐπὶ ἀναψυχῆ, ἧς δηλωτικὸν τὸ ἀποψυχθεῖς, ἕτεροῖον ὄν τοῦτο παρὰ τὸ ἀποψυγῆναι, ὃ κυρίως ἐπὶ φυτῶν κεῖται. (η. 562) Τὸ δὲ «φίλος θυμός» ταῦτ' ἐν τῷ φίλον ἦτορ. (η. 563) Τὸ δὲ «ἀπαιρόμενον πεδίονδε» ἀντὶ τοῦ ταχὺ φεύγοντα ὡς οἶον ἀέριον φερόμενον. Ὅτι ὁ ῥηθεὶς Ἀγήνωρ, ὃν δῖον ἀμύμονά τε κρατερόν τε λέγει, οἶδε μὲν ὅτι λίην κρατερός περὶ πάντων ἔστ' ἀνθρώπων ὁ Ἀχιλλεὺς, πείθει δὲ ὅμως ἑαυτὸν μετὰ τοὺς ῥηθέντας ἀνωτέρω διαλογισμοὺς θυμὸν ἀναλαβέσθαι καὶ ἀντιστῆναι. (η. 567–70) Φησὶ γὰρ «εἰ δέ κεν οἱ προπάροιθε πόλιος κατεναντίον ἔλθω, καὶ γὰρ δὴ καὶ τούτῳ τρωτὸς χρῶς ὀξεί χαλκῶ, ἐν δὲ ἴα ψυχῆ. θνητὸν δὲ ἔφασ' 4.555 ἄνθρωποι ἔμμεναι· αὐτὰρ οἱ θεὸς κύδος ὀπάζει». ὁ δὲ τοιοῦτος νοῦς προσαρμόσει ἀνδρὶ ἀσθενεστέρῳ κατατολμώντι γενναιοτέρου τινός. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι

ένταυθα ἔλλειψίς τις ἔστιν. ἐν γὰρ τῷ «εἰ δέ οἱ κατεναντίον ἔλθω» δοκεῖ λείπειν τὸ ἴσως ἀνέλω αὐτὸν ἢ τοιοῦτόν τι, ὅπερ ὀκνῶν εἰπεῖν ὁ Ἀγῆνωρ ἐνέλειψεν. οὕτω γὰρ εὐοδοῦται ἐφεξῆς τὸ «καὶ γὰρ δὴ τούτῳ τρωτὸς χρώς». ἄλλως μέντοι εἰ μὴ ἔλλειπτικός ἐνταυθα ὁ λόγος, περισσός ἐστιν ὁ ᾱ-ρ σύνδεσμος, ἵνα λέγη ὅτι, εἰ δέ οἱ ἀντίος ἔλθω, καὶ τούτῳ τρωτὸς ὁ χρώς, εὕρηται δὲ πολλαχοῦ καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα ἐκ περισσοῦ κείμενος ὁ τοιοῦτος σύνδεσμος, ὡσπερ καὶ ὁ ᾱ-ι καὶ ὁ ᾱ-ε καὶ ὁ ᾱ-λ-λ-ᾱ καὶ ἕτεροι. (ἡ. 571–80) Ὅτι θυμὸν παρδάλεως ἰστορήσαι βουλόμενος Ὅμηρος καὶ ὡς ἑαυτὴν ἐπιρρίπτει θανάτῳ, παραβάλλει αὐτῇ τὸν εἰρημένον Ἀγῆνορα, λέγων ὅτι ἀλείς, ὅ ἐστι συστραφεῖς, ἔμενε τὸν Ἀχιλλέα, «ἐν δέ οἱ ἦτορ ἄλκιμον ὠρμάτο πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι. ἦν τε πόρδαλις εἴσι βαθείας ἐκ ξυλόχοιο ἀνδρὸς θηρητῆρος ἐναντίον, οὐδέ τι θυμῷ ταρβεῖ οὐδέ φοβεῖται, ἐπεὶ κεν ὑλαγμὸν ἀκούσῃ· εἴ περ γὰρ φθάμενός μιν ἢ οὐτάσῃ ἠὲ βάλῃσιν, ἀλλά τε καὶ περὶ δουρὶ πεπαρμένῃ, οὐκ ἀπολήγει ἀλκῆς πρὶν γ' ἠὲ ξυμβλήμεναι ἠὲ δαμῆναι· ὡς Ἀγῆνωρ οὐκ ἔθελεν φεύγειν, πρὶν πειρήσαιτ' Ἀχιλλῆος». (ἡ. 573) Ἰστέον δὲ ὅτι ὡς τὰ πολλὰ ἡ ποιήσις πόρδαλιν λέγει διὰ τοῦ ᾱ παρὰ τὸ προάλλεσθαι, πλεονάσαντος τοῦ δέλτα. ἐν δὲ ῥητορικῷ παλαιῷ Λεξικῷ εὕρηται οὕτως. πόρδαλιν, οἱ ἄλλοι, Ἀττικοὶ δὲ πάρδαλιν. Ὅμηρος δὲ τὸ μὲν ζῶον διὰ τοῦ ᾱ, τὴν δὲ δὸρὰν δὲ διὰ τοῦ ᾱ. Θηλυκῶς δὲ κἀνταῦθα ἡ ξύλοχος, δηλοῖ δὲ τὸν ὑλώδη καὶ δασύν τόπον ὡς ξύλα ἔχοντα. (ἡ. 575) Τὸ δὲ «οὐ ταρβεῖ οὐδέ φοβεῖται» ἀντὶ τοῦ οὔτε δειλιᾶ οὔτε φεύγει. Τὸ δὲ «ἐπεὶ κεν ὑλαγμὸν ἀκούσῃ» τινὲς γράφουσιν «ἐπεὶ κυνηλαγμὸν ἀκούσῃ», διὰ τὸ γράψαι πού τὸν Στησίχορον «ἀπειρεσίου κυνηλαγμοῦ». παλαιὸς δὲ τις, μεμφόμενος τὴν τοιαύτην γραφήν, φησὶν ὅτι οὐχ' ὀρώ πλέον τι ἐκ τοῦ συνθέτου. καὶ χωρὶς γὰρ κυνὸς ὑλαγμὸς ἐπὶ κυνῶν ἀκούεται, ὡς ἐπὶ 4.556 ἵππων χρεμετισμός. ἄλλως τέ φησι τὰ εἰς ᾱ-ο-ς τῷ ᾱ παραληγόμενα μετὰ προθέσεως συντίθενται μενούσης τῆς αὐτῆς τάσεως, ἡγουν τοῦ αὐτοῦ τόνου, οἷον παιγμός ἐμπαιγμός, κηρυγμός ἐκκηρυγμός. ἔδει οὖν καὶ τὸ ὑλαγμὸς τοιοῦτόν τι παθεῖν καὶ μὴ συντεθῆναι μετ' ἄλλου μέρους λόγου. (ἡ. 576) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι διαφέροντα κἀνταῦθα κεῖνται τὸ οὐτάσῃ καὶ τὸ «βάλῃ». (ἡ. 577) Τὸ δὲ καὶ περὶ δουρὶ πεπαρμένῃ τὴν πάρδαλιν μὴ λῆγειν ἀλκῆς καὶ σὺς πάσχει καὶ ἕτερα ζῶα θυμομαχοῦντα ἐν τοῖς κινδύνοις. (ἡ. 578) Ξυμβλήμεναι δὲ τὸ πλησιάσαι καὶ συμμῖξαι. (ἡ. 581) Ὅτι τὸ «ἀσπίδα πρόσθεν ἔσχετο Ἀγῆνωρ» ἀντὶ τοῦ προεβάλετο εἰς φυλακὴν τοῦ σώματος. (ἡ. 583–9) Ὅτι πρὸς θρασυόμενον στρατηγὸν εἰκῆ κατὰ πόλεως εἴποι ἂν τις σώφρων πολίτης ἀριστεύς τοιαῦτα «ἦ δὴ που» ἢ «ἦδη που», «μάλ' ἔολπας ἐνὶ φρεσὶ, φαίδιμε δεῖνα, ἦματι τῷδε πόλιν πέρσειν. νηπύτιε, ἦ τ' ἔτι», ἡγουν ὄντως ἔτι, «πολλὰ τετεύχεται ἄλγεα ἐπ' αὐτῇ· ἐν γὰρ οἱ πολέες τε καὶ ἄλκιμοι ἀνέρες εἰμέν», ἡγουν ἐσμέν, «οἱ πρόσθε φίλων τοκέων ἀλόχων τε καὶ υἰῶν [Ἴλιον] εἰρυσόμεσθα» ἢ «εἰρυσόμεθα, σὺ δ' ἐνθάδε πότμον ἐφέψεις ὧδ' ἔκπαγλος ἐὼν καὶ θαρσαλέος πολεμιστής». πρὸς Ἀχιλλέα δὲ ταῦτα ὁ Ἀγῆνωρ φησί, φθάνων ἐπαίνους γεραίρειν τὸν κατ' αὐτοῦ νικητὴν ἐσόμενον. (ἡ. 585) Ὅρα δὲ ὅτι ἀντὶ τοῦ «νήπιε» κοινοῦ ὀνόματος καὶ συνήθους ἐν πολλοῖς τῷ ποιητῇ τὸ «νηπύτιος» ποιητικὸν ἐν τῇ ῥαψωδίᾳ ταύτῃ ἐπλεόνασεν. (ἡ. 588) Εἰρύεσθαι τὸ φυλάττειν ἀπὸ τοῦ ἐρύω πλεονασμῷ τοῦ ᾱ, ὡσπερ καὶ ἐῶ εἰῶ καὶ ἐρωτῶ εἰρωτῶ. Τὸ δὲ «ἐφέψεις» ἀντὶ τοῦ ἀκολουθήσεις, διώξεις, καταλάβῃς. τοιοῦτον οὖν πάντως καὶ τὸ πότμον ἐπισπεῖν, ἐπειδὴ καὶ τὸ ἐφέψειν, ὃ δὴ μέλλων ἐστὶ τοῦ ἐφέπω ῥήματος, ταῦτόν δύναται τῷ ἐπισπεῖν. (ἡ. 587) Τὸ δὲ «τοκέων ἀλόχων τε καὶ υἰῶν» ἐν τισὶν ἀντιγράφοις μετὰ τὸ «ἀλόχων» ἔχει κείμενον τὸ «τοκέων». (ἡ. 590) Ὅτι ἀστείως εἴρηται περὶ Ἀγῆνορος τὸ «ὄξυν ἄκοντα βαρείης χειρὸς ἀφήκε» κατὰ Ἀχιλλέως. ἔχει γὰρ τι 4.557 γλυκείας ἀντιθέσεως ἐνταυθα τὸ ὄξυν καὶ τὸ βαρύν. τινὰ δὲ τῶν ἀντιγράφων «παχείης χειρὸς» γράφουσιν. (ἡ. 594) Ὅτι ἀλλαχοῦ μὲν τὴν χρυσοῖν πτύχα τῆς ἀσπίδος τοῦ Ἀχιλλέως θεοῦ δῶρα εἶπεν ὁ ποιητής, ὡς ἐκεῖ ἐγράφη,

ένταῦθα δὲ τὴν ἐκ κασσιτέρου νεοτεύκτου κνημίδα οὕτω καλεῖ, εἰπὼν «θεοῦ δ' ἠρύκακε δῶρα». (η. 591–4) Σημείωσαι δ' ένταῦθα καὶ ὅτι «ἔβαλε» τίθησιν οὐκ ἐπὶ πληγῆς καὶ σαρκῶν ψαύσεως. φησὶ γὰρ «καὶ ῥ' ἔβαλε κνήμην ὑπὸ γούνατος οὐδ' ἀφάμαρτεν· ἀμφὶ δὲ οἱ κνημὶς σμερδαλέον κονάβησε, πάλιν δ' ἀπὸ χαλκὸς ὄρουσε βλημένου οὐδ' ἐπέρησε». ὥστε βαλεῖν λέγεται καὶ τὸ ἀπλῶς εὐστοχῆσαι, κἂν μὴ διακύψῃ τὸ βέλος ἐντός. πλείων δ' ὅμως ἢ ἑτέρα χρῆσις. διὸ κατὰ παράχρησιν Ὅμηρος εἰπὼν ένταῦθα «ἔβαλε κνήμην» ἐπάγει πρὸς ἐρμηνείαν τὸ «οὐδ' ἀφάμαρτεν». εἶτα πρὸς πλείω σαφήνειαν λέγει «πάλιν δ' ἀπὸ χαλκὸς ὄρουσεν», ἦτοι ὀπίσω ὥρμησεν. οὐπὲρ αὐθις ἐφερμηνευτικὸν τὸ «οὐδ' ἐπέρησε». τὸ γὰρ ὀρμήσαν ὀπίσω πάντως οὐκ ἐπέρησεν ὡς προκύψαι ἐπὶ τὰ ἐντός. [Ἴστέον δὲ ὅτι, καθὰ πολεμῶ πολεμίζω, νεμεσῶ νεμεσίζω, οὕτω διχῶς καὶ κοναβῶ καὶ κοναβίζω. δοκεῖ δὲ διαφορεῖσθαι ὁμοίως, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ παρεσημάνθη, καὶ τὸ ὀργίζω. φαίνεται γὰρ καὶ ὀργῶ εἶναι ῥῆμα, ἐξ οὗ ἀοργησία καὶ ἀοργητος. εἰ δὲ τις ἐρεῖ ἐκ τοῦ ὀργῶ, τὸ ὀρμῶ, αὐτὰ γίνεσθαι, ἴστω ὡς οὐκ ἔστι κίνησις τοῦ ὀργῶ, ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ τὸ ὀργιάζω κινεῖται.] (η. 591) Ὅρα δὲ καὶ τὸ «ὑπὸ γούνατος» δηλοῦν ποῖον μέρος κνήμη λέγεται. Σημείωσαι δὲ ὡς, εἰς καὶ μὴ διήλασεν ὁ Ἀγήνωρ, ὅμως ἔτυχε τῆς κνήμης τοῦ Ἀχιλλεύς, δεξιῶς μὲν ἀφείς, κωλυθεὶς δὲ βλάψαι διὰ τὸ τῆς κνημίδος ἠφαιστότευκτον ἢ καὶ νεότευκτον. (η. 595) Ὅτι τὸ ὥρμησεν ὥρμήσατο ένταῦθά φησιν, οὕτω δὲ κατωτέρω καὶ τὸ ἐδίωκεν ἐδιώκετο, εἰπὼν, ὅτι τε ὥρμήσατο Ἀγήνωρος Ἀχιλλεύς, ἦγουν κατὰ τοῦ Ἀγήνωρος, καὶ ὅτι τὸν Ἐκάεργον πεδίοιο διώκετο πυροφόροιο, ἦγουν διὰ τῆς πεδιάδος. (η. 598) Ὅτι τὸ «ἠσύχιον δ' ἄρα μιν πολέμου ἐξέπεμπε 4.558 νέεσθαι», ὁ Ἀπόλλων δηλαδὴ τὸν Ἀγήνορα, καλὸν εἰπεῖν ἐπὶ τοῦ μηδὲν ὅλως κακὸν ἐν πολέμῳ παθόντος. εὐφῆμως δὲ λεχθήσεται ποτε καὶ ἐπὶ τοῦ κατὰ δειλίαν ἀνασωθέντος ὑπὸ τινος. (η. 595–607) Κεῖται δὲ καὶ τοῦτο ἐν τῷ «ὥρμήσατο» μὲν Ἀχιλλεύς κατὰ τοῦ Ἀγήνωρος «δεύτερος, οὐδέ τ' ἔασε κῦδος ἀρέσθαι, ἀλλὰ μιν ἐξήρπαξε, κάλυψε δ' ἄρ ἠέρι πολλῆ· ἠσύχιον δ' ἄρα μιν», ὡς ἐρρέθη, ἐξέπεμπε, τὸν Ἀχιλλέα δὲ «δόλω ἀποέργαθεν», ἦγουν ἀπειργε, «λαοῦ· αὐτῷ γάρ ῥ' Ἐκάεργος, Ἀγήνορι πάντα εἰοικώς, ἔστη πρόσθε ποδῶν, ὃ δ' ἐπέσσυτο διώκειν, ἕως ὁ τόν», ἦγουν ἕως ὁ Ἀχιλλεύς τὸν Ἀπόλλωνα, «πεδίοιο», καθὰ ἐρρέθη, «διώκετο πυροφόροιο τρέψας πᾶρ ποταμὸν βαθυδινῆεντα Σκάμανδρον, τυτθὸν ὑπεκπροθέοντα, δόλω δ' ἄρ ἔθελγεν Ἀπόλλων, ὡς αἰεὶ ἔλποιο κιχήσεσθαι ποσὶν οἴσιν», ἦγουν ἰδίους, «τόφρα», ἦγουν ἐν τοσοῦτῳ, «ἄλλοι Τρῶες πεφοβημένοι ἦλθον ὁμίλῳ», ἦγουν ὁμιλαδόν, ὃ ἐστὶν ἰλαδόν καὶ ὁμοῦ, «ἀσπάσιοι προτὶ ἄστῃ, πόλις δ' ἔμπλητο ἀλέντων», ἦτοι συγκλεισθέντων. καὶ τοῦτο ἐστὶν ἡ αἰτία τῆς ἐπὶ τῷ Ἀγήνορι μυθογραφίας. ἄλλως γὰρ οὐκ εὐδιοίκητον εἶχε πιθανότητα σωθῆναι ἀσκύλτως τοὺς Τρῶας ἔσω πόλεως, εἰ μὴ ὁ ἀληθὴς ἢ ὁ φαινόμενος Ἀγήνωρ ἀπέπλαγξε τὸν Ἀχιλλέα, καὶ οὕτως ἐν ἀδείᾳ φυγόντες οἱ τῆς πεδιάδος Τρῶες σώζονται. ἠρκέσθη γὰρ ὁ ποιητὴς τῷ παραποταμίῳ ὀλέθρῳ καὶ διὰ τοῦτο τοὺς τῆς πεδιάδος ἀκινδύνους ἔᾱ. Καὶ ὅρα ὅπως ὁ Ἀχιλλεύς εἰς βραχὺ τι σπεύσας διὰ φιλοτιμίαν ἄκαιρον τῶν μεγάλων ἐξέπεσε, καὶ οὔτε τοῦ Ἀγήνωρος ἔτυχε, καὶ οὐδὲ τοὺς τῆς πεδιάδος πολεμίους ἔβλαψεν, οὐ κατὰ τὸν παροιμιώδη κύνα ἠττονος κρέως τὸ μείζον ἀλλαξάμενος, ἀλλ' ἔμπαλιν τῇ εἰς μικρὸν τι λιχνεῖα καὶ τῶν μειζόνων διεκπεσών. (η. 597) Ἔτι ὅρα καὶ ὅτι τὸ «ἐξήρπαξε» θεραπεύων 4.559 ἀλληγορικῶς ὁ ποιητὴς ἔφη «ἐκάλυψεν ἠέρι πολλῆ» μονονουχὶ λέγων, ὡς ἀρπαγὴν ένταῦθα νοητέον ἀποκρυβῆν τινα δι' ἀορασίας, ὑποδύντος, οἷα εἰκός, τοῦ Ἀγήνωρος μυρίκας ἢ ἑτέραν τινα ὕλην ἐκ τῆς παρὰ τῷ ποταμῷ, ἣτις ἀποκρυβῆ τὸν Ἀγήνορα θανάτου ὑπεξελοῦσα ὡς μὴ θανεῖν ὑπὲρ μοῖραν εἰς τὸν κατὰ μοῖραν ἐξειλημμένον Ἀπόλλω ἀνάγεται. (η. 601) Τὸ δὲ «πρόσθε ποδῶν» τὴν ἐγγύτητα δηλοῖ τὴν ἄγαν, ὕφ' ἧς δολούμενος ἐθέλγεται Ἀχιλλεύς. οὕτω καὶ πέρδιξ περιποιεῖται τὰ νεογνά, εἰλουμένη

πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ θηρατοῦ, ἕως ἐκεῖνα ἡσύχια γένωνται διαπεφευγότα τὸν τάραχον. (η. 602) Τὸ δὲ «πεδίοιο διώκετο» καὶ ἐξῆς, ἀκίχητα διώκειν καὶ τὸν Πηλείδην ἄρτι δηλοῖ. Τὸ δὲ «πυροφόροιο τὸ τῆς Τροίας ἐρμηνεύει ἐρίβωλον. (η. 604) Τὸ δὲ «δόλω ἔθελγεν» ἀντὶ τοῦ ἠδέως ἠπάτα κἀνταῦθα κείται. (η. 607) Τὸ δὲ «ἀσπάσιοι» ἀγαθὴ λέξις ἐστίν. ὅθεν διὰ τὸ καίριον πάλιν μετ' ὀλίγα ἐπιρρηματικῶς λέγει, ὅτι «ἀσπασίως ἐσέχυντο εἰς πόλιν», ἦτοι κατὰ σπουδὴν πολλὴν ὡς οἶα χυθέντες εἰσῆλθον, ἐκ μεταφορᾶς καὶ νῦν τῶν κατὰ ῥοῦν χεομένων ὑδάτων. (η. 608–11) Εἶτα ἐφερμηνεύων τὸ «Τρῶες πεφοβημένοι ἦλθον» καὶ διασαφῶν τὴν ἐν αὐτοῖς σπουδὴν, φησὶν «οὐδ' ἄρα τοί γε», ἤγουν οἱ Τρῶες, «ἔτλαν μείναι ἔτη ἀλλήλους καὶ γνῶναι ὅς τε πεφεύγοι, ὅς τε ἔθαν' ἐν πολέμῳ, ἀλλ' ἀσπασίως», καθὰ ἐρρήθη, «ἐσέχυντο ἐς πόλιν, ὃν τινα τῶν γε πόδες καὶ γοῦνα σώωσαν». ὃ δὴ μερικεῦει τὸ πληθυντικὸν συνήθως εἰς ἐνικὴν πῶσιν. οὐ γὰρ πάντες Τρῶες εἰσῆλθον, ἀλλ' ὅς ἐκ πολέμου φυγῶν σέσωστο. Λέγει δὲ γόνατα μὲν τὰ συνήθη, πόδας δὲ τὰ μετὰ τὴν κνήμην, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ εἴρηται. (η. 611) Εἰ δὲ καὶ ἐν ἄλλοις τὰ γοῦνα φέρειν ἀπλῶς τινὰς λέγονται, ἀλλ' ἐνταῦθα καὶ σώζουσι τοὺς ῥωμαλέως φεύγοντας. τοῖς δὲ ποσὶ καὶ τοῖς γούνασι καὶ αἱ μέσον αὐτῶν πάντως κνήμαι συνεπινοοῦνται. προέθετο δὲ τοὺς πόδας, διότι τῇ αὐτῶν διαστάσει πλείονι οὔσῃ ὁ δρόμος ἐπιταχύνεται κατὰ τὸ «πόδες δ' ὑπερικταίνοντο», ὅπερ ἐν Ὀδυσσεΐα κείται. (η. 609 ς.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «ὃς ἔθανε» δηλοῖ, ὡς καὶ τὸ «ὃς πεφεύγοι» Ἀττικῶς νοεῖται ἀντὶ τοῦ πέφευγεν. 4.560 EK ΤΩΝ ΤΗΣ XI Ὅτι τῆς χι ῥαψωδίας, ἐμμέτρως μὲν εἰπεῖν, ἢ περιπέτεια τοιαύτη· Χι, θέτιδος γόνος ὡκὺς ἀπώλεσεν Ἐκτορα δῖον. ἄλλως δέ· Ἐκτορος ἀναίρεσις. (η. 1–3) Ὅτι ἐν ἄλλοις μὲν ἐστάναι τινὰς εἶπε τεθηπότας καθὰ νεβρούς, ἐνταῦθα δὲ τοὺς Τρῶας ὁμοίως λέγει πεφευγέναι. φησὶ γὰρ «ὡς οἱ μὲν κατὰ ἄστῳ πεφυζότες ἤυτε νεβροὶ ἰδρῶ ἀπεψύχοντο, πῖον τε ἀκέοντό τε δίψαν, κεκλιμένοι καλῆσιν ἐπάλξεσιν». ὡς γὰρ προερρήθη, δίψη καρχαλέοι ἔφευγον. ὕδατος δὲ δηλονότι ἔπιον, εἰ καὶ ὁ ποιητὴς αὐτὸ σιωπᾶ συνεπισπεύδων τοῖς γινομένοις, ὃς καὶ στενοτάτη παραβολῆ διὰ ὁμοίαν συντομίαν ἐχρήσατο. [Ἰστέον δὲ ὅτι, ὡς περ ἐν τῷ πιεῖν καὶ πῖε, οἶον «Κύκλωψ, τῇ πῖε οἶνον», καὶ ἐν ἄλλοις δὲ τοιούτοις, συστέλλεται τὸ ἰ λόγῳ παραληγούσης δευτέρου ἀορίστου, οὕτω κἀνταῦθα ἐν τῷ «πίον τ' ἀκέοντό τε δίψαν». οὗ δὴ ῥήματος διττὴ διάθεσις. ἢ γὰρ «πίον καὶ ἀκέοντο». ἢ «πίοντο καὶ ἀκέοντο», παθητικῶ σχήματι ἄμφω. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα. ἐν δὲ τῷ «πίομεν' ἐκ βοτάνης», ἤγουν μέλλοντα πιεῖν, ἐκτείνεται τὸ κατάρχον δίχρονον. Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι οὐ μόνον πῖω καὶ πίομαι, ἀλλὰ καὶ πιόομαι, Ἀριστοφάνης «πικρότατον οἶνον τήμερον 4.561 πιῆ». ὡς δὲ κοινόν ἐστι ῥῆμα τὸ πῖω, πέφηνε πολλαχοῦ. διὸ οὐ μόνον αὐθυποτάκτου λόγῳ τὸ πῖωμαι μεγαθύνει τὴν παραλήγουσαν παρὰ τοῖς ὕστερον, ἀλλὰ καὶ συστέλλει κατὰ τὸ τίω τίομαι. δηλοῖ δὲ τὴν κοινότητα τοῦ πῖω καὶ ὁ «πίσω» μέλλον παρὰ Πινδάρῳ, καθὰ προερρήθη, καὶ τὸ πῖσομαι παρὰ Ἀντιφάνει ἀντὶ τοῦ πῖω, ὅθεν καὶ ἡ ἐν Πελοποννήσῳ Πῖσα, καὶ τὰ Ὀμηρικὰ πῖσεα.] (η. 2) Τὸ «ἀπεψύχοντο» ταῦτόν ἐστι τῷ ἀνέψυχον, ὡς καὶ πρὸς ὀλίγων τὸ «ἰδρῶ ἀποψυχθεῖς», ἀντὶ τοῦ ἀναψύξας. τὸ μέντοι ἀποψύχειν ἐνεργητικῶς λειποψυχίαν ἢ θάνατον δηλοῖ παρὰ τοῖς μεθ' Ὀμηρον. ἐναποψύχειν δέ γε δυσσεμφάτως παρ' Ἡσιόδῳ ἔχει. εὔρηται δὲ καὶ ψύχειν παρ' Ὀμήρῳ, καθὰ ἐδηλώθη ἐν τῷ «ἦκα μάλα ψύξασα». Ἀκεῖσθαι δὲ τὸ θεραπεύειν, ἀφ' οὗ καὶ τὸ «ἀκεσταὶ φρένες ἐσθλῶν». δοκεῖ δὲ ἡ λέξις γίνεσθαι παρὰ τὸ ἀκῆν, τουτέστιν ἡσυχῶς, ἐπειδὴ πᾶσα σώματος θεραπεία ἡσυχίαν περιποιεῖται τάραχου τινός. ἐκ τοῦ τοιούτου δὲ ῥήματος Φρύγες ἀκέστην καλοῦσι τὸν ἰατρόν, ὡς φασιν οἱ παλαιοί. ὅτι δὲ ἀκεῖσθαι καὶ τὸ ράπτειν ἐλέγετο, ἐτίθετο δὲ ἡ λέξις καὶ ἐπὶ νηῶν περιποιήσεως, δεδήλωται καὶ ἀλλαχοῦ. (η. 3) Τὸ δὲ «κεκλιμένοι καλαῖς ἐπάλξεσιν» ἀντὶ τοῦ περιεχόμενοι καὶ κρυπτόμενοι ἐπὶ προμαχώνων. καὶ τὸ μὲν «καλαῖς» εὐεΐδειάν τινα καὶ κάλλος δηλοῖ, ὡς εἰκός,

κτίσματος, ἔπαλις δὲ ἀπὸ τοῦ ἄλκω ἄλξω, τὸ βοηθῶ, ἐφ' ἧς ἀλκοῦσι τῇ πόλει οἱ μαχόμενοι. ἐκ δὲ τοῦ ῥηθέντος ἄλξω καὶ τὸ ἄλλ' ἀλκός ἀλκί παρήγαγον τινες, ὡς καὶ προεδεδήλωται. Καὶ οἱ Τρῶες μὲν οὕτω πεφυζότες ἐποίουν, (ἡ. 3 ς.) «αὐτὰρ Ἀχαιοί», φησί, «τείχεος ἄσσον ἴσαν», ὃ ἐστὶν ἐπορεύθησαν, «σάκε' ὠμοῖσι κλίναντες», ὡς οἶα τεichoμαχήσοντες, εἰ καὶ τὰ ἐφεξῆς ἐπὶ τῷ Ἐκτορι συμβεβηκότα διεκώλυσαν, 4.562 εὐμεθόδως καὶ τοῦτο πλασαμένου τοῦ ποιητοῦ. [(ἡ. 4) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ῥηθὲν «ἴσαν» ἢ ἀπὸ τοῦ ἴω ἐνεστώτος γίνεται, οὗ πληθυντικὸν πολλαχοῦ τὸ «ἴομεν» ἵνα ἢ ὡς ἐκ τοῦ τίω τὸ ἔτισαν, οὕτω καὶ τὸ ἴω ἴσαν, ἢ ἐκ τοῦ ἴμι, τοῦ παραληγομένου μόνω διχρόνω, ἵνα ἢ ὡς τίθημι θέσαν, οὕτω καὶ ἴμι ἴσαν. ὅτι δὲ διττῶς ἐστὶν εἶμι ἀντὶ τοῦ ἔρχομαι διὰ διφθόγγου, καὶ πάλιν ἴμι διὰ τοῦ ἱ, παραδιδόασιν οἱ Τεχνικοί. καινὸν δὲ οὐδὲν διφορεῖσθαι, ὡς εἴρηται, τὸ εἶμι, ὅπουγε διφόρησιν ἔχει καὶ τὸ πρωτότυπον αὐτοῦ. ἔστι γὰρ εἶω, τὸ πορεύομαι, διὰ διφθόγγου, οὗ δεύτερος ἀόριστος τὸ ἴης καὶ ἴωμεν, τὰ ἀυθύποτακτα, καὶ ἐκ τοῦ τοιούτου εἶω τὸ διὰ διφθόγγου εἶμι. ἔστι δὲ καὶ ἕτερον ἴω διὰ μόνου διχρόνου ὡς τὸ τίω, οὗ πληθυντικόν, ὡς πρὸ βραχέων ἐρρέθη, τὸ κοινὸν ἴομεν ὡς τίομεν, καὶ ἐκ τοῦδε τοῦ ἴω τὸ ἕτερον, ἴμι, οὗ κατάρχει μόνον τὸ ἱ.] (ἡ. 5 ς.) Ὅτι τῶν ἄλλων Τρώων, ὡς ἐρρέθη, πεφοβημένων εἰς ἄστὺ μόνος ὁ Ἐκτωρ ἔξω ἔμεινε κακοτυχῶς, φησὶ γοῦν «Ἐκτορα δ' αὐτοῦ μεῖναι ὀλοή μοῖρ' ἐπέδησεν Ἰλίου προπάροιθε πυλάων τε Σκαιάων». τοῦτο δὲ προαναφώνησιν ἔχει ἐν τῷ «ὀλοή μοῖρα», ὡς μικρὸν ὅσον ἀπολουμένου τοῦ Ἐκτορος. μοῖρα δὲ πάντως ὀλοή πρὸς διαστολὴν εἴρηται μοίρας ἑτεροίας, ἀφ' ἧς καὶ Ἀτρείδης μοιρηγενής. [Ἵρα δὲ τὸ «ἐπέδησε», δι' οὗ δηλοῦται ἢ ὅτι στερρῶς ὁ Ἐκτωρ ἔστη, ὡς εἰ καὶ πεπέδητο, οἶα δηλαδὴ θρασύς, ἢ ὅτι ἄκων ἔστη διὰ τῆς μοίρας. ἀκούσιον γὰρ τὸ πεδεῖσθαι.] (ἡ. 8–13) Ὅτι ὁ διωκόμενος ὑπὸ χείρονος κρείττων ἢ καὶ θεϊότερός τις αὐτὸς ὢν, εἴποι ἂν σιγήσας τινὰ τῶν τοῦ ποιητικοῦ Ἀπόλλωνος πρὸς Ἀχιλλέα «τίπτε με ποσὶ ταχέεσσι διώκεις αὐτὸς θνητὸς ἐών»; οὐδέπω με 4.563 ἔγνωσ οἶός εἰμι, «σὺ δ' ἄσπερχές μενεαίνεις. οὐ μὲν με κτενέεις, ἐπεὶ οὗ τοι μόρσιμός εἰμι». λέγει δὲ μόρσιμον ἀπολύτως ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς τὸν μοῖρα ὑποκείμενον. [Παραγωγὴ δὲ αὐτοῦ μείρω μερῶ μέμορκα, μέσος μέμορα, ἐξ οὗ μέμορμαι μέμορσαι. ὅθεν ὁ μόρσιμος κατ' ἀναλογίαν τῶν διὰ τοῦ ἱ-μ-ο-ς παραγῶγων, ὧν τινὰ καὶ διὰ τοῦ ἱ-χ-ι-μ-ο-ς καινότερον παράγονται. οὕτω Αἰσχύλος πέπλους μελαγχίμους φησὶν, ἕτερος δὲ τις μελάγχιμα συκάμινα, ἐν τῷ «λευκοῖς τε γὰρ μόροισι καὶ μελαγχίμοις», ὅπερ ἐστὶ μέλασι, «καὶ μιλοπρέποις», ἢ γοῦν ἐρυθροῖς, «βρίθεται ταύτου χρόνου».] (ἡ. 15–20) Ὁ δὲ ὑπὸ τινος μεγάλου ἐμποδιζόμενος ἀμύνεσθαί τινος ἐρεῖ ἂν «ἐβλαψάς με, ὀλωώτατε πάντων, καὶ ἐμὲ μὲν μέγα κῦδος ἀφείλεο, τοὺς δ' ἐσάσας ῥηϊδίως, ἐπεὶ οὗ τι τίσιν γ' ἔδδειςας ὀπίσσω. ἢ σ' ἂν τισαίμην, εἴ μοι δύναμις γε παρείη». Ἀχιλλεὺς δὲ ταῦτα πρὸς Ἀπόλλωνα φησιν, ὃν καὶ θεῶν ὀλωώτατον προσεῖπεν, ὅπερ ἐστὶ, φασὶν, ἐφερμηνευτικὸν τῆς αὐτοῦ κλήσεως. Ἀπόλλων γὰρ φαίνεται λέγεσθαι ὡς ὀλόος, ὅτε λοιμοῦ ἐστὶν αἴτιος. ἐκ τοῦ ὄλλειν γὰρ καὶ ὁ Ἀπόλλων, ὡς καὶ ὁ ὀλόος. τινὲς δὲ γράφουσι «δολοώτατε», διότι δόλω πρὸ μικροῦ τὸν Ἀχιλλέα ἔθελγεν. ἔχει δὲ τι καὶ σκωπτικὸν ἀστεῖον τὸ «θεῶν ὀλωώτατε πάντων». Φοίβου γὰρ εἰπόντος «οὐδέ νύ πώ με ἔγνωσ ὡς θεός εἰμι» λέγει Ἀχιλλεὺς γινῶναι αὐτὸν οὐ θεὸν δοτῆρα ἑάων ὡς ἀγαθοδότην, ἀλλὰ θεῶν ὀλωώτατον. (ἡ. 9) Τὸ δὲ ἱ-π-ω 4.564 ὀξύνεται ἐν τῷ «οὐδέ νύ πώ με ἔγνωσ», ἢ γοῦν οὕπω με ἐνόησας, ὥστε καλῶς ἐξ αὐτοῦ γεγονὸς τὸ πώποτε προπαροξύνεται. (ἡ. 11) Ἐν τούτοις δὲ κεῖται καὶ πόνος ἢ κακοπάθεια. φησὶ γὰρ «οὗ τι μέλει Τρώων πόνος, οὐς ἐφόβησας», εἰς ἄστὺ ἀλέντας. (ἡ. 12) Εἴληπται δὲ καὶ τὸ λιασθῆναι οὐκ ἐπὶ τοῦ φυγεῖν συνήθως, ἀλλὰ παρεκκλῖναι. λέγει γὰρ «σὺ δὲ δεῦρο λιάσθης», ἢ γοῦν ἐξετράπησ τῆς εὐθείας ὁδοῦ πλαγιάσας. Τὸ δὲ «ἐβλαψας» καὶ νῦν ἐνθύμιον ἐμποδισμοῦ ἔχει κατὰ κυριολεξίαν. λιασθεῖς γὰρ ὁ Ἀχιλλεὺς, ὡς ἐρρέθη, καὶ τραπεῖς ἀπὸ τείχεος βλαβῆναι ὑπὸ Ἐκαέργου φησὶν, αὐχῶν καὶ ὡς, εἰ μὴ

οὕτως ἐπλαγίασε, πολλοὶ ἂν «γαῖαν ὁδὰξ εἶλον πρὶν Ἴλιον εἰσαφικέσθαι». ἔστι δὲ γαῖαν ὁδὰξ ἐλεῖν τὸ φονευθῆναι, ὡς πλεισταχοῦ ἡρμήνευται. (η. 21–4) Ὅτι ὁ Ἀχιλλεὺς «προτὶ ἄστυ μέγα φρονέων ἐβεβήκει, σευάμενος ὡς θ' ἵππος ἀεθλοφόρος σὺν ὄχεσφιν, ὃς ῥά τε θέησι τιταινόμενος πεδίοιο. ὡς Ἀχιλλεὺς λαιψηρὰ πόδας καὶ γούνατ' ἐνώμα», ὡς καὶ ἐν ἄλλοις κεῖται. φρονεῖ δὲ μέγα ὁ ἥρωσ οἷα ἐς τοσοῦτον ἀγαγὼν κινδύνου τοὺς Τρῶας, ὡς θεῶν ἐπικουρίας δεῖσθαι αὐτούς. (η. 22) Ἴππον δ' ἐνταῦθα οἱ παλαιοὶ κέλητα δεῖν φασὶ νοεῖσθαι διὰ τε τὸ ἄνετον τοῦ τοιοῦτου ἵππου εἰς δρόμον, καὶ διότι εἷς, φασίν, ἵππος ὄχημα οὐχ' ἔλκει. ὥστε κατ' αὐτούς στικτέον εἰς τὸ «ἀεθλοφόρος», ὃ ἔστι νικητὴς λαβῶν ἔπαθλα, εἶτα συναπτέον τοῖς ἐφεξῆς τὸ «σὺν ὄχεσφιν», ἵνα λέγη, ὅτι ἔθεν ὁ Ἀχιλλεὺς ὡς ἵππος ἄνετος δόκιμος, ὃς ὅτε καὶ εἰς ἄρμα ζευχθῆ, σὺν ὄχεσφι ῥεῖα θέει. Καὶ σημειῶσαι ὅτι ἐπὶ Πάριδος μὲν ὁ ποιητὴς ἠγλαϊσμένην ἀπὸ ἵππου παραβολὴν 4.565 ἔφρασεν, ἐνταῦθα δὲ συνθέων οἷον τῷ Ἀχιλλεῖ καὶ ἐμβρίθειαν δὲ σώζων ἀπλῶς οὕτω ἵππῳ νικητῇ παρεικάζει τὸν Ἀχιλλεῆα εἰς τάχος, οὐ μὴν κριθιῶντι καὶ φιλολείμωνι. (η. 25–32) Ὅτι φροντιστικὸς εἰκότως ὢν ὁ γέρων Πρίαμος, καθά που καὶ ὁ γέρων Νέστωρ, πρῶτος τὸν Ἀχιλλεῆα εἶδεν «ὄφθαλμοῖσι παμφαίνοντα ὡς τ' ἀστέρ' ἐπεσσύμενον πεδίοιο, ὃς ῥά τ' ὀπώρης εἶσιν, ἀρίζηλοι δὲ οἱ ἀύγαί φαίνονται πολλοῖσι μετ' ἄστρασι νυκτὸς ἀμολγῶ, ὃν τε κύν' Ὠρίωνος ἐπὶ κλησὶν καλέουσι. λαμπρότατος μὲν ὃ γ' ἐστί, κακὸν δέ τε σῆμα τέτυκται. καί τε φέρει πολλὸν πυρετὸν δειλοῖσι βροτοῖσιν· ὡς τοῦ χαλκὸς ἔλαμπε περὶ στήθεσι θεόντος». καὶ ἐνταῦθα μὲν Ὅμηρος οὕτω τὴν λαμπηδόνα τῶν Ἀχιλλεῶσ ὄπλων κυνάστρω εἶκασεν, ὅπερ οὐ μόνον ἀρίζηλον ταῖς ἀύγαῖς, ἀλλὰ κακοποιὸν τῷ πυρετῷ. ἐν δὲ τοῖς ἐξῆς ἀπὸ πυρὸς καὶ ἡλίου παραβολὴν λήψεται καὶ λάμπεσθαι τῷ Ἀχιλλεῖ τὸν χαλκὸν ἐρεῖ ὁμοίως αὐτοῖς, καὶ πρὸ ὀλίγων δὲ πυρὶ αἶθοντι πάλιν αὐτὸν εἶκασεν, ἀλλαχοῦ δὲ πυρσοῖς μεγάλοις, προῖων δὲ καὶ τῷ ἐσπέρω εἰκάσει αὐτόν, πανταχόθεν ἐπ' αὐτῷ εὐρίσκων, ὡς οἷόν τε, λαμπρὰς παραβολὰς. (η. 27) Ὀπώρα δὲ καὶ νῦν μέρος θέρους τὸ τελευταῖον, μεθ' ὃ τὸ μετόπωρον. Ἀρίζηλοι δέ, ὡς καὶ πρὸ τούτων ἀλλαχοῦ, αἱ ἀρίδηλοι. (η. 28) Τὸ δὲ «ἄστρασι» μεταπλασμὸς ἐστὶν ἐκ τοῦ ἄστροις, ὡς καὶ αὐτὸ προεγγραπται. Ἀμολγὸν δὲ νῦν μὲν τὸν πρὸς τῷ τέλει τῆς νυκτὸς καιρὸν νοητέον. τηνικαῦτα γὰρ ὁ κύων ἐπιτέλλει, προανατέλλων τοῦ ἡλίου. ἐν δὲ τοῖς ἐξῆς, ὅτε περὶ ἐσπέρου λέγει, ἀμολγὸν πάντως νυκτὸς λέγει τὸ πρὸς ἐσπέραν, ὅθεν καὶ ὁ ἔσπερος παρωνόμασται. ἀμφοτέρω δὲ ἀπὸ τοῦ ἀμέλγειν λέγονται ἀμολγοί. καὶ γὰρ καὶ πρὸς ἐσπέραν καὶ ἔω ἀμέλγονται τὰ θρέμματα. ὅτι δὲ καὶ ἄλλως ὁ ἀμολγὸς ἐτυμολογεῖται, ἀλλαχοῦ εἴρηται. (η. 29) Τὸ δὲ «ἐπὶ κλησὶν» κἀνταῦθα τὸ παρ' ἡμῖν ἐπὶ κλην λεγόμενον δηλοῖ, συγκοπὴν ἐκ τοῦ ἐπικλήδην, ὅπερ ὁμοίον ἐστὶ τῷ ὄνομακλήδην. Ἰστέον δὲ ὡς κύριον μὲν οἷον ὄνομα τὸ ἀστήρ, ἐπὶ κλησὶς δὲ τούτου ὡσπερ τὸ κύων ἀπλῶς, οὕτω καὶ τὸ 4.566 κύων Ὠρίωνος. ὅτι δὲ Ὠρίων[, ὁ καὶ ἀλλαχοῦ ῥηθείς,] κυνηγέτης γενόμενος ἄριστος κατηστέρισται μετὰ θάνατον, ἐνετέθη δὲ ἄστροις καὶ ὁ κύων αὐτοῦ, ὁ μῦθος [πολλαχοῦ] λέγειν τολμᾷ. δηλὸν δὲ ὅτι τοῦ τοιοῦτου κυνὸς ἐπιτέλλοντος πολλοὶ γίνονται καύσωνες. διὸ καὶ κυνοκαύματα ἢ πολλὴ ὁμιλία τούτους φησί. (η. 30–1) Καὶ διὰ τοῦτο κακὸν σῆμα τοῦτον εἶναί φησιν ὁ ποιητὴς καὶ πυρετὸν φέρειν πολύν, ὃν οἱ μὲν ἀέρος νοοῦσιν ἔκκαυσιν, ὃ καὶ φλέγμα φθάσας εἶπεν ὁ ποιητὴς ὁμωνύμως τῷ φυσικῷ χυμῷ, πυροῦται γὰρ καὶ οἷον ἐκφλέγεται ὁ ἀῆρ κυνὸς ἐπιτέλλοντος, ἕτεροι δὲ οὐ πρὸς μόνην λαμπηδόνα ὄπλων λέγοντες, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ φθοροποιὸν εἰρησθαι τὴν παραβολὴν, κυριολεκτεῖσθαι φασὶ τὸν πυρετόν, ἅπαξ ἐνταῦθα ῥηθέντα. Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι ἐν τῇ ῥηθείσῃ παραβολῇ παραμυθεῖται πως ὁ ποιητὴς τὸ αὔθαδες ἐκεῖνο χωρίον, ἐν ᾧ ἐτόλμησε πυρὶ ἐκκαῦσαι τὸν Ἀχιλλεῆα πρὸς Τρῶων ἐκφόβησιν, μονονουχὶ λέγων ὅτι, ὡσπερ νῦν τὴν ἄγαν πολλὴν λαμπρότητα τῶν ὄπλων ἀστέρι φοβερῶ εἶκασα, οὕτω καὶ ἐκεῖ ὁμοίον τι νοητέον. διὰ τοῦτο δὲ καὶ ταῖς ἀπὸ πυρὸς

πλεονάζει παραβολαῖς ἐπὶ Ἀχιλλέως, ἵνα καὶ ἐκεῖνο δόξειε πιθανόν. (η. 33–7) Ὅτι ὤμωξεν ὁ γέρων Πρίαμος, «κεφαλὴν δ' ὅ γε κόψατο χερσὶν ὑψόσ' ἀνασχόμενος, μέγα δ' οἰμώξας ἐγεγώνει λισσόμενος φίλον υἷόν», ἔλεεινὰ προσαιδῶν, «χεῖρας ὀρεγνύς». καὶ ὤμωξε μὲν καὶ πρὸ ὀλίγων, νῦν δὲ ἀναγκαίως μέγα ὤμωξεν, ὀρῶν ὡς ὁ Ἔκτωρ «προπάροιθε πυλάων εἰστήκει ἄμοτον μεμαῶς Ἀχιλλῆϊ μάχεσθαι». Καὶ ὄρα ὅπως περιπαθῶς τῶν ἐν τοῖς ἐξῆς ἠθοπεποιημένων τοῦ γέροντος λόγων κοπετὸς καὶ ἄσημος οἰμωγὴ προηγεῖται, καθὰ καὶ τι παθητικὸν προοίμιον. (η. 38–53) Οἱ δὲ λόγοι τοῦ ἐλεεινοῦ τούτου ῥήτορος τοιοῦτοι, ἀφελῶς ἠργμένοι ὡς τὸ πάθος ὑπηγόρευεν «Ἔκτορ, μὴ μοι μίμνε, φίλον τέκος, ἀνέρα τοῦτον οἶος ἄνευθ' ἄλλων, ἵνα μὴ τάχα πότμον ἐπίσπης Πηλείωνι δαμείς· ἐπειὴ πολὺ φέρτερός ἐστι, σχέτλιος· αἴθε θεοῖσι φίλος τοσσόνδε γένοιτο, ὅσσον ἐμοί· τάχα κέν ἐ», ἤγουν ταχὺ ἂν αὐτόν, «κύνες καὶ γῦπες ἔδονται κείμενον· ἦ κέ μοι αἰνὸν ἀπὸ πραπίδων ἄχος ἔλθοι, ὅς μ' υἷων πολλῶν τε καὶ ἐσθλῶν εὐνὴν ἔθηκε κτείνων καὶ περνὰς νήσων ἐπὶ τηλεδαπᾶν. καὶ γὰρ νῦν δύο παῖδε, Λυκάονα καὶ Πολύδωρον, οὐ δύναμαι ιδέειν Τρώων εἰς 4.567 ἄστου ἀλέντων, τούς μοι Λαοθόη τέκετο, κρείουσα γυναικῶν. ἀλλ' εἰ μὲν ζώουσι μετὰ στρατῶ», ἢ μετὰ στρατόν, «ἦ τ' ἂν ἔπειτα χαλκοῦ τε χρυσοῦ τ' ἀπολυσόμεθα», ἐγὼ δηλαδὴ καὶ ἡ Λαοθόη, «ἔστι γὰρ ἔνδον· πολλὰ γὰρ ὥπασε παιδὶ γέρων ὀνομάκλυτος Ἄλτης, εἰ δ' ἤδη τεθνᾶσι καὶ εἰν Ἀἴδαο δόμοισιν», εἰσὶ δηλαδὴ, «ἄλγος ἐμῶ θυμῶ καὶ μητέρι, τοὶ τεκόμεσθα». (η. 54–76) Εἶτα εἰπὼν, ὅτι τοῖς δ' ἄλλοις ὀλίγον ἄλγος ἔσται, εἰ μὴ καὶ σὺ θάνης ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ, φησὶ κατὰ λόγον ῥητορικῆς ἀξιώσεως «ἀλλ' εἰσέρχαιο τεῖχος, ἐμὸν τέκος, ὄφρα σωθῆς Τρώας καὶ Τρώας, μηδὲ μέγα κῦδος ὀρέξης Πηλείδῃ, αὐτὸς δὲ φίλης αἰῶνος ἀμερθῆς. πρὸς δέ με», ἢ πρὸς δ' ἐμέ, «τὸν δύστηνον ἔτι φρονέοντ' ἐλέησον, δύσμορον, ὃν Ζεὺς ἐπὶ γήραος οὐδῶ αἴση ἐν ἀργαλέῃ φθίσει, κακὰ πόλλ' ἐπιδόντα, υἷας τ' ὀλλυμένους ἐλκηθείσας τε θύγατρας καὶ θαλάμους κεραϊζομένους, καὶ νήπια τέκνα βαλλόμενα προτὶ γαίῃ ἐν αἰνῇ δηϊοτήτῃ· ἐλκομένας τε νυοὺς ὀλοῆς ὑπὸ χερσὶν Ἀχαιῶν. αὐτόν δ' ἂν πύματόν με κύνες πρώτῃσι θύρησιν ὠμησται ἐρύουσιν, ἐπεὶ κέ τις ὀξεί χαλκῶ τύψας ἢ βαλὼν ῥεθέων ἐκ θυμὸν ἔλῃται, οὓς τρέφον ἐν μεγάροισι τραπεζῆας πυλαωρούς, οἳ κ' ἐμὸν αἶμα πίνοντες», ἢ «πιόντες, ἀλύσσοντες περὶ θυμῶ, κείσοντ' ἐν προθύροισι. νέω δέ τε πάντ' ἐπέοικεν ἄρηϊ κταμένω», ἢ συνθέτως «ἀρηϊκταμένω, δεδαῖγμένω ὀξεί χαλκῶ, κείσθαι. πάντα δὲ καλὰ θανόντι περ ὅττι φανείη. ἀλλ' ὅτε δὴ πολίον τε κάρη πολίον τε γένειον αἰδῶ τ' αἰσχύνωσι κύνες κταμένοιο γέροντος, τοῦτο δὴ οἴκτιστον πέλεται δειλοῖσι βροτοῖσιν. ἦ ῥα», ἤγουν ἔφη ὁ γέρων, «πολιάς δ' ἀνὰ τρίχας ἔλκετο χερσὶ τίλλων ἐκ κεφαλῆς, οὐδ' Ἔκτορι θυμὸν ἔπειθε». διὸ καὶ κακὸν αὐτῷ τέλος ἔσται, μὴ πεισθέντι ἀνδρὶ καὶ πατρὶ καὶ συνετῶ. καὶ οὐ μόνον πείσεται κακῶς, ἀλλὰ καὶ πρὸ τοῦ παθεῖν μεταμελήσεται, ὡς ἐν τοῖς ἐξῆς δηλωθήσεται. τὰ δὲ κατὰ μέρος τοῦ χωρίου τούτου τοιαῦτα. (η. 33) Τὸ μὲν «κόψατο χερσὶν» ἀρχὴ ἐστὶ τοῦ λέγειν ἐλλειπτικῶς κόπτεσθαι, τὰ σκωπτικά. τὸ μέντοι κόπτειν κοινῶς μὲν καὶ διαίρεσίν τινα δηλοῖ, ὡσπερ καὶ τὸ κατακόπτειν. Ἀττικὸς δὲ ἀνὴρ τὸ κρούειν καὶ τὸ πλήττειν κόπτειν φησίν, ὡς τὸ «τίς ἐσθ' ὁ κόπτων τὴν θύραν»; Ἰστέον δὲ ὅτι 4.568 τὸ «ὤμωξε», καὶ «ἐκόψατο τὴν κεφαλὴν», καὶ «ἐγεγώνει λισσόμενος» ἐπιλογικὰ μὲν εἰσιν, ὁ δὲ γέρων Πρίαμος ὑπὲρ τέχνην ἐξ αὐτῶν προοιμιάζεται, ἵνα πρὸ τοῦ λοιποῦ λόγου ἔλεον εἰσβαλὼν τῇ ψυχῇ τοῦ Ἔκτορος, οἷς ἔλεεινὰ προσηύδα χεῖρας ὀρεγνύς, εὐμαρέστερον αὐτόν ἰσχύσει πείσειν, εἰ καὶ μὴ ἔπεισεν, ὡς εἴρηται. (η. 34) Τὸ δὲ «ὑψόσε ἀνασχόμενος», ὃ ἐστὶν ἀνατείνας τὰς ῥηθείσας χεῖρας, λέγεται καὶ ἀνασχῶν κατὰ συνήθη διφόρησιν. Τὸ δὲ «ἐγεγώνει» τὸ ἐξάκουστον δηλοῖ τῆς οἰμωγῆς. δεδηλωται γὰρ ὡς τὸ γεγωνεῖν γνωστὴν φωνὴν σημαίνει. (η. 37) Τὸ δὲ «χεῖρας ὀρεγνύς» ταυτόν ἐστι τῷ «ὑψόσε ἀνασχόμενος». (η. 39) Τὸ δὲ «ἄνευθεν ἄλλων» διασαφητικὸν ἐστὶ τοῦ «οἶος», ἵνα μὴ ἐπ' ἄλλης ἐρμηνείας νοηθῇ. ταυτόν γὰρ εἰπεῖν

οἶον, ἦγουν μόνον καὶ ἄνευθεν ἄλλων. Τὸ δὲ «πότμον ἐπίσπης» νῦν ἐπὶ Ἑκτορος προσφυέστατον, οὐ κατ' ἀνάγκην κινδυνεύοντος, ἀλλ' οἶον ἐφεπομένου ἐκοντὶ τῷ θανάτῳ. (η. 40) Τὸ δὲ «πολὺ φέρτερός ἐστι» φιλαλήθη τὸν γέροντα παριστᾶ, ὃς ἴνα πείσῃ τὸν υἱὸν εἰσελθεῖν τὴν πόλιν, ἀποφαίνεται ὑπερτεθεῖσθαι αὐτοῦ τὸν Πηλεΐωνα. (η. 41-3) Ἐπεὶ δὲ ὁ τοῦ Ἀχιλλέως ἔπαινος ἐλύπει τὸν Ἑκτορα διὰ τὸ δοκεῖν ἐκείνον τῷ Πριάμῳ φιλεῖσθαι, εὐχεται ἀφελῶς ἅμα καὶ βαρέως ὁ γέρων κατὰ τοῦ Ἀχιλλέως, ὅποια τὰ τῶν ἀγωνιῶντων, τὸ «αἶθε θεοῖς φίλος τόσσον γένοιτο» καὶ τὰ ἐξῆς. ἐν οἷς τῆς τοιαύτης φιλίας τὸ τέλος διασαφῶν ἔργον αὐτῆς εἶναι φησι τὸ ὑπὸ κυνῶν τὸν Ἀχιλλέα βρωθῆναι ἂν ταχὺ καὶ γυπῶν. οὕτω βορὸν ἢ τοιαύτη φιλία, ἦν οὐκ ἂν ἐκ Διὸς ἔχειν ὁ Ἀχιλλεὺς εὐξαιτο, ἐπεὶ μηδὲ κατ' αὐτὴν Ζεὺς φίλος λέγεται. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐνδιαθετώτερον ἢ εἰρημένη ἔχει ἀρὰ ἢ περὶ τὸ «θεὸς δὲ ἐσιφλώσειεν», ὃ καὶ αὐτὸ τοῦ Ἀχιλλέως κατηύξατό τις, καὶ ὅτι σκοπὸς μὲν τῆς δεδηλωμένης εὐχῆς τὸ «αἶθε μισηθεῖθαι θεοῖς ὁ Ἀχιλλεὺς». ἄλλως μὲντοι ἐνδείκνυται ὅτι φιλεῖται θεοῖς. (η. 41) Τὸ δὲ «σχέτλιος» σφοδρότητα καὶ νῦν δηλοῖ, δι' ἧς ἀκατάσχετος τίς ἐστι καὶ οὐκ 4.569 εἰδὼς τλῆναι ὁ Ἀχιλλεὺς. (η. 44) Τὸ δὲ «πολλῶν τε καὶ ἐσθλῶν» αὐξῆσιν δυστυχίας δηλοῖ. οὐ γὰρ ἀπλῶς υἱῶν, οὐδ' ἀπλῶς πολλῶν, ἀλλὰ καὶ ἐσθλῶν ἐστέρησεν ὁ Ἀχιλλεὺς τὸν Πριάμον. οὕτω καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα βασιλικῆς δυνάμεως ἐδηλώθη αὐξῆσις τὸ πολὺν καὶ ἄριστον τετάχθαι λαὸν ὑπὸ τινι. Εὐνὴν δὲ τὸν ἐστερημένον λέγει καὶ μεμονωμένον, παρὰ τὴν ἐνὸς γενικὴν, πλεονασμῷ τοῦ ὄνομα. τινὲς δὲ φασιν ὅτι παρὰ τὴν εὐνὴν ὁ εὐνὴς γίνεται, οἶονεὶ ὁ ἠσυχάζων ὡς ἐν εὐνῇ καὶ ἀπρακτῶν ὡς εὐναζόμενος, ἀφ' οὗ ὁ ἠρημωμένος καὶ ἐστερημένος. δηλὸν δὲ ὡς ἐκ τοῦ τοιοῦτου εὐνιδος καὶ εὐνοῦχος ὁ εὐνὴς τοῦ ὀχεύειν. (η. 45) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι κἀνταῦθα ὁ ποιητὴς ἀναμιμνήσκει πολλοὺς τῶν Τρωϊκῶν αἰχμαλώτων πέρνασθαι, ἦτοι πωλεῖσθαι, εἰς κέρδος τοῖς Ἀχαιοῖς. προοικονομεῖ δὲ ἢ τοιαύτη λαλιά καὶ νῦν, ὡς καὶ ἐν τοῖς πρὸ τούτων καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς δέ, τὴν τοῦ Ἑκτορος καὶ τεθνεῶτος ἐξώνησιν ὑπὸ τοῦ γέροντος πατρός. Σημειῶσαι δὲ ὅτι τὸ περᾶν μετὰ τοῦ νῦ μὲν προενεχθὲν ἐπὶ τοῦ πωλεῖν λαμβάνεται, δίχα δὲ τοῦ νῦ καὶ ἐτέρας σημασίας προβάλλεται, ὡς προδεδήλωται. (η. 48) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι προσπαθῶς ὁ γέρων ἔχει περὶ τὴν παλλακὴν Λαοθόην καὶ τοὺς ἐξ αὐτῆς παῖδας, ἴσως μὲν καὶ διὰ τὸ εἶδος, εὐειδῆς γὰρ ἔοικεν εἶναι, καθὰ ὑποδηλοῖ καὶ τὸ αὐτῆς ὄνομα, δι' οὗ σημαίνεται λαὸν θέειν ἐπ' αὐτὴν, ὡς δ' ἐνταῦθα λέγεται, καὶ ὅτι κρείουσα ἦν γυναικῶν, ὅπερ ἐστὶ θηλυκὸν τοῦ κρείοντος, καὶ διότι καὶ πολύπροικος, ὅπερ ὁ ποιητὴς ἐπὶ Ἀνδρομάχης «πολύδωρος» μετ' ὀλίγα ἐρεῖ. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι Λαοθόης μνησθεὶς ὁ Πριάμος, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ υἱῶν καὶ θυγατέρων καὶ νυῶν, Ἐκάβης οὐδαμοῦ ἐμνήσθη. τοῦτο δ' ἐποίησεν ἢ συγχεθεὶς τὴν ψυχὴν, δι' αὐτὸ γὰρ οὐδὲ τῆς Ἀνδρομάχης ἔσχε μνήμην, ἢ καὶ διότι καὶ αὐτὴ παροῦσα ἢ Ἐκάβη ἔχει ἀρκούντως ὑπὲρ ἑαυτῆς λαλῆσαι ἃ ἐθέλει, ὡς δηλωθήσεται. (η. 46 ς.) Τὸ δὲ «δύο οὐ δύναμαι ἰδέειν» ὁμοίον ἐστὶ τῷ ὑπὸ Ἑλένης ἀλλαχοῦ εἰρημένῳ «δοιῶ δ' οὐ δύναμαι ἰδέειν». (η. 49) Τὸ δὲ «μετὰ στρατῶ» καινότερον δοτικῆ συντέτακται, ληφθὲν ἀντὶ τοῦ ἐν στρατῶ. (η. 70) Οὕτω δὲ καὶ τὸ «ἀλύσοντες περὶ θυμῶ». αὐτὸ μὲντοι δοκεῖ λέγειν, ὅτι ἀλύσοντες περισσῶς ἐν θυμῶ (η. 50) Τὸ δὲ «ἀπολυσόμεθα» συγγενές ἐστὶ τῷ λυσόμεθα καὶ λυσόμενος καὶ «οὐδ' ἀπέλυσε» καὶ τοῖς τοιοῦτοις, ἐξ ὧν τὸ λύτρον 4.570 παράγεται. [Δῆλον δ' ὅτι κἀνταῦθα περιττὴ ἢ ἄπλοιο πρόθεσις, καθὰ καὶ ἐν τῷ ἀπομηνίσει καὶ ἐν ἄλλοις μυρίοις, ὧν ἐστὶ καὶ τὸ ἀποσκοτοῦσθαι, ἦτοι ζοφοῦσθαι, ἀφ' οὗ τὸ «ἀπεσκοτώθη τὸν νοῦν».] (η. 51) Ὀνομάκλυτος δὲ ὁ καὶ ἐκ μόνου ὀνόματος κλυτὸς καί, ὡς εἶπεῖν, περιώνυμος. ἐκ τούτου διαλέλυται τὸ «εἰρωτᾶς μ' ὄνομα κλυτόν» ἐν Ὀδυσσεΐα. (η. 52) Τὸ δὲ «καὶ εἰν Ἀΐδαο δόμοισιν» ἢ περιττῶς κεῖται εἰς ἐκπλήρωμα στίχου, ἢ πρὸς διαστολὴν τῶν ἄλλως λεγομένων θνήσκειν, ὁποῖόν τι τὸ «γέλω ἐκθανον», καὶ τὸ «ἐγχανῶν τεθνήξῃ», τῷ γέλωτι δηλαδή, καὶ τὸ

τραγικὸν «εἰ καὶ ζῆς θανῶν», καὶ τὸ «τέθνηκε τὰ τῆς πόλεως πράγματα», καὶ τὸ «ἄμ' ἠλέηται καὶ τέθνηκεν ἢ χάρις», καὶ τὸ «τέθνηκα συμφορᾶς ὑπο», καὶ τὸ λέγεσθαι τινα γραῦν μὴ ζῆν, ἐπεὶ κατατέθηκε γήρα ἢ κατασέσηπεν, ἤδη δὲ καὶ τὸ «βόες ἀποτέθνασαν ἤδη», οἱ οὐκ ἂν εἶεν ἐν Ἄιδου δόμοις. [(ἡ. 53) Τὸ δὲ «τοὶ τεκόμεθα», ἤγουν οἱ ἐτέκομεν, ἀκριβῶς πρόσκειται, ἵνα μὴ νοοῖτο ἴσως ἢ Λαοθόη ἐξ ἄλλου ἀνδρὸς γενέσθαι μήτηρ τῶν εἰρημένων παίδων, ἀλλ' ἐξ αὐτοῦ Πριάμου.] (ἡ. 56–9) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι χρώζων εὐσχημόνως τὸν λόγον ὁ γέρων παρακαλεῖ τὸν Ἐκτορα εἰσερχεσθαι τὸ τεῖχος, οὐ διὰ φόβον δῆθεν, οὐδ' ἵνα σωθῆ αὐτός, ἀλλ' ἵνα σωθῆ τοὺς πολίτας, καὶ μὴ τὸν ἐχθρὸν κυδάνη πεσῶν. ἔτι δὲ καὶ διὰ τὸν πατέρα. Ἐνθα καὶ ὄρα τὰ ῥηθέντα συχνὰ κόμματα διὰ τε σπουδῆν ῥήτορος καὶ διὰ τὸν τῆς ἠθοποιίας κανόνα καὶ μάλιστα τῆς παθητικῆς. (ἡ. 56) Τὸ δὲ «ἐμὸν τέκος» ἐν τοῖς ἐξῆς καὶ τέκνον ἐμὸν ὁ ποιητὴς ἐρεῖ καὶ φίλον υἴον καὶ φίλον θάλος, καὶ φίλε τέκνον, Ἀττικῶς, ὡς εἶπερ ἔφη «φίλε υἰέ». (ἡ. 57) Τὸ δὲ «Τρῶας καὶ Τρωάς» ἔχει τι κατὰ τὴν φράσιν γλυκύ, εἰ καὶ μέτριον. γοργὸν μὲν 4.571 τοι καὶ πάνυ ἐστίν. (ἡ. 53) Αἰῶνα δὲ καὶ ἐνταῦθα τὴν ἀνθρωπίνην ἔφη ζωὴν καὶ τὸν κατ' αὐτὴν χρόνον κατὰ γένος θηλυκὸν Ἰωνικῶς, ὡς δηλοῖ τὸ φίλης αἰῶνος. (ἡ. 58) Τοῦ δὲ «ἀμερθῆς» ἀμέρδεν τὸ θέμα, ὃ δηλοῖ στέρησιν μερίδος. ποιητικὸς δὲ ἀνὴρ οὕτω φράζειν φιλεῖ. ὅτι δὲ καὶ σκότῳ τὸ ἀμέρδεν σημαίνει, δηλὸν ἐκ τοῦ «ὄσσε δ' ἄμερδεν αὐγὴ χαλκεῖη». (ἡ. 59) Τὸ δὲ «πρὸς δέ με τὸν δύστηνον ἔτι φρονέοντ' ἐλέησον» ἐξ ὀκτώ τοῦ λόγου μερῶν συγκεκριμένηται, τυχὸν μὲν σκευωρηθὲν ἐπίτηδες ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ, τυχὸν δὲ καὶ ἀπλῶς οὕτω συμπεσόν. παρὰ μέντοι τοῖς μεθ' Ὀμηρον πολλὰ τοιαῦτα ἐπιτετήδευται, ἐν οἷς καὶ τινος ἀγαθοῦ ἀνδρὸς ἱαμβος οὗτος «ὁ νῦν δὲ σὺν σοὶ καὶ θανῶν ζῆσει, Λόγε». Τὸ δὲ «ἔτι φρονέοντα» ἔχει τι ἀστειότητος. αἰνίττεται γὰρ ὡς μικρὸν ὅσον καὶ ἀλλοφρονήσει ὁ γέρων ὑπὸ πένθους, ὅτε οὐδ' ἂν αἴσθοιτο ἐλεούμενος, ἢ καὶ ἀντὶ τοῦ ἔτι ζῶντά με ἐλέησον. τεθνεῶς γὰρ τί ἂν δεοίμην σοῦ; οὕτω καὶ ὁ Ἐκτωρ καλῶς ἂν ἐποίησε τοὺς πατρικοὺς θρήνους δυσωπηθείς. θανῶν γὰρ οὐδὲν τῶν ἐπ' αὐτῷ γόνων ἀπάνατο. (ἡ. 60) Τὸ δὲ «ἐπὶ γήραος οὐδῶ» ταυτόν ἐστι τῷ «ἐπ' ἐξόδῳ γήραος καὶ βίου». ὁ γὰρ οὐδὸς καὶ εἰσόδῳ καὶ ἐξόδῳ ὑπόκειται. διόπερ ὁ μὲν ὠμογέρων ἐπ' οὐδῶ ἂν εἶη γήραος, ὡς νῦν ἄρτι γηράσκων καὶ εἰσιῶν τὸ γήρας, ὁ δὲ κατὰ τὸν Πριάμον πέμπελος ἐπ' οὐδῶ ἐστὶ γήραος ὡς ὑπέργηρος καὶ ἤδη καὶ αὐτὸ τὸ γήρας ὑπεξιῶν καὶ πρὸς τῷ θανάτῳ ὢν. (ἡ. 61) Τὸ δὲ «κακὰ πόλλ' ἐπιδόντα» ὑποσχετικὸν ἐστὶ τῶν ἐξῆς εὐθύς, ἐν οἷς σχῆμα φράζεται ἀλώσεως πόλεως. (ἡ. 63) Τὸ δὲ «κεραῖζεσθαι» κἀνταῦθα φθορὰν ἀπλῶς καὶ βλάβην δηλοῖ παρὰ τὰ κέρατα. ὅθεν, φασίν, ὁ ἄθυμος καὶ ἀόργητος ἀκέραιος λέγεται ὡς μηδένα κεραῖζων, ὃ ἐστὶ βλάπτων. (ἡ. 64) Τὸ δὲ «βαλλόμενα πρὸς τῇ γῆ» ὁμοίον ἐστὶ τῷ «ποτὶ δὲ σκῆπτρον βάλε γαίῃ». ἐνθυμητέον δὲ ἐνταῦθα καὶ τὴν τοῦ βασιλικοῦ βρέφους τοῦ Ἀστυάνακτος ἀπώλειαν, οὕτω πως γενομένην ἐξ ἄκρου θυμοῦ, ὃν εἰς τοσοῦτον ἔπαθον Ἀχαιοί, ὡς μὴ ἂν φείσεσθαι μηδ' ἐμβρύου, ὃ κατὰ γαστρὸς κεύθει μήτηρ. (ἡ. 65) Τὸ δὲ «ἐλκομένας νυοῦς» 4.572 ὁμοίον ἐστὶ τῷ «ἐλκηθείσας θύγατρας», πλὴν ὅσον ἐκεῖνο μὲν περισπωμένης ἐστὶ συζυγίας. ἐλκῶ γὰρ ἐλκήσω, τὸ βιάζομαι, ἀφ' οὗ καὶ ὁ προρρηθείς που ἐλκηθμός, καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα τὸ «Λητῶ γὰρ ἠλκήσε». τὸ δὲ ἔλκω βεβαρυτόνηται, ὥστε διαφορεῖται καὶ τὸ ἔλκω, οὐ μόνον βαρυτόνως προφερόμενον, ἀλλὰ καὶ περισπώμενον. [Οὕτω καὶ ἐπιμέλομαι καὶ ἐπιμελοῦμαι σὺν ἑτέροις πολλοῖς, καὶ αἴδομαι καὶ αἰδοῦμαι, καὶ ξυροῦμαι, ὡς τὸ «ξυρεῖ γὰρ ἐν χρῶ», καὶ ξύρομαι, οἷον «ξύρεσθαι τὸν πῶγωνα», καὶ «πιττοκοπούμενον ἢ ξυρόμενον», καὶ «ξυρόμενον τὴν ὑπήνην καὶ τὸν ὄρρον», καὶ «νόμου ὄντος ἐν Ῥόδῳ μὴ ξύρεσθαι». κεῖται δὲ ταῦτα ἐν τοῖς τοῦ Δειπνοσοφιστοῦ.] Σημειοῦνται δὲ ἐνταῦθα οἱ παλαιοὶ καὶ ὅτι νυοῦς ὁ γέρων εἰπὼν καὶ τὴν Ἀνδρομάχην συμπεριέλαβεν, ἦν αὐτὸς μὲν σιωπᾶ, ἢ δὲ μήτηρ Ἐκάβη ἐξονομάσει ἐν τοῖς ἐξῆς, καὶ ὅτι ἐν τῷ «υἱας ὄλλυμένους» καὶ

ἐξῆς, ἔκφρασιν ὁ γέρων ποιεῖται κακῶν, ἃ πάθοι ἂν τὸ ἀρχεῖον ἀλούσης τῆς Τροίας. ὡς δὲ καὶ πόλεως ἄλωσιν ἐν δυσὶ μόνοις ἀλλαχοῦ ἐξέφρασε στίχοις, προδεδήλωται. (η. 66) Πρώτας δὲ θύρας λέγει τὰς αὐλείους, ἃς ἔθος ἦν τηρεῖσθαι ὑπὸ κυνῶν. τὰς αὐτὰς δὲ κατωτέρω σαφέστερον καὶ πρόθυρα εἶπεν ἐν μιᾷ λέξει. Ἰστέον δὲ ὅτι, εἰ καὶ ὑπόψυχρον εἶπειν, ἀλλ' οὖν ὅμως δοκεῖ τὸ «πύματόν με κύνες πρώταις θύραις ἐρύουσιν» ἀντιθετικῶς εἰρησθαι, ἐπεὶ καὶ ἀντίκεινται τὸ πρῶτον καὶ τὸ πύματον. (η. 68) Τὸ δὲ «τύψας ἠὲ βαλῶν» διδασκαλικῶς κἀνταῦθα διαφορὰν τῶν τοιοῦτων λέξεων δηλοῖ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ πολλαχοῦ. Ῥέθεα δὲ οὐ μόνον τὰ ὅλα μέλη, ἀλλὰ καὶ ἰδίως τὸ πρόσωπον, ὡς καὶ ἐτέρωθι δεδήλωται. Τὸ δὲ «ἐκ θυμὸν ἔλθαι» ἀντὶ τοῦ τὸ ἐξαίρετον ἐν ἀνθρώποις λήψεται, τὴν ψυχὴν. οὕτω γὰρ πολλάκις παρὰ τῷ ποιητῇ τὸ ἐξελέσθαι νοεῖται. (η. 69) Τραπεζῆς δὲ κύνες οἱ καὶ τραπεζεῖται, οὓς 4.573 ἀγλαΐας ἔνεκεν κομώωσιν ἄνακτες, ὡς ἐν Ὀδυσσεΐα εἴρηται. ἐν δὲ ῥητορικῶ Λεξικῶ ἐρμηνεία τῆς λέξεως ταύτης κεῖται αὕτη· τραπεζῆς, παράσιτοι, οἰκοτραφεῖς. οὗ περιφρασις τὸ «οὓς τρέφον ἐν μεγάροισι». δῆλον δ' ὅτι πρωτότυπον τοῦ τραπεζεῖτης κύων ὁ ἐνταῦθα τραπεζεύς, ἐξ οὗ καὶ ἔστιν ἐκεῖ ἡ ἑ-ι δίφθογγος. ὁ μέντοι ἀργυραμοιβὸς τραπεζίτης οὐκ ἐκ τοῦ τραπεζέως, ἀλλ' ἐκ τραπέζης γίνεται. [Ἰστέον δὲ ὅτι οὐ μόνον κύνας ἐπ' ἀγλαΐα ἔτρεφον οἱ σεμνοί, ἀλλὰ καὶ ἕτερα ζῶα. Πτολεμαῖος οὖν, φασίν, ὁ βασιλεύς, μὴ γεύσασθαι φασιανοῦ ὄρνιθος ὠμολόγησεν. ἐχρῶντο γὰρ οἱ παλαιοὶ αὐτοῖς ὡς ἀγάλασιν. ὡς δὲ καὶ χῆνες ἰέρωντο, Ῥωμαϊκαὶ ἱστορίαι δηλοῦσιν, οἷς καὶ χάρις ὠφείλετο ἐπὶ νυκτέρῳ σωτηρίᾳ τῆς πόλεως. ταῶς δὲ τοῖς περὶ Λιβύην ἱερὸς ἦν καὶ ὁ βλάψας αὐτὸν ζημίαν εἶχεν. ἡ δὲ τῆς Ἀρτέμιδος ἔλαφος καὶ αἰ τοῦ Ἥλιου βόες μύθοις μέλονται. εἶχε δὲ τι σέμνωμα καὶ ἴβις παρὰ Λίβυσιν, ὡς εὐεργετοῦσά τι κατὰ τὴν ἱστορίαν καὶ αὐτὴ καὶ διὰ τοῦτο τημελουμένη. ἐλέφαντι γὰρ καὶ παρδάλει καὶ λέοντι καὶ συάγροις καὶ τοιοῖσδε τισιν ἐναγλαΐζεσθαι μόνον ἂν 4.574 ἀυχῆσαιεν, οἷς ὁ κατὰ τὸν παλαιάτατον Κρόνον μακάριος βίος ἐννεάζει, οὐ κυμίνῳ κατὰ τοὺς ἀστεΐζομένους καὶ ὄξει καὶ σιλφίῳ καὶ κοριάννῳ καὶ τοῖς τοιοῦτοις, ἃ δὴ ἀρτύματα Κρόνου παίζονται εἶναι, περιγραφόμενος, ἀλλὰ τοῖς κάτω μὲν, μεγίστοις δέ, δι' ὧν ἔχουσι καὶ τὰ τοιαῦτα περιττῶς ἐκτρέφεσθαι, καὶ ὡς ἂν ζηλοῖεν οἱ τὴν ζωὴν μέτριοι.] Τὸ δὲ πυλαωροῦς θυραωροῦς οἱ πλείονες γράφουσι, λέγοντες θύρας μὲν ἐπὶ οἴκου, πύλας δὲ ἐπὶ πόλεως λέγεσθαι. παρατηρητέον δὲ ὅτι οὐ μόνον ἀνθρώποις προσλαλεῖται τὸ πυλωροί, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ κύνες τὸ τοιοῦτον ἀπειλήχασιν ὄνομα. (η. 70) Τὸ δὲ «ἀλύσσοντες» γεροντικὴν πολυπειρίαν δηλοῖ, ὡς καὶ τοιαῦτα φυσικὰ εἰδότες πάθη τοῦ γέροντος. ἔστι δὲ τὸ ἀλύσσοντες ἢ ἄλυν ἔχοντες ἦτοι ἀδημονίαν διὰ τὸ πολὺ τοῦ κόρου, ἢ λυσσῶντες, ὅπερ τοῖς κατοικιδίοις συμβαίνει κυσίν, ὅτε τοιοῦτου κορεσθῶσι κρέατος. ἐν δὲ ῥητορικῶ Λεξικῶ εὔρηται καὶ ταῦτα. ἀλύσσειν· τρέμειν, πάλλεσθαι, πηδᾶν, δυσφορεῖν, λύσιν μὴ εὐρίσκειν, μαίνεσθαι. εἴρηται δὲ τι περὶ τούτου καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν, ἔνθα τὰ κατὰ τὸν Ἴρον. (η. 72) Τὸ δὲ «Ἄρηϊ» ἀντὶ τοῦ σιδήρω. διὸ καὶ ἐρμηνεύων ἐπάγει «δεδαΐγμένῳ ὀξεί χαλκῶ», ἵνα εἴη ταύτων Ἄρηϊ κταθῆναι καὶ δαΐχθῆναι ὀξεί χαλκῶ. (η. 73) Τὸ δὲ «πάντα δὲ καλὰ θανόντι περ, ὅτι φανείη» ἠρωϊκῆ σεμνότητι κέκραται κατὰ τοὺς παλαιούς. δηλοῖ γὰρ ἐνταῦθα σεμνῶς καὶ τὰ περὶ τὴν αἰδῶ τοῦ κειμένου ἐν τε τῷ «πάντα» καὶ ἐν τῷ «ὅτι φανείη». ὅπερ ἐνταῦθα σιγήσας ὁ γέρων ἐφ' ἑαυτοῦ ἐξεφώνησε, λέγων ἐν γοργότητι, ὅτι νέφ μὲν καλὰ πάντα, κἂν γυμνὸς εἴη πεσὼν ἐν μάχῃ, κἂν πάντα τὰ αὐτοῦ φαίνοιτο ἀκατακάλυπτα, καὶ αὐτὰ δηλαδὴ τὰ περὶ τὴν αἰδῶ. ἐπιπρέπει γὰρ ἐκεῖνῳ κεῖσθαι οὕτω. γέροντι δὲ τοῦτο οὐ κόσμιον, ἀλλὰ καὶ ἐλεεινόν, μάλιστα δὲ οἴκτιστον. ἐπίτασις γὰρ ἐλέου ὁ οἶκος. Καλὰ δὲ ἀντὶ τοῦ κόσμια ἢ μᾶλλον εὐειδῆ ὄθεν ὁ γέρων ἀφ' ἑαυτοῦ εἶπε 4.575 τὸ «αἰδῶ τ' αἰσχύνωσι». δῆλον δὲ ὅτι, ὥσπερ κάλλος καὶ αἴσχος, οὕτω καὶ τὸ καλὸν εἶναι καὶ τὸ αἰσχύνεσθαι ἀλλήλοις ἀντίκεινται. τὸ δὲ σημαινόμενον τοῦτο τῆς αἰδοῦς καὶ ἐν τῇ βῆτα ῥαψωδίᾳ κεῖται ἐν

τῷ «τά τ' αἰδῶ ἀμφικαλύπτει». Τινές δὲ τὸ «ὅττι φανείη» ἄλλως νοοῦσι, λέγοντες ὅτι τὸ μὲν ριψοκίνδυνον αἰτιάται ὁ γέρων ὡς ἀνωφελές, καλὸν δὲ λέγει εἶναι τῷ ἐν μάχῃ πεσόντι, ὅπερ ἂν φανείη, ἤγουν τὸ κυρίως καλόν, καὶ ὅπερ ἂν φαίνοιτο, ἦτοι περιφανές εἶη. τὸ δὲ ἀπλῶς οὕτω διὰ θρασύτητα θανεῖν οὐ καλόν. (η. 74) Τὸ δὲ «κάρη» κατὰ μὲν Ὅμηρον βαρυτόνως προάγεται καὶ οὐδετέρως, ἀποκοπὴν ἐκ τοῦ κάρηνον. Ἡρόδωρος δὲ καὶ Ἀπίων ἐν τοῖς εἰς τὸ ἰσχυρίσασθαι λέγουσιν καὶ ὀξυτόνως εὐρίσκεσθαι καρὴ καὶ θηλυκῶς. ὅθεν γίνεσθαι καὶ τὸ «Τρῶας δὲ κατακρῆθεν λάβε πένθος», καὶ τὸ παρ' Ἡσιόδῳ «ἀποκρῆθεν βλεφάρων». εἰ δὲ μὴ ἐπίσταται, φασίν, ὁ ποιητὴς τὸ καρὴ ὀξυτόνως θηλυκόν, ὡς οἱ ἄλλοι, οὐδὲν θαυμαστόν. καὶ γὰρ ἄλλας παραλόγους φωνὰς ἐπίσταται ἀγνοῶν τὰς πρωτοθέτους λέξεις αὐτῶν. καὶ τοιαῦτα μὲν αὐτοί, εὖ εἰδότες ἅ εἶπον. Περὶ δὲ γενείου γράφει Αἴλιος Διονύσιος, ὅτι γένεια αἰ τρίχες, γένειον δὲ ὁ τόπος. ἐνταῦθα δὲ ἰστέον καὶ ὅτι πολὺ μὲν εἶπεν κάρη καὶ πολὺν γένειον, σωφρόνως ἐστὶ λέγειν, ὁ δὲ τὸν πολὺν ἀλφιτόχρωτα εἰπὼν κωμικεῦται. (η. 76) Τὸ δὲ «πέλεται» παθητικῶς εἶπεν ἀντὶ τοῦ πέλει, ὡς καὶ τὸ ἔλκετο ἀντὶ τοῦ εἴλκε. κεῖται δὲ καὶ ἐν ἄλλοις ὁμοίως τὸ πέλεται, ὡς καὶ ἐν τῷ «ἤματα μακρὰ πέλονται». (η. 77) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἐπιλογικῶς ὁ γέρων ῥήτωρ μετὰ τὴν ἐν λόγοις παράκλησιν δυσωπεῖν καὶ ἔργοις τὸν υἱὸν ἐθέλων καὶ ἔλεον εἰσβαλεῖν πολιὰς τρίχας ἔλκει, οὐκέτι λαλῶν τὰ εἰς οἶκτον, ἀλλὰ ποιῶν. ἀκοσμίαν δὲ κεφαλῆς ἢ ῥηθεῖσα τῶν τριχῶν ἔλξις δηλοῖ. αἰσχύνη γὰρ καὶ αὕτη κεφαλὴν, ὡς καὶ τὸ κόνιν καταπάττεσθαι, καὶ εἴ τι δὲ ἄλλο τοιοῦτον. (η. 78) Ἐπίτασις δὲ 4.576 τοῦ ἔλκειν τὸ καὶ τίλλειν. οὐ γὰρ πᾶν τὸ ἐλκόμενον ἤδη καὶ τίλλεται. [Εἰ δὲ τὸ μὲν Ὀμηρικὸν τίλλειν οἶκτον ἔχει, ὁ δὲ παρὰ τῷ Κωμικῷ τιλμὸς καὶ τὸ ἐκτίλλειν καὶ παρατίλλειν, ἐξ οὐπερ αὐτὸς γίνεται, σκῶμμα ἔχει παικτικόν τι τοῦτο πρὸς τὴν Ὀμήρου ἐμβρίθειαν καὶ σεμνότητα.] Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι πολὺ τὸ οἶκτρον καὶ ὀδυρτικόν καὶ μονωδικόν καὶ ἐκ πολλῶν προσώπων ἐπὶ τῷ Ἐκτορι ἐν τῇ ῥαψῳδίᾳ ταύτῃ. εὐθύς οὖν τὸν γέροντα ἢ μῆτηρ διαδεξαμένη ποιήσει τε καὶ εἴπη τὰ δηλωθησόμενα, καὶ ἐν τῷ τέλει δὲ τῆς ῥαψῳδίας ἐρεῖ τὰ πρὸς οἶκτον ὁ γέρων ἐπὶ θανόντι τῷ υἱῷ, καὶ ἡ Ἐκάβη δὲ ὁμοίως βραχυτέρα καὶ ἐκεῖ τοῦ γέροντος λαλήσασα. τελευταία δὲ ἡ Ἀνδρομάχη πλατύτερον ἐλεεινολογήσεται καὶ ἀφελέστερον, οἷα τὴν στρυφνοτέραν μονωδίαν αὐτῇ ταμειουσαμένου τοῦ ποιητοῦ, ὅτε πρὸ χειρῶν ἔξει τὸν Ἐκτορα, ὀπηνίκα καὶ ἡ Ἐλένη καὶ ἡ Ἐκάβη τῶν θρήνων αὐτῇ συνεπιλήψονται. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι καθηγούμενος καὶ τῆς ἐν ἠθοποιίαις μεθόδου ὁ ποιητὴς καὶ μέλλοντα χρόνον τοῖς τοῦ γέροντος λόγοις τεχνικῶς ἀποδέδωκεν, εἰπόντος ἅ μέλλει συμβῆναι ὕστερον μετὰ τὸ πεσεῖν τὸν Ἐκτορα. (η. 66) Διὸ καὶ ἐπεσημήνατο εἰπὼν «πύματόν με κύνες ἐρύουσι». πύματον γὰρ νῦν τὸ ἐν τῷ μέλλοντι χρόνῳ ἔσχατον. Εἰ δὲ καὶ νῦν μὴ ἐδάκρυσεν ὁ γέρων-Ἐκάβη γὰρ τοῦτο ποιήσει δακρυχέουσα ἐν οἷς αὐτὴ λέγει-, ἀλλ' ὅτε ἴδωσι τὸν Ἐκτορα νεκρὸν ἐλκόμενον, ἀμφοτέρω κλαύσουσι. τὸ δ' ἀκριβὲς εἶπεν, καὶ νῦν ὁ γέρων κλαίων ἐλάλει, ὡς δηλώσει ὁ ποιητὴς ἐν τῷ «ὡς τῷ γε κλαίοντε» εἶπον, εἰ καὶ ἐσιώπησεν ἐνταῦθα τὸν τοῦ γέροντος κλαυθμόν, εἰωθῶς οὕτω ποιεῖν ἐν πολλοῖς. Ὅτι δὲ πολλὰ τῶν τοῦ Πριάμου δύνανται λόγοις πεζοῖς παραπλέκεσθαι, ὁ θέλων κατανοήσεται, οἷον ἐπὶ ἐχθρῷ παρωδηθήσεται τὸ «αἶθε θεῶ φίλος τοσόνδε γένοιτο, ὅσσον ἐμοί», καὶ τὸ ἐξῆς, ἐπὶ δὲ λύσει αἰχμαλώτων ῥηθήσεται τὸ «ἀλλ' εἰ μὲν ζώουσιν, ἦ τ' ἂν ἔπειτα χαλκοῦ τε χρυσοῦ τε ἀπολυσόμεθα», ἐπὶ δὲ γέροντος δυστυχῆ μόρον ἐλπίζοντος τὸ «δύστηνος, δῦσμορος ὃν θεὸς ἐπὶ γήραος οὐδῶ», καὶ τὰ ἐξῆς. (η. 79-89) Ὅτι μετὰ τὸν Πριάμον ἢ τοῦ Ἐκτορος «μῆτηρ ἐτέρωθεν ὠδύρετο δακρυχέουσα, κόλπον ἀνιεμένη, ἐτέρηφι δὲ μαζὸν ἀνέσχε, καὶ μιν δακρυχέουσα προσηύδα· Ἐκτορ, 4.577 τέκνον ἐμόν, τάδε τ' αἶδεο καὶ μ' ἐλέησον αὐτήν, εἴ ποτέ τοι λαθικηδέα μαζὸν ἐπέσχον, τῶν μνήσαι, φίλε τέκνον», περὶ οὗ ἐρρέθη, «ἄμυνε δὲ δῆϊον ἄνδρα τείχεος ἐντὸς ἰών, μηδὲ πρόμος

ἴστασο τούτῳ· σχέτλιος· εἴ περ γάρ σε κατακτείνῃ, οὐ σέ τ' ἔγωγε κλαύσομαι ἐν λεχέεσσι, φίλον θάλος, ὃν τέκον αὐτή, οὐδ' ἄλοχος πολύδωρος· ἄνευθε δέ σε μέγα νῶϊν Ἀργείων παρὰ νηυσὶ κύνες ταχέες κατέδονται». τοιαῦτα καὶ ἡ μήτηρ. Οὐ πείθει δὲ οὐδ' αὐτὴ τὸν υἱὸν κατεπάδουσα τοῦ χόλου, ἀλλὰ τέως μὲν ἰσχυρογνωμονεῖ ἐκεῖνος, ἄγοντος τοῦ μοιριδίου εἰς θάνατον, μικρὸν δὲ ὅσον μετάμελος αὐτὸν εἰσελεύσεται. (ἡ. 79 ς.) Ὅρα δὲ ὅτι, ὡσπερ ὁ πατήρ προέθετο τοῦ οἰκείου λόγου τὸ κόπτεσθαι κεφαλὴν χερσὶ καὶ χεῖρας ὀρεγνύναι, οὕτω καὶ ἡ μήτηρ δακρυχέουσα τε ὀδύρεται πρὸ τοῦ λαλῆσαι καὶ κόλπον ἀνίεται καὶ τῇ ἐτέρῃ μαζὸν ἀνέσχε. δις δὲ ῥηθὲν παράκειται τὸ «δακρυχέουσα». ἔστι δὲ κόλπος μὲν τὸ ἐπάνω τῆς ζώνης κόλπωμα τοῦ πέπλου, γινόμενος ἀπὸ τοῦ κοῖλον καὶ τοῦ ἔπω, ὧ δηλαδὴ κοιλότης ἔπεται, καθὰ καὶ τοῖς κατὰ θάλασσαν κόλποις. Ἀνίσθαι δὲ τὸ γυμνοῦν πρὸς τὸν υἱὸν τὰ βαστάζαντα ἐκεῖνον καὶ θρέψαντα μέρη, ὡς καὶ οἱ ἐν Ὀδυσσεΐα μνηστῆρες ἀνίσθαι λέγονται αἴγας ἦτοι γυμνοῦν ἐν τῷ ἐκδέρειν, ἢ τὸ «ἀνιεμένη κόλπον» ἀντὶ τοῦ ἀνατείνουσα, καθὰ καὶ τὸ «μαζὸν ἀνέσχεν» ἀντὶ τοῦ παρέτεινε βαστάζουσα, τροφεῖα μονονουχὶ τὸν υἱὸν αἰτοῦσα τῷ σχήματι. (ἡ. 82) Διὸ καὶ λέγει ὅτι ταῦτα τε αἶδεο καὶ ἐμὲ αὐτὴν ἐλέησον, τουτέστι καὶ τὰ θρεψάμενά σε μόρια αἰδέσθητι καὶ ἐμὲ ὄλην αὐτὴν, μητέρα. [(ἡ. 80) Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι τὸ ἀνιεμένους, ὅπερ ἐν Ὀδυσσεΐα κεῖται, ταῦτ' ἔστι πως τῷ ἀνατέμνοντας, εἰ καὶ ἄλλως ἐπὶ τοῦ ἐκδέρειν εἴληπται. ὡς γὰρ ὁ ἐκδέρων ἄνω ἵεται ἀπὸ τῶν κάτω, οὕτω καὶ ὁ ἀνατέμνων, ὡς δηλοῖ ὁ γράψας ὅτι Κότυς, Θρακῶν βασιλεύς, φόνους ἀδίκους τολμῶν, καὶ τὴν ἑαυτοῦ ποτὲ γυναῖκα ζηλοτυπήσας ἀνέτεμε τὴν 4.578 ἄνθρωπον ἐκ τῶν αἰδοίων ἀρξάμενος, ἀνιεμένος οἷον καὶ αὐτὸς κατὰ τὸ ἐν Ὀδυσσεΐα ἀνίσθαι. Ἐκάβη δὲ κόλπον ἀνιεμένη μεταφορικῶς λέγεται οὕτω ποιεῖν, οὐ μὴν κυριολεκτικῶς.] Τὸ δὲ «ἐτέρηφι» καὶ αὐτὸ ἐλλειπτικῶς ἔχει. καὶ πρὸ αὐτοῦ δὲ πλείων ἑτέρα ἔλλειψις ἔστι. χρῆ γὰρ νοεῖν, ὅτι τῇ ἐτέρᾳ μὲν χειρὶ κόλπον ἢ μήτηρ ἀνίεται, ἑτέρᾳ δὲ δηλαδὴ χειρὶ μαζὸν ἀνίσχει. (ἡ. 78) Τὸ δὲ «Ἔκτωρ» ὡς ἀπὸ διδασκάλου τοῦ ἀνδρὸς ἢ γυνῆ ἔσχεν. οὕτω γὰρ καὶ ἐκεῖνος τοῦ λόγου κατήρξατο. (ἡ. 82) Τὸ δὲ «τέκνον ἐμόν» παραφράζουσα κατωτέρω φησὶν «ὃν τέκον αὐτή». Πρίαμος δὲ ἄλλως ἐφ' ἑαυτοῦ κοινῶς καὶ Λαοθόης τὸ τοιοῦτον ἔφη, ἔνθα εἶπε τὸ «οἱ τεκόμεθα», τὸν Λυκάονα δηλαδὴ καὶ τὸν Πολύδωρον. Τὸ δὲ «αἶδεο καὶ μ' ἐλέησον» ἐπισπαστικόν ἔστι εἰς πειθῶ καὶ αὐτό. αἰδῶς γὰρ ὡς τὰ πολλὰ καὶ ἔλεος τοὺς ἰκετευομένους ἐφέλκονται, διὸ καὶ μετ' ὀλίγα λέγει ὁ Ἔκτωρ «ὃ δὲ μ' οὐκ ἐλεήσει οὐδὲ αἰδέσεται», καὶ ἀλλαχοῦ «ἔλεον ἀπώλεσεν, οὐδέ οἱ αἰδῶς γίνεται». εὐχεται δὲ καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα ὁ Λαερτιάδης φίλος ἐλθεῖν καὶ ἐλεεινός. καὶ τοῦτο μὲν οὕτω. (ἡ. 84 ς.) Τροφεῖα δὲ ἡ μήτηρ τὸν υἱὸν οὐκ ἄλλο τι ἀπαιτεῖ, ἀλλὰ τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν, ἵνα μνησθεῖς τῶν θρεψαμένων ἀμύνη τὸν πολέμιον. (ἡ. 83) Τὸ δὲ «λαθικηδέα» δηλοῖ μὲν τὸν παυσίλυπον καὶ εἰς λήθην παντὸς βλάβους τὰ βρέφη ἄγοντα, ἔστι δὲ ὁμοίον τῷ «κακὸν ἐπίληθον ἀπάντων», ὅπερ ἐν Ὀδυσσεΐα εἴρηται. ἀντέκτισιν δὲ ἀγαθοῦ ἢ μήτηρ ζητεῖ διὰ τοῦ λαθικηδέος μαζοῦ. ὡς γὰρ αὐτὴ λαθικηδέα μαζὸν ἐπέσχε ποτὲ τῷ υἱῷ, οὕτω καὶ αὐτὸν χρῆ λαθικηδέα γενέσθαι νῦν τῇ μητρὶ. [Ὁ δὲ μαζὸς δῆλον ἐκ τῶν παλαιῶν ὅτι καὶ μαστὸς λέγεται διὰ τοῦ τ μασητός, καὶ μασθός δὲ διὰ τοῦ θ ἐκ τοῦ μαδός, καθὰ προεδεδήλωται. ἐκ δὲ τούτου ἴσως καὶ μασθάλης, κύλιξ τις παρὰ τοῖς παλαιοῖς, καὶ παρὰ Παφίοις δὲ μασθός ποτήριον σύστομον, ὡς εἰκός, ἐξ οὗ ἐβδάλλετο τρόπον τινὰ ὡς ἐκ μασθοῦ 4.579 τὸ πινόμενον. καινὸν δὲ οὐδὲν μασθῶ εἰκάζειν ποτήριον, εἰ καὶ οὐθαρ ἀρούρης Ὀμηρος φθάσας ἔφη, καὶ Ἀρχέστρατος δὲ πίονα τινὰ τόπον Λέσβιον κλεινῆς Λέσβου περικύμονα μαστὸν λέγει.] Τὸ δὲ «ἐπέσχον»–οὕτω γὰρ δεῖ γράφειν, οὐ μὴν «ἀνέσχον», ὡς τινα τῶν ἀντιγράφων βούλονται–εἴληπται καὶ νῦν ἀντὶ τοῦ ἐπὶ σοὶ καὶ ἔμπροσθέν σου ἔσχον, ὡσπερ καὶ ὁ Φοῖνιξ οἶνόν που ἔφη τῷ Ἀχιλλεῖ ἐπισχεῖν, ἦγουν δοῦναι παιδὶ ἔτι ὄντι. ὅτι δὲ τὸ ἐπέχειν καὶ ἔχθραν τινὰ δηλοῖ, ἐν τοῖς εἰς τὴν

Ὀδύσειαν φαίνεται κατὰ τὸ «δαιμονίη, τί μοι ἐπέχεις»; ἐξ οὗ διήρηται τὸ «ἐπὶ Τυδείδῃ εἶχεν», ἤγουν ἤλαυνε κατὰ Διομήδους. [Ὅρα δ' ἐνταῦθα καὶ σπέρμα μεθόδου ἐπιλογικῆς, ἣν ἠκριβώσαντο οἱ μεθ' Ὀμηρον, παρ' οἷς ἡ τοῦ ἔλεου εἰσβολὴ ὁμοίως πῶς τῇ Ἑκάβῃ μεθωδεύετο. Ὑπερίδης γοῦν, φασί, τῇ ἑταίρᾳ Φρύνῃ κρινομένη ὑπὸ Εὐθύου τὴν ἐπὶ θανάτῳ δι' ἀσέβειαν, ὅτε εἰς τοὺς ἐπιλογικούς ἦλθεν οἴκτους, ἐκ τῆς ὄψεως αὐτῆς, φασίν, ἐπερρητόρευσε, παραγαγὼν τὴν γυναῖκα εἰς ἐμφανὲς καὶ περιρρήξας τοὺς χιτωνίσκους καὶ γυμνὰ τὰ στέρνα δεῖξας, ὡς δεισιδαιμονῆσαι φασὶ τοὺς δικαστὰς καὶ δι' ἔλεον μὴ ἀποκτεῖναι τὴν ὑποφῆτιν καὶ ζάκορον τῆς Ἀφροδίτης. ἀφεθείσης δὲ ἐγράφη ψήφισμα μηδένα τῶν λεγόντων ὑπὲρ τινος οἰκτιζέσθαι μηδὲ βλεπομένους τὸν κατήγορον καὶ τὴν κατηγορουμένην κρίνεσθαι. προσιστορεῖ δὲ τούτοις ὁ Ναυκρατίτης σοφὸς καὶ ὅτι ὁ ῥηθεὶς Εὐθύας, ὀργισθεὶς ἐφ' οἷς ἠττήθη, οὐκέτι ἄλλην δίκην εἶπε, καὶ ὅτι ἐκ Θεσπιέων ἦν ἡ δηλωθεῖσα Φρύνη, καὶ ὅτι καὶ ἄλλη τις ἦν ὁμώνυμος αὐτῇ. φησὶ γάρ· δύο Φρῦναι, ἡ μὲν Σηστός καλουμένη διὰ τὸ ἀποσθῆναι καὶ ἀποδύειν τοὺς αὐτῇ συνόντας, ἡ δὲ Θεσπικὴ. κατὰ δέ τινος ἡ μὲν ἐπικαλουμένη Κλαυσίγελως, ἡ δὲ Σαπέρδιον. καὶ οὕτω μὲν ἔχει ταῦτα.] (ἡ. 85 ς.) Τὸ δὲ «τείχεος ἐντὸς ἰών», καὶ τὸ «σχέτλιος» εἶπε καὶ ὁ Πριάμος ῥητῶς. ἀμφίβολον δὲ καὶ ἐπ' ἀμφοῖν, εἴτ' ἐπὶ Ἀχιλλέως τὸ «σχέτλιος» 4.580 εἴρηται εἴτε ἐπὶ Ἑκτορος. Τὸ δὲ «μηδὲ πρόμος ἴστασο τούτῳ» αὐτολεξεὶ μὲν οὐκ εἶπεν ὁ γέρων, ἦν δὲ παρ' ἐκείνῳ ἰσοδύναμον τούτῳ τὸ «μὴ μοι ἄνδρα τοῦτον μένε μόνος ἄνευθεν ἄλλων», καὶ τὸ περὶ τῆς πολυδώρου δὲ ἀλόχου, ἥτοι τῆς Ἀνδρομάχης, ὁ γέρων μὲν ψιλῶς ἐνέφηεν, ὅτε «νυοὺς ἐλκομένας» εἶπε, νυὸς γὰρ τοῖς βασιλεῦσι καὶ ἡ Ἀνδρομάχη, Ἑκάβῃ δὲ νῦν ἀριδηλότερον ἔφηεν. (ἡ. 89) Τὸ δὲ περὶ τῶν κυνῶν ἔλαβε μὲν ἡ Ἑκάβη ἀπὸ τοῦ Πριάμου, ἄλλως δὲ αὐτὸ ἔφρασεν. οὐ γὰρ περὶ ἑαυτῆς λέγει ὅτι κύνες αὐτὴν ἐν Τροίᾳ τραπεζῆες ἔδονται, ἀλλὰ τὸν Ἑκτορα παρὰ ταῖς τῶν Ἀργείων ναυσὶ κύνες ταχέες, οἱ ἕτεροι παρὰ τοὺς ἀργοὺς τραπεζῆας εἰσι. (ἡ. 88) Τὸ δὲ «ἄνευθεν δέ σε μέγα» ἢ ἀντὶ τοῦ μεγάλως ἄνευθεν καὶ πάνυ πόρρωθεν ἡμῶν, ἢ κλητικῶς «ὦ μέγα», τουτέστιν ὦ ὑψηλὲ ἄνθρωπε. ταῦτα δὲ καὶ πρὸς τὴν τοῦ υἱοῦ ἔφεσιν ἡ μήτηρ λέγει, φιλοτίμου ὄντος καὶ λαμπρᾶς ἐφιεμένου ταφῆς, ὡς αὐτὸς ἐν τῇ πρὸς τὸν Αἴαντα μονομαχίᾳ ἐδήλωσεν. Ὅρα δὲ καὶ ὡς ἡ μήτηρ φίλοικτος μᾶλλον τοῦ πατρός. ὁ μὲν γὰρ καὶ ὑπὲρ ἑαυτοῦ δεδιῶς καὶ ὑπὲρ ἐτέρων ἰκετεύει τὸν υἱὸν τὴν πόλιν εἰσελθεῖν, ἡ δὲ ὑπὲρ μόνου τοῦ σωθῆναι τὸν Ἑκτορα πάντα λόγον ποιεῖται. καὶ μὴν εἶχε καὶ προβαλέσθαι εἰς οἶκτον τὴν τε κατ' αὐτὴν αἰχμαλωσίαν καὶ ἄλλα πολλά. (ἡ. 92–6) Ὅτι ἐπεὶ Ἑκτωρ πρὸ τῶν πυλῶν «μίμν' Ἀχιλῆα πελώριον ἄσσον ἰόντα» μὴ ὑποχωρῶν, παραβολικῶς αὐτὸν εἰκάζων φησὶν «ὡς δὲ δράκων ἐπὶ χειρὶ ὀρέστερος ἄνδρα μένησι βεβρωκῶς κακὰ φάρμακα, ἔδου δέ τέ μιν χόλος αἰνός, σμερδαλέον δὲ δέδορκεν ἐλισσόμενος περὶ χειρῆ, ὡς Ἑκτωρ», ἔχων ἄβριστον μένος, «οὐχ' ὑπεχώρει», ἀλλὰ δηλαδὴ ἔμιμνεν, ὡς εἴρηται. (ἡ. 93) Καιρία δὲ λέξις ἡ χειά, ὡς ἐν ποιήσει, ἀπὸ τοῦ χῶ χεῖω, τὸ χωρῶ, ἐξ οὗ ἐν Ὀδυσσεῖα τὸ «οὐδὸς δ' ἀμφοτέρους ὄδε χεῖσεται», ἤγουν χωρήσει, ὃ διὰ διφθόγγου γράφεται ὁμοίως τῷ κείσεται. 4.581 λέγονται δὲ αἱ τοιαῦται χεῖαι τῶν ὄφρων καὶ εἰλυοὶ καὶ τρόχμαλοι καὶ αἵμασιαί. [Ἰστέον δ' ὅτι γράψας τις ὡς ἡ χειά, ἤγουν ἡ κατάδυσσις τοῦ ὄφρων, παρὰ τὸ χεῖσθαι γίνεται, ἤγουν χωρεῖν, ἐπάγει ὡς καὶ χήτιον ἐκεῖθεν τὸ χωροῦν ἀστραγάλους, ὃ καὶ κήθιον Ἴωνικῶς λέγεται κατὰ τὸ ἐντεῦθεν ἐνθεῦτεν. οἷς ὅμοιον ἰδιωτικῶς καὶ τὸ φάτνη πάθνη ἐναλλαγῆ φωνημάτων.] Τὸ δὲ ὀρέστερος» ἀντὶ τοῦ ἄγριός φασιν οἱ παλαιοί. τοιαῦτα γὰρ τὰ ἐν ὄρει διαιτώμενα. (ἡ. 94) Κακὰ δὲ φάρμακα οἱ μὲν πόαν τινὰ φασὶ χολῆς γεννητικὴν, ἣν ἐσθίων ὄφρις εἰς χολὴν ἐρεθίζεται. ἕτεροι δὲ ὅτι δράκων ἐσθίων μύρμηκας καὶ κανθαρίδας ἰοῦ πληροῦται καὶ εἰς λύσσαν ἄγεται, καὶ ταῦτά ἐστιν, ἅπερ ὁ ποιητὴς λέγει κακὰ φάρμακα πρὸς διαστολὴν τῶν ἀγαθῶν. τὸ δὲ ἐκ τῶν μυρμηκῶν κακὸν δηλοῦται καὶ

ἐν τῷ μυρμηκιᾷν, ὅπερ ἐλέχθη, ὡς ἐν ῥητορικῷ εὖρηται Λεξικῷ, ἐπειδὴ τοὺς εἰς μυρμηκιὰν λαλήσαντας ἐλκοῦσθαι τὴν γλῶσσάν φασιν. [Αἷτιον δ' ὅτι ἔοικεν ἢ μυρμηκιὰ ἰοῦ ἀναπεπλήσθαι. ὠμολόγηται γὰρ ὡς οἱ μύρμηκες χαίρουσιν ἐσθίοντες νεκρῶν ὄφρων. διὸ καὶ τὸν ἄερα τῆς μυρμηκιάς μιάναντες βλάπτουσι τὴν κατ' αὐτῆς γυμνωθεῖσαν γλῶσσαν, καθὰ καὶ οἱ σῆπες, τὸ μέγα κακόν, τοὺς ἐπ' αὐτοῖς διασκελίσαντας. καὶ πως οἱ ῥηθέντες μύρμηκες κακὰ φάρμακα ἐξ ὄφρων λαμβάνοντες ἀποτίνουσιν αὐθις αὐτὰ τοῖς ὄφρεσι, βιβρωσκόμενοι ὑπ' αὐτῶν.] (η. 95) Τὸ δὲ «δέδορκε» τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐξ οὗ δράκων ἐτυμολογεῖται. ἀπὸ γὰρ τοῦ δέρκω ἐκεῖνος οὕτω λέγεται ὡς τῆ ὄψει 4.582 καταπλήττων. [Ἴσως δὲ καὶ ὡς ὄξυ βλέπων, ὧ λόγῳ καὶ δορκάς, ἧς «ὄξυτατον κεφαλῆς ἐκδέρκεται ὄσσε». ἢ δ' αὐτὴ καὶ δόρκων καὶ ζόρκων δὲ μεταχωρήσει ἐθίμῳ τοῦ δέλτα εἰς ζῆτα.] Ἰστέον δὲ ὅτι ἐνταῦθα μὲν συνήθως τὸ «δέδορκεν» ἀντὶ τοῦ βλέπει λαμβάνεται, Σοφοκλῆς δὲ ἐν τῷ «ἐχθροῖς δεδορκότα λάμψειν ὡς ἄστρον» ἐπὶ τοῦ ὄραθῆναι παθητικῶς τὴν λέξιν τίθησιν, ὡς τοῦ μέσου παρακειμένου ἐν πολλοῖς ἐπαμφοτερίζοντος. (η. 96) Τὸ δὲ ἄσβεστον μένος τὸ τοῦ θυμοῦ πυρόεν δηλοῖ. [Ἐνθυμητέον δ' ἐνταῦθα καὶ ὅτι τὸ σβέννυσθαι οὐ μόνον ἐπὶ πυρός, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἄλλων, ὡς μυριαχοῦ φαίνεται. ἐν οἷς καὶ τὸ καθ' Ἡσίοδον «γάλα αἰγῶν σβεννυμενάων», ὃ ἐστὶν παυσαμένων τοῦ θηλάζειν, ὅτε δηλαδὴ τῷ γάλατι τὸ ἐκ τοῦ λίπους θερμὸν ἐπιλείπει, ὅπερ πρῶην ἢ φύσις ἐχορήγει ἐπὶ ἀξιολόγῳ ἐκτροφῇ τῶν νεογνῶν.] (η. 95) Ἰστέον δὲ ὡς οὐ μάτην ὁ ποιητὴς ἔθετο ἐν τῇ παραβολῇ τὸ «ἐλισσόμενος περὶ χειρῆ», οὕτω καὶ ὁ Ἔκτωρ ἔμιμνε περὶ ἕνα τόπον πύργῳ ἐπὶ προὔχοντι, ἡγουν ἐπὶ τῷ ἐξέχοντι μέρει τοῦ πύργου, καί, ἄλλως δὲ εἶπεῖν, ἐν τινὶ ἐξοχῇ πύργου φαεινὴν ἀσπίδ' ἐρείσας. (η. 96) Εἰ δὲ ἀπὸ τοῦ μένω καὶ τὸ μίμνω γίνεται καὶ τὸ μένος, προσφῶς ἄρα ἐφράσθη τὸ «ἔχων μένος» ἐπὶ τοῦ, ὡς εἴρηται, μίμνοντος ἥρωος. (η. 97) Δῆλον δ' ἐκ τοῦ «πύργῳ ἐπὶ προὔχοντι» καὶ ἐξῆς, ὅτι ἄχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ τῆς πόλεως τείχους ὁ Ἔκτωρ ἔφυγεν, ἔνθα καὶ ἴσταται παλαίων λογισμοῖς. (η. 99–110) Καὶ ἀναμνησθεῖς ὅτι χθὲς οὐκ ἐπέισθη τῷ Πολυδάμαντι, συμβουλεύοντι ἐπ' ἀγαθῷ εἰσελθεῖν τὴν πόλιν, φησὶν «ᾧμοι ἐγῶν, εἰ μὲν κε πύλας καὶ τείχεα δύω, Πολυδάμας μοι πρῶτος», ἢ «πρῶτον, ἐλεγχεῖν καταχεύει», ἢ 4.583 ἀναθήσει, «ὅς μ' ἐκέλευε Τρωσὶ ποτὶ πτόλιν ἠγήσασθαι νύχθ' ὑπο τήνδ' ὀλοήν. ἀλλ' ἐγὼ οὐ πιθόμην, ἦ τ' ἂν πολὺ κέρδιον ἦεν. νῦν δ' ἐπεὶ ὤλεσα λαὸν ἀτασθαλίῃσιν ἐμῆσιν, αἰδέομαι Τρῶας καὶ Τρωιάδας ἐλκεσιπέπλους, μὴ ποτέ τις εἴπησι κακώτερος ἄλλος ἐμεῖο· Ἔκτωρ ἦφι βίηφι πιθήσας ὤλεσε λαόν. ὡς ἐρέουσιν, ἐμοὶ δὲ τότ' ἂν πολὺ κέρδιον εἴη ἄντην ἢ Ἀχιλλῆα κατακτείναντα νέεσθαι, ἢ ἐκεν αὐτῷ ὀλέσθαι ἐὺκλειῶς», ἡγουν εὐκλειῶς, «πρὸ πόληος». Καὶ ὅρα ὅτι τε εὐγενῶς ὁ Ἔκτωρ ἐπονειδίστου σωτηρίας θάνατον εὐκλεῖ ἀνθαιρεῖται, καὶ ὡς ὁμολογῶν αὐτὸς ὑπὸ ἀτασθαλίας ὀλέσαι λαόν, ὅμως ὑπὸ τινος ἐτέρου κακωτέρου, ὃ ἐστὶ δυσγενοῦς ἢ δειλοῦ, ἀκοῦσαι οὐκ ἀνέχεται ὅπερ αὐτὸς ὁμολογεῖ. δι' οὗ δείκνυται, ὡς πολλὰ φαῦλα συνειδότες πολλοὶ σφίσι αὐτοῖς οὐκ ἀνέχονται ὑφ' ἐτέρῳ αὐτὰ ὀνειδίζεσθαι, οὕτω τις καὶ ἑαυτὸν τύπτων ἢ τὰ οἰκεῖα κατασωτευόμενος ἢ τοὺς ἑαυτοῦ καταβλάπτων οὐκ ἂν ὑπὸ ἄλλων αἰροῖτο ὡσπερ οὐ πάσχειν, οὕτως οὐδ' ἀκούειν τοιαῦτα. Ἔτι ὅρα καὶ ὡς ὁ κίνδυνος ἀδέκαστα κρίνει. ὁ γὰρ πρὸ τούτου παρὰ φαῦλον θεὸς τὸν Πολυδάμαντα νῦν ἐπιμηθευσάμενος ἑαυτὸν μὲν καταλαμβάνει θρασὺν καὶ ἀτάσθαλον, ἐκεῖνον δὲ διαγινώσκει καλῶς βουλευσάμενον. διὸ καὶ πρὸ πάντων ἐκεῖνον αἰδεῖται. (η. 100) Τὸ δὲ «ἀναθήσει» ἀντὶ τοῦ ἀνάψει, ὃ ἐστὶν ἐκκρεμάσει, ἐκ μεταφορᾶς τῶν ἀναθημάτων, ἢ ἀντὶ τοῦ ἐπιθήσει. Ἀττικῶν δὲ ἡ λέξις, οἱ καὶ ἀναθεῖναι φορτίον φασὶ τὸ ἐπιθεῖναι. τοιοῦτον δέ τι καὶ τοῦ Κωμικοῦ τὸ «ἐπὶ 4.584 κρημνὸν ἀναθεῖς». Τὸ μέντοι «καταχεύει» οὕτε τοῦ «ῥέεν ἀυδῆ» ἀπέοικε πάντῃ, καὶ δαψίλειαν δὲ ὕβρεως ἐμφαίνει ὄμβρου δίκην καταρρηγνυμένης. (η. 102) Ἐν δὲ τῷ «νύκτα ὑπὸ τήνδε» ἀντὶ προθέσεως εἴληπται

πρόθεσις. κατὰ νύκτα γὰρ νοεῖται. Ὅλοῃν δὲ εἰπὼν ἐρμηνεύει, διὰ τί οὕτως εἶπεν, ἐπαγαγὼν τὸ «ὄτε ὤρετο δῖος Ἀχιλλεύς». διὰ τοῦτο γὰρ ἡ τοιαύτη «νύξ ὀλοή, ἄλλως γὰρ ἀναπαύσιμος ἡ νύξ, εἴ τις αὐτῇ πείθοιτο κατὰ τὸν ποιητὴν. (ἡ. 104) Τὸ δὲ «ἀτασθαλίαις ὤλεσα λαόν» ταῦτόν ἐστι τῷ «ἦφι βίηφι πιθήσας ὤλεσε λαόν». (ἡ. 105) Τὸ δὲ «Τρῶας καὶ Τρωιάδας», ὃ Τρωάς» πρὸ βραχέων εἶπε, κοινήν τὴν ἀπὸ πάντων ἐλεγχείαν δηλοῖ. πάντως δὲ ὡς περ ἔχαιρέ τις, ὃν ἄνδρες καὶ καλλίζωνοι γυναῖκες εὐφήμως ἦγον, οὕτω λυπεῖ τὸν σπουδαῖον τὸ ἀνδράσι καὶ γυναιξὶν ὄνειδίζεσθαι. Τὸ «ἐλκεσίπεπλον» δὲ γυναικῶν ἐστι κἀνταῦθα βαρβάρων ἐπίθετον, ὧν οἱ χιτῶνες συρτοί, ὡς εἰκός, ἀπ' ἐναντίας τοῖς στατοῖς, περὶ ὧν ἐγράφη ἀλλαχοῦ. (ἡ. 109) Ὅρα δὲ καὶ τὸ ἐν κινδύνοις ἀγέρωχον τοῦ Ἑκτορος καὶ τὴν ἀγαθὴν ἐλπίδα. οὐ γὰρ τὸν ἑαυτοῦ προέταξεν ὄλεθρον, ἀλλὰ τὸν τοῦ Ἀχιλλέως, ἐν τῷ εἰπεῖν κέρδιον εἶναι ἢ κτεῖναι τὸν Ἀχιλλέα ἢ ὑπ' ἐκείνου πεσεῖν, ὡς δῆθεν ἐν ἀμφιβόλῳ κειμένου τοῦ τέλους. διὸ καὶ προῖων ἐρεῖ· «εἶδομεν, ὅποτέρῳ κεν Ὀλύμπιος εὖχος ὀρέξει». Οὕτω δὲ μελετήσας ὁ Ἑκτωρ τὸ «εἰ τὴν πόλιν εἰσελευστέον», καὶ πείσας ἑαυτὸν μὴ εἰσελθεῖν τὸ τεῖχος, λογίζεται αὐθις, εἰ χρὴ αὐτὸν γυμνωθέντα τῶν ὄπλων ἐλθεῖν ἀντίον τοῦ Ἀχιλλέως, (ἡ. 111–21) λέγων οὕτως «εἰ δέ κεν ἀσπίδα μὲν καταθείομαι, ἦγον καταθῶμαι, «ὄμφαλόεσσαν», τὴν καὶ προεξηγηθεῖσαν, «καὶ κόρυθα βριαρὴν, δόρυ δὲ πρὸς τεῖχος ἐρείσας», καθὰ καὶ πύργῳ ἐπὶ προῦχοντι φαεινὴν ἀσπίδα, «αὐτὸς ἰὼν Ἀχιλλῆος ἀμύμονος ἀντίος ἔλθω, καὶ οἱ ὑπόσχωμαι Ἑλένην καὶ κτήμαθ' ἅμ' αὐτῇ πάντα μάλ', ὅσα τ' Ἀλέξανδρος κοίλῃς ἐνὶ νηυσὶν ἠγάγετο Τροίηνδ', ἢ τ' ἔπλετο νεῖκεος ἀρχή, δωσέμεν Ἀτρεΐδῃσιν ἄγειν, ἅμα τ' ἀμφὶς Ἀχαιοῖς ἀλλ' ἀποδάσασθαι, ὅσα πτόλις ἦδε κέκευθεν», ἦγον ἔνδον 4.585 κρύπτει, «Τρωσὶ δ' αὖ μετόπισθε γερούσιον ὄρκον ἔλωμαι μὴ τι κατακρύψειν, ἀλλ' ἀνδρα πάντα δάσασθαι κτῆσιν, ὄσῃν πτολίεθρον ἐπήρατον ἐντὸς ἔεργει», ὃ καὶ ἀλλαχοῦ ἐγράφη. (ἡ. 122–5) Καὶ μέχρι τούτου ἀπρόσκοπος καὶ νῦν ἐλθὼν ὁ Ἑκτωρ τῇ φράσει, τὸ ἐντεῦθεν οἶον χωλεύσας καὶ ἀναπόδοτον ἔασας τὸ νόημα διὰ τὸ ἀσύμφορον τοῦ βουλευματος, λέγει, ὡς καὶ πρὸ τούτου ὁ Ἀγῆνωρ, ἑαυτὸν ἐφ' οἷς εἶπε μεμφόμενος, τὸ «ἀλλὰ τί μοι ταῦτα φίλος διελέξατο θυμός; μὴ μιν ἐγὼ μὲν ἴκωμαι», ἦγον ἰκετεύσω, «ἰών, ὃ δέ μ' οὐκ ἐλεήσει οὐδέ τι μ' αἰδέσεται», ὡς ἰκέτην δηλαδὴ «κτενέει δέ με γυμνὸν ἔοντα αὐτῶς ὡς τε γυναῖκα, ἐπεὶ κ' ἀπὸ τεύχεα δύω», ἦγον ἐπειδὴν ἀπεκδυθῶ τὰ ὄπλα. (ἡ. 129 ς.) Εἶτα κρίνει ὡς βέλτερον ἔριδι ξυνελαύνειν καὶ γνῶναι, «ὅποτέρῳ, καθὰ εἴρηται, «εὖχος θεὸς ὀρέξει». ὅπερ δὲ ἐπὶ τοῦ Ἀγῆνορος πρὸ μικροῦ μετὰ τὸ «τί μοι ταῦτα ὁ θυμὸς διελέξατο» ἔκειτο καὶ δευτέρα ἔλλειψις ἐν τῷ «μὴ με ἀπαιρόμενον πόλεως πεδίονδε νοήση»–ἔλειπε γὰρ τὸ δεῖδια ἢ ἕτερόν τι τοιοῦτον–, οὕτω καὶ ἐνταῦθα. μετὰ γὰρ τὴν ἀναπάρτιστον σύνταξιν τῶν ἱα στίχων τῶν ἀρχομένων ἀπὸ τοῦ «εἰ δέ κεν ἀσπίδα μὲν καταθείομαι», ληγόντων δὲ εἰς τὸ «ἐντὸς ἔεργει» εἰπὼν τὸ «ἀλλὰ τί μοι ταῦτα διελέξατο θυμός», ἐπήγαγε «μὴ μιν ἐγὼ μὲν ἴκωμαι» καὶ ἐξῆς, λέγων ὅτι δέδοικα μὴ τάδε ποιήσας τάδε πάθω. δύο οὖν κἀνταῦθα οὐσῶν ἐλλείψεων λείπει τῆς μὲν πρώτης τὸ τελειωτικὸν ῥῆμα, ἔμεινε γὰρ ἀτελὲς διὰ τὸ τοῦ λόγου ἀλυσιτελές, τῆς δὲ δευτέρας ἡ ἀρχή, τὸ δέδοικα ἢ δεῖδια ἢ ἕτερόν τι ὅμοιον. Ἐν δὲ τῷ χώρῳ τούτῳ σημειῶσαι καὶ ὅτι τὰ μέγιστα ὁ Ἑκτωρ ἐν τῇ Τροίᾳ ἴσχυεν, εἶγε παρ' αὐτῷ κεῖται λῦσαι τὴν μάχην καὶ μὴ. ὥστε καὶ τῆς ἐν τῇ γ' ῥαψωδίᾳ παραβάσεως τῶν ὄρκων αὐτὸς αἴτιος ὁ δυνάμενος μὲν ἀναλαβέσθαι τὸ πταῖσμα, ὀκνήσας δέ. ὑπερφίαλος ἄρα κατὰ τοὺς λοιποὺς Πριαμίδας καὶ αὐτός. Ἔτι δὲ καὶ κοινὸν 4.586 Τρωσὶ τε καὶ Ἑλλῃσιν, εἰ δυνάμενος ποιῆσαι ἃ λέγει, ὅμως οὐκ ἐποίησεν, ἀλλὰ συνετήρησεν ἐπὶ πανωλεθρία τὸν πολυετῆ πόλεμον. (ἡ. 111) Καταθέσθαι δὲ νῦν μὲν τὸ κάτω θεῖναι εἰς γῆν, ὃ ἀντίκειται πρὸς τὸ ἀναθεῖναι. οἱ δὲ μεθ' Ὀμηρον καὶ ἐπὶ τοῦ ὁμολογητικῶς συγκατατίθεσθαι τὴν λέξιν τιθέασιν. [Εἰ δὲ καὶ προεῖρηται περὶ ὄμφαλόεσσης, ὅμως ῥητέον καὶ νῦν ὡς ἐκ τοῦ κατὰ ζῶα

ὄμφαλοῦ καὶ βίβλων καὶ ἀσπίδων λέγονται ὄμφαλοί. καὶ γῆς δὲ ὄμφαλὸς τὸ αὐτῆς μεσαίτατον. καὶ φιάλαι δὲ τινες παρὰ Κρατίνῳ βαλανειόμφαλοι, διότι οἱ ὄμφαλοὶ αὐτῶν καὶ οἱ θόλοι τῶν βαλανείων ὅμοιοί εἰσι, κατὰ δὲ τινὰς ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς γυναικείαις πυέλοις ὄμφαλῶν, ἢ καὶ διότι τῶν Ἀθήνησι βαλανείων τὰ πλεῖστα κυκλοειδῆ ὄντα τὰς ἐξαγωγὰς ἔχει κατὰ μέσον, ὅθι χαλκοῦς ὄμφαλὸς ἔπεστι. διὸ καὶ μεσομφάλους αὐτὰς Ἴων λέγει ἐν τῷ «ἴτ' ἐκφορεῖτε παρθένοι κύπελλα καὶ μεσομφάλους» φιάλας. δηλαδὴ τὰς εἰρημένας. Ἀθήναιος δὲ ταῦτα ἱστορεῖ.] Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ἀσπίδα καταθέσθαι καὶ τὰ ἐξῆς, ὡς προγέγραπται, δύναται καὶ ἐπὶ ἀργίας πολέμου ρηθῆναί ποτε, καὶ ὅτι νῦν μὲν τὸ δόρυ δίχα ἐπιθέτου τινὸς προήγαγεν, ἐν δὲ τοῖς ἐξῆς ἐρεῖ αὐτὸ μελίαν χαλκογλώχινα, γλωχίνα λέγων ἐκεῖ τὴν ἄκραν γωνιάν, ἣ γουν τὸ τῆς αἰχμῆς τμητικόν, τουτέστι τὸ ἔμπροσθεν ὀξύ. (ἡ. 113) Ἀμύμονα δὲ τὸν Ἀχιλλεὺς καλεῖ ὁ Ἐκτωρ, ὡς μῆχων κρύπτειν τὴν τοῦ πολεμίου ἥρωος ἀρετὴν. Τὸ δὲ «ἀντίος ἔλθω» οὐκ ἐναντιότητα ἐνταῦθα δηλοῖ, ἀλλὰ τὸ ἀπλῶς ἐκ τῶν ἔμπροσθεν συναντῆσαι. (ἡ. 114) Τὸ δὲ «ὑπόσχωμαι» ἢ σαφῆς ἐρμηνεία ἐστὶ τοῦ ὑποστῆναι καὶ ὑποστάς καὶ τῶν ὁμοίων, ἅπερ ἐν ἄλλοις κεῖνται δηλωτικὰ ὄντα ὑποσχέσεως, ἥς ἢ ἐτυμολογία προγέγραπται. (ἡ. 116) Τὸ δὲ «ἢ ἔπλετο νεῖκεος ἀρχή» ἢ Ἀττικῶς ἐσχημάτισται ἀντὶ τοῦ «ὅπερ γέγονε μάχης ἀρχή», περὶ οὗ σχήματος ἀλλαχοῦ προερρέθη σαφῶς (ἡ. 114) ἢ τὸ «ἢ» διὰ τὴν Ἑλένην εἴρηται, ἥς τὴν ἱστορίαν εὐμεθόδως ὁ ποιητὴς καὶ ἐνταῦθα παρέρριψεν, ὑποδηλώσας καὶ πολλὰ κτήματα ἅμα αὐτῇ τὸν Πάριν ἀγαγέσθαι εἰς Τροίαν. [Ἐνθυμητέον δ' ἐνταῦθα ὡς, εἰ καὶ μέγα τὸ τῆς Ἑλένης ὄνομα τότε, ἀλλ' ὕστερον ἑταίρα τις παρώνυμος τῇ Ἑλένῃ 4.587 γέγονεν, ἥς δύο κλήσεις Καλλίστιον καὶ Πτωχελένη.] (ἡ. 114 ετ 121) Ἰστέον δὲ ὅτι «κτῆσιν» ἣ γουν «κτήματα» καὶ ἐνταῦθα καλεῖ τὰ ἀπόθετα, συνήθως ἑαυτῷ φράζων. περὶ δὲ τῆς λέξεως ταύτης ἔστιν εἰπεῖν ὅτι ἐκ τοῦ κέω κῶ προάγεται καὶ τὸ κῆμι κέεμαι κεῖμαι, ὅθεν παράγεται τὸ κειμήλιον, ἀπόθετον πάντως ὄν, ὡς δηλοῖ καὶ τοῦνομα, καὶ αὖ πάλιν ἐκ τοῦ αὐτοῦ κέω κῶ πλεονασμῷ τοῦ τ γίνεται κτῶ κτήσω, ἀφ' οὗ κτῆσις, ἣτοι κτήμα, κείμενον εἰς ἀπόθεσιν καὶ αὐτό. ὅποια κἀνταῦθα τὰ πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐξ ἀρπαγῆς περιόντα τῷ Ἀλεξάνδρῳ ὡς οἶον κειμήλια καὶ αὐτὰ διὰ τὸ ἀμεταχείριστον, ὡς τάγε μὴ τοιαῦτα κτήματα χρήματα μάλιστα λέγεται παρὰ τὸ χειρίζεσθαι, ἣτοι χρᾶσθαι. διὸ καὶ τὸ δέμνιον, ἐν ᾧ ὁ νοσῶν χρηστικῶς κεῖται, χρῆμα ἢ Τραγωδία φησίν. καὶ οὕτω μὲν καὶ ταῦτα, (ἡ. 115) ἐν οἷς τὸ «ἐν νηυσὶν ἠγάγετο» καὶ τὸ ἄγειν τὴν ναυτικὴν φορτηγίαν συντιθέασιν καὶ τὰ κατὰ θάλασσαν ἀγώγιμα παράγουσιν. [(ἡ. 116) Σημεῖωσαι δὲ ὡς, εἰ καὶ ἀρχὴ νεῖκεος ἢ Ἑλένη γενέσθαι λέγεται, ἀλλ' ἢ τοῦ Πάριδος κρίσις, ἥς ὡς μάχλου καὶ Ὅμηρος μέμνηται, ἄλλο τι δηλοῖ, λέγουσα τὴν μυθευομένην τοῦ Πάριδος κρίσιν ἠδονῆς πρὸς ἀρετὴν εἶναι σύγκρισιν, ἐν ἣ προκριθείσης τῆς Ἀφροδίτης-αὕτη δ' ἐστὶ, φασίν, ἠδονῆ-πάντα συνεταράχθη. τῷ τοιοῦτῳ δὲ νοήματι συμβαίνει καὶ 4.588 Ἐμπεδοκλέους τὸ «οὐδέ τις ἦν κείνοισιν Ἄρης θεὸς οὐδὲ Κυδοιμὸς οὐδὲ Ζεὺς βασιλεὺς οὐδὲ Ποσειδῶν, ἀλλὰ Κύπρις βασίλεια», δι' ἣν πολλὰ συνέβη κακὰ Τρωσὶ καὶ Ἀχαιοῖς, καὶ πολὺς μετάμελος. ὡς ἐξεῖναι εἰπεῖν, ὅτι καλῶς Ἀντισθένης τὴν ἠδονὴν ἀγαθὸν εἶναι φάσκων προσέθηκε τὴν ἀμεταμέλητον. ἢ τοιαύτη γὰρ μόνη ἀγαθόν, οὐ μὴν ἅπασα ἠδονή.] (ἡ. 117 ς.) Ἐν τούτῳ δὲ τῷ τόπῳ καὶ ἔθος παραλαλεῖ ὁ ποιητὴς ἀρχαῖον τὸ πολλάκις τοῖς πολεμίοις τὰς πόλεις ἐπὶ εἰρήνῃ συμβαίνειν, τουτέστι συμβιβάζεσθαι, ἀπομερίζεσθαι τὰ ἡμίση τῶν πολιτικῶν κτημάτων, ὡς καὶ ἐν τῇ ὀπλοποιίᾳ ἐμφαίνεται, ἐν ἣ συμβιβάσει καὶ ὄρκος, οἷα εἰκός, ἐγένετο μὴ τι κατακρύψειν τοὺς πολίτας. Ἐνταῦθα δὲ σημεῖωσαι καὶ ὅτι ποσὸν τῆς ποινῆς, ἣν ὁ Ἀγαμέμνων ἀπήτησεν ἐν τῇ γάμμα ῥαψωδίᾳ, τοῦτο Ἐκτωρ, ὡς εἰκός, ἐκύρωσεν ἕκτοτε παρ' ἑαυτῷ, εἰ καὶ ἡμέλησε, τὸ δάσασθαι δηλαδὴ σὺν ὄρκῳ ἄνδιχα πάντα, ὅσα ἢ πόλις ἔνδον κέκευθε. (ἡ. 119) Γερούσιον δὲ ὄρκον λέγει τὸν τοῖς γέρουσι πρέποντα, νέων

γὰρ φρένες ἠερέθονται. (η. 121) Τὸ δὲ «κτῆσιν ὄσσην πόλις ἐντὸς ἐέργει» ἐφερμηνευτικὸν ἐστὶ τοῦ «πάντα δάσσασθαι». πάντα γὰρ ἢ κτῆσις, ἤτοι τὰ ρηθέντα κτήματα. (η. 122) Ἐν δὲ τῷ «ἀλλὰ τί μοι ταῦτα φίλος διελέξατο θυμός» ὅπερ πᾶς εἶποι ἂν μεταμελόμενος ἐφ' οἷς βεβούλευται, τὸ «διελέξατο» πρωτότυπὸν ἐστὶ ρῆμα τοῦ τῆς διαλέξεως ὀνόματος, πραγματικῶς οὕτω λεχθέν. τρόπον γὰρ τινα τοιαῦτα ἑαυτῷ διελέξατο Ἐκτωρ· εἰσελεύσομαι τὸ τεῖχος; ἀλλ' αἰδοῦμαι διὰ τάδε. ἀλλ' ἴκετεύσω; καὶ μὴν σκληρὸς ὁ Ἀχιλλεύς. ἀντιστήσομαι ἄρα. εἰ δὲ καὶ ἄλλος ἐστὶ λογισμὸς τὸ φευξέσθαι, ποιήσει μὲν ὕστερον ὁ Ἐκτωρ αὐτό, ἀνύων δὲ οὐδέν, ἀλλ' ἐν στενωῷ γενόμενος, εἰς τὸ πρῶτον ἐπανακάμπει, ὅπου κατέληξεν αὐτῷ νῦν ἢ διάλεξις. (η. 123) Ἐν δὲ τῷ «ὃ δέ μ' οὐκ ἐλεήσει» καὶ ἐξῆς, ὄρα συνεχῶς τρεῖς τεθεῖσαν τὴν ἄντωνυμίαν, οὐκ ὀκνήσαντος Ὀμήρου τὸ τῆς 4.589 ταύτολογίας καίριον. (η. 125) Τὸ δὲ «ὡς τε γυναῖκα» παραποιήσαντες οἱ μεθ' Ὀμηρον γυναικίας καὶ γυναικιζομένους τοὺς ἐν πολέμῳ ἀτόλμους φασίν. ὅπερ ὁ Ἐκτωρ οὐκ ἐθέλει παθεῖν, κρεῖττον λογισάμενος καὶ αὐτὸς ἀγαθὸς ὑπ' ἀγαθοῦ πεσεῖσθαι, ὃ φθάσας καὶ Ἀχιλλεύς εἶπε περὶ ἑαυτοῦ. ὑπὸ γὰρ κακωτέρου μὴ ὅτι γε πεσεῖν, ἀλλὰ καὶ ὄνειδος ἀκοῦσαι μισεῖ ὁ Ἐκτωρ, ὡς εἴρηται. [Ἀφελῶς δὲ πέφρασται τὸ «ὡς γυναῖκα». οὐ μὴν τοιαῦτα τὸ «γυναικὸς ἄρ ἀντετέτυξο», καὶ τὸ «Ἀχαιῖδες οὐκέτ' Ἀχαιοί», καὶ Σοφοκλέους τὸ «μὴ γυναῖκες ἀντ' ἀνδρῶν πέλας ἔστατε».] (η. 126–8) Ἐπὶ δὲ τούτοις μὴ θαρρῶν ὁ Ἐκτωρ, ὡς ὑποσχέσει τὸν Ἀχιλλέα πείσει καὶ λόγοις φησὶν «οὐ μὲν πως νῦν ἔστιν ἀπὸ δρυὸς οὐδ' ἀπὸ πέτρης τῷ», ἤτοι τούτῳ, «ὀαρίζεσθαι», ἤγουν ὡστε ὀαρίζειν καὶ ὀμιλεῖν αὐτῷ, «ἄτε παρθένος ἠΐθεός τε, παρθένος ἠΐθεός τ' ὀαρίζετον ἀλλήλοισιν». Τὸ δὲ σχῆμα ἐπανάληψις δι' ἐπαναστροφῆς, ὅμοιον τῷ «εἰ πυρὶ χεῖρας ἔοικεν, εἰ πυρὶ χεῖρας ἔοικε, μένος δὲ σιδήρῳ». καὶ τοῦτο γὰρ ἐπαναστροφῆς ἦν σχῆμα κατὰ τοὺς ρήτορας. καὶ ἔχει μὲν τι καὶ κάλλους κατὰ τοὺς Τεχνικοὺς κἀνταῦθα ἢ ἐπαναστροφή. τὸ δὲ πλέον ἀγωνιῶντος καὶ τοῦτο ἦθος ἐστὶν ἐνδεικτικόν, ὡς μὴ δυναμένου τοῦ λαλοῦντος προσώπου ἐγκροαίνειν διαφόροις ἐννοίαις, ἀλλ' ἀνακοπτομένον καὶ ταύτολογικῶς ὑποβραδύνοντος. ὁ δὲ νοῦς τοῦ λόγου τοιοῦτος· οὐκ ἔστιν ἀποίκιλος ὁ Ἀχιλλεύς, ἀλλ', ὡς προϊῶν αὐτὸς ὁ Ἐκτωρ ἐρεῖ, ἀρτιεπὴς καὶ ἐπὶ κλοπῆς μύθων. οὐκ οὐκ ἀπλοῦς τὸ ἦθος ἐστὶ καὶ ἀρχαῖκός καὶ εὐήθης, ὅποιοι πάλαι ποτ' ἦσαν ἐκεῖνοι, οὐκ ὁ λόγος ἔχει ἀπὸ δρυὸς καὶ ἀπὸ πέτρας γίνεσθαι, ὅτε δηλαδὴ νομάδα βίον εἶλκον οἱ ἄνθρωποι καὶ ὠρεινόμουν καὶ δρυῶν καὶ λίθων κοιλότησιν ἐπίστευον τὰ νεογνά, ἐκτιθέμενοι διὰ πενίαν τὰ φίλτατα. ὅθεν καὶ φήμη διεσπάρη ἐκ τῶν εὐρισκόντων τὰ ἐκθετα βρέφη, ὡς ἄρα ἐκ δρυῶν καὶ λίθων καὶ μελιῶν, καθὰ καὶ Ἡσίοδος φησι, γεννῶνται 4.590 ἄνθρωποι, ὡς οἷα οὕτω προμηθευμένου Διὸς τὸ ἀνθρώπειον γένος πληθῦναι. ὅτι γοῦν οὐχ' ἀπλοῦς ἐστὶν ὁ Ἀχιλλεύς, ὡστε ὀαρίζειν ἐμὲ αὐτῷ, καθάπερ εἰ καὶ παρθένος καὶ ἠΐθεος ἀλλήλοισ ὀαρίζουσι, βέλτερον ἄρα ἔριδι ξυνελαυνέμεν, ὡς εἴρηται, ἤγουν εἰς ἔριν συνελθεῖν ἀνδρικῶς. καὶ οὕτω μὲν ἢ περὶ δρυὸς καὶ πέτρης παροιμία καθέσταται. εἰ δὲ τις τὸ «ἀπὸ δρυὸς ἢ ἀπὸ πέτρης» ἐπὶ σκληρότητος ἦθος λάβοι ποτέ, ὅπερ ἐνταῦθα οὐδ' ὄλως συμβιβάζεται, ὁ τοιοῦτος παραχρᾶται τῇ Ὀμηρικῇ παροιμίᾳ καὶ εἰς ἄλλο τι μεθέλκει τὸν νοῦν, ἴδιόν τι ποιῶν αὐτὸς ἕτερον νόημα, οὐ τῷ ἀρχαίῳ κατακολουθῶν, καὶ σολοικίζων οὕτω κατὰ τοὺς παλαιοὺς τῷ νοήματι. καὶ γὰρ καὶ τοιοῦτοί τινες ἐλέγοντο σολοικισμοί, καθάπερ καὶ τὸ «ἵππος εἰς πεδίον» ἀντὶ τοῦ εἰς πεδιάδα οἱ ἵπποταί χρησιμοί, ἔάν τις καὶ ἐπὶ ἐνὸς ἵππου νοήσῃ, ἐξεφαυλίζετο παρὰ τοῖς σοφοῖς καὶ αὐτὸς καὶ σολοικίζειν κατὰ νοῦν ἐλέγετο οἷα τὴν παροιμίαν οὕτω παραποιῶν. καινὸν δὲ οὐδὲν σολοικίζειν ἐν νοήματι λέγεσθαι, εἶγε καὶ νεύματι σολοικίζειν τινὲς ἐσκώπτοντο. ἀλλ' οὕτω μὲν, ὡς ἐρρέθη, οὐκ ἔστι λαμβάνεσθαι νῦν εἰς σκληρότητα ἦθος τὴν ρηθεῖσαν Ὀμηρικὴν παροιμίαν διὰ τὸ ἀσυμβίβαστον. ἄλλως μὲντοι παραποιῆσαί ποτε τὸν νοῦν αὐτῆς, ὡς ἐπὶ σκληρότητος νοηθῆναι, οὐχ'

ὑποδύσκολον, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ὁ ποιητὴς ἐν Ὀδυσσεΐᾳ περὶ Ὀδυσσεύως εἰπὼν τὸ «οὐ γὰρ ἀπὸ δρυὸς ἔσσι παλαιφάτου οὐδ' ἀπὸ πέτρης» ἐτέρως ἐκεῖ χρᾶται τῇ παροιμίᾳ καὶ οὐκ ἐπὶ τῆς ἐνταῦθα κειμένης ἐννοίας. βούλεται γὰρ ἐκεῖ νοεῖν, ὅτι δεῖ σε εἰπεῖν τὸ σὸν γένος. οὐ γὰρ πάντως ἀγενεαλόγητος εἶ, ὡς μήτε πατὴρ προαχθεὶς μήτε μητὴρ ἐκφύς κατὰ τοὺς πάλαι λεγομένους ἐκ δρυὸς καὶ πέτρας εἶναι, οὐς εἴ τις ἦρετο, τίνων κατάγονται, οὐκ ἂν εἶχον τὸ γένος εἰπεῖν. Καὶ ὅρα ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, ὡς αἱ παροιμίαι πρὸς διαφόρους ἐννοίας ἀμέμπτως ἔστιν ὅτε στρέφονται, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς Καδμείας νίκης γίνεται, καθὰ προεδήλωται. (η. 126) Δρυὸς δὲ κἀνταῦθα πᾶν 4.591 ξύλον, ὡς προέγνωσται. (η. 127) Ὁαρίζειν δὲ πόθεν μὲν παράγεται, προερρήθη καὶ αὐτό. δηλοῖ δὲ νῦν τὸ ἀπλῶς καὶ ἀκάκως ὁμιλεῖν ὡς ἡ παρθένος καὶ ὁ ἠΐθεος, περὶ οὗ καὶ αὐτοῦ ἐτέρωθι γέγραπται. καλῶς δὲ τὴν ἱκετευτικὴν ἐνταῦθα ἐντυχίαν ὁ Ἔκτωρ ὁμιλία εἰκάζει παρθένου καὶ ἠΐθέου, ὃς καὶ τὸ γυμνωθῆναι τῶν ὄπλων γυναικισμῶ εἴκασε. προκλητικὸν γὰρ ἐκεῖνο τούτου τὸ νόημα εἶναι δοκεῖ. καὶ Αἰνεΐας δὲ πρὸ τούτου τὴν μέσον αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἀχιλλέως φιλονεικίαν ἔριδι ἀγοραίων ὁμοίωσε γυναικῶν. ἔστι δὲ καὶ λόγος παλαιὸς ἀνδρῶν μὲν εἶναι τὸ πράττειν, γυναικῶν δὲ τὸ λαλεῖν. (η. 131-2) Ὅτι τὸν Ἀχιλλέα, ὅτε καθ' Ἐκτορος ὄρμα, τῷ Ἄρει ὁ ποιητὴς ὁμοιοῖ, λέγων «ὃ δὲ οἴσχεδὸν ἦλθεν ἴσος Ἐνυαλίῳ κορυθαίικι πολεμιστῆ». Καὶ ὅρα τρία ἐπίθετα κείμενα ἀντὶ ἐνὸς κυρίου τοῦ Ἄρεος. εἴληπται δὲ ὡς κύριον μὲν ὁ Ἐνυάλιος, καθὰ καὶ προϊστορήται, τὰ δὲ λοιπὰ δύο ὡς ἀληθῶς ἐπίθετα. (η. 133-5) Ἐπάγει δὲ ὁ ποιητὴς καὶ τὰ ἐξῆς μεγαλοπρεπῶς λέγων «σειῶν Πηλιάδα μελίην κατὰ δεξιὸν ὦμον, δεινὴν ἄμφι δὲ χαλκὸς ἐλάμπετο ἴκελος αὐγῆ ἢ πυρὸς αἰθομένου ἢ ἡελίου ἀνιόντος». Καὶ ὅρα ὅτι καὶ ἐνταῦθα ἀπὸ ἐλάσσονος τοῦ πυρίνου φωτὸς ἐπὶ τὸ μείζον προέβη τὸν ἥλιον, καὶ ὅτι οὐδὲ νῦν ἀπέστη τοῦ κατὰ τὸ πῦρ εἰκασμοῦ ἐπὶ τῷ Ἀχιλλεῖ, καὶ ὡς ἀντὶ ἄστρου ἐτέρου τὸν ἥλιον ὑπεροχικῶς παρέλαβεν, ἀνατέλλοντα μέντοι, ὅτε καὶ ἰλαρὸν αὐγάζει-οὐ μὴν τὸ μεσημβρινὸν καυσοῦντα. οὐ γὰρ ἦν ἐνταῦθα χρεια ἡλίου τοιοῦδε-, καὶ ὡς τὰς πολλὰς παραβολὰς τοῦ πυρὸς καὶ τῆς ἄλλοθεν αὐγῆς ἐνταῦθα συνέτεμε. τίς δὲ ἡ Πηλιάς μελία, προείρηται. (η. 136-7) Ὅτι πολεμικὸν φόβον φράζει τὸ τὸν δεῖνα «ὡς ἐνόησεν, ἔλε τρόμος, οὐδ' ἄρ' ἔτι ἔτλη αὐθι μένειν, ὀπίσω δὲ πύλας λίπε, βῆ δὲ φοβηθεὶς». Περὶ Ἐκτορος δὲ ὁ λόγος, ὃς δυνάμενος ἔσω πυλῶν σωθῆναι ἀφείς αὐτὰς ὤχετο καὶ οὕτως ἐξώλετο δι' οὐκ ἀγαθὴν αἰδῶ, αἰδεσθεὶς δηλαδὴ τὴν εἰς τὸ τεῖχος 4.592 εἴσοδον διὰ ἐλεγχείην ἐκείνην τὴν ἐκ τοῦ Πολυδάμαντος. (η. 136-44) Ὅτι Ἀχιλλέως ἐπιδραμόντος εἶλε τρόμος Ἐκτορα, «οὐδ' ἄρ' ἔτλη αὐθι μένειν, ὀπίσω δὲ πύλας λίπε, βῆ δὲ φοβηθεὶς, Πηλείδης δ' ἐπόρουσε, ποσὶ κραιπνοῖσι πεποιοθῶς. ἤϋτε κίρκος ὄρεσφιν ἐλαφρότατος πετεηνῶν ῥηϊδίως οἴμησε μετὰ τρήρωνα πέλειαν, ἢ δέ θ' ὑπαιθα φοβεῖται, ὃ δ' ἐγγύθεν ὄξυ λεληκῶς ταρφέ' ἐπαΐσσει, ἐλέειν τέ ἐ θυμὸς ἀνώγει, ὡς ἄρ' ὃ γ' ἐμμεμαῶς ἰθὺς πέτετο, τρέσε δ' Ἐκτωρ τεῖχος ὑπὸ Τρώων». Καὶ ὅρα ὅπως εἰς τὴν τολμηρὰν τοῦ πέτεσθαι λέξιν ἐβοήθησε τῷ ποιητῆ τῷ κίρκου ἢ παραβολή, καθὰ καὶ πρὸ τούτου ἢ τοῦ ἀετοῦ. διὸ προϊῶν θαρρύντως ἐρεῖ, ὡς ὁ Ἀχιλλεὺς πρὸ πόλεως ἐπέτετο αἰεῖ. ἐδήλου μὲν οὖν ποδῶν ὠκύτητα πρὸ ὀλίγων καὶ ἢ πρὸς ἀεθλοφόρον ἵππον θέοντα παραβολή, ἐνταῦθα δὲ τὸ τάχος διὰ τοῦ κίρκου ἐπιτέταται. καλῶς δέ, ὅτε ὁ δρόμος ἐναγωνιώτερος, ἢ πρὸς τὸν κίρκον εἰκασία γέγονεν. Ἰστέον δὲ ὡς οἱ τὰ περὶ ζῶων φυλοκρινήσαντες καὶ κίρκην κατὰ γένος θηλυκὸν εἶδός τι πτηνοῦ καλεῖσθαι ἰστόρησαν, οὐ μὴν τοῦ κατὰ τὸν κίρκον εἶδους, ἀλλὰ τι ἕτεροῖον. χαρίεν δὲ εἰπεῖν καὶ ὅτι οὐ μόνον ἢ τοῦ Ἀχιλλέως μελία ἰθὺς ἐπέτετο, διὸ καὶ ἰθυπτίων ἐκλήθη, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ἰθὺς πέτεται, καὶ ὅτι ἐπαλλάξας ἐπαΐσσειν μὲν εἶπε τὸν κίρκον, τὸν δὲ Ἀχιλλέα πέτεσθαι. (η. 136-7) Τὸ δὲ «ἔλε τρόμος» ἐρμηνεύων ὁ ποιητὴς φησιν «οὐδ' ἄρ' ἔτλη αὐτόθι μένειν», ὅπερ σαφηνίζων πάλιν λέγει «ὀπίσω δὲ πύλας λίπε». μεθ' ἐπὶ πλέον ἐν ὀλιγίστῳ

διασαφῶν φησιν «ἔβη δὲ φοβηθεῖς», καὶ προῖων δὲ δι' ὀλίγου ὡσαύτως ἐρμηνεύει τὸ ῥῆμα τοῦ τρόμου, εἰπὼν «τρέσε δ' Ἐκτωρ τεῖχος ὑπὸ Τρώων». (η. 138) Τὸ δὲ «ποσὶ κραιπνοῖσι πεποιθώς» ὁμοίον τι πρὸς τὸ «λέων ἀλκί πεποιθώς». οὗτός τε γὰρ ἀλκιμώτατος καὶ ὁ Ἀχιλλεύς ποδωκέστατος. (η. 139) Ὁ δὲ κίρκος ἐκ τοῦ κρίζειν ἴσως, ὠνοματοπεποιημένου ῥήματος, παρήκται, οὗ χρήσις καὶ παρ' Ὀμήρῳ ἐν τοῖς ἐξῆς, ἀφ' οὗ καὶ ὁ σιδηροῦς κρίκος. ἀλλ' οὗτος μὲν ἐξ ὀρθοῦ ἐκεῖθὲν ἐστίν, ὁ δὲ 4.593 κίρκος κατὰ μετάθεσιν. Τὸ δὲ ἐλαφρότατος» τῆ ἐκ τῆς ἐλάφου παραγωγῇ τὸ ταχὺ τοῦ κίρκου δηλοῖ, ἄλλως δὲ καὶ τὸ κοῦφον δι' ὀλιγοσαρκίαν. τοιαῦτα γὰρ κατὰ κοινὴν φράσιν τὰ ἐλαφρά. (η. 140) Πέλεια δὲ οὐχ' ἀπλῶς περιστερά, εἶδος δὲ τι περιστερᾶς μελαντέρας, ὡς ἡ λέξις ὑποδηλοῖ. πελὸν γὰρ τὸ μελανίζον, ἐξ οὗ καὶ ὁ πελαργός. κοινὸν δὲ ἴδιον ἀπάσης περιστερᾶς τὸ «τρήρων». (η. 141) Τὸ δὲ «ὑπαιθα» δύναται μὲν καὶ νῦν δηλοῦν καὶ τὸ εἰς πλάγιον, πλαγιάζουσα γὰρ ἂν ἐγκόπτοι τὴν τοῦ κίρκου κατ' εὐθὺ πτήσιν ἢ πέλεια καὶ οὕτω ταρφέα ποιεῖ αὐτὸν αἴσσειν, βοηθεῖται δὲ καὶ εἰς τὸ νοεῖσθαι ἐπὶ τοῦ ἔμπροσθεν ἀπὸ τοῦ «ἰθὺς ἐπέτετο». πέτεται γὰρ πάντως ἰθὺς ὁ Ἀχιλλεύς, καθὰ καὶ κίρκος. αὐτὸς δὲ πάλιν ἰθὺς πέτεται κατὰ πελείας φευγούσης ἀεὶ ὑπαιθα, τουτέστιν ἔμπροσθεν αὐτοῦ. οὐ γὰρ ἂν διώκοι τὴν μὴ πρὸ αὐτοῦ φεύγουσαν. Τὸ δὲ «ὄξυ λεληκέναι» τὴν ιδιότητα τοῦ κίρκου δηλοῖ, ὄξυ φωνοῦντος ὅτε ἀγωνιᾷ ἐγγὺς τοῦ διωκομένου γινόμενος. ὠνοματοπεποιήται δὲ τὸ «λεληκώς», καθὰ καὶ τὸ ἔλακε καὶ τὸ λακεῖν, ἐξ ὧν καὶ τὸ λεληκώς δοκεῖ γενέσθαι, οὐ συγκοπὲν ἐκ τοῦ λελαληκώς, ὃ δὴ ἀνθρωπίνην σημαίνει φωνήν, ἀλλ' ἐκ τοῦ ληκῶ ἀχρείου ἐνεστῶτος παραχθέν, ἢ καὶ συγκοπὴν παθὸν ἐκ τοῦ λελαληκώς. (η. 142) Τὸ δὲ «ταρφέα» ἐπὶ μὲν τῶν κατὰ γῆν κυριολεκτεῖται. ταρφέα γὰρ φυτὰ τὰ πυκνὰ καὶ ταρφεῖα ὕλη παρηχεῖται πως καὶ τῆ τραφερᾷ γῆ ὡς ἀπὸ τοῦ τρέφω ἔταρφον, καθὰ δέρκω ἔδαρκον. ἐπὶ δὲ τοῦ «ταρφέα αἴσσειν» 4.594 πολλὴ τοῦ ταρφέος ἢ ἐκ τῆς κυριολεξίας διάστασις καὶ οὐδ' ὅσον ὑψοῦ πετόμενος κίρκος ἔστ' ἀπὸ γαίης. ψιλὴν γὰρ μόνην δηλοῖ πυκνότητα ὀρμῆς, κοινωνίαν δὲ οὐδεμίαν ἔχει πρὸς τὸ τρέφειν, εἰ μὴ ἄρα τις εἰπεῖν τολμήσει ὅτι καὶ ὁ κίρκος πυκνὰ αἴσσει, ἵνα τραφεῖ ἔλων τὴν πέλειαν. οὕτω δὲ καὶ «ταρφέες ἰοί» οὐ κατὰ κυριολεξίαν λέγονται. οὐ μέντοι οὕτως ἀναιδῆς ἐν αὐτοῖς ἡ τροπή, ὡς ἐπὶ τοῦ «ταρφέα αἴσσειν». ἔχουσι γὰρ πως οἱ συχνοὶ οἴστοι ὁμοιότητά τινα πρὸς τάρφος, ἦγουν δάσος, φυτῶν. Τὸ δὲ «ἐλέειν τέ ἐ θυμὸς ἀνώγει» περιφραστικῶς ἀντὶ τοῦ προθυμεῖται ἐλεῖν. ἔχει δὲ τι καὶ ἄλλως ἀστεῖον ὁ λόγος. οἶονεὶ γὰρ ἐφίστασθαι τῷ κίρκῳ λέγει δεσποτικῶς θυμόν, ὅστις πότε οὗτός ἐστι, καὶ κελεύειν ἐλεῖν τὴν διωκομένην πέλειαν, ὡς εἰ καὶ κύων ἐπισπεύδεται ὑπὸ κυνηγέτου θηρίον ἐλεῖν. (η. 145 ς.) Ὅτι μέμνηται Ὀμηρος καὶ ἐνταῦθα ἐρινεοῦ τοῦ Τρωϊκοῦ, ἦγουν τόπου τινὸς ἐρινεώδους, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις εἴρηται. οὐ γὰρ ὡσπερ ἡ τοῦ Διὸς φηγὸς μία ἦν ἐν Τροίᾳ, οὕτω καὶ εἰς τις ἐρινεὸς περὶ τὸ τεῖχος. οὐ γάρ. ὅτι μὴδὲ δοκεῖ ὄλως τοῦτο τοῖς παλαιοῖς. ῥάχισ δὲ τις ἦν ἐρινεοῦς ἔχουσα ὑψηλὴ πρὸ τῆς Τροίας. διὸ φησι «οἱ δὲ παρὰ σκοπιὴν καὶ ἐρινεὸν ἠνεμόεντα τεῖχος αἰὲν ὑπ' ἐκ κατ' ἀμαξιτὸν ἐσσεύοντο». καὶ διὰ τὸ τοιοῦτον τῆς ῥάχεως ὕψος εὐεπίβατος ἦν καί, ὡς ὁ ποιητὴς ἔφη, ἄμβατος ἐκεῖθεν ἢ ἠνεμόεσσα Τροία. διὸ καὶ σκοπιὰ ἦν ἐκεῖ ἀναγκαῖα φυλακὴ τοῦ τεύχους, περιεκτικὴ γοῦν τις, καθὰ καὶ προεδηλώθη, λέξις ὁ ἐρινεός. οὕτω δὲ καὶ ὁ ἀσφοδελός, ὡς ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν εἴρηται. Ὅτι δὲ ἡ σκοπιὰ φυλακῆς ἐστὶ τόπος, δηλοῖ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ τὸ «ὀπτῆρας δὲ κατὰ σκοπιὰς ὠτρυνα νέεσθαι». Αἱ δὲ τρεῖς ἐνταῦθα προθέσεις οὐ μάτην ἐστοιβάσθησαν, ὡς οὐδ' ἀλλαχοῦ ποιεῖ Ὀμηρος τοῦτο, ἀλλ' ἢ μὲν ὕ-π-ο πρόθεσις τὸν κάτω δρόμον δηλοῖ τὸν ὑπὸ τῆ Τροία, ἢ δὲ ἔ-κ τὸ ἔξω καὶ πορρωτέρω τοῦ τεύχους-οὕτω γὰρ ἐπίτηδες Ἀχιλλεύς διώκει τὸν Ἐκτορα-, ἢ δὲ ἔ-κ-α-τ-α τὸν ἐπ' αὐτῇ τῇ ἀμαξιτῷ δρόμον. Καὶ ὅρα ὅτι ψιλοῦσθαι 4.595 ὁ ποιητὴς τὴν ἀμαξαν βούλεται, ὡς δηλοῖ τὸ «κατ' ἀμαξιτόν». τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἀπὸ τοῦ κατημαξευμένου

φαίνεται. γίνεται γάρ, φασίν, ἄμαξα παρὰ τὸ ἄγειν τὰ ἀμώμενα, ἤτοι θεριζόμενα. οἱ δὲ δασύνοντες ἀπὸ τοῦ ἄμα καὶ τοῦ ἄξονος αὐτὴν συντιθέασιν. (η. 147–52) Εἶτα λέγει καὶ ὡς θέοντες ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ὁ Ἔκτωρ «κρουνῶ ἴκανον καλλιρρόω», «ἐνθα δέ», ἤγουν ὅπου δὴ, «πηγαὶ δοιαὶ ἀναΐσσοσι Σκαμάνδρου δινήεντος· ἢ μὲν γάρ θ' ὕδατι λιαρῶ ῥέει, ἀμφὶ δὲ καπνὸς γίνεται ἐξ αὐτῆς ὡς εἰ πυρὸς αἰθομένοιο, ἢ δ' ἐτέρη θέρεϊ προρέει εἰκυῖα χαλάζη ἢ χιόνι ψυχρῇ ἢ ἐξ ὕδατος κρυστάλλω». Καὶ ὅρα ὅτι οὐδεμίαν ἀφήκε ψύχους ὑπερβολὴν ὑφ' ἐτέρου τινὸς ῥηθῆναι ὁ ποιητής, καὶ ὅτι οὐδὲ καινῶν ἀκουσμάτων ἄμοιρον εἶασε τὴν ἑαυτοῦ ποίησιν, καὶ ὅτι οὐδὲ καινῶν ἀκουσμάτων ἄμοιρον εἶασε τὴν ἑαυτοῦ ποίησιν. καινὸν γάρ τι καὶ ἡ περὶ τῶν πηγῶν τούτων τοῦ Σκαμάνδρου ἱστορία, παραρριφεῖσα ἐν παρέργῳ, καί, ὡς εἶπεῖν, ἐκ παρόδου, ὡς οἶα καὶ ἐκεῖ ἐλθόντων τῶν ἄρτι τρεχόντων ἡρώων. (η. 156) Φησὶ γὰρ «τῇ γάρ», ἤγουν ἐνταῦθα, «παραδραμέτην» καὶ ἐξῆς. ὦπται δὲ καὶ νῦν περὶ τὴν τῶν Βουλγάρων ἀνάδοσις δύο τοιούτων πηγῶν, ὧν ἡ μία καίουσα ζωογονεῖ ὁμως σκώληκας, οἱ ἐξαιρεθέντες τοῦ ζέοντος καὶ ἀέρι ὀμιλήσαντες ἐκλείπουσι. λέγει δὲ καὶ Ἡρόδοτος ποταμὸν Σκυθικὸν Τέαρον τά τε ἄλλα εἰς ἄκεσιν φέροντα καὶ δὴ καὶ ἀνδράσι καὶ ἵπποις ἀγαθὸν ψώραν ἀκέσασθαι. πηγαὶ δέ, φησίν, τούτου δυοῖν δέουσαι τεσσαράκοντα, ἐκ πέτρας τῆς αὐτῆς ῥέουσαι, καὶ αἱ μὲν αὐτῶν εἰσι ψυχραὶ, αἱ δὲ θερμαί. Ὁ δὲ Γεωγράφος λέγει μὴ εὐρίσκεσθαι θερμὰ ἐν τῷ Σκαμάνδρῳ, καὶ ὅτι οὐδὲ πηγαὶ Σκαμάνδρου ἐνταῦθα, ὅπου ὁ ποιητής ἱστορεῖ, ἀλλ' ἐν τῷ ὄρει, καὶ μία, ἀλλ' οὐ δύο. εἰκὸς οὖν, φησὶ, τὰ θερμὰ ἐκλελεῖφθαι, τὸ δὲ ψυχρὸν κατὰ διάδοσιν ὑπεκρέον ἐκ τοῦ Σκαμάνδρου, αὐτόθι ἀνατέλλειν, διὸ καὶ λέγεσθαι Σκαμάνδρου πηγῆν, ἢ καὶ διὰ τὸ πλησίον εἶναι Σκαμάνδρου. καὶ οὕτω μὲν αὐτός. ἕτεροι δὲ σὺν τῷ εἶπεῖν ἐκλελεῖφθαι, ὡς εἰκός, τὰ θερμὰ, ὥσπερ καὶ ἄλλα πολλά, λέγουσι καὶ ὅτι αἱ ἀληθινὰ πηγαὶ τοῦ Σκαμάνδρου πρὸς ἀνατολὰς τῆς Ἰδης πρὸ τριακοσίων εἰσὶ σταδίων Ἰλίου, ἕτεραι δηλονότι οὔσαι παρὰ τὰς Ὀμηρικὰς διὰ τὸ πλείους εἶναι τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ πηγᾶς. [Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι θαυμασία ἐν τοῖς εἰρημένους 4.596 καὶ ἡ Ὀμηρικὴ φράσις, οὔτε πάντη λογοειδῆς οὔσα, ὡς ψέγεσθαι διὰ τὸ ἀμέγεθες, οὔτε σκληρά, ὥστε φεύγεσθαι εἰς λόγου πεζοῦ παραπλοκήν. ἐφιστῶσι δ' ἐνταῦθα οἱ παλαιοί, λιαρὸν ῥηθῆναι τὸ θερμόν, πυθόμενοι ὡς ἄρα τοῦτο λιαρὸν ἐστίν, ἀφ' οὔ πυρὸς ἀτμὶς καὶ καπνὸς ἔμπυρος ἀναφέρεται. εἰ δέ τι ἔστιν αὐτοῖς ἀντιπεσεῖν, μετὰ βραχέα φανεῖται. ὡς δὲ καὶ ἄλλα ὕδατα ἱστορεῖται ψυχρότατα, οἷδαςιν οἱ μανθάνοντες. τοιοῦτον ἐν τοῖς μάλιστα καὶ ἡ περιαδομένη Στύξ, ὡς πολλαχοῦ δηλοῦται. λέγεται δὲ καὶ Τιφῶσσα κρήνη ἐν Βοιωτίᾳ εἶναι, ἀφ' ἧς Τειρεσίαν πίνοντα καὶ διὰ γῆρας οὐχ' ὑπομείναντα τὴν ψυχρότητα ἀποθανεῖν. φέρεται δὲ ἱστορία καὶ Πτολεμαῖον ἐπὶ Κορίνθου προάγοντα κρήνην περιτυχεῖν ἀναβαλλούση νᾶμα χιόνος ψυχρότερον, ἐξ ἧς πολλοὺς μὴ πίνειν ἀποπαγήσεσθαι προσδοκῶντας, αὐτὸς δὲ λέγει πεπωκέναι.] (η. 153–6) Ὁ δὲ ποιητής λέγει καὶ ὅτι ἐπὶ τῶν τοιούτων πηγῶν «πλυνοὶ εὐρέες ἐγγὺς ἔασι καλοὶ λαΐνεοι, ὅθι εἶματα σιγαλόεντα πλύνεσκον Τρώων ἄλοχοι καλά τε θύγατρες τὸ πρὶν». ὅπερ ἐρμηνεύων, ὡς που καὶ ἐν τοῖς πρὸ τούτων, φησὶ «ἐπ' εἰρήνης». ὁ πάλιν σαφηνίζων ἐπάγει «πρὶν ἐλθεῖν υἱας Ἀχαιῶν». τότε γὰρ ἦν εἰρήνη δηλαδή. (η. 147) Ἰστέον δὲ ὅτι κρουνοὶ κυρίως οἱ καταρρέοντες ἐξ ὄρους μετὰ ψόφου καὶ τινος κρούσεως. διὸ κἀνταῦθα δοκεῖ τισιν ἄλλο εἶναι τοὺς κρουνοὺς παρὰ τὰς πηγᾶς, ἴσως δὲ οὐ καλῶς. (η. 149) Καπνὸν δὲ πηγῆς λέγει παραβολικῶς τὸ ἄθρουν τῆς ἐκ θερμῶν ὑδάτων θειώδους ἀναθυμιάσεως, ὅπερ καπνοῦ φαντασίαν τοῖς βλέπουσιν ἔπεμπε. καὶ ἄλλως δὲ καπνὸς ἐνταῦθα οὐχ' ὁ αὐτόχρημα, ἀλλὰ τὸ οἶονεῖ καπνώδες τῆς ἀναθυμιάσεως. οἶδε γὰρ ὁ ποιητής ἐνεῖναί τι τοιοῦτον καὶ τῇ ἀτμίδι, διὸ καὶ ἀνωφορεῖται, καθάπερ αὖ πάλιν καὶ τῷ καπνῷ ὑγρότης ἀναμείμκται τις. ἴσως δὲ καὶ παραβολικὸν ἐνταῦθα προσυπακουστέον συνήθως ἐπίρρημα, ἵνα λέγη ὅτι ὡς καπνὸς ἐγένετο ἐξ αὐτῆς. (η. 151) Τὸ δὲ «προρέει» ἀπλοῦν ἔχει τὸ ρ τοῦ

μέτρου ύφελομένου τὸ Ἀττικὸν δίπλασμα. εἰ δέ τις διαφορὰ ἐστὶ τοῦ «ἦ μὲν ῥέει» «ἦ δὲ προρέει», οὐκ ἂν ἄρτι 4.597 ζητοῖη τις. (η. 152) Κρύσταλλος δὲ φανερώς νῦν ἐν δυσὶ ᾤ, ὧ οὐ συνυπακτέον καὶ τὸν ὕαλον. [Ἐρρέθη δὲ τὸ «ἐξ ὕδατος κρυστάλλω» πρὸς διαστολὴν τοῦ ἄλλως πηκτοῦ ἐξ ἀναθυμιάσεως, ὧ οὐκ ἂν ὕδωρ ψυχρότατον παραβάλλοιτο, ἀλλὰ μάλιστα τῷ ἐξ ὕδατος.] (η. 153) Πλυνοὶ δὲ νῦν μὲν πύελοι, ὁποῖαί τινες καὶ περὶ Εὐβοίαν φαίνονται, τουτέστι λεκανίδες ἐκ λίθων, ἐπιτήδειαι πλύνειν. (η. 154 ς.) Ὅθεν ὁ ποιητὴς ἐτυμολογῶν φησιν «ὄθι πλύνεσκον γυναῖκες», ὧν ἔργον τὰ τοιαῦτα. δηλοῖ δὲ τὴν τοιαύτην ἐτυμολογίαν καὶ ὁ Κωμικός, ἐν οἷς πρὸς γυναῖκα ὀνομάσασαν ἑαυτὸν πλυνὸν φησὶ τις «ὄναιο μὲν οὖν, εἴ τις ἐκπλύνειέ σε». καὶ οὕτω μὲν ἐνταῦθα. ἐν δὲ τῇ Ὀδυσσεΐᾳ βόθροι τινὲς οἱ πλυνοὶ παραποτάμιοι, πρὸς πλύσιν χρήσιμοι καὶ αὐτοί, ὧν πρὸς διαστολὴν οἱ ἐνταῦθα λαΐναιο λέγονται, ὅ ἐστι λίθινοι. (η. 157 ετ 165) Ὅτι «τρὶς πόλιν Πριάμου περιδινηθήτην» Ἀχιλλεὺς καὶ Ἔκτωρ, «ὃ μὲν φεύγων, ὃ δὲ ὄπισθε διώκων». (η. 157–61) Τοῦτο δὲ ὁ ποιητὴς συστρέφων ἑλλειπτικῶς καὶ γοργῶς καὶ οἷον συντροχάζουσαν καὶ τὴν φράσιν ποιῶν εἰς ὁμοιότητα τῶν φραζομένων φησὶν ἐνταῦθα, ὡς εἴρηται, «παραδραμέτην, φεύγων, ὃ δ' ὄπισθε διώκων· πρόσθε μὲν ἐσθλὸς ἔφευγε, δίωκε δὲ μιν μέγ' ἀμείνων καρπαλίμως, ἐπεὶ οὐχ' ἱερήϊον οὐδὲ βοεῖην ἀρνύσθη, ἅ τε ποσσὶν ἀέθλια γίνεται ἀνδρῶν, ἀλλὰ περὶ ψυχῆς θέον Ἐκτορος ἵπποδάμοιο». (η. 165) Ἰστέον δὲ ὅτι οὐ μάτην τὸ περιδινηθῆναι εἶπεν ὁ ποιητὴς, ἀλλ' ἐπιτυχῶς καθ' ἱστορίαν χωρογραφικὴν. ἐν οἷς γὰρ ὁ 4.598 Γεωγράφος δείκνυσιν ἀπολωλέναι μὲν τὸ παλαιὸν Ἴλιον, ἕτερον δὲ εἶναι τὸ ἐπ' αὐτοῦ φαινόμενον, λέγει ὅτι ὁ Ἔκτωρ φεύγων περιέδραμε τὸ Ἴλιον, τὸ δὲ νῦν οὐκ ἔστι περιδρομον διὰ τὴν συνεχῆ ῥάχιν, ἢ δὲ παλαιὰ πόλις ἔχει περιδρομον. πάνυ δὲ καίριον ἐπὶ τοιούτων περιοδικῶν κλωσμάτων καὶ περιδρόμων τὸ ἐκ τοῦ δίνου. ὅ ἐστι τόνου, παρηγμένον δινεῖν. (η. 157) Τὸ δὲ «φεύγων, ὃ δ' ὄπισθε διώκων» ἐστρύφνεται κατ' ἑλλειψιν, ὡς εἴρηται. τὸ γὰρ ἐντελὲς οὕτω· ἐγγὺς τῶν πηγῶν ἔδραμον, ὃ μὲν Ἔκτωρ φεύγων, ὃ δ' ὄπισθε διώκων. (η. 158) Διὸ εὐθύς λύσας ὁ ποιητὴς χάριν σαφηνείας καὶ οἷον ἀπλώσας τὸ νόημα καὶ τὴν ἑαυτοῦ δὲ γνώμην ἐπὶ τοῖς ἥρωσιν ἐξάγων, ἐπάγει τὸ «πρόσθε μὲν ἐσθλὸς ἔφευγε, δίωκε δὲ μέγ' ἀμείνων». ὅπερ οἰκεῖον ἐπὶ ἀντιπάλων ἐνδόξων λέγεσθαι, ὧν κρείττων ἀναμφιλόγως ὁ ἕτερος. (η. 159) Ἱερεῖον δὲ Ἀττικῶς ὀνομάζει τὸ θυόμενον ζῶον, τινὲς δὲ τὸν βοῦν κατ' ἐξάιρετον. Βοεῖην δὲ ἢ τὴν βύρσαν τοῦ τοιούτου βοῦς ἢ ἀσπίδα, ὁποῖα ποδῶν ἄεθλα τοῖς παλαιοῖς ἀθληταῖς ἔκειντο, καθὰ ἐμφαίνει ὁ ποιητὴς. (η. 160) Ἄρνησθαι δὲ καὶ νῦν τὸ ἀντικαταλλάσσεσθαι. συνάλλαγμα γάρ τι καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐπεὶ τρόπον τινὰ συνήλλαττον καὶ οἱ ἀθληταὶ διδόντες τὴν παρ' ἑαυτῶν ἀρετὴν καὶ ἀντιλαμβάνοντες ἀέθλια. (η. 161) Τὸ δὲ «περὶ ψυχῆς ἔθειον» παροιμίαν ἀπετέλεσε, λέγουσαν τὸ περὶ ψυχῆς θέειν, ὅτε τις ἀγωνιῶν ἐπὶ ἐσχάτῳ κινδύνῳ διαπράττεται τι. τοῦτο δὲ καὶ 4.599 ἀγῶνα θανάσιμον Εὐριπίδης φησὶν, ἐξ Ὀμηρικοῦ κερδήσας τὸ νόημα, ὃς καὶ ἄλλως ἐρμηνεύων περιφραστικώτερον τὸν περὶ ψυχῆς δρόμον ἀγῶνά φησιν «ἐν ᾧ ζῆν ἢ θανεῖν χρεῶν». τούτοις ὅμοιον καὶ παρὰ Ἡροδότῳ τὸ «θέοντες τὸν περὶ τοῦ παντὸς ἤδη δρόμον». Ἦν δὲ ὁ κατὰ τὸν ποιητὴν περὶ τῆς τοῦ Ἐκτορος ψυχῆς δρόμος–οὐ γὰρ περὶ δύο ψυχῶν ἔτρεχεν–, ἀλλὰ μιᾶς–τὸν μὲν Ἀχιλλεὺς διώκειν ἀφελέσθαι τὴν ἐκείνου ψυχὴν ἐθέλοντα, τὸν δὲ Ἐκτορα φεύγειν, περιποιήσασθαι αὐτὴν σπεύδοντα. (η. 162–5) Ὅτι τὸν Ἀχιλλεὺς ἤδη ἐνί, ὡς καὶ ἔδει, ἀεθλοφόρῳ εἰκάσας ἵππῳ, ἐνταῦθα τὸ τάχος ἐπιτείνων παραβάλλει αὐτὸν τε καὶ τὸν Ἐκτορα τοιούτοις ἵπποις, οὐ τρέχειν ἀρξαμένοις, ἀλλὰ πρὸς τῷ τέλει τοῦ δρόμου τυγχάνουσιν, ὅτε καὶ μείζων αὐτοῖς ἢ τοῦ δρόμου ὑπὸ τῶν ἡνιόχων ἐπίτασις, καὶ φησιν «ὡς δ' ὅτ' ἀεθλοφόροι περὶ τέρματα μώνυχες ἵπποι ρίμφα μάλα τρωχῶσι, τὸ δὲ μέγα κεῖται ἄεθλον, ἢ τρίπος ἢ ἐ γυνή, ἀνδρὸς κατατεθνειώτος, ὡς οὗτοι τρὶς περιδινηθήτην», ὡς

προγέγραπται. (η. 163 ς.) Καὶ ὄρα κάνταῦθα τὴν τῶν παλαιῶν ἄθλων φύσει μὲν εὐτέλειαν, θέσει δὲ μεγαλειότητα. τὸν γὰρ τρίποδα ἢ τὴν γυναῖκα μέγα ἔπαθλον καλεῖ. Τὸ δὲ τρωχᾶν ἐκτείνει τὴν ἄρχουσαν, ὡς καὶ τὸ τρωπᾶν καὶ νωμᾶν καὶ στρωφᾶν, περὶ ὧν προγέγραπται. (η. 164) Τὸ δὲ τρίπος ἔνδειαν ἔπαθε τοῦ ὕ, ὡς καὶ τὸ «Ἴρις ἀελλόπος». Γυναῖκα δὲ δούλην ἐνταῦθα νοητέον, προβληθεῖσαν εἰς ἔπαθλον. καὶ ἀναγνωστέον ἰδίᾳ τὸ «ἀνδρὸς κατατεθνεῖωτος», ἵνα δηλοῖ, γίνεσθαι ἀγῶνα ἐπιτάφιον ἀνδρὶ τεθνεῶτι. τὸ γὰρ εἰπεῖν, ὅτι γυνὴ ἀνδρὸς τεθνεῖωτος, οὐκ ἀρέσκει τοῖς παλαιοῖς, εἰ καὶ μέγα τοῦτο ἄεθλον. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι πρὸ ὀλίγου μὲν ἱερεῖον καὶ βύρσαν ποδῶν ἀέθλια ἔφη, νῦν δὲ ἰπέων τρίποδα καὶ γυναῖκα, μεγάλα καὶ αὐτὰ τοῖς τότε. (η. 168–9) Ὅτι ἐπὶ φίλῳ ἠττωμένῳ ἢ ἄλλως βλαπτομένῳ ῥηθήσεται τὸ «ὦ πόποι· ἦ φίλον ἄνδρα διωκόμενον ὀφθαλμοῖσιν ὀρώμαι· ἐμὸν δ' ὀλοφύρεται ἦτορ». ὁ τοῦ μύθου δὲ Ζεὺς τοῦτο λέγει ἐπὶ Ἑκτορι διωκόμενῳ περὶ τεῖχος ὑπὸ Ἀχιλλέως. Ὀλοφύρεσθαι δὲ Ὀμηρος τὸν Δία λέγει ἐπὶ Ἑκτορι δι' εὐσέβειαν. (η. 170–2) Ἐπάγει γὰρ «ὅς 4.600 μοι πολλὰ βοῶν ἐπὶ μηρὶ ἔκη» καὶ ἐξῆς. δοκεῖ γὰρ τῷ Διί, καθὸ αἰθέρι καὶ ἀέρι καὶ Ὀλυμπίῳ, θύειν ὁ Ἐκτωρ, κατὰ ἔθος δηλαδὴ ἐγχώριον, ποτὲ μὲν Ἰδης ἐν κορυφῇσι πολυπτύχου, ἄλλοτε δ' αὐτὲ ἐν πόλει ἀκροτάτῃ. βοῶν δὲ μάλιστα μηρὶ ἔκαιεν, ὧν ἡ ἐκατόμβη παρώνυμος. καὶ διὰ ταῦτα φρονεῖ τι δηθὲν ὁ Ζεὺς ὑπὲρ αὐτοῦ. (η. 172) Ὅρα δὲ ὅτι οὐ πόλιν ἀπλῶς ἄκραν τὴν Τρωϊκὴν ἀκρόπολιν διαλύσας ἔφη, ὡς ἐν ἄλλοις, ἦν καὶ Πέργαμον εἶπεν, ἀλλὰ πόλιν ἀκροτάτην, ἣτοι κορυφαίαν, ἐφ' ἧς ὡσπερ καὶ ἐν κορυφαῖς Ἰδης ὁ Ἐκτωρ ἔθυεν. (η. 174) Ὅτι τὸ «ἀλλ' ἄγετε φράζεσθε θεοί» καὶ τὸ «μητιάσθε» ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτὸ σημαίνει, ὡσπερ καὶ κατωτέρω τῆς αὐτῆς ἐννοίας ἀλλήλοις εἰσὶ τὸ «πύματόν τε καὶ ὕστατον». ἐπίτασιν δὲ νοήματος τὸ τοιοῦτον σχῆμα ἐνταῦθα ἐμφαίνει, τὸ μὲν πρῶτον προκαλούμενον τῷ διπλασιασμῷ εἰς τὸ πάνυ προσεχόντως βουλευσασθαι, τὸ δὲ δεύτερον δηλοῦν τὸ ἄκρως ἔσχατον. (η. 175 ς.) Ἐν τούτοις δὲ ἐκφαίνεται καὶ ὡς τὸ δαμάσαι ποτὲ μὲν αὐτοπαθῶς λέγεται, οἷον «δαμάσαι θυμόν», ἔστι δ' ὅτε καὶ ἀλλοπαθῶς, ὡς δηλοῖ τὸ «ἦ Ἑκτορα ἤδη τῷ Ἀχιλλεῖ δαμάσομεν», καὶ μετ' ὀλίγα «ἄφαρ δέ σε Ἀθῆνη ἔγχει ἐμῷ δαμάα». Ἰστέον δὲ ὅτι μέγα τι κρίνων Ὀμηρος τὸ πεσεῖν ὑπὸ Ἀχιλλεῖ τὸν Ἑκτορα πλάττει θεῖαν βουλήν καὶ τοῦ τοιούτου ἔργου προηγουμένην. (η. 174–6) Ζεὺς τοίνυν μνησθεὶς μηρίων βοῶν ἐκείνων, ἃ δὴ πολλὰ ὁ Ἐκτωρ αὐτῷ ἔκηεν «ἄγετε» φησὶ «φράζεσθε», ὡς ἐρρέθη, ὧ «θεοί, ἡέ μιν ἐκ θανάτοιο σαώσομεν, ἡέ μιν ἤδη Ἀχιλλῆϊ δαμάσομεν ἐσθλὸν ἐόντα». καὶ ἔστιν ὁ ἐκ τοῦ Διὸς ὁ Ἐκτωρ ἐκέρδανεν ὁ ῥηθεὶς ὀλοφυρμὸς ὁ κατὰ ἦτορ καὶ ὁ παρῶν ἔπαινος. ἄλλο γὰρ οὐδὲν τι πλέον ἔχει ἐκ Διὸς ἄρτι. αὐτίκα γὰρ ἀγανακτοῦσα ἡ Ἀθηνᾶ ἐρεῖ τὰ ἐφεξῆς δηλωθησόμενα καὶ πείσει τὸν Δία φάναι πρὸς αὐτὴν τὸ «θάρσει, Τριτογένεια, φίλον τέκος» καὶ ἐξῆς. καὶ εὐθὺς βήσεται κάτω εἰς Ἀχιλλέα καὶ ἀνύσει τὰ κατὰ τοῦ Ἑκτορος. ἔστιν οὖν ὁ παρῶν Ὀμηρικὸς τόπος προεκθετικὸς καὶ αὐτὸς τῶν γενησομένων καθ' ἔθος Ὀμηρικόν. ἀνεπιτηδεύτου δὲ κάλλους ἐν τούτοις ἡ ποιητικὴ τε ἐπαναφορὰ καὶ ἡ 4.601 παρίσωσις, ἣ γουν τὸ «σαώσομεν» καὶ «δαμάσομεν», καὶ τὸ «ἡέ μιν» δις ῥηθὲν συνεχῶς ἐν ἀρχαῖς νοημάτων. (η. 178–81) Ἄ δ' ἐν τούτοις φησὶν ἡ Ἀθηνᾶ, εἶποι ἂν τις βραχὺ παρωδήσας ἐπὶ τινὶ ῥυομένῳ καινῶς ἐκ θανάτου πρὸς τὸν ἐκείνῳ κατ' ἰσχὺν βοηθοῦντα, οἷον· ὦ πατέρ τυχὸν ἢ ἄλλο τι, «οἷον ξειπες, ἄνδρα θνητὸν ἐόντα ἅψ ἐθέλεις», καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ ἐγράφη, «θανάτοιο δυσηχέος ἐξαναλῦσαι; ἔρδε, ἀτὰρ οὗ τοι πάντες ἐπαινέομεν ἄλλοι». (η. 180) Ἔστι δὲ «ἀναλῦσαι» τὸ ποιῆσαι ἀναζῆσαι καὶ εἰς ζωῆς ἐπανακάμψαι ἀρχήν, ῥηθὲν μεταφορικῶς ἀπὸ τῶν ἀναλυομένων ὑφασμάτων. οὕτω γὰρ ἡ μὲν αἴσα ἐπινήθει λίνῳ, ὁ δὲ ἀνατρέπων αὐτὴν ἀναλύειν ἂν τὰ ἐκείνης λέγοιτο. ἡ δὲ τοιαυτὴ λέξις καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα κεῖται, ὅπου καὶ ὁ τῆς Πηνελόπης ἰστός. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «θνητὸν ἐόντα» καὶ ἑτέρως φράζων καὶ νῦν, ὡς καὶ πρὸ τούτων, ὁ ποιητὴς φησὶ «πάλα

πεπρωμένον αἴση», τουτέστι πεπερατωμένον, καὶ εἰς τέλος ἐλθόντα τοῦ ζῆν. (η. 183) Τριτογένεια δὲ κάνταῦθα ἢ Ἀθηνᾶ. καὶ διὰ τί μὲν οὕτω καλεῖται, ἀλλαχόθι δεδήλωται. ὅτι δὲ καὶ παρὰ τὸν Τρίτωνα ποταμὸν ἢ λέξις λέγεται, ὡς ἐκεῖ γεννηθείσης τῆς Ἀθηνᾶς, ῥητέον εἰς τοῦτο νῦν ἐκεῖνο μόνον, ὡς διὰ τοῦτο καὶ οἱ περὶ τὴν Τριτωνίδα λίμνην θύουσι τῇ Ἀθηνᾶ μάλιστα καθ' Ἡρόδοτον, μετὰ δέ, τῷ Τρίτῳ καὶ τῷ Ποσειδῶνι, οὗ φύσει θυγατέρα τὴν Ἀθηνᾶν οἱ ἐν Λιβύῃ νομίζουσιν, ὡς καὶ προγέγραπται. ἐν τούτοις δὲ καὶ ὁ παραχωρῶν νεωτέρῳ φίλῳ πρᾶξαί τι τῶν αὐτῷ φίλων, οὗ πρὶν ἐκωλύετο, εἶποι ἂν «θάρσει, φίλον τέκος, οὗ νύ τι θυμῷ πρόφρονι μυθέομαι· ἐθέλω δέ τοι», ὡς καὶ ἐτέρωθι γέγραπται, «ἦπιος εἶναι. ἔρξον ὅπῃ δὴ τοι», ἤγουν σοι, «νόος ἔπλετο» τουτέστι πέλεται, δυσαρεστουμένη, εἶπερ ὁ Ἐκτωρ περισωθήσεται. προαναφωνεῖται δ' ἐν τούτοις καὶ ὡς βλάβει ἐν τοῖς ἐξῆς ἢ Ἀθηνᾶ τὸν Ἐκτορα. (η. 188–94) Ὅτι ἐν στενωῖ εἰπὼν ὁ ποιητὴς «Ἐκτορα δ' ἀσπερχές κλονέων ἔφεπεν ὠκύς Ἀχιλλεύς», ἐπάγει τοιαύτην παραβολὴν «ὡς δ' ὅτε νεβρὸν ὄρεσφι κύων ἐλάφοιο δίηται», ὅ ἐστι διώξει, «ὄρσας ἐξ εὐνῆς διὰ τ' ἄγκεα καὶ διὰ βήσας, τὸν δ' εἶ πέρ τε λάθησι καταπτήξας ὑπὸ θάμνω, ἀλλὰ τ' ἀνιχνεύων θέει 4.602 ἔμπεδον, ὄφρα κεν εὖρη, ὡς Ἐκτωρ οὐ λῆθε ποδώκεα Πηλείωνα». Καὶ σημείωσαι ὅτι φθάσας εἶπειν ὁ ποιητὴς, ὡς ἐσθλὸς μὲν ὁ Ἐκτωρ ἔφευγε, μέγα δὲ ἀμείνων ὁ Ἀχιλλεὺς ἐδίωκεν, ἐνταῦθα ὑπερεξαίρων τὸν Ἀχιλλεῖα κατ' αὐτὸ δὴ τοῦτο τὸ διώκειν τὸν Ἐκτορα εἰς τὴν ῥηθεῖσαν ἦλθε παραβολὴν, ἐν ἣ καὶ κυνὸς ἀρετὴν παραδίδωσι, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα, οὐ μόνον τὸ τάχος, ἀλλὰ καὶ τὸ εἰδέναι ἀνιχνεύειν. (η. 189) Ὅρα δὲ ὅτι φανερώς ἐνταῦθα νεβρὸν τὸ νεογνὸν τῆς ἐλάφου λέγει. οὐ γὰρ ἀλῶς ἔφη νεβρὸν, ἀλλὰ νεβρὸν ἐλάφου, ἀλλαχοῦ δὲ καὶ ἐντελέστερον «νεβρὸν, τέκος ἐλάφοιο ταχείης». (η. 190) Εὐνήν δὲ νεβροῦ τὴν διατριβὴν λέγει δυναμένην καὶ κοίτην καλεῖσθαι, ὅθεν Ἡσίοδος θῆρας ὑληκοίτας φησίν. (η. 191) Ὅρα δὲ καὶ τὴν ὑπὸ πρὸθεσιν δοτικῇ κάνταῦθα συνταχθεῖσαν ἐν τῷ «ὑπὸ θάμνω», καὶ ὡς οὐ μόνον λαγῶδες πτώσσειν καὶ πτήσσειν λέγεται, ὅθεν καὶ γίνεται ὁ πτόξ, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ νεβρὸς πτήσσει ὑπὸ θάμνω. (η. 194–8) Ὅτι «ὀσσάκις ὀρμήσειε πυλάων Δαρδανιάων Ἐκτωρ ἀντίον ἀΐξεσθαι ἐϋδμήτους ἐπὶ πύργους, εἶ πῶς οἱ», ἤγουν ὅπως αὐτῷ, καθύπερθεν ἀλάλκοιεν βελέεσσιν», οἱ ἐπὶ τοῦ τείχους δηλαδή, –τοῦτο γὰρ διὰ συντομίαν σεσίγηται τῷ ποιητῇ–» τοσσάκι μιν προπάροιθεν ἀποστρέψασκε παραφθάς», ἦτοι προφθάσας, «πρὸς πεδίον» Ἀχιλλεύς, «αὐτὸς δὲ ποτὶ πτόλιος», ἤγουν πρὸς πόλεως, «πέτετ' αἰεῖ». Ἐνταῦθα δὲ οἱ παλαιοὶ στοχαζόμενοι, ὡς Ἀχιλλεὺς μὲν ἐλάττω κύκλον περίεισι τὸν πρὸς τῇ πόλει, Ἐκτωρ δὲ μείζω τὸν ἐξωτέρω, φασὶν ὡς, εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει, πῶς ἔτι ποδωκέστατος ὁ Ἀχιλλεὺς, πῶς δὲ καὶ πέτεται ὁ παρὰ πόδας ἦκων τοῦ Ἐκτορος, καὶ ταῦτα κύκλον μείζονα περιθέοντος; καὶ τοιαῦτα μὲν ἀποροῦσιν 4.603 αὐτοί. ὁ δὲ ποιητὴς λύσει πιθανῶς τὸ ἄπορον τῇ τοῦ κατὰ Ἀπόλλωνα μοιριδίου μεσολαβήσει, ὡς αὐτοῦ βοηθοῦντος καὶ μένος ἐντιθέντος τοῖς Ἐκτορος γόνασι καὶ οἶον πτερύσσοντος ὡς ἀντιπέτεσθαι τῷ Ἀχιλλεῖ. (η. 2024) Ἐρεῖ γὰρ ἐνδιαθέτως κατὰ σχῆμα ἐπαπορητικὸν οὕτω «πῶς δὲ κεν Ἐκτωρ κῆρας ὑπεξέφυγε θανάτοιο, εἰ μὴ οἱ πύματόν τε καὶ ὕστατον ἦντετ' Ἀπόλλων ἐγγύθεν, ὅς οἱ ἐπῶρσε μένος λαιψηρά τε γοῦνα». καὶ τοιοῦτον μὲν τοῦτο. ἔφθασε δὲ καὶ ἄλλως λῦσαι τὴν ἀπορίαν, ὅτε εἶπεν οὐ περὶ βύρσης ἢ τοῦ τυχόντος ἀέθλου θέειν αὐτούς, ἀλλὰ περὶ ψυχῆς Ἐκτορος, ὥστε ἢ ἀνάγκη ἐπτέρου καὶ τὸν Ἐκτορα εἰς τὸ φεύγειν. Οἱ δὲ παλαιοὶ λυτικοὶ λέγουσι πολλὰ καὶ ἄλλα εἰς λύσιν τῆς ῥηθείσης ἀπορίας, ὧν ἐν καὶ τὸ μὴ ἐξ εὐθείας εἶναι τὴν δίωξιν τῷ Ἀχιλλεῖ διὰ τὸ ὑποτρέχειν καὶ ἀπάγειν συχνὰ πόλεως τὸν Ἐκτορα ὧδε καὶ ἐκεῖ κάμπτοντα καὶ οὕτως αἰεὶ ἀποστρέφειν ἐκεῖνον ἐν τῷ προπάροιθε παραφθάνειν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «πῶς δὲ κε κῆρας ὑπεξέφυγε θανάτοιο, εἰ μὴ οἱ πύματόν τε καὶ ὕστατον ἦντετο ἐγγύθεν» ῥηθεῖη ἂν ἐπὶ τοῦ ῥυομένου ἐκ κινδύνου διὰ συνάρσεως κρείττονος. (η.

195) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ ἀΐξαι ἀΐξασθαι εἶπε παθητικῶς. (η. 197) Τοῦ δὲ «παραφθᾶς» ἄχρηστον θέμα τὸ φθῆμι ὡς ἴσθημι, ἐξ οὗ καὶ φθάμενος ὡς ἰστάμενος καὶ φθαίη ὡς σταίη. (η. 198) Τὸ δὲ «ποτὶ πτόλιος» ἢ ἀντίπτωσις ταύτων εἶναι ποιεῖ τῷ «πρὸς πόλει», ἤγουν ἐγγὺς πόλεως. (η. 204) Τὰ δὲ γούνα ἢ ἐκ τοῦ γούνατα ἀποκέκοπται, ἢ ἐκ τῆς γουνός γενικῆς κέκλιται. καὶ ἔστι τοιοῦτον καὶ τὸ δοῦρα ἢ ἐκ τοῦ δουρός ἢ ἐκ τοῦ δούρατα. Ὅτι τὸ μὲν τάχος τῆς διώξεως καὶ φυγῆς τῶν δύο ἀριστέων ἐναργῶς ἤδη ὁ ποιητὴς ἐδήλωσε διὰ δύο παραβολῶν, ἐνταῦθα δὲ θέλων ἐνδείξεσθαι τὴν τοῦ δρόμου τῶν ἡρώων ταυτότητα καὶ τὴν οἶον ἐν τῷ αὐτῷ μονὴν διὰ ἰσότητα τοῦ διώκειν καὶ φεύγειν, καὶ ὡς οὔτε Ἀχιλλεὺς ἐγγίσει εἶχεν Ἐκτορι ὡς ἠθελεν, οὔτε αὖ ἐκεῖνος πόρρω διεκφυγεῖν, παραβολῇ τῇ ἀπὸ φαντασίας, οὐ μὴν οὐκ ἀληθείας, χράται τοιαύτη, 4.604 συγγέων τὴν φράσιν ἀναλόγως τῷ φραζομένῳ πράγματι. (η. 199–201) Ὡς δ' ἐν ὄνειρῳ οὐ δύναται φεύγοντα διώκειν, οὔτ' ἄρ' ὁ τὸν δύναται ὑποφεύγειν, οὔθ' ὁ διώκειν, ὡς ῥα τὸν οὐ δύνατο μάρψαι ποσίν, οὔδ' ὅς ἀλύξαι». (η. 202–4) Εἶτα ἐπάγει τὸ «πῶς δέ κεν Ἐκτωρ κῆρας ὑπεξέφυγε», καὶ ἐξῆς, ὡς ἀνωτέρω κεῖται. Καὶ ὅρα ὅπως ἐπίτομος ἢ παραβολὴ καὶ συνεστραμμένη καὶ τροχαστικὴ διὰ τῆς συντομίας τῶν συχνῶν μονοσυλλάβων ἀντωνυμιῶν καὶ τῶν ἀπὸ κοινοῦ σχημάτων τῇ σπουδῇ τῶν ἀγωνιῶντων συντρέχουσα. ἐκ τοῦ διώκειν γὰρ ἀπαρεμφάτου ἐν τῷ πρώτῳ στίχῳ κειμένου τρεῖς τόποι μετοχῆν τοιοῦτου ῥήματος νοοῦσιν ἀπὸ κοινοῦ, ἵνα λέγη ὅτι οὐ δύναται τὸν φεύγοντα διώκειν, ὁ διώκων δηλαδή, οὔτε μὴν ὁ φεύγων δύναται ὑποφεύγειν, τὸν διώκοντα δηλονότι, οὔτε οὔτος, ἤγουν ὁ διώκων, δύναται διώκειν τὸν φεύγοντα. τοῦτο δὲ καὶ φανερὰ διττολογία ἐστί. τὸ γὰρ «οὔθ' ὁ διώκειν» εἴρηται μὲν ἀνωτέρω σαφέστερον ἐν τῷ «οὐ δύναται φεύγοντα διώκειν», ἐνταῦθα δὲ συνετμήθη, ὡς φιλοτιμησαμένου τοῦ ποιητοῦ τὸ γοργὸν φράσαι γοργότατα. ἦν δέ τι σχῆμα τοιοῦτον ἀλλαχοῦ καὶ τὸ «καί τε πρὸ ὁ τοῦ ἐνόησε». τινὲς μέντοι ἀθετοῦσιν, ὡς φασιν οἱ παλαιοί, τὰ ἔπη ταῦτα ὡς εὐτελεῖ τε τῇ κατασκευῇ καὶ τῷ νοήματι καὶ ὡς ἀπραξίαν δρόμου καὶ στάσιν σημαίνοντα ἐπὶ τῶν οὔτω συντόνως τρεχόντων. καὶ μὴν ἄλλως ἐν τούτῳ μάλιστα ὁ ποιητὴς θαυμάζεται, ὅτι τὴν τοσαύτην ἀγωνίαν τοῦ δρόμου διὰ τὸ ἰσοταχὲς καὶ ἄπρακτον οὐ στάσει, ὡς αὐτοὶ φασιν, ἀλλὰ φαντασίᾳ δρόμου ἀπέικασεν. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἐλλείψας ὁ ποιητὴς ταῖς ἀπὸ τοῦ διώκειν μετοχαῖς ὅμως τῇ λέξει τοῦ «δύναται» τρεῖς ἐνταῦθα προσέσχε διὰ τὸ καίριον. (η. 205–7) Ὅτι «ἄλλοισιν», ἢ μάλιστα λαοῖσι τοῖς Ἀχαικοῖς δηλαδή, «ἀνένευε καρῆατι δῖος Ἀχιλλεύς, οὔδ' ἔα ἔμεναι», ἤγουν πέμπειν, «ἐπὶ Ἐκτορι πικρὰ βέλεμνα, μὴ τις κῦδος ἄροιτο βαλῶν, ὁ δὲ δεῦτερος ἔλθοι». οὔτος δὲ ὁ 4.605 στίχος οἰκειὸς ἐπὶ παντὸς λέγεσθαι τυχεῖν ἐφιεμένου τοῦ κατὰ σκοπόν. (η. 207) Καὶ ὅρα ὅτι κῦδος ἀρέσθαι εἰπὼν τὸν περιγενησόμενον Ἐκτορος ἄριστα ἂν ἐντεῦθεν πλέξῃ παιήονα, ὅτε αὐτὸν ἀνέλη. ἐρεῖ γὰρ «ἠράμεθα μέγα κῦδος» καὶ ἐξῆς. καὶ Ἀθηναῖα δὲ μετ' ὀλίγα λέγει μέγα κῦδος Ἀχαιοῖς οἴσεσθαι τὸν Ἀχιλλεὺς διὰ τοῦ ἀνελεῖν Ἐκτορα. πολλαχοῦ δὲ ὁ ποιητὴς, ὡς ἔγνωσται, καὶ ἐπὶ διαφόρων προσώπων τὸ τοιοῦτον κατέσπειρε νόημα, κῦδος ἀρέσθαι λέγων καὶ εὐχος, καὶ μέγα κῦδος, καὶ μέγα εὐχος. (η. 205) Ἀνανεύει δὲ ὁ Ἀχιλλεύς, οἷα μὴ ἐν ὄχλῳ τοσοῦτω βοᾶν δυνάμενος. δῆλον δὲ ὅτι παρήσαν τῷ δρόμῳ τῶν ἡρώων οἱ Ἀχαιοί, καὶ ἐν θεάτρῳ οὐ μόνον Πανελληνίῳ, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν πολεμίων ἄνω τοῦ τείχους συγκεκροτημένῳ, κατὰ τοὺς ἀεθλοφόρους ἐκείνους τῆς παραβολῆς ἵππους ἔθεον περὶ τῆς τοῦ Ἐκτορος ψυχῆς, καὶ ὅτι ἔσω κινδύνου ἦν ὁ Ἐκτωρ, ὡς εἰ καὶ τὸν Ἀχιλλεὺς διεκφύγοι, ἄλλοθεν ἐκ τῶν Ἀχαιῶν ἐπιπεμφθῆναι αὐτῷ πικρὰ βέλεμνα. διὸ καὶ ἀναγκαίως ἔρχεται κατὰ ἀκολουθίαν ὁ ποιητὴς εἰς τὸ περὶ τῶν ταλάντων τοῦ Διὸς πλάσμα. (η. 208–13) Φησὶ γὰρ «ἀλλ' ὅτε δὴ τὸ τέταρτον», θεόντες, δηλαδή Ἐκτωρ καὶ Ἀχιλλεύς, ἐπὶ τοὺς ῥηθέντας κρουνοὺς ἀφίκοντο, καὶ τότε δὴ ἄνωθεν κυροῦται θανεῖν τὸν Ἐκτορα, ὀπηνίκα καὶ ὡς ἐπὶ μεγάλῳ πράγματι «χρῦσεια πατήρ

έτίταινε», καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ, «τάλαντα, ἐν δ' ἐτίθει δύο κῆρε τανηλεγέος θανάτοιο, τὴν μὲν Ἀχιλλῆος, τὴν δ' Ἑκτορος ἵποδάμοιο. ἔλκε δὲ μέσσα λαβῶν· ῥέπε δ' Ἑκτορος αἴσιμον ἦμαρ, ὥχετο δ' εἰς Αἴδαο». καὶ τὸ ἐντεῦθεν ἔλιπε μὲν αὐτὸν Φοῖβος Ἀπόλλων, τῷ δ' Ἀχιλλεῖ παρίσταται ἡ Ἀθηνᾶ, ἵνα ὁ μὲν ὑψωθῆ, ὁ δὲ Ἑκτωρ ταπεινωθεῖς ὑπὸ γῆν γένηται κατὰ τὸ σύμβολον τῶν ταλάντων. (ἡ. 209 ετ 212) Καὶ εἴρηται μὲν που ἤδη περὶ τῶν τοιούτων ταλάντων τὰ δέοντα. νῦν δὲ ῥητέον, ὡς ἐνταῦθα σαφέστατα ἐδήλωσεν ὁ ποιητής, τί βούλεται νοεῖν αὐτῷ ἢ τούτων ῥοπή, ὅτι δηλαδὴ τὴν κάτω νεῦσιν οὐ περὶ γῆν ἀλλ' ὑπὸ γῆν εἰς αὐτὸν 4.606 τὸν Ἄιδον. ἡ μέντοι λοιπὴ πλάστιγξ ἢ μὴ ῥέπουσα τὸ τέως μετέωρον τοῦ θανάτου δηλοῖ. ἔνθα μὲν γὰρ ἡ ῥοπή, βαρὺς ἐκεῖνος θάνατος, καί, ὡς εἰπεῖν, καθέλκει. ἐτέρωθι δὲ ἐν μετεώρῳ ἔτι τὸ κακὸν καὶ κουφότερον διὰ τὸ ἀνωφορεῖσθαι. Φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ ἐκ τούτου τοῦ χωρίου πεπλάσθαι, ὡς καὶ αὐτὸ προεδηλώθη, τὴν ψυχοστασίαν τῷ Αἰσχύλῳ, κῆρε νοήσαντι τὰς ψυχὰς, ὡς καθόλου τοῦ Διὸς ψυχὰς ἰστώντος. Ἰστέον δὲ ὅτι οὐ μόνον τὸ ῥέπειν καὶ ἡ ῥοπή λέξεις εἰσὶ σταθμητικαί, ἀλλὰ καὶ τὸ ἔλκειν, ὡς καὶ τὸ καθέλκειν καὶ ἡ ὀλκή, καὶ ὅτι ἐκ τῶν Ὀμηρικῶν ταλάντων λαβῶν Σοφοκλῆς ἔφη τὸ «βίου ῥοπή», καὶ τὸ «σμικρὰ παλαιὰ σώματ' εὐνάζει ῥοπή», ὡς τοῦ ποιητικοῦ ῥέπειν καὶ τῆς ἐξ αὐτοῦ ῥοπῆς τὰς θανατηρὰς ὑποδηλούντων αἰτίας. ἐκεῖθεν δὲ καὶ Εὐριπίδης μεταλαβῶν ἔφη τὸ «βροτῶν ὁ πᾶς ἀστάθμητος αἰών», ἡγουν ὧδε καὶ ἐκεῖ ῥέπων καὶ μὴ μένων ὡς ἐν ἰσότητι σταθμοῦ. Ἔτι ἰστέον καὶ ὡς ἐκ τῶν αὐτῶν ταλάντων καὶ ἡ καθωμιλημένη γλῶσσα τὸν θανεῖν κινδυνεύοντα ἐλθεῖν εἰς τὰ τοῦ θανάτου λέγει ζυγά, καὶ ὅτι ἀπ' ἐναντίας τῷ καθ' ἡμᾶς ταλάντῳ τὰ τοῦ Διός. ἡμῖν μὲν γὰρ ἀγαθὸν ὡς τὰ πολλὰ ἡ ῥοπή, ἐκεῖ δὲ οὐ, καὶ ὅτι ἀρμόση ἂν ποτε ἢ τῶν τοιούτων ταλάντων θανατηρὰ ῥοπή προσώπῳ δωροδοκουμένῳ ἐπὶ κακώσει τινῶν. (ἡ. 213) Τὸ δὲ τὸν Φοῖβον Ἀπόλλωνα λιπεῖν τὸν Ἑκτορα ταυτόν ἐστι τῷ ἐπιλιπεῖν αὐτῷ τὸν ἥλιον, οὗ τὸ φῶς ἡλίου «φοῖβην φλόγα» Αἰσχύλος φησίν. ἐντεῦθεν δὲ ὀνάμενος Θεόκριτός φησι τὸ «οὐ πάντα τὸν ἥλιον δεδυκεῖν», ἡγουν οὐ πάσας συντελεσθῆναι τὰς ἡμέρας τοῦ ζῆν. (ἡ. 206) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ ῥηθὲν «ἔμμεναι» ἡγουν πέμπειν, ἐκ τοῦ εἶναί ἐστι τοῦ δασυνομένου καὶ δηλοῦντος τὸ ἀφιέναι, οὗ σύνθετον τὸ ἀφεῖναι. [(ἡ. 212) Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι ἐν τῷ «ῥέπε δ' Ἑκτορος αἴσιμον ἦμαρ, ὥχετο δ' εἰς Αἴδαο» τὸ αἴσιμον ἦμαρ 4.607 ταυτόν τέ ἐστι κηρὶ μιᾷ τῆ τοῦ Ἑκτορος καὶ σωματοειδὲς νοεῖται καὶ βάρος ἔχον οἶον δύεσθαι εἰς Ἄιδου, καὶ ὅτι ἔχων ὁ ποιητής πλάσαι καὶ ψιάδας αἵματοέσσας ἄνωθεν ἐπιψεκαζομένας καινότερον ἐπὶ οἴκτῳ τῷ ἐκ Διὸς ὠκνησεν ἐπὶ Ἑκτορὶ ποιῆσαι τοῦτο, οἶα, ὡς εἰκός, μὴ ἐθέλων οὕτω σεμνῶναι τὸν τῷ φίλῳ Ἀχιλλεῖ ἀντίθετον Ἑκτορα. οὐ μὴν ἀλλ' ἡμῖν μὴ ὀκνητέον σὺν τοῖς προγραφεῖσι περὶ αἱμάτων ῥοῆς προσθεῖναι καί, ὡς φέρεται ἱστορία, ὅτι παρὰ Συβαρίταις, ἐπειδὴν τριάκοντα πρεσβευτὰς Κροτωνιατῶν κτείναντες πρὸ τοῦ τείχους ἔρριψαν εἰς βορὰν θηρίοις, ἔδοξαν μὲν καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν κατ' ὄναρ

ἰδεῖν τὴν Ἥραν ἐμοῦσαν χολὴν ἐν ἀγορᾷ μέση, ἀνέβλυσε δὲ καὶ αἷματος πηγὴ ἐν τινὶ τῶν βωμῶν, ὅτε τὸν σύνεγγυς ἅπαντα τόπον κατεχάλκωσαν θυρίσι, βουλόμενοι στήσαι τὴν τοῦ αἵματος ἀναφορὰν. ὡς δὲ πάνυ προσπαθῶς τῷ Ἀχιλλεῖ Ὀμηρος ἔχει, διωμολόγηται.] (ἡ. 219–21) Ὅτι Ἀθηνᾶ παραστάστῳ Ἀχιλλεῖ πείθει, ὡς οὐκέτ' ἐστὶ τὸν Ἑκτορα φυγεῖν ἐκ τούτου, οὐδ' εἰ πολλὰ πάθοι Ἀπόλλων προσπίπτων τῷ Διί. (ἡ. 225) Ὅθεν καὶ Ἀχιλλεὺς μενίσταται ἀναπαύων ἑαυτὸν «ἐπὶ μελίης», τῆς, ὡς προγέγραπται, «χαλκογλώχινος, ἔρεισθείς». Ἀθηνᾶ δὲ εἰκάζεται Δηϊφόβῳ τῷ Πριαμίδῃ καὶ ἀπατᾷ τὸν Ἑκτορα καὶ ἀνύει πείσαι τολμήσαι ἀντιστῆναι τῷ Ἀχιλλεῖ καὶ ἀρτύει αὐτῷ οὕτω τὸν θάνατον, ἡγησαμένη ἐν κερδοσύνη, ὃ ἐστὶ προηγησαμένη ἐν ἀπάτῃ, ὡς ῥηθήσεται, τῆς πρὸς τὸν Ἀχιλλεῆα ὁδοῦ τῷ Ἑκτορὶ. Καὶ σημείωσαι ὡς, εἰ καὶ καταβάλλειν δοκεῖ ὁ ποιητής τὴν τοῦ Ἀχιλλεῶς ἀρετὴν ἐν οἷς τὸ πᾶν τῆς κατὰ

τοῦ Ἑκτορος νίκης ἀναθήσει τῇ Ἀθηνᾶ, οὐ οἱ μέλον. τὸ μὲν γὰρ τῆς ἱστορίας φανερόν, ὅτι δηλαδὴ ἀνδρεῖον τὸν Ἑκτορα ἔρριψεν Ἀχιλλεύς, αὐτὸς ἀνδρειότατος ὢν. ἡ δὲ ποίησις τῷ ἑαυτῆς νόμῳ τερατωδέστερον λέγειν βούλεται τὰ πράγματα ἢ περ ἀληθῶς μὲν, ταπεινότερον δέ, καὶ μᾶλλον προκρίνει θεοφιλή τὸν Ἀχιλλέα ἢ περ ἀπλῶς ἀνδρεῖον ἐνδείξασθαι. τοῦτο μὲν γὰρ καὶ ἄλλοις ἐστὶ πολλοῖς, θεοῖς δὲ οὕτω φιλεῖσθαι σπάνιον. (ἡ. 216) Παρασημαινομένη γοῦν τοῦτο καὶ ἡ μυθικὴ Ἀθηνᾶ φησι «Διὶ φίλε, φαίδιμ' Ἀχιλλεῦ». πιθανεύεται δὲ καὶ τὴν μυθικὴν 4.608 ταύτην πλάσιν ὁ ποιητὴς ἐκ τοῦ μυριαχοῦ φανῆναι τοιαύτας θεοφιλείας ἐν τῇ κατ' αὐτὸν ποιήσει. ἔχει δὲ τι καὶ παιδεύσεως ὁ λόγος, εἶπερ ἀνθρώπων οὕτω τὸ θεῖον ἐπίστροφόν ἐστι. δοκεῖ δὲ κἀνταῦθα τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἐπεισόδιον φρόνησίν τινα ὑπεμφαίνειν ἐπικουρήσασαν τῷ Ἀχιλλεῖ. αἰσθόμενος γὰρ Ἀχιλλεύς, ὡς εἰκός, μὴ ἂν ἐξισχύειν ἔτι τὸν Ἑκτορα εἰς δρόμον αὐτῷ ἀντεπεξάγεσθαι καὶ που καὶ αὐτὸς ὑποκαμών, ἴσταται ἀναπαύων ἡρέμα ἑαυτὸν τοῦ καμάτου. καὶ οὕτως ἡ ὁ Ἑκτωρ ἀναθαρρήσας κατὰ τι φρόνημα οἰκεῖον, δι' οὐ ἠπατήθη, καθά που καὶ Πάνδαρος, ἀφῆκε μὲν φεύγειν, ἀντικατέστη δὲ τῷ Ἀχιλλεῖ, καὶ οὕτω περιέπεσεν οἷς οὐκ ἤθελεν, ἡ ὁ Ἀχιλλεύς ἐπιρρωσθεὶς εἰς δρόμον μετὰ ἀνάπαυσιν γίνεται δραστικώτερος κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ἡ καὶ ἄμφω γίνονται, ἡ γοῦν ἀναθάρρησις Ἑκτορος καὶ ἐπίρρωσις Ἀχιλλέως. καὶ οὕτω συμμίσγουσι καὶ γίνεται ἡ πτώσις τοῦ Πριαμίδου, καθὰ ἡ ἐπ' ἀμφοῖν Ἀθηνᾶ, τουτέστιν ἡ παρ' ἑκατέρῳ φρόνησις, διωκονομήσατο, ἡ τὸν μὲν βλάβασα, τὸν δὲ κλεῖσασα. (ἡ. 216–23) Εἰσὶ δὲ ἄπερ νῦν ἡ Ἀθηνᾶ τῷ Ἀχιλλεῖ λέγει [προεκθετικῶς] τοιαῦτα «νῦν δὴ νῶϊ γ' ἔολπα», ἡ γοῦν ἡμᾶς, «οἴσεσθαι μέγα κῦδος Ἀχαιοῖσι προτὶ νῆας, Ἑκτορα δηϊώσαντε μάχης ἄτον περ», ἡ γοῦν ἀκόρεστον, «έόντα. οὐ οἱ νῦν ἔτι γ' ἔστι πεφυγμένον ἄμμε γενέσθαι, οὐδ' εἴ κεν μάλα πολλὰ πάθοι», ἡ κάμοι, «ἐκάεργος Ἀπόλλων προπροκυλινδόμενος Διός. ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν στήθι καὶ ἄμπνυε», ἡ γοῦν ἀνάπνεε, «τόνδε δ' ἐγὼ τοι οἰχομένη πεπιθήσω», ἡ γοῦν πείσω, «ἐναντίβιον μαχέσασθαι». Ἰστέον δὲ ὅτι τῶν ῥηθέντων προβολὴν μὲν ἀγαθῆς ἐλπίδος φράζει τὸ «νῦν δὴ ἔολπα οἴσεσθαι μέγα κῦδος»; τὸ δὲ «οὐ οἱ νῦν ἔτι ἔστι πεφυγμένον ἄμμε γενέσθαι, οὐδ' εἴ περ μάλα πολλὰ πάθοι ὁ δεῖνα προπροκυλινδόμενος» ῥηθήσεται ὅτε τις ἀποφάσκει μὴ ἂν τόνδε τινὰ ὑπὸ μεσίτου ὠφελήσῃ. φίλος δὲ τινι βοηθῶν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἐρεῖ τὸ «ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν στήθι καὶ ἄμπνυε, τὸν δ' ἐγὼ τοι πεπιθήσω» ποιῆσαι τότε τι. ἐπὶ δὲ τοῦ πεισθέντος τοιοῦτῳ φίλῳ ἀρμόττει κείμενον ἐν τοῖς ἐξῆς τὸ «ὡς φάτο, ὃ δ' ἐπείθετο, χαῖρε δὲ θυμῷ». (ἡ. 218) Ἄτος δὲ ὁ ἀκόρεστος κέκραται ἀπὸ τοῦ ἄσπερητικοῦ καὶ τοῦ ἄσαι τὸ κορέσαι, ἀφ' ὧν ἄατος καὶ κατὰ κρᾶσιν ἄτος. (ἡ. 219) Ὅρα δὲ 4.609 καὶ τὸ «πεφυγμένον ἄμμε», ἡ γοῦν φυγόντα ἡμᾶς, ἑτεροίως ἔχον συντάξεως ἢ περ ἐν Ὀδυσσεΐα τὸ «πεφυγμένος ἦεν ἀέθλων». ὥστε διαφορεῖται ἡ σύνταξις τοῦ πεφυγμένος. (ἡ. 221) Τὸ δὲ «προπροκυλινδόμενος» τὸ ἐπίμονον τῆς ἰκετείας δηλοῖ διὰ τῶν δύο προθέσεων. (ἡ. 223) Τὸ δὲ «πεπιθήσω» Ἰωνικὸς μέλλων ἐστὶ διπλασιασθεὶς ἐκ τοῦ πιθῶ πιθήσω. (ἡ. 225) Ὅτι στρατιωτικὴ ἀνάπνευσις τὸ «στήθι δ' ἄρ ἐπὶ μελῆς χαλκογλῶχιος ἐρεισθεὶς». τίς δὲ ἡ χαλκογλῶχιν μελία, οὐ πρὸ πολλῶν εἴρηται. (ἡ. 227) Ὅτι τὸ «ἀτειρέα φωνήν», ὅποια νῦν ἡ τοῦ Δηϊφόβου πλάττεται, δοκεῖ συμβάλλεσθαι τι τοῖς δοξάζουσι σῶμα εἶναι τὴν φωνήν, ὡς που προγέγραπται. σωμάτων γὰρ τὸ τεῖρεσθαι, ὃ ἐστὶ δαμάζεσθαι. ἀληθῶς δὲ σκληρὰ τροπὴ τὸ τοιοῦτόν ἐστιν. ὅθεν καὶ θυμὸς που λέγεται τεῖρεσθαι. ὅτε μέντοι χαλκὸς ἀτειρῆς ῥηθείη, καὶ τέρην χροῦς, καὶ τέρην δάκρυον, τότε ἡ κυριολεξία διεκφαίνεται. (ἡ. 229) Ὅτι τὸ «ἠθεῖος» δις ἐνταῦθα κεῖται, ὅπερ ἐστὶν Ἰωνικὴ προσφώνησις σεπτικῆ νεωτέρου πρὸς πρεσβύτερον ἀδελφόν. εἴρηται δὲ περὶ αὐτοῦ καὶ ἀλλαχοῦ πλατύτερον. καλεῖ δὲ ἠθεῖον ἐνταῦθα τὸν ἀδελφὸν Ἑκτορα ὁ τῇ Ἀθηνᾶ ἐμφαινόμενος Πριαμίδης Δηϊφόβος. (ἡ. 231) Οὗ λόγος ὀτρυντικὸς εἰς συνασπισμὸν τὸ «ἀλλ' ἄγε δὴ στέωμεν καὶ ἀλεξώμεθα

μένοντες». (η. 233–7) Ὅτι ἐπίτασιν φιλίας δηλοῖ ρήθην ὑπὸ Ἑκτορος πρὸς τὸν φαντασιώδη Διήφοβον τὸ «ἢ μὲν μοι τὸ πάρος πολὺ φίλτατος ἦσθα γνωτῶν» «νῦν δ' ἔτι καὶ μάλλον νοέω φρεσὶ τιμήσασθαι, ὡς ἔτλης ἐμοῦ ἔνεκα» τόδε τι ποιῆσαι. (η. 239–42) Ὅμοίως φιλίας ἔνδειξις καὶ τὸ «ἢ μὲν πολλὰ πατήρ καὶ πότνια μήτηρ λίσσοντο γουνούμενοι, ἀμφὶ δ' ἑταῖροι, αὐθι μένειν· τοῖον γὰρ ὑποτρομέουσιν ἅπαντες. ἀλλ' ἐμὸς ἔνδοθι θυμὸς ἐτείρετο πένθει λυγρῶ». ἡ ψευδοδιήφοβος δὲ Ἀθηναῖα ταῦτά φησιν ὑπερπονουμένη τοῦ 4.610 διήθεν ἀδελφοῦ Ἑκτορος. (η. 243–6) Προθυμίας δὲ στρατιωτικῆς δηλωτικὸν τὸ «νῦν δ' ἰθὺς μεμαῶτες μαχώμεθα, μῆδ' ἔτι δούρων ἔστω φειδωλή, ἵνα εἶδομεν, εἶ» τόδε τι γένηται. (η. 244) Ὅρα δὲ ὅτι φειδωλή ἐνταῦθα ἡ φειδῶ ἐρρέθη, γενομένη ἐκ τοῦ φειδῶ κατὰ πρόσληψιν συλλαβῆς, ὁμοίως τῷ τερπωλή καὶ παυσωλή. καὶ ἔστιν αὐτὴ μὲν μονογενής, ἡ δὲ φειδωλή χεῖρ ἢ ψυχὴ ἢ γνώμη ἔχει καὶ ἀρσενικὸν γένος καὶ οὐδέτερον. (η. 234) Ἐν τούτοις δὲ καὶ τοὺς ρηθέντας γνωτοὺς ἐρμηνεύων ὁ ποιητὴς τί δηλοῦσιν, ὅτι δηλαδὴ τοὺς Ἑκτορος ἀδελφούς, φησὶ γνωτούς, οὓς Ἑκάβη καὶ Πρίαμος ἔτεκον. (η. 247) Ὅτι ἐπὶ δόλου καὶ ἀπάτης ἐνταῦθα ἡ κερδοσύνη κεῖται. φησὶ γοῦν «ὡς φαμένη καὶ κερδοσύνη ἠγήσατο ἡ Ἀθηναῖα». ὅπερ ἐξῆς ἐφερμηνεύων ἐρεῖ ἐξηπάτησεν Ἀθήνη. ἐντεῦθεν δὲ καὶ κέρδεα τὰ βουλευόμενα καὶ κερδῶς Ἑρμῆς, ὅς καὶ κέρδιστον νόημα περιφραστικῶς εἴρηται παρά τινι τῶν ποιητῶν. μάλιστα δὲ προσφυῆς τῇ ἐνταῦθα κερδοσύνη ἡ κερδῶ ἀλώπηξ, ὃ ἔστιν ἀπατητικὴ, δολερά, ἧς καὶ τὸ κύριον παρά τὸ ἀλᾶν, ὃ ἔστι πλανᾶν, σύγκειται. ὅτι δὲ κέρδος, εἰ καὶ διάφορόν ἐστι πρὸς τὸ κρήγυον, ὅμως ἀπὸ τοῦ τὸ κέαρ ἦδειν γίνεται, ὡσπερ ἐκεῖνο ἀπὸ τοῦ κῆρ ἠδύνειν, οὐδ' αὐτὸ ἄκαιρον ἄρτι φάναι. περιττὸς δὲ ὁ καὶ σύνδεσμος ἐν τῷ «καὶ κερδοσύνη». (η. 250–3) Ὅτι προθυμίαν ἀντιμάχου δηλοῖ τὸ «οὐ σ' ἔτι φοβήσομαι, ὡς τὸ πάρος περ», ὅς «οὐδέ ποτ' ἔτλην μείναι ἐπερχόμενον· νῦν αὐτὴ με θυμὸς ἀνήκε στήμεναι ἀντία σεῖο· ἔλοιμί κεν ἢ κεν ἀλοίην». Ἐκτωρ δὲ ταῦτα πρὸς Ἀχιλλεῖα φησί. Ἐνθα καὶ ὄρα τὴν τε συντομίαν τοῦ «ἔλοιμι κεν ἢ κεν ἀλοίην» πρέπουσαν τῷ ἐναγωνίως λέγοντι, καὶ ὅτι οὐδ' 4.611 ἐνταῦθα ὠκνησε μὴ εὐφῆμῶς ἑαυτὸν προθεῖναι τοῦ Ἀχιλλέως, πρῶτον εἰπὼν τὸ «ἔλοιμι», εἶτα τὸ «ἀλοίην». (η. 256–9) Οὕτω δὲ καὶ μετ' ὀλίγα εἰπὼν «οὐ γὰρ ἐγὼ σε ἔκπαγλον αἰκίσομαι», οὕτω δὲ καὶ σύ, τὴν ἀγαθὴν ἐλπίδα ἠρωϊκῶς προβέβληται. (η. 251 ς.) Κεῖται δ' ἐνταῦθα καὶ τὸ «δίω» ἀντὶ τοῦ διώκομαι παθητικῶς κατὰ τὸ πάντη ἀσύνηθες. διὸ καὶ ἐρμηνείας ἐδέησε τῇ λέξει. εἰπὼν γὰρ ὁ Ἑκτωρ, ὅτι «τρὶς περὶ τὸ ἄστρῳ δίον», ἐπάγει «οὐδέ ποτε ἔτλην μείναι ἐπερχόμενον». μέση τοῖνον λέξις καὶ τὸ δίω, τὸ ἄχρηστον, ἐξ οὗ εὐχρηστον τὸ διώκω. διώκειν γὰρ τὸ δεινὸν ὤκα. ἔοικε δὲ τὸ τοιοῦτον δίω ἀπὸ τοῦ Διὸς παρήχθαι, ὃ ἔστιν ἀέρος, καὶ δηλοῦν τὸ τρέχειν ταχὺ καὶ κοῦφον καί, ὡς εἰπεῖν, ἀέριον ἀπὸ τοῦ Ζεὺς Διός. [Ὅρα δὲ πιστὴν μαρτυρίαν Ἑκτορος ὁμολογοῦντος οὐδέποτε τλήναι μείναι τὸν Ἀχιλλεῖα ἐπερχόμενον, νῦν δὲ πρωτόπειρον ἴστασθαι τῆς πρὸς αὐτὸν μαχῆς. ἐξ οὗ διήλον ἐχρῆν αὐτῷ εἶναι, ὡς δυστυχήσει μὴ ἐμπειρίαν ἔχων, ὅπως χρὴ διαχειρίσασθαι τὴν κατὰ τοῦ Ἀχιλλέως ἔνστασιν.] (η. 253) Τὸ δὲ ἀλοίη καὶ ἀλώη λέγεται κατ' ἕκτασιν τῆς παραληγοῦσης οἷον «ἄστρῳ ἀλώη». (η. 254) Ὅτι περιδόσθαι μὲν τὸ στοίχημα θέσθαι καὶ συμφωνῆσαι περὶ τίνος, ὡς ἐν τοῖς ἐξῆς φανήσεται, ἐπιδόσθαι δὲ τὸ μάρτυρας δοῦναι. (η. 254–5) Φησὶ γοῦν ἐνταῦθα ὁ Ἑκτωρ «ἀλλ' ἄγε δεῦρο θεοὺς ἐπιδώμεθα», ὅπερ ἀλλαχοῦ σαφέστερον φράζων φησὶ «θεοὶ δ' ἐπιμάρτυροι ἔστων». διὸ κἀνταῦθα ὁμοίως φησὶ «τοὶ γάρ», ἡγουν οὗτοι, «ἄριστοι μάρτυροι ἔσονται καὶ ἐπίσκοποι ἀρμονιάων», τουτέστιν ἀνάδοχοι τῶν συνθηκῶν. ἀρμονία γὰρ ἡ συνθήκη, ὡς ἐν τῷ συνάγειν τὰ μέρη ἀρμόττουσα καὶ ποιοῦσα εἰς ἓν 4.612 συνιέναι, ἡγουν συμβαίνειν. ὅθεν καὶ συνημοσύνη λέγεται ἢ αὐτὴ ἀπὸ τοῦ συνήμι, ὡς ἀπὸ συμβαίνειν σύμβασις καὶ συμβίβασις. (η. 261) Φησὶ γοῦν Ἀχιλλεὺς μετ' ὀλίγα «μή μοι συνημοσύνας ἀγόρευε» δηλῶν ὡς ταῦτόν ἀρμονίαί τε καὶ συνημοσύναι, ὃ ἔστι

συνθήκαι, ἄς ἀλλαχοῦ συνθεσίας φησίν. (η. 265 ς.) Ὅτι δὲ καὶ ἔνορκοι αἱ νῦν αὐταὶ συνημοσύνας, ὡσπερ ἴσως καὶ αἱ ἀρμονίαι, δηλοῖ Ἀχιλλεὺς εἰπὼν μετ' ὀλίγα «οὔτε νῶϊν ὄρκια ἔσσονται» εἰς ταῦτόν ἄγων οὕτω συνημοσύνας καὶ ὄρκια. (η. 256-9) Τίνες δὲ ἀρμονίαι τῷ Ἑκτορι, αὐτὸς λέγει πρὸς Ἀχιλλεῖα «οὐ γὰρ ἐγὼ σ' ἔκπαυλον ἀεικιῶ» ἤγουν αἰκίσομαι, «αἶ κεν ἐμοὶ Ζεὺς δῶη καμμονίην, σὴν δὲ ψυχὴν ἀφέλωμαι· ἀλλ' ἐπὶ σε συλήσω κλυτὰ τεύχε', Ἀχιλλεῦ, νεκρὸν Ἀχαιοῖσι δώσω πάλιν, ὡς δὲ σὺ ῥέζειν», ἀντὶ τοῦ ῥέζει καὶ ποιεῖ. Καὶ ὅρα τοῦτο τὸ κόμμα τὸ «ὡς δὲ σὺ ῥέζειν» συμφωνίας μὲν ὄλης ὄν περιεκτικόν, γοργῶς δὲ ῥηθὲν διὰ κατέπειξιν, καὶ διὰ τοῦτο καὶ πάνυ ἐλλειπτικῶς. τὸ γὰρ ὅλον οὕτως· ὡς δὲ καὶ σὺ ῥέζειν ἐπ' ἐμοί, ἐάν σοι Διὸς νίκην δόντος τὴν ἐμὴν ἀφέλη ψυχὴν. ἅπερ ἐσίγησεν Ἑκτωρ ὡς μηδὲ νῦν εἰπεῖν τι δύσφημον ἐθέλων περὶ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὸ μὲν νικῆσαι λαλήσας καὶ πρῶτον θέμενος, τὸ δὲ νικηθῆναι ὑστερόν τι παραρρίψας καὶ τῇ συντομίᾳ τῆς φράσεως ἐπικρύψας, δηλὸν δὲ καὶ ἐκ τῶν ἄρτι ὅτι εὐκλείας τῆς μετὰ θάνατον ὁ Ἑκτωρ ἐφίεται καὶ οὐδὲ τὸ σῶμα αἰκισθῆναι θέλει, ἀλλὰ μετὰ τὸ συληθῆναι τὰ ὄπλα, ὃ ἐστὶ σκυλευθῆναι, δοθῆναι ἀξιοῖ τοῖς ἑαυτοῦ εἰς ἔντιμον ταφήν, ὡς καὶ ἐν τῇ μετὰ τοῦ Αἴαντος μονομαχίᾳ συνέθετο. [(η. 257) Τοῦ δὲ «δῶη» προὔπαρχει τὸ δοίη, ἐξ οὗ τὸ «θεοὶ δοῖεν», ὡς καὶ τοῦ «ἀλώη» πρόεστι τὸ ἀλοίη, ὡς εἴρηται. οὕτω δὲ καὶ τὸ γνοίη τοῦ γνώη.] Καμμονία δὲ οὐχ' ἀπλῶς ἡ νίκη, οἶον ἡ τῶν δρομέων ἢ τῶν ἰπέων, ἀλλ' ἡ ἐκ καταμονῆς, ὡς ἡ τῶν μονομαχοῦντων καὶ πυκτευόντων. οὗτοι γὰρ καταμένοντες ὡς τὰ πολλὰ καὶ διακαρτεροῦντες ἀποκάμνουν τοὺς ἐναντίους ποιούσι καὶ οὕτω νικῶσι. καὶ τοῦτο μὲν ὀρθῶς. ἕτεροι δὲ ἀπλῶς οὕτω καμμονίαν τὴν ἐκ μονομερείας νίκην φασίν, οὐ σαφῶς 4.613 λαλοῦντες ἐν τῷ «ἐκ μονομερείας». πᾶσα γὰρ νίκη μονομερῆς, εἴγε καὶ ἑτεραλικῆς. (η. 258) Τὸ δὲ «Ἀχιλλεῦ» εἰκὴ παρέρριπται οὕτω καὶ ἀφελῶς. οὐ γὰρ ἀναγκαῖον ἀνωτέρω εἰπόντα τὸν Ἑκτορα «Πηλέος υἱέ» πάλιν ἐνταῦθα προσφωνῆσαι τὸ «ὦ Ἀχιλλεῦ». (η. 257) Ὅρα δὲ τὸ «σὴν δὲ ψυχὴν ἀφέλωμαι» περιφραστικῶς μὲν τεθὲν ἀντὶ τοῦ θανατώσω, γλυκέως δὲ φρασθὲν ὡς ἐπὶ κτήματος, οὐπερ οὐκ ἀντάξια ὅσα φησὶν ἐν ταῖς Λιταῖς ὁ Ἀχιλλεὺς. (η. 261) Ὅτι τὸ «Ἑκτορ μὴ μοι ἄλαστε συνημοσύνας ἀγόρευε» ἤθους ἐστὶν ἀκαταλλάκτου δηλωτικόν. Ὅρα δὲ, ὡς ἠρκέσθη νῦν σωφρόνως ὁ Ἀχιλλεὺς ἄλαστον εἰπεῖν τὸν Ἑκτορα, ὡς ἀλάθητα λυπήσαντα. σπεύδων γὰρ εἰς ἔργον ὕβρεσιν οὐκ ἐνευκαιρεῖ. ἐκ δὲ τοῦ ἄλαστος οὐ μόνον ὁ ἀλάστωρ παράγεται, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀλαστεῖν καὶ συνθέτως δὲ ἐπαλαστεῖν, ὅπερ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ κεῖται. Τίνες δὲ αἱ συνημοσύνας, εἴρηται προσεχῶς ἀνωτέρω. (η. 262-7) Εἶτα δεικνύων εἰς ὅσον ἀποστέργει τὰς ῥηθείσας συνθήκας, λέγει ἅπερ καὶ πᾶς ἂν εἴποι ἐγκοτήσας λίαν τινί, τὰ καὶ εἰς παροιμίαν πεσόντα τὴν ἐπὶ ἀσπόνδῳ ἔχθρα τεθεῖσαν, «ὡς οὐκ ἔστι λέουσι καὶ ἀνδράσιν ὄρκια πιστά, οὐδὲ λύκοι τε καὶ ἄρνες ὁμόφρονα θυμὸν ἔχουσιν, ἀλλὰ κακὰ φρονέουσι διαμπερὲς ἀλλήλοισιν. ὡς οὐκ ἔστ' ἐμὲ καὶ σὲ φιλήμεναι, οὔτε τι νῶϊν ὄρκια ἔσσονται, πρὶν ἢ ἕτερόν γε πεσόντα αἵματος ἄσαι Ἄρηα», καὶ ἐξῆς ὡς προεγράφη ἀλλαχοῦ. Καὶ ὅρα ὅπως μεγαλοφρόνως ἑαυτὸν Ἀχιλλεὺς εἰκάζει ὡς λέοντα πρὸς ἄνδρα καὶ ὡς λύκον πρὸς ἄρνα. (η. 265) Τὸ δὲ «φιλήμεναι» ἀπὸ σεσιγημένου ῥήματος γίνεται τοῦ φίλημι, ἐξ οὗ καὶ τὸ «φίλατο» ἀντὶ τοῦ ἠγάπησε, καὶ τὸ «νῦν αὖ με φίλαι Ἀθήνη». οὕτω γὰρ τινες γράφουσι τῶν ἀκριβεστέρων, ὡς προεδηλώθη, καὶ οὐ 4.614 «φίλεε». ἐκ τοῦ τοιούτου γοῦν ῥήματος καὶ τὸ φιλῆναι ὡς στήναι, ἐξ οὗ φιλήμεναι ὡς στήμεναι. (η. 268-72) Ὅτι λόγος στρατηγικὸς ἀπειλητικὸς πρὸς ἐχθρὸν καὶ ἐγερτήριος εἰς μάχην τὸ «παντοίης ἀρετῆς μιμνήσκεο· νῦν σε μάλα χρὴ αἰχμητήν τ' ἔμεναι καὶ θαρσαλέον πολεμιστήν. οὐ τοι ἔτ' ἔσθ' ὑπάλυξις, ἄφαρ δὲ σε θεὸς ἔγχει ἐμῷ δαμάᾳ. νῦν δ' ἄθρόα πάντ' ἀποτίσεις κήδε' ἐμῶν ἐτάρων, οὐς ἔκτανες ἔγχει θύων». (η. 271) Τὸ δὲ «νῦν δ' ἄθρόα πάντ' ἀποτίσεις» καὶ παροιμιῶδες ἐστὶν ἐπὶ τῶν ἀντὶ πολλῶν κακῶν ἐν τι μέγα βλαπτομένων καὶ λόγου ἄξιον. [Μετήνεκται δὲ ὁ λόγος ἐκ τῶν

καταβαλλομένων χρέος μὴ ἐν κατατομαῖς λεπταῖς, ἀλλ' ὁμοῦ τὸ πᾶν.] Ἀχιλλεὺς δὲ ταῦτα ἔφη πρὸς Ἑκτορα, ἐρεθίζων εἰς μάχην καὶ οἶον παιδοτριβικῶς ὑπαλείφων, ἵνα μὴ δόξη κλέψαι τὴν νίκην, ὃ τοῖς εὐγενῶς ἀνδρείοις, ὁποῖος καὶ ὁ μέγας Ἀλέξανδρος, ἀπώμοτον ἦν. ἀρετὴν δὲ καὶ νῦν τὴν ἀνδρίαν λέγει, ὡς δηλοῖ τὸ «αἰχμητὴν εἶναι» καὶ «πολεμιστὴν». (η. 273–7) Ὅτι προῖει μὲν ἔγχος ὁ Ἀχιλλεὺς, οὐ βάλλει δὲ τὸν Ἑκτορα. «ἔζετο γάρ», φησί, «προϊδῶν, τὸ δ' ὑπέρπτατο χάλκεον ἔγχος», ὃ καὶ ἀλλαχοῦ ἐρρέθη πέτεσθαι, «ἐν γαίῃ δ' ἐπάγη». Ἀθηνᾶ δὲ ἀρπάσασα ἐδίδου τῷ Ἀχιλλεῖ, ἔλαθε δὲ τὸν Ἑκτορα. κατὰ γοῦν τὸν μῦθον, ὡς καὶ προεῖρηται, τῇ Ἀθηνᾶ ἐπιγραπτέον τὸ πλεόν τῆς νίκης τοῦ Ἀχιλλέως. τεχνίτης δὲ πολέμου ὁ Ἑκτωρ, ὃς ἐπιτηδεῖως ἐξέφυγε τὴν βολήν. Ἐνθα καὶ ὄρα, ὡς ὁ ποιητὴς τὸν ἀκροατὴν ἐξ αὐτῆς ἀρχῆς μεγάλα ἐλπίζοντα ἔψευσε τῆς ἐλπίδος, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις ἐναρτῶν ἐποίησε. γράφει γὰρ οὐκ εὐθὺς εὐστοχοῦντα τὸν Ἀχιλλέα, σκοποῦ δὲ μακρὰν βαλόντα. (η. 289–91) Δυστυχεῖ δὲ ἄλλως καὶ ὁ Ἑκτωρ, βαλὼν μὲν αὐτὸς καὶ οὐκ ἀφαμαρτῶν, ἐτώσιον δὲ «τῆλε γὰρ ἀπεπλάγχθη σάκεος δόρυ». (η. 280) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα λέξις κεῖται 4.615 δύσχρηστος καὶ καινόφωνος, τὸ «ἠεῖδεις» ἀντὶ τοῦ ἠπίστασο, καὶ ἔστιν ἴσως ἀπὸ τοῦ ἠδεῖς πλεονασμῶ τῆς ἠεῖδι διφθόγγου. (η. 279–81) Φησὶ γὰρ Ἑκτωρ «ἠμβροτες, οὐδ' ἄρα πῶ τι», ἠγουν οὐτὶ δὲ ἄρα πω, «θεοῖς ἐπιείκελ' Ἀχιλλεῦ, ἐκ Διὸς ἠεῖδεις τὸν ἐμὸν μόρον, ἦ τοι ἔφης γε, ἀλλὰ τις ἀρτιεπῆς καὶ ἐπίκλοπος ἔπλεο μύθοις», ἢ μύθῳ κατὰ δοτικὴν πτώσιν ἢ μύθων κατὰ γενικὴν πληθυντικὴν. (η. 281) Λέγει δὲ ἀρτιεπῆ τὸν γλαφυρὸν καὶ εὐεπῆ καὶ ἀπηρτισμένον ἐν τῷ παραλογίζεσθαι. οὐ δήπου γὰρ ἐπὶ ἐπαίνῳ τοῦ ἐχθροῦ τίθησι τὸ ἐπίθετον. ἢ μέντοι ὑστέρα χρῆσις εἰς ἐναντίον τῷ ἀμετροεπεῖ καὶ ἀκριτομύθῳ τὴν λέξιν λαμβάνουσα ἀρτιεπῆ λέγει τὸν κατὰ τὴν ποίησιν ἄρτια βάζοντα. τέως γε μὴν παρὰ τῷ ποιητῇ οὐ ταῦτὸν τὸ ἀρτιεπῆ τινα εἶναι καὶ τὸ ἄρτια βάζειν, καθάπερ οὐδὲ τὸ λογίζεσθαι ταῦτὸν τῷ παραλογίζεσθαι. Ἐπίκλοπος δὲ μύθων ὁ ἐπιθυμητῆς τοῦ διὰ λόγων ἀπατᾶν. κλέπτεσθαι γὰρ φασιν οἱ παλαιοὶ καὶ τὸ ὀρέγεσθαι, ὡς τὸ «ἐπίκλοπος τόξων» ἐν Ὀδυσσεΐα, ἢ ἐπίκλοπος μύθοις ὁ ἠσκηκῶς λόγοις παραλογίζεσθαι καθ' ὁμοιότητα τοῦ «κλέπτε νόω». ἔστι γὰρ κλέπτειν οὐ μόνον χερσίν, ἀλλὰ καὶ νόῳ καὶ λόγῳ. (η. 281–2) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «ἀλλὰ τις ἀρτιεπῆς καὶ ἐπίκλοπος ἔπλεο μύθων, ὄφρα σ' ὑποδδείσας μένεος ἀλκῆς τε λάθωμαι» εἴποι ἂν ὁ μὴ δειλιῶν ἐπὶ ἐχθροῦ ἀπειλαῖς. Ἐνθα ὄρα τὸ «μένεος» ἐκτεῖνον τὴν λήγουσαν καὶ δίχα 4.616 στιγμῆς, ὥστε καινοπραγοῦσιν οἱ ἐν τῷ «μὴ μ' ἀπογυιώσης μένεος» στίζοντες μέσην ἐν τῷ μένεος. δύναται γὰρ ἢ λέξις, κἂν ἄλλως ἀναγνωσθεῖη «μένεος ἀλκῆς τε λάθωμαι», ἐκτείνειν τὸ ὄς, καθὰ καὶ ἐνταῦθα. Τὸ δὲ «ἔπλεο» τουτέστιν ἐπέλεο καὶ ὑπῆρχες, παρωχημένος ἐστὶν εἰλημμένος ἀντὶ ἐνεστῶτος τοῦ πέλεις, Ἴωνικῶς. (η. 280) Ὅρα δὲ καὶ τὸ «ἦ τοι ἔφης γε» κομματικῶς ῥηθὲν καὶ οὐ πόρρω στρυφνότητος καὶ συστροφῆς μακροτέρου νοήματος ἐν οὕτως ὀλιγίστη φράσει. βούλεται γὰρ εἰπεῖν, ὡς καὶ μὴν ἔφης γε ἀνελεῖν με ὡς οἶα εὖ εἰδῶς, οὐκ ἐχρῆν δὲ λαλῆσαι, ἃ μὴ οἶδας. ἴσως δὲ καὶ ἄλλως ὡς ψεύστην τὸν Ἀχιλλέα ὀνειδίζει ἐν τῷ «ἦ τοι ἔφης γε», ἵνα ἦ ὅτι καὶ μὴν ἔφης ἐκ Διὸς εἰδέναί τὸν ἐμὸν μόρον. εἰπὼν γὰρ ἀνωτέρω «ἄφαρ δέ σε Παλλὰς Ἀθήνη ἔγχει ἐμῷ δαμάα», δοκεῖς οὕτως ὡς ἐκ Διὸς πανομφαίου τὸν τοιοῦτον λόγον εἰπεῖν. (η. 283–5) Ὅτι ἀνδρείου στρατιώτου λόγος πρὸς ἀντίπαλον τὸ «οὐ μὲν μοι φεύγοντι μεταφρένω ἐν δόρυ πήξεις, ἀλλ' ἰθὺς μεμαῶτι διὰ στήθεσφιν ἔλασσον, εἴ τοι ἔδωκε θεός». τούτου δὲ τοῦ ἔπους οἱ Λάκωνες ζηλωταί, παρ' οἷς οὐκ ἦν θέμις ὀσίας τυχεῖν ἄνδρα νεκρὸν βεβλημένον τὰ ὀπίσω. (η. 285 ς.) Ὅμοίως δὲ ῥωμαλεότητος καὶ τὸ «νῦν αὐτ' ἐμὸν ἔγχος ἄλευαι χάλκεον, ὡς δή μιν ἐν χροῖ πᾶν κομίσαίω», ἠγουν διαμπερὲς ἐλαθείης ὑπ' αὐτοῦ. Ἑκτορος δὲ καὶ τοῦτο πρὸς Ἀχιλλέα, ὃς μιμούμενος αὐτόν, ἐφ' οἷς εἶπε «παντοίης ἀρετῆς μιμνήσκειο», καὶ τὰ ἐξῆς, ἔφη καὶ αὐτὸς τὸ «νῦν ἐμὸν ἔγχος ἄλευαι», ὃ ἐστὶ πειράθητι ἐκκλῖναι τὴν ἐξ

έμοῦ βολήν, κομματικῶς αὐτὸς φράσας ἐν στενῶ κάνταῦθα, οἷα ὥσπερ κατ' ἀνδρίαν, οὕτως οὐδὲ κατὰ προφορὰν λόγου τῷ Ἀχιλλεῖ ἐξισοῦσθαι δυνάμενος. (η. 287 ς.) Λέγει δὲ ὁ Ἔκτωρ καὶ ὅπερ οἰκεῖον ρήθηται πρὸς βαρὺν ἐχθρὸν πεσόντα «καὶ κεν ἔλαφρότερος πόλεμος» τοῖς δεῖνα 4.617 «γένοιτο, σεῖο καταφθιμένοιο· σὺ γάρ σφισι πῆμα μέγιστον». (η. 283) Ἰστέον δὲ ὅτι [νῦν μὲν ἢ κατὰ μεταφρένου ἔμπηξις τοῦ δουρὸς φεύγοντι ἀνδρὶ ἐπαπειλεῖται, ἀλλαχοῦ δὲ πρηνεῖ, ὡς εἰκός, κειμένῳ κατὰ τι σύμπτωμα οὐ καθολικὸν οὐδὲ ἐξ ἀνάγκης, ὁποῖόν τι πάσχειν ἱστοροῦνται τινες διὰ μέθην. λέγεται γὰρ ὡς οἱ τὸν κρίθινον πεπωκότες οἶνον, ὃν πῖνον μὲν τινες, ἕτεροι δὲ βρῦτον καλοῦσιν, ὕπτιοι κατακλίνονται. ὁ δὲ τοῦτο φάμενος Δειπνοσοφιστῆς λέγει καὶ ὅτι τινὲς τοῦ πίνου τὸν βρῦτον διίστῶσιν ὡς καὶ ἀπὸ ριζῶν γινόμενον, καὶ ὅτι εἰσὶ τοιουτοπόται καὶ οἱ Αἰγύπτιοι, οἳ, ὡς Ἐκαταῖος φησιν, ἀρτοφάγοι ὄντες τὰς κριθὰς εἰς τὸ πόμα καταλέουσιν, ἤγουν ἀλήθουσιν. (η. 285) Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι] τὸ «εἶ τοι ἔδωκε θεός» ὀνειδίζει πάλιν ὡς οὐ θεόθεν οἶδεν ὁ Ἀχιλλεὺς τὸν τοῦ Ἐκτορος μόρον. Τὸ δὲ «ἄλευαι», ὃ ἐστὶν ἔκκλινον, μέσου ἀορίστου πρώτου ἐστὶ προστακτικὸν τοῦ «ἀλευάμενος», οὗ συχνὴ χρῆσις παρὰ τῷ ποιητῇ. (η. 286) Τὸ δὲ «ἐν χροῖ πᾶν», ἤγουν τὸ ὄλον, ἔγχος κομίσασθαι ἢ ταυτόν ἐστὶ τῷ διελάσαι, ὃ ἀνωτέρω κεῖται, ἢ τῷ διαμπερὲς βαλεῖν. [Παραλαλεῖ δέ τι καὶ ἀστεῖον ὁ λόγος, εἶπερ ὁ χροῦς ὡς οἶον δουροδόκη ἔσται τῷ δόρατι.] (η. 291) Ὅτι τὸ «τῆλε δ' ἀπεπλάγχθη σάκεος δόρυ» ἄλλως προέφρασεν ὁ ποιητής, εἰπὼν «πάλιν δ' ἀπὸ χαλκὸς ὄρουσε». (η. 291 ς.) Κεῖται δ' ἐνταῦθα καὶ τὸ χώεσθαι ἐπὶ τοῦ συγκεχύσθαι τῇ λύπῃ. φησὶ γάρ «χώσατο δ' Ἔκτωρ, ὅτι οἱ βέλος ὠκὺ ἐτώσιον ἔκφυγε χειρός». Καὶ ὅρα τὸ «ἔκφυγε», δηλωτικὸν ὃν τῆς ἐτώσιου βολῆς, ὥσπερ καὶ λόγος ἐκφυγῶν ἔρκος 4.618 ὀδόντων ματαιολογίαν δηλοῖ. (η. 293) Λέγει δὲ καὶ «κατηφήσαι» τὸ κατηφιᾶσαι, ὡς ἀλλαχοῦ μειδῆσαι τὸ μειδιᾶσαι, εἰπὼν «στῆ δὲ κατηφήσας». (η. 294) Καλεῖ δὲ καὶ τὸν Δηΐφοβον ἐν τούτοις λευκάσπιδα, οἷα ἐπίσημον, ὡς εἰκός, ἔχοντα λευκὸν σάκος, καθὰ καὶ Ἀργεῖοι παρὰ Σοφοκλεῖ λευκάσπιδες ἱστοροῦνται. τῷ δὲ παρασήμῳ, φασί, τοῦ ὄπλου ἢ τοῦ φοροῦντος ἐμφαίνεται ἀρετῆ. (η. 297) Ὅτι κινδυνεύοντος ἀνθρώπου λόγος τὸ «ὦ πόποι, ἦ μάλα δὴ με θεὸς θανάτόνδ' ἐκάλεσεν». (η. 300 ς.) Ὅμοίως καὶ τὸ «νῦν δὲ δὴ ἐγγύθι μοι θάνατος κακός, οὐδέ τ' ἄνευθεν, οὐδ' ἀλέη», τουτέστιν οὐδ' ἔστιν ἀποφυγῆ, ἐκ τοῦ ἀλέω, ἐξ οὗ κατὰ πρόσληψιν συλλαβῆς ἢ ἀλεωρή. (η. 304–5) Ὁ δὲ τοῦ ζῆν ἀπογνοῦς, μὴ ἐκπεσῶν δὲ τοῦ ἀνδρείου φρονήματος, ἐρεῖ ἂν κατὰ τὸν Ἔκτορα «μὴ δὴ ἀσπουδεῖ γε καὶ ἀκλειῶς ἀπολοίμην, ἀλλὰ μέγα ῥέξας τι καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι». ἔστι δὲ καὶ νῦν ἀσπουδεῖ τὸ ἀμογητί. (η. 300 ς.) Ὅρα δὲ ὅτι ἐν τρισὶ κόμμασι, τῷ «νῦν δὲ δὴ ἐγγύθι μοι θάνατος», καὶ τῷ «οὐδέ τ' ἄνευθεν», καὶ τῷ «οὐδ' ἀλέη» μία ἐδηλώθη ἔννοια. Ὅρα δὲ ὡς ὀψὲ καὶ νῦν ἐπιμηθευσάμενος ὁ Ἔκτωρ ἔγνω θεόθεν αὐτῷ εἶναι τὰ κακά, εἰ καὶ πρὸ τούτου ἄλλως ἐλάλει. ἀλέαν δὲ οἱ μεθ' Ὀμηρον τὴν θερμότητά φασιν. (η. 306–11) Ὅτι Ἔκτωρ μετὰ τὸ ἐτώσιον βέλος τοῦ δόρατος ἀναθαρρύνας αὐθις ἑαυτὸν καὶ ἐρυσάμενος «φάσγανον ὀξύ, τό οἱ ὑπὸ λαπάρην τέτατο μέγα τε στιβαρόν τε, οἶμησεν ἀλεῖς ὡς τ' αἰετὸς ὑψιπετήεις, ὅς τ' εἶσι πεδίονδε διὰ νεφῶν ἐρεβεννῶν, ἀρπάξων ἢ ἄρν' ἀμαλὴν ἢ πτῶκα λαγῶν. ὡς Ἔκτωρ οἶμησε τινάσσω φάσγανον ὀξύ». Καὶ ὅρα ὅτι οὐδὲ νῦν ὠκνησεν ὁ ποιητής τὴν καίριον ταύτολογίαν, δις εἰπὼν τὸ «φάσγανον ὀξύ», καὶ τὸ «οἶμησεν», ὅπερ ποιητικὸν ὃν ἐρμηνεύει εὐθύς ἐπαγαγῶν (η. 312) «ὠρμήθη δ' Ἀχιλλεὺς μένεος δ' ἐμπλήσατο θυμὸν ἀγρίου», ὃ δὴ ταυτόν πῶς ἐστὶ τῷ «ἔδου δὲ μιν χόλος αἰνός», ὅπερ εἶπεν ἐπὶ 4.619 δράκοντος. σεμνύνει δὲ καὶ τὸν Ἔκτορα τῇ κατὰ τὸν αἰετὸν παραβολῇ, ὡς ἂν μεγεθύνῃ τὸ τοῦ Ἀχιλλέως ἀρίστευμα. [Ἦν δὲ καὶ ἄλλως μεγαλόφρον τὸ ἐν ἀπογνώσει ζωῆς μὴ παρεθῆναι, ἀλλ' ἀναθερμανθῆναι εἰς ἄμυναν κατὰ τοῦ Ἀχιλλέως τὸν Ἔκτορα, εἴ πως μέγα τι ἀποτελέσει καὶ μνήμης ἄξιον τοῖς ὕστερον.] (η. 311) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ οἰμῶ παρήχθαι

φασι ἐκ τοῦ ὁμῶ, ὃ δηλοῖ τὸ ὁμοῦ γίνομαι, οὗ ἢ χρήσις προεδήλωται, ὅπου τὸν Δία δόλω ἢ Ἥρα μελετᾶ περιελθεῖν. ἔστι γὰρ οἰμᾶν τὸ πυκνωθέντα τινὰ καὶ ὁμοῦ εἰληθέντα ἢ ἀλέντα, ὃ ἔστιν ἑαυτὸν συστρέψαντα, ὀρμᾶν. ὃ δηλοῦται καὶ ἐν τῷ «οἴμησεν ἀλείς», ὃ ἔστι κατὰ τοὺς παλαιούς ἄθρουν συστρέψας ἑαυτὸν ὠρμησεν. (η. 310) Ἄμαλὴν δὲ λέγει ἢ τὴν ἀπαλὴν, ὡς προεγέγραπται ἀλλαχοῦ, ἢ τὴν μαλλωτὴν καὶ τριχῶδη κατὰ τοὺς παλαιούς, ὧν τινες καὶ μαλὴν δυσλλάβως γράφουσιν, ὡς καὶ τοῦτο προεδήλωται. Τὸ δὲ πτώξ λαγωῦ συνήθως ἐπίθετον κατ' ἐξαίρετον, ὥστε ὅτε τις εἴπη μόνον τὸ πτώξ, λείπει τότε τὸ κύριον ὁ λαγῶς, ὡς καὶ ἐν τῷ «βροτοὶ ἄνδρες» μόνον λεχθὲν τὸ βροτοὶ ἔλλειπές ἐστι τοῦ ἄνδρες. πολλὰ 4.620 δὲ καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλαχοῦ δηλοῦνται. [Λαγῶς δὲ ἀμφιβάλλεται εἴτε ἀπὸ τοῦ λαγῶς ἐκτεινομένου κατὰ τὴν λήγουσαν γέγονε πλεονασμῶ τοῦ ὀ μικροῦ, εἴτε καὶ ἀνάπαλιν ἐκ τοῦ λαγός σμικρυνομένου ἐμεγεθύνθη ὁ τῷ ὠ μεγάλῳ παραληγόμενος λαγῶς. Ἰστέον γὰρ ὅτι διαφορεῖται, καθὰ προπαρεδόθη, καὶ ὁ λαγός, καὶ ὁ μὲν διὰ τοῦ ὀ μικροῦ παλαιός καὶ κοινότερος, ὁ δὲ ἐκτεταμένος Ἀττικῶς παρεισέδου. ὡς γὰρ κάλος κάλου, τὸ σχοινίον, ὁ δ' αὐτὸς καὶ κάλως κάλωος παρ' Ἀττικοῖς ὕστερον ἢ κάλως κάλω, οὕτω καὶ λαγός λαγοῦ, ἀφ' οὗ ἐξέδραμεν ὁ Λάγος, τὸ κύριον, καὶ λαγῶς λαγῶ. οὕτω δὲ κατὰ τὴν τοῦ Ἀθηναίου παράδοσιν. καὶ οὐ μόνον ὁ ταῶς τοῦ ταῶ, ἀλλὰ καὶ ὁ ταός τοῦ ταοῦ, οἷον «ψιττακοί, ταοί, μελεαγρίδες, φασιανοί». οὐ μὲν τοιοῦτον καὶ ὁ τυφῶς, αὐτὸς γὰρ αἰεὶ τῷ ὠ μεγάλῳ ὠγκῶται. Ὅτι δὲ ὁ λαγῶς, ταῦτόν δ' εἰπεῖν ὁ δασύπους, ἐψίλου τὴν λήγουσαν, δηλοῖ ὁ καλὸς Ἀθήναιος, εἰπὼν οὕτω· τὰ ὑπὲρ 4.621 μίαν συλλαβὴν ὀνόματα, ὧν ἡ λήγουσα εἰς ὀ-ς ἐστι καθαρὸν, ψιλοῖ τὸ λήγον, οἷον· πρᾶός, Κεῖός, υἰός, λαός, πηός, γός, ζωός, οὕτω καὶ λαγῶς. ὁμοίως δὲ καὶ νεῶς, λεῶς, Τυνδάρεως. Τρύφων δὲ λέγει τοὺς Ἀθηναίους περισπᾶν τὸ ταῶς καὶ δασύνειν τὴν λήγουσαν. ἕτεροι δὲ ἀμήχανόν φασι παρὰ Ἀττικοῖς καὶ Ἴωσιν ἐν τοῖς τοιοῦτοις ὀνόμασι τὴν τελευτῶσαν δασύνεσθαι. πάντως γὰρ εἶναι ψιλὴν αὐτὴν παρηκολούθησε, οὐ μὴν μετὰ δασείας. φίλαρχος γὰρ οὔσα καὶ ἡγεμονικὴ τὴν φύσιν ἢ δασύτης τοῖς τελευταίοις μέρεσι τῶν ὀνομάτων οὐκ ἐγκαθειργνυται. καὶ οὕτω μὲν αὐτοί. Σέλευκος δὲ τοῦτο ἄλλως φράζει. σεμνύνας γὰρ καὶ αὐτὸς τὴν δασεῖαν τῷ προάττειν καὶ τάχιόν, φησίν, ἐκθέειν καὶ δι' ἐπιπολῆς εἶναι τῶν λέξεων καὶ πρὸ τῶν φωνημάτων τάττεσθαι, ἐπάγει· εἰ δὲ τοιαύτη ἢ δασύτης, ἀλόγως ἄρα κατὰ τὴν τελευταίαν συλλαβὴν τοῦ ταῶς πρὸς τῶν Ἀττικῶν προσπνεῖται.] (η. 312-6) Ὅτι τὴν τοῦ Ἀχιλλέως ὀρμὴν καθ' Ἐκτορος οὕτω φράζει «ὀρμήθη δ' Ἀχιλλεύς, μένεος δ' ἐμπλήσατο θυμὸν ἀγρίου», ὡς εἴρηται προσεχῶς, «πρόσθεν δὲ σάκος στέρνοιο κάλυψε καλόν, δαιδάλεον, κόρυθι δ' ἐπένευε φαεινῇ, τετραφάλω· καλαὶ δὲ περισεῖοντο ἔθειραι, χρύσειαι, ἄς», ὡς καὶ προεγέγραπται, «Ἥφαιστος ἴει λόφον ἀμφὶ θαμείας». καὶ οὕτω μὲν καλλιγραφεῖ τὰ κατὰ τὸν φίλον ἀριστέα ὁ ποιητής. (η. 317-20) Θέλων δὲ μὴδ' ἐνταῦθα τοῦ ποιητικοῦ ἀρτύματος ἀποσχέσθαι τῆς παραβολῆς φησιν «οἴος δ' ἀστὴρ εἶσι μετ' ἄστρασι νυκτὸς ἀμολγῶ», τῷ πολλαχοῦ γραφέντι, «ἔσπερος, ὃς κάλλιστος ἐν οὐρανῷ ἴσταται ἀστὴρ, ὡς αἰχμῆς ἀπέλαμπεν εὐήκεος, ἦν ἄρ' Ἀχιλλεύς πάλλεν δεξιτερῇ, φρονέων κακὸν Ἐκτορι δίω». φθάσας μὲν οὖν τὸν τοῦ Ὀρίωνος κύνα, νῦν δὲ τὸν ἔσπερον εἰς παραβολὴν ὁμοίαν εἴλκυσεν. [(η. 312 ς.) Μένος δὲ ἄγριον τὸ θηριῶδες λέγει. ἄγρια δὲ οὐ μόνον λέοντες καὶ τὰ τοιαῦτα, ἀλλὰ πᾶν τὸ μὴ ἡμερον. διὸ καὶ τὸ ἐκεῖθεν ἀγριμαῖον ἀντιδιαστέλλεται τοῖς τιθασοῖς, οἷον «πολλὰ μὲν τῶν ἀγριμαίων ἐγκείται πεπονημένα, πολλὰ δὲ σῖτα καὶ τῶν ἡμέρων ὀρνίθων, ἡγουν καὶ ἡμεροὶ ὀρνιθες.] (η. 314) Ὅρα δὲ ὅτι τε τὸ ἐπινεύειν, ὅπερ τῶν τριχῶν ἦν τῆς κόρυθος, τῷ Ἀχιλλεῖ προσήρμοσεν ἐν τῷ «κόρυθι δ' ἐπένευεν», ᾧ λόγῳ καὶ μάχη φρίσσει 4.622 ἐγγείαις, καὶ λήϊον ἀσταχύεσσι, καὶ ὅτι τετράφαλον λέγει τὴν τοῦ Ἀχιλλέως κόρυθα, ὅπερ ἐν τῇ ὀπλοποιίᾳ ἐσίγησεν, ὥσπερ καὶ τὰς περὶ τὸν λόφον χρυσᾶς ἵνας, αἱ τρίχας ἐμιμοῦντο, οὐ δεινὸν αὐτὰ ποιοῦσαι τὸν λόφον

κατὰ τὰς τριχωτάς, ἀλλὰ λαμπρόν. [(η. 316) Λόφος δὲ πόθεν γίνεται, προεῖρηται. οὗ παράγωγον περιεκτικῶ τύπῳ λοφεῖον, ἢ τοῦ λόφου θήκη παρὰ τῷ Κωμικῶ, καθά, φασί, καὶ κυλικεῖον, ἢ τῶν κυλικῶν σκευοθήκη, οἷον «μόλις εἰς τὸ κυλικεῖον ἐνεγράφη», ἤγουν εἰς τὸ συμπόσιον, ὡς οἷα πολιτογραφηθεῖς που.] (η. 317) Περί δὲ ἀμολγοῦ προγέγραπται τι, ὅπου καὶ περὶ τοῦ «ἄστρασι». λαμπρότατον δὲ τὸν κύνα ἐκεῖ φάμενος κάλλιστον ἐνταῦθα τὸν ἔσπερόν φησιν, ἦτοι τὸν τῆς Ἀφροδίτης, ὃς καὶ στίλβων καλεῖται, καὶ ἑωσφόρος δὲ κατὰ καιροῦ μεταβολήν, ὡς καὶ Καλλιμάχῳ δοκεῖ, ἔνθα φησὶν ὡς «ἐσπέριον φιλέουσιν, ἀτὰρ στυγέουσιν ἑῶν». ὅταν μὲν γάρ, φασίν, ἡλίῳ προηγουμένῳ καὶ δύνοντι ἐπικαταδύνη, ἔσπερος λέγεται, ὅτε ἀνατέλλοντα οὐδεὶς αὐτὸν ὄρα, ὀπηνίκα δὲ προανατέλλει τοῦ ἡλίου, ἑωσφόρος καλεῖται. μέγας δὲ ἔστι καὶ προσηνής, καὶ οὐ κατὰ τὸν κύνα οὐλιος. Νυκτὸς δὲ ἀμολγὸν λέγει νῦν τὸν προσεχῶς μετὰ τὴν 4.623 ἡμέραν, ἦτοι μετὰ τὸ τῆς ἕως πέρασ, ὡς δηλοῖ ὁ κατ' αὐτὸν ἔσπερος, ἦτοι ὁ ἀφ' ἐσπέρας ἀνατέλλων. (η. 318) Τὸ δὲ «ἴσταται» ἀντὶ τοῦ ἀνίσταται, ἀνίσχει, ἀνατέλλει. ἄλλως γὰρ οὐκ ἔστι νοεῖν αὐτὸν ἰστάμενον, πλανήτην ὄντα. (η. 319) Εὐήκης δὲ αἰχμὴ ἢ εὖ ἔχουσα τῆς ἀκῆς, ὃ ἔστι τῆς ἀκμῆς καὶ ὀξύτητος, ἦν καὶ ἀκωκὴν φαμεν. τῷ δὲ τόνῳ βαρυτόνως φέρεται ὡς καὶ τὸ τανυήκης. Ὅρα δὲ καὶ ὡς οὐ πρὸς ἀνδρίας ἔνδειξιν ἐπὶ Ἀχιλλέως ἢ τοῦ ἀστέρος αὕτη παραβολή, ἀλλὰ πρὸς μόνην καλλιγραφίαν τῆς κατὰ τὸν Ἀχιλλέα λαμπρότητος, ὡς ἂν ἐκκλίνῃ τὸ μονοειδές, οἷα τὴν τοῦ Ἑκτορος ὄρμην διὰ ἀετοῦ ἐπὶ ἀνδρία σεμνολογήσας προσεχῶς. Τὸ δὲ «αἰχμῆς ἀπέλαμπε» ἦν μὲν γράψαι καὶ «αἰχμὴ ἀπέλαμπε», κάλλιον δὲ τὸ «αἰχμῆς» διὰ τὴν ἄ-π-ο πρόθεσιν. (η. 320) Τὸ δὲ «φρονέων κακόν» καὶ πληθυντικῶς που φράζει «κακὰ φρονέων ἐβεβήκει». ἐν οἷς ὄρα τὸ κακὰ φρονέων ἢ κακὸν φρονέων ἀντὶ τοῦ ἐγκοτῶν. παρὰ δὲ γε τοῖς ὕστερον χυδαῖζει τὸ «κακὰ φρονέων» ἀντὶ τοῦ μωραίνων. ὁ δὲ κακὰ τινι φρονέων καὶ κακόφρων συνθέτως λέγεται. (η. 322) Ὅτι τὸ «τόσον» εἶωθε πολλάκις τιθέναι Ὅμηρος ἐπὶ τοῖς παρ' ὀλίγον τι ὀλότητος, οἷον ἐν τῇ ὀπλοποιίᾳ ἔφη περὶ τριπόδων, ὅτι τόσον εἶχον τέλος, ἤγουν κατὰ μὲν τὸ ἄλλο πᾶν ἀπηρτίσθησαν, οὐατα δ' οὐπω προσέκειντο. καὶ ἐν τῇ ἴψ δὲ ῥαψωδίᾳ φησὶ περὶ τινος ἵππου, ὅτι «τὸ μὲν ἄλλο τόσον φοῖνιξ ἦν», ἐν δὲ μετώπῳ σῆμα εἶχε λευκόν. (η. 321-5) Οὕτω γοῦν κἀνταῦθα λέγει ὅτι Ἀχιλλεὺς εἰσορόων ἦν «χρόα καλὸν Ἑκτορος, ὅπῃ εἶξε μάλιστα. τοῦ δὲ καὶ ἄλλο τόσον μὲν ἔχε χροὰ χάλκεα τεύχη καλά», τὰ τοῦ Πατρόκλου, ἃ πρὶν δηλαδὴ Ἀχιλλεὺς εἶχε, «φαίνεται» δὲ ὁ χροῦς «ἦ», ἤγουν ὅπου. «κληῖδες ἀπ' ὤμων ἀυχένα ἔχουσι, λαυκανίας, ἵνα τε», ἤγουν ὅπου, «ψυχῆς ὠκιστος ὄλεθρος». καθ' ὁ μέρος καὶ ἔτυχε τοῦ Ἑκτορος ὁ Ἀχιλλεὺς ἐλάσας ἔγχει, «ἀντικρὺ δ' ἀπαλοῖο δι' ἀυχένος ἤλυθ' ἀκωκὴ». ἐνταῦθα γὰρ τὸ «τόσον μὲν εἶχετο τοῖς ὅπλοις» ἀντὶ τοῦ τὸ μὲν λοιπὸν τοῦ σώματος ἐκρύπτετο, ἐπὶ δὲ μόνῃς τῆς λαυκανίας, ἦτοι τοῦ λαιμοῦ, ἐφαίνεται. 4.624 Σημεῖωσαι δὲ ὅτι οὐ μάτην ὁ ποιητὴς ἀνέμνησεν ἡμᾶς ὅπλων Πατρόκλου, ἦτοι τῶν τοῦ Ἀχιλλέως, ἀλλ' ἐπίτηδες, ἵνα τε πιθανὴ δόξη ἢ τοῦ Ἀχιλλέως τήρησις, ὅπῃ ἂν αὐτῷ οὐχ' ἀπλῶς, ἀλλὰ μάλιστα εἶξη ὁ χροῦς τοῦ Ἑκτορος, ἄλλως γὰρ οὐκ ἠδύνατο βλάψαι αὐτὸν διὰ τὸ ἠφαιστότευκτα κάκεῖνα εἶναι τὰ ὅπλα, καὶ ἵνα καὶ ἡ γύμνωσις τῆς λαυκανίας πιθανευθεῖ. εἰ γὰρ οἰκεῖα ὅπλα ὁ Ἑκτωρ ἐφόρει, δι' ὅλου ἂν ἤρμοττον τοῦ σώματος. ἐπεὶ δὲ τὰ τοῦ μεγάλου Ἀχιλλέως φορεῖ, διὰ τοῦτο οὐκ ἂν λίαν προσαρμόττοιεν ἴσως, ὡς οἷα τυχὸν εὐρυτέρους ἔχοντος ὤμους τοῦ Ἀχιλλέως. ὅθεν ἀπροσάρμοστος ἦν αὐτῷ περὶ τὰς κλειδας ὁ θώραξ. (η. 325) Λαυκανία δὲ παράγεται ὅθεν καὶ ὁ λαιμός. ὡς γὰρ ἐκ τοῦ λάω λαμός καὶ λαιμός, οὕτως ἐκ τοῦ λάω λαύω λαυκανία ὁ ἀπολαυστικός, φασί, τόπος. Ὅρα δὲ ὡς καὶ ἐνταῦθα σαφῶς ὁ ποιητὴς δηλοῖ, τίνα λέγει ἀπαλὸν ἀυχένα πανταχοῦ, ὅτι δηλαδὴ τὰ περὶ τὴν λαυκανίαν ἀνωτέρω που τῆς κλειδὸς ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ἃ οὐκ ἔχουσιν ὀστεώδη τραχύτητα. Ψυχῆς δὲ ὄλεθρον ἔφη τὴν ἀφάνειαν καὶ τὸν ἀπὸ τοῦ σώματος χωρισμὸν

αὐτῆς κατὰ τὸ «Ἐκτορος τ' ἀπόλλυται ψυχὴ», ὅπερ Εὐριπίδης ἔφη ἐντεῦθεν λαβών. (η. 326) Πάνυ δὲ δεξιὸς ὁ Ἀχιλλεύς, ὃς βραχύν τινα τόπον τοῦ σώματος τοῦ Ἐκτορος ἰδὼν ἀκάλυπτον εὐστόχως εὐθύς ἔβαλεν. Ὅτι πολλάκις ὁ ποιητὴς τὰ ἐκ τύχης ὡς ἐξ αἰτίας τινὸς ἀποτελούμενα λέγει καὶ ἐκ προνοίας βουλευτικῆς, οἷον «ἦλθε δ' ἐπὶ Νότος ὄφρ' ἔτι τὴν ὅλοην ἀναμετρήσαιμι Χάρυβδιν». τοιοῦτον κοινότερον καὶ τὸ ἔπνευσε ἀνεμος, ἵνα ὁ οἶκος καταρριφῆ ἢ ἀπόληται ἢ ναῦς. (η. 328 ς.) Ὅμοιον κἀνταῦθα τὸ εἰπεῖν, ὡς ἢ τοῦ Ἀχιλλέως μελία οὐκ ἀπέτεμε τὸν τοῦ Ἐκτορος ἀσφάραγον, ἵνα τι λαλήσῃ. τὸ γὰρ κατὰ τύχην γενόμενον αἰτιατικῶς ἐξήνεγκεν, ὃ ἐστὶν αἰτιωδῶς καὶ κατ' αἰτίαν, εἰπὼν «οὐδ' ἄρ' ἀπ' ἀσφάραγον μελίη τάμε χαλκοβάρεια, ὄφρα τί μιν προτιεῖποι ἀμειβόμενος ἐπέεσσι». λέγει οὖν ἐνταῦθα, ὡς ἐὰν καὶ ἔμψυχον τὸ ἔγχος ἦν καὶ ἔμφρον καὶ διὰ τοῦτο προνοητικῶς οὐκ ἀπέτεμε τὸν ἀσφάραγον. οὕτω δὲ καὶ ἐν ἄλλοις τόποις, ὡς πολλαχοῦ παρεσημάνθη, ψυχοῖ τὰ ὄπλα ὁ ποιητὴς κατὰ αὐτόνομον γλυκύτητα. καὶ ἄλλως δέ, οἷον ἀνθομολογεῖται νῦν ἢ καθ' Ὅμηρον Μοῦσα διὰ τοῦτο πλάσαι τὴν μελίαν μὴ τέμνουσαν τὸν ἀσφάραγον, ἵνα λαλήσῃ ὁ πεσὼν καὶ τι ἐπιθανάτιον. (η. 328) Ἀσφάραγος δέ, φασί, ἀπὸ τοῦ ἀσπαίρω τροπῆ τοῦ ψιλοῦ εἰς δασύ, ὃ καὶ ἐπὶ τῶν προγραφέντων σφονδυλίων γέγονεν. ἐν γὰρ τῷ καταπίνειν καὶ ἐν τῷ λαλεῖν κινεῖται, φασί, καὶ τείνεται. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἀρέσκει τῶν τισι παλαιῶν μὴ γράφειν «οὐδ' ἄρ' ἀπ' ἀσφάραγον μελίη τάμεν», ἀλλ' «ἀπὸ σφάραγον». γράφουσι γὰρ δίχα τοῦ κατ' ἀρχὰς ἄ-α τρισυλλάβως «σφάραγον», λέγοντες οὕτω· σφάραγος, λαιμός, βρόχος, τράχηλος, ἀπὸ τοῦ περὶ τὸν τόπον ψόφου. τὸν μέντοι μετὰ τοῦ ἄ-α τετρασυλλάβως ἀσφάραγον καυλὸν εἶναι φασιν ἀκάνθων, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγου σαφῶς ἐδηλώθη. ὁ δ' αὐτὸς καὶ διὰ τοῦ ἄ-π ἀσφάραγος φυταρίου γνώριμος καυλός, [ἐνευθηνούμενος μάλιστα τῇ νήσῳ Τήνῳ εἰς πάχος, φασί, νάρθηκος,] ὁ καὶ ἐσθιόμενος. (η. 330–5) Ὅτι μετὰ τὸ «ἤριπε δ' ἐν κονίησιν», ὁ Ἐκτωρ δηλαδὴ, «ὃ δ' ἐπεύξατο δῖος Ἀχιλλεύς» κεῖται ἄπερ ἂν εἴποι τις ρίψας ἢ ἄλλως βλάψας ἐχθρὸν φίλου ἀπελπισθέντος ἔχειν τὸν βοηθήσοντα, παραποιήσας τὰ Ὀμηρικὰ ὧ δεῖνα, οἷον ὧ Ἐκτορ, «ἀτάρ που 4.626 ἔφης» τὸν δεῖνα ἐξεναρίζων σῶς ἔσεσθαι· ἐμὲ δ' οὐδὲν ὀπίζω νοσφιν ἔοντα, νήπιε. τοῖο δ' ἀνευθεν ἀοσητήρ μέγ' ἀμείνων ἐγὼ μετόπισθε λελείμμη, ὃς τοι γούνατα ἔλυσσα», ὃ διασαφητικόν ἐστὶ τοῦ «ἀοσητήρ ἦν ἀμείνων ἐγὼ». πάντως γὰρ ἀμείνων τινὸς ὁ καταρρίψας καὶ οὕτω τὰ ἐκείνου λύσας γούνατα. (η. 332) Ἔστι δὲ ὀπίζεσθαι μὲν τὸ ἐπιστρέφεσθαι καὶ ὅπῃς ἢ ἐπιστροφή. (η. 333) Ἀοσητήρ δὲ ὁ σπουδαῖος βοηθὸς καὶ δίχα ὄσσης ἀρήγων, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐρρέθη. (η. 335) Γούνατα δὲ λῦσαι τὸ τῆς ἀρμονίας παραλῦσαι καὶ οὕτω καταρρίψαι. (η. 331) Ὅρα ἐν τοῖς ῥηθεῖσι καὶ τὸ «ἀτάρ που ἔφης» ἀντὶ τοῦ «ἔφης δὴ», ὡς τοῦ «ἀτάρ» ληφθέντος ἀντὶ τοῦ ἄ-δ-ε τοῦ ἰσοδυναμοῦντος τῷ δῆ. (η. 336) Κεῖται δ' ἐνταῦθα καὶ τὸ ἐλκῆσαι ἐπὶ τοῦ ἀπλῶς ἐλκυσμοῦ ἢ καὶ ἐπὶ σπαραγμοῦ καὶ κατακοπῆς. Φησὶ γὰρ Ἀχιλλεύς, ὅτι «σὲ μὲν κύνες καὶ οἰωνοὶ ἐλκῆσουσ' ἀεικῶς», Πάτροκλον «δὲ κτεριοῦσιν Ἀχαιοί». (η. 338–43) Ὅπερ ἀκούσας Ἐκτωρ ὀλιγοδρανέων λέγει «λίσσομαι ὑπὲρ ψυχῆς» καὶ ἐξῆς, ὡς εὐθύς δηλωθήσεται. (η. 336) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «ἀεικῶς» ἐνταῦθα φέρεται διὰ μόνου τοῦ ἄ-ι κατὰ τὴν παραλήγουσαν ἔν τισιν ἀντιγράφοις λόγῳ μετρικοῦ δακτύλου. καὶ ἔχει μὲν ἢ τοιαύτη γραφὴ ἀπολογίαν τινά, ὁποῖαν καὶ τὸ ἀλγινόεν διὰ τοῦ ἰῶτα γραφόμενον καὶ τὸ ἰκόνιον καὶ ἄλλα προσημειωθέντα. ἔστι δὲ ὅμως ἀσύνητες εἰς τοιαύτην γραφήν, ὡς δῆλον ἔκ τε τοῦ ἀεικῆς καὶ ἐπιεικῆς. εἰ δὲ ῥάων 4.627 οὕτως ἢ συναίρεσις τῆς αἰκίας γίνεται, ἀλλ' οὐδὲν τοῦτο πρὸς ἀπόλογον εὐλογον. (η. 338) Ὅτι μεγάλη καὶ θερμὴ δυσωπία τὸ «λίσσομαι ὑπὲρ ψυχῆς καὶ γούνων σῶν τε τοκήων». Ἐκτωρ δὲ τοῦτο λέγει ὀλιγοδρανέων, ὡς προσεχῶς ἐρρέθη, ὅτε δυσωπεῖ τὸν Ἀχιλλέα, λέγων (η. 339–43) [προεκθετικῶ τινι λόγῳ] καί, ὅτι μὴ με ἔα παρὰ νηυσὶ κύνας καταδάψαι Ἀχαιῶν, ἀλλὰ σὺ μὲν χαλκόν τε ἄλις χρυσόν τε δέδεξο δῶρα, τά τοι δώσουσι πατήρ

καὶ πότνια μήτηρ, σῶμα δὲ οἴκαδ' ἐμὸν δόμεναι», ἤγουν δὸς πάλιν, «ὄφρα πυρός με Τρῶες καὶ Τρώων ἄλοχοι λελάχωσι θανόντα», ἄπερ καὶ ἐν τῇ πρὸς Αἴαντος μονομαχίᾳ ἐλάλησε. (η. 341) Καὶ ὄρα ὅτι τε οὐκ εἶπεν ἄποινα, ἀλλὰ δῶρα ὀνόματι γενικῶ σεμνότερον, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐποίησε, καὶ ὅτι ἐτυμολογῶν τὴν λέξιν φησὶν «ἅ σοι δώσουσιν». ἀπὸ γὰρ τοῦ δώσειν τὸ δῶρον. (η. 339) Τὸ δὲ δάψαι πρωτότυπὸν ἐστὶ καὶ νῦν τοῦ δαρδάπτω ρήματος. καὶ οὕτω μὲν αὐτός. Ἀκούει δὲ ἄπερ οὐ βούλεται. εἰδῶς γὰρ ὁ ποιητὴς ὡς ὠμότητος γραφὴν ἀποίσειται Ἀχιλλεύς, ἐφ' οἷς τεθνεῶτα τὸν Ἔκτορα κατακίσειται, καὶ ὡς τυχὸν ἂν ἐρεῖ τις ὡς λείπεται καὶ τῶν τοῦ νεκροῦ σαρκῶν αὐτὸν ἀπογεύσασθαι, καὶ θέλων εἰπεῖν ὅτι πρὸς τὸ τῆς λύπης περιὸν τάχ' ἂν, εἶπερ ἦν, ἐποίησε καὶ τοῦτο, πλάττει τὸν Ἀχιλλεῖα λέγοντα. (η. 345–7) «Μή με, κύον, γούνων γουνάζεο μηδὲ τοκήων· αἶ γάρ πως», ἤγουν αἶθε, «αὐτόν με μένος καὶ θυμὸς ἀνείη», ἦτοι ἀναπέισοι, «ὦμ' ἀποταμνόμενον κρέα ἔδμεναι, οἶά μ' ἔοργας». Καὶ ὄρα καὶ τοῦτο τὸ βραχὺ κόμμα τὸ «οἶά μ' ἔοργας» ὅσην ἔχει καὶ ἀφηγήσεως καὶ θλίψεως ἔμφασιν, ἐφ' οἷς καὶ ἀνεῖλεν Ἔκτωρ τὸν Πάτροκλον καὶ ἠκίσατο. 4.628 κἀντεῦθεν πιθανὸς γίνεται ὁ ἐν τοῖς ἐξῆς τοῦ Ἔκτορος ἐλκυσμός. τὸν γὰρ οὕτω κατὰ Ἔκτορος ἀγριαίνόμενον εἰκὸς καὶ ἀπανθρώπως ἐκείνον ἐλκύσαι. καὶ Ἀχιλλεύς μὲν οὕτως εὐχεται ὄρεξιν αὐτῷ ἐγγενέσθαι φαγεῖν τῶν τοῦ κυνὸς Ἔκτορος σαρκῶν, ὡς δῆθεν ἄλλως οὐ θεμιτὸν ὄν ἢ δυνατόν ἀνευ ἀλλοκότου τινὸς ὀρέξεως κυνείων τούτων κρεάτων μετασχεῖν. ἢ δὲ Ἐκάβη οὐχ' οὕτως ἐν τοῖς ἐξῆς, ἀλλ' ἐκεῖνη εὐχεται τοῦ ἥπατος ἀψεσθαι τοῦ Ἀχιλλέως, ὡς πάντως ἂν φαγουμένη. καὶ ἔστιν ἐκεῖνο πρέπον βαρβάρῳ γραῖ μητρὶ φιλοτέκνω. ταῦτα δὲ τὰ νοήματα τὴν ἀρχὴν ἔχει ἐκ τοῦ λόγου τοῦ Διός, εἰπόντος που πρὸς τὴν Ἥραν, ὡς εἰ δὲ σὺ ὠμὸν βεβρώθοις Πρίαμον καὶ τὰ ἐξῆς. Ἰστέον δὲ [ὅτι τε οὐ καινὸν τὸν Ἀχιλλεῖα ἐθελῆσαι ὠμὰ κρέα Ἔκτορος δαίσασθαι ἢ τὴν Ἐκάβην εὐχασθαι ἥπατι ἐμφῦναι ἀνδρὸς ἐχθροτάτου, εἰ καὶ Τυδεὺς ἐγκεφάλου ἐχθροῦ κατὰ τὴν ἱστορίαν ἐρρόφησε, καὶ Ἀνάξαρχος δὲ, ὁ εὐδαιμονικὸς φιλόσοφος, ἐδίδασκε κολακεύων τὸν μέγαν Ἀλέξανδρον τὰς τῶν σατραπῶν καὶ βασιλέων δειπνοῦντα προσφέρεσθαι κεφαλὰς, καὶ ὅτι πολλάκις ὁ θυμὸς μὴ ὅτι γε τοῖς ἐμψύχοις, ἀλλὰ καὶ ἀψύχοις κυνηδὸν ἐπεμπεδᾷ. οὕτω Πάνδαρος θυμῷ κινήσει ἠπειλήσατό που τοῖς τόξοις φθοράν. οὕτω καὶ Ἀναξανδρίδης, πικρὸς τὸ ἦθος ἀποβάς, ἐκόλαζέ ποτε ἅς ἐποίει κωμωδίας. ὅτε γὰρ μὴ νικῶν, λαμβάνων αὐτὰς ἐδίδου κατατεμεῖν εἰς λιβανωτόν, μὴ μετασκευάζων ὡς οἱ πολλοί. διὸ πολλὰ τῶν δραμάτων κομψῶς ἔχοντα ἠφάνιζε, δυσκολαίνων τοῖς θεαταῖς διὰ τὸ γῆρας], καὶ ὅτι ἀποτεινόμενος ὁ Ἀχιλλεύς πρὸς τὴν τοῦ Ἔκτορος ἰκετείαν πρὸς μὲν τὸ «λίσσομαι ὑπὲρ ψυχῆς καὶ γούνων καὶ τοκήων» φησὶ «μή με γουνάζεο μηδὲ τοκήων», παραλιπὼν διὰ συντομίαν ἐναγώνιον τὸ «ψυχῆς». πρὸς δὲ τὸ «μή με ἔα κύνας καταδάψαι» οὐ μόνον ἀπειλεῖται κυσὶ παραθεῖναι αὐτόν, ἀλλὰ καὶ κύνα αὐτὸν ἀποκαλεῖ. κεῖται δὲ ἡ περὶ τῶν ρηθέντων κυνῶν ἐξῆς ἀπειλὴ ἐν τόποις δυσί, ἤγουν ἐν τῷ «ὡς οὐκ ἔσθ' ὅς σῆς γε κύνας κεφαλῆς ἀπαλάλκοι», 4.629 ἤγουν οὐκ ἔστιν ὅς ἀπαγάγοι ἂν σου τοὺς κύνας–κεφαλὴν γὰρ κἀνταῦθα τὸν ὄλον Ἔκτορα λέγει–, καὶ μετ' ὀλίγα ἐν τῷ «ἀλλὰ κύνες τε καὶ οἰωνοὶ κατὰ πάντα δάσσονται». καὶ οὕτω μὲν πρὸς τὰ δύο Ἀχιλλεὺς ἀπετεῖνατο. (η. 349–53) Πρὸς δὲ τὸ «ἄλις δέδεξο δῶρα» λέγει ὅτι «οὐδ' εἰ κεν δεκάκις τε καὶ εἰκοσινῆριτ' ἄποινα στήσωσ' ἐνθάδ' ἄγοντες, ὑπόσχωνται δὲ καὶ ἄλλα, οὐδ' εἰ κέν σ' αὐτὸν χρυσῷ ἐρύσασθαι ἀνώγοι Δαρδανίδης Πρίαμος, οὐδ' ὡς σέ γε πότνια μήτηρ ἐνθεμένη λεχέεσσι γοήσεται, ὃν τέκεν αὐτή», τοῦτο δὲ ὁ προέλεγεν ἢ Ἐκάβη, ὅπερ καὶ πρὸς τὸ «ἴνα πυρός με λελάχωσι θανόντα» εἶπεν ὁ Ἀχιλλεύς. Σημεῖωσαι δὲ ὡς τὸ τοῦ Ἀχιλλέως ἦθος στρεπτόν εὐρεθῆσεται καὶ διὰ τοῦτο ἀγαθόν, εἶγε «στρεπταὶ φρένες ἐσθλῶν». εἰ γὰρ καὶ μήτε ἄποινα λήψεσθαι ὑπὲρ τοῦ Ἔκτορος φησι, ἄπερ ἐκεῖνος δῶρα σεμνῶς, ὡς εἴρηται, εἶπεν, καὶ κυσὶ δὲ καὶ οἰωνοῖς ἐκθέσθαι αὐτόν, ἀλλὰ

προϊών οὐχ' οὕτω ποιήσει. Ὅρα δὲ καὶ τὸν τοῦ λόγου χαρακτήρα ὁμοιον ὄντα τοῖς ἐν τῇ ραψωδία τῶν Λιτῶν. καὶ ἐκεῖ γὰρ ὀξύτερον κατὰ κίνησιν ὀργῆς τοῖς πρέσβεισιν ὑποσχόμενος ἄλλα ὕστερον ἐποίησε χρηστότερα καὶ νῦν τοσαῦτα λύτρα μετρήσας οὐ πολλῶν δώρων μετὰ ταῦτα τὸν Ἑκτορα λύσεται. Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι εὐεπίφορος ὁ ἥρωσ ὡσπερ ἐν ταῖς Λιταῖς, οὕτω κἀνταῦθα εἰς τὰς τῶν δώρων ὑπερβολάς, δεκάκις λέγων καὶ εἰκοσινήριτα καὶ ἐξῆς, ὡς ἐρρέθη. Καὶ ταῦτα μὲν ἐν τούτοις, τῶν δὲ κατὰ μέρος τὰ ἐπιδρομῆς ἄξια τοιαῦτα. (η. 345) Τὸ μὲν «γούνων γουνάζεο» ὁμοίον ἐστὶ τῷ «οἶνον οἰνοχοεῖν», μάλιστα δὲ τῷ «πόλεμον πολεμίζειν» καὶ τοῖς ὁμοίοις. (η. 346) Τὸ δὲ ἔν τῷ «αἶ γάρ πως» πολύνουν φαίνεται. θηριώδους γὰρ ὄντος τοῦ ἐθέλειν ἀνθρωπεῖων σαρκῶν ἀποφαγεῖν λέγει ὡς, εἰ καὶ μὴ κατὰ φύσιν ἔχω τοῦ οὕτως ἐφίεσθαι, ὅμως εὐχόμεαι ἐπελθεῖν πως ἐμοί, ἤγουν ὅπως δήποτε, ἐκ θεομηνίας τυχὸν ἢ ἑτεροίου θυμοῦ ἐγγενέσθαι μοι τοιαύτην ὄρεξιν. Τὸ δὲ «ἀνείη» γράφεται καὶ διὰ τοῦ ἥ παρά τισιν, ἢ τροπῆ τοῦ ἥ τῆς ἑ-ι διφθόγγου εἰς ἥ, 4.630 ἢ καὶ ἐκ τοῦ ἀνῆ πλεονασμῷ τοῦ ἥ ὅτε οὐδὲ προσγράφεται τὸ ἥ κατὰ τὴν παραλήγουσαν. (η. 349) Τὸ δὲ «εἰκοσινήριτα» ἀντὶ τοῦ πρὸς εἰκοσιν ἑριστά, ἦτοι ἐρίζοντα καὶ ἰσάζοντα, τουτέστιν οὐ δεκάκις μόνον, ἀλλὰ καὶ εἰκοσάκις τοῖς σοῖς κτήμασιν ἐξισούμενα. ἢ καὶ ἄλλως κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἑριστὸν μὲν εἶη ἂν τὸ ἀντιλεγόμενον τίμημα τοῦ νεκροῦ, νήριστον δὲ καὶ ἀποβολῆ τοῦ ἥ σ νήριτον, ὅπερ καὶ ἐπὶ τοῦ γνωστός καὶ γνωτός γίνεται, τὸ ἀνέριστον καὶ ἀναντίρρητον καὶ ἤδη τυπωθὲν καὶ ὀρισθὲν καὶ δίκαιον. δεκάκις οὖν νήριτον ἀπὸ κοινοῦ κατὰ παράθεσιν καὶ εἰκοσινήριτον κατὰ σύνθεσιν τὸ δεκαπλοῦν καὶ εἰκοσαπλοῦν ἄξιον τίμημα. ἔστι δὲ ἡ τοῦ εἰκοσινήριτου σύνθεσις ὁμοία τῷ εἰκοσίπηχυ. [Καὶ ἐπαινεῖται ἡ τοιαύτη μάλιστα σύνθεσις, καθὰ δηλοῖ καὶ ὁ γράψας τὸ «εἰκοσίκλινον εἶχεν οἶκον ἐπιτήδειον πρὸς τὰς ὑποδοχάς». εἰκοσάπηχυ δέ, φασίν, εἰπεῖν καὶ εἰκοσάκλινον οὐ χρή, κὰν ἔδοξε τοῖς ὕστερον οὕτω λέγειν, οἱ καὶ πεντάκλινον καὶ τοιαυτὰ τινα λέγουσι.] (η. 350) Τὸ δὲ «στήσωσι» τεχνικὴ λέξις, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ προεῖρηται. (η. 351) Τὸ δὲ «σὲ αὐτὸν χρυσῷ ἐρύσεσθαι» δηλοῖ μὲν τὸ χρυσῷ λύσασθαι, ἔστι δὲ τὸ ἐρύσεσθαι παρακτικὸν τοῦ χρυσοῦ. ἀπὸ γὰρ τοῦ τοιοῦτου ἔοικε παρονομάζεσθαι ὁ χρυσός. Τὸ δὲ «σὲ αὐτόν» οὐδ' αὐτὸ σύνθετον ἀντωνυμίαν δηλοῖ τὴν σαυτόν, ἀλλ' ἐν ἐξοχῇ τινι κεῖται, καθὰ που πρὸ τούτων καὶ τὸ «αὐτόν μιν». Τὸ δὲ «ἀνώγοι» οὐ δύναται δηλοῦν τὴν παρὰ τοῖς ὕστερον κέλευσιν, οὐ γὰρ ἂν κελεύσοι ὁ Πριάμος τῷ Ἀχιλλεῖ, σημαίνει δὲ ἢ τὸ ἰκετεύειν ἢ τὸ ἀπλῶς λέγειν. ἴσως δὲ καὶ εἰρωνικῶς αὐτό φησιν ὁ Ἀχιλλεὺς ὡς 4.631 βασιλέως ὄντος τοῦ Πριάμου καὶ κελεύειν ἐθέλοντος. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ χρυσῷ σταθμηθέντα τὸν Ἑκτορα λυθῆναι παρὰ Πριάμου Ὀμήρω μὲν οὐ δοκεῖ, οἱ δὲ ὕστερον ἱστοροῦσι τοῦτο γενέσθαι λέγοντες ὅτι ὁ Ἀχιλλεὺς χρυσὸν τῷ Ἑκτορι ἀντιστήσας καὶ λαβὼν οὕτω τὸν νεκρὸν ἀπέδοτο τῷ πατρί. τὸ δ' αὐτό φασὶ παθόντα ὕστερον καὶ αὐτὸν ἀποδοθῆναι τοῖς Ἑλλησιν, ὡς καὶ Λυκόφρων ἱστορεῖ, ὅτε τοξευθεὶς Ἀχιλλεὺς ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἔπεσε. (η. 353) Τὸ δὲ «ὄν τέκεν αὐτή» ἢ ἐκ περισσοῦ εἰς οὐδὲν δέον κεῖται ἀφελῶς οὕτω λεχθέν, ἢ πρὸς σαφήνειαν, ἵνα μὴ ἀπλῶς μήτηρ αὐτὸν γοῆσεται ἀορίστως, ἀλλ' ἢ τοῦτον τεκοῦσα. ἢ καὶ ἄλλως, ἵνα μήτηρ νοηθεῖ ἢ κατὰ φύσιν, οὐ μὴν θέσει κατὰ διάθεσιν, ὅποια τις ἐστὶ τῷ Εὐμαίῳ ἐν Ὀδυσσεΐα ἢ δέσποινα Ἀντίκλεια. [(η. 354) Τὸ δὲ «κατὰ πάντα δάσσονται» ἀντὶ τοῦ καταμερίσονται ὅλον τὸν Ἑκτορα. καὶ ἔστι σύνηθες Ὀμήρω νοεῖν τὸ πᾶς ἀντὶ τοῦ ὅλος.] (η. 345) Ἰστέονδὲ ὅτι τὸ «μὴ με κύον γούνων γουνάζεο», καὶ τὰ ἐξῆς χρήσιμά εἰσιν εἰς λόγου πεζοῦ παραπλοκήν, πῆ μὲν ἐπὶ τισὶ θυμουμένοις, πῆ δὲ ἐπὶ ἀδωροδοκῆτοις. (η. 356–60) Ἄ δὲ ὁ Ἑκτωρ καταθνήσκων προσεῖπη τὸν Ἀχιλλεῖα, ἤγουν τὸ «ἦσ' εὐ γινώσκων προτιόσσομαι, οὐδ' ἄρ' ἔμελλον πείσειν· ἦ γὰρ σοὶ γε σιδήρεος ἔνδοθι θυμός· φράζεο νῦν μὴ τί τοι θεοῦ μήνιμα γένωμαι ἤματι τῷ, ὅτε κεν» καὶ τὰ ἐξῆς ἐρεῖ ἂν τις ἰκετεύσας μὲν τινα ἐν κινδύνῳ, μὴ πείσας δέ. Δηλοῖ δὲ τὸ μὲν «προτιόσσομαι» τὸ

προσβλέπω ἢ τὸ οἶδα καὶ μαντεύομαι. (η. 358) Τὸ δὲ «μή τί τοι θεοῦ μήνιμα γένωμαι» ἀντὶ τοῦ μή σοι ὀργισθῆ θεὸς δι' ἐμέ. Τὸ δὲ γε 4.632 «καταθνήσκων» περιττῶς κεῖται μετὰ προθέσεως, καθὰ καὶ τὸ κατατεθνειώτων ἐν τῷ «νεκῶν κατατεθνειώτων». ὅτι δὲ καὶ εὖ γινώσκων προμαντεύεται τὸν τοῦ Ἀχιλλέως ἄρτι θάνατον ὁ Ἔκτωρ, αὐτίκα εἰρήσεται. (η. 357) Σημεῖωσαι δὲ ὅτι τὸ «σιδήρεός σοι ἔνδοθι θυμός» σεμνότερον ὁ Ἔκτωρ εἶπεν ἢ περὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ἔφρασε περὶ ἑαυτοῦ. ὁ μὲν γὰρ εὐξάμενος φαγεῖν ὠμὰ Ἔκτορος κρέα ἀπεθηρίωσεν ἑαυτόν, Ἔκτωρ δὲ μέσως πως ἔσκωψε. σιδηρέα γὰρ ψυχὴ οὐ μόνον ἀπήνειαν δηλοῖ, ἀλλὰ που καὶ στερρότητα. Ὅμηρος γοῦν οὕτω ἔφη· μὴ ἂν δυνήσεσθαι φράσαι πληθὺν Ἀχαιῶν, οὐδ' εἰ χάλκεον αὐτῷ ἦτορ ἐνείη. τοιοῦτος δὲ τις νοῦς καὶ ἐν τῷ «ὄφθαλμοὶ ὡσεὶ κέρα ἔστασαν ἢ ἐσίδηρος». καὶ ἴσως πραῦνων τὸν Ἀχιλλέα οὕτως ἔφρασαν ὁ Ἔκτωρ, εἶ πως μετὰ θάνατον φείσαιτο αὐτοῦ. ὡς εἰ μή γε τοῦτ' ἦν, τί ἐκώλυε κῦνα προσφυέστερον ἀντικαλέσαι τὸν Ἀχιλλέα; Τὸ δὲ «ἔνδοθι» οὐκ ἀναγκαίως κεῖται ἐν τῷ «σιδήρεος ἔνδοθι θυμός», ἀναπληροῖ δὲ ὅμως στίχον. Ὅτι καὶ ἡ τοῦ Ἔκτορος ψυχὴ, ὡς καὶ πρὸ τούτου ἡ τοῦ Πατρόκλου, ἀπαλλαττομένη τοῦ σώματος ἤδη καὶ κατὰ σημεῖον οἷον ἐφαπτομένη αὐτοῦ προορᾷ τὸ μέλλον καί, ὡς εἴρηται, προλέγει τῷ Ἀχιλλεῖ. (η. 359 ς.) Ἐνθα δεξιῶς ὁ ποιητὴς ἐν στενῷ, καθὰ καὶ ἐν ἄλλοις, παραρρίπτων τὸν Ἀχιλλέως θάνατόν φησιν «ἦματι τῷ, ὅτε κέν σε Πάρις καὶ Φοῖβος Ἀπόλλων ἐσθλὸν ἔοντα ὀλέσωσιν ἐνὶ Σκαιοῖσι πύλῃσιν». ἄς ἐτέρας τινὲς εἶναι φασι τῶν πρὸ βραχέων εἰρημένων Δαρδανιάων. αὐταὶ μὲν γάρ, φασί, πρὸς τῇ δυσμῇ, αἱ δὲ Δαρδάνειαι ἀνατολικαί. (η. 361) Ὅτι δὲ πρὸς τῷ θανεῖν ὧν ὁ Ἔκτωρ ταῦτα εἶπε, δηλοῖ ὁ ποιητὴς, φάμενος «ὡς ἄρα μιν εἰπόντα τέλος θανάτοιο κάλυψε». (η. 362) Τὸ δὲ ἐξῆς «ψυχὴ δ' ἐκ ῥεθέων πταμένη» καὶ τὰ ἐπόμενα, καὶ ἐν τῇ πῖ ῥαψωδίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ δὲ εἴρηται. (η. 365 ς.) Ὅτι τὸ «τέθναθι, κῆρα δ' ἐγὼ τότε δέξομαι, ὁππότε κεν δὴ θεὸς ἐθέλει τελέσαι» οἰκτεῖον ῥηθῆναι πρὸς τινὰ κινδυνεύοντα μὲν, θρασέως δὲ ἀπειλούμενον, ὁποῖός τις καὶ ὁ Ἔκτωρ καταμαντευόμενος θάνατον τοῦ ταῦτα εἰπόντος Ἀχιλλέως, ὀπηνίκα ἔθνησκε. Τὸ δὲ «τέθναθι» ὡς τὸ τέτλαθι 4.633 κανονίζεται. (η. 368–71) Ὅτι κειμένου Ἔκτορος περιδραμόντες Ἀχαιοί, ὅτε Ἀχιλλεὺς «ἀπ' ὧμων τεύχεα ἐσύλα», «θηήσαντο φυὴν καὶ εἶδος ἀγητὸν Ἔκτορος». κᾶν γὰρ ὁ στάχυς οὐκ ἦν, ἀλλ' ἡ καλάμη διέφαινε ἐκεῖνον, καὶ συμμετρίας μελῶν καὶ μερῶν ἀπαρτιζούσης καθόλου τὸ κάλλος μετὰ καὶ εὐχροίας ἐπανθούσης. ἡ μὲν εὐχροία τοῦ νεκροῦ Ἔκτορος ὥχτετο, ἡ δὲ συμμετρία ἐσώζετο, ἀφ' ἧς τὸ εἶδος ἀγαστὸν ἔτι ἐφαίνετο. Καὶ ὅρα ὅτι οὐ κατὰ τὴν ἀλλαχοῦ γραφεῖσαν ἱστορίαν οὐκ εὖ εἶχε τοῦ εἶδους ὁ Ἔκτωρ κατὰ τινος, ὃς καὶ τεθνεὼς ἀγητὸν εἶδος ἐκφαίνει. οὕτω δὲ ἦν περίκλυτος ὁ Ἔκτωρ καὶ θεὰς ἄξιος, ὥστε, καθὰ Πλούταρχος ἐν τοῖς κατὰ τὸν Ἄρατον ἱστορεῖ, νεανίσκος τις, ἐν Λακεδαιμόνι ἐμφερέστατος Ἔκτορι γενέσθαι λεγόμενος, ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν θεωμένων κατεπατήθη, ὡς τοῦτο ἔγνωσαν. τοῦτο δὲ οὐ πρὸς ὀργὴν γέγονεν, ἀλλ' ὅτι διὰ θαῦμα οἱ θεαταὶ εἰς πύκνωμα συνεστράφησαν. καὶ τοῦτο μὲν οὕτως. (η. 372) Ὁ δὲ ποιητὴς Ἑλληνικὴν ἐνταῦθα οὐ καίριον ὠμότητα διαγράφων φησὶ καὶ ὅτι «οὐδ' ἄρα οἱ τις ἀνουτητί γε παρέστη». (η. 372–4) Ἑρμηνεύων δὲ τὸ «ἀνουτητί» πρῶτα μὲν τίθησι βραχεῖαν συνήθως ἠθοποιῖαν τοῦ δήμου, εἰπὼν «ὥδε δὲ τις εἶπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον· ἢ μάλα δὴ μαλακώτερος ἀμφαφάσθαι», ἢτοι ψηλαφᾶσθαι, «Ἔκτωρ ἢ ὅτε νῆας ἐνέπρησε πυρὶ κηλέω». (η. 375) Εἶτα ἐπάγει τὴν ἐρμηνείαν τοῦ ἀνουτητί «ὡς ἄρα τις εἶπεσκε καὶ οὐτήσασκε παραστάς», κορεννύμενος οἷον τοῦ κειμένου μετὰ θάνατον, ἴσως μὲν θυμοῦ χάριν, ἴσως δὲ καὶ Ἀχιλλεῖ χαριζόμενος. εὖ δὲ ποιῶν Ὅμηρος ἠρμήνευσε τὸ ἀνουτητί, ὡς μὴ ἀμφίβολος ἔννοια εἴη, δυναμένων τινῶν ὑπονοεῖν ὡς οὐτις παρέστη μὴ φθάσας οὐτασθῆναι ὑπὸ τοῦ ἦν μὲν ὅτε ἀτειρέος καὶ σκληροῦ, νῦν δὲ μαλακοῦ Ἔκτορος. Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι προοικονομία ἐστὶ καὶ ταῦτα τῆς μικρῶν

ὄσον εἰς τὸν Ἑκτορα τοῦ Ἀχιλλέως ὠμότητος. εἰ γὰρ οἱ ἄλλοι οὕτω διάκεινται πρὸς τὸν κείμενον, πολλῶ πλέον Ἀχιλλεὺς ἀγριαίνειτ' ἂν κατ' αὐτοῦ. (η. 379–84) Ὅς καὶ μεγεθύνων τὸ οἰκεῖον κατόρθωμα μετὰ καὶ ἐπεικειάς λέγει ὡς «ἐπεὶ τόνδ' ἄνδρα θεοὶ δαμάσασθαι ἔδωκαν, ὃς κακὰ πόλλ' ἔρρεξεν», ἢ ἔρδεσκεν, «ὄσ' οὐ σύμπαντες οἱ ἄλλοι» καὶ ἐξῆς, ἐρεθίζων εἰς θυμὸν οὕτω καὶ ἑαυτὸν καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς. τὸν δὲ τοιοῦτον λόγον 4.634 παρωδήσας τις εἰς τὸ «θεὸς ἔδωκεν» ἐρεῖ ἐπὶ τινος κακοποιοῦ ἀνθρώπου πεσόντος ἢ καὶ ἀπλῶς ἠττηθέντος, ὡσπερ καὶ τὸ «ὦ πόποι, ἦ μάλα δὴ μαλακώτερος ἀμφαφάσασθαι» ῥηθήσεται ποτε πρὸς τὸν ἐκ πολλῆς σκληρότητος ταπεινωθέντα ἢ ἄλλως μαλακώτερον γενόμενον. ἐν ᾧ καὶ τι κάλλους ἔχει τὸ «μάλα δὴ μαλακώτερος» ἀλλοῖόν τε καὶ τὸ ἐκ παρηχίσεως. [Ἀστεῖον δὲ τὸ «μαλακὸς ἀμφαφάσασθαι» ῥηθὲν τροπικῶς ὡς ἐπὶ σκληροῦ καὶ ἀτέγκτου καὶ ἀτειροῦς σώματος ἀπαλυνθέντος ὅπως οὖν.] (η. 379) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «ἐπεὶ δὴ τόνδ' ἄνδρα», καὶ ἐξῆς, ἀκέφαλον στίχον οἱ παλαιοὶ φασιν, ὁμοιον τῷ «φίλε κασίγνητε» ὥστε οὐκ ἀναγκαῖον προπερισπᾶν ἐκεῖ τὸ «φίλε», ὡς ἂν ἀποτελεσθεῖη δάκτυλος, ἀλλ' ὀξυνομένης τῆς ἀρχούσης μετρηθῆναι κάκεινον τὸν στίχον ὡς ἀκέφαλον. (η. 380) Σημεῖωσαι δὲ ὅτι τοῦ «κακὰ ἔρδεσκεν ὅσα οὐ σύμπαντες ἄλλοι» οὐκ ἔστιν ἐπινοήσασθαι καιριωτέραν σύγκρισιν. πολλὰ μὲν γὰρ εἶπεῖν καὶ ἄπειρα καὶ ἀπειρέσια καὶ εἴ τι τοιοῦτον οὐδὲν τι λέγει μέγα διὰ τὸ ἀόριστον. προσώπῳ δέ τι ἐνὶ παραβαλεῖν εἴτε καὶ τισι πλείοσι τὰ τοῦ Ἑκτορος ἐπὶ Ἀχαιοῖς, οὐδ' αὐτὸ μεγαλεῖον ἔχει. μεῖζον δὲ πάνυ τὸ παραθεῖναι τὰς ἐκείνου βλάβας ταῖς ἐκ τῶν ὄλων Τρώων τε καὶ ἐπικούρων. τούτους γὰρ δηλοῖ τὸ «οἱ ἄλλοι», οἱ ἑτερογενεῖς δηλαδὴ ἡμῖν τοῖς Ἀχαιοῖς. ὃ δὴ ὁμοίως ἔχει πρὸς τὸ «ἰχθύες οἱ ἄλλοι», τὸ πρὸ ὀλίγων γραφέν. ὃ δὲ ἀντεσήκου πρὸς πάνυ σεμνὴν σύγκρισιν καὶ τὸ εἶπεῖν ὡς τόσα κακὰ Ἑκτωρ ἔρρεξεν, ὅσα οὐδ' ἂν τις θεός, ἰστέον ὡς δοκεῖ καὶ ὁ ποιητὴς ἐθέλειν μὲν εἶπεῖν καὶ τοιοῦτόν τι, ὀκνήσαι δὲ φάναι θεὸν ῥεκτῆρα κακῶν. διὸ σιγήσας αὐτὸ ἐνταῦθα διὰ τὸ βλάσφημόν φησιν αὐτὸ κατωτέρω ἀσφαλῶς κατ' ἐνδοιασμόν ἐν τῷ «Ἑκτορα δῖον, ᾧ Τρῶες κατὰ ἄστῳ ὡς θεῷ εὐχοντο». (η. 385) Ὅτι σύνηθες τῷ ποιητῇ, ὡς προέγνωσται, ἀνωφελέσιν ἐννοίαις ἐπιλέγειν τὸ «ἀλλὰ τί μοι ταῦτα φίλος διελέξατο θυμός»; οὕτως ὁ Ἀγῆνωρ ἔφη, οὕτως ὁ Ἑκτωρ. (η. 381–4) Οὕτω καὶ νῦν 4.635 Ἀχιλλεὺς, ὃς εἰπὼν ὡς πολέμαρχος «εἰ δ' ἄγετ' ἀμφὶ πόλιν σὺν τεύχεσι πειρηθῶμεν, ὄφρα ἔτι γνῶμεν Τρώων νόον ὃν τινα ἔχουσιν, ἢ καταλείψουσι πόλιν ἄκρην τοῦδε πεσόντος, ἢ μενοῦσιν Ἑκτορος οὐκέτ' ἐόντος», μεταμέλεται εἰπὼν τὸ «ἀλλὰ τί μοι ταῦτα» καὶ ἐξῆς. (η. 386–8) Εἶτα ἐπαγαγὼν τὸ ὅτι κεῖται παρὰ νήεσσιν νέκυς ἄκλαυτος ἄθαπτος Πάτροκλος, τοῦ δ' οὐκ ἐπιλήσομαι, ὄφρ' ἂν ἔγωγε ζωὸς ἐν Ἀργείοισι φιλοπτολέμοισι μετείω», ἢ καθ' ἑτέραν γραφὴν «ζωοῖσι μετέω καὶ μοι φίλα γούνατ' ὀρώρη». τοῦτο δὲ οὐ παρέργως ἔρριπται, ἀλλὰ τὴν ταχύτητα τῶν ποδῶν ἐμφαίνει τοῦ ἥρωος. (η. 389 ς.) Εἶτα διὰ θερμότητα φιλίας προστίθησι καὶ ὑπερβολὴν, λέγων ἃ δὴ καὶ αὐτά, καθὰ καὶ τὰ προσεχῶς ῥηθέντα ἀνωτέρω, πᾶς ἂν εἴποι ἐπὶ ἀγαθῷ φίλῳ κειμένῳ «εἰ δὲ θανόντων περ καταλήθοντ' εἰν Ἀῖδαο», ἤγουν ἐν Ἀΐδου, «αὐτὰρ ἐγὼ καὶ κεῖθι φίλου μεμνήσομ' ἐταίρου», μονονουχὶ λέγων ὅτι, ὡσπερ ἐν τῷ ζῆν περιῆν ἐγὼ ἀπάντων τὰ φιλικὰ, οὕτω δὴ καὶ θανόντων, κἂν γοῦν πάντες θανόντες λανθάνωνται, ἀλλ' ἐγὼ οὐ τὸ τοῖς ἄλλοις ὁμοιον πείσομαι. Σημεῖωσαι δὲ ὅτι τὸ μὴ θελήσαι τὸν Ἀχιλλεῖα πειραθῆναι τοῦ τείχους τῷ φαινομένῳ μὲν διὰ Πάτροκλον, ὡς ἔρρεθη, γίνεται, ἵνα ταχὺ τῇ ταφῇ ὀσιωθῆ, ἀληθῶς δὲ οὐκ ἐθέλει Ὀμηρος τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα μὴ ἀχρεῖον δείξῃ τὸν κάματον τῷ Ἀχιλλεῖ. οὐ γὰρ ἦν γενναῖόν τι δρᾶσαι αὐτόν, ὅτι μηδὲ πέπρωτο τὴν Τροίαν ὑπ' αὐτοῦ ἀλῶναι. (η. 386) Ὅρα δὲ καὶ ὡς ἐκαλλώπισε ῥυθμῷ προπαροξυτόνων λέξεων τὰ κατὰ Πάτροκλον, εἰπὼν «κεῖται παρ νήεσσι νέκυς ἄκλαυτος ἄθαπτος Πάτροκλος». ἔχει δὲ κάλλος πρὸ τούτων καὶ τὰ ἐν τέλει στίχων δύο πάρισα τὸ «τοῦδε πεσόντος», καὶ

«Ἐκτορος οὐκέτ' ἔοντος», ἃ καὶ ἰσοδύναμά εἰσι. (η. 388) Τὸ δὲ «μετεῖω» ἀντὶ τοῦ σύνειμι. πρωτότυπον δὲ αὐτοῦ τὸ μετέω, ἔξ οὗ μετέησι, τὸ συνυπάρχει. Τὸ δὲ «ὀρώρη» ὁμοίον ἐστὶ καὶ νῦν τῷ «ὀλώλη». ὡς γὰρ ἐκεῖνο πα 4.636 ρακεῖμενός ἐστιν ὑποτακτικός ἐκ τοῦ ὄλωλα, οὕτω καὶ τοῦτο ἐκ τοῦ ὄρωρα. δῆλον δὲ καὶ ὅτι οὐ παντὶ ζῶντι ὄρωρε γούνατα. διὸ καὶ ἐνταῦθα τῷ ζωῖς μετεῖναι προσετέθη τὸ καὶ ἔρρωμένως ἔχειν τῶν γονάτων. (η. 391 ς.) Ὅτι δεικνύων ὁ ποιητὴς ταῖς ψυχικαῖς εἰσάγαν διαχύσει παρέπεσθαι, ὡς εἰκός, καὶ τὸ ἐθέλειν ἄδειν, ὅτε καὶ λέγοι ἂν ὁ Πλάτων ὡς οὐδὲν ζῶον λυπούμενον ἄδει, πλάττει τὸν Ἀχιλλεῖα ἐνταῦθα δι' ὑπερβολὴν τοῦ χαίρειν λέγοντα «νῦν δ' ἄγ' αἰδόντες παιήονα κοῦροι Ἀχαιῶν νηυσὶν ἐπὶ γλαφυρήσι νεώμεθα», ἤγουν εἰς νῆας ἐπανεέλθωμεν. (η. 393-4) Καὶ εὐθύς μέλος σχεδιάζει αὐτὸς οἷα μουσικός ὢν, ὡς καὶ ἐν τῇ ῥαψωδίᾳ ἔγνωσται τῶν Λιτῶν, καὶ ἀναμέλπει παιήονα, τουτέστι παιᾶνα τοιοῦτον [σεμνῶς ὀλοδάκτυλον] «ἠράμεθα μέγα κῦδος, ἐπέφνομεν Ἐκτορα δῖον, ᾧ Τρῶες κατὰ ἄστυ θεῶ ὡς εὐχετόωντο». καὶ θαυμαστόν τῆς συντομίας τὸ μέλος, οἷα ἐπιτηθὲν οὐ μόνον διὰ τὸ αὐθωρὸν σχεδιασθῆναι, ἀλλὰ καὶ ὡς ἂν εἴη τῷ πανελληνίῳ ἐφικτόν τε καὶ εὐπερίληπτον. τινὲς δὲ ἠθέλησαν αὐτὸ ἀθετῆσαι ὡς παρὰ τὴν ἀξίαν τοῦ Ἀχιλλέως ὄν. ὁ γὰρ ἐξευτελίσει φθάσας ἀλλαχοῦ τὸν Ἐκτορα εἰς τοσοῦτον ὡς δοκεῖν εὐκαταφρόνητον εἶναι καὶ τῷ Πατρόκλῳ, πῶς νῦν μέγα κῦδος ἀρέσθαι φησί, τὸν τοιοῦτον ἀνελόν; ἔστι δὲ πρὸς τοῦτο εἰπεῖν ὅτι οὐχ' ὡς τῷ ὄντι μεγίστου ὄντος τοῦ Ἐκτορος ἄδει ταῦτα ὁ Ἀχιλλεύς, ἀλλ' ἐπὶ ἐρεθισμῶ καὶ λύπῃ τῶν ἀκρωμένων πολεμίων, ὡς τοῦ δήμου τῶν Τρῶων θεὸν ἠγουμένων τὸν Ἐκτορα, καθὰ καὶ αὐτὸς νῦν λέγει καὶ ἡ Ἐκάβη δὲ μετ' ὀλίγα δηλοῖ ἐν τῷ εἰπεῖν, ὅτι οἱ Τρῶες ὡς θεὸν ἐδεξιούντο τὸν Ἐκτορα. καὶ ἄλλως δὲ ἡ κατὰ τὴν Τραγωδίαν παρ' ἐλπίδας χαρὰ τοιαῦτα πείθει ἐξ αὐτοσχεδίου ἄδειν τὸν ἥρωα. [Ἔστι δὲ οὐδ' ἀληθῶς ὠδὴ πρὸς ἀκρίβειαν ὁ ἐνταῦθα παιήων, ἀλλ' ὡς οἶον 4.637 ἐπωδός τις. στίχῳ γὰρ ἐνὶ σφίγγεται πάνυ γοργῶς δυσὶ κόμμασι διοικουμένῳ, ὡς εἶναι νοεῖν ὅτι πρὸ τοῦ ἑνὸς τούτου ἔπους ἄλλων τινῶν ἀδομένων ἐννοιῶν εἶτα ἐπήγετο αὐτὸς νόμῳ ἐπωδοῦ. εἰ δὲ σιωπᾷ Ὀμηρὸς τὰς πρὸ τοῦ ἐπωδοῦ ὠδὰς, αἷς αὐτὸς ἐπιφέρεται, τί καινόν, εἶγε καὶ τὸν παιήονα οὐκ ἐπισημαίνεται, εἶπερ ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν ἦσθη. ὡς μὲν γὰρ ἐνέδωκεν αὐτὸν ὁ Ἀχιλλεύς, ἔγνωμεν, εἰ δέ γε οἱ Ἀχαιοὶ αὐτὸν ἔμελψαν, οὐ παρεσημήνατο. ἐν τούτοις δὲ ἀναμνηστέον καὶ ὅτι τοῦ ἄδειν μὲν καὶ μέλπειν οὐ δοκεῖ διαφορὰ εἶναι. τὸ μέντοι ψάλλειν ἀμφοῖν διαφέρει, καθὰ δηλοῖ ὁ φράσας τὸ «παρὰ τὸ δεῖπνον ἄδουσι καὶ ψάλλουσιν αἱ παλλακαὶ τῷ βασιλεῖ, καὶ μία μὲν ἐξάρχει, αἱ δὲ ἄλλαι ἀθρόως ἄδουσιν». ἔστι δὲ ὠδὴ μὲν ἢ παρὰ τὸ ἄδειν λόγος μεμελισμένος, ψάλλειν δὲ τὸ δι' ὀργάνων μουσικῶν καὶ μάλιστα τοῦ ἰδίως λεγομένου ψαλτηρίου. Ἐνταῦθα σημείωσαι καὶ ὅτι, καθὰ στενοῦνται παντελῶς αἱ κατὰ τὸ πλῆθος ἠθοποιῖαι, ὡς μυριαχοῦ ἔγνωσται, οὕτω πολλῶ πλέον καὶ ὁ παιήων, ὃς παντὶ τῷ στρατῷ ἐπετάχθη ἄδεσθαι. ἐν γὰρ ἔπος περαίνει αὐτόν. εἰ δὲ καὶ τὰ σκόλια βραχυλογοῦνται, ἄλλος ὁ περὶ ἐκείνων λόγος.] Ὅτι δὲ παιήων οὐ μόνον ὁ εἰς Ἀπόλλωνα ὕμνος, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀπλῶς ἐπὶ καταπαύσει κακῶν ἢ ὄντων ἢ ἐλπιζομένων, προδεδήλωται, καὶ ὅτι καὶ Ἀπόλλωνός ἐστιν ἐπίθετον, καὶ κύριον δὲ ὄνομα τοῦ παρὰ θεοῖς ἱατροῦ, καὶ ὅτι ὁ ἀδόμενος παιήων καὶ παιᾶν ἐλέγετο. εὐρημα δέ, φασίν, Ἀπόλλωνος ὁ τοιοῦτος παιᾶν, ἐξευρεθεὶς μετὰ τὴν νίκην τοῦ ἐν Πυθοῖ δράκοντος, ἐξ οὗ καὶ Πύθιος δοκεῖ λέγεσθαι. Ἰστέον δὲ ὅτι προὑπάρχει μὲν ῥῆμα παῖω, τὸ θεραπεύω, ἐξ αὐτοῦ δὲ γίνεται Παιᾶων ὄνομα ὡς Μαχάων, καὶ δηλοῖ τὸν θεραπευτικόν. τοῦτο δὲ τρέψαν μὲν τὸ ᾗ εἰς ἧ ποιεῖ τὸν Παιήονα. εἰ δὲ 4.638 συγκοπῆ, τοῦ ᾗ μὲν συγκοπέντος, γίνεται ἐξ αὐτοῦ Παιᾶν, ὡς Ἀλκμάων Ἀλκμάν, καὶ Ἀμυθάων Ἀμυθάν παρὰ Πινδάρῳ. τοῦ δὲ ᾗ συγκοπέντος, γίνεταιῖο Παιῶν, ὡς τὸ «Ἀσκληπιοῦ Παιῶνος εὐμενοῦς τυχών». (η. 393) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι τῷ μὲν ἐχθρῷ Ἀχιλλεῖ δέδωκεν ὁ ποιητὴς

ένταῦθα εἰπεῖν μέγα κῦδος τὸ πεσεῖν τὸν δῖον Ἴκτορα, τῇ δὲ φίλῃ μητρὶ ἐπὶ τῷ υἱῷ καὶ τρίτην ἐπιφιλοτιμεῖται λέξιν, ἐν οἷς ἐρεῖ μάλα μέγα κῦδος εἶναι τοῖς Τρωσὶ τὸν υἱόν. (ἡ. 394) Ἐνθα καὶ ὄρα ὅπως τὸ Ἀχιλλεῖον ἔπος τὸ «ὦ Τρῶες κατὰ ἄστῃ θεῶ ὡς εὔχοντο» ἢ γραῦς εἰς κόμμα κατέκλεισεν, εἰποῦσα «οἶ σε θεὸν ὡς δειδέχατο», τουτέστιν ἐδεξιούντο. αἰτία δὲ τῆς τοιαύτης εὐχῆς τὸ «δῖον Ἴκτορα». ὡς γὰρ τὸ ἀπλῶς θεῖον εἰς θεοῦ μοῖραν ἢ κοινὴ θερμότης ἀνήγεν, οὕτω καὶ τὸ δῖον διὰ τὸ παρωνομάσθαι ἀπὸ Διός, διὸ καὶ προσκυνητὸν ἦν ἐκείνοις τὸ δῖον ὅσα καὶ δαίμων. Τὸ δὲ «ἠράμεθα» καὶ «ἐπέφνομεν» δοκεῖ μὲν ἐκ φιλαλληλίας ἄδεσθαι, κοινουμένου Ἀχιλλέως τὴν νίκην καὶ τοῖς λοιποῖς Ἀχαιοῖς, εἶπερ εἰ μὴ Ἀχιλλεὺς ἀνένευεν, οὐκ ἂν ἀφήκαν πεσεῖν ὑπ' αὐτῷ τὸν Ἴκτορα, βελέμοις πικροῖς καταρρίψαντες. ἔχει δὲ τι καὶ μεγαλοφροσύνης, οἷα τοῦ Ἀχιλλέως ἑαυτὸν εἶναι τιθεμένου τοὺς πάντας Ἀχαιοὺς καὶ διὰ τοῦτο μὴ θελήσαντος εἰπεῖν, ὡς μέγα κῦδος ἠράμην καὶ ἔπεφνον, ἀλλ' ἠράμεθα καὶ ἐπέφνομεν, ἐγὼ οἱ πάντες Ἀχαιοὶ δηλαδὴ. πρέπει δὲ τοιούτῳ στενωῷ μέλει καὶ τὸ ἀσύνδετον, τὸ «ἠράμεθα, ἐπέφνομεν», οὐπερ ὁ ἐνεστώς τριπαθῆς· ἔπαθε γὰρ διπλασιασμὸν, γενόμενος ἐκ δισυλλάβου τοῦ φένω, φεφένω, καὶ ἀντιστοιχίαν δασέος ἐν τῷ πεφένω, καὶ συγκοπὴν ἐν τῷ πέφνω. [Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «ἠράμεθα μέγα κῦδος» καὶ ἐξῆς, ἐχρησίμευσέ ποτε καὶ τῷ τῆς ἱστορίας Τίμωνι, ὃς ἐν τῷ 4.639 συμπίνειν Λακύνδην κατὰ τὴν Ἀθηναίου ἱστορίαν νικήσας καὶ ἰδὼν ἐκεῖνον πρότερον ἀπίοντα ἐκ τοῦ συμποσίου ἔφη τὸ «ἠράμεθα μέγα κῦδος» καὶ ἐξῆς ὄλον τὸν στίχον. τῇ δ' ὑστεραία, φασί, Τίμωνος προαπίοντος ἐκ τοῦ πότου διὰ τὸ μὴ δυνηθῆναι ἐκπιεῖν τὴν προποθεῖσαν αὐτῷ κύλικα, ὁ νικήσας Λακύνδης ἐπιλεξάμενος τῶν Ὀμήρου ἔφη τὸ «δυστήνων δέ τε παῖδες ἐμῷ μένει ἀντιώωσιν». ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀκέραια Ὀμηρικά, καθὰ καὶ ἄλλα πάνυ μυρία ὡς ἐκάστοτε χρηστὰ γίνονται. ὡς δὲ καὶ εἰς κέντρωνας χρησιμεύει τὰ τοῦ Ὀμήρου, οἷδασι οἱ τοιούτοις περιτυχόντες. ὅτι δὲ καὶ τοῖς παρωδοῖς χορηγοῦσιν ἀδράν συμβολὴν, οὐδ' αὐτὸ ἄδηλον. καὶ εἰσι μὲν ἀμύθητα καὶ τὰ τοιαῦτα, λάμπει δὲ ἐν αὐτοῖς καὶ τὸ «τοῖς δ' ὁ κόλαξ ἀμπρωτος ὑφαίνειν ἤρξατο μῶκον», ἤγουν μωκίαν καὶ χλεύην, παρωδηθὲν ἐκ τοῦ «τοῖς δ' ὁ γέρων ἀμπρωτος ὑφαίνειν ἤρξατο μῆτιν».] (ἡ. 392) Ὅτι ἐπὶ ἀψύχου τοῦ Ἴκτορος τὸ ἄγειν ἐνταῦθα κεῖται. φησὶ γὰρ «τόνδε δ' ἄγωμεν». οὕτω καὶ ἐν τῇ ψὶ ῥαψωδίᾳ ἢ λέξις εὔρηται ἐν τῷ «ὔλην ἄγειν». ἔστι δ' ἐνταῦθα τὸ μὲν ἄγωμεν ἀντὶ τοῦ ἀπάγωμεν, τὸ δὲ ὔλην ἄγειν δύναται καὶ ἀντὶ τοῦ κλᾶν καὶ θραύειν εἶναι κατὰ τὸ «νέα μὲν μοι ἔαξε Ποσειδῶν». τὸ δὲ τοιοῦτον ἄγειν καὶ ἀγνύειν λέγεται. (ἡ. 395) Ὅτι κατὰ τοῦ ἔλκυσμοῦ τοῦ Ἴκτορος γνωματεῦων ὁ ποιητὴς ὡς οὐκ εὔγενομένου αὐτὸν μὲν δῖον καλεῖ, τὰ δὲ εἰς αὐτὸν ἔργα ἀεικέα, ὃ ἐστὶν ἀπρεπῆ, εἰ καὶ τινες αἰκιστικὰ εἶπον διὰ τὸ κατωτέρω εἰπεῖν ἐπὶ Ἴκτορος τὸ «ἀεικισθῆναι». (ἡ. 395–404) Τὸν τρόπον οὖν ἐκτιθέμενος τῆς ἐλκύσεως λέγει ὅτι ταῦτα ἔφη Ἀχιλλεὺς καὶ ἅμα Ἴκτορος «ἀμφοτέρων μετόπισθε ποδῶν τέτρηνε τένοντε ἐς σφυρὸν ἐκ πτέρνης, βοέους δ' ἐξήπτεν ἱμάντας, ἐκ δίφροιο δ' ἔδησε, κάρη δ' ἔλκεσθαι ἔασεν, ἐς δίφρον δ' ἀναβάς ἀνά τε κλυτὰ τεύχε' ἀείρας», τὰ τοῦ Ἴκτορος δηλαδὴ, ἅπερ ἐκεῖνος ἐκ Πατρόκλου σκυλεύσας εἶχε, «μάστιξεν δ' ἐλάαν· τῷ δ' 4.640 οὐκ ἄκοντε πετέσθην. τοῦ δ' ἦν ἐλκομένοιο κονίσσαλος, ἀμφὶ δὲ χαῖται κυάνεαι πίμπλαντο» τοῦ τοιοῦτου θερινοῦ κονισάλου, ἢ πῖλναντο, τουτέστιν ἐπέλαζον, τῷ κονισάλῳ, «κάρη δ' ἅπαν», ἤγουν ὄλον, «ἐν κονίησι κέϊτο πάρος χαρίεν, τότε δὲ Ζεὺς δυσμενέεσσι δῶκεν ἀεικίσσασθαι», ἀφ' οὗ ἐκβολῆ τοῦ ἔε καὶ συναίρεσει τοῦ ἄα καὶ ἰ γίνεται τὸ αἰκίσσασθαι. μνηστῆρον δ' ἐνταῦθα ὅτι τὸ παρ' Εὐριπίδῃ ἀρμάτειον μέλος ἐξηγοῦνται μὲν καὶ ἄλλως οἱ παλαιοί, φασὶ δὲ εἶναι αὐτὸ καὶ τὸ ἐπὶ τῷ ῥηθέντι ἐλκυσμῷ τοῦ Ἴκτορος γενόμενον μέλος ἀπὸ τοῦ θρήνου τῶν Τρωάδων. (ἡ. 397) Ὅρα δὲ καὶ ὡς φανερώς ἠρμήνευσεν ἐνταῦθα τὰ σφυρά, πέρασ φράσας τῶν ὀπισθε τοῦ ποδὸς τεπόντων, κάτω μὲν τὴν πτέρναν, ἄνω δὲ τὰ σφυρά. ἱμάντας δὲ στρατιωτικῶς

νοητέον ἔχειν καὶ τὸν Ἀχιλλέα, καθὰ καὶ πρὸ ὀλίγου εἶχε τις ἕτερος. (η. 398) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι μόνη ἡ κεφαλὴ τοῦ Ἑκτορος εἰάθη ἔλκεσθαι, ὡς τοῦ λοιποῦ σώματος ἐκ τοῦ δίφρου δεδεμένου κατὰ τὸν ποιητὴν. ἴσως γὰρ ὁ Ἀχιλλεὺς ἐκεῖνο ταμιεύεται κύνες τε καὶ οἰωνοῖς, τυχὸν δὲ καὶ μεταμέλου τινὸς ἤδη ἄρχεται, καὶ οὐ θέλει διασπαράξει μελεῖστί τὸν νεκρὸν, ἵνα δῶρα λαβῶν λύσηται. (η. 399) Δῆλον δὲ καὶ νῦν ὅτι τε δίφρον λέγει τὸν ἐπὶ τοῦ ἄρματος κορυφαῖον τόπον, ἐφ' οὗ παραιβάτης καὶ ὁ ἠνίοχος, καὶ ὅτι ὑψηλὸς ἦν, ὡς δηλοῖ τὸ «ἐς δίφρον ἀναβάς», καὶ τὸ «ἀνά τε κλυτὰ τεύχε' ἀείρας». ἀναεῖραι γὰρ τὸ ἀνυψῶσαι καὶ ἄνω ἄραι. (η. 400) Ἐν δὲ τῷ «μάστιξε δ' ἐλάαν» λείπει τὸ ἵππους. Καὶ 4.641 σημείωσαι τὴν ἔλλειψιν, ἣν ἔπαθεν ὁ στίχος, οἷα τοῦ ποιητοῦ μὴ ἀκριβοῦντος διὰ τὸ συνεναγώνιον. διὸ προϊῶν εἰς ἄδειαν ἐρεῖ τὸ σιγηθέν, εἰπὼν «ταχέες δέ μιν ἵπποι ἔλκον». (η. 401-3) Τὸ δὲ «ἀμφὶ χαῖται κυάνεαι πῖμπλαντο» εὐθὺς παραφράζων εἰς τὸ σαφές φησι «κάρη δ' ἅπαν ἐν κονίησι κέϊτο», κατωτέρω δὲ σαφέστερον λέγει «ὡς τοῦ μὲν κεκόνιτο κάρη ἅπαν». ἐν τούτοις δὲ καὶ κυανότριχα τὸν Ἑκτορα ἰστόρησεν. οὐ γὰρ ἦν χρυσοκόμης κατὰ τὸν Ἀχιλλέα, ὃς ξανθὴν ἔφερε κόμη, οὐδὲ κατὰ τὸν ἀδελφὸν Πάριν κόμη εἶχεν ἐπαφρόδιτον. καὶ ὅμως περιάδεται κόμη Ἑκτόρειος, ἡ περικεχυμένη, φασίν, ἣς καὶ Λυκόφρων μέμνηται. [Ἰστέον δὲ ὅτι τοῦ κόμη, ἔθειρα, θρίξ, χαίτη, πολυωνύμου συστοιχία περιειλημμένων, τὰ μὲν ἐκ τῶν ἄλλων τριῶν ὅποσοῦν παράγωγα τέτριπται, τοῦ δὲ θρίξ τριχὸς ὅτι παράγωγον ἢ τριχίς, οὐ πολλὴ χρῆσις. Μέμνηται δ' αὐτῆς καὶ ὁ Κωμικὸς ἐν τῷ «αἰ τριχίδες εἰ γενοίαθ' ἑκατὸν τοῦβολουῦ». ἢ δ' αὐτὴ καὶ τριχία ἐλέγετο, ἣν φασιν ἠδεσθαι ὀρχήσει καὶ ὠδῆ, καὶ ἀκούουσιν ἀναπηδᾶν ἐκ τῆς θαλάσσης. καὶ φαίνεται καὶ νῦν κρότοις ἀλισκομένη. ὅτι δὲ παρὰ τὸ θρίξ καὶ ἡ θρίσσα γίνεται, δηλόν ἐστιν. ἢ δὲ χαίτη καινῶς καὶ ἐπὶ φύλλων ἀμπέλου τίθεται. περιφέρεται γοῦν χρῆσις Ἀρχεστράτου αὕτη «ἠνίκα δ' ἂν δύνοντος ἐν οὐρανῷ Ὀρίωνος μήτηρ οἰνοφόρου βότρυος χαίτην ἀποβάλλει», ὅπερ ἐστὶν ἠνίκα ἢ ἄμπελος καταρριπτεῖ τὰ φύλλα.] (η. 403) Τὸ δὲ «χαρίεν» ἀναλόγως καὶ ἐνταῦθα παροξύνεται ὡς οὐδέτερον. τὸ γὰρ προπαροξύτονον ἐπίρρημά ἐστιν ἀντὶ τοῦ χαριέντως λαμβανόμενον. (η. 406) Ὅτι μετ' ὀλίγα μὲν ὁ ποιητὴς ἄλλως μονωδῶς θρηνοῦντας ποιήσει τὸν τε Πρίαμον καὶ τὴν Ἐκάβην, νῦν δὲ γοργῶς ἐπιτρέχων φησίν, ὡς ἡ μήτηρ ἔτιλλε «κόμη, ἀπὸ δὲ λιπαρὴν ἔρριψε καλύπτρην τηλόσε», ὡς οἶον συνατιμοῦσα τὴν 4.642 ἑαυτῆς κεφαλὴν τῆ τοῦ υἱοῦ Ἑκτορος. (η. 407-11) «Κῶκυσε δὲ μάλα μέγα παῖδ' ἐσιδοῦσα ὦμωξε δ' ἐλεεινὰ πατὴρ φίλος, ἀμφὶ δὲ λαοὶ κωκυτῶ τ' εἶχοντο καὶ οἰμωγῇ κατὰ ἄστν. τῷ δὲ μάλιστ' ἄρ ἔην ἐναλίγκιον, ὡς εἰ ἅπασα Ἴλιος ὄφρυόεσσα πυρὶ σμύχοιτο κατάκρης», τουτέστιν ὡς ἐὰν ἡ πᾶσα Τροία πυρὶ καίοιτο διόλου, ἵνα ἡ μέρος ἐν λόγου τὸ κατάκρης, ἢ κατὰ τῆς ἀκροπόλεως, ἐν δυσὶ λόγου μέρεσιν. (η. 410) Ἐλλιπῶς δὲ ἔχει τὸ «τῷ δὲ μάλιστα ἔην ἐναλίγκιον». λείπει γὰρ τὸ θρηνῶδημα ἢ τι τοιοῦτον, ἵνα λέγῃ ὅτι ὅμοιον ἦν τὸ θρηνῶδημα, ὡς εἶπερ ἐπολιορκήθη ἡ Ἴλιος. τοῦτο δὲ ἀκριβῶς εἴρηται διὰ τὸν Ἑκτορα τὸ πᾶν ἐν τῇ Τροίᾳ εἶναι. διὸ καὶ Ἀχιλλεὺς πρὸ βραχέων εἶπεν ὡς «κακὰ πολλὰ ἔρεξε» ζῶν ὁ Ἑκτωρ, «ὅσα οὐ σύμπαντες οἱ ἄλλοι». (η. 406) Λιπαρὰ δὲ καλύπτρα ἦτοι τὸ ἐν ἄλλοις κρήδεμνον, ἢ καὶ λευκὴ καὶ λεία, ὡς ἀλλαχοῦ εἴρηται. (η. 407-8) Τὸ δὲ κωκύειν καὶ τὸ οἰμῶζειν καίρια ἐπὶ θρήνων, ὥσπερ καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν ὁ κωκυτὸς καὶ ἡ οἰμωγῆ. (η. 407 ς.) Ἐλεεινὰ δὲ οἰμῶζει ὁ προκαλούμενος εἰς οἶκτον τὸν ἀκροατὴν, ὃς εἰ μὴ ἐλεεῖ ἀκούων, ἀνηλεὲς εἶη ἄν. Ὅτι δὲ τὸ ἐλεεινὸν καὶ ἐλεινὸν τρισυλλάβως ἐλέγετο, παραδεδώκασιν οἱ Τεχνικοί. [(η. 407) Ἰστέον δὲ ὅτι οὐδεμία ὁμοιότης πρὸς τὸ κωκύειν τοῦ κοκκύζειν. ἐκεῖνο γὰρ ὠνοματοποιημένη ἐστὶν ὀρνέου φωνή, ὃ καὶ ἐξ αὐτοῦ κόκκυξ ὠνόμασται.] (η. 411) Ὁφρυόεσσα δὲ ἢ ἐπὶ ὄφρυῶδους τόπου κειμένη καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἠνεμόεσσα. ὄφρυες γὰρ αἰ ὀρειναὶ ἐξοχαί, ὡς καὶ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ εἴρηται. Τὸ δὲ «πυρὶ σμύχεσθαι», ὃ ἐστὶ καίεσθαι, πολὺχρηστὸν ἐστὶ. γίνεται

δὲ ἐξ αὐτοῦ καὶ τὸ συμυγρόν. δοκεῖ δὲ τοῦ σύμυχειν προϋπάρχειν τὸ σμῶ, οὐκ ἐξ οὗ κινεῖται τὸ σμήχω, ὃ ἐστὶ καθαίρω, ἀλλ' ὅθεν τὸ 4.643 σμῶξαι, ἤγουν πληῆξαι, καὶ ἡ ἐξ αὐτοῦ, ὡς που προηρημένεται, σμῶδιγξ, ἵνα ἦ, ὡσπερ ψῶ ψύχω, τρῶ τρύχω, οὕτω καὶ σμῶ σμύχω τὸ οἶονεὶ πλήττω. οὐδεὶς γὰρ ἀντειπεῖν ἔχει ὡς χειρίστη πληγῶν ἐστὶ καὶ ὁ πανώλεθρος ἐμπρησμός, ὅτε μέντοι οὐ μέγα κακὸν καί, ὡς εἶπεῖν, λαμπρὸν τὸ σύμυχειν δηλοῖ, τότε μετὰ τῆς ᾠδῆς προθέσεως ὑποσμίχειν λέγεται, ὡς τέως μὲν ἐνδομυχοῦντος τοῦ κακοῦ, δυναμένου δὲ ἀναλάμψαι. (ἡ. 412–8) Ὅτι τὸν γέροντα Πρίαμον μόλις ἔσχον οἱ λαοὶ «ἀσχαλόωντα ἐξελεθεῖν μεμαῶτα πυλάων Δαρδανιάων», ὅτε τὸν υἱὸν εἶδεν ἐλκόμενον, «πάντας δ' ἐλιτάνευε κυλινδόμενος κατὰ κόπρον, ἐξονομακλήδην ὀνομάζων ἄνδρα ἕκαστον· σχέσθε φίλοι, καὶ μ' οἶον ἔασατε, κηδόμενον περ, ἐξελεθόντα πόλῃος ἰκέσθαι ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν· λίσσομαι ἀνέρα τοῦτον ἀτάσθαλον ὀβριμοεργόν», καὶ τὰ ἐξῆς. Καὶ ὅρα κἀνταῦθα δύο ἐλλείψεις, μίαν μὲν ἐν τῷ «σχέσθε», λείπει γὰρ τὸ εἰπὼν ἢ τοιοῦτόν τι, ἵνα λέγῃ, ὅτι πάντας ἐλιτάνευε, λέγων «σχέσθε φίλοι», καὶ ἐξῆς, ἑτέραν δὲ ἐν τῷ «λίσσομαι», λείπει γὰρ σύνδεσμος αἰτιολογικός, οἶον· ὄφρα λίσσομαι ἢ ἕτερόν τι ὅμοιον. (ἡ. 415) Τὸ δὲ «ἐξονομακλήδην ὀνομάζων» πρὸς διαστολὴν εἴρηται τοῦ πολλαχοῦ λεγομένου «ἐκ τ' ὀνόμαζε», καὶ τοῦ «πατρόθεν ἐκ γενεῆς ὀνομάζων». οὐ γὰρ ὡσπερ ἐκεῖ, οὕτω κἀνταῦθα τὸ ὀνομάζειν, ἀλλὰ τὸ ἐκ τῶν κυρίων ὀνομάτων καλεῖν, οἶον· σχέσθε ὦ Ἀντήγορ, καὶ ὦ Πάνθοε καὶ Θυμοῖτα καὶ Λάμπε καὶ Κλυτίε καὶ οἱ λοιποὶ δημογέροντες. καὶ ταῦτα μὲν ἐν τούτοις. (ἡ. 419–28) Τοῦ δὲ λοιποῦ ὁ 4.644 ποιητῆς νοεῖν ὑποβάλλων τεχνικῶς, ποίοις ἂν ὁ βασιλεὺς ἐχρήσατο νοήμασιν ἐκδραμῶν τῆς πόλεως εἰς ἰκετείαν Ἀχιλλέως ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ, πλάττει τὸν γέροντα ὡς ἐν ἡθοποιίᾳ λέγοντα ταῦτα «ἦν πως ἡλικίην αἰδέσσεται ἡδ' ἐλεήση γῆρας. καὶ δέ νυ», ἤγουν καὶ δὴ, «τῷ γε, πατὴρ τοιοῦδε τέτυκται, Πηλεὺς, ὅς μιν ἔτικτε καὶ ἔτρεφε πῆμα γενέσθαι Τρωσί, μάλιστα δ' ἐμοὶ περὶ πάντων ἄλγεα θῆκεν», ἢ ἄλγε' ἔθηκε, «τόσσους γὰρ μοι παῖδας ἀπέκτανε τηλεθάοντας· τῶν πάντων οὐ τόσσον ὀδύρομαι ἀχνύμενός περ, ὡς ἐνός, οὐ μ' ἄχος ὄξυ κατοίσεται Ἄϊδος εἴσω, Ἐκτορος. ὡς ὄφελε θανέειν ἐν χερσὶν ἐμῆσι. τῷ κεν», ἤγουν οὕτως, «ἂν κορεσσάμεθα κλαίοντε τε μυρομένω τε, μήτηρ θ' ἢ μιν ἔτικτε δυσάμμορος ἡδ' ἐγὼ αὐτός». Ταῦτα τὰ τοῦ Πριάμου, ἅπερ ἂν ὁ γέρον σχηματίσας κατὰ ἀποστροφὴν εἶχεν εἶπεῖν καὶ πρὸς Ἀχιλλέα, εἴπερ ἐξῆλθεν εἰς αὐτόν. (ἡ. 429) Νῦν δὲ ἐπισχεθεὶς αὐτὸς μὲν «ὡς ἔφατο κλαίων, ἐπὶ δ' ἐστενάχοντο πολῖται», ὃ παρῶδεται ἐκ τοῦ «ἐπὶ δ' ἐστενάχοντο γέροντες», καὶ «ἐπὶ δ' ἐστενάχοντο γυναῖκες». (ἡ. 419 ς.) Ἰστέον δὲ ὅτι ἡλικίαν τὴν γεροντικὴν ὁ Πρίαμος ἔφη τὴν διὰ τοῦτο ὀμηλικίην τῷ Πηλεῖ, καθ' ἣν ὁ Ἐκτωρ αἰδέσσεται τὸν γέροντα ὡς ὅμοιον τῷ πατρί. (ἡ. 417 ς.) Τὸ δὲ «ἰκέσθαι ἐπὶ νῆας» δύναται καὶ ἀντὶ τοῦ ἰκετεῦσαι εἶναι. διὸ καὶ ἐπάγει πρὸς σαφήνειαν τὸ «λίσσομαι ἀνέρα τοῦτον». (ἡ. 422) Τὸ δὲ «ἄλγε' ἔθηκεν», εἰ μὲν μὴ προσέκειτο, οὐδὲν εἰς ἀπαρτισμὸν ἐννοίας ἔβλαπτε, τεθὲν δὲ εἰς ἀναπλήρωσιν στίχου καινότερον ἐσηματίσται. τὸ γὰρ ἀκόλουθόν ἐστὶν ἄλγεα θεῖναι, ὡς πρὸς τὸ πῆμα γενέσθαι, ἵνα ἦν «ἔτρεφε πῆμα γενέσθαι Τρωσί, μάλιστα δ' ἐμοὶ ἄλγεα θεῖναι». Ἐνταῦθα δὲ σημείωσαι ὅτι, εἴ τις λογίσεται ὡς πρὸ μικροῦ ὁ Ἀχιλλεὺς οὐλος ἀνὴρ ὑπὸ Πριάμου ὠνόμασται, προσλογίσεται δὲ καὶ νῦν ῥηθὲν τὸ «ἄλγε' ἔθηκεν», νοήσοι ἂν ἀστείως τὴν αὐτὴν ἐνέργειαν τοῦ τε Ἀχιλλέως καὶ τῆς αὐτοῦ μήνιδος. μῆνις τε γὰρ Ἀχιλλέως οὐλομένη ἄλγε' ἔθηκε, καὶ Ἀχιλλεὺς οὐλος ἄλγε' ἔθηκεν, ἐπίτηδες τοῦ ποιητοῦ ἐκεῖ μὲν στίχῳ ἐνὶ ἐνθεμένῳ τὸ ὄλον νόημα, ἐν τούτοις δὲ μερίσαντος ἐτέρῳ μὲν τόπῳ τὸ «οὐλος», ἐτέρῳ δὲ τὸ «ἄλγε' ἔθηκεν». (ἡ. 423) Τὸ δὲ «τηλεθάοντας» ὡς ἐπὶ φυτῶν εἶπεν, ὧν τὸ τηλεθάειν, ὃ ἐστὶ θαλέθειν καὶ θάλλειν. καὶ ἐνθυμητέον πρέπουσαν κἀνταῦθα τὴν ἀλλαχοῦ ῥηθεῖσαν τοῦ ἔρνους 4.645 παραβολὴν, [ἔτι δὲ καὶ τὸ «φίλον θάλος», ἤγουν θαλερὸν τέκνον, ὃ πρὸ ὀλίγων εἴρηται.] (ἡ. 424 ς.) Ὑπερτίθησι δὲ Πρίαμος τὸν Ἐκτορα πάντων τῶν ἑαυτοῦ

παίδων διὰ τὸ πολὺ τῆς ἀνδρίας, δι' ἣν καὶ Ἀχιλλεὺς ἔφη ἐκείνον κακῶσαι τοὺς Ἀχαιοὺς «ὄσα οὐ σύμπαντες οἱ ἄλλοι». Τὸ δὲ «οὐ τόσον ὀδύρομαι ἀχνύμενός περ» ἐπίτασιν ἄχους εἶναι δηλοῖ τὸ ὀδύρεσθαι. (η. 425) Ὁξὺ δὲ ἄχος ὡς ἐπὶ τινος ξίφους εἶπε. Τὸ δὲ «Ἄϊδος εἶσω» ταῦτόν ἐστι τῷ «εἰς Ἄϊδαο» καὶ τῷ «Ἄϊδόσδε». Ἀττικοὶ δὲ «εἰς Ἄϊδου» φασί. (η. 427) Τὸ δὲ «κλαίοντέ τεμυρομένω τε» ταῦτολογικῶς ἔχει. (η. 428) Τὸ δὲ «δυσάμμορος» δεδιπλασίασται καὶ νῦν τῷ ᾠδῶν καὶ τῷ ᾠα πρὸς ἐπίτασιν καὶ πολλῆς δυστυχίας ἔμφασιν. σεσημείωται δὲ παρ' Ὀμήρῳ καὶ τοῦτο ἐκ τριῶν συγκείμενον λέξεων, ὡς καὶ τὸ δυσαριστοτόκεια. σεμνότερον μέντοι ἐκείνο τούτου, εἰ καὶ ἄλλως ἀναιδεστέρα ἢ σύνθεσις ἐκεῖ. ἐνταῦθα γὰρ οὐ τοσοῦτον ἐκφαίνεται διὰ τε τὸ ἰσοδύναμον τοῦ ᾠδῶν καὶ τοῦ ᾠα καὶ διὰ τὸ ὀλιγοσύλλαβον, καὶ διότι ταῦτα τὰ δύο ἴδια μὲν νοοῦνται, οὐδέποτε δὲ ἴδια ἐκφωνοῦνται. [Παρέοικε δὲ τούτῳ καὶ τὸ παναώριος, Ὀμηρικὸν ὄν καὶ αὐτό. Ἰστέον δὲ ὡς, εἰ καὶ Ὀμηρος μὴ φιλειχρήσθαι πολυσυνθέτοις λέξεσιν, ἀλλ' οἱ μετ' ἐκείνον ἐπλεόνασαν τοῖς τοιοῦτοις, καὶ μάλιστα οἱ Ἀττικοί. τῇ δὲ Κωμωδία λίαν πάνυ τὸ τοιοῦτον ὑπερεσπούδασται. εὐρηται γοῦν παρὰ τῷ Κωμικῷ χωρίον ἔν τινι ἀσυνήθει κωμωδία οὕτω συχνοσύνθετον, ὥστε ὁ καταρξάμενος αὐτὸ ἀναγνῶναι ἢ οὐ δῖξεται τὸ πᾶν ἀπνευστί ἢ ἀλλὰ πνευστιῶν αὐτοῦ ἀπαλλαγῆσεται. Λέγεται δὲ Ἀνθέας ἄνθρωπος εὐφυῆς διονυσιάζειν φιλῶν, ὡς ἱστορεῖ Ἀθήναιος, πρῶτος εὐρεῖν τὴν διὰ συνθέτων ὀνομάτων ποίησιν.] Ὅλον δὲ τὸ ῥηθὲν χωρίον ἔχει καὶ 4.646 αὐτὸ πολλὰ χρήσιμα παραπλεχθῆναι λόγῳ πεζῷ, οἷον τὸ «πάντας δ' ἐλιτάνευε» καὶ ἐξῆς ποιεῖ ῥηθῆναι εἰς ἄνδρα ὁμοίως τῷ Πριάμῳ παθαινόμενον. (η. 416) Τὸ δὲ «σχέσθε φίλοι καὶ με οἷον ἐάσατε κηδόμενον περ» εἶποι ἂν ὁ ἐν λύπαις παρηγορίας φιλικὰς παραιτούμενος. (η. 418) Τὸ δὲ «λίσσομαι ἀνέρα τοῦτον» [ἢ κατὰ τινὰ τῶν ἀντιγράφων «λίσσωμ' ἀνέρα τοῦτον»] καὶ ἐξῆς ἐρεῖ ἂν ποτε γέρων ἰκετεύσων ἄγριον ἄνθρωπον. (η. 424 ς.) Ὁ δὲ στερηθεὶς πολλῶν ἐταίρων ἢ ὄλως συνήθων καὶ ἐνὸς πάντων κρείττονος ἔχει προσφυῶς εἰπεῖν παρωδήσας, ὡς βούλεται, τὸ «ὦν πάντων οὐ τόσον ὀδύρομαι» καὶ ἐξῆς. (η. 429) Ἐν δὲ τῷ «πολίται» σημείωσαι ὡς ἢ μὲν πόλις συστέλλει τὸ δίχρονον, ὁ δὲ πολίτης ἐκτείνει αὐτό. (η. 431-6) Ὅτι Ἐκάβη οὕτως ἀδινοῦ ἐπὶ Ἐκτοριεξάρχει γόου ταῖς περὶ αὐτὴν «τέκνον, ἐγὼ δειλή· τί νυ βείομαι», ἤγουν τί δὴ βιώσομαι, «αἰνὰ παθοῦσα σεῦ ἀποτεθνεῖωτος, ὄ», ἤγουν ὅς, «μοι νύκτας τε καὶ ἡμᾶρ εὐχολῆ κατὰ ἄστῳ πελέσκεο, πᾶσι τ' ὄνειαρ Τρωσὶ τε καὶ Τρωῆσι κατὰ πόλιν, οἷ σε θεὸν ὡς δειδέχατο· ἢ γὰρ κέ σφι μάλα μέγα κῦδος ἔησθα ζωὸς ἐών· νῦν αὖ θάνατος καὶ μοῖρα κιχάνει». ὁ γυναικικῶς ἢ γραυῆς κατ' ἀφέλειαν προσέθετο. ἤρκει γὰρ ἄλλως καὶ δίχα τούτου τὸ «ζωὸς ἐών» εἰς τὸ ἐμφῆναι μηκέτι ζῆν τὸν Ἐκτορα. ἔστι δὲ ὅμως αὐτὸ σαφέστερον διὰ τοῦ «νῦν αὖ θάνατος» καὶ ἐξῆς. καὶ μὴν ἤρκει πρὸς σαφήνειαν καὶ τὸ «σεῦ ἀποτεθνεῖωτος» ἀνωτέρω λεχθέν. [Ὅτι δὲ τοῦ μοῖρα παράγωγον καὶ Μοίριχος τὸ κύριον, δῆλον ἐκ τῶν παλαιῶν.] Ὅρα δὲ ὅτι ὁ μὲν γέρων ἀνωτέρω μετὰ καὶ σχήματος ἐλάλει κυλιόμενος εἰς γῆν, ἢ δὲ Ἐκάβη λαλεῖ μόνον, οἷα πρὸ ὀλίγου καὶ αὐτὴ ἀρκοῦντως ἑαυτὴν σχηματίσασα πρὸς πένθος, ὅτε τὸν πέπλον ἀνεῖχε καὶ τὸν μαζὸν ζῶντι τῷ Ἐκτορι. ὀλιγολαλεῖ δὲ κἀνταῦθα, ὡς καὶ πρὸ τούτου, οἷα γυνὴ μὴ λέγειν εὐπορος. (η. 431) Δειλὴ δὲ καὶ νῦν ἢ δειλαία, καθὰ καὶ ἐν τῷ 4.647 «Πάτροκλέ μοι δειλῆ κεχαρισμένε». Τὸ δὲ «βείομαι» ἄχρηστον λόγῳ πεζῷ. γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ βῶ βείω, ὡς χρῶ χρεῖω, θῶ θείω, ἢ καὶ ἄλλως ἀπὸ τοῦ βέω πλεονασμῷ τοῦ ἰ ὁμοίως τῷ σέω σεῖω. (η. 432) Τὸ δὲ «ἀποτεθνεῖωτος» περισσὴν ἔχει τὴν πρόθεσιν, ὡς καὶ τὸ «κατατεθνεῖωτος», ἢ καὶ ἄλλως, ἐκεῖ μὲν ἢ ᾠκᾠατᾠα πρόθεσις τὸν κάτω ἐν Ἄϊδου τόπον δηλοῖ, ἐνταῦθα δὲ ἢ ᾠαπᾠο τὸν μακροσμὸν τῶν θνησκόντων. (η. 433) Εὐχολῆ δὲ ἦν ὁ Ἐκτωρ τῇ μητρὶ καὶ τοῖς ἐν τῷ ἄστει, ἤγουν καύχημα, ἢ μᾶλλον σεμνότερον, κατὰ τὴν κοινῶς λεγομένην εὐχὴν, ὡς καὶ Ἀχιλλεὺς ἐν τῷ ἑαυτοῦ παιήονι ἐδήλωσεν. ἐθέλει γὰρ ὁ εὐεργετούμενος ὡς οἷα θεῷ τῷ εὐεργετοῦντι

εὔχεσθαι. διὸ καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα φησί τις πρὸς εὐεργέτην, ὅτι θεῶ ὡς εὐχοίμην ἄν σοι. καὶ πρὸ τούτων δέ που ἠύχοντό τινες «θεῶν Διὶ Νέστορί τε ἀνδρῶν». καὶ ἡ Ἐκάβη δὲ ἐρεῖ ὅτι θεὸν ὡς δειδέχατο τὸν Ἔκτορα οἱ ἐν τῇ Τροίᾳ, ἦγουν ἐδέχοντο, ἐδεξιούντο. τοῦτο δὲ καὶ ὀρισμός ἐστιν οἷον εὐχῆς ἵνα εἴη εὐχή θεοῦ δεξίωσις ὑπ' ἀνθρώπων, ὅθεν ἴσως καὶ εὐχή λέγεται οἶονεὶ εὐεχὴ διὰ τὸ τοῦ εὐ ἔχεσθαι, ἦτοι τοῦ ἀρίστου, τὸν τοῦτο ποιοῦντα. [Ἰστέον δὲ ὅτι τῆς εὐχολῆς παρώνυμόν ἐστι παρὰ τῷ Δειπνοσοφιστῇ οἱ εὐχολιμαῖοι, ὅπερ ἐστὶν Ἑλληνιστὶ ἐρμηνευτικὸν λέξεως Γαλατικῆς, λεγούσης σιλοδοῦρους τοὺς τῷ βασιλεῖ σφῶν συζῶντας καὶ συναποθνήσκοντας καὶ τοῦτ' αὐτὸ εὐχομένους. ὅτι δὲ καὶ παρὰ Πέρσαις τοιοῦτου βίου ἦσαν ἄνθρωποι συναπολήγοντες τῇ βασιλικῇ ζωῇ, καὶ τέλος τῆς μετ' 4.648 ἐκείνων τρυφῆς τὸ καὶ συναποθνήσκειν ἔχοντες, αἱ ἱστορίαι δηλοῦσιν.] Ἰστέον δὲ ὅτι ἀπορούντων τινῶν, πῶς οὐκ ἔπαθέ τι μέγα κακὸν ἡ Ἐκάβη ὁμοίως τῇ Ἀνδρομάχῃ, ἐφ' οἷς ἑώρα τὸν Ἔκτορα πάσχοντα—ἡ γὰρ Ἀνδρομάχη ἐγγυστὴ ἦλθεν ἀπολέσθαι, ὡς εἰσόμεθα—φασὶν οἱ παλαιοὶ ἐν τῷ καθεστῶτι τὴν Ἐκάβην εἶναι καὶ διὰ τοῦτο μὴ λειποψυχεῖσθαι, διότι ἐθαῖς ἦν φόνων υἰῶν. καὶ ἄλλως δέ, προενήρξατο τῆς λύπης, ὅτε διωκόμενον ἑώρα τὸν Ἔκτορα, τῇ μέντοι Ἀνδρομάχῃ ἄθρου προσπίπτει τὸ κακόν, διὸ καὶ πάσχει ὅσα ἐρεῖ ὁ ποιητής. (ἡ. 437 ς.) Ὅτι κἀνταῦθα κεῖται τρόπος ἐτυμολογικὸς ἐν τῷ «οὐ πῶ τι πέπυστο», οὐ γάρ οἱ ἄγγελος ἐλθὼν ἦγγειλεν. ἀπὸ τοῦ ἀγγέλλειν γὰρ ὁ ἄγγελος. ὁ δὲ λόγος οἰκεῖος ἐπὶ ἔτι ἀνηκούστου κακοῦ. ἡ δὲ ῥηθεῖσα ἐτυμολογία συγγενῆς μὲν ἐστὶ πρὸς τὸ «Ἴρις ἐρέουσα», κοινοτέρα δὲ ἐκείνης καὶ σαφεστέρα. Ἰστέον δὲ ὅτι περὶ Ἀνδρομάχης ἐλέχθη ὁ ῥηθεῖς ἐτυμολογικὸς λόγος. (ἡ. 4379) Φησὶ γὰρ «ἄλοχος δ' οὐ πῶ τι πέπυστο Ἔκτορος· οὐ γάρ οἱ τις ἐτήτυμος ἄγγελος ἐλθὼν ἦγγειλ', ὅτι ρά οἱ πόσις ἔκτοθι μίμνε πυλάων», ἀλλ', ὡς ἄπαξ που ὁ ἀνὴρ ἐπέσκηψεν αὐτῇ, ἔταλασιούργει. (ἡ. 440 ς.) Φησὶ γὰρ «ἀλλ' ἢ γ' ἴστων ὑφαίνε μυχῶ δόμου ὑψηλοῖο, δίπλακα πορφυρέην», καθά που πρὸ αὐτῆς ἡ Ἑλένη, «ἐν δὲ θρόνα ποικίλ' ἔπασσε», καὶ ἐξῆς. τί μὲν οὖν ἡ δίπλαξ δηλοῖ, προεῖρηται. Θρόνα δὲ κυρίως μὲν τὰ ἐκ θηρίων ἢ τὰ ἐκ γῆς ἀναθορόντα ὀνήσιμα φάρμακα, νῦν δὲ κατὰ μετουσίαν θρόνα, ἦγουν φάρμακα, ἔφη τὰ βεβαμμένα λῖνα ἢ ἔρια. ἐπεὶ καὶ φαρμακῶνες τὰ βαφεῖα ἐκαλοῦντο, καὶ φαρμάσσειν τὸ βάπτειν ἐλέγετο παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ὥστε ὁμωνυμεῖ τοῖς ἐνεργητικῶς ποιοῦσι θρόνοις, ἦγουν τοῖς βοτανώδεσι φαρμάκοις, τὰ πάσχοντα τὴν βαφήν ἔρια καί, ὡς εἶπεῖν, 4.649 θρονευόμενα ἦτοι φαρμακευόμενα. Ἰστέον δὲ ὅτι κατὰ πολυωνυμίας λόγον τὰ θρόνα καὶ φάρμακα καὶ κάλλη ἐλέγοντο παρὰ τοῖς παλαιοῖς. φησὶ γοῦν Πausanίας· κάλλη, ἄνθη, βάμματα, ὅθεν καὶ καλλύνειν τὸ κοσμεῖν καὶ σαροῦν. ἴσως δὲ ἐκ τούτου καὶ κάλλαια παρὰ τῷ Κωμικῷ οἱ πώγωνες τῶν ἀλεκτρούνων, καὶ τὰ ἐν τῇ αὐτῶν δὲ οὐρᾷ πτερὰ κατὰ Αἴλιον Διονύσιον. εἰ δὲ καὶ ὁ καλλάϊνος χιτῶν ἐντεῦθεν ποθεν παρωνόμασται, οὐκ ἔστιν ἀπισχυρίσασθαι, εἰ καὶ εἰκὸς ἐστὶ. Τὸ δὲ ῥηθὲν πάσσειν Κυπρίων, φασὶ, λέξις, ὅθεν καὶ ὁ παστός, τὸ μέντοι ἕτερον πάσσειν τὸ ἐν τῇ ἰ ράψωδιᾷ κοινόν ἐστιν, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἀλίπαστον καὶ τὰ παρὰ Αἰλίῳ Διονυσίῳ παστά, ἔτνος δηλαδὴ ἀλφίτοις μεμιγμένον. καὶ ἐπίπαστα, φησὶν, αὐτὰ τὰ ἄλφιστα. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἐπὶ Ἑλένης μὲν ὥρισε, τί ἐνεποίκιλλε τῇ δίπλακι, ἐνταῦθα δὲ οὐχ' ὥριστα ὁ ποικιλμός. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «μυχῶ δόμου» περιέργως εἶπεν ὁ ποιητής, ἵνα δυσηκόως ἔχη τῶν κατὰ τὸν Ἔκτορα ἢ Ἀνδρομάχῃ ἐνδοτάτω οὔσα. ἐκώλυε δὲ ῥαδόνως ἀκούειν καὶ ὁ τοῦ ὑφαίνειν κτύπος, ὃν ἡ κερκὶς ἐποίει. (ἡ. 442–4) Ὅτι περιπαθὲς ἐνταῦθα καὶ τὸ «κέκλετο Ἀνδρομάχῃ ἀμφιπόλοισιν εὐπλοκάμοις κατὰ δῶμα ἀμφὶ πυρὶ στῆσαι τρίποδα μέγαν, ὄφρα πέλοιτο Ἔκτορι θερμὰ λoετρά μάχης ἐκ νοστήσαντι». αὐτὰ δὲ οὐ μόνον οὐκ εἰς ἀπόλαυσιν ἄρτι, ἀλλ' οὐδὲ τεθνεῶτι τῷ ἀνδρὶ, ὡς γοῦν χθόνια, φασὶ, λουτρά, ἐγένοντο χρήσιμα, ἔλκυσθέντι, ὡς ὁ ποιητής ἐρεῖ, ἀκηδέστως, ἦτοι ἀφροντίστως ἢ ἀνενταφιάστως. ἐπισημαίνεται δὲ τὴν ἀτυχίαν

καὶ ὁ ποιητὴς εἰπὼν (η. 445 ς.) «νηπίη, οὐδ' ἐνόησεν, ὃ μιν», ἤγουν ὅτι αὐτόν, «μάλα τῆλε λοετρῶν χερσὶν Ἀχιλλῆος δάμασε γλαυκῶπις Ἀθήνη». (η. 443) Ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα τὴν ἄμφοι πρόθεσιν δοτικῆ συνοῦσαν ἐν τῷ «ἀμφὶ πυρὶ στῆσαι». Τρίποδα δὲ λέγει μέγαν τὸν καὶ λοετροχόον καλούμενον, ὁποῖον καὶ τῷ Ἀχιλλεῖ ἐν τοῖς 4.650 ἐξῆς θερμαίνει ὁ βασιλεύς, εἰ καὶ μὴ πείθει λούσασθαι. εἰς ὅσον δ' ἂν ἦν μέγας, ἐλέγχειν ὅμως ἔχει τὴν ὑστέραν βλακειάν τῶν ἠρωϊζειν δοκούντων στρατηγῶν, οἳ οὐ τρίποδας θερμαίνουσι, ἀλλὰ ποταμούς ὅλους πυριφλεγέθοντας ἀναστομοῦσι ἐαυτοῖς, οὐ ρύπους ἢ βρότους αἱματόεντας ἀπολουόμενοι, ἀλλ' ὡσεὶ καὶ ἰχθύες ἐγκυβιστῶντες πρὸς ἄνεσιν. (η. 444) Θερμὰ δὲ λοετρὰ ἔφη πρὸς διαφορὰν τῶν ψυχρῶν, οἷς οἱ καλοὶ ἥρωες «ἰδρῶ ἀπεψύχοντο». τὰ δὲ τοιαῦτα καὶ Ἡράκλεια λουτρὰ ἢ παροιμία ἔλεγεν. ἦσαν δὲ ταῦτα πρῶτως καὶ κυρίως τὰ ἐκ γῆς αὐτοφυῶς ἀναδιδόμενα ἐπὶ ἀναψυχῆ, φασίν, Ἡρακλέος ἀθλοῦντος. [Ἀλλ' οὗτος μὲν ὁ λόγος, ὃν οἶδε καὶ ὁ Κωμικὸς ἐν Νεφέλαις, τοῖς ἀποσεμνύνουσι τὴν τρυφήν ἐθέλει συμφωνεῖν, οἵπερ οὐ μόνον τὰ ἐκ γῆς φαινόμενα πάντα θερμὰ λοετρὰ ἰέρουν τῷ Ἡρακλεῖ, ἀλλὰ καὶ τὰς μαλακὰς στρωμνὰς Ἡρακλέους κοίτας ἐκάλουν ὡς οἶα τρυφεροῦ. ἕτεροι δὲ τῶν μάλιστα νεωτέρων, ὡς καὶ ὁ Ἱμεραῖος Στησίχορος, ἄλλοιον παραδεικνύουσι τὸν Ἡρακλέα, ἐν ληστοῦ σχήματι περιπορευόμενον, ξύλον ἔχοντα καὶ λεοντὴν καὶ τόξον.] (η. 445) Τὸ δὲ «νηπίη» καινότερον διάκειται. εἰωθὼς γὰρ ὁ ποιητὴς τὸ νήπιος ἐπὶ μυκτηρισμῷ καὶ ψόγῳ ἐπιφωνεῖν ἐνταῦθα ὡς οἰκτιζόμενος τὴν Ἀνδρομάχην οὕτως ἐπεφώνησε. νηπία γὰρ αὕτη, οὐχ' ὅτι φαῦλόν τι διαπράττεται, ἀλλ' ὅτι αὕτη μὲν διανοεῖται τὰ ῥηθέντα, ὁ δὲ ἀνὴρ μάλα τῆλε λοετρῶν δεδάμασαι. Καὶ ὅρα τὸ «μάλα» ἢ ἀκαίρως καὶ αὐτὸ προστεθέν, ὡς καὶ ἐπὶ ἄλλων ἔγνωσται, οὐ γὰρ μάλα τῆλε ὁ Ἐκτωρ ἔπεσεν, ὁ ἐγγὺς που τῆς Τροίας δαμασθεῖς, ὡς καὶ βλέπεσθαι. ἢ οὐ τοπικῶς κείμενον ἀλλὰ πραγματικῶς, ὡς τοῦ Ἐκτορος μάλα τῆλε γενομένου τοῦ ἐπὶ ἀναψυχῆ λούσασθαι κατὰ τὸν γυναι 4.651 κὸς σκοπόν. [(η. 446) Εἰς δὲ τὸ «γλαυκῶπις Ἀθηναῖα», εἰ καὶ πολλὰ προεῖρηται, ὅμως ἀναμνηστὸν κἀνταῦθα, ὅτι τὰ παρὰ τὸν ὦπα τετραχῶς οἱ ὀνοματοθέται ἔστρεψαν. ἐξ αὐτοῦ γὰρ τὰ μὲν διὰ τοῦ ὠπῶς οἶον εὐωπός, τὰ δὲ διὰ τοῦ ὠπῆς, οἶον ὁ κυνώπης, οὐ κλητικὴ ὠ κυνώπα, καὶ θηλυκὸν ἢ κυνώπις, ὁποῖον καὶ ἡ γλαυκῶπις, τὰ δὲ διὰ τοῦ ὠψ, καὶ αὐτῶν τὰ μὲν βαρύτερα, ὡς ὁ Κέρκωψ καὶ ὁ Κύκλωψ, τὰ δὲ ὀξύτονα, ὡς τὸ εὐώψ εὐώπος, καὶ γλαυκῶψ γλαυκῶπος παρὰ Πινδάρῳ. δῆλον δὲ ἐκ τῶν παλαιῶν καὶ ὅτι τὸ γλαυκόν ὀφθαλμῷ τε ἐπιλέγεται καὶ θαλάσῃ καὶ ἐλαίᾳ διὰ τὰ φύλλα καὶ ἐλαίῳ. φέρεται γὰρ καὶ γλαυκοῦ ἐλαίου χρῆσις ἐν τοῖς τοῦ Ἀθηναίου.] (η. 447) Ὅτι κωκυτοῦ ἤκουσεν ἢ Ἀνδρομάχῃ καὶ οἰμωγῆς ἀπὸ πύργου, ἥς πάνυ μεγάλης οὔσης, ὡς προδεδήλωται, ἦσθετο ἢ γυνή, ὡς εἰκός, εἰ καὶ ἐν μυχῷ δόμου ὕφαινε. (η. 448) «Τῆς δ' ἐλελίχθη γυῖα, χαμαὶ δὲ οἱ ἔκπεσε κερκίς». ὑπὸ γὰρ πάθους τῶν μελῶν αὐτῆ χαλασθέντων ἀκρατῆς γίνεται τῶν ἐν χερσίν. (η. 450–2) Ὡς δὲ καὶ αἰδοίης ἐκυρῆς ὀπὸς ἔκλυε, τουτέστι τῆς πενθερᾶς Ἐκάβης, ἥς καὶ ὁ ἀνὴρ αἰδοῖος ἐκυρὸς τῆ Ἑλένης που προσεφωνήθη, τότε δὲ τοῦ κακοῦ ἐπαυξανομένου, ἐγκελεύεται δμῶσιν ἐϋπλοκάμοισιν οὕτω «δεῦτε, δύω μοι ἔπεσθον, ἴδωμ', ὅτιν' ἔργα τέτυκται· αἰδοίης ἐκυρῆς ὀπὸς ἔκλυον», ὡς ἐγράφη, «ἐν δὲ μοι αὐτῆ στήθεσι πάλ्लεται ἦτορ ἀνὰ στόμα, νέρθε δὲ γοῦνα πῆγνυται». ὁ δὲ πᾶς εἶποι ἂν φόβῳ μεγάλῳ ἐναποληφθεῖς. (η. 453) Εἶτα καὶ στοχασαμένη τοῦ κακοῦ πρῶτα μὲν ἀορίστως φησὶν «ἐγγὺς δὴ τι κακὸν Πριάμοιο τέκεσσι». (η. 454–9) Εἶτα καὶ εὐστοχώτερον ἐπιβάλλουσα ἐπάγει μετὰ οἰκτιστησῆς προαναφωνήσεως «αἶ γὰρ ἀπ' οὔατος εἶη ἐμεῦ ἔπος, ἀλλὰ μάλ' αἰνῶς δεῖδω, μὴ δὴ μοι θρασὺν 4.652 Ἐκτορα δῖος Ἀχιλλεὺς μόνον ἀποτμήξας πόλιος πεδίονδε δίηται», ἤγουν διώκη κατὰ τὸ πεδίον, «καὶ δὴ μιν καταπαύσῃ ἀγνηροῖς ἀλεγεινῆς, ἢ μιν ἔχεσκεν». ἦν καὶ ἐφερμηνεύουσα φησὶν «ἐπεὶ οὐ ποτ' ἐνὶ πληθυῖ μένεν ἀνδρῶν, ἀλλὰ πολὺ προθέεσκεν, τὸ ὄν μένος

οὐδενὶ εἴκων», ἤγουν οὐδενὶ κατὰ τὸ μένος ὑποτασσόμενος. ὃ δὴ ἀγνηορία ἐστίν. οἱ δὲ μεθ' Ὅμηρον οὐχ' οὕτω φράζουσιν, ἀλλ' αὐτοὶ τοῦ οἰκείου μένους οὐδενὶ εἴκων εἴποιεν ἄν, ὡς αὐτοῖς σύνηθες. [Δύναται δὲ καὶ ἄλλως τὸ Ὀμηρικὸν εἰρησθαι ἀντὶ τοῦ μηδενὶ ὑπάγων καὶ ὑποτάσσειν ἑαυτόν.] Καὶ ταῦτα μὲν ἡ Ἀνδρομάχη καὶ, ὅτε δὲ σταῖσα ἐπὶ τοῦ τείχους ἐνόησε τὸν ἄνδρα ἐλκόμενον πρόσθε πόλης ἀκηδέστω, ὡς προεῖρηται, τότε δὴ ἐκπεσοῦσα τοῦ προοιμιάζεσθαι τὸ πάθος τοῦ μεγάλου ἀγῶνος γίνεται καρδιώξασα, ὡς ῥηθήσεται. (η. 447) Ἰστέον δὲ ὡς οἰμωγὴ μὲν ἐκ τοῦ οἰμώζω, αὐτὸ δὲ ἐκ τοῦ οἴ μοι καὶ τοῦ ὤζειν, ὅπερ ἀπὸ τοῦ ὦ γίνεται. τούτου δὲ ἡ χρῆσις παρ' Αἰσχύλῳ ἐν Εὐμενίσι. λέγει δὲ περὶ τοιοῦτου ῥήματος καὶ Αἴλιος Διονύσιος οὕτω· ὤζειν, τὸ θαυμάζειν, ὡς «ὦ» λέγειν, καθὰ καὶ οἰμώζειν τὸ «οἴμοι» λέγειν καὶ φεύζειν τὸ «φεῦ» λέγειν. (η. 451) Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι Ἑλένη μὲν τὸν ἐκυρὸν Πρίαμον αἰδοῖον καὶ δεινὸν προσφωνεῖ, τῇ αἰδοῖ τὸ δέος συγκεράσασα ὡς ἐχρῆν, Ἀνδρομάχη δὲ οὐχ' οὕτω τὴν ἐκυρὰν Ἐκάβην προσεῖπεν, ἀλλὰ μόνον αἰδοῖν. καὶ ἔστι μὲν ποτε σύγκρατον αἰδοῖ τὸ δέος, ὡς τὰ πολλὰ δὲ ἀδεῆς ἢ αἰδῶς καὶ ἄκρατος φόβῳ, ὡς ἢ ἐπὶ διδασκάλων τοῖς ἤδη τελείοις καὶ ἢ ἐπὶ γονέων καὶ φίλων καὶ εὐεργετῶν, ἥτις ἀπλούστερον ἔχει καὶ ἀφελέστερον. διὸ κατὰ τοὺς παλαιούς Ἀθήνησιν Αἰδοῦς καὶ Ἀφελείας ἦν βωμὸς περὶ τὸν τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς νεών, καθὰ καὶ Πausanίας ἱστορεῖ, ἅς οἱ μὲν παιδαγωγούς, οἱ δὲ τροφούς τῆς θεᾶς γενέσθαι φασίν. [Ἔστι δὲ αὐτὸ αἰνίγμα τοῦ χρῆναι τὸν διδασκόμενον ἢ τὰ πρὸς φρόνησιν Ἀθηνᾶν ἢ τὰ πρὸς 4.653 ἄλλας τέχνας, ὧν Ἀθηνᾶ ἐπιστατεῖ, αἰδῶ τε τηρεῖν εἰς τοὺς διδασκάλους καὶ ἀφελῶς αὐτοῖς προσφέρεσθαι καὶ ἀπεριέργως οἷα μὴ εἰδότας. τὸ γὰρ ἔξω τοῦ δέοντος περίεργον πονηρίαν τε ἔχει ἀπρεπῆ καὶ τοὺς διδασκάλους λυπεῖ.] Ὅτι δὲ ἀφέλειαν οὐ μόνον ἐπὶ ἀπλότητος οἱ παλαιοὶ ἐτίθουν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ μεγαλείου τινὸς καὶ ἐνδοξότητος, ἐν ῥητορικοῖς δηλοῦται Λεξικοῖς. (η. 448) Τὸ δὲ χαμαὶ ἐκπεσὸν χαμαιριφές λέγεται. Κερκίς δέ, ὡς πολλαχοῦ δηλοῦται, ὠνοματοποποιῆται. ἀπὸ τοῦ κρέκω γάρ, ὃ δηλοῖ τὸ ἠχῶ, γίνεται κατὰ μετάθεσιν. ἐκ τούτου δὲ καὶ ὄρνεον ἢ κρέξ, ὡς παρεμφαίνει ὁ Κωμικὸς ἐν ταῖς Ὅρνισιν. ἴσως δὲ οὕτω, καθὰ καὶ προεγράφη, καὶ ὁ κίρκος ἀπὸ τοῦ κρίζειν κατὰ μετάθεσιν πρὸς διαστολὴν τοῦ ὄργανου κρῖκου, ἐξ ὧν καὶ ῥῆμα τὸ κρικῶ. (η. 450) Τὸ δὲ «ἰδῶμι» ἐκ τοῦ ἰδοῖμι ἐκτέταται τὴν παραλήγουσαν, ὡς πού καὶ τὸ τύχωμι ἐκ τοῦ τύχοιμι. δευτέρα δὲ αὐτῶν ἰδῶς καὶ τύχως οὐχ' εὗρηται, εἰ καὶ τὸ ἀνάλογον ἀπαιτεῖ. [ἴσως δὲ οὐ γέγονε συναλιφὴ διχρόνου ἐκ τοῦ ἰδῶμι, ἀλλὰ διφθόγγου ἐκ τοῦ ἰδῶμαι, ἤγουν θεάσωμαι.] Τὸ δὲ «ὅτινα ἔργα» ποιητικὴ ἐστὶ καὶ αὐτὸ λέξις ἀντὶ τοῦ τίνα πλεονασμῶ τοῦ ὁ ὁμοίως τῶ ὅτῳ καὶ ὅτιοι καὶ ὅτεοι καὶ ὅτεο ἀντὶ τοῦ οὔτινος, [οὔ κοινότερον τὸ ὅτου, ὧ ἰσοδύναμον καὶ τὸ ὄου ἀντὶ τοῦ οὔ, οἶον, «ὄου κράτος ἐστὶ μέγιστον».] (η. 452) Τὸ δὲ «πάλλεται ἦτορ ἀνὰ στόμα» ἀντὶ τοῦ οὔτως ἢ καρδία πατάσσει, ὡς εἰ μὴ τὰ ἐπέχοντα ἦν, γενέσθαι ἂν αὐτὴν ἀνὰ τὸ στόμα καὶ διεκπεσεῖν τῆς κατὰ φύσιν θέσεως τῶ ἄνω παλμῶ, κατὰ τὸ «κραδίη δέ μοι στηθέων ἐκθρῶσκει». ὅτι δὲ ἦτορ καὶ νῦν τὴν καρδίαν ἔφη, δηλώσει κατωτέρω ὁ ποιητὴς ἐν τῶ «παλλομένη κραδίη». [Ἰστέον δὲ ὡς, εἰ 4.654 καὶ πατάσσει κραδίη καὶ ἄλλεται τοῖς οὔτως ἀγωνιώσιν, ἀλλ' οὐ βλάπτεται, φασί, διὰ τὸ παρακεῖσθαι τῇ καρδίᾳ τὸν πνεύμονα μαλακὸν καὶ ἄναιμον ὄντα καὶ σήραγγας ἔχοντα οἷον σπόγγου κατατετρημένας, ὡς γίνεσθαι αὐτῇ τὸν παλμὸν εἰς ὑπεῖκον καὶ μαλθακόν.] (η. 453) Γόνατα δὲ πῆγνυται ὡς κρυερά τῶ δέει γινόμενα. Τὸ δὲ «ἐγγὺς δὴ τι κακόν» ἐπὶ κινδύνου ἐλπιζομένου ῥηθήσεται. (η. 454-6) Ὁ δὲ ἀπευχόμενος οἷα δεδιῶς τι ἀκούσαι κακὸν εἴποι ἂν τὸ «αἶ γὰρ ἀπ' οὔατος εἶη ἐμεῦ ἔπος· ἀλλὰ μάλα αἰνῶς δεῖδω, μὴ δὴ μοι τόδε γένηται». ἔφη δὲ πού τοιοῦτόν τι καὶ ὁ Πολυδάμας. ἔστι δὲ τὸ «αἶ γὰρ ἀπ' οὔατος εἶη ἐμεῦ ἔπος» περίφρασις τοῦ «εἶθε μὴ ἀκούσαιμι, ἀλλὰ δηλονότι πόρρω εἶη τῆς ἐμῆς ἀκοῆς». (η. 457) Ἀγνηορίαν δὲ δοκεῖ καὶ ἐνταῦθα

λέγειν φιλαλήθως τὴν θρασύτητα. ὁ γάρ, ὡς ἐρρέθη, θρασὺς Ἐκτωρ καθ' ὅμοιον λόγον καὶ ἀγνηορίαν ἔχειν ρηθήσεται. εἰ δέ ποτε καὶ ἐπὶ ἀνδρίας ἡ ἀγνηορία, ἐνταῦθα γοῦν οὐχ' οὕτω φαίνεται διὰ τε τὴν εἰρημένην ἀκολουθίαν καὶ διὰ τὴν προσθήκην τοῦ «ἀλεγεινῆς». ἡ γὰρ ἐπ' ἀνδρίας ἀγνηορία οὐχ' οὕτως ἀλεγεινῆ. ταύτην δὲ καὶ μένος που ἔφη, σεμνότερον τοῦτο γε εἰποῦσα, οὐχ' ὅτι ἐπὶ ψόγῳ ἡ γυνὴ ἔφη τὸ «θρασὺν Ἐκτορα», ἢ τὸ «ἀγνηορίας ἀλεγεινῆς». καὶ αὐτὰ γάρ, εἰ καὶ μετὰ τινος βαρύτητος καὶ ἀφελείας, ἐπαινετικῶς ὅμως ἐπὶ ἀνδρία ἔφη. οὐ γὰρ ἂν τὸν ἔχθιστον Ἀχιλλεῖα διὸν καλοῦσα δυσφημοίη ἂν τὸν ἄνδρα ἢ γυνή, ὡσπερ οὐδὲ ὅτε ἔλεγε «δαιμόνιε, φθίσει σε τὸ σὸν μένος». Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἡ ἀγνηορία καὶ ἄλλως ἐτυμολογουμένη δύναται καὶ οὕτω καθίστασθαι. λέγοιτο γὰρ ἂν ἀγῆνωρ καὶ ὁ τῶν ἄλλων προάγων ἀνέρων ἦτοι ἀνδρῶν. (ἡ. 458 ς.) Διὸ καὶ ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα εἰπὼν ἀγνηορίαν ἐπάγει «ἐπεὶ οὐ ποτε ἐν πληθυὶ μένεν ἀνδρῶν, ἀλλὰ πολὺ προθέεσκεν». ὁ δὲ προθέων ἦτοι προάγων τῶν ἀνδρῶν καλῶς ἂν ἀγῆνωρ λέγοιτο. Ὅρα δὲ τὸ «ἐν πληθυὶ», πρὸς ὃ ἀντιδιαστέλλεται τὸ «μοῦνον ἀποτμήξας». ὁ γὰρ μόνος πρὸς πλῆθος λέγεται. Ὅρα δὲ καὶ τὸ «ἢ μιν ἔχεσκε», ἀντὶ τοῦ ἦτις αὐτὸν εἶχεν. οὐ γὰρ αὐτός, φησὶν, εἶχεν ἀγνηορίαν, ἀλλ' ἐκείνη αὐτὸν εἶχεν ὡς οἷα δεσπόζουσα, ὃ δὴ πάνυ ἀγῆνορα δηλοῖ τὸν Ἐκτορα. (ἡ. 459) Τὸ δὲ «προθέεσκεν ἀνδρῶν» τὸν Προθοήνορα ποιεῖ κύριον φερώνυμον 4.655 ὄνομα ὁ δὲ τοιοῦτος τόπος ἐγκώμιόν ἐστι θαρραλέου ἀνδρός. [Ποιητικὴ δὲ πάντως παρίσωσις τὸ «ἔχεσκε» καὶ «προθέεσκεν».] (ἡ. 461) Ὅτι ἡ Ἀνδρομάχη διὰ λύπην τὴν ἐπὶ τῷ ἀνδρὶ παλλομένη κραδίην «μεγάραιο διέσσυτο μαινάδι ἴση», τουτέστι βακχικῶς, μανικῶς, οὐ κατὰ κόσμον. σὺν οὐδενὶ γὰρ κόσμῳ ἐκινουῦντο αἱ Βάκχαι, ὅπαδοὶ οὔσαι Διονύσῳ πρέπουσαι τῷ μαινόλῃ. διὸ καὶ αὐταὶ Μαινάδες, αἱ καὶ τιθῆναι Διονύσου προερρέθησαν. Ὅρα δὲ ὅτι τὸ «ἴση» ἀντὶ τοῦ ὁμοία εἶπεν, οὐκ ἐπὶ ποσοῦ λαβῶν ἀλλὰ ποιότητος, καὶ ὅτι οὐκ ἠθέλησε πλατῦναι τὴν παραβολήν, ἵνα μὴ τὰ περὶ τὰς Μαινάδας ἐκθέμενος δόξη λέγειν οὐ σεμνά, ἔτι δὲ καὶ ἐκφαίνειν μυστήρια. (ἡ. 462–72) Ὅτι Ἀνδρομάχη, ὡς εἶδεν ἐκ τοῦ τείχους τὰ κατὰ τὸν ἄνδρα, ἔπαθεν ἄπερ ἱστορεῖ Ὅμηρος, εἰπὼν «αὐτὰρ ἐπεὶ πύργον τε καὶ ἀνδρῶν ἴξεν ὄμιλον, ἔστη παπτήνας' ἐπὶ τείχεϊ, τὸν δ' ἐνόησεν ἐλκόμενον πρόσθε πόλιος· ταχέες δὲ μιν ἵπποι ἔλκον ἀκηδέστως», ὡς ἐρρέθη, «κοίλας ἐπὶ νῆας· τὴν δὲ κατ' ὀφθαλμῶν ἐρεβεννὴ νύξ ἐκάλυψεν», ὃ ἐστὶ βαθεῖα σκότῳσις ὡς οἷα καὶ τις νύξ, «ἦριπε δ' ἐξοπίσω, ἀπὸ δὲ ψυχὴν ἐκάπυσε. τῆλε δ' ἀπὸ κρατὸς χέε δέσματα σιγαλόεντα, ἄμπυκα κεκρύφαλόν τε ἰδὲ πλεκτὴν ἀναδέσμη κρήδεμνόν θ', ὃ ῥά οἱ δῶκε χρυσοῦ Ἀφροδίτη ἡματι τῷ, ὅτε μιν ἠγάγεθ' Ἐκτωρ ἐκ δόμου Ἡετίωνος, ἐπεὶ πόρε μυρία ἔδνα», ὃ ἐστὶ δῶρα προικῶα. (ἡ. 467) Ἔστι δ' ἐριπεῖν μὲν τὸ εἰς ἔραν πεσεῖν ἀπλῶς, ἐριπεῖν δὲ ἐξοπίσω τὸ κλιθεῖσαν ὑπτίαν πεσεῖν. Ἀποκαπύσαι δὲ ψυχὴν τὸ ἀποπνεῦσαι. κάφος γάρ, φασί, τὸ πνεῦμα, ἐξ οὗ τὸ «κεκαφηότα θυμόν». τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὁ κάπος, ἐξ οὗ καὶ ὁ κῆπος, ὡς ἀλλαχοῦ εἴρηται. ἐξ αὐτοῦ δὲ καὶ κάπη ἢ καταπνεομένη ὑπὸ τῶν ἵππων φάτνη. αὕτη δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ κάπτω δοκεῖ γίνεσθαι. ἀπ' αὐτῆς δὲ παυσικάπη κατὰ Αἴλιον Διονύσιον, μηχανήματι τροχῶ ἐμφορές, δι' οὗ τὸν τράχηλον διεῖρον τῶν ὑποζυγίων ὥστε μὴ ἐσθίειν, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἀνθρώπων, ὥστε, φησί, μὴ 4.656 δύνασθαι τὰς χεῖρας τῷ στόματι προσάγειν. καὶ ἔοικε κατὰ τούτους τοὺς λόγους παυσικάπη λέγεσθαι, ὡς παύουσα τῆς κάπης ἢ τοῦ κάπτειν, ὃ ἐστὶ τοῦ ἐσθίειν. (ἡ. 475) Πρὸς δὲ τὸ «ψυχὴν ἐκάπυσε» ἐναντίον τὸ «ἄμπνυτο», τουτέστιν ἀνέπνευσε, ὡς κατωτέρω φησὶν, ὃ ἐστὶν ἦλθεν εἰς τὴν προτέραν πνοήν. ὃ καὶ ἐφερμηνεύων εὐθὺς ἐπάγει «καὶ ἐς φρένα θυμὸς ἀγέρθη», τουτέστιν ἡ ζωτικὴ ψυχικὴ δύναμις συνήχθη, σκεδασθεῖσα οἷον τῇ λειποθυμίᾳ, ὃ δὴ καὶ θυμηγερεῖν συνθέτως λέγεται, καὶ ζωγερεῖν δέ, ἦτοι ζωὴν ἀγείρειν, ὡς εἶναι ταῦτα κατὰ πολυωνυμίαν τὸ ἄμπνυσθαι καὶ ἐς φρένα θυμόν ἀγείρειν καὶ θυμηγερεῖν καὶ ζωγερεῖν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι, ὡσπερ τολμῆσας ἐρεβεννήν, ὃ ἐστὶ σκοτεινὴν, νύκτα τὴν

σκοτοδίνην ἐκάλεσεν, οὕτω καὶ τὴν λειποθυμίαν ψυχῆς ἀπόπνοϊαν, καὶ ὅτι καθ' ὁμοίότητα τοῦ «ἄμπνυτο», ἦγουν ἀνέπνευσεν, εἴρηκέ τις ἀναφρονῆσαι τὸ τὴν πρώτην ἀναλαβεῖν φρόνησιν. (η. 468) Δέσματα δὲ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ μὲν ἐπὶ δεσμοῦ ἔθετο βιαίου, ἐνταῦθα δὲ οὕτω λέγει τὰ ἐπὶ κόσμῳ τὸ γυναικεῖον κάρη δεσμοῦντα. ὅθεν καὶ τὸ κρήδεμνον σύγκειται. Ἀττικὴ δέ, φασίν, ἢ λέξις. ὡς γὰρ ξεσμός ξεσμα, οὕτω δεσμός δέσμα. Σιγαλόεντα δὲ ταῦτα, ὧ λόγῳ καὶ εἴματα ἔφη σιγαλόεντα, τὰ σιγὴν δηλαδὴ ἐμποιοῦντα δι' ἔκπληξιν, ἢ σιγηλὰ καὶ ἄκτυπα δι' ἀπαλότητα. ἡνία δὲ γε σιγαλόεντα καὶ κατὰ ἄλλον τινὰ 4.657 τρόπον, ὡς ἀλλαχοῦ δεδήλωται. Ἐρμιππος δὲ καὶ ἀμύδαλα σιγαλόεντα λέγει τὰ εὐθραυστα, ὁποῖα τὰ λεγόμενα θάσια. (η. 468–70) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι γενικῶς γυναικεῖον κόσμον δηλώσας ἐν τῷ εἰπεῖν «δέσματα», εἶτα ἐπάγει κατὰ μέρος τὰ εἶδη, τὴν ἄμπυκα καὶ τὰ ἐφεξῆς. (η. 469) Ἔστι δὲ ἄμπυξ μὲν ἀρσενικῶς κατὰ τοὺς παλαιούς διάδημά τι πρὸς ἀνάδεσιν τριχῶν, ἃς περιστέλλοντες οἱ παλαιοὶ ὑπὸ τοῦτον παρήγον. ἢ δὲ τοιαύτη φράσις οἷόν τινα κούφια, ἰδιωτικῶς εἰπεῖν, διαγράφει τὸν ἄμπυκα. καὶ νῦν δὲ φασιν ἀμπυκίζειν τὸ τὰς ἐμπροσθίας τρίχας ἀναδεῖν. ἐντεῦθεν δὲ καὶ «χρυσάμπυκες ἵπποι» διὰ τὸ δεῖσθαι στροφίῳ τὰς κορυφὰς τῶν τριχῶν. Ἐν δὲ ῥητορικοῖς Λεξικοῖς εὐρέθη καὶ ταῦτα· ἀμπυκάσαι ἀναδεῖσαι, χαλινῶσαι, στεφανῶσαι, καὶ ἄμπυξ· χαλινός, συγκάθαμμα, ἐπίκρανον, καλύπτρα, διάδημα, στεφάνη, καὶ ὅτι ἄμπυκες διαδήματα κατὰ μεταφοράν, καὶ ὅτι ἀμπυκίται· διαδήματα, ἴσως διὰ τὸ ἀμπέχειν τὰς τρίχας, ὡς φησι Πausanίας, ὃ καὶ ἀμπυκίζειν ἔλεγον. ἐκ μεταφορᾶς δέ, φασί, καὶ ὁ τροχὸς διὰ τὸ κυκλοτερὴς εἶναι. δηλὸν δὲ ὡς καὶ ἡ κοινὴ γλῶσσα παραμπύκια ἐπὶ τριχῶν λέγειν εἴωθεν. εὐρηται δὲ καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ ὅτι παραμπυκίζεται τὸ παραπλέκεται τὰς τρίχας. κεκρύφαλος δέ, φασί, κόσμος τις περὶ κεφαλὴν καὶ αὐτός, λεγόμενος κροκύφαντος. ἀναδέσμη δὲ σειρά, ἦν κύκλῳ περὶ τοὺς κροτάφους ἀναδοῦσι. (η. 470) Κρήδεμνον δὲ τὸ μαφόριον. Σημειοῦνται δὲ οἱ παλαιοὶ καὶ ὅτι καλῶς ἐπὶ μὲν Ἐκάβης τῆς γραδὸς συντόμως εἶπε «λιπαρὰν ἔρριψε καλύπτρην», ἐπὶ δὲ ταύτης ὡς νέας ἐξεργάσατο ἐνδιασκεύως τὸν κόσμον τῆς κεφαλῆς. εἰ δὲ δῶρον χρυσεῖς Ἀφροδίτης τὸ κρήδεμνον τοῦτο, εἰσὶν τι καὶ ἀπὸ χρυσεῖας ὕλης ἔχειν ἐπαφρόδιτον. Ἰστέον δὲ ὅτι φέρεται παρὰ τοῖς παλαιοῖς κόσμος γυναικεῖος, ὃν περίθετον κεφαλὴν 4.658 ἐκάλουν. Ἀριστοφάνης Θεσμοφόροις «κεφαλὴ περίθετος, ἦν ἐγὼ νύκτωρ φορῶ». ἄδηλον δὲ εἶτε κρήδεμνον αὕτη εἶτε ἄμπυξ εἶτε κεκρύφαλον εἶτε ὁμοῦ πάντα ταῦτα μετὰ τῆς ἀναδέσμης. ἢ δὲ ῥηθεῖσα περίθετος κεφαλὴ καὶ περικεφαλαία, φασίν, ἐλέγετο, καθὰ καὶ παραπροσωπὶς ἢ παρὰ τῷ προσώπῳ τιθεμένη, ἧς καθ' ὁμοίότητα καὶ παρώπια τὰ ὀφθαλμοῖς ἵππων περιτιθέμενα δέρματα καὶ τὰ χάριν σκιάς ἀντήλια, τὰ προβεβλημένα δηλαδὴ τῶν προσώπων τοῖς ἡλιαζομένοις. (η. 471) Τὸ δὲ «ἡγάγετο Ἐκτωρ» καιριωτάτη λέξις ἐπὶ γάμου. ἄγεσθαι γὰρ τινα γυναῖκα κυριολεκτοῦντές φαμεν. ἢ δὲ μεταφορὰ ἐκ τῶν ὑπὸ ζυγὸν ἀγομένων δαμάλεων. (η. 473–4) Ὅτι οὐ λόγους μόνον ὁ ποιητὴς οἰκτροὺς ἐνταῦθα ποιεῖ, ἀλλὰ καὶ ὄψεις περιπαθεῖς, πῆ μὲν τὸν Πρίαμον θανατῶντα εἰσάγων καὶ ἐξελθεῖν ἐπ' Ἀχιλλεῖα θέλοντα, κατεχόμενον δὲ ὑπὸ τοῦ λαοῦ, πῆ δὲ τὴν Ἀνδρομάχην θέλουσαν ἀπολέσθαι, εἰ μὴ αὐτὴν εἶχον, ὃ ἐστὶ κατεῖχον, γαλόω καὶ εἰνάτερες, ὃ ἐστὶν αἱ ἀνδράδελφοι καὶ αἱ σύννυμοι, ὡς πολλαχοῦ ἐρρέθη. Καὶ ὅρα τὸ «γαλόω» πρὸ μιᾶς ἔχον τὸν τόνον, ὡς ἐν τοῖς τοῦ Ἡροδώρου κεῖται καὶ Ἀπίωνος. φράζει δ' ἐνταῦθα Ὀμηρος οὕτω «ἀμφὶ δέ μιν γαλόω τε καὶ εἰνάτερες ἄλις ἔσαν», διὰ τὸ ἐν αὐταῖς πολυπληθές, «αἶ ἐ», ἦγουν αἵτινες αὐτὴν, «μετὰ σφίσις εἶχον ἀτυζομένην ἀπολέσθαι», ἢ ὀλέεσθαι. (η. 476 ς.) Ὅτι «ἀμβλήδην γοῶσα» ἢ Ἀνδρομάχη τοιαῦτα λέγει μονωδικῶς· «Ἐκτορ», [ἐγὼ δύστηνος] καὶ ἐξῆς, ὡς ῥηθήσεται. Χρὴ γὰρ πρῶτον παρασημῆνασθαι προθεωρητικῶς, ὡς οὐκ ἀπὸ τῶν παρεστώτων ἀπλούστερον ἢ γυνὴ ἄρχεται περιπαθῶς, οἷον τοῦ φόνου καὶ τοῦ ἔλκυσμοῦ, ἀλλ' ἐκ τῶν πορρωτέρω

προοιμιάζεται, πατρίδος μεμνημένη καὶ προγόνων καὶ 4.659 τύχης παλαιᾶς. ὄλως δὲ εἰπεῖν, συναΐξας ὁ ποιητὴς τὸν ἄκροατὴν καὶ συγχέας οἷς μικροῦ ἂν ἡ γυνὴ τῷ πάθει ἐξέλιπε, διαχέει αὐτὴς καὶ εἰς ἄνετον ἀπολύει τῇ ἐνταῦθα μονωδικῇ ἀφελείᾳ, ἵνα μὴ διόλου στύφων εἴη ὁ ἐπὶ τῷ πένθει λόγος, ἀλλὰ μετέχη πῆ καὶ γλυκύτητος. (ἠ. 477–98) Ἔχει δὲ τῇ γυναικὶ τὸ προοίμιον καὶ τὰ μετ' αὐτὸ οὕτως «Ἔκτορ, ἐγὼ δύστηνος «ἰὴ ἄρα», τουτέστι μιᾶ, «γεινόμεθα», ἦγουν ἐγεννήθημεν, «αἴση» ἀμφοτέρω, σὺ μὲν ἐν Τροίῃ Πριάμου κατὰ δῶμα, αὐτὰρ ἐγὼ Θήβησιν, Ὑποπλάκω ὕληέσση, ἐν δόμῳ Ἡετίωνος, ὅ», ἦγουν ὅς, «μ' ἔτρεφε τυτθὸν ἐοῦσαν, δύσμορος αἰνόμορον· ὡς μὴ ὠφελλε τεκέσθαι. νῦν δὲ σὺ μὲν Ἄιδου δόμους ὑπὸ κεῦθεσι γαίης ἔρχεαι, αὐτὰρ ἐμὲ στυγερῶ ἐνὶ πένθει λείπεις χήρην ἐν μεγάροισι· πάϊς δ' ἔτι νήπιος αὐτῶς, ὃν τέκομεν, σὺ τ' ἐγὼ τε, δυσάμμοροι· οὔτε σὺ τούτῳ ἔσσειαι, Ἔκτορ, ὄνειαρ, ἐπεὶ θάνες, οὔτε σοὶ οὔτος. ἦν περ γὰρ πόλεμόν τε φύγοι πολὺδακρυν Ἀχαιῶν, αἰεὶ τοι τούτῳ γε πόνος καὶ κήδε' ἔσσονται· ἄλλοι γάρ οἱ ἀπουρίσουσιν ἀρούρας. ἡμᾶρ δ' ὄρφανικὸν παναφήλικα παῖδα τίθησι· πάντα δ' ὑπεμνήμυκε, δεδάκρυνται δὲ παρειαί, δευόμενος δὲ τ' ἄνεισι πάϊς ἐς πατρὸς ἐταίρους, ἄλλον μὲν χλαίνης ἐρύων, ἄλλον δὲ χιτῶνος. τῶν δ' ἐλεησάντων κοτύλην τις τυτθὸν ἐπέσχε, χεῖλα μὲν τ' ἐδίην', ὑπερώην δ' οὐκ ἐδίηνε. τὸν δὲ καὶ ἀμφιθαλῆς ἐκ δαιτύος ἐστυφέλιξε, χερσὶ πεπληγῶς καὶ ὄνειδείους ἐνίσσων. ἔρρ' οὕτως· οὐ σὸς γε πατὴρ μεταδαίνυται ἡμῖν». Καὶ μέχρι τούτων ἐν στίχοις ἐννέα φράσας καθολικώτερον ὁ ποιητὴς διὰ τῆς μητρὸς τὰ τῆς ὄρφανίας δεινά, εἶτα μερικεύει ἀνεπίστως τὸ νόημα, δι' οὗ γνωμικῶς ἤδη ἐχαρακτηρίσθη, ὁποῖα πάθοι ἂν κακὰ παῖς τις ἀπλῶς πατρὸς ὄρφανισθείς, οὐ μὴν τοιοῦτος, οἷος νῦν ὁ τοῦ Ἔκτορος, βασιλικὸς δηλαδὴ, καὶ ὑπὸ μητρὶ ὦν τοιαύτη καὶ πάτρωσιν, ὅ ἐστι θεῖοις, ὁμοίοις καὶ πάππῳ βασιλεῖ. διὸ καὶ ἠθέτησάν τινες τὰ τοιαῦτα ἔπη, ὡς καὶ μετ' ὀλίγα δηλωθήσεται. (ἠ. 499–514) Μερικεύων οὖν, ὡς ἐρρέθη, ὁ ποιητὴς τὸ ἐν τῷ καθόλου γνωματευθὲν καὶ εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἐπανιών, ὅ ἐστιν εἰς τὸ προκειμένον, τὸν Ἀστυάνακτα δηλαδὴ, ἐπάγει ταῦτα «δακρυόεις δὲ τ' ἄνεισι 4.660 πάϊς ἐς μητέρα χήρην, Ἀστυάναξ, ὃς πρὶν μὲν ἐοῦ ἐπὶ γούνασι πατρὸς μυελὸν οἶον», ἦγουν μόνον, «ἔδεσκε, καὶ οἰῶν πίονα δημόν», ἦτοι λίπος, «αὐτὰρ ὅθ' ὕπνος ἔλοι παύσαιτό τε νηπιαχεύων, εὔδεσκεν ἐν λέκτροισιν ἐν ἀγκαλίδεσσι τιθήνης εὐνή ἐνὶ μαλακῇ θαλέων ἐμπλησάμενος κῆρ», [ὅπερ ὁ Κωμικὸς «ἐμπλήμενος» λέγει], «νῦν δ' ἂν πολλὰ πάθησι φίλου ἀπὸ πατρὸς ἀμαρτῶν, Ἀστυάναξ, ὃν Τρῶες ἐπὶ κλησὶν καλέουσι· οἷος γάρ σφιν ἔρυσσο πύλας καὶ τείχεα μακρά. νῦν δὲ σὲ μὲν παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν νόσφι τοκῆων αἰόλαι εὐλαὶ ἔδονται, ἐπεὶ κεν», ἦγουν ἐπειδάν, «κύνες κορέσονται, γυμνόν· ἀτάρ τοι εἴματα ἐν μεγάροισι κέονται λεπτά τε καὶ χαρίεντα, τετυγμένα χερσὶ γυναικῶν. ἀλλ' ἦ τοι τάδε πάντα καταφλέξω πυρὶ κηλέῳ, οὐδὲν σοὶ γ' ὄφελος, ἐπεὶ οὐκ ἐγκείσει αὐτοῖς, ἀλλὰ πρὸς Τρῶων καὶ Τρωϊάδων κλέος εἶναι». Καὶ τοιοῦτον μὲν τὸ τῆς γυναικὸς μονωδικὸν χωρίον. Τὰ δ' ἐν αὐτῷ ἐπιστασίας ἄξια ταῦτα. (ἠ. 476) Τὸ μὲν «ἀμβλήδην» ἀντὶ τοῦ ἀναβλητικῶς, ἦτοι προοιμιακῶς. προοιμιάζεται γὰρ ἡ γυνή, ὡς προεῖρηται, ὥστε γίνεσθαι τὴν λέξιν ἀπὸ τοῦ ἀναβάλλεσθαι, ὅ ἐστι προοιμιάζεσθαι, ὡς τὸ «ὃ δ' ἀνεβάλλετο καλὸν ἀεΐδειν». ἢ καὶ ἄλλως ἀμβλήδην τὸ ἀναβλητικῶς, ὀρμητικῶς, ἀθρόως. καὶ συγκέκοπται ἀπὸ τοῦ ἀμβολάδην, ὅπερ πρὸ μικροῦ ἐρρέθη ἐπὶ ἀναζέοντος λέβητος. Ἡ δὲ καταρχὴ τῆς ῥηθείσης μονωδίας ὁμοία τῇ τῆς Ἐκάβης. ἐκείνη μὲν γὰρ ἔφη «τέκνον, ἐγὼ δειλή», αὕτη δὲ «Ἔκτορ, ἐγὼ δύστηνος. λέγει δὲ καὶ κατωτέρω τὸ «Ἔκτορ», ἐπιμένουσα φιλιῶς τῷ ὀνόματι τοῦ ἀνδρός. μίαν δὲ αἴσαν λέγει τὴν ἐπίσης ἐπ' ἀμφοῖν ἔχουσαν κατὰ γε τὸ δυστυχές. (ἠ. 479) Τὸ δὲ «Θήβαις ὑποπλάκω ὕληέσση» καινότερον συντέτακται, ἢ διὰ σαφήνειαν, ἵνα λέγη, ταῖς 4.661 Θήβαις, ἦγουν τῇ ὑποπλάκῳ πόλει, ἢ ὡς ἂν ἐμφήνη ὅτι δύναται καὶ Θήβη ὑπόπλακος λέγεσθαι ἐνικῶς, ὡς τὸ «ὠχόμεθα ἐς Θήβην». διὰ τοῦτο γὰρ τῇ πληθυντικῇ δοτικῇ ἐνικῇ ἐπήγαγε. περὶ δὲ

Θηβῶν τούτων προδεδήλωται. (η. 480) Τὸ δὲ «τυτθὸν ἐοῦσαν» ὅμοιον τῷ «κοτύλην τυτθὸν ἐπέσχευ» ἦτοι μικράν, κατὰ τὸ «κλυτὸς Ἴπποδάμεια». (η. 481) Τὸ δὲ «δύσμορος αἰνόμορον» δηλοῖ μὲν ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτό, ἐχρησίμευσε δὲ τῷ, καθά που προδεδήλωται, γράψαντι «δύσπαρις, αἰνόπαρις», ἔχει δὲ πρὸς ταῦτα ὁμοιότητα καὶ τὸ «δυσάμμοροι», κοινῶς περὶ τῶν δύο λεχθέν ὁμοζύγων, περὶ οὗ πρὸ βραχέων γέγραπται. (η. 482) Τὸ δὲ «ὑπὸ κεύθεισι γαίης» ἀντὶ τοῦ ὑπὸ τοῖς κευθμῶσιν, ἐρμηνεία ἐστὶ τοῦ δόμους Ἀΐδου, ὃς τόπος ἐστὶν ὑπόγειος καὶ οὕτω κεκρυμμένος. διὸ καὶ Ἀΐδης λέγεται, ἦγουν ἀήρ ἀφανής, ὃν οὐκ ἔστιν ἰδεῖν. (η. 489) Ἀπουρίσαι δὲ ἀρούρας τὸ ἀφορίσαι καὶ ἀφελέσθαι. καὶ ἔστι καιριωτάτη ἢ λέξις, τιθεμένη καὶ ἐπὶ ἐξορίας. ἐκ δὲ τοῦ τοιοῦτου ῥήματος καὶ τὸ ἀπουῖραι ἢ μᾶλλον τοῦτο πρωτότυπον τοῦ ἀπουρίζειν, ὁμοίως τῷ ἐρέθω ἐρεθίζω, ὄπλέω ὄπλίζω, ἀφρέω ἀφρίζω. [Καὶ τοιοῦτον μὲν τὸ ἀπουρίζειν. κατουρίζειν δὲ γε τὸ κατ' οὖρον πλέειν, ὡς τὸ «πόλιν κατ' ὀρθὸν οὖρισας.】 Ἐντεῦθεν δὲ ἄρχεται ὁ γνωμικὸς χαρακτήρ, ὃ, καθὰ εἴρηται, περὶ τῆς ἀπλῶς ὀρφανίας μετρούμενος ἐν στίχοις, ὡς προεδηλώθη, ἐννέα, οὐς, καθὰ ἐρρέθη, ἀθετοῦσί τινες, ὡς ἀδιαθέτους, φασί, καὶ 4.662 κοινῶς τῷ τυχόντι παντὶ ὀρφανῷ πρέποντας, οὐ μὴν τοιῶδε, ὁποῖος ὁ Ἀστυάναξ ἔσται, εἰ τυχὸν φύγη τὸν πόλεμον. οὐ γὰρ δήπου τὰ τοῦ τυχόντος ὀρφανοῦ πείσεται καὶ αὐτὸς ὁ βασιλικὸς ὀρφανός. ἔτι γε μὴν ὠβέλισαν τοὺς τοιοῦτους στίχους οὐ μόνον ὡς ἀναρμόστους τῷ καιρῷ, ἀλλὰ καὶ ὡς εὐτελεῖς τῇ συνθήκῃ, καθὰ ἐκεῖνοι λέγουσι, μὴ θέλοντες γυναικεῖου στοχάσασθαι ἦθους, ἐν πένθει μεγάλῳ ταῦτα λέγοντος, ὅτε τοῦ πρὸς ἀκρίβειαν λαλεῖν ἐξεκρούετο. (η. 490) Παναφῆλιξ δὲ παῖς ὁ τῶν ἡλικιωτῶν ἀπάντων ἀπηλασμένος, ἢ πάντῃ ἀφῆλιξ, οἷα τῇ ἀφηλικιότητι προστεθέντων καὶ τῶν τῆς ὀρφανίας κακῶν. (η. 491) Τὸ δὲ «πάντα ὑπεμνήμυκεν» ἀντὶ τοῦ κατὰ πάντα ἐστύγνακε. διὸ καὶ ἐπάγει «δεδάκρυνται δὲ παρειαί». ἢ μᾶλλον τεταπεινῶται, καταβέβληται. τοῦτο δὲ εἰς γραφὴν μὲν πεζὴν οὐχ' ἔλκεται, γίνεται δὲ ἐκ τοῦ ἡμῶ, τὸ ἐπικλίνω, ἦμυκε, καὶ Ἀττικῶς ἐμῆμυκε, καὶ πλεονασμῷ τοῦ ἠν ἐμῆμυκε, ἀντὶ τοῦ κάτω οἶον κεῖται καὶ στυγνάζων κατακέκλιται. [Ἵτι δὲ τοῦ ἡμῶ πρωτότυπὸν ἐστὶ τὸ μῦω, ἐκδηλότατόν ἐστιν. αὐτὸ δὲ ἐπὶ βλεφάρων καὶ χειλέων καὶ τινων ἐτέρων λέγεται. μέλλων δὲ αὐτοῦ μύσω, ἐξ οὗ καὶ μῦες καὶ μυῶνες οἱ κατὰ σῶμα, καὶ μῦς τὸ ζωῦφιον. ἐκ δὲ τοῦ μύειν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δεδήλωται, καὶ ποτήριον ἢ ἄμυστις, ἀφ' οὗ ἔστιν εὐμαρῶς πιεῖν, καὶ πόσις δέ, ἦν ἀπνευστὶ πίνει τις μὴ 4.663 μύσας, καὶ ῥῆμα ἐκμυστίζειν τὸ ἐφ' ἐν πνεῦμα πίνειν, οἶον «λύσας δὲ ἀργὴν στάμνον εὐώδους ποτοῦ ἴησιν εὐθὺς κύλικος εἰς κοῖλον πλάτος· ἔπειτ' ἄκρατον καὶ οὐ τεταργανωμένον ἔπινε κάξεμύστισε». Πλάτωνος τοῦτο τοῦ Κωμικοῦ, ὡς φησιν Ἀθηναῖος, ὡς καὶ τὸ «ἔπινον δὲ τὴν ἄμυστιν μετὰ μέλους, μεμετρημένου πρὸς ὠκύτητα χρόνου».] (η. 493) Ἐν δὲ τῷ «ἄλλον χλαίνης ἐρύων, ἄλλον χιτῶνος» διαφορὰν τε φανεράν δηλοῖ χιτῶνος καὶ χλαίνης, καὶ ἰδίωμα ὑπογράφει παιδός, λαλῆσαι μὲν οὐκ ἔχοντος, ἐλκυσμῷ δὲ τοὺς ἰκετευομένους ἐπιστρέφοντος. [Ἵτι δὲ χιτῶν οὐκ ἐξ ἀνάγκης ἀεὶ λέγεται τὸ ἀμέσως περικεχυμένον λίνεον ταῖς σαρκῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀπλῶς ἱμάτιον, δεδήλωται μὲν καὶ ἄλλοθι, φαίνεται δὲ καὶ ἐκ τῶν τοῦ Ἀθηναίου, ἔνθα δηλοῦται ὡς κόρυμβος οὐ μόνον ὄρους, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐπὶ κεφαλῆς, οἶον «Ἀθηναῖοι ποικίλους ποτὲ ὑπέδυνον χιτῶνας, κορύμβους δ' ἀναδούμενοι τῶν τριχῶν χρυσοῦς τέττιγας περὶ τὸ μέτωπον καὶ τὰς κόμας ἐφόρουσαν». ἐν τούτοις γὰρ οἱ ποικίλοι χιτῶνες οὐκ ἂν εἶεν ἐπικάμισα κατὰ τὴν κοινὴν παρατήρησιν. εἰ δὲ παρὰ τὴν κάραν ἢ κόρυς, καὶ ἐξ αὐτῆς ὁ κόρυμβος, ἐτέρου τοῦτο λόγου, ὡσπερ καὶ ἐὰν ὁ ῥηθεὶς Ἀθηναῖκός τέττιξ κρωβύλος ἐλέγετο καὶ εἰ λάλον ὁ τέττιξ, τὸ ζῶον. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ κερκώπη ζῶον αὐτὴ ὅμοιον τέττιγι καὶ τρυγονίῳ, περὶ ὧν δηλοῖ ὁ Κωμικὸς Ἄλεξις, εἰπὼν «σοῦ δ' ἐγὼ λαλιστέραν οὐ πάποτ' εἶδον οὔτε κερκώπην, γύναι, οὐ κίτταν, οὐκ ἀηδόνα, οὐ τρυγόνα, οὐ τέττιγα». χρῆσις δὲ κερκώπης καὶ παρὰ

Λιβανίω.] (η. 494) Κοτύλην δέ φησι τυτθὸν τὴν μικρὰν κυπελλίδα. Ἀττικῶς δὲ εἴρηται καὶ Ἴωνικῶς καὶ ἡ τυτθός. Κοτύλη δὲ οὐ μόνον εἶδος [λεπτοῦ] ποτηρίου, ὡς ἐνταῦθα κεῖται, ἀλλὰ καὶ παλάμης κοίλωμα. ὅθεν καὶ κοτυλήρυτον, ὃ τοιαύταις ἄν τις κοτύλαις ἀρύσαιτο, [ἤγουν ἀμφοῖν χεροῖν.] Λέγεται δὲ κοτύλη καὶ ἐπὶ ποδῶν πολύποδος, [ἐφ' ὧν κοτυληδόνες αἰ ἐν ταῖς πλεκτάναις αὐτῶν 4.664 ἐπιχύσεις], καὶ ἡ κατὰ τὸ ἰσχίον δὲ τοῦ μηροῦ κοιλότης. ὅλως δέ, κοίλη πᾶσα κοτύλη, [ὡς καὶ τὸ τῆς χειρὸς κοῖλον. ὅθεν καὶ κοτυλήρυτον, ὅπερ ἄν τις κοίλω τινὶ ἀρύσῃται. παρὰ δὲ Ἀθηναίω κοτύλη πᾶν κοῖλον.] Φέρεται δὲ καὶ τοιαῦτα περὶ κοτύλης ἐν τινι τῶν παλαιῶν· κοτύλη· μέτρον καὶ τὸ κοῖλον τῆς χειρὸς. ἡ μὲν δὴ κοτύλη, φησὶν, Ἑλληνικόν, ἡ δὲ ἡμίνα οὐδαμοῦ. ἔστι δ' οὖν παρ' Ἐπιχάρμω, ὃς καὶ ὀγγίαν λέγει καὶ λίτραν. [Ἐτερος δὲ τίς φησιν, ὅτι Διόδωρος τὴν κοτύλην καλεῖσθαι λέγει καὶ ἡμίαν, ἧς χρῆσις καὶ παρ' Ἐπιχάρμω ἐν τῷ «ὔδωρ χλιαρόν, ἡμίνας δύο», καὶ παρὰ Σώφρονι ἐν τῷ «κατάστρεψον, τέκνον, τὴν ἡμίαν». περὶ ἧς χρῆ σκοπεῖν ἡμᾶς μὴ ποτε ἡμίνα ἢ τὸ ἡμισυ τοῦ ἴν, οὐ χρῆσις ἐν τῷ «πλέον ἢπερ ἴν».] Κοτύλη δέ, φασὶν, οὐ μόνον ἐπὶ ξηρῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ὑγρῶν. κοτύλην γοῦν ὕδατος καὶ δύο κοτύλας κριθῶν Θουκυδίδης φησί, [καὶ Ἀριστοφάνης «ἀλφίτων χοίνικας τρεῖς κοτύλης δεούσας».] Ἔστι δὲ καὶ κότυλος ποτήριον μόνωτον, [λουτηρίω ἐοικὸς βαθεῖ, φασί.] Πausanias δὲ ἰστορεῖ ὅτι παιδία τις ἦν καλουμένη ἐν κοτύλῃ, ἐν ἣ διαπλέξας τις ὀπίσω[, καθὰ καὶ προδεδήλωται,] τοὺς δακτύλους τῶν χειρῶν ἐπενωτίζετο τὸν ἀναιρούμενον. ὃ δ' ἐνθεὶς τὸ γόνυ ταῖς χερσὶ καὶ περιλαβὼν τοῦ αἵροντος τὴν κεφαλὴν ἢ τὸν τράχηλον ἐβαστάζετο. ἐκλήθη δέ, φησὶν, ἐν κοτύλῃ, ἐπεὶ τὸ κοῖλον τῆς χειρὸς κοτύλη λέγεται, εἰς ὃ κοῖλον ἐνετίθει τὸ γόνυ ὁ βασταζόμενος. Ἀλλαχοῦ δὲ 4.665 γράφεται οὕτω· ἐγκοτύλη, παιδία τις, ὡς καὶ ἐτέρωθι γέγραπται, ἐν ἣ κοιλάναντες χεῖρα δέχονται τὰ γόνυ τῶν νενικηκότων οἱ νενικημένοι καὶ βαστάζουσιν αὐτούς. [Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι παράγωγον κοτύλης κοτυλίση τε καὶ κοτυλίσηκιον, οὗ μνεῖα παρὰ Ἀριστοφάνει ἐν τῷ «κοτυλίσηκιον τὸ χεῖλος ἀποκεκρουσμένον», καὶ ὅτι Αἰσχύλος καὶ τὰ κύμβαλα κοτύλας φησὶν, οἷον «χαλκοδέτοις κοτύλαις ὀτοβεῖ».] (η. 494) Τὸ δὲ «ἐπέσχε» τί σημαίνει, δεδήλωται καὶ ἐν ταῖς Λιταῖς. (η. 495) Τὸ δὲ «χείλεα μὲν ἐδίηεν, ὑπερῶν δ' οὐκ ἐδίηεν» κάλλους μὲν ἐστὶ σχῆμα, ὅμοιον τῷ «ταξιάρχους παρ' ὑμῶν, ἰπάρχους παρ' ὑμῶν» ἐλκυσθὲν δὲ καὶ εἰς παροιμίαν λέγεται ἐπὶ τῶν μικρὰ τινὰ δωρουμένων, δι' ὧν χεῖλη μὲν ὑγραίνεται, εἰς δὲ τὸ κατὰ στόμα ὑπερῶν ὑγρότης οὐκ ἄνεισι. λαμβάνεται δὲ καὶ ἐπὶ τῶν λόγοις μὲν ὑποσχετικοῖς εὐφραϊνόντων, οὐ μὴν καὶ τῇ ἔνδον ἀγαθῇ διαθέσει. Δῆλον δὲ ὅτι ὑπερῶν λέγει τὸν κατὰ στόμα οὐρανόν, ἄμφω καλούμενον διὰ τὸ μετὰ ὕψους κατηρεφὲς καθ' ὁμοιότητα ὑπερῶου τε οἰκῆματος καὶ οὐρανοῦ. (η. 496) Ἀμφιθαλῆς δὲ παῖς ὁ ἀμφοτέρωθεν θάλλων ἦτοι εὐδαιμονῶν, ἤγουν ὧ πατὴρ καὶ μήτηρ περίεισιν. ἅπαξ δὲ ἡ λέξις εἴρηται παρὰ τῷ ποιητῇ. ἑτεροθαλῆς μέντοι, ὧ θάτερος τῶν φυσικῶν τούτων κλάδων ἀπέσπασται. καθ' ἣν ἔννοιαν καὶ παῖδες πατρὸς μὴ ὁμομήτριοι ἑτεροθαλεῖς λέγονται. ἐκ δὲ τοῦ τοιοῦτου θάλλειν καὶ θάλαα φησιν ἐν τούτοις ὁ ποιητὴς τὰ ἀγαθὰ, ὧν ἐμπίπλαται παῖς εὐδαίμονος πατρός, ὃς καὶ φίλον θάλαος τοῖς γειναμένοις ἐστίν. οἱ δὲ παλαιοί, λέγοντες ὅτι ἀμφιθαλεῖς οἱ ἔχοντες ζῶντας τοὺς δύο γονεῖς, προστιθέασιν καὶ ὅτι οἱ τοιοῦτοι τὰς τότε 4.666 εἰρεσιώνας διεκόσμου. ἐν δὲ τοῖς Pausanias κεῖται ταῦτα· εἰρεσιώνη· θαλλὸς ἐλαίας ἐστεμμένος ἐρίω, προσκρεμαμένους ἔχων διαφόρους ἐκ γῆς καρπούς. τοῦτον ἐκφέρει παῖς ἀμφιθαλῆς καὶ τίθησι πρὸ θυρῶν τοῦ Ἀπόλλωνος ἱεροῦ ἐν τοῖς Πυανεψίοις. λέγεται γάρ, φησὶ, Θησέα, ὅτε εἰς Κρήτην ἔπλει, προσσχόντα Δήλῳ τῇ νήσῳ διὰ χειμῶνα εὐξασθαι Ἀπόλλωνι καταστέψασθαι κλάδοις ἐλαίας, εἰ τὸν Μινώταυρον κτείνας σωθῆ, καὶ θυσιάσειν. καὶ γοῦν τὴν ἰκετηρίαν ταύτην καταστέψας ἐψῆσαι λέγεται χύτρας ἀθάρας καὶ ἔτνους καὶ βωμόν ἰδρῦσασθαι. διὸ καὶ Πυανέψια λέγεσθαι, οἷον Κυαμέψια, διὰ τὸ πυάμους πρότερον

τοὺς κυάμους καλεῖσθαι. ἦγον δὲ ἔσθ' ὅτε ταῦτα καὶ ἐπὶ ἀποτροπῇ λιμοῦ. ἦδον δὲ παῖδες οὕτω «Εἰρεσιώνη σῦκα φέρει καὶ πίονας ἄρτους καὶ μέλιτος κοτύλην καὶ ἔλαιον ἐπικρήσασθαι καὶ κύλικ' εὐζωρον, ἴνα μεθύουσα καθεύδῃ». μετὰ δὲ τὴν ἑορτὴν ἔξω ἀγρῶν τιθέασι παρὰ τὰς θύρας. Κράτης δὲ φησιν ἀφορίας ποτὲ κατασχούσης Ἀθήνας θαλλοὺς καταστέψαντας ἐρίοις ἰκετηρίαν ἀναθεῖναι Ἀπόλλωνι. [Ἀλλαχοῦ δὲ λέγεται καὶ ὅτι στέμμα λευκὸν καὶ φοινικοῦν ἀπήρητο τοῦ θαλλοῦ καὶ ὅτι προὔτιθετο ἰκεσία τῷ Ἀπόλλωνι, καθ' ἣν ἡμέραν οἱ περὶ Θησέα σωθῆναι δοκοῦσι, καὶ ὅτι καταχύσματα καὶ κύλικα οἴνου κεκραμένην καταχέοντες αὐτῆς ἐπέλεγον τὴν ῥηθεῖσαν ὠδήν.] Δαιτὺν δὲ τὴν δαῖτα λέγει, ὡς τὸ βρωτὺν καὶ ἔδητύν. (ἡ. 497) Τὸ δὲ «πεπληγῶς» νῦν μὲν ἐνέργειαν δηλοῖ, τεθὲν ἀντὶ τοῦ πλήξας, σημαίνει δὲ ποτε καὶ πάθος κατ' ἔθος ἐνεργητικοῦ μέσου παρακειμένου. Τὸ δὲ «ὄνειδείοις» ἐλλέλειπται τοῦ ἐπέεσσι. Τὸ δὲ «ἐνίσσων», ὃ ἐστὶ κακολογῶν, ἐκ τοῦ ἐνίπτω παρήκται, ἀφ' οὗ ἐνιπή, ἢ 4.667 δι' ἐπέων ἐπίπληξις, ὧν προηγεῖται τὸ ἐνέπω. (ἡ. 498) Τὸ δὲ «ἔρρε», καὶ ἐξῆς ὁ στίχος ὅλος εὐτελὲς τῇ διανοίᾳ ἐστὶ καὶ εὐπερίγραπτον. ἠθοποιῖα γὰρ ἐστὶν ὡς ἀπὸ νηπίου μὴ δυναμένου κάλλιον λαλεῖν. (ἡ. 499) Τὸ δὲ «δακρυόεις δέ τ' ἄνεισι πάϊς ἐς μητέρα χήρην» δύναται καὶ αὐτὸ προσνεμηθῆναι τοῖς ἀνωτέρω αὐτοῦ κειμένοις ἐννέα στίχοις τοῦ γνωμικοῦ, εἴτα ἐπάγεσθαι ἀσυνθέτως κατὰ ἀπόστασιν τὸ «Ἀστυάναξ», ὡς εἶπερ εἰπὼν ἐν τοῖς δέκα στίχοις ὅτι τάδε καὶ τάδε, καθολικῶς εἰπεῖν, πάσχει ὁ ὄρφανικὸς παῖς, εἴτα ἐπέφερον ὅτι ὁποῖος καὶ Ἀστυάναξ, ἢ τοιοῦτος καὶ ὁ Ἀστυάναξ, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον. [Ὡς δὲ ὁ Ὀμηρικὸς Ἀστυάναξ δριμέως πέπαικται καὶ ἐπὶ τινος δυσκινήτου τὰ εἰς λαγνείαν ἀπὸ τοῦ στύειν, ὃ κεῖται παρὰ τῷ Κωμικῷ, δεδήλωται καὶ ἀλλαχοῦ, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ στύειν γίνεται καὶ ὁ ἄστυτος, οἶον παρὰ Ξενάρχῳ «Πελοπιδῶν ἄστυτος οἶκος», ἦγον ἄκαρπος, ἄγονος, καὶ «φθίνει δόμος ἀστύτοισι δεσποτῶν κεχρημένος τύχαις». Φασὶ δὲ κατὰ τὴν παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ ἱστορίαν καὶ θρίδακα τὴν ἐκ γενέσεως πλατύφυλλον καὶ τετανὴν καὶ ἄκαυλον ἀστύτιδα καλεῖσθαι ὑπὸ γυναικῶν, εὐνοῦχον δὲ γε ὑπὸ τῶν Πυθαγορείων, ἐπειδὴ, φησὶν, ἀσθενεῖς εἰσι πρὸς τὰ κατ' Ἀφροδίτην οἱ συνεχῶς χρώμενοι θρίδαξι. διὸ καὶ δοκεῖ τὸ φυτὸν μισητὸν εἶναι τῇ Ἀφροδίτῃ τὰ τε ἄλλα καὶ κατὰ μῦθον Κύπριον, ὃς λέγει Ἄδωνιν καταφυγόντα εἰς θρίδακα ὑπὸ κάπρου ἀναιρεθῆναι. δοκεῖ δὲ καὶ ἡ τρίγλη ἄστυτις εἶναι, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ «οὐκ ἐθέλει νεύρων ἐπιήρανος εἶναι», ἦγον ἐράστρια τοῦ κατ' ἄνθρωπον σπερματικοῦ νεύρου. διὸ ἐπάγει «καὶ στύματα μισεῖ», ἦγον αἰδοίου τάσεις. τὸ δὲ τοιοῦτον νεῦρον Ἀριστοφάνης ἐν Ὀρνισι κοινῶς εἶπεν, ὡς οἱ πολλοὶ λέγουσιν, οἱ δὲ σεμνότεροι δέμας καλοῦσι. καὶ 4.668 κατῆρξεν εἰς τοῦτο Πλάτων ὁ Κωμικός, εἰπὼν περὶ βολβοῦ, ὃς πολὺς ἐν Ἀθήναις φύεται, ὅτι τὸ δέμας ἀνορθοῖ, τουτέστι τὸ αἰδοῖον ἐντείνει. τοιοῦτον γὰρ φύσει κατὰ ιδιότητα ὁ βολβός.] (ἡ. 500) Τὸ δὲ «ἐπὶ γούνασι πατρός» συγκροτεῖται ὑπὸ τοῦ «παῖδες ἐν γούνασι παππάζουσι», καὶ «ἐπ' ἔμοις ἐγὼ γούνασι καθίσας», καὶ «δακρυόεσσα γούνασι πατρός ἐφέζετο». [Ὅτι δὲ παππάζειν τὸ πάππαν ἦγον πατέρα προσφωνεῖν, προδεδήλωται. χρήσις δέ, φασὶν, αὐτοῦ παρὰ Φιλήμονι ἐν τῷ «Ἀγύρριος δὲ παρατεθέντος καράβου, ὡς εἶδεν αὐτόν «χαῖρε πάππα φίλτατε εἶπας», ἦγον εἰπὼν, «τὸν πατέρα κατήσθιεν». ἦν γὰρ ἴσως ὁ Ἀγύρριος υἱὸς Καράβου τοῦ φιλίχθους.] (ἡ. 501) Τὸ δὲ «μυελὸν οἶον» πιθανὸν ποιεῖ καὶ τὸ τὸν Ἀχιλλεῖα κατὰ τινος οὕτως ἐκτραφῆναι. (ἡ. 502) Τοῦ δὲ «νηπιαχεύων» πρωτότυπον τὸ νηπιάχων ἐστὶ. (ἡ. 503) Τὰς δὲ ἀγκάλας ἀγκαλίδας εἰπὼν συνυποκορίζει αὐτὰς τῇ βραχύτητι τοῦ ἐγκοιμωμένου αὐταῖς βρεφυλλίου. ἐμνήσθημεν δὲ πού καὶ πρὸ τούτου ἀγκαλίδων, ἐξ ὧν οὐ μόνον οἱ, ὡς ἐκεῖ ἐγράφη, ἀγκαλιδαγωγοί, ἀλλὰ καὶ ἀγκαλιδαγωγεῖν κατὰ Πausανίαν τὸ ἀγκαλίδας ἄγειν ἐπὶ κτηνῶν ἢ πλοίου, οὐκ αὐτὸν φέροντα. τοῦτο γὰρ ἀγκαλιδοφορεῖν. ὥστε ὁμώνυμον καὶ ἡ ἀγκαλὶς, οὐ μόνον Ὀμηρικῶς ἀγκάλην δηλοῦσα, ἀλλὰ καὶ δεσμὸν ξύλων ἢ τοιούτων τινῶν.

Κοιμᾶσθαι δὲ ἐν ἀγκάλαις ὁ παῖς λέγεται ἢ ὡς συγκοιμώμενος τῇ τιθῆνῃ ἢ ὅτι καὶ ἄϋπνος ἐκείνη οὔσα εἶχε τι λέκτρον σύμμετρον πρὸς ταῖς ἀγκάλαις, ἐν ᾧ ἐκάθευδεν ὁ παῖς, ὡς φασιν οἱ παλαιοί. (η. 504) Θάλαα δέ, ὡς καὶ προεῖρηται, τὰ τοῦ θάλλειν αἵτια ἀγαθὰ, κεῖται δέ ποτε ἢ λέξις καὶ ἐπὶ φυτοῦ. (η. 506) Τὸ δὲ «ἐπὶ κλησιν» ἀντὶ τοῦ ἐπὶ κλην, ὡς προδεδήλωται. δῶνυμος γὰρ ὁ Ἀστυάναξ, τῷ μὲν κυρίῳ Σκαμάνδριος καλούμενος καθ' Ὀμηρον, ὡς καὶ πρὸ τούτων δεδήλωταί που, ἐπὶ κλην δὲ ὁ Ἀστυάναξ. διὰ τί; διότι, φησί, μόνος σύ, ᾧ Ἔκτωρ, «ἔρυσσο», τουτέστιν ἐφύλασσε, «πύλας αὐτοῖς καὶ τείχεα μακρά», ὡς εἶναι τὸ ἐπὶ κλην ὄνομα τῷ βρέφει οὐ δι' ἑαυτό, ἀλλὰ διὰ τὸν πατέρα, ὡς καὶ Ὀδυσσεὺς τούνομα διὰ τὸν πάππον εἶχεν Αὐτόλυκον, καθὰ καὶ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ 4.669 δηλοῦται, καὶ ὡς ἡ Κλεοπάτρα ἐν ταῖς Λιταῖς Ἀλκυόνη ἐπικληθῆναι ἰσθόρηται διὰ τὸ πενηθητικὸν τῆς μητρός. Καὶ ὅρα ὅτι Ἀστυάναξ οὐχ' ὡς ἀπλῶς βασιλέως ὄντος τοῦ πατρός, ἀλλ' ὡς ἐρυσσομένου τὸ ἄστυ, τουτέστι φυλάσσοντος, ὃ δὴ ἔργον ἀνακτος, ὃς ἀπὸ τοῦ ἀνακῶς ἔχειν, ὃ ἐστὶν ἐπιμελῶς, ἐτυμολογούμενος, ὡς ἐν ἄλλοις ἐρρέθη, πόλεων ἐστὶν ἐπιμελητής, καὶ ὡς οὕτως εἶπεῖν, ἐρυσσοίπολις. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ «ἔρυσσο πύλας καὶ τείχεα μακρά». ὁ δὲ τόπος οὗτος τρόπου ἐστὶν ἐτυμολογικοῦ, οὗ χάριν καὶ ἡ τοῦ Ἀστυάνακτος ἐπανάληψις γέγονεν. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ Ἔκτωρ ὄνομα τῆς τοῦ ἥρωος περὶ τὴν πόλιν φυλακτικῆς προμηθείας ἐστὶ σημαντικὸν καὶ τῆς, ὡς εἶπεῖν, συγκρατήσεως. ταύτην γὰρ Ἔκτωρ εἶπεῖν καὶ συνοχεύς, ἦτοι κρατητής, ὡς δηλοῖ καὶ Λυκόφρων, εἰπὼν τὰς ἀγκύρας «ἔκτορας πλημυρίδος», ἦγουν ἐφεκτικὰς τῆς τῶν κυμάτων ῥύμης. (η. 509) Εὐλαὶ δὲ καὶ νῦν σκόληκες σαρκῶν παρὰ τὸ εἰλεῖσθαι τροπῇ τοῦ ἱ εἰς ῥ. (η. 511) Τὸ δὲ «χερσὶ γυναικῶν» εἶπεν, ὡς τοῦ ὑφαίνειν γυναιξὶ μόναίς τότε ἀνειμένου. (η. 514) Τὸ δὲ «ἀλλὰ πρὸς Τρώων καὶ Τρωιάδων κλέος εἶναι» δυσκόλως μὲν πέφρασαι, δηλοῖ δὲ τὸ ἀλλ' ἔστω σοὶ κλέος ἢ τῶν ἱματίων καὶ οὐκ ἔμπροσθεν πάντων τῶν ἐν τῇ Τροίᾳ, ὁμοίως τῷ «πρὸς τε θεῶν μακάρων πρὸς τε θνητῶν ἀνθρώπων», ἦγουν ἔμπροσθεν θεῶν καὶ ἀνθρώπων, ἵνα λέγῃ ὅτι οὐδὲν μὲν σοὶ ὄφελος τοῦ καταφλεχθῆναι πυρὶ τὰ εἴματα, ἐπεὶ οὐδὲ ἐγκεῖσθαι μέλλεις αὐτοῖς, ὃ δὴ ὄφελός τί ἐστὶ τοῖς κεκτημένοις εἴματα, ὅμως δὲ κλέος σοὶ ἔσσονται. «τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ θανόντων». Ἰστέον δὲ ὅτι τε πολλὰ καὶ τοῦ κατὰ τὴν Ἀνδρομάχην Ὀμηρικοῦ τούτου χωρίου εἰς πεζο 4.670 γραφίαν παρελκύσει τις κατὰ λόγον παραπλοκῆς, καὶ μᾶλλον ὅτε χηρείαν τις ἢ ὀρφανίαν ἀποδύρεται, καὶ ὅτι ἐντεῦθεν τις πενητεῶν μεταλαβὼν συγκριτικῶς ἐπὶ ἀνηλεοῦς καὶ σμικροδῶρου ἐρεῖ, ὡς κρεῖττον χεῖλεα μὲν διῆναι, ὑπερῶν δὲ μὴ διῆναι ἢ ἕπερ ἐκ δαιτύος στυφελίζαι χερσὶ πεπληγότα. (η. 501–3) Τὸ δὲ μυελὸν ἐσθίειν καὶ θρεμμάτων δημούς ἐπὶ τρυφόντων ῥηθήσεται ποτε καθ' ὁμοιότητα τοῦ ἀληλεσμένου βίου, ὥσπερ καὶ τὸ εὔδειν ἐν λέκτροις εὐνήν ἐν μαλακῇ θαλέων ἐμπλησάμενον κῆρ. (η. 503) Εἰ δὲ καὶ κακόβιος ὁ τρυφῶν, προσαρμόσει καὶ τὸ «ἐν ἀγκαλίδεσσι» τῆς δεῖνος. (η. 513) Τὸ δὲ «οὐδὲν σοὶ γ' ὄφελος, ἐπεὶ οὐκ ἐγκεῖσαι αὐτοῖς» νῦν μὲν ἐπὶ ἀνδρὸς εἴρηται μάτην σχόντος ὑφάσματα πολλά, παρωδηθέντος δὲ τοῦ «οὐκ ἐγκεῖσαι» εἰς τὸ «οὐ χρήσει» σκῶμμα ἔσται εἰς πολυχρήμονα φειδωλόν. κυριολεκτεῖται δ' ἐνταῦθα τὸ «ἐγκεῖσαι». τὸ μέντοι κοινῶς ἐγκεῖσθαι λεγόμενον, οἷον τὸ καρδίαν ἐπιμελῶς ἐγκεῖσθαι περὶ πονηρὰ καὶ εἴ τι τοιοῦτον, ἐπὶ ἐνστάσεώς τινος καὶ ἐπιμονῆς λαμβάνεται. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «οὐδὲν σοὶ γ' ὄφελος» ἀσυνδέτως φρασθέν, καθὰ καὶ ἄλλα πρὸ αὐτοῦ διὰ τὴν ἀγωνίαν τοῦ λαλοῦντος προσώπου, δύναται καὶ ἑλλειπῶς ἔχειν, ἵνα λείπη σύνδεσμος αἰτιολογικός, οἷον ὁ ἱ γ' ἄ ῥ ἢ ὁ ἑ π' ε ἱ, ὡς λεγούσης τῆς Ἀνδρομάχης «ἐπεὶ οὐδὲν σοὶ γ' ὄφελος» ἢ «οὐδὲν γάρ σοὶ γ' ὄφελος». 4.671 ΕΚ ΤΩΝ ΤΗΣ ΨΙ Ὅτι τὸ ψι κοινῶς μὲν ἀγὼν ἐπιτάφιος ἐπιγράφεται, ἠρωϊκῶς δὲ ψι, Δαναοῖσιν ἀγῶνα διδοὺς ἐτέλεσεν Ἀχιλλεύς. (η. 1) Ὅτι ἐν τῷ «ὡς οἱ μὲν στενάχοντο κατὰ πόλιν» φασὶν οἱ παλαιοὶ ὡς Κυπρίων ἐστὶ τῶν ἐν Σαλαμῖνι λέξις τὸ πτόλις, ὃ καὶ ἀλλαχοῦ ἐδηλώθη.

(η. 2) Ἐν δὲ τῷ «Ἀχαιοὶ νῆάς τε καὶ Ἑλλήσποντον ἵκοντο» φασὶν ὅτι ἡ μέχρι Σιγείου θάλασσα Ἑλλήσποντος ἐλέγετο, ἢ δ' αὐτὴ καὶ πλατὺς Ἑλλήσποντος, περὶ οὗ προγέγραπται. (η. 6) Ὅτι ἐν τῷ «Μυρμιδόνες ταχύπωλοι»–κατὰ τοὺς ἀλλαχοῦ αἰολοπώλους– «ἐμοὶ ἐρίηρες ἐταῖροι» κολακευτικῶς ὁ Ἀχιλλεὺς προσφέρεται τοῖς ὑπ' αὐτόν, ἵνα προθύμως ποιήσωσιν, ὅπερ ἀξιώσει. (η. 7–9) Τὸ δὲ ἐστὶ τοιοῦτον «μὴ δὴ πω ὑπ' ὄχεσφι λυώμεθα μώνυχας ἵππους, ἀλλ' αὐτοῖς ἵπποισι καὶ ἄρμασιν ἄσσον ἰόντες Πάτροκλον κλαίωμεν· ὃ γὰρ», ἤγουν τοῦτο, «γέρας ἐστὶ θανόντων. (η. 12) Οἱ δὲ ποιοῦσιν οὕτω καὶ εὐθύς «ῶμωξαν ἀολλέες, ἦρχε δ' Ἀχιλλεύς». Ἔστι δὲ οἰμώζειν τὸ κατὰ ὀνοματοποιίαν οἱ τε λέγειν καὶ ὦ. ἐξ ὧν, ὡς καὶ προδεδήλωται, τὸ οἰμώζειν σύγκειται. οὐκ οὖν ἐλάλησάν τι οἰμώζοντες, Ἀχιλλεὺς δὲ γε κατωτέρω ἐν λόγῳ διεξοδικῶ ἀδινού ἐξάρχων γόοιο λέγει, ἃ θέλει. (η. 7 ετ 11) Τὸ δὲ «λυώμεθα ἵππους», οὕτω δὲ καὶ μετ' ὀλίγα τὸ «ἵππους λυσάμενοι δορπήσομεν ἐνθάδε πάντες» ἔστι καὶ ἐνεργητικῶς λέγειν «λύωμεν» 4.672 καὶ «λύσαντες». διὸ κατωτέρω «λύον ἵππους» φησὶ, δυνάμενος καὶ ἐνεργητικῶς φάναι «λύοντο». Καιρία δὲ λέξις τὸ λύειν ἐπὶ τοῦ ἀποζευγνύειν ἵππους, διὸ καὶ ἐπέμεινεν αὐτῇ. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐν μὲν τῷ «λυώμεθα» καὶ «λύον» συστέλλεται ἡ ἄρχουσα, ἐν δὲ τῷ «λυσάμενοι» ἐκτέταται. (η. 8) Τὸ δὲ «αὐτοῖς ἄρμασιν» Ἀττικῶς ἔχει ἀντὶ τοῦ σὺν αὐτοῖς ἄρμασιν. (η. 10) Ἐν τούτοις δὲ κεῖται καὶ τὸ «ὄλοιο τεταρπώμεσθα γόοιο», οὗ σαφέστερον πρὸ τούτων ἔφη Πρίαμος τὸ «κορεσσάμεθα κλαίοντε». ἔστι δ' ἐν ἀμφοῖν ταυτότης διὰ τὸ τέρψιν τινὰ καὶ τῷ τοῦ γόου κόρῳ παρέπεσθαι κατὰ τὸ «μετὰ γάρ τε καὶ ἄλγεσι τέρπεται ἀνήρ». (η. 13) Ὅτι ὡσπερ τεῖχος ἐλάσαι πόλει λέγεται τις, ὅτε δηλαδὴ κύκλῳ αὐτὴν περιθέει, οὕτω πως κἀνταῦθα ἐπὶ κυκλωτεροῦς ἐλιγμοῦ τὴν λέξιν θείς ὁ ποιητὴς φησὶν «οἱ δὲ τρὶς περὶ νεκρόν», ὡς ποτε ἠνίοχον Ἀχιλλέως, «εὔτριχας ἦλασαν ἵππους, μυρόμενοι». τοῦτο δὲ νῦν τὸ «ἦλασαν» ἠνιοχικὴ ἄλλως λέξις ἐστίν. Καὶ ὅρα ὅτι οὐκ ἐγγύς που τοῦ «μυρόμενοι» τοὺς Μυρμιδόνας παρέθετο, ἀλλὰ μετὰ στίχους ὀκτώ, ἵνα μὴ δόξη διὰ τὸ Μυρμιδόνες μυρόμενοι παρηγήσει ἀκαίρῳ παίζειν ἐφ' οἷς οὐκ ἐχρῆν. Δῆλον δ' ὅτι δαψίλειαν ῥοῆς δακρύων δηλοῖ τὸ μύρεσθαι, οἷα κυριολεκτούμενον ἐπὶ ὑδάτων, ἐφ' ὧν καὶ τὸ μορμύρειν, ὡς προεῖρηται. (η. 15) Διὸ καὶ ἐρμηνεύων τὸ τῆς λέξεως ὑποτόλμηρον ἐπάγει «δεύοντο ψάμαθοι, δεύοντο δὲ τεύχεα φωτῶν δάκρυσι». καὶ εἰσιν, ὡς εἰκός, καὶ ταῦτα κατὰ τὰ ὡς ἀπὸ κρήνης που μελανύδρου καταρρεύσαντα τῆς βασιλικῆς κεφαλῆς. αἴτιον δὲ οὐ μόνον ὁ πόθος–(η. 13 ετ 16) «τοῖον γάρ», φασὶν, «ἐπόθεον μῆστωρα φόβοιο», ἤγουν τὸν Πάτροκλον, – ἀλλὰ καὶ τὸ μυθικῶς θεόθεν, «ἐπεὶ σφι θέτις γόου ἴμερον ὤρσεν», ὡς ἄλλως ἀμήχανον ὄν οὕτω δαψιλές, ὡς οἷα κρουνηδόν, κατενεγκεῖν δάκρυον. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «δεύοντο ψάμαθοι, δεύοντο δὲ τεύχεα φωτῶν δάκρυσι» καὶ ἐξῆς, ὡς ἐπὶ αἰσθανομένων αὐτῶν δὴ τῶν ψάμμων καὶ τῶν τευχέων τινὲς ἐνόησαν, καὶ 4.673 ποθοῦντων καὶ δακρύνοντων ἐπὶ τῷ κειμένῳ. οὐκ ἄδηλον δὲ ὅτι πάνυ τερατώδες ἐστὶ τὸ οὕτω νοῆσαι. καὶ ὅμως κείσθω καὶ τοῦτο εἰς ἐννοίας ἀμφιβόλου παράδειγμα. κάλλος δὲ κατ' ἐπαναφορὰν τὸ «δεύοντο ψάμαθοι, δεύοντο τεύχεα». Ὁμόστοιχον δὲ ὡσπερ τὸ Διός καὶ διαίῳ, τὸ ὑγραίνω, οὕτω καὶ Ζεὺς καὶ δεύω. [Τὸ μέντοι δεύω, τὸ ἐλλείπω, ἄλλως ἔχει. ἐκ τοῦ δέω γὰρ ἐκεῖνο Αἰολικῇ ἐπενθέσει τοῦ ὠ γίνεται. ἀπ' αὐτοῦ δὲ ὁ δεύτερος καὶ δεύτερος.] (η. 18–20) Ὅτι Ἀχιλλεὺς «χεῖρας ἐπ' ἀνδροφόνους θέμενος στήθεσιν ἐταίρου», ἤγουν τὰς ἑαυτοῦ ἐπὶ τοῖς τοῦ ἐταίρου στήθεσιν, ἢ τὰς τοῦ ἐταίρου ἐπὶ τοῖς ἑαυτοῦ–ἀμφίβολος γὰρ καὶ αὕτη, ὡς καὶ προερέθη, ἐννοία–τοιοῦδε γόου ἐξῆρχεν, ὃν πᾶς εἶποι ἂν βραχὺ παρωδήσας ἐπὶ νεκρῷ φίλῳ τιμωμένῳ κατὰ τὸ ὑπεσημένον «χαῖρέ μοι, ὦ Πάτροκλε, καὶ εἰν Αἴδαο δόμοισι· πάντα γὰρ ἤδη τοι τελέω, τὰ πάροιθεν ὑπέστην. (η. 21–3) Εἶτα ἐρμηνεύων τὸ «πάντα» μετρεῖ δύο μόνον· τὸ τὸν Ἔκτορα δώσειν κυσὶν ὠμὰ δάσασθαι, καὶ τὸ δώδεκα πρὸ τῆς πυρᾶς ἀποδειροτομήσειν Τρώων ἀγλαὰ τέκνα, «σέθεν», φησὶ,

«κταμένοιο χολωθείς». ταῦτα γὰρ τὰ δύο τῷ Πατρόκλῳ προσλογίζονται, ὁ δὲ πολὺς ἐκεῖνος φόνος ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ τῶν Ἑλλήνων αὐτῷ κατεπράχθη. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ τὰ ὑπεσχημένα τελέσας ἐν τοῖς ἐξῆς ὁ Ἀχιλλεὺς ἐρεῖ· «πάντα ἤδη τοι τετελεσμένα ὡσπερ ὑπέστην». ἔνθα καὶ τὸ «Τρώων ἀγλαὰ τέκνα» περιφράζων φησὶ· «Τρώων μεγαθύμων υἱέας ἐσθλούς». (η. 21) «Ὁμά» δὲ «δάσσασθαι» ἢ ἀντὶ τοῦ ὠμῶς ἢ καὶ κατ' ἔλλειψιν τοῦ κρέατα. δύναται γὰρ καὶ οὕτως. (η. 19) Ἰστέον δὲ ὅτι οἴκτου κινητικὸν ἢ πρὸς νεκρὸν ὁμιλία, εἰ καὶ ἄλλως γλυκείας ἐννοίας ἐστὶν ἢ τῶν ἀψύχων προσφώνησις. Τὸ δὲ «χαῖρε καὶ ἐν Ἄιδου δόμοις» ὁμοίωταί πως τῷ εἶπερ ἐστὶ καὶ ἐν Ἄιδου χαίρειν τινά, ἔχε τοῦτο ἀφ' ἡμῶν. [Καὶ δὴ παραδίδωσιν ἢ ἐν Ὀδυσσεΐα μυθικὴ Νέκυια τοιαῦτά τινα. Ἀχιλλεὺς γοῦν ἐκεῖ χαίρει μαθὼν ἀγαθὰ περὶ τοῦ υἱοῦ. ἀνάπαλιν δὲ τοῦ χαίρειν διατίθεται 4.674 ὁ μέγας Αἴας ἐπὶ τῷ ἐχθρῷ Ὀδυσσεΐ. εἰ δὲ τὸ χαίρειν οἱ ὕστερον ταῖς ἐπιστολαῖς ἀπεχαρίσαντο, ἀλλ' ὁ ποιητὴς ἄλλα οἶδεν.] (η. 24–6) Ὅτι θυμῷ νικώμενος Ἀχιλλεὺς ἅμα τῷ ῥηθέντι γόῳ αὐτοῦ ἀεικέα μῆδετο ἔργα εἰς Ἑκτορα «πρηνέα πὰρ λεχέεσσι Πατρόκλου τανύσας ἐν κονίησι». τίνα δὲ ἦν ἂ μῆδετο ἀεικῆ ἔργα, σιωπᾶ. οἱ δὲ παλαιοὶ φασιν ἀεικέα ἔργα ἐξ αὐτοῦ Ὀμήρου νοεῖσθαι τὸ ἐπὶ στόμα τε ἐκτεῖναι κατὰ κόνεως καὶ ἐνυβρίζειν τῷ οὐκ ἀντιλαμβανομένῳ καὶ γῆν οἶον αἰκίζεσθαι κωφὴν καὶ τὸ τρις ἔλκεσθαι περὶ τὸ σῆμα τοῦ Πατρόκλου, ὡς ἐν τοῖς ἐξῆς ἱστορήσει. ἔστι δὲ καὶ περιφραστικῶς νοῆσαι ἀεικέα μῆδεσθαι ἔργα τὸ αἰκίζεσθαι πληγαῖς, ἵνα λέγη ἀεικέα ἔργα τὰ αἰκιστικά. διὸ καὶ πρηνῆς ἠπλωται. καὶ μὴν τοῦτο καὶ ἄλλως πρὸς ὕβριν γενέσθαι φαίνεται, ἵνα μηδὲ ὕπτιος νεκρικῶ νόμη κέοιτο. δύναται δὲ καὶ ἄλλως τὸ «ἀεικέα ἔργα» περὶ μόνου εἰρησθαι τοῦ πρηνέα τανυσθῆναι τὸν νεκρὸν ἐν κονίησι, καθὰ καὶ ἀνωτέρω τὸ «πάντα τελέω» περὶ δύο τινῶν ἐρρέθη, οὐ μὴν πλειόνων. (η. 26 ς.) Ὅτι τὸ ἀπεκδύεσθαι τὰ τοῦ πολέμου τεύχη ἔντεα ἀφοπλίζεσθαι λέγει, οὐ μὴν ἀπλῶς ἀφοπλίζεσθαι. οὐπὼ γὰρ τότε τὰ ὄπλα ἐπὶ πολεμικῆς ἐκυριολεκτοῦντο σκευῆς, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἔγνωσται. φησὶ γοῦν «οἱ δ' ἔντε' ἀφοπλίζοντο ἕκαστος χάλκεα μαρμαίροντα, λύον δ' ὑψηχέας ἵππους», τοὺς καὶ ἀλλαχοῦ ῥηθέντας. (η. 29) Ὅτι ἐν τῷ «τάφον μενοεικέα δαίνου» Ἀχιλλεὺς, τάφος οὐ κατὰ τινος ὁ μετὰ τὸ ταφῆναι τινα περιδείπνος, ἀλλ' ἀπλῶς ὁ ἐπὶ νεκρῷ. ἐπὶ γοῦν Πατρόκλου μήπω ταφέντος τάφος τοιοῦτος νῦν γίνεται, ὅς πρὸς ἐσπέραν γενόμενος νῦν καὶ δόρπος ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λέγεται, ὡς δηλοῖ τὸ «δορπήσομεν ἐνθάδε πάντες», καὶ «δόρπον ἐφωπλίσαντο ἕκαστοι». τὸ δ' αὐτὸ καὶ δαῖτα ἐν τοῖς ἐξῆς ἐρεῖ, οὐχ' ἀπλῶς μέντοι, ἀλλὰ «στυγεράν», ὡς ἐπὶ νεκρῷ γινομένην, ὅς ἐς Στυγὸς κατὰ μῦθον ἄπεισιν. οἱ δὲ Γλωσσογράφοι φασίν, ὅτι Κύπριοι καὶ τὸν φόνον τάφον καλοῦσιν. ἕτεροι δὲ καὶ τὴν ταφὴν τάφον λέγεσθαι οἴονται, ὡς καὶ τὴν χολὴν χόλον, οἶον τάφου μνήμα, ἦγουν ταφῆς μνημόσυνον, ὃ δὴ φησιν ἐν τοῖς ἐξῆς ὁ ποιητὴς, καὶ τὸν ἐπιτάφιον δὲ ἀγῶνα τάφον καλεῖσθαι φασιν, ὡς τὸ «ἐς τάφον, 4.675 ὅθι πάντας ἐνίκα». Τὸ δὲ «μενοεικέα» νῦν μὲν δαιτὸς ἐπίθετον, ἀλλαχοῦ δὲ καὶ «κτῆματα μενοεικέα» κεῖται. Τὸ δὲ «δαίνου» ἐρμηνευτικὸν ἐστὶ τοῦ ῥηθέντος τάφου, ὡς δαιτὸς ὄντος, ἵνα λέγη ὅτι δαῖτα ἐπιτάφιον ἐδαίνυεν. Ἰστέον δὲ ὅτι διασκευάζων τὸν εἰρημένον τάφον λέγει, ἂ δὴ παρὰ βραχὺ καὶ τελετῇ γάμου ἢ δημοτελοῦς πανηγύρεως προσαρμόσει. (η. 30–4) Φησὶ γὰρ «πολλοὶ μὲν βόες ἀργοὶ ὀρέχθεον ἀμφὶ σιδήρῳ σφαζόμενοι, πολλοὶ δ' ὄϊες καὶ μηκάδες αἶγες, πολλοὶ δ' ἀργιόδοντες ὕες θαλέθοντες ἀλοιφῇ, εὐόμενοι τανύοντο διὰ φλογὸς Ἥφαιστοιο· πάντη δ' ἀμφὶ νέκυν κοτυλήρυτον ἔρρεεν αἶμα», [οὔ καὶ μόνου μετῆν τῷ νεκρῷ]. καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς δὲ τοιοῦτόν τι κεῖται «πολλὰ δὲ ἴφια μῆλα καὶ εἰλίποδας ἔλικας βοῦς ἔδερὸν τε καὶ ἄμφεπον». ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀλλαχοῦ. Ἐνταῦθα [δὲ ἐνθυμητέον, ὡς οὐ σύντροχα τὰ τοῦ εἰρημένου ἐπιδορπίου τάφου τῇ παλαιῷ ἠρωϊκῇ εὐτελείᾳ καὶ ἀφελείᾳ τῇ περὶ τὰς δαῖτας, ἀλλ' ἀκολούθως τῷ πράγματι συνδιεξήρται καὶ ὁ τάφος. Ἀχιλλεὺς γὰρ ὁ τελῶν, ὁ ἐν Ἑλλησιν

ὑπατος, καὶ ἐπὶ Πατρόκλῳ τὰ τελούμενα, ὃς τῷ Ἀχιλλεῖ φίλτατος ἦγετο. καὶ ὅμως εἰ καὶ πολυτελεῖ τὰ ἐνταῦθα, συγκρινόμενα ταῖς μεθ' Ὅμηρον περιαρδομέναις πολυτελείαις, πολλοστημόριον ἂν εἶεν ἐκείνων. κεῖται γοῦν ἐν τοῖς τοῦ Δειπνοσοφιστοῦ σὺν ἄλλοις καὶ ὅτι τῷ βασιλεῖ τῶν Περσῶν χίλια ἱερεῖα τῆς ἡμέρας κατεκόπτοντο. τὰ δὲ ἦσαν οὐχ' Ἑλληνικὴ χιλιόμβη, ἀλλὰ, φησίν, ἵπποι, κάμηλοι, βόες, ὄνοι, ἔλαφοι καὶ τὰ πλεῖστα πρόβατα. ἀνηλίσκοντο δὲ καὶ ὄρνιθες πολλοὶ καὶ στρουθοὶ Ἀράβιοι, ζῶον μέγα, καὶ χήνες καὶ ἀλεκτρυόνες, ὧν τὰ πλεῖστα τοῖς δορυφόροις καὶ πελτασταῖς ἐξεφέρετο εἰς τὴν αὐλήν. καὶ ἦν 4.676 αὐτοῖς τὰ σιτία ταῦτα εἰς ὑπόλογον, ὡς Ἡρακλείδης ὁ Κυμαῖός φησιν, ἀντὶ μισθοφορᾶς. καὶ τοιοῦτο καὶ τοῦτο. (η. 30) Τῶν δὲ Ὀμηρικῶν τὸ μὲν] «ὀρέχθεον» μίμημά ἐστι τραχέος ἤχου γινομένου ἐν τῷ σφάζεσθαι βουῖν. Θεόκριτος δὲ ἐπὶ θαλάσσης τὴν λέξιν τίθησι καθ' ὁμοιότητα τοῦ «ρόχθει δὲ μέγα κύμα». δηλὸν δὲ ὅτι καὶ ἐπὶ πατάγου καρδίας ἡ λέξις τίθεται, ὡς τὸ «κραδίη δὲ οἱ ἔνδον ὀρέχθει». οἱ δὲ παλαιοὶ φασὶ καὶ ὅτι τὸ «ὀρέχθεον» ἀντὶ τοῦ ἀναιρούμενοι ὠρέγοντο ἦτοι ἐξετείνοντο, καὶ κατὰ τὸν ποιητὴν εἰπεῖν, τανύοντο ἀναιρούμενοι. ἢ καὶ ἄλλως· ὀρέχθεον ἦτοι διεκόπτοντο. ὅθεν καὶ ἐρεγγμός, φασίν, ὁ διακεκομμένος κύαμος. εἰς δὲ τὸ «βόες ἀργοὶ» ἀποροῦσιν οὕτω γοργῶς τίνες ἀργοὶ βόες; οἱ ταχεῖς. καὶ μὴν εἰλίποδες. ἀλλὰ οἱ λευκοί. καὶ μὴν μέλανα τοῖς τεθνεῶσι θύονται. εἶτα λύνοντες φασὶν ὅτι ἀργοὶ βόες οἱ μετὰ τὸ σφαγῆναι καὶ ἀποδαρῆναι λευκοὶ τῇ πύοτι, ὅποιοι καὶ οἱ παρὰ τῷ Πινδάρῳ ἀργᾶντες. οἱ δὲ τοῖς ἐξῆς τὸ ἀργοὶ συνάπτοντες φασὶν, ὅτι «ἀργοὶ ὀρέχθεον», ὃ ἐστὶ ταχεῖς, τουτέστι ταχέως, ἐσφάττοντο οἱ βόες. (η. 30) Ὅρα δὲ ὅτι κἀνταῦθα μετὰ δοτικῆς ἢ ἄ-μ-φ-ι πρόθεσις ἐν τῷ «ἀμφὶ σιδήρῳ». οὕτω δὲ μετ' ὀλίγα καὶ ἡ ἄ-π-ε-ρ-ι ἐν τῷ «περὶ δὲ χροῖ εἶματα ἔστο». [Τοῦ δὲ σφάζειν πρωτότυπον, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δεδήλωται, φῶ, τὸ φονεύω, ἐξ οὗ παραγωγῆ καὶ πλεονασμῶ τοῦ ὄσ τὸ σφάζω, οὗ παράγωγον οὐ μόνον ἢ διασφάζω, ἢ τε ἄλλως ἐν ζῶων σώμασι καὶ ἢ κωμικουμένη, ἀλλὰ καὶ σηπίας ὑπόσφαγμα παρὰ Ἰππώνακτι, τὸ αὐτῆς μέλαν, ἔτι δὲ ὑπόσφαγμα καὶ ὑπότριμμά τι χρησιμὸν ὀψαρτυταῖς, ἐξ αἵματος, φασί, τεταραγμένου μέλιτι, τυρῶ, ἀλί, κυμίνῳ, κατὰ δὲ τινὰς καὶ ὄξει καὶ γάλατι καὶ φύλλοις εὐώδεσι τετριμμένοις.] (η. 32) Ἐν δὲ τῷ «ἀργιόδοντες» ἢ πλεονάζει τὸ ἰ, ὡς καὶ ἐν τῷ ἵπποχάρμης, ἢ τροπῆ τοῦ ὄσ εἰς ἰ γέγονεν ἐκ τοῦ ἀργόν. Τὸ δὲ «ῥες» συστέλλει τὸ δίχρονον, ἐπεὶ τὰ εἰς ὄσ 4.677 τοιαῦτα συστέλλει τὸ ὄσ ἐν ταῖς πλαγίαις, μῦς μυός, δρυῖς δρυός. οὕτως οὖν καὶ σῦς καὶ ὄσ συός καὶ ὄος. Ἄλοιφην δὲ καὶ νῦν τὸ λίπος φησίν, ὃ δηλωτικὸν εὐεξίας ἐν ζῶοις ἐστί. διὸ τὰ λιπῶντα θαλέθειν, ὃ ἐστὶ θάλλειν, λέγονται ἀλοιφῆ τῇ κατὰ στέαρ ἢ πιμελήν, ἃ συντελεῖ ποτε καὶ εἰς τὸ ἀλείφειν. διὸ καὶ κατηγορεῖται αὐτῶν τὸ τῆς ἀλοιφῆς ὄνομα. (η. 33) Τὸ δὲ «εὐόμενοι τανύοντο» ἀναστρόφως εἴρηται ἀντὶ τοῦ «τανυόμενοι εὔοντο», ἦγουν τεινόμενοι ἐφλέγοντο, καὶ ἔστιν ὁμοίον τῷ «χασάμενος πελεμίχθη», ἦγουν πελεμιχθεὶς χάσατο, καὶ τοῖς τοιούτοις. οὕτω καὶ πρὸ ὀλίγου ἔφη «ἔστη παπτήνασα ἐπὶ τείχει». τὸ γὰρ ὀρθόν· σταῖσα ἐπὶ τῷ τείχει ἐπάπτηνεν. Ὅτι δὲ ταμίας φλογός ὁ Ἡφαιστος, μυθικῶς ἐν τοῖς κατὰ τὸν Ξάνθον δεδήλωται. (η. 34) Τὸ δὲ «κοτυλήρυτον αἶμα» τί σημαίνει, πρὸ ὀλίγων εἴρηται. (η. 33) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι «εὐόμενοι τανύοντο διὰ φλογός Ἡφαιστίοιο» περίφρασις ἐστὶ τοῦ ὠπτῶντο πυρί. ἐμφαίνεται δὲ τῷ τοιούτῳ λόγῳ καὶ ὡς ἀκέραιοι εὔοντο ῥες ἐν τῇ ῥηθείῃ δαιτί. καὶ οὐκ ἀπεικός οὐδὲ τοῦτο, [εἴ τις διανοοῖτο τὰ μέχρι καὶ εἰσάρτι διάφορα κλιβανωτὰ ἢ, ὡς ἂν ὁ Κωμικός εἴποι, «κριβανωτὰ» ζῶα.] Ὅτι δὲ ἐκ τοῦ ἐνταῦθα κειμένου εὔειν παρῆκται καὶ εὔστρα ἢ τῶν συῶν φλογίστρα, δηλοῖ καὶ ἡ Κωμωδία. [εὔρηται δὲ καὶ παθητικὴ μετοχὴ τοῦ τοιούτου ῥήματος ἐν τῷ «λεπτὸς καὶ καλὸς ἠφευμένος». Ἐνθα ὄρα καὶ τὴν αὔξησιν τῆς ἄ-π-ο προθέσεως, ὅποια γίνεται καὶ ἐν τῷ «ἠφίει» καὶ τοῖς ὁμοίοις. (η. 34) Τοῦ δὲ ῥεῖν καὶ τοῦ ῥυεῖν συστοίχων ὄντων ἐκ μὲν τοῦ ῥεῖν ἄλλα τε μυρία γίνονται,

καὶ ῥέος τὸ ῥεῦμα, πρὸς ὁμοιότητα τοῦ βλέπω βλέπος παρὰ τῷ Κωμικῷ, ἀπ' αὐτοῦ δὲ καὶ ῥοτός ὀξυτόνως, ὁ ῥευστός 4.678 ἄνθρωπος, καὶ πλεονασμῶ Αἰολικῷ τοῦ ἄβροτός, καὶ ῥότος βρότος βαρυτόνως ὁ μετ' ὀλίγα ῥηθησόμενος, ὅπερ ἐστὶ μολυσμὸς ῥέοντος αἵματος. Ἔτι παρὰ τὸ ῥεῖν καὶ τινα ποτήρια καλούμενα ῥέοντα, οἶον «ῥέοντα δέδωκα τόσα ἀργυρᾶ, δύο δὲ χρυσᾶ γρυψί, τὸ δ' ἕτερον Πήγασος». ἐκ μέντοι τοῦ ῥεῖν ποτήριον ἄλλο ἤρῳσιν ἀνειμένον τὸ ῥυτόν, ὅμοιον, φασί, κέρατι, διατετηρημένον, ἐξ οὗ κρουνίζοντος λεπτῶς, ὡς φησιν Ἀθήναιος, κάτωθεν πίνουσι. Δίφιλος «ῥυτόν χωροῦντα δύο χοᾶς, ὃν οὐδ' ἂν ἐλέφας ἐκπίη». Καὶ σημειῶσαι τὸ ῥυτός ἐνταῦθα ἀρσενικόν. κεῖται δὲ καὶ οὐδετέρως ἐν τῷ «ἐλέφας ἐστὶ ῥυτόν δίκρουνον τρεῖς χωροῦν χοᾶς». ὥστε καὶ ποτηρίου εἶδος ἐλέφας.] (η. 35–42) Ὅτι οἱ βασιλεῖς τὸν Ἀχιλλέα «σπουδῆ παρπεπιθόντες», ἤγουν παραπέισαντες, «εἰς Ἀγαμέμνονα ἤγον· ὁ δὲ κηρύκεσσι λιγυφθόγγοισι κέλευσεν ἀμφὶ πυρὶ στήσαι τρίποδα μέγαν», ὁποῖός τις καὶ ὁ πρὸ ὀλίγου γραφεῖς, «εἰ πεπίθοιεν», ἤγουν εἰ πείσοιεν, «Πηλεΐδην λούσασθαι ἀπὸ βρότον αἱματόεντα. αὐτὰρ ὁ γ' ἀρνούμενος στερεῶς» εἶπε τὰ ἐφεξῆς ῥηθησόμενα. (η. 39) Καὶ ὅρα ὅτι κηρύκων ἦν ἔστιν ὅτε καὶ ἡ ἐν λοετροῖς ὑπουργία. [Ἰστέον δὲ ὅτι τοῦ κήρυκος ἡ γενικὴ ἐκτείνει τὴν παραλήγουσαν κανόνι τοιοῦτω. τὰ εἰς ἄρσενικὰ ἀπλᾶ δισύλλαβα, ὅταν τῷ ἄυ παρεδρεύηται, ἔχη δὲ τῆς τελευταίας συλλαβῆς ἄρχον ἀμετάβολον ἢ δι' ὧν πρώτη συζυγία βαρύτονος λέγεται, διὰ τοῦ ἄκ κλίνεται. κήρυκος, πέλυκος, Ἔρυκος, Βέβρυκος. ὅσα δὲ μὴ τοῦτον ἔχει τὸν χαρακτήρα, διὰ τοῦ ἄγ κλίνεται. 4.679 ὄρτυγος, κόκκυγος. σημειῶδες τὸ ὄνυξ ὄνυχος, παραληγόμενον μὲν ἀμεταβόλῳ, μὴ κλινόμενον δὲ διὰ τοῦ ἄκ. ζητητέον δὲ τι περὶ τοῦ ὄρτυγος καὶ δοῖδουκος παρὰ τῷ κανονιστῇ Ἀθηναίῳ.] (η. 37) Σπουδῆ δὲ πείσαι τὸ μόλις καὶ δυσχερῶς. Καὶ σημειῶσαι τὴν λέξιν εἰς τὸ Ὀμηρικὸν ἀσπουδεῖ, τὸ ἀλλαχοῦ ῥηθέν. (η. 40) Ὅρα δὲ καὶ τὸν ἄεῖ σύνδεσμον ἀντὶ τοῦ «ὄπως» ληφθέντα ἐν τῷ «εἰ πείσοιεν Πηλεΐδην λούσασθαι». καὶ γέγονε σύνηθες οὕτω γράφειν καὶ τοῖς μεθ' Ὀμηρον, οἶον· σπεύδω, εἴ πως ἀνύσω τόδε. (η. 42–7) Ὅτι ἐπὶ τινι διὰ πένθος φίλου τεθνεώτος ἀπαρνούμενῳ λούσασθαι καλῶς ἂν ῥηθῆι τὸ «ὁ δ' ἠρνεῖτο στερεῶς, ἐπὶ δ' ὄρκον ὤμοσεν· οὐ μὰ τόδε, οὐ θέμις ἐστὶ λοετρὰ καρήατος ἄσσον ἰκέσθαι πρὶν κείρασθαι» τυχὸν κόμην ἢ ἕτερόν τι τοιοῦτον ἐπὶ τῷ κειμένῳ ποιῆσαι. «ἐπεὶ οὐ μ' ἔτι δεύτερον ὧδε ἴξεται ἄχος κραδίην, ὄφρα ζωῶσι μετείω», τουτέστιν ἕως ἂν τοῖς ζωσὶ συνῶ· ὅπερ ἀλλαχοῦ «μετέω» εἰπὼν ἐνταῦθα μετὰ προσθήκης τοῦ ἄε ἐξεφώνησεν. Ἀχιλλέως δὲ ταῦτα λόγοι, εἰπόντος «οὐ μὰ Ζῆν', ὅς τις θεῶν ὑπάτος καὶ ἄριστος, οὐ θέμις ἐστὶ», καὶ ἐξῆς, ἐν οἷς ἀπαρνεῖται λούσασθαι πρὶν τὸν φίλον ἐνθεῖναι πυρὶ σῆμά τε χεῦναι, τουτέστι τάφον ἀναχωματίσαι, κείρασθαί τε κόμην. (η. 43 ς.) Ἰστέον δὲ [ὅτι τε τὸ «λοετρὰ καρήατος ἄσσον ἰκέσθαι» περίφρασις ἐστὶ τοῦ λούσασθαι,] καὶ ὅτι ὁμοίως τις τῷ ῥηθέντι καὶ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ ὄρκος κεῖται τὸ «οὐ μὰ Ζῆν' Ἀγέλαε». Ὅτι δὲ πολυώνυμος ἡ κεφαλὴ οὕσα λέγεται καὶ κάρηαρ, προγέγραπται. Ἰστέον δὲ ὅτι μὴ τοιοῦτον δεύτερον ἄχος ἴζεσθαι αὐτῷ ζῶντί φησιν Ἀχιλλεύς, οἷα εἰδὼς ὅτι προτεθνήξεται τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ, ὃς καὶ αὐτοὺς φθάσας ἀλλαχοῦ ἐν δευτέρῳ τοῦ Πατρόκλου ἐώκει τίθεσθαι. Καὶ σημειῶσαι ὅτι ἐκεῖ μὲν ἐπλάτυνε τὸ νόημα τοῦτο διασκευῆ τε καὶ λογισμοῖς, ἐνταῦθα δὲ στενῶς ἔφρασε πάνυ, διδάσκων ὅπως χρή ταυτόλογεῖν ἐν πλατυσμῶ νοημάτων καὶ βραχύτητι. (η. 46) Τὸ δὲ κείρασθαι κόμην ἐπὶ νεκροῖς, πλατὺ ἔθιμον ὃν καὶ τοῖς πάλαι, ἦν καὶ αὐτὸ λύπης τε ἔνδειξις, καθὰ καὶ τὸ τίλλειν πενθητικῶς κεφαλῆς τρίχας, καὶ 4.680 ἀφοσίωσις δὲ τιμῆς, ὡς τῇ φίλῃ κεφαλῇ τοῦ κατὰ κεφαλὴν ἀνατιθεμένου κόσμου, ὧ παρώνυμος ἡ κόμη. καὶ ὡσπερ ἡ ταφὴ καὶ ἡ ἐπ' αὐτῇ στήλη καὶ τὸ δάκρυον, οὕτω καὶ ἡ τῆς κόμης κουρὰ γέρας θανόντων, καθὰ μυριαχοῦ δηλοῦται. (η. 48) Ὅτι καθ' ὁμοιότητα τοῦ «ἀγαθὸν καὶ νυκτὶ πιθέσθαι» φησὶν «ἀλλὰ νῦν μὲν πειθώμεθα δαιτί». Ἀχιλλέως δὲ καὶ οὗτος λόγος, ὃς

βεβαρημένος τῷ πένθει στυγεράν, ὡς καὶ προεγράφη, δαῖτά φησιν, εἰπὼν «στυγερῆ πειθώμεθα δαιτί», οὐ καθόλου πᾶσαν δαῖτα οὕτω καλέσας, ἀλλὰ τὴν σήμερον θανόντος Πατρόκλου. (η. 50) Ὅτι ἐν τῷ «ὄτρυνεν ἄναξ ὕλην τ' ἀξέμεναι παρά τε σχεῖν ὡς ἐπιεικές» καὶ ἐξῆς, ἤγουν ὕλην ἄξιν καὶ παρασχεῖν, τὸ μὲν ἄξιν ἐπὶ ἀψύχων τῶν ξύλων ἔθετο, καθὰ καὶ ἐξῆς που ἐν τῷ «ἄξετε νῦν Τρῶες ξύλα», [ῥοθεν σύνθετα ὁ ξυληγὸς καὶ ἡ ξυληγία,] εἰ μὴ που, ὡς καὶ προεγράφη, τοῦ ἄξιν, ἦτοι κλᾶν, σημασία ἐνταῦθά ἐστίν, ὡς καὶ ἐν τῷ «ἄξον δὴ ἔγχος Διομήδεος». Παρασχεῖν δὲ τὸ πλησίον θεῖναι. ἀπὸ τούτου δὲ καὶ ἐπὶ πάσης χορηγίας καὶ δόσεως ἡ λέξις κεῖται. προϊῶν δὲ τὴν λέξιν ἄλλως φράζει, ἐν οἷς λέγει «κάδ δ' ἄρ ἐπ' ἀκτῆς βάλλον», ἤγουν κατέβαλλον ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ. Ἰστέον δὲ ὅτι προηγείται τὸ καταβάλλειν τοῦ παρασχεῖν. πρῶτον γὰρ καταρρίπτεται τὸ βασταζόμενον ξύλον, εἶτα παρίσχεται. Ἐπιεικές δὲ καὶ νῦν οὐ τὸ προσηνές, οὐ γὰρ οἶδε τοιαύτην λέξιν ὁ ποιητής, ἀλλὰ τὸ εὐοικὸς καὶ πρέπον. (η. 51) Ὅτι τὸ ὑπὸ γῆν γενέσθαι νεκρικῶς νέεσθαι ὑπὸ ζόφον ἠερόεντά φησι. (η. 52 ς.) Δοκεῖ δὲ λέγειν καὶ τὸ ταφῆναι ἀπ' ὀφθαλμῶν γενέσθαι ἐν τῷ «ὄφρα τοῦτον μὲν ἐπιφλέγη πῦρ θᾶσσον ἀπ' ὀφθαλμῶν». Τὸ δὲ ἐφεξῆς, ἤγουν τὸ «λαοὶ δ' ἐπὶ ἔργα τράπωνται», δηλοῖ ὡς οὐκ ἦν εἰς ἔργον τραπέσθαι τοὺς Ἀχαιοὺς, ἀλλ' ὡς ἐν ἐορτῇ παγκοίνῳ ἀεργοὺς εἶναι πρὸ τοῦ τὸν Πάτροκλον ταφῆναι. τοῦτο δὲ διὰ τιμὴν τοῦ νεκροῦ. ταφέντος οὖν ἐτράπησαν ἐπὶ ἔργα, δηλαδὴ τὰ τοῦ πολέμου, ὡς πού φησι «μέγα ἔργον Ἄρηος». (η. 55) Ὅτι σπουδαίαν ἐτοιμασίαν δείχνου δηλοῖ τὸ «ἐσσυμένως δ' ἄρα δόρπον ἐφοπλίσαντες ἕκαστοι δαίνυντο», καὶ τὰ ἐξῆς. (η. 58–61) Ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι ἐκοιμῶντο «κλισίηνδε ἕκαστος», Ἀχιλλεὺς «δ' ἐπὶ θινὴ θαλάσσης κεῖτο βαρὺ στενάχων ἐν καθαρῷ, ὅθι κύματ' ἐπ' ἠϊόνος κλύζεσκον», ἤγουν ἐκλυζον, ἐξ οὗ καὶ ὁ κλύδων παράγεται. τοῦτο δὲ ἄλλως ἐν Ὀδυσσεΐα φράζων φησὶν «ἐνθα λάϊγγας ποτὶ 4.681 χέρσον ἀποπλύνεσκε θάλασσα». ἔστι δὲ τὸ «ὅθι κύματα κλύζεσκον» ἐφερμηνευτικὸν τοῦ «ἐν καθαρῷ», δηλοῦντος τοῦ ποιητοῦ ὅτι ἐν καθαρῷ λέγει ἐκεῖνο τοῦ αἰγιαλοῦ, ὅπου ἐκλυζον, ἤγουν ποιὸν ἤχον ἀπετέλουν, τὰ κύματα ἠρέμα πελάζοντα. οὕτω καὶ ἀλλαχοῦ εἰπὼν «ἐν καθαρῷ» ἐπήγαγε πρὸς σαφήνειαν τὸ «ὅθι δὴ νεκῶν διεφαίνετο χῶρος». Πένθους δὲ ἐστὶ δῆλωσις καὶ ἡ ἐπ' ἀκτῆς αἴθριος τοῦ Ἀχιλλέως ἀνάκλισις. (η. 58) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «οἱ μὲν ἕκαστος» σχῆμά ἐστὶν Ὀμήρῳ σύνηθες, ὃ κοινότερον φράζεται «τῶν μὲν ἕκαστος». καὶ εἰσὶν ἄμφω εὐσόλοικα. (η. 62–7) Ὅτι κείμενον τὸν Ἀχιλλέα, ὡς ἐρρέθη, ἐπὶ τῷ αἰγιαλῷ ὕπνος ἔμαρπτεν, ὃ ἐστὶ κατέλαβεν, «λύων μελεδήματα θυμοῦ, νήδυμος ἀμφιχυθεῖς· μάλα γὰρ κάμε φαίδιμα γυῖα Ἐκτορ' ἐπαῖσων. ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχῇ Πατροκλήος δειλοῖο, πάντ' αὐτῷ μέγεθός τε καὶ ὄμματα κάλ' εἰκυῖα καὶ φωνήν. καὶ τοῖα περὶ χροῖ εἶματα ἔστο». τοῦτο δὲ ῥηθήσεται, ἤγουν τὸ «πάντ' αὐτῷ μέγεθός τε» καὶ ἐξῆς, ἐπὶ ἀκριβοῦς ὁμοιότητος εἴδους. (η. 68 ς.) «Στᾶσα δέ», φησὶν, «ὑπὲρ κεφαλῆς», ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ὁ τοῦ Διὸς ὄνειρος, ἔφη· εὐδεις· αὐτὰρ ἐμεῖο λελασμένος ἔπλευ Ἀχιλλεῦ». τοῦτο δὲ τὸ ἔπος ὄνειδίζει ἀμνηστίαν φιλίας. (η. 70) Εἰ δὲ καὶ τεθνεὺς ἐστὶν ὁ ὄνειδίζων, τεθήσεται καὶ τὸ «οὐ μὲν μευ ζώνοντος ἀκήδεις, ἀλλὰ θανόντος». Καὶ ὅρα ὅτι πολυμήχανος Ὀμηρος ὦν τὰ εἰς ποιήσιν οὐδὲ ὄνειροποιΐας ἀπέσχετο. παρειακρῖνει δὲ τῷ λόγῳ καὶ τὸ τοιοῦτον πλάσμα, ἵνα καὶ οὕτω ποικιλίαν τε λόγου ἐργάσῃται καὶ πολυμάθειαν ἀκροατοῦ, ὡς μετ' ὀλίγα φανήσεται. (η. 62) Ἰστέον δὲ ὅτι παιδευτικὸν τὸ «ὑπνος ἔμαρπτεν». οὐ γὰρ ἡμῖν ληπτέος ὁ ὑπνος ἐπιτηδευομένοις ὑπνοῦν, ἀλλ' αὐτὸς μετὰ κάματον ἡμᾶς καταλήψεται, λύων μελεδήματα καματηρᾶς ψυχῆς, ἃ δὴ καὶ μελεδῶνες λέγονται ὡς τὰ μέλη ἔδουσαι καὶ τήκουσαι. ὅθεν καὶ ὕπνος ἐτυμολογεῖται κατὰ τινὰς ὡς οἰονεὶ λυπῶνος οἷα λύων πόνους, ὧν ἀνεπαίσθητος ὁ ὑπνῶν, ὥσπερ καὶ ὁ θανῶν. διὸ 4.682 καὶ ἀδελφοὶ ἀλλήλοις μυθεύονται ὕπνος καὶ θάνατος, καὶ λυσιμελεῖς ἄμφω ἐπονομάζονται. (η. 63) Τὸ δὲ «νήδυμος ἀμφιχυθεῖς» τί δηλοῖ, γέγραπται ἀλλαχοῦ.

Σημειώσαι δὲ ὅτι οὐκ ἔστιν ἔνταῦθα ὡσπερ ἐπὶ τοῦ «Δία δ' οὐκ ἔχε νήδυμος ὕπνος» πανουργεύσασθαι γράψαι ἥδυμος δίχα τοῦ ᾠν, ὡς τῇ ὀπισθεν προσνεμηθέντος συλλαβῆ. ἔνταῦθα γὰρ οὐκ ἔστιν ἐκφυγεῖν τὸ ᾠν, προσρυέν τῇ γενικῇ τοῦ θυμοῦ. Τὸ δὲ «μάλα γὰρ κάμε» αἰτία ἐστὶ τοῦ βαθέος ὕπνου, γινομένου μετὰ πολὺν κάματον. ὅτε καὶ γλυκὺς ὁ ὕπνος, ὡς δηλώσει ὁ ποιητὴς ἐν τοῖς ἐξῆς, εἰπὼν κεκμηκότι τῷ Ἀχιλλεῖ γλυκὺν ὕπνον ἐφορμήσαι. ἔνταῦθα μέντοι οὐχ' ὁ γλυκὺς ἀλλὰ μᾶλλον ὁ βαθὺς ὕπνος χρήσιμος, ἵνα οὕτω πιθανῶς ἐπιφοιτήσῃ τῷ Ἀχιλλεῖ ὄνειρος. (η. 66) Τὸ δὲ «πάντ' αὐτῷ μέγεθός τε καὶ ὄμματα» καὶ ἐξῆς, μετ' ὀλίγα βραχυτάτῳ κόμματι παραδηλώσει, εἰπὼν «εἶκτο δὲ θέσκελον αὐτῷ», ἥγουν ὡμοίωτο καὶ ἐώκει, θεοείκελον, ἥτοι θεῖον, τουτέστι θαυμαστῶς πάνυ, ὡς δοκεῖν αὐτόχρημα εἶναι Πάτροκλον. Σημειώσαι δὲ ὅτι ἔντεῦθεν Ἀντισθένης κατὰ τοὺς παλαιούς ὀρμηθεῖς ὁμοιοσχημόνας ἐδόξασεν εἶναι τοῖς σώμασι τὰς ψυχὰς. Χρύσιππος δέ, φασίν, ἄλλως ἢ καθ' Ὅμηρον λέγων, διάφορός ἐστι δοξάζων σφαιροειδεῖς τὰς ψυχὰς μετὰ θάνατον γίνεσθαι. (η. 67) Τὸ δὲ «καὶ τοῖα εἶματα ἔστο» καινότερον διὰ ποικιλίαν ἐσχημάτισται. ἥρκει γὰρ μόνον τὸ εἶματα, ἵνα ἦν· μέγεθος καὶ ὄμματα καὶ φωνὴν καὶ εἶματα. (η. 68) Τὸ δὲ «στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς» προῖων ἄλλως φησὶ μετὰ περιφράσεως «ψυχὴ ἐφειστήκει γοώσά τε μυρομένη τε». (η. 69) Τὸ δὲ «εὐδεις» καὶ ἐξῆς, ὁμοιοσχημόν ἐστι τῷ «φεύγεις δὴ, Ἐκάεργε»; οὗ πρὸς μίμησιν καὶ παρ' Εὐριπίδῃ τὸ «φεύγεις ἀποστραφεῖς με»; (η. 70) Τὸ δὲ «ἀκήδεις» θέμα ἔχει τὸ ἀκηδῶ, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἀκηδέστως ἐπίρρημα, ὡς προεῖρηται, καὶ τὸ «ἀκήδεστοι καὶ ἄφαντοι», καὶ ὁ κηδεμών. ἀπ' αὐτοῦ δὲ καὶ τὸ ἀκηδιᾶν, ὡς καὶ ἐκ τοῦ μειδῶ καὶ κατηφῶ τὸ μειδιᾶν καὶ κατηφιᾶν. (η. 71) Ὅτι σχῆμα ἐλλείψεως καὶ 4.683 ἔνταῦθα ἐν τῷ «θάπτε με ὅτι τάχιστα πύλας Αἴδαο περήσω». λείπει γὰρ τὸ ἵνα ἢ ἕτερον τι ὅμοιον, ὡς ἂν λέγη· θάπτε με, ἵνα περήσω. μυθικοῦ δὲ λόγου τὸ «περήσω», οἷα τῶν ψυχῶν δι' Ὁκεανοῦ πορθημευομένων. τοιοῦτον σχῆμα καὶ μετ' ὀλίγα ἐν τῷ «καὶ μοι δὸς τὴν χεῖρα, ὀλοφύρομαι», ἥγουν ἵνα ὀλοφύρωμαι, καὶ πάλιν «ἀλλὰ μοι ἄσσον στήθι μίνυθ' ἀμφιβαλόντε ἀλλήλους ὀλοοῖο τεταρπώμεθα γόοιο», ἥγουν ἵνα κορεσθῶμεν γόου. τοῦτο δὲ οἰκεῖον τῷ δι' ἀποδημίαν κλαίειν ἐθέλοντι, ὡσπερ εἰς ἀποδήμους ποιεῖ καὶ (η. 77 ς.) τὸ «οὐ γὰρ φίλων ἀπάνευθεν ἐταίρων βουλὰς ἐζόμενοι βουλευόμεν». Ἐνθα ὄρα ὅτι ἀδείας δέεται καὶ μονώσεως καὶ ἡ βουλή, ὡσπερ καὶ ἡ φιλόσοφος μάθησις, ὃ καὶ Ἡσίοδος δηλοῖ ἐν τοῖς καθ' ἑαυτόν. ἐν ὄρει γὰρ ἰδιάσας ταῖς Μούσαις ὠμίλησε, καὶ ὁ παρ' Ὁμήρῳ Μίνως ἐννέωρος κατὰ Κρήτην ὀμιλῶν Διὶ κατὰ μόνας χάριν μαθήσεως. (η. 78) Τὸ δὲ «βουλὰς βουλευόμεν» Ἀττικῶς ἐσχημάτισται, ὡς πολλαχοῦ δεδήλωται. (η. 72) Ἐν τούτοις δὲ εἰπόντος τοῦ ἐν ὄνειροις Πατρόκλου καὶ τὸ «τῆλέ με εἵργουσι ψυχαί, εἶδωλα καμόντων» ἐφερμηνευτικόν ἐστὶ τοῦ «ψυχαί» τὸ «εἶδωλα καμόντων». περὶ τούτου δὲ καὶ ἐν τῇ τῆς Ὀδυσσεΐας Νεκυῖα γέγραπται. καὶ ἄλλως δὲ εἰπεῖν, ὡς ἐκ παραλλήλου ταῦτα κεῖται, τὸ «ψυχαί» καὶ τὸ «εἶδωλα καμόντων». διὸ μετ' ὀλίγα ἐρεῖ «ψυχὴ καὶ εἶδωλον», ὅπερ εἶδωλον καὶ φαίνεσθαι καθ' ὕπνους δοκεῖ τοῖς φανταζομένοις. ὅθεν καὶ παλαιὰ ἦν αἴρεσις δι' εἰδώλων ἐμπτώσεως τοὺς ὄνειρους γίνεσθαι. ἔνταῦθα δέ, ὡσπερ καὶ ἐν τῇ Ὀδυσσεΐα, φαίνεται δόξα εἶναι Ὁμήρῳ καὶ τοῖς κατ' αὐτὸν μήτε ἔασθαι ψυχὰς προσφάτως ἀπολυθείσας σώμα 4.684 τος ταῖς λοιπαῖς ἐπιμίσεσθαι ὑπὲρ ποταμοῖο-λέγει δὲ τὸν Ὁκεανόν-, ἀλλ' αὐτῶς πλανᾶσθαι περὶ τὸν Αἴδη, εἰ μὴ καῦσις καὶ ταφὴ γένηται, ἔτι δὲ δοξάζεσθαι καὶ μηδὲ τὴν ψυχὴν αὐτὴν φαντάζεσθαι τινι μετὰ πυρᾶν καὶ κηδεῖαν, ἀλλὰ πρὸ τοῦ ταφῆναι μὲν αὐτὴν ἐκείνην ἐπιφαίνεσθαι, ὡς καὶ Εὐριπίδης διασκευάζει ἐν τοῖς κατὰ τὸν Πολύδωρον, ἐξ Ὁμήρου τὴν δόξαν ἔχων, μετὰ δέ γε τοῦτο οὐκέτι, ἀλλ' ἕτεροῖα τινα εἰδώλων εἰκάσματα καταπέμπεσθαι. (η. 75 ς.) «Οὐ γὰρ ἔτι», φησίν, «αὐτὶς νίσσομαι», ὃ ἐστὶν ἐπανελεύσομαι, «ἐξ Αἴδαο, ἐπὴν με πυρὸς λελάχητε», ἥγουν ἀξιώσητε, λαχεῖν

ποιήσητε. προΐων δὲ λέγει διὰ τοῦ Ἀχιλλέως ὁ ποιητής, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα δοξάζει, ψυχὴν μὲν καὶ εἶδωλον ἐν Ἄιδου εἶναι, φρένας δὲ αὐτῇ οὐκ εἶναι πάμπαν, τεκμαιρομένου νῦν Ἀχιλλέως τοῦτο ἐκ τοῦ αὐτὸν μὲν οὕτω σπεύδειν τὰ ὑπὲρ Πατρόκλου, ἐκείνον δέ, ὡς δῆθεν ἡμελημένον, λήθην προσονειδίζειν αὐτῷ. ταῦτα δὲ ὁ μανθάνων μεμνήσθω Ὀμήρου ἀκούειν, ἀνδρὸς ποιητοῦ καὶ Ἑλληνας, καὶ τοὺς περὶ ψυχῆς αὐτοῦ λήρους τῇ Ἑλληνικῇ ἀπάτῃ ἐπιγραφέτω, ἀγαπῶν, εἰ ὄλως ψυχῆς ἀθανασίαν οἶδε καὶ μονὴν αὐτῆς μετὰ θάνατον. (ἡ. 72 ς.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «τῆλέ με εἵργουσι ψυχὰι εἶδωλα καμόντων, οὐδέ μέ πω μίσγεσθαι ἐῷσιν» ἔστι ῥηθῆναι παρά τινος κωλυομένου ἐπὶ πράξει παρά τινων οὐδαμινῶν, καὶ μάλιστα εἰ καὶ ἰσχυροὶ ἐκείνοι εἶεν ἢ μελαγχρεῖς. [Ἦν δὲ λεπτοσώμων καὶ διὰ 4.685 τοῦτο ἰσχνῶν ἐν τοῖς μάλιστα Λεωτροφίδης καὶ Θούμαντις, οἱ παρὰ Ἑρμίππῳ τῷ Κωμικῷ, λεπτότατοι ὄντες. λέγει γὰρ ἐκεῖνος «οἱ πενόμενοι ἀνάπηρά σοι θύουσιν ἤδη βοῖδια Λεωτροφίδου λεπτότερα καὶ Θουμάντιδος». καταλέγονται δὲ τοιοῦτοι παρὰ Ἀριστοφάνει Σαννυρίων τραγωδὸς καὶ Μέλिटος καὶ Κινησίας, οὓς καὶ πρέσβεις ὑπὸ τῶν ποιητῶν φησιν εἰς Ἄιδου πέμπεσθαι πρὸς τοὺς ἐκεῖ ποιητάς, καὶ αἰδοφοίτας τούτους καλεῖ καὶ ἐπὶ λεπτῶν ἐλπίδων ὀχεῖσθαι φησι. λέγεται δὲ καὶ Ἀρχέστρατος, ὁ μάντις, καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς ὕστερον τῶν κηρῶν λεπτότερος εἶναι. Πολέμων οὖν φησιν ἐκείνον ἀλόντα ὑπὸ Πτολεμαίου καὶ ἐπὶ ζυγὸν ἐπιβληθέντα ὀβολοῦ ὀλκὴν εὐρεθῆναι ἔχοντα. εἰ δὲ καὶ Σίσυφος καὶ Πειρίθους καὶ Θησεὺς ὁ λισπόπυξ καὶ εἴ τις ἄλλος δίχα γε πάντως Ἡρακλῆος δόξαιεν ἂν καὶ αὐτοὶ διὰ λειποσαρκίαν μυθευθῆναι κατελθεῖν εἰς Ἄιδην, οὐ μαρτυρεῖται ὑπὸ τῶν παλαιῶν. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα.] (ἡ. 74) Ὁ δὲ ἀνωφελῶς που στρεφόμενος καὶ ἀφανῶς, καὶ μάλιστα εἰ καὶ παρ' ἀνδράσιν ἀδίκους, προσφυῶς ἂν ἐρεῖ τὸ «ἀλλ' αὐτῶς ἀλάλημαι ἂν' εὐρυπυλῆς Ἄϊδος δῶ», τουτέστι δῶμα κατὰ ἀποκοπὴν. ἔφη δὲ αὐτὸ ἡ ψυχὴ τοῦ Πατρόκλου πρὸ τῆς πυρᾶς, ὡς καὶ ἀνωτέρω κεῖται. (ἡ. 78 ς.) Ἐν τούτοις δὲ καὶ τὸ τέθηκα περιφράζων φησὶν «ἀλλ' ἐμὲ μὲν κῆρ ἀμφέχανε στυγερῆ». δηλοῦται δὲ διὰ τοῦ χαινείν τὸ ἐξ αὐτοῦ τέλος, ἡγουν τὸ καταποθῆναι. Ὅρα δὲ ὅτι ἀνωτέρω εἰπὼν κατὰ γενικὴν «πυρὸς λελάχωσιν» ὑποκαταβάς αἰτιατικὴν ἔθετο σύνταξιν ἐν τῷ «κῆρ ἀμφέχανεν, ἢ περ λάχε γεινόμενόν περ», ἡγουν γεννώμενον. ἔστι δὲ πολλὴ διαφορὰ ἐκείνου τοῦ λαχεῖν καὶ τούτου. ἐκεῖ μὲν γὰρ ἄλλοπαθῶς ἕτεροι λαγχάνουσί τινα πυρὸς, ἐνταῦθα δὲ αὐτὸς τις ἔλαχεν, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις δηλοῦται. (ἡ. 76) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «νίσσομαι», εἰ μὲν διὰ δύο ᾤσ γράφεται, τῆς ἀναλογίας ἔστι τοῦ δεδίσσω καὶ τῶν τοιούτων, εἰ δὲ ἐν ἐνὶ σίγμα, ἔστι μὲν χρόνου μέλλοντος, ἄδηλος δὲ ὁ 4.686 ἐνεστώως αὐτοῦ εἶτε ὁ γνῶριμος νίσσω, εἶτε καὶ ὁ μὴ γνωστὸς νίω ὡς τίω. ὅπως δ' ἂν ἔχοι, οὐκ ἂν ὁ καταλογάδην γράφων αὐτοῦ δέοιτο. ὅτι δὲ που καὶ διὰ διφθόγγου γράφεται ἢ τοῦ νίσσεσθαι ἄρχουσα ἐν διαφόροις κατὰ τινας, ὡς ἀπὸ τοῦ νέω, τὸ πορεύομαι, κατὰ τὸ θέω θεῖω, βέω βεῖω, τὸ χύμα δηλοῖ τῆς ποιήσεως. ζήτηι δὲ περὶ αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ «ἐς Ὀρχομενὸν ποτινεῖσεται». (ἡ. 801) Ὅτι δηλῶν ὁ ποιητής κἀνταῦθα τοὺς ὄνειρους ἔστιν οὗ ἀληθεύειν, ποιεῖ τὴν τοῦ Πατρόκλου ψυχὴν λέγουσαν μοῖραν εἶναι τῷ Ἀχιλλεῖ «τείχει ὑπὸ Τρώων εὐηγενέων ἀπολέσθαι». Καὶ ὅρα τὸ τοῦ χρησμοῦ εἰ καὶ μὴ λοξόν, ἀλλ' οὐ σαφές. Ὀμήρου δὲ καὶ τοῦτο τέχνη, φθάσαντος ἑτέρως χρησμοῦ δῆσαι τὸ τοιοῦτον σαφέστερον. Τὸ δὲ «εὐηγενέων» πλεονασμὸν ἔχει καὶ αὐτὸ τοῦ ἠ. (ἡ. 82) Ὅτι ἐνδοιασμὸς ἐπὶ παραινέσει τὸ «ἄλλο δέ τοι ἐρέω καὶ ἐφήσομαι, αἶ κε πίθηαι». ἔστι δὲ τὸ «ἐφήσομαι» ἀντὶ τοῦ ἐντελοῦμαι, ἐξ οὗ καὶ ἡ παραινετικὴ ἐφημοσύνη. (ἡ. 83-4) Ὅτι ἀξιοῖ τὸν Ἀχιλλεῖα Πάτροκλος ἐν ὄνειρῳ οὕτω «μὴ ἐμὰ σῶν ἀπάνευθε τιθεῖσθαι ὅστέ', Ἀχιλλεῦ, ἀλλ' ὁμοῦ ὡς ἐτράφημεν ἐν ὑμετέροισι» καὶ ἐξῆς. (ἡ. 91-2) Εἶτα μετὰ στίχους ἐξ ἐπαναλαβῶν φησιν «ὡς δέ», ἡγουν οὕτω, «καὶ ὅστέα νῶϊν ὀμή», τουτέστιν ἢ αὐτή, «σορὸς ἀμφικαλύπτοι, χρῦσεος ἀμφιφορεύς, τόν τοι πόρε πότνια μήτηρ», ἢ Θέτις δηλαδή. ἦν δὲ ὁ χρυσοῦς

οὔτος ἀμφιφορεύς, ὃν ἡ Θέτις πρὸς Διονύσου ἔλαβεν ἐν Νάξῳ τῇ νήσῳ, χαρισαμένου, ὅτε διωχθέντα ὑπὸ Λυκούργου αὐτὴ ἐν κόλπῳ ἐδέξατο, καθὰ ὁ ποιητὴς εἶπεν ἀλλαχοῦ. Καὶ ὄρα οἷος πολυχανδῆς ὁ κρατὴρ ἐκεῖνος, εἶγε καὶ εἰς σορὸν ἐχρημάτιζεν [ὄστοις τοιούτοις,] οὐ χάριν σοροῦ δοθεῖς—δυσσοιωνιστον γὰρ ἂν τοῦτό γε ἦν—, ἀλλὰ νῦν ἀξιωθεῖς ἀντὶ τοῦ οἰνοδόχος εἶναι φιάλη λάρναξ 4.687 ἐπιτάφιος γενέσθαι. κυρίως δέ, φασίν, ἀμφιφορεύς τὸ μέγα κεράμειον, ὃ ἀμφοτέρωθεν φέρεται τῶν ὠτων αἰρόμενον, καθάπερ ἴσως καὶ ὁ κρατὴρ οὔτος φιάλη ὦν [ἄμφωτις ἦ] ἀμφωτις, ἢ καὶ ποιητικῶς φάναι, δέπας ἄμφωτες. [Ἐν τούτοις δὲ ἐνθυμητέον ὡς δυοῖν θάτερον ἢ μέγιστος ὁ τοῦ Ἀχιλλέως κρατὴρ εἰς τόσον ὡς ὕστερον ἐν αὐτῷ κοινῇ τεθῆναι τὰ ὄστᾶ τοῦ τε Πατρόκλου καὶ αὐτοῦ, ἢ οὐ πάνυ λόγου ἄξια τὰ ἐκείνων ὄστᾶ, καθὰ τὰ τοῦ Μιλησίου Ἀστυδάμαντος, οὗ τελευτήσαντος, φασί, καὶ κατακαυθέντος οὐκ ἐχώρησε μία ὑδρία τὰ ὄστᾶ, μόλις δὲ δύο. ἦν δὲ ὁ ἀνὴρ, ὡς ἔοικεν, ἢ βουγάιος ἢ καὶ ὑπὲρ αὐτόν, ἐπεὶ καὶ ὑπὲρ βουθοίαν. κληθεῖς οὖν, φασίν, ἐπὶ δεῖπνον καὶ ἀφικόμενος ὑπέσχετο πάντα φαγεῖν τὰ πᾶσιν—ἦν δέ, φασίν, ἐννέα—παρασκευασθέντα καὶ κατέφαγε. τοῦ Πέρσου δέ, φασίν, αὐτὸν ἀξιώσαντος ποιῆσαι τι ἄξιον τῶν κατὰ τὴν ἰσχύν, φακὸν κλίνης περίχαλκον ὄντα κλάσας, ἐξέτεινε μαλάξας. καὶ σημειωτέον ἐνταῦθα τὴν τε ἐν χερσὶ βριαρότητα τοῦ ἀνδρός, καὶ ὅτι ὁμώνυμον καὶ ὁ φακός, οὐ δῆπου ὁσπρίῳ μόνῳ ἐπιλεγόμενος. καὶ τοιόνδε μὲν καὶ τοῦτο.] Σορὸς δέ, φασί, παρὰ τὸ ἔσω ὀρούειν ἢ ἐρύειν, ὃ ἐστὶ φυλάσσειν, τὸν τεθέντα. ἄπαξ δέ, φασίν, ἐνταῦθα ἡ λέξις εἴρηται τῷ ποιητῇ, ἀφ' ἧς καὶ σορέλλην παρὰ Ἀριστοφάνει σκῶμμα εἰς γέροντα, ὡς ἐν ῥητορικῷ εὔρηται Λεξικῷ. [Ἐξ αὐτῆς δὲ καὶ σοροπηγὸς πρὸς 4.688 ὁμοιότητα τοῦ ναυπηγός. δηλοῖ δὲ ἡ σορὸς καὶ αὐτὴ καθ' αὐτὴν γέροντα σκωπτικῶς, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ γράψαντος τὸ «γηράσασα καὶ ἤδη οὔσα σορός». τοῦ δὲ σορέλληνος σαφέστερον εἰς σκῶμμα τὸ τυμβογέρων παρὰ τῷ Κωμικῷ. (ἡ. 92) Ὁ δὲ ῥηθεὶς χρύσεος ἀμφιφορεύς ὁ τοσοῦτος, δι' οὗ φθάσας ὁ Ἀχιλλεὺς ἔσπεισεν ὑπὲρ Πατρόκλου τῷ Διῖ, καλῶς ἂν ἀργυρέῳ εἰκασθεῖν φρέατι κατὰ τὴν ὑστερογενῆ ἀστειότητα. πίνων γοῦν τις ἐκ μεγάλου ποτηρίου ἐσκώφθη ἐξ ἀργυροῦ πίνειν φρέατος.] Ἰστέον δὲ ὅτι τὴν τοῦ Πατρόκλου προσηκάμενος ἀξίωσιν Ἀχιλλεὺς ἐθέλει ἐν τοῖς ἐξῆς τὰ τοῦ ἐταίρου ὄστᾶ ἐν χρυσῇ φιάλῃ καὶ δίπλακι δημῷ θεῖναι, ἕως ἂν αὐτὸς θάνοι. Καὶ ὄρα τὸ «δίπλακι». συντελεῖ γὰρ τι καὶ εἰς τὴν μαρμαρέην δίπλακα. εἶτα μετὰ μικρὸν ἐκεῖ καὶ ἐνεργεῖται τὸ ἀξιωθέν, ὡς ῥηθήσεται. δῆλον δὲ ὅτι φιάλην ἐκεῖ τὸν ῥηθέντα κρατῆρά φησιν. (ἡ. 91) Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι τὸ «ὄστᾶ νῶϊν ὁμῆ σορὸς ἀμφικαλύπτει» παράφρασις ἐστὶ τοῦ «μὴ ἐμὰ σῶν ἀπάνευθεν τιθέναι ὄστᾶ, ἀλλ' ὁμοῦ»; καὶ ὅτι δύνатаί τις ἐντεῦθεν ἐπὶ φιλικῆς κοινωνίας παρωδῆσαι τὸ «μὴ ἐμὰ σῶν ἀπάνευθεν τιθέναι, ἀλλ' ὁμοῦ». ἐν τούτοις δὲ δεξιῶς παρεισάγων καὶ εὐμεθόδως ὁ ποιητὴς καὶ τὴν περὶ Πατρόκλου ἱστορίαν, ὅθεν τε ἦν ἱστορεῖ καὶ τίνος πατρός καὶ περὶ ἡλικίας, καθ' ἣν συνανετράφη τῷ Ἀχιλλεῖ. (ἡ. 85–90) Φησὶ γοῦν τῷ Ἀχιλλεῖ ὁ ἐν ὄνειροις Πάτροκλος περὶ ἑαυτοῦ, ὅτι «με τυτθὸν ἐόντα Μενόιτιος ἐξ Ὀπδόντος ἤγαγεν ὑμέτερόνδ' ἀνδροκτασίης ὑπὸ λυγρῆς, ἤματι τῷ ὅτε παῖδα κατέκτανον Ἀμφιδάμαντος, νήπιος, οὐκ ἐθέλων, ἀμφ' ἀστραγάλοισιν χολωθεῖς· ἔνθα με δεξάμενος ἐν δώμασιν ἰππότα Πηλεὺς ἔτρεφε τ' ἐνδυκέως», ἤγουν ἐπιμελῶς, «καὶ σὸν θεράποντ' ὀνόμηνε». Καὶ ὄρα ὅτι οὐκ ὠκνησεν Ὀμηρος καὶ διὰ ἱστορίας ἐλθεῖν ἀφελοῦς διὰ προσώπου ποιότητα, ὑποκαταβάς τοῦ ὕψους τῆς 4.689 σεμνότητος. τὰ γὰρ κατὰ τὴν ἀνδροκτασίαν καὶ μᾶλλον τὰ κατὰ τοὺς ἀστραγάλους ἀφελῆ καὶ παρέλκοντα. καὶ τάχα καὶ διὰ τοῦτο παρεσημῆνατο διὰ τοῦ Ἀχιλλέως ὁ ποιητὴς μὴ πάμπαν εἶναι φρένας τῷ εἰδῶλῳ, οὔπερ ταῦτά εἰσι λόγοι, καταγιγνώσκων οὐ βάθος φρενῶν τοῦ ἐν μεγάλῳ πένθει παιδικὰ λαλοῦντος ἀθύρματα. (ἡ. 85) Ὅτι δὲ Ὀπούντιος ὁ Μενόιτιος καὶ τίς ἢ Ὀπόεις πόλις ἐν συναιρέσει Ὀποῦς, πολλαχοῦ δεδήλωται. νῦν δὲ ἐξ Ὀμήρου ἐφάνη καὶ

πῶς Ὀπούντιος ὁ Πάτροκλος ὦν παρὰ Θετταλοῖς ἦν, ὅτι δηλαδὴ φυγὰς διὰ φόνον γενόμενος παιδὸς ἡλικός. (η. 86) Ἰστέον δὲ ὅτι κατὰ τοὺς παλαιοὺς καταχρηστικῶς ἀνδροκτασία ἐνταῦθα εἴρηται. παῖδα γὰρ κατέκτανε, καὶ οὐ τέλειον ἄνδρα. καὶ μὴν ἄλλως κατὰ τὸ φύσει σημαινόμενον τοῦ ἀνδρός, ὅπερ ἐν πολλοῖς δηλοῦται, ἄνδρα ἀνείλεν, ἤγουν ἄνθρωπον ἄρρενα. ἔτι δὲ καὶ ἐτέρως, καθὰ φασὶ καὶ αὐτὸ οἱ παλαιοί, ἀνδροκτασία καὶ ἡ παιδοφονία λέγεται κατὰ τὴν ἀπὸ μέρους δῆλωσιν τοῦ παντός. ἀνδροφόνος γὰρ ὁ ἀπλῶς ἄνθρωπον ἀναιρῶν, εἴτε παῖς εἴη πεσών, εἴτε ἀκμαῖος, εἴτε καὶ γυνή. (η. 83) Τὸ δὲ «τιθείμεναι» κοινῶς μὲν τιθέναι, ποιητικῶς δὲ τιθέμεναι, προσλήψει δὲ τοῦ ἱ δια δάκτυλον μετρικὸν «τιθείμεναι». [Γραφήναι δὲ διὰ τοῦ ἦτα τὴν προπαραλήγουσαν κατὰ τὸ βήμεναι, τυφθήμεναι καὶ τὰ ὅμοια, οὐκ ἦν ἀνάλογον. οὐ γὰρ προῦπέκειτο τοῦ τιθέναι ἦτα, ἵνα ἐξ αὐτοῦ γένηται διὰ τοῦ ἦ καὶ τὸ «τιθείμεναι». διὰ τί δὲ οὐκ ἐδιπλασίασε τὸ ἦ ἐν τῷ τιθέμεναι ὁμοίως τῷ ἔμμεναι, καὶ πάλιν διὰ τί μὴ ἦν εἴμεναι ὡς τιθείμεναι, λυέτωσαν οἱ βουλόμενοι.] (η. 86) Τὸ δὲ «ὑμέτερόνδε» κατ' ἔλλειψιν ἐφράσθη τοῦ οἶκον ἢ δῶμα. οὕτω καὶ ἡ κοινὴ γλῶσσα «εἰς τὰ ὑμέτερα» φησί, δηλαδὴ δώματα ἢ οἰκία. μάλιστα δὲ ἀπὸ κοινοῦ ἐνταῦθα νοεῖται ὁ δόμος ἤγουν ἐκ τοῦ ἐν ὑμετέροισι δόμοισιν», ἵνα ἦ ἡγάγεν εἰς ὑμέτερον 4.690 δόμον. Ἐν δὲ τῷ «ὑπὸ λυγρῆς» αἰτιολογικοῦ συνδέσμου ἐπέχει τόπον ἢ ὑπὸ πρόθεσις, ἵνα ἦ ἔνεκεν ἀνδροκτασίας λυγρῆς. (η. 88) Τὸ δὲ «νήπιος» καὶ αὐτὸ διασαφητικόν ἐστι τοῦ «ὁμοῦ ἐτράφημεν». ὁ γὰρ οὕτω νήπιος, ὡς ἀστραγάλοις ἐναλύειν, καλῶς ἔφη ὁμοῦ τραφήναι τῷ Ἀχιλλεῖ τυτθὸς ἐών. Τὸ δὲ «ἀμφ' ἀστραγάλοισιν», Ἀττικῶς ῥηθὲν εὐρηται καὶ γένους θηλυκοῦ. ἐν γὰρ παλαιοῖς ὑπομνήμασι φέρεται ὅτι οἱ πλείους «ἀμφ' ἀστραγάλησι» γράφουσι. καὶ ἔστιν Ἴωνικὸν ἢ ἀστραγάλη, ὡς καὶ ἐν ῥητορικῷ εὐρηται Λεξικῶ, ἐν ᾧ καὶ ὅτι τοὺς ἀστραγάλους καὶ ἀστρίχους λέγουσιν. [Ἰστέον δὲ ὅτι τε οἱ περὶ πόδας ἀστράγαλοι οὕτω λέγονται, ὡς οἶον ἀστράβαλοι ἐναλλαγῆ τοῦ βῆτα, δι' ὧν ἀστραβῶς ἐστι βαίνειν, καὶ ὅτι αἱ ἀστραγαλωταὶ μάλιστα ἐκ τοιούτων τινῶν ἐνειρομένων κατεκροτοῦντο, καὶ ὅτι ἐνταῦθα οὐ τοιούτους ἀναγκαίως ἀστραγάλους νοητέον, ἀλλὰ μᾶλλον παιδιάν, καθ' ἣν ἔπαιζον, φασίν, ἀστραγάλοις, καὶ τὸ οὕτω παίζειν ἀστρίζειν ἔλεγον, καὶ τοὺς τοιούτους ἀστραγάλους ἀστρίας ἢ ἀστρίας. Καλλίμαχος οὖν ζορκὸς που λέγει δωρηθῆναί τινα πέντε νεοσμίκτους ἀστρίας. ἐπαίζετο δὲ ἡ παιδιὰ τέσσαρσιν ἀστραγάλοις, ὧν ἕκαστος πτώσεις εἶχε τέσσαρας, οὐ μὴν ἐξ κατὰ τοὺς κύβους, ἐξ ἑβδομάδος κατ' ἀντίθετον συγκειμένης. ἀντέκειτο γὰρ μόνας καὶ ἐξάς, εἴτα τριάς καὶ τετράς, δυὰς δὲ καὶ πεντάς ἐπὶ μόνων κύβων ἦν ὡς ἐχόντων ἐπιφανείας ἕξ. ἦσαν δέ, φασίν, αἱ πᾶσαι πτώσεις τῶν ἀστραγάλων παραλαμβανομένων, ὡς ἕθος, πέντε καὶ τριάκοντα. ὧν αἱ μὲν 4.691 θεῶν ἐπώνυμοι, αἱ δὲ ἡρώων, αἱ δὲ ἐνδόξων ἀνδρῶν, αἱ δὲ ἐταιρίδων, αἱ δὲ ἀπὸ τινῶν συμβεβηκότων κατὰ τιμὴν ἢ χλεύην προσηγόρευνται. ἔλεγετο δὲ τις ἐν αὐταῖς καὶ Στησίχορος, ὁ τὴν ὀκτάδα δηλαδὴ σημαίνων, ἐπεὶ ὁ ἐν Ἰμέρα τῆ Σικελικῆς τάφος τοῦδε τοῦ μελοποιοῦ ἐξ ὀκτῶ γωνιῶν συνέκειτο, ἕτερα δὲ ἐκαλεῖτο Εὐριπίδης, ἢ δηλαδὴ σημαίνουσα τὰ τεσσαράκοντα, ἐπειδὴ δοκεῖ ὁ Εὐριπίδης γενέσθαι εἰς τῶν ἐν Ἀθήναις τεσσαράκοντα προστατῶν μετὰ τὴν κατάλυσιν τῶν τριάκοντα. τῶν δὲ βόλων, φασίν, ὁ μὲν τὸ ἐξ δυνάμενος Κῶος ἔλεγετο καὶ ἐξίτης, ὁ δὲ τὸ ἐν Χῖος καὶ κύων. ὅθεν καὶ παροιμία «Χῖος παραστάς Κῶον οὐκ ἐάσω». καθ' ἣν παρὰ Στραττίδι τῷ Κωμικῷ τὸ «Χῖος παραστάς Κῶον οὐκ ἐᾷ λέγειν», ὃ παραλαεῖ καὶ Ἀριστοφάνης ἐν τῷ «οὐ Χῖος, ἀλλὰ Κεῖος» ἢ «Κῶος». δηλοῖ δὲ ὁ ῥηθεὶς κύων βόλος ἀνταναίρεσιν τινα ψήφου. ἐν χώραις γὰρ τισὶ διαγεγραμμέναις πεττευτικῶς πολλῶν κειμένων ψήφων, ἃς ἐχρῆν ἀνταναιρεῖν, αἱ μὲν χῶραι πόλεις ἐλέγοντο νόμῳ κυβευτικῶ, κύνες δὲ αἱ ἀλλήλαις ἀντεπιβουλεύουσαι ψήφοι. ὡς δὲ καὶ πολλοῖς ἀστραγάλοις ἔπαιζον, καθὰ καρύοις, ζητητέον ἐν τῷ Πλούτῳ τοῦ Κωμικοῦ.] (η. 87) Τὸν δὲ ῥηθέντα παῖδα οἱ μὲν Αἰάνην

φασὶ καλεῖσθαι, οἱ δὲ Λύσανδρον, οἱ δὲ Κλεισώνυμον, παρὰ Ὀθρυονεῖ τῷ γραμματιστῇ ἀποκταθέντα. (η. 90) Τὸ δὲ «ἐνδυκέως», περὶ οὗ καὶ ἀλλαχοῦ κεῖται, δοκεῖ Αἰολικὸν εἶναι καὶ τρέψαι <τὸ> πρωτότυπον ὠ εἰς ὠ, ὡς ἀπὸ τοῦ δοκεῖν, ἐξ οὗ ὁ δεδοκημένος καὶ τὸ δοκεύειν, ἢ καὶ ὄθεν ὁ πάνδοκος καὶ ἡ πανδοκεύτρια, ἵνα ἢ ἐνδυκέως τὸ δοκευτικῶς καὶ μετ' ἐπιτηρήσεως ἢ δεξιώσεως. τινὲς μέντοι παρὰ τὴν δίκην αὐτὸ εἶπον γενέσθαι. (η. 91) Τὸ δὲ «ὀμῆ σορός» εἴληπται μὲν ἐκ τοῦ ὀμοῦ τραφῆναι, δηλοῖ δὲ, ὡς οἱ 4.692 ὀμοῦ τραφέντες καὶ ὀμῆς κύλικος πεπωκότες καὶ ὀμῆν ἔξουσι τοιαύτην σορόν, ἵνα λέγη ἀστείως τις, ὡς οἱ πιόντες κρατῆρα φιλοτήσιον ἐν τῷ ζῆν τὸν αὐτὸν ἔσχον καὶ θανάτου κρατῆρα ταφέντες ἐν τοιοῦτῳ ὀμοῦ. δηλὸν δὲ ὡς ἡ γενικὴ τοῦ ὀμός ὀμοῦ εἰς ὀνοματικὸν ἐπίρρημα μετέπεσε, τὸ ὀμοῦ, ὀμοίως τῷ αὐτοῦ, ἵνα ἢ τὸ ὀμοῦ ἀντὶ τοῦ ἐπὶ ὀμοῦ τόπου κατὰ σχῆμα ἔλλειπτικόν, ὡσπερ καὶ τὸ αὐτοῦ, ἤγουν αὐτόθι, ἀντὶ τοῦ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ τόπου. (η. 94-6) Ὅτι ὁ ἰκετευθεὶς ὑπὸ γνησίου φίλου καὶ καταπεισθεὶς δύναται εἰπεῖν τὸ «τίπτε μοι ἠθεῖη», τουτέστιν ἀδελφική, «κεφαλή δεῦρ' εἰλήλουθας, καί μοι ταῦτα ἕκαστ' ἐπιτέλλεαι; αὐτὰρ ἐγὼ τοι πάντα μάλ' ἐκτελέω καὶ πείσομαι, ὡς σὺ κελεύεις». Ἰστέον δὲ ὅτι, ὡσπερ πρὸ ὀλίγου μακρὰν ἔννοιαν τὴν τοῦ εἰκασμοῦ τοῦ Πατρόκλου ἐνὶ κόμματι ὁ ποιητὴς προῖων ἐμπεριέγραψεν, εἰπὼν ὅτι «εἶκτο δὲ θέσκελον αὐτῷ», οὕτω καὶ νῦν, τοῦ Πατρόκλου ἐν ὕπνῳ διάφορα τῷ Ἀχιλλεῖ ἐντειλαμένου κομματικῶς, ἐκεῖνα δηλοῖ Ὀμηρος ἐν τῷ «ταῦτα ἕκαστα ἐπιτέλλεαι», καὶ πάλιν μετ' ὀλίγα «καί μοι ἕκαστα ἐπέτελλε». ταῦτολογεῖν γὰρ οὐδ' ἐνταῦθα βούλεται εἰς οὐδὲν καίριον. (η. 94) Ἡθεῖα δὲ κεφαλή ἐκ τοῦ ἠθεῖος γίνεται, περὶ οὗ πολλαχοῦ δεδήλωται, Χαμαιλέοντος δέ, φασί, τοῦ γραμματικοῦ, γράψαντος «ῶ θεῖη κεφαλή» μέμφονται οἱ παλαιοί. ἠθεῖον μὲν γὰρ ὀνομάσαι ἀδελφικῶς τὸν προγενέστερον φίλον εἶη ἂν καλόν. τὴν δὲ τοῦ θείου πρόσρησιν, οἷον «θεῖος ὄνειρος» καὶ τὰ τοιαῦτα, οὐ τῷ τυχόντι διδόναι χρή, καὶ μάλιστα νεκρῷ ἀπλῶς. (η. 97 ς.) Ὅτι δεξιωτικὸν ἐπὶ φίλῳ οἰκτρῷ τὸ «ἀλλά μοι ἄσσον στήθι, μίνυνθά περ ἀμφιβαλόντες ἀλλήλους ὀλοοῖο τεταρπόμεσθα γόοιο», καθὰ καὶ προέγραπται. λέγει δὲ ἀμφιβαλεῖν τὸ περιπλακῆναι. (η. 99 ς.) Ὅτι ἐπὶ τινος ἐκπεσόντος ὦν ὡς οἷον ὄνειροπολῶν ἐν χερσὶν ἔχειν ἐδόκει, ῥηθήσεται τὸ «ὠρέξατο χερσὶ φίλησιν, οὐδ' ἔλαβεν». Ἀχιλλεύς δὲ τοῦτο ἔπαθε καθ' ὕπνον, ταῖς χερσὶν ἐκταθεὶς ἄψασθαι τῆς ψυχῆς Πατρόκλου, μὴ λαβὼν δέ. (η. 100 ς.) «Κατὰ χθονός» γάρ, φησὶν, «ἠῦτε καπνός ὥχετο τετριγυῖα». καὶ τὸ μὲν «τετρι 4.693 γυῖα», ληφθὲν ἀπὸ νυκτερίδων, ἐν τῷ τῆς Ὀδυσσεΐας ὡ φαίνεται, τί δηλοῖ. τὸ δὲ «κατὰ καπνός» διὰ τὸ πνευματῶδες καὶ φαντασιῶδες εἶρηται. [Ἰστέον δὲ ὅτι λέγεται μὲν καὶ χιῶν τετριγῆναι, ὅτε πλατεῖ ποδὶ καταπατεῖται, μάλιστα δέ, φασί, στρουθάρια, ὦν καὶ ἡ βῆτα ῥαψωδία ἐμνήσθη, τρίζουσιν ἢ τιτίζουσι κατὰ Ζηνόδοτον. τρυγῶν μέντοι τρύζει, ὡς καὶ τοῦνομα ἐκείνης δηλοῖ, ὡσπερ ἡ ὀλολυγῶν ὀλολύζει. πέρδικες δὲ τινες κακκαβίζουσιν, οἱ καὶ καλοῦνται δι' αὐτὸ κακκάβαι. ἴσως δὲ καὶ κικκαβάζουσιν, ὡς ἐμφαίνει ὁ Κωμικὸς ἐν τῷ κικκαβαῦ. ὅτι δὲ κακκάβη καὶ σκευός ἐστι χαλκοῦν, ὅπερ κοινῶς κακκάβιον λέγεται, δηλοῖ ὁ γράψας τὸ «ἐν κακκάβα ζεούση». ὡς δὲ οἱ πέρδικες καὶ τιτυβίζουσι, Θεόφραστος ἰστορεῖ. δηλὸν δὲ καὶ ὅτι, ὡσπερ ἐν τῷ «λέβης ζέων», οὕτω καὶ ἐν τῷ «κακκάβα ζεούση» ἀνεῖται τὸ ζεῖν πρὸς τὸ βράττειν καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ βράσμα καὶ πρὸς τὸ κάχλασμα καὶ πρὸς τὸ παφλάζειν, εἰς ὃ ποιεῖ Φερεκράτης τὸ «λοπὰς παφλάζει βαρβάρους λαλήμασι». (η. 101 ς.) Τοῖς δὲ Ὀμηρικῶς ῥηθεῖσιν] ἐπαχθὲν μετὰ τὸ «ταφῶν δ' ἀνόρουσεν Ἀχιλλεύς» τὸ χερσὶ τε συμπλατάγησεν», ὃ ἐστι τὰς χεῖρας συνεκρότησεν ὡς ἐπὶ παραδοξία τινί, θρῆνον μὲν δηλοῖ τινὰ καὶ αὐτό. διὸ ἐπάγει «ἔπος δ' ὀλοφυδνὸν ἔειπε». 4.694 δύναται δὲ καὶ ἐπὶ ἐκπλήξεως καὶ θάμβους τὸ αὐτὸ ποτε γενέσθαι. Ὀππιανὸς δὲ καὶ ἐπὶ ὀστρέων τῇ λέξει ἐχρήσατο, εἰπὼν «ὄστρακα συμπλατάγησε». Τοῦ δὲ «ὀλοφυδνόν» πρωτότυπον τὸ ὀλοφύζω, δύσχρηστον ῥῆμα,

ὡς καὶ ἀλλαγῶν δεδήλωται. (η. 101) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τούτοις τὸ «ταφῶν δ' ἀνόρουσεν Ἀχιλλεύς» ἐπίτασιν ἔχει τοῦ ἐν ταῖς Λιταῖς εἰρημένου τάφου, ὃ ἐστὶ τῆς κατὰ ψυχὴν ἐκπλήξεως, ἔτι δὲ καὶ τῆς ἀνορούσεως, εἴτ' οὖν σπουδαίας ἀναστάσεως. βάλλει δὲ τισιν ἐς νοῦν ἴσως καὶ ὡς δεξιῶς ἐνταῦθα κεῖται τὸ ταφῶν, ἔνθα περὶ νεκροῦ ὁ λόγος καὶ τῆς κατ' αὐτὸν ταφῆς. (η. 103–4) Ὅτι ἐπὶ τινος ψευδομένου τὸν κυρίως ἄνθρωπον ἔστιν εἰπεῖν σκωπτικῶς τὸ «ὡ πόποι, ἦ ῥά τίς ἐστὶ καὶ τῷ δεῖνι ψυχὴ καὶ εἶδωλον, ἀτὰρ φρένες οὐκ ἔνι πάμπαν». (η. 105–7) Ἐπὶ δὲ φίλου δι' ὄναρ οἰκτιζομένου καλὸν εἰπεῖν τὸ «παννυχίη γάρ μοι ἢ τοῦ δεῖνος ψυχὴ ἐφειστήκει γούωσά τε μυρομένη τε, καὶ μοι ἕκαστ' ἐπέτελλεν». Ἀχιλλεύς δὲ καὶ ταῦτα περὶ τοῦ φίλου Πατρόκλου φησίν. (η. 108–10) Ὅτι κοινοῦ θρήνου μακροῦ νυκτέρου ἐπὶ νεκρῶ δηλωτικὸν τὸ «τοῖσι δὲ πᾶσιν ὑφ' ἡμέρον ὤρσε γόοιο. μυρομένοισι δὲ τοῖσι φάνη ῥοδοδάκτυλος ἠὼς ἀμφὶ νέκυν ἐλεεινόν». λέγει δὲ νῦν «ἐλεεινόν» τὸν ὑπὸ πάντων οἰκτιζόμενον Πάτροκλον. σημαίνει δὲ ποτε ἢ λέξις καὶ τὸν μήπω μὲν ἠλεημένον, δεόμενον δὲ τοῦ ἐλεηθῆναι. Ὅρα δὲ καὶ ὡς οὐκ ὤκνησε τὸ «τοῖσι» δις θεῖναι ὡς ἐν σχεδιασμῶ. (η. 112 ς, ετ 123) Ὅτι ἐπεὶ παντὶ ἔργῳ σπουδαίῳ οἷα καὶ σώματι κεφαλὴν ἐπεῖναι δεῖ, ἐπιστατεῖν ἐνταῦθα Μηριόνης ἠρέθη τοῖς ἄγουσιν ὕλην εἰς τὴν τοῦ Πατρόκλου πυράν, ὡς ἂν ἐπισπέρχη αὐτούς, ἢ καὶ ὡς εὖ πάλαι εἰδῶς τὰ τοιαῦτα κελεύειν, ὅσγε προῖων ἀνώγει τοὺς ὑλοτόμους φέρειν φιτροὺς ἐπὶ τῶν ὤμων, γυμνάζων εἰδημόνως μὴ κούφους ἐν ταῖς χρεῖαις διατελεῖν. καὶ οὕτω μὲν ὁ Μηριόνης ἐπιστάτης τοῦ ἔργου πρὸς βασιλέως ἠρέθη. (η. 110–2) Ὁ δὲ βασιλεὺς αὐτὸς ἐκεῖνος ἐξελαύνων, ὡς ἢ καθ' ἡμᾶς νῦν φράσοι ἂν γενεά, τοὺς ὑλοτομήσοντας «οὐρῆάς τ' ὥτρυνε καὶ 4.695 ἀνέρας ἀξέμεν», ὃ ἐστὶ κλάσειν, ὡς εἴρηται, ἢ ἀγαγεῖν «ὑλὴν, πάντοθεν ἐκ κλισιέων», κατὰ ἐπιλογὴν δηλαδὴ καὶ πρὸς ἔνδειξιν δὲ τοῦ εὐρυκρείων εἶναι. (η. 114–23) Εἶτα φράζει ὁ ποιητὴς τὴν ἀκολουθίαν τῆς ὑλοτομίας, εἰπὼν «οἱ δ' ἴσαν ὑλοτόμους πελέκεας ἐν χερσὶν ἔχοντες σειράς τ' εὐπλέκτους, πρὸ δ' ἄρ οὐρῆες κίον αὐτῶν», ἢ γουν προεπορεύοντο αὐτῶν, «πολλὰ δ' ἄναντα κάταντα πάραντά τε δόχηιά τ' ἦλθον. ἀλλ' ὅτε δὴ κνημοὺς προσέβαν πολυπίδακος Ἴδης», τῆς προγραφείσης, «αὐτίκ' ἄρα δρῦς ὑψικόμους ταναηκέϊ χαλκῶ τάμνον ἐπειγόμενοι· ταῖ δὲ μεγάλα κτυπέουσαι πίπτον. τὰς μὲν ἔπειτα διαπλήσσοντες Ἀχαιοὶ ἔκδεον ἡμιόνων· ταῖ δὲ χθόνα ποσὶ δατεῦντο», τουτέστι συντεταμένως ὠδευον «ἐλδόμεναι πεδίοιο διὰ ῥωπήϊα πυκνά. πάντες δ' ὑλοτόμοι», ὡς ἴδομενεὺς ἐκέλευσε, «φιτρούς», ὡς ἐρρέθη, «φέρον», ὃ ἐστὶ κορμούς. (η. 123) Περὶ ὧν εἰ καὶ προεῖρηται, ἀλλὰ καὶ νῦν ἐπισημαντέον, ὡς μάλιστα ἔοικεν ὁ φιτρός φίτυρός τις εἶναι ὡς ἀπὸ τοῦ φῖτυ, ὃ δηλοῖ φυτὸν ἢ φύτευμα, ὡς Ἀριστοφάνης Εἰρήνη «πόθεν τὸ φῖτυ; τί τὸ γένος; τίς ἢ σπορά» πάντως δ' ἐκ τοῦ φιτύω φιτύσω, τὸ γεννῶ, φῖτυς ὁ γεννῶν, καὶ τὸ οὐδέτερον φῖτυ. (η. 114) Ὑλοτόμους δὲ πελέκεας εἶπε πρὸς διαστολὴν τῶν τε σφαγέων καὶ τῶν εἰς ἄλλα τιθεμένων καὶ τῶν ἄλλων ἐν οἷς καὶ αἱ προϊστορηθεῖσαι πολεμικαὶ ἀξίται. (η. 115) Σειραὶ δὲ πλέγματά τινα ἢ ἀπὸ σχοίνων ἢ σπάρτων ἢ ἄλλοθεν. Κεκοίνωται δὲ ἢ λέξις, ὡς δηλοῖ παρ' ἡμῖν τὰ σειράδια. Οὐρῆες δὲ πόθεν ἐτυμολογοῦνται, προεδήλωται. φαίνεται δὲ νῦν εὐλογον εἶναι καὶ ἀπὸ τοῦ ὄρους αὐτὰς παρωνομάσθαι. ἰδοὺ γὰρ νῦν χρησίμως ἐν κνημοῖς ἢ κατὰ τινὰς κρημοῖς, τοῦ κατὰ τὴν Ἰδην ὄρους πονοῦνται. (η. 121) Ὅτι δὲ ταῦτὸν ὄρεα εἰπεῖν καὶ ἡμίονον, δηλοῖ τὸ «ἔκδεον ἡμιόνων», αἶ καὶ θηλυκῶς προφέρονται. 4.696 (η. 116) Ἄναντα δὲ τὰ προσάντη καὶ ἀνωφερῆ, κάταντα δὲ τὰ κατωφερῆ, πάραντα δὲ, ὡς ἐν ῥητορικῶ κεῖται Λεξικῶ, πλάγια, ἑτεροκλινῆ, ἢ προσώμαλα καὶ γήλοφα, δόχηια δὲ τὰ πλάγια. Τούτοις δὲ πᾶσιν ἢ πεδιάς διαφέρει τῆς ὄρεινης, ἐφ' ἧς αἱ ἡμίονοι πονοῦμεναι τοῦ πεδίου ἔλδονται. Ἰστέον δὲ ὅτι τε τὸ ἄναντα ἐκ τοῦ ἀνάντα δοκεῖ συγκεκόφθαι. ὡς γὰρ ἐξάντης ἀρσενικὸν καὶ ἐξάντες οὐδέτερον, οὗ πληθυντικὸν ἐξάντα, οὕτω καὶ ἀνάντης ἄναντες ἀνάντα, ὅθεν τὸ ἄναντα. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ τοῦ κάταντα καὶ

πάραντα πρὸς ὁμοιότητα τοῦ ἐναντία ἔναντα, καὶ ὅτι ἢ ἕξ οὐσῶν κακιῶν τοῦ ἔπους, ὡς ἐτέρωθι σαφῶς δεδήλωται, κακίζεται καὶ τὸ «πολλὰ δ' ἄναντα» καὶ ἐξῆς. καὶ λέγεται ἢ τοιαύτη ἐπική κακία, ἐπισυνέμπτως οὕσα λέξεων, ὁμοιοκαταληξία καὶ τῶν αὐτῶν συμφώνων ἐπαλληλία.] Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι ἀπὸ τῆς δοχμῆς ἢ δόκμης βαρυτόνως γίνεται τὸ δόχμιον, περὶ ἧς Αἴλιος Διονύσιος φησιν οὕτω· δόχμη τὸ τετραδάκτυλον. Ἀρίσταρχος δὲ ὀξύνει, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ Κωμικὸς ἐν τῷ «οὔτοι δ' ἀφεστήκασι πλεῖν ἢ δύο δοχμά». ἐν μέντοι, φησί, τοῖς ἀκριβεστέροις ἀντιγράφοις ὀξεῖα ἐπίκειται τῇ πρώτῃ συλλαβῇ κατὰ τὸ λόχη, λόχη, ὄχη, ὄχη. Ἔτερος δὲ τις λέγει καὶ αὐτός, ὅτι δόχη, ὡς ὄχη καὶ στάθη κατὰ Τρύφωνα, εἰ καὶ Ἀρίσταρχος ὀξύνειν ἀξιοῖ. Πausanίας δὲ εἰπὼν καὶ αὐτὸς ὅτι δόχη τὸ τετραδάκτυλον, ἐπάγει· Κύπριοι δὲ τὴν παλαιστήν. ἴσως δέ, φησί, διὰ 4.697 τὸ πλαγιάζειν τῇ χειρὶ ἐν τῷ μετρεῖν. δόχμιον γὰρ τὸ πλάγιον. ὥστε οὗτος προϋπάρχειν βούλεται τῆς δόκμης τὸ δόχμιον. (η. 117) Κνημοὶ δέ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δεδήλωται, τὰ ὑψηλότερα τῆς ὑπωρείας, ἔνθα συλλειβομένων τῶν ὑδάτων ὕλη πυκνοῦται. τὰ γὰρ κορυφαῖα τοῦ ὄρους δυσάντη τε ὑλοτόμοις καὶ οὐδὲ λάσια εἰσι. (η. 119) Τὸ δὲ «κτυπέουσαι πίπτον» καὶ αὐτὸ ἀνέστραπται. πίπτουσαι γὰρ μάλλον ἐκτύπον. (η. 120) Διαπλήσσειν δὲ τὸ εἰς μικρὰ τέμνειν φησίν, ὅπερ ὁ Pausanias κατακορμίσαι λέγει, ἕτεροι δὲ ἀντὶ τοῦ «διαπλήσσοντες» «διαρρήσοντες» γράφουσιν. (η. 121) Ἐκδεῖσθαι δὲ ἡμίονων τὴν ὕλην ἢ κατὰ λόγον φόρτου νοητέον ἢ ἐφ' ᾧ ἔλκεσθαι αὐτὴν συρομένην, ὅπερ νοεῖν ὑποβάλλει που καὶ ὁ κολοσυρτός, περὶ οὗ ἀλλαχοῦ εἴρηται. Δατεῖσθαι δὲ χθόνα ποσὴν ἀντὶ τοῦ μερίζεσθαι, κόπτεσθαι. διὸ καὶ κόνις ἢ οὕτω κνωμένη γῆ. καὶ ἄλλως δὲ δατεῖται γῆ ποσὴν ἐν τῷ εὐτάκτως βαδίζειν καὶ ὡς ἐν μερισμῷ τοὺς μὲν τῆδε, τοὺς δὲ ἐτέρωσε βαίνειν. (η. 122) Ἐλδονται δὲ πεδιάδος αἱ ἡμίονοι, ὡς φύσει τῶν τραχέων τόπων μὴ φιλουμένων ζώοις. δηλοῖ δὲ αὐτὸ καὶ τὸ «ἵππος εἰς πεδίον». (η. 124) Ἐν τούτοις δὲ τὸν Μηριόνην θεράποντα Ἰδομενέως εἰπὼν ἀγαπήνορος ὑποδηλοῖ οὕτω πως καὶ ἀγῆνοράς τινος λέγεσθαι. ὡς γὰρ ἀγαπήνωρ ὁ ἀγαπῶν ἠνορέην, οὕτω καὶ ἀγῆνωρ ὁ ἀγώμενος, ὃ ἐστὶ θαυμάζων, ἠνορέην. ὁ τοιοῦτος δὲ νοῦς καὶ τὸν Ἀγαπήνορα καὶ τὸν Ἀγῆνορα τὰ κύρια παρήγαγε. [Πρὸς τοῖς εἰρημένους ἐπισημαντέον περὶ Μηριόνου μὲν, ὡς καλῶς εἰς ἐπιστάσιαν ἐπελέγη τῶν ὑλοτόμων οἷα εὖ εἰδῶς ἔθει Κρητικῶ. εἶχε γὰρ ἢ Κρήτη θεράποντας, οὓς ἐκάλουν οἱ ἐγχώριοι καλοφόρους, ἤγουν ξυλοφόρους. κἄλα γὰρ τὰ ξύλα, ἐξ ὧν κατὰ τινος καὶ κῆλα τὰ βέλη. τάχα οὖν καὶ ἐσπουδάζετο ἐκεῖ τὸ ξυλοφορεῖν. ἴσως δὲ καὶ Κρητικὴ λέξις τὸ κἄλον. Περὶ δὲ ἡμίονων ἐνθυμητέον παροιμίαν ἐκ τῶν τοῦ Θεόγνιδος, τὸ «ἴνα γνοίη ὅσσον 4.698 ὄνων κρέσσονες ἡμίονοι», ταλαεργοὶ δηλαδὴ ὄντες καὶ δεξιοὶ πονεῖν καὶ ἀχθοφορεῖν. ἔτι ρητέον καὶ ὡς οὐ μόνον ὑλοτόμοι πελέκεες, ἀλλὰ πάντως καὶ ἄνδρες, εἶγε καὶ δρυτόμος λέγεται ἀνήρ. εἰς τὸν αὐτὸν δὲ νοῦν ἄγεται δρυτόμος καὶ ὑλοτόμος.] (η. 125-7) Ὅτι τὸ τὴν ὕλην ἐκ τῶν ἡμίονων καταρρῖψαι καταβαλεῖν τε ἐπ' ἀκτῆς λέγει, οἷον «κὰδ δ' ἄρ ἐπ' ἀκτῆς βάλλον ἐπισχερώ», καὶ πάντη παρακαταβαλεῖν, οἷον «πάντη παρακάββαλον ἄσπετον ὕλην». ἔστι δὲ καταβαλεῖν μὲν τὸ κάτω θεῖναι ἢ ῥῖψαι, παρακαταβαλεῖν δὲ τὸ καταθεῖναι ἢ καταρρῖψαι ἐγγὺς τοῦ δέοντος τόπου, ὅπερ πρὸ ὀλίγου παρασχεῖν ἔφη, ὡς ἐκεῖ γέγραπται, ἀφ' οὗ καὶ νῦν οἱ περὶ τέχνας παροχὴν λέγουσι τὴν εἰς τὸ κατ' αὐτοὺς ἔργον ὑλικὴν χορηγίαν. ὡσπερ δὲ οὗτοι ἀπὸ τοῦ παρέχειν φασὶ παροχὴν, οὕτως οἱ σοφοὶ ἀπὸ τοῦ καταβάλλειν καταβολὴν τὴν θέσιν ἤτοι δόσιν, οἷον καταβολὴν χρέους ἢ χάριτος. οἱ δ' αὐτοὶ καὶ ἐκ τοῦ παρακαταβαλεῖν ὕλην, ἤγουν παρακαταθεῖναι, τὸ τῆς παρακαταθήκης ἐποίησαν ὄνομα, ὡσπερ καὶ τὸ τῆς παραθήκης ἐκ τοῦ παραβαλεῖν, ὅπερ ἀλλαχοῦ γέγραπται. ἀκολούθως δὲ καὶ τὸ παρακαταθέσθαι καὶ τὸ καταθέσθαι τὰ τῇ παραθήκῃ καὶ τῇ παρακαταθήκῃ σύστοιχα. (η. 125) Τὸ δὲ «ἐπισχερώ» ποιητικόν ἐστὶ ἐπίρρημα, ὀξυνόμενον μὲν ὡς τὸ ἰώ, καθὰ

καὶ ἀλλαχοῦ ἐγράφη, δηλοῦν δὲ τὸ ἐχομένως ἀπὸ τοῦ σχῶ ἢ τοῦ ἔχω, ἐξ ὧν καὶ τὸ σχεδόν καὶ τὸ ἐφεξῆς. (η. 125–37) Ὅτι μέλλοντος ταφῆναι Πατρόκλου φρασάμενος Ἀχιλλεὺς μέγα ἥριον ἐκείνῳ τε καὶ ἑαυτῷ, περὶ οὗ φανεῖται πῶς μέγα ἐρρέθη, εἶτα «Μυρμιδόνεσσι φιλοπτολέμοισι κέλευσε χαλκὸν ζώνυσθαι», ἢ «χαλκῶ» κατὰ δοτικήν, «ζευξαι δ' ὑπ' ὄχεσφιν ἕκαστον ἵππους. οἱ δ' ὠρνυντο καὶ ἐν τεύχεσιν ἔδυνον, ἂν δ' ἔβαν ἐν δίφροισι παραιβάται ἠνίοχοί τε, πρόσθε μὲν ἰπῆες, μετὰ δὲ νέφος εἶπετο πεζῶν, μυριοί· ἐν δὲ μέσοισι φέρον Πάτροκλον ἐταῖροι. θριζὶ δὲ πάντα νέκυν καταεῖνυον», ἤγουν κατεκάλυπτον, «ἄς ἐπέβαλλον», ἤγουν ἐπέρριπτον, «κειρόμενοι· ὄπιθεν δὲ κάρη ἔχε δῖος Ἀχιλλεὺς ἀχνύμενος· ἔταρον γὰρ ἀμύμονα πέμπ' Ἄϊδόσδε». (η. 137) Καὶ ὅρα 4.699 τὸ «πέμπεν». ἐντεῦθεν γὰρ παρὰ τοῖς ὕστερον ἢ πομπή καὶ τὸ πέμπειν ἐπὶ θριαμβικῆς προελεύσεως. (η. 129 ς.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ὡς εἰς μάχην οἱ Μυρμιδόνες διετάχθησαν ἐπὶ τιμῇ τοῦ κειμένου. διὸ καὶ φιλοπτολέμους καὶ νῦν οὐ παρέργως ὁ ποιητὴς εἶπεν αὐτούς, χαλκῶ δὲ ζώνυσθαι, ὡς ἀπὸ μέρους τὸ ἀπλῶς ὀπλιζέσθαι. μέρος γὰρ ἡ ζώνη τοῦ ὄλου ὀπλισμοῦ, ὡσπερ καὶ ὁ θώραξ, ἀφ' οὗ τὸ θωρήσεσθαι, καὶ ἡ αἰχμή, ὅθεν τὸ αἰχμάζειν ἢ αἰχμάσσειν, ὡς ἀπὸ τοῦ δόρυ τὸ δορύσσειν. (η. 130) Τὸ δὲ ζευξαι καὶ παθητικῶς ἐν ἄλλοις λέγεται. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ζεύγνυσθαι. (η. 131) Τὸ δὲ «ἐνδύσασθαι τεύχη» ἐν τεύχεσι καὶ νῦν δύναι εἶπε διὰ καινοτροπίαν φράσεως. ἀλλαχοῦ δὲ «τεύχεα δύναι» φησὶ καὶ «κατὰ τεύχεα δύναι». (η. 132) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι κἀνταῦθα διαφορὰν φανεράν παραιβάτου καὶ ἠνίοχου ἔδειξε. (η. 133) Νέφος δὲ πεζῶν καὶ ἀλλαχοῦ ἐρρέθη. πλὴν ἐκεῖ μὲν ἄλλως εἶχεν ἢ τῆς νεφώσεως διάθεσις, ἐνταῦθα δὲ δοκεῖ πλήθος μόνον δηλοῦν. (η. 134) Διὸ ἐπῆκται σαφηνείας χάριν τὸ «μυριοί». προεῖρηται δὲ καὶ ὡς νεκροῖς οἰκτεῖον τὸ φέρεσθαι. (η. 135) Τὸ δὲ «καταεῖνυον» γίνεται ἀπὸ τοῦ ἔω, τὸ ἐνδύω καὶ οὕτω καλύπτω, καὶ πλεονασμῷ τοῦ ἱ καὶ τοῦ ἦν εἶνω καὶ παραγωγῶς εἰνύω, ἐξ οὗ παρατατικὸς εἶνυον καὶ «καταεῖνυον». ἔοικε δὲ τὸ 4.700 εἰνύω προσλαβεῖν τὸ ἱ πρὸς διαστολήν τοῦ ἐνύω, ἀφ' οὗ τὸ ἀμφιεννύω καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ. Ἐπέβαλλον δέ, ὡς καὶ προεδηλώθη, τρίχας τοῖς νεκροῖς, ὡς οἶα τινα τοῦ σώματος ἀπαρχήν, καθὰ καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα δηλοῦται, οὐ γὰρ εἶχον τεμεῖν τι καὶ τῶν μελῶν, ἢ καὶ ὡς ἀψύχοις τὸ ὅμοιον ἀφοσιούμενοι. διὸ καὶ τῶν ζώντων τὰ μὴ γεννῶντα ζῶα ἔσφαζον ἐπ' αὐτοῖς, ὅσα τε ἐστεῖρευον καὶ ὅσα μὴ ἦσαν ἔνορχα. ὅτι δὲ πολλάκις καὶ ζῶα ἔκειρόν τινες, Ἡρόδοτος ἰστορεῖ εἰπὼν ὡς ἐπὶ τῷ Μασιστίῳ Μαρδόνιος καὶ ὁ στρατὸς ἐπένησαν, σφέας τε αὐτούς κείροντες καὶ τοὺς ἵππους καὶ τὰ ὑποζύγια. (η. 136) Τὸ δὲ κάρη τοῦ νεκροῦ ὁ Ἀχιλλεὺς ἔχει, ὅτι μὴ ἐπὶ τινος ὀργάνου ὁ νεκρὸς ἐφέρετο, ἀλλ' ὑπὸ ἀνδρῶν, καὶ ἦν ἀνάγκη ἀπηρτῆσθαι τὴν κεφαλὴν, εἰ μὴ ὑπανεῖχτο. (η. 137) Ἐπιφωνηματικὸν δέ τι κόμμα τὸ «ἔταρον ἀμύμονα πέμπεν Ἄϊδόσδε», δι' οὗ δηλοῖ τὰ πρὸ αὐτοῦ πλατέως ῥηθέντα νεκρικὴν εἶναι πομπήν, ἀφ' ἧς ὁ νεκροπομπὸς σύγκειται. ἔχει δὲ τι αὐτὸ καὶ οἴκτου ἐπὶ τῷ Ἀχιλλεῖ. (η. 139) Ὅτι ἐν μὲν Ὀδυσσεΐα ἐπιᾶρτων κεῖται τὸ «ἐνήνεον», τουτέστιν ἐσώρευον, ἐνταῦθα δὲ ἐπὶ ὕλης τῆς κατὰ ξύλα. φησὶ γὰρ «αἶψα δὲ μενοεικέα νήνεον ὕλην», ὅπερ ἐκεῖ «παρενήνεον» λέγει. δῆλον δὲ ὅτι τὸ αὐτὸ καὶ νηεῖν λέγεται, ὡς δηλοῖ μετ' ὀλίγα τὸ «περὶ δὲ δρατὰ σώματα νηεῖ», ὃ ἐστὶν ἐσώρευε, καὶ ἀλλαχοῦ τὸ «νηα νηήσασθαι». πότερον δὲ πρωτότυπον τὸ νηῶ ἢ τὸ νηνῶ, οὐκ εὐδηλον. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι μενοεικέα ἰδοῦ καὶ ὕλην λέγει, καὶ ὅτι ἐρμηνευτικόν ἐστι τοῦτο τοῦ «ἄσπετον ὕλην», μᾶλλον δὲ διορθωτικόν. τὸ μὲν γὰρ ἄσπετον ἔχει τι καὶ ὑπερβολῆς, τὸ δὲ μενοεικές, εἰ καὶ ἀορίστως φράζεται, ὅμως συμμετρίαν δηλοῖ τινα τὴν κατὰ τὸ ἀρκοῦν. (η. 141) Ὅτι οὐδ' Ἀχιλλεὺς ἐφείσατο κείρασθαι ἀλλὰ «στάς ἀπάνευθε πυρᾶς 4.701 ξανθὴν ἀπεκείρατο χαίτην». Πυρὰν δὲ νῦν τὸν τόπον ἔφη τῆς πυρᾶς. οὐπω γὰρ καὶ ἀνήφθη. ταύτην δὲ καὶ ἥριον ἀνωτέρω ἔφη. [Εἰ δὲ παράκεινται ἢ πυρὰ καὶ ἡ ξανθὴ χαίτη, ἀλλ' αὐτὸ ἐκ τοῦ παρατυχόντος γέγονεν. οὐ δὴ που γὰρ ἀστεΐζεται Ὀμηρος παραθεῖς

τῆ πυρρᾶ κόμη τὴν δι' ἑνὸς ῥῶ ἐκφωνουμένην πυράν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι καρηκομόωντες συνθέτως ἢ κάρη κομόωντες ἐν παραθέσει οὐ πάντοτε ἦσαν οὐδὲ πάντες οἱ παλαιοί, καὶ ὡς μὲν οὐ πάντες, αἱ ἱστορίαι δηλοῦσιν, ὡς δὲ οὐδὲ πάντοτε, οὐδ' αὐτὸ ἄδηλόν ἐστιν. Ἀχιλλεὺς οὖν κόμης κουράν ὀφείλων τῷ Σπερχειῶ κείρει αὐτὴν ἐνταῦθα τῷ Πατρόκλῳ πενθητήριον. Κουρήτες δέ, περὶ ὧν εἰς πλάτος προγέγραπται, «χλιδῶντα πλόκαμον» τρέφοντες «ὥστε παρθένου ἀβρᾶς» Κουρήτες ἐκλήθησαν κουρᾶς ἕνεκεν. Ἀγάθων γοῦν, φασί, περὶ αὐτῶν ἱστορεῖ λεγόντων ὡς, ἐπεὶ τὴν Πρώνακτος θυγατέρα μνηστεύοντες οὐκ ἐτύχομεν γάμου, «κόμας ἐκειράμεθα μάρτυρας τρυφῆς, ἣ που ποθεινὸν χρῆμα παιζούση φρενί. ἐπώνυμον γοῦν εὐθύς ἔσχομεν κλέος Κουρήτες εἶναι, κουρίμου χάριν τριχός». κείρονται δὲ καὶ μέχρι νῦν οἱ μὲν ἐν χρῶ καθὰ καὶ Ἀλανοί, οἱ δὲ σκάφιον, ὃ παρὰ τῷ Κωμικῷ κεῖται, τινὲς δὲ καὶ Ἐκτορέην φιλοῦσι κουράν, ἣν παραλαλεῖ καὶ Λυκόφρων, φιλητὸς δὲ τισι καὶ ὁ λεγόμενος κῆπος. καὶ ὅμως ἦν, φασί, καὶ φορτικὴ κουρά, ὡς καὶ ἦν ἔπασχόν τινες ὑπὸ Σκυθῶν, ἣν καὶ μισοῦντες τὸ οὕτω πάσχειν ἀπεσκυθίσθαι προσηγόρευον.] Ὅτι ἔθος ἦν τρέφειν κόμην τοὺς νέους μέχρι καὶ ἀκμῆς, εἶτα 4.702 κείρειν αὐτὴν ἐγχωρίοις ποταμοῖς. ἐποίουν δὲ οὕτω τιμώντες τὸ καλὸν ὕδωρ. τρόφιμον γάρ, φασί, καὶ συστατικὸν ἐστὶ τοῦ ζῆν, καὶ μάλιστα τὸ γλυκύ. διὸ οἱ βουλιμιῶντες πίνοντες κορέννυνται καὶ τὰ βρέφη δὲ ὑγρῶ, φασί, μόνῳ διοικοῦνται. κουροτρόφοι οὖν ἐνομίζοντο οἱ ποταμοὶ διὰ τὴν ὑγρότητα, καθὰ καὶ ὁ ἥλιος Ἀπόλλων διὰ θερμότητα. κουροτρόφους δὲ φαμεν τοὺς τὴν νεότητα τρέφοντας. εἰ δὲ καὶ «κούριμος θρίζ» παρὰ τῇ Τραγωδίᾳ, καὶ τις εἰπεῖν τολμήσει τὴν λέξιν καὶ ἀπὸ ταύτης, ἔστωσαν καὶ οὕτω κουροτρόφοι κατὰ θρασύτητα λέξεως, οἱ δὲ παλαιοὶ σεμνύνουσι τὸ ποτάμιον ὑγρὸν, καὶ ταῦτα λέγοντες· τὸ λουτρὸν ἐκ ποταμοῦ τοῖς νυμφίοις ἐκομίζετο, οἰωνιζομένοις τὸ γόνιμον. διὸ καὶ ἔνορχα μῆλα ἰέρευον, ὥσπερ τῷ Ποσειδῶνι, οὕτω καὶ τοῖς ποταμοῖς εἰς τὰς πηγὰς, γόνιμα γάρ καὶ τὰ ἄρρενα, καὶ τοῖς πρὸ γάμου δὲ τελευτῶσιν ἢ λουτροφόρος, φασίν, ἐπετίθετο κάλπις εἰς ἔνδειξιν τοῦ ὅτι ἄλουτος τὰ νυμφικὰ καὶ ἄγονος ἄπεισι. (η. 141-3) Κατὰ τοίνυν τὸ ἔθος κειράμενος καὶ Ἀχιλλεὺς χαίτην, ἣν Σπερχειῶ ποταμῶ ἔτρεφε τηλεθώσων, ἰδὼν ἐπὶ οἴνοπα πόντον ὡς οἶα πρὸς τὸν πατριώτην ποταμὸν ρίπτων τὰς ὄψεις, ὁποῖον δὴ τι καὶ ἐν τῇ ἁ' ῥαψωδίᾳ ἐποίησε, προσφωνεῖ ἀφελῶς καὶ γλυκέως, λέγων (η. 144-53) «Σπερχεῖ' ἄλλως», ἤγουν ὦ Σπερχειῆ μάτην, «σοί γε πατὴρ ἠρήσατο Πηλεὺς», ὃ ἐστὶν ηὔξατο, «κεῖσέ με νοστήσαντα φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν σοί τε κόμην κερῆειν ῥέξειν θ' ἱερὴν ἐκατόμβην, πεντήκοντα δ' ἔνορχα παρ' αὐτόθι μῆλα ἱερεύσειν ἐς πηγὰς, ὅθι τοι τέμενος βωμός τε θυεῖς, ὡς ἠρᾶθ' ὁ γέρων, σὺ δὲ οἱ νόον οὐκ ἐτέλεσσας. νῦν δ' ἐπεὶ οὐ νέομαί γε φίλην ἐξ πατρίδα γαῖαν, Πατρόκλῳ ἥρωϊ κόμην ὀπάσαιμι φέρεσθαι. ὡς εἰπὼν ἐν χερσὶ κόμην ἐτάροιο φίλοιο θῆκε, τοῖσι δὲ πᾶσιν ὑφ' ἴμερον ὤρσε γόοιο», καθὰ καὶ προεγράφη, οὐ διὰ τὸ τῆς μονωδίας περιπαθές, οὐδὲν γάρ τι οἴκτου ἔχει, ἀλλ' ἐπὶ τῇ μεταχειρίσει τοῦ ἔργου. ἐπεὶ ὡς οἶα ἐμψύχου ὄντος τοῦ ἐταίρου, ὃν ὡς ἐνήη πάντες ἐφίλουν, ἐν 4.703 χειρὶ τὴν κόμην τίθησιν, ὡς εἴπερ ἐς Σπερχειοῦ ταύτην ἀνέθετο. ποταμὸς δὲ ὁ Σπερχειὸς ἐκδιδοὺς πλησίον Θερμοπυλῶν. (η. 142) Τηλεθώσα δὲ οὐχ' ἀπλῶς ἢ τοῦ Ἀχιλλέως ἐρρέθη κόμη, ἀλλ' εἰς ἔμφασιν θάλους. σκοπητέον γὰρ οἶαν εἶχε κόμην ἐκεῖνος, ἄλλως τε ἐπιμεμελημένην καὶ ἐς τοσοῦτον ἄκουρον. Ὅρα δὲ ὡς οὐ μόνον δένδρεα τηλεθώωντα, καὶ ἐλαῖαι τηλεθώουσαι, καὶ ὕλη τηλεθώουσα, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ κόμη τηλεθώουσα. καὶ πῶς ἐπαλλάττουσιν ἀλλήλαις ἢ κόμη καὶ τὸ «τηλεθώουσα». κόμη τε γάρ ποτε τὰ τῶν δένδρων λέγεται τηλεθώωντα φύλλα, καὶ κατ' ἐπάλλαξιν αὐθις τηλεθώουσα κόμη κατὰ τὴν ἐκεῖθεν μεταφοράν. (η. 144) Τὸ δὲ «ἄλλως» ἀντὶ τοῦ μάτην εὐφήμως πέφρασται. τὸ γὰρ μὴ κατὰ σκοπὸν ἢ κατ' εὐχὴν ἀποβεβηκός, ἀλλ' ἐτέρως, ἄλλως ἀποβῆναί φαμεν κατὰ τινὰ δηλαδὴ ματὴν ἔργου, ὃ ἐστὶ ματαιότητα. διὸ καὶ

ἀναγκαίως ἀντὶ τοῦ μάτην νοεῖται τὸ τοιοῦτον «ἄλλως» διὰ τὴν εἰς μάτην ἑτεροϊότητα τῆς πραγματικῆς ἀποβάσεως. (η. 147) Ἐνορχα δὲ διὰ τί ἐθύετο εἴρηται. Μῆλα δὲ εἰπὼν καὶ ταύρους νοεῖν, ὡς εἰκός, ἀφήσιν, οἷς ἔθυσον, ὡς καὶ προῖστόρηται, θαλάσση τε καὶ ποταμοῖς. (η. 148) Ἐς πηγὰς δὲ ἱερεύονται μῆλα διὰ τὸ αὐτὰς γονίμους εἶναι τοῦ ὄλου ποταμοῦ, ἔτι δὲ καὶ τιμίας ἀρχικῶ λόγῳ, καθὰ παραδηλοῖ καὶ Ἡσίοδος. διὸ καὶ βωμὸς ἦν περὶ αὐτὰς ἐπώνυμος τῷ ἐκεῖσε ὑγρῷ δαίμονι. πρὸ δὲ γε τούτων δεδήλωται ὡς οὐ μόνον ταῦροι ποταμοῖς ἱερεύοντο, ἀλλὰ καὶ ἵπποι ζωοὶ ἐν δίναις καθιέντο, οὐ μὴν ἐν πηγαῖς. Τέμενος δὲ νῦν ἱερός τόπος ἀποτετμημένος τῶν πέριξ, οὗ μέρος βωμὸς, ἐφ' οὗ τὰ θυόμενα ἔκαιον, διὸ θυήεις 4.704 λέγεται. ἐπεὶ καὶ θύος τὸ θυόμενον. δῆλον δὲ ὡς οὐκ αἰεὶ παρὰ τῷ ποιητῇ τὸ τέμενος ἰέρωται, ἀλλὰ πᾶς τόπος ἀποτομῆν τῶν πέριξ ἔχων ἐκαλεῖτο τέμενος. Ἰστέον δὲ ὡς οὐκ ἐξ ὁμοίας παραγωγῆς τὸ προρρηθέν που θυόεν νέφος ἐστὶ καὶ ὁ θυήεις βωμὸς. ἐνθυμητέον δ' ἐνταῦθα καὶ ὅτι ὁ φιλόμηρος Σοφοκλῆς, κόμην Τεύκρου κείρας ἐν τῷ μαστιγοφόρῳ Αἴαντι, τῷ παιδί Εὐρυσάκει δίδωσι φέρειν αὐτήν, οὐ μὴν τῷ νεκρῷ, ἑτεροῖον μὲν τι ποιήσας Ὀμήρου, ἀπαθέστερον δέ. (η. 153–5) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι κἀνταῦθα θρήνου δηλοῖ ἐπίτασιν τὸ «πᾶσιν ὑφ' ἴμερον ὦρσε γόοιο», καὶ ἐξῆς τὸ «καὶ νύ κεν», ἤγουν καὶ δὴ ἄν, «ὀδυρομένοισιν ἔδω φάος ἠελίοιο», εἰ μὴ τότε ἐγένετο. Ὅρα δὲ ὅτι, εἰ καὶ ὁ λόγος πένθος δηλοῖ, ἀλλ' ὁ ἀκροατῆς διαχέεται τοῖς παρίσσις τῷ «γόοιο» καὶ «ἠελίοιο». (η. 156) Ὅτι τὸ «σοὶ μὲν τε μάλιστά γε λαὸς πείσονται μύθοισιν», ἀνδρὶ πρέπει, ὃν αἰδοῦνται οἱ ἀκροαταί. (η. 158–60) Εἰς δὲ νεκροῦ ἐπιμέλειαν καὶ τὸν ἐπ' αὐτῷ περιδείπνον οἰκεῖον τὸ «δεῖπνον ἄνωχθι ὄπλεσθαι. τάδε δ' ἀμφιπονησόμεθα, οἷσι μάλιστα κήδεός ἐστι νέκυς», τουτέστι φροντίδος ἄξιος. γίνεται δὲ παρὰ τὸ κηδεύω ἀποβολῇ τοῦ ῥυ, ἀφ' οὗ καὶ κηδεμόνες μετ' ὀλίγα εὐθύς οἱ τῆς κηδείας φροντισταί. Ὁξύνεται δὲ, φασί, τὸ κηδεός, διότι τὰ εἰς ῥο-ς καθαρεύοντα τῷ ῥε παραληγόμενα ὀξύνονται· ὀχεύω ὀχεός, καὶ πλεονασμῷ τοῦ ῥσ ὀσχεός, σωρεύω σωρεός, καὶ ἐν συγκοπῇ σωρός, φωλεύω φωλεός, οὕτω καὶ κηδεύω κηδεός. τινὲς δὲ προπαροξύνουσι, λέγοντες ὅτι ὡς καθαρεύω καθάρειος, ἐπιτηδεύω ἐπιτήδειος, οὕτω κηδεύω κήδειος, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἐπικήδειος, ἀποβληθέντος δὲ τοῦ ῥι ἔμεινε κήδεος. (η. 158 ς.) Τὸ δὲ «ἄνωχθι» ὅτι ἀπὸ τοῦ ἄνωγε, ὃ δηλοῖ τὸ κέλευε, γίνεται, καὶ ὅτι τὸ ὄπλεσθαι παράγωγόν ἐστι τοῦ ὀπλίζεσθαι, προέγνωσται. (η. 157) Τὸ δὲ «πείσονται μύθοις» διέσταλται τῆς δι' ἔργων πειθοῦς. [Ἐνταῦθα δὲ μνηστέον ὅτι μῦθος κοινῶς μὲν ἔγνωσται ὅστις ἐστὶ παρά, τε τῷ ποιητῇ καὶ τοῖς ὕστερον, ἢ δὲ ἱστορία καὶ ἄλλο τι καινοτομεῖ. λέγεται γὰρ ἐν Συρακούσαις εἶναι ποτε πολυτελῆς κῆπος, ὃς ἐκαλεῖτο Μῦθος, ἐν 4.705 ᾧ Ἰέρων ἐχρημάτιζεν. εἰκός δὲ Μῦθον αὐτὸν λεχθῆναι ἢ διὰ τὸ μύθου ἤγουν λόγου ἄξιος εἶναι, πολλοῦ δηλαδή, ἢ διὰ τὸ μὴ ἂν πιστεῦσθαι τοῖς πολλοῖς οὕτω καλὸς εἶναι, ἀλλὰ μυθικὰ δοκεῖν τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ λαλούμενα.] (η. 160) Κεῖνται δ' ἐν τούτοις καὶ ταγοὶ οἱ ἡγεμόνες, ἤγουν οἱ τάσσοντες τὰ τοῦ λαοῦ, οἱ καὶ κοσμήτορες διὰ τὸ κοσμεῖν. φησὶ γὰρ «παρὰ δ' οἱ ταγοὶ ἄμμι μενόντων», ἤγουν παραμενέτωσαν ἡμῖν οἱ ἔνδοξοι τῇ τοῦ Πατρόκλου πυρᾶ. (η. 164) Ὅτι ἐρμηνεύων τὸ «φράσατο μέγα ἠρίον» φησὶ «ποίησαν δὲ πυρὴν ἐκατόμποδον ἔνθα καὶ ἔνθα», ὃ ἐστὶν ἐκατὸν ποδῶν ἔχουσαν ἐκάστην πλευράν, Ἀχιλλέως δηλαδή κατὰ τὸ σιωπώμενον ἐπιτάξαντος, τοῦ καὶ φρασμένου τὸ ἠρίον, ὡς εἴρηται. (η. 165) Ὅτι τὸ «ἐν δὲ πυρῇ ὑπάτη νεκρὸν θέσαν» ἐρμηνεύων μετ' ὀλίγα ὁ ποιητῆς φησὶ «ἐν μέσση γὰρ ἔκειτο πυρῇ, οἱ δ' ἄλλοι ἄνευθεν ἐσχατιῇ», ἤγουν ἐσχάτοις μέρεσι τῆς πυρᾶς. προδέδεικται γὰρ ὡς οὐ μόνον ἐπὶ ἀγροῦ ἢ ἐσχατιᾶ λέγεται. ἔστι δὲ ὑπάτη οὐχ' ἀπλῶς ἢ μέση, ἀλλ' ἢ ἐν τῷ μέση εἶναι ἔχουσα καὶ τὸ ὑπερκεῖσθαι, ὃ ἐστὶν ὑπερέχειν, ἐπεὶ καὶ Ζεὺς θεῶν ὑπατος, οὐχ' ὁ μέσος, ἀλλ' ὁ ὑπέρτατος, ᾧ ἀντίκειται ὁ κατὰ χθαμαλότητα νέατος. (η. 166/76) Ὅτι «πολλὰ ἴφια μῆλα καὶ εἰλίποδας ἔλικας βόας ἐπὶ τῷ νεκρῷ πρόσθε πυρῆς ἔδερόν τε

καὶ ἄμφεπον· ἐκ δ' ἄρα πάντων δημόν ἐλών ἐκάλυψε νέκυν μεγάθυμος Ἀχιλλεύς ἐς πόδας ἐκ κεφαλῆς», ἵνα δηλαδή ῥᾶον καίοιτο, «περὶ δὲ δρατὰ σώματα νῆει», ἦγουν περιεσώρευε τὰ ἐκδεδαρμένα νεκριμαῖα, «ἐν δ' ἐτίθει μέλιτος καὶ ἀλείφατος ἀμφιφορῆας πρὸς λέχεα κλίνων», μέλιτος μὲν, ὅτι νεκροῖς ὠκείωται, καθὰ καὶ Πορφύριος δηλοῖ, ἀλείφατος δὲ καὶ αὐτοῦ διὰ τὸ τῆς πυρᾶς εὐέξαπτον. «πίσυρας δέ», ὅ ἐστι τέσσαρας, «ἐριαύχενας ἵππους ἐσσυμένως ἐνέβαλε πυρῆ, μέγαρα στοναχίζων», τετρώρου τούτους ἵππους τῷ 4.706 ποτε ἠνιόχῳ χαρισάμενος. «ἐννέα τῷ γε ἄνακτι τραπεζῆς κύνες ἦσαν». καὶ τούτων «ἐνέβαλε πυρῆ δύο δειροτομήσας», ἵνα, ὡς ἔοικε, τῶν παρ' ἑαυτῷ ἀξίων λόγου πάντων τῷ φίλῳ ἀπάρξηται. «δώδεκα δὲ Τρώων μεγαθύμων υἱέας ἐσθλοὺς χαλκῷ δηϊόων», ἐνέβαλε δηλαδή τῇ πυρᾷ. ἐκφωνῆσαι γὰρ ὀκνεῖ τὴν πράξιν ταύτην μετὰ καὶ ῥήματος ὁ ποιητής, καιρίαν καὶ ταύτην τεχνησάμενος ἔλλειψιν. ὅς καὶ τοὺς πεσόντας ἀποσεμύνας οὐ μόνον ἐσθλοὺς ὠνόμασε καὶ υἱοὺς πατέρων μεγαθύμων, ἀλλὰ καὶ τὸν Ἀχιλλεῖα ἐμέμψατο, εἰπὼν «κακὰ δὲ φρεσὶ μῆδετο ἔργα», κρίνων μὴ ἀγαθὴν εἶναι τὴν τοιαύτην τοῦ Ἀχιλλέως πράξιν, [ἀλλὰ θηριώδη καὶ τῷ ὄντι βαρβαρικήν, εἴ τις ἐνθυμοῖτο τὴν λέγουσαν ἱστορίαν, ὅτι Γαλάταις ἔθος, ἠνίκα προτέρημά τι ἐν τοῖς πολέμοις λάβωσι, θύειν τοὺς αἰχμαλώτους. ἀλλ' ἐκεῖνο μὲν εἶχε τινα λόγον. ἦν γὰρ τις ἀπαρχὴ πρὸς τὸ θεῖον οἷα θυσία, τὸ δὲ τοῦ Ἀχιλλέως πάντῃ ἀλλοῖον ἦν.] (η. 173) Ὅρα δὲ κἀνταῦθα τὴν παρὰ τοῖς ἦρωσι τῶν τραπεζέων κυνῶν ἐπιμέλειαν. (η. 169) Τοῦ δὲ «δρατὰ σώματα» προϋπάρχει τὸ δαρτά, ὡς καὶ τοῦ κραδίῃ τὸ καρδίη, καὶ τοῦ ἔδρακον τὸ ἔδαρκον. (η. 170) Τὸ δὲ ἄλειφαρ διενήνοχε τοῦ ῥηθέντος δημοῦ, ἴσως μὲν ὡς ἐλαιῶδες τι ὄν ἢ αὐτόχρομα ἔλαιον, ἴσως δὲ καὶ ὡς ἐκπιεσθὲν δημοῦ καὶ ἀγγεῖοις προεναποτεθέν. (η. 172) Πυρῆς δὲ καὶ πυρὸς πολλὴ διαφορὰ παρὰ τοῖς ῥήτορσι. Τὸ δὲ «ἐνέβαλλε» ταῦτόν τῷ ἐνετίθει. διὸ εἰπὼν «ἐν δ' ἐτίθει μέλιτος ἀμφιφορῆας», ἐπήγαγε τὸ «ἵππους ἐνέβαλλε» καὶ «δύο κύνας ἐνέβαλλε». δύναται δὲ τὸ ἐνέβαλλε νοεῖσθαι καὶ ἀντὶ τοῦ ἐνέριπτεν. (η. 177) Ὅτι ἐν τῷ «ἐν δὲ πυρὸς μένος ἦκε σιδήρεον, ὄφρα νέμοιτο» ἀνταπόδοσις γέγονε τροπῆς. τὴν γὰρ μετὰ σιδήρου μάχην ἐν πολλοῖς εἰκάζων πυρὶ καὶ καυστειρὰν ὀνομάζων καὶ «δέμας πυρός» μάχεσθαι τινὰς λέγων, ἐνταῦθα σιδήρῳ τὸ πῦρ εἴκασε. (η. 182) Τὸ δὲ νέμεσθαι ἐσθίειν μετ' ὀλίγα φησὶν ἐν τῷ «τοὺς πάντας πῦρ ἐσθίει», ἐξ οὗ ἐπενοήθη τοῖς μεθ' Ὀμηρον παμφάγον καλέσαι τὸ πῦρ, οὗ ὡς φάγου καὶ τὸ δάπτειν ἐστίν, ὡς μετ' ὀλίγα Ὀμηρος ἐρεῖ. ὅθεν λαβὼν ἀρχὴν καὶ 4.707 χρόνος παμφάγος κέκληται. (η. 179 ς.) Ὅτι ὁ τελέσας οἰχομένῳ φίλῳ, ἃ ζῶντι καθυπέσχετο, εἴποι ἂν τὸ τοῦ Ἀχιλλέως πρὸς Πάτροκλον «χαῖρέ μοι, ὦ δεῖνα, καὶ εἰν Ἀΐδαο δόμοισι· πάντα γὰρ ἤδη τοι τελέω ἃ πάροιθεν ὑπέστην». (η. 184) Ὅτι ὡσπερ πρὸ τούτου τὸ ἀμφέπειν ἀντὶ τοῦ ἐνεργεῖν, οὕτω κἀνταῦθα τὸ ἀμφιπένεσθαι. (η. 182-4) Φησὶ γοῦν περὶ Ἐκτορος ἀτάφου καὶ γυμνοῦ ἐκκειμένου, ὅτι «τὸν δ' οὐ κύνες ἀμφεπένοντο», καθὰ ἤθελεν Ἀχιλλεύς, ἀπειλήσας καὶ νῦν, ὡς Ἐκτορα «οὐ τι δώσω πυρὶ δαπτέμεν, ἀλλὰ κύνεσσιν». (η. 185-7) Οὐκουν ἀμφεῖπον κύνες τὸν τοῦ Ἐκτορος νεκρόν, «ἀλλὰ κύνας μὲν», φησὶ, «ἄλαλκεν ἢ μυθικὴ «Ἀφροδίτη ἤματα καὶ νύκτας», ἦγουν αἰεὶ, «ῥοδόεντι δέ», τουτέστι ῥοδίῳ, «χρῆεν ἐλαίῳ ἀμβροσίῳ», οὐ μόνον τοῦ μὴ δυσόδμως ἔχειν, ἀλλὰ μᾶλλον κατὰ τὸν ποιητὴν, «ἵνα μὴ μιν ἀποδρῦφοι ἐλκυστάζων», ὁ Ἀχιλλεὺς δηλαδή, οἷα τοῦ ἀμβροσίου ῥοδίνου στερεοῦντος τὸ σῶμα ὡς μὴ ἀποδρῦπτεσθαι. νοητέον γὰρ ὅτι τὸν Ἐκτορα εἶλκεν ὁ Ἀχιλλεὺς οὕτω συχνά, εἰ καὶ ὁ ποιητὴς οὐκ ἐπισημαίνεται, φειδόμενος ὀλιγάκις λέγειν κακά, ὃ δὴ φησὶν Εὐριπίδης. διὸ καὶ τὸ τοῦ φίλου Ἀχιλλέως ὄνομα, δέον ὄν εἰπεῖν ἐνταῦθα πρὸς λόγου σαφήνειαν, ὁ δὲ σεσίγηκεν, ἀφείδων ἀπὸ μακροῦ ἐλκύσαι αὐτὸ κοινοῦ, ἦγουν ἀπὸ μακροῦ ἐλκύσαι αὐτὸ κατὰ κοινοῦ, ἦγουν ἀπὸ στίχων δέκα καὶ ὀκτῶ φθασάντων γραφῆναι. καὶ μὴν οὕτω φιλαχιλλεὺς ἄλλως ὁ ἀνὴρ, ὥστε κατὰ τὴν πομπὴν τοῦ νεκροῦ, ἀγαθὴν οὔσαν, ἐν στίχοις ἕξ τρισάκις τὸ

Ἀχιλλεύς ὄνομα ἔθετο. ἐνταῦθα δὲ ἀπέστερξεν ὀνομάσαι αὐτόν. καὶ οὕτω μὲν ἢ τοῦ Διὸς θυγάτηρ ποιεῖ ἐπὶ τῷ Ἑκτορι. (η. 188 ς.) Ἀπόλλων δὲ «κυάνεον», φησί, «νέφος ἤγαγεν οὐρανόθεν πεδίονδε, κάλυψε δὲ χῶρον ἅπαντα». ὃ δὴ πρέπει εἶπειν ἕως ὧδε εἰς παράδοξον ἐκ νέφους σκιάν. (η. 18991) Ἡ δὲ ποίησις λέγει τὸν χῶρον καλύπτεσθαι «ὄσσον ἐπέιχε νέκυς», ὃ τοῦ Ἑκτορος δηλαδή, «μὴ πρὶν μένος ἡλίοιο σκήλη ἀμφὶ περὶ χροῶ ἴνεσιν ἠδὲ μέλεσσι», τουτέστι μὴ ξηράνη ὃ ἥλιος καὶ σκληρύνη τὸν χροῶ, μάλιστα δὲ σκε 4.708 λετὸν ποιήση ἀνιμηθέντος τοῦ ὑγροῦ τῆ θερμότητι τοῦ περιέχοντος. ὥστε ὄρα κάνταῦθα, ὅτι τῶν ἐναντίων ποιητικὸς ὃ Ἀπόλλων, ἤγουν θερμότητός τε καὶ ψύχους δὲ κατὰ συμβεβηκὸς διὰ τὴν σκιάν, ἦν ποιεῖ τὰς ὑγρότητας ἀνιμώμενος, ἐξ ὧν τὰ σκιάζοντα νέφη συνίσταται. (η. 186) Ἰστέον δὲ [ὅτι τε θεῖόν τι καὶ οὐχ' ἀπλῶς ἐκ τῶν κατ' ἀνθρώπους τὸ ῥηθὲν ὑπόκειται ῥοδόεν ἀμβροσίον ἔλαιον, καὶ ὅτι ἐκ τῶν κάτω καὶ τὰ θεῖα Ὅμηρος κοσμεῖ. σεμνὸν γὰρ ἀνθρώποις τὸ ῥόδον. διὸ οὐ μόνον Ζεφύρω ἀνεῖσθαι λέγεται ἄγαλμα, καὶ γῆς καλεῖται ἄστρα καὶ ἀνθέων βασιλεύς, ἀλλὰ καὶ εἰς μύρου θειοτέρου σκευὴν ἐγκρίνεται. Ἀθήναιος δὲ λέγει καὶ ὡς Ἀρκάδες μὲν εὐόμφαλον αὐτὸ καλοῦσιν, ἤγουν εὖοσμον, Νίκανδρος δὲ που ἀκανθοβόλον, ὡς ἀκάνθης προβολήν, ἱστορῶν καὶ ὡς οὐκ ἀγλαφύρως Ἀλεξανδρεὺς τις ποιητῆς εἴρηκεν «οὔλην ἔρπυλον», τὴν καὶ ζυγίδα, λευκὸν κρίνον ἠδ' ὑάκινθον πορφυρέην», «καὶ ῥόδον εἰαρινοῖσιν ἀνοιγόμενον Ζεφύροισιν». οὐπὲρ ἕτερος τὰ φύλλα γελᾶν τῷ Ζεφύρω φησίν. ὡς δὲ μύρων μὲν χρῆσιν οἶδεν ὃ ποιητῆς, ἔλαια δ' αὐτὰ καλεῖ μετ' ἐπιθέτου, καὶ ὡς μυρίσασθαι μὲν Ἀλκαῖος λέγει, τὸ δ' ὄνομα μύρωμα καὶ οὐ μύρισμα, καὶ ὅτι Σόλων ἐκώλυεν ἐν νόμοις τοὺς ἄνδρας μυροπωλεῖν, καὶ ὅτι Λάκωνες ἐξήλαυνον τοὺς μύρα σκευάζοντας καὶ τοὺς ἔρια βάπτοντας, τοὺς μὲν ὡς διαφθείροντας τοῦλαιον, τοὺς δὲ ὡς ἀφανίζοντας ἐρίων λευκότητα, καὶ ὅτι τὸ ῥόδον ὑστεροῦν λευκοῖου, ὃ πρῶτον ἀνθέων ἐκφαίνεται, ἔτι δὲ καὶ ναρκίσσου, 4.709 πρῶτον παύεται, ὃ αὐτὸς ἱστορεῖ, λέγων καὶ ὅτι Κορίνθιοι, ὡς Νίκανδρος ἐν Γλώσσαις φησίν, ἀμβροσίαν, ἧς παρώνυμον τὸ ἀμβρόσιον, τὸ λειρίον ἐκάλου, ὃ κατὰ τὴν Φιλίνου ἱστορίαν οἱ μὲν κρίνον, οἱ δὲ ἴον ἠδειςαν. ταῦτά τε οὖν οὕτως ἰστέον, καὶ] ὅτι μυθικῶς μὲν θεοφιλῆς ὃ Ἑκτωρ, οὗ καὶ Ζεὺς ἐκήδετο, φίλον ἄνδρα καλέσας διὰ τὰς εἰς αὐτὸν θυσίας. ἄλλως δὲ νοῆσαι χρῆ, ὡς ὑπῆλθε φιλανθρωπία τῶν τινος περὶ Ἀχιλλέα ἢ καὶ αὐτὸν Ἀχιλλέα. διὸ οὐτε κυσίαν ἄνετος πάντη Ἑκτωρ ἐξέκειτο οὔτε πυρὶ ἐδόθη. καὶ ἐν σκιά δέ, ὡς εἰκός, περιείπετο, ἴσως μὲν αἰδοῖ φύσεως, ἴσως δὲ καὶ ἐλπίδι δώρων λήψεως ἐπ' ἀφορμῇ λύσεως, [ὡς δηλωθήσεται.] (η. 187) Δρύπτειν δὲ ὅτι τὸ ξέειν καὶ ἀπάγειν τῶν σαρκῶν τὸ δέρμα ὄνυξιν ἢ ἐλκυσμῶ, δηλόν ἐστι. φαίνεται δὲ διαφορεῖσθαι καὶ τουτὶ τὸ ῥῆμα. δρύπτω τε γὰρ καὶ δρύφω. εἶπειν δὲ ὡς εὐκτικόν ἐστι παρακειμένου τοῦ δέδρυφα τὸ δρύφοι, οὐκ εὐδόν ἐστιν. οἱ γὰρ τῶν παρακειμένων ἀναδιπλασιασμοὶ οὐκ ἀφαιροῦνται Ἰωνικῶς, εἰ μὴ τι ἄρα Αἰολικῶς κατὰ τὸ «δέγμενος», ὃ μᾶλλον συγκεκόφθαι δοκεῖ, οὐ μὴν παθεῖν ἀφαίρεσιν. τὸ δὲ ἐλκυστάζειν τρεῖς ἔχει παραγωγὰς ἐκ τοῦ ἔλκω. ἐλκύω γάρ, εἶτα ἐλκυστῶ, ἐξ οὗ ἐλκυστάζω. (η. 188) Κυάνεον δὲ νέφος πρὸς διαστολήν τῶν ἀλλαχοῦ χρυσεῶν, ἔτι δὲ καὶ τῶν διαλεύκων. τὸ δὲ «ἤγαγε» δηλόν ὡς οὐκ ἐμπύχω ὄντι τῷ νέφει ἐπιλαλεῖται. (η. 190) τὸ δὲ «μὴ πρὶν μένος ἡλίοιο σκήλη» ἐλλέλειπται συνδέσμου αἰτιολογικοῦ, ἵνα λέγη, ὅπως ἢ ὄφρα ἢ ἵνα μὴ πρὶν ἡλῖος σκήλη, 4.710 ὅπερ ἔοικεν ἐκ τοῦ σκάλλω γενέσθαι. εἰ γὰρ ἐκ τοῦ σκέλλω ἦν, ὅθεν καὶ τὸ σκέλος καὶ ὁ σκελετός, διὰ διφθόγγου ἂν εἶχε τὴν παραλήγουσαν, ὡς καὶ τὸ «ἀγγείλη» καὶ «ἀνατείλη» καὶ τὰ ὅμοια. δηλόν δὲ ὅτι τὸ σκαλλόμενον λύεται τῆς συνεχείας καὶ πως ἀπ' ἐναντίας ἔχει πρὸς τὸ σκέλλειν, ἐξ οὗ καὶ ὁ σκληρός, σκεληρός τις ὧν καὶ σκληρὸς κατὰ συγκοπήν. ὁμοίως δηλόν καὶ ὅτι τὸ σκέλλω συγκοπὲν ποιεῖ ἄρρητον θέμα τὸ σκλῶ, ἐξ οὗ τὸ κατεσκληκέναι. τὸ μέντοι παρὰ Ἀλκίφρονα «ἀποσκληκῆναι κινδυνεύω λιμῶ» καὶ

ἀλλοῖόν τινα ἐνεστῶτα νοεῖν ἀπαιτεῖ. σκλημί γὰρ ἀχρεῖον ῥῆμα, ἐξ οὗ τὸ σκληναί, ὡς ἐκ τοῦ ἴσθημι τὸ στήναι. (η. 191) Τὸ δὲ «ἴνεσι καὶ μέλεσσι» τὰ μόρια δηλοῖ, ἐν οἷς τὸ σκῆλαι γίνεται. (η. 192) Ὅτι καίεσθαι λέγεται οὐ μόνον τὰ ἐν τῇ πυρᾷ, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ πυρά, ὡς δηλοῖ τὸ «οὐδὲ πυρὴ Πατρόκλου καίετο», ἦτοι ἀνήπτετο. (η. 193–7) Ἐνθα, φησίν, «ἀλλ' ἐνόησεν Ἀχιλλεύς». ποῖον ἐκεῖνο; «στὰς ἀπάνευθε πυρῆς δοιοῖς ἡρᾶτ' ἀνέμοισι, Βορρὴ καὶ Ζεφύρω, καὶ ὑπέσχετο», ἢ «ὑπίσχετο», «ἰερά καλά· πολλὰ δὲ καὶ σπένδων χρυσέω δέπαϊ λιτάνευεν ἔλθειν». ὁ δὲ παραποιηθήσεται ποτε καὶ εἰς ἰκεσίαν φιλοτήσιον. (η. 197 ς.) Καὶ ἦν ἡ λιτὴ «ὄφρα τάχιστα πυρῇ φλεγεθοῖατο νεκρόν, ὕλη τε σεύαιτο», ἦγουν ὀρμηθεῖη, κατασπευθεῖη, «καήμεναι». Καὶ ὄρα καὶ νῦν τὸ «ὑπέσχετο» κοινῶς λεχθέν. τὸ 4.711 γὰρ ποιητικὸν «ὑπέστη» λέγεται. λέγει δὲ καὶ μετ' ὀλίγα «ὑπίσχεται ἰερά καλά». ἐκ δὲ τούτου τὸ ὑπισχνεῖσθαι γίνεται πλεονασμῶ συνήθει τοῦ ἄν. Δοκεῖ δὲ τὴν τοῦ Βορέου καὶ Ζεφύρου καταπνοὴν ἐναργεστάτην Ὅμηρος εἰδέναι περὶ τὰ ἐκεῖ. διὸ καὶ πλάττει τὸν Ἀχιλλεῖα ἐπιλεγόμενον αὐτοὺς εἰς εὐχὴν. Τὸ δὲ «φλεγεθοῖατο» Ἀττικῶς κατὰ πάθος ἐσχηματίσθη, τεθὲν ἀντὶ τοῦ «φλέγειν». Ἰστέον δὲ ὅτι [τε παραδίδωσι τὰ ἐφετὰ καὶ εὐκταῖα ἐξ ἀνάγκης εἶναι ὁ ποιητής, καὶ ὅτι τὰς μὴ φαύλας εὐχὰς ἀπεκβαινούσας οἶδε, παιδευτικὸς ὢν καὶ ἐν μύθοις, καὶ ὅτι τὸ ἀπὸ τύχης, ὅπερ ἐστὶν ἡ τῶν ἀνέμων πνοή, ὡς ἐκ προνοίας γενέσθαι λέγει, εἰ μὴ τι ἄρα ἐπωδὴ τις καὶ γοητεία ἐκείνους πνέειν ἠνάγκασε, καὶ ὅτι] τὸ «πυρῇ φλεγεθοῖατο» συστοιχεῖ πως τῷ «Ἐφαιστος πυρὶ φλεγέθων», ἐν παραθέσει, καὶ τῷ Πυριφλεγέθων ποταμὸς ἐν Ἄιδου κατὰ σύνθεσιν, καὶ ὅτι νοήματος ἀλλαγὴ οἰκεῖον τὸ «ἐνθ' αὐτ' ἀλλ' ἐνόησεν» ὁ δεῖνα, ὡσπερ ἐκ τῶν ἐφεξῆς κειμένων σπουδῆς μὲν δηλωτικὸν τὸ «ἔξεσθαι μὲν ἀνήνατο εἶπέ τε μῦθον· οὐχ' ἔδος, εἶμι γάρ» ποιήσων τότε, προκλήσεως δὲ βοηθητικῆς τὸ (η. 209) «ἐλθεῖν ἀρᾶται καὶ ὑπίσχεται τότε», (η. 210 ς.) πένθιμον δὲ τὸ «κεῖται» ὁ δεῖνα, «ὄν πάντες ἀναστενάχουσιν» οἱ δεῖνα. λογοειδῆς δὲ σχεδὸν καὶ οὗτος ὁ στίχος καὶ οὐκ ἔχων διάγραμμα ποιητικόν. Ἔστι δὲ ἀναστενάζειν ἢ τὸ ἄνω τὸν στεναγμὸν ὑψοῦν ἢ τὸ πολλάκις στενάζειν. (η. 205) Τὸ δὲ «οὐχ' ἔδος», καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ, οὕτω καὶ νῦν ἀντὶ τοῦ οὐ καθέδρα ἦγουν οὐκ ἔστιν ἔξεσθαι. Σοφοκλῆς δὲ σαφέστερον φράζει ἐν τῷ «οὐχ' ἔδρας ἀκμή». (η. 198–207) Ὅτι ἡ Ἴρις «ἀράων», ἦγουν εὐχῶν, «ἄϊουσα» τῶν τοῦ Ἀχιλλεῶς, «μετάγγελος ἦλθε τοῖς ἀνέμοις. οἱ μὲν ἄρα Ζεφύροιο δυσσαέος ἀθρόοι ἔνδον εἰλαπίνην δαίνυντο. θέουσα δὲ Ἴρις ἐπέστη βηλῶ ἐπὶ λιθέω· τοὶ δ' ὡς ἴδον ὀφθαλμοῖσι, πάντες 4.712 ἀνήϊξαν κάλεον τέ μιν εἰς ἕκαστος. ἢ δὲ ἔξεσθαι μὲν ἀνήνατο», ὡς ἀνωτέρω ἐγράφη, θέουσα ἐπ' Ὀκεανὸν ἐλθεῖν Αἰθιοπῶν ἐς γαῖαν διὰ τὰς ἐκεῖ ἐκατόμβας, ἃς ἔστιν εἰπεῖν ὡς ἐδαίνυντο ἀθάνατοι, καθὰ εἰλαπίνην οἱ ἄνεμοι. (η. 20812) Εἶτα δηλώσασα ὡς Ἀχιλλεὺς ἐπὶ τὴν τοῦ ἐταίρου πυρὰν Βορέην ἠδὲ Ζέφυρον κελαδεῖν ἐλθεῖν ἀρᾶται, αὐτὴ ἀπέβη, οἱ δὲ ἐποίησαν ἃ ἐξῆς λέγει ὁ ποιητής. (η. 201–12) Καὶ ὄρα τὸ κατὰ τὴν Ἴριν. ἢ γὰρ κατὰ τὸ σιωπώμενον ηὔξατο Ἀχιλλεὺς καὶ αὐτῇ, διὸ καὶ ὠκεῖα καὶ θέουσα ἦλθεν, ἢ ὀφειλέτης ἦν μυθικῶς ἀγγέλλειν τὰ τοιαῦτα τοῖς ἀνέμοις. ἢ δὲ ἀλληγορία, κἀνταῦθα Ἴριν νοοῦσα τὸ φυσικὸν ἐν ἀέρι πάθος τοῦ καλουμένου τόξου, λέγει οὐ μόνον ὑετῶν καὶ πολέμων, ἀλλὰ καὶ ἀνέμων εἶναι σημαντικὴν τὴν κατὰ τὸν ἀέρα φανταζομένην Ἴριν, καὶ ὠκειῶσθαι κατὰ τοῦτο ἀνέμοις, οἱ καὶ ἀναΐσσουσιν ἐπ' αὐτῇ, ὅτι ἔστιν ὅτε σημείον ἐγέρσεως ἀνέμων ἐστὶ, καὶ καλοῦσιν ἕκαστος. πάντας γὰρ ἄλλοτε ἄλλον ἐγείρειν φιλεῖ, καὶ οὐδὲ ἔξεσθαι θέλει. ἀστατεῖ γὰρ ἐπ' ὀλίγον φαινομένη καὶ ὡς τάχος ἀφανιζομένη, καὶ εἰς Ὀκεανὸν ἄπεισιν, ὡς ὑγρότητι χαίρουσα καὶ σταγόσιν ἀερίαις ἐμφαινομένη ὅποια καὶ τισὶ κατόπτροις. [(η. 207) Διὸ καὶ μεταδαίσασθαι τῶν ἐκεῖθεν ἰρῶν, ἦγουν θυμάτων, ἐθέλει.] Τοιαῦτα μὲν τὰ κατὰ ἀλληγορίαν. ὁ δὲ μῦθος καὶ ὡς ἐρῶντας τοὺς ἀνέμους καλεῖν τὴν Ἴριν ἕκαστον λέγει. (η. 199) Ὅρα δὲ κἀνταῦθα τὸ «μετάγγελος», ὅ ἐστιν ἄγγελος, καιρίαν ἐρμηνείαν τῆς Ἰριδος. εἰπεῖν γὰρ ἐν πρὸς ἐν,

Ἴρις ἢ ἄγγελός ἐστι παρὰ τὸ εἶρειν, ὃ δηλοῖ τὸ δηλοῖ τὸ ἀγγέλλειν. [Τινὰ δὲ τῶν ἀντιγράφων ἐν δυοῖν μέρεσι λόγου ἔχει τὸ «μετ' ἄγγελος», ἵνα λέγῃ ὅτι ἄγγελος μετ' ἀνέμοισιν, ἤγουν ἐπ' ἀνέμοις καὶ εἰς ἀνέμους, ἦλθεν ἢ Ἴρις.] (η. 200) Τὸ δὲ παρὰ Ζεφύρῳ τοὺς ἀνέμους πάντας λαχεῖν εἶναι οὔτε μῦθον ἰδιαίτατον ἔχει οὔτε βαθεῖαν ἀλληγορίαν, ἀλλ' ἢ μόνον ἔνδειξιν τοῦ εἰς ἓν δύνασθαι τοὺς ἀνέμους ἢ κειν τῆ κατ' οὐσίαν οἰκειότητι. πάντες γὰρ «ὕγρον ἀέντες» εἰσὶ κατὰ τὴν ποιήσιν καὶ ἐξ ἀναθυμιάσεως, τῆς ξηροτέρας δηλαδή, ἢς χορηγὸς ἢ γῆ. διὸ καὶ λίθεος 4.713 αὐτοῖς ὁ βηλὸς εἰς αἴνιγμα τῆς γῆς. (η. 200–2) Ἐν δὲ τῷ «Ζεφύρου ἔνδον» λείπει τὸ «δόμου» ἢ «σπηλαίου» ἢ τοιοῦτόν τι, σιγήσαντος μὲν Ὀμήρου τὸ λείπον διὰ τὸ μὴ ἔχειν εἰπεῖν τι τέως καίριον, ἐμφήναντος δὲ σπηλαίου ἔλλειψιν διὰ τοῦ εἰπεῖν «βηλῶ ἐπὶ λιθέω». ὁ γὰρ λίθεος βηλὸς σπηλαίου εἶναι ὑπονοεῖται. καὶ ἔχει τὸ εὐλογον ἢ ὑπόνοια, οὐ μόνον διότι τὰ σπήλαια κόσμου σύμβολα παρὰ τοῖς παλαιοῖς, οὐ ἔντος τοῖς ἀνέμοις αἱ κατ' αὐτοὺς εἰλαπίναι, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐκ τῶν ὑπὸ γῆν τόπων ἐκπνεόντων ἀνέμων ὡς οἷα καὶ ἀπὸ θαλάμων τινῶν, δοτέον δὲ καὶ οἴκων εἰπεῖν. (η. 229) Ἐπεὶ καὶ ὁ ποιητὴς μετ' ὀλίγα οὕτω φησὶν «οἱ δ' ἄνεμοι πάλιν ἔβαν οἰκόνδε νέεσθαι», ἄμφω προσαρμόσας αὐτοῖς, τὸν τε οἶκον ῥητῶς καὶ τὸ σπήλαιον συμβολικῶς καὶ ὡς ἐκ μέρους δὲ τοῦ λιθέου βηλοῦ. εἰ δὲ που καὶ ἐπὶ ἀετῶν οἶκος λέγεται, ὡς τὸ «οἰκία καὶ πόλιν αὐτῶν», ἀλλὰ προσφυέστερον ἐνταῦθα ἐπὶ ἀνέμων, οἱ καὶ ὀμιλοῦσι καὶ δαίνυνται κοινωνικῶς καὶ θεῖον τί εἰσι. (η. 201) Τὸ δὲ «θεοῦσα» τὸ τῆς Ἴριδος θεὸν ὑπολαλεῖ. [(η. 203) Καίριον δ' ἐπ' ἀνέμων τὸ ἀνήϊξαν, εἴγε τὸ αἴσσω, ἐξ οὗ τὸ ἀναἴσσω, ἐκ τοῦ ἄω, τὸ πνέω, γίνεται, ἀφ' οὗ καὶ ὁ ἄνεμος. εἰ δὲ τὸ ἄω προϋπόκειται καὶ τοῦ αἴω, ἀλλ' ἐκεῖνο μὲν ἀλλοῖον ἄημα δηλοῖ, ψυχικὸν δηλαδή, οὗ ἔχεται καὶ τὸ αἴσθαι, καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ αἰσθάνεσθαι καὶ ἢ αἴσθησις. τὸ δὲ νῦν λεχθὲν ἄω καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ ἄημα πνοὴν ἀερίαν δηλοῖ οὐδέποτε παραμόνιμον.] (η. 206) Τὸ δὲ «Αἰθιοπῶν ἐς γαῖαν» καὶ ἐξῆς, παραδηλοῖ ὡς ἀπηλλάγησαν ἤδη ἀγώνων οἱ θεοί. ὅθεν καὶ πανηγυρίζουσιν, ἐπεὶ πέρασ ἢ τοῦ 4.714 Διὸς εἴληφε βουλή. τάχα δὲ καὶ ἐπίτηδες ὁ ποιητὴς τοῦ τε μετὰ τὴν μῆνιν πολέμου τοῦ κατὰ τὴν Ἰλιάδα Αἰθιοπικὰς θυσίας προϊστόρησε καὶ νῦν δὲ τοῦ ἀγῶνος λωφήσαντος ὁμοίων μέμνηται. εἰ δὲ μὴ ὡς ἐκεῖ, ἀλλ' ὅμως καὶ τοῦτο δεινότης Ὀμήρου, ἐκκλίνοντος τὸ τῆς γραφῆς ὁμοειδές, εἰς ὅσον ἔνεστι. (η. 208) Κελαδαινὸν δὲ Ζέφυρον λέγει, ὡς τοῦ Ἀχιλλέως τοιοῦτον προκαλουμένου Ζέφυρον ἐπὶ ἐξάψει τῆς πυρᾶς. ὁ δ' αὐτὸς καὶ δυσσαῆς ἀνωτέρω ἐρρήθη, οὐχ' ὡς αἰεὶ τοιοῦτος, ἀλλ' ἢ ὅτε καταγιγίσει, [ὡς καὶ νῦν ὀφείλει ποιῆσαι.] ἄλλως γὰρ προσηνὴς ἐστὶ συννοητέον δὲ καὶ ἐπὶ Βορέου τὸ κελαδαινόν. ἐξῆς οὖν ἀμφοτέρω φουσῶσι λιγέως. (η. 212–5) Ὅτι πνοῆς οὐκ ἡρεμαίας ἀνέμων δηλωτικὸν τὸ «οἱ δ' ὀρέοντο ἠχῆ θεσπεσίῃ νέφεα κλονέοντε πάροιθεν, αἴψα δὲ πόντον ἴκανον ἀήμεναι», ἤγουν ὥστε πνέειν, «ῶρτο δὲ κύμα πνοιῆ ὑπὸ λιγυρῆ». ἠχὴν δὲ θεσπεσίαν λέγει τὴν μὴ τυχοῦσαν, ἀλλὰ θείως συμπεσοῦσαν ἤγουν συμβᾶσαν ἢ ἐμπεσοῦσαν κατὰ τὸ «ἐν δὲ πυρῆ πεσέτην». Τὸ δὲ «νέφεα κλονέοντες πάροιθεν» ὡς ἐπὶ διωκόντων μὲν ἀνέμων, φευγόντων δὲ νεφῶν εἴρηκεν. πολεμικὴ γὰρ τις ἢ λέξις. (η. 217) Διὸ οἱ αὐτοὶ μετ' ὀλίγα βάλλειν λέγονται ἐν τῷ «παννύχιοι δ' ἄρα τοί γε πυρῆς ἄμυδις φλόγ' ἔβαλλον». ἔστι δὲ βολὴ αὕτη ἢ φύσησις. διὸ ἐπάγει «φουσῶντες λιγέως». (η. 214) Τὸ δὲ «πόντον ἴκανον» ἠδύνατο μὲν εἰπεῖν καὶ «ἐν δ' ἔπεσον πόντῳ», ἐφύλαξε δ' αὐτὸ τῆ πυρᾶ. (η. 216) Φησὶ γὰρ «ἐν δὲ πυρῆ πεσέτην», ἢς τὸ πῦρ θεσπιδαές, ὧ λόγῳ καὶ θεσπεσίην τὴν τῶν ἀνέμων ἠχὴν. ἐπιφέρει γὰρ «μέγα δ' ἴαχε θεσπιδαές πῦρ». Ἐνθα πάλιν ὅρα διαφορὰν πυρᾶς καὶ πυρός. ἢ μὲν γὰρ περιεκτικὴ, τὸ δὲ περιέχεται. (η. 218–21) Ὅτι δαπάνην οἴνου πολλοῦ δηλώσει ποτὲ παραποιηθὲν τεχνικῶς, ὃ ἐποίει Ἀχιλλεύς «ψυχὴν κικλήσκων Πατροκλῆος δειλοῖο», ἤγουν τὸ «ὃ δὲ πάννουχος χρυσέου ἐκ κρητῆρος, ἔχων δέπας ἀμφικύπελλον, οἶνον ἀφυσόμενος χαμάδις χέε, δεῦε δὲ γαῖαν». τοῦτο δὲ καὶ μεθυσῶ ἂν 4.715 ἐπισκωφθῆσεται ἀνδρὶ.

(η. 220) Ὅρα δὲ τὸ «χέεν», ἀφ' οὗ χοαὶ λέγονται αἱ τῶν νεκρῶν σπονδαί, καὶ ὅτι τὸ «δεῦε δὲ γαῖαν» οὐκ ἀναγκαίως ἐπήχθη, ἀλλ' αὐτως εἰς ἀναπλήρωσιν στίχου. ἤρκει γὰρ ἀντ' αὐτοῦ τὸ «χαμάδις χέεν». (η. 217 ς.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἀνωτέρω «παννύχιοι» τετρασυλλάβως Ὅμηρος εἰπὼν ἐπήγαγε νῦν τρισύλλαβον τὸ αὐτοῦ πρωτότυπον ἐν τῷ «πάννυχος Ἀχιλλεύς». [Εἰ δὲ τὸ «ἔχων» καὶ τὸ «χέεν» ἀστεῖόν τι ἐμφαίνουσι κατὰ τὸ θυμὸς καὶ μῦθος καὶ τὰ τοιαῦτα, ἔτι δὲ καὶ εἰ τὸ «φυσῶντες» καὶ «ἀφυσσάμενος» ἔχουσι τι κάλλους, εἰς τοσοῦτον καὶ μόνον ἐπισημαντέον.] (η. 222–5) Ὅτι καὶ τοιαύτην παραβολὴν ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς τίθησι δηλοῦσαν τὸ ἐπὶ Πατρόκλῳ πένθος τοῦ Ἀχιλλέως «ὡς δὲ πατὴρ οὗ παιδὸς ὀδύρεται ὅστέα καίων, νυμφίου, ὅς τε θανῶν δειλοὺς ἀκάχησε τοκῆας, ὡς Ἀχιλλεύς ἐτάριοιο ὀδύρετο ὅστέα καίων, ἐρπύζων παρὰ πυρκαϊήν, ἀδινὰ στοναχίζων». ἡ δὲ παραβολή, φασίν, ἀξιοπρόσητος πρὸς ἐνδειξιν πολλῆς στοργῆς. ὡς πατὴρ γάρ, φησίν, ἐπὶ υἱῷ καὶ τούτῳ οὐ τῆς τυχούσης ἡλικίας, ἀλλὰ νυμφίῳ, ἀφ' οὗ εἶχε μὲν ἐλπίδας ὄψεσθαι παῖδας, ὁ δὲ ταῖς δευτέραις ἐλπίσι καὶ τὴν πρώτην προσαπολωλέκει. (η. 225) Τὸ δὲ «ἐρπύζων» κλίσει μὲν τινα τοῦ ἥρωος δηλοῖ, δυσανάπαυστον δὲ διὰ τὴν ἐπὶ τῇ πυρᾷ φροντίδα. διὸ παυσαμένης τῆς φλογὸς ἀπὸ πυρκαϊῆς ἐτέρωθι λιασθεὶς κλίνεται καὶ ὑπνοῖ γλυκὴ ἐπ' ὀλίγον διὰ τὸ γενέσθαι ἡμέραν εὐθύς. (η. 231 ς.) Ἐνθα καὶ φραστικὸν γλυκέος ὕπνου τὸ «ἐτέρωσε λιασθεὶς κλίνθη κεκμηῶς, ἐπὶ δὲ γλυκὺς ὕπνος ὄρουσεν». (η. 226–8) Ὅτι καιρὸς πράξεως τὸ «ἦμος δ' ἑωσφόρος εἶσι φῶς ἐρέων ἐπὶ γαῖαν, ὃν τε μετὰ κροκόπεπλος ὑπεῖρ ἄλλα κίδναται ἠώς, τῆμος» γέγονε τότε τι. τὸ δὲ Ὅμηρικόν ἐξῆς ὅτι «τῆμος πυρκαϊὴ ἐμαραίνεται». τοῦτο δὲ ἐρμηνεύων ἐπάγει «παύσατο δὲ φλόξ». μαραίνεται γὰρ πυρκαϊὰ παυσαμένης φλογός. Καὶ ὅρα ὅτι τὴν πυρὰν πυρκαϊάν ἐρμήνευσε, καὶ ὅτι «ἑωσφόρος» εἰπὼν ἐρμηνεύει αὐτὸν ἐτυμολογικῶς διὰ τοῦ φῶς ἐρέων, ὡς ταῦτόν ὃν ἔω φέρειν καὶ φῶς ἐρεῖν ἦτοι ἀγγεῖλαι, ὡς καὶ φθάσας εἶπεν «ἀγγέλλων φῶς ἠριγενείης». τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ «Ζηνὶ φῶς ἐρέουσα», τουτέστι τῷ ἀέρι, ὅπερ ἐνταῦθα ἐνέλιπεν. οὐ γὰρ εἶπε «Ζηνὶ φῶς ἐρέων», ἀλλ' ἀπλῶς οὕτω «φῶς ἐρέων». Ὅρα δὲ καὶ ὅτι οὐκ εἶπε μετὰ τὸν ἑωσφόρον εὐθύς προσεχῶς ἦκειν τὴν ῥοδοδάκτυλον ἠῶ, ἀλλὰ τὴν κροκόπεπλον, μεθ' ἣν ἡ ῥοδοδάκτυλος, περὶ ᾧν ἀλλαχοῦ εἴρηται. (η. 227) Τὸ δὲ «ὑπὲρ ἄλλα κίδναται» παρατετηρημένως φησὶν ὁ ποιητὴς. πρώταις τε γὰρ ἀκτῖσιν ἥλιος ἄλλα 4.716 βάλλει τὴν ἔξω, ἢ ἐστὶν Ὀκεανός, καὶ ὑψωθεὶς δὲ οὐχ' οὕτως ἀλλαχοῦ διασκίδνησι τὸ φῶς ὡς περὶ τὴν ἄλλα διὰ τὸ ἀναπεπταμένον αὐτῆς καὶ ἀνεπιπρόσθητον. [Διὸ καὶ οἰκειούμενος τὴν ἄλλα ἐξ αὐτῆς καλεῖται κατὰ τινὰς τῶν παλαιῶν ἄλιος καὶ τροπῆ ἥλιος. καὶ ἔστι καὶ ἀλίου χρήσις πολλὴ παρὰ ποιηταῖς.] (η. 230) Ὅτι ὡς περὶ Θρηῖκῆν που ἐρρέθησαν πνέειν ὁ Βορρᾶς καὶ ὁ Ζέφυρος, οὕτω κἀνταῦθα πνέειν οὐ θέλοντες παλινοστοῦσιν οἴκαδε «Θρηῖκιον κατὰ πόντον», ὃς εἴη ἂν μάλιστα ὁ Εὐξείνιος, καὶ ἡ προκειμένη δὲ αὐτοῦ ἅπασα Προποντίς. (η. 229 ς.) Ἔστι δὲ ἡ Ὅμηρικὴ φράσις αὕτη χρησιμεύουσα εἰς φράσιν ἀρχομένης γαλήνης «οἱ δ' ἄνεμοι πάλιν αὐθις ἔβαν οἰκόνδε νέεσθαι Θρηῖκιον κατὰ πόντον. ὁ δ' ἔστενεν οἶδματι θύων», τῷ ἐκ τῆς παλινοστήσεως δηλαδὴ τῶν ἀνέμων. ἴσως δὲ καὶ αὐτῶν παυσαμένων ὁ πόντος ἔστενεν, ἔτι ἐγείρων κύματα, ὅποια τὰ ἐν Ὀδυσσεΐα δηλωθέντα κωφά. (η. 229) Ὅρα δὲ τὸ «οἰκόνδε» ἐπὶ ἀνέμων ῥηθὲν ὡς ἐπὶ θείων τινῶν. ἄλλως γὰρ τὸ σπήλαιον ἐπ' αὐτῶν κυριολεκτεῖται, ὡς καὶ προδεδήλωται. (η. 230) Τοῦ δὲ «στένειν» ἡ χρήσις καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ «στένοντα πόντον». οὐκ εὐδελον δὲ εἶτε ἐπὶ ζῶων εἶτε ἐπὶ πόντου ἢ τοῦ στένειν κυριολεξία ἐστί. [(η. 230) Περὶ δὲ Θράκης ἦτοι Θρηῖκης, ἧς παρώνυμον ὁ Θρηῖκιος πόντος, παραπεπήχθω τοῖς ἀλλαχοῦ προγεγραμμένοις καὶ ταῦτα ἐπιτομώτερον, ὅτι ἐπιεικῶς εἰπεῖν κατὰ τὸν Ἀθήναιον ἢ Θράκη ἐθαυμάζετο ὡς ἠδύοινος, ἔτι δὲ καὶ πολύοινος. διὸ καὶ οἱ περὶ Τροίαν Ἀχαιοὶ ἐκεῖθεν οἰνίζοντο, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ «νῆες δ' ἐκ Λήμνοιο παρέστασαν

οἶνον ἄγουσαι. Θρακία δὲ πάντως καὶ ἡ Λήμνος, καθὰ καὶ ἡ Θάσος. ἀγαθοῦ καὶ αὐτὴ εὐφοροῦσα οἴνου. καὶ εἴη ἄν, ὡς που καὶ προδεδήλωται, ἡ τοιαύτη κατ' οἶνον εὐφορία αἰτία τοῦ καὶ Ἄρεος οἰκητήριον τὴν Θράκην λέγεσθαι, ὡς τοῦ πολλοῦ οἴνου ἔριν καὶ στάσεις καὶ τὰ ἐχόμενα 4.717 ἐξεγείροντος. ἔθνικὸν δὲ Θράκης Θραῖξ, ὅθεν Θραῖττα γυνή. καὶ ἰχθύος δὲ ὄνομα παρὰ τῷ Δειπνοσοφιστῇ. ταύτην δέ, φησί, θέτταν γράφει Δωρόθεος, βιβλίῳ περιτυχῶν, ὡς εἰκός, ἡμαρτημένῳ, ἢ καὶ διὰ τὸ ἄηθες τοῦ ὀνόματος διορθώσας αὐτός. ὅλως δέ, φασίν, Θραῖττης ὄνομα παρ' οὐδενὶ τῶν Ἀττικῶν ἐστίν.] (η. 232–4) Ὅτι γλυκὺς μὲν ὕπνος ἐφώρμισε τῷ Ἀχιλλεῖ κλιθέντι περὶ ἑωσφόρου ἀνατολάς, ὡς προεῖρηται. τοῦ δὲ βασιλέως καὶ τῶν ἀμφ' αὐτὸν ἐπερχομένων ὄμαδος καὶ δοῦπος ἔγειρεν αὐτόν. ἐλαφρὸς γάρ, φασίν, ὁ τῶν ἐν λύπαις ὕπνος καί, κατὰ τὴν Τραγωδίαν, «ὕπνος ἄϋπνος». (η. 234) Σημεῖωσαι δὲ τὸ ὄμαδος οὐκ ἐπὶ ἀπαιδεύτου ἤχου ἐνταῦθα ληφθέν, ὡς ἐν Ὀδυσσεΐα ἐπὶ μνηστήρων, ἀλλ' ἀπλῶς ἐπὶ σώφρονος ὁμοῦ αὐδῆς ἦτοι συλλαλιᾶς, ἢ πάντως γίνεται, ὅτε τινὲς ἀολλέες ἠγερέθονται, ὡς ὁ ποιητὴς ἐνταῦθά φησιν. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἔχων ὁ ποιητὴς πλάσαι τι καὶ ἐνταῦθα περὶ ὄνειρου, ἔνθα καὶ μάλιστα τὴν τοῦ Πατρόκλου ψυχὴν ὁ θάπτων ἐκίκλησκεν, ἀφῆκεν οὕτω γράψαι, ὡς ἂν ἐκφύγη τὸ τῆς πλάσεως ὁμοειδές, πιθανευσάμενος διὰ τοῦτο τὸν ταχὺν τοῦ Ἀχιλλέως ἀφυπνισμόν. (η. 237 ς.) Ὅτι σαφῶς ἐνταῦθα παραδηλῶν διὰ τοῦ Ἀχιλλέως ὁ ποιητὴς, ὡς περιοχὴν τινα δηλοῖ ἢ πυρὰ ἦτοι πυρκαϊά–οὐκ ἔχει γὰρ καιριωτέραν λέξιν εἰπεῖν, ὡς περὶ οὐδὲ πυρᾶς οὕτως οὐδὲ πυρκαϊᾶς– φησὶν «πρῶτον μὲν κατὰ πυρκαϊῆν σβέσατ' αἶθοπι οἴνω, πᾶσαν, ὀπόσον ἐπέσχε πυρὸς μένος», ἐρμηνεύων πυρὰν, ἡγουν πυρκαϊάν εἶναι τόπον, ὀπόσον ἐπέσχε τὸ πῦρ. ὁ περιφράζων ἐν τοῖς ἐξῆς λέγει «πυρκαϊάν σβέσαν, ὅσον ἐπὶ φλόξ ἦλθε», δραττομένη δηλαδὴ τῆς τοπικῆς ὑποκειμένης ὕλης. διὸ ἐπάγει «βαθεῖα δὲ κάππεσε τέφρη», ἢ ἐκ τῆς ῥηθείσης ὕλης. Ἐνθα καὶ ὅρα τὸ καταπεσεῖν καιριώτατα λεχθέν ἐπὶ βαθείας καὶ ὑγρανθείσης τέφρας. Τὸ δὲ «σβέσατε» τὸ τῶν ἠρώων δηλοῖ αὐτοδιάκονον. ἀριστῆες γὰρ Παναχαιῶν οἱ ἀμφ' Ἀτρείδην τὴν πυρὰν ἔσβεσαν. Οἴνω δὲ σβεννύεται ἢ πυρκαϊά διὰ τιμὴν τοῦ ἥρωος Πατρόκλου. καὶ ἔστι καὶ τοῦτο χοή τις νεκρικὴ. (η. 238) Τὸ δὲ «ὀπόσον» ἐσχημάτισται κατ' ἔλλειψιν τοῦ τόπον ἢ τοῦ μέρος ἢ κατὰ τινα 4.718 τοιαύτην λέξιν. ἄλλως γὰρ τὸ ὀρθὸν ἦν εἰπεῖν «σβέσατε πυρκαϊῆν πᾶσαν, ὀπόσην ἐπέσχε πυρὸς μένος». γέγονε δὲ ὁ σχηματισμὸς ἀναγκαίως. οὐ γὰρ ἦν χρήσιμον εἰς μέτρον εἰπεῖν «ὀπόσην ἐπέσχε». Τὸ δὲ «μέμος πυρός», ὡς ἐπὶ ἐμψύχου εἴρηται. οὕτω δὲ καὶ «δέμας πυρός» εἰπεῖν τετόλμηται ὡς ἐπὶ αἰσθητικοῦ τοῦ πυρός. Ὅτι ἐπὶ πραγμάτων ἀριδῆλων ἐρεῖ ἄν τις τὸ «εὖ διαγινώσκοντες, ἀριφραδέα δὲ τέτυκται», τοῦτο δὲ ὁ περὶ τῶν τοῦ Πατρόκλου ὁστῶν εἶπεν Ἀχιλλεύς. ἃ εὐγνώστα ἦν λέγεσθαι, ὅ ἐστι συλλεγῆναι. (η. 241 ς.) «Ἐν μέσση γὰρ ἔκειτο πυρᾶ», ὡς καὶ προερέθη, «οἱ δὲ ἄλλοι ἀνευθεν ἐσχατιῇ ἐπὶ μίξ, ἵπποι τε καὶ ἄνδρες», οἱ συγκαυθέντες. Καὶ ὅρα καὶ νῦν τὸ «ἐσχατιᾶ» ἀντὶ τοῦ ἐν ἐσχάτῃ πυρᾶ, ὁ τοῖς μεθ' Ὅμηρον οὐ σῦνηθες, οἱ ἐπὶ ἑτεροίου ἐκτοπισμοῦ τὴν λέξιν τιθέασιν, ποτὲ μὲν ἀπολύτως, οἶον· ὁ δεῖνα ἐν ἐσχατιαῖς διατρίβει, ὡς οἶον ἐρημάζων, ποτὲ δὲ μετὰ προσθήκης, οἶον· ἐν ἐσχατιᾶ ὄρους. οὕτω δὲ καὶ Ὅμηρος, οἶον· ἀγροῦ ἐν ἐσχατιῇ. Τὸ δὲ «ἐπὶ μίξ ἵπποι τε καὶ ἄνδρες», καὶ ἄνδρες», καὶ ἐπὶ θεωρικῆς λεχθείῃ ἂν ποτε ἢ καὶ ἄλλως ὀχληρᾶς συνάξεως, [ὅτε καὶ ἔστιν ἴσον παροιμιακῶ τῷ «ἀναμιξ ἀγκύλων ἵπποται».] (η. 243 ς.) Ὅτι τέως μὲν ἐθέλει Ἀχιλλεύς ἐν χρυσῇ φιάλῃ τῇ προειρημένῃ καὶ δίπλακι δημῶ θεῖναι τὰ τοῦ Πατρόκλου ὁστᾶ, «εἰς ὃ κεν», ἡγουν ἕως ἂν, «αὐτός», φησὶν, «ἐγὼ Ἄϊδι κεύθωμαι». ἔστι δὲ ἢ μὲν φιάλη ὡς οἶα σορός. ὁ δὲ δίπλαξ δημὸς φυλακτικὸς τῆς τῶν ὁστέων εἰς χοῦν ἀλλαγῆς ἐξ ἄκρας ξηρότητος, ἦν πάσχουσι τὰ κραυρούμενα. Ἐνθα ὅρα τὸν δίπλακα δημὸν χρήσιμον καὶ αὐτὸν ὄντα πως εἰς τὸ «δίπτυχα ποιήσαντες», ἔτι δὲ καὶ εἰς τὸ νοεῖν ὡς καὶ δίπλαξ χλαῖνα ἢ 4.719 διπλῆ λέγοιτ' ἂν. σημειώδης δὲ ἡ τοιαύτη λέξις. οὔτε γὰρ τὸ ἀπλοῦν οὔτε τὸ

τριπλοῦν οὔτε ἄλλο τοιοῦτον κατὰ τὸ δίπλαξ ἐσχημάτισται. Τὸ δὲ Ἴδι κεῦθωμαι» ἐχορήγησε τὸ «κευθμῶνας Ἴδου» εἰπεῖν, καὶ «νεκρῶν κευθμῶνα». (η. 245–8) Εἶτα ὁ Ἀχιλλεύς καὶ «τύμβον οὐ μάλα πολλὸν πονέεσθαι» κελεύει, «ἀλλ' ἐπεικέα τοῖον, ἔπειτα δὲ εὐρύν θ' ὑψηλὸν τε» γενέσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν, οἳ ἄν, φησίν, ἐμοῦ δεῦτεροι ἐν νήεσσι λίπησθε». Καὶ ὄρα ὡς ἑαυτῷ τὸ πλεῖον τῆς τιμῆς ἐς ὕστερον ἀποτεθεῖσθαι ἀξιοῖ τοὺς Ἀχαιοὺς, ὡς τῆς τῶν ἀρίστων ὀσιώσεως κοινῇ γινομένης καί, ὅ φασι, δημοσίᾳ, καθὰ καὶ παρὰ τοῖς μεθ' Ὅμηρον ἐπεκράτει τοῖς καὶ ῥητορεύουσιν ἐπὶ τοιαύταις ταφαῖς. καὶ οὔτε τὰ τοῦ Πατρόκλου ὁ Ἀχιλλεύς ὅσα νῦν αὐτίκα τῷ λαμπρῷ κρατῆρι ἐντίθησι πρὸ ἑαυτοῦ, καὶ τὸ πολὺ δὲ εὖρος καὶ ὕψος τοῦ τύμβου ἑαυτῷ ταμιεύεται. (η. 246) Ἐπεικέα δὲ καὶ νῦν τὸν εἶκοντα καὶ πρέποντα τῷ Πατρόκλῳ λέγει. ἔγνωσται γὰρ ὡς οὐκ οἶδε τὴν λέξιν ἐπὶ ἑτέρου σημασινομένου ὁ ποιητής. εἶχε δ' ἄν ἴσως καὶ μενοεικέα ἐνταῦθα εἰπεῖν, ὡς καὶ πρὸ τούτων «μενοεικέα ὕλην ἔφη τὴν τῆς πυρᾶς τοῦ Πατρόκλου. Τὸ δὲ «τοῖον», ὅ ἐστι τοιοῦτον, οὐδὲν τι οὐδὲ νῦν ὠρισμένον δηλοῖ, ἀλλὰ πάντῃ ἀσαφῶς ἔχει, ἐπίτηδες οὕτω ῥηθέν, ἵνα τῇ τῶν Ἀχαιῶν ἐπικρίσει ἀνατεθῆ τοῦ τύμβου ἡ ποιότης. (η. 248) Ὅρα δὲ καὶ τὸ «δεῦτεροι λίπησθε» οὐκ ἐπὶ ἐλαττώσεως τεθέν, ἀλλ' ἐπὶ ὑστεροχρονίας. Ὅτι τὰ κατὰ τὴν καῦσιν τοῦ νεκροῦ πλατύνει ὁ ποιητής στενοχωρεῖ τὰ μετ' αὐτὴν ἐν στίχοις ἑπτὰ, ἵνα μὴ προσκορῆς εἴη ταῖς συχναῖς διασκευαῖς. εἰπὼν οὖν ἐν δυσὶ στίχοις τὴν σβέσιν τῆς πυρκαϊᾶς, ὡς καὶ προέκκειται, ἐν δὲ ἐνὶ τῆν τῶν ὀστών ἀνάλεξιν ἐς χρυσῆν φιάλην καὶ δίπλακα δημόν, ἐπάγει (η. 254–6) «ἐν κλισίῃ δὲ θέντες ἐάνῳ λιτὶ κάλυψαν· τορνῶσαντο δὲ σῆμα θεμειλία τε προβάλλοντο ἀμφὶ πυρὴν· εἶθαρ δὲ χυτὴν ἐπὶ γαῖαν ἔχευαν». Κατὰ ὁμοίαν δὲ 4.720 μέθοδον καὶ ἐν τοῖς ἐφεξῆς πολλῶν ἀεθλευσάντων τὰ ἐπιτάφια τοῖς μὲν ἠνιόχοις τὸ ἥμισυ τοῦ λόγου, καὶ τι δὲ πλεον, προσδαπανᾷ, μακροῦ λόγου αὐτοὺς ἀξίων, τοὺς δὲ ἑτέρους ἄθλους ἅπαντας διὰ τοῦ λοιποῦ φράζει ἡμίσεος λόγου. ὁ δὲ καὶ αὐτὸ ἐπισημάνσεως ἄξιον, ἰστέον ὡς ὄλω γράμματι ἐμπλατυνόμενος ὁ ποιητής ἐπὶ τοῖς ἐν τῇ ταφῇ τοῦ Πατρόκλου τὸν τοσοῦτον Ἴκτορα διὰ πάνυ ταχέων ἔθαψεν, οὐδὲ ὅλα δεκαεπτὰ ἔπη λαλήσας εἰς τὴν ἐκείνου ταφὴν, ἀλλὰ διὰ τῶν αὐτῶν μὲν τῆς ταφῆς νοημάτων ἐλθὼν δίχα γε τῶν ἀγώνων, οὕτω δὲ ἐπιδραμῶν, ὡς εἰ καί, ὅ φασιν, ἐδιώκετο καὶ τοῦ πλείω λαλεῖν ἐνεκόπτετο. αἴτιον δὲ τὸ συνεξομοιωθῆναι καὶ ἐκεῖ τὸν λόγον τοῖς πράγμασιν. οὔτε γὰρ καιρὸς ἦν ἀργίας τοῖς ἐκεῖ, καὶ ὁ λόγος δὲ τοῖς ἐπείγουσι πολεμικοῖς ἔργοις συνετροχάζετο. (η. 254) Φιάλη δέ, φασίν, ἀγγεῖον λεβητοειδὲς πεπλατυσμένον ἄνωθεν. Ὁ δὲ δίπλαξ δημὸς τῷ τῶν ὀστέων ἀσήπτῳ καὶ ἀθρύπτῳ, καθὰ καὶ ἐρρέθη, συμβάλλεται. (η. 254) Τὸ δὲ «ἐν κλισίῃ θέντες» τὴν ὀστεοφόρον δηλαδὴ φιάλην, φανερῶς δηλοῖ κενήριον εἶναι τὸ ἀμφὶ τὴν ἔξω τῆς κλισίας πυρὰν γεγονὸς τῷ Πατρόκλῳ σῆμα. Τὸ δὲ «ἐάνῳ λιτὶ» τί τε δηλοῖ καὶ πῶς τὰ εἰς λέξιν καθίσταται, ἀλλαχοῦ γέγραπται. (η. 255) Τορνῶσασθαι δὲ κυρίως τὸ κυκλοτερῶς διαγράψαι ὡς ἀπὸ τοῦ τόνου. λαμβάνεται δὲ καὶ ἀντὶ τοῦ ἀπλῶς περιγράψαι, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ «ἔδαφος τορνῶσεται νηός». Προβαλέσθαι δὲ πάνυ κυρίως ἐπὶ θεμελίῳν λέγεται, ταῦτόν ὃν τῷ προθέσθαι, ὅθεν τὰ θεμέλια. (η. 256) Τὸ δὲ «χυτὴν γαῖαν ἐπέχευαν» τρόπου μὲν ἐστὶν ἐτυμολογικοῦ, δηλοῖ δὲ συνήθως τύμβου ἀναχωματισμόν. (η. 257) Σαφηνίζεται δὲ δι' αὐτοῦ κλιμακωτῶς εὐθύς τεθὲν τὸ «χεύαντες δὲ τὸ σῆμα πάλιν κίον», ὅ ἐστιν ὑπεχώρησαν, ὃ καὶ ἐπὶ Ἴκτορος ῥηθήσεται. ἔστι γὰρ ἐρμηνεία τοῦ «χεύαντες τὸ σῆμα» τὸ «χυτὴν ἐπὶ γαῖαν ἔχευαν», ὅπερ σῆμά ἐστι τεθνεώτος τινος, ὡς καὶ 4.721 ἀλλαχοῦ εἴρηται. [Σκοπητέον δὲ καὶ ἐν τούτοις διὰ τοὺς ἅμα θανάτῳ ἀπάγοντας τῆς ψυχῆς τὴν τῶν γνωρίμων καὶ φίλων μνείαν, οἷαν ἐπ' αὐτοῖς τύρβην εἶχον οἱ παλαιοί, πάνυ ἐπιμελούμενοι τῶν κατὰ τοὺς νεκρούς, καὶ μάλιστα τῆς αὐτῶν ὀσίας, ὡς δῆλον καὶ ἐκ τῆς πρὸ τούτων βουλῆς τοῦ τε Νέστορος καὶ τῶν Τρώων, καὶ μεθ' Ὅμηρον ἐκ τῆς συμβάσεως πολλαχοῦ τῆς ἐπὶ ἀναλήψει νεκρῶν ἐν

πολέμῳ πεσόντων, ἔτι δὲ καὶ τῶν κακῶς παθόντων δέκα στρατηγῶν, ἐπεὶ οὐκ ἀνείλοντο τοὺς ἐν Ἀργινοῦσαις ἀπολομένους ἐν ναυμαχίᾳ, ὧν κατηγόρησε Καλλίξιμος, καθ' οὗ ἐμελέτησεν Ἀριστείδης. ἦν δ' ἄρα τοῖς ἀρχαίοις ἐν σπουδῇ καὶ τὸ ἐπὶ τοῖς τάφοις μεγαλεῖον. καὶ ὁ μὲν τοῦ Μανσῶλου μάλα πολλὸς τάφος ἄκρως περιείργασται καὶ θαῦμα καὶ ἦν καὶ ἔστιν. οἱ δὲ ἄλλοι, ἐν οἷς καὶ τὸ τοῦ Πατρόκλου ἑκατόμποδον σῆμα, εἶχον μιμήσεις. αἰτία δὲ τῆς περὶ τὰ τοιαῦτα ἀσχολίας ἢ πραγματείας τοῦ διὰ μακροῦ τὴν χάριν τοῖς κειμένοις εἶναι, καθὰ καὶ διὰ στηλῶν καὶ ἐπιγραμμάτων, ὡς δῆλον καὶ ἐκ τοῦ «καὶ ποτέ τις εἶπησιν», ἔνθα χρόνῳ ἀνατίθησιν ὁ Ἔκτωρ τὸ ἑαυτοῦ ἔργον, ὃ δὴ καὶ ὁ καλὸς Αἰσχύλος ἐποίει, ὃς τὰς αὐτοῦ τραγωδίας τεμάχη λέγων εἶναι τῶν Ὀμήρου μεγάλων δειπνῶν διὰ τὸ λαμπρῶς ἀπομάττεσθαι τὰς Ὀμηρικὰς μεθόδους, ὡς ποτε ἀδίκως ἠττήθη, ἀνατιθέναι τὴν τραγωδίαν ἔφη χρόνῳ, εἰδὼς ὡς κομιεῖται κατὰ καιρὸν ὑπὸ τῶν ὀρθῶς ἀνακρινόντων τὴν προσήκουσαν τιμὴν.] (η. 258) Ὅτι οὐδὲ τὸ ἀεθλευτικὸν καὶ ἐναγώνιον εἶδος ἀργὸν ὁ ποιητὴς ἔᾶ, σποράδην δὲ πού αὐτοῦ τὰ πρὸ τούτων μνησθεῖς, ἐν οἷς ἵππους ἀεθλοφόρους ἔφη, καὶ ἄεθλον μέγα τρίποδα ἢ γυναῖκα, ἐνταῦθα καιρὸν εὐρῶν ἀνέσεως-ἡμβλυνται γὰρ τῇ τοῦ Ἔκτορος ἀναιρέσει ἢ τοῦ πολέμου ἀκμῆ-ἐμπλατύνεται τῷ τοιοῦτῳ εἶδει τοῦ λόγου, γινομένων μὲν, ὡς, εἰκός, καὶ ἄλλων πρὸ τούτου ἐπιταφίων ἀγῶνων περὶ τὸ ναύσταθμον, ἐν οἷς εὐδοκιμεῖν τοὺς τοῦ Ἀγαμέμνονος ἵππους ἢ 4.722 κατὰ τὸ ἰ ραψῶδία ἐδήλωσε, τοῦ δὲ ἐπὶ Πατρόκλῳ ἀγῶνος πάντας ὑπερβεβηκότος τῷ μεγαλείῳ τῶν τε ἀθλητῶν τῶν τε ἄθλων καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἀξιοθέντος λόγου πολλοῦ παρὰ τῷ ποιητῇ. (η. 257-61) Ὅς καὶ φησι προεκθετικῶς, ὅτι Ἀχιλλεὺς μετὰ τὴν τοῦ Πατρόκλου ταφὴν «αὐτοῦ λαὸν ἔρυκε καὶ ἴζανεν εὐρὺν ἀγῶνα», ἡγουν ἐκάθιζε, ὃ καὶ καθιστᾶν ἀγῶνα λέγεται, «νηῶν δ' ἔκφευρον ἄεθλα, λέβητάς τε τρίποδάς τε ἵππους θ' ἡμίονους τε βοῶν τ' ἴφθιμα κάρηνα, ἠδὲ γυναῖκας ἐϋζώνους πολίων τε σίδηρον». Καὶ ὄρα σχῆμα πολυσύνδετον. οὐδὲ ἐν γὰρ τῶν ἐπάθλων δίχα συνδέσμου προήγαγεν. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι, ὄν ἐν ἄλλοις τιμῆντα ἔφη χρυσόν, ἐσίγησε νῦν, οὐχ' ὅτι ὀλίγος ὦν τῷ Ἀχιλλεῖ οὐκ ἐξήνεκται-πολὺς γὰρ χρυσὸς καὶ αὐτῷ καὶ χαλκὸς ἐν κλισίῃ, ὡς ἐν τοῖς ἐξῆς ρηθήσεται-, οὐδ' ὅτι ἐξελάθετο τῆς οὕτω τιμίας ἐν ὕλαις, ἀλλ' ἢ ὅτι οὐ πολὺν χρυσὸν εἰς ἐπάθλων δόσιν προήγαγεν, ἢ ὅτι κατὰ λόγον συλλήψεως, ἢτοι συνεκδοχῆς, τῷ τοῦ σιδήρου μετάλλῳ συνεπινοεῖται καὶ ὁ χρυσός. τῷ γοῦν τετάρτῳ ἠνιόχῳ δύο χρυσοῦ τίθησι τάλαντα, ὡς μετ' ὀλίγα ρηθήσεται, ἡμιτάλαντον δὲ χρυσοῦ ἐν τοῖς ἐξῆς τεθὲν εἰς ἀγῶνος ἔπαθλον τῷ αὐτὸν ἐπαινέσαντι ἐπιτίθησι. τῷ δ' αὐτῷ τρόπῳ οὐδὲ ἀργύρου προέκθεσιν ἐποίησατο, οὔτε μὴν ὄπλων, ἀφείς καὶ αὐτὰ συλληπτικῶς ἐκδέχεσθαι, ὡσπερ καὶ τὸν χαλκόν, ἵνα ὡσπερ ὄνομα χαλκοῦ εἰσάγη σίδηρον ἐν τῇ τῶν χαλκῶν ὄπλων κλήσει, οὕτω καὶ σιδήρῳ νῦν χαλκὸς εἰς νοῦν συνεισάγηται. (η. 259) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἄεθλα μὲν οὐδετέρως τὰ ἐπὶ τοῖς ἀγῶσιν ἔπαθλα, ἄθλοι δὲ οἱ ἀγῶνες αὐτοί. γίνεται δὲ ἡ λέξις κατὰ τοὺς παλαιούς ἀπὸ τοῦ ἐθέλειν. αἰρετὸν γὰρ καὶ θελητὸν καὶ ὁ ἄεθλος καὶ τὸ ἄεθλον. Ἐν δὲ τῷ «λέβητας καὶ τρίποδας» διαφορὰ δηλοῦται φανερά τῶν σκευῶν. ἴσως δέ, φασίν, καὶ λέβης πόδας ποτὲ ὑποβεβλημένος τρίπους εἶη ἄν. (η. 261) Πολιὸς δὲ κἀνταῦθα σίδηρος ἢ ὁ ἔντιμος παρὰ τὴν πολιὰν ἢ ὁ πολιτικός. πολιτικώτερον γὰρ ὁ σίδηρος χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ χαλκοῦ διὰ τὸ εὐποριστότερον. [Ἰστέον δὲ ὅτι τῶν παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἀθλητῶν ἐπισυρομένων καὶ τι ψόγου, εἴ τις ἐνθυμηθεῖ, ὡς καὶ κρέασιν ἀνωκοδομηθῆσαι σκώπτονται διὰ τὸ καὶ εἰς εὐσαρκίαν τοὺς τοιοῦτους γυμνάζεσθαι, καὶ οὕτω σκωπτικῶς παχεῖς καὶ αὐτοὺς λέγεσθαι, οἷα μὴ λεπτοὺς 4.723 τὸν νοῦν καὶ ὄξεις, μηδὲ οἴους ἀρέσκειν τῷ εἰπόντι ὅτι ξηρὴ ψυχὴ σοφωτάτη, ὅμως οἱ Ὀμηρικοὶ ἀθληταὶ οὐ φαίνονται κατὰ τοὺς ἄλλους εἶναι, ἀλλὰ πρὸ ἔργου μὲν ἑτεροίας ἀρετὰς τίθεσθαι, πάρεργον δὲ τι ἔχειν καὶ τὸ ἀθλεῖν. τοιοῦτος ὁ σοφὸς Νέστωρ, ὡς δῆλον ἐξ ὧν ἀχρητικῶς ἱστορεῖ. τοιοῦτος ὁ

καλὸς Ὀδυσσεύς, ὡς ἡ Ἰλιάς καὶ ἡ Ὀδύσεια δηλοῖ. τοιοῦτοι δέ, ὡς εἰκός, καὶ ἄλλοιτῶν ἡρώων. οὐκοῦν Εὐριπίδου εἰπόντος τὸ «κακῶν γὰρ ὄντων μυρίων καθ' Ἑλλάδα, οὐδὲν κάκιόν ἐστιν ἀθλητῶν γένους», καὶ κατασκευάσαντος τὴν γνώμην καλῶς εἰς πλάτος, ἐτέρου δέ τινος φαμένου, ὡς τὰ τῶν ἀθλητῶν οὐ παίζει μυχοῦς πόλεως, κεῖται παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ τό· οὐ μὴν ἀλλ' εἰ καὶ ταῦθ' οὕτως ἔχει, οἱ γοῦν Ἕλληνες οὐκ ἦσαν αὐτὸ τοῦτο ἀθληταί, ἀλλὰ καὶ μαχηταὶ ἄριστοι καὶ δεξιοὶ ἀθλεῖν, ὅτε καιρός.] (η. 262–70) Ὅτι «ἵππεῦσι μὲν πρῶτα ποδώκεσιν ἀγλά' ἄεθλα θῆκεν» Ἀχιλλεύς· τῷ πρῶτῳ μὲν «γυναῖκα ἄγεσθαι ἀμύμονα ἔργα εἰδυῖαν καὶ τρίποδ' ὠτῶντα δύο καὶ εἰκοσίμετρον», τῷ δευτέρῳ δὲ «ἵππον» ἔθηκεν ἐξέτε' ἀδμήτην, βρέφος ἡμίονον κυέουσαν· αὐτὰρ τῷ τρίτῳ ἄπυρον κατέθηκε λέβητα, καλόν, τέσσαρα μέτρα κεχανδότα, λευκὸν ἔτ' αὐτως· τῷ δὲ τετάρτῳ θῆκε δύο χρυσοῖο τάλαντα· πέμπτῳ δ' ἀμφίθετον φιάλην ἀπύρωτον ἔθηκε». Καὶ ὅρα ὅπως ἐφ' ἐκάστου ἐπάθλου ἔθετο τὸ «ἔθηκεν», οὐκ ὀκνήσας τὴν ταυτόλογίαν διὰ τὸ τῆς λέξεως καίριον. καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς δὲ ἀγῶσιν οὕτω ποιήσει, ὡς φανήσεται, κατακόρως χρησάμενος τοῖς ἐκ τοῦ «τίθημι» κινουμένοις ῥήμασι διὰ τὸ μὴ εὐπορεῖν κρεῖττονος, ἐξ οὗ καὶ ὁ ἀγωνοθέτης καὶ ὁ ἀθλοθέτης καὶ τὰ τούτων ῥήματα. (η. 263) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «γυναῖκα ἀμύμονα ἔργα εἰδυῖαν» τρόπος ἀμφιβολίας ἐστί. δύναται γὰρ τὸ «ἀμύμονα» καὶ τοῖς ἔργοις συνῆφθαι, ἵνα ἢ «ἀμύμονα ἔργα», καὶ τῇ γυναικὶ δέ, ἵνα λέγη· ἀμύμονα γυναῖκα ἔργα εἰδυῖαν, ὡς καὶ προῖων ἐρεῖ ἀπλῶς περὶ ἐτέρας γυναικός, ὅτι «πολλὰ ἐπίστατο ἔργα». κάλλιον δὲ τὸ πρῶτον. (η. 264) Τὸ δὲ «ὠτῶντα» 4.724 γίνεται μὲν ἀπὸ τοῦ ὠτός, ἐκτείνει δὲ τὴν προπαραλήγουσαν καὶ αὐτό, καθὰ καὶ τὸ κητώεις καὶ εὐρώεις καὶ τὰ ὅμοια, διὰ τὸ πρὸ αὐτῆς μακρόν. τοιαῦτα γὰρ τὰ διὰ τοῦ ὠ-ε-ι-ς. μακρὰν μὲν γάρ, ὡς καὶ προπαρεδόθη, ἔχοντα τὴν πρὸ τοῦ ὠ συλλαβὴν, ἐκτείνεται δι' εὐχρηστίαν μέτρου σπονδειακοῦ, ἐκείνης δὲ βραχυνομένης, καὶ ἡ παραλήγουσα τὸ αὐτὸ πάσχει, γραφομένη ἐν τῷ ὠ μικρῷ διὰ δακτύλου ἀπαρτισμόν. τοιοῦτον τὸ σκίοεις, ἐρόεις ὁ ἐπιθυμητός, κερόεις ὁ κερασφόρος, καὶ τὰ ὅμοια. διὸ καὶ τὸ «θῆρ οὐατόεις», ἦγουν ὠτώεις, τουτέστιν ὄνος, παρὰ Καλλιμάχῳ, συστέλλει τὴν παραλήγουσαν διὰ τὴν τῆς προπαραληγούσης βραχύτητα. Τὸ δὲ «δύω καὶ εἰκοσίμετρον» ὅμοιον κατὰ προφορὰν τῷ «δύω καὶ εἰκοσίπηχυ», καὶ «δεκάκις καὶ εἰκοσινήριτα». τινὲς δὲ κατὰ τὸ «δυοκαίδεκα» οὕτω προάγουσιν ὑφὲν ὡς μίαν λέξιν «δυοκαιεκοσίμετρον», ὅπερ οὐκ ἂν ἀρέσκοι τοῖς παρασημειωσαμένοις ὡς τι καινὸν τὸ «δυσαρτοτόκεια» ὡς ἐκ τριῶν λέξεων σύνθετον. οὕτω δὲ καὶ τὸ «δυσάμμορος». (η. 266) Τὸ δὲ «ἐξέτεα» οἱ μὲν προπαροξύνουσι, ὡς ὁ Ἀσκαλωνίτης, καθὰ καὶ τὸ «ὄτριχας οἰέτεας», ὡς καὶ ἐν Βοιωτίᾳ εἴρηται, οἱ δὲ παροξύνουσι, ὡς τὸ εὐγενέα, οἷς, φασίν, ἔπεται καὶ ἡ παράδοσις. Τὸ δὲ «βρέφος ἡμίονον κυέουσαν» δηλοῖ μὲν τὸ ἐγκυμονοῦσαν, ἀσυνήθως δὲ βρέφος εἶπεν ἐπὶ ἐμβρύου. ἔμβρυον γὰρ τὸ ἐντὸς βρύον, ἦτοι αὐξόμενον, κατὰ τὸ «καὶ τε βρύει ἄνθεσιν». ἐν δὲ γε τῇ Ὀδυσσεΐα τὸ ἀνάπαλιν ποιεῖ ἐν τῷ «ὑπ' ἔμβρυον ἦκεν ἐκάστη». τὸ γὰρ ἔμβρυον ἐκεῖ ἀντὶ βρέφους ἔλαβε. πιθανῶς δὲ εἰς ἐπάθλου τιμιότητα οὐχ' ἵππον ἀπλῶς ἱστορεῖ, ἀλλὰ κυοφοροῦσαν, καὶ οὐχ' ὁμοειδὲς ἔμβρυον, ἀλλὰ ἡμίονον. (η. 267) Ἄπυρον δὲ λέβητά φησι τὸν μήπω τεθέντα εἰς πῦρ καὶ διὰ τοῦτο καὶ λευκὸν ἀπὸ 4.725 χεύματος δηλαδὴ κασιτέρου, ὃ δὴ ἄλλοθι ἐρεῖ ὁ ποιητής. (η. 268) «Μέτρα» δὲ ξέσται ἥσάν τινες. μείζονα δὲ ταῦτα εἶναι δοκεῖ τῶν ἐφεξῆς, ἔνθα κρατῆρ ἀργύρεος ἐξ μέτρα χανδάνει. οὐ γὰρ εὐπετῶς δέξεται τις μείζω τὸν κρατῆρα ἐκεῖνον, τὸ τοῦ δρόμου ἔπαθλον, παρὰ τὸν ἐνταῦθα λέβητα. (η. 269) Τὰ δὲ «δύο τάλαντα» τοῦ χρυσοῦ σμικρόν τι ποσὸν ὑποβάλλουσι νοεῖν τὸ τάλαντον, εἶγε οὐ μόνον ἵππου τοῦ τῷ δευτέρῳ τεθέντος ὑποδεές ἐστιν, ἀλλὰ καὶ τοῦ τετραμέτρου λέβητος, ὃς τῷ τρίτῳ κεῖται. οὕτω καὶ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ οὐ μέγα τι τὸ τάλαντον, ἔνθα ἰμάτια καὶ χιτῶνας καὶ δεκατρία τάλαντα χρυσοῦ ἐν κιβωτίῳ

κείμενα θεραπεινὶς μία μόνη ἐπὶ τὴν νῆα ἄγει. ἐν μέντοι ταῖς Λιταῖς ἐπὶ μεγίστων τὰ ἐκεῖ βασιλικά νοοῦνται τάλαντα, ὁμοίως μεγάλα καὶ ἄπερ ὁ Μενέλαος ἐν τῷ πλανᾶσθαι ἀγείρει, ὥστε καὶ νῦν συνάγεσθαι ἄνισον εἶναι πάλαι ποτὲ τὸ τάλαντον, καθὰ καὶ προεδήλωται. ὅθεν ἀτάλαντος κατὰ Πορφύριον ὁ ἀπεικίως τῷ ταλάντῳ καὶ μὴ ταλάντου ἀνισότητα ἔχων, ἀλλὰ ἴσος. (η. 270) Ἀμφίθετος δὲ φιάλη ἢ ἀμφοτέρωθεν αἰρομένη [τῶν ὠτων κατὰ τοὺς ἀμφιφορεῖς, ἢ κατὰ Ἀρίσταρχον] ἢ ἐκατέρωθεν τίθεσθαι δυναμένη κατὰ πυθμένα καὶ κατὰ στόμα [ἦτοι πρόσωπον, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ· τιθέασι Μασσαλιῶται τὰς φιάλας ἐπὶ πρόσωπον. ἦν δὲ καὶ Ἰώνων, φασίν, ἢ τοιαύτη θέσις. ἄλλως δὲ] κατὰ τὸν Θραῦκα Διονύσιον ἀμφίθετος ἢ ἀμφιθέουσα, ὃ ἐστὶ κυ 4.726 κλοτερὲς ἔχουσα σχῆμα, παρὰ τὸ θέειν, ἐξ οὗ καὶ ὁ θόλος, οὗ χρῆσις ἐν Ὀδυσσεΐᾳ, ἢ δύο βάσεις ἔχον ποτήριον [ἐξ ἐκατέρου, φασί, μέρους. ὡς δὲ Παρθένιος νοεῖ, ἀπύθμενος.] ἢ περιττῶς πεποιημένη. ἢ γὰρ ἄ-μ-φ-ι ἴσον δύναται τῇ π-ε-ρ-ι, αὕτη δὲ σημαίνει τὸ περιττόν. καὶ ἔστι καὶ ἢ τοιαύτη ἐρμηνεία μεταληπτικὴ διὰ τὴν ἄ-μ-φ-ι πρόθεσιν μεταλαμβανομένην εἰς τὴν π-ε-ρ-ι τὴν δηλοῦσαν τὸ περιττόν. περὶ δὲ τοιαύτης γραμματικῆς μεταλήψεως προεδήλωται ἱκανῶς. ἔστι δέ, φασίν, ἢ φιάλη αὕτη χαλκεῖον ἐκπέταλον λεβητώδες, δύο ἔχον ὦτα, δεχόμενον ψυχρὸν ὕδωρ, ἐπὶ πῦρ οὐκ ἐπιτιθέμενον. διὸ καὶ ἀπύρωτον αὐτὴν φησι. [Τῷ δὲ τοιούτῳ λεβητῶδει χαλκεῖω εἰκὸς παρόμοιον εἶναι καὶ τὸν παρὰ τῷ Κωμικῷ Φιλήμονι ἐμβαθυχύταν, ὃς καὶ ἔφηβος ἐκαλεῖτο. ποτηρίου δὲ ἦν εἶδος κατὰ τὴν τοῦ Δειπνοσοφιστοῦ ἱστορίαν. Ἀπολλόδωρος δέ, φασίν, ἀμφίθετον λέγει τὴν μὴ κατὰ πυθμένα, κατὰ μόνον δὲ στόμα δυναμένην ἐρείδεσθαι. ἄλλοι δὲ φασιν, ὅτι καθότι λέβης ὁ μὲν ἐμπυριβήτης, ὁ δὲ ἄπυρος, ὁ δεχόμενος ἴσως ψυχρὸν, οὕτω καὶ φιάλη ἀπύρωτος ἢ ἐπὶ πῦρ οὐκ ἐπιτιθέμενη, ἢ ψυχρήλατος. ὅτι δὲ φιάλη κατὰ ἀντιστοιχίαν πιάλη ἐτυμολογεῖται, ἀφ' ἧς δηλαδὴ ἔστι πιεῖν ἄλις, μείζων γὰρ αὕτη ποτηρίου, καὶ ὅτι τὸ ῥηθὲν λεβητῶδες ἐκπέταλον ἀπύρωτον δακτυλωτόν τε ἐλέγετο, καὶ κέρας δὲ εἶναι ὑπωπεύθη, ἐπεὶ μὴ γίνεται διὰ πυρός, ὡς Ἴων ὁ ποιητὴς ὑπεμφαίνει ἐν τῷ «ἔκπωμα δακτυλωτόν, ἄχραντον πυρί», καὶ ὅτι ψέγεται ὁ εἰπὼν τὴν τοιαύτην φιάλην ἐκπωμα, Δίδυμος 4.727 γὰρ ὁ γραμματικὸς ποτήριον χαλκοῦν αὐτὴν οἶδεν ἐκπέταλον, ὡς ἐρρέθη, λεβητοειδές, εὐθετον εἰς ψυχροποσίαν, καὶ ὅτι δακτυλωτόν λέγεται, ὡς κοιλότητος ἔχον ἔνδοθεν οἶον δακτύλων κατὰ τὸν Δίδυμον, ἢ ὡς ἔχον ἐξοχάς, ἢ καὶ διότι ἄμφωτον ὃν ἐδίδου διείρειν δακτύλους ἐκατέρωθεν, καὶ ὅτι ἀπύρωτος μὲν ἰδοῦ φιάλη παρὰ τῷ ποιητῇ, ἄπυρος δὲ οἶνος ὁ μὴ ἠψημένος-ἐχρῶντο γὰρ οἱ παλαιοὶ καὶ ἐφθοῖς οἶνοις-ἔστιν ἐκ τῶν παλαιῶν πλατύτερον ἀναλέγεσθαι. ὡς δὲ φιάλη ἀμφίθετος, ἧς ἔστιν πάντοθεν πίνειν ἐπιθέντα τὸ στόμα, ὡς Ἡρωδιανὸς λέγει-ὦτα γάρ, φησίν, οὐκ ἔχει-ἢ κατ' ἄμφω τιθεμένη, ἵνα σημαίνει, φησίν, ἐκπέταλον.] Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ τὰ τοῦ ἵππικοῦ καὶ τὰ τῶν ἐφεξῆς ἀγῶνων ἔπαθλα τῷ Πατρόκλῳ συνήθως προσλογίζονται, οὐ μὴν τῷ τιθέντι ἀγνοθέτη, καθὰ καὶ τὰ δαπανηθέντα εἰς τὴν ἐκείνου πυράν, καὶ ὅτι οὕτως δοκοῦν τῷ Ἀχιλλεῖ δραμοῦνται πέντε ἵππεῖς. ἐξῆν γὰρ καὶ ὀλιγωτέρους τρέχειν καὶ πλείονας, ὡς αἱ ἱστορίαι δηλοῦσι. μάλιστα δὲ πλείους ἠγωνίζοντο ἐν τοῖς ὕστερον ἱεροῖς ἀγῶσι καὶ τοῖς ὁμοίοις, ὅτε οὐκ ἂν φειδωλῶς εἶχον ἐπάθλων οἱ ἀθλοθέται κοτίνων καὶ σελίνων καὶ πιτύων καὶ τῶν ὁμοίων λήρων. ὡς νῦν γε τῷ Ἀχιλλεῖ καὶ τοῖς ὁμοίοις χρεῖα φεῖδεσθαι διὰ τὸ πολυτελές τῶν προτιθεμένων ἐπάθλων. (η. 273) Ὅτι τὸ «ἵππεῦσι τάδε τὰ ἄθλα κεῖται» καινότερον φράζων ὁ ποιητὴς ὡσεὶ καὶ ἐπὶ ἐμψύχων τινῶν τῶν ἐπάθλων φησίν «ἵππηας τάδ' ἄεθλα δεδεγμένα κεῖτ' ἐν ἀγῶνι», τουτέστι τοὺς ἵππεῖς ταῦτα προσδέχονται ἢ ἐκδέχονται. δῆλον δ' ὅτι τὸ «κεῖται» σύστοιχόν ἐστι τῷ τίθεται, ᾧ χαίρει, ὡς ἐρρέθη, ὁ ποιητὴς. (η. 274-81) Ὅτι σεμνολογῶν τοὺς οἰκείους ἵππους ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ἅμα καὶ προοίμιον συνήθως ἐκ τῶν παρὰ πόδας ποριζόμενός φησιν, ὡς «εἰ μὲν νῦν ἐπὶ ἄλλῳ ἀεθλεύοιμεν Ἀχαιοί, ἢ

τ' ἂν ἐγὼ τὰ πρῶτα λαβὼν κλισίηνδε φεροίμην. ἴστε γὰρ ὅσον ἐμοὶ ἀρετῇ περιβάλλετον ἵπποι· ἀθάνατοί τε γὰρ εἰσι» καὶ ἐκ Ποσειδῶνος, ἵππιου δηλαδή, δῶρον τῷ 4.728 Πηλεΐ, ἐμοὶ δὲ ἐξ αὐτοῦ. «ἀλλ' ἦτοι μὲν ἐγὼ μενέω καὶ μώνυχες ἵπποι. τοίου γὰρ σθένος», ἢ κλέος, «ἐσθλὸν ἀπώλεσαν ἠνιόχοιο ἠπίου», ἦτοι ἐνήεος, ὃ πολλαχοῦ ἐπεμαρτυρήθη τῷ Πατρόκλῳ. (η. 281 ς.) Εἶτα ἐπαινῶν ἐκεῖνον τῆς ἵπποκομίας φησὶν «ὃς σφῶϊν μάλα πολλάκις ὑγρὸν ἔλαιον χαιτάων κατέχευε, λοέσσας ὕδατι λευκῶ», οἷα δηλαδή τοῦ ἵππου χαίροντος λουτροῖς, ὡς καὶ προεδεδήλωται. ἐνταῦθα δὲ φασιν οἱ παλαιοί, ὅτι ἐντεῦθεν Ξενοφῶν τὴν κεφαλὴν τοῦ ἵππου καταπλύνειν ὕδατι ἀξιοῖ. Τὸ δὲ ἔλαιον οὐ μόνον δι' εὐκολίαν κτενισμού κατεχέετο τῆς χαίτης, ἀλλὰ πού καὶ διὰ στιλπνότητα. [Εἰ μὴ τι ἴσως καὶ τεθυωμένον ἦν τὸ τοιοῦτον ἔλαιον καί, ὡς εἶπεν, μεμυρωμένον, καθὰ καὶ τὸ ῥοδόεν πρὸ τούτων ἔλαιον. Ὅμηρος γάρ, φασί, μύρων μὲν χρῆσιν οἶδεν, ἔλαια δ' αὐτὰ καλεῖ. Μύρου δέ, φασίν, ὄνοματι πρῶτος Ἀρχίλοχος ἐχρήσατο.] (η. 283 ς.) Ἐφ' οἷς ὁ Ἀχιλλεὺς φρόνησιν τινα καινὴν τοῖς ἵπποις ἐπιμαρτυρούμενος λέγει, ὅτι «ἐσταῶτες πενθοῦσιν, οὐδεὶ δὲ σφιν χαῖται ἐρηρέδαται· τῷ δ' ἔστατον ἀχνυμένῳ κῆρ», ὃ ταυτόν ἐστι τῷ «ἐσταῶτες πενθοῦσιν». ἐγγὺς γὰρ λογικῶν, ὡς καὶ θεῖους κατὰ μῦθον, τοὺς τοιούτους ἵππους ἔθετο. (η. 285) Ἐφ' οἷς ἐπάγει τὴν τοῦ λόγου ἀξίωσιν τὸ «ἄλλοι δὲ στέλλεσθε κατὰ στρατόν», τουτέστιν ἐπεὶ ἐγὼ μενῶ, ὑμεῖς εὐτρεπίζεσθε εἰς ἀγῶνα [καί, ὡς εἶπεν, κοσμήθητε. τοιοῦτον γάρ τι τὸ στέλλεσθαι καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ, ὁ στόλος, ὁ στολμός, ἢ στολή.] (η. 285 ς.) Εἶτα, ὡς αὐτῷ σύνηθες, μερικέων τὸ πληθυντικὸν εἰς ἐνικὸν φησιν «ὃς τις Ἀχαιῶν ἵπποισιν τε πέποιθε καὶ ἄρμασι κολλητοῖσιν». οὐ 4.729 γὰρ πάντες ἄλλοι σταλήσονται, ἀλλ' ὁ πεπορθῶς δύνασθαι. Σημείωσαι δὲ ὅτι, ὡς ἂν μὴ λυπήσῃ τοὺς ἀριστεῖς οἷα κατ' αὐτῶν ἀλαζονευόμενος, οὐχ' ἑαυτῷ ἀλλὰ τῇ τῶν ἵππων ἀρετῇ τὴν νίκην ἐπιγράφεται Ἀχιλλεὺς, τουτέστι τῇ ἄγαν ὠκύτητι. ἀρετὴ γὰρ ζῶου παντὸς τὸ ἐν ἐκείνῳ ἄριστον, καθὰ καὶ ἐν ἀνθρώπῳ. οὕτως ἀρετὴ λέοντος ἢ ἀνδρία, καὶ κίρκου τὸ ὄξυ πέτεσθαι, καὶ ἐτέρου τινὸς τὸ ὄξυ δέρκεσθαι, καὶ ἄλλων ἄλλα. (η. 275) Τὸ δὲ «τὰ πρῶτα λαβὼν» ἢ ἀντὶ τοῦ τὰ πρωτεῖα ἢ μᾶλλον τὰ πρῶτα ἄεθλα, ληφθείσης τῆς λέξεως τῶν ἄθλων ἀπὸ ῥήματος τοῦ ἀεθλεύοιμεν, ὃ καὶ ἐπὶ ἄλλων ὁμοίων γίνεται, ὡς καὶ μετ' ὀλίγα φανήσεται. (η. 276) Περιβάλλειν δὲ καὶ νῦν τὸ ὑπερβάλλειν, ληφθείσης τῆς ἠ-π-ε-ρ-ι προθέσεως ἰσοδυναμοῦ τῆ ἠ-π-ε-ρ. (η. 277) Ἀθάνατοι δὲ ἵπποι ὅτι οἱ ἄρρες διὰ τὴν ἐπιγονήν, προεδεδήλωται. (η. 280) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἐπιτηδεῖως ὁ ῥήτωρ Ἀχιλλεὺς μνήμην ἐπαινετικὴν παρέρριψε τοῦ ἐταίρου Πατρόκλου, δι' ὃν οἱ ἀγῶνες. καὶ ἡ τῶν ἵππων δὲ παρένθεσις τῷ ἵππικῷ ἀγῶνι ὠκείωται. [Τὸ δὲ «κλέος ἐσθλόν» κλεινὸν εἶναι τὸν Πάτροκλον δηλοῖ, τουτέστιν, ἀπλῶς καὶ σεμνῶς εἶπεν, εὐκλεῆ. Κρήτες μέντοι ἄλλως ἔρωτι τὸν κλεινὸν ὑπάγουσι, καθὰ καὶ τὸν ἐν ἄλλοις δεδηλωμένον αἴταν, ὃν οἱ ἀπειρότεροι διὰ διφθόγγου γράφουσι, λέγοντες φίλον ἀπλῶς τὴν τοιαύτην λέξιν δηλοῦν. ὡς δὲ συστοιχοῦσι τοῖς Κρητικοῖς κλεινοῖς καὶ αἴταις καὶ οἱ παρασταθέντες, ὁ Ἀθηναῖος οἶδε.] Τὸ δὲ «τοίου γάρ» σύνηθες Ὀμήρῳ εἰς ἐμφαντικὸν μυστηριώδη ἔπαινον. πολλαχοῦ γὰρ τῇ τοιαύτῃ λέξει σεμνῶς χρῆται διὰ γοργότητα. (η. 281) «Ἐλαιον δὲ ὑγρὸν», ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα, τὸ μὴ ταχὺ ἰκμαζόμενον, ἀλλὰ παραμένον τοῖς ἀλειφομένοις καὶ ἀποκωλῶν τὴν κραύρωσιν. (η. 282) Τοῦ δὲ «λοέσσαι» χρήσεις καὶ ἐν ἄλλοις. δοκεῖ δὲ μὴ ἐκ περισπωμένου ἐνεστῶτος τοσοῦτον γενέσθαι τοῦ λοῶ λοέσω, ὅσον κατὰ ἀνάλυσιν ἐκ τοῦ λοῦσαι. κίρναμένη γὰρ ἢ ὠ-υ 4.730 δίφθογγος ἐκ τοῦ ἠ-ε καὶ ὠ-ο εἰς αὐτὴν καὶ ἀναλύεται. [Ἔστιν οὖν ἡ πρωτοτυπία τοῦ «λοέσσας» ἢ λοῦω καὶ ἐν διαλύσει λοέω, ἢ ἀνάπαλιν, καὶ ἐξ αὐτῶν τὸ λοετρὸν καὶ τὸ λουτρὸν καὶ τὸ λόεσθαι λοῦσθαι. (η. 282) Ὑδωρ δὲ λευκὸν τὸ ἀλλαχοῦ καὶ μέλαν, περὶ ὧν πολλαχοῦ δεδήλωται. εἰ δὲ τις τοιοῦτον ὕδωρ καλλιλογῶν λιβάδα θεᾶν δροσώδη αὐτὸ περιέφρασε, ποιητικώτερον ἔφρασε.] Τὸ δὲ «ἐρηρέδαται» Ἰωνικὸν μὲν ἐστι,

γίνεται δὲ συνήθως ἀπὸ τοῦ ἐρήρεια, τρίτου προσώπου τῶν Ἰωνικῶν ἀποβολῆ δύο στοιχείων καὶ προσθέσει τῆς ᾠ-α συλλαβῆς, ὃ γίνεται καὶ ἐπὶ τοῦ ὠνόμασται ὠνομάδαται καὶ τῶν ὁμοίων. Ἰστέον γὰρ ὅτι οἱ Ἴωνες οἰκεία τρίτα πληθυντικά ῥήματα ἐκ τρίτων κοινῶν ἐνικῶν ποιούσι, ποτὲ μὲν μόνην ποιούμενοι προσθήκην τοῦ ᾠ-α, ὡς καὶ προπαραδέδοται, οἷον ἔσταλται ἐστάλαται, ἔσπαρται ἐσπάραται, πολλαχοῦ δὲ καὶ τὸ ψιλὸν τοῦ τρίτου ἐνικοῦ σύμφωνον εἰς δασὺ τρέποντες· τέτυπται τετύφαται, εἴρκται ἔρχαται, ἐνίοτε δὲ τῷ συνήθως πλεονάζοντι ἄλφα καὶ τὸ ᾠ-α προσελάμβανον ἀποβαλόντες τι τοῦ πρωτοτύπου τρίτου ἐνικοῦ. ἐν γοῦν τῷ ἐρήρεια καὶ ὠνόμασται ἐξεβλήθη μὲν τὸ ᾠ-σ, ἀντεισήχθη δὲ μετὰ τοῦ συνήθους τοῖς Ἴωσιν ᾠ-α καὶ τὸ ᾠ-δ. καὶ γέγονεν ἡ ᾠ-α συλλαβὴ συντελοῦσα εἰς τὸ ἐρηρέδαται καὶ ὠνομάδαται, ὡς καὶ ἐν τῷ πεφράδαται. (ἡ. 287-90, 293, 301, 351) Ὅτι πρὸς τὸν τοῦ Ἀχιλλέως λόγον «ταχέες ἵππης ἄγερθεν. ὦρτο πολὺ πρῶτος» μὲν Εὐμηλος, ἐπὶ δ' αὐτῷ Διομήδης, ἐπὶ δὲ τούτῳ Μενέλαος, «Ἀντίλοχος δὲ τέταρτος εὐτρίχας ὠπλίσασθ' ἵππους», καὶ πέμπτος Μηριόνης. (ἡ. 288 ς., 4.731 290, 293 ς., 301 ς.) Ἐνταῦθα δὲ τοὺς μὲν τέσσαρας ἐπαίνοις κοσμεῖ, ὀνομάζων αὐτοὺς καὶ πατρόθεν, οἷον «ἄναξ ἀνδρῶν Εὐμηλος, Ἀδμήτου φίλος υἱός, ὃς ἵπποσύνη ἐκέκαστο», καὶ «Τυδείδης, κρατερός Διομήδης», καὶ «Ἀτρεΐδης, ξανθὸς Μενέλαος διογενής», καὶ «Ἀντίλοχος, Νέστορος ἀγλαὸς υἱός, ὑπερθύμοιο ἄνακτος τοῦ Νηληϊάδαο», τὸν δὲ Μηριόνην ψιλῶς οὕτω προήνεγκεν, ὀκνήσας ἀποσεμνῦναι τὸν ἐκπεσούμενον ὕστατον καὶ ἐν τῷ ἀγῶνι. (ἡ. 301-3) Ὅρα δὲ καὶ ὡς προσπαθῶς Ὅμηρος ἔχει τῷ Νέστορι, οὐ Νεστορίδην εἰπὼν τὸν Ἀντίλοχον ὁμοίως τῷ Τυδεΐδῃ, Ἀτρεΐδῃ, οὐδὲ Νέστορος φίλον υἱὸν κατὰ τὸ «Ἀδμήτου φίλος υἱός», ἀλλ' ἐπαινέσας τὸν γέροντα ῥήτορα καὶ γενεαλογήσας καὶ αὐτὸν κατὰ τοὺς τέσσαρας ἵππείας διὰ τὸ μέλλειν καὶ αὐτὸν ἄεθλον λαβεῖν ἐν τοῖς ἐξῆς τὰ τε ἄλλα καὶ διὰ τὸ οἷον δοκεῖν καὶ αὐτὸν ἀγωνίσασθαι, οἷς τῷ υἱῷ Ἀντιλόχῳ παραινέσει τὰ εἰς νίκην, ὡς μετ' ὀλίγα ῥηθήσεται. ὅλως δὲ εἰδέναι χρή ὡς ἐπίτηδες τὸν Νέστορα ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα παρεισεκύκλησεν, ὡς ἂν ὁ πολύπειρος καὶ νῦν καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς παραρτύση τὴν Ὀμηρικὴν ῥητορείαν τὰ συνήθη λαλῶν. [Μόνον γὰρ Ὅμηρος αὐτὸν ὡς οἷον αὐτορήτορα εἰδοποιεῖ, τὸν Ὀδυσσεῆ ἔμπρακτον ἄλλως ἱστορῶν σοφόν. δοκεῖ δὲ κατὰ τὸν Νέστορα εἶναι καὶ ὁ Ἀντήνωρ παρά γε τοῖς Τρωσὶ. καὶ δηλοῖ αὐτὸ καὶ Εὐριπίδης, εἰπὼν «εἴ μοι», ἤγουν εἴθε μοι, «τὸ Νεστόρειον εὐγλωττον μέλος Ἀντήνορός τε τοῦ Φρυγὸς δοίη θεός».] (ἡ. 303) Τὸ δὲ σὺν ἄρθρῳ εἰπεῖν «τοῦ Νηληϊάδαο» ἐξοχὴν τινα ἐμφαίνει τοῦ γέροντος Νέστορος ἢ καὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μάλιστα Νηλέως. (ἡ. 289) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι Διομήδους μὲν καὶ Μενελάου καὶ Ἀντιλόχου τίνες ἦσαν ἵπποι, ἐρεῖ, Εὐμήλου δὲ οὐ. ποιεῖ δὲ τοῦτο διὰ τὸ ἤδη ἐν τῇ Βοιωτίᾳ ἱστορῆσαι τὸ καλλιστεῖον τῶν τοῦ Εὐμήλου ἵππων. ὅθεν ἀρκεῖται νῦν εἰπὼν τὸ «ἵπποσύνη ἐκέκαστο», ἤγουν τῇ ἠνιοχικῇ τέχνῃ, ὡς τῶν ἵππων ἤδη δεδηλωμένων. ἅμα δὲ καὶ ἀσχάλλων οἷον ὁ ποιητὴς, οἷς ἐκπεσεῖται τοῦ πρώτου ἄθλου ὁ Εὐμηλος, ὀκνεῖ ἐνδιατρίψαι τοῖς κατ' αὐτόν. (ἡ. 291 ς.) Ἦσαν δὲ ἵπποι τῷ Διομήδῃ μὲν οἱ τοῦ Αἰνείου. φησὶ 4.732 γὰρ «ἵππους δὲ Τρωὺς ὑπαγε ζυγόν, οὐς ποτε ἀπηύρα», ἦτοι ἀφείλετο, «Αἰνεΐαν, αὐτὰρ αὐτὸν ὑπεξεσάωσεν Ἀπόλλων». Καὶ ὅρα ἐνταῦθα ἱστορίας κεφαλαιωτικὴν συντομίαν, δι' ἣς ὁ ἀκροατὴς τὰ περὶ τῶν τοιούτων ἵππων ἀναμνηστικῶς καὶ νῦν ἔγνω μαθῶν. οὐς καὶ Τρωὺς λέγει, ὅπερ ἕτερον ἐστὶ παρά τὸ «Τρωῖοι ἵπποι». τοῦτο μὲν γὰρ τοὺς τοῦ Τρωὸς δηλοῖ μάλιστα, Τρωῖοι δὲ ἵπποι ἀπλῶς οἱ Τρωϊκοὶ ἐθνικῶς. φησὶ γὰρ «ἵππους δὲ Τρωὺς ὑπαγε ζυγόν», ἀντὶ τοῦ ὑπὸ τὸν ζυγὸν ἦγεν, ὡς κατωτέρω ἐρεῖ. ἄλλως γὰρ ἡ κοινὴ χρῆσις δοτικῇ τὸ ὑπάγειν συντάσσει. καὶ οὗτοι μὲν ἵπποι τῷ Διομήδῃ. (ἡ. 2935) Μενέλαος δὲ «ὑπὸ ζυγὸν ἦγαγεν ὠκέας ἵππους, Αἴθην τὴν Ἀγαμεμνονέην τὸν ἐόν τε Πόδαργον», ἦτοι τὸν ἴδιον ἵππον τὸν οὕτω καλούμενον Πόδαργον, ὅπερ ἄλλοι ἐπίθετον ἵππου

ἔγραψαν κατὰ τὸ «ὁ τὴν πόδαργον Ψύλλαν ἠνιοστροφῶν». (η. 296–9) Εἶτα ἔρμηνεύων τὸ «Ἄγαμεμνονέην», φησὶν «ἦν Ἄγαμέμνονι ἔδωκεν Ἀγχισιάδης Ἐχέπωλος, δῶρ', ἵνα μὴ οἱ ἔποιτο ὑπὸ Ἑλιοήνεμόεσσαν, ἀλλ' αὐτοῦ τέρποιτο μένων· μέγα γάρ οἱ ἔδωκε Ζεὺς ἄφενος, ναῖε δ' ἐν εὐρυχώρῳ Σικυῶνι», οὕση δηλαδή ὑπὸ τὴν τοῦ Ἄγαμέμνονος βασιλείαν. (η. 300) Εἶτα συμπεραίνων φησὶν ἐπαναληπτικῶς «τήν», ἦγουν ταύτην, «ὑπὸ ζυγὸν ἦγε μέγα δρόμου ἰσχανώσαν», ἦτοι πάνυ ἐφιεμένην δραμεῖν. ὅπερ φασὶν οἱ παλαιοὶ ἔπαινον τοῦ Μενελάου εἶναι, ὡς δυναμένου κατευθύνειν τὸ ἐξ ἀνομοίων ζευγος καὶ ἐξισοῦν τῷ Ποδάργῳ τὴν ἰσχανώσαν δρόμου καὶ μὴ διδοῦσαν τῷ Ποδάργῳ ἀνοχήν. παρασημειοῦνται δὲ καὶ ὅτι ἐν τοῖς κατὰ τὴν θήλειαν Αἴθην ὑπαινίττεται ὁ ποιητὴς περὶ μόνον τὰ παιδουργὰ μόρια διαφέρειν ἄρρεν καὶ θήλυ, κατὰ δὲ ἀρετὴν καὶ τὰ λοιπὰ οὐδεμίαν αὐτοῖς εἶναι διαφορὰν. 4.733 παρασημαίνονται δὲ καὶ τὸ τῶν Ἀτρειδῶν φιλάδελφον. οὐ γὰρ ἐντυχάνει ὁ Μενέλαος περὶ τῆς Αἴθης τῷ ἀδελφῷ, ἀλλ' αὐτεξουσίως τῷ ἰδίῳ Ποδάργῳ συζευγνύει αὐτήν, εἰ μὴ ἄρα κατὰ τὸ σιωπώμενον ἐντυχεῖν περὶ ταύτης τῷ ἀδελφῷ νοηθήσεται. (η. 298 ς.) Ὅρα δὲ καὶ οἷον ὁ πλοῦτος, καὶ ὅπως φιλοψυχεῖν ποιεῖ τὸν ἔχοντα, κακὸν ἐκεῖνος ὧν δειλόν, ὃ φασὶ, καὶ φιλόψυχον, καὶ μᾶλλον εἴπερ φιλήδονος ὁ πλουτῶν, ὁποῖος καὶ ὁ ῥηθεις Ἐχέπωλος, ὡς δηλοῖ τὸ «ἀλλ' αὐτοῦ τέρποιτο μένων». ἰδοὺ γὰρ αὐτὸς μὲν, ἵνα μὴ στρατεύσεται, ἀλλ' ἀπολαύει τοῦ οἴκαδε πλούτου, δῶρον ἐξαίρετον τὴν Αἴθην δίδωσι, κακοῦ τούτου, οἶμαι, κατάρξας ἐκεῖνος τῆς τῶν, ὡς ἂν φορολόγος τις εἴποι ἀνήρ, ἀλόγων ἐκβολῆς. ὁ δὲ ἀγαθὸς βασιλεὺς κρεῖττον ἡγεῖται πολεμιστὴν ἵππον ὑπὲρ ἀπόλεμον ἄνθρωπον, δούς ἐκείνῳ τρυφᾶν καὶ ἀλλαζάμενος ἀρετὴν ἵππου ψυχῆς ἀγεννοῦς. τί γὰρ καὶ ἔδει αὐτῷ ἐν μάχῃ τοιοῦτου ἀνδρός; οὕτω κατὰ τὴν Διοδώρου ἱστορίαν καὶ Σκιπίων ὁ στρατηγὸς τοῖς πρώτοις τῶν Σικελιωτῶν προέθηκεν ἢ στρατεύειν μετ' αὐτοῦ εἰς Λιβύην ἢ τοὺς ἵππους καὶ τοὺς οἰκέτας παραδοῦναι τοῖς μετ' αὐτοῦ. (η. 296) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι οὐ Τρωϊκὸς μόνον Ἀγχισίας, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ Ἑλληνικὸς, ὁ τοῦ ῥηθέντος Σικυωνίου τυράννου πάππος, (η. 297) καὶ ὅτι ἀντὶ τοῦ δῶρον δῶρα εἶπε, πληθύννας τὸ ἐνικὸν συνήθως, ἵνα ἐνδείξεται τὸ τοῦ δῶρου τίμιον. τοῦτο δὲ καὶ ἄλλως ἀπλοϊκῶς ποτε γίνεται, ἦγουν τὸ πληθύναι τὸ ἐνικόν, ὡς μετ' ὀλίγα ἔχει τὸ «δῶμεν ἀέθλιον δεύτερα». τὸ γὰρ σύνηθες ἦν εἰπεῖν ἀέθλιον δεύτερον. τοιοῦτον δέ τι καὶ τὸ «ἵνα μὴ σε παρεκπροφύγησιν ἄεθλα», ἦγουν ἄεθλον. ἐν γὰρ πάντως ἄθλον ἐνὶ δίδοται. Τὸ δὲ «ὑπὸ Ἴλιον» ἀλλαχοῦ «ὑπὸ Ἰλίῳ», λέγων Ἀττικῶς, ἐνταῦθα κατὰ αἰτιατικὴν σύνταξιν κοινότερον ἔφρασε. (η. 299) Τὸ δὲ ἄφενος οὐδετέρου γένους, ὡς ἐν τῇ ἁ' ῥαψωδίᾳ, οὕτω καὶ ἐνταῦθα. παρ' ἄλλοις δὲ καὶ ἀρσενικῶς ὁ ἄφενος εὗρηται. [(η. 299) Περὶ δὲ Σικυῶνος, ἧς καὶ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ μέμνηται, 4.734 ἰστέον ὅτι δοκεῖ περιεκτικόν τι κοινότερον ὄνομα εἶναι, καθὰ κρομῶν, οὕτω καὶ σικυῶν, τόπος δηλαδή περιέχων σικυοὺς ἢ σίκυας, ἐξ ὧν σύγκειται τὸ σικυήλατον. ἐκ δὲ κρομῶν καὶ σικύων Σικυῶν καὶ Κρομῶν τὰ τοπικά, ὧν παράγωγα ὁ Σικυῶνιος καὶ ὁ Κρομῶνιος, ὧν θηλυκὰ ἢ Σικυωνία Αἴθη καὶ ἢ Κρομυωνία σῦς. παρώνυμον δὲ τῇ Ὀμηρικῇ Σικυῶνι καὶ ὑπόδημα Σικυῶνιον. περιάδονται δὲ τὰ τοιαῦτα, ὡς καὶ ἱστορία δηλοῖ, λέγουσα Πολυσπέρχοντα, τὸν ἐνδοξὸν Μακεδόνα στρατηγόν, ἐνδυσόμενον κροκωτὸν καὶ ὑποδούμενον Σικυῶνια διατελεῖν ὀρχούμενον.] (η. 300) Τὸ δὲ ἰσχανᾶν, λέξεις αὕτη οὐδὲν χρήσιμος αὕτη καθ' αὕτην λόγῳ πεζῷ, γίνεται κατὰ τρεῖς παραγωγὰς καὶ αὕτη. ἔχω γὰρ τὸ ἀντέχομαι ἀφ' οὗ ἰσχω, ἐξ οὗ ἰσχαίνω, ἀπ' αὐτοῦ τὸ ἰσχανῶ. ταῦτα καὶ περὶ τῶν κατὰ Μενέλαον. (η. 301–4) Ἐπὶ δὲ Ἀντιλόχῳ οὐ λαλεῖ πλείω ἀλλ' ἢ μόνον ὅτι ἐϋτριχας ὠπλίσατο ἵππους, καὶ ὅτι Πυλοιογενέες αὐτῷ ἵπποι ὠκύποδες ἔφερον ἄρμα. οὐ γὰρ εἶχόν τι ἐπίσημον οἱ γέροντες ἵπποι οὗτοι, ὡς ἱστορηθῆναι τι καὶ περὶ αὐτῶν. «ὠπλίσατο» δὲ εἶπεν ἀντὶ τοῦ εὐτρέπισε τοῖς ὅπλοις, ὃ ἔστι τοῖς ἠνιοχευτικοῖς τεύχεσιν ἢ ὀργάνοις ἢ σκεύεσι.

(η. 303) Τὸ δὲ «Πυλοιογενέες» ἀπὸ τοῦ Πύλος γίνεται πλεονασμῶ τοῦ ῑ, ὁμοίως τῶ ὀλοότροχος ὀλοοίτροχος, [ὀδοδόκος ὀδοιδόκος, ὀδοπόρος ὀδοιπόρος.] Ἦν δὲ οὐκ ἔξω λόγου καὶ διὰ τοῦ ῑ γράφεσθαι τροπῇ τοῦ ὀ εἰς ῑη. (η. 287) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐν τῶ «ταχέες ἱππῆες 4.735 ἄγερθεν» τὸ μὲν «ταχέες» ἐπιρρηματικῶς κεῖται ἀντὶ τοῦ κατὰ τάχος, τὸ δὲ «ἄγερθεν» δύναται μὲν καὶ ἀπὸ τοῦ ἀγείρω εἶναι, μάλιστα δὲ τὸ ἀνέστησαν δηλοῖ ἐκ τοῦ ἐγείρω. διὸ ἐπῆκται αὐτίκα τὸ «ῶρτο», ταῦτόν ὄν τῶ «ἀνέστη ἐκπηδήσας». καίριον δὲ ὡς ἐν ποιήσει τὸ «ῶρτο», διὸ καὶ τρὶς ἐρρέθη, ὡσπερ καὶ τὸ «ὑπὸ ζυγὸν ἄγειν», καθὰ προέκκεται. (η. 304 ς.) Ὅτι ὀπηνίκα νοήμονι ἀνδρὶ ἀγαθὰ τις συμβουλεύεται, οἰκεῖον ῥηθῆναι τὸ «ὄ δ' ἄγχι παραστάς μυθεῖτο εἰς ἀγαθὰ φρονέων νοέοντι καὶ αὐτῶ», καθὰ καὶ Νέστωρ μυθεῖται τῶ υἱῶ, πεπνυμένῳ ὄντι, ὡς δηλοῦται καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς. (η. 308) Διὸ καὶ ὁ πατὴρ ἐρεῖ ὡς οὐ σε χρὴ μάλα διδάσκειν. Ἔνθα καὶ ὄρα τὸ «μάλα». διδαχθήσεται μὲν γάρ ποτε καὶ ὁ εἰδῶς, οὐ μὴν μάλα κατὰ τὸν αἴδριν. (η. 306–9) Θεοφιλεῖ δὲ σοφῶ πρέπει τὸ «ἦτοι μὲν σε νέον περ ἐόντ' ἐφίλησε» θεὸς καὶ ἐδίδαξε παντοῖα, «τῶ καὶ σε διδασκόμεν οὐ τι μάλα χρεώ' οἴσθα γὰρ εὖ». παρῶδηται δὲ ταῦτα, ἐξ ὧν ὁ Νέστωρ ἐνταῦθα νῦν λέγει τῶ υἱῶ, ὅτι Ζεὺς καὶ Ποσειδῶν ἱπποσύνας αὐτὸν ἐδίδαξε παντοίας. διὸ οὐ χρεῖα διδασκαλίας αὐτῶ. (η. 309) «Οἴσθα γάρ», φησὶν, «εὖ περὶ τέρματα ἐλίσσόμεν», ὅ ἐστι κάμπτειν περὶ τὸ τέλος τῆς νύσσης. (η. 309 ς.) Ἔνθα οὕτω προοιμιασάμενος ὁ γέρων καὶ σεμνύνας τὸν υἱὸν ὡς μὴ διδασκαλίας δεόμενον, ἐπάγει «ἀλλὰ τοι ἵπποι βάρδιστοι», τουτέστι βραδύτατοι, «θεῖειν», ὅ ἐστι θέειν, «τῶ τ' οἴω», ἤγουν διὸ οἴομαι, «λοίγια ἔσεσθαι», λοίγια λέγων τὸ τῆς νίκης ἐκπεσεῖν, οἷα τοῖς φιλοτίμοις ὀλέθριον. (η. 311 ς.) Εἶτα ποιῶν ὁ γέρων ἀντανίσωσιν λέγει ὅτι τῶν δ' ἄλλων «ἵπποι μὲν ἔασιν ἀφάρτεροι», τουτέστι ταχύτεροι, ὡς ἄφαρ, ἤγουν εὐθέως καὶ οὐκ ἐκ περιόδου τινὸς κατευστοχοῦντες τῆς νίκης, «οὐδὲ μὲν αὐτοὶ πλείονα ἴσασι σέθεν αὐτοῦ 4.736 μητρίσασθαι», ὅ ἐστι βουλεύσασθαι. καὶ ἔστι τὸ νόημα τοῦ γέροντος, ὡς ἐν ὀλιγίστῳ εἰπεῖν, ὅτι σὺ μὲν, ὦ υἱέ, εἰδήμων, βραδίστους δὲ ἵππους ἔχεις, τοῖς δὲ οἱ μὲν ἵπποι ταχεῖς, αὐτοὶ δὲ βραδεῖς βουλεύσασθαι. διὸ βουλευτέον σοι. (η. 313 ς.) Καὶ εὐθύς δεικνύων ἐπιχειρηματικῶς καὶ γνωμολογικῶς, ὅτι τὰ κατ' ἀνθρώπους, ἐν οἷς καὶ τὸ ἵπευεῖν, μήτι, τουτέστι μήτιδι καὶ βουλῇ, ἀνύονται, φησὶ πρῶτον μὲν ἀλειπτικὸν εἰς ἀγῶνα νόημα τὸ «ἀλλ' ἄγε δὴ σὺ φίλος μῆτιν ἐμβάλλεο θυμῶ παντοῖην, ἵνα μὴ σε παρεκπροφύγησιν ἄεθλα», ὃ περίφρασις ἐστὶ τοῦ «ἵνα μὴ ἠττηθῆς». (η. 315–7) Εἶτα πιστούμενος ἐπαγωγικῶς διὰ δρυτόμου καὶ κυβερνήτου καὶ ἠνιόχου τὸ πάντα βουλῇ καὶ τέχνῃ κατορθοῦσθαι–πρῶτος γάρ, φασίν, Ὅμηρος τῇ κατὰ φιλοσόφους ἐπαγωγῇ ἐνταῦθα χρᾶται, ἤγουν τῇ τοῦ καθόλου πιστώσει ἐκ μερικῶν–φησὶν «μήτι τοι δρυτόμος μέγ' ἀμείνων ἠὲ βίηφι· μήτι δ' αὐτὲ κυβερνήτης ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ νῆα θοῖην ἰθύνει ἐρεχθομένην ἀνέμοισι· μήτι δ' ἠνιόχος περιγίνεται ἠνιόχοιο». καὶ ὡς μὲν ἐστὶ κυβερνήτου σοφία καὶ βουλευτικὴ μηχανή, πᾶς οἶδεν. ἔστι δὲ τέχνη καὶ δρυτόμου τὸ κατὰ φύσιν τὰς τῶν ξύλων, φασίν, ἀρμονίας κόπτειν καὶ μηδὲ πρὸς ἀντίπνοιαν ἀνέμου, ἀλλὰ πρὸς πνεῦμα, ὡς ἂν ὠθούμενα πνεύματι κατακλᾶται τάχιον. σοφίας δὲ εὐρημα καὶ οἱ σφῆνες. βουλάς δὲ ἠνιοχικὰς ὁ γέρων ἐνταῦθα κατωτέρω παραδώσει τῶ υἱῶ. (η. 309) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «οἴσθα γὰρ εὖ περὶ τέρμαθ' ἐλίσσόμεν» οἰκεῖον ἐξ ἠνιόχων μετενεχθῆναι εἰς πάντα τὸν εὖ τοῦ κατ' αὐτὸν στοχαζόμενον πέρατος. (η. 310) Τὸ δὲ «βάρδιστοι» ἐκ τοῦ βράδιστοι μετατέθειται διὰ μέτρον ἀνάπαλιν ἤπερ τὸ «δρατὰ σώματα» ἐν τοῖς πρὸ τούτων, ἤγουν δαρτά, γυμνὰ δέρματος. (η. 312) Τὸ δὲ «σέθεν αὐτοῦ» πάνυ σεμνύνει τὸν Ἀντίλοχον. οὐ γὰρ μόνον, φησὶ, τοῦ πατρὸς διδάσκοντος ὑπερτερεῖς ἄλλων, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς σὺ κατὰ μόνας βουλευόμενος. (η. 314) Ὅρα δὲ καὶ τὸ «μὴ σε παρεκπροφύγη ἄεθλα». δοκεῖ γὰρ ἄπορον πῶς ἂν τὸν Ἀντίλοχον, ὅπως ἂν καὶ ἵπεύσῃ, παρεκπροφύγη ἄεθλα, ὅπου καὶ ὁ ἔσχατος ἄεθλον λήψεται. λύεται δὲ ἡ ἀπορία ἐκ τῆς δεξιᾶς ῥητορείας τοῦ

γέροντος, ὃς τὸν υἱὸν εἰς νίκην ἐρεθίζων 4.737 παραδηλοῖ ὡς ὁ τὸ ἔσχατον ἄεθλον λαβὼν οὐκ ἄεθλον ἔλαβε, καὶ οὕτως ὑπαλείφει αὐτόν, μονονουχὶ λέγων, ὡς εἶπερ ἄεθλον τὸ ἐπὶ νίκη, τὸ ἔσχατον οὐκ ἄεθλον. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ῥητορικώτερον. ἀληθῶς δὲ ἄεθλον καὶ ἐκεῖνό ἐστιν, ὡς εἰ καὶ μὴ νικῶντι, ἀλλ' ἀγωνιζομένῳ διδόμενον. ἄεθλα γὰρ τὰ τεθέντα πάντα εἶπε καὶ ὁ ποιητὴς ἐν τῷ «ἵππευσι μὲν πρῶτα ἀγλαὰ ἔθηκεν ἄεθλα». ὅμως μέντοι οὐδενὶ τῶν ἐνταῦθα ἵππέων ἠξίωσεν ὁ ποιητὴς τὸ πέμπτον ἄεθλον δοῦναι, ἀλλ' ἀρετῇ ἀπρακτοῦσῃ τῇ τοῦ Νέστωρος αὐτὸ δίδωσιν. ἴσως γὰρ καὶ αὐτὸς ἐν τῷ υἱῷ νενίκηκέ πως διὰ τῆς ἐν τοῖς ῥηθεῖσι συμβουλῆς. διὸ καὶ χρεια καὶ αὐτῷ ἐπάθλου τινός. ἔτι δὲ λυθήσεται ἡ ἀπορία προσυπακουομένου τοῦ «κρείττονα», ἵνα ἦ· μή σε παρεκφύγη ἄεθλα τὰ μετὰ τὸ πρῶτον ἄεθλον περιλειπούμενα κρείττονα, ὅπερ Νέστωρ οὐκ εἶπεν, ὁκνῶν ἴσως τὴν λέξιν διὰ τὸ δυσσοιώνιστον. ἤθελε γὰρ τὰ πρῶτα εἰπεῖν, ὃ πάλιν ἦν τῷ βραδίστους ἵππους ἔχοντι δυσχερές. διὸ καὶ ἄμφω σεσίγηκεν, οὔτε πρῶτα εἰπὼν διὰ τὸ δύσελπι, οὔτε τὰ μετ' αὐτά, ἵνα μὴ οἰωνίσηται. Ἀντίλοχος δὲ προῖων καὶ ὄρων ὡς οὐ νικᾷ, φησὶν «εἴ περ φερόμεθα χεῖρον ἄεθλον», ἤγουν τὸ μετὰ τὸ πρῶτον. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ὁ ῥήτωρ ἠρκέσθη ἐμφήνας ἄθλον ἀγαθὸν καὶ οὐκ ἔσχατον ἐν τῷ πληθυντικῶς καὶ οὕτω σεμνῶς εἰπεῖν ἄεθλα. (η. 315) Τὸ δὲ «μήτι», ὃ ἐστὶ τῇ βουλῇ, οὐκ ἀπὸ τοῦ μήτιδι γέγονε κατὰ ἀποκοπὴν. –συνεστέλλετο γὰρ ἂν ἡ τούτου λήγουσα καὶ προπεριεσπᾶτο ἡ λέξις. –ἀλλ' ἔστι μῆτις μήτιδος, καὶ Ἴωνικῶς μῆτιος, ὡς Θέτις Θέτιος, μῆτις μῆτιος. ἡ δοτικὴ μῆτι καὶ κατὰ κρᾶσιν μῆτι. Ἔνθα καὶ ὄρα ὅτι ἀσυνήθους τῆς λέξεως οὔσης καὶ συνεμπιπτούσης κατὰ προφορὰν τῷ μῆτι ἐπιρρήματι, ἔφθη ὁ ποιητὴς ῥῆμά τε εἰπὼν τὸ μῆτισασθαι καὶ μῆτιν τὴν βουλήν, ἵνα ὁ ἀκροατὴς ἀκούσας τὸ «μήτι» ἐπὶ τῆς βουλῆς συστοίχως νοήσῃ καὶ αὐτό. Κάλλους δὲ ποιητικὸν τὸ κατὰ σχῆμα ἐπαναφορᾶς ἐν τρισὶ στίχοις τεθῆναι τὸ «μήτι» κατ' ἀρχάς. (η. 317) Ἐρέχθεσθαι δὲ κατὰ ὀνοματοποιίαν τὸ ἐρεθίζεσθαι, ἄλλο πάντως ὄν παρὰ τὸ ὄρεχθεῖν, ὃ πρὸ μικροῦ εἴρητο. (η. 319– 4.738 21) Ὅτι τέχνης ἵππικῆς λόγους ἐκτιθεῖς ὁ Νέστωρ τῷ υἱῷ ἄρχεται πρῶτον ἐκ τοῦ ἐναντίου, λέγων «ἀλλ' ὃς μὲν ἵπποισι καὶ ἄρμασιν οἷσι πεπορθῶς», ἤγουν «πέποιθε» κατὰ τινος ἢ μάλιστα «πεπορθῶς εἶη» κατὰ σχῆμα ἐλλείψεως, «ἀφραδέως ἐπὶ πολλὸν ἐλίσσεται ἔνθα καὶ ἔνθα, ἵπποι δὲ πλανῶνται ἀνά δρόμον, οὐδὲ κατίσχει», ἤγουν οὐ κατέχει ἐπὶ πολὺ ἐλίσσομένους, ὃ ταῦτόν ἐστι τῷ ἀνά δρόμον πλανωμένους. Καὶ ὄρα ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ νοήματος τούτου ἐκ περισσοῦ κείμενον τὸν ἄλλᾶ σύνδεσμον καὶ οὐδεμίαν δηλοῦντα ἐρμηνεῖαν αὐτῷ ἀνήκουσαν. (η. 322–5) Εἶτα ὁ γέρον μετὰ τὸ ἐξ ἐναντίου νόημα, ἤγουν τὸ περὶ ἠνιοχικῆς ἀτεχνίας, πρὸς τέχνην λαλῶν φησὶν «ὃς δὲ κε κέρδεα εἰδῆ ἐλαύνων ἥσσονας ἵππους, αἰεὶ τέρμ' ὀρόων στρέφει ἐγγύθεν, οὐδὲ ἐ λήθει ὄπως τὸ πρῶτον τανύσῃ βοέοισιν ἱμάσι», τουτέστι οὐδὲ λανθάνει αὐτὸν πῶς ἠνιοστροφῆσει τοὺς ἵππους τὸ πρῶτον, ἤγουν πρὸ τοῦ εἰς τὸ τέρμα ἐλθεῖν, «ἀλλ' ἔχει ἀσφαλῶς», τοὺς ἵππους δηλαδή, οὐ μὴν ἀφραδέως κατὰ τὸν προρρηθέντα, «καὶ τὸν προὔχοντα δοκεύει», ἤγουν ἐπιτηρεῖ τὸν προελαύνοντα, ἀμιλλώμενος μὴ λιπέσθαι πολὺ. (η. 322) Κέρδεα δὲ εἶπεν οὐχ' οὕτω τοὺς δόλους, ὅσον τὰς ἀπλῶς κερδαλέας, ὃ ἐστὶν ἐπωφελεῖς, ἐπινοίας. (η. 319) Τὸ δὲ «ὃς ἵπποισι καὶ ἄρμασι πεπορθῶς» ἔτεροι γράφοντες «πέποιθεν» ἀφίενται πραγμάτων διὰ τὸ κοινὸν τῆς συντάξεως. (η. 323) Τὸ δὲ «αἰεὶ» ἐπίτασιν ἔχει προσοχῆς. οὐ γὰρ ἀπλῶς χρὴ τὸν ἠνίοχον τέρμα ὄραν, ἀλλὰ καὶ αἰεὶ. Τὸ δὲ «στρέφει ἐγγύθεν» 4.739 ἀνάπαλιν ἔχει πρὸς τὸ ἐπὶ πολλὸν ἐλίσσεσθαι ἔνθα καὶ ἔνθα. ἐλίξεται μὲν γὰρ τίς ποτε, ὡς εἰκός, οὐ μὴν ἐπὶ πολλόν, ὃ δὴ πλανᾶσθαι τοὺς ἵππους ποιεῖ. (η. 324) Βοέους δὲ ἱμάντας λέγει, ἄπερ κατωτέρω ἠνία φησί. (η. 325) Τὸ δὲ «ἀλλ' ἔχει ἀσφαλῶς» πρὸς τε τὸ «οὐδὲ κατίσχει» ἀντίκειται, καὶ πρὸς τὸ ἐπὶ πολλὸν ἐλίσσεσθαι καὶ πλανᾶσθαι δὲ τοὺς ἵππους, ὅτε οὐδὲ δύναται τὸν προὔχοντα δοκεύειν ὁ οὕτως ἀτεχνῶς ἠνιοχεύων. (η. 322) Ἰστέον

δὲ ὅτι τὸ «ὅς κέρδεα οἶδεν, ἀεὶ τέρμα ὁρόων στρέφει ἐγγύθεν οὐδέ ἐ λήθει» παραίνεσις ἐστὶ τοῦ πάντα συνετὸν ἄνθρωπον πρὸς τὸ κατ' αὐτὸν τέλος ὁρᾶν. (η. 325) Μιμήσεως δὲ ἀγαθῆς τὸ «ἀλλ' ἔχει ἀσφαλῆως καὶ τὸν προὔχοντα δοκεύει». δῆλον γὰρ ὅτι ὁ τὸν ἀπλῶς προὔχοντα δοκεύων ἐπὶ καλῶ, ἀγαθόν τι μιμεῖται. ὁμοίως δὲ δῆλον καὶ ὅτι ὁ μώνυμος λέξις τὸ προὔχειν. καὶ ἐνταῦθα μὲν, ὡς προεδηλώθη, τὸ ἔμπροσθεν ἐλαύνειν δηλοῖ, παρὰ δὲ τοῖς μεθ' Ὅμηρον καὶ ἐπὶ ὑπεροχῆς τίθεται. οὕτω γὰρ προὔχοντας τοὺς ἐν ἀξίαις φαμέν. παρὰ μέντοι Εὐριπίδῃ ὁ προὔχων τοῦ ἀσκοῦ πὺς ἑτεροίαν ἔννοιαν ἔχει, ὁποῖαν τινὰ καὶ ἐν τῇ φῖ ραψωδίᾳ τὸ «πύργῳ ἐπὶ προὔχοντι ἀσπίδα ἐρείσας». [Ἐν τούτοις δὲ ἰστέον ὅτι τε καλῶς προὔχοντα τὸν προελαύνοντα νοοῦμεν, ἐπειδὴ καὶ ἔχειν λέγεται τὸ ἠνιοχικῶς ἐλαύνειν κατὰ τὸ «ἔχε μώνυχας ἵππους», καὶ ὅτι τὸ τὸν προὔχοντα δοκεύειν καὶ γυναικὶ μαχλάδι σκωπτικῶς ἂν ἐπιρρηθεῖη, τῇ κατ' Εὐριπίδην εἰπεῖν φιλάνδρῳ. αἱ γὰρ τοιαῦται τὸν προὔχοντα καὶ αὐταὶ δοκεύουσιν, οὐ τὸν ἀπλῶς μέντοι, ἀλλὰ τόν, ὡς εἴρηται, ἀσκοῦ προὔχοντα πόδα, ἤγουν τὸν τοῦ κατ' ἄνθρωπον σώματος προϊσχύμενον. δῆλον γὰρ ὅτι, καθὰ θύλακος τὸ ἀνθρώπινον σῶμα, οὕτω κατὰ τοὺς παλαιούς καὶ ἀσκός. Ἰστέον δὲ ὅτι τοῦ προὔχειν ἐστὶ καὶ παθητικὸν παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ «τάδε μὲν σὺ προὔχοιο», ἤγουν προφασίζοιο. τὸ δὲ τοιοῦτον 4.740 προὔχεσθαι προϊσχεσθαι κοινότερον λέγεται, καθ' ὃ λόγῳ συστοιχίας τροπικῆς καὶ τὸ προϊσχεσθαι χεῖρας εἰς ἱκετείαν καὶ βρέφος δὲ εἰς ἀφόδευμα καὶ ὅσα τοιαῦτα.] (η. 326) Ὅτι σαφοῦς γνωρίσματος τὸ «σῆμα δέ τοι ἐρέω μάλ' ἀριφραδὲς οὐδέ σε λήσει». (η. 327-33) Ὅτι ἡ τοῦ ἵππικου δρόμου νύσσα, ἦτοι ὁ καμπτήρ, τοιαύτη τις ἦν τοῖς ἐνταῦθα ἵπευσι, ὡς εἰκός, καθὰ δηλοῦται διὰ τοῦ Νέστορος «ἔστηκε ξύλον αὔον ὅσον τ' ὄργυια ὑπὲρ αἴης, ἢ δρυὸς ἢ πεύκης, τὸ μὲν οὐ καταπύθεται ὄμβρῳ. λάε δέ», ἤγουν λίθοι, «τοῦ ἐκάτερθεν ἐρηρέδαται δύο λευκῶ ἐν ξυνοχῆσιν ὁδοῦ, λειὸς δ' ἵπποδρομος ἀμφίς, ἢ τευ», ἤγουν ἢ τινος, «σῆμα βροτοῖο πάλαι κατατεθνεῖωτος, ἢ τό γε νύσσα τέτυκτο ἐπὶ προτέρων ἀνθρώπων. καὶ νῦν τέρματ' ἔθηκεν Ἀχιλλεύς». (η. 333) Καὶ σημείωσαι τὸ τοιοῦτον «ἔθηκεν». οὐ γὰρ συνήθως εἴληπται, ἀλλὰ δηλοῖ τὸ ὠρισε. προϊῶν δὲ ἄλλως ἐρεῖ «σῆμηνε δὲ τέρματ' Ἀχιλλεύς», ὡς ταῦτὸν ὃν ἐνταῦθα εἰπεῖν «ἔθηκεν» ἢ «ἐσήμηνε τέρμα». [Ὅρα δὲ τὸν γρίφον τοῦ «τέρματ' ἔθηκεν». εἰ γὰρ τις γράψοι ἐν χρόνῳ παρακειμένῳ αὐτό, ἵνα ἢ «τέθεικε τέρμα», ἔχοι ἂν καὶ λόγον καὶ οὐκ ἐξουθενοῖτο. ἀκολουθητέον δὲ ὅμως τοῖς παλαιοῖς ἀντιγράφοις.] Σημεῖωσαι δὲ ὅτι κατὰ τὸ σιωπώμενον ἔθηκε τέρματα Ἀχιλλεύς. ῥητῶς γὰρ ὁ ποιητὴς αὐτὸ οὐκ ἔγραψεν, ἀλλ' ὁ Νέστωρ οἷα εἰδὼς λαλεῖ. καὶ μετ' ὀλίγα δὲ ἐν τῷ «σῆμηνε δὲ τέρματ' Ἀχιλλεύς» ὁμοίως νοητέον, ὅτι φθάσας ἐσήμανε κατὰ τὸν λόγον τοῦ Νέστορος. (η. 327) Ὅρα δὲ εἰσβολὴν διηγήματος ἐν τῷ «ἔστηκε ξύλον» ἀπλῆν καὶ σαφῆ, ὡς τῷ νῦν καιρῷ ἔπρεπε. Τὸ δὲ «αὔον» κοινῶς μὲν ψιλοῦται, ἐν δὲ τοῖς Ἀπίωνος καὶ Ἡροδώρου φέρεται ὅτι δασυντέον τὸ αὔον. καὶ ἔστιν Ἀττικὸς ὁ πνευματισμὸς οὗτος καὶ ἐν τῷ 4.741 αὐαίνω, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ «ἀφαιάνθη» παρὰ τῷ Κωμικῷ. εἴρηται δὲ περὶ τοιοῦτου πνευματισμοῦ καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν. πρωτότυπον δὲ τούτων τὸ αὔω, ἐξ οὗ καὶ πυραύστης, ζωῦφιον καταπετόμενον φλογὸς καὶ οὕτως ὀλλύμενον. ὅθεν παροιμία τὸ «πυραύστου μόρος» ἐπὶ τῶν καὶ ῥαδίως καὶ ἐκουσίως θνησκόντων ἀγεννῶς ἐξ ἀφροσύνης. Τὸ δὲ ὄργυια κἀνταῦθα προπαροξύνεται, εἰ καὶ ἡ κοινὴ χρῆσις παροξύνει αὐτό. (η. 328) Τὸ δὲ «ἢ δρυὸς ἢ πεύκης» πιθανεύεται ἀλήθειαν τῷ διηγήματι, ὡς τῶν μὲν γινωσκομένων ἀνενδοιάστως λεγομένων ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ, δισταζομένων δὲ τῶν μὴ ἐγνωσμένων. τοιοῦτον δὲ καὶ τό· ἢ σῆμα παλαιοῦ τάφου ἢ νύσσα. Τὸ δὲ «οὐ καταπύθεται ὄμβρῳ» ἐκ τοῦ τέλους εἴρηται τῷ γέροντι, ὡς ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη τοῦ ξύλου ἐξαρκέσαντος ἴστασθαι. ἐνταῦθα δὲ καὶ τὴν Ἑλληνικὴν ὄρα παίδευσιν, ἐφ' οἷς εἴτε νύσσα τὸ ξύλον εἴτε σῆμα, οὐδεὶς αὐτὸ μετέστησεν, ἵνα μὴ ἀφανίσῃ μνήμην ἀγαθὴν. προσνεμητέον

δὲ μάλλον τῇ δρυϊ τὸ ὑπὸ ὄμβρου ἄσηπτον. τῇ πεύκῃ γὰρ οὐκ ἐπὶ τοσοῦτον. Τὸ δὲ «ἐρηρέδαται» δηλοῖ μὲν τὸ «ἔχουσιν ἐδραΐωσιν ἐν τῇ ἔρα». πῶς δὲ γίνεται, πρὸ ὀλίγου εἴρηται. (η. 329) Τὸ δὲ «λευκῶ» πρὸς πιθανότητά τινα εἰδήσεως εἴρηται, ὡς σεσημειωμένων ὄντων καὶ τῶν λίθων. τοιοῦτον δὲ που καὶ τὸ «λίθον τρηχὺν μέλανα». εἰωθυῖα δὲ ἢ διὰ λίθων ἔρεισις τῶν ἐν ὑπαίθρῳ ἐστηκότων ξύλων. (η. 330) Ξυνοχὴ δὲ ὁδοῦ ἢ στενότης καὶ ἀπὸ εὐρυχωρίας εἰς στενὸν σύμπτωσις τε καὶ σύγκλεισις. ὅθεν καὶ τὸ «ἐπὶ στήθεσι συνοχωκότε» ἐν τῇ β' ῥαψωδίᾳ εἴρηται. κατὰ δὲ παλαιούς εἰπεῖν, συνοχὴ ἐστὶ τὸ τῶν σταδίων 4.742 σιγματοειδές, ὁποῖον μάλιστα τὸ κατὰ τὸν καμπτήρα εἶτ' οὖν τὴν νύσσαν. αὐτοὶ δὲ φασὶ ὅτι οὐ μόνον ἀγάλματα ἦσαν τοῖς τύμβοις ἐφιστάμενα, ἀλλὰ καὶ ἀπλῶς ξύλα, ὡς ἐνταῦθα φαίνεται, καὶ λίθοι ἀνεϊκόνιστοι. διὸ καὶ ὁ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ Ἑλπήνωρ εὐήρες ἐρετμὸν ἐθέλει στήναι ἄνω τοῦ κατ' αὐτὸν τύμβου. Λεῖον δὲ ἰππόδρομον λέγει τὸ περὶ τὸν καμπτήρα μάλιστα χωρίον τὸ ἐν ξυνοχαῖς ὁδοῦ, περὶ οὗ ἦν ὁ λόγος. λέγει δὲ καὶ μετ' ὀλίγα «τέρματα τηλόθεν ἐν λείῳ πεδίῳ». τὸ γὰρ ἄλλο πᾶν οὐκ ἦν εἰκὸς λεῖον εἶναι, ὡς δηλώσει καὶ ὁ ῥωχμὸς ὁ τὸν Μενέλαον ἀποκωλύσας τοῦ κατ' εὐθὺ δρόμου. (η. 332 ς.) Ἐν δὲ τῷ «ἢ τόγε νύσσα τέτυκτο» καὶ ἐξῆς, φασὶν οἱ παλαιοὶ ὅτι Ἀρίσταρχος γράφει «ἢ τό γε σκῖρος ἔην, νῦν αὖ θέτο τέρματ' Ἀχιλλεύς, ἐνὸς τούτου στίχου τεθέντος ὑπ' ἐκείνου ἀντὶ τῶν ἀνωτέρω γραφέντων δύο. καὶ φασὶ σκῖρον τὴν ρίζαν λέγεσθαι παρὰ τὸ ἐσκιάσθαι. ὅθεν καὶ σκῖρον τὸ σκιαδῖον παρὰ Ἀττικοῖς. [Περὶ δὲ σκῖρου καὶ τῆς ἐξ αὐτοῦ σκιράδος Ἀθηνᾶς, καὶ ὅτι ὁ σκῖρος καὶ γύψον ἢ γῆν γυψώδη δηλοῖ, σημαίνει δὲ καὶ τυροῦ ρύπον, ἐξ ὧν καὶ τὸ σκιροῦσθαι ῥῆμα, ἀλλαχοῦ παρεσημάνθη καλῶς.] (η. 334–43) Ἐπὶ δὲ τούτοις ὁ γέρων Νέστωρ ὑποτίθεται τῷ παιδί, ὅπως χρῆ τὸν τε δεξιὸν ἵππον διατίθεσθαι ἐν τῷ ἰππεύειν τὸν τε ἀριστερόν, καὶ ὅπως δεῖ αὐτὸν κλινόμενον ἐν τῷ κάμπτειν σχηματίζεσθαι καὶ τῷ δεξιῷ μὲν ἀπειλησάμενον καὶ κεντήσαντα εἶξαι τὰ ἡνία, τῇ δὲ νύσσει τὸν ἀριστερόν ἵππον ἐγχρίμπειν. ἔστι δὲ ἡ ὅλη αὕτη φράσις τοῦ ποιητοῦ τοιαύτη, 4.743 σκληρότερον ἔχουσα διὰ τὸ τοῦ λέγοντος ἐναγώνιον καὶ σύννου, καὶ οὐδὲ ἐσκευασμένη ὅλως πρὸς λειότητα γραφικὴν «ῶ», τουτέστι τῷ τέρματι, «σὺ μάλ' ἐγχρίμψας ἐλάαν σχεδόν», ἤγουν ἐγγὺς ἔλαυνε, «ἄρμα καὶ ἵππους, αὐτὸς δὲ κλινθῆναι», τουτέστι κλίθητι, «εὐπλέκτω ἐνὶ δίφρῳ ἦκ' ἐπ' ἀριστερὰ τοῖν», ἤγουν τούτων τῶν δύο ἵππων, «ἀτὰρ τὸν δεξιὸν ἵππον κένσαι ὁμοκλήσας, εἶξαι τε οἱ ἡνία χερσίν. ἐν νύσσει δὲ τοι ἵππος ἀριστερὸς ἐγχριμφήτω, ὡς ἂν τοι πλήμνη γε», ἢ καὶ ἀλλαχοῦ προγραφεῖσα, δοάσεται ἄκρον ἰκέσθαι κύκλου ποιητοῖο, τουτέστιν ὡς ἂν τὸ ἄκρον τοῦ ἄξονος τὸ κατὰ τὸν τροχόν, τοῦτο γὰρ ἐστὶ πλήμνη τροχοῦ, δόξη ἐγγίσει ἄκρα τῇ νύσσει, περὶ ἣν ὁ λίθος. «λίθου δέ», φησίν, «ἀλέασθαι ἐπαυρεῖν, μὴ πως ἵππους τε τρώσης κατὰ θ' ἄρματα ἄξης· χάρμα δὲ τοῖς ἄλλοισιν, ἐλεγχείῃ δὲ σοὶ αὐτῷ ἔσσειται, [ἢ «ἔσσειαι».] Καὶ ὅρα ἐνταῦθα τέσσαρας ταύτας ἐννοίας αἰτιολογικὰς δυσὶ στίχοις ἐμπεριγραφείσας κομματικῶς διὰ τὸ σπεύδειν τὸν ταῦτα λαλοῦντα. (η. 335) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι εὐπλεκτον δίφρον φησίν, ἐπεὶ εἶχε τι πλέγματος, ὡς δεδήλωται, ὅπου ὁ ποιητὴς ἔφη «ἐρινεὸν νέους ὄρηκας». καὶ προῖων δὲ «δίφρους εὐπλεκέας» ἐρεῖ, ὡς μὴ γομφωτοὺς ὄντας καὶ κολλητοὺς, ὃ ἐστὶν ἡρμοσμένους ἐξ ὕλης βαρυτέρας, ἀλλὰ καὶ ἕκ τινων πλεγμάτων εὐθετισμένους δι' ἐλαφρότητα. (η. 340) Κύκλον δὲ ποιητὸν λέγει συνήθως τὸν τοῦ ἄρματος τροχόν, ὡς καὶ αὐτὸν εὐπεποιημένον, ἢ καὶ πρὸς διαστολὴν τῶν παρὰ τοῖς σοφοῖς διανοητῶν κύκλων. Τὸ δὲ προσκροῦσαι λίθῳ εὐφήμως καὶ γλυκέως κατ' ἀφέλειαν ἐνταῦθα εἶπε «λίθου ἐπαυρεῖν», ἢτοι ἀπολαῦσαι, οὐκ εἰς ἀγαθόν τι δηλαδή, ἀλλ' εἰς κάκωσιν, καθ' ὁμοιότητα τοῦ «ἴνα πάντες ἐπαύρωνται βασιλῆος», καὶ τῶν ὁμοίων. (η. 341) Τὸ δὲ «τρώσης» ἀντὶ τοῦ βλάβης Ἰωνικῶς, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ ἐν τῷ «οἶνός σε τρώει μελιδῆς», ἤγουν βλάπτει. καὶ οἶδε τὴν τοιαύτην σημασίαν καὶ Ἡρόδοτος. ὠνοματοπεποιήται δὲ ἢ

λέξις, ὡς καὶ τὸ τρωῶ, τὸ τρυπῶ, ἐξ οὗ, ὡς 4.744 καὶ ἀλλαχοῦ παρεσημάνθη, καὶ τὸ τετραίνω καὶ ὁ τόρνος. (η. 341–2) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐκ τοῦ «κατὰ τε ἄρματα ἄξης, χάρμα δὲ τοῖς ἄλλοις ἔση» ὠρμήθη γράψαι τις τὸ ἱαμβεῖον ἐκεῖνο «σὸν ἄρμα χάρμα καὶ γέλως Ἰεφθάε». (η. 344–5) Κεῖται δ' ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ μετ' ὀλίγα καὶ τὸ «ἔλλη» ἀντὶ τοῦ καταλάβη ἐν τῷ τρέχειν. φησὶ γὰρ ὡς «εἴ περ νύσση γε παρεξέλασησθα διώκων», ἦτοι σπουδαίως θέων, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις κεῖται, «οὐκ ἔσθ' ὅς κέ σ' ἔλλησι μετάλμενος οὔτε παρέλθη», ἦγουν οὔτε ἐγγίσει οὔτε νικήσει σε. Καὶ ὅρα τὸ «παρέλθη» κυριολεκτούμενον ἐνταυθοῖ, ἐξ οὗ τέτραπται ἀλλαχοῦ τὸ «ἐπεὶ οὐ παρελεύσεαι». (η. 343) Ὅτι χρήσιμον εἰς προσοχὴν τὸ «ἀλλὰ φίλος», ἦγουν ὦ φίλε, «φρονέων πεφυλαγμένος εἶναι», ἀντὶ τοῦ ἔσο. (η. 344 ς.) Ὅτι ὁ πολυῖστωρ Νέστωρ θαρρύνων τὸν υἱὸν λέγει ὡς, εἴπερ τὴν νύσσαν, ὡς παρηγγέλη, παρεξέλασει, τουτέστι κάμψας παρέλθη, οὐδεὶς αὐτὸν νικήσει, (η. 346–8) «οὐδ' εἴ κεν μετόπισθεν Ἀρείονα δῖον ἐλαύνοι Ἀδρήστου ταχὺν ἵππον, ὃς ἐκ θεόφιν γένος ἦεν, ἦ τοὺς Λαομέδοντος, οἷ», ὡς δηλοῦται καὶ ἀλλαχοῦ, «ἐνθάδε τέτραφεν ἔσθλοί». καὶ ἰδοὺ ἱστορίαί χρησιμοὶ πρὸς ἵππων σύγκρισιν χορηγηθεῖσαι ὑπὸ Νέστορος. (η. 346) Ἀρείων δὲ ἵππου ὄνομα, ὃ ἐποχούμενος Ἄδραστος ἐν τῷ Θηβαϊκῷ πολέμῳ διέδρα τὸν θάνατον εὐτυχῶς, ὡς καὶ ἡ Βοιωτία δηλοῖ. θεῖον δὲ γένος ὁ Ἀρείων, ὅτι κατὰ τὸν μῦθον Ποσειδῶνος καὶ Ἀρπυίας ἢ Ἐριννύος γενεαλογεῖται. φασὶ δὲ καὶ ὅτι ὁ Ποσειδῶν μὲν αὐτὸν Κοπρεῖ δίδωσι τῷ Ἀλιαρτίῳ, Κοπρεὺς δὲ Ἡρακλεῖ, ἐφ' οὗ μαχόμενος Κύκνον ἀνελὼν, εἶτα τῷ Ἀδράστῳ αὐτὸν ἐχαρίσατο. ἐπίτηδες δὲ κἀνταῦθα ἵππων ἀρίστων ἐμνήσθη πρὸς πιθανότητα τῶν τοῦ Ἀχιλλέως, περὶ ὧν προγέγραπται. Ἀρείων δὲ ὁ μὲν ἵππος διφθόγγῳ παραλήγεται καθ' ὁμωνυμίαν τὴν πρὸς τὸ συγκριτικόν, ὃ δηλοῖ τὸν κρείττονα. τὸ μέντοι κύριον ὁ μελωδὸς Ἀρίων διχρόνῳ 4.745 τε μόνῳ παραλήγεται πρὸς διαστολήν καὶ τὸ ῶ δὲ τῆς εὐθείας φυλάσσει ἐν τῇ ἐφεξῆς κλίσει τῶν πλαγιῶν. [Ἰστέον δὲ ὅτι τε ἔν τισι τῶν ἀντιγράφων τόν, ὡς εἴρηται, Ἀρείονα ἵππον διὰ τοῦ ῖ καὶ ὠ μικροῦ γράφουσιν ὁμοίως τῷ Ἰξίῳ Ἰξίονος καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅσα μακρῶ διχρόνῳ παραλήγεται. οἱ μέντοι πλείους καὶ ἀκριβέστεροι διὰ τῆς ῖεῖ διφθόγγου τὸν τοιοῦτον Ἀρείονα τυποῦσι, καὶ ὅτι ὁ εἰδῶς, τί σημαίνει τῷ ποιητῇ τὸ πάρεξ ἐπίρρημα, καλῶς ἂν εἴποι ἐξ ἐκείνου συντεθῆναι τὸ «παρεξέλασησθα», ἵνα ἦ πάρεξ ἔλθης.] (η. 350) Ὅτι τὴν ὄλην διδασκαλίαν τοῦ γέροντος κόμματι συλλαβῶν φησιν «ὡς εἰπὼν ἔζητο, ἐπεὶ ἐκάστου πείρατα ἔειπεν», ἦγουν ἐπεὶ τῷ υἱῷ ἐκάστου πρακτέου πέρασ ὑπέθετο. (η. 352–7) Ὅτι κλήρους ἐβάλλοντο, ἦγουν ἔθεντο οἱ ἵππεῖς, καθὰ ἦν, ὡς εἰκός, ἔπαλλε δὲ Ἀχιλλεύς, ἐξέθερε δὲ εὐτυχῶς ὁ τοῦ Ἀντιλόχου κλήρος. μετὰ δὲ αὐτὸν ἔλαχεν Εὐμηλος, ὁ τῶν ἄλλων προαναστάς, ἐπὶ δὲ τούτῳ Μενέλαος, ἐπὶ δ' αὐτῷ Μηριόνης ἔλαχεν ἐλαύνειν, ὕστατος δὲ Τυδεΐδης, «ὄχ' ἄριστος ἐὼν λάχε ἐλαυνέμεν ἵππους». Καὶ ὅρα ὅτι τε τρεῖς ἐνταῦθα εἶπε τὸ «ἔλαχεν» ἐπιμείνας τῇ λέξει διὰ τὸ καίριον, καὶ ὅτι τὸ μὲν εἰπεῖν ἀπλῶς «ἔλαχεν» ἔλλειψιν ἔχει δύο λέξεων, τὸ δὲ «ἔλαχεν ἐλαύνειν» μιάς. τὸ δὲ «ἔλαχεν ἐλαύνειν ἵππους», ἀλλ' αὐτὸ ἐντελέστατα ἔχει. (η. 357) Σημείωσαι καὶ ὅτι τὸ ὕστατον τὸν Διομήδην λαχεῖν ἐξόχως ἄριστον ὄντα διὰ τὸ τοῦ λάχους τε δυσκλήρημα Ὅμηρος παρεσημάνητο καὶ εἰς ἐνδειξιν δὲ τοῦ μηδὲν ἂν ἐντεῦθεν αὐτὸν βλαβῆσεσθαι. νικήσει γὰρ αὐτὸς δραμῶν. περὶ δὲ τοῦ κλήροις λαγχάνειν ἐτέρωθι προεδήλωται. (η. 358–61) Ὅτι οἱ μὲν ῥηθέντες ἵππεῖς «στάν», ἦγουν ἔστησαν, «μεταστοιχεῖ», τουτέστιν ἐπὶ στοῖχον καὶ τάξιν τινά, Ἀχιλλεύς δέ, ὡς 4.746 καὶ προερρέθη, σήμηνε τέρματα, «παρὰ δὲ σκοπόν», ἦτοι κατάσκοπον, «εἶσεν», ὃ ἐστὶν ἐκάθισεν, «ἀντίθεον Φοῖνικα, ὀπάονα πατρὸς ἐοῖο», ἦτοι ἀκόλουθόν ποτε τοῦ Πηλέως, «ὡς μεμνέωτο», φησὶ, «δρόμου καὶ ἀληθείην ἀποεῖποι». καὶ τινες μὲν γοργῶς ἐνταῦθά φασιν ὡς οὐκ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ τέρματος, καθὰ ἐπὶ τῶν δρομέων, ἢ ἄφεις, διὸ ἐκεῖνοι μὲν ἐν τοῖς ἐξῆς μεταστοιχεῖ στάντες οὐ κληροῦνται, οἱ δὲ ἵππεῖς

κλήρους βάλλονται περι τῆς στάσεως. ἕτεροι δὲ πλατύτερον οὕτω φασίν. μεταστοιχεί λέγεται τὸ ἐπὶ στίχον. στίχος δὲ ἢ ἐπὶ βάθος στάσις τῶν χορευτῶν, ὅποια καὶ ἢ τῶν Ὀμηρικῶν τούτων ἠνιόχων στάσις. οὐ γὰρ κατὰ μέτωπον ἔστησαν. εἰ γὰρ τοῦτο, τί, φασίν, ἔδει κλήρου ἐπὶ τῇ στάσει τοῖς ἐν ἰσότητι ἰσταμένοις ἐπὶ στίχῳ, ἔαν κατὰ μόνον τὸ δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν ἦν αὐτοῖς διαφορά; ἢ δὲ μεταφορά, φασί, τοῦ μεταστοιχεί ἀπὸ τῶν παρ' ἡμῖν στίχων, οὐς οἱ παλαιοὶ οὐχ' ὡς νῦν ἡμεῖς κατὰ μέτωπον ἀλλὰ κατὰ βάθος ἔγραφον· ἔν, φασίν, εἶτα ἕτερον καὶ τρίτον καὶ τέταρτον. καὶ ταῦτα μὲν οἱ παλαιοί. ἐξ ὧν ἔστι νοῆσαι ὡς οὐ κατὰ τὸ λεγόμενον ἐνορδίνως ἴσταντο οὗτοι κατὰ πλάτος, ἀλλ' ὁ μὲν ἔμπροσθεν, ὁ δ' ὀπισθεν, καὶ μετ' ἐκεῖνον ἄλλος καὶ ἐξῆς ἕως τοῦ κατὰ βάθος τελευταίου. διὸ καὶ ὁ Τυδεΐδης δυσκληρεῖ, ὡς εἴρηται, λαχὼν ὕστατος, εἰ καὶ τῇ τῶν ἵππων ἀρετῇ προέδραμεν. ὅτι δὲ ποτε καὶ ἢ ἐν βίβλοις γραφὴ οὕτως ἐτάττετο, οὐ μόνον σφυρηδὸν καὶ πλινθηδὸν σχηματιζομένη, ἀλλὰ καὶ πυργηδὸν κατὰ βάθος, ὅθεν ἐξεύρηνται καὶ τὰ κοινῶς διπάγια λεγόμενα καὶ τριπάγια, ἐτέρωθεν ἔστι γινῶναι. οἱ δὲ παλαιοὶ φασὶ καὶ ὅτι οὐ δολιχὸς ὁ δρόμος, κάμπτουσι γάρ. ἀλλ' οὐδ' ἐγγὺς ὁ καμπτήρ. τηλόθεν 4.747 γὰρ ἐν λείῳ πεδίῳ τὰ τέρματα. διὸ οὐδὲ πολλάκις κάμπτουσιν ὡς οἱ ἐν Ὀλυμπίοις καὶ τοῖς λοιποῖς ἀγῶσιν ὕστερον. ἔδει γάρ, φασίν, ἐγγὺς εἶναι τὸν καμπτήρα, εἰ πολλάκις δηλαδὴ ἔκαμπτον. ἅπαξ οὖν πρὸς τῷ αἰγιαλῷ ὀρῶνται πύματον τελοῦντες δρόμον «ἄψ», ὃ ἐστὶν ὀπίσω, «ἐφ' ἀλὸς πολιῆς», ἔνθα δηλαδὴ καὶ τὸ τέρμα, τὸ ξύλον, ἴστατο. καὶ ἅπαξ φιλονεικία τις γίνεται περὶ αὐτῶν. Δίαυλος οὖν, φασί, μακρότατος ὁ δρόμος οὗτος τῶν ἵππέων. διὸ καὶ σκοπὸς κάθηται ὁ Φοῖνιξ καὶ σημειοῦται τηλόθεν τὸ τέρμα, μήποτε τις λάθη κάμψας ἐντὸς τοῦ μακροτάτου δρόμου. καὶ οὕτω μὲν τινες μακρὸν εἶναι διάυλον τὸν παρόντα δρόμον εἶπον. ἕτεροι δὲ πολλάκις κάμψαι τοὺς ἠνιόχους ὑπονοοῦσι διὰ τὸ τὸν ποιητὴν εἰπεῖν, «ὡς μεμνέωτο δρόμου» ὁ Φοῖνιξ, ἤγουν μνήμην ἔχει τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κάμψεων. ἀκριβέστερον δὲ εἶπον οἱ διάυλον φάμενοι, ὡς τοῦ μεμνήσθαι μὴ μόνον διὰ τὸν καμπτήρα λεχθέντος, ἀλλὰ καὶ εἴ τί που ἄλλο ῥαδιουργηθεῖ ὑπὸ τῶν οὕτω τηλόθι τρεχόντων, οὐ καὶ αὐτοῦ ἔδει τὸν Φοῖνικα μεμνημένον ἀπειπεῖν τῷ Ἀχιλλεῖ. λέγουσι δὲ οἱ παλαιοὶ καὶ ὅτι οἱ ἐνταῦθα ἠνιόχοι ἀρξάμενοι ἀπὸ Σιγείου, ἔνθα αἱ τοῦ Ἀχιλλέως νῆες ἦσαν, ἔτρεχον ἐπὶ τὸ Ῥοίτειον νόσφι νεῶν τῶν πρὸς τῷ αἰγιαλῷ, «ἐφ' ἀλός», ἢ «ἀφ' ἀλός, πολιῆς» κατὰ τὸν ποιητὴν. κατὰ μέντοι Ἀρίσταρχον ὁ τῶν ἵππέων τούτων δρόμος ἐγένετο ἐν τῷ ἀπὸ τοῦ τείχους ἄχρι τῆς θαλάσσης καὶ τῶν ἐκεῖ κλισιῶν πεντασταδίῳ διαστήματι. (ἡ. 361) Τὸ δὲ «μεμνέωτο» ἢ ἐκ τοῦ μεμνέοιτο γίνεται κατ' ἕκτασιν τοῦ ὄ, ὅποια καὶ ἄλλα εὐκτικὰ τοιαῦτα ἐν Ὀδυσσεΐα κεῖνται, ἢ ἀπὸ τοῦ μεμνῶτο ἐπεντεθέντος τοῦ ᾠε. σύστοιχον δὲ τῷ «μεμνέωτο» πλὴν ἀπλούστερον καὶ τὸ «ἀρχῆς δὲ τῆς σῆς μηδαμῶς μεμνώμεθα», ὃ κεῖται παρὰ Σοφοκλεῖ. Τὸ δὲ «ἀποείποι» ἀντὶ τοῦ εἶποι, περιττῆς καὶ νῦν κειμένης τῆς προθέσεως, ὡς καὶ ἐπὶ ἄλλων προδεδήλωται. [Κοινότερον μέντοι ἀπειπεῖν ἢ τὸ ἀποφῆσαι, οἶον· ἢ εἰπέ ἢ ἀπόειπε, ὅμοιον ὃν 4.748 τῷ· ἢ φάθι ἢ ἀπόφαθι, ἢ καὶ ἄλλως, τὸ ἀπαγορεῦσαι καὶ μηκέτι ἔχειν τι εἰπεῖν, κατὰ τὸ «τάλαιν' ἀπεῖπον ἄλγει». δηλὸν δ' ὅτι τὸ ἀπειπεῖν καὶ ἀπείπασθαί ποτε λέγεται.] (ἡ. 362–75) Ὅτι διάθεσιν δρόμου ἀρματηλατῶν ὑπογράφων διασκευαστικῶς ὁ ποιητὴς τὴν κατὰ τε τὸ ἄρμα καὶ τοὺς ἵππους καὶ τοὺς ἐπιβάτας, φησὶν «οἱ δ' ἅμα πάντες ἐφ' ἵπποισιν μάστιγας ἄειραν, πέπληγόν τε ἱμάσιν· ὁμόκλησάν τε ἐπέεσσιν ἐσσυμένως. οἱ δ' ὦκα διέπρησον πεδίοιο νόσφι νεῶν ταχέως, ὑπὸ δὲ στέρνοισι κονίη ἴστατ' ἀειρομένη ὥστε νέφος ἢ ἐθύελλα, χαῖται δ' ἐρρώνοντο μετὰ πνοιῆς ἀνέμοιο, ἄρματα δ' ἄλλοτε μὲν χθονὶ πίνατο πουλυβοτείρη, ἄλλοτε δ' ἀίξασκε μετήορα, τοῖ δ' ἐλατῆρες ἔστασαν ἐν δίφροισι, πάτασσε δὲ θυμὸς ἐκάστου νίκης ἰεμένων, κέκλοντο δὲ οἷσιν ἕκαστος ἵπποις, οἱ δ' ἐπέτοντο κονίοντες πεδίοιο. ἀλλ' ὅτε δὴ πύματον τέλεον δρόμον ὠκέες ἵπποι ἄψ ἀφ' ἀλός πολιῆς», ὡς προεγράφη, τότε δὴ ἀρετὴ γε ἐκάστου

φαίνεται». (η. 375) Εἶτα ἐρμηνεύων τί λέγει ἀρετὴν ἵππου, ἐπάγει «ἄφαρ δ' ἵπποισι τάθη δρόμος», οἰονεὶ λέγων ὅτι ἀρετὴν ἵππου φημί τὴν ταχεῖαν τοῦ δρόμου τάσιν. καὶ τοιαύτη μὲν ἢ παρὰ τῷ ποιητῇ τοῦ ἵππικοῦ δρόμου εἶτε διασκευὴ εἶτε ἔκφρασις. (η. 363) Τὸ δὲ ὁμοκλήσαι, ὃ ἐστὶν ἀπειλήσασθαι τοῖς ἵπποις, οἷα δύναται, καὶ ὡς ἐρεθίζει αὐτοὺς εἰς δρόμον, ἐν τοῖς ἐξῆς δηλωθήσεται. ὅμοιον δὲ τὸ ὁμοκλᾶν πρὸς τὸ κέκλεσθαι, ὃ ἐστὶν ἐγκελεύεσθαι. καὶ ἡ ὁμοκλή γὰρ ἀπὸ τοῦ ὁμοῦ κέλεσθαι γίνεται, ὃ ταυτόν ἐστι τῷ κέκλεσθαι, πρωτότυπον ὄν αὐτοῦ. κέλω γάρ, καὶ ἐν διπλασιασμῷ κεκέλω, καὶ ἐν συγκοπῇ κέκλω, ἐξ οὗ τὸ κέκλεσθαι. (η. 364 ς.) Ἐν δὲ τῷ «ῶκα διέπρησον ταχέως», τὸ μὲν «ῶκα» καὶ τὸ «ταχέως» ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτὸ δηλοῦσι, καθὰ καὶ τὸ «ἐσσυμένως». Τὸ δὲ διαπρήσσειν καταχρηστικῶς καὶ νῦν ἐρρήθη. ἐπὶ θαλάσσης γὰρ 4.749 κυριολεκτεῖται, ὥσπερ καὶ τὸ περᾶν. (η. 366) Τὸ δὲ «ὡς νέφος ἢ θύελλα» ἐκ τῆς ὁμίχλης ὠρμηται, πρὸς ἣν ἀλλαχοῦ παρεικάσθη ἀειρόμενος πολὺς κονίσαλος. καὶ οὐκ ἔστιν εἰς τοιαύτην παραβολὴν ἄλλο τι παρὰ τὰ τρία ταῦτα θεῖναι, τὴν ὁμίχλην, τὸ νέφος, τὴν θύελλαν. πάνυ δὲ γοργῶς καὶ οἰκειῶς τῷ καιρῷ παραβέβληται τὸ «ὡς νέφος ἢ θύελλα», δύο αὐτὰ παραβολαὶ σύντομοι συνεπιπεύδουσαι τοῖς ἵππεύουσι. (η. 365 ς.) Τὸ δὲ «κονίη ἴστατο» ἀντὶ τοῦ ἀνίστατο, ἀνυψοῦτο. διὸ καὶ ἐπῆκται πρὸς ἐρμηνείαν τὸ «ἀειρομένη», ἥγουν εἰς ἀέρα ἐγειρομένη. ὅτε δὲ καὶ ὄρνυσθαι ῥηθείη, τότε ὁ κονιορτὸς ἐκ τοῦ «κονίη ὄρνυται» σύγκειται. (η. 367) Τὸ δὲ «χαῖται ἐρρώνοντο» κεῖται καὶ ἐν τῇ ἀ' ῥαψωδίᾳ ἐπὶ Διός, πλὴν ὅσον ἐκεῖ μὲν ἄλλως ἐρρώνοντο, ἐνταῦθα δὲ «μετὰ πνοαῖς», ἥγουν ἐν πνοαῖς, «ἀνέμου». (η. 368) Τὸ δὲ «πίλνατο» δύο ἔχειν προεφάνη παραγωγὰς. πέλω γὰρ τὸ πλησιάζω, ἐξ οὗ πιλνῶ, ἀφ' οὗ τὸ πίλνημι, ὡς ἴστημι, καὶ πίλνατο, ὡς ἴστατο. Τὸ δὲ «πουλυβοτείρη» φανερώς πρὸς μόνην στίχου κεῖται ἀναπλήρωσιν καὶ εἰς πλεόν οὐδέν. (η. 369) Τὸ δὲ «μετήορα» ἐκ τοῦ ἀείρω γίνεται, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δεδήλωται, οὐκ ἐκ τοιούτου μέντοι, ὅθεν ὁ παρήορος ἵππος. [(η. 369) Ἐν δὲ τῷ «τοὶ δ' ἐλατῆρες» ἀρέσκει μάλιστα γράφειν «τοὶ δ' ἐλατῆρες» Δωρικῶς, ἥγουν οἱ ἐλαύνοντες.] (η. 370) Τὸ δὲ πατάσσειν ὠνοματοπεποίηται μὲν, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις γέγραπται, δηλοῖ δὲ τὸν τῆς καρδίας ἐναγώνιον παλμὸν καὶ τὸν ποιὸν ἦχον τῶν ἐντός. [Ἐν δὲ τῷ «ἐκάστου νίκης ἱεμένων» ταυτόν ἐστι πάντως τὸ «ἐκάστου» πρὸς τὸ «πάντων». τοιαύτη γὰρ ἡ ἐπιμεριστικὴ φύσις τοῦ «ἕκαστος», ἵνα λέγη· ἐνὸς ἐκάστου, ἥγουν πάντων ἐφιεμένων τοῦ νικῆσαι.] (η. 372) Τὸ δὲ πέτεσθαι τοὺς ἵππους καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς ῥηθήσεται ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ, δηλοῦντος τὸ τοῦ δρόμου κατεσπευσμένον καὶ ταχύ. Τὸ δὲ «κονίοντες πεδίοιο» καὶ νῦν ἀντὶ τοῦ κόνιν ἐγείροντες διὰ τοῦ πεδίου, ἢ 4.750 μᾶλλον ἐπὶ τοῦ πεδίου, ἦτοι τῆς πεδιάδος, κατὰ τὸ «ἵππος εἰς πεδίων». πρὸς διασάφειν δὲ τοῦ «κονίη ἴστατο» εἴρηται τὸ «κονίοντες πεδίοιο», ἵνα ἦ δῆλον, ὡς οὐκ ἄνεμος ἀνίστα κόνιν, ἀλλὰ οἱ ἵπποι συντόνως θέοντες. ἐκ δὲ τοῦ «κονίειν πεδίοιο» καὶ τὸ ἐγκονεῖν ἐπενοήθη, ὡς τὸ «χωρῶμεν, ἐγκονῶμεν». (η. 376) Ὅτι ἐν τῷ «αἰ Φηρητιάδαο ποδώκεες ἔκφερον ἵπποι» τίνα μὲν λέγει Φηρητιάδην, ἐν τῇ Βοιωτίᾳ εἴρηται, ὅτι δηλαδὴ τὸν τοῦ Φέρητος υἱὸν Ἄδμητον ἢ τὸν ἕγγονον Εὐμήλον. Ἐκφέρειν δὲ ἀλλαχοῦ μὲν τὸ εἰς ταφὴν τὸν τεθνεῶτα ἐξάγειν, ἔτι δὲ καὶ τὸ κοινῶς λεγόμενον ἐκφορεῖν, ἐνταῦθα δὲ τὸ προτρέχειν ἢ καὶ υπερφέρειν τῶν ἄλλων. δῆλον γὰρ ὅτι ὁμοίως τῇ ὑ-π-ε-ρ καὶ ἡ ἔ-κ πρόθεσις ἐξοχὴν τινὰ ποτε δηλοῖ καὶ ἐπίτασιν, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ Κωμικός. (η. 377) Ὅμοιον δὲ καὶ τὸ ἐπαγόμενον τὸ «τὰς δὲ μετεξέφερον Διομήδεος ἄρσενες ἵπποι», ἥγουν μετὰ τὰς θηλείας τοῦ Ἄδμητου ἵππους προέτρεχον τῶν λοιπῶν οἱ τοῦ Διομήδους, οἱ πρὸς διαστολὴν τῶν τε προρρηθεισῶν ἵππων τοῦ Εὐμήλου, ἔτι δὲ καὶ τῆς Αἴθης, λεχθέντες ἄρσενες, ἔτι δὲ καὶ ὡς πρὸς τοὺς τομίας, οἴους, ὡς εἰκός, οἱ λοιποὶ εἶχον ἵππεῖς. ἴσως δὲ καὶ θεραπείαν τινὰ νοεῖν ὑποβάλλει τῆς προδηλωθείσης κατὰ τοὺς τοιούτους ἵππους μυθικῆς θεϊότητος καὶ ἀθανασίας. οἱ γὰρ ἄρσενες καὶ ὀχευτικοὶ θεοὶ ἂν καὶ

ἀθάνατοι μυθεύεσθαι νοηθεῖεν διὰ τὸ ὀχευτικὸν καὶ τὴν ἐντεῦθεν ἐπιγονήν, δι' ἧς ἔξαρκεῖ θεϊότερον τὰ γένη ἐπὶ μακρόν. [Ἴστέον δὲ ὅτι τὸ «μετεξέφερον» καὶ εἴ τι δὲ ἄλλο κατ' αὐτὸ, ἰωνίζεῖν δοκεῖ, ὡς δηλοῖ καὶ Ἡροδότου τὸ «μετεξέτεροι».] Ἐν τούτοις δὲ καὶ τοὺς Διομήδους ἵππους δηλῶσαι θέλων ἐγγυτάτω εἶναι τῶν τοῦ Εὐμήλου ποικίλως φράζει, στρέφων πολλάκις τὸ νόημα. (η. 378–82) Φησὶ γὰρ πρῶτον μὲν ἀορίστως «οὐδέ τι πολλόν» ἀπάνευθεν ἦσαν, εἶτα ὠρισμένως «ἀλλὰ μάλα ἐγγύς», εἶτα πλατύτερον «ἀεὶ γὰρ δίφρου ἐπιβησομένοις» ἐώκεισαν, καὶ πάλιν ἑτέρως «πνοιῇ δ' Εὐμήλου μετάφρενον εὐρέε τε ὦμω θέρμετο», ἥτοι τῷ ἄσθματι ἐθερμαίνεται, καὶ αὐθις ἄλλως τὸ αὐτὸ «ἐπ' αὐτῷ κεφαλὰς καταθέντε πετέσθην». 4.751 εἶτα δυσκολώτερον ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐννοίας φησὶ «καὶ δὴ ἂν παρήλασεν ἢ ἀμφήριστον ἔθηκε», διὰ τὴν ἄγαν δηλαδὴ ἐγγύτητα. καὶ ἰδοὺ ἐξάκις ἦλθεν ὁ ποιητὴς διὰ τοῦ αὐτοῦ νόηματος, εὐπορίαν καὶ οὕτω λόγου καὶ πλοῦτον ἐπιδεικνύμενος. (η. 381) Τὸ δὲ «θέρμετο» πρὸς τὸ μετάφρενον εἴρηται, ἴσως δὲ καὶ πρὸς τὸ ὦμω, Δωρικώτερον. δῆλον δὲ ὅτι ὁμοιον εἰπεῖν μετάφρενον καὶ ὦμοι ἐθερμαίνοντο ἵππων πνοιῇ, καὶ μετάφρενα ἵπποι κατέπνεον, ἐγγύς δηλαδὴ ὄντες τοῦ προθέοντος. Ὅτι δὲ τὸ θέρμω πρωτότυπὸν ἐστὶ τοῦ θερμαίνω, πολλαχοῦ δηλοῦται. [Οὕτω δὲ σὺν ἄλλοις πολλοῖς καὶ τὸ νήφω τοῦ νηφαίνω, οὗ χρήσεως φανερᾶς μὴ οὔσης ὅμως ἔμφασις γίνεται παρὰ τῷ Δειπνοσοφιστῇ ἐν τῷ «νηφαντὸν καὶ ἄοινον». δῆλον γὰρ ὅτι ὡς ὀσφραίνω ὀσφραντόν, θερμαίνω θερμαντόν, οὕτω καὶ νήφω νηφαντόν.] (η. 382) Ἐν δὲ τῷ «ἀμφήριστον ἔθηκε» ληπτέον ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἔλασμα ἐκ τοῦ παρήλασε ῥήματος, ἵνα λέγῃ ὅτι ἔθηκεν ἂν ἀμφίβολον τὸ ἔλασμα. Ὅτι καὶ τὰς, ὡς εἰκός, τῶν ἱπέων δυστυχίας παραδιδούς ὁ ποιητὴς, ὡς μὲν Μενέλαος δεῖσας τὸν τῆς γῆς ῥωχμὸν ἐπεσχέθη τοῦ τρέχειν, μετ' ὀλίγα ἐρεῖ. (η. 382 ς.) Νῦν δὲ λέγει ὅτι ἢ παρέλασεν ἂν τὸν Ἄδμητον, ὡς ἐρρέθη, ὁ Διομήδης, «ἢ ἀμφήριστον ἔθηκεν, εἰ μὴ κοτέσσατο αὐτῷ Φοῖβος Ἀπόλλων, ἐκ χειρῶν δέ οἱ ἔβαλεν», ἥτοι ἐξέβαλεν, ἐξέρριψε, «μάστιγα φαεινήν». εἶτα καὶ τὴν ἐν τοῖς τοιούτοις ἀγῶσι διαγράφων κενοσπουδίαν, καὶ οἷα ἢ τοῦ νικᾶν ἐν αὐτοῖς ἔφρασις, δάκρυον ἐπὶ τῇ ἐκβολῇ τῆς μάστιγος προκαλεῖται τῷ Διομήδει, ὃν δι' ὅλης τῆς Ἰλιάδος οὐκ ἐμάθομεν οὐδ' ἐπὶ τοῖς μεγίστοις τῶν κινδύνων δακρύσαντα. (η. 385) Φησὶ γὰρ «τοῖο δ' ἀπ' ὀφθαλμῶν χύτο δάκρυα χωομένοιο», τουτέστι λυπηθέντος, συγχυθέντος, ὡς πολλαχοῦ λέγεται. ἐπὶ ὀργῆς γὰρ νοηθῆναι νῦν τὴν λέξιν οὐκ ἔχει λόγον στερρόν. δακρύσει μὲν οὖν καὶ Εὐμηλος ἐν τοῖς ἐξῆς, ἀλλὰ περιαλγῆς γενόμενος ἐξ ὧν δεινῶς ἔπαθε. (η. 386 ς.) Διομήδης δὲ ἐπὶ δυσελπιστία ἐνταῦθα ἐδάκρυσεν, «οὔνεκα». φησὶ, τὰς μὲν τοῦ Εὐμήλου «ὄρα ἔτι καὶ πολὺ μᾶλλον ἰούσας. οἱ δὲ οἱ ἐβλάφθησαν ἄνευ κέντροιο», [ταῦτόν δ' εἰπεῖν μάστιγος,] «θέοντες». Καὶ ὄρα φανερώς καὶ νῦν θηλείας τὰς τοῦ Εὐμήλου ἵππους, ὡς προεῖρηται. (η. 382) Τὸ δὲ «παρήλασε» κεκοίνωται παρὰ τοῖς ὕστερον 4.752 τροπικῶς ἐπὶ νίκης τῆς οἴασου. Τίς δὲ ἢ φαεινὴ μάστιξ, πολλαχοῦ ἐδηλώθη. (η. 387) Ἐν δὲ τῷ «οἱ δὲ οἱ» ἀστεία ἢ φράσις. ἀρκεσθεῖς γὰρ εἰπεῖν ἐπὶ Εὐμήλου «τὰς μὲν», ἀρκεῖται καὶ ὧδε τῷ «οἱ δέ» πρὸς ἔνδειξιν τῶν τοῦ Διομήδους ἀρρένων ἵππων. γοργότητος δὲ καὶ ταῦτα. τὸ δὲ «βλάφθησαν» σῦνηθες τῷ ποιητῇ, καθὰ προδεδήλωται. ὡς δὲ δύναται εἰπεῖν καὶ ἐβλάβησαν, δηλώσει ἐν τοῖς ἐξῆς ἐν τῷ «ἔβλαβεν ἐν πεδίῳ». (η. 384) Ὅρα δὲ καὶ τὸ «ἐκ χειρῶν». εἰ γὰρ μὴ ἀντὶ ἐνικοῦ νοηθῆ, ἦγουν ἀντὶ τοῦ ἐκ χειρός, ἀμφιδέξιον ἐν τῷ ἱπεύειν τὸν Διομήδην εἶναι δηλοῖ, ὡς ἀμφοῖν τοῖν χεροῖν μαστίζοντα. Ἴστέον δὲ ὅτι ἀπλότητος ἠρωϊκῆς καὶ τὸ μίαν ἔχειν μάστιγα ἐν τῷ ἠνιοχεῖν. οἱ μέντοι ὕστερον πολλαῖς ἐχρῶντο. καὶ τόπος ἦν τῷ δίφρῳ εἰς τὸ κεῖσθαι αὐτάς, ὃς ἐκαλεῖτο γρώνη, ὁμωνύμως τῇ παρὰ Λυκόφρονι θαλασσίᾳ γρώνη. φησὶ γοῦν Αἴλιος Διονύσιος· γρώνη, τὸ κοῖλον τοῦ ἀρματείου δίφρου, εἰς ὃ τὰς μάστιγας οἱ ἠνίοχοι ἀπετίθεντο. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ ληνόν τινες ἔλεγον. (η. 388) Ὅτι ἐν τῇ Ὀδυσσεΐᾳ μὲν τὸ ἐλεφαίρω φαίνεται κεῖσθαι ἐπὶ τοῦ

ἐλπίσιν ἀπατᾶν, ὡς ἀπὸ τοῦ ἔλπω ἐλπαίρω, ἐνταῦθα δὲ ἐπὶ τοῦ ἀπλῶς βλάπτειν, ἐν τῷ «ἐλεφηράμενος Τυδεΐδην Ἀπόλλων». οὗ τὴν βλάβην ἡ Ἀθηναῖα ἐκθεραπεύει, δοῦσα ἐτέραν μάστιγα τῷ Διομήδει. ἴσως γὰρ προϋνοήσατο Διομήδης μὴ ἔχειν μίαν μάστιγα, κατ' Ἀθηναῖαν ἐκεῖνος, ἥτοι φρονίμως, διανοηθεὶς. διὸ οὐκ εἶπε μετὰ ἄρθρου τὴν μάστιγα τὴν ἐκπεσοῦσαν δηλαδὴ τῶν χειρῶν, ἀλλ' ἀορίστως μάστιγα, ἦν ὡσπερ καὶ ἐτέρας εἰκὸς ἔχειν αὐτὸν ἐπὶ δίφρου. βλάπτει δὲ τὸν Τυδεΐδην ὁ Ἀπόλλων φιλία τῇ πρὸς τὸν Εὐμηλον, ἦν εἶχε διὰ τὸν αὐτοῦ πατέρα, τὸν Ἄδμητον, ὡς μῦθος δηλοῖ αἰσχρορρημονῶν. (η. 388–90) Ἔστι δὲ ἡ Ὀμηρικὴ ἐνταῦθα φράσις αὕτη «οὐδ' ἄρ' Ἀθηναῖν ἐλεφηράμενος λάθ' Ἀπόλλων Τυδεΐδην». διὸ «μᾶλα ὦκα μετέσσυτο, δῶκε δὲ οἱ μάστιγα, μένος δ' ἵπποιον ἐνήκεν». 4.753 Ὀμηρικὸν δὲ τὸ καὶ τὰς τοιαύτας δυστυχίας τε καὶ εὐτυχίας εἰς τι θεῖον ἀνάγειν. (η. 391–7) Ὅτι κατὰ τὸν προσεχῶς εἰρημένον μῦθον κοτέουσα ὡσπερ Ἀπόλλων τῷ Διομήδει, οὕτως Ἀθηναῖα τῷ Εὐμήλῳ εἰς ἔσχατον αὐτὸν κινδύνου κατέρριψεν. «ἵππειον» γὰρ «οἱ ἤξεν», ὃ ἐστὶ ἔαξε, «ζυγόν, αἱ δὲ οἱ ἵπποι ἀμφὶς ὁδοῦ δραμέτην», ἦγουν ἐνταῦθα καὶ ἐκεῖ τῆς ὁδοῦ, «ῥυμὸς δ' ἐπὶ γαῖαν ἐλύσθη. αὐτὸς δ' ἐκ δίφρουιο παρὰ τροχὸν ἐξεκυλίσθη, ἀγκῶνάς τε περιδρῦφθη στόμα τε ρίνας τε, θρυλλίχθη δὲ μέτωπον ἐπ' ὀφρῦσι. τῷ δὲ οἱ ὄσσε δακρυόφιν πλησθεν, θαλερὴ δὲ οἱ ἔσχετο φωνή». Καὶ ὄρα τὴν παθητικὴν ἔννοιαν γλυκάζει παρίσοις ὁ ποιητής, τῷ «ἐλύσθη, ἐξεκυλίσθη, ἐδρῦφθη, ἐθρυλλίχθη», ὧν τὰ μὲν δύο λεῖα καὶ εὐφωνα, τὸ δὲ ἐδρῦφθη καὶ ἐθρυλλίχθη τῷ πάθει συνεκτραχύνονται. (η. 392) Ἰστέον δὲ ὅτι ζυγὸν μὲν ἵππειον λέγει πρὸς διαστολὴν βοείου καὶ λοιπῶν, ἐν οἷς καὶ ὁ σταθμητικός. (η. 393) Τὸ δὲ «ἐλύσθη» ἀντὶ τοῦ συνεστράφη τοῖς ἡνίοις, ἀπὸ τοῦ εἰλῶ εἰλύω ἀπελεύσει τοῦ ἱ. (η. 395) Τὸ δὲ «ἐδρῦφθη» ἀπὸ τοῦ δόρυ, τὸ ξύλον, καθά που καὶ προδεδήλωται, δорύπτω καὶ συγκοπῇ δорύπτω, ἵνα λέγηται καθ' ὁμοίτητα τῶν ἐκδερομένων καὶ ξυομένων δρυῶν, ὃ ἐστὶ ξύλων. (η. 396) Τὸ δὲ θρυλλίσεσθαι πλεῖον τι κακὸν δηλοῖ τοῦ δорύπτεσθαι. ὠνοματοπεποιήται δὲ, καθά καὶ τὸ θραύεσθαι. ἐξ αὐτοῦ δὲ παρὰ Λυκόφρονι τὸ θρυλλίγμα. ἴσως δὲ προϋπόκειται τοῦ θρυλλίσσειν τὸ θρυλλῶ, ἐξ οὗ καὶ ὁ κατὰ φήμην καὶ ὄχλον θρύλλος. ταῦτα δὲ ἡ πλείων χρήσις δι' ἐνὸς ἄλλοι οἶδε προφέρειν. Ὅτι γλυκὸ χωρίον, ἐνθα τοῖς ἵπποις ὁ Ἀντίλοχος οὐκ ὀλίγα, καθά που ὁ Ἔκτωρ, ἀλλὰ πολλὰ λαλεῖ, ἐπιτάσσων, κολακεύων, συμβουλευόμενος, ἀπειλούμενος, ὡς εἶπερ ἦσαν λογικοί. (η. 403–6) Καὶ πρῶτα 4.754 μὲν κεκλόμενος, ἥτοι ἐγκελευόμενος, φησὶν «ἔμβητον καὶ σφῶϊ» τουτέστιν ὑμᾶς αὐτούς, «τιταίνετον ὅττι τάχιστα. ἥτοι μὲν κείνοισιν ἐριζέμεν οὗ τι κελεύω Τυδεΐδew ἵπποισι δαΐφρονος, οἷσιν Ἀθήνη νῦν ὠρεξε τάχος καὶ ἐπ' αὐτῷ κῦδος ἔθηκεν». (η. 407–9) Εἶτα ἀξιοῖ τοὺς τοῦ Ἀτρείδου καταλαμβάνειν ἵππους ταχύ, εἰπὼν «κιχάνετε μηδὲ λίπησθον καρπαλίμως, μὴ σφῶϊν», ἦγουν ὑμῶν, «ἐλεγχείην καταχεύη Αἴθη, θῆλυς ἐοῦσα». (η. 409–16) Εἶτα καὶ κολακεύσας ἐν τῷ «τίη λείπεσθε, φέριστοι», ἐπάγει ἀπειλητικῶς «ᾧδε γὰρ ἐξερέω, καὶ μὴν τετελεσμένον ἔσται, οὐ σφῶϊν», ἦγουν ὑμῖν, «κομιδῆ», τουτέστιν ἐπιμέλεια, «παρὰ Νέστορι ποιμένι λαῶν ἔσσειται, αὐτίκα δ' ὕμμε κατακτανεῖ ὀξεί χαλκῷ, αἶ κ' ἀποκηδήσαντε φερώμεθα χεῖρον ἄεθλον. ἀλλ' ἐφομαρτεῖτον καὶ σπεύδτεον ὅττι τάχιστα. ταῦτα δ' ἐγὼν αὐτός», καὶ ἐξῆς. καὶ οὕτω μὲν Διομήδης. (η. 417 ς.) Οἱ δὲ ἵπποι «ἄνακτος ὑποδείσαντες ὀμοκλήν», ὡς καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς αἱ τοῦ Μενελάου πείσονται–αἰδεῖται γὰρ ὁ ποιητής κὰν τούτοις τὴν τοῦ λόγου ἀπραξίαν–«μᾶλλον ἐπιδραμέτην ὀλίγον χρόνον», διὰ τὸ πολὺ γῆρας δηλαδὴ, ὅπερ ἄλλοι ἐν τοῖς τοιούτοις ἵπποις δεικνύουσιν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μὲν τοῦ Ἀντιλόχου ἀφελὲς ἐστὶ μόνον ἐνταῦθα καὶ γλυκὺ. ὅτε δὲ ὁ Ἀχιλλεὺς ὠμίλει τοῖς οἰκειοῖς ἵπποις, εἶχε τι καὶ περιπαθὲς ὁ ἐκεῖ λόγος, καὶ ὅτι προσλαλεῖ τοῖς ἵπποις καὶ Μενέλαος, ὀλίγα μέντοι ἐν τοῖς ἐξῆς. φρενήρης γὰρ ὁ ἀνὴρ, καὶ οὐχ' οὕτω προσήκων τῇ ἀφελείᾳ, ὡς ὁ νεώτατος Ἀντίλοχος. (η. 403) Ὅρα δὲ τὸ «ἔμβητον», ὅπερ τοῖς νῦν

άνθρωποις εἰς κοινολεξίαν κεῖται, λαμβανόμενον ἐπὶ ἐναγωνίου σπουδῆς, ὡς τοῦ ἀγωνιζομένου ἐκ τοῦ ἕξω εἶναι εἰς ἀγῶνα ἐμβαίνοντος. τούτου δὲ τὸ πρῶτον ἐνικόν, ἦγουν τὸ ἔμβηθι, «ἔμβα» λέγει ὁ Κωμικός, καθὰ καὶ τὸ κατάβηθι «κατάβα». Τὸ δὲ «τιταίνετον ὅτι τάχιστα» 4.755 διασαφεῖται ἐν τῷ «σπεύδετον ὅτι τάχιστα». τιταίνεσθαι γὰρ εἰς δρόμον τὸ σπεύδειν ἐστί. (η. 407 ς.) Τὸ δὲ «κιχάνειν καρπαλίμως» ταῦτὸν τῷ «ἄφαρ ἵπποισι τείνεσθαι δρόμον». ἐν τούτοις δ' ἔστιν ἰδεῖν συνήθη ἀδιαφορίαν δυϊκοῦ ἀριθμοῦ καὶ πληθυντικοῦ τοῦ ἔμβητον, τιταίνετον, μὴ λίπησθον, καὶ αὐθις τοῦ κιχάνετε καὶ τοῦ λείπεσθε, ἃ δὴ πάντα ἐπὶ τῆς αὐτῆς ξυνωρίδος κεῖται. (η. 406) Τὸ δὲ «νῦν ὠρεξε τάχος» διαβλητικόν ἐστί τῶν τοῦ Διομήδους ἵππων, ἵνα οἱ τοῦ Ἀντιλόχου ἐνταθῶσιν εἰς δρόμον, οἷα δῆθεν αἰσθόμενοι ὡς ὠριαῖόν ἐστί τὸ τάχος τοῖς ἀντιδρόμοις ἵπποις. (η. 409) Τὸ δὲ θῆλυς ἀντὶ τοῦ θήλεια κἀνταυθὰ ἐστίν, ὁμοίως τῷ «θήλυς ἐέρση». (η. 411–2) Τὸ δὲ «οὐκ ἔσσεται ὑμῖν κομιδὴ παρὰ Νέστορι», καὶ τὸ «αὐτίκα ὑμᾶς κατακτενεῖ» οὐ μόνον ἀφελῶς ἐρρέθη, ἀλλὰ καὶ μάλλον παιδευτικῶς, ὡς μηδενὸς παιδὸς δυναμένου ποιεῖν ἐπὶ τοῖς τοῦ πατρὸς ἃ βούλεται, εἰ καὶ ἄριστος κατὰ τὸν Νεστορίδην τοῦτον εἴη ἐκεῖνος ὁ παῖς. Ὅρα δὲ ὡς «ἔσεται» εἰπὼν ἀπαθῶς ἀνωτέρω «ἔσται» εἶπε τὸ συγκεκριμένον ἐκ τοῦ «ἔσεται». (η. 413) Ἀποκηδήσαι δὲ τὸ ἀφροντιστήσαι, ὃ πρὸ ὀλίγου ἀκηδήσαι εἶπεν, ὡς τῆς ἄπ-ο προθέσεως μὴ ἀργῆς οὔσης, ἀλλὰ δηλούσης πέρας καὶ ἀπόθεσιν τοῦ κήδεσθαι. εἴη δ' ἂν καὶ ἀντὶ τοῦ ἀκηδιάσαντες ἢ τοιαύτη λέξις. Τὸ δὲ «ἐὰν ἀποκηδήσαντε φερώμεθα χεῖρον ἄεθλον», εἰ μὲν καὶ τὸν Ἀντίλοχον συμπεριλαμβάνει, ὀρθῶς συντέτακται, ἵνα κοινούμενος τὴν πράξιν λέγῃ ὅτι, ἐὰν ἐγὼ καὶ ὑμεῖς ἀμελήσαντες ποιήσωμεν τόδε. εἰ δὲ περὶ μόνων τῶν ἵππων ὁ λόγος ἐστί, σόλοικον τὸ σχῆμα φαίνεται. οὐ γὰρ ἀσολοίκιστον τὸ εἰπεῖν ὅτι, ἐὰν ἀκηδήσαντες οἱ ἵπποι φερώμεθα ἡμεῖς χεῖρον ἄεθλον. ὥστε κατὰ τοῦτον τὸν νοῦν ἢ πάνυ πολλὴ σπουδὴ καὶ ἀγωνία τοῦ ἵπέως οὐκ ἐκράτησε τῆς ὀρθῆς συντάξεως μέχρι παντός. τὴν δὲ ἠνιοχικὴν ὁμοκλήν ὅτι καὶ δεινὴ καὶ ἐξάκουστος ἦν καὶ διηνεκές ἔργον τοῖς ἵππεύουσι, δηλώσει ἐν τοῖς ἐξῆς καὶ ὁ ἄνευθεν ἐόντος ὁμοκλητῆρος ἀκούσας, ἦγουν τοῦ ἀπειλουμένου τοῖς ἵπποις ἠνιόχου. (η. 404) Ἰστέον δὲ καὶ ὡς τὸ «ἦτοι μὲν κείνοισιν ἐριζέμεν οὐ τι κελεύω» οἰκεῖον λεχθῆναι ἐπὶ τῶν ἀναμφηρίστως 4.756 ὑπερφερόντων, (η. 415) ἐπὶ δὲ μηχανικῆς ἐπινοίας τὸ «ταῦτα δ' ἐγὼν αὐτὸς τεχνήσομαι ἢ δὲ νοήσω». λόγος δὲ καὶ τοῦτο Ἀντιλόχου πρὸς τοὺς ἵππους. πρωτότυπον δὲ τὸ τεχνήσομαι τοῦ τεχνάσομαι, ὡς καὶ τὸ τεχνῶ τοῦ τεχνάζω. (η. 416) Τέχνημα δὲ ἢ τέχνασμα καὶ νόημα τῷ Ἀντιλόχῳ «στεινωπῶ», φησίν, «ἐν ὁδῷ παραδύμεναι». καὶ ἔστι καιριωτάτη νῦν λέξις τὸ «παραδῦναι», ὃ ἐστίν ἐκ πλαγίου ἐπιδραμεῖν καὶ οὕτως ἔμπροσθε γενέσθαι, ὃ καὶ παρεισδύναί φαμεν. τὴν δὲ στεινωπόν, ἢ καὶ ἐφεξῆς κεῖται, στεῖνος εὐθύς κατωτέρω φησί. χρήσις δὲ στείνους καὶ ἐν τοῖς πρὸ τούτων. κυρίως δὲ στεινωπός, ὡς πού καὶ ἀλλαχοῦ, ἔνθα οὐκ ἔχουσι διαπετάννυσθαι εἰς θέαν, ἀλλ' ἀποστενοῦνται οἱ ὦπες. [Ἰστέον δὲ ὅτι τε τῷ στεινωπός ἐναντίον ἐστί τὸ εὐρωπός, καὶ ὅτι ὡς ἐπὶ πολὺ στενωπός ἐλλειπτικῶς λέγεται κατὰ στέρησιν τοῦ ὁδός ἢ ῥύμη ἢ τόπος.] (η. 418–24) Ὅτι ὁ Ἀντίλοχος κατ' εὐθὺ τρέχων ἀπεριπλάνητος καὶ τὸν προὔχοντα δοκεύων, ὡς ὁ πατὴρ παρήνευσεν, ἰδὼν στεῖνος ὁδοῦ κοίλης «τῆ ρα», ἦγουν ὅπου δὴ, «εἶχε Μενέλαος ἀματροχιάς ἀλεείνων», «παρατρέψας ἔχε μώνυχας ἵππους ἐκτὸς ὁδοῦ», τῆς εὐθείας δηλονότι, καθ' ἣν πρῶην ἦλαυνεν, «ὀλίγον δὲ παρακλίνας ἐδίωκεν», ἦτοι κατὰ σπουδὴν ἦλαυνε. (η. 425–30) Μενελάου δὲ δείσαντος καὶ εἰπόντος «Ἀντίλοχε, ἀφραδέως», ἦτοι ἀνεπιστημόνως, «ἰπάξεται, ἀλλ' ἄνεχε ἵππους. στεινωπός γὰρ ὁδός, τάχα δ' εὐρυτέρῃ παρελάσεις, μὴ πως ἀμφοτέρους δηλήσειαι ἄρματι κύρσας, Ἀντίλοχος ἔτι καὶ πολὺ μᾶλλον ἦλαυνε, κέντρῳ ἐπισπέρχων, ὡς οὐκ αἴοντι ἐοικώς», φιλίαν ἐν δευτέρῳ νίκης θέμενος. (η. 434–7) Μενέλαος δὲ «ἐκὼν μεθέηκεν ἐλαύνειν, μὴ πως συγκύρσειαν ὁδῷ ἐνὶ μώνυχες ἵπποι, δίφρους τ'

ἀνστρέφειαν εὐπλεκέας, κατὰ δ' αὐτοὶ ἐν κονίησι πέσοιεν ἐπειγόμενοι περὶ νίκης». καὶ ἔστιν ἰδοῦ τοῦτο 4.757 μῆτις Ἀντιλόχου κατὰ πατρικὴν ὑποθήκην, δι' ἧς τοῦ ἀντιπάλου ἠνιόχου περιγίνεται. στεινωπῶ γὰρ ἐν ὁδῷ παραδύς καὶ στενοχωρήσας τὸν Ἀτρεΐδην, ἔνθα γῆς ἦν ῥωχμός, ἠνάγκασεν αὐτὸν στήναι τοῦ ἐλαύνειν δέει τοῦ καταπεσεῖν ἀμφοτέρους εἰς τὸν ῥωχμόν, καὶ οὕτω παρέδραμεν. οἷα γοῦν ἀκούσει καὶ οἶον ὄχλον διὰ τοῦτο πείσεται, δηλωθήσεται ἐν τοῖς ἐξῆς. [(η. 430) Κέντρον δὲ ᾧ σπέρχονται ἵπποι, κάνταῦθα ἢ μᾶστιξ παρὰ τὸ κεντεῖν, ἀφ' οὗ καὶ κέντορες ἵππων, οἱ νόῳ ἐπιβάλλοντες ἰμάσθλην, ἤγουν μᾶστιγα, ὅπερ ἐκ μέρους τὸ πᾶν δηλοῖ, ἦτοι ἐκ μόνου τοῦ ἰμάντος τὴν ἐξ αὐτοῦ καὶ τοῦ ξύλου συγκειμένην μᾶστιγα. δοκεῖ δὲ κέντρον εἶναι ἄλλως καὶ τὸ ἀπλῶς κεντοῦν, ὡς τὸ βούκεντρον καὶ τὸ περὶ πτέρναν σιδήριον, ᾧ νύσσονται ἵπποι. διὸ καὶ τρυγόνος θαλασσίας κέντρον λέγεται, καὶ σκορπίου δέ, καὶ σφηκός καὶ ἀλκαίας λέοντος καὶ ἐτέρων. τοιοῦτου δὲ κέντρον παρώνυμον καὶ οἱ κέντρωνες οἱ τε ῥαπτόμενοι καὶ οἱ γραφόμενοι, ἔτι δὲ καὶ τὸ ἐγκεντρίζειν ἐπὶ φυτῶν, ἵνα ὡσπερ ἐγκεντρίζειν ἐστὶ τὸ ἐγκεντεῖν καὶ ἐμβάλλειν φυτῶ τινι κλαδίσκον ἀλλοίου φυτοῦ, οὕτω καὶ κέντρων ῥαπτὸς μὲν, ᾧπερ ὡσανεὶ παρακεντοῦνται διάφοροι χροιαὶ ὑφασμάτων, γραπτὸς δέ, ᾧ παρατίθενται τοιοῦτου παρακεντήματος δίκην μέρη ποιημάτων καὶ στίχων ἄλλοθεν ἄλλα, ὅποια καὶ τὰ ἐντεῦθεν κληθέντα Ὀμηρόκεντρα, τουτέστιν οἱ 4.758 Ὀμηρικοὶ κέντρωνες. οἷς ὅμοιοι γένοιντ' ἂν καὶ ἐξ ἐτέρων ποιητῶν, ἥδη δὲ που καὶ ἐκ πεζολογιῶν, ὅποιοι σκωφθήσονται εἶναι οἱ μὴ γεννῶντες ῥητορείας οἰκείας, ἀλλ' ὡς εἰπεῖν, λογοσυλλεκτάδα ὄντες καὶ δι' ὅλου σπερμολογοῦντες ἐν ἐγκωμίοις. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι κυρίως κέντρον τὸ στίζον ἐστί. διὸ καὶ ταῦτόν παρ' Ὀμήρῳ κέντρον καὶ μᾶστιξ. ἐκ τοῦ στίζειν γὰρ ἦτοι κεντεῖν ἢ μᾶστιξ ὡς καὶ ὁ μαστιγίας καὶ τὰ στικτά, οἷς καὶ τὸ βαλιὸν ὠκείωται ἀπὸ τοῦ βάλλειν, ὅπερ ἐστὶ κεντεῖν καὶ στίζειν.] (η. 420) Ῥωχμός δὲ καὶ ῥῆγμα ταῦτά εἰσιν, ὡς καὶ βρεχμός καὶ βρέχμα, καὶ πλεχμός καὶ πλέχμα. γίνεται δὲ ὁ ῥωχμός παρὰ τὸ ῥῆξαι τροπῆ τοῦ ἠ εἰς ῶ. (η. 420 ς.) Διὸ καὶ ὁ ποιητὴς ἐτυμολογῶν ἅμα καὶ ἐρμηνεύων τὴν λέξιν φησὶ «ῥωχμός ἔην γαίης ἦ», τουτέστιν ὅπου, «χειμέριον ἀλέν», ὃ ἐστὶ συστραφέν, συναχθέν, «ὔδωρ ἐξέρρηξεν ὁδοῖο· βάθυνε δὲ χῶρον ἅπαντα», ὡς εἶναι δηλαδὴ τὸν τόπον ταφρώδη. ἔστιν οὖν ῥωχμός καθ' Ὀμηρον ἔκρηξις ὁδοῦ ἐτυμολογικῶς, ἢ καὶ ἄλλως εἰπεῖν, ῥωχμός ἐστὶ χῶρος, ὃν ἐβάθυνε χειμέριον ὔδωρ ἐκρήξαν ὁδοῦ. ἀπέρρηκται γὰρ ὁ τοιοῦτος χῶρος τῆς τε συνεχείας καὶ τοῦ ὀδεύεσθαι. ὁ δὲ τοιοῦτος καὶ «στεῖνος ὁδοῦ κοίλης» ἀνωτέρω ἐλέχθη. (η. 422) Ἀματροχιαὶ δὲ αἱ ὁμοδρομῖαι ἢ μᾶλλον αἱ ὁμοῦ συμβολαὶ 4.759 τῶν τροχῶν, εἰπεῖν δὲ καὶ κατὰ τοὺς παλαιούς, αἱ εἰς ταῦτό σύνοδοι τῶν τροχῶν. (η. 423) Τὸ δὲ «παρατρέφας» καὶ «παρεκκλίνας» παρ' ἄλληλα κείμενα δηλοῦσι ταῦτό. (η. 426) Τὸ δὲ «ἄνεχε» ἀντὶ τοῦ ἔπεχε, ἀνασεύραζε, ὃ δὴ ἀνάπαλιν ἔχει πρὸς τὸ «εἶχε Μενέλαος», τουτέστιν ἦλαυνε, καὶ Ἀντίλοχος ἔχεν ἵππους», οὗ ἐρμηνευτικὸν τὸ «καὶ πολὺ μᾶλλον ἔλαυεν». (η. 427) Ἡ δὲ εὐρυτέρα ὁδὸς δηλὸν ὅτι τῆ στενωπῷ ἀντίκειται. Καὶ ὅρα τὸ «εὐρυτέρα», ὡς ἐχούσης δῆθεν καὶ τῆς στεινωποῦ ὁδοῦ εὖρος, εἰ καὶ βραχύ, καὶ ὀδευομένης καὶ αὐτῆς. ἔοικε γὰρ διπλοῦς μὲν ῥωχμός ἐκατέρωθεν ἀνεωγέναι, μέσον δὲ στεινωπὸς ὁδός, ἦτοι στεῖνος ὁδοῦ, κλεισουροειδῶς ἐσφίγχθαι. ἔνθα ἐν μὲν ἄρμα ἐχώρει, δύο δὲ συμβαλόντα κίνδυνον ἂν ἔπαθον. αὐτὸ γὰρ καθ' αὐτὸ τὸ κοῖλον, ἦτοι τὸν ῥωχμόν, οὐκ ἂν τις νοήσοι ὁδόν. οἱ δὲ παλαιοὶ λέγουσι καὶ ὅτι ἐκ τῆς ὁδοῦ εἰς τὰς ῥωγάδας Ἀντίλοχος ἑαυτὸν ἔδωκε, παρατρέφας, ἵνα παρελάσῃ, οἷα τὸν ἐντὸς ἔχων δρόμον ὀρθότερον, καὶ φθάσῃ ἐπὶ καμπτήρα. Μενέλαος δὲ ἐξωτέρω τὸν ἀσφαλέστερον ἦλαυνε δρόμον. ὅτι δὲ οὐ σαφῶς ταῦτα ἔχει, γινώσεται ὁ συμβιβάζων τῆ Ὀμηρικῆ φράσει αὐτά. (η. 428) Τὸ δὲ «παρελάσεις» ἀντὶ τοῦ παραδραμεῖς, νικήσεις, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγων. (η. 428) Τὸ δὲ «ἀμφοτέρους» ἔχει τι ἀσαφές διὰ τὴν τοῦ λέγοντος σύγχυσιν. οὐ δηλοῖ μὲν γάρ, τίνας ἀμφοτέρους

φησίν, εἴτε ἵππους, εἴτε καὶ μή. δοκεῖ δὲ μᾶλλον δηλοῦν τοὺς ἡνιόχους, τὸν Ἄτρείδην καὶ τὸν τοῦ Νέστορος. Κύρσαι δὲ ἄρματι καὶ ἐν ὁδῷ συγκύρσαι τὸ προσκροῦσαι δηλοῖ κατά τινα συγκυρίαν ὁμοῦ γενόμενον ἦγουν εἰς ἓν ἐλθόντα. (η. 434) «Μεθέηκε» δὲ ἀντὶ τοῦ ἡμέλησεν ἐκ τοῦ μεθήμι, ἐξ οὗ καὶ μεθήμων ὁ ἀμελητής, καὶ μεθημοσύνη ἢ ἀμέλεια, καὶ ἡ μέθη καὶ τὸ μέθυ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ εἴρηται. ἐναντίον δὲ τὸ μεθεῖναι πρὸς τὸ ἐφεῖναι, ὃ δηλοῖ τὸ ἐντείλασθαι, ἀφ' οὗ καὶ ἐφήσεσθαι τὸ ἐντελεῖσθαι πρὸ ὀλίγων που εἶπεν ὁ ποιητής. (η. 437) Τὸ δὲ «ἐπειγόμενοι περὶ νίκης» ἀστεῖως πρόσκειται, ὡς μὴ δέον ὄν προφανεῖ κινδύνῳ διὰ νίκην τοιαύτην ἐπιβαλεῖν. Ἐν τούτοις δὲ καὶ μετρῶν ὁ ποιητής, ὅσον οἱ τοῦ Ἀντιλόχου μὲν ἐπέδραμον ἵπποι μετὰ τὸν κατὰ 4.760 Μενελάου δόλον, αἱ δὲ τοῦ Μενελάου λειψοθεῖσαι ἠρώησαν ὀπίσω, φησίν (η. 431-3) «ὄσσα δὲ δίσκου οὔρα κατωμαδίω πελονται, ὄντ' αἰζήδος ἀφήκεν ἀνὴρ πειρώμενος ἤβης, τόσσον ἐπιδραμέτην», τουτέστι προέδραμον ἢ ἐπὶ πλέον ἔδραμον. οὕτω γὰρ ἐξῆς καὶ οἱ τοῦ Μενελάου μᾶλλον ἐπιδραμέτην, οὐ προδραμόντες τῶν τοῦ Ἀντιλόχου, ἀλλὰ τὸν δρόμον ἐπιτείναντες. (η. 433) Τὸ δὲ «ἠρώησαν ὀπίσω» περιφραστικῶς καὶ διαλελυμένως ῥηθὲν δηλοῖ τὸ ἀνεχώρησαν, ἀνεπόδισαν. τοιοῦτον γὰρ τὸ ὀπίσω ὠρμησαν, ὅπερ ἠδύνατο ἀνηρώησαν εἰπεῖν, εἶπερ ἤθελεν, ὡσπερ καὶ τὸ ἐκτὸς ὠρμησαν τῆς ὁδοῦ ἐξηρώησαν ἐρεῖ ἐν τοῖς ἐφεξῆς. ἠρώησαν δὲ ὀπίσω αἱ τοῦ Μενελάου ἵπποι, ἀνασειρασθεῖσαι δηλαδή, ὡς ἂν μὴ ἐμπέσοιεν τῷ ῥωχμῷ. (η. 431) Οὔρα δὲ δίσκου οἱ παλαιοὶ τὰ ὀρμήματά φασι παρὰ τὸ ὀρούω, τὸ ὄρμω. καὶ νῦν μὲν διαλύσας τὰς λέξεις ἔφη, μετ' ὀλίγα δὲ ὑφ' ἐν συνθέτως ἐρεῖ δίσκουρα. τινὰ μέντοι τῶν ἀντιγράφων καὶ ἐκεῖνο «δίσκ' οὔρα» ἔχουσιν ἐν δυοῖς μέρεσι λόγου κατὰ συναλιφὴν. μεταπέπλασται δὲ ὁ οὔρος εἰς τὸ ἐνταῦθα οὔρον, ἦγουν, ὡς ἐρρέθη, ὄρμημα, [καθὰ καὶ εἰς τὸ λύθρον ὁ λύθρος, οὗ χρήσις παρὰ τῷ Ὀππιανῷ, καθὰ καὶ ὁ κατὰ εἰρήνην ὄμηρος εἰς τὸ ὄμηρον, ὅθεν καὶ τὸ ὄμηρεῦν καὶ ἡ ὄμηρεία.] Κατωμάδιος δὲ δίσκος ὁ τῆς χειρὸς ἀνατεινομένης ἀπὸ ὤμου πεμπόμενος. οὕτω γὰρ καὶ κατωμαδόν τις ἵππους ἐλαύνει, ἀνάγων τὴν μαστίγα κατ' ὤμους, κάκειθεν αὐτὴν κατάγων τῶν ἵππων. τὸ δὲ εἰπεῖν κατωμάδιον δίσκον, ὄν, ὡς εἰκός, ἐπὶ τὰ ὀπίσω τις ἀφήσιν, ἀνιστόρητόν ἐστι καὶ ἀμάρτυρον. (η. 432) Αἰζήδος δὲ φανερώς ἐνταῦθα ὁ νέος καὶ ἔχων ἤβην, ὃς καὶ ἐπὶ μακρὸν ἔχοι ἂν πέμπειν τὸν δίσκον. (η. 439 ς.) Ὅτι πρὸς τὸν ἐν τῷ νομίζεσθαι ἀγαθὸν ἀλλοῖον φανέντα οἰκεῖον εἰπεῖν, ὅπερ ὁ Μενέλαος πρὸς Ἀντίλοχον «οὗ τις σεῖο βροτῶν ὀλωότερος ἄλλος ἔρρ', ἐπεὶ οὗ σ' ἐτυμόν γε», 4.761 ἦγουν ἀληθῶς, «φάμεν πεπνῦσθαι». παρῶδηται δὲ τὸ «βροτῶν ὀλωότερος» ἐκ τοῦ «οὗ τις σεῖο θεῶν ὀλωότερος». (η. 441) Πρὸς δὲ τὸν μὴ δίχα ὄρκου ἀποισόμενον ὃ θέλει, ῥηθήσεται τὸ «ἀλλ' οὐ μὰν οὐδ' ὡς ἄτερ ὄρκου οἴση ἄεθλον». Μενέλαος δὲ πρὸς τὸν αὐτὸν καὶ τοῦτό φησι. (η. 446 ς.) Σπουδῆς δὲ δηλωτικὸν τὸ «οἱ δὲ ἄνακτος ὑποδδείσαντες ὁμοκλήν μᾶλλον ἐπέδραμον», [ὃ καὶ πρὸ βραχέων κεῖται.] (η. 444 ς.) Ὅτι τὴν τοῦ φθάσαι λέξιν διὰ τοῦ ἠ φησίν Ὀμηρος ἐν τῷ «φθήσονται τούτοισι πόδες καὶ γοῦνα καμόντα ἢ ὑμῖν. ἄμφω γὰρ ἀτέμβονται», ἦτοι στέρονται, «νεότητος». χρήσιμος δὲ ποτε ὁ λόγος ἐρεθίσαι νέους, εἰ συντρέχοιεν γηραιοῖς. Μενελάου δὲ ταῦτα πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ ἵππους, ὃς λαλεῖ μὲν τι καὶ αὐτὸς τούτοις, καθὰ καὶ Ἀντίλοχος, οὐ μακρὰ δέ, ὡς καὶ προείρηται, οἷα ἀρκεσθεῖς εἰπεῖν τὸ (η. 443-5) «μή μοι ἐρύκεσθον μηδ' ἔστατον ἀχνυμένω κῆρ. φθήσονται γὰρ τούτοισι πόδες», καὶ ἐξῆς, ὡς ἀνωτέρω ἐγράφη. παῦρα γὰρ καὶ νῦν λαλεῖ καὶ οὐ πολὺμυθός ἐστι. (η. 444) Γίνεται δὲ τὸ «φθήσονται» ἢ ἐκ τοῦ φθῶ φθῆσω ἢ μᾶλλον ἐκ τοῦ φθῆμι, ὅθεν καὶ ὁ παραφθάμενος καὶ ὁ φθᾶς καὶ τὸ ἔφθη. τὸ δὲ γε «ἔφθασε» καὶ τὰ κατ' αὐτὸ δοκεῖ ἐκ παραγώγου τοῦ φθῶ φθάζω γίνεσθαι. [Τὸ δὲ φθῶ ἐκ τοῦ φῶ, τὸ φαίνω, πλεονασμῷ τοῦ ἠθ, ἢ ἐκ τοῦ ὁμοίου φῶ, καὶ τοῦ θῶ, τὸ τίθημι, ἦγουν ποιῶ. τὸ γὰρ φθάσαν γενέσθαι πέφανται καὶ τέθειται.] (η. 443) Τὸ δὲ

«ἔστατον» ἐκ τοῦ ἔστακα παρακειμένου δασύνεται. ἐστάκατον γὰρ ἐκεῖθεν τὸ τρίτον δυϊκὸν καὶ συγκοπῆ ἔστατον. (η. 448 ς.) Ὅτι θεωρικὸν τὸ «οἱ δ' ἐν ἀγῶνι καθήμενοι εἰσορόωντο ἵππους· τοὶ δὲ πέτοντο κονίοντες πεδίοιο». (η. 450–3) Ὅτι Ἴδομενεὺς ἐκτὸς ἀγῶνος ὑπέρτατος ἐν περιωπῇ[, ὡς ἐχρῆν,] καθήμενος καὶ διὰ τοῦτο βλέπων ὀξύτερον τῶν λοιπῶν ὡς καὶ τῶν καθημένων ὁ ἰστάμενος, ἔτι δὲ 4.762 καὶ ὁμοκλητῆρος ἀκούσας, ὅπερ καὶ προεγράφη, καὶ ὄψει καὶ ἀκοῇ σημηνάμενος, «ἐφράσατο», φησίν, «ἵππους», τοὺς προθέοντας δηλαδή, ἔγνω δὲ καὶ τόν, ὡς προείρηται, ὁμοκλητῆρα. μάλιστα δὲ ἀπὸ παρασήμου χροιαῖς ἵππου μανθάνει τὸ πᾶν. (η. 453–5) Φησὶ γὰρ Ὅμηρος «φράσατο δ' ἵππον ἀριπρεπέα προύχοντα, ὃς τὸ μὲν ἄλλο τόσον φοῖνιξ ἦν, ἐν δὲ μετώπῳ λευκὸν σῆμα τέτυκτο περίτροχον ἤυτε μήνη». Καὶ ὅρα ὅτι καθηγητῆς γέγονε τοῖς μετ' αὐτὸν ὁ ποιητῆς καὶ τοῦ τοιαῦτα ἐν ἵπποις παρασημαίνεσθαι, ἃ φασιν οἱ χυδαῖζοντες σύσσημα. (η. 452) Σημειῶσαι δὲ ὅτι Ἔκτορα μὲν που ἀκοῦσαι ὁμοκλητῆρα ἔχει τι καὶ σκώματος, ὡς καὶ προδεδήλωται, ὁμοκλητῆρ δὲ νῦν ὁ Διομήδης οὐχ' οὕτως, ἀλλ' ἀπλῶς ἄλλως λέγεται, ὡς δέον ὄν ἀναγκαίως τὸν ἠνιοχοῦντα ἐμβοᾶσθαι ἵπποις κατὰ ὁμοκλήν. (η. 453) Τὸ δὲ «φράσατο ἵππον» ἐπιδιόρθωσίς ἐστι τοῦ «ἐφράσατο ἵππους». δηλοῖ γὰρ μὴ τοὺς δύο, ἀλλὰ τὸν ἕνα μάλιστα φράσασθαι. Τὸ δὲ «ἀριπρεπέα» ταῦτόν ἐστι τῷ ἐκπρεπέα ἐν πολλοῖς. ἐπίτασιν γὰρ σημαίνει καὶ ἡ ἔ-κ πρόθεσις ἐνταῦθα, ὡς καὶ τὸ ἄ-ρ-ι ἐπίρρημα. (η. 454) Τὸ δὲ «τὸ μὲν ἄλλο τόσον» σχῆμά ἐστιν Ὀμηρικόν, κείμενον, ὡς καὶ προπαρεσημάνθη, ἐπὶ τῶν παρ' ὀλίγον ἐντελῶς ἐχόντων κατὰ τι. καὶ σημαίνει τὸ πᾶν καὶ μικροῦ δεῖν ὄλον. τοιοῦτον πρὸ τούτων ἐπὶ Ἔκτορος τὸ «τοῦ δὲ καὶ ἄλλο τόσον μὲν» ὅπλοις ἐκρύπτετο, καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ Ἥφαιστον τὸ οἱ τρίποδες «τόσον μὲν ἔχον τέλος» καὶ ἐξῆς. οὕτω γοῦν καὶ ἐνταῦθα φησιν ὅτι ὁ ἕτερος τῶν τοῦ Διομήδους ἵππων τὸ μὲν ἄλλο τ-ό-σ-ο-ν-, ἡ-γ-ο-υ-ν- τ-ὸ- μ-ε-ν- ἄ-λ-λ-ο ὄλον, τοῦ σώματος φοῖνιξ ἦν, ἐν δὲ μετώπῳ λευκὸν εἶχε σῆμα, ὡς περ καὶ ὁ Ἔκτωρ τὸ μὲν ἄλλο πᾶν σῶμα ἐκρύπτετο, περὶ δὲ τὰς ἀνώ κλεῖδας ἐφαίνετο, καὶ οἱ τρίποδες δὲ τὸ μὲν ἄλλο πᾶν εἶχον, οὐατα δὲ οὐπω. οἱ μέντοι Γλωσσογράφοι κατὰ τοὺς παλαιούς τὸ τόσον ἀντὶ τοῦ σώμα φασιν, ἵνα λέγη ὅτι τὸ μὲν ἄλλο σῶμα εἶχε τοιωσδε. Φοῖνιξ δὲ νῦν ὁ πυρρός, ὅθεν καὶ φοίνικες ἢ ὀπώρα διὰ τὸ ὁμοιόχροον. ἤδη δὲ καὶ τὸ ἐθνικόν, ἐπεὶ καὶ Ἑρυθραῖοι ἀνέκαθεν οἱ αὐτοί, ὡς ταῦτόν ὄν 4.763 οὕτως αὐτοὺς ἢ οὕτω καλέσαι, ἐπεὶ καὶ ὁμοίον ἐστὶν ἐρυθρὸν εἰπεῖν χρῶμα καὶ φοινικοῦν, περὶ ὧν δεδήλωται καὶ ἐν τοῖς τοῦ Περιηγητοῦ. ἴσως δὲ ἐντεῦθεν καὶ Φοῖνιξ τὸ κύριον ὄνομα, διὰ τό, ὡς εἰκός, ἐν αὐτῷ φοινίκεον τῆς χροιαῖς, ὃ καὶ τὸν Ἑρύθραν, τὸ κύριον, ἐπενοήσατο, καὶ τὸν ἐρυθθίνον ἰχθύν [καὶ τὸν Ἑρευθαλίωνα. προηγῆται δὲ τοῦ φοίνικος ἢ ἵππου ἢ τινος ἑτεροῦ ὁ φόνος, ὃ δηλοῖ τὸ αἶμα. ἐκεῖθεν γὰρ τὰ τοιαῦτα ἐρυθρά πως ὄντα κατ' αὐτό.] (η. 455) Τὸ δὲ σῆμα γενικὴ λέξις ἐπὶ τε τῆς νῦν δηλουμένης ἐννοίας λεγομένη καὶ ἐπὶ ἄλλων διαφόρων, ἐν οἷς καὶ τὸ «ξύλον αὖον σῆμα βροτοῦ τεθνεώτος». [Τούτου δὲ τοῦ γένους ἤρτηται καὶ τὸ νεκρικὸν σῆμα, ἡγουν ὁ τάφος. καὶ αὐτὸ γὰρ οὕτω καλεῖται διὰ τὸ σημαίνειν, ὡς ἐν αὐτῷ κεῖται τις. καὶ καλεῖται οὕτως ἐξοχικῶς εὐφήμῳ λόγῳ κατὰ τι κύριον. διὸ σῆμα μὲν λέγεται, οὐ μὴν καὶ σημείον ῥητῶς, εἰ καὶ ἄλλως ἐχρῆν κατὰ γε τὸ μνήμα μνημεῖον.] Τὸ δὲ «περίτροχον», ὃ ἐστὶ περιφερές, τὴν αὐτὴν ἐτυμολογίαν ἔχει τῷ τροχῷ. Τὸ δὲ «καθὰ μήνη», ὃ ἐστὶ σελήνη, πιθανὸν ποιεῖ τὸ πόρρωθεν τὸν ἵππον βλέπεσθαι. διάδηλος γὰρ ἦν μακρόθεν τῇ τοιαύτῃ λευκότητι. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τοὺς τοιοῦτους ἵππους ἀρίστους ὁ Χαμαιλέων ἱστορεῖ, ὡς φασιν οἱ Ὑπομνηματισταί. Τὸ δὲ «ἤυτε μήνη» χρήσιμον γέγονε καὶ πρὸ τούτων τῷ ποιητῇ σεμνότερον ἐν τῇ κατὰ τὸ Ἀχιλλεῖον σάκος παραβολῇ περιγραφῆν καὶ ἐκεῖ τισιν οὕτω λέξεσιν [ἐν τῷ «τοῦ δ' ἀπάνευθε σέλας γένετ' ἤυτε μήνης». καὶ ἔστι λαμπροτέρα ἐκείνη τῆς ἐνταῦθα παραβολῆς.] (η. 457 ς.) Ὅτι ὁ μὴ ἀκριβοῦμενος ἄπερ ὄρα, εἶποι ἄν 4.764 «ὦ φίλοι», «οἷος ἐγών

αυγάζομαι ἢ ἐ καὶ ὑμεῖς;» (η. 463 ς. ετ 469 ς.) Ὅμοίως καὶ τὸ «οὐ πη δύναμαι ιδέειν, πάντη δέ μοι ὄσσε ἄν πεδίον», ἤγουν ἀνὰ πεδιάδα, «παπταίνετον εἰσορόωντι· ἀλλὰ ἴδεσθε καὶ ὑμεῖς ἀνασταδόν, οὐ γὰρ ἔγωγε εὖ διαγιγνώσκω». ἔστι δὲ ταῦτον ἐνταῦθα αὐγάσασθαι καὶ ιδεῖν. Ἰστέον δὲ ὡς ἐνταῦθα Ἰδομενεὺς ἐρωτᾷ ἢ ἀληθῶς ἴσως ἀπορῶν ἢ μάλλον ἀκκιζόμενος ὡς οἷα διαπιστῶν ἑαυτῶ· ὦ φίλοι Ἀργείων ἠγήτορες, μόνος ἐγὼ ἵππους, ὡς ἐρρέθη, αὐγάζομαι ἢ καὶ ὑμεῖς; (η. 459–64) «Ἄλλοι μοι δοκέουσι παροίτεροι ἔμμεναι ἵπποι, ἄλλος δ' ἠνίοχος ἰνδάλλεται· αἶ δέ που αὐτοῦ ἔβλαβεν ἐν πεδίῳ», ἤγουν ἐβλάβησαν, «αἶ κεῖσε φέρτεροι ἦσαν· ἦτοι γὰρ τὰς», ἤγουν ταύτας, «πρῶτα ἴδον περὶ τέρμα βαλούσας, νῦν δ' οὐ πη δύναμαι ιδέειν», καὶ ἐξῆς, ὡς προγέγραπται. (η. 465–72) Εἶτα τὸ «ἢ ἐ τὸν ἠνίοχον φύγον ἠνία, οὐδὲ δυνάσθη εὖ σχεθέειν περὶ τέρμα καὶ οὐκ ἐτύχησεν ἐλίξας. ἔνθα μιν ἐκπεσέειν οἷω κατὰ θ' ἄρματα ἄξαι, αἶ δ' ἐξηρώησαν, ἐπεὶ μένος ἔλλαβε θυμόν· ἀλλὰ ἴδεσθε καὶ ὑμεῖς ἀνασταδόν», ὡς καὶ προεῖρηται, «οὐ γὰρ ἔγωγε εὖ διαγιγνώσκω, δοκέει δέ μοι ἔμμεναι ἀνήρ Αἰτωλὸς γενεήν, μετὰ δ' Ἀργείοισιν ἀνάσσει, Τυδέος ἵπποδάμου υἱός, κρατερὸς Διομήδης». Καὶ ὅρα τὸν ἔπαινον τοῦ ἥρωος, δοκοῦντα μὲν ἄκαιρον εἶναι, ἐμφαίνοντα δὲ ὡς φιλίως ὁ Ἰδομενεὺς ἔχει τῷ Διομήδει, καὶ οὐδὲ πάνυ ἄχθεται οἷς ὁ Εὐμηλὸς δυστυχεῖ. (η. 465) Ἔτι ὅρα καὶ ὡς ἀπορήσας καὶ εἰπὼν «ἢ ἐ τὸν ἠνίοχον ἔφυγον ἠνία» οὐ προσέθετο ἀκολουθῶς ὁ Ἰδομενεὺς ὅτι «ἢ τότε τι ἕτερον ἔπαθεν», ὡς μήτε τοῦ σχεδιασμοῦ διδόντος εὐπορεῖν ταῖς ἐννοίαις, καὶ ὅτι οὐδὲ εἰκῆ ἐθέλει δυσφημεῖν κατὰ τοῦ Εὐμήλου καὶ δυστυχίας αὐτοῦ λογίζεσθαι. δύναται δὲ καὶ μὴ ἀπορητικῶς λεχθῆναι τὸ «ἢ ἐ» ἀλλ' ὡς οἷον πρὸς λύσιν ἀπορίας ὁμοίως τῷ «ἢ οὐκ Ἄργεος ἦεν Ἀχαϊκοῦ», τουτέστιν ἴσως οὐκ ἦν ἐν τῷ Ἄργει. κἀνταῦθα γὰρ ὁμοίως ἔστιν εἰπεῖν ὅτι ὁ δεῖνα ἐξέπεσε τοῦ τέρματος, καὶ πάντως ἢ ἴσως αὐτὸν ἔφυγον τὰ ἠνία. Ἰστέον δὲ καὶ ὡς οὐ μάτην Ἰδομενεὺς περιέργως θεᾶται τῆς περιωπῆς γενόμενος, ἀλλ' ὅτι καθὰ τῷ Νέστορι διὰ τὸν υἱόν, οὕτω καὶ αὐτῷ μέτεστί τι τοῦ 4.765 ἀγῶνος διὰ τὸν θεράποντα Μηριόνην. διὸ καὶ παρασημειοῦται τὰ κατὰ τὸν ἄριστον Εὐμηλον ὡς οἷον ἀντίπαλον ἑαυτῶ, παραμυθησόμενος ἐπὶ τῇ τοῦ Μηριόνου ἐλαττώσει, ἐὰν καὶ ὁ ἄριστος ἔλθοι πανύστατος, καί που καὶ χαίρων, εἶπερ ὁ τοιοῦτος λειφθῆ ἐν δρόμῳ, ἵνα συναυχήσῃ τῷ Μηριόνη, καὶ διὰ ταῦτα οὐδὲ βαρυνόμενος, εἰ παροίτεροί εἰσιν οἱ τοῦ Διομήδους ἵπποι. (η. 459) Ἔστι δὲ τὸ «παροίτεροι» ταῦτον τῷ φέρτεροι καὶ τῷ «οἱ πάροιθεν». ἄμφω δ' ἀντίκειται πρὸς τὸ «δεύτεροι». διὸ φησιν «οἱ δεύτεροι οἱ τε πάροιθεν». ἢ δὲ παραγωγή τοῦ παροίτερος ὁμοία τῇ μυχός μυχοΐτατος. (η. 459 ς.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ δοκεῖν ταῦτον εἶναι δοξάζει Ὅμηρος τῷ ἰνδάλλεσθαι ἐν τῷ «ἄλλοι μοι δοκέουσι», καὶ «ἄλλος ἰνδάλλεται». λέγεται δὲ ἐπὶ εἰκασμοῦ καὶ ὁμοιώσεως καὶ δοκίσεως τὸ ἰνδάλλεσθαι, ἀφ' οὗ καὶ ἐπὶ εἰδῶν τὸ ἰνδαλμα λέγεται. ἰνδάλλεται δὲ τις καὶ ἐν ὄνειρασιν. ἀντίκειται δὲ πρὸς τὸ ἰνδάλλεσθαι καὶ τὸ δοκεῖν τὸ εὖ διαγιγνώσκειν. γίνεται δὲ τὸ ἰνδάλλω ἐκ τοῦ εἶδω, τὸ ὁμοίω, τραπέντος τοῦ ἱ εἰς ἱν ὡς ἐπὶ τοῦ αἰεὶ αἰέν, καὶ αὐτίκα τετραμμένου καὶ τοῦ ἱε εἰς ἱι, ὡς ἐπὶ τοῦ ἔχω ἴσχω καὶ τῶν ὁμοίων γίνεται. (η. 460 ς.) Τὸ δὲ «αἶ δὲ ἔβλαβεν» παρασήμωσ καὶ νῦν δηλοῖ τὰς τοῦ Εὐμήλου ἵππους ἐν μόναις ταύταις δυσὶ συλλαβαῖς. (η. 462) Τέρμα δὲ φανερώς ἐνταῦθα τὸν καμπτήρα λέγει ἐν τῷ «περὶ τέρμα βαλούσας», ἤγουν καμψάσας καὶ τοῦ τέρματος ἐπιτυχούσας. (η. 465 ς.) Οὗ τὸ ἐναντίον οὐκ «ἐτύχησεν ἐλίξας», οὗ ἐρμηνευτικὸν τὸ «οὐκ ἐδυνάσθη εὖ σχεθέειν περὶ τέρμα», ἤγουν οὐκ ἠδυνήθη σχεῖν τὰς ἵππους περὶ τὴν νύσσαν, ὥστε ἐλίξαι καὶ οὕτω περὶ τέρμα βαλεῖν, ὃ ἐστὶν ἐπιτυχεῖν τῆς ἐλίξεως, κατὰ τὸ «ἢ δὲ Φεράς ἐπέβαλλεν», ἤγουν ἐπέτυχε τοῦ εἰς αὐτὰς πλόου ἢ ναῦς. (η. 465) 4.766 Ὅρα δὲ καὶ τὸ «ἐδυνάσθη» ὡς ἀπὸ τοῦ δυνάζω, ἀρρήτου ῥήματος, γεγονός. ἐνταῦθα δὲ γράφουσιν οἱ παλαιοὶ καὶ ὅτι εἰωθότα καὶ τὰ κατὰ τὸν Ἰδομενεά ταῦτα ἐν ἀγῶνι. θρύπτονται γάρ τινες ὡς μὴ ἀκριβῶς θεώμενοι. οἱ δὲ καὶ ἐν ἡθελὶ καταλαζονεύονται τῶν

πολλῶν. (η. 459 ς. ετ η. 467) Οὐ μόνον γοῦν φησιν, Ἴδομενεύς, ὡς «ἄλλοι μοι δοκέουσι παροίτεροι ἔμμεναι ἵπποι», καὶ «ἄλλος ἠνίοχος ἰνδάλλεται», ἀλλὰ καὶ ὅτι ἐκπεσεῖν οἴω τὸν Εὐμήλον καὶ ἐξῆς. ἃ δὴ πάντα οὕτω συνέβη ἀληθῶς, καὶ οὐ κατὰ δόκησιν. πρωθύστερον δὲ τὸ ἐκπεσεῖν καὶ ἄρμα καταῆσαι. δῆλον γὰρ ὡς κατεαγότος τοῦ ἄρματος εἶτα κατέπεσεν ὁ ἠνίοχος. (η. 468) Τὸ δὲ «ἐξηρώησαν» δίχα προθέσεως πρὸ τούτων ἐρρέθη. Τὸ δὲ «μένος ἔλλαβε θυμόν» ἀντὶ τοῦ προεθυμήθησαν ἢ καὶ ἐθυμώθησαν αἱ ἵπποι. Ὅτι φιλοτιμησάμενος ὁ ποιητής, ὡς ἐξόν, ἐκθέσθαι τὰ τοῖς ἱππικοῖς ἀγῶσι συμπύπτοντα, ὡς εἰκός, ὧν ἔστι πρὸς ἄλλοις καὶ τὸ προσπαθῶς ἐκάστους ἔχειν μέρεσι καὶ ἀψιμαχίας ἐν λόγοις τίθεσθαι καὶ χρήμασι ζημιοῦν ἑαυτοὺς ἐπὶ λύσει φιλονεικίας καὶ κριτὰς ἑαυτοῖς καθίζειν, τὸν μὲν Ἴδομενέα ἐποίησεν εἰπόντα, ὅσα ἐρρέθη, (η. 473–5) Αἴας δὲ ὁ Λοκρὸς εἰς οὐδὲν δέον θυμόν ἀναλαβῶν, «αἰσχροῶς», φησίν, «ἐνένιπεν», ἥτοι λόγοις ἐπέπληξεν, εἰπὼν «Ἴδομενεῦ, τί πάρος λαβρεύεαι; αἶ δέ τ' ἄνευθεν ἵπποι ἀερσίποδες πολέος πεδίοιο διένται». (η. 476 ς.) Εἶτα καὶ ἀμβλυωπίαν εἰκῆ οὕτως ὀνειδίζων αὐτῷ φησιν «οὔτε νεώτατός ἐσσι μετ' Ἀργεῖοισι τοσοῦτον, οὔτε τοι ὀξύτατον κεφαλῆς ἐκδέρεται ὄσσε», ὥστε δηλαδὴ τῇ θῆα τέμνεσθαι ὀξὺ τὸν ὑποκείμενον ἀέρα. (η. 478 ς.) Εἶτα καὶ ἐπιτείνων τὸ σκῶμμα καὶ διδάσκειν δὲ ἐθέλων, ἐπάγει «ἀλλ' αἰεὶ μύθοις λαβρεύεαι, οὐδέ τί σε χρὴ λαβρογόρην ἔμεναι· πάρα γὰρ καὶ ἀμείνονες ἄλλοι». Καὶ ὅρα ἐνταῦθα οἶόν τι τὸ ἀσκέπτως λαλεῖν. ὁ γὰρ λαβρογόρην τὸν Ἴδομενέα σκώπτων ἀλώσεται ψεύδους εἰς τὸ πᾶν καὶ ἀφροσύνης αὐτός, εἰ μηδὲν ἰδὼν μήτε εἰδὼς τὸν εὖ εἰδότα λόγοις αἰσχύνει, ἀπ' ἐναντίας πάντῃ ἐκείνῳ ἐλθὼν ἐν τῷ εἰπεῖν (η. 480ς.) ὅτι «ἵπποι δ' αὐτε ἔασιν», ἤγουν εἰσί», παροίτεροι, αἶ τὸ πάρος περ, Εὐμήλου, ἐν δ' αὐτὸς ἔχων εὐληρα βέβηκεν», ἤγουν ἐμβέβηκε τῷ δίφρῳ ἠνιοχῶν. (η. 481) Εὐληρα δὲ λέγει μὲν τὰ ἠνία. ἅπαξ δὲ καὶ τὴν τοιαύτην ἔφη λέξιν, ἐνταῦθα δηλαδὴ. γίνεται δὲ παρὰ τὸ εἰλεῖν, [ὄθεν καὶ ἡ εὐλή,] τροπῇ τοῦ ἕως εἰς ἕως, δι' ὧν ἔστι τοὺς ἵππους εἰλεῖσθαι, ὅ ἐστι στρέφασθαι. 4.767 καὶ ἔστι μὲν ταῦτόν ἠνία ἔχειν καὶ εὐληρα ἔχειν, πλὴν ἐκεῖθεν μὲν ὁ ἠνίοχος σύγκειται συνήθους οὔσης τῆς λέξεως, ἀπὸ δὲ τοῦ εὐληρα ἔχειν τολμηρὸς ἂν εἴη ὁ ἀναιδευσάμενος συνθεῖναι ὄνομα. ἀλλ' οὕτω μὲν, ὡς ἐρρέθη, ὁ Λοκρὸς Αἴας. (η. 483 ς.) Ἴδομενεύς δὲ φιλόνηκον καὶ κακολόγον καὶ τινὰ οὐδαμινὸν ὡς ἀπηνῆ τὸν Αἴαντα καλεῖ, εἰπὼν «Αἴαν, νείκει ἄριστε, κακοφραδῆς, ἄλλα τε πάντα δεύεαι Ἀργείων, ὅτι τοι νόος ἐστὶν ἀπηνῆς», ὃ καὶ Ἀχιλλεύς που ἤκουσεν. Ἐνθα ὅρα ὅτι τε τὸ «πάντα Ἀργείων δεύεαι» δριμύτερον ὁ Ἴδομενεὺς ἀντέσκωψε πρὸς τὸ «πάρα γὰρ καὶ ἀμείνονες ἄλλοι»–σφοδρότερον γὰρ τοῦτο ἐκείνου–, καὶ ὅτι διὰ θυμόν μὴ ὀρθώσας τὴν φράσιν ἔφη τὸ «ἄλλα τε πάντα δεύεαι Ἀργείων», καινῶς καὶ ἀκαταλλήλως συντάξας. ἦν γὰρ τὸ ὀρθὸν οὕτω· κακοφραδῆς, ἄλλα τε πάντα δευόμενε Ἀργείων. λέγει δὲ «πάντα» τά τε ἐν ἔργοις τά τε ἐν λόγοις, ἴσως δὲ [καὶ τὰ κατ' ὄψιν καὶ] κατὰ γένος. (η. 485–7) Εἶτα ἐπάγει καὶ ὅτι «δεῦρο νῦν ἢ τρίποδος περιδόμεθον ἢ ἐλέβητος, ἴστορα δ' Ἀτρεΐδην Ἀγαμέμνονα θείομεν ἄμφω, ὀπότεραι πρόσθεν ἵπποι, ἵνα γνοίης ἀποτίνων». (η. 488–91) Ἐπεὶ δὲ κίνδυνος ἦν προτέρω, ἤγουν προσωτέρω, ἔριν γενέσθαι ἀμφοτέροις–ἤδη γὰρ ὄρνυτο ὁ Λοκρὸς «χῳόμενος χαλεποῖσιν ἀμείψασθαι ἐπέεσιν»–, ἀνίσταται ὡς ἀγωνοθέτης αὐτὸς Ἀχιλλεύς καὶ καταλλάσσει λαλήσας ὅσα ἐχρήν. (η. 474–9) Ἰστέον δὲ ὅτι τῶν ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ στίχων τὸ μὲν «τί πάρος λαβρεύεαι», καὶ τὸ «ἀλλ' αἰεὶ μύθοις λαβρεύεαι, οὐδέ τί σε χρὴ λαβρογόρην» καὶ ἐξῆς, ἐποχὴ στωμυλίας ἐστί. (η. 483 ς.) Τὸ δὲ «νείκει ἄριστε, κακοφραδῆς, ἄλλα τε πάντα δεύεαι Ἀργείων», ἢ ἀπλῶς τῶνδὲ τινων, καὶ τὸ ἐξῆς, σκῶμμά ἐστι πολυφαύλου ἀνδρός, ὡσπερ ἀμβλυωποῦντος τὸ «οὔτε νεώτατός ἐσσι» τοσοῦτον, «οὔτε ὀξύτατον», καὶ ἐξῆς. (η. 477) Σημείω 4.768 σαι δὲ ὅτι τὸ ἐκδέρεσθαι φιλοσόφως φασὶν ἔχειν οἱ παλαιοὶ τὴν ἕκ πρόθεσιν, διότι οὐ κατὰ εἰσδοχὴν ἀλλ' ἔκπεμψιν φωτοειδῶν δηλαδὴ ἀκτίνων τὸ ὄραν γίνεται. (η. 478) Τὸ δὲ λαβρεύεσθαι

καιρία λέξις ἐστί, δηλοῦσα τὸ λάβρως καὶ οὐ μετὰ σκέψεως λαλεῖν. ἢ καὶ ἄλλως εἰπεῖν, στωμύλλεσθαι καὶ τὸν ἀκούοντα λίαν βαρύνειν τῇ φράσει. ὅθεν καὶ λαβραγόρας ὁ ἐν τῷ ἀγορεύειν λάβρος. διὸ καὶ ἐπέμεινε τῇ λέξει συνήθως ὁ ποιητῆς διὰ τὸ καίριον. τῶν τις δὲ παλαιῶν λαβρεύειν τὸ προγλωσσεύειν φησί. (ἡ. 475) Ἄερσιποδες δὲ ἵπποι καὶ νῦν ἐπὶ τάχους, ἵνα ἦεν αἱ ὅσα καὶ πτεροῖς τοῖς ποσὶν ἀειρόμεναι, ὡς δηλοῖ μετ' ὀλίγα καὶ τὸ «ὑψός' ἀειρέσθην ῥίμφα», καὶ ἐξῆς, ἀφ' οὗ ἀειρεσθαι καὶ «ἀράχνης ἀερσιπότητος». Τοῦ δὲ δίνονται, ὅ ἐστι διώκουσι, θέμα τὸ δῆμι ἐκ τοῦ δίω, ἀφ' οὗ τὸ διώκω, ῥῆμα τοῦτο χρηστὸν πεζολόγοις. ἐκεῖνα γὰρ ποιήσις ἀνασκάλλειν φιλεῖ, [τουτέστι τὸ δίω καὶ τὸ δῆμι, ἡγουν σπουδαίως τρέχω. ἔστι δὲ καὶ ἕτερον δῆμι Ἀττικόν, γινόμενον οὕτω. Ζεὺς Διός, ἐξ οὗ διερός, ὁ δίυγρος. Διὸς δὲ ῥῆμα δίω, ἀφ' οὗ οὐπὲρ οὐ μόνον τὸ διαίνω, καθὰ πολλαχοῦ δηλοῦται, ἀλλὰ καὶ δῆμι, οὗ μετοχὴ παθητικὴ «διέμενος», ὡς τιθέμενος. Ἀριστοφάνης «διέμενος ὄξει Σφηττίω», ἡγουν ὑγράνας δι' ὄξους δριμέος, ὡς ἐκεῖνος οἶδεν εἰπεῖν.] (ἡ. 476) Τὸ δὲ «οὐ νεώτατος τοσοῦτον» λεαίνει τὸ τραχὺ τοῦ σκώμματος ἐπὶ τι βραχύ. ἄλλως γὰρ ψεύδεται ὅλως οὐ μόνον τὸ «νεώτατος» ἐπὶ τοῦ [μεσαιπολίου] Ἰδομενέως, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ νέος. (ἡ. 483) Νεῖκος δὲ κεῖται μὲν καὶ ἐπὶ μάχης, καὶ μᾶλλον ὅτε πόλεμος ἢ τοιοῦτόν τι αὐτῷ παράκειται, οἷον «νεῖκος πολέμοιο». ἐνταῦθα μέντοι ἡ λέξις, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις, τὴν ἀπλῶς φιλονεικίαν δηλοῖ ὁμώνυμος οὕσα. [(ἡ. 483 ς.) Τὸ δὲ «πάντα δεύει Ἀργείων» ἀζητικὴν ἔχει δριμύτητα σκώμματος. τοῦ Λοκροῦ γὰρ εἰπόντος ἀμείνονας καὶ ἄλλους εἶναι τοῖς Ἀργείοις, ὁ Κρῆς πάντη ἀποφάσκει ἐκεῖνου τὸ ἄμεινον, εἰπὼν 4.769 πάντα δεύεσθαι Ἀργείων αὐτόν, αἴτιον ἐπάγων τὸ «ὅτι τοι νόος ἐστὶν ἀπηνής». διὸ καὶ ἄπο αἴνου ἐστὶ κατὰ τὴν ἐτυμολογίαν τοῦ ἀπηνέος. εἰ δὲ εἶπεν ἄλλην αἰτίαν, ἠλέγχθη ἂν ὁ Ἰδομενεύς. πολλὰ γὰρ εἶχεν ὁ Λοκρὸς ἐπαίνου ἄξια.] (ἡ. 485) Ἐν δὲ τῷ «δεῦρο νῦν» συνέσταλται ἀσυνήθως τὸ ὠ δίχρονον. καὶ ἴσως οὐδὲ περισπᾶν χρὴ τὴν λέξιν, ἀλλ' ἀφιέναι κενὴν κείσθαι τόνου. μήποτε δὲ οὐδὲ χρονικὸν ἐπίρρημά ἐστιν, ἀλλὰ σύνδεσμός τις παραπληρωματικός, ὁποῖος ὁ ὠ-ὠ, κατὰ πρόσληψιν στοιχείου τοῦ νῦ. ὅθεν καὶ ὁ «τοίνυν» σύνδεσμος γίνεται ἀπὸ τοῦ ὠ-ὠ-ὠ καὶ τοῦ ὠ-ὠ-ὠ. τοιοῦτόν τι καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν ἰάμβῳ τὸ «σίγα νυν ἐστὼς καὶ μὲν' ὡς κυρεῖς ἔχων». κάκεῖ γὰρ τὸ ὠ-ὠ-ὠ, ὅ τι ἂν καὶ σημαίνῃ, συστέλλεται. ὁμοίως, καθὰ που προγέγραπται, καὶ παρ' Εὐριπίδει ἐν τῷ «σῶσόν νυν αὐτόν μηδ' ἔρα τοῦ πλησίον». «Περιδώμεθον» δὲ ἀντὶ τοῦ συνθώμεθα, συμφωνήσωμεν, καὶ ὡς οἱ πολλοὶ φασί, θῶμεν στοίχημα, ἢ σαφέστερον καὶ κοινότερον εἰπεῖν, δώμεθα, ὅ ἐστι δεσμηθῶμεν συνθήκαις, ὧν ὁ διαιτητῆς καὶ κριτῆς ἢ μάρτυς ἴστωρ ἐλέγετο, παρὰ τὸ εἰδέναι, ὁποῖός τις κεῖται καὶ ἐν τῷ «ἄμφω δ' ἰέσθην ἐπὶ ἴστορι πείραρ ἐλέσθαι». (ἡ. 487) Τὸ δὲ «ἵνα γνοίης ἀποτίνων» τὸ τέλος ἐστὶ τοῦ περιδώμεθα. στοιχήματος γὰρ τέλος ἀπότισις. (ἡ. 485) Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ἐν τῷ «τρίποδος περιδώμεθον ἡὲ λέβητος» ἀπὸ κρείττονος τοῦ τρίποδος κατέβη ἐπὶ τὸν λέβητα, καθὰ καὶ ἐν τῷ «ἡελίου αἴγλη ἡὲ σελήνης», καὶ ἐν ἑτέροις. εἰ μὴ ἄρα τυχὸν ὁ λέβης οὐκ εὐτελής ἐστὶ νῦν κατὰ 4.770 τοὺς ὑποκειμένους τοῖς νιπτομένοις, ὡς ἡ Ὀδύσεια δηλοῖ ἐν τῷ «ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος», καὶ ἔνθα τὰ ποδάνιπτρα τοῦ Ὀδυσσέως, ἀλλὰ τοιοῦτος οἷος ἀναβράττειν τὰ ἐμβαλλόμενα κατὰ τὸν ζέοντα ἐν «πυρὶ πολλῷ», καὶ «κνίσση μελδόμενον ἀπαλοτρεφῆος σιάλοιο». ὁ γὰρ τοιοῦτος λέβης οὐ κατὰ τοὺς λοιπούς ἐστιν, ἀλλὰ τριποδοειδῆς φαίνεται εἶναι καὶ οὐκ εἰς ἔλαττον ἦκειν τοῦ τρίποδος. καὶ ἔστι τῆνικαῦτα τὸ «τρίποδος περιδώμεθον ἡὲ λέβητος» μετάβασις ἀπὸ ὁμοίου εἰς ὁμοιον. (ἡ. 488–91) Ἰστέον δὲ καὶ ὡς ἐριστικὸν ἄνδρα φράζει τὸ «ὄρνυτο δ' αὐτίκα» ὁ δεῖνα «χῳόμενος, χαλεποῖσιν ἀμείψασθ' ἐπέεσσι· καὶ νύ κε δὴ προτέρω ἔρις γένετ' ἀμφοτέροισιν, εἰ μὴ» ὁ δεῖνα αὐτὸς «ἀνίστατο καὶ φάτο μῦθον». Ἀχιλλεὺς δὲ οὗτος ὁ ἐνταῦθα καταλλάσσω, ὡς ἐρρέθη, ἐρίζοντας τὸν τε Ἰδομενέα καὶ τὸν Λοκρόν. καθίσας γὰρ σκοπὸν τῶν ἀεθλευόντων

τὸν Φοίνικα ὑπεκράτησεν ἑαυτῷ κριτῆ τοῦ τῶν θεατῶν νείκους γίνεσθαι. (η. 492-4) Ὅς καὶ παραινῶν ἐπὶ λογομαχίας λύσει φησὶ «μηκέτι νῦν χαλεποῖσιν ἀμείβεσθ' ἐπέεσσι κακοῖς, ἐπεὶ οὐδὲ ἔοικε. καὶ δ' ἄλλω νεμεσᾶτον, ὅτις», ἡγουν ὅς τις, «τοιαῦτά γε ῥέζοι». ἐκ παραλλήλου δὲ ταῦτα τὸ «χαλεποῖς» καὶ «κακοῖς». τοῦ δὲ «νεμεσᾶτον» ἐνικὸν τὸ νεμέσα. (η. 495-8) Εἶτα λαλῶν θεατρικῆς κατάπαυσιν ἔριδος φησιν «ἀλλ' ὑμεῖς ἐν ἀγῶνι καθήμενοι εἰσοράασθε ἵππους· οἳ δὲ τάχα αὐτοὶ ἐπειγόμενοι περὶ νίκης ἐνθάδ' ἐλεύσονται· τότε δὲ γνῶσεσθε ἕκαστος ἵππους, οἳ δεύτεροι οἳ τε πάροιθεν». [Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν Ἰδομενεά καὶ τὸν Λοκρὸν Αἴαντα καὶ τῆ κατ' αὐτοὺς ἐναγωνίῳ λογομαχίᾳ ἐνθυμητέον καὶ παλαιὰν γνώμην, λέγουσαν ὅτι «ἡ σκῶψις λυπεῖ πλέον ἢ τέρπει πολὺ. τοῦ κακῶς λέγειν γὰρ ἀρχὴ γίνεται. ἂν δ' εἴπῃς ἄπαξ, εὐθύς ἀντήκουσας, ἤδη λοιδορεῖσθαι λείπεται, εἶτα τύπτεσθαι». Ὅρα δ' ἐν τούτοις ἀσύνηθες ὄν τὸ «ἡ σκῶψις», καθὰ καὶ ἡ ἄσις ἢ ἀρμονικὴ ἢ παρὰ Πτολεμαίῳ, ἢ δηλοῦσα τὴν ὦδην, οὐ μὴν ἢ Ὀμηρικὴ, ἐξ ἧς καὶ ὁ Ἄσιος λειμῶν καὶ ἡ Ἀσία χώρα, ὡς ἀλλάχου δηλοῦται. Ἔτι δὲ ὄρα καὶ τὸ «ἂν δ' εἴπῃς ἄπαξ, εὐθύς ἀντήκουσας», ὡς χρήσιμον εἰς τὸ «οἶον εἴπησθα ἔπος, τοῖον κ' ἐπακούσης».] (η. 499-506) ὅτι σπουδῆν ἠνιόχου ἵππευτικὴν τὴν πρὸς τῷ τέλει οὕτω φράζει «ὃ δέ», λέγει 4.771 δὲ τὸν Διομήδην, «μάλα σχεδὸν ἦλθε διώκων· μάστιγι δ' αἰὲν ἤλαυνε κατωμαδόν», ὡς προεδήλωται, «οἳ δὲ οἳ ἵπποι ὑπόσε ἀειρέσθην, ρίμφα πρήσσετε κέλευθον. αἰεὶ δ' ἠνιόχον κονίης ραθάμιγγες ἔβαλλον, ἄρματα δὲ χρυσῷ πεπυκασμένα κασσιτέρω τε», ἃ δὴ καὶ παμφανώοντα εἶεν ἄν, «ἵπποις ὠκυπόδεσσι ἐπέτρεχον, οὐδὲ τι πολλὴ γίνετ' ἐπισσώτρων ἀρμτροχίη κατόπισθεν ἐν λεπτῇ κονίῃ· τῷ δὲ σπεύδοντε πετέσθην». (η. 503-6) Ἔστι δὲ τὸ «ἄρματα χρυσῷ» καὶ ἐξῆς ἕως τοῦ «ἐν λεπτῇ κονίῃ» ἐνδεικτικὸν κουφότητος καὶ κάλλους ἄρματος καὶ τάχους ἵππων. (η. 500) Τὸ δὲ «μάστιγι» «μάστι» τινὲς γράφουσι δυσλλάβως, ἐκτείνοντες τὴν λήγουσαν ὁμοίως τῷ «μήτι τοι δρυτόμος μέγ' ἀμείνων». καὶ ἔστιν ὡσπερ μήτις μήτιος μήτιι καὶ κατὰ κρᾶσιν μήτι, οὕτω καὶ μᾶστις μᾶστιος μᾶστιι μᾶστι. τοῦ δὲ μᾶστις ἀρχὴ τὸ μαστίω μαστίσω, ὡσπερ τοῦ μήτις τὸ μητίω μητίσω. (η. 501) Τὸ δὲ «ἀειρέσθην» τὸ ρῆμά ἐστιν, ἐξ οὗ καὶ πρὸ ὀλίγων ἵππους ἔφη ἀειροπόδας, ἡγουν ἀειρομένους καί, ὡς εἶπεῖν, ἀειρίους τοῖς ποσίν, οἷς καὶ προσαρμόζει διὰ τοῦτο τὸ «πετέσθην». ἐκ δὲ τοῦ τοιοῦτου «ἀειρέσθην» ἀσφάλειαν ἔχει καὶ τὸ «πρήσσετε κέλευθον», ὡς οἷα ἐπὶ νηὸς λεχθέν, ἥτις οὐ μόνον ἄρμα θαλάσσης, ἀλλὰ καὶ ἵππος παρὰ τοῦ ποιητοῦ λέγεται. διὸ ἢ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ ναῦς τῶν Φαίακων ταχυπλοοῦσα τετρώρω ἵππων εἰκάζεται, ὅπερ τέτρωρον ἀπὸ τοῦ ἀείρω καὶ αὐτὸ παράγεται ὡς οἶονεὶ τετράορον, ὅθεν καὶ «τετράορου ταύρου φάσμα» ἢ Τραγωδία φησί. καὶ οὕτω μὲν ἐκ τοῦ ἀειρέσθην ἀσφαλές τι ἔχει τὸ «πρήσσετε κέλευθον». ἄλλως δὲ οὔτε τὸ πρήσσειν ἐπὶ ἵππων κυριολεκτεῖται. οὔτε ἢ κέλευθος πάνυ ἐπὶ ξηρᾶς. (η. 502) Τὸ δὲ ραθάμιγγες, εἰωθὸς ἐπὶ αἵματος ἢ ὄλως ἐπὶ ὑγρῶν λέγεσθαι, [παρὰ τὸ ραίνειν θαμά], καινότερον ἐπὶ κόνεως ἐλέχθη ἐν τῷ «αἰεὶ κονίης ραθάμιγγες». καὶ ἴσως ἔχει συμβιβασθῆναι εἰς τὸ σύνηθες ἢ λέξις διὰ τοῦ εὐθύς δηλωθησομένου πολλοῦ ἰδρώτος τῶν ἵππων, ὃς πολὺς εἰς γῆν ἐν τῷ τρέχειν καταρρέων ὑγραινὲ τὴν κόνιν, ὡς οὕτω ραθάμιγγας ἐξ αὐτῆς ὑγρᾶς βάλλειν τοὺς 4.772 ἵππους. ἐνταῦθα δὲ ὄρα καὶ τὸ «αἰεὶ» ἐπὶ καιροῦ ὀλίγου λεχθέν κατὰ τινὰ ὁμοιότητα τοῦ «αἰεὶ πυραὶ νεκύων καίοντο», καὶ τοῦ «αἰεὶ ρίμφα θέων», καὶ τοῦ «τὸν εἰσαεὶ ληλατήσῃ χρόνον» παρὰ Σοφοκλεῖ. τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ πάλαι πολλάκις παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, οὐδ' αὐτὸ δηλοῦν αἰεὶ χρόνου μακρότητα. (η. 504 ς.) Τὸ δὲ «ἐπέτρεχον» ἀντὶ τοῦ ἐλαφρῶς ἔτρεχον καὶ ὡς οἶον ἐμψυχα τοῖς ἵπποις συνέτρεχον, ὡς εἴπερ μὴ εἴλκοντο. ἢ ἀντὶ τοῦ ἐπιπολῆς ἔτρεχον, ὅπερ ἐρμηνεύων διεξοδικώτερον εἶπε τό· οὐδὲ πολλὴ ἐγένετο ἐπισσώτρων ἀρματροχίη, τουτέστιν ἐλαφρῶς οὕτως ἔτρεχον, ὡς μὴ πολλὴν γίνεσθαι τῶν τροχῶν ἐγχάραξιν, καὶ ταῦτα ἐν λεπτῇ κονίῃ. Ἀρματροχία γὰρ ἄλλο ἐστὶ παρὰ τὴν ἀματροχίαν. ἐκείνη

μὲν γὰρ τί δηλοῖ, προεῖρηται. αὕτη δὲ ἵχνος δηλοῖ τροχῶν ἄρματος. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μὴ βαθεῖαν γίνεσθαι νῦν ἄρματοροχίαν οὐ λίαν ὑπερβολικῶς εἴρηται διὰ τε τὸ πολὺ τάχος τῶν ἵππων καὶ τὸ κοῦφον τοῦ ἄρματος, ἐξ ὧν δοκεῖ πιθανὸν εἶναι τὸ μὴ πάνυ τοῖς τροχοῖς τὴν κόνιν χαράσσεσθαι. ὑπερβολὴ δὲ τὸ μέτριον ἔχουσα πιστεύεται, ὡς φασιν οἱ παλαιοί. ἦν δὲ ἂν ὑπερβολὴ ἄμετρος, εἰ μὴδὲ ψάυειν εἶπε τῆς γῆς τοὺς τροχοὺς ἢ μὴ ἐντυποῦν ὅλως ἵχνος, ὅπερ οὐκ εἶχεν εἰπεῖν, οἷα θνητῶν ὄντων τῶν τρεχόντων ἵππων. ὅτε γὰρ ἀθάνατοι πλάττονται ἵπποι, ἄκρων ἐπὶ κυμάτων θέουσι, καὶ ὅσα ἄλλα περὶ τοιούτων ἵππων ἢ ποιήσις ἔφρασεν. (η. 505) Ἐπίσσωτρα δὲ ὅτι τε οἱ κανθοὶ τῶν τροχῶν, καὶ πόθεν ἡ λέξις παράγεται, ἀλλαχοῦ προεῖρηται. [Δοκεῖ δὲ καὶ ἡ λέξις αὕτη ἔλλειψιν ἔχειν τοῦ ᾠσ ἐν τῇ παραληγοῦσιν κατὰ τὸ γνωστός γνωτός καὶ τὰ ὅμοια. ἐπίσσωτρα γὰρ ἤγουν σωστικά τῶν τροχῶν τὰ ἔξω αὐτῶν σιδήρεα 4.773 κύκλα, ἤγουν οἱ κανθοί.] (η. 507 ς.) Ὅτι συντόμου δρόμου ἵπέως δηλωτικὸν τὸ «στῆ δὲ μέσῳ ἐν ἀγῶνι, πολὺς δ' ἀνεκῆκίεν ἰδρῶς ἵππων ἕκ τε λόφων καὶ ἀπὸ στέρνοιο χαμάζε». (η. 508) Λόφος δὲ ἐπὶ τε βοῶν καὶ ἵππων καὶ ἡμιόνων τόπος τοῦ τραχήλου, ὧ ἐπιτίθεται ὁ ζυγός, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις δηλοῦται. ὅθεν καὶ νῶτος εὐλοφος παρὰ Σοφοκλεῖ ὁ εὐεικτός, καὶ λοφιά ἢ περὶ τοιοῦτον τόπον τρίχωσις, καὶ καταλοφάδια ἐπίρρημα ἐν Ὀδυσσεΐα, καὶ λόφουρα ζῶα τὰ οὐρὰν καὶ λοφιὰν ἔχοντα. γίνεται δέ, φασίν, λόφος ἀπὸ τοῦ λέπω, τὸ ἐκλεπίζω, λόπος καὶ λόφος, ἀφ' οὗ ἄρχεται ἐκλέπεσθαι καὶ ἐκδέρεσθαι τὸ σφαγῆν. σημαίνει δὲ ποτε καὶ ἀπλῶς τράχηλον, ὡς ἐν τῷ «κνήμας ἠδὲ λόφον ἀμφὶ τε μηρούς», δηλοῖ δὲ καὶ τὸ ἄκρον ἐκ τριχῶν ἐπανάστημα τῆς περικεφαλαίας, ὡς τὸ «δεινὸν δὲ λόφος καθύπερθεν ἔνευε». λαμβάνεται δὲ καὶ ἐπὶ ὕψους ὄρεινου, ὅθεν καὶ γήλοφος καὶ γεώλοφος. ἐκ δὲ τοῦ τοιοῦτου λόφου καὶ λοφνίδες παρὰ Λυκόφρονι αἰ ἐξ ὄρους μονόξυλοι λαμπάδες. Περὶ δὲ τοῦ «ἀνεκῆκιε» προεῖρηται. (η. 510) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα σαφῶς δηλοῖ ὡς τὸ ματᾶν στάσιν καὶ βραδυτῆτα ματαίαν σημαίνει. φησὶ γὰρ «οὐδὲ ἐμάτησε Σθένελος, ἀλλ' ἐσομένως ἔλαβεν ἄεθλον», τὸ τοῦ ἐταίρου Διομήδους δηλαδῆ. Ἰστέον δὲ ὅτι δύναται τὸ «οὐκ ἐμάτησε» καὶ ἄλλως οὐκ ἀπὸ τοῦ μάτην γίνεσθαι, ἀλλ' ὡς ἀπὸ τοῦ μῶ μᾶσω, τὸ ζητῶ, ἵνα λέγη ὡς οὐκ ἐζήτησε τὸ ποιητέον, ἀλλ' εὐθύς ἤψατο τοῦ πράγματος, ὥστε καὶ ματᾶν κατὰ τὸν λόγον τοῦτον τὸ οἶονεὶ ζητεῖν καὶ ἐνίστασθαι καὶ μὴ θέλειν ἐγχειρεῖν ἔργῳ. (η. 512 ς.) Σημείωσαι δὲ καὶ ὡς διαφορὰ τοῦ ἄγειν ἐνταῦθα καὶ φέρειν τὸ «δῶκε δ' ἄγειν γυναῖκα», τὴν ἔμψυχον, καὶ τρίποδα φέρειν, τὸν ἄψυχον. [ὄν εἰκὸς ὑπὸ Διομήδους ἀνατεθῆναι ὕστερον ἐν Δελφοῖς, ὡς δῆλον ἐξ 4.774 ἐπιγράμματος τοῦδε· χάλκεός εἰμι τρίπους, Πυθοῖ δ' ἀνάκειμαι ἄγαλμα, καὶ μ' ἐπὶ Πατρόκλῳ θῆκε πόδας ὠκύς Ἀχιλλεύς. Τυδεΐδης δ' ἀνέθηκε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης, νικήσας ἵπποισι παρὰ πλατὺν Ἑλλήσποντον.] (η. 515) Ὅτι ἐπικρίνει αὐτὸς Ὅμηρος δόλῳ νικηθῆναι Μενέλαον ὑπ' Ἀντιλόχου. φησὶ γὰρ «κέρδεσιν οὔ τι τάχει γε παραφθάμενος Μενέλαον». διὸ καὶ εἰς λογομαχίαν ἐμπεσεῖται καὶ οὐκ ἀποίσεται ἄτερ ἀγῶνος τὸ ἄεθλον, ὡς ῥηθήσεται. (η. 517) Ὅτι πρὸ μικροῦ μὲν ἄρμάτων ἐναγωνίως τρεχόντων διάστασιν ἐδήλωσεν ἐκ δίσκου, εἰπὼν τοσοῦτον ἐπιδραμεῖν τοὺς Ἀντιλόχου ἵππους ἔμπροσθεν τῶν Μενελάου, ὅσον δίσκου οὐρα κατωμαδίου, ἐνταῦθα δὲ [μεμνημένος ἐπαναληπτικῶς καὶ ἐκείνου τοῦ διαστήματος] λείπεσθαι τοῦ Ἀντιλόχου λέγει τὸν Μενέλαον, ὅσον τροχοῦ διέστηκεν ἵππος, τοῖς ὀπισθίοις δηλαδῆ ποσὶν ἐν τῷ ὑπεξεῦχθαι ἄρματι καὶ θέειν. καὶ πόσον τοῦτο; οὐ πολὺ φησι. (η. 519) Ψάουσι γὰρ ἐπισσώτρου τρίχες αἰ τῆς οὐρᾶς. (η. 520) Εἶτα τὸ αὐτὸ ἄλλως λέγων ἐν κόμματι φησιν «ὃ δὲ ἄγχι μάλα τρέχει», τουτέστιν ὁ δὲ τοιοῦτος ἵππος τρέχει ἐγγὺς ὧν τοῦ κατ' αὐτὸν ἐπισσώτρου. (η. 520 ς.) Τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐτέρως φράζων φησὶν· οὐδὲ πολλὴ χῶρα μέσον τοῦ ἵππου καὶ τοῦ τροχοῦ, ἀλλὰ δηλαδῆ κατὰ μῆκος οὐρᾶς, ὡς προεῖρηται. (η. 517–23) Φράζει δὲ ταῦτα Ὅμηρος οὕτω «ὅσον δὲ τροχοῦ ἵππος ἀφίσταται, ὅς ῥα ἄνακτα ἔλκησι πεδίον τιταίνόμενος σὺν ὄχεσφι·

τοῦ μὲν τε ψαύουσιν ἐπισσώτρου τρίχες ἄκραι οὐραῖαι, ὃ δὲ τ' ἄγχι μάλα τρέχει, οὐδέ τε πολλὴ χώρα μεσσηγὺς πολέος πεδίοιο θέοντος», ὃ διασαφητικόν ἐστι τοῦ «τιταινόμενος πεδίοιο», τόσον Μενέλαος Ἀντιλόχου λείπετο. «ἀτὰρ τὰ πρῶτα καὶ ἐς δίσκουρα λέλειπτο». καὶ οὕτω μὲν κἀνταῦθα. ἐν δὲ τοῖς ἐξῆς τὸν Μηριόνην λείπεσθαι φησι Μενελάου δουρὸς ἐρωήν. πρὸ δὲ τούτων ἑτεροίως ἔφραζεν ἐγγύτητα τῶν Εὐμήλου καὶ Διομήδους ἵππων, ἔνθα δίφρου ἐπιβησομένοις ἐώκεισαν θερμαίνοντες πνοιῇ τὸ τοῦ Εὐμήλου μετάφρενον. ἐν δὲ τῷ τῶν δρομέων ἀγῶνι κανῶν γυναικεῖος καὶ ἰχνῶν τύψις καὶ ἄσθμα κατὰ κεφαλῆς ἐνδείξεται τρεχόντων δύο πλησιασμόν. καὶ καλαῦροψ δὲ ἐν τοῖς 4.775 ἐξῆς ὑπερβολὴν δηλώσει δίσκου ἀφέσεως. οὕτω καὶ τὰ τοιαῦτα ποικίλος καὶ πόριμος μετρητῆς ὁ ποιητῆς. (η. 521–3) Ὅρα δὲ ὅτι μετὰ τὸ «οὐδέ τι πολλὴ χώρα μεσσηγὺς» ἐπαναλήψει χράται βραχεῖα ὁ ποιητῆς πρὸς ἀνάμνησίν τε καὶ ἐνδείξιν τοῦ χρῆναι στενολογεῖν ἐν καιρῷ τὰ εἰς πλάτος προπεφρασμένα. εἰπὼν γὰρ ἤδη πρὸ ὀλίγων ἐν δυσὶ στίχοις τὰ περὶ τοῦ κατωμαδίου δίσκου, ἐνταῦθα ἐν ὀλιγίστῳ αὐθις ἐκεῖνα παραλαλεῖ, εἰπὼν ὅτι «τὰ δὲ πρῶτα καὶ ἐς δίσκουρα λέλειπτο», ἢ «δίσκ' οὐρα», ὡς προγέγραπται. ἢ δὲ αἰτία τῆς ὕστερον ἄγαν ἐγγύτητος τὸ τάχος τῆς Αἴθης. (η. 524–7) Φησὶ γὰρ «ἀλλὰ μιν αἶψα κίχανεν ὀφέλλετο γὰρ μένος ἵππου τῆς Ἀγαμεμνονέης καλλίτριχος Αἴθης». καὶ εἶπερ «ἔτι προτέρω», ἦτοι προσωτέρω, «γένετο δρόμος ἀμφοτέροισι», παρήλασεν ἂν «οὐδ' ἀμφήριστον ἔθηκε», τὸν δρόμον δηλαδὴ. ὁ δὲ λόγος οὗτος καὶ ἐπὶ ἄλλου παρὰ βραχὺ ἐλθόντος τοῦ νικῆσαι ῥηθείη ἂν ποτε. (η. 517 ς.) Ὅρα δὲ ὅτι ζύγιος ἵππος ἔλκειν ἐρρέθη ἄνακτα. φέρειν γὰρ εἰπεῖν ἢ ἄγειν οὐκ ἐνέκρινεν Ὅμηρος. κέλητος γὰρ ταῦτα. διὸ καὶ ἐπήγαγε τὸ «σὺν ὄχεσφιν», ἄπερ ἔλκων ἵππος συνέλκει πάντως καὶ τὸν ἀναβάτην. (η. 519) Τὸ δὲ «ψαύουσι», πάνυ καιρίως ἐπὶ βραχείας κείται θίξεως, ὁποῖα καὶ ἢ τῶν οὐραίων ἐνταῦθα τριχῶν, αἱ ἀκροθιγῶς ἄπτονται τροχοῦ, ὡς δοκεῖν ψᾶν αὐτόν, ὅθεν τὸ ψαύειν παράγεται καταψήσει ἐοικός. [Γίνεται δὲ τὸ ψαύειν ἐκ τοῦ ψάω Αἰολικῆ ἐπενθέσει τοῦ ῥ, ὁμοίως τῷ λάω λαύω καὶ ἀπολαύω, χνάω χναύω, τὸ καταπίνω, ἄω αὔω, τὸ λάμπω, χράω χραύω, τὸ παρ' Ὀμήρῳ, ὡς τὸ «χραύσει μὲν τ' αὐλῆς 4.776 ὑπεράλμενον», καὶ τὰ ὅμοια.] (η. 520 ς.) Ἡ δὲ ῥηθεῖσα μεσσηγὺς χώρα ἀέριον διάστημα δηλοῖ μεταξὺ τριχῶν ἵππου καὶ τροχοῦ, ἵππου δὲ συντόνως ὑφ' ἄρματι θέοντος. τοῦ τοιούτου γὰρ αἱ οὐραῖαι τρίχες οὐ χαλαραί, ἀλλ' εἰς μῆκος οἶον ὀρθιάζουσαι. (η. 523) Τὸ δὲ «λείπετο» καὶ τὸ «λέλειπτο» καὶ τοῖς ἄρτι κοινολεκτεῖται. τὸν γὰρ ἀπλῶς ἠττηθέντα λειφθῆναί φαμεν. (η. 524) Τὸ δὲ ὀφέλλεσθαι οὐ μόνον ἐπὶ ἔργων ἀπλῶς, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ ἐπὶ προθυμίας. δηλὸν δὲ ὡς ἐκ τοῦ τοιούτου ῥήματος οὐ μόνον τὸ ὄφελος, δι' οὗ αὐξεται τις ὀπωσοῦν, ἀλλὰ καὶ ἢ ὠφέλεια κατ' ἔκτασιν τῆς ἀρχούσης, ἀφ' ἧς καὶ ἢ ἐν Ὀδυσσεΐα οἰκωφελία. [(η. 525) Ἰστέον δὲ ὅτι Αἴθη βαρυτόνως ἢ τοῦ Ἀγαμέμνονος ἵππος κατὰ τινα κυριωνυμίαν πρὸς διαστολὴν τοῦ ἐπιθέτου. αἰθός γὰρ ὀξυτόνως ὁ οἶον ἀπηνθρακωμένος κατὰ τὸ «αἰθὸς γεγένημαι» παρὰ τῷ Κωμικῷ, ἐξ οὗ ἵππος Αἴθη ἢ πυρρὰ καί, ὡς εἰπεῖν, αἰθῶν ἵππος.] (η. 529) Ὅτι αἴτιον τοῦ λείπεσθαι, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη, τὸν Μηριόνην Μενελάου δουρὸς ἐρωήν, ἤγουν εἰς ὅσον ἂν ἔλθοι ἀφεθὲν δόρυ, τὸ τοῦ ἠνιόχου τε καὶ τῶν ἵππων ἀχρεῖον. (η. 530 ς.) «Βάρδιστοι μὲν γὰρ οἱ ἔσαν», φησὶ, «καλλίτριχες ἵπποι. ἦκιστος δ' ἦν αὐτὸς ἐλαυνόμενος ἄρμ' ἐν ἀγῶνι». Καὶ ὅρα τὸ «ἐν ἀγῶνι». ἐν πολέμῳ γὰρ ἐλαύνειν ἄρμα οὐκ ἦν ἦκιστος ὁ Μηριόνης. οὐ γὰρ ἂν τῷ Ἰδομενεΐ αὐτὸς ἠνιόχευεν. γίνεται δὲ τὸ ἦκιστος παρὰ τὸ ἦκα, ὃ ἐστὶν ἡσυχῆ, ἠρέμα, ἐπ' ὀλίγον. ὅθεν καὶ «ἦκιστα» ἐπιρρηματικῶς τὸ οὐδ' ὅλως καὶ «οὐχ' ἦκιστα τὸ μάλιστα. εἰ δὲ τὸ μὲν ἦκα ψιλοῦται κοινότερον, τὸ δ' ἐξ αὐτοῦ παράγωγον, τὸ 4.777 ἦκιστος, δασύνεται, ἀλλὰ δοκεῖ καὶ ἐκεῖνο δασύνεσθαι Ἀττικῶς. δηλὸν δ' ὅτι ἐξ οὐδετέρου πληθυντικοῦ, οὗ εὐθεῖα τὸ ἦκιστον, γίνεται τὸ ἦκιστα ἐπίρρημα. ἔστι δὲ ἦκιστος ὁ ὀλίγος καὶ οὐδαμινός. καὶ Μηριόνης μὲν οὕτω τέταρτος ἦλασεν, (η. 532–4) «υἱὸς δ'

Ἄδμητοιο πανύστατος ἦλυθεν ἄλλων, ἔλκων ἄρματα καλά, ἐλαύνων πρόσσωθ' ἵππους, τὸν δὲ ἰδὼν ῥκτειρεν Ἀχιλλεύς», διδάσκων, φασίν, ὅτι δεῖ τοὺς παρ' ἄξιαν δυστυχοῦντας ἐλεεῖν καὶ μὴ ἐθέλειν τύχην ὑπερτερεῖν ἀρετῆς. ἄλλως δὲ καὶ ὡς Θετταλὸν ὄντα τὸν Εὐμηλον ἐλεεῖ. (η. 536) Καὶ στὰς ἐν μέσῳ ἔφη «λοῖσθος ἀνὴρ ὠριστος ἐλαύνει μώνυχας ἵππους», ὃ δὴ καὶ εἰς παροιμίαν ἔπεσεν ἐπὶ τῶν κατὰ τι εὐδοκιμούντων, εἰ τελευταῖοι ἐκπέσοιεν. (η. 537–9) Καὶ ἐθέλει μὲν ὁ ἀθλοθέτης ἀγαθὸν τι ἐπ' αὐτῷ, εἰπὼν «ἀλλ' ἄγε δὴ οἱ δῶμεν ἀέθλιον, ὡς ἐπεικές, δεύτερ', ἀτὰρ τὰ πρῶτα φερέσθω Τυδέος υἱός». καὶ πάντες Ἀχαιοὶ «ἐπήνεον ὡς ἐκέλευε», καὶ πόρην ἄν, φησίν, ἵππον τῷ Εὐμήλῳ, εἰ μὴ ἄρ' Ἀντίλοχος δικαίως ἐνστάς, ὡς ἐν τοῖς ἐξῆς ῥηθήσεται, κωλύει καὶ νικᾷ λέγων, καὶ εἰς μειδίαμα τὸν Ἀχιλλεῖα προκαλεῖται. καὶ αὐτὸς μὲν λαμβάνει τὰ δεύτερα, (η. 560–2) Εὐμήλῳ δὲ δίδωσιν Ἀχιλλεὺς θώρηκα, «ὄν», φησίν, «Ἀστεροπαῖον ἀπήρῳν», ἦγουν 4.778 ἀφειλόμην, «χάλκεον, ᾧ περὶ χεῦμα φαεινοῦ κασσιτέριοιο ἀμφιδεδίνηται. πολέος δὲ οἱ ἄξιον ἔσται» ὡς πολῦτιμον. δηλοῖ δ' ἐν τούτῳ ἡ ἀμφιδίνησις τοῦ κασσιτερίνου χεύματος τὸ γάνωμα, ὅπερ ἐπινενόηται πρὸς ἀργύρου ὑποκόρισμα, καὶ εἰς ἀπάτην οὐ μόνον τῶν ἄλλως βλεπόντων, ἀλλὰ πού καὶ τοῦ ἔχοντος. Ὅρα δ' ἐν τούτοις τροχὸν δίκης εὐτέχνως περιηγμένον τῷ ποιητῇ, δι' οὗ ὁ μὲν ἄριστος Εὐμηλος καταπίπτει τῶν πρωτείων, ὁ δὲ πέμπτος Μηριόνης καὶ ἦκιστος εἰς μεῖζον, τὸ τοῦ τετάρτου ἄθλον, ἀνάγεται. πανύστατον δὲ τὸν Ἄδμητον μὲν καλῶς εἶπεν ὁ ποιητής. Ἀντίλοχος δὲ ἐν τοῖς ἐξῆς πανύστατον ἐρεῖ τὸν τρίτον Μενέλαον οὐ πρὸς ἀλήθειαν, ἀλλὰ κατὰ λύπην καὶ θυμόν. (η. 533) Τὸ δὲ «ἔλκων» ἔχει τι ἀστεῖον τῇ περιπετεῖα εἶπερ οὕτως ὁ Εὐμηλος ἐσχημάτισται, ὡς αὐτὸς ἔλκων τὸ ἄρμα κατὰ τινὰς καὶ τοὺς ἵππους ἐλαύνων, ἀβαρεῖς προϊόντας, ὡς εἶπερ ἠγοῦντο αὐτῷ τῆς ὁδοῦ. νοητέον δ' ἐντεῦθεν, κατὰ τρόπον συλλογισμοῦ ποιητικοῦ εὐπειθεῖς καὶ πάνυ ἡμέρους τοὺς τοῦ Εὐμήλου ἵππους, εἰ δὲ κακῶς παθὼν ἐν τῷ πεσεῖν εἶτα καὶ διὰ οὕτω δολιχοῦ ἵπποδρόμου τὸ ἄρμα ἔλκει, τὸ ῥωμαλέον συλλογιστέον τοῦ ἥρωος. καὶ οὕτω μὲν τινες. ἕτεροι δὲ ἐνόησαν, ὅτι Εὐμηλος οὐκ ἐφ' ἄρματος πάντως ἐλθὼν, ἀλλὰ οἶον ἔλκων τὸ ἄρμα, ἐκ τῶν ἔμπροσθεν κατὰ τε αὐχένας καὶ πλευράς ὡς οἱ ζευγηλάται τῇ μάστιγι τοὺς ἵππους προκαλούμενος, ἦπου καὶ πλήττων, ἦλαυνε συσχῶν καὶ ὑποζεύξας αὐθις κατὰ τὸ σιωπώμενον αὐτοῦς. ὤκνησε γὰρ ἐπιβῆναι ἄρματος, κρίνας πεζῇ 4.779 θριαμβεῦσαι δεδυστυχηκότα ἑαυτόν. (η. 534) Διὸ καὶ οἰκτεῖρεται. οἰκτεῖρειν δὲ κυρίως τὸ λαλεῖν λόγους, οἱ κινουῖσιν εἰς οἶκτον ἦτοι ἔλεον. (η. 536) Τοιοῦτος δὲ καὶ ἐνταῦθα λόγος τὸ «λοῖσθος ἀνὴρ ὁ ἄριστος» καὶ ἐξῆς. Τὸ δὲ λοῖσθος παρονομασθὲν μετ' ὀλίγα λοισθεὺς εὐρεθήσεται ὁμοίως τῷ Μελάνθιος Μελανθεύς, ἠνιοχεύς. (η. 538) Τὸ δὲ «δεύτερα» ὥφειλε μὲν δεύτερον εἶναι ὡς πρὸς τὸ ἀέθλιον, καθὰ καὶ προεδήλωται, ἵνα ἦν δῶμεν ἀέθλιον δεύτερον. ἐπληθύνθη δὲ Ἀττικῶς καὶ αὐτό, ἵνα καὶ τῷ μετῶ χρησιμεύσῃ. οὐχ' ὑποκοριστικὸν δὲ οὐδὲ τὸ ἀέθλιον. οὐ γὰρ εἴωθεν ἀπλῶς οὕτω σχηματίζειν ὁ ποιητής ὑποκορισμούς, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις ἐφάνη. παρωνόμασται δὲ ἐκ τοῦ ἄεθλον ὁμοίως τῷ ἴχνιον καὶ τοῖς τοιούτοις. (η. 539) Τὸ δὲ «ἐπήνεον» ἐδίπλασεν ὁ ποιητής, εἰπὼν εὐθὺς πάλιν κατωτέρω «ἐπήνησαν γὰρ Ἀχαιοί», καὶ δηλοῖ τῇ ταυτόλογίᾳ τὴν τοῦ ἐπαίνου ἐπιμονήν. τοῦ δὲ ἐπαινῆσαι καὶ μετ' ὀλίγα κεῖται χρῆσις, καὶ παρ' Ἡσιόδῳ δὲ ἐν τῷ «τὴν μὲν κεν ἐπαινῆσειε νοήσας». Ὅτι ἐλομένου, ὡς ἐρρέθη, τοῦ Ἀχιλλέως Εὐμήλῳ τῷ ἀρίστῳ μὲν, δυστυχήσαντι δὲ, δοῦναι τὸ δεύτερον ἀέθλιον, ἀντεχόμενος αὐτοῦ ἐναγωνιώτερον ὁ Ἀντίλοχος φησιν (η. 543–7) «ὦ Ἀχιλλεῦ, μάλα τοι κεχολώσομαι, αἶ κε τελέσεως τοῦτο ἔπος», τὸ δοῦναι δηλαδὴ Εὐμήλῳ δεύτερον ἄεθλον ὑστάτῳ ἦκοντι, «μέλλεις γὰρ ἀφαιρήσεσθαι ἄεθλον· τὰ φρονέων, ὅτι οἱ βλάβεν ἄρματα καὶ ταχέ' ἵππῳ αὐτὸς τ' ἐσθλὸς ἐών· ἀλλ' ὥφελεν ἀθανάτοισιν εὐχεσθαι, τό κεν», ἦγουν διὸ ἢ οὕτως ἄν, «οὐ τι πανύστατος ἦλθε διώκων». Καὶ ὅρα τὴν σύντομον τοῦ Νεστορίδου ῥήτορος

ἀντίθεσιν καὶ λύσιν. εἰπὼν γὰρ τοῦτο φρονεῖν τὸν Ἀχιλλέα δικαιολογικῶς, ὅτι ἔσθλος ἀνὴρ ὁ Εὐμηλος αὐτός τε ἐβλάβη καὶ τὸ ἄρμα καὶ οἱ ἵπποι καὶ διὰ τοῦτο ἔλεητόν καὶ δοτέον αὐτῷ τὸ γοῦν δευτερον ἔπαθλον, λύει φάμενος ὅτι ὤφειλεν εὐξασθαι, καὶ οὐκ ἂν τοιαῦτ' ἔπαθε. καὶ ἔστι, φασίν, ἡ λύσις δεινὴ. ἡ μὲν γὰρ ἀντίθεσις δυστυχίαν Εὐμήλου προβάλλεται, ἡ δὲ λύσις περιφρονήσεως τοῦ θεοῦ αἰτιᾶται αὐτόν, καὶ πως λέγει ὡς, εἰ καὶ διὰ δυστυχίαν ἄξιός οἴκτου Εὐμηλος, ἀλλὰ μίσους ἄλλως ἄξιός, ὅτι μὴ ἠῦξάτο. ἔνθα νοητέον καὶ ὅτι κατὰ τὸ σιωπώμενον ὁ Ἀντίλοχος ἠῦξάτο φθάσας περὶ νίκης. οὐ γὰρ ἂν ἄλλως ὠνείδιζεν 4.780 Εὐμήλω τὸ μὴ εὐξασθαι. (ἡ. 541 ς.) Ὅτι δὲ δικανίζει ὁ νεανίας ἐνταῦθα, ἐπεσημήνατο ὁ ποιητὴς ἐν τῷ «Ἀντίλοχος, μεγαθύμου Νέστορος υἱός, Πηλεΐδην Ἀχιλλῆα δίκη ἡμείψατο ἀναστάς», ἡγουν δικανικῶς. τινὲς δὲ ἀντὶ τοῦ δικαίως τὸ «δίκη» φασίν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «Νέστορος υἱός» οὐ λίαν ἐκ περιπτου κέεται, ἀλλ' εἰς ἔμφασιν τοῦ καὶ τὸν υἱὸν ῥητορικόν, ὡς εἰκός, εἶναι τοιοῦδε ῥήτορος ἐκγεγόμενον. (ἡ. 543) Τὸ δὲ «κεχολώσομαι» μετὰ ἀπλουστάτης διαθέσεως, ἔτι δὲ καὶ κατὰ τὴν ἐν δίκαις προαναφώνησιν εἴρηται. διὸ καὶ ἐμείδισεν Ἀχιλλεὺς καὶ μᾶλλον, ἐπεὶ προσέθετο εἰπεῖν ὁ ἑταῖρος ὡς εἶπερ αὐτὸν οἰκτεῖρεις, ἔστι σοι πολλά, ὧν ἀνελῶν δὸς καὶ μεῖζον ἄεθλον. δῆλον γὰρ ὡς οἰκτιρμοῦ χάριν δώσεις καὶ οὐχ' ὡς ἀέθλιον. ἔτι δὲ μάλιστα ἐμείδισεν, ἐπεὶ ἔφη περὶ τῆς ἵππου καὶ χερσὶ μαχήσεσθαι τῷ βουλομένῳ πειρηθῆναι, καθά που καὶ Ἀχιλλεὺς ἔφη «τῶν δ' ἄλλων, ἃ μοί ἐστι θοῆ παρὰ νηΐ, τῶν οὐκ ἂν τι ἔλοις». εὐγένειαν τοίνυν οἰκείαν ὁ ἥρως ἐν τῷ Ἀντίλοχῳ φαντασάμενος μειδιᾷ. καὶ ἄλλως δὲ μειδιᾷ ὁ γλυκὺς εἰπεῖν Ἀχιλλεὺς, ἐπεὶ καὶ τῷ Ἀντίλοχῳ ἀστεία ἢ ὅλη λαλιὰ φαίνεται. (ἡ. 558–62) Τοίνυν ἀποτεινόμενος ἀστείως πρὸς τὸ «κεχολώσομαι» ὡς οἶα δεσποτικῶς ῥηθέν φησιν «εἰ μὲν δὴ με κελεύεις καὶ οἴκοθεν ἄλλο Εὐμήλω ἐπιδοῦναι, ἐγὼ δέ κε καὶ τὸ τελέσω· δώσω οἱ θώρηκα», καὶ ἐξῆς. καὶ δίδωσιν εὐθὺς Εὐμήλω μεῖζον ἄεθλον τὸν τοῦ Ἀστεροπαίου, ὡς ἐρρέθη, θώρακα, κλισίηθεν ἀχθέντα. [Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ τὸ «κεχολώσομαι» δικανικῶς ἐνταῦθα ὑπολαλεῖται. ἄμυναν γὰρ ἡ λέξις παρεμφαίνει, εἶγε καὶ μάχην μελετᾷ ὁ τοῦτο εἰπὼν Ἀντίλοχος περὶ τῆς ἵππου. ἀμύνεσθαι δὲ καὶ μάχεσθαι οὐκ ἂν εἴη δίχα τοῦ καὶ χολοῦσθαι. ὅτι δικανικόν ἐστι καὶ τὸ 4.781 ἀμυντικόν, δηλοῖ ὁ ἐθελήσας ὀρίσασθαι τὴν ῥητορικὴν διὰ τοῦ «ἄνδρ' ἀπαμύνασθαι, ὅτε τις πρότερος χαλεπήνη».] (ἡ. 544) Τὸ δὲ «μέλλεις ἀφαιρήσεσθαι ἄεθλον» ἀορίστως εἶπε, δυνάμενος μὲν εἰπεῖν· ἀφαιρήσεσθαι με, ὀκνήσας δὲ τάχα διὰ τὸ δεδιέναι τὸν Μενέλαον ὡς ἐρίσει δικαίως αὐτῷ τοῦ δευτερείου. διὸ φησι ὅτι ἀπλῶς ἄεθλον ἀφαιρήσει, ἐτέρῳ οὐ μὴν τῷ Εὐμήλω προσῆκον. (ἡ. 547) Τὸ δὲ «οὐ τι πανύστατος ἦλθεν» ὑπὲρ ἑαυτοῦ ὁ ῥήτωρ παῖς ἔφη. ὡς γὰρ τινος λέξοντος· καὶ πῶς σὺ εὐξάμενος οὐκ ἦλθες πρῶτος, λέγει μονονουχὶ ὅτι οὐ μὴν οὐδὲ πανύστατος ἦλθον, ὅ ἐστι δεύτατος, ἀλλὰ δεύτερος μετὰ τὸν πρῶτον. (ἡ. 548–52) Ἰστέον δὲ ὅτι πλουσίου δωρουμένου τὸ ἀλλότριον φίλῳ τινὶ κωλυτικὸν τὸ «εἰ δέ μιν οἰκτεῖρεις καὶ τοι φίλος ἔπλετο θυμῷ, ἐστὶ τοι ἐν κλισίῃ χρυσὸς πολὺς, ἔστι δὲ χαλκὸς καὶ πρόβατα, εἰσὶ δέ τοι δμῳαὶ καὶ μώνυχες ἵπποι, τῶν οἱ ἔπειτ' ἀνελῶν», ἡτοι ὕστερον λαβῶν, «δόμεναι», ἡγουν δὸς «καὶ μεῖζον ἄεθλον, ἢ καὶ αὐτίκα νῦν, ἵνα σ' αἰνήσωσιν Ἀχαιοί» τυχόν, ἢ οἶδε τινές. (ἡ. 558 ς.) Ὁ δὲ τοιοῦτος πλούσιος ἔχοι ἂν ἀποκρινεῖσθαι τὸ «εἰ μὲν δὴ με κελεύεις καὶ οἴκοθεν» καὶ ἐξῆς. καὶ εἰσιν ἐκεῖνα μὲν Ἀντίλοχου λόγοι, ταῦτα δὲ Ἀχιλλέως. (ἡ. 555 ς.) Οὐ ἢ πρὸς Ἀντίλοχον φιλία φαίνεται καὶ ἐν τῷ «μείδισεν Ἀχιλλεὺς χαίρων Ἀντίλοχῳ, ὅτι οἱ φίλος ἦεν ἑταῖρος». (ἡ. 553) Ἐν τούτοις δὲ σημείωσαι καὶ ὅτι οὐχ' ὡς κτήματος διὰ σμικρολογίαν ἀντιποιεῖται τῆς ῥηθείσης ἵππου Ἀντίλοχος, ἀλλ' ὡς ἐπάθλου, χρηστοῦ, φασί, νέου ἦθος ἔχων, καὶ φιλότιμος ὧν περὶ νίκην, ὃ φύσει πάντες πάσχομεν νικᾶν ἐθέλοντες. διὸ οὐ φθονεῖ καὶ μεῖζον δοθῆναι τῷ ἀντιπάλῳ, κτῆμα πάντως ἐκείνῳ καὶ δῶρον λογισθησόμενον. αὐτὸς δ' αἰρεῖται τὸ ἔλαττον, ποιότητι

μείζον 4.782 κρίνων αὐτό. διὸ καὶ Ἀχιλλεὺς ἀγαλλιασάμενος ποιεῖ οὕτω. καὶ ἑτέρως δὲ φράσαι, τιμῆς ἀντιποιεῖται Ἀντίλοχος, καὶ οὐ χαίρει γέρας ἀφαιρούμενος οἰκείον, ἀλλὰ δικαιολογεῖται περὶ τούτου τῷ Ἀχιλλεῖ, ὃς πεπειραμένος οἶδεν οἷόν ἐστιν ἢ τοῦ γέρας ἀφαίρεσις. (η. 553 ς.) Φράζει δ' Ἀντίλοχος οὕτω περὶ τοῦ δευτερίου, ἦγουν τῆς ἵππου «τὴν δ' ἐγὼ οὐ δώσω· περὶ δ' αὐτῆς πειρηθῆτω ἀνδρῶν ὅς κ' ἐθέλησιν ἐμοὶ χεῖρεσι μάχεσθαι». περιμάχητος ἄρα ἢ ἵππος αὕτη. Ὅτι δὲ τὸ χερσὶ μάχεσθαι διαστολήν ἔχει τοῦ θυμομαχεῖν καὶ λογομαχεῖν, προεδήλωται. ὡς δὲ ἡδέα τὰ ἔπαθλα, δηλοῖ μὲν καὶ ἡ ἄρτι ἔρις, καὶ ἐφεξῆς δὲ ἡ κατὰ τὸν Μενέλαον, καὶ τὸ (η. 565) «Εὐμήλω ἐν χερσὶ τίθει» τὸν ῥηθέντα θώρακα, «ὃ δὲ δέξατο χαίρων», μάλιστα δὲ ἡ τούτων ἡδύτης ἐν τῇ κοινῇ τῶν ἀεθλευόντων ὑπολήψει σαφῶς διαφαίνεται αἰεὶ. Ὅρα δὲ [ὅτι τε προκλητικὸν τῶν ἐφεξῆς τὸ «περὶ δ' αὐτῆς πειρηθῆτω» καὶ ἐξῆς, οἶδε γὰρ ὁ ἀγχίνους Νεστορίδης ὡς ἐρίσει δι' αὐτὴν ὁ Μενέλαος, καὶ] ὅτι ἐν τῷ «πρόβατα καὶ δμῶαί καὶ μώνυχες ἵπποι» ἀπλοϊκῶς καὶ οὐ κατὰ τινα τιμίαν τάξιν ὁ Ἀντίλοχος ἔφρασεν οἷα καὶ σχεδιάζων καὶ χολούμενος. [Διὸ καὶ δυσὶν ἐνταῦθα εἰς οὐδὲν δέον ἐχρήσατο συνεκδοχαῖς, ἦγουν συλλήψεσι, μνεία μὲν προβάτων συνεκδεξάμενος καὶ βόας καὶ αἶγας, ἵππους δὲ γε τοὺς ποθεινοὺς ἰδίᾳ ἐκλαλήσας, (η. 551) τῷ ἀνελεῖν δέ, ἦγουν κάτωθεν ἐκ γῆς ἀναλαβέσθαι, χρυσὸν καὶ χαλκὸν καὶ τοιαῦτα συλλαβῶν καὶ πρόβατα καὶ ἵππους καὶ λοιπά, ὧν οὐκ ἔστιν οἰκείον τὸ ἀνελεῖν. δοκεῖ δὲ ἀστείως ἐν τῷ «χρυσὸς πολὺς» ὑποδάκνειν τὸν Ἀχιλλεῖα, εἰ οὕτω πολύχρυσος ὧν βραχὺ τι χρυσοῦ προὔβάλλετο εἰς ἀέθλιον. (η. 553) Ἔχει δὲ τι δριμύ καὶ τὸ «τὴν δ' ἐγὼ οὐ δώσω», παρωδηθὲν ἐκ τοῦ «τὴν δ' ἐγὼ οὐ λύσω», τὴν Χρυσήϊδα δηλαδή, ἥς Ἀγαμέμνων πρὸ τούτων ἀντεποιεῖτο περιέπων ὡς γέρας, καθὰ καὶ ὁ Μενέλαος ἀντιποιήσεται τῆς ἵππου μετ' ὀλίγα, πρὸς ὃν δυνήσεται εἰπεῖν ὁ Ἀντίλοχος τὸ «τὴν δ' ἐγὼ οὐ δώσω», καθὰ καὶ ὁ βασιλεὺς 4.783 ἐκεῖ ἔφη τὸ «τὴν δ' ἐγὼ οὐ λύσω». πρὸς ἃ δὴ μειδιᾷ ὁ Ἀχιλλεὺς.] (η. 566) 4.783 Ὅτι μετὰ δίκην Ἀντίλοχος ἀέθλον τὸ δεύτερον λαβῶν, εἶτα δευτέροις ἀγῶσι περιπίπτει. ἀντιπίπτει γὰρ αὐτῷ Μενέλαος, ἐπεὶ περ αὐτὸν ἐνίκησε «κέρδεσι» κατὰ τὸν ποιητὴν, «οὐ τι τάχει παρφθάμενος». καὶ τὸ ῥηθὲν ἄθλον, τὴν ἵππον, εἰς ἑαυτὸν ἔλκει. καὶ ἐπεὶ ἔφη Ἀντίλοχος «τὴν δ' ἐγὼ οὐ δώσω, περὶ δ' αὐτῆς πειρηθῆτω» καὶ ἐξῆς, οὐ κεχολώσεται κατ' ἐκεῖνον ὁ Μενέλαος, (η. 566–8) ἀλλὰ ἤδη χολοῦται ἄμοτον καὶ ἀνίσταται «θυμὸν ἀχεύων». καὶ ὁ κῆρυξ μὲν σκῆπτρον ἐν χερσὶν αὐτῷ τίθει καὶ σιωπῆσαι κελεύει Ἀργείους, (η. 570–8) Μενέλαος δὲ φησιν «Ἀντίλοχε, πρόσθε πεπνυμένε, ποῖον ἔρεξας; ἦσχυνας μὲν ἐμὴν ἀρετὴν, βλάψας δέ μοι ἵππους, τοὺς σοὺς πρόσθε βαλῶν, οἳ πολὺ χεῖρονες ἦσαν. ἀλλ' ἄγετε Ἀργείων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες», ὃ καὶ ἐν ἄλλοις ἐγράφη, «ἐς μέσον ἀμφοτέροισι δικάσατε, μηδ' ἐπ' ἀρωγῇ, μὴ ποτέ τις εἴπησιν Ἀχαιῶν· Ἀντίλοχον ψεύδεσι βηισάμενος Μενέλαος οἴχεται ἵππον ἄγων, ὅτι οἶ», τουτέστι τῷ Ἀντιλόχῳ, «πολὺ χεῖρονες ἦσαν ἵπποι, αὐτὸς δέ», ἦγουν ὁ Ἀντίλοχος, «κρείσσω ἀρετῇ τε βίη τε». (η. 574) Οὕτως εἰπὼν ὁ Μενέλαος, καὶ «δικάσατε», φάμενος, «εἰς μέσον», ἦγουν ἐξ ἴσου, ἵνα μέσοι γένησθε καὶ μὴ ἑτεροβαρεῖς, ὡς φασιν οἱ παλαιοί, οὐδὲν ἐκ παραλλήλου ἐφερμηνευτικὸν τὸ «μηδ' ἐπ' ἀρωγῇ», ταῦτόν γὰρ τὸ «ἐς μέσον» καὶ τὸ «μηδ' ἐπ' ἀρωγῇ», ἦτοι μέσως καὶ μὴ κατὰ χάριν. οὕτω τοίνυν ζητήσας δικάσασθαι ὁ βασιλεὺς οἷα θαρρῶν τῷ δικαίῳ καὶ ὡς οὐτις αὐτοῦ καταψηφιεῖται, μεταβουλεύεται ταχὺ καὶ τὸ τίμιον καὶ βασιλικὸν φυλάττων ἑαυτῷ τοὺς μὲν αἵρετοὺς ἀφήσει δικαστάς, γνωματεύει δ' αὐτὸς ἐκεῖνος κρίνας, (η. 579–85) καὶ φησιν «εἰ δ' ἄγ' ἐγὼν αὐτὸς δικάσω καὶ μ' οὐ τινά φημι ἄλλον ἐπιπλήξειν Δαναῶν· ἰθεῖα γὰρ ἔσται. Ἀντίλοχ', αἶ δ' ἄγε δεῦρο, διοτρεφές, ἢ θέμις ἐστί, στὰς ἵππων προπάροιθε 4.784 καὶ ἄρματος, αὐτὰρ ἰμάσθλην χερσὶν ἔχων ῥαδινὴν, ἢ περ τὸ πρόσθεν ἔλαυνες, ἵππων ἀψάμενος γαιήοχον ὄμνυθι μὴ μὲν ἐκὼν τὸ ἐμὸν δόλω ἄρμα πεδηῖσαι». ταῦτα τὰ τοῦ Μενελάου, μὴ φέροντος ἢ νικηθῆναι ἢ λαβεῖν μὲν τὸ ἄθλον, δόξαι δὲ βιάσασθαι τὸν

αὐτοῦ ἡνιοχικώτερον καὶ διὰ τὸ ἀξίωμα πλεονεκτεῖν. τηρητέον δὲ ὅτι ἔνια καὶ τῶν ἔνταῦθα ῥηθέντων ἐπῶν δύνανται παραπλακῆναι λόγῳ πεζῶ, οἷον ἐπὶ ἀνδρὸς θαρροῦντος τῷ δικαίῳ ῥηθήσεται τὸ «ἀλλ' ἄγετε», ὧ δείνα, καὶ ἐξῆς ἕως τοῦ «μὴ ποτέ τις εἴπησι» τάδε. ὁ δὲ τοιοῦτος εἴπη ἂν καὶ τὸ «εἰ δ' ἄγ' ἐγὼν αὐτὸς δικάσω», καὶ ἐξῆς ἕως τοῦ «ἰθεῖα γὰρ ἔσται». (η. 579) Σημείωσαι δ' ἐν τούτοις καὶ ὅτι τὸ «εἰ δ' ἄγε δικάσω» κάλλιόν ἐστι νοηθῆναι ἀντὶ τοῦ «εἰ δὲ βούλει, ἄγε», καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ ἡρμηνεύται, ἥπερ εἶπεν· εἶα δὲ ἄγε, καθὰ καὶ αὐτὸ εἴρηται. (η. 581) Προϊὼν γὰρ εὐθύς λέγει «Ἀντίλοχ', αἶ δ' ἄγε δεῦρο», καὶ ἐξῆς. τὸ γὰρ «αἶ δ' ἄγε» ταῦτόν τῳ «ἐὰν δ' ἄγε» καὶ τῳ «εἰ δ' ἄγε». καὶ δύνανται μὲν γραφῆναι καὶ αὐτὸ «Ἀντίλοχ' εἰ δ' ἄγε», τὰ δὲ πλείω καὶ ἀκριβέστερα τῶν ἀντιγράφων «αἶ δ' ἄγε» φασὶν ὁμοίως τῳ «αἶ δὲ λῆς», ἀντὶ τοῦ

ἐὰν θέλῃς, καὶ τῳ «αἶ κεν ἄτερ σπεῖρου κεῖται», καὶ τοῖς ὁμοίοις. (η. 567) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι «ἄμοτον» καὶ νῦν τὸ πλήρες ἀπλῶς καὶ μὴ κενὸν καὶ μότου δεόμενον. (η. 570) Τὸ δὲ «πρόσθε πεπνυμένε» δεξιῶς εἴρηται. ὁμολογεῖ γὰρ φρόνιμον τὰ πρὶν τὸν Ἀντίλοχον εἶναι, ἵνα πιστευθῆ μὴ πεπνῦσθαι νῦν αὐτόν. ἔνταῦθα δὲ φθάνει καὶ ἀπολογίαν τοῦ Ἀντιλόχου ἀνατρέπων. ἵνα γὰρ μὴ ἀπλότητα ἦθος ἐκεῖνος προβαλεῖται, φησὶν «πρόσθε πεπνυμένε», ὃ δὴ, φασί, μεῖζον ἀποφαίνει τὸ ἔγκλημα· ὁ γὰρ πεπνυμένος οὐχ' ἀπλοῦς, ὅθεν καὶ ἐκὼν ἡμαρτε δολιευσάμενος. Τὸ δὲ «ἔρεξας» διὰ μέτρον οὐ διπλασιάζει τὸ ῥ. Τὸ δὲ «ποῖον ἔρεξας» καλῶς κεῖται. τί μὲν γὰρ ἔρεξεν, οὐκ ἐρωτᾷ, ὡς πᾶσι δῆλον ἐκ θέας. (η. 571 ς.) Πολυπραγμονεῖ δὲ τὴν τοῦπραχθέντος φαύλην ποιότητα, ἦν καὶ ἐρμηνεύει ἐπαγαγὼν τὸ «ἦσχυνας μὲν ἐμὴν ἀρετήν», καὶ ἐξῆς. λέγει δὲ καὶ 4.785 νῦν ἀρετήν, ὡς καὶ κατωτέρω, τὴν ἡνιοχικήν. [Ὅρα δ' ἔνταῦθα καὶ τὸ «ἦσχυνας» καιρίως λεχθὲν καὶ οὐ μόνον διότι ἀντὶ κάλλους αἰσχύνῃ, τὸ ἐναντίον τῳ κάλλει, καταχέεται τοῦ προσώπου τοῖς ἠττωμένοις, ἀλλὰ καὶ ὅτι καλὸν μὲν ἀρετὴ πᾶσα, αἰσχροὺς δὲ ἐξ ἐναντίου ἅπαντα κακία. αἶ δέ γε κατὰ ψυχὴν ἀρεταί, ὅσαι τε κατὰ πράξιν καὶ αἶ διανοηταί, ἤδη καὶ κάλλιστα, ὡς λείπεσθαι τὰς αὐταῖς ἀντιθέτους κακίας αἰσχίστας εἶναι καὶ ἀναλόγως αἰσχύνειν τοὺς ἐνισχομένους αὐταῖς.] Τὸ δὲ «ἔβλαψας ἵππους» κυριολεκτεῖται καὶ νῦν ὡς ἐπὶ ἐμποδισμοῦ. (η. 572) Τὸ δὲ «τοὺς σοὺς ἵππους πρόσθε βαλὼν» ἀντὶ τοῦ ἐπιτυχῶς ἀγαγὼν ἔμπροσθεν, ὁποῖόν τι μετ' ὀλίγα καὶ τὸ «πλήθει πρόσθε βαλόντες». (η. 574) Τὸ δὲ «ἐς μέσον δικάσατε μὴδ' ἐπ' ἀρωγῇ ἀντὶ τοῦ μέσως καὶ δικαίως, ὡς εἴρηται. (η. 576 ς.) Τὸ δὲ «Ἀντίλοχον ψεύδεις βιασάμενος οἴχεται ἵππον ἄγων» ἀποστατικῶς ῥηθὲν καὶ ἀσυνδέτως κατὰ ἦθος θυμοῦ δοκεῖ καὶ ἔλλειψίν τινα ἔχειν. τὸ δὲ ἀνελλιπὲς ἦν φράσαι οὕτως· μὴ ποτέ τις εἴπη ὡς Ἀντίλοχον ἐβιάσατο Μενέλαος. (η. 578) Τὸ δὲ «βίη τε» λόγον ἔχει ὡς τῶν ψογερῶν αἰτιασομένων τὸν βασιλέα οἷα μῆτε ἀρετῆς εὖ εἰδῶτα ἡνιοχικῆς μῆτε ῥωμαλέον ὡς δύνασθαι βιάζεσθαι καὶ περιάγειν θρασεῖς ἵππους ὅποι χρῆ. (η. 580) Τὸ δὲ «ἰθεῖα» ἐλλιπῶς καὶ αὐτὸ εἴρηται. εἴληπται γὰρ ἀπὸ κοινοῦ τὸ δίκη ὄνομα ἐκ τοῦ δικάσασθαι ῥήματος. εἰς δὲ σαφήνειαν τῆς τοιαύτης λέξεως χρησίμων καὶ Ἑσιόδου τὸ «ἰθεῖαν ἔνειμαν», ἦτοι τὴν εὐθυτάτην δίκην. ἔστι δὲ καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα σχῆμα τοιοῦτον, ἔνθα ἐπταχῆ διαμοιρᾶται ὁ Εὐμαιοσ. (η. 581) Τὸ δὲ «ἦ θέμις ἐστίν» ἔοικε δηλοῦν μὴ πρὸς Μενελάου πρώτου ἐπινοηθῆναι τὴν ἔνταῦθα κρίσιν, ἀλλ' οὕτως ἐκ παλαιοῦ τὰ τοιαῦτα θεμιστεύεσθαι. [Ὡς δὲ καὶ περισπᾶται, καὶ αὖ πάλιν ὀξύνεται ἄλλως τὸ ἦ, ἐν τῳ 4.786 «ἦ θέμις» δεδήλωται καὶ ἐν ἄλλοις.] (η. 583) Ῥαδινὴ δὲ ἰμάσθλη ἢ λεπτή καὶ μακρὰ κατὰ τοὺς παλαιούς, καὶ διὰ ταῦτα καὶ λιγυρά. δοκεῖ δὲ γίνεσθαι ἢ παρὰ τὸ ῥᾶον δινεῖσθαι, ἦτοι κάμπτεσθαι, διὰ λεπτότητα, ἢ παρὰ τὸ ποιεῖν τοὺς ἵππους ῥᾶον ἵεναι πλεονασμῷ τοῦ ῥ. (η. 582 ς.) Ἐν δὲ τῳ «αὐτὰρ ἰμάσθλην χερσὶν ἔχων» δοκεῖ περιττὸς εἶναι ὁ σύνδεσμος τεθεῖς ἀντὶ τοῦ δὴ. δῆλον δὲ καὶ ὅτι συγκέκοπται ἢ ἰμάσθλη διὰ τὸ εὐφωνότερον. τὸ γὰρ ἐντελὲς ἰμαμάσθλη ἐστίν, ὡς οἷον εἶπεν· ἰμάς μάσθλης, τουτέστι λῶρος

μεμαλαγμένος. (η. 584) Τὸ δὲ τῶν ἵππων ἄψασθαι βούλεται τοῖς ἵπποις τὸ τῆς ἐπιπορκίας κακὸν κατασκήπτειν, εἰ ὁ ἠνίοχος ψεύσεται, ὡσπερ καὶ τὸ τὴν ἰμάσθλην ἔχειν αἰνιγμὰ ἐστὶ τοῦ καὶ αὐτὴν καὶ τὴν κατέχουσαν χεῖρα εἰς ἀχρεῖον ἐλθεῖν, ὃ τοῖς ἐπιπορκοῦσιν ὀφείλεται. (η. 585) Τὸ δὲ «ὄμνυθι μὴ μὲν ἐκὼν τὸ ἐμὸν ἄρμα δόλω πεδῆσαι» φανερώς δηλοῖ ὅτι καὶ ἐν τῇ ὑ' ῥαψωδίᾳ εἰς τὸ «μὴ μὲν ἐγὼ Βρισηῖδι χεῖρα ἐπενεῖκα» λείπει τὸ ὄμνυμι, ἵνα λέγῃ ἐκεῖ· ὄμνυμι μὴ βιάσασθαι τὴν κόρην. Τὸ δὲ «πεδῆσαι» δριμέως εἴρηται. τὸ γὰρ κωλύσαι τοῦ δρόμου πεδῆσαι φησὶν ὁ βασιλεύς, ἀυξάνων τὸ τοῦ νεανίσκου ἀδίκημα. φθάσας μέντοι ἐρωῆσαι εἶπε τοὺς ἵππους ὁ ποιητής, πρὸ δὲ ὀλίγων καὶ βλαβῆναι ἔφη αὐτούς. Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι οὐκ ἐξῆν ἐν τοῖς ἀγῶσι δόλους τεχνάζεσθαι. διὸ δίκην ἔλαχεν Ἀντίλοχος δόλου. ὡς εἰ μὴ τοῦτ' ἦν, τί ἐκώλυε καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς τὸν ὀπισθεν τρέχοντα πεζὸν καὶ τὰ ἵχνη τοῦ ἀντιτρέχοντος τύπτοντα χερσὶν αὐτοῦ λαβέσθαι ἢ προῶσαι καὶ καταβαλεῖν εἰς γῆν; δῆλον δὲ καὶ ὡς οὐ δύσερις ὁ Μενέλαος, ἑαυτὸν ἐκδικῶν ἐφ' οἷς ἐδηλώθη, ἀλλ' αὐτὸς μὲν ἀληθῶς ἦπιος ὁ παραχρῆμα φιλοτίμως διαλυσάμενος, ἡ δὲ ῥαδιουργία κολαστέα παρὰ τὴν ἠρωϊκὴν πανουργευσάμενη ἀπλότητα. οὕτω καὶ Ἀχιλλεὺς τῷ βασιλεῖ ἐπιμεμφόμενος φησὶν «ἐκ 4.787 γὰρ δὴ μ' ἀπάτησε καὶ ἤλιτεν», ὃ ἐστὶν ἡμαρτεν, ἀφ' οὗ ὁ ἀλιτρός. [Ἰστέον δὲ ὅτι ἡ τοῦ Ἀντιλόχου κατὰ Μενελάου περιεργία, καθ' ἣν παρατρέψας ἵππους ἐκτὸς ὁδοῦ καὶ ὀλίγον παρακλίνας ἦνυσε κατὰ σπουδὴν εὖ τὸ τοῦ δρόμου τέλος δοκεῖ συμβάλλεσθαι τι καὶ εἰς Πυθαγορικὸν ῥητὸν ἐκεῖνο τὸ «λεωφόρους ὁδοὺς μὴ στεῖχε». τὸ δὲ ἦν, φασίν, ἴσον τῷ «γνώμη πολλῶν μὴ ἀκολουθεῖ». εὐθεῖαν μὲν γὰρ ἄγει ὁ χρώμενος ἡγεμόνι μόνῳ τῷ νόῳ, τῶν δ' ἄλλων ἕκαστος ὃ τι ἂν δόξοι ἀποφαίνεται, ὡς κἀνταῦθα Μενέλαος μὲν ἄλλα ἐβούλετο, τῆς λεωφόρου αὐτὸς ὢν, Ἀντιλόχου δὲ ἄλλως ὁ νοῦς ἡγήσατο, παρακλιδὸν ἐλάσαντος καί, ὡς ἂν ὁ Καλλιμάχος εἶποι, δραμόντος «ἐτέρων ἵχνια μὴ καθ' ὁμά», «εἰ καὶ στεινοτέρην» ἤλασεν, ὡς εἰκός, καθὰ καὶ αὐτὸ ἐκεῖνος ἔφη.] (η. 586–95) Ὅτι ὁ Ἀντίλοχος λαλῶν μετὰ τὸν Μενέλαον τοιαῦτά φησι «ἄνσχεο νῦν», ἦτοι ἀνάσχου, «πολλὸν γὰρ ἔγωγε νεώτερός εἰμι σεῖο, ἄναξ Μενέλαε, σὺ δὲ πρότερος καὶ ἀρείων. οἷσθ' οἶαι νέου ἀνδρὸς ὑπερβασίαι τελέθουσι· κραιπνότερος μὲν γὰρ τε νόος, λεπτὴ δέ τε μῆτις. τῷ τοι ἐπιτλήτω κραδίη. ἵππον δέ τοι αὐτὸς δώσω, τὴν ἀρόμην. εἰ καὶ νῦ κεν οἴκοθεν ἄλλο μεῖζον ἀπαιτήσεως» ἢ μᾶλλον σαφέστερον «ἐπαιτήσεως», «ἄφαρ κέ τοι αὐτίκα δοῦναι βουλοίμην ἢ σοί γε, διοτρεφές, ἤματα πάντα ἐκ θυμοῦ πεσέειν καὶ θεοῖς εἶναι ἀλιτρός», ὡς εἰς τὸ θεῖον δηλαδὴ ἀμαρτανόντων τῶν τοῖς βασιλεῦσιν ἀντιβαιόντων. Ἰστέον δὲ ὅτι τὰ ῥηθέντα ἔπη, βραχὺ τι παρωδούμενα, δύνανται λέγεσθαι πρὸς νέου, ἐνδόξῳ γηραιτέρῳ εἴκοντος, καὶ ὅτι τὸ «οἶσθα γάρ» καὶ ἐξῆς ἕως τοῦ «λεπτὴ δέ τε μῆτις» γνωμικῶς εἴρηται, δι' ὧν ὑπογράφεται φύσις νεότητος. Ὅρα δὲ καὶ ὅπως ὁ Ἀντίλοχος ὑποπίπτει τῷ βασιλεῖ καὶ ἑαυτὸν ὑποβιάζων ἐξάγει ἐκεῖνον κἀντεῦθεν πραῦνει, καὶ οὕτω μεθεμένου ἐκεῖνου λαμβάνει ἀμάχως τὸ ἔπαθλον. 4.788 λόγος γὰρ ἀφελῆς τε καὶ ἐπιεικῆς οἶδε μαλθάσσειν ὀργήν. ποιεῖ δὲ οὕτως Ἀντίλοχος, οἷα τὴν ψευδορκίαν εὐπαιδευτῶς εὐλαβηθεῖς. (η. 589) Ὑπερβασίαι δὲ αἱ παραβάσεις τοῦ δέοντος, αἷς ὡς ἐπὶ πολὺ ἀλίσκονται νέοι, ὁποῖος καὶ ὁ Νεστορίδης, πολὺ νεώτερος ἱστορούμενος εἶναι τοῦ Μενελάου, νέου δηλαδὴ καὶ αὐτοῦ ὄντος. (η. 590) Σημεῖωσαι δὲ ὅτι οἷς ἑαυτὸν ὁ Ἀντίλοχος ταπεινοῖ, ἐμπλέκει λεληθότως τῷ καθόλου καὶ οἰκεῖον ἐγκώμιον, ταχύτερον εἰπὼν εἶναι τῷ νέῳ τὸν νοῦν, λεπτήν δὲ τὴν βουλήν, ὡς τοῦ Μενελάου μὴ τοιούτου δῆθεν ὄντος, ἀλλὰ βραδὺν καὶ παχὺν ἔχοντος νοῦν. (η. 589) Καὶ τὰς ὑπερβασίας δὲ οὐ τραχύνει. οὐ γὰρ εἶπε δεῖναι ἢ βαρεῖαι ἢ υπερφίαλοι ἢ τι τοιοῦτον, ἀλλὰ ἀορίστως «οἶαι» ὅπερ μέση λέξις ἐστὶ, [καθάπερ ἴσως καὶ ἡ ὑπερβασία, εἴ τις αὐτὴν ἀντὶ τοῦ ὑπερβαίνειν λήψοιτο. ὑπερβαίνειν γὰρ οὐ μόνον τὸ ἀμαρτάνειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπερνικᾶν πρὸς ὁμοιότητα τοῦ ὑπερτρέχειν καὶ

ὑπερελαύνειν καὶ ὑπερακοντίζειν καὶ ὑπερβάλλειν. καὶ τοιαύτη μὲν ἡ μία ἐπιφάνεια τῆς Ὀμηρικῆς δίπλακος, ἦν ὁ σοφὸς νεανίας ἐξύφηνε, μεμαθηκῶς ἐκ τοῦ σοφωτάτου πατρὸς εὖ ὑφαίνειν μύθους. ἐν ἧ ἐπιφανεῖα παραυγάζει ἔννοιαν κατὰ τοῦ ἄνακτος Μενελάου, ὡς εἴρηται. ἡ δὲ ἑτέρα, καθ' ἣν σχηματίζει καταλαλεῖν ἑαυτοῦ–οὐ 4.789 δήπου γὰρ ἀνέδην κακολογήσαι τὸν βασιλέα προὔθετο–τοιάδε τίς ἐστι. (η. 590) Κραιπνὸν μὲν ἑαυτῷ μαρτύρεται νόον καὶ διὰ τοῦτο δῆθεν οὐδὲ ἀσφαλεῖ. κατὰ γὰρ τὸν φιλόμηρον Σοφοκλῆ «οἱ ταχεῖς φρονεῖν οὐκ ἀσφαλεῖς» εἰσι. Λεπτὴν δὲ μῆτιν λέγει τὴν αὐτοῦ ὡς οἶα μηδὲν ἀδρὸν καὶ στερρὸν προμηθουμένου. οὐ γὰρ ἔπαινος ἐμφανῶς ἡ λεπτὴ μῆτις, εἴ τις ἐπὶ νοῦν φέρει τὸ «βράσσων τε νόος λεπτὴ δὲ τε μῆτις», ἥγουν ἰσχνή, εὐδιάλυτος, εὐδιάρρηκτος, οὐ δραστήριος, ἀπαχής. τοῦτο δὲ ἀπὸ ἰσχνῶν μετῆκται σωμάτων, οἷς οὐδὲν τι γενναῖόν ἐστιν ἀνύειν, ἵνα λέγη ὁ Ἀντίλοχος μηδὲν καινὸν εἶναι, εἰ νέος ὢν σοφὸς μὲν ἐστι, οὐ φρόνιμος δέ. πρὸς δὲ ταῦτα νοεῖται καὶ ἡ ὑπερβασία οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ. καὶ τὸ «οἶαι» δὲ ὁμοίως διὰ τὸ μέσως ἔχειν πρὸς νοῦν ὅμοιον συμβιβάζεται. ἐσχημάτισται οὖν τὸ τοῦ Ἀντιλόχου γνωμικὸν διχῆ, σχιζόμενον εἰς τε τὸ ἑαυτὸν συνιστᾶν ὑπὲρ τὸν Μενέλαον, καὶ εἰς τὸ δῆθεν ψέγειν ἑαυτόν. ἔχει δέ τι] καὶ μεγαλόφρον ὁ τοῦ νέου λόγος, ἐν οἷς ἐμφαίνει τὴν ἵππον οὐκ ἐκ μέσου, ἀλλὰ παρ' ἑαυτοῦ διδόναι ὡς οἰκείαν, φασίν, οὔσαν, καὶ τοῦ ἄθλου ἐκὼν ἐξίστασθαι, ὡς δῆθεν τοῦ Μενελάου αἰτήσαντος, διὸ χῶραν ἔχει καὶ τό, ὡς ἐρρέθη, ἐπαιτῆσαι. (η. 592–5) Εἰ γὰρ ἐπὶ τῇ ἵππῳ καὶ ἄλλο τι μεῖζον αἰτήσεως, καὶ αὐτό, φησί, δώσω «αὐτίκα», οὐ μὴν δέει τινί, ἀλλ' ἵνα σὺν τῷ φιλεῖσθαί σοι μηδὲ θεομοσῆς γένωμαι. οἱ δὲ παλαιοὶ φασὶ καὶ ὅτι διὰ τοῦ «καὶ ἄλλο τι μεῖζον», διδάσκει ὁ νεανίας ὡς καὶ τοῦτο οἴκοθεν ἐστι καὶ ἤδη ἐμόν. (η. 592) Ὅρα δ' ἐν τούτοις καὶ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ «ἦν ἀρόμην». οὐ γὰρ φανερώς ἔφη τὴν ἐμὴν ἵππον, οὐδὲ ἦν ἔσχον ἔπαθλον, ἀλλὰ μέσως πως «ἦν ἠρόμην», ὅπως ἂν καὶ ἠρόμην. θέλει γὰρ δεῖξαι, ὡς οὐ πρόσθεν μόνον ἐπέπνυτο, ἀλλὰ καὶ νῦν πέπνυται, [καθὰ καὶ Ὀμηρος ἐπέκρινε, πεπνυμένον κἀνταῦθα εἰπὼν τὸν Ἀντίλοχον, εἰ καὶ ὁ Μενέλαος ἀφραδέως τε αὐτὸν εἶπεν ἐλάσαι καὶ «πρόσθε πεπνυμένον» ὠνόμασε.] Διὸ τὸν νοῦν πρὸς ἑαυτῷ ἔχων λαλεῖ ἐσκεμμένα. (η. 588) Ὅθεν καὶ εἰπὼν «σὺ δὲ πρότερος», ἦτοι ἀρχαιότερος, ἐπήγαγε τὸ «καὶ ἀρείων», ἵνα μὴ τὸ 4.790 πρότερος νοηθεῖ φορτικῶς ὁμοίως τῷ ἀρχαιότερος, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται. Τὸ δὲ «ἀρείων» συγκροτεῖ διὰ τοῦ «ἄναξ» καὶ διὰ τοῦ «διοτρεφές». (η. 589 ς.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ὑπερβασία καὶ τὸ ὑπερβαίνειν, ὃ ταῦτόν πῶς ἐστι τῷ ὑπερπηδᾶν, προσφυῶς ἔχει πρὸς τὸ «κραιπνότερος νόος» κατὰ γε τὴν τροπὴν. κραιπνοῖς γὰρ οἰκεῖον τὸ ὑπερπηδᾶν καὶ τὸ ὑπερπήδημα, οἷς ὅμοια τὸ ὑπερβαίνειν καὶ ἡ ἐξ αὐτοῦ ὑπερβασία, ἧς καὶ παρ' Ἡσιόδῳ χρῆσις ἐστὶν ἐν τῷ «ὑπερβασίαι δ' ἀλεγειναί». (η. 595) Τὸ δὲ «ἐκ θυμοῦ πεσεῖν» ἔχει τι καὶ ὄνειδος, εἴπερ ὁ τοσοῦτος τὸν ἔσω τῆς ψυχῆς ἔξω βάλῃ αὐτῆς διὰ τὴν τυχοῦσαν ἵππον. (η. 596 ς.) Οὕτω δὲ διαθέμενος τὸν λόγον ὁ Νεστορίδης ἐν χερσὶ Μενελάου ἄγων ἐτίθει τὴν ἵππον, ὃ ἐστὶν ἔβαλλεν, ἐδίδου, καθὰ καὶ ἀνωτέρω κῆρυξ ἐν χερσὶ σκῆπτρον ἔθηκεν. Τὸ μέντοι «ἐν χερσὶ τίθει» Νέστορος «ἀμφίθετον φιάλην» ἐρμηνείας οὐ δεῖσεται, ὡς οὐδ' ἐπὶ τοῦ Λοκροῦ Αἴαντος τὸ «ἠμιτάλαντον χρυσοῦ ἐπιθήσω». ταῦτα δὲ ὅμοιά ἐστι πρὸς τὸ «δώσω οἱ θώρηκα», ὃ φθάσας εἶπεν ὁ ποιητής, ὡς καὶ τὸ ἐν χερσὶ τίθει» φιάλην «Νέστορι δῶκεν Ἀχιλλεύς», εἶπεν, εἰς ταῦτόν ἄγων τὸ ἔθηκε καὶ τὸ ἔδωκεν. Ὅτι Μενέλαος Ἀντιλόχου εἴξαντος αὐτῷ τοῦ ἐπάθλου πάνυ χαίρει ὡς τιμηθεῖς. (η. 597–9) Φησὶ γὰρ «τοῦ δὲ θυμὸς ἰάνθη ὡς εἴ τε περὶ σταχύεσιν ἔέρση ληΐου ἀλδήσκοντος, ὅτε φρίσσουσιν ἄρουραι», ὅπερ λαληθῆναι οἰκεῖον ἐπὶ τοῦ μετὰ θυμὸν γαληνιάσαντος διὰ χρηστολογίας ἢ τοιούτου τινός. (η. 600) Ἐνταῦθα δὲ ὁ ποιητής ἀποδεξάμενος τῆς ἐνηείας τὸν βασιλέα φησὶν ἐν σχήματι ἀποστροφῆς ἀποδιδούς τὴν παραβολὴν «ὡς ἄρα σοι Μενέλαε μετὰ φρεσὶ θυμὸς ἰάνθη», ὃ ἐστὶ διεχέθη. Καὶ σημείωσαι ὅτι τριῶν ἐνταῦθα στίχων ἐφεξῆς 4.791 ἀλλήλοις κειμένων τὸ «ἰάνθη» ἐν

τῆ ἀρχῇ τοῦ πρώτου στίχου καὶ ἐν τῷ τέλει τοῦ τρίτου κείμενον σχῆμα κύκλου ἀποτελεῖ. ὁ δὲ νοῦς τῆς παραβολῆς τοιοῦτός τις· γέγονε τῆ ψυχῇ τοῦ Μενελάου ὁ τοῦ Ἀντίλοχου λόγος καὶ τὸ ἔργον, ἑαυτῷ τε φυλάξαντος τὸ σεμνὸν καὶ μηδὲ τῷ βασιλεῖ προσκρούσαντος, καθὰ δρόσος σταχύεσι καὶ ἐξῆς, τουτέστι, καθάπερ ἡ δρόσος χαλαροὺς ἄλλως τυχὸν ὄντας τοὺς στάχους ἀνιστᾶ καὶ φρίσσειν ποιεῖ εἰσδυομένη καὶ τὸ πνεῦμα τοῖς πόροις διαπορθμεύουσα καὶ ὄγκουσα καὶ φυσῶσα καὶ εἰς ὀρθὸν ἐγείρουσα, οὕτω καὶ τὸ τοῦ Ἀντίλοχου ἔργον ὥρθωσε τὸν Μενέλαον κατακεκλιμένον οἶον καὶ κάτω νεύοντα τῆ ἀποπτώσει τοῦ ἄθλου. καὶ οὕτω μὲν ὁ νοῦς καθέσταται τῆς παραβολῆς. ἡ δὲ φράσις εἶη ἄν σαφεστάτη, στιγμῆς τελείας τεθείσης ἐν τῷ «τοῖο δὲ θυμὸς ἰάνθη», ἵνα λέγη ὁ ποιητὴς ἀποστατικῶς ὅτι, καθὰ δρόσος ἐν σταχύεσιν ἐστὶ δηλαδή, ἡ γίνεται ὅτε τῆ τοῦ λήϊου αὐξήσει φρίσσουσιν ἄρουραι–φρίσσει γάρ πως τὸ αὐξόμενον–, οὕτω σοί, ὦ Μενέλαε, ὁ θυμὸς ἰάνθη, ὡς καὶ τοῦ λήϊου τρόπον τινὰ ἰαινομένου ἐν τῷ διαχέεσθαι τῆ δρόσῳ πρὸς αὐξήσιν. τινὲς μὲντοι τὸ «καθὰ περὶ σταχύεσιν ἐέρση» ἀντιπτωτικῶς συνέταξαν, εἰπόντες, καθὰ οἱ στάχες τῆ ἐέρση, ἰαίνονται δηλαδή. συνέταξαν δὲ οἱ τοιοῦτοι οὕτως 4.792 κατὰ ἀνάγκην, ἐπεὶ μὴ ἔστιζαν τελείαν ἐν τῷ «τοῦ δὲ θυμὸς ἰάνθη», ἀλλὰ συνημμένως ἀνέγνωσαν «τοῖο δὲ θυμὸς ἰάνθη, ὡς εἶ τε περὶ σταχύεσιν ἐέρση», ὡς ἐντεῦθεν δοκεῖν λέγειν τὸν ποιητὴν οὕτως ἰανθῆναι τῷ βασιλεῖ τὴν ψυχὴν, ὡς περὶ σταχύεσιν ἰαίνεται δρόσος, ὅπερ ἀπεμφαίνον ἐστίν. οὐ γὰρ ἐέρση ἀσταχύεσιν ἰαίνεται, ἀλλ' ἀνάπαλιν οἱ στάχες τῆ δρόσῳ. οἱ δὲ παλαιοὶ φράζουσι καὶ οὕτως· ὡς λήϊον περιχυθὲν δρόσῳ φαιδρύνεται μεταβάλλον ἐκ τῆς πρώην στυγνότητος, ὅτε δηλαδή τελειοῦνται οἱ στάχες, τότε γὰρ φανερά ἡ ἐπίδοσις, οὕτω καὶ σοὶ θυμὸς ἰάνθη. ὅτι δὲ τὸ ἰαίνεσθαι οὐκ ἐπὶ μόνου ἀνθρώπου λέγεται, δηλον. ἰδοὺ γὰρ νῦν κατὰ τινὰ καὶ ἐπὶ ἀσταχύων εἰρησθαι δοκεῖ. ἀλλαχοῦ δὲ καὶ χαλκὸς ἰαίνεται πυρούμενος, ὡς εἶ τις εἶπη χλιαίνεται. (ἡ. 599) Ἀλδήσκειν δὲ κυρίως τὸ ἐκ ποτισμοῦ αὐξῆσαι, ὡς ἀπὸ τοῦ ἄρδω, τραπέντος ὡς καὶ ἐν ἄλλοις τοῦ ῥ εἰς ῥλ. Φρίσσουσι δὲ ἄρουραι ὡς πρὸ τούτων ἀλλαχοῦ τὸ λήϊον. Ὅτι ἐνδοξος ἀνὴρ νεωτέρῳ εἴκων, ζημιοῦντι αὐτὸν διὰ φιλίαν, ἐπιλεξάμενος πολλὰ ὦν ὁ Μενέλαος ἔφη πρὸς Ἀντίλοχον, οἰκειώσεται αὐτὰ λέγων ἢ γράφων. (ἡ. 602–11) Εἰσὶ δὲ τὰ Ὀμηρικὰ τοιαῦτα «Ἀντίλοχε, νῦν μὲν τοι ἐγὼν ὑποεἶξομαι αὐτός, χωόμενος, ἐπεὶ οὐ τι παρήγορος οὐδ' ἀεσίφρων ἦσθα πάρος· νῦν αὖτε νόον νίκησε νεοίη. δεῦτερον αὐτ' ἀλέασθαι», ὃ ἐστὶν ἔκφυγε, «ἀμείνονας ἠπεροπεύειν. οὐ γὰρ κέν με τάχ' ἄλλος ἀνὴρ παρέπεισεν Ἀχαιῶν. ἀλλὰ σὺ γὰρ δὴ πόλλ' ἔπαθες καὶ πόλλ' ἐμόγησας, σός τε πατήρ ἀγαθὸς καὶ ἀδελφεὸς εἶνεκ' ἐμεῖο. τῷ τοι λισσομένῳ ἐπιπέισομαι, ἠδὲ καὶ ἵππον δώσω ἐμήν περ ἐοῦσαν, ἵνα γνώωσι καὶ οἶδε, ὡς ἐμὸς οὐ ποτε θυμὸς ὑπερφίαλος καὶ ἀπηνής». τοῦτο δὲ εἶπε πρὸς τὸ «οἶαι νέου ὑπερβασίαι», οἶονεὶ λέγων ὡς, εἶ καὶ 4.793 Ἀντίλοχος ὑπερβαίνει, ἀλλ' ὁ Μενέλαος οὐ τοιοῦτός ἐστιν. Ὅρα δὲ καὶ τῆς τοῦ βασιλέως δημηγορίας τὸ μεγαλεῖον, ἀντεπεξαγομένου φιλοτίμως, οἷς ὁ νεανίας ῥήτωρ δεινῶς ἐδημηγόρησε. καὶ γὰρ φανερώς ἑαυτὸν ἀμείνονα τοῦ Ἀντίλοχου φησίν, ὡς καὶ ἐκεῖνος αὐτὸν ἀρεῖονα ἔφη, καὶ τὴν ἵππον αὐτοῦ εἶναι λέγει, καὶ οὐχ' ἀπλῶς, ἀλλὰ λισσομένῳ διδόναι τῷ Ἀντίλοχῳ, καὶ οὐδὲ ὡς ἔπαθλον, ἀλλ' ὡς χάριν ἀνθ' ὧν ὑπὲρ αὐτοῦ ὁ πατήρ τε Νέστωρ καὶ αὐτὸς καὶ ὁ ἀδελφὸς Θρασυμήδης ἔπαθον. (ἡ. 602) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «ἐγὼν ὑπέιξομαι» γινώσκειν δηλοῖ, φασί, τὸν βασιλέα, ὡς οἱ εἶκοντες νικῶσι τοὺς φίλους κατὰ τὸ «κρατεῖς τοι τῶν φίλων νικώμενος», ἡγουν νικᾶς εἴκων τοῖς φίλοις. (ἡ. 603) Τὸ δὲ «χωόμενος» τὸ τοῦ βασιλέως αὐξῆσαι ἐπιεικές, εἶ καὶ χωόμενος ὅμως ταχὺ μεταβαλεῖται καὶ φιλοφρονήσεται τὸν Ἀντίλοχον. (ἡ. 603 ς.) Ἐν δὲ τῷ «ἐπεὶ οὐ τι παρήγορος, νῦν δὲ νόον ἐνίκησε νεοίη» ἐκάτερα συλλαβῶν φησιν ὁ Μενέλαος, ἡγουν ὅπερ τε αὐτὸς φθάσας εἶπε πρὸς Ἀντίλοχον καὶ ὅπερ ὁ Ἀντίλοχος ἔφη περὶ ἑαυτοῦ, ἡγουν τὸ

«Ἀντίλοχε, πρόσθε πεπνυμένε», καὶ τὸ «οἴσθα οἶαι νέου ὑπερβασίαι». τὸ μὲν γὰρ «ἐπεὶ οὐ τι παρήρορος» παράφρασις ἐστὶ τοῦ «πρόσθε πεπνυμένε» τὸ δὲ «νόον νίκησε νεοίη» παραφράζει τὰς τοῦ νέου ὑπερβασίας σεμνότερον. ἔστι γὰρ οὐ παρήρορος μὲν ὁ οὐκ ἄφρων, ἀλλὰ δηλαδὴ πεπνυμένος· νεοίη δὲ ἡ νεότης, ἧς αἱ ὑπερβασίαι. καὶ ἔστιν ὁ νοῦς τοῦ ῥητοῦ, ὅτι πάρος μὴ ὄντα σε ἄφρονα νῦν ἡ νεότης ἐνίκησεν. εἴρηται δὲ τὸ «παρήρορος» ἐκ μεταφορᾶς τῶν παρηόρων ἵππων, ὧν ἡ ἔτυμολογία εἴρηται ἀλλαχοῦ. ὡς γὰρ αὐτοὶ οὐ κατὰ τοὺς ζυγίους ἀσφαλῶς καὶ στερεῶς, ὅμοιον δ' ἂν εἴη εἰπεῖν καὶ ἀραρότως, συνδέδενται τῷ ἄρματι, ἀλλ' ἄφροτοι παραεῖρονται, ἤτοι παραζεύγνυνται, οὕτω καὶ ὁ μὴ φρενήρης οὐ συνῆκται εἰς ἑαυτὸν ὡς ὁ ἀρηρῶς τὰς φρένας, ἀλλὰ κατὰ τοὺς παρηόρους ἀνιέται θέλων 4.794 πλάζεσθαι. οἱ δὲ παλαιοὶ γράφουσιν οὕτω· παρήρορος παρατεταμένος, ἄφρων, καὶ ἵππος συνδεδεμένος τῇ ξυνωρίδι. βούλεται δὲ αὐτοῖς ὁ λόγος οὗτος δηλοῦν, ὡς τρία ταῦτα τὰ ῥηθέντα σημαίνει ὁ παρήρορος. ὁ δὲ γε παρὰ Θεοκρίτῳ πάραρος δηλοῖ μὲν ὅπερ καὶ ὁ ἐνταῦθα παρήρορος, γίνεται δὲ οὐ παρὰ τὸ ἀείρω, ἀλλὰ παρὰ τὸ ἄρω, τὸ ἀρμόζω, οἶονεὶ ὁ παρηρμοσμένος, ὁ μὴ συνέχειαν ἔχων, ὁ μὴ πυκινός, ὁ μὴ φρενήρης, ὁ ἀραιὸς τὸν νοῦν. πρὸς ἄπερ ἔχοι ἂν ὁμοιότητα καὶ ἡ κακορραφία τοῦ λογισμοῦ καὶ τὸ μὴ εὖ μῆτιν ὑφαίνεσθαι. εἰς δὲ τὸ ῥηθὲν ἀραιὸν συγκροτεῖ καὶ ἡ μανία παρὰ τὸ μανόν γινομένη, ὃ δηλοῖ τὸ ἀραιόν. (η. 603) Τὸ δὲ «ἀεσίφρων» ἐφερμηνευτικὸν μὲν ἐστὶ τοῦ παρήρορος, οὐχ' ἦττον δ' ἐκείνου ἀσαφές, εἰς δὲ γραφὴν πεζὴν δυσχρηστότερον. γίνεται δὲ παρὰ τὸ ἀέσω, τὸ βλάψω, καὶ τὸ φρήν. καὶ δηλοῦται δι' αὐτοῦ ὁ φρενοβλαβής. καὶ ἄλλως δέ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐρρέθη, ἀεσίφρων, οὗ αἱ φρένες ἠερέθονται, ὡς ἀπὸ τοῦ ἀείρω, ἵνα ἦ ἀερσίφρων, καὶ ὑπεξαιρέσει τοῦ ῥ ἀεσίφρων. εἰ δέ που ἐν δυσι σίγμα γράφεται ἡ λέξις αὕτη, Αἰολικόν ἐστὶ τὸ τοῦ ἡμιφώνου δίπλασμα. (η. 604) Νεοίη δὲ κυρίως ἡ νεωτερικὴ κατάστασις ἀπὸ τοῦ νέος νεοῖος, οὗ θηλυκὸν ἡ νεοίη, ὡσπερ καὶ 4.795 ἄλλος ἀλλοῖος ἀλλοίη καὶ ἕτερα πολλά. ὅμοιον δὲ καὶ τὸ ἠώς ἠός ἠοῖος, καὶ θηλυκὸν ἠοίη, ὃ δηλοῖ πρωϊνὴν ἢ ἀνατολικήν. ἔστι δὲ ἡ νεοίη ἡ αὐτὴ τῇ πολλαχοῦ ῥηθείση νηπιέη, ἵνα εἴη ὡσπερ ἠοῖος οὐχ' ἡ πρωΐα ἢ ἡ ἀνατολή, ἀλλ' ὁ πρωϊνὸς καὶ ὁ ἀνατολικός, οὕτω κτητικῶς καὶ νεοῖος καὶ νεοίη ὁ νεωτερικὸς νοῦς καὶ ἡ νεάζουσα φρήν. (η. 605) Τὸ δὲ «ἀλέασθαι ἀμείνονας ἠπεροπεύειν» καὶ γνωμικῶς ἐν τῷ καθόλου δύναται ποτε λέγεσθαι. καὶ ἔστιν ὅμοιον τῷ «μὴ πρὸς κρείσσονας ἀντιφερίζειν». (η. 606) Τὸ δὲ «οὐ γὰρ με τάχ' ἄλλος παρέπεισε» τὸ κατὰ φιλίαν ἐνηὲς δηλοῖ τοῦ βασιλέως. Τὸ δὲ, μὴ πεισθῆναι μὲν γὰρ ὅλως θυμοῦ ὑπερφιάλου καὶ ἀπηνοῦς, ὅπερ ἀπέφησεν ἑαυτοῦ ὁ βασιλεὺς. Τὸ δὲ, «μὴ [τάχα], ἤγουν] ταχύ, πεισθῆναι, εἰ καὶ κάλλιον ἐστὶ τοῦ ἀμετάθετα χολοῦσθαι, ὅμως ἀναρτᾶ τὴν χάριν καὶ εἰς κακόχαρτον αὐτὴν ἄγει καὶ ἄχαρι. Τὸ δὲ ταχέως οὕτω παραπεισθῆναι, ἀλλὰ τοῦτο γε ἀληθῶς ἠπίου ἀνδρός, ὁποῖος καὶ Μενέλαος, ἐν ὀλιγίστῳ παραπεισθεὶς καὶ τοῦ δευτέρου ἐκὼν ὑπεκστὰς ἄθλου καὶ τὸ τρίτον λαβῶν. ἐνταῦθα δὲ τὸ «παρέπεισε» πλεῖόν τι δηλοῖ τοῦ ἔπεισε. πειθοῦς γὰρ τάχος ἢ ἡ-π-α-ρ-α πρόθεσις ἐμφαίνει, σημαντικὴ οὖσα ἐγγύτητος. τὴν δὲ τοιαύτην παρασήμανσιν ἐλκυστέον καὶ εἰς τὸ παραιφάσκειν καὶ εἰς τὸ παρειπεῖν καὶ εἰς τὰ ὅμοια. (η. 611) Ἐν δὲ τῷ «οὐ μοι θυμὸς ὑπερφίαλος καὶ ἀπηνής», ἀλλὰ δηλονότι ἐνήης, οὐ καινόν, εἴπερ ἀνεπαχθῶς ἑαυτὸν ὁ βασιλεὺς ἐπαινεῖ. καὶ Νέστωρ γὰρ οὕτως ἐν τοῖς ἐξῆς ἑαυτὸν ἐνηέα καλεῖ ἐν τῷ «ὡς μευ αἰεὶ μέμνηται ἐνηέος». οὕτω καὶ Ἀχιλλεὺς ἄριστον Ἀχαιῶν ἑαυτὸν που προσεῖπε, καὶ ἄλλοι δὲ ἄλλως τὰ καθ' ἑαυτοὺς ἐσέμνυναν. (η. 612 ς.) Ταῦτα δὲ εἰπὼν ὁ βασιλεὺς Ἀντιλόχῳ μὲν ὑπεῖξε λαβόντι τὴν ἵππον, ἦν ἐκεῖνος «Νοήμονι δῶκεν 4.796 ἐταίρω ἄγειν· ὃ δ' ἔπειτα λέβητα ἔλε παμφανώωντα», τὸ ὑποδεέστερον ἄεθλον. ὁ δὲ ῥηθεὶς Πύλιος Νοήμων ὁμώνυμός ἐστιν ἐτέρῳ Ἰθακησίῳ τῷ ἐν Ὀδυσσεΐα. (η. 614-23) Ὅτι ἐπειδὴ ὁ πέμπτος Μηριόνης «ἀνάειρε δύο χρυσοῖο τάλαντα τέτρατος ὡς ἔλασε, πέμπτον δ' ὑπελείπει' ἄεθλον

ἀμφίθετος φιάλη», ἢ προρρηθεῖσα, ταύτην Νέστορι ἔδωκεν Ἀχιλλεύς ἄεθλον ἄπονον, «Ἀργείων ἄν' ἀγῶνα φέρων», εἰπὼν «τῆ», τουτέστι λάβε νῦν, «καί σοι τοῦτο γέρον κειμήλιον ἔστω Πατρόκλοιο τάφου μνήμη' ἔμμεναι· οὐ γὰρ ἔτ' αὐτὸν ὄψει ἐν Ἀργείοισι. δίδωμι δέ τοι τόδ' ἄεθλον αὐτως· οὐ γὰρ πύξ μεμαχῆσαι, οὐδὲ παλαίσεις, οὐδέ τ' ἀκοντιστὺν ἐσδύσσειαι, οὐδὲ πόδεσσι θεύσειαι· ἤδη γὰρ χαλεπὸν κατὰ γῆρας ἐπέιγεις», ἢ «ἔπεισιν». (ἠ. 616) Ἐν τούτοις δὲ ὄρα ὅτι τὸ «Νέστορι ἔδωκεν Ἀχιλλεύς» προληπτικῶς εἴρηται, ἤγουν ἀναπεφώνηται πρὸ τῆς δόσεως. (ἠ. 624) Μετὰ γὰρ τὰ ρηθέντα, τότε δὴ ἐπάγει ὁ ποιητὴς «ὡς εἰπὼν ἐν χερσὶ τίθει, ὃ δ' ἐδέξατο χαίρων» καὶ αὐτός, διὰ τὴν τιμὴν δηλαδὴ. ἐφετὸν γὰρ καὶ αὐτῆ. ὅτι δὲ τὸ τιθέναι καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν τοῖς ὁμοίοις ταυτὸν ἐστὶ τῷ δίδοναι, πρὸ βραχέων εἴρηται, καθὰ δηλοῖ καὶ τὸ «δίδωμι δέ τοι τόδε ἄεθλον». [Ἦ χαίροι ἂν ἴσως ὁ γέρον ὡς φιλοτοιοῦτος, ὅσγε καὶ τὸ περίπυστον δέπας εἶχεν, ὅπερ ἄλλος μὲν μογέων ἀποκινήσασκε τραπέζης, αὐτὸς δ' ἀμογητὶ ἄειρε. καινὸν δ' οὐδὲν φιλεῖσθαι τῷ γηραλέῳ ἡρωϊ τὰ τοιαῦτα, εἶγε κοινὸν τοῦτ' ἦν φίλημα τῷ ἡρωϊκῷ γένει. καὶ ᾧ μὲν Ἡρακλῆς λέγεται διαπεραιώσασθαι λέβητι εἰς τὴν Ὠκεανίτιν Ἐρύθειαν, ἰδίᾳ κείσθω θεραπείας μεταληπτικῆς δεόμενον. τὸ δὲ τοῦ Ἀτρέως χρυσόμαλλον ἄρνιον συμφωνεῖται ποτήριον ἀργύρεον εἶναι, χρυσέῳ 4.797 ἔμπεπαισμένον ἄρνίῳ περὶ τὸ τοῦ πυθμένος μέσον. περιάδεται δὲ καὶ ὁ παρὰ τῷ Ἀχιλλεῖ κρατῆρ τοῦ Διονύσου. παραδίδωσι δὲ πολλὰ τοιαῦτα καὶ ὁ Δειπνοσοφιστής, ἐν οἷς καὶ Σοφοκλοῦς περὶ Ἀκρισίου τὸ «καὶ κοῖλα χρυσόκολλα καὶ πανάργυρα ἐκπώματ' εἰς ἀριθμὸν ἐξήκοντα δῖς». μνηστέον δ' ἐνταῦθα καὶ τοῦ Ἀρκάδος Βαθυκλέος, ὃς ποτήριον ἀπέλιπεν ἄθλον τῷ κριθέντι ἀρίστῳ τῶν καλουμένων σοφῶν.] (ἠ. 618) Τὸ δὲ «κειμήλιον ἔστω» τοῦ παλαιοῦ καὶ αὐτὸ ἔθους ἦν, ὃ πολλαχοῦ δηλοῦται. ἀπέκειντο γὰρ τὰ ξένια εἰς μνήμην φιλίας. (ἠ. 619) Διὸ καὶ ἐν τούτοις φησὶ «μνήμα εἶναι», τουτέστι μνήμην, καὶ ἰδιωτικῶς εἰπεῖν, ὑπόμνησιν, ὃ καὶ σημειῶσαι, ὡς μὴ ἀεὶ τοῦ μνήματος τάφον σημαίνοντος. ἔστι δὲ τὸ δῶρον νῦν μὲν τάφου μνήμα, ἤγουν ταφῆς, ὡς καὶ προεγράφη, ἀλλαχοῦ δὲ ξενίας ἢ ὁδοιπορίας ἢ ὅλως συναλλαγῆς φιλικῆς. Ἰστέον δὲ ὅτι οὐ μόνον τάφος νῦν ἢ ταφή, ὡς ἐγράφη, ὁμοίως τῷ χολή χόλος καὶ τοῖς τοιούτοις, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐπιτάφιος κατὰ τοὺς παλαιούς, ὡς καὶ ἐν τῷ «ἐς τάφον ἔνθα πάντας ἐνίκα». (ἠ. 619) Τὸ δὲ «οὐ γὰρ ἔτ' αὐτὸν ὄψει» πρὸς οἶκτον εἴρηται, ὡς τοῦ Πατρόκλου, δι' ὃν τὸ δῶρον, οὐκ ὀφειλέτην ἔχοντος ἀντιχάριτος τὸν αὐτὸ λαβόντα Νέστορα διὰ τὸ θανεῖν. διὸ καὶ κυρίως ἂν εἴη δῶρον, ὡς μήτε ἀέθλιον ὃν μήτε πρὸς ἀντίδοσιν χαρισθέν. (ἠ. 620) Ἀχιλλεύς μέντοι ὀκνεῖ δῶρον εἰπεῖν, ἀέθλιον δὲ λέγει αὐτό, οὐχ' ἀπλῶς, ἀλλὰ τιμῶν καὶ οὕτω τὸν γέροντα, ἵνα λάβῃ αὐτὸ ἄεθλον ἀρετῆς ἀποθέτου, ἤδη δὲ καὶ συμβουλῆς, δι' ἧς οἶον συνενίκηκε τῷ υἱῷ Ἀντιλόχῳ. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ αὐτῶς δίδοναι εἶπεν, ἤγουν οὕτως ἀπλῶς καὶ ἀδιορίστως, διὰ τὸ εὐφημότερον, οὐ θέλει γὰρ δῶρον εἰπεῖν, ὡς εἴρηται, εἰ καὶ ἀληθῶς δῶρόν ἐστιν. [Ἐχρῆν δὲ ἄρα τὸν 4.798 καὶ σοφὸν γέροντα, ἦν δὲ ὅτε καὶ ἀνδρεῖον, γέρας ἔχειν ὑπὲρ ἀμφοῖν ταύταιν ἀρεταῖν, ὑφ' ὧν ὅσα καὶ ξυνωρίδος τιμίας μετέωρος ἔποχος αἴρεται. Ἰστέον δὲ ὅτι κατὰ τὴν παλαιὰν ἱστορίαν, εἰ καὶ μεγίστη τῶν πολιτικῶν ἀρετῶν ἢ ἀνδρία ὑπελαμβάνετο εἶναι, ὅμως οὐδὲ τοῦ σοφοῦ εἶναι ἀπείχοντο οἱ ἀνδριζόμενοι. ἦν γὰρ, φασί, χρεια καὶ τῆ ἀνδρία σοφίας, ὡς δηλοῖ Παλαμήδης, καί τι καὶ Ἡρακλῆς. περιάδεται δὲ καὶ ἱστορία Δίκτυος, ὃς ἦν στρατιώτης ὑπὸ τῷ Ἰδομενεῖ. τῶν τε ὕστερον μεγάλων Ῥωμαίων πολλοὶ καὶ σοφοὶ καὶ ἀνδρεῖοι ἦσαν. Ἀλκαῖος δὲ ὁ ποιητὴς κατὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἀθηναίου μουσικώτατος γενόμενος, ὅμως «μαρμαίρει», φησὶ, «μέγας δόμος χαλκῶ», καὶ ἄλλα τοιαῦτα. καίτοι ἤρμωσεν ἴσως τὴν οἰκίαν εἰπεῖν πλήρη αὐτῶ εἶναι μουσικῶν ὀργάνων. καὶ Ἀρχίλοχος δέ, ἀγαθὸς ὢν ποιητὴς, «εἰμὶ δ' ἐγώ», φησὶ, «θεράπων μὲν Ἐνυαλίῳ ἄνακτος καὶ Μουσάων ἐρατὸν δῶρον ἐπιστάμενος». Λακεδαιμόνιοι δὲ μετὰ αὐλῶν ἐστρατεύοντο, Κρήτες

μετά λύρας, Λυδοὶ μετὰ συρίγγων καὶ αὐλῶν, Γέται δὲ κιθάρας ἔχοντες ἐπικηρυκείας ἐποιοῦντο, φησί, καταπραΰνοντες τῶν ἐναντίων τὰς ψυχάς. τοιοῦτον ἄρτυμα τῶν τε ἄλλων ἀρετῶν καὶ τῆς ἀνδρίας ἢ σοφία.] (η. 621) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τῶν ἀπηριθμημένων τεσσάρων ἀγωνισμάτων τὸ τῆς πάλης μόνον ἀπλῶς ἔφη, εἰπὼν «οὐδὲ παλαίσεις», τὰ δὲ λοιπὰ περιέφρασε, τὸ πυγμαχίσεις, τὸ ἀκοντίσεις, τὸ δραμῆ. (η. 634–7) Τῆ δ' αὐτῆ τάξει τῶν ἀγῶνων καὶ Νέστωρ μετ' ὀλίγα χρήσεται ἀπὸ τῆς πυγμακίης ἀρξάμενος ἐν τῷ «πυγμαῖ μὲν ἐνίκησα» καὶ ἐξῆς. Σημεῖωσαι δὲ ὡς, εἰ καὶ εἰς τέσσαρας Ἀχιλλεὺς τοὺς ἀγῶνας περιγράφει κατὰ σπουδὴν, οὐ γὰρ ἦν ἀνάγκη καὶ ἀκριβοῦν, ἀλλ' οἱ ἐπὶ τῷ Πατρόκλῳ πλείους φανήσονται ἐν τοῖς ἐφεξῆς. ὁ μὲν γὰρ ἱππέων ἤδη δρόμος, ὃν Διομήδης νενίκηκε, εἶτα πυγμῆ, ἣν νικᾷ 4.799 Ἐπειός, ἐξῆς πάλη, ἣς ἡ ἀμφήριστον τὸ τέλος ἢ Ὀδυσσεὶ τὰ τῆς νίκης προσλογίζεται, μεθ' ἣν ποδῶν τάχος, ὃ νικᾷ Ὀδυσσεὺς, ἐπὶ δ' αὐτῷ ὀπλίζεται, καὶ εὐδοκιμεῖ κἀνταῦθα Διομήδης κατὰ Αἴαντος, μεθ' οὗς δίσκος, καὶ ὑπερβάλλει Πολυποίτης, ἐφεξῆς τόξον, καὶ εὐστοχεῖ Μηριόνης, ἐφ' οἷς ἄκων. καὶ λαμβάνει τὸ πρῶτον ἄεθλον Ἀγαμέμνων, λοῖσθος μὲν ἐν ἀγωνισταῖς ἀναστὰς ὁ ἄριστος, οὐ πύματος δὲ ἐκπεσών. ἐν οἷς καὶ τηρητέον ὡς ὁ τηλικοῦτος Αἴας κατὰ πᾶν ἀγώνισμα δυσπραγεῖ, ὃ μετῆλθε τὴν πάλην, τὸν δίσκον, τὴν ὀπλιτικὴν. καὶ ταῦτα μὲν ἐνταῦθα. ἐν τῇ Ὀδυσσεΐα δὲ ἀγῶνες οὗτοι παρὰ Φαίαξι. θεῖιν ὄχ' ἄριστος ὁ δεῖνα· πάλη ἐνίκα πάντας ὁ δεῖνα· ἄλματι δὲ ὁ δεῖνα προφερέστατος ἦν· πύξ δὲ ὁ δεῖνα ἦν ἀγαθός· Ὀδυσσεὺς δὲ δίσκῳ ὑπερβαλὼν εἶτα προκαλεῖται τὸν βουλόμενον πειράσασθαι ἢ πύξ ἢ πάλη ἢ ποσίν. οἱ μέντοι τὰ περὶ ἱερῶν ἀγῶνων ἐπισκεψάμενοι οὕτως ἐμμέτρως τοὺς ἄθλους μετροῦσιν «ἄλμα ποδῶν, δίσκου τε βολῆ καὶ ἄκοντος ἐρωή, καὶ δρόμος ἡδὲ πάλη, μία δ' ἔπλετο πᾶσι τελευτή». καὶ τοῦτο ἐστὶ, φασί, πένταθλον. ἕτεροι δὲ οὕτως· ἄλμα, πάλη, δίσκουμα, κοντόν καὶ δρόμος. εἶδη δὲ δρόμου δίαυλος, δολιχός, τέθριππον, κέλης, ἀπήνη. μανθάνομεν δὲ καὶ μουσικούς ἐπὶ τάφοις ἀγῶνας εἶναι. οὐκοῦν ἀορισταίνει ὁ τῶν ἄθλων ἀριθμός; κάκεῖνο δὲ ἰστέον, ὡς οὐ πάντως ἐξ ἀνάγκης ὁ ἱππικός ἀγὼν προήγετο, ἀλλ' ὡς ἐπὶ πολὺ. μετ' ὀλίγα γοῦν δηλώσει ὁ ποιητὴς ἐν Βουπρασίῳ ἠνιοχικὸν ἀγῶνα ὕστερον τελεσθέντα, εἰπὼν τὰ μέγιστα ἐν τῷ τοιοῦτῳ ἀγῶνι λείπεσθαι ἄεθλα. ὅτι γὰρ τὸ λείπεσθαι ὑστερότητα σημαίνει, δῆλον καὶ ἐκ τοῦ «πέμπτον δ' ὑπελείπετ' ἄεθλον», ἧγουν ὕστερον ἔμεινεν. ὁ δὲ Κωμικός καὶ ἡ κυριολεξία ὑπολείπεσθαι ἐν δρόμῳ λέγει καὶ τὸν ὑστεροῦντα ἐν 4.800 τῷ τρέχειν. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα. (η. 621 ς.) Τί δὲ τὸ πύξ καὶ τίς ἡ ἀκοντιστής, ἐξῆς δηλωθήσεται, ἣς τὸ ἀνάλογον κατὰ τὸ ὄτρυντύς, ἐδητύς, βρωτύς. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι κοσμεῖ τοὺς λόγους παρίσους ὁ καλὸς ρήτωρ, τῷ μαχήσασθαι, εἰσδύσασθαι, θεύσασθαι. ποιητικὰ δὲ ταῦτα καὶ πρόποντα Ὀμήρῳ. (η. 623) Τὸ δὲ «γῆρας ἐπείγει» εὐφήμως καὶ αὐτὸ ἐρρήθη κατ' ἔλλειψιν. δῆλον γὰρ ὡς εἰς Ἄιδου κατεπείγει καὶ πρὸς θάνατον. Ὅτι λαβὼν ὁ γέρον ρήτωρ τὴν φιάλην οὐχ' ὡς ἀεθλεύσων, κωλύει γὰρ τὸ γῆρας, ποιεῖ ὅμως τὸ βουλητὸν Ὀμήρῳ, καὶ συνήθως ἱστορεῖ τινὰ προσήκοντα τῷ καιρῷ. καὶ μὴ ἔχων ἔργοις ἀγωνίζεσθαι ἀθλεῖ ἀναμνηστικῶς οἷς πάλοι ἀγωνισάμενος εὐδοκίμηκε. (η. 626–8) Καὶ πρῶτα τέως φησίν, ὃ δὴ πᾶς γέρον ὁμολογήσει ἂν καθ' ἑαυτοῦ «ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, τέκος, κατὰ μοῖραν ἔειπες· οὐ γὰρ ἔτ' ἔμπεδα γυῖα, φίλος», ἧγουν ὦ φίλε, «πόδες, οὐδέ τε χεῖρες ὤμων ἀμφοτέρωθεν ἀπαΐσσονται», ἢ «ἐπαΐσσονται, «ἐλαφραῖ». (η. 628) Καὶ ὅρα τὸ «ἐλαφραῖ». κινοῦνται μὲν γὰρ ὡς καὶ οἱ πόδες, οὐ κοῦφα δὲ οὐδ' αὐταί, ὡς καὶ παλαῖσαι καὶ πάντα τὰ δέοντα καλῶς διαχειρίσασθαι. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ χεῖρας ἀμφοτέρωθεν μὴ ἐλαφρὰς αἴσσεσθαι καὶ τοῖς ποσὶ προσαρμόττει τοῦ γέροντος. οὐδὲ γὰρ οὐδ' αὐτοὶ τῷ γέροντι ἔχουσιν ἐλαφροὶ ὀρμαῖσθαι, καὶ ὅτι ἀπὸ τῆς ἐλάφου τὸ ἐλαφρὸν κυρίως ἐπὶ ποδῶν, οἱ κοῦφα θεόντες ἐλαφροὶ ἂν κυρίως λέγοιντο ὡς οἷον ἐλαφροί. ὠκύπους γὰρ ἢ ἔλαφος. Ἰστέον δὲ ὡς τὸ μὲν ἀδρανὲς τῶν ποδῶν καὶ τῶν χειρῶν τοῦ Νέστορος πρὸς σαφήνειαν εἴρηται

τοῦ «ἤδη γὰρ χαλεπὸν γῆρας ἐπέειγε». αὐτὸ δὲ πάλιν ἐρρέθη πρὸς ἔνδειξιν τοῦ μὴ ἄφυῶς μὲν ἔχειν πρὸς ἄθλα τὸν Νέστορα, ἀσθενῶς δὲ διὰ βαθὺ γῆρας. (η. 627 ς.) Ὅρα δὲ ὅτι ἐν ἄλλοις εἰπὼν «γυῖα, πόδες καὶ χεῖρες ὑπερθεν», ἐνταῦθα περιέφρασεν ἐν ὀλίγῳ στίχῳ τὸ «χεῖρες ὑπερθεν». καὶ τοιαῦτα μὲν καὶ ταῦτα. (η. 629) Τῶν δὲ ἐφεξῆς λόγων τοῦ γέροντος τὸ μὲν προοιμιακὸν νόημα, ὁποῖον καὶ ἀλλαχοῦ «εἴθ' ὡς ἠβῶοιμι βίη τέ μοι ἔμπεδος εἶη», ὡς μὴ ἀρκοῦν ἠβᾶν τινα, εἰ μὴ καὶ 4.801 βίην ἔχει. (η. 629–33) Ἡ δ' εὐθύς ἱστορία, ἣν χορηγεῖ ὁ γέρων ρήτωρ τῷ ποιητῇ, τοιαύτη «ἠβῶοιμι, ὡς ὁπότε κρείοντ' Ἀμαρυγκέα θάπτον Ἐπειοὶ Βουπρασίῳ, παῖδες δ' ἔθεσαν βασιλῆος ἄεθλα· ἔνθ' οὐ τίς μοι ὁμοῖος ἀνὴρ γένετο, οὔτ' ἄρ' Ἐπειῶν οὔτ' αὐτῶν Πυλίων οὔτ' Αἰτωλῶν μεγαθύμων, τῶν ἐκεῖ δηλαδή, ὡς εἰκός, μετοίκων, ἢ καὶ ἄλλως, τῶν παρατυχόντων τῷ ἀγῶνι, ὡς ὑποδηλοῖ μετ' ὀλίγα ὁ νικηθεὶς τότε παρ' αὐτοῦ Ἀγκαῖος Πλευρώνιος, ἦγουν πολίτης Πλευρώνος τῆς Αἰτωλικῆς. (η. 634–7) Εἶτα ὁ γέρων ἱστορῶν καὶ οὐς ἐνίκησε, φησί «πὺξ μὲν ἐνίκησα Κλυτομήδεα Ἥνοπος υἷον· Ἀγκαῖον δὲ πάλῃ Πλευρώνιον, ὅς μοι ἀνέστη· Ἴφικλον δὲ πόδεσσι παρέδραμον ἐσθλὸν ἐόντα, δουρὶ δ' ὑπειρέβαλον Φυλῆα τε καὶ Πολύδωρον». καὶ μέχρι τούτων ἀήττητος ἐκβὰς εἶτα ὁμολογεῖ μὲν ἦτταν αὐτοῦ ἐπὶ μείζονι ἄθλῳ. ὑπεραπολογεῖται δὲ κατὰ τοὺς αἰσχυνητῶς ἐν τοῖς τοιούτοις ἔχοντας, εἰπὼν (η. 638–42) ὅτι «οἴοισιν», ὃ ἐστὶ μόνους, «με ἵπποισι παρήλασαν Ἀκτορίωνε, πλήθει πρόσθε βαλόντες, ἀγασσάμενοι περὶ νίκης, οὐνεκα δὴ τὰ μέγιστα παρ' αὐτόφιν», ἦγουν ἐν τῷ ἵππευεῖν ἢ παρὰ τοῖς ἵπποις, «λείπετ' ἄεθλα. οἱ δ' ἄρ' ἔσαν δίδυμοι. ὁ μὲν ἔμπεδον ἠνιόχευεν· ἔμπεδον ἠνιόχευεν. ὁ δ' ἄρα μάλιστα κέλευε», καὶ τὰ ἐξῆς, ἱστορίαν μὲν οὐκέτι παλαιὰν ἔχοντα, χρήσιμα δὲ ἄλλως εἰς πεζολογίαν τοῖς χρήζουσιν, ὡς ἐξῆς ἐκτεθήσονται. Ἰστέον δὲ ὅτι περὶ Ἐπειῶν μὲν καὶ Βουπρασίου ἐν τῇ Βοιωτίᾳ γέγραπται, [καὶ περὶ Αἰτωλῶν δέ, οὐς ἡ ἱστορία ψέγουσα λέγει ὅτι διὰ τὴν τῶν πολέμων συνέχειαν καὶ τὴν τῶν βίων πολυτέλειαν κατάχραιο ἐγένοντο. (η. 633) Τὸ δὲ «οὔτ' αὐτῶν Πυλίων» ἐξοχικῶς εἰρησθαι δοκεῖ, ὡς τῶν Πυλίων ἐξόχων καὶ τότε ὄντων ἀεθλεύειν ἐν τοῖς ἐκεῖ. πολλαχοῦ γὰρ εὔρηται ἢ αὐτὸς ἀντωνυμία ἐξοχική.] (η. 635) Τὴν δὲ τοῦ 4.802 Ἀγκαίου κλήσιν πεπλάσθαι φασὶ τινες ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ δεξιῶς οἷα ὄνομα οἰκείον παλαιστῇ παρὰ τὸ «ἀγκὰς δ' ἀλλήλων λαβέτην». τάχα δέ, φασί, καὶ τὸ Πλευρώνιος παρὰ τὰς πλευρὰς διὰ τὸ «πυκναὶ σμῶδιγγες παρὰ πλευρὰς». ἄλλως μὲντοι Αἰτωλός, ὡς εἴρηται, ὁ Πλευρώνιος. πόλις γὰρ Αἰτωλῶν ἢ Πλευρών. εἰ δὲ καὶ ὁ Ἀγκαῖος οὗτος, ὡς ἐρρέθη, πέπλασται, ἀλλ' εἰσὶ παρὰ τῇ ἱστορίᾳ ἕτεροι Ἀγκαῖοι λόγου ἄξιοι, ὧν εἷς ἤκουσε τὸ παροιμιῶδες ἐκεῖνο, οὐ μέμνηται καὶ Λυκόφρων παραφραστικῶς τὸ «πολλὰ μεταξὺ χεῖλους καὶ κύλικος». (η. 635) Τὸ δὲ «ὅς μοι ἀνέστη», ἦγουν κατ' ἐμοῦ, ἢ ἄλλως ἐλλειπτικῶς ἀνέστη παλαιῶν, ἀπλῶς ἐρρέθη πρὸς ἀναπλήρωσιν στίχου, καθὰ καὶ κατωτέρω τὸ «ἐσθλὸν ἐόντα». [(η. 636) Τὸ δὲ «πόδεσσι παρέδραμον» πρὸς διαστολὴν ἐρρέθη τοῦ ἠνιοχικῶς παρατρέχειν, καὶ ἄλλως δὲ κατὰ νοῦν, ὁποῖον τὸ «ἐπεὶ οὐ παρελεύσεαι, οὐδέ με πείσεις.»] Ὅρα δ' ἐν τοῖς ῥηθεῖσιν ἀγῶσι καὶ τὰς κυριολεξίας, τὸ «παρέδραμον», τὸ «ὑπερέβαλον», ὃ ἐστὶν ὑπερηκόντισσα, καὶ τὸ «παρήλασαν», ἀντὶ τοῦ ἐλαύνοντες ἐνίκησαν, καὶ ὅπως ἐφιλοτιμήσατο μονόστιχον εἰπεῖν ἐκάστην τοῦ γέροντος νίκην τύπῳ ἐπιγράμματος, καὶ ὅτι φιλαλήθης ὁ γέρων δοκεῖ προσθεὶς καὶ ἦτταν τοῖς κατ' αὐτὸν ἀριστεύμασιν. (η. 638) Ἀκτορίωνες δὲ παῖδες Ἄκτορος, Κτέατος καὶ Εὐρυτος, ἀνδρεῖοι καὶ ἠνιοχικοί, ῥηθέντες που καὶ Μολιόνες παρ' Ὀμήρῳ παρὰ δὲ τοῖς ὕστερον Μολιονίδαί. οὐς Ὀμηρος μὲν διδύμους ἱστορεῖ ἀπλῶς, οἱ δὲ κατ' Ἀρίσταρχον οὐχ' οὕτως οἷον κατὰ τοὺς Διοσκόρους, ἀλλὰ κατὰ τὸν Ἡσιόδου μῦθον καὶ διφυεῖς, δύο μὲν ἔχοντας σώματα, συμπεφυκότας δέ γε ἀλλήλοις. (η. 639) Οὗτοι παρήλασαν τὸν Νέστορα, ὡς αὐτὸς φησι, πρόσθε βαλόντες τοὺς ἑαυτῶν δηλαδή ἵππους κατὰ τὸ «τοὺς σοὺς πρόσθε βαλῶν», περὶ οὗ εἴρηται, καὶ οὐχ' 4.803 ἀπλῶς οὕτω παρήλασαν,

ἀλλὰ πλήθει νικήσαντες, ἤτοι διὰ πλῆθος, τουτέστι διότι δίδυμοι, ὡς ἐρρέθη, ἦσαν κατὰ Ἀρίσταρχον. φασὶ δέ τινες, ἀνταναστάντων ἐκείνων εἰς ἀγῶνα τότε τῷ Νέστορι, αὐτὸν μὲν λέγειν ὡς οὐ δίκαιοι ἂν εἶεν ἀγωνίζεσθαι ἀλλόκοτοι ὄντες καὶ τὴν φύσιν ἐκτράπελοι, τὸν δὲ δῆμον συναγωνίζεσθαι τοῖς Ἀκτορίδαις, λέγοντας ἔν ἀμφοτέρους εἶναι ὡς συμπεφυκότας. τοῦτο οὖν εἶναι τὸ παρ' Ὀμήρου νῦν ῥηθὲν τὸ «πλήθει πρόσθε βαλόντες», ἀντὶ τοῦ νικήσαντες διὰ τὸ πολλοὶ εἶναι. ἀλλὰ πῶς ἂν εἴη πλῆθος ἢ δυάς; πῶς δὲ οἱ τῆ συμφύια μοναζόμενοι νοηθεῖεν ἂν πολλοί; εἰ μὴ ἄρα, ὅτι ἄλλως διφυεῖς ὄντες καὶ δισώματοι, καὶ ἀνὰ τέσσαρας χεῖρας εἶχον καὶ τᾶλλα μέρη ὁμοίως, καὶ τοῦτο αὐτοῖς τὸ πλῆθος, τὸ κατὰ μέρη δηλαδή. ἕτεροι δὲ τὸ «πλήθει πρόσθε βάλλοντες» ἀντὶ τοῦ νικήσαντες πολλοῖς ἄρμασιν οἷς ἐνεπόδιζον. πολλὰ γὰρ ἴσως εἰς τὸν ἀγῶνα διὰ τῶν ὑπ' αὐτοὺς θεραπόντων καθῆκαν ἄρματα. ἄλλοι δὲ ἀντὶ τοῦ τῷ πλήθει τῶν θεατῶν νικήσαντες, ὡς τῶν ἀθλοθετούντων πρὸς αὐτῶν ὄντων. [Ῥητέον δ' ἐνταῦθα καὶ ὅτι τῷ διφυεῖ τῶν Ἀκτοριῶνων τιθέμενος καὶ ὁ μελοποιὸς Ἰβυκος, ἐξ οὗ παρεφθάρθαι τοῖς Τεχνικοῖς δοκεῖ τὸ βυκινίζειν, φησὶ καὶ τοὺς Μολιονίδας ἐξ ὧν γεννηθῆναι, ὁμοίως δηλαδή τοῖς Διοσκούροις, εἰπὼν αὐτοὺς «ἄλικας ἰσοκεφάλους, ἐνιγύιους, ἀμφοτέρους γεγαῶτας ἐν ὤεω ἀργυρέω», καθὰ καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν γέγραπται, ὅπου δεδήλωται καὶ ὡς οὐ μόνον δισυλλάβως ὦν λέγεται, ἀλλὰ καὶ 4.804 τρισυλλάβως ὦεν διὰ τοῦ -ε καὶ ὦιον διὰ τοῦ ἰῶτα, καὶ τετρασυλλάβως δὲ ὠάριον. Τὸ δὲ ζητεῖν ἐξ ὁποίου ὧν οἱ Διόσκουροι καὶ αὖ πάλιν οἱ Μολιονίδαι, μῦθος ἂν φιλοίη, ὃς οὐδὲ τὴν Λήδαν ἀφήσιν εἶναι αὐτοῖς μητέρα, λέγων διὰ τοῦ ποιήσαντος τὰ Κύπρια, ὅτι Διοσκούρους καὶ Ἑλένην ἢ Νέμεσις ἔτεκεν, ἢ διωκομένη, φησὶν, ὑπὸ Διὸς μετεμορφούτο. κύριον δὲ πάντως ἐνταῦθα ἢ Νέμεσις, οὐ μὴν ἢ ψυχικὴ ποιότης, καθ' ἣν εἴρηται τὸ «μή μοι νέμεσις θεόθεν καταπνεύση», ἥγουν μή με νεμεσήση τὸ θεῖον. καὶ τοιάδε μὲν καὶ ταῦτα.] (η. 639) Τὸ δὲ «ἀγασσάμενοι» ἀντὶ τοῦ φθονήσαντες, ὅθεν καὶ ἀγαστὸν εἶδος τὸ ἐπίφθονον. Τὸ δὲ ἀγαῖσθαι καὶ ἀγαίειν λέγεται. τὸ μέντοι ἀγασθαι προπαροξυτόνως ἐπὶ ἐκπλήξεως νοεῖται. καὶ δύναται καὶ ἐξ αὐτοῦ γίνεσθαι τὸ ἀγαστόν, ὡσπερ καὶ τὸ ἀγαθόν. (η. 640) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὰ μέγιστα ἄεθλα φαίνεται εἰωθέναι τοῖς ἰπεῦσι κεῖσθαι. (η. 641 ς.) Τὸ δὲ «ἔμπεδον ἠνιόχευεν, ἔμπεδον ἠνιόχευε» σχῆμά ἐστιν ἐπαναστροφῆς, ὅμοιον τῷ «οὐδ' εἰ πυρὶ χεῖρας 4.805 ἔοικεν, εἰ πυρὶ χεῖρας ἔοικε, μένος δ' αἰθῶνι σιδήρῳ», καὶ τῷ «παρθένος ἠἰθεός τε, παρθένος ἠἰθεός τε ὀαρίζετον», καὶ τοῖς ὁμοίοις. ἐνδιάθετος δὲ ἡ τοιαύτη ἐπανάληψις καὶ ἐνταῦθα κατὰ θαυμά τε καὶ πρὸς ἀλήθειαν. Ὅρα δὲ καὶ τὸ «ἠνιόχευεν», αὐτὸ τοῦτο μόνον δηλοῦν τὸ τὰ ἠνία ἔχειν. τὸ γὰρ μάλιστα κελεύειν θατέρῳ τοῖν ἀδελφοῖν δίδωσι, φανερώς λέγων δύο εἶναι τοὺς Ἀκτορίωνας ἐφ' ἐνὸς ἄρματος τέσσαρσι διοικουμένους χερσί, πλεῖον δὲ τι μὴ παρεμφήνας, ἐξ ὧν ὁ μῦθος τερατεύεται. [Ὅτι δὲ τὸ ἠνιοχεύειν κοινῶς αἰτιατικῆ συντασσόμενον οἱ ὕστερον γενικῆ συντάξαν, δηλοῖ χρῆσις ἢ λέγουσα τὸ «τῆς ἐμῆς ψυχῆς ἠνιοχεύεις».] (η. 643) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι συμπληρῶν ὁ Νέστωρ γεροντικῶς τὸ κατ' αὐτὸν αὖχημα ἐπιφέρει «ὡς ποτ' ἔον, νῦν αὖτε νεώτεροι», καὶ ἐξῆς, ὡς εὐθὺς γραφήσεται. ἔστι δὲ τὸ «ἔον» ῥῆμα τῆς ἐών μετοχῆς, ὡς τὸ ἔτυπον τοῦ τυπῶν. (η. 643-5) Ὅτι γέρων ἀριστεὺς παραιτούμενος ἀγῶνας τὰ τοῦ Νέστορος ἐρεῖ ἂν «νῦν αὖτε νεώτεροι ἀντιοώντων ἔργων τοιούτων, ἐμὲ δὲ χρῆ γῆραϊ λυγρῷ πείθεσθαι» ὅπερ ὁμοίον ἐστὶ τῷ «νυκτὶ πείθεσθαι», καὶ «δαιτὶ στυγερῆ πείθεσθαι». «τότε δ' αὖτε», φησὶ, «μετέπρεπον ἠρώεσσι». (η. 646) Προτροπὴ δὲ εἰς τιμὴν τεθνεῶτος φίλου τὸ «ἀλλ' ἴθι καὶ σὸν ἑταῖρον ἀέθλοισι κτερεῖζε», ἥγουν ἐνταφίαζε, κτέρας δίδου ἐπιτάφιον, καί, ὡς εἰπεῖν, κτημάτιζε. (η. 64750) Τιμηθεὶς δὲ τις ἀγαθὸς ἀνὴρ δώροις πρὸς τινος ἐνδόξου εἶποι ἂν «τοῦτο δ' ἐγὼ πρόφρων δέχομαι, χαίρει δέ μοι ἦτορ, ὡς μευ ἀεὶ μέμνησαι ἐνηέος οὐδέ σε λήθω, τιμῆς ἧς τέ μ' ἔοικε τετιμῆσθαι· σοὶ δὲ θεὸς τῶνδ' ἀντὶ χάριν μενοεικέα δοίη». ἐκ τούτου δὲ τοῦ

Ὀμηρικοῦ τὴν ἀντίχαριν οἱ ὕστερον συνέθεντο. (η. 649) Ἐν δὲ τῷ «τιμῆς» λείπει ἡ ἄλφα πρόθεσις, ἵνα λέγη, ὅτι αἰεὶ μέμνησαί μου διὰ τιμῆς. τοῦτο δὲ πρὸς διαστολὴν ἑτέρας μνήμης τῆς ἐπιψόγου. ἢ καὶ ἄλλως, χαίρει μοι τὸ ἦτορ, ὅτι μέμνησαί μοι τῆς εὐοικίας τιμῆς. Τὸ δὲ «ἦς μ' ἔοικε τετιμῆσθαι», πρὸς ἀκολουθίαν συντέτακται τοῦ τιμῆς. ἄλλως δὲ ἀσφαλὲς ἦν τὸ «ἦν ἔοικέ με τετιμῆσθαι». Φασὶ δ' ἐν τούτοις οἱ παλαιοί, ὅτι ὕψωσεν ἑαυτὸν ὁ γέρων ἐνταῦθα, εἰπὼν ἄξιός εἶναι τιμῆς ὡς ἐνήης, καὶ εὐλόγιστον οὕτως ἀποδεδειχῶς τὸν τιμήσαντα, καὶ ὅτι τιμῆς μόνης ὁ Νέστωρ ἐδεῖτο. τίνος γὰρ ἄλλου πρεσβύτης, διηनुκῶς μὲν τοσαῦτα ἐν νεότητι, πρὸς χάριν δὲ φίλων ἄρτι 4.806 στρατευόντων, ἐπ' ἀξιώματος δὲ τοιοῦτου ὢν καὶ παίδων ἀγαθῶν πατὴρ καὶ οἴκου δεσπότης εὐδαίμονος. διὸ καὶ ὁ ἐν τῇ γ' τῆς Ὀδυσσεΐας φαινόμενος Μέντωρ οὐδὲν ἄλλ' ἢ κῦδος ἐπεύχεται τῷ Νέστορι καὶ τοῖς υἱοῖς. (η. 646) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «σὸν ἑταῖρον, ὡς ἐρρέθη, «ἀέθλοισι κτερεῖζε» καινότερον εἴρηται οὐχ' ὡς ἐπὶ ἐνταφιασμοῦ, ἄλλως γὰρ ἤδη προεντεταφιάσται Πάτροκλος. ἔστι δὲ ἀπλούστερον φράσαι, ὡς τὰ πρὸ τούτων μὲν ἄλλως ἐκτερεῖσθη, τουτέστι κτέρεα, ἦτοι κτήματα, ἔλαβεν ἐκεῖνος νεκρικά, νῦν δὲ καὶ ἀέθλοισι κτερεῖζεται τοῖς ἐπ' ἐκείνων γενομένοις. (η. 651 ς.) Ὅτι φιλοτίμως χαίρειν τὸν Ἀχιλλέα τοῖς εἰς ἑαυτὸν ἐπαίνοις δηλοῖ ὁ ποιητὴς καὶ νῦν ἐν τῷ «Πηλεΐδης δὲ πολὺν καθ' ὄμιλον Ἀχαιῶν ὦχετ', ἐπεὶ πάντ' αἶνον ἐπέκλυε Νηλεΐδαο». Παρίστατο γὰρ δηλονότι αὐτῷ φιλικῶς διὰ παντὸς τοῦ λόγου, [δεικνὺς δεῖν εἶναι τὸν φιλότιμον μὴ ἐξουθενοῦν καὶ παρ' οὐδὲν τίθεσθαι τὰ τῶν ἐπαίνων, ἵνα μὴ ποθεν ἀκούσοι τὸ «ὄνος λύρας» παροιμιακῶς, καὶ ἅμα κατακριθεῖ ἄχαρίς τε εἶναι καὶ μηδὲ ἑαυτὸν φιλῶν. τοιοῦτοι γὰρ οἱ μὴ χαίροντες τοῖς εἰς σφᾶς αὐτοὺς ἐπαίνοις.] Ὅρα δὲ τὸ «πολὺν καθ' ὄμιλον». ἐκ τούτου γὰρ οἱ μεθ' Ὀμηρον πολὺν ἄνθρωπον καὶ πολὺν λαὸν τὸν χυδαῖόν φασιν. (η. 653) Ὅτι Ἀχιλλεὺς μετὰ τοὺς ἵππεῖς «πυγμαχίης ἀλεγεινῆς θῆκεν ἄεθλα», ἦγουν προέθετο. φιλοσόφος δὲ κἀνταῦθα ἡ λέξις κεῖται. εἴτε γὰρ ἴστανται τὰ ἔπαθλα ζῶα ὄντα εἴτε κἀθηνται εἴτε κεῖνται, οἰκεῖον γενικῶς ἐπ' αὐτῶν τὸ τίθεσθαι. (η. 654-6) Εἴτα τὸ εἶδος τῆς θέσεως ἐρμηνεύων ἐπάγει ἀσυνδέτως «ἡμίονον ταλαεργὸν ἄγων κατέδησ' ἐν ἀγῶνι, ἐξέτε', ἀδμήτην, ἢ τ' ἀλγίστην δαμάσασθαι» τῷ δ' ἄρα 4.807 νικηθέντι τίθει δέπας ἀμφικύπελλον», ὃ ἔστι στοργγύλον, ὡς μυριαχοῦ φαίνεται. εὐτελοῦς δὲ ὕλης ἔοικε τοῦτο εἶναι. Ὅρα δὲ ὅτι, εἰ καὶ διὰ συντομίαν οὐκ ἐπεσημῆματο ρητῶς ὅτι τῷ νικῆσαντι ἀέθλιον ἢ ἡμίονος, ἀλλ' οἷς τῷ νικηθέντι τὸ δέπας τεθῆναι φησιν, ἐνέφηνε γοργῶς καὶ τὸ σιωπηθέν. ἐσιώπησε δὲ, ἵνα προῖων περιφράση τὸν νικητὴν. (η. 660-2) Ἐρεῖ γὰρ «ὦ δέ κ' Ἀπόλλων δῶη καμμονίην, γνώωσι δὲ πάντες Ἀχαιοί, ἡμίονον ταλαεργὸν ἄγων κλισίηνδε νεέσθω». ὑποκαταβάς δὲ διὰ τοῦ Ἀχιλλέως ἄμφω λέγει. ὁ μὲν γάρ, ὡς ἐρρέθη, ἡμίονον ἀγέτω, (η. 663) «αὐτὰρ ὁ νικηθεὶς δέπας οἴσεται» τὸ ρηθέν, καμμονίην κἀνταῦθα εἰπὼν, ὡς καὶ προερρέθη, τὴν ἐκ καταμονῆς νίκη. ἦν καταμονήν, τουτέστιν ἐπιμονήν, δηλοῖ τὸ (η. 659 ς.) «ἄνδρε δύο περὶ τῶνδε κελεύομεν πῦξ μάλ' ἀνασχομένῳ πεπληγέμεν», ἦγουν πῦξ ἀλλήλους πληξαι ἀνατείναντας τὰς χεῖρας. ἦν γὰρ ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἐπιτήδευμα πυγμαχῶν τὸ ἐπὶ πού ἀντέχειν ἀνατεταμέναις χερσίν. καὶ τινα πύκτην Ἀριστείδης ἐπαινεῖ, ὅτι διεκαρτέρει, τῶν ἀντιπάλων οὕτω περιγινόμενος. (η. 653) Ἀλεγεινὴν δὲ τὴν πυγμαχίαν λέγει, καθὰ προῖων καὶ τὴν παλαισοσύνην, διὰ τὰ ἐξ αὐτῶν δυσχερῆ, ὡς φανήσεται. (η. 654) Τὸ δὲ «ταλαεργόν» ταῖς ἡμίονοις ὠκείωται μάλιστα εἰς ἐπώνυμον. βόες γὰρ καὶ ἵπποι οὐχ' οὕτω ταλαεργοί, ὢν ὡς τὰ πολλὰ τὸ ἀγελαῖον καὶ ἄνετον. ἄλλως δὲ καὶ φερέπονι αἱ ἡμίονοι μάλιστα. διὸ καὶ οἰκεῖον ἢ τοιαύτη ἄθλον τῷ τλησιπόνῳ πύκτη, καὶ μᾶλλον, ὅτι καὶ ἀλγίστην δαμάσασθαι. ἀλγεινὸς μὲν γὰρ καὶ βούς καὶ ἵππος δαμασθῆναι μετὰ ἕξ ἔτη, ἀλγίστην δὲ καὶ οὐ ραδίως εἴκουσα ζυγῶ ἢ σφριγῶσα ἡμίονος. [Δῆλον δὲ ὅτι ταυτόν ἐστι ἀλγίστην Ὀμηρικῶς εἰπεῖν καὶ ἀργαλέην Ἀττικῶς. διὸ καλῶς οἱ Ἐτυμολόγοι τὸ ἀργαλέον οὐ μόνον ἀπὸ τοῦ ἔργου ἀλλὰ καὶ

ἀπὸ τοῦ ἄλγους ἐτυμολογοῦντες εὐρίσκονται τροπῇ τοῦ ᾠλ εἰς ᾠρ.] (η. 655) Τὸ δὲ «ἐξέτεα» διαφορεῖται κατὰ τὸν τόνον, καὶ ζητητέον περὶ τούτου καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Βοιωτίαν, ἔνθα ἐρρέθη τὰ τοιαῦτα καὶ ὀξύνεσθαι κατὰ τὰς εὐθείας καὶ βαρύνεσθαι 4.808 αι. (η. 660) Τὸ δὲ πύξ ἀπὸ τοῦ πτύσσω πτύξω ἀποβολῇ τοῦ ᾠ γίνεται. πτύσσοντες γὰρ τοὺς τῆς χειρὸς δακτύλους καὶ οὕτω στρυφνοῦντες εἰς πύκνωσιν οἱ πυγμαῖοι ἀθλοῦσιν, εἰς γρόνθον συστρέφοντες, ὅπερ κόνδυλον φασιν οἱ σοφοί, [ῥῆμά τε παράγοντες ἐξ αὐτοῦ τὸ κονδυλίζειν, ἤγουν τοιούτῳ κονδύλῳ παίειν, καὶ παροιμίαν προάγοντες τὴν «δὸς ἄρτον», τυχόν, «καὶ κόνδυλον ὄψον ἐπ' αὐτῶ», ἤγουν χορήγησον τὸ ἄρκοῦν παιδίῳ ἢ τινι τοιούτῳ προσώπῳ, καὶ εἰ μὴ ἀρκεῖται ἄλλ' ὀχλεῖ ἐς πλεόν, τότε δὴ ἐπίβαλε ἀντὶ τοῦ ὄψου κόνδυλον, παίσας δηλαδὴ τὸν ἄφρονα.] Ἐκ δὲ τοῦ τοιούτου πτύσσω, ἀφ' οὗ τὸ πύξ, καὶ τὸ πυκνόν γίνεται καὶ ὁ πύξος. καὶ ταῦτα μὲν ἐκ τοῦ πτύξω. ἡ δὲ γε πυγμὴ καὶ ὁ πυγμαῖος καὶ ἡ πυγμαχία καὶ τὸ ἐξ αὐτῶν πυγμαχεῖν ἐκ τοῦ ἔπτυγα, μέσου παρακειμένου, σύγκεινται. διὸ καὶ ἔχουσι τὸ ᾠγ. [Ἡ μᾶλλον πυγμὴ μὲν ἐκ τοῦ ἔπτυγμα παθητικοῦ παρακειμένου, ἀπὸ δὲ τοῦ ἔπτυγα σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ ἡ πυγὼν καὶ αἱ κατὰ σῶμα πυγαὶ καὶ τὸ πυγούσιον μέτρον. τοῦ δὲ γε εἰρημένου παρακειμένου καὶ οἱ Πυγμαῖοι ἤρτηνται, περὶ ᾧ, εἰ καὶ προγέγραπται, ὅμως καὶ νῦν μνηστέον οὐκ ἀσυντελῶς, ὡς οἱ τοιοῦτοι μικροὶ ἄνδρες, οἱ ταῖς γεράνοις διαπολεμοῦντες πέρδιζιν εἰς ὄχημα χρῶνται. κατὰ δὲ Μενεκλήν, καθὰ γεράνοις πολεμοῦσιν, 4.809 οὕτω καὶ πέρδιζιν, ᾧ τινος τὸ ῥύγχος οὐ κινναβάρινον ἔχειν ἐκεῖνός φησι. λέγεται δὲ καὶ γυναῖκα εἶναι διάσημον ἐν αὐτοῖς, Γεράναν τοῦνομα, ἡ κατὰ θεὸν τιμωμένη ταπεινούς, φασίν, ἤγε τοὺς θεοὺς καὶ μάλιστα Ἥραν. διὸ ἀγανακτήσασα ἐκεῖνη μετεμόρφωσε τὴν ἀλαζόνα εἰς ἀπρεπῆ ὄψιν ἀπορνηθῶσασα, πολέμιόν τε καὶ στυγητὴν, φασί, κατέστησε τοῖς τιμῆσιν Πυγμαῖοις. Τοῦ δὲ ῥηθέντος ἔπτυγμα παράγωγον καὶ τὸ τοῦ πέπλου πτύγμα καὶ ὁ πύκτης. ἐκβληθέντος τοῦ ταῦ ἐκ τοῦ πῖ διὰ καλλιφωνίαν. ἐξ αὐτοῦ δὲ παράγωγον ῥῆμα τὸ πυκταλίζειν, οὗ χρήσις παρὰ Ἀνακρέοντι, οἷον «ὡς μὴ πρὸς τὸν ἔρωτα πυκταλίζω», ἤγουν πυκτεύω. ὡς δὲ ἐκ τοῦ πτύσσω πτύξω γίνεται καὶ τὸ πτύξ πτυχός, καὶ τὸ Πνύξ Πυκνός, ὄνομα δικαστηρίου Ἀττικοῦ, ὅπερ ἡ κοινὴ χρήσις Πνυκός κλίνει, καὶ ἀλλαχοῦ σαφῶς δεδήλωται.] Ἀπόλλωνος δ' ἐνταῦθα μέμνηται ὁ ποιητὴς διὰ τὸ δοκεῖν ἐναγώνιον εἶναι καὶ αὐτὸν ὁμοίως τῷ Ἑρμῇ. (η. 661) Τὸ δὲ «γνώσι πάντες» τὸ ἀναγκαίως ἀναμφήριστον τῆς νίκης δηλοῖ. (η. 664) Ὅτι «ἀνήρ ἡὺς τε μέγας τε ἦν εἰδὼς πυγμαχίης, υἱὸς Πανοπήος, Ἐπειός», δειλὸς μέντοι καὶ ἀπόλεμος, ὡς καὶ Λυκόφρων ἱστορεῖ. (η. 669–71) Διὸ καὶ αὐτὸς εἰπὼν ἐνταῦθα ὅτι «εὐχόμεαι», ὃ ἔστι καυχῶμαι, «εἶναι ἄριστος πυγμῆ», ἐπάγει, «ἢ οὐχ' ἄλις ὅττι μάχης ἐπιδεύομαι», καὶ ἐξῆς. 4.810 προῖόν μέντοι γελοῖος ἐν τῷ δισκεύειν εὐρεθήσεται ὁ τὴν πυγμὴν ἄριστος. ὡς γὰρ αὐτὸς γνωματεύων φησὶν «οὐδ' ἄρα πως ἦν ἐν πάντεσσιν ἔργοισι δαήμονα φῶτα γενέσθαι», ὅπερ ὁμοίον ἔστι τῷ οὐκ ἄρα θεὸς πάντα δῶκεν ἀνθρώποις. (η. 667–9) Οὕτω δὲ θαρρεῖ τὴν πυγμαχίαν ὁ Ἐπειός, ὥστε τῆς ἡμίονου ἀψάμενος εἰπεῖν «ἄσσον», ἤγουν ἐγγύς, «ἴτω ὅστις δέπας οἴσεται», τὸ δευτερεῖον δηλαδὴ «ἡμίονον δ' οὐ φημί τιν' ἀξέμεν ἄλλον Ἀχαιῶν πυγμῆ νικήσαντα, ἐπεὶ εὐχόμεαι εἶναι», ὡς ἐρρέθη, «ἄριστος», κατὰ τὴν πρόκλησιν δηλαδὴ τοῦ Ἀχιλλέως, εἰπόντος «ἄνδρε κελεύομεν ὧ περ ἄρίστῳ πύξ πεπληγέμεν», ὡς εἴρηται. (η. 672–5) Εἶτα καὶ ἀπειλούμενος εὐμεθόδως καὶ πρὸς ἀλήθειαν τῷ ἀντιπάλῳ φησὶν «ὧδε γὰρ ἐξερῶ, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται· ἀντικρὺ χροὰ τε ῥήξω σὺν δ' ὅστέ' ἀράξω· κηδεμόνες δὲ οἱ ἐνθάδ' ἀολλέες αὐθι μενόντων», ἥτοι μενέτωσαν, «οἱ κέ μιν ἐξοίσουσιν ἐμῆς ὑπὸ χερσὶ δαμέντα». καὶ αὐτίκα ἔοικεν ἐλεῖν τὸ ἔπαθλον. ἀμέλει μετὰ τὸν ἀγῶνα οὐ μέμνηται τούτου ὁ ποιητὴς, ἀλλὰ τῶν τοῦ Εὐρυάλου ἐταίρων, οἱ «ἐκόμισαν», φησί, «δέπας ἀμφικύπελλον». (η. 673) Ὅρα δ' ἐν τούτοις τὴν τῶν γοργῶν παρίσων ἀβρότητα, ἐν οἷς λαλεῖ ὁ θαρρῶν ἄριστος ἀθλητής,

τοῦ «χρόα ῥήξω», καὶ «ὄστέα ἀράξω», τουτέστι θραύσω κατὰ τινὰ ὀνοματοποιίαν. (η. 665) Τὸ δὲ «εἰδὼς πυγμαχίης» οὐκ ἀσυνήθως συντέτακται καθ' ὁμοιότητα τοῦ «τόξων εὖ εἰδὼς» καὶ τῶν ὁμοίων. δῆλον δὲ καὶ ὅτι ἄλλως ἔστιν ὅτε κοινότερον συντάσσεται, ὡς δηλοῖ καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα τὸ «εἰδότες ἄμφω κέρδεα». (η. 673) Τὸ δὲ «ἀντικρῦ» κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἀντὶ τοῦ διόλου καί, ὡς εἶπεῖν, διαμπερές. ἐμφαίνει δὲ ἡ λέξις ἀντέρεισιν τινὰ τῶν ἔνδον ὡς ἀντικρουόντων καὶ οὕτω βλαπτόντων τὸ πληγέν. δοκεῖ γὰρ ἐκ τοῦ ἀντικρούειν τὸ ἀντικρῦ γίνεσθαι, καὶ δηλοῖ πληγὴν ἀντήρειδα. (η. 674) Κηδεμόνες δὲ οἱ ἀπλῶς ἐπιμεληταί, οἱ μετ' 4.811 ὀλίγα φίλοι ἑταῖροι λέγονται. Τὸ δὲ «ἐνθάδε» καὶ «αὐῖθι», κατὰ λόγου ἀγωνίαν ἐκ παραλλήλου ἐν τι δηλοῦσι. (η. 665) ἐπισημαντέον δὲ διὰ τοὺς καὶ τοιοῦτοις χαίροντας, ὅτι τὸ «Πανοπήης Ἐπειός» ἔχει τι ψευδοπαρηγήσεως κατὰ τὰς παραληγούσας, ὥσπερ μετ' ὀλίγα καὶ τὸ «οἱ μιν ἄγον δι' ἀγῶνος». τηρητέον δὲ καὶ τὸ ἐπικίνδυνον τῆς πυγμαχίας ἀεὶ τοιαύτης οὔσης. πολλοὺς γὰρ τῆς κατὰ φύσιν σωματικῆς ἀρμονίας παρέλυν. (η. 678–80) Ὅτι Μηκιστεύς, υἱὸς Ταλαοῦ ἢ Ταλαΐονος, ὅθεν καὶ Ταλαϊονίδης λέγεται, ὡς δηλοῖ τὸ «υἱὸς Ταλαϊονίδαο ἄνακτος», ἤλθέ ποτε Θήβας, «δεδουπότος Οἰδιπόδαο ἐς τάφον. ἔνθα δὲ πάντας ἐνίκα Καδμείωνας», τῇ πυγμῇ δηλαδή, ὡς ἔστι νοῆσαι ἀπὸ τοῦ υἱοῦ. τούτου γὰρ υἱὸς Εὐρύαλος νῦν οἶος, ἦτοι μόνος, «ἀνίστατο, ἰσόθεος φῶς», ἀντικαταστησόμενος πυγμαχικῶς τῷ Ἐπειῷ κατὰ τέχνην, ὡς εἰκός, πατρικὴν. (η. 677) Καὶ ὅρα τὸ «οἶος», δι' οὗ φαίνεται ἡ κατὰ πυγμὴν ἐξοχή τοῦ Ἐπειοῦ, ἧς ἔνεκεν οὐδεὶς ἐτόλμησε τούτῳ ἀντιστηῖν, ὅτι μὴ μόνος Εὐρύαλος. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς οὐκ εὐτυχῶς ἑαυτῷ. ὁμοίως δὲ ὅρα καὶ τὸ «ἀνίστατο», ἐν ᾧ μὴ πάντῃ θαρρεῖν ὁ Εὐρύαλος φαίνεται. οὐ γὰρ ἀνέστη, φησὶν, ἀλλ' ἀνίστατο, σχολαίως ὀρθούμενος εἰς ἀγῶνα δέει τοῦ μέλλοντος, καθὰ πού καὶ ὁ γέρων Νέστωρ ἵππου παρηγορίας οὐκ εἶχε ῥᾶον τεμεῖν, ἀλλ' ἔτεμνε σχολαιότερον. Τὸ δὲ «ἰσόθεος φῶς» ὑπερεξαίρει τόν, ὡς εἴρηται, ἄριστον Ἐπειόν, εἶπερ ἰσόθεον ἀντίμαχον καταβαλεῖ. (η. 679 ς.) Ἐν δὲ τῷ «Θήβας ἤλθεν» ἡ ἔ-ε-ι-ς πρόθεσις λείπει. Δεδουπότος δὲ ἀντὶ τοῦ πεσόντος, ἐκ τοῦ παρε 4.812 πομένου δούπου, ἦτοι ψόφου καὶ κτύπου, τοῖς πίπτουσιν, ὡς δηλοῖ τὸ «δούπησε δὲ πεσών». εἴρηται δὲ ἡ λέξις ὡς ἡ ἐν πολέμῳ θανόντος τοῦ Οἰδίποδος ἢ ὡς ὑπερπαθήσαντος καὶ κατακρημνίσαντος ἑαυτόν. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι οὐκ ἐν Ἀθήναις κατὰ τοὺς τραγικούς, ὣν καὶ ὁ Σοφοκλῆς, ἀλλ' ἐν Θήβαις θανεῖν τὸν Οἰδίποδα φαίνεται εἰδὼς ὁ ποιητής, καὶ ὅτι οὐδὲν οὐδὲ τὸν Εὐρύαλον τοῦτον ἢ πατραγαθία ὤνησεν, ὃς κακῶς ἀπαλλάξει πυγμαχίης τῷ Ἐπειῷ. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι συγγενῆς ἦν τῷ Διομήδει Εὐρύαλος οὕτω. Ἀδράστου ἀδελφὸς Μηκιστεύς, οὗ Εὐρύαλος. πάλιν Ἀδράστου θυγάτηρ Δηϊπύλη, ἧς Διομήδης. (η. 681.) Διὸ καὶ, καθὰ φανεῖται, ἀμφεπονεῖτο αὐτὸν ὁ Διομήδης «θαρσύνων ἐπέεσσι, μέγα δ' αὐτῷ βούλετο νίκη», ἐθέλων κενεαυχέα δεῖξαι τὸν Ἐπειόν. (η. 679) Ὁ δὲ Οἰδίπους πολλαχοῦ εὔρηται τετρασυλλάβως καὶ Οἰδιπόδης λεγόμενος. [Τὸν δὲ εἰρημένον Ἐπειὸν ὑδροφορεῖν τοῖς Ἀτρεΐδαις ἱστορεῖ Στησίχορος ἐν τῷ «ῶκτειρε δ' αὐτὸν ὕδωρ ἀεὶ φορέοντα Διὸς κούροις βασιλεῦσιν». ἔνθα ὅρα τὸ «Διὸς κούροις», καθ' ὃ καὶ Διὸς κούρη ἢ Ἀφροδίτη ἐν παραθέσει, ὥστε κατ' ἐξοχὴν τινὰ Διόσκουροι συνθέτως οἱ τῆς Λήδας καὶ τοῦ Διός. ἡ δὲ ῥηθεῖσα ἱστορία τῆς τοῦ Ἐπειοῦ ὑδροφορήσεως ὑπεκίνησε τὸν Σιμωνίδην αἰνίγμα θέσθαι ἐπὶ ὄνῳ ὑδροφοροῦντι αὐτῷ τε καὶ τοῖς μαθηταῖς, ἐν ᾧ Πανοπηϊάδην ἐκεῖνος τὸν ῥηθέντα ὄνον εἶπεν, ἦγουν Πανοπέως υἱόν, Ἐπειόν. ὡς δὲ κατὰ γαστρὸς ἔτι ὦν ἔμβρυον ὁ Ἐπειὸς ἐπύκτευσέ πως τῷ διδύμῳ ἀδελφῷ καὶ νικήσας προεξώδευσεν, ὁ Λυκόφρων ἱστορεῖ.] (η. 683–91) Ὅτι Διομήδης τῷ, ὡς ἐρρέθη, φίλῳ συγγενεῖ Εὐρυάλῳ «ζῶμα πρῶτον 4.813 παρακάββαλεν», ἦτοι παρακατέβαλεν ἦγουν περὶ τὰ αἰδοῖα ἔθετο, «αὐτὰρ ἔπειτα δῶκεν ἱμάντας ἐϋτμήτους βοδὸς ἀγραύλοιο. τῷ δὲ ζωσαμένῳ βήτην ἐς μέσον ἀγῶνα, ἄντα δ' ἀνασχομένῳ», καθὰ προεδήλωται, «χερσὶ στιβαρήσιν ἄμ' ἄμφω σύν

ῥ' ἔπεσον, σὺν δέ σφι βαρεῖαι χεῖρες ἔμιχθεν. δεινὸς δὲ χρομάδος γενύων γένετο, ἔρρεε δ' ἰδρὼς πάντοθεν ἐκ μελέων, ἐπὶ δ' ὤρνυτο θεῖος» ἢ «δῖος Ἐπειός, κόψε δὲ παπτήναντα παρήϊον, οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν εἰστήκει» ἢ «ἔστήκειν», «αὐτοῦ γὰρ ὑπήριπε φαίδιμα γύια». (η. 692–9) Εἶτα διαγράφων τὸν τρόπον τοῦ πτώματος διὰ παραβολῆς φησιν «ὡς δ' ὄθ' ὑπὸ φρικὸς Βορέω ἀναπάλλεται ἰχθὺς θῖν' ἐπὶ φυκίοντι, μέλαν τέ ἐκῦμ' ἐκάλυψεν, ὡς πληγεῖς ἀνέπαλτο, ἀτὰρ μεγάλθυμος Ἐπειὸς χερσὶ λαβῶν ὠρθωσε, φίλοι δ' ἀμφέσταν ἑταῖροι, οἳ μιν ἄγον δι' ἀγῶνος ἐφελκομένοισι πόδεσιν, αἶμα παχὺ πτύοντα, κάρη βάλλονθ' ἐτέρωσε, κὰδ δ' ἄλλοφρονέοντα μετὰ σφίσιν εἶσαν», ὃ ἐστὶν ἐκάθισαν, «ἄγοντες· αὐτοὶ δ' οἰχόμενοι κόμισαν δέπας ἀμφικύπελλον». (η. 698) Ἔστι δὲ τὸ «ἄλλοφρονέοντα» ἀντὶ τοῦ ἐξεστηκότα φρενῶν κατὰ τοὺς παλαιούς, κρεῖττον δ' εἶπεῖν, ἡλλοιωμένον τὴν φρόνησιν. Τὸ δὲ εἶπεῖν ἄλλο φρονοῦντα, παρ' ὃ πρῶην ἐφρόνει, κακίζεται τοῖς πάλαι σοφοῖς, ἵνα μὴ τὸ παραφρονεῖν, φρονεῖν λεγόμενον 4.814 καὶ αὐτό, νόμῳ καθυπαγάγη τὴν φρόνησιν κατὰ τὸ «νόμῳ γλυκύ» καὶ «νόμῳ πικρόν». ὁ δὲ ὡς ἐρρέθη, ἄλλοφρονῶν καὶ ἀλλότριος τοῦ φρονεῖν ἐρμηνευθεῖ ἄν. [Οἱ δὲ γε παρὰ τοῖς ἰατρικῶς ἰωνίζουσιν ἄλλοφάσσοντες οὐδὲν τι ὅμοιον δηλοῦσιν, ἀλλὰ σημαίνουσι τοὺς ἄλλοτε ἄλλα φράζοντας καὶ μηδὲν ὅλως διασαφῶντας.] (η. 683) Ζῶμα δὲ οὐ μόνον ἐν πυγμαχίᾳ, ἀλλὰ ἐζώννυντο καὶ οἱ παλαίοντες, ὡς δηλώσει προῖων ὁ ποιητής. Ὅτι δὲ καὶ ἐγυμνοῦντο οἱ οὕτω ζωνύμενοι, σιγᾶ ὡς φανερόν, καθὰ παντελῶς ἐσίγησε καὶ τὸ ζώσασθαι τὸν Ἐπειόν, ὡς ἀπὸ τοῦ Εὐρυάλου γνωσθησόμενον. ἐνέφηνε δὲ μόνον τὸ καὶ ἀμφοτέρους ἐνταῦθα ζώσασθαι ἐν τῷ εἶπεῖν «οἱ δὲ ζωσάμενοι». Περὶ δὲ τοῦ ζώματος φέρεται ἱστορία, ὅτι μετὰ τὴν ἰδ' η' ἴν Ὀλυμπιάδα συνέβη Ὅρσιππὸν τινα ἐμποδισθέντα ὑπὸ τοῦ περιζώματος πεσεῖν καὶ τελευτῆσαι, ἢ κατὰ τινος νικηθῆναι. ὅθεν ἐθεσπίσθη γυμνοὺς τοὺς τοιοῦτους ἀγωνίζεσθαι. ἀφ' οὗ καὶ γυμνάσιον ὁ τόπος, ἐν ᾧ τοὺς ἀγῶνας ἐποιοῦντο. ὥστε, φασί, νεώτερος Ὀμήρου Ἡσίοδος, γυμνὸν εἰσάγων Ἴππομένην ἀγωνιζόμενον τῇ Ἀταλάντῃ. (η. 684) Οἱ δὲ τῶν πυγμαχῶν ἱμάντες οἱ βόειοι περὶ τὰς χεῖρας αὐτοῖς εἰλοῦντο, συνεργαζόμενοί τι ταῖς πληγαῖς καὶ τοὺς δακτύλους δὲ συνέχοντες, καὶ ὡσεὶ τινα κορύνην σφαιροῦντες στερρῶς, καὶ ὥφθη οὐ πρὸ πολλοῦ Πέρσης ἀνὴρ πυγμακὸς ἐν τοῖς βασιλείοις οὕτω διατεθειμένος. ἐκαλοῦντο δέ, φασί, καὶ μύρμηκες οἱ τοιοῦτοι ἱμάντες, ὅθεν καὶ τὸ ἀστεῖον ἐκεῖνο ἱστόρηται, ὡς ἀνὴρ ἀχρεῖος τὴν 4.815 πυγμακίην καὶ πολλὰς παθῶν πληγὰς, τόπον ὠνούμενος ἐν ᾧ μάθοι πολλοὺς εἶναι μύρμηκας, ἀφῆκε συναλλάξει, βαρυνθεὶς ὡς εἶπερ καὶ ἐπλήγη τῷ τῶν μυρμηκῶν ὀνόματι. [Ἄλλὰ τοῦτο μὲν, εἰ καὶ ἡδὺ τοῖς ἀκούουσιν, ἀλλ' ὁ ταπεινὸς ἐκεῖνος πύκτης οὐκ εὐτραπέλως ἐποίησεν, ἀλλὰ δειλιῶν καὶ πρὸς μόνην ἀκοὴν μύρμηκος. ὁ δὲ ἀστεῖος μουσικὸς Στρατόνικος πρὸς ὄνομα κηρύκων, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις δεδήλωται, ἄλλως εὐτραπελεύσατο, σχήματι δέους διαχέας τοὺς θεατάς. μαθὼν γὰρ τὴν πόλιν, ἐν ἣ παρέτυχε, πολλοὺς ἔχειν κήρυκας, δακτύλοις ἄκροις διέβαιναν, αἰτίαν εἰπὼν τοῦδε τοῦ περιπάτου τὸ δεδιέναι, μήποτε πλατεῖ ποδὶ βαίνων περιπαρῆ πατήσας κήρυκα, ὡς τοῦ θαλασσίου κήρυκος διὰ τὸ κογχυλοειδὲς ὀξύτητος πέριξ ἔχοντος.] (η. 686) Τὸ δὲ «ἄντα δ' ἀνασχόμενοι», τουτέστιν ἀνατείναντες τὰς χεῖρας, ἕως τοῦ «ἐκ μελέων» ἔκφρασις ἐστὶ τῆς τῶν πυγμαχῶν συμπλοκῆς. (η. 687) Συμπεσεῖν δὲ κυριωτάτη λέξις κἀνταῦθα ὥσπερ καὶ ἐπὶ μάχης καὶ ὅλως ἀπάσης συμβολῆς. Βαρεῖαι δὲ χεῖρες ἐνταῦθα κυρίως εἴρηται παρὰ τὸ βία αἴρεσθαι. (η. 688) Χρομάδος δὲ κατὰ ὀνοματοποιίαν ὁ ἐν ταῖς γένυσι ψόφος καὶ οἶον τρισμός, ὃς μάλιστα ἐν ταῖς πληγαῖς γίνεται. Τὸ δὲ «γενύων γένετο» ἔχει τι κάλλους ὁμοίως τῷ «προσῆκει προθύμως». (η. 690) Τὸ δὲ «κόψεν» ἐπὶ πληγῆς φησιν, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις. οὕτω δὲ καὶ μετ' ὀλίγα Ὀδυσσεὺς κόψεν Αἴαντος κώληπα. ἐκ τούτου δὲ καὶ κόπτεσθαι παθητικῶς ἐπὶ θρήνου, ὅθεν ὁ κοπετός, ἐκ τοῦ τοιοῦτου δὲ καὶ τὸ πληκτικὸν κόπανον, [ἵνα ἦ, ὡς ξέω ξόανον, οὕτω καὶ κόπανον.] Τὸ μέντοι

κατακόπτειν ἐπὶ σφαγῆς οἱ μεθ' Ὅμηρον τιθέασι ρήτορες, οἷον «κατεκόπησαν ἐν πολέμῳ», καὶ ὁ Κωμικός δὲ ὄρνιθας κατακοπήναί φησι. Τὸ δὲ «παπτήναντα» σημαίνει μὲν τὸ περιβλεψάμενόν που εἰς ἕτερον μέρος, οἷα εἰκός, ἐμφαίνει δὲ προσοχήν τοῦ Ἐπειοῦ, ὃς καιρὸν τοῦτον εὐρῶν ἔπληξεν εὐθὺς τὸν Εὐρύαλον. 4.816 πιθανεύεται δὲ οὕτω καὶ τὸ κατὰ τῆς παρεΐας κρούσμα. εἰ μὴ γὰρ ἐπλαγίασεν Εὐρύαλος, τὰ κατὰ στόμα καὶ ὀφθαλμοὺς εἰκός ἦν κρουσθῆναι, ὧν καὶ αὐτῶν ἐστοχάζοντο πάντως οἱ πύκται, καθὰ καὶ ὠτων. ὅθεν ὠτοκάταξις κατὰ Αἴλιον Διονύσιον ὠτοθλαδίας, τὰ ὦτα τεθλασμένος ἐν παλαίστρα, καὶ ἀμφώτιδες κατὰ Πausανίαν, ἃς οἱ παλαισταὶ παρὰ τοῖς ὠσὶν εἶχον. ἄλλως δέ γε καὶ ἐκπώματος εἶδος αἱ ἀμφώτιδες. Παρήϊον δὲ νῦν μὲν αὐτῆ ἢ παρεΐα, ἐτέρωθι δὲ κόσμος ἵππου παραγναθίδιος. (η. 691) Τὸ δὲ «ἐστήκειν» δύναται μὲν καὶ δίχα τοῦ ἄν κοινῶς γράφεσθαι, ἢ δὲ ἀκρίβεια τῆς ἀντιγραφῆς μετὰ τοῦ ἄν γράφει ἀπὸ Ἰωνικοῦ τοῦ ἐστήκειεν, ὡς εἶναι ὅμοιον τῷ «ἤσκειν εἴρια καλά». (η. 692) Εἰς δὲ τὸ «ἀναπάλλεται ἰχθύς» φασὶν οἱ παλαιοὶ ὅτι, ἐπειδὴν τὸ πέλαγος στίζηται ἀρχομένου πνέειν ἀνέμου, ἀναπάλλονται ἰχθύες, στίζεται δὲ πάντως πέλαγος, ὅτε φρίκα πάσχει, περὶ ἧς πολλαχοῦ εἴρηται. (η. 695) Τὸ δὲ «χερσὶ λαβῶν ὠρθωσε» φιλοϊκτως τῷ Ἐπειῷ πέπαικται, ὀρθοῦντι ὃν κατέρριψε. (η. 696) Τὸ δὲ «ἄγον δι' ἀγῶνος» σὺν τῷ παρηχεῖν καὶ ἐτυμολογεῖ. ἀπὸ τοῦ ἄγειν γὰρ ὁ ἀγών, ἔχων καὶ ἐτέρας ἐτυμολογίας, ὡς ἐν ἀρχῇ τῆς ὠ' ῥαψωδίας ρηθήσεται. Τὸ δὲ «ἐφέλκομενοις ποσίν» ὃ ἐστὶ συρομένοις, ἀκρατῆ ἑαυτοῦ δηλοῖ τὸν Εὐρύαλον, ἐξ οὗ πιθανολογεῖται καὶ τὸ ἀλλοφρονεῖν. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐκ τοῦ τοιοῦτου 4.817 ἐφέλκεσθαι παράγεται καὶ τὸ τῆς φορτηγοῦ νηὸς ἐφόλκιον. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι νῦν μὲν αὐθωρὸν οἱ πυγμάχοι ἀλλήλοις ἐνέπεσον. ἦν δὲ ποτε αὐτοῖς τέχνη καὶ τρίβειν συχνὰς ὥρας ἐπὶ κακῶ τῶν ἀντιπάλων, [ἀνατάσει καὶ καταφορᾷ χειρῶν, ὡς εἰ καὶ ἀέρα, ὃ δὴ λέγεται, ἔδαιρον, ἢ καὶ ἐσκιαμάχουν πολεμικῶς. ἐζηλοῦτο γὰρ τοῖς παλαιοῖς καὶ σκιαμαχία εὐγενής. Κελτοὶ γοῦν, φασί, παρὰ τὸ δεῖπνον ἐνίοτε πρῶτα μὲν ἐν ὄπλοις ἐγερθέντες σκιαμαχοῦσι καὶ πρὸς ἀλλήλους ἀκροχειρίζονται, καὶ ἐξῆς, τὰ τοῦ ἱστοροῦντος αὐτὸ Ποσειδωνίου.] Περιάδεται οὖν τις [πυγμάχος], ὡς καὶ προερρέθη, κρατερὸς ἑαυτοῦ εἰς τὸ φερεπόνως ἐπὶ πολὺ ἀνέχειν τὴν χεῖρα καὶ πληγὰς μὲν μὴ καταφέρειν, ἀποκναίειν δὲ οὕτω τὸν ἀνταγωνιζόμενον. ὅτε οὖν τοιοῦτόν τι γίνεται ἢ καὶ ἄλλως παρατείνοιτο τὸ ἔργον, ἐγένετο τηνικαῦτα τοῖς ἀθλοῦσι βοήθημα, ὁποῖον καὶ Πausανίας ἱστορεῖ, λέγων ὅτι ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσιν ὅτε χρονοτριβοῖεν οἱ πύκται, κλίμαξ εἰσφέρειτο, ὥστε διαστάντας καὶ χώραν λαβόντας ἐκείνους μένειν ἐν ταύτῃ ἔνεκεν τοῦ μὴ περιῖστασθαι, τουτέστιν ὑφίστασθαι, τὰς φερομένας πληγὰς περιτρέχοντας, ἀλλὰ μένοντας ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τῆ ποιᾶ τῶν χειρῶν ἐκτάσει φυλάττεσθαι. καὶ ἐλέγετο τοῦτο «ἐκ κλίμακος», παροιμιαζόμενον ἴσως ἐπὶ τῶν ἐκ προμηθείας τινὸς λαμβανόντων ἐν πόνοις ἄνεσιν. [Ἰστέον δὲ ὡς ἡ ἱστορία σὺν ἄλλοις τισὶ καὶ Τιμοκρέοντα, τὸν Ῥόδιον ποιητὴν καὶ ἀθλητὴν, σεμνύνει ὡς πύκτην ἄριστον, ὃς, φασί, παρὰ τὸν μέγαν ἀφικόμενος βασιλέα καὶ ἐμφορηθεὶς βρωμάτων καὶ πολλὰ πιών, εἶτα ἐρωτηθεὶς ὃ τι ποτε ἀπὸ τούτων ἐργάζοιτο, καὶ εἰπὼν Περσῶν ἀναριθμήτους συγκόψειν, εἶπερ δηλαδὴ ἀεθλεύσει κατ' 4.818 ἐκείνων, τῆ ὑστεραία πολλοὺς καθ' ἓνα νικήσας, εἶτα χειρονομήσας καὶ ζητηθεὶς τὴν τοῦ χειρονομῆσαι πρόφασιν, ἀπολείπεσθαι ἔφη τοσαύτας πληγὰς, εἴ τις τολμήσει προσελθεῖν. δοκεῖ γοῦν καὶ ὁ Ἐπειὸς πολλοὺς ἂν ἔτι καταρρίψειν, εἰ κατ' αὐτοῦ ἀνέστησαν, καὶ που καὶ χειρονομῆσαι κατ' ἐκείνον τὸν Τιμοκρέοντα, καὶ ἐρωτηθεὶς εἰπεῖν, ὃ καὶ ἐκεῖνος ἔφη. Ὅρα δὲ ὅτι καὶ Τιμοκρέων τῆ τοῦ κόψειν λέξει Ὀμηρικῶς ἐχρήσατο ἐν τοῖς κατ' αὐτόν. λέγεται δὲ καὶ Φιλάμμων, πύκτης Ἀθηναῖος, νικᾶν τοὺς ἀντιπάλους πάντα τὸν χρόνον.] (η. 701) Ὅτι τὴν παλαισοσύνην ἔστιν εὐρεῖν καὶ παλαιμοσύνην δίχα τοῦ ἄσ γραφομένην τοῖς παλαιοῖς καθ' ὁμοιότητα τοῦ Παλαίμων κυρίου ὀνόματος, ὃ

καὶ αὐτὸ δοκεῖ ἐκ τοῦ παλαίειν γίνεσθαι. (η. 700–5) Ἰστέον δὲ ὡς ἄθλα παλαιμοσύνης Ἀχιλλεύς τέθεικε «τῷ μὲν νικήσαντι μέγαν τρίποδ' ἐμπυριβήτην, τὸν δὲ δυωδεκάβοιον ἐνὶ σφίσι τῖον Ἀχαιοί· ἀνδρὶ δὲ νικηθέντι γυναῖκ' ἐς μέσον ἔθηκε, πολλὰ δ' ἐπίστατο ἔργα, τῖον δὲ ἔτεσσαράβοιον». ὅτι δὲ τὰ τοιαῦτα σταθμὸς τις ἦν, δι' οὗ τοσοῖδε βόες ὠνοῦντο, προεδήλωται. Ἰστέον δὲ ὅτι, ὅπερ Ὀμηρὸς φησὶ «δωδεκάβοιον τῖον» καὶ «τίον τεσσαράβοιον», οἱ μεθ' Ὀμηρον γενικῆ συντάσσουσιν, οἷον· δωδεκαβοίου τιμῶμαι τότε, καὶ τεσσαραβοίου ἐτιμῶντο, παθητικῶς τὸ τίειν σχηματίζοντες. (η. 702) Ἐμπυριβήτης δὲ τρίπους πρὸς διαστολὴν τοῦ ἀναθηματικοῦ, ὡς προγέγραπταί ποῦ. (η. 703) Τὸ δὲ «ἐνὶ σφίσιν» ἀντὶ τοῦ καθ' ἑαυτοῦς. τοῦτο δὲ πρὸς διαστολὴν τῶν ἄλλως ἐπὶ τινι συναλλάγματι ἐκφωνούντων τίμημα. (η. 704) Τὸ δὲ «ἀνδρὶ νικηθέντι» ἔχει ἀντιθετικὴν τινα γλυκύτητα. τοιοῦτον γὰρ τὸ ἀνδρὶ τοιοῦτῳ γυναῖκα ἔπαθλον δοθῆναι ὡς οἷα γυναικισθέντι καὶ αὐτῷ τῇ κατὰ πάλην μαλθακότητι. (η. 705) Πολλὰ δὲ ἔργα τὰ γυναικὶ δηλαδὴ πρέποντα. ἐπ' ἄλλης 4.819 δὲ φθάσας «ἀμύμονα» εἶπεν «ἔργα». [Τὸ δὲ «ἐπίστατο» παρ' Ὀμήρῳ μὲν εὖ ἔχει, οἱ δὲ μεθ' Ὀμηρον καινότερον «ἠπίστατο» φασίν, ὁμοίως πως τῷ ἠδύνατο καὶ ἡμελλε καὶ διηκόνησε καὶ τοῖς τοιούτοις. ἐκεῖνοι δὲ καὶ ἄλλως καινοτομοῦσι τὰς ἀυξήσεις, ποτὲ μὲν ἔξω αὐξοντες, τὸ δὲ ἔσω ἀφιέντες ἀναύξητον, οἷον «τέλος ἔχει μοι τὰ πάντα, ἰατρέ, καὶ δεδιόκηται πάλαι», ποτὲ δὲ διχῆ αὐξοντες, ἡγουν ἔσω καὶ ἔξω. τοιοῦτον γὰρ τὸ «δεδιώκηται» ἐκ τοῦ διοικῶ, καὶ τὸ «ἐκδεδιητημένος» ἀπὸ τοῦ ἐκδιαιτῶ, καὶ τὸ «μεμεθωδευμένος», καὶ τὸ «πεπαρωνηκῶς», καὶ τὸ «μεμελοπεποιημένος», καὶ τὸ «ἠνώχλησε», καὶ τὸ «ἠνέωγεν», ἵνα μὴ τις τᾶλλα λέγη, ὅσα χύδην ἔχει καὶ εἰς γνῶσιν πρόκειται.] (η. 703 ετ 705) Σημειῶσαι δὲ ὅτι τόπος εἷς οὗτος ὁ ῥηθεὶς ἐν μὲν τῷ «τίον Ἀχαιοί» ἐκτείνει τὴν ἄρχουσαν τοῦ ῥήματος, ἐν δὲ τῷ «τίον δὲ ἔτεσσαράβοιον» συστέλλει. (η. 700 ς.) Ἐν τούτοις δὲ κεῖται καὶ δεικνύμενος, ὃ παρὰ τοῖς μεθ' Ὀμηρον ἐπιδεικνύμενος λέγεται, ἀντὶ τοῦ φιλοτιμούμενος, φιλενδεικτῶν. φησὶ γὰρ «Πηλεΐδης δ' αἴψ' ἄλλα κατὰ τρίτα θῆκεν ἄεθλα δεικνύμενος Δαναοῖσιν. τὰ δὲ ἦν τὰ τῆς, ὡς ἐρρέθη πρὸ ὀλίγων, ἀλεγεινῆς παλαιμοσύνης, ἧς ἀναλογία ἢ τοξοσύνη καὶ τὰ κατ' αὐτήν. ὡς γὰρ ἵπποσύνη ἢ ἵππική, καὶ βριθοσύνη τὸ βάρος, καὶ τοξοσύνη ἢ τοξικὴ τέχνη, οὕτω καὶ παλαιμοσύνη ἢ πάλη. (η. 706) Ὅτι ἐφ' ἑκάστου ἄθλου δίχα δύο τῶν 4.820 τελευταίων ὀρθὸς ἀνιστάμενος Ἀχιλλεύς, ὡς ἔθος ἦν, μετακαλεῖται τοὺς ἀεθλεύσοντας. Φησὶ γὰρ «στῆ δ' ὀρθὸς καὶ μῦθον ἐν Ἀργείοισιν ἔειπεν», ὃ δὴ καὶ ἐν δημηγορίαις ἐγένετο, ἵνα ὁ λέγων ἀκούοιτο. (η. 704) Λέγει δ' ἐνταῦθα προτρεπτικῶς εἰς ἀγῶνα τὸ «ὄρυσθε, οἱ καὶ τούτου ἀέθλου πειρήσεσθε», ὡς περ ἀποτρεπτικὸν ἐν τοῖς ἐξῆς κείσεται τὸ «μηκέτ' ἐρείδεσθον μηδὲ τρίβεσθε κακοῖσιν». (η. 736 ς.) Εἰ δὲ καὶ ἰσοπαλεῖς οἱ ἀθλοῦντες, προσφυῆς εἰπεῖν καὶ τὸ εὐθύς ἐφεξῆς «νίκη δ' ἀμφοτέροισιν, ἀέθλια δ' ἴσ' ἀνελόντες ἔρχεσθε, ὄφρα καὶ ἄλλοι ἀεθλεύωσιν Ἀχαιοί». πρὸς Ὀδυσσεᾶ δὲ καὶ Αἴαντα ἐρεῖ μετ' ὀλίγα Ἀχιλλεύς ταῦτα. Ἐνθα καὶ ἀποροῦσιν οἱ παλαιοί, ὡς τοῦ ποιητοῦ σιγήσαντος καὶ μὴ ἐρμηνεύσαντος, πῶς ἴσα λήψονται ὁ νικήσας καὶ ὁ μὴ, πῶς δ' ἂν ἴσα γένοιτο τὰ προσεχῶς ῥηθέντα, τὸ «δωδεκάβοιον» καὶ τὸ «τεσσαράβοιον» λύεται δὲ τὸ ἄπορον, ὅτι κατὰ τὸ σιωπῶμενον οὐχ' ὁ μὲν πρῶτος ἔλαβεν, ὁ δὲ δεύτερος, ὡς ἐπὶ τῶν ἄλλων ἄθλων εἶκός, ἀλλ' ὁμοῦ οἱ δύο, καὶ οὕτως ἔδοξαν ἀνελέσθαι ἴσα τῇ κατὰ τὸν αὐτὸν στιγμιαῖον χρόνον ἀναλήψει. μᾶλλον δὲ ὅτι κατὰ τινα συναλλαγὴν σιωπηρῶς ἀνισάσθησαν προσθήκης λόγῳ καὶ ὑφέσεως, καὶ ὅλως κατὰ ἰσομοιρίαν τινὰ ἢ νῦν αὐτοῖς γενομένην ἢ ὕστερον, ὁποῖα τις γίνεται καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς τοῖς φερομένοις ἔπαθλον «ξυνήϊα τεύχεα». ἴσως γὰρ διὰ τοῦτο καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἀέθλων ὁ ποιητὴς παρεσημῆνατο, διδούς τοῖς ἀποροῦσιν ἀφορμὴν λύσεως. τάχα δὲ τι καὶ ὁ ἀθλοθέτης ἐπέρριψε σιγηλῶς ἐπιθήκης λόγῳ πρὸς ἐξισασμόν. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα. (η. 708 ς.) Ὁ δὲ ποιητὴς ἱστορεῖ ὅτι ἀνέστησαν παλαίοντες μέγας Τελαμώνιος Αἴας καὶ Ὀδυσσεύς

πολύμητις κέρδεα εἰδώς. Καὶ σημείωσαι ὅτι ἐξ αὐτῆς [ἀρχῆς] παραδηλοῖ, ὡς νικήσει τὴν πάλην Ὀδυσσεὺς ὁ κέρδεα εἰδώς καὶ πολύμητις, ὡς δὲ μετ' ὀλίγα ὁ Αἴας ἔρει, καὶ πολυμήχανος. εἰ δὲ καὶ ὁ Αἴας τῆ ἐκ μεγέθους βαρύτητι καταπονήσει τὸν Ὀδυσσεά, παρεσημάνθη τῷ ποιητῇ καὶ τοῦτο νῦν ἐν τῷ «μέγας Αἴας». (η. 710 ς.) Εἶτα ἐκφράζων κἀνταῦθα τὰ τοῦ ἀγῶνός φησι «ζωσαμένω δ' ἄρα τῷ γε βάτην ἐς μέσον ἀγῶνα, ἀγκὰς δ' ἀλλήλων λαβέτην χερσὶ στιβαρήσι». (η. 712-3) Πρὸς δὲ τὴν τοιαύτην παλαιστικὴν λαβὴν παραβολὴν εἰπὼν σύντο 4.821 μὲν τὸ «ὡς δ' ὅτ' ἀμείβοντες, τοὺς τε κλυτὸς ἤραρε τέκτων δώματος ὑψηλοῖο βίας ἀνέμων ἀλεείνων», ἐπάγει τὸ ἐξῆς τῆς ἐκφράσεως, φαίνων ἃ οἱ παλαίοντες ἔπασχον ὑπ' ἀλλήλων τῆ βιαία προστρίψει καὶ τῷ σφιγμῷ καὶ τῆ ἀνάγκῃ τῆς διατάσεως, καὶ φησι (η. 714-35) «τετρίγει δ' ἄρα νῶτα θρασειάων ἀπὸ χειρῶν ἐλκόμενα στερεῶς, κατὰ δὲ νότιος ῥέεν ἰδρώς, πυκναὶ δὲ σμῶδιγγες ἀνὰ πλευράς τε καὶ ὤμους αἵματι φοινικόεσσαι ἀνέδραμον. οἱ δὲ μάλ' αἰεὶ νίκης ἰέσθην τρίποδος πέρι ποιητοῖο· οὔτ' Ὀδυσσεὺς δύνατο σφῆλαι οὔδει τε πελάσαι, οὔτ' Αἴας δύνατο, κρατερὴ δ' ἔχεν», ἤγουν ἀντεῖχεν, ἵς Ὀδυσῆος, ἀλλ' ὅτε δὴ ῥ' ἀνίαζον ἐϋκνήμιδες Ἀχαιοί, δὴ τότε μιν προσέειπε μέγας Τελαμώνιος Αἴας· Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ, ἢ μ' ἀνάειρ' ἢ ἐγὼ σέ. τὰ δ' αὖ Διὶ πάντα μελήσει. ὡς εἰπὼν ἀνάειρε. δόλου δ' οὐ λήθεται Ὀδυσσεύς· κόψ' ὅπιθεν κώληπα τυχῶν, ὑπέλυσε δὲ γυῖα, κὰδ δ' ἔβαλ' ἐξοπίσω, ἐπὶ δὲ στήθεσιν Ὀδυσσεὺς κάππεσε, λαοὶ δ' αὖ θηεῦντό τε θάμβησάν τε. δεῦτερος δ' αὖτ' ἀνάειρε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς, κίνησεν δ' ἄρα τυτθὸν ἀπὸ χθονὸς οὐδέ τ' ἄειρεν, ἐν δὲ γόνυ γνάμψεν, ἐπὶ δὲ χθονὶ κάππεσον ἄμφω πλησίοι ἀλλήλοισι, μιάνησαν δὲ κονίη. καὶ νύ κε τὸ τρίτον αὐτίς ἀναΐξαντ' ἐπάλαιον, εἰ μὴ Ἀχιλλεὺς αὐτὸς ἀνίστατο καὶ κατέρυκε· μηκέτ' ἐρείδεσθον», καὶ ἐξῆς, ὡς προγέγραπται. (η. 739) Οἱ δὲ πεισθέντες «ἀπομορξαμένω κονίην δύσαντο χιτῶνας». Καὶ ὅρα ὡς ἀξίως τῶν ἡρώων διεσκεύασται ὁ ἀγὼν πρὸς ἐμβρίθειαν τῆ τε φράσει καὶ τῆ περιπετεία τῆς ἀθλητικῆς διαθέσεως. Καὶ τὸ μὲν ὅλον οὕτω. τὰ δὲ κατὰ μέρος τοῦ χωρίου τοιαῦτα. (η. 710) Ζώνονται μὲν οἱ παλαισταὶ καθὰ καὶ οἱ πυγμάχοι. (η. 711) «Ἀγκὰς» δὲ κἀνταῦθα ἢ ἐπιρρηματικῶς νοητέον ἢ καὶ ὡς ὄνομα, ἵνα οὕτω μὲν λέγη ὅτι τὰς ἀγκὰς ἀλλήλων ἔλαβον, ἄλλως δέ, ὅτι ἀγκαλικῶς ἀλλήλων ἤψαντο. (η. 712) Ἀμείβοντες δὲ λέγονται 4.822 ξύλα ὑπανέχοντα τὴν στέγην, ἄπερ σύνδυο ἐξ ἀποστάσεως τῆς κάτω ἄνω συναγόμενα ἀντερείδουσιν ἀλληλα, οἷς δεξιῶς εἰκάζε ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα τοὺς ἥρωας ἀλλήλοισι ἐν τῷ παλαίειν ἀντικειμένους, καὶ τὰ μὲν ἄνω εἰς ἐν ἤκοντας κατὰ τὰς δοκοὺς καὶ ἐρειδομένους, τὰ δὲ κάτω διεστῶτας. ὅτι δὲ κατὰ τοιοῦτους ἀμείβοντας ἀντερείδουσι, δηλοῖ καὶ τὸ «μηκέτι ἐρείδεσθον», ἐξ οὗ λαβόντες οἱ μετὰ ταῦτα σοφοὶ τὴν τῶν πρὸς τι ἀντίθεσιν εἶπον πάνυ προσφυῶς εἶναι κατὰ τὴν τοιαύτην τῶν ξύλων ἀντέρεισιν. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ «ὡς δ' ὅτ' ἀμείβοντες», ἢ ἀντὶ τοῦ δή κεῖται ὁ ὄ-δ-ε σύνδεσμος, ἢ φανερώς παρέλκει. οὐ γὰρ ἀπαιτεῖ ὅλως ἀπόδοσιν ἢ τοιαύτη παραβολή, ἀλλὰ ψιλὴ ἐπῆκται πρὸς τὴν δεδηλωμένην τῶν ἡρώων ἀντέρεισιν. ὅτι δὲ ἀραρότως ἔχειν χρὴ τοὺς τοιοῦτους ἀμείβοντας καὶ μάλιστα τοὺς τῶν ὑψηλῶν δόμων, ἵνα μὴ διασαλεύοιντο ὑπ' ἀνέμων βίας, οὐκ ἄδηλόν ἐστι. (η. 714) Τὸ δὲ «τετρίγει» ὠνοματοπεποιήται, καθὰ ἐπὶ τῶν πυγμάχων ὁ χροῦμαδος. ὡς δὲ καὶ χιῶν τετριγέναι λέγεται πατουμένη, δηλόν ἐστι. τέτριγε δὲ καὶ ὀδόντας ὁ θυμομαχῶν. εἰ δὲ καὶ ζυγὸς ποτε τρίζει, ἀλλ' Ὀμήρῳ ἔδοξε τὸ «κρίγεν» ἐν τοῖς ἐξῆς εἰπεῖν ἐπ' αὐτῷ. ὡς δὲ καὶ διαφορὰ τούτου τοῦ τρίζειν, ὃ καὶ ἐπὶ μυῶν καὶ νυκτερίδων λέγεται, καὶ τοῦ ἐτέρου τρύζειν, ὅθεν ἢ τρυγῶν, οὐδ' αὐτὸ ἐν ἀδήλω κεῖται. Θρασεῖα δὲ χεῖρες ἄς ἐν τῇ πυγμῇ βαρείας εἶπε. (η. 715) Τὸ δὲ «νότιος ἰδρώς» δηλοῖ μὲν τὸν ὑγρὸν, παρηχεῖται δὲ πως πρὸς τὸ νῶτα, ὅποια καὶ ἄλλαι ψυχροπαρηχήσεις ἀνεπιτήδευτοι παραρριπτεῖσθαι ταῖς γραφαῖς ἐφάνησαν. (η. 716) Αἰ δὲ πυκινὰ σμῶδιγγες, περὶ ὧν που προεδίδασται, πιθανὸν ποιοῦσι καὶ τό, ὡς εἴρηται, 4.823 τετριγέναι. βίας γὰρ

καὶ αὐταί, καθὰ καὶ ἐκεῖνο. (η. 717) Οἰκεῖον δὲ τῷ τῶν σμωδίγγων ἐπαναστήματι τὸ «ἀνέδραμον», ὃ ἔστιν ἐξωγκώθησαν. Τὸ δὲ «φοινικόεσσαί» σαφῶς δηλοῖ καὶ φοίνικα ἵππον πρὸ μικροῦ ῥηθῆναι τὸν τοιουτόχροον, ἤγουν τὸν κατακόρως πυρρόν, καὶ ὡς οἶον ῥόδεον ἢ αἰμοβαφῆ, ὅθεν καὶ τὸ φοινικοῦν παρωνόμασται χρῶμα. παρὰ τὸν φόνον γάρ, ὃς ἔστιν ὅτε τὸ αἶμα δηλοῖ. Τὸ δὲ «αἰεῖ» κἀνταῦθα οὐ μακρὸν χρόνον δηλοῖ. τοῦτο δὲ καὶ πρὸ ὀλίγων ἐφάνη. (η. 718) Τρίπους δὲ ποιητὸς ὁ ἔντεχνος κατὰ ἔλλειψιν τοῦ εὖ, ἴσως δὲ καὶ πρὸς διαστολὴν τοῦ κατὰ χρησμὸν τρίποδος, ὃς ἐδήλου τὸν γέροντα. οὕτω καὶ κρατῆρα μετ' ὀλίγα τετυγμένον ἐρεῖ ἢ τὸν εὐτυκτον ἢ ὡς ὄντων καὶ μὴ τυκτῶν κρατήρων, ὁποίοις τε ὁ ἀπέριττος καὶ ὑδροχαρῆς Διογένης ἦν φιληδῶν, καὶ τῶν τοῦ Ἡφαίστου δὲ πολλαχοῦ γῆς πυροέντων, ὁποιοί ποτε καὶ οἱ κατὰ Λῆμνον. (η. 719) Τὸ δὲ «οὔδει πελάσαι» ἐφερμηνευτικὸν ἔστι τοῦ σφῆλαι. σφῆλαι γὰρ κυρίως τὸ συμποδίσαι καὶ ῥῖψαι εἰς γῆν, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἐν Ὀδυσσεΐα σφέλας, ὡς ἐκεῖ φαίνεται. τὸ δὲ τοῦ σφῆλαι ἀνάπαλιν ἀνασφῆλαι, ὃ ἔστιν ἀνεγερθῆναι τοῦ πτώματος. (η. 720) «Τὸ δὲ οὔτε Αἴας δύνατο» ἔλλειψιν ἔχει τοῦ «σφῆλαι οὔδει τε πελάσαι». Ἰστέον γὰρ ὡς διὰ τὸ ἐναγώνιον τοῦ ἔργου συχνῆ ἐνταῦθα ἢ ἔλλειψις. μετ' ὀλίγα γοῦν ἐν τῷ «ἢ ἐγὼ σέ» λείπει τὸ ἀναεῖρω, ἵνα ἢ «ἢ ἀναεῖρέ με, ἢ ἐγὼ ἀναεῖρω σε», καὶ ἐξῆς δὲ ἐν τῷ «κόψ' ὄπιθεν» λείπει σύνδεσμος ὁ ἄ-λ-λ-α ἢ ὁ -δ-ε, καὶ ἐν τῷ «μηκέτ' ἐρείδεσθον» λείπει τὸ εἰπών, ἵνα ἢ, ὅτι Ἀχιλλεὺς ἐκώλυεν εἰπών «μηκέτ' ἐρείδεσθον». καὶ ἡ 4.824 παραβολὴ δὲ τὸ «ὡς δ' ὅτ' ἀμείβοντες» ἔλλειψις φαίνεται τισι δοκεῖ συνήθους ἀποδόσεως, ὡς οἷα τῷ ἐναγωνίῳ τῶν ἡρώων συμπεπονθυίας καὶ τῆς φράσεως. εἰ μὴ ἄρα τις ἄλλως αὐτὸ συμβιβάζει θεραπεύσας, ὡς προγέγραπται. (η. 721) Τὸ δὲ ἐν τοιούτοις ἀνιάζειν σύννηθες. ἀηδὲς γὰρ ἔστι θεαταῖς παλαιστῶν ἐπὶ πολὺ ἰσόρροπος ἄμιλλα. ἔστι δὲ τὸ «ἀνιάζον Ἀχαιοί» ἀντὶ τοῦ ἠνιῶντο, ἀνίαν εἶχον. γράφεται δὲ καὶ «ἀλλ' ὅτε δὴ ῥ' ἀνιάζον Ἀχαιοὺς». καὶ ἔστι τοῦτο σαφέστερον μὲν, οὐκ ἐν πολλοῖς δὲ ἀντιγράφοις κείμενον. (η. 724) Τὸ δὲ «ἀναεῖραι» δηλοῖ μὲν τὸ ἀναβαστάζει. καιριωτάτη δὲ λέξις ἔστι. διὸ καὶ ἐπιμένει αὐτῇ ὁ ποιητής. Τὸ δὲ «τὰ δ' αὖ Διὶ πάντα μελήσει» παρωδηθὲν εὐχρηστεῖται εἰς τὸ «τὰ δ' αὖ θεῶν πάντα μελήσει». (η. 725) Τὸ δὲ «δόλου δ' οὐ λήθητο» σημειωδὲς ἔστιν, ὡς τοῖς μὲν ἵππεῦσι καὶ τοῖς δρομεῦσιν οὐ θεμιτὸν ὄν δολιεῦσθαι, τοῖς δὲ παλαισταῖς ἐξὸν ὄν. δῆλον δὲ καὶ ὅτι ταῦτά κέρδος καὶ δόλος, εἴπερ ὁ κέρδεα εἰδῶς Ὀδυσσεὺς δόλου οὐ λήθηται, ὄν οἶδε δηλαδὴ. (η. 726) Περί δὲ τοῦ «κόψε» προγέγραπται. Κώληπα δὲ λέγει τὴν ἀγκύλην κατὰ τοὺς παλαιοὺς τὴν περὶ τὰς ἰγνύας, ἣν τινες ἄνταν ἢ ἄνζαν φασί. ζῆται δὲ οἴου γένους ἔστι τὸ «κώληπα». γίνεται δέ, ὡς εἰκός, παρὰ τὸ κῶλον ὅθεν καὶ ἡ κωλῆ, σωματικὸν καὶ αὐτῆ μόνιον, καὶ Ἀφροδίτη Κωλιάς, καὶ Κωλήν, στρατηγὸς πα 4.825 λαιός, στερεός, φασί, τὰ κῶλα. σκοπητέον δὲ καὶ εἰ τὸ «κόψαι κώληπα» ὁμοίον ἔστι τῷ «πρὸς τὸ σκέλος κυρηβάσαι», ὃ κεῖται παρὰ τῷ Κωμικῷ. (η. 727) Τὸ δὲ «κὰδ δ' ἔβαλεν» ἀντὶ τοῦ κατέβαλε, κατέρριψεν. ἐπεὶ δὲ πολυτρόπως ἔστι καταβαλεῖν, προσέθηκε τὸ «ἐξοπίσω», ἵνα πιθανὸν εἴη ἐπὶ στήθεσι τὸν Ὀδυσσεῖα καταπεσεῖν. (η. 728) Τὸ δὲ «θηεῦντο θάμβησάν τε», κείμενα ἐκ παραλλήλου, τὸ αὐτὸ δηλοῦσι, ἤγουν τὴν ἐκ θέας ἔκπληξιν. ἴσως δὲ καὶ ἐπίτασίς ἔστι τοῦ «θηεῦντο» τὸ «θάμβησαν». ὅτι δὲ ἀναλόγως πρόσκειται τὸ νῦ ἐν τῷ «θηεῦντο», δῆλον καὶ ἐκ τοῦ «βεβούλευνται ποεῖν» παρὰ Σοφοκλεῖ. (η. 730) Τὸ δὲ «οὔδέ τ' ἄειρεν» ἐρμηνεῖα ἔστιν ἢ παράφρασις τοῦ «κίνησε δ' ἄρα τυτθὸν ἀπὸ χθονός», διὰ βάρους δηλαδὴ, ᾧ καὶ πιεσθεὶς ἔκαμψε τὸ γόνυ. τυτθὸν δὲ καὶ δόλω τοῦτο οὐκ ἔπαθεν, ἀλλ' ἔδρασεν ὁ κέρδεα εἰδῶς, ὡς ἂν συναποκυλίση τὸν Αἴαντα. καὶ εἰ μὲν τὸ πρῶτον ἀληθές, Ὀδυσσεῖος ἄρα τὸ πτώμα, καὶ ἔχει τι ὁ Αἴας σεμνύνασθαι, εἰ καὶ μὴ πολὺ, εἰ δὲ τὸ δεύτερον, ὡς πάντη δυστυχῆς ὁ Αἴας δεύτερον καταπαλαισθεὶς. ὅπερ οὐ δοκεῖν φαίνεται τῷ ἀθλοθέτῃ Ἀχιλλεῖ, ὃς ἀεθλίων αὐτοῖς ἐπιψηφίζεται ἰσότητα. ἐν δὲ τούτοις φασὶν οἱ παλαιοὶ καὶ ὅτι

παλαιός και ἀγροικικώτερος ὁ τρόπος ἐνταῦθα τῆς Ὀμηρικῆς πάλης, ἦν οὕτως αὐτοὶ φράζουσι· τὴν εὐώνυμον χεῖρα ἑκάτερος ὑπὸ τὴν πλευρὰν ἔβαλε τοῦ ἀγωνιστοῦ, τῆ δὲ δεξιᾷ χεὶρὶ ἑκάτεροι τοῦ λαιοῦ ἀγκῶνος τοῦ ἐναντίου ἐλαμβάνοντο, τοῖς δὲ μετώποις ἀντηρείδοντο. καὶ εἶχον ὁμοιότητα πρὸς τοὺς 4.826 ῥηθέντας ἀμείβοντας, οὓς ἡ τεχνικὴ χυδαία γλῶσσα προσφιλοῦντάς φησιν. οἱ δ' αὐτοὶ λέγουσι καὶ ὅτι τὸ «ἦ μ' ἀνάειρε ἢ ἐγὼ σέ» εἰώθει ἐπιλέγεσθαι παρὰ τῶν παλαιστῶν ἐν τῷ ἀγῶνι, καὶ ἐγίνετο καὶ ἐκαλεῖτο λαβή, καθ' ὃ καὶ παρὰ τῷ Κωμικῷ εἴρηται τὸ «λαβὴν ἐνδέδωκας». ἀντεδίδουν δὲ ἀλλήλοις καὶ ἡ νῶτον ἢ ἀυχένα ἢ καὶ πόδα πολλακίς, ἵνα λυθῇ τὸ τοῦ ἀγῶνος ἰσόρροπον καὶ μὴ ἀνιάζωσιν οἱ θεαταί. παρὰ τοῖς αὐτοῖς δὲ ἡ μὲν πρώτη πάλη οὕτως ἐκφράζεται. λαβόμενος τοῦ νώτου Ὀδυσσέως ὁ Αἴας ἐπῆρεν. ὡς δὲ μετεωρισθέντος αὐτοῦ οἱ πόδες πρὸς τοῖς τοῦ ἀντιπάλου γεγόνασι γόνασι καὶ ἦν ὀπισθοβαρῆς ὁ Αἴας, τότε δὴ τῆ πτέρνη βάλλει τὴν ἰγνύην. ταύτην γὰρ λέγει κώληπα. καὶ ὑπτιάζεται ὁ Αἴας, καὶ Ὀδυσσεὺς ἐπιπίπτει τοῖς ἐκείνου στήθεσιν. ὃ δὴ καὶ θαυμάζουσιν Ἀχαιοί, ἐὰν τοῦ βουγαίου ὁ ὠμογέρων περιγίνηται. πρῶτος δέ, φασί, Κερκυῶν εὗρε τὴν τοιαύτην παλαιστικὴν μηχανήν. καὶ καλεῖται ἰγνύων ἀφαίρεσις. καὶ οὕτω μὲν αὐτοῖς ἡ πρώτη πάλη φράζεται. ἡ δὲ δευτέρα οὕτως. εἰς ὕψος μὲν ἄραι Ὀδυσσεὺς τὸν Αἴαντα οὐ δύναται διὰ τὸ βάρος. τάχα δὲ οὐδὲ βούλεται, ἵνα μὴ πάθη ὅπερ ἐποίησεν. ἄρας δὲ ὀλίγον καὶ ὅσον τῆς στάσεως παρασαλεῦσαι τῷ δεξιῷ γόνατι περιτρίβει τὸ ἀριστερὸν σκέλος. καὶ πίπτουσι πλάγιοι, ἢ ἄκοντος Ὀδυσσέως τοῦτο παθόντος, ἢ ἐντάσει τοῦ βάρους συναποκυλίσαντος ἑαυτῷ τὸν Αἴαντα. τοῦτο δὲ τὸ σχῆμα τῆς πάλης οἱ μὲν μεταπλασμόν, οἱ δὲ παρακαταγωγὴν ὀνομάζουσι. καὶ ταῦτα μὲν οἱ παλαιοί. (ἡ. 732) Ὅρα δὲ καὶ τὸ «πλησίοι» ἀπὸ εὐθείας τῆς ὁ πλησίος, οὗ ἡ κλίσις καὶ ἐν ἄλλοις εὔρηται πολλοῖς. (ἡ. 735) Τὸ δὲ ἐρείδεσθαι καὶ ἐν λόγοις γίνεται, ὡς δηλοῖ καὶ παρὰ τῷ Κωμικῷ τὸ «ἔπος πρὸς ἔπος ἡρειδόμεθα», ὃ ταυτόν ἐστι τῷ λόγοις ἀλλήλους ἡμειβόμεθα, καθὰ καὶ ἐνταῦθα τὸ ἐρείδειν ἐρρέθη ἔχειν οἰκείως πρὸς τοὺς ἀμείβοντας. Τὸ δὲ «τρίβεσθε» ἔοικεν ὠνοματοπεποιηθῆναι καθ' ὁμοιότητα τοῦ «τετρίγει δ' ἄρα 4.827 νῶτα». [Καὶ γίνεται ἀπὸ τοῦ τοιοῦτου τρίβειν, ὡσπερ τρίβος ἢ ὁδός, καὶ τρίβων τρίβωνος τὸ τετριμμένον ῥάκος, οὕτω καὶ τριβακός κοινότερον ὁ ἐντριβῆς πράγμασιν. ὁ δ' αὐτὸς καὶ τρίβων τρίβωνος Ἀττικῶς, ὡς τὸ «καὶ τῶν κρεμαθρῶν οὐ τρίβων τῶν ἐνθάδε». τοῦ τοιοῦτου δὲ τρίβειν σύνθετον καὶ τὸ συντρίβειν, οὗπερ σημασίαι πολλαί, αἱ μὲν κυριολεκτικῶς, αἱ δὲ κατὰ μεταφοράν. τὸ δὲ ἐπιτρίβειν, ἐκεῖθεν ὄν καὶ αὐτό, δριμύτερόν τι τοῦ συντρίβειν σημαίνει, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ σύνθετον ὁ ἐπίτριπτος. ὅτι δὲ καὶ χρόνῳ τὸ τρίβειν ὠκείωται, οὐκ ἄδηλόν ἐστιν. τρίβειν γὰρ τις λέγεται χρόνον, καὶ συνθέτως δὲ χρονοτριβεῖν. ἀπ' αὐτοῦ δὲ καὶ οἰκότριβες οἱ οἰκογενεῖς δοῦλοι διὰ τὸ ἐγκεχρονικέναι, ὡς φησιν ὁ γραμματικὸς Ἀριστοφάνης, οἴκῳ καὶ κατατετρίφθαι. μετήνεκται δέ, φησίν, ἀπὸ ἱματίων ἢ στρωμάτων ἢ τινῶν ἄλλων χρονίων σκευῶν. τῷ δὲ ῥηθέντι ἐπιτρίπτῳ παρωμοίωται καὶ τὸ παρὰ τῷ Κωμικῷ τρίμμα, συγγενὲς ὄν τῷ ἐξ ὀπτῆς λίθου 4.828 κροτάλῳ, οὗ τριβομένου παιπάλη καταπίπτει. φησὶ γοῦν «λέγειν γενήσῃ τρίμμα, κρόταλον». τοῦ δὲ τρίβειν χρόνον οὐ μακρὰν ἐστὶν οὐδὲ τὸ «μὴ τι διατρίβειν ἐμὸν χόλον».] (ἡ. 739) Τὸ δὲ ἀπομόργυσθαι οὐκ ἐπὶ δακρύων μόνον ἢ ὄλως ὑγρῶν, ἀλλ' ἰδοὺ ἐνταῦθα οἱ ἥρωες ἀπωμόρξαντο, ταυτόν δὲ εἰπεῖν, ἀπεισήσαντο κονίην, ἢ ἐμιάνθησαν. ὅθεν καὶ παροιμία ἐκ τῶν ἀναπαλαιόντων, ἐφ' οἷς ἔπταισαν, τὸ «τὴν κόνιν ἀποψησάμενος ἡγωνίζετο». (ἡ. 740–7) Ὅτι ταχυτῆτος ἄεθλα ἐτίθει Ἀχιλλεὺς «ἀργύρεον κρατῆρα τετυγμένον», ὡς εἴρηται, «ἔξ δ' ἄρα μέτρα», τὰ καὶ προγραφέντα, «χάνδανεν. αὐτὰρ κάλλει ἐνίκα πᾶσαν ἐπ' αἴαν πολλόν, ἐπεὶ Σιδόνες πολυδαίδαλοι εὖ ἤσκησαν, Φοῖνικες δ' ἄγον ἄνδρες ἐπ' ἡεροειδέα πόντον, στήσαν δ' ἐν λιμένεσσι, Θόαντι δέ», τῷ Λημνίῳ δηλαδὴ, «δῶρον ἔδωκαν. Εὐνήος δέ», ὁ τοῦ Ἰάσονος, «Λυκάονος», τοῦ

Πριαμίδου, «ὦνον ἔδωκε Πατρόκλῳ ἥρωϊ». εἰ δὲ φθάσας ὁ Λυκάων ἀλῶναι εἶπε πρὸς Ἀχιλλέως καὶ πραθῆναι κατὰ Λῆμνον εἰς ἑκατόμβιον, δῆλον ὡς καὶ ἐκεῖνα εἰκὸς γενέσθαι καὶ τὸ ἐνταῦθα λεχθέν. Ἰστέον δὲ ὡς οὐ μόνον Εὐνῆος τὸ κύριον, ἀλλὰ καὶ Εὐνέως, ὅθεν Εὐνεΐδαι, γένος μουσικόν, ἀπὸ Εὐνέω δηλαδή, φασί, τοῦ τοῦ Ἰάσονος. (η. 740) Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι τὸ «ταχυτῆτος ἀέθλον», παρακατιῶν οὕτω περιφραστικῶς ἐρμηνεύει «ἀέθλιον, ὅστις ἐλαφρότατος ποσὶ κραιπνοῖσι πέλοιτο». (η. 741) Τὰ δὲ μέτρα ξέσται τινὲς μέτριοι. (η. 743) Ὅρα δὲ ὅτι τοὺς ἐν ἄλλοις κοινότερον Σιδονίου Σιδόνας ἐνταῦθα γράφει, συστειλάς τὴν ἄρχουσαν καὶ κλίνας ὁμοίως τῇ πόλει τὸ ἐθνικόν. καλλιτέχνοι δὲ κατ' ἐξαίρετον οἱ Σιδόνες, ναὶ μὴν καὶ πολύτεχνοι. Οὐ μόνον γὰρ δι' ὧδῆς ἄγονται πέπλοι Σιδόνιοι, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ κρατῆρ οὐχ' ἀπλῶς καλός, ἀλλὰ κατ' ἐπίτασιν. «κάλλει» τε γὰρ ἐνίκα καὶ «πᾶσαν ἐπ' αἴαν» καὶ κατὰ πολὺ. καὶ χαλκευτικῆς οὖν τεχνίται οἱ Σιδόνες, καὶ ἀληθῶς πολυδαίδαλοι. Ὅτι δὲ οἱ Φοίνικες ἐμπορικώτατοι, δηλοῖ σαφῶς καὶ ἡ Ὀδύσσεια. ἔστι δὲ τὸ 4.829 μὲν «Φοίνικες» ὅλον τι, ἔθνος γὰρ ὅλου τοῦτο ἐστὶν ὄνομα, τὸ δὲ «Σιδόνες» μέρος. μέρος γὰρ Φοινίκων οἱ εἶτε Σιδόνες εἶτε Σιδόνιοι. καὶ συλλαλοῦνται κἀνταῦθα τὸ μέρος καὶ τὸ ὅλον ἔθει ποιητικῶ, ἢ καὶ ἄλλως εἰπεῖν, ῥητορικῶ, κατὰ ἰδέαν δηλαδή περιβολῆς. Φοίνικες δὲ ἄνδρες πρὸς διαστολὴν ἑτεροίων φοινίκων, οἷον ἵππου καὶ ὀπώρας. (η. 744) Τίς δὲ ὁ ἡρωειδῆς πόντος, δηλοῖ καὶ ἡ Ὀδύσσεια. (η. 745) Τὸ δὲ «ἐν λιμένεσσι» τὸ ἀληθῶς πολυλίμενον τῆς Λήμνου ἱστορεῖ. Δῶρον δὲ Θόαντι ἐκείνῳ δέδοται ὁ κρατῆρ διὰ τὴν ἐν λιμένεσσι στάσιν. [(η. 748) Τὸ δὲ «καὶ τὸν Ἀχιλλεὺς θῆκεν ἀέθλιον» θαυμά τί ἐστὶν, εἰ καὶ τὸν οὕτω κάλλιστον κρατῆρα περιεῖδεν ὁ ἥρωας, προέμενος αὐτὸν ἐπὶ τιμῇ τοῦ ἐτάρου Πατρόκλου.] Καὶ οὗτος μὲν ὁ κρατῆρ τῷ νικῶντι ἀέθλιον τέθειται τῷ Πατρόκλῳ κτηθεὶς, ὡς εἴρηται. (η. 750–1) Τῷ δευτέρῳ δὲ Ἀχιλλεὺς «βοῦν ἔθηκε μέγαν καὶ πίονα δημῷ· ἡμιτάλαντον δὲ χρυσοῦ λιοισθῆϊ ἔθηκε». Καὶ ὅρα τὸ «λιοισθῆϊ», ἀπὸ εὐθείας τῆς ὀλοισθεύς, ὡς καὶ προεμνημονεύθη, ἐξ οὗ μετ' ὀλίγα «λιοισθῆϊον ἄεθλον», οἷονεὶ λοίσθειον ὡς ἀπὸ τοῦ λοισθεύς, καὶ διαλύσει καὶ ἐκτάσει λιοισθῆϊον. (η. 741) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «ἐξ δ' ἄρα μέτρα χάνδανε» καὶ τινι μεθύσω ἐπιφωνηθήσεται ποτε. (η. 742) Τὸ δὲ «αὐτὰρ κάλλει ἐνίκα» καὶ ἐξῆς, καὶ ἀνθρώπου ἔπαινος εἶναι δύναται. (η. 754–6) Ὅτι δραμεῖν ἀνέστησαν ταχὺς Αἴας ὁ Λοκρὸς καὶ Ὀδυσσεὺς πολύμητις, εἶτα «Νέστορος υἱὸς Ἀντίλοχος ὃ γὰρ αὐτε νέους ποσὶ πάντας ἐνίκα». Καὶ ὅρα τὸ «νέους». οὐ γὰρ ἀπλῶς πάντας, τὸν γοῦν, ὡς ἐρρέθη, ταχὺν Αἴαντα οὐκ ἂν παρήλθεν, εἰ μὴ ἔσφηλεν αὐτὸν Ἀθηναῖ βλάψασα πόδας, Ὀδυσσεὶα δὲ ἂν ἴσως ἐνίκησεν, ὧ τάχος οὐ προσεμαρτύρησεν ὁ ποιητής, εἰ μὴ εὐξάμενος ἐκεῖνος ἐλαφρότερος δραμεῖν γέγονεν. (η. 757) Ὅτι ὡς ἐπὶ τῶν ἱπέων, οὕτω κἀνταῦθα ἐπὶ τῶν δρομέων φησὶν 4.830 «στὰν δὲ μεταστοιχί, σήμηνε δὲ τέρατ' Ἀχιλλεύς». (η. 758–60) Εἶτα λέγει ὅτι «τοῖσι δ' ἀπὸ νύσσης τέτατο δρόμος, ὧκα δ' ἔπειτα ἔκφερ' Ὀϊληϊάδης, ἐπὶ δ' ὠρνυτο δῖος Ὀδυσσεὺς ἄγχι μάλα», καὶ τὰ ἐξῆς. Φασὶ δ' ἐνταῦθα οἱ παλαιοί· πῶς κλήρου μὴ βληθέντος ἴστανται μεταστοιχί οἱ δρομεῖς, ὡς πρὸ τούτου οἱ ἱππεῖς; καὶ μὴ ἔχοντες λύσιν εἰπεῖν γενναίαν φασὶν ἀπὸ τοῦ ἱππικοῦ ἀγῶνος εἰκῆ οὕτω μετῆχθαι τὸν στίχον. τοῦτο δὲ οὕτω φασὶ διὰ τὸ μὴ εἶναι στοῖχον νοεῖσθαι τὴν κατὰ μέτωπον τάξιν, ἀλλὰ τὴν κατὰ βάθος, ὡς προγέγραπται, ὡς, εἴπερ ἦν στοῖχον τὸν ἀπλῶς νοηθῆναι ὄρδινον, οὐκ εἶχεν ἂν ὁ λόγος ἀπορίαν τινά. (η. 758) Εἰς δὲ τὸ «ἀπὸ νύσσης» φασὶν ὅτι δολιχὸς ἦν ὁ δρόμος καὶ ἡ ἄφεις ἀπὸ τοῦ καμπτήρος ἐγένετο ἄνω πρὸς τὴν ἀφετηρίαν. καὶ ἴσως οὗτός ἐστὶν ὁ λεγόμενος ἀκάμπος δρόμος, οὗ μέμνηται Πausanίας, εἰπὼν· ἀκάμπος δρόμος· μακρὸς καὶ δι' εὐθείας περίπατος. Εἰς δὲ τὸ «τέτατο δρόμος» φασὶν ὅτι ἐπεὶ μὴ κάμπουσιν, οὐ ταμειούουσιν εἰς τέλος τὸ τάχος, ἀλλ' εὐθέως συντόνως προπηδῶσιν. (η. 759) Ἐκφέρειν δὲ καὶ νῦν τὸ προφερώς θέειν. προῖων δὲ τὴν λέξιν ἐπὶ τοῦ ἀπλῶς λαβεῖν τίθησιν ἐν τῷ «Ἀντίλοχος ἔκφερεν ἄεθλον», ἦγουν ἐξῆγε

λαβών. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸν Ὀδυσσεῖα εἰπὼν ἄγχι μάλα, ὡς ἐρρέθη, τοῦ Αἴαντος εἶναι, ὀρίζει εὐθύς τὸ «ἄγχι μάλα» ἐν τρισὶ νοήμασι, τῷ ἐκ προστηθείου γυναικείου κανόνος, καὶ τῷ ἀπὸ τοῦ κατ' ἴχνη, ὃ φασι, θέειν, καὶ τῷ καταπνέειν τὴν τοῦ Αἴαντος κεφαλὴν ὡς κολοβωτέρου, φασίν, ὄντος. (η. 760–7) Φησὶ οὖν «ἄγχι μάλα, ὡς ὅτε τίς τε γυναικὸς ἐϋζώνιοιο στήθεός ἐστι κανών, ὃν τ' εὖ μάλα χερσὶ τανύσσει, πηνίον ἐξέλκουσα παρέκ μίτον, ἀγρόθι δ' ἴσχει στήθεος, ὡς Ὀδυσσεὺς θέεν ἐγγύθεν, αὐτὰρ ὀπισθεν ἴχνια τύπτε πόδεσσι πάρος κόνιν ἀμφιχυθῆναι· κὰδ δ' ἄρα οἱ κεφαλῆς χεῖ' 4.831 αὐτμένα», ἤγουν ἔχεεν πνοήν, «δῖος Ὀδυσσεὺς, αἰεὶ ρίμφα θέων· ἴαχον δ' ἐπὶ πάντες Ἀχαιοὶ νίκης ἰεμένω», ἢ «ἰεμένων», «μάλα δὲ σπεύδοντι κέλευον», ὅπερ παροιμίαν ἀπετέλεσε τὴν λέγουσαν «σπεύδοντα ἐποτρύνεις», ἢ περ ἀνόμοιον τὸ «κοιμώμενον ἐξεγείρεις». (η. 761) Τὸ δὲ «κανών» οὐ συντακτέον μετὰ τοῦ «στήθεος», ἀλλ' ἰδίᾳ καθ' αὐτό. ἔστι γὰρ ὁ νοῦς, ὅτι ἄγχι μάλα Αἴαντος ἦν Ὀδυσσεὺς, καθάπερ στήθεος γυναικὸς ἄγχι μάλα ἐστὶν ὁ τοιοῦδος κανών. ἔοικε δὲ ζύλον εὐθὺ εἶναι ὁ ρηθεὶς κανών, τορευτόν, οἷα εἰκός, [ὁμώνυμον τῷ ἀπορθοῦντι τὰ ξεόμενα κανόνι,] χρήσιμον γυναιξίν ἢ κλώθειν ἢ ἄλλως νῆμα ἐξέλκειν ἐν τῷ πρὸ τοῦ στήθους ἢ κρατεῖσθαι ἢ ἴστασθαι. σαφὲς γάρ τι οὐκ ἐτύχομεν γνῶναι ἀπὸ τοῦ μαθεῖν κάλαμον μίτων τὸν κανόνα εἶναι ἢ ἐργαλεῖον ἀτρακτώδες εἴτε ἡλακατώδες. Τανύεται δὲ χερσὶν ὁ τοιοῦτος κανών ἀντὶ τοῦ τετανυσμένος εἰς ὀρθὸν ἴσταται, ἢ καὶ ἄλλως τανύεται, ὡς καὶ ἄρουρα οἶδεν αὖξιν ἀσταχέσσειν. αὐτὴ τε γὰρ σταχύων αὐξομένων αὖξισθαι λέγεται, καὶ ὁ κανών διὰ τὸ ἐξελκόμενον ἀπ' αὐτοῦ πηνίον τανύεσθαι εἴρηται. (η. 762) Πηνίον δὲ παρὰ τὸν Πᾶνα, ὅς ἐστι, φασίν, εὐρετῆς ὑφαντικῆς, ἀφ' οὗ καὶ τὸ πανίον, ἢ 4.832 ἀγοραία λέξις. ἐκ δὲ τοῦ πηνίου καὶ τὸ ἐκπηνίζειν παρὰ τῷ Κωμικῷ. καὶ ἡ Πηνελόπη δὲ ἀπ' αὐτοῦ, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα ἐρρέθη, καὶ τὸ χρυσεοπήνιτον. ἐρμηνεία δὲ τοῦ πηνίου τὸ μίτον. πηνίον γὰρ τὸ εἰς μίτον χρήσιμον, ὃς δὴ μίτος ἢ ὁ αὐτὸς τῷ πηνίῳ ἐνταυθὰ ἐστὶ, διασαφητικὸς ὢν τοῦ πηνίου, ἢ ἀντιδιαίρεται τῷ στήμονι καὶ τῇ κρόκη, ἣν καὶ ῥοδάνην φασίν, ὡς ἐν ῥητορικῷ εὖρηται Λεξικῷ. γενικὴ δὲ λέξις ἐν τούτοις καὶ τὸ νῆμα. Τὸ δὲ «παρέκ» ὅτι ἐκ δύο προθέσεων σύγκειται, καὶ ὅτι καὶ παρέξ λέγεται, ὅτε φωνῆεν ἔμπροσθεν εἶη ὡς τὸ «παρέξ ἄλα», καὶ ὅτι διαφορεῖται κατὰ τὴν σύνταξιν, καὶ ὅτι ἐκ τούτου τὸ πάρεξ ἐπίρρημα παρὰ τοῖς ὕστερον ἐπινενόηται, καὶ ὅτι διάστασιν μὲν δηλοῖ διὰ τῆς ἑ-κ ἢ ἑ-ξ, ἐγγύτητα δὲ διὰ τῆς ἑ-α-ρ-α, δηλὰ μᾶλλον ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν. (η. 764) Ἰχνίον δὲ παρήκται μὲν ὡς καὶ τὸ ἀέθλιον, καθὰ πρὸ ὀλίγων γέγραπται. ὀφείλον δὲ δασύνεσθαι ὡς ἀπὸ τοῦ ἰκνῶ, ψιλοῦται διὰ τὸ ἑ-χ, οὐπερ οὐ δύναται προκαθῆσθαι δασεῖα δίχα τοῦ ἦχι, ὃ δηλοῖ τὸ ὄπου. Τὸ δὲ τύπτειν πάνυ καιρίως ἐνταυθὰ ἔχει τῆς ὀνοματοποιίας. κὰν ἐπ' ἄλλων τινῶν ρηθείη, ἐντεῦθεν ἐκεῖ μετέπεσεν, οἷον ὁ βουτύπος, καὶ μάλιστα ὁ χοροτύπος ὁ ἐν τῷ χορεύειν τύπτων γῆν. τὸ τύμπανον ἐντεῦθεν μὲν καὶ αὐτό, δηλοῖ δὲ ἦχον τραχύτερον. Καιρίως δὲ καὶ τὸ ἀμφιχυθῆναι ἐπὶ κόνεως ἔφη, [ἐφ' ἧς ὡσπερ τὸ χύω, οὕτω καὶ 4.833 ὁ χοῦς κυριολεκτεῖται.] (η. 765) Ὁ δὲ αὐτμήν κλίνεται μὲν ὡς ὁ ποιμήν, ὁ αὐτὸς δὲ ἐστὶ τῆ ἀϋτμή, ὃ ἐστὶ τῆ πνοῆ. καὶ γίνεται ἀπὸ τοῦ ἄω, καὶ παραγωγὸς αὐῶ, καθ' ὁμοιότητα τοῦ ἄω αὐῶ, τὸ φωνῶ. ἐκ δὲ τοῦ προρρηθέντος ἄω καὶ τὸ ἄσθμα γίνεται. (η. 766) Τὸ δὲ «ἴαχον πάντες Ἀχαιοί» διὰ τὸν ἰέμενον ἢ τοὺς ἰεμένους νίκης παρακολούθημα καὶ αὐτὸ ἀγῶνος, ὡς τῶν θεατῶν συναγωνιῶντων τοῖς τοιοῦτοις, οἱ συνδιατιθέμενοι ἐρίζουσιν, ἰάχουσι, σιωπῶσιν αὐθις, ἠδὲ γελῶσιν, ἄχθονται, παιανίζουσι, καὶ ὅλως παντοῖοι γίνονται. (η. 768–70) Σημεῖωσαι δὲ ὅτι, ὡς μετ' ὀλίγα ἐπὶ τῆς τοξείας, οὕτω κὰνταυθὰ ἐνέργεια εὐχῆς ἐν τῷ «εὐχετο Ἀθηναίη ὃν κατὰ θυμόν» Ὀδυσσεὺς, «κλυθὶ θεά, ἀγαθή μοι ἐπίρροθος ἐλθὲ ποδοῖιν». Καὶ ὄρα συντομοτάτην προφορὰν εὐχῆς διὰ τὸ μὴ εἶναι πολυλογία καίρον. (η. 773–83) Ὦνησε δὲ τὸν Ὀδυσσεῖα ἢ εὐχὴ οὕτω «ἀλλ' ὅτε δὴ τάχ' ἔμελλον ἐπαΐξεσθαι ἄεθλον, ἐνθ' Αἴας μὲν ὄλισθε θέων, βλάψε γὰρ

Ἄθηνη, τῆ ῥα», ἤγουν ἔνθα δὴ, «βοῶν κέχυτο ὄνθος ἀποκταμένων ἐριμύκων, οὐς ἐπὶ Πατρόκλῳ πέφνε πόδας ὠκύς Ἀχιλλεύς· ἔνθ' ὄνθου βοέου πλητο στόμα τε ρίνας τε κρητῆρ' αὐτ' ἀνάειρε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς, ὡς ἦλθε φθάμενος· ὃ δὲ βοῦν ἔλε φαίδιμος Αἴας· στῆ δὲ κέρας μετὰ χερσὶν ἔχων βοὸς ἀγραύλοιο, ὄνθον», ἢ «ὄνθου, ἀποπτύων», καὶ εἶπεν «ὦ πόποι, ἦ μ' ἔβλαψε θεὰ πόδας, ἢ τὸ πάρος περ μήτηρ ὡς Ὀδυσῆϊ παρίσταται ἢδ' ἐπαρήγει». ὅπερ παντὶ προσαρμόζει ἀντιληπτικῶ προσώπῳ. καὶ οὕτω μὲν ἔφη Αἴας. (ἠ. 784) Οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπ' αὐτῷ ἠδὺ γέλασαν, ὡς που καὶ ἐπὶ Θεοσίτῃ γέγονεν, εἰ καὶ κατ' ἄλλον λόγον ἐκεῖ. ἐνταῦθα δὲ σημειοῦνται οἱ παλαιοί, ὅτι ὁ 4.834 τὸν πρεσβύτερον λαβραγόραν εἰπὼν οἰκείως κολάζεται κατὰ στόματος, οὐπερ ἢ ὕβρις προήνεκτο. καὶ ἄλλως δέ, νικᾷ μὲν ὁ εὐξάμενος, μαιίνεται δὲ τὸ στόμα ὁ μὴ οὕτω ποιήσας. τάχα δέ, φασί, κεχηνώς, οἷα εἰκός, ἔτρεχε. διὸ ἔπλητο ὄνθου τὸ στόμα, δυστυχήσας, εἰ τὸ ἄεθλον χειρὶ ληψόμενος, εἶτα ὄνθου τὸ στόμα ἀντιλαμβάνεται. καιρία δὲ λέξις ὁ «ὄνθος», καθὰ καὶ τὸ «ἔβλαψε». διὸ ἐπέμεινεν αὐταῖς ὁ ποιητής. Ἔνθα ὅρα καὶ ὅτι τρις τῆ λέξει τοῦ ὄνθου ἢ τῆς ὄνθου χρησάμενος οὐχ' ὡσαύτως ἔφρασεν, ἀλλὰ πρῶτον μὲν βοῶν ὄνθον ἔφη, εἶτα βόειον ὄνθον, εἶτα ὄνθον ἐν ἀπλότῃ. [Ἐνταῦθα δὲ σκοπητέον, εἰ καὶ τὸ ὄνθυλεύειν ἐκ τοῦ ὄνθος παράγεται κωμικώτερον διὰ τὴν τῶν ὄνθυλευόντων περιεργίαν. χρήσις δὲ τοιαύτης λέξεως καὶ παρὰ τῷ εἰπόντι ὡς ὄνθυλεύουσι τὸν οἶνον παραμιγνύντες αὐτῷ σαπρόν. ἐκεῖθεν δὲ καὶ σηπία ὄνθυλευμένη.] Τὸ δὲ σχῆμα τῆς τοῦ Αἴαντος στάσεως ἔχει τι γραφικῆς ἀστειότητος. ἴσταται γὰρ κέρας ἔχων καί, ὡς εἰκός, ἐπικύπτων ἐν τῷ ἀποπτύειν ὄνθον, καὶ οὕτω διακεκομμένα λαλῶν, ὅθεν καὶ γελῶσιν οἱ θεαταί. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι οὐκ εἰς εὐτυχίαν ὁ νικηθεὶς ἀνάγει τὴν εὐδρομίαν τοῦ Ὀδυσσεύς, ἀλλ' εἰς θεοφίλειαν, εἰωθότος Ὀμήρου οὕτω ποιεῖν. (ἠ. 769) Τὸ δὲ «ὄν κατὰ θυμόν» ἀγωνίαν ἐμφαίνει πολλὴν δρομέως πνευστιῶντος καὶ μὴ ἔχοντος μεγάλα εὐχεσθαι κατὰ προφοράν. ἔχεται δὲ πως ἢ τοιαύτη τοῦ Ὀδυσσεύς εὐχή καὶ τοῦ «οὐδέ σε λήθω κινύμενος», ὅπερ ἀλλαχοῦ σεμνῶς ἔφη ὁ αὐτὸς ἦρω. (ἠ. 770) Τὸ δὲ ἐπίρροθος πρωτότυπὸν ἐστὶ τοῦ ἐπιτάρροθος. (ἠ. 773) Τὸ δὲ ἐπαΐζεσθαι Ἀττικόν. ἄλλως γὰρ καὶ ἐπαΐζειν λέγεται. (ἠ. 774) Ἐν δὲ τῷ «ὄλισθε θέων» καιρίαν ἔχει λέξιν, ὡσπερ τὸ «θέων», οὕτω καὶ τὸ «ὄλισθεν», ὃ ἰσοδυναμεῖ τῷ βλάπτεσθαι. διὸ ἐπάγει «ἔβλαψε γὰρ Ἀθήνη», ὃ δις ἐνταῦθα κεῖται. ἐπαναφορὰ δὲ τις καὶ τὸ «ὄλισθε θέων», ὡς καὶ τὸ «βοῆ ἦν» καὶ τὰ ὅμοια, ὧν πολλαχοῦ μνεῖα γέγονεν. 4.835 ὅμοιον δὲ καὶ τὸ «ἀντιάσθε θεοὶ γάμου», καὶ τὸ «Αἴθη θῆλυς ἐοῦσα». [(ἠ. 775) Ἐκ δὲ τοῦ ὄνθου ἢ θηλυκῶς τῆς ὄνθου δόξοι ἂν τις ἴσως καὶ τὴν παρ' Ἀττικοῖς μηλόνην συγκεκρισθαι. τὸ δ' ἐστὶν οὐ τοιοῦτον, ἐκ τοῦ ἄνθους γὰρ ἐκεῖνη γέγονε τροπῆ συνήθει τοῦ ἄο, καθὰ δηλοῖ ὁ γράψας οὕτω. μηλάνθη ζῶν ἐστὶ μείζον σφηκός, ἐκ τῆς ἀνθήσεως τῶν μηλεῶν γεννώμενον, ἢ ἀρχομέναις ἀνθεῖν προσιπτάμενον, οὗ παῖδες λίνον τρίπηχον ἐξάπτοντες ἔωσι πέτεσθαι, καὶ φερομένου δι' ἀέρος ἐλικοειδῶς, ἠδόμενοι τῆ θέα, παρέπονται, τὰς χεῖρας ἐπικροτοῦντες. Ἀττικοὶ δὲ αὐτὴν μηλόνην ὀνομάζουσιν. ἐκάλουν δέ, φησίν, αὐτὴν καὶ χρυσαλλίδα. καὶ οὕτω μὲν ὁ παλαιός. τὰ δὲ νῦν τοῦ Κωμικοῦ ἀντίγραφα μηλολόνην αὐτὴν τετρασυλλάβως οἶδασιν.] Ἐπαιξέ τις ὕστερον ὄλονθον γνάθον εἰπὼν τὴν ὄλην ὄνθου, ἦτοι γέμουσαν πικρίας. τοῦτο δὲ κατὰ λόγον δριμύτητος. ἄλλως γὰρ κοινότερον ὄλονθος μετὰ πνεύματος ψιλοῦ ὁ καρπὸς τῆς ἀγρίας συκῆς. [Ἐνταῦθα δὲ οὐκ ἄκαιρον εἰπεῖν καὶ ὅτι στόμα τὸ οὕτως ἀποπτύον ὄνθου λεχθεῖν ἂν καὶ βορβόρου ὀπή, ὅπερ κατὰ παλαιὰν ἱστορίαν συνθεῖς ὁ βαρύγλωσσος Ἰπῶναξ βορβορόπη ὕβρισε γυναῖκά τινα, σκώπτων ἐκεῖνην εἰς τὸ παιδογόνον ὡς ἀκάθαρτον, ὃς καὶ ἀνασεισίφαλλον ἄλλην τινα διέσυρεν ὡς ἀνασειόουσαν, φασί, τὸν φάλητα. καὶ μὴν ὁ Ἀνακρέων τὴν τοιαύτην οὐ πάνυ σφοδρῶς, ἀλλὰ περιεσκεμμένως, πανδοσίαν ὠνείδισε καὶ λεωφόρον καὶ πολυύμνον. ἄλλος δὲ τις χαλκιδίτιν, δι' εὐτέλειαν, φασί, τοῦ 4.836 διδομένου

νομίματος, Ἀρχίλοχος δὲ παχεῖαν καὶ δῆμον, ἤγουν κοινήν τῷ δῆμῳ, καὶ ἐργάτιν, ἔτι δὲ καὶ μυσάχνην πρὸς ἀναλογίαν τοῦ ἀλὸς ἄχνη, καὶ εἴ τι τοιοῦτον. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα.] (η. 775) Τὸ δὲ «ἐριμύκων» οὐ πάνυ δοκεῖ πρὸς διαστολήν τινα εἰρησθαι. μᾶλλον γὰρ κατὰ γε τοῦτο βρονταῖς καὶ τυφῶνων ἐκπνοαῖς οἰκειότερον τὸ ἐρίμυκον. (η. 783) Τὸ δὲ δίκην μητρὸς τὴν Ἀθηνᾶν τοῦ Ὀδυσσεῶς κήδεσθαι ἄκραν στοργὴν δηλοῖ, καὶ ἔχει δι' ὄλου ὁ μῦθος τὸν Ὀδυσσεῶς οὕτω φιλούμενον τῇ Ἀθηνᾶ. ἔστι δὲ καὶ ἀλλαχοῦ ὁμοία στοργή, ἔνθα θεόθεν βέλος ἔκ τινος κωλύεται, ὡς εἰ καὶ μυῖαν τις διώκει ἀπὸ παιδός. Τὸ δὲ «καὶ ἐπαρήγει» πρὸς ἀκρίβειαν κεῖται. οὐ γὰρ πᾶς, ὃς παρίσταται τι, ἤδη καὶ ἐπαρήγει. Ἀθηνᾶ δὲ ἐνταῦθα ποιεῖν λέγεται ἄμφω. (η. 768 ς.) Ἐν τούτοις δὲ Ὅμηρος παραδίδωσι καὶ ὡς αἱ ἀνάγκαι προκαλοῦνται μάλιστα εὐχάς. τὸν γὰρ Ὀδυσσεῶς ἔπλασεν εὐξάμενον, οὐκ ἀπ' αὐτῆς νύσσης, «ἀλλ' ὅτε δῆ», φησί, «πύματον τέλεον», ἤγουν ἐτέλουν, «δρόμον». Ὅτι Ἀντίλοχος ὕστερος ἐλθὼν καὶ τὴν τε ἤτταν παραμυθούμενος καὶ τὸ τῶν νικησάντων δὲ ὑπεκλύων φιλότιμον, εἰς τὸ τῶν παλαιότερων ἀνθρώπων θεοφιλὲς ἀναφέρει τὸ αἴτιον. (η. 78592) Φησὶ γὰρ Ὅμηρος «Ἀντίλοχος δ' ἄρα λιοισθήϊον ἔκφερεν», ὡς καὶ προεγράφη, «ἄεθλον, μειδιῶν», καὶ εἶπεν, ἃ δὴ καὶ ἕτερος μεταποιήσας ἐφ' ὁμοίοις πράγμασιν ἐρεῖ ἂν «εἰδῶσιν ὕμ' ἐρέω πᾶσι, φίλοι, ὡς ἔτι καὶ νῦν ἀθάνατοι τιμῶσι παλαιότερους ἀνθρώπους. Αἴας μὲν γὰρ ἐμεῖ' ὀλίγον προγενέστερός ἐστιν· οὗτος δὲ προτέρης γενεῆς προτέρων τ' ἀνθρώπων· ὦμογέροντα δὲ μὴν φασ' ἔμμεναι, ἀργαλέον δὲ ποσὶν ἐριδήσασθαι Ἀχαιοῖς, εἰ μὴ Ἀχιλλεῖ», τουτέστι, δυσχερὲς τοῖς ἄλλοις Ἀχαιοῖς ἐρίσαι τῷ Ὀδυσσεῖ περὶ δρόμου, εἰ μὴ μόνῳ τῷ Ἀχιλλεῖ. (η. 792) Καὶ ὅρα κἀνταῦθα ἔλλειψιν. τὸ γὰρ «εἰ μὴ Ἀχιλλεῖ» ἀντὶ τοῦ εἰ μὴ ἄρα μόνῳ τῷ Ἀχιλλεῖ οὐκ ἀργαλέον ἐστί. τοῦτο δὲ πάλιν κατ' ἐναλλαγὴν ἐρρέθη σχήματος, ἤγουν ἐνδοιαστικῶς ἀντὶ τοῦ ἀποφαντικοῦ. τὸ γὰρ «εἰ μὴ Ἀχιλλεῖ» ἀντὶ τοῦ «ἀλλὰ τῷ Ἀχιλλεῖ». οὐ γὰρ ἐστὶν ἐνδοιάσαι, ὡς Ἀχιλλεὺς Ὀδυσσεῶς ποδωκέστερος. φράζει δὲ οὕτως ὁ τοῦ ῥήτορος παῖς διὰ τὸ μὴ μόνον αὐτοσχεδιάζειν, ἀλλὰ καὶ ἀγωνιᾶν. διὸ καὶ πάνυ στενωῶς ἔφρασεν ἐν τρισὶ λέξεσι τὸ «εἰ μὴ Ἀχιλλεῖ». καὶ τοῦτο μὲν οὕτως. 4.837 (η. 787 ς.) Σημεῖωσαι δὲ ὅτι ἐξ Αἴαντος ἔχει λαβὼν Ἀντίλοχος τὸ περὶ θεοφιλίας νόημα. ὁ μὲν γὰρ μερικῶς ἔφη τὸν Ὀδυσσεῶς φιλεῖσθαι ὑπ' Ἀθηνᾶς, ὁ δὲ σεμνότερόν φησιν ἐν τῷ καθόλου κατὰ κοινήν εἶδησιν, ὃ ἐστὶ δόξαν καὶ ἔννοιαν, ὡς θεοφιλεῖς εἰσὶν οἱ πρεσβύτεροι, ἐπεὶ καὶ τίμιον τὸ πολυχρόνιον οἶα καὶ θεῖόν τι. πρεσβύτεροι δὲ Ἀντιλόχου δηλαδὴ Αἴας τε καὶ Ὀδυσσεύς. συλλογιστέον δὲ καὶ ὡς, εἴπερ θεοῖς τίμιοι κατὰ τὸν ποιητὴν οἱ παλαιότεροι, τῷ παντὶ πλέον ἀνθρώποις τιμηθήσονται. (η. 786) Μειδιᾶ δὲ Ἀντίλοχος ἢ προκαταλαμβάνων τὸν ἐκ τῶν ἄλλων κατάγγελων ἢ καὶ συγγελαῖν μὲν ἄπασιν ἐθέλων ἠδύ, τῇ δὲ τοῦ νικηθῆναι βαρύτητι καταλύων τὸν ἄθρου γέλωτα εἰς μειδιάμα, καὶ ἄλλως δέ, σκυθρωπάζειν μὲν ἴσως θέλων, αἰδούμενος δέ, καὶ διὰ τοῦτο σαρδάνιον σχηματιζόμενος μειδιᾶν, ἵνα ἢ τὸ τοιοῦτον μειδιάμα ὅμοιον τῷ παρ' Ἡσιόδῳ ἐγγελᾶν, ἤγουν ἔξω καὶ ἐπιπολῆς γελαῖν. (η. 787) Τὸ δὲ «ἔτι καὶ νῦν» τὸ αἰεὶ δηλοῖ, τὸ προχρόνιον καὶ εἰς πείραν ἐλθόν. (η. 790) Τὸ δὲ «προτέρης γενεῆς προτέρων τ' ἀνθρώπων» ἢ ἐκ παραλλήλου ταῦτα λαλεῖ, ἢ πρὸς διαστολήν τῆς ὁμωνύμου γενεᾶς, λεγομένης καὶ ἐπὶ ἀψύχων σωματῶν καὶ ἐπὶ ἀλόγων ζώων, ἐπῆκται τὸ «ἀνθρώπων». (η. 791) Ὀμογέρων δὲ ἡλικία πρεσβυτική, μεθ' ἣν γέρων, εἶτα πέμπελος, ἔπειτα σῦφαρ, καθὰ καὶ Λυκόφρων οἶδεν. ἅπαξ δὲ καὶ αὕτη Ὀμήρῳ ἢ λέξις εἴρηται. καὶ ἔστιν ὦμογέρων ὁ μήπω 4.838 καθεψηθεὶς καὶ οἶον ἐφθός τῷ γήρῳ γενόμενος, ἢ ὁ ἄωρος καὶ στερρὸς καὶ σκληρὸς καὶ μήπω πέπων, ἔξ οὗ ὁ πέμπελος. ζητητέον δέ, εἰ ταῦτόν ἐστιν ὦμογέροντα εἰπεῖν καὶ προπόλιον. ἔστι δὲ προπόλιος κατὰ Αἴλιον Διονύσιον ὁ θάττον καὶ πρὸ τοῦ δέοντος πολιὰς ἐσχηκώς. [Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἄψογα πρεσβυτικά ὀνόματα. ἐν δὲ ἰδέᾳ σκώματος βλασφημοῦνται οἱ πάνυ γέροντες Κρόνοι, Ἰαπετοί, Τιθωνοί, σαπροί, βεκκεσέληνοι, πρωτοσέληνοι,

τυμβογέροντες, παρεξηγημένοι, ὅπερ ἔστιν ὑπὸ γήρωσ ἀχρεῖοι, ὡς ἀπὸ ἐκτετριμμένων γλωσσίδων αὐλοῦ, ἔτι δὲ σορόπληκτοι, καὶ σοροπλήγες, καὶ σορέλληνες, περὶ οὗ καὶ προεγράφη. τούτου δὲ καὶ θηλυκόν, φασί, ἐπὶ πρεσβύτου τὴν σορέλλην ἀνάκρουσιν. οἱ δὲ τὰ τοιαῦτα γράψαντες λαλοῦσι καὶ περὶ Τιθωνοῦ ὅτι τε εἰς τέττιγα διὰ γήρας μετεβλήθη καὶ ὅτι ἐν ταλάρῳ ἢ ἐν καρτάλῳ ἐκρεμάσθη.] (η. 792) Ἐριδήσασθαι δὲ τὸ ἐρίσαι ἀπὸ τοῦ ἐριδῶ, ἀφ' οὗ ἐριδαίνω καὶ 4.839 ἐριδμαίνω. ὡς γὰρ δεύτερος μέλλων τοῦ καθέζω ὁ καθεδῶ, οὕτως ἐρίζω ἐριδῶ, οὗ ἀναδραμόντος εἰς ἐνεστῶτα γίνεται τὸ ἐριδῶ ἐριδήσω ποιητικῶς. Τὸ δὲ «εἰ μὴ Ἀχιλλεῖ» οἱ μεθ' Ὀμηρον ῥήτορες «ὅτι μὴ Ἀχιλλεῖ» εἶποιν ἄν. οἷς ἔθος οὕτω φράζειν, οἱ τὸ «οὐκ ἄλλο τι ἐποίησα εἰ μὴ τόδε» «ὅτι μὴ τόδε» φασί, καὶ τὰ ἄλλα ὁμοίως. (η. 795 ς.) Ὅτι οὕτω μεγαλοπρεπῆς καὶ φιλότιμος Ἀχιλλεύς, ὡς διὰ βραχὺν ἔπαινον τοῦ Νεστορίδου ῥήτορος, ὃς αὐτὸν ἐν δυσὶν ἡρώοις ποσὶ κύδηνε-τοιοῦτον γὰρ τὸ «εἰ μὴ Ἀχιλλεῖ-ὡς προσεχῶς γέγραπται, δωρεῖται αὐτόν, εἰπὼν «Ἀντίλοχ', οὐ μὲν τοι μέλεος εἰρήσεται αἶνος, ἀλλὰ τοι ἡμιτάλαντον ἐγὼ χρυσοῦ ἐπιθήσω», ἤγουν ἐπιβαλῶ, ἐπέκεινα τοῦ ἀέθλου δώσω. ἐξ οὗ νοητέον ὅτι ἐκ περισσοῦ τοῖς ἀγωνοθέταις ἔκειντο καὶ τὰ εἰς φιλοτιμίαν, εἴ που δεήσειε. καὶ οὕτω μὲν ὁ φιλόδωρος ἦρως. οἱ δὲ μὴ κατ' αὐτὸν ἔλαιντο ἂν πρὸς τοῖς ἐπαινετηρίοις λόγοις καὶ δῶρα ἐκ τῶν ἐπαινούντων δέχεσθαι, ὡς μὴ μέλεος εἴη ὁ ἔπαινος. (η. 793) Ὅτι δὲ ἐπὶ ἐπαίνῳ ἔφη Ἀντίλοχος τὸ «εἰ μὴ Ἀχιλλεῖ», παρεσημνήματο καὶ ὁ ποιητής, εἰπὼν «ὡς φάτο, κύδηνε δὲ ποδώκεα Πηλεΐωνα» ἐκ τοῦ παρὰ πόδας ἐκεῖνος ἔργου, ἦτοι τοῦ δρόμου, λαβὼν ἔπαινον. διὸ καὶ τὸ «ποδώκεα Πηλεΐωνα» οὐχ' ἀπλῶς νοητέον, ἀλλ' ὅτι ἐκύδανε τὸν Ἀχιλλεῖα νῦν ὡς ποδώκεα. (η. 652) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι αἶνον οἱ παλαιοὶ τὸν ἀπόκρυφον λόγον καὶ ἐσηματισμένον λέγοντες καὶ ὡς οἶον εἰπεῖν αἰάνον διὰ τὸ βάθος, ὡς τὸ «νῦν δ' αἶνον βασιλεῦσιν ἐρέω», 4.840 καὶ ὅσα τοιαῦτα, ὅθεν καὶ τὸ αἰνίζομαι ἐπὶ αἰνίγματος, οὐκ ἂν ἔχοιεν τὸν τοιοῦτον νοῦν συμβιβάζειν καὶ ἐπὶ τοῦ ἐνταῦθα κειμένου αἶνου. νῦν γὰρ φανερώς αἶνος ὁ ἔπαινος, εἰ μὴ ἄρα καὶ αὐτὸς αἶνος λέγεται διὰ τὸ βάθος ἔχειν. (η. 797) Κεῖται δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ «ὃ δ' ἐδέξατο χαίρων». χαρτὰ γάρ, ὡσπερ τὰ ἀεθλα, οὕτω καὶ τὰ τῶν δωρεῶν. (η. 798-800) Ὅτι τοῖς ὑπομένουσι τὸν ὀπλιτικὸν ἀγῶνα, ἤγουν τῶν μονομάχων, δολιχόσκιον ἔγχος Ἀχιλλεύς ἔθηκεν «ἐς ἀγῶνα φέρων, κατὰ δ' ἀσπίδα καὶ τρυφάλειαν, τεύχεα Σαρπηδόνοτος», τοῦ κοινῶς Σαρπηδόνοτος, ἃ Πάτροκλος ἐξ ἐκείνου ἀφείλετο. (η. 807 ς.) Καὶ τῷ μὲν νικήσαντι δώσειν αὐτὸς ἰδίᾳ ἔφη «φάσγανον ἀργυρόηλον, καλόν, Θρηϊκίον», τὸ τοῦ Ἀστεροπαίου ἐκείνου. φησὶ γὰρ «τὸ μὲν», ἤγουν ὃ δὴ, «Ἀστεροπαῖον ἀπηύρων», ὡς καὶ πρὸ τούτου ἐγράφη. (η. 809) Τὰ δὲ ῥηθέντα τοῦ Σαρπηδόνοτος τεύχεα ἀμφοτέρους ἐκέλευσε ξυνήϊα φέρεσθαι, τουτέστιν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ κεῖται, κοινά. κατωτέρω δὲ ἀέθλια ἴσα ἀνελέσθαι φησὶ, μοιρασμένους ὡς βούλονται, καθὰ καὶ ἐπὶ τῶν παλαισάντων γέγονεν. (η. 810) Ὑπέσχετο δὲ ὡς «καὶ σφιν δαῖτ' ἀγαθὴν παραθήσομαι ἐν κλισίησιν», ὅπερ ἐπ' ἄλλου ἀγῶνος οὐκ εἶπε. (η. 803) Περιφράζει δ' ἐνταῦθα τὴν μὲν τῶν μονομάχων αἰχμὴν «ταμεσίχροα χαλκόν» ὡς τμητικὸν τοῦ χροὸς παρὰ τὸ ταμῶ ταμέσω, ἐξ οὗ κατὰ συγκοπὴν τὸ τμῶ τμήσω, (η. 804-6) τὸν δὲ ὀπλίτην νικητὴν οὕτως «ὀππότερός κε φθῆσιν ὀρεζάμενος χροῖα καλόν, ψαύση δ' ἐνδίνων διὰ τ' ἔντεα καὶ μέλαν αἶμα», τὸ δὲ μονομαχήσαι «ἀλλήλων προπάραιθεν ὀμίλου πειρηθῆναι». Ἔστι δὲ τὸ μὲν «φθῆσιν» ἀντὶ τοῦ φθῆ, καὶ κοινότερον εἰπεῖν, φθαίη καὶ προλάβη. Τὸ δὲ «ὀρεζάμενος χροῖα καλόν» ἀπλῶς μὲν ἀντὶ τοῦ ἐκταθεῖς εἰς τὸ σῶμα, σαφέστερον δὲ εἰπεῖν, τὸ ἀλλαχοῦ ῥηθὲν ὀρεκτὸν δόρυ τείνας εἰς τὴν τοῦ σώματος τοῦ ἀνθοπλίτου ἐπιφάνειαν. (η. 806) Ἐνδυνα δὲ 4.841 κατὰ μὲν τινὰς ἔντερα παρὰ τὸ ἔνδον εἶναι ἰνῶν ἢ ἐντὸς δινεῖσθαι, κατὰ δὲ ἑτέρους ἢ ἔνδον τῶν ὄπλων σάρξ. ἦν δὲ σκοπὸς τοῖς ὀπλίταις ἀθλευταῖς ψαύειν ἐνδίνων ἐν τῷ διασχεῖν δόρατι τὰ ἐπιπολάζοντα ὄπλα, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ «διὰ τ' ἔντεα

καὶ μέλαν αἷμα», ὅπερ ἦ τὴν ᾠδὴν ἀ πρόθεσιν ἀντὶ τῆς ᾠδῆς συντάσσει, ἢ ἀντιπρωτικῶς εἴληπται ἀντὶ τοῦ διὰ τε ὄπλων καὶ αἵματος. ἐνταῦθα δὲ κατὰ τοὺς παλαιούς Ἀριστοφάνης ὁ γραμματικὸς φορτικὸν ἠγησάμενος τὸ οὕτως ἐπικινδύνως ὄπλομαχεῖν, μεταγράφει τὸν τόπον τοῦτον οὕτως «ὀππότερος κεν πρῶτος ἐπιγράφας χροῖα καλὸν φθῆη ἐπευξάμενος διὰ τ' ἔντεα καὶ φόνον ἀνδρός». καὶ μὴν καὶ τὸ «ψαῦση» ταῦτα ἐδήλου. τάχα δὲ καὶ ἦττον ἐκεῖνο κινδυνῶδες κακὸν τὸ τοῦ ποιητοῦ ἢπερ τὸ μεταγραφέν. ὅτι δὲ οὐκ ἐπικινδύνως ἠγωνίζοντο, δῆλον δίχα τῶν ἄλλων καὶ ἐκ τῆς δαιτός. πῶς γὰρ αὐτὴν Ἀχιλλεὺς τοῖς ἐπὶ θανάτῳ ἀγωνιζομένοις, ὑπέσχετο; ἦν οὖν σκοπὸς τοῖς ὀπλίταις μικρὸν τι ψαῦσαι χροὸς εἰς ἔνδειξιν ἐπιτηδειότητος τῆς εἰς μάχην, ὃ δὴ καὶ εἰσέτι νῦν πολλοὶ μιμούμενοι σπεύδουσιν, ὡς αὐτοὶ φασί, μόνον ἀλλήλους εὐρεῖν. [Ὅτι δὲ ζηλωτὸν ἦν τοῖς παλαιοῖς καὶ τὸ μονομαχεῖν ὡς μέγα πολέμου γύμνασμα καὶ ὡς ἀνδρίας καὶ ῥωμαλειότητος ἔνδειξις, πρόδηλόν ἐστιν. ὡς δὲ οὐκ αἰεὶ σκοπὸς ἦν μονομαχίας ἐνδίων ψαῦειν, ἀλλ' ἔστιν οὐ εἰς μόνην σκιαμαχίαν ἀπετελεῦτα τὸ 4.842 ἔργον, ἤδη προδεδήλωται. διὸ πολλοὶ καὶ ῥαβδίους ἢ καλαμίσκοις ἀλλήλων κατατιτύσκονται οἷα μὴ στοχαζόμενοι πληγῶν. ἢ δὲ ἱστορία μονομαχούντων ζηλωτὰς γενέσθαι φησὶν Κυρηναίους καὶ Μαντινεῖς.] (ἡ. 800) Τὸ δὲ «Σαρπήδοντος» ἀπὸ εὐθείας βαρυτόνου ἐστὶ τῆς ὁ Σαρπήδων, ἣτις προέγνωσται. (ἡ. 810) Δαῖτα δὲ ἀγαθὴν λέγει τὴν σωφρόνως ἔχουσαν ὡς ἡρωϊκὴν. (ἡ. 811) Ἐπὶ δὲ τούτοις κατὰ τὸν ποιητὴν ὀπλίται ἀνέστησαν μέγας Τελαμώνιος Αἴας καὶ κρατερός Διομήδης. (ἡ. 813–21) Περὶ ὧν φησιν, ὅπερ ἐπὶ δεινῶν ἀντιμάχων οἰκεῖον λέγεσθαι «οἱ δ' ἐπεὶ οὖν», ἤγουν ἐπειδὴ, «ἐκάτερθεν ὀμίλου θωρήχθησαν, ἐς μέσον ἀμφοτέρων συνίτην μεμαῶτε μάχεσθαι, δεινὸν δερκομένῳ, θάμβος δ' ἔχε πάντας Ἀχαιοὺς. ἀλλ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν», διὰ τοῦ ᾠδῆς, ἢ «ἴσαν» διὰ τοῦ ᾠδῆς, ὃ ἐστὶν ἐπορευθήσαν, «ἐπ' ἀλλήλοισιν ἰόντες, τρὶς μὲν ἐπήϊξαν, τρὶς δὲ σχεδὸν ὠρμήθησαν. ἔνθ' Αἴας μὲν ἔπειτα κατ' ἀσπίδα πάντοσε ἴσην νύξ', οὐδὲ χροῖ' ἴκανε, ἔρυτο γὰρ ἔνδοθι θώρηξ. Τυδεΐδης δ' ἄρ' ἔπειτα ὑπὲρ σάκεος μέγαλοιο αἰὲν ἐπ' αὐχένι κύρε φαινοῦ δουρὸς ἀκωκῆ», τουτέστιν ἐπετύγχανε καὶ κατηυστόχει τοῦ αὐχένος τῆ τοῦ δουρὸς ὀξύτητι. Ἐνθα καὶ ὄρα ὡς ὁ μὲν Αἴας ἀπλούστερον τὴν τοῦ Διομήδους ἀσπίδα νύσσει, διὸ οὐδὲ γενναῖόν τι δρᾷ ὡς μηδὲ προθέμενος, Διομήδης δὲ κακοτέχνως τὸν ἀγῶνα μέτεισιν, ἐπὶ τῷ αὐχένι πανουργεύομενος. ὅθεν «Αἴαντι περιδδείσαντες Ἀχαιοί», –ἑώρων γὰρ τοὺς κρείττονας ἐν τῷ Ἐπιταφίῳ τούτῳ δυστυχοῦντας καὶ ἠττωμένους– «παυσαμένους ἐκέλευσαν ἀέθλια», ὡς καὶ προεγράφη, «ἀνελέσθαι ἴσα». (ἡ. 824 ς.) Ἀχιλλεὺς δὲ τῷ Διομήδῃ μέγα φάσγανον, τὸ ῥηθέν, ἔδωκεν ὡς νικητῆ, «σὺν κολεῶ τε φέρων καὶ ἐϋτμήτῳ τελαμῶνι». εἰ δὲ μὴ ἔψαυσεν ἐνδίων, ἀλλὰ τὸ αἰὲν κυρεῖν, ἤγουν ἐπιτυγχάνειν, ἀντὶ ψαύσεως ἦν. τάχα γὰρ καὶ τούτου μόνου τὸ πλεόν ἐστοχάζοντο. ἢ δέ γε τῶν λοιπῶν ὄπλων ἀνάληψις καὶ ὁ μερισμὸς αὐτῶν σιγᾶται διὰ τὸ συνεπινοεῖσθαι. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι καθ' Ὅμηρον οὐ τὴν πλευρὰν μόνην τρωτὸς ἦν ὁ Αἴας, ὡς οἱ μεθ' Ὅμηρον εἶπον, εἶπερ ὁ Διομήδης καταθαρρεῖ τοῦ αὐχένος διὰ τὸ τοῦ λοιποῦ κατάφρακτον 4.843 σώματος. ἐκράτησε δὲ φήμη τοῦ μηδαμοῦ τρωτὸν ἢ βλητὸν εἶναι τὸν Αἴαντα, εἰ μὴ ὅτι γε κατὰ μόνην πλευρὰν, ἐπεὶ οὐδαμοῦ τῆς Ἰλιάδος εὐρηται τρωθεῖς. ὡς δ' ἐν ἅπασιν τοῖς ἀγῶσι δυστυχῶς ἔσχεν ὁ Σαλαμίνιος, προέγνωσται. οὔτε γὰρ παλαίσας εὔ ἀπήλλαξε, καὶ νῦν δευτέρος ἦκει, καὶ τὸν σόλον δὲ μετ' ὀλίγα οὐ πρὸς νίκην ῥίψει. ὁ δὲ τοξικὸς ἀγὼν καὶ τὸν αὐτοῦ ἀδελφὸν Τεῦκρον οὐ νικῶντα ἔξει. (ἡ. 822 ς.) Ὅρα δὲ καὶ τὸ «περιδδείσαντες» καὶ τὸ «κέλευσαν». φθάνουσι γὰρ οἱ θεαταὶ πόθῳ τῶν ἀριστέων λύσαντες τὴν συμπλοκὴν, ἵνα μὴ εἰς κακὸν μέγα τελευτήσῃ ὁ ἀγὼν. Ὅρα δ' ἐν τούτοις καὶ τὸ «ἔπειτα», ὡς ἐν τῷ «Αἴας μὲν ἔπειτα ἀσπίδα νύξεν» ἀργὸν κεῖται, ἐν δὲ τῷ «Τυδεΐδης δ' ἄρ' ἔπειτα» τὸ μετὰ ταῦτα χρονικῶς δηλοῖ. (ἡ. 826–9) Ὅτι τοῖς δισκεύουσιν Ἀχιλλεὺς θῆκεν «σόλον αὐτοχόωνον, τόν», ἤγουν ὄν, «πρὶν μὲν

ρίπτασκε μέγα σθένος Ἡετίωνος», ἤγουν ἔρριπτεν Ἡετίων, ὁ πενθερός Ἐκτορος, Ἀχιλλεύς δεκτείνας ἐκεῖνον τὸν σόλον «ἄγετο ἐν νήεσσι σὺν ἄλλοις κτεάτεσσιν». Καὶ ὄρα καὶ νῦν ὅτι ἐνοσφίζετό τι τῆς λείας ὁ πολέμαρχος, τυχὸν δὲ καὶ κατὰ λάχος ἐδόθη αὐτῷ, καὶ ὅτι μόνῳ τῷ νικήσαντι γέρας ἐνταῦθα ὁ σόλος, δευτερεῖον δὲ οὐκ ἔστι, καὶ ὅτι τὸ ρίπτειν, ὃ ἔστιν ἀφιέναι καὶ πέμπειν, καιρία λέξις ἐπὶ σόλου, ὃ ἔστι δίσκου, διὸ καὶ τρεῖς ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ χρᾶται αὐτῇ ὁ ποιητής, καὶ ὅτι ἐθελήσας μετρήσαι τὸν τοιοῦτον σόλον οὐ σταθμῶ παριστᾶ, ἀλλὰ τῇ ἐξ αὐτοῦ πολυχρονίῳ χρήσει ἐμφαίνει τὸ μέγεθος, εἰπὼν (η. 832-4) «εἴ οἱ καὶ μάλα πολλὸν ἀπόπροθι πίονες ἀγροί, ἔξει μιν καὶ πένε περιπλομένους ἐνιαυτοὺς χρεώμενος». (η. 834 ς.) Ὅπερ ἐφερμηνεύων φησὶν «οὐ μὲν γὰρ οἱ ἀτεμβόμενος γε σιδήρου ποιμὴν οὐδ' ἀροτὴρ εἶσιν ἐς πόλιν, ἀλλὰ παρέξει», τουτέστιν οὐκ ἀγρόθεν εἰς τὴν πόλιν ἤξει κατὰ σιδήρου χρεῖαν ποιμὴν αὐτοῦ ἢ ἀροτὴρ, ἀλλ' ὁ χρώμενος τῷ σόλῳ παρέξει αὐτοῖς, εἰς πολυετὴ δαπάνην τὸν σόλον κτησάμενος. οἰκονομικὸν δὲ καὶ τοῦτο παραλάλημα τῷ ποιητῇ, ὑποτιθεμένῳ χρῆσθαι καὶ τοῖς ἐπάθλοις εἰς οἰκωφελίαν. πολυειδεῖας δὲ 4.844 Ὀμηρικῆς καὶ τὸ παραδοῦναι ἄθλον ἐνταῦθα, οὐπὲρ οἱ δευτέροι κερδαίνουσιν οὐδὲν ἀλλ' ἢ μόνον αἰσχύνην, ὡς εἰκός. (η. 826) Γίνεται δὲ σόλος μὲν παρὰ τὸ σεύεσθαι ὄλος, τουτέστι περιδεδινησθαι, σφαιροειδῆς γὰρ ἦν. οὕτω δὲ πως καὶ ὁ σωλὴν. ἐκεῖνος μέντοι γίνεται κατὰ κράσιν δύο ὄ, τοῦ τε ῥηματικοῦ τοῦ γινομένου ἀπὸ τοῦ σέω σεύω καὶ τοῦ ὄλος, οἶονεῖ σοολήν, καὶ κράσει σωλὴν. [Δῆλον δ' ὅτι Σόλος καὶ πόλεως ὄνομα, ἧς οἱ πολῖται Σολεῖς. ἦσαν δὲ καὶ Κύπριοι Σόλοι, ὧν ἱστορεῖται βασιλεὺς Εὐνόστος, ὁμώνυμος Εὐνόστῳ, δαίμονι ἐπιμυλίῳ, περὶ οὗ καὶ ἀλλαχοῦ εἴρηται. ὡς δὲ καὶ ὁ σολοικισμὸς τοιαύτης Σόλου ἢ τοιούτων Σόλων ἐστὶ σύνθεσις, ἐν τοῖς τοῦ Περιγητοῦ κεῖται. δοκεῖ δὲ καὶ ὁ νομοθέτης Σόλων ἐκεῖθεν παρωνομάσθαι.] Αὐτοχόωνος δὲ ὁ αὐτῶς καὶ εἰκῆ κεχωνευμένος ἐπ' οὐδενὶ ἄλλῳ χρησίμῳ τέλει ἀλλ' ἢ μόνον ἐπὶ γυμνασίῳ. ἐντεῦθεν δὲ καὶ χαλκοῦν αὐτὸν εἶναι τινες οἴονται. σίδηρος γάρ, φασίν, οὐ χωνεύεται. εἰ δὲ καὶ σίδηρος ἐξ αὐτοῦ πορίζεσθαι τοῖς ἀγρόταις λέγεται, ἀλλὰ τοῦτο διὰ τὸ εἰς σίδηρον, φασίν, ἀντικαταλλάσσεσθαι. εἰ δ' ἄρα τις καὶ σιδηροῦν αὐτόν, φασί, δέχεται, καταχρηστικῶς ἂν αὐτοχόωνος λέγοιτο. καὶ αὐτοὶ μὲν οὕτω. εἰ δὲ τις μάθοι, ὅπως τὴν ἀρχὴν τὰ σιδηρᾶ μέταλλα πυρὶ τηκόμενα καταστάζουσιν, οὐκ ἂν κατάχρησιν τῆς τοῦ σιδηροῦ σόλου καταγῶ χωνείας, ὅτε τις ἐπίτηδες αὐτόν μεθοδεύοι ἐν τῷ χωνεύειν μέταλλα. ἦσαν δὲ καὶ λίθινοι δίσκοι, ὁποῖος καὶ ὁ ἐν Ὀδυσσεΐα μεσόθι ἔχων ὀπήν, ἧς διείρετο καλῶδιον, ἐξ οὗ μετεωρίζοντες ἐρρίπτουν αὐτόν. Πausanίας δὲ φησιν, ὅτι αὐτοχόωνος ὁ ἐξ αὐτοῦ 4.845 τοῦ χώνου ἄλλην μηδεμίαν προσειληφώς ἐπισκευήν. καὶ οὕτω μὲν ἐνταῦθα ἢ αὐτός ἀντωνυμία σύγκειται, ἢ δὲ γε αὐτόχθων ἐστία ἢ τοῦ Χείρωνος ἀλλοίαν ἔχει τὴν σύνθεσιν. δηλοῖ γὰρ τὴν αὐτοφυῆ καὶ σπηλαιώδη, ἣν ἕτερος τις λέγει αὐτόροφον. ὁ δὲ τῷ βασιλεῖ ἐλθὼν αὐτόματος ἀδελφὸς εἰς δαῖτα ὁμοιότητα ἔχει ἄλλως πρὸς τὸν ἐφεξῆς που ῥηθησόμενον αὐθέντην, ὃ ἔστι αὐτοφόντην. οἱ αὐτερέται δὲ ἄλλο τι δηλοῦσιν, ὅτι δηλαδὴ οἱ αὐτοὶ ἐρέται εἰσὶ καὶ ὀπλίται. ὅμοιον δὲ πρὸς τὸ αὐτοχόωνον τὸ αὐτοκάβδαλον καὶ τὸ παρὰ Σοφοκλεῖ «αὐτόξυλον ἔκπωμα», καὶ ὅλως ὅσα ἔργα οὐκ εἰς κάλλος ἐσκεύασται. (η. 834) Τὸ δὲ «χρεώμενος» πλεονασμὸν ἔχει τοῦ ἔε κατὰ τὴν ἀρχουσαν, ὁποῖον καὶ τὸ «μεμνῶμεθα» οὗ τὸ ἀπαθὲς δίχα τοῦ ἔε, ὡς δηλοῖ παρὰ Σοφοκλεῖ τὸ «οὐδαμῶς μεμνῶμεθα». (η. 832) Ἐν δὲ τῷ «εἴ οἱ καὶ μάλα ἀπόπροθι ἀγροί» ὄρα τὸ τῆς ἀντωνυμίας ἀόριστον εἶτε ἀγνώριστον. οὐ γὰρ δῆλον ποίῳ «οἱ», ὃ ἔστιν αὐτῷ, μακρὰν οἱ ἀγροί, ὥσπερ ἄδηλον καὶ τίς ὁ δῶσων ἐν τῷ «ἀλλὰ παρέξει», εἰ μὴ ἄρα ἢ ἔξωθὲν τις προσλήψεται τὸν τοῦ σόλου κτήτορα ἢ ἀναγάγη πρὸς τὸ «χρεώμενος», ἵνα λέγῃ ὅτι ὁ χρώμενος τῷ σόλῳ, εἴ οἱ καὶ μάλα μακρὰν ἀγροί πίονες, ἔξει αὐτόν ἐπὶ πολὺ. Τὸ δὲ «εἰ καὶ μάλα μακρὰν ἀγροί» διὰ τοὺς καθ' Ἑλλάδα τόπους εἴρηται. εἰ

γάρ, φησί, καὶ ἀποκναίει τινὰ τὸ μῆκιστον τῆς ὁδοῦ, ἀλλὰ τὸ τοῦ σόλου χρειώδές τε καὶ πολύχρηστον ἐφελκύσεται τὸν νικητὴν μὴ ἀμελήσαι νῦν αὐτοῦ. Τὸ δὲ «πίονες» αὔξει τὸ τοῦ σόλου μέγεθος. οἱ γὰρ τοιοῦτοι καὶ πολλοῦ τοῦ σιδήρου διὰ τὸ τῆς ἐργατείας συχνόν τε καὶ ἐπιμελές 4.846 δέονται. [Κεῖται δὲ καὶ εἰς βιωτικὴν παραγγελίαν, ὡς μὴ δέον ὄν ἀγροὺς κτᾶσθαί που, εἰ μὴ γῆν εὐρήσει τις πίονα.] (η. 834) Τὸ δὲ «ἀτεμβόμενος» σκορακιστέον μὲν ἐν γραφῇ πεζῇ, δηλοῖ δὲ καὶ νῦν συνήθως τὸ στερισκόμενος. σκοπητέον δὲ διὰ ζητήσεως εἴτε καὶ ὁ ἀπλῶς δίσκος σόλος που εὐρήται, εἴτε καὶ μόνω τῷ αὐτοχρόνῳ κεκλήρωται τοῦνομα. καὶ τοιαῦτα μὲν τὰ κατὰ τὸν σόλον. (η. 836–47) «Ἔρωτο δέ», φησί, «μενεπτόλεμος Πολυποίτης, ἂν δὲ Λεοντήος κρατερὸν μένος ἀντιθέοιο, ἂν δ' Αἴας Τελαμωνιάδης καὶ δῖος Ἐπειός», δισκεύοντες οὗτοι «ἐξείης δ' ἴσαντο, σόλον δ' ἔλε δῖος Ἐπειός, ἦκε δὲ δινήσας», ὡς ἔθος, «γέλασαν δ' ἐπὶ πάντες Ἀχαιοί. δεύτερος δ' αὐτ' ἀφῆκε Λεοντεύς, ὄζος Ἄρηος. τὸ τρίτον δ' αὐτ' ἔρριψε μέγας Τελαμώνιος Αἴας χειρὸς ἀπὸ στιβαρῆς, καὶ ὑπέρβαλε σήματα πάντα» ἢ «πάντων». «ἀλλ' ὅτε δὴ σόλον εἴλε μενεπτόλεμος Πολυποίτης, ὅσον τῆς τ' ἔρριψε καλαύροπα βουκόλος ἀνὴρ, ἢ δὲ θ' ἐλισσομένη πέτεται διὰ βοῦς ἀγελαίας, τόσον παντὸς ἀγῶνος ὑπέρβαλε. τοὶ δ' ἐβόησαν», οἱ θεώμενοι δηλαδὴ. καὶ ἔστι καὶ νῦν ἡ βοή διὰ τὸν νικητὴν. Ὅρα δὲ κἀνταῦθα τὸν ποιητὴν ἀφειδῆ τῶν ἐπιθέτων συνήθως. τὸν μὲν γὰρ νικήσαντα Πολυποίητην δις μενεπτόλεμον λέγει, ὡσπερ καὶ δῖον τὸν Ἐπειόν, ὃς τέταρτος μὲν ἠρίθμηται, πρῶτος δὲ ἀφῆκε τὸν σόλον διὰ τε τὸ τῆς φράσεως συνεχές, καὶ ἵνα δὲ μὴ μακρὸς γέλως ταθεῖη, ἀλλ' ἐγκοπέη ταῖς ἐφεξῆς ρίψεσι. τὸν δὲ Λεοντέα, ὃν ἀπλῶς ἀφεῖναι εἶπε μηδὲν τι πλέον ἐπισημνόμενος περὶ αὐτοῦ διὰ τὸ τῆς τοῦ σόλου ἀφέσεως ἀφανές, πλείοσιν ἐπιθέτοις τῶν ἄλλων κοσμεῖ, εἰπὼν «Λεοντήος κρατερὸν μένος ἀντιθέοιο», καὶ «Λεοντεύς, ὄζος Ἄρηος», τὸν δὲ Αἴαντα Τελαμωνιάδην καὶ μέγαν Τελαμώνιον Αἴαντα καλεῖ. (η. 839) Τὸ δὲ «ἐξείης», ἕτερον ὄν τοῦ «μεταστοιχί», τὴν κατὰ μέτωπον πάντως τάξιν δηλοῖ. (η. 840) Τὸ δὲ «γέλασαν Ἀχαιοί» τὸ τῆς ρίψεως τε δηλοῖ ἀγεννές, καὶ ὅτι, φασίν, οὐδὲ τοὺς πόδας τάχα διέστησεν, οὐδὲ τὰς χεῖρας τεχνικῶς ἐσχημάτισε. (η. 841) Τὸ δὲ «ἀφῆκεν», ὡσπερ καὶ τὸ «ἦκε», ταυτόν ἐστι τῷ ἔρριψε. (η. 843) Τὸ δὲ «σήματα πάντα» τὰ τῶν δύο δηλοῖ. καὶ εἶχε μὲν δύο εἰπεῖν ἢ δοῖω, χαίρει δὲ πάντα λέγων καὶ πάντας καὶ τὰ τοιαῦτα, ὡς μυριαχοῦ φαίνεται. εἰ δὲ ἐν τῷ «ὑπέρβαλεν» εἶχεν εἰπεῖν «ὑπέρπτατο σήματα πάντα», ἀλλ' ἐσίγησεν αὐτὸ φυλάξας τὴν τοιαύτην λέξιν τῇ καλαύροπι, ἵνα μὴ 4.847 τὴν τῶν δισκευτῶν ἀρετὴν αἰσχύνῃ ὡς μὴ βαρέος ὄντος τοῦ δίσκου ἀλλ' οἷον πτηνοῦ δι' ἐλαφρότητα. (η. 845) Καλαῦροψ δὲ ρόπαλον ἐπικαμπές ἐν ἄκρῳ, οὗ τὸ κᾶλον, ὃ ἐστὶ ξύλον, αὐτὸ ρέπει. ἅπαξ δὲ καὶ τοῦτο εἴρηται παρὰ τῷ ποιητῇ. ἴσως δὲ ὁμοίον τί ἐστὶ καλαύροπι καὶ τὸ παρὰ Θεοκρίτῳ ροικὸν λαγώβολον. ἀπὸ τοῦ ρέπειν γὰρ τινες ἐτυμολογοῦσι καὶ τὸ ροικόν. πέτεται δὲ κατὰ βοῦς, ὅτε, φασί, τυχὸν χρῆ συμμιγείσας αὐτὰς διακρίναι. (η. 847) Τὸ δὲ «ὑπέρβαλε παντὸς ἀγῶνος» οὐκ ἐξ ὀρθοῦ τὸ ῥῆμα ἔχει μετὰ γενικῆς, ἀλλ' αὐτὸ μὲν ἀπὸ κοινοῦ προσυπακουόμενον ἔχει τὸ «σήματα πάντα», τὸ δὲ «παντὸς ἀγῶνος» ἔλλειψιν ἔχει προθέσεως, ἵνα ἦ· διὰ παντὸς ἢ ἐπὶ παντὸς ἀγῶνος. Τὸ δὲ «τοὶ δ' ἐβόησαν» τοῖς τε θεαταῖς ἔθιμον πάθος καὶ τῷ ποιητῇ σύνηθες ἐπιφώνημα, ὁμοίον τῷ «ἴαχον δ' ἐπὶ πάντες Ἀχαιοί», καὶ τῷ «ἀτὰρ κελάδησαν Ἀχαιοί». τοῦ δ' αὐτοῦ τύπου καὶ τὸ «οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπ' αὐτῷ ἠδὺ γέλασαν», καὶ τὸ «γέλασαν δ' ἐπὶ πάντες Ἀχαιοί», καὶ τὸ «λαοὶ δ' αὐτὸν θεῦντό τε θάμβησάν τε». [(η. 844) Ἰστέον δὲ ὡς οἱ κατὰ τὸν Πολυποίητην ἀφιέντες ἐν τῷ δισκεύειν ἀκρότονοι ἐλέγοντο, καθά, φασί, δηλοῖ τὸ Ἰππῶναξ ὁ ποιητής, καίτοι μικρὸς ὢν τὸ σῶμα καὶ λεπτός, ὅμως ἀκρότονος οὗτος ἦν, ὡς πρὸς ἄλλοις καὶ κενὴν λήκυθον βάλλειν μέγιστόν τι διάστημα, καὶ ταῦτα τῶν ἐλαφρῶν σωματῶν, ὅποια καὶ ἡ κενὴ λήκυθος, οὐκ ἐχόντων βιαίαν φορὰν διὰ τὸ μὴ δύνασθαί, φασί, τὸν ἀέρα τέμνειν.] (η. 850) Ὅτι τοῖς τοξευταῖς

Ἀχιλλεύς «ἐτίθει ἰόντα σίδηρον», τουτέστι μέλανα, ὁμοίως τῷ «ἰοιδέα πόντον», ἢ ἐπιτήδειον εἰς ἰοὺς ἤγουν εἰς βελῶν ἐργασίαν, ἐξ οὗ νοεῖται ὁ καθαρός, ἢ γὰρ λεπτή, φασί, κατατομή καθαροῦ δεῖται σιδήρου, ἢ τὸν μάλιστα ἰοῦ δεκτικόν. (ἡ. 851) Εἶτα ἐρμηνεύων ὡς καὶ εἰδοπεποιήται ὁ τεθεὶς σίδηρος, ἐπάγει, ὅτι «κὰδ δ' ἐτίθει 4.848 δέκα μὲν πελέκεας, δέκα δ' ἡμιπέλεκκα». (ἡ. 852–8) Οἷς ἐπιφέρων τὰ ἐφεξῆς φησιν «ἰστὸν δ' ἔστησε νηὸς κυανοπῶροιο τηλοῦ ἐπὶ ψαμάθοις, ἐκ δὲ τρήρωνα πέλειαν λεπτῆ μηρίνθῳ δῆσε ποδός, ἧς ἄρ ἄνώγει τοξεύειν· ὅς μὲν κε βάλῃ τρήρωνα πέλειαν, πάντας ἀειράμενος πελέκεας κλισίηνδε φέρεσθαι», ἢ «φερέσθω», «ὅς δέ κε μηρίνθοιο τύχη ὄρνιθος ἀμαρτῶν, ἥσων γὰρ δὴ κεῖνος, ὃ δ' οἴσεται ἡμιπέλεκκα». Καὶ ὄρα κἀνταῦθα συνήθως προτεθειμένον τὸν ᾱ̄-ᾱ-ρ σύνδεσμον. τὸ γὰρ ἀκόλουθον οὕτως· ὃ δ' οἴσεται ἡμιπέλεκκα, ἥσων γὰρ δὴ ἐκεῖνος, καὶ ὅτι ἐν τῷ «ὅς μὲν κεν βάλῃ πέλειαν» λείπει τὸ εἰπὼν ἢ τι τοιοῦτον, καὶ φασιν οἱ παλαιοὶ ὅτι ἀπροσδοκῆτως ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς ἀπὸ τοῦ διηγηματικοῦ μετέβη ἐπὶ τὸ μιμητικόν. ἕως μὲν γὰρ τοῦ «ἄνώγει τοξεύειν» αὐτὸς ὁ ποιητὴς διηγείτο, ἀπὸ δὲ τοῦ «ὅς μὲν βάλῃ τρήρωνα πέλειαν» καὶ ἐξῆς, μιμεῖται, τί ἂν εἶπεν ὁ Ἀχιλλεύς. οὕτω καὶ πρὸ τούτου ἐσχημάτισται τὸ «μηκέτ' ἐρείδεσθον» καὶ τὰ ἐξῆς. (ἡ. 854) Ἰστέον δὲ ὅτι τῷ «πέλειαν δῆσεν ἐκ ποδός» συνακουστέον τὸ καὶ καθεσθῆναι τὴν πέλειαν εὐθὺς καὶ δοῦναι εἰς σκοπὸν βέλους ἑαυτήν, καὶ ὅτι παροιμία ἐπὶ τῶν ἀπλουστάτων τὸ «ἡμένη πελειάς», διὰ τὸ εὐήθες τοῦ ζώου. (ἡ. 851) Τὸ δὲ «ἡμιπέλεκκα» διὰ μέτρον κἀνταῦθα ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα διπλάζει τὸ κάππα σημαίνει δὲ μονοστόμους πελέκεας. [Καὶ δοκεῖ Ἀττικὸν μὲν καὶ κοινὸν εἶναι τὸ «πελέκεας», Αἰολικὸν δὲ τὸ «ἡμιπέλεκκα». καὶ ἦν μὲν καὶ τὸ «πελέκεας» δυσχερὲς εἰς μέτρον, εἰ μὴ συνίζησαν αἱ δύο τελευταῖαι βραχεῖαι εἰς μίαν μακράν, τὸ δὲ «ἡμιπέλεκκα» οὐδ' ἂν αὐτὸ χρηστὸν ἐγένετο ἠρωϊκῶ ἔπει δίχα τῆς τοῦ κάππα διπλόης.] (ἡ. 852) Τὸ δὲ «ἰστὸν ἔστησε» τρόπος ἐστὶν ἐτυμολογικός, κείμενος καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα ἐπὶ τοῦ τῆς Πηνελόπης ἰστοῦ. Τὸ δὲ «νηός» πρὸς διαστολὴν τοῦ ὑφαντικοῦ εἴρηται ἰστοῦ. Τὸ δὲ «κυανοπῶρου» παρατετήρηται διεστάλθαι τῶν τοῦ Ὀδυσσεως. μόναι 4.849 γὰρ, ὡς καὶ προϊστορήται, αἱ ἐξ Ἰθάκης νῆες μιλοπάρηοι. (ἡ. 853) Τὸ δὲ «τηλοῦ» διὰ τὴν τοξικὴν ἐκηβολίαν εἶπε, καὶ διότι τὸ τόξον τηλεβόλον ἐστὶν ὄργανον. (ἡ. 854) Μήρινθος δὲ λεπτὴ σχοῖνος. ἢ δὲ ταύτης κυριολεξία ἐπιμονὴν πεποίηκε, πεντάκις ἐνταῦθα χρησαμένου τοῦ ποιητοῦ τῆ λέξει. Ἰστέον δὲ ὅτι Ὀμηρος μὲν μήρινθον οἶδε, Πausanias δὲ καὶ μετὰ τοῦ σίγμα σμήρινθους τινάς. λέγει γὰρ ἐν τῷ καθ' αὐτὸν Λεξικῶ ὅτι σμήρινθοι δεσμοὶ ἢ σπασμοί, Πλάτων Νόμων πρώτῳ· ταῦτα τὰ πάθη νεῦρα ἢ σμήρινθοί τινες ἐνοῦσαι σπῶσί τε ἡμᾶς καὶ ἀλλήλοις ἀνθέλκουσιν. [Ἐκ τοῦ μερίζεσθαι δὲ ἢ λεπτὴ μήρινθος τροπῆ, ὁποῖαν πάσχει καὶ τὸ μερμηρίζειν καὶ ὁ μηρός καὶ μέρμηραι, αἱ φροντίδες. δοκοῖ γὰρ ἂν συντεθεῖσθαι μὲν καὶ ἐστοιβᾶσθαι τὸ παχύ, μεμερίσθαι δὲ τὸ λεπτόν.] Λεπτὴ δὲ ἢ μήρινθος, ἵνα διακοπεῖσα μετ' ὀλίγα ῥᾶον καὶ ἀπολύσασα τὴν πέλειαν ἀστεῖον ἀποτελέσῃ τὸν ἄεθλον. ἥσωνα δὲ λέγει τὸν τοῦ μηρίνθου μὲν τυχόντα, τῆς δὲ ὄρνιθος ἀμαρτόντα, ἐπεὶ κἂν τοῦ λεπτοτάτου ἔτυχεν, ἀλλ' οὐχ' ἐκῶν. τί γὰρ μὴ μᾶλλον τοῦ μείζονος τυγχάνει, ὃ καὶ εἰς σκοπὸν κεῖται; καὶ ἰστέον ὡς, εἰ μὴ προεῖπε τὸ περὶ τῆς μηρίνθου, εἶχεν ἂν ὕστερον λόγους, καθά φασι καὶ οἱ παλαιοὶ, ὁ τῆς μηρίνθου τυχὼν ἀντιποιούμενος τοῦ ἄθλου, ὡς οἷα τοῦ δυστυχεστέρου ἐπιτυχῶν. ἔστι δὲ ἢ εἰς τοῦτο παλαιὰ φράσις τοιαύτη, ὡς, εἰ μὴ προεῖπε περὶ τῆς μηρίνθου, ἐναγώνιον ἂν ὕστερον ἦν συμβεβηκός. Ἰστέον δὲ ὅτι τοιοῦτόν τι καὶ τὸ κατὰ τὸν περιφερόμενον χρυσοῦν δακτύλιον, ὃς τριχὸς μὲν ἐξήρητο, ἐκρέματο δὲ ὑπὲρ στομίου φρέατος, καὶ ἔδει τοῦ δακτυλίου διοῖστεῦσαι τὸν εἰς τοῦτο λαχόντα. εἰ μὲν δὴ τούτου ἔτυχεν, εὐστόχησεν ἂν, εἰ δὲ τὴν τρίχα ἔβαλε, τῷ λεπτοτάτῳ μὲν προσέβαλεν, ἕξω δὲ σκοποῦ τοξεύσας εἶχεν οὐδὲν χάριτος. ὅτι δὲ δυσχερὲς ἐνταῦθα καὶ τὸ τῆς περιστρεφῆς, δῆλον. τοῦ ἐνός τε γὰρ, φασί, δέδεται

ποδός, πτερουσομένη δὲ δυσχερής ἐστὶν εἰς βολήν. κατὰ δὴ ταύτης κληροῦνται ὡσπερ οἱ ἵππεῖς ἐν τῷ πρώτῳ ἀγῶνι, οὕτω νῦν οἱ 4.850 τοξόται. (η. 861) «Κλήρους» γάρ, φησὶν, «ἐν κυνέῃ χαλκίηρεϊ πάλλον ἐλόντες», ἐπειδὴ καὶ ἐν αὐτοῖς ἐξ ἀνάγκης δεῖ εἶναι τὸ πρῶτον καὶ τὸ δεύτερον. (η. 862) Καὶ τὸ μὲν τῆς τύχης ἔσχε Τεύκρος, πρῶτος γὰρ κλήρω ἔλαχε. τὰ δὲ εἰς ἀρετὴν οὐκ ἐπιτυχῶς ἔσχεν, ἐπεὶ μὴδ' αὐτὸς εὖζατο, καθὰ φανεῖται. (η. 862–81) «Αὐτίκα» μὲν γὰρ «ἰὸν ἦκεν ἐπικρατέως, οὐδ' ἠπείλησεν ἄνακτι ἀρνῶν πρωτογόνων ῥέξειν κλειτὴν ἑκατόμβην», ὃ δὴ πού καὶ περὶ ἄλλου τινὸς προεγράφη. «ὄρνιθος μὲν ἄμαρτε, μέγηρε γὰρ οἱ τό γ' Ἀπόλλων· αὐτὰρ ὁ μήρινθον βάλε παρ πόδα, τῇ δέδεται ὄρνις. ἀντικρὺ δ' ἀπὸ μήρινθον τάμε πικρὸς οἶστος. ἦ μὲν ἔπειτ' ἦϊξε πρὸς οὐρανόν, ἦ δὲ παρεῖθη μήρινθος», ὃ ἐστὶν ἐχαλάσθη, «ποτὶ γαῖαν, ἀτὰρ κελάδησαν Ἀχαιοί. σπερχόμενος δ' ἄρα Μηριόνης ἐξεύρυσεν», ὃ ἐστὶν ἐξείλκυσε, «χειρός», τῆς τοῦ Τεύκρου δηλαδή, «τόξον. ἀτὰρ δὴ οἶστον ἔχε», ἦγουν εἶχε, «πάλαι ὡς ἴθυνεν. αὐτίκα δ' ἠπείλησεν ἐκηβόλω Ἀπόλλωνι ἀρνῶν ἑκατόμβην», ὁποῖαν πού καὶ ὁ Πάνδαρος, ὡς οὕτως εἰωθὸς ὄν εὐχεσθαι τοὺς τοξεύοντας, «ὑψὶ δ' ὑπαὶ νεφέων εἶδε τρήρωνα πέλειαν. τῇ ῥ' ὄγε», ἦγουν ἐκεῖ δὴ οὗτος, «δινεύουσαν ὑπὸ πτερύγος βάλε μέσσης», ἢ «μέσσην», «ἀντικρὺ δὲ διήλθε βέλος· τὸ μὲν ἄψ ἐπὶ γαίῃ πρόσθε Μηριόναο πάγη ποδός· αὐτὰρ ὄρνις ἰστώ», τῷ ῥηθέντι, «ἐφεζομένη ἀχέν' ἀπεκρέμασε, σὺν δὲ πτερά πυκνὰ λίασθεν», ἦγουν ἢ δὲ τῶν πτερῶν πυκνότης ἐξέκλινεν, ὡς ἢ ἀραιωθείσα τῇ παρέσει ἢ ψιλωθείσα τῇ βολῇ. «ὠκύς δ' ἐκ μελέων θυμὸς πτάτο», τοῦτο δὴ τὸ τοῖς ὠκυμόροις ἐπιλεγόμενον, «τῆλε δ' ἀπ' αὐτοῦ κάππεσε», μικρόν τι δηλαδή ἐπικαθεσθεῖσα τῷ τῆς νηὸς ἰστώ, εἶτα ἐν τῷ ἐκπετασθῆναι ἐκψύξασα καὶ καταπεσοῦσα. «λαοὶ δ' αὖ θηεῦντό τε», ὡς καὶ προεγράφη, «θάμβησάν τε», μάλιστα μὲν δηλονότι τὸ τοῦ Μηριόνου περισπερχές καὶ εὖστοχον, τάχα δὲ καὶ τὸ τοῦ Τεύκρου δυστυχές, ἐφ' οἷς οὕτω παρ' ὀλίγον ἦλθε τοῦ τυχεῖν, καὶ τὴν τοῦ οἶστοῦ δὲ κατάπτωσιν ἐγγὺς τοῦ Μηριόνου, καὶ ὡς ἢ ὄρνις, μὴ ἔχουσα πόρρω πού φυγεῖν, καθῆκεν ἑαυτὴν αὐθις 4.851 ὅθεν ἐξεπετάσθη. ἔχει δὲ τι γραφικὸν εἰς θεάν καὶ τὸ τοῦ ἀχένος ἀποκρέμασμα, καὶ ἢ τῶν πτερῶν χαλαρότης, ὁποῖαν καὶ Πίνδαρος Ὀμηρικῶ ζήλω ἐπὶ τοῦ κατὰ τὸν Δία ἔπλασεν ἀετοῦ. (η. 877) Ἰστέον δὲ ὡς ἢ πρὸ ποδός τοῦ Μηριόνου κατάπτηξις τοῦ βέλους νοεῖν δίδωσιν, ὅτι τμηθείσης τῆς μηρίνου ἐπάνω αὐτοῦ ἐπετάσθη ἢ πελεία, καὶ οὕτω βληθείσης αὐτῆς κατῆλθε τὸ βέλος ὡς ἐπὶ τὸν βαλόντα κατὰ τινα κάθετον. (η. 870 ς.) Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι πολλῶν ἐκδόσεων Ὀμηρικῶν γενομένων, ὡς καὶ προδεδήλωται, ἢ Μασσαλιωτικῆ ἔκδοσις κατὰ τοὺς παλαιούς δυσὶ τόξοις χρωμένους ἐνταῦθα τοὺς ἠγωνισμένους ποιεῖ, μεταγράφουσα οὕτως «σπερχόμενος δ' ἄρα Μηριόνης ἐπεθήκατ' οἶστον τόξω· ἐν γὰρ χερσὶν ἔχε πάλαι ὡς ἴθυνεν». Ἀντίμαχος δὲ οὕτω γράφει «σπερχόμενος δ' ἄρα Μηριόνης ἐξεύρυσεν Τεύκρου τόξον· χερσὶ δ' οἶστον ἔχεν πάλαι ὡς ἴθυνεν», συντρέχων μὲν αὐτὸς τῷ Ὀμήρῳ, σαφέστερον δὲ μεταγράψας. ἐνὶ γὰρ τόξῳ ἠγωνίσαντο οἱ τοξόται, ὡς καὶ οἱ δισκευταὶ σόλω ἐνί. διὸ τοξεύσαντος Τεύκρου ἀρπάζει τόξον ὁ Μηριόνης κατὰ σπουδὴν, ὡς ἂν μὴ φύγη τὸ πτηνόν. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι φεύγων ὁ ποιητὴς παρήχησιν φλύαρον οὐδαμοῦ τὸν Μηριόνην τῇ μηρίνω παρέθετο, ἵνα μὴ δόξη παιγνήμων εἶναι. ἴσως δ' ἂν τις οἰηθεῖ ὡς διὰ τοῦτο καὶ τὸν Τεύκρον ἀμαρτόντα μὲν πλάττει τῆς ὄρνιθος, τυχόντα δὲ τῆς μηρίνου, ἵνα μὴ μεμνημένος ἐγγὺς Μηριόνου καὶ μηρίνου περιπέσοι ἄκων ψυχρότητι. [(η. 863) Τὸ δὲ «ἐπικρατέως» οὐ μόνον γενναϊότητα δηλοῖ ῥωμαλέου ἀνδρός, ἀλλὰ τι καὶ ψεκτόν· ἀγερωχίαν γὰρ ἀλαζονικὴν, δι' ἣν οὐδὲ εὖζατο Τεύκρος ἀρνῶν ἑκατόμβην. ὁ καὶ σημειῶσαι διὰ τὸ ἀκύρως λεχθῆναι κατὰ τὸ «νέκταρ ἐωνοχόει», καὶ «ἵπποι ἐβουκολοῦντο», καὶ «ἐχειρονόμησε σκέλεσι», καὶ «ἐκέρασεν ἐν χρυσῷ δέπαϊ», μάλιστα δὲ κατὰ τὸ «ὠῶν ἑκατόμβην», καὶ ὅσα τοιαῦτα προσημειώθησαν. μοσχαρίων μὲν γὰρ ἑκατόμβην ἔστιν εἰπεῖν, ἀρνῶν δὲ οὐκ ἂν κυριολεκτικῶς.] Τὸ δὲ

«οὐδ' ἠπέιλησεν 4.852 ἄνακτι» ἀσαφῶς ἔχει καὶ διθυραμβικῶς, οἷα ἠπειγμένως φρασθέν. καὶ τέως μὲν μετ' ὀλίγον διασαφεῖται τὸ «ἄνακτι» ἐν τῷ «μέγῃρε γὰρ Ἀπόλλων», ὡς τοῦ Ἀπόλλωνος [ἐξοχικῶς] ῥηθέντος ἄνακτος, (η. 863 ς.) ἐξῆς δὲ αὐτίκα τὸ ὄλον περιφραστικῶς ἐρμηνεύεται νόημα ἐν τῷ «ἠπέιλησεν Ἀπόλλωνι ἀρνῶν ἑκατόμβην», τουτέστιν ἠῦξατο, ἀφ' οὗ καὶ ἀπειλή ἢ μετὰ τινος ἀρᾶς ἐκφόβησις. (η. 865) Γίνεται δὲ τὸ μὲν μεγαίρειν ἀπὸ τοῦ μέγα καὶ τοῦ αἴρω. ὁ γὰρ μεγαίρων, ἦτοι φθονῶν, τὸ μεγαλεῖον αἴρει πως τοῦ φθονουμένου. Τὸ δὲ ἀπειλεῖν ἐπὶ μὲν εὐχῆς κατὰ τοὺς παλαιούς παρὰ τὰς πέλλας, ἦτοι φιάλας, αἷς ἔσπενδον, πλεονασμῷ τοῦ ἱ, ἐπὶ δὲ τῆς ὀργίλου παρὰ τὸ ἀπὸ ἐλέους εἶναι ἢ ἀπὸ εἰλεῖν ἀφοριστικῶς τὸν ἐκφοβούμενον. (η. 868 ετ 874) Τὸ δὲ «πρὸς οὐρανόν», ὅτι τὸ ὑψοῦ δηλοῖ, ἐρμηνεύει ὁ ποιητὴς εἰπὼν «ὑψι δ' ὑπαὶ νεφέων», ἤγουν ὑψοῦ ὑπὸ τὰ νέφη, ὃ ἔστιν ὑποκάτω τῶν νεφῶν. ᾧπερ ὅμοιον καὶ τὸ «ὑπὸ περύγος βάλε μέσσης», ἤγουν ὑπὸ τὴν περύγα. (η. 871) Ἐν δὲ τῷ «οἷστὸν ἔχε πάλαι» φανερώς τὸ «πάλαι» ἐπὶ ὀλιγίστου χρόνου ἔθετο, ταῦτὸν ὄν τῷ πρότερον. (η. 875) Τὸ δὲ «περύγος», ὃ δηλοῖ τὸ σαρκῶδες τῆς πτέρυγος, κἀνταῦθα ὡς 4.853 καὶ ἐν τῇ β' ῥαψωδίᾳ παροξύνει Ἀρίσταρχος, τῶν ἄλλων προπαροξυνόντων ὡς τὸ ὄρτυγος. (η. 879) Τὸ δὲ «ἀπεκρέμασεν» οὐκ ἔχει μεταληφθῆναι εἰς λέξιν κρείττονα. (η. 886–8) Ὅτι «ἤμονες ἄνδρες», ὃ ἔστιν ἀκοντισταί, «ἀνέστησαν· ἂν μὲν ἄρ' Ἀτρείδης εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων, ἂν δ' ἄρα Μηριόνης», θεράπων Ἰδομενῆος, ὃν ἢ προσεχῆς νίκη τῆς τοξείας ἐπῆρεν. (η. 884 ς.) Ὅγδοος δὲ καὶ τελευταῖος οὗτος ἀγὼν, ἐν ᾧ πρὸς Ἀχιλλέως τεθῆναι φησιν εἰς ἀγῶνα «κατὰ μὲν δολιχόσκιον ἔγχος, κἀδ δὲ λέβητ' ἄπυρον», ἤγουν, ὡς προεγράφη, ἀπύρωτον, «βοὸς ἄξιον, ἀνθεμόεντα», ἤγουν ἀνθηρόν, ἢ ἀναθηματικόν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ προεγράφεται. (η. 890–4) Ἀχιλλεὺς δὲ κωλύει ἀγωνίσασθαι τὸν βασιλέα, εἰπὼν «Ἀτρείδη, ἴδμεν γάρ, ὅσον προβέβηκας ἀπάντων, ἠδ' ὅσον δυνάμει τε καὶ ἡμασιν ἔπλευ ἄριστος· ἀλλὰ σὺ μὲν τόδ' ἄεθλον ἔχων κοίλας ἐπὶ νῆας ἔρχευ», τὸν λέβητα δηλαδὴ τόνδε, τὸν ἢ ὑποδεδειγμένον ἢ καὶ δεδομένον εὐθύς, «ἀτὰρ δόρυ Μηριόνη ἠρωῖ πόρωμεν», ἦτοι δώσωμεν, «εἰ σὺ γε σῶ θυμῷ ἐθέλεις· κέλομαι γὰρ ἔγωγε». (η. 895–7) Καὶ ὁ βασιλεὺς πείθεται καὶ λαβὼν περικαλλὲς ἄεθλον Ταλθυβίῳ τῷ κήρυκι δίδωσιν, ἢ ὥστε εἰς τὰς σκηνὰς καταθέσθαι, ἢ κατὰ τινος, ὡς δῶρον αὐτὸν ἔχειν, μεγαλοψύχως καὶ βασιλικῶς. Καὶ ὅρα ὅτι καὶ μὴ Ἀχιλλέως εἰπόντος «ὄρτυσθε, οἱ καὶ τούτου ἀέθλου πειρήσεσθε» ἢ «ἄνδρε δύο περὶ τῶνδε κελύουμεν ἀγωνίσασθαι», ἢ ὅτι «ἤμονας ἄνδρας τάδε ἄεθλα δεδεγμένα κεῖται ἀγῶνι», ἢ ὅτι· ὃς βάλῃ τοιῶσδε, ἐκεῖνος οἴσεται τόδε, ἃ δὴ προέλεγε τῶν ἀγῶνων ὁ Ἀχιλλεὺς, ὅμως ἀνέστησαν Ἀγαμέμνων καὶ Μηριόνης ἀγωνιούμενοι. καὶ τάχα μὲν κατὰ τὸ σιωπώμενον ἔφη τοιοῦτόν τι κἀνταῦθα ὁ ἀγωνοθέτης, ἴσως δὲ καὶ ἐπεὶ ὕστερος πάντων ἦν ὁ τῶν ἡμόνων ἀγὼν, οὐκ ἀναμένουσιν οἱ ἀεθλεύσοντες κήρυγμα. καλῶς δέ, φασίν, 4.854 ἀγῶνα τοιοῦτον ὁ βασιλεὺς ἀγωνίζεται, ἔνθα οὐκ ἦν ἀνάγκη τῆς βασιλικῆς γυμνοῦσθαι στολῆς. ἠγωνίζοντο δὲ οἱ ἀκοντισταί, καθὰ καὶ οἱ δισκευταί, τίς πλέον ἀκοντίσας ἦσει, ὃ ἔστι πέμψει, ἀφήσει. φησὶ γοῦν Ὀδυσσεὺς παρὰ Φαίᾳξι «δουρὶ δ' ἀκοντίζω, ὅσον οὐκ ἄλλος τις οἶστῶ». θαρρεῖ δὲ τὸν ἀγῶνα ὁ βασιλεὺς ὡς πανταχοῦ ἀκοντιστῆς ὢν εὖστοχος. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἐν μὲν τῷ πρώτῳ ἀγῶνι πολλοὺς καὶ ποικίλους ἐκένωσε λόγους ὁ ποιητὴς, τῷ δὲ τελευταίῳ ἐπεξήληθε συντομώτατα, καὶ ὡς ἐκεῖ τε καὶ ὧδε βασιλεὺς ἀγωνίζεται, ἀλλ' ὁ μὲν ἐκεῖ ἐπὶ τῷ δευτερεῖῳ ἤρισεν, ὁ δ' ἐνταῦθα τὸ πρωτεῖον ἔχει ἀναμφήριστον. Ὅτι δὲ οὐδ' ἀκλεῆς ὁ ὕστερος ἀγὼν, ὁ βασιλεὺς δείκνυσιν ὁ τοῦτον καθυποδύς. εἰ δὲ καὶ μὴ πολυτελής οὗτος κατὰ τὸ ἔπαθλον, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς φιλότιμος, οὐ μὴν φιλοχρήμων ἦν, καὶ ὡς Ἀχιλλεὺς ὠνείδισέ που, φιλοκτέανος. [Διὸ οὐδ' ἀνέστη ἐπὶ τινὶ ἀέθλῳ ἐτέρῳ, οὗ μείζον τὸ ἔπαθλον, ἀλλ' ἐν τῷ τελευταίῳ, καὶ οὐδὲ ἄλλως πολυζήλω, τιμῶν οὕτω καὶ ἑαυτὸν ὡς οὐ φιλοχρήμονα, καὶ τὸν κείμενον Πάτροκλον, καὶ δι' αὐτοῦ τὸν Ἀχιλλέα.] (η.

890-2) Ἐν δὲ τῷ «ἴδμεν γὰρ ὅσον προβέβηκας» καὶ ἐξῆς, ὄρα πάλιν τὸν ᾠδῶν σύνδεσμον προτεθέντα, οὐκ ἀπόδοσις τὸ «ἀλλὰ σὺ μὲν», ἰσοδυναμοῦν τῷ «σὺ μὲν δὴ», ἵνα λέγῃ, ὅτι ἐπεὶ ἴσμεν ὅσον ὑπερέχεις τῶν ἄλλων, σὺ μὲν δὴ τόδ' ἄεθλον ἔχε. πολλή δὲ τοῦ τοιοῦτου σχήματος χρήσις καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα. Τὸ δὲ «προβέβηκας» ἀντὶ τοῦ ἀπλῶς προέχεις. διὸ καὶ γενικῆ συντάσσεται, ἀσυνήθως μέντοι, κυρίως δὲ προβεβηκέναι ἐπὶ τῶν ἐν ὁδῷ ἢ δρόμῳ προβαίνοντων, ἐξ αὐτοῦ δὲ καὶ ἡλικία καὶ ἀπλῶς χρόνῳ προβεβηκέναι τις λέγεται. (η. 886) Ἦμα δὲ τὸ ἀκόντισμα, καὶ ἡμῶν ὁ ἀκοντιστής, παρὰ τὸ ἴημι ἦσω, τὸ πέμψω, ὅθεν καὶ ὁ ἀφέτης καὶ ἡ ἀφετηρία. (η. 890 ς.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ μὲν «ἴδμεν ὅσον προβέβηκας ἀπάντων καὶ ὅσον δυνάμει ἔπλευ ἄριστος» ὑψηλῶς πρέπει ἀνδρὶ. εἰ δὲ καὶ νοήμων ἐκεῖνος, δύναται παρωδηθέντος τοῦ «ἡμασι» ῥηθῆναι «δυνάμει τε καὶ νοήμασιν ἄριστος». (η. 893 ς.) Τὸ δέ· ἀτὰρ ποιήσομεν τόδε, «εἰ σὺ γε σῶ θυμῷ ἐθέλεις, κέλομαι γὰρ ἔγωγε» ἤθους ἐστὶν εἴκειν φίλῳ ἐθέλοντος. Ἐνθα καὶ σημειῶσαι τὸ «κέλομαι» ἀπλῶς λεχθέν ἀντὶ τοῦ θέλων λέγω. οὐ γὰρ ἂν ὁ Ἀχιλλεὺς δεσποτικῶς τῷ βασιλεῖ κελεύειν ἐρεῖ. μυριαχοῦ δὲ τὸ τοιοῦτον εὖρη 4.855 ται σημαίνονμενον. (η. 884 ς. ετ 887 ς.) Ὡς δὲ τὸ «κατὰ μὲν ἔγχος, κατὰ δὲ λέβητα θῆκε», καὶ τὸ «ἀνέστην, ἂν μὲν ἄρα Ἀγαμέμνων, ἂν δ' ἄρα Μηριόνης» ἀναφορικὸν κάλλος ἔχουσι, δῆλον. (η. 891) Δύναμιν δὲ κἀνταῦθα τὴν ἰσχύν, ὅ ἐστι ῥώμην, ἔφη, καθὰ καὶ ἐν τῷ «ἀμυναίμην, εἴ μοι δυνάμεις γε πάρεστιν». 4.856 ΕΚ ΤΩΝ ΤΗΣ Ω Ὅτι ἐπιγραφή τῆς ῥαψωδίας ταύτης ἔμμετρος αὕτη· ὦ, νέκυν Ἐκτορα πατρὶ λύτρων πόρεν ὠκύς Ἀχιλλεύς, κοινὴ δὲ ἦδε Ἐκτορος λύτρα. (η. 1-5) Ὅτι ἀκροστιχίς τῶν πρώτων πέντε τῆς ῥαψωδίας ταύτης ἐπῶν «λεύκη», ὅπερ καὶ τὸ πάθος δηλοῖ σωματικὸν καὶ εἰς φυτοῦ δὲ τέθειται ὄνομα. οὐκ ἐπετηδεύθη δὲ τῷ ποιητῇ, ἀλλ' οὕτω παρατυχόν τὸ τῆς ἀκροστιχίδος συνέπεσεν, ὅποια καὶ ἄλλα παραπίπτουσιν, [εἰ καὶ μὴ τοιαῦτα. τῶν τινες γοῦν παλαιῶν ἀστείως περιεργαζόμενοι ἐζήτησαν στίχους εὐρέσθαι, ἐν οἷς ἢ τὰ τέλη καὶ αἱ ἀρχαὶ εἰς τὸ αὐτὸ φωνῆεν κατέληγον, οἷον «ἀλλ' ἄγε νῦν μάστιγα καὶ ἠνία σιγαλόεντα», καὶ «εὖρε Λυκάονος υἱὸν ἀμύμονά τε κρατερόν τε», ἢ ἐφ' ὧν στίχων ἀπὸ πρώτης καὶ ἐσχάτης συλλαβῆς δηλοῦται κύριον ὄνομα, οἷον «Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν δυοκαίδεκα νῆας», ἢ ὧν στίχων ἡ κεφαλὴ καὶ ὁ πούς σκεύους ἀπαρτίζει ὄνομα, οἷον ὄλμος μὲν ἀναφαίνεται ἐν τῷ «ὀλλομένων Δαναῶν ὀλοφύρεται ἐν φρεσὶ θυμός», μύλος δὲ ἐν τῷ «μυθεῖται κατὰ μοῖραν, ἄπερ κ' οἴοιτο καὶ ἄλλος», λύρη δὲ ἐν τῷ «λυγρὸς ἐὼν, μὴ πού τι καὶ μεῖζον ἐπαύρη». οὕτω δὲ καὶ τινὰ ἐδώδιμα στίχοι φαίνουσιν ἐν ταῖς αὐτῶν ἀρχαῖς καὶ λήξεσι. κεῖται γὰρ ἄρτος μὲν ἐν τῷ «ἀργυρόπεζα θεῖτις, θυγάτηρ ἀλίοιο γέροντος», μῆλα δὲ ἐν τῷ «μή τι σὺ ταῦτα ἕκαστα διεῖρεο, μηδὲ μετάλλα». οἱ δὲ ταῦτα ἐνοπρισιάμενοι παρὰ τῷ ποιητῇ, εὐρόντες παρ' αὐτῷ καὶ ἄσιγμον ἔπος 4.857 τὸ «πάντ' ἐθέλω δόμεναι καὶ οἴκοθεν ἄλλ' ἐπιδούναι», ἀρχὴν ἐνδεδώκασιν εἰκαίου ζήλου καὶ πόνου τοῖς ὕστερον. λέγεται γοῦν καὶ Πινδάρῳ πονηθῆναι ἀσιγμοποιηθεῖσα ὦδή καὶ τῷ Ἑρμιονεῖ δὲ Λάσῳ ἄσιγμος ὕμνος εἰς Δήμητραν.] (η. 1-2) Ὅτι οἰκεῖον λύσει ἀγῶνος ἢ ἀπλῶς συνάξεως λαοῦ τὸ «λύτο δ' ἀγών, λαοὶ δὲ θεοῦς ἐπὶ νῆας ἕκαστοι ἐσκίδναντ' ἰέναι. Ἀγὼν δὲ καὶ νῦν τὸ πλῆθος. παρὰ δὲ Βοιωτοῖς ἀγὼν κατὰ τοὺς παλαιούς ἢ ἀγορά. ὅθεν καὶ ἀγορανόμος ὁ ἀγωνάρχης, καὶ παρ' Αἰσχύλῳ «ἀγώνιοι θεοί» οἱ ἀγοραῖοι. ἐτυμολογεῖται δὲ ἀγὼν ἢ παρὰ τὸ ἄγω, ἢ ἀπὸ Ἀγώνου, ἠνιόχου, φασί, Πέλοπος, ἢ παρὰ τὴν ᾠδῶν στέρησιν καὶ τὴν γωνίαν ἀγών, οἷονεὶ τόπος κυκλοτερῆς, γωνίαν οὐκ ἔχων καὶ διὰ τοῦτο εὐρύς. καὶ Ὅμηρος γὰρ φθάσας ἱερὸν κύκλον ἔφη τὴν ἀγοράν, καὶ Σοφοκλῆς δὲ πού «κυκλόεντα θῶκον ἀγορᾶς εὐκλεῆ» λέγει, καὶ Εὐριπίδης δὲ οὕτως οἶδεν ἐν τῷ «ἀγορᾶς χραίνων κύκλον». (η. 2-9) Ὅτι λύπην Ἀχιλλέως ὑπογράφων τὴν ἐπὶ τῷ Πατρόκλῳ, δι' ἣν καὶ ἄσιτος καὶ ἄϋπνος ἦν, φησὶν, ἂ καὶ ἐπὶ ἐτέρων ῥηθήσεται τινῶν πασχόντων ὅμοια, ὡς οἱ μὲν ἄλλοι «δὸρποιο μέδοντο ὕπνου τε γλυκεροῖο ταρπήμεναι· αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς

κλαῖε φίλου ἐτάρου μεμνημένος, οὐδέ μιν ὕπνος ἤρει πανδαμάτωρ, ἀλλ' ἐστρέφετ' ἔνθα καὶ ἔνθα, Πατρόκλου ποθέων ἀνδροτιτήτα τε καὶ μένος ἠΰ». ἅπερ καὶ ἐνταῦθα, ὡς που καὶ ἐν τοῖς πρὸ τούτων, ἐκ παραλλήλου τὴν ἀνδρίαν δηλοῦσιν, «ἠδ' ὅποσα τολύπευσε σὺν αὐτῷ καὶ πάθεν ἄλγεα, ἀνδρῶν τε πτολέμους ἀλεγεινά τε κύματα πείρων· τῶν» νῦν «μιμνησκόμενος θαλερὸν κατὰ δάκρυον εἶβεν». (η. 10–3) Εἶτα ἐρμηνεύων τὸ «ἐστρέφετο ἔνθα καὶ ἔνθα» ἐπάγει «ἄλλοτ' ἐπὶ πλευράς κατακείμενος, ἄλλοτε δ' αὐτε ὕπτιος, ἄλλοτε δὲ πρηνής, τότε δ' ὀρθὸς ἀναστὰς δινεύεσκ' ἀλύων παρὰ θῖν' ἀλός· οὐδέ μιν ἠὼς φαινομένη λήθεσκεν ὑπεῖρ ἄλα τ' ἠΐονας τε», διὰ τὸ ἀγρυπνεῖν δηλαδὴ καὶ φροντίζειν. ὁποῖόν τι καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα λέγει ὁ ποιητής, ἔνθα τῷ δούλῳ Μελανθίῳ ἐμπαίζων τις ἦρεν αὐτὸν μετέωρον. (η. 5) Ἰστέον δὲ ὅτι Ὅμηρος μὲν πανδαμάτορα τὸν 4.858 ὕπνον ἔφη, Σιμωνίδης δὲ σμικροπρεπῶς, φασί, δαμασίφωτα, [δέει τοῦ μὴ καὶ τὸ θεῖον κοιμᾶσθαι παραποησας τὴν Ὀμηρικὴν ἀκρίβειαν, ὅς οὐ πάντα, ἀλλὰ πάντα δαμάζεσθαι ὕπνω φησὶ τὰ πεφυκότα ὕπνου, ὡς οἷα τῶν τοιούτων πάντων ἰσχυροτέρῳ ἢ πάντων ἄνακτι, κατὰ τὸ «Ἔπνε ἄναξ». δαμαῖν γὰρ καὶ δαμάζειν τὸ ταπεινοῦν καὶ ὑποτάσσειν. ὅθεν καὶ δμῶες καὶ δμῳίδες παρὰ τὸ δεδμησθαι, τοῦτο δὲ ἀπὸ κτηνῶν, φασίν, ὑποζυγίων, ἃ δαμαζόμενα εὐπειθέστερον ὕπεις τὸν ζυγὸν καὶ ἡσυχαιότερον σφαδάζουσι. καὶ ἡ δάμαρ δὲ ἐνθένδε κέκληται, φασί, ἀνδρὶ συνεζευγμένη καὶ δεδαμασμένη. τοιαύτην δὲ ὑποβάλλει ἔννοιαν καὶ ὁ λαοδάμας καὶ ὁ λαγέτας, ὅς δηλαδὴ δαμάζει καὶ ὑφ' ἑαυτῷ ἄγει λαὸν ὑπὸ ζυγῷ νῶτον εὐλόφως φέροντα. καὶ οὕτω μὲν πανδαμάτωρ ὁ ὕπνος. εἰ δὲ καὶ λυσιπνοος καὶ λυσιμελής ἐστίν ὡς λύων μελεδήματα θυμοῦ, ἐρρέθη ἀλλαχοῦ. ὡς δὲ καὶ καμάτων λιμήν ἐστι, δηλοῖ ὁ καὶ τὴν ὑγίαν εἰπὼν τερπνοτάτην θεῶν βροτοῖς καὶ τὴν σωφροσύνην εὐσεβείης γείτονα. Ἄλεξις δὲ σεμνύνων τὸν ὕπνον, «βροτείων πόνων παυστήρα» καλεῖ, καὶ γρίφον ἐπ' αὐτῷ τοιοῦτον προβάλλει «οὐ θνητὸς οὐδ' ἀθάνατος, ἀλλ' ἔχων τινὰ σύγκρασιν, ὥστε μήτ' ἐν ἀνθρώπου μέρει μήτ' ἐν θεοῖς ζῆν, ἀλλὰ φύεσθαι τε ἀεὶ καινῶς φθίνειν τε τὴν παρουσίαν πάλιν, ἀόρατος ὄψιν, γνώριμος δ' ἅπασιν ὦν ἀεὶ». ἔστι δὲ τοῦ τοιοῦτου γρίφου τὸ «ἀόρατος ὄψιν» ἐξ Ὀμήρου, ὅς ἀόρατον Διὶ τὸν ὕπνον πεποίηκε. καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦτον.] (η. 7) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τολύπη κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἐρίων 4.859 σφαῖρα, ὅθεν τὸ τὰ πολλὰ εἰς τέλος ἐν συγκεκριμένῳ τολυπεύειν λέγεται. καὶ ἄλλως δὲ τολυπεύειν, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα κεῖται, τὸ κατεργάζεσθαι, παρόσον καὶ ἡ τολύπη κατείργασται. τὸ δὲ λέγειν τολυπεύειν τὸ κακοπαθεῖν, ὡς ἀπὸ τολύπης θανατηρᾶς βοτάνης, οὐχ' Ὀμηρικόν, τὰ τε ἄλλα, καὶ ὅτι οὐδὲ παθητικὴ παρ' αὐτῷ λέξις τὸ τολυπεύειν οὐτ' ἐνταῦθα οὐτ' ἐν Ὀδυσσεΐα. ἐνεργητικῶς οὖν εἴρηται τὸ «ὅσα τολύπευσεν», οὗ ἐναντίον τὸ «καὶ πάθεν ἄλγεα». (η. 8) Τὸ δὲ «πείρων» τοῖς κύμασι προσνεμετέον. τοῖς δὲ γε πολέμοις ἐπιλογιστέον οἰκειᾶν τινὰ ἑτέραν μετοχήν. συνήθη δὲ τῇ ποιήσει καὶ τὰ τοιαῦτα, ὁποῖον σὺν πολλοῖς ἄλλοις καὶ τὸ «σῖτον καὶ οἶνον ἔδοντες». Πάμφιλος δέ, φασί, περισπᾷ τὸ «πείρων», παράγων εἰς ὁμοιότητα τὸ «περώσι», καὶ τὸ «περὰ μέγα λαῖτμα», ἀφ' ὧν φησιν εἶναι καὶ τὸ πειρῶν. τὴν γὰρ τοῦ ἱ πρόσθεσιν μὴ ἐξαλλάσσειν τὸν τόνον. Ἀρίσταρχος δὲ βαρύνει ὡς τὸ κείρων. ἐν Ὀδυσσεΐα γοῦν λέγεται «παννυχίη πείρε κέλευθον». ὡς οὖν ἔκειρε κείρων, οὕτως ἔπειρε πείρων. διαιτῶσιν οὖν οἱ παλαιοί, ὅτι τὸ μὲν σὺν τῷ ἱ βαρυνθήσεται, τὸ δὲ χωρὶς τοῦ ἱ περισπασθήσεται. (η. 9) Τοῦ δὲ εἶβεν καὶ ὄνομα παράγεται κατὰ τοὺς παλαιοὺς ὁ Εἶβιμος. (η. 10 ς.) Τὸ δὲ «ἐπὶ πλευράς τε», ὅ ἐστι κατὰ δεξιά καὶ ἀριστερά, καὶ τὸ «ὕπτιος» καὶ «πρηνής» εἰλεῖσθαι κύκλῳ δηλοῖ τὸν ἥρωα, ἡγουν κατὰ μίαν συζυγίαν τὴν τῶν πλευρῶν καὶ καθ' ἑτέραν τὴν τοῦ ὕπτου καὶ πρανοῦς, ὅπερ ἀμφὶς ὄν διὰ τὰ δύο συζυγοῦντα χρησιμὸν ἐστίν εἰς τὸ «ἀμφιάλος νῆσος». (η. 12) Τὸ δὲ ἀλύειν ψιλοῦται, ὡς ἡ συναλιφὴ δηλοῖ τὸ «δινεύεσκ' ἀλύων». ἔστι δὲ ἀλύειν τὸ ἀδημονεῖν καὶ οἶον ἐκλελυσθαι. ὅτι δὲ ποτε καὶ ἐπὶ τοῦ ἀνάπαλιν τίθεται, ἐν ἄλλοις δεδήλωται,

καὶ μάλιστα ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν. (η. 13) Τὸ δὲ «ὑπὲρ ἄλα καὶ ἠόνας» οὐκ ἀναγκαίως μὲν κεῖται, ἀλλὰ πρὸς ἀναπλήρωσιν στίχου. ἔχει δὲ ὅμως ἀνθρωπίνως, οὐ γὰρ ἐφιλοτιμεῖτο τὴν τῆς ἠοῦς θέαν ὁ 4.860 Ἀχιλλεύς, ἀλλ' ἔβλεπεν ἄλλως αὐτήν, ὅτε [πρῶτον] τὸ ναύσταθμον περιέλαμψεν. Ὅρα δὲ ὅπως μετὰ τὸν ἐπιτάφιον ἀγῶνα μέλλων ὁ ποιητὴς περιαγαγεῖν τὸν λόγον εἰς τὰ κατὰ τὸν Ἔκτορα, εὐτάκτως ἐκ τῶν ὧδε πρόεισιν. ἄχθεται γὰρ ἀναμνησθεὶς τοῦ Πατρόκλου καὶ χολοῦται κατὰ τοῦ Ἔκτορος, ὡς εἰκός, καὶ εὐθύς δήσας ἔλκει ἀεικῶς. καὶ οἱ μάκαρες εἰσορῶντες ἔλεοῦσιν ἀναγκαίως. καὶ πρῶτα μὲν βουλευόνται κλαπῆναι τὸν νεκρὸν ὑπὸ Ἑρμοῦ, καὶ κινοῦνται εἰς τοῦτο λόγοι καλοὶ καὶ Ὀμήρῳ πρέποντες. καὶ ἐπέχεται μὲν ἡ κλοπή, γίνεται δὲ ἄλλως τὸ πιθανὸν διὰ τῆς μητρὸς μὲν Θέτιδος ἐπὶ τῷ Ἀχιλλεῖ, διὰ δὲ τῆς Ἴριδος ἐπὶ τῷ Πριάμῳ. καὶ αὐτὸς μὲν θαρρεῖ τὴν λιτὴν, ὁ δὲ Ἀχιλλεύς πρᾶνεται καὶ κατακάμπεται. καὶ οὕτω τῇ τοῦ Ἔκτορος λύσει καὶ ταφῇ συγκαταπαύεται καὶ ἡ Ἰλιάς, οὐκ ἀνασχομένη ἐμπεσεῖν καὶ εἰς ἀφήγησιν καὶ διατριβὴν τοῦ κατὰ τὸν φίλον Ἀχιλλεῖα θανάτου καὶ ἐπικλαῦσαι πεσόντι, οὐ χάριν ζῶντος τοσαῦτα ἐχόρευεν. (η. 14–8) Ὅτι Ἀχιλλεύς, «ἐπεὶ ζεύξειεν ὑφ' ἄρμασιν ὠκέας ἵππους, Ἔκτορα ἔλκεσθαι» καὶ νῦν «δησάσκετο δίφρου ὄπισθε, τρὶς δ' ἐρύσας περὶ σῆμα Πατρόκλου αὐτίς ἐνὶ κλισίῃ παυέσκετο, τόνδε δ' ἔασκεν ἐν κόνει ἐκτανύσας προπρηνέα», ἐν οἷῳ δηλαδὴ σχήματι καὶ πρὸ τούτων αὐτὸν ἐτάνυσεν, [ἵνα δηλαδὴ μὴ βλέποιο ἡλίῳ τὸ αὐτοῦ πρόσωπον, ἢ καὶ πρὸς ὁμοιότητα τῶν κατὰ γῆς τεινομένων, ὥστε τὰ ὀπίσω κολάζεσθαι, καὶ ἵνα δὲ ἀποδρῦπτοιο τὰ κατ' ὄψιν.] (η. 22 ς.) Ὅτι δὲ ἀπηνὲς τὸ ἔργον, ἐπισημανεῖται καὶ ὁ ποιητὴς εἰπὼν, ὅτι ἐφ' οἷς «Ἔκτορα δῖον ἀεικίζε μενεαίνων» Ἀχιλλεύς, «ἐλεαίρεσκον μάκαρες θεοὶ εἰσορόωντες». (η. 14–6) Ἰστέον δὲ ὅτι νῦν μὲν καὶ ἄρματος ὁ ποιητὴς ἐμνήσθη καὶ ἵππων ὑπ' αὐτῷ ζευχθέντων, προῖων δὲ σιγᾶ μὲν τὸ ἄρμα, λέγει δὲ ὅτι Ἀχιλλεύς Ἔκτορα δῖον ἵππων ἐξάπτων περὶ σῆμα ἐτάρου ἔλκει. (η. 31) Ὁσημέραι δὲ τοῦτο ἐποίει, καὶ ὡς ὁ ποιητὴς λέγει, ἐπὶ 4.861 δωδέκα ἡμέραις, ὃ καὶ ποιεῖ τὴν παραδοξίαν τοῦ μὴ σαπῆναι τὸν Ἔκτορα. (η. 18–21) Ὅθεν καὶ ὁ ποιητὴς τοῦτο εἰς θεῖόν τι ἀνάγων Ἀπόλλωνι ἐνταῦθα τὸ αἴτιον ἀνατίθησιν, εἰπὼν «τοῖο δ' Ἀπόλλων πᾶσαν ἀεικίην ἄπεχε χροῖ», ἤγουν ἀπεῖχε, πόρρω εἶχε τοῦ χροός, ἐκώλυε, «φῶτ' ἐλεαίρων καὶ τεθνεῖότα περ, περὶ δ' αἰγίδι πάντα κάλυπτε χρυσεῖη, ἵνα μὴ μιν ἀποδρῦφοι», ὡς καὶ προγέγραπται. (η. 20) Καὶ ὅρα καὶ Ἀπόλλωνος ταύτην αἰγίδα, θεῖαν μὲν οὔσαν, σκέπουσιν δὲ τὸν θεοῖς, ὡς ὁ μῦθος φησὶ, φίλτατον Ἔκτορα διὰ τὴν ἀφθονίαν τῶν θυσῶν, ἃς ἐκεῖνοι γέρας ἔλαχον. ἄλλως γάρ τοι οὐκ εὐκάθαρτον ἦν νεκροῦ ταύτην περιβλημὰ γίνεσθαι. νοεῖται δὲ νῦν αἰγὶς Ἀπόλλωνος ἡ σκιά καὶ τὸ νέφος, ὃ καὶ πρὸ ὀλίγου περὶ τὸν κείμενον Ἀπόλλων ἔστησεν, ὡς ἂν ἔνικμος διαμείνη. κωλύσει δὲ οὐδὲν εἰς ἔννοιαν νέφους τὸ τῆς αἰγίδος χρύσειον, εἶγε καὶ νέφη πολλακίς τῷ χρυσῷ παρονομάζονται, ὡς που ἐδήλωσεν Ὀμηρος. (η. 19) Τὴν δὲ ἀεικίην, ὃ ἐστὶν αἰκίαν, ἐρμηνεύων Ὀμηρος ἐπάγει, ἵνα μὴ μιν ἀποδρῦφοι ἐλκυστάζων, ἤγουν ἵνα μὴ αἰκίζηται τὸν νεκρὸν, ὡς ταῦτὸν ὄν ἀεικίαν καὶ δρῦψιν εἰπεῖν καὶ ἀεικίζεσθαι καὶ δρῦπτεσθαι. διαφορεῖται δὲ κἀνταῦθα, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα, ἢ παραλήγουσα τῆς ἀεικείας, οὐ μόνον γὰρ διὰ τοῦ ἵ γράφεται τῷ λόγῳ τῆς αἰκείας, ἀλλὰ καὶ διὰ διφθόγγου, ὡς ἀπὸ τοῦ ἀεικῆς, ὅθεν ἀεικεία, ὡς ἐπιεικῆς ἐπιείκεια. δηλὸν δ' ὅτι ὡς ἀπὸ τοῦ ἀείρω καὶ φαείνω τὸ αἶρω καὶ φαίνω γίνεται, οὕτω καὶ ἀπὸ τοῦ ἀεικίζω καὶ ἀεικείας τὸ αἰκίζω καὶ ἡ αἰκία. (η. 20) Τὸ δὲ «καὶ τεθνεῖότα περ» ἐπεσημήνατο εἰς δεῖξιν τοῦ καὶ ἐπὶ νεκρῶν κυριολεκτεῖσθαι τὸ ἐλεεῖν, ὡσπερ καὶ τὸ σῶζειν, καθὰ δηλοῖ μετ' ὀλίγα τὸ «νέκυν σαῶσαι». Ὅρα δὲ ὅτι τὸ «τεθνεῖότα» συνέστειλε καὶ νῦν κοινῶς τὴν παραλήγουσαν τῷ συνήθει λόγῳ τῶν μετοχῶν. τὸ γὰρ τοι ἐκτεταμένον Ἰωνικόν 4.862 ἐστίν. (η. 22) Ἐν τούτοις δὲ κεῖται καὶ τὸ μενεαίνειν οὐκ ἐπὶ προθυμίας ἀπλῶς, ἀλλ' ἐπὶ θυμοῦ. φησὶ γάρ, ὡς Ἔκτορα δῖον

αείκιζεν Ἀχιλλεὺς μενεαίνων. (η. 23 ς.) Ὅτι ἐνδεικνύμενος Ὅμηρος δυνατῶς ἔχειν ὡσπερ λύσασθαι δῶρων τὸν Ἐκτορα, οὕτω καὶ διὰ κλοπῆς ὑφελέσθαι, πλάττει τοὺς μάκαρας ἐλεαίροντας αἰκίζόμενον Ἐκτορα καὶ ὀτρύνοντας τὸν Ἑρμῆν εἰς κλοπὴν. «κλέψαι» γάρ, φησίν, «ὠτρύνεσκον εὐσκοπον Ἀργεΐφοντην». καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις ἤρεσκεν, τρισὶ δέ τισιν οὐ. διὸ κεκώλυτο ἡ κλοπή. (η. 25–30) Φησὶ γάρ «ἔνθ' ἄλλοις μὲν πᾶσιν ἐήνδανεν, οὐδέ ποθ' Ἦρη οὐδὲ Ποσειδῶνι», οὐδὲ Ἀθηνᾶ, «ἀλλ' ἔχον, ὡς σφιν πρῶτον ἀπήχθετο Ἴλιος ἰρή καὶ Πρίαμος καὶ λαὸς Ἀλεξάνδρου ἔνεκ' ἄτης, ὃς νεΐκεσσε θεάς, ὅτε οἱ», καὶ ἐξῆς. Πλάττει δὲ τὴν ῥηθεῖσαν κωλύμην ὁ ποιητὴς διὰ τὸ τὴν μὲν κλοπὴν οὐ πάνυ πιθανῶς ἔχειν 4.863 ἂν πλασθῆναι, τὴν δὲ λύτρωσιν καὶ εὐπλαστοτέραν ἔσεσθαι, καὶ πρὸς τιμῆς δὲ τῷ Ἀχιλλεΐ, καὶ ἔτι γλυκυτέραν διὰ τὸ τῆς ποιητικῆς ἐνταῦθα ῥητορείας πολυειδές, ὡς φανήσεται. Δῆλον δὲ ὅτι κλοπῆς ἐπεστάτει Ἑρμῆς, ὃς καὶ βρέφος ἔτι ὢν, λουομένων τῆς τε μητρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν, τὰς ἐσθῆτας ὑφείλετο καὶ γέλωτα ποιήσας ἀπέδωκεν. ὁ δ' αὐτὸς καὶ τὰς Ἀπόλλωνος ἔκλειψε βοῦς, ἀνθ' ὧν καὶ τὴν χέλυν, ὃ ἔστι τὴν ἐξ ὀστράκου χελώνης γενομένην κατ' ἀρχὰς λύραν, ἀντέδωκεν. ἐπιστατεῖ δὲ κλοπῆς, ὡσπερ καὶ λόγου καὶ κερδῶν, καὶ ἀστήρ Ἑρμῆς κατὰ τοὺς οὐρανογνώμονας. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «κλέψαι δ' ὠτρύνεσκον» καὶ ἐξῆς τοὺς πέντε στίχους, ἀθετοῦσιν οἱ παλαιοὶ διὰ τε ἄλλα, καὶ ὅτι ἀπρεπὲς τοὺς ἀμφὶ τὴν Ἀθηνᾶν θυμὸν ἔχειν τὸν αὐτὸν τῷ Ἀχιλλεΐ, καὶ ὅτι θεοῖς οὐ πρέπον τὸ κλέπτειν. (η. 24) Ἐὔσκοπος δὲ Ἑρμῆς μυθικῶς μὲν ὁ δεξιὸς σκοπεῦσαι, ὃ δὴ καὶ αὐτὸ ἀγαθοῦ ἀγγέλου ἔργον ἐστίν, ἀλληγορικῶς δὲ ὁ πάντα κατὰ σκοπὸν ποιῶν. οὐδεμία γὰρ λογικὴ μέθοδος ἄλλως προβάλλεται, εἰ μὴ πρὸς τινα βάλῃ σκοπὸν. [Ὅς δὴ σκοπὸς παντὸς ἔργου πρόκειται. ὁ δὲ τοιοῦτος εὐσκοπος Ἑρμῆς, ἦγουν λόγος, εἰ καὶ βρέφος ἔτι ὢν, ἀμεθόδως καὶ οὐδὲ εὐσκόπως ἔκλεπτεν, ὡς εἴρηται, ἀλλὰ τελειωθείς καὶ τοῦ εὖ γενόμενος κατὰ σπουδὴν κλέπτοι ἂν, ἦγουν ἐπὶ καλῷ, οὕτω δὲ καὶ δολιεύσεται, καθότι κλέπτῃς ὁ αὐτὸς ὑπόκειται καὶ δόλιος. καλῶς ἄρα Ἑρμοῦ λέγεται κατάγεσθαι καὶ Ὀδυσσεύς, ὁ καὶ «δόλων ἄτος» καθ' Ὅμηρον, καὶ κλέπτειν δὲ εὖ εἰδὼς ἐπ' ὠφελείᾳ ἑαυτοῦ τε καὶ τῶν αὐτοῦ.] (η. 28–30) Ὅτι ἐνταῦθα Ὅμηρος μέμνηται τῆς ἀλλαχοῦ ῥηθείσης τοῦ Πάριδος κρίσεως, εἰπὼν «ὃς νεΐκεσσε θεάς, ὅτε οἱ μέσαυλον ἴκοντο, τὴν δ' ἤνησεν», ἦγουν ἐπήνεσεν, «ἢ οἱ πόρε μαχλοσύνην ἀλεγεινὴν», σεμνῶς κἀνταῦθα φράσας τῇ τε σιωπῇ τῶν θείων προσώπων καὶ τῷ τῆς διηγήσεως ἀπλατεῖ καὶ πως καὶ μυστικῶ διὰ τὸ ἀσαφὲς τοῦ «νεΐκεσσε» καὶ τῶν λοιπῶν. Καὶ ὅρα ὅπως τὴν τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου αἰτιωτάτην πρᾶξιν τῷ τέλει τῆς Ἰλιάδος ἐταμιεύσατο, ἐπὶ τοσοῦτον ἀναρτήσας τὸν ἀκροατὴν. Τινὲς 4.864 δὲ ἀθετοῦσι καὶ τοῦτον τὸν τόπον. εἰ γὰρ ἦδει, φασί, τὴν περὶ τοῦ κάλλους κρίσιν ὁ ποιητὴς, πολλαχοῦ ἂν ἐμνήσθη αὐτῆς. καὶ μὴν ἔστι πρὸς τοῦτο εἰπεῖν, ὅτι πολλῶν καὶ ἄλλων ἅπαξ ὁ ποιητὴς ἐμνήσθη, ἅπερ οὐκ ἠθέτηνται. Ἀρίσταρχος δὲ διὰ τὴν τῆς μαχλοσύνης λέξιν ἀθετεῖ τὸν στίχον. νεωτέρων γὰρ ἡ λέξις καὶ Ἡσιόδειος, ἐκείνου πρώτου χρησαμένου αὐτῇ ἐπὶ τῶν Προΐτου θυγατέρων. καὶ ἔτι μαχλοσύνη, φησί, κοινῶς ἐστίν ἢ ἐν γυναιξὶ μανία, ἐπὶ ἀνδρῶν δὲ οὐ τίθεται. δέδωκε δὲ Ἀφροδίτῃ τῷ Πάριδι οὐ ταύτην, ἀλλὰ τὴν καλλίστην Ἑλένην. διὸ τινες γράφουσιν οὕτως «τὴν δὲ ἤνεσεν, ἢ οἱ κεχαρισμένα δῶρ' ὀνόμηνε». καὶ ἄλλως δὲ φράσαι, ἀθετοῦνται κατὰ τοὺς παλαιοὺς ὡσπερ οἱ ἄνω αὐτῶν πέντε στίχοι, οὕτως καὶ οἱ ῥηθέντες δύο. νεωτέρων τε γὰρ λέξις ἢ μαχλοσύνη, καὶ οὐδὲ ἐπὶ ἀνδρῶν τίθεται. οὕτω δὲ καὶ δύο ἀνωτέρω ἠθετοῦντο ἐν τῷ περὶ αἰγίδος λόγῳ. νέφει τε γὰρ, φασί, σκέπεται τις κυανέω, καὶ ἡ αἰγὶς δὲ οὐκ ἔστιν Ἀπόλλωνος. ὡς δὲ ἀντιλέγεται ἢ τοιαύτη ἀθέτησις, δῆλον τοῖς εὐφυῶς ἐπιβάλλουσιν. (η. 29) Ἔστι δὲ τὸ μὲν «νεΐκεσεν» ἀντὶ τοῦ κατεδίκασε φιλονείκως καὶ ὀνειδιστικῶς. εἰκὸς γὰρ τὸν χαρισάμενον τῇ Ἀφροδίτῃ φιλόνεικον ἐξενεχθῆναι ταῖς ἀντιδίκοις. Μέσαυλον δὲ ποιμενικὴ κατοικία ἦτοι ἔπαυλις, ἀγροτικὸς 4.865 σταθμός. πολλαχοῦ δὲ ἡ λέξις

κείται, παραγομένη ἐκ τῆς αὐλῆς, ἥτις ἐκ τοῦ ἄω, τὸ πνέω, ἐπενθέσει τοῦ ὕ γίνεται, ὄθεν καὶ ὁ αὐλὸς καὶ ὁ αὐλῶν. ἀπὸ δὲ τῆς αὐλῆς καὶ τὸ αὐλίον ὑποκοριστικῶς ἢ κατὰ παραγωγήν, ὡς τὸ ἴχνιον, καὶ ἡ αὐλειὸς θύρα, καὶ ἐπαύλια τὰ μετὰ τὸν γάμον, ὡς δηλοῖ καὶ Πausanias, ἐν οἷς λέγει ἐπαυλίαν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐν τῇ τοῦ νυμφίου οἰκίᾳ ἡ νύμφη πρῶτον ἐπηύλισται, καὶ ἐπαύλια τὰ μετὰ τὴν ἐχομένην ἡμέραν τοῦ γάμου δῶρα παρὰ τοῦ τῆς νύμφης πατρὸς φερόμενα τοῖς νυμφίοις ἐν σχήματι πομπῆς. παῖς γάρ, φησὶν, ἠγεῖτο, χλανίδα λευκὴν ἔχων καὶ λαμπάδα καιομένην, ἔπειτα παῖς ἑτέρα κανηφόρος, εἶτα λοιπαὶ φέρουσαι λεκανίδας, σμήγματα, φορεῖα, κτένας, κοίτας, ἀλαβάστρους, σανδάλια, θήκας, μύρα, νίτρα, ἐνίοτε, φησί, καὶ τὴν προῖκα. (ἡ. 33) Ὅτι τὸ «σχέτλιοι ἔστε, δηλήμονες» Ἀπόλλωνος μὲν ἔστι λόγος πρὸς τοὺς ἀμφὶ τὸν Δία, φαύλοις δὲ ἀνδράσιν ἐπιρρηθήσεται. ἐκ τούτου δὲ παρωδήσας ἐν Ὀδυσσεΐᾳ φησὶ «σχέτλιοι ἔστε θεοὶ ζηλήμονες». (ἡ. 35–7) Ὅτι σχῆμα γοργὸν κατὰ κόμμα τὸ «οὐκ ἔτλητε νέκυν σαῶσαι ἀλόχῳ τε ἰδέειν καὶ μητέρι καὶ τέκεϊ ᾧ καὶ πατέρι Πριάμῳ λαοῖσί τε». κείται δὲ καὶ αὐτὰ, ἐν οἷς Ἀπόλλων ὀνειδίζει θεοῖς, ὡς τοσαῦτα τοῦ Ἐκτορος αὐτοῖς θύοντος, ὅτε ζῶν ἦν, ὑμεῖς, φησὶν, οὐκ ἔτλητε οὐδὲ νεκρὸν αὐτὸν περισώσασθαι τοῖς ἑαυτοῦ χάριν ταφῆς, «ἀλλὰ ὀλοῶ», φησὶν, «Ἀχιλλῆϊ ἐπαρήγετε», καὶ ἐξῆς ὡς εὐθὺς γραφήσεται. (ἡ. 35) Καὶ ὄρα τὸ «οὐκ ἔτλητε», δηλοῦν ὡς ἐχρῆν τλῆναι. καλῶς ἄρα σχέτλιοι προσεχῶς ἐρρέθησαν οἱ τοιοῦτοι, ὡς χρεῶν ὄν σχέσθαι αὐτοὺς καὶ τλῆναι, καθὰ εἴρηται. Ὁ δὲ τοῦ Ἀχιλλέως ἐνταῦθα ψόγος ὑπὸ Ἀπόλλωνος δίγλωσσον καὶ αὐτὸς τὸν ποιητὴν παριστᾷ, παρ' ᾧ καὶ ἔπαινοι τοῦ Ἀχιλλέως κείνται καὶ ψόγοι παρεσπαρμένοι πολλαχοῦ, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς ἐρεῖ διὰ τοῦ Διὸς ἀπ' ἐναντίας τοῖς ἄρτι, ὡς οὔτε ἄφρων ὁ Ἀχιλλεὺς οὔτε 4.866 ἄσκοπος οὔτε ἀλιτήμων. (ἡ. 39) Ἀνεκτὸν δὲ «ὀλοόν» Ἀχιλλέα λέγεσθαι πρὸς τοῦ ἐχθροῦ, ὃ καὶ τοῦ Διὸς ποτε καταλέγεται ἐν τῷ «θεῶν ὀλοώτερος». κεφάλαιον δὲ τοῦ ψόγου ἐνταῦθα τὸ ἀπηνῆ τὸν Ἀχιλλέα εἶναι ὑπὲρ τὸ δέον, ὡς καὶ τὰ ἐξῆς δεῖξει. (ἡ. 39–45) Ὅτι τοῖς ἀγαπῶσιν ἀπηνῆ ἄνδρα, ὁποῖος ἐνταῦθα λέγεται, ἐρεῖ τις βραχὺ παρωδήσας τὸ «ἀλλὰ ὀλοῶ ἀνδρὶ βούλεσθ' ἐπαρήγειν, ᾧ οὔτ' ἄρ φρένες εἰσὶν ἐναΐσιμοι οὔτε νόημα γναμπτὸν ἐνὶ στήθεσσι, λέων δ' ὡς ἄγρια οἶδεν, ὅς τ' ἐπεὶ ἄρ μεγάλη τε βίη καὶ ἀγήνορι θυμῷ εἶξας εἶσιν ἐπὶ μῆλα βροτῶν, ἵνα δαῖτα λάβησιν· ὡς ὁ δεῖνα ἔλεον μὲν ἀπώλεσεν, οὐδέ οἱ αἰδῶς γίνεται, ἢ τ' ἄνδρας μέγα σίνεται ἢδ' ὀνίνησιν». Ἀπόλλων δὲ ταῦτά φησιν αἰτιώμενος, ὅτι τὸν Ἀχιλλέα ἐφ' οἷς ἀπηνῶς ἔχει ἐφ' Ἐκτορι, οὔτε ἔλεος ὑπείσιν οὔτε αἰδῶς. ὦν καὶ θάτερον καταπαύειν οἶδεν ἄμετρον ὀργήν. (ἡ. 40 ς.) Νόημα δὲ γναμπτὸν τὴν ἐπιείκειαν λέγει καὶ τὸ ἐκ μεταμέλου στρεπτὸν κατὰ τὸ «στρεπταὶ δέ τοι φρένες ἐσθλῶν», καὶ κατὰ τὸ «ἐπέγναμψεν γὰρ ἅπαντας Ἥρη». (ἡ. 42 ς.) Ὅρα δὲ ὡς καὶ ἐνταῦθα μετοχὴ ἀντὶ ὀριστικοῦ ῥήματος κείται. τὸ γὰρ «ἐπεὶ εἶξας θυμῷ» ταῦτόν ἐστι τῷ «ἐπειδὴν εἶξῃ». τοιοῦτον δὲ ἦν σὺν ἄλλοις καὶ τὸ «μήκων ἢ τ' ἐνὶ κήπῳ καρπῷ βριθομένην», ἀντὶ τοῦ βρίθεται. ἔστι δὲ καὶ ὧδε ὑπαρκτικοῦ ῥήματος ἔλλειψις, ὡς καὶ ἐκεῖ. τὸ γὰρ «ἐπεὶ θυμῷ εἶξας» ταῦτόν ἐστι τῷ «ἐπειδὴν θυμῷ εἶξας εἶη», ὃ περίφρασις ἐστὶ τοῦ θυμωθεῖη. εἰ δ' ἴσως γράφεται πού «ὅς τ' ἐπὶ ἄρ μεγάλη τε βίη» καὶ ἐξῆς, τότε δὴ ἀπράγμων ἐστὶν ἡ φράσις. λέγει γὰρ ὅτι, ὅς, ἠγουν ὁ λέων, ἐπὶ σθένει καὶ θυμῷ πεπορθῶς εἶσιν ἐπὶ μῆλα, ὃ καὶ νῦν ἀπλῶς δηλοῖ τὰ βοσκήματα. [(ἡ. 42) Ὅρα δ' ἐνταῦθα ἔπαινον Ἀχιλλέως συναναμειγμένον οἷς πρὸς Ἀπόλλωνοῦ ἐσκώπται. τὸ γὰρ «μεγάλῃ βίῃ καὶ ἀγήνορι θυμῷ» ἀνδρῖαν τῷ ἥρωϊ καὶ θαρραλεότητα ἐπιμαρτύρεται. (ἡ. 43) Ἀστεῖον δ' ἐνταῦθα τὸ «εἶξας». εἰκὴν γὰρ δοκεῖ Ἀχιλλεὺς τῇ μεγάλῃ βίᾳ καὶ τῇ ἀγνηορίᾳ, ὅσα καὶ δεσπόταις 4.867 ἐγκελευομένοις αὐτῷ. Τὸ δὲ «ἵνα δαῖτα λάβησι» σκώπτει ἐς Ἀχιλλέα, ὡς καὶ μετὰ τὴν ἄνυσιν τοῦ σκοποῦ καὶ τὴν ἐφετην ἄγραν ἔτι ἐκθηριούμενον.] (ἡ. 45) Τὸ δὲ περὶ τῆς αἰδοῦς γνωμικόν, δι' οὗ δηλοῦται ὡς ἡ αἰδῶς διπλῆ ἔστιν, ἢ μὲν μέγα βλάπτουσα, ἢ δὲ ὠφελούσα, καὶ παρ' Ἡσιόδῳ κείται, καὶ Εὐριπίδης δὲ οὕτω δοξάζει,

γνωμολογεῖ δὲ οὕτω καὶ ἡ Ὀδύσεια. (η. 46–9) Ὅτι παραμυθητικόν ποτε πένθους τὸ «μέλλει μὲν πού τις καὶ φίλτερον ἄλλον ὀλέσσαι ἢ ἐκασίγνητον ὁμογάστριον ἢ ἐκασὺν υἱόν, ἀλλ' ἦτοι κλαύσας καὶ ὀδυρόμενος μεθέηκε», τουτέστιν ἠμέλησε, «τλητὸν γὰρ Μοῖραι θυμὸν θέσαν ἀνθρώποισι». τοῦτο δὲ γνωμικῶς εἴρηται διὰ τὸ ἐν ἀνθρώποις τλησίπονον, ὅφ' οὗ καὶ ὁ τοῦ γόου κόρος ταχὺ γίνεται, ὡς καὶ αὐτὸ λέγει πού ὁ ποιητής. [Δείκνυται δὲ τλητὸς ὁ τοῦ ἀνθρώπου θυμὸς ἐν ἄλλοις, ὅπου γνωματεύει ὁ ποιητής πολλάκις δυστυχοῦντα τὸν ἀνθρώπον ἀποφάσκειν μὴ ἂν ὑπομῆναι τοῦ λοιποῦ δυσπραγίαν, φέροντα δὲ ὅμως, εἴ πού τις καὶ εἰσαῦθις κακόν τι καταράξει εἰς αὐτόν. διὸ καὶ οἰζυρότατον ἀποφαίνεται τὸ κατ' ἀνθρώπον γένος, ὅτι καὶ τλημονέστατον.] (η. 46) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «μέλλει μὲν πού τις καὶ φίλτερον ἄλλον» καὶ ἐξῆς, ὀνειδιστικῶς ὁ Ἀπόλλων φησὶ κατὰ προσώπου διαφορὰν περὶ Ἀχιλλέως, λέγων ὡς οἱ μὲν ἄλλοι τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐπὶ τῶν γνησιωτάτων μεθίενται ποτε τοῦ ἐπὶ τεθνεῶσιν αὐτοῖς ὀδύρεσθαι, Ἀχιλλεὺς δὲ οὐ τοιοῦτος ἐπὶ τῷ Πατρόκλῳ, ἀλλὰ τὸν τοῦ Ἑκτορος νεκρὸν χάριν ἐκείνου ἀπηνῶς αἰεὶ αἰκίζεται, ἵππων ἐξάπτων, ὡς πού καὶ ἀλλαχοῦ προεῖρηται, καὶ περὶ τὸ ἐκείνου σῆμα ἔλκων. (η. 47) Τὸ δὲ «ὁμογάστριον» οὐ μάρτην πρόσκειται ἀλλ' ἢ πρὸς σαφήνειαν, ἔφθη γὰρ πού κασιγνήτους καὶ τοὺς αὐτανεψιοὺς εἰπεῖν, ἢ μᾶλλον ὅτι οὗτοι, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐρρέθη, ἐνδιάθετοί εἰσι τοῖς ἀδελφοῖς. τούτους μὲν γὰρ ἴσασι ἀδελφοὺς ὄντας, τοὺς δὲ μόνον ὁμοπατρίους οἴονται. ὅθεν καὶ Λυκάων εἶπεν οὐχ' ὁμογάστριος εἶναι τῷ Ἑκτορι, διὸ μηδὲ πάνυ φιλεῖσθαι, καὶ Ἑλένη δὲ φιλίας ἀδελφικῆς ἐπίτασιν ἐμφαίνει ἐν τῷ «οὐς μοι μία γείνατο μήτηρ». (η. 52 ς.) Ὅτι ἀπειλή μεγιστάνων πρὸς τινα ἦττονα μὴ εἶκοντα τὸ «οὐ μὴν οἱ τό γε κάλλιον οὐδέ τ' ἄμεινον. μὴ ἀγαθῶ περ ἐόντι νεμεσσηθῶμέν οἱ ἡμεῖς». Ἀπόλλωνος δὲ καὶ ταῦτα κατὰ Ἀχιλλέως, ἐφ' οἷς οὐκ ἔλεεῖ ἐκεῖνος αἰκίζόμενος τὸν Ἑκτορα. Ὅρα δὲ τὸ «νεμεσσηθῶμεν» παθητικῶς τε προφερόμενον καὶ ἐνεργητικῶς δὲ πολλαχοῦ. (η. 54) Τοῖς δὲ ῥηθεῖσιν ἐπάγει ὁ Φοῖβος καὶ τὸ 4.868 «κωφὴν γὰρ δὴ γαῖαν αἰκίζει μενεαίνων», ὃ δὴ οὐκ ἐπὶ νεκρικῆς μόνον ὕβρεως, ἀλλὰ ποτε καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλως δυστυχῶς καταβεβλημένων παροιμιακῶς λέγεται. κωφὴν δὲ γῆν ἀπλῶς φησὶν ἀντὶ τοῦ ἀναίσθητον διὰ τὸ καὶ ἀπὸ γῆς τὸ σῶμα εἶναι καὶ βαρὺ καὶ γεῶδες. τὸ δὲ γε σῶμα τοῦ ζῶντος γαῖα μὲν, οὐ κωφὴ δέ. σεμνότερον δὲ ὁ ποιητής Ἐμπεδοκλέος εἶπεν. ἐκεῖνος γὰρ «νέκυες» φησὶ «κοπρίων ἐκβλητότεροι». (η. 56–60) Ὅτι φορτικὸς τις τοξότης τυχὸν ἢ ἄλλως ἐπεσβόλος μεσιτεῶν ἰσότητα τιμῆς τοῖς μὴ ἐπίσης ἀρίστοις, ἀκούσοι ἂν ποθεν τὸ «εἴη κεν καὶ τοῦτο τεόν», ἤγουν σόν, «ἔπος, ἀργυρότοξε, εἰ δὴ» ὁμοίαν τῷ δεῖνι καὶ δεῖνι θήσετε τιμὴν». ὁ μὲν γὰρ τοιόσδε, ὁ δὲ τοιόσδε. Ἦρα δὲ ταῦτά φησι τῷ Ἀπόλλωνι, ὑπερτιθεῖσα τὸν ἐκ θεᾶς Ἀχιλλεῖα Ἑκτορος. (η. 57–63) Φράζει δ' ἐνταῦθα ὁ ποιητής οὕτω μετὰ τὸ «ἀργυρότοξε»· «εἰ δὴ ὁμὴν Ἀχιλλῆϊ καὶ Ἑκτορι θήσετε τιμὴν, Ἑκτωρ μὲν θνητὸς τε γυναικῶν τεθῆσατο μαζόν· αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς ἐστὶ θεᾶς γόνος, ἦν ἐγὼ αὐτὴ θρέψα τε καὶ ἀτίτηλα καὶ ἀνδρὶ πόρον παράκοιτιν Πηλεΐ, ὃς περὶ κῆρι φίλος γένετ' ἀθανάτοισι. πάντες δ' ἀντιάσθε θεοὶ γάμου· ἐν δὲ σὺ τοῖσι δαίνυσθ' ἔχων φόρμιγγα, κακῶν ἔταρ' αἰὲν ἄπιστε». οὗ ἀπόδειξις καὶ τὸ μυθικῶς προϊστορηθέν, ὅτι δηλαδὴ μετὰ Ποσειδῶνος συνθητεύσας τῷ Λαομέδοντι καὶ μισεῖν ὀφείλων τοὺς ἐξ ἐκείνου, καθὰ καὶ ὁ Ποσειδῶν διάκειται, ὅμως ἐταιρισάμενος αὐτοὺς ἐπικουρεῖ, τῷ ἄρπαγι καὶ κακῶ Πάριδι βοηθῶν. Σημείωσαι δὲ ὅτι τῶν μὲν κατὰ πράξεις ἐγκωμίων ἄλις ἤδη ἔχει ὁ Ἀχιλλεὺς παρὰ τῷ φίλῳ ποιητῇ, τὰ δὲ νῦν λεχθέντα τοῦ κατὰ πατέρας ἐγκωμιαστικοῦ κεφαλαίου ἔχεται, περὶ ὧν πολλαχοῦ μὲν δεδηλωται ἱστορικώτερον, ἐνταῦθα δὲ σεμνότερον διὰ τὸ ὑπὸ θεοῦ προσώπου τὰ λεγόμενα φράζεσθαι. εἰ δὲ καὶ πρὸ τούτων συγκρίσεις τοιαῦταί τινες ἦσαν, ἀλλ' αὕτη οὐχ' ὁμοία ἐστὶν ἐκείναις, οὐδὲ ἀνδρίαν παραβάλλουσα, ἀλλὰ μόνην εὐγένειαν. (η. 57) Τοῦ δὲ «ὁμὴν» ὃ ἐστὶν ὁμοίαν, εἴρηται καὶ οὐδέτερον οὐ πρὸ

πολλῶν ἐν τῷ «ὄμῶν λέχος εἰσαναβαίνοι». ἐξ ὧν ἐπίρρημα μεσότητος τὸ ὁμῶς ἤγουν ὁμοίως. (η. 58) Τὸ δὲ «Ἐκτωρ μὲν θνητός» ἦν ἂν 4.869 τέλειον μετὰ συνδέσμου λεχθέν, οἷον «Ἐκτωρ μὲν γὰρ θνητός». εἴρηται δὲ ὅμως ἀσυνδέτως, οἷα τῆς Ἥρας θυμῷ ἐγκοπτομένης τοῦ λαλεῖν ἐντελῶς. Τὸ δὲ «γυναῖκα μαζόν» ἀντὶ τοῦ γυναικεῖον κτητικῶ ὀνόματος. Ἀττικοὶ γὰρ καὶ Δωριεῖς τοῖς κυριωτέροις χρῶνται ἀντὶ κτητικῶν, ὡς φασιν οἱ παλαιοί, οἷον «Ἕλληνα στρατόν» τὸν Ἑλληνικόν, «ἄνθρωπον ἦθος» ἀντὶ τοῦ ἀνθρώπινον, Ἑλλάδα διάλεκτον, «δοῦλον γένος», «Σκύθην οἶμον». ἔνιοι δὲ τῶν κριτικῶν κατὰ συνωνυμίαν νοοῦσι, μεταλαμβάνοντες καὶ ταῦτὸν εἶναι λέγοντες γυναῖκα καὶ ἄνθρωπον θνητόν, ὡς λέγειν, ὅτι θνητόν Ἐκτωρ ἐθήλαζε μαζόν. ἄλλως μέντοι ἀπλούστερον Ὀμηρικόν τὸ σχῆμα, ἢ τῆς μιᾶς αἰτιατικῆς, ἦτοι τοῦ ὄλου, νοουμένης ἀντὶ γενικῆς, οἷον γυναικὸς μαζόν, ἢ συννοουμένης προθέσεως, ἵνα λέγη ὅτι γυναῖκα ἐθήλασε κατὰ τὸν μαζόν, ἢ τῷ ὄλω ἐπαγομένου μέρους διὰ σαφήνειαν, οἷον γυναῖκα ἐθήλασεν, ἤγουν μαζόν. οἱ μέντοι Στωϊκοὶ τοῦ πολυλογεῖν ἀφέμενοι σόλοικα τὰ τοιαῦτά φασιν. ἐνταῦθα δὲ καὶ ἔννοια κεῖνται συχναὶ κομματικαὶ κατὰ ὀργὴν καὶ αὐταὶ Ἥρας, ἃς ὁ θέλων ἀναλέξεται εἰς μίμησιν. (η. 60) Θρέψαι δὲ τὴν Θέτιν ἢ Ἥρα λέγει μυθικῶς μὲν χάριν σεμνώματος κατὰ τι ἔθος βιωτικόν, κατὰ ἀλληγορίαν δέ, ὡς τῆς Θέτιδος καὶ εἰς ἀτμίδα νοουμένης, ἣτις κουφιζομένη πρὸς ἀέρα τρέφεται, ὅ ἐστι πηγνυται καὶ πυκνοῦται καὶ οὕτω συνίσταται. ὅτι δὲ τὸ τρέφεσθαι καὶ ἐπὶ τοιούτου σημαινόμενου νοεῖται, δῆλον ἐξ οὗ καὶ «τρόφι κῦμα» εἴρηται, [καὶ τροφαλὶς δὲ κατὰ Ἡρωδιανὸν ἐπὶ τυροῦ, ἣς χρῆσις καὶ παρὰ τῷ Κωμικῷ Ἀντιφάνει ἐν τῷ «τροφαλίδας τε λινοσάρκους, μανθάνεις; τυρὸν λέγω», ἵνα εἴη αἰνιγματωδῶς λέγων λινοσάρκους, ἤγουν λεπτὰς καὶ ἀπαλὰς τροφαλίδας, τὸν τοιοῦτον τυρόν. χρῆσις δὲ τοῦ 4.870 εἰρημένου τρέφεσθαι παρὰ τῷ ποιητῇ ἐν τῷ «μάλα δ' ὦκα περιτρέφεται κυκόνωντι». τῷ δὲ τοιούτῳ τρέφειν καὶ τρέφεσθαι.] ἀκολουθῶς καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς ἢ Ἴρις ἄγγελος τῆς Θέτιδι πέμπεται. συνεστηκυῖαις γὰρ ἀτμίσι καὶ ἤδη πεπυκνωμέναις εἰς σταγόνας, ἢ κατὰ οὐρανὸν Ἴρις ἐμφαίνεται ἀγγέλλουσα ὑετόν. (η. 60) Τὸ δὲ «θρέψα τε καὶ ἀτίτηλα καὶ πόρον παράκοιτιν» συχνὴν ἔχει χάριν. πολλοὶ γὰρ τρέφουσι μὲν θρεπτοὺς ἢ θρεπτάς τινας, οὐκ ἀτιτάλλουσι δέ, ἀλλὰ βίῳ τρύχουσι τάλανι, ἢ καὶ ἄμφω ταῦτα ποιοῦντες, οὐ τελοῦσι καὶ γάμους αὐτοῖς, ἀλλ' ἀφιάσιν ἀσπέρμους οἴχεσθαι. [Τὸ δὲ «ἀνδρὶ πόρον» Ὀμήρῳ σύνηθες λέγειν. οὐ γὰρ ἀνήρ γυναικί, ἀλλὰ γυνὴ ἀνδρὶ ὀρθῶς λέγεται δίδοσθαι, ὡς μὴ ἄρξουσα τοῦ ἀνδρὸς ἀλλ' ἀνάπαλιν πεισομένη. ἔχει δέ τι καὶ ἀστειότητος τὸ «πόρον παράκοιτιν Πηλεῖ», ὡς οἷά τι δηλαδὴ δῶρον, κατὰ τὸ «ἀτὰρ δόρυ Μηριόνη πόρωμεν». δῶρον γὰρ καὶ ἐκεῖνο τὸ δόρυ. ὅτι δὲ τοιούτου δώρου, ἀγαθῆς δηλονότι γυναικός, οὐκ ἔστι ληΐσασθαι τι ἄμεινον, ποιητικὴ γνώμη μαρτυρεῖ.] (η. 62) Τὸ δὲ «πάντες ἀντιάσθε θεοὶ γάμου», καὶ ἐξῆς, χρησιμεύσει μὲν πως καὶ εἰς λόγον γαμήλιον παρωδηθέν, παραποιοθήσεται δὲ ἐν μέρει καὶ εἰς ὄνειδος ἀνδρὸς βλάπτοντος τοὺς συμποσιάσαντας. Ὅρα δ' ἐνταῦθα καὶ ὅτι τὸ «ἐν δὲ σύ» τούτοις, ἐκ περισσοῦ κεῖται. ἐν γὰρ τῷ «πάντες ἀντιάσθε» νοεῖται πάντως τὸ σύ. θυμοῦ δὲ ὅμως ταραττοντος καὶ οἷον λήθης γενομένης ἰδίᾳ τὸ σύ κατὰ τὸ πλεονάζον ἐκπεφώνηται. (η. 63) Κακῶν δὲ ἔταρον τὸν Ἀπόλλωνα λέγει, οἷον Ἀλεξάνδρου, ὡς ἐρρέθη, καὶ Ἐκτορος, καὶ ὅλως τῶν ὑπερφιάλων Τρώων. μέγα δὲ πάντως εἰς ὕβριν τὸ τοὺς κακοὺς ἐταιρίζεσθαι. διὸ καὶ Ἡσίοδος παραινεῖ μὴ κακῶν ἔταρον εἶναι. [Τὸ δὲ «αἰὲν ἄπιστε» οὐ μακρὰν ἐστὶ τοῦ ἀλλοπρόσαλλον σκῶψαι καὶ τὸν Ἀπόλλωνα.] (η. 65–8) Ὅτι ἀπολύων τις ἑαυτὸν αἰτίας ἐφ' οἷς ὀργὴν ἔχει ὡς μεγίστῳ τινὶ παρεξισῶν ἐλάττονα φιλότιμον ἄνδρα, εἴποι ἂν «μὴ δὴ πάμπαν ἀποσκούδαινε· οὐ μὲν γὰρ τιμὴ γε μί' ἔσεται· ἀλλὰ καὶ ὁ δεῖνα φίλτατος ἔσκεν· ὡς γὰρ ἔμοιγε, ἐπεὶ οὐ τι φίλων ἡμάρτανε δώρων», ἤγουν ἐπεὶ μεγαλόδωρος ἦν. Ζεὺς δὲ ἄλλως τοῦτό φησι πρὸς Ἥραν περὶ Ἐκτορος, λέγων

μη δεῖν εἶναι σκυδμαίνειν ἐκείνην. εἰ γὰρ καὶ μη ἔν μιᾷ ἔσται τιμῇ Ἑκτωρ καὶ Ἀχιλλεύς, ἀλλ' ὅμως καὶ ὁ Ἑκτωρ φίλοςοῦχ' ἀπλῶς, ἀλλὰ φίλτατος Ἰλιέων διὰ λειβάς καὶ κνίσσας, ἅς οἱ κατὰ τὸν Δία γέρας ἔλαχον. [(η. 66) Τὸ δὲ μία ἔν τῷ «τιμὴ γε μία» ἴσόν ἐστι τῷ τιμὴ ὁμή, ὅπερ εἴρηται πρὸ βραχέων.] (η. 68) Τὸ δὲ «ὡς γὰρ ἔμοιγε» γοργῶς 4.871 εἴρηται ἀντὶ τοῦ οὕτω γὰρ ἔμοιγε ἦν, φίλτατος δηλαδὴ. (η. 71 ς.) Ὅτι ἀπανούργου ἦθους τὸ «ἀλλὰ κλέψαι μὲν ἔασομεν, οὐδέ πη ἔστι λάθρη» τοῦ δεῖνος. περὶ Ἀχιλλέως δὲ ὁ λόγος τῷ Διὶ κωλύοντι κλαπῆναι τὸν Ἑκτορα διὰ τὰς προρρηθείσας αἰτίας, καὶ μάλιστα κατὰ μῦθον, ἐπεὶ μὴ δυνατόν λαθεῖν τὸν Ἀχιλλέα διὰ τὴν μητέρα Θέτιν αἰεὶ σὺν αὐτῷ εἶναι παραμυθουμένην. (η. 73) Κεῖται δ' ἐνταῦθα καὶ τὸ «παραμέμβλωκεν» ἀντὶ τοῦ παραμεμέληκεν ἢ παραμεμόληκε, περὶ οὗ προδεδήλωται. φησὶ γὰρ ὅτι τῷ Ἀχιλλεῖ «αἰεὶ μήτηρ παρμέμβλωκεν ὁμῶς νύκτας τε καὶ ἡμᾶρ», ὅπερ ἐπιμέλειαν δηλοῖ παράμονον. Καὶ ὄρα καὶ νῦν ὡς οὐδὲν κωλύει νύκτας τε καὶ ἡμᾶρ εἰπεῖν καὶ νύκτας καὶ ἡμᾶτα. καὶ γὰρ καὶ τὸ ἡμᾶρ κατὰ προσηγορίας ἔννοιαν καθολικὴν ταύτην ἐστὶ τῷ ἡμᾶτα. (η. 74) Ὅτι τὸ «ἀλλ' εἴ τις καλέσειε Θέτιν»-Ζεὺς δὲ καὶ τοῦτο φησὶ-ταύτην ἐστὶ τῷ «ἀλλ' ἄγε τις καλεσάτω». κατ' ἔλλειψιν δὲ δοκεῖ καὶ αὐτὸ ἐσχηματίζεσθαι, ὡς τοῦ ὄλου τοιοῦτου ὄντος «ἀλλ' εἴ τις καλέσειε» τὴν Θέτιν, θέλομι ἂν τοῦτο, ἢ βουλοίμην, ἢ τοιόνδε τι, ὥστε καὶ ἔν τῷ «εἰ δ' ἄγε μὴν πείρησαι» καὶ τοῖς ὁμοίοις λείπει ῥῆμα, ἵνα λέγῃ· εἰ δὲ βούλει ἢ θέλεις. οὕτω καὶ ἐνταῦθα ὁ ἔ-ι σύνδεσμος ῥῆμα ἐπαγόμενον ἔχει τὸ «καλέσειε». δύναται μέντοι ἄλλως καὶ αὐτὸς νοεῖσθαι ἀντὶ τοῦ εἶα δὲ φέρε, καθάπερ καὶ ἐκεῖ, ἵνα νοηθέντος τοῦ «καλέσειε» προστακτικῶς λέγῃ, ἀλλ' εἶα δὴ φέρε καλέσειεν ἦτοι καλεσάτω τις. (η. 75 ς.) Ὅτι ἀνωτέρω τὸ λαχεῖν αἰτιατικῆ συντάξας ἔν τῷ «τὸ γὰρ λάχομεν γέρας ἡμεῖς», ἐνταῦθα γενικὴν ἐπ' αὐτοῦ ποιεῖται σύνταξιν, εἰπὼν «ὡς κεν Ἀχιλλεύς δῶρων ἐκ Πριάμου λάχη ἀπό θ' Ἑκτορα λύση». ἢ δ' αὐτὴ σύνταξις καὶ ἔν τῷ «πυρὸς λαχεῖν». Κυροῦται δὲ ἔν τούτοις ὑπὸ Διὸς ἢ διὰ δῶρων λύσις τοῦ Ἑκτορος διὰ μέσης τῆς μητρὸς Θέτιδος, ἦν λύσιν καὶ ἐπαινῶν ὁ τοῦ μύθου Ζεὺς πυκινὸν ἔπος λέγει τὴν περὶ ταύτης συμβουλίην. δῆλον δὲ ὡς τὸν ἐν ἑαυτῷ Δία νοῦν Ὅμηρος ἐπαινεῖ διὰ τὸ πιθανὸν τῆς τοιαύτης πλάσεως. 4.872 (η. 78 ς.) Ὅτι πεμφθεῖσα πρὸς Διὸς εἰς Θέτιν ἢ μυθικὴ Ἴρις «μεσσηγὺς Σάμου τε καὶ Ἴμβρου παιπαλοέσσης ἔνθορε μείλανι πόντῳ», οὕτω κειμένῳ τοπικῶς. Σάμον δ' ἐνταῦθα τὴν Θρηκίην Σάμον, ἦτοι Σαμοθράκην, φησὶν, ἢ Λευκωνία, φασί, πρότερον ἐκαλεῖτο, εἶτα ὑπὸ Σαμίων οἰκισθεῖσα, ὧν τὰ σκάφη αὐτόθι αἰχμάλωτοι Θρηῆσαι κατέκαυσαν, Σαμοθράκη ὠνόμασται. Σάμος δὲ ἐλέγετο διὰ τὸ ὑψηλόν. Σάμους γὰρ οἱ τότε τοὺς λόφους ἔλεγον, ὡς ἔν τε ἄλλοις καὶ τοῖς τοῦ Περιγητοῦ εἴρηται. (η. 79) Τὸ δὲ «μείλανι» ἐπενθέσει τοῦ ἔ-ι γέγονεν ἐκ τοῦ μέλας μέλανος, ὃν τρόπον καὶ ὁ Μελανίων τὸ κύριον Μειλανίων λέγεται καὶ τὸ θεμέλιον θεμείλιον καὶ τὸ μελίσσειν καὶ ὁ μέλιχος μελίσσειν καὶ μείλιχος, ὅθεν καὶ τὰ προηρμηνευμένα ἐπιμείλια. Μέλας δὲ πόντος ὁ ὕστερον Καρδιανὸς κόλπος ἀπὸ Καρδίας πόλεως. καλεῖται δὲ Μέλας ἢ ἀπὸ ποταμοῦ Μέλανος ἐκεῖ που ἐμβάλλοντος, ἢ διὰ τὴν ἐκ βάθους μελανίαν, ἢ διότι ποταμὸς διὰ μελαγγείων ῥέων μελαίνει αὐτόν. ἐκεῖ δὲ πού ἐστι καὶ ἡ λεγομένη Σαρπηδονία ἄκρα. γέγονε δὲ τις μνεῖα τοῦ τοιοῦτου πόντου ἦτοι κόλπου [καὶ] ἔν τοῖς τοῦ Περιγητοῦ, ὃν ὁ ποιητὴς καὶ λίμνην λέγει, εἰπὼν «ἐπεστενάχισε δέ», ἢ ἐπεστενάχισε, «λίμνη». σύνηθες δὲ τὸ τοιοῦτον ῥῆμα τῇ ποιήσει, καθὰ καὶ τὸ στένειν, ἐπὶ θαλάσσης καὶ αὐτὸ που λεχθέν. (η. 80) Ὅτι Θέτιν μὲν ἀνιούσαν ἐκ θαλάττης εἶκασεν ὁμίχλη ἀλλαχοῦ, ὡς δεδήλωται, Ἴρις δὲ ἐνταῦθα τῇ Θέτιδι ἄγγελος ἐκ Διὸς κατὰ μῦθον ἤκουσα-ἢ γὰρ ταύτης ἀλληγορία πρὸ βραχέων εἴρηται-» μολυβδαῖνη ἰκέλη ἐς βυσσὸν ὄρουσεν». ἦν γὰρ ἐκεῖ μὲν χρεῖα κουφότητος εἰς ἄνοδον, ἢπερ οἰκεῖον τὸ τῆς ὁμίχλης ἀνωφορούμενον, ἐνταῦθα δὲ 4.873 βάρους εἰς κατάδυσιν, ἢ ῥᾶον πάσχει μόλιβδος. (η. 81 ς.) Εἶτα ἐρμηνεύων, τίνα λέγει

μολύβδαιναν, φησὶν «ἢ τε κατ' ἀγραύλοιο βοὸς κέρας ἐμβεβαυῖα ἔρχεται», ὃ ἔστι κατέρχεται, «ὠμηστῆσιν ἐπ' ἰχθύσι κῆρα φέρουσα». ἔστι γὰρ μολύβδαινα ὁ πρὸς τῆ ὀρμιᾶ καὶ τῷ ἀγκίστρῳ περιτιθέμενος μόλιβδος διὰ τὸ θάττον καθικνεῖσθαι, ὃ ἔστι καθίεσθαι, τὸ ἄγκιστρον. Ἰστέον δὲ ὅτι τὴν παραλήγουσαν τοῦ μόλιβδος διὰ τοῦ ὠυ προέφερον οἱ ἀρχαῖοι, ὡς καὶ τοῦ βίβλος. Αἴλιος γοῦν Διονύσιός φησιν, ὅτι μόλιβδος διὰ τοῦ ὠυ καὶ ὠδ. ὅθεν δηλαδὴ ὁμοιογράφος καὶ ἡ μολύβδαινα. ἐν δὲ τῷ «μόλιβδος ὡς ἐτράπετ' αἰχμῆ» διὰ μέτρον, φασίν, οὕτω γέγραπται. ἐπεὶ καὶ Ἴωνες ὁμοίως Ἀττικοῖς μόλιβδον λέγουσιν. ὅθεν καὶ τὸ «μολυβδαίνη ἰκέλη». Βοὸς δὲ κέρας μέρος τι ἀπὸ ὄλου κέρατος, ὡς τρόπῳ καὶ ἐλέφας ἀλλαχοῦ τὸ ἐξ ἐλέφαντος ὄστουν. ἦν γὰρ σύριγξ κερατίνη ἐκ βοός, ἦν προσῆπτον μεταξὺ ὀρμιᾶς καὶ ἀγκίστρου διὰ τε τὸ πρὸς τὴν θάλασσαν ὁμόχροον τοῦ κέρατος, καὶ ὅπως μὴ ἀποτρώγῃσιν οἱ ἰχθύες τὸ λίνον. οἱ δὲ νεώτεροι κέρας καὶ νῦν εἶπον συμπλοκὴν τριχῶν, ὡς εἶναι κέρας βοὸς πλέγμα βοείων τριχῶν, οἷα τοιαύτης πάλαι ποτὲ οὔσης τῆς ὀρμιᾶς. ὁ δὲ γε ποιητὴς λίνῳ φησὶ πού καὶ ἦνοπι χαλκῷ, ὡς καὶ λιναῖς χρωμένων ὀρμιαῖς. οἱ δὲ ὕστερον καὶ ἰππεῖαις θριζὶ χρῶνται. ὅτι δὲ κέρας καὶ ἐπὶ τριχῶν λέγεται, δηλοῦσι καὶ οἱ ἐπὶ Ἀλεξάνδρου τὸ «κέρ' ἀγλαέ» εἰπόντες ἀντὶ τοῦ λαμπρῆ τὴν ἐπιπλοκὴν τῶν τριχῶν. (ἡ. 80) Τὸ δὲ βυσσός, ὃ πλεονασμῷ ἢ ἐπιτάσει γίνεται ἄβυσσος, ὀξύνεται κανόνι 4.874 τοιοῦτῳ. τὰ εἰς ὠσ ὀνόματα δυσύλλαβα, μὴ ἀπὸ φωνήεντος ἀρχόμενα, διπλοῦν ἔχοντα τὸ ὠσ, ὀξύνεται· κισσός, βυσσός. ἀντιπίπτει τὸ Νέσος, κύριον ὄνομα. (ἡ. 81) Τὸ δὲ «ἐμβεβαυῖα» ταύτῳ ἂν εἴη τῷ ἐπιβεβηκυῖα ἤτοι ἐπικειμένη. οἱ δὲ γε μεθ' Ὀμηρον καὶ στασιώδη τὴν τοιαύτην οἶδασι λέξιν, ὅτε μετὰ τῆς ὠ-π-ι ἢ π-ρ-ο-ς προθέσεως σύγκειται. ἐπεμβαίνει γοῦν τις ἐχθρῷ κειμένῳ, ναὶ μὴν καὶ προσεμβαίνει κατὰ τὸ «οὐ γὰρ θανόντι καὶ προσεμβῆναί σε χρή». (ἡ. 82) Τὸ δὲ ὠμηστῆς οὐ μόνον ἰχθύων, ἀλλὰ καὶ λεόντων καὶ τῶν ὁμοίων θηρίων ἐπίθετόν ἐστιν. (ἡ. 83-5) Ὅτι θέτις ἐν μέσαις Νηρηΐσιν, ἃς καὶ ὦδε καλεῖ ἀλίας θεάς, ἔκλαιε τὸν υἱὸν Ἀχιλλέα θανούμενον. Καὶ ὄρα ὡς οὕτω πάνυ συχνὰ ὁ ποιητὴς ἀναφωνεῖ τὰ κατὰ τὸν Ἀχιλλέα, μεμνημένος αὐτοῦ τὸν μὲν καιρὸν τοῦ μηνίειν, ὡς ἐξελεусομένου εἰς μάχην, εἶτα ὕστερον καὶ ὡς τεθνηξομένου. περιπαθὲς δὲ τὸ κλαίειν τὸν ζῶντα, ὅπερ ἢ θέτις ἐπὶ τῷ υἱῷ ποιεῖ. καὶ φασιν οἱ παλαιοί, ὡς ἐπεὶ μέλλει καταστρέφειν, ἦγουν τελειοῦν, τὸν λόγον ὁ ποιητὴς εἰς τὰς τοῦ Ἑκτορος ταφάς, ἐγκαταλείπει πόθου τι κέντρον τοῖς ἀκροαταῖς δι' ὧν ἐν τούτοις λαλεῖ, ὥστε ποθεῖν ἀκοῦσαί τι καὶ περὶ τῆς Ἀχιλλέως ἀναιρέσεως καὶ ἐννοεῖσθαι οἷος ἂν ὁ ποιητὴς ἐγένετο καὶ αὐτὰ διατιθέμενος. (ἡ. 83-6) Φράζει δ' ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς οὕτως «εὗρε δ' ἐνὶ σπῆϊ γλαφυρῷ θέτιν», ἢ Ἴρις δηλαδὴ, «ἀμφὶ δὲ τ' ἄλλαι εἶαθ' ὀμηγερέες ἄλλαι θεαί· ἢ δ' ἐν μέσσησ' ἔκλαιε μόρον οὔ παιδὸς ἀμύμονος, ὅς οἱ ἔμελλε φθίσεσθαι», καὶ ἐξῆς. ταῦτα δὲ παρωδηθήσεται ποτε καὶ εἰς ἕτεροῖον συγγενικὸν κλαυθμόν. (ἡ. 90-2) Ὡσπερ καὶ ὁ ἐν τῷ πάνυ λυπεῖσθαι κληθεὶς ὑπὸ τινος μεγάλου καὶ ὑπακούσας ἐρεῖ ἂν, παρωδήσας τὰ ἐξῆς τῆς θετίδος παρὰ δύο μόνας λέξεις, «τίπτε με κείνος ἄνωγε μέγας θεός; αἰδέομαι δὲ μίσησθ' ἀθανάτοισιν· ἔχω δ' ἄχε' ἄκριτα θυμῷ· εἶμι μὲν, οὐδ' ἄλιον ἔπος ἔσσεται ὅττι κεν εἶπη». ἀλλαγὴν γὰρ τὸ θεός εἰς τὸ ἀνήρ καὶ τὸ ἀθανάτοισιν εἰς τὸ κρείττοσι ποιήσοι ἂν παρωδίαν εὐχρηστον. (ἡ. 104-6) Ὁ δὲ γε τοιοῦτον πρόσωπον καλέσας ἐρεῖ ἂν ἐλθόντι κατὰ παρωδήσιν ὁμοίαν τὸ «ἦλυθες κηδόμενός περ, πένθος ἄλαστον ἔχων μετὰ φρεσίν· οἶδα καὶ αὐτός. ἀλλὰ καὶ ὡς ἐρέω τοῦ σ' εἵνεκα δεῦρο κάλεσσα». Ζεὺς δὲ τὸ τοιοῦτον πρὸς τὴν θετίν εἶπε 4.875 κατὰ σχηματισμὸν δηλαδὴ γένους θηλυκοῦ. Ἰστέον δὲ ὅτι, ὅπερ οἱ οἴκοι ἀνθρώποις, τοῦτο καὶ σπῆλαια δαίμοσι τοῖς κάτω κατὰ τὸν μῦθον. οὕτως ἢ Καλυψὼ οἰκεῖ, οὕτως ἢ Κίρκη, οὕτως καὶ ἢ θετίς, καὶ τὰ κατ' αὐτὴν δαιμόνια. (ἡ. 91) Ἄκριτα δὲ ἄχεα τὰ πολλά, ὡς καὶ ἀκριτόμυθος ὁ πολύμυθος. κομματικὸν δὲ ἢ ῥηθεῖσα φράσις τῆς θετίδος, ἀναλόγως προσώπῳ ἐγκοπτομένῳ τὸ πνεῦμα ὑπὸ κλαυθμοῦ. (ἡ. 105) Τὸ δὲ

πένθος ἔχειν ἄλαστον, ἐξ οὗ τὸ ἐπαλαστεῖν, ἐφερμηνευτικόν ἐστι τοῦ κήδεσθαι, ἵνα ἢ ἐν τοῖς ῥηθεῖσι κήδεσθαι τὸ πενθικῶς βλάπτεσθαι. (η. 93 ς.) Ὅτι διὰ πένθος τὸ ἐπὶ Ἀχιλλεῖ, καὶ ταῦτα ζῶντι ἔτι, κάλυμμα ἢ Θέτις ἔλε κυάνεον, ὡς εἰκὸς τοὺς ἐπὶ νεκροῖς παθαίνομενους. «τοῦ δ' οὗ τι μελάντερον ἔπλετο ἔσθος». προσέθετο δὲ τὸ «ἔσθος» διὰ τε νύκτα βαθεῖαν καὶ νέφη μέλανα, ἴσως δὲ καὶ πίσσαν κατὰ τὸ «μελάντερον ἢ ὕτε πίσσα», καὶ ἕτερα τοιαῦτα, ἥδη δὲ μάλλον διὰ τὴν τοῦ Ἄιδος κυνέην, ἣτις εἰ καὶ μελαντάτη, ἀλλ' ὄπλον ἦν, οὐ μὴν ἔσθος. φιλοῦται δὲ τὸ ἔσθος κανόνι τοιοῦτω. τὸ ὄσ, πρὸ δασέος κείμενον, φιλοῖ τὸ πρὸ αὐτοῦ φωνῆεν ὄσφυς, ἀσφόδελος, ἀσφάραγος, ἀσχάλλω, ὄσχεός, ἰσχάς, ἐσθλός. οὕτως οὖν καὶ ἔσθος. (η. 96) Ὅτι λιάζεσθαι ἐνταῦθα τὸ διαχωρίζεσθαι καὶ διίστασθαι, ἢ καὶ ἀπλῶς κινεῖσθαι. φησὶ γοῦν «ἀμφὶ δέ σφι λιάζετο κῦμα θαλάσσης», ἡγουν ἀμφὶ τῇ Ἴριδι καὶ τῇ Θέτιδι ἐκινεῖτο, οἷά τι αἰσθητικὸν καὶ νοοῦν, καθὰ καὶ εἴ τις ὁδοῦ ὑπεξίσταται διερχομένοις τοῖς κρείττοσιν. (η. 97) Ὅτι τὸ «ἀκτὴν δ' εἰσαναβᾶσαι εἰς οὐρανὸν ἀΐχθήτην» παρωδηθήσεται ἂν εἷς τινὰς ὡς ἐκ βυθοῦ δυστυχίας ἡρέμα παρυψωθέντας εἰς τὸ τῆς εὐδαιμονίας ἀκρότατον. Ἴρις δὲ καὶ Θέτις ἐνταῦθά εἰσιν αἱ ἐκ βάθους θαλάσσης οὐρανόθι ἀΐξασαι. εἰ δὲ ἀναβαίνεται ἢ ἀκτὴ, καλῶς ἄρα εἴρηται τὸ «ὑψοῦ ἐπὶ ψαμάθοισι». (η. 98 ς.) Τὸ δὲ «εὐῖρον εὐρύοπα Κρονίδην, περὶ δ' ἄλλοι ἅπαντες εἶαθ' ὀμηγερέες μάκαρες θεοὶ αἰὲν ἔόντες» παρωδήσοι τις ἂν εἰς συνεδρίαν μεγάλων ἀνδρῶν. (η. 101 ς.) Ὅτι δεξιωτικὴν δηλοῖ πρόποσιν τὸ «Ἥρη δὲ χρύσειον καλὸν δέπας ἐν χερὶ θῆκε καὶ ῥ' εὐφρην' ἐπέεσσι. Θέτις δ' ὠρεξε πιούσα», ἡτοι ἀντέστρεψε τὸ ποτήριον. 4.876 Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «εὐφρην' ἐπέεσιν» ἔπαιξέ τις [ἀσυναλείπτως] οὐ πρὸ μακροῦ ἐπὶ γυναικός, ἦν ἔγνω χαίρουσαν εἰς τὸ πέος, οὗ χρῆσις καὶ παρὰ τῷ Κωμικῷ, ἀφ' οὗ καὶ ὁ πειώλης παράγεται. (η. 108) Ὅτι πτολίπορθον κἀνταῦθα τὸν Ἀχιλλέα λέγει, συντάσσων καὶ τὴν ἄμφ' ἰ πρόθεσιν μετὰ δοτικῆς ἐν τῷ «ἐννήμαρ δὴ νεῖκος ἐν ἀθανάτοισεν ὄρωρεν Ἐκτορος ἀμφὶ νέκυϊ καὶ Ἀχιλλῆϊ πτολιπόρθω». (η. 107 ς.) Καὶ ὄρα πάλιν τὸ ἐννήμαρ», ἀμάρτυρον μὲν ὄν, ποθητὸν δὲ τῷ φιλομούσῳ ποιητῇ. λέγει δὲ νεῖκος τὸ περὶ τῆς, ὡς ἐρρέθη, μελετωμένης κλοπῆς ἐπὶ Ἐκτορι. (η. 109) Ἐπάγει οὖν «κλέψαι δ' ὠτρύνεσκον ἐϋσκοπον Ἀργεῖφόντην», ὡς καὶ προγέγραπται. (η. 110 ς.) Ὅπερ κωλύων ὁ τοῦ μύθου Ζεὺς λέγει πρεπόντως χάριτι φιλικῇ τὸ «αὐτὰρ ἐγὼ τότε κῦδος Ἀχιλλῆϊ προτιάπτω, αἰδῶ καὶ φιλότητα τετὴν μετόπισθε φυλάττων». Καὶ ὄρα τὸ «προτιάπτω», ἡγουν προσάπτω καί, ὡς εἶπειν, προσκολλῶ, ἐξ οὗ λαβόντες οἱ μεθ' Ὀμηρόν φασι προσάπτεσθαί τινι αἰτίασιν καὶ ὅσα τοιαῦτα. εἰ δὲ γράφεται κατὰ τινὰ τῶν ἀντιγράφων «προϊάπτω», σημείωσαι ἄλλο τοῦτο προϊάπτειν παρὰ τὰ δεδηλωμένα ἥδη πρὸ τούτων. (η. 113–6) Ὅτι κρίνων ὁ ποιητὴς οὐκ ἀγαθὸν εἶναι τὸν Ἀχιλλέα τῷ Ἐκτορι, ποιεῖ τὸν Δία δηλοῦντα τῷ Ἀχιλλεῖ διὰ τῆς μητρὸς Θέτιδος, ὡς μαινόμενος τὸν Ἐκτορα ἔχει παρὰ νηυσὶν οὐδ' ἀπέλυσεν. (η. 116) Ἐπεὶ δὲ ἀλόγιστον δοκεῖ τὸ λεχθέν. πῶς γὰρ ἂν ἀπέλυσεν Ἀχιλλεὺς τὸν μὴ ποθεν αἰτηθέντα; – ἦν δὲ καὶ σφοδρὰ ἡ λέξις τοῦ μαίνεσθαι–φησὶν «αἶ κέν πως ἐμέ τε δεῖση» καὶ ἐξῆς, διδάσκων ἐν τούτοις ὡς ἔστιν οὗ ὁ ἐνδόξως μηνύων τῷ πάνυ ἐλάττονι αὐστηρότερον τοὺς λόγους μεταχειρίσεται καὶ βαρύτερον ἐνσκήψει. οὕτω γὰρ καὶ ἐνταῦθα οὐ μόνον σφοδρὸν 4.877 τὸ μαίνεσθαι τὸν Ἀχιλλέα φρεσίν, ἀλλὰ καὶ ἀχθεινὸν τὸ «οὐδ' ἀπέλυσε». μονο

νουχὶ γὰρ ἀπαιτεῖ τὸν Ἀχιλλέα, ἐκεῖνον φθάσαι ποτνιασασθαι πρὸς τῶν Τρώων τὴν λύσιν τοῦ Ἐκτορος. ὅτι δὲ ἄλλως ὁ Ὀμηρικὸς Ζεὺς, ἡτοι νοῦς, οὐ φύσει μαινόμενον φρεσὶν οἶδε τὸν Ἀχιλλέα, δηλοῖ ἐν οἷς ἐρεῖ ὅτι οὔτε ἄφρων ἐστὶ καὶ ἐξῆς. (η. 112–6) Ἡ δὲ ποιητικὴ ἐνταῦθα φράσις τοιαύτη «αἶψα μάλ' ἐς στρατὸν ἔλθε καὶ υἱεῖ σῶ ἐπίτειλον· σκύζεσθαι οἱ εἰπέ θεοῦς, ἐμὲ δ' ἔξοχα πάντων ἀθανάτων κεχολῶσθαι, ὅτι φρεσὶ μαινομένησιν Ἐκτορ' ἔχει παρὰ νηυσὶν οὐδ' ἀπέλυσεν, αἶ κέν πως ἐμέ τε δεῖση ἀπό θ' Ἐκτορα λύση». (η. 117–9) Εἶτα καὶ προέκθεσιν γράφων τῶν ἐφεξῆς

ιστορηθησομένων ἐπιφέρει «αὐτὰρ ἐγὼ Πριάμῳ μεγαλήτορι Ἴριν ἐφήσω λύσασθαι φίλον υἷον, ἰόντ' ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν, δῶρα δ' Ἀχιλλῆϊ φερέμεν, τὰ κε θυμὸν ἰήνη», τουτέστιν εὐφράνη, διαχέη. οὐς δὴ δύο στίχους καὶ μετ' ὀλίγα ἐν τοῖς κατὰ τὴν Ἴριν θήσει ὁ ποιητής. (η. 112) Ἰστέον δὲ ὅτι τε πάνυ πιθανολογεῖ τὴν τοῦ Ἑκτορος λύσιν ἢ τοῦ Διὸς ἀπειλή κατὰ Ἀχιλλέως καὶ ἢ τῆς μητρὸς πρὸς αὐτὸν ἀγγελία καὶ ὁμιλία, καὶ ὅτι τὸ «υἱεὶ σῶ ἐπίτειλον» ταῦτόν ἐστι τῷ «ἄγγελιον», ὡς δηλοῖ ἐν τοῖς ἐξῆς τὸ «ἄγγελιον Πριάμῳ». ὃν μεγαλήτορα λέγει ὡς μεγάλου κατατολμήσαντα πράγματος τοῦ εἰς τὸν ἔχθιστον Ἀχιλλέα τε καὶ στρατὸν νύκτωρ ἐλθεῖν. Ὅρα δὲ ὅτι τοῖς παίζειν τὰ σχεδὶκὰ ἐθέλουσιν ἀφορμὴν δίδωσι τὸ «αἶ κέν πως ἐμέ τε δείσῃ ἀπό θ' Ἑκτορα λύσῃ», ὡς τοῦ «δείσῃ» καὶ δειλίαν δηλοῦντος καὶ δεσμὸν κατὰ γε μόνην τὴν προφορὰν, ᾧ δὴ δεσμῶ λύσις ἀντίκειται, ὡς καὶ τῷ δήσειν τὸ λύσειν. Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι πλείστη ἐν τῷ γράμματι τούτῳ ἢ χρῆσις τῶν κινήσεων τοῦ λύω ῥήματος ἀπλῶς τε καὶ μετὰ τῆς ἰ-α-π-ο προθέσεως, καὶ ἐνεργητικῶς καὶ παθητικῶς, οἷον «οὐδ' ἀπέλυσε», καὶ «ἀπό θ' Ἑκτορα λύσῃ», καὶ «λύσασθαι φίλον υἷον», καὶ «ἀλλὰ γε δὴ λῦσον», καὶ ἄλλα. οὐ γὰρ ἔχει λέξιν καιριωτέραν ἐπὶ τῆς τοῦ Ἑκτορος λύσεως, ἢ γουν ἀποδόσεως τῆς διὰ λύτρων. [(η. 117) Τὸ δὲ «ἐφήσω» ἐνταῦθα μὲν ἀντὶ τοῦ ἐπιπέμψω κεῖται, ἀλλαχοῦ δὲ δύναται ἴσον τῷ ἐντελοῦμαι, ἀφ' οὗ καὶ ἐφημοσύνη ἢ ἐντολή.] Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι δύο ἀγγελῶν γεγονυῶν ἐνταῦθα, μιᾶς, ἣν ἢ Θέτις ἠγγειλε τῷ υἱῷ, ἑτέρας δέ, ἣν ἢ Ἴρις τῷ Πριάμῳ, αἱ δὴ καὶ ἄμφω Διὸς εἶναι εἶπον 4.878 ἄγγελοι, αὐτὰ ἐκεῖνα Ὀμηρικῶ ἔθει λέγουσιν ἀπαραποιήτως αἱ ἀγγέλλουσαι, ἅπερ ὁ στεῖλας ἐκέλευσε Ζεὺς, ἢ Θέτις μὲν ἐν στίχοις τρισίν, ἢ δὲ Ἴρις ἐν ἑβ' μικρὸν τι παραποιήσασαι τὰς τοῦ Διὸς ἐπιτολὰς ἐν ἀντωνυμίαις καὶ ἑτέροις ὀλίγοις, ὡς ἂν ἐκ πρώτου προσώπου τοῦ κελεύοντος ἑτέρῳ τρίτῳ δηλαδὴ προσώπῳ τῷ κελευομένῳ οἱ λόγοι ἀρμόσαιεν. (η. 123 ς.) Ὅτι πενθίμου τραπέζης δηλοῖ σχῆμα τὸ «φίλοι δ' ἄμφ' αὐτὸν ἐταῖροι ἀδινὰ στενάχοντα ἐσσυμένως ἐπένοντο καὶ ἐντύνοντο ἄριστον». Καὶ ὅρα ὅτι κατὰ τὴν παρατήρησιν τῶν παλαιῶν ἅπαξ νῦν ὧδε ἄριστον εἶπε τὸ πρῶτον ἐμβρωμα. οὕτω δὲ καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα. καὶ ζητητέον ἐκεῖ περὶ τούτου. τί δὲ νῦν τὸ ἠρωϊκὸν ἄριστον; (η. 125) «Τοῖσι δ' οἷς λάσιος μέγας ἐν κλισίῃ ἰέρευτο». καίρια δ' ἐνταῦθα πάρισα τὸ «ἐπένοντο» καὶ «ἐντύνοντο», καθὰ καὶ ἀνωτέρω τὸ «ἐμέ τε δείσῃ ἀπό θ' Ἑκτορα λύσῃ». Ὅρα δὲ τὸ τῆς φράσεως γοργὸν ἔν τε τῇ κατασκευῇ τοῦ ἀρίστου ταύτη, ἀδιάσκευος γὰρ πάντῃ κεῖται, καὶ ἐν τῷ «ἀδινὰ στενάχοντα». ὡς γὰρ πρὸ ὀλίγων ἐν τῷ «κλαῖε μόρον οὐ παιδός» ἀπεριλάλητον ἀφῆκε τὸν κλαυθμόν, οὕτω κἀνταῦθα τὴν ἀδινὴν στοναχὴν οἷα μεθοδεύσας μὴ δέον εἶναι ἀκαίρως νῦν τοιούτοις ἐμπλατύνασθαι. (η. 125) Τὸν δὲ λάσιον οἷν στεινόμενον μαλλοῖς φησιν ἢ Ὀδύσεια. Τὸ δὲ «ἰέρευτο» ἀπλῶς ἀντὶ τοῦ ἔσφακτο, ἐπεὶ καὶ ἰερεῖα τὰ σφάγια. (η. 128–31) Ὅτι τὸ κατὰ Πυθαγόραν μὴ ἐσθίειν καρδίαν, ὃ ἐστὶν ἄλυπον καὶ ἀτάραχον διαμένειν τὸν ἄνθρωπον, [καί, ὡς εἰπεῖν, ἀλυπίαν ἀσκεῖν,] ἐκ τῶν Ὀμήρου παρέξεται, εἰπόντος «τέκνον ἐμόν, τέο μέχρις», ἢ γουν μέχρι τίνος, «ὄδυρόμενος καὶ ἀχεύων σὴν ἔδαι κραδίην, μεμνημένος οὔτε τι σίτου οὔτ' εὐνῆς», καὶ ἐξῆς. (η. 129) Τὸ δὲ «ἔδαι» οὐκ ἐνέργειαν δηλοῖ κατὰ τὸ ἔδοντες καὶ ὅσα τοιαῦτα, πάθος δὲ μάλλον. ἐσθίεται γὰρ τις τὴν καρδίαν ἀχεύων. ἔχει δὲ τε καὶ ἀντιθετικὸν ὁ τόπος οὗτος. οἶονεὶ γὰρ φησιν ὡς· τί δήποτε τὴν καρδίαν ὄδυρμοῖς ἐδόμενος αὐτὸς ἄσιτος μένεις; (η. 129–31) Ἰστέον δὲ ὅτι Θέτιδος εἰπούσης ἐν τῇ πρὸς τὸν υἷον προαναφωνήσει χρῆναι μεμνησθαι τὸν Ἀχιλλέα σίτου, ὡς ἐρρέθη, καὶ εὐνῆς, «ἀγαθὸν δέ», φησί, «γυναικί περ ἐν φιλότῃ μίσησθαι, οὐ γὰρ μοι δηρὸν βέη, ἀλλὰ τοι ἤδη ἄγχι παρέστηκε θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή» ἀθετοῦσι τοὺς στίχους τούτους οἱ παλαιοί, διὰ τε ἄλλα, καὶ μάλιστα διὰ τὴν εὐνήν, ὃ ἐστὶ μῖξιν. τοῖς γὰρ πολεμοῦσιν οὐ τοιούτων 4.879 ἀλλ' εὐτονίας χρεῖα, φασί, καὶ πνεύματος, ὡς καὶ τοῖς γυμναζομένοις. διὸ καὶ οἱ ἀθληταὶ τὸν τοῦ ἀθλεῖν πάντα καιρὸν οὐκ ἀφίεντο

πλησιάζει γυναίξί. Τὸ δὲ «βέη» δηλοῖ μὲν τὸ βίωσι, ἔχει δὲ πρῶτον πρόσωπον μετὰ παρενθέσεως τοῦ ἴ το «τέκνον τί νυ βείομαι»; τουτέστι βιώσομαι. (η. 132) Μοῖρα δὲ κραταιή ἢ αὐτὴ τῷ θανάτῳ πρὸς διαστολὴν ῥηθεῖσα μοιρῶν ἐτέρων, ὧν οὐδεμία κραταιότερα θανάτου ἐστί. (η. 134) Ὅτι κεῖται καὶ ἐνταῦθα σύνθετος ἀντωνυμία «ἐέ» ἀντὶ τοῦ ἑαυτόν, ἔνθα Διὸς εἰπόντος «σκύζεσθαι οἱ εἶπε θεοῦς, ἐμὲ δ' ἔξοχα πάντων», Θέτις ἀγγέλλουσα φησι «σκύζεσθαι σοὶ φησι θεοῦς, ἐέ δ' ἔξοχα πάντων». ἴσως δὲ καὶ κατὰ παράθεσιν δεδίπλασται, ἵνα ἦ ἔ ἔ ἀντὶ τοῦ αὐτόν κατ' ἐξοχὴν τὸν Δία. πρωτότυπον δέ ἐστι τοῦ σκυδμαίνειν τὸ σκύζεσθαι, ὃ πολλαχοῦ κεῖται, ὡς καὶ τοῦ ἐριδμαίνειν τὸ ἐρίζειν. (η. 137) Ὅτι ὁ ὑπὲρ χρεώστου ἀρρώστου μεσιτεύων εὐφύως ἂν εἴποι τὸ πρὸς Ἀχιλλέα ὑπὸ Θέτιδος περὶ Ἑκτορος ῥηθὲν «ἀλλ' ἄγε δῆ, λῦσον, νεκροῖο δὲ δέξαι ἄποινα». (η. 139) Ὅτι μαθὼν Ἀχιλλεὺς τοὺς θεοῦς αὐτῷ σκύζεσθαι δι' Ἑκτορα, καὶ ὅτι δοκεῖ φρεσὶ μαινομέναις αὐτόν κατέχειν, καὶ ὅτι ἐπιτέλλουσιν ἀποίνων λῦσαι αὐτόν, ἀρπάζει πιθανῶς τὸν λόγον οἷα ἐχέφρων καὶ κατ' ἀγχινοίαν προεσκεμμένος, καὶ φησιν ἄπερ ἂν καὶ ἄλλος τις ἐρεῖ ἐπὶ δώροις καταλαμβανόμενος «τῆδ' εἶη, ὃς ἄποινα φέροι καὶ νεκρὸν ἄγοιτο», μεταβουλεύσάμενος ὁ ἦρω, ὡς εἰκός. Καὶ σημείωσαι καὶ νῦν ὡς ἐπὶ νεκροῦ ἐρρέθη τὸ «ἄγοιτο», καθὰ καὶ μετ' ὀλίγα τὸ «νεκρὸν ἄγοι προτὶ ἄστν». Ἐν οἷς ὄρα καὶ ὅτι παθητικῶς τε «ἄγοιτο» εἶπε καὶ αὐθις «ἄγοι» ἐνεργητικῶς, καὶ ὡς τὰ δῶρα θυμοῦ πραῦντικά, καὶ ὡς ὁ φόβος τῶν κρειττόνων ὑπενδιδόναί ποιεῖ τοὺς ἀγριουμένους, καὶ ὡς ὁ διὰ μέσου καιρὸς μαλάττει τὴν ἐν τοῖς θυμουμένοις σκληρότητα, ὥστε ἀληθεύειν τὸν εἰπόντα ὅτι «χρόνος εὐμαρῆς θεός». Τὸ δὲ «τῆδε εἶη» ἀντὶ τοῦ ὑπάρχοι ἢ ἀντὶ τοῦ ἔρχοιτο. δηλον γὰρ ὅτι ἐστὶν ἐνεστῶς εἶω, τὸ πορεύομαι, οὗ καὶ χρήσις παρὰ τοῖς παλαιοῖς 4.880 προεδήλωται, ἀφ' οὗ καὶ τὸ ἴον, ὅθεν ἢ μετοχὴ ἴων. ἐκ τοῦ τοιούτου δὲ εἶω καὶ ἦειν ὑπερσυντέλικος ἀντὶ τοῦ ἦλθον, ὡς καὶ αὐτὸ προπαράδεδοται, καθὰ καὶ ἐκ τοῦ εἶδω τὸ ἦδειν, ὃ ἐστὶν ἠπιστάμην. [Ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον μὲν «εἶη» δυσκόλως ἂν λογισθεῖται εὐκτικόν. ἔστι γὰρ μάλιστα ἐνεστῶτος θεματικοῦ καὶ σημαίνει τὸ ἔρχεται. κρεῖττον οὖν κανονίσει αὐτὸ εἶμι, ὃ δηλοῖ τὸ πορεύομαι, ὃ καὶ αὐτὸ ἐκ τοῦ εἰρημένου εἶω γίνεται, ἵνα ἦ ὡσπερ τίθημι τιθεῖς τιθέντος τιθείη, οὕτω καὶ εἶμι εἶς ἔντος εἶη.] (η. 140) Ὅτι θεῖαν δηλοῖ κέλευσιν τὸ «εἰ δὲ πρόφρονι θυμῷ Ὀλύμπιος αὐτὸς ἀνώγει». ζήτηι δὲ εἰ ταῦτόν εἶπειν πρόφρονα θυμὸν καὶ ἐπίφρονα βουλήν. (η. 141 ς.) Ὅτι τὸ ναύσταθμον νηῶν ἄγυριν λέγει, ὃ ἐστὶν ἄθροισιν, ἦ, ὡς εἶπειν, πανήγυριν. φησὶ γὰρ «ὡς οἱ γ' ἐν νηῶν ἀγύρει μήτηρ τε καὶ υἱὸς πολλὰ πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον». ταῦτόν δὲ νηῶν ἄγυριν εἶπειν καὶ ἀγῶνα, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ «νηῶν ἐν ἀγῶνι πεσόντα». (η. 145-7) Ὅτι συνετοῦ μεσίτου τὸ μὴ θέλειν ζημιοῦν τὸν φίλον διὰ φιλίαν ἐτέρου. Ζεὺς γοῦν ὁ Ὀμηρικὸς κελεύει τὸν Πρίαμον δῶρα φέρειν Ἀχιλλεῖ, «ἅ κεν θυμὸν ἰήνη», ὡς εἴρηται, ἦγουν εὐφράνη, ἀπὸ τοῦ ἰαίνω, τὸ διαχέω. οὐ γὰρ, εἰ καὶ μέγας τὸ κράτος ὁ μέσος, εὖ ἔχει ζημιῶσαι τὸν Ἀχιλλέα διὰ τὸν Πρίαμον. (η. 148-50) Ὅτι προεκτίθεται διὰ τοῦ Διὸς ὁ ποιητής, ὡς χρή τὸν Πρίαμον ἐς Ἀχιλλέως ἀπελθεῖν οἶον, τουτέστι μόνον. ὃ καὶ αὐτὸς περιφραστικῶς ἐρμηνεύων φησὶ «μηδέ τις ἄλλος ἅμα Τρώων ἴτω ἀνήρ. κῆρυξ τίς οἱ ἔποιτο γεραίτερος, ὃς κ' ἰθύνη ἡμιόνους καὶ ἅμαξαν εὐτροχον», καὶ ἐξῆς. οὕτω γὰρ ἔκρινε δέον εἶναι ὁ 4.881 ποιητής, ἐπεὶ μηδεμία χρεῖα ἦν περιττότητος τῷ Πριάμῳ εἰς ἔργον ἀπιόντι, ἔνθα εἰ μὴ καὶ γέρων ἦν καὶ λύτρα ἦγεν, ἔδει πεζῆ αὐτόν ἀπελθεῖν, ὡς ἂν καὶ λάθη τοὺς Ἑλληνικοὺς φύλακας. διὸ ἄρμα μὲν ζεύγνυσιν ἐν τοῖς ἐξῆς καὶ ἵππους ἄτερ ἠνιόχου, ταλαεργούς δὲ ἡμιόνους ὑπὸ ἅμαξαν ἄγειν ἐνταῦθα κελεύει τοῖς υἱοῖς εὐτροχον ἡμιονεῖν, ἦν ἐν τοῖς ἐξῆς ἐρεῖ καὶ ἀπήνην τετράκυκλον, ὃ ἐστὶ τετράτροχον, καὶ καλὴν, πρωτοπαγέα, εὐξέστην, ἦ μόνος κῆρυξ ἔπεται, νῦν μὲν λύτρα φερούση, ὕστερον δὲ νεκροφορούση. (η. 148) Ἰστέον δὲ ὅτι ὧδε μὲν τό τις, φύσει βραχὺ ὄν, ἐκτείνεται ἄλλως πολυτρόπως λόγῳ κοινῆς συλλαβῆς, μετ' ὀλίγα δ' ἐν τῷ «κῆρύξ τίς τοι ἔποιτο» θέσει μακρὸν ἑτεροίως

γίνεται. [(η. 149) Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι τὸ «γεραίτερος» ἀφοβίαν στερεοῖ τῷ γέροντι Πριάμῳ. εἰ γὰρ γέρον μὲν ἐκεῖνος, παραγγέλλεται δὲ καὶ γεραίτερον προσλαβέσθαι ἠνίοχον, οὐδαμοῦ ἄρα κίνδυνος ἔσται αὐτῷ. ἐκ τοῦ γεραῖός δὲ ὁ γεραίτερος, συγκοπεῖς ἐκ τοῦ γεραῖότερος. οὐ δῆπου γὰρ ἐκ τοῦ γέρον γέγονε. μνηστέον δ' ἐνταῦθα καὶ ὅτι γέρον οὐ μόνον ἡλικίας ὄνομα τῆς κατ' ἄνθρωπον, ἀλλὰ καὶ ἀκάνθης ἐπάνθημα κατὰ τὸν Δειπνοσοφιστήν, ἐφ' ᾧ καὶ αἴνιγμα ἦν τὸ «κᾶν γέρον ἦ, ἄπτερος ὦν κοῦφον πέτεται». διὸ καὶ χαίρουσιν αὐτῷ παῖδες, φυσῶντες ὡς πέτεσθαι. ὁ δὲ τοιοῦτος γέρον ἀστεῖως καὶ πάππος ἐκλήθη, λευκῆς γήρειον ἀκάνθης ὦν κατὰ τὸν Ἄρατον. καὶ ἦν τῷ τοιούτῳ γηρείῳ εὐτράπελος ὁμωνυμία πρὸς τὸν κατὰ συγγένειαν πολιδὸν πάππον, ἴσως δὲ καὶ τῆς πρὸς τὸν πάππαν, ἐξ οὗ τὸ παππάζειν προέγνωσται. οὐκοῦν ὁ τῆς ἀκάνθης γέρον ὁ καὶ πάππος ἐξάνθημα μὲν ἀκάνθης οἶον κινάρας καὶ τῶν τοιούτων διασαφητικῶς λέγεται, λευκῆς δὲ γήρειον ἀκάνθης ὀριστικῶς; ἐν οἷς τὸ γήρειον ἐκ τοῦ γῆρος 4.882 γίνεται οὐδετέρου ἐνικῶ ὀνόματος ὁμοίως τῷ κῆτος κήτειος, κῆδος κήδειος, καὶ τοῖς τοιούτοις.] (η. 152 ς.) Ὅτι ἀσφαλοῦς πομπῆς εἰς ὁδὸν δηλωτικὸν τὸ «μηδέ τί οἱ θάνατος μελέτω φρεσὶ μηδέ τι τάρβος· τοῖον γάρ οἱ πομπὸν ὀπάσσομεν». εἰ δὲ καὶ λόγιος εἴη ὁ τῆς ὁδοῦ προάγων, εἰπεῖν ἀρμόσει καὶ τὸ «Ἀργεῖφόντην», ὃ δηλοῖ τὸν Ἑρμῆν λόγον, ἵνα ἦ· τοῖον πομπὸν ὀπάσσομεν Ἀργεῖφόντην, ὃς ἄξει ἕως τοῦδε. Τὸ δὲ «μή οἱ θάνατος μελέτω φρεσίν» ἀλλαχοῦ [παραφραστικῶς] «μηδέ τί οἱ θάνατος καταθύμιος ἔστω» φησίν. (η. 155 ς.) Ὅτι ἀγαθοῦ ἐχθροῦ σέμνωμα τὸ «αὐτὰρ ἐπὶν ἀγάγησιν ἔσω κλισίην», ἦγουν ἐς τὴν σκηνήν, «οὔτ' αὐτὸς κτενέει ἀπὸ τ' ἄλλους πάντας ἐρύξει». (η. 157 ς.) Ἐπαιὸς δὲ τελείου καὶ φιλοξένου ἀνδρὸς πρὸς Διὸς καὶ αὐτὸ περὶ Ἀχιλλέως ῥηθὲν τὸ «οὔτε γάρ ἐστ' ἄφρων, οὔτ' ἄσκοπος, οὔτ' ἀλιτήμων, ἀλλὰ μάλ' ἐνδυκέως», ἦγουν ἐπιμελῶς, ὡς προγέγραπται, «ικέτεω», ἦγουν ἰκέτου, «πεφιδῆσεται ἀνδρός», καθότι αἰδοῖοι πανταχοῦ ὥσπερ οἱ ἀπλῶς ξένοι, οὕτω καὶ οἱ ἰκέται, ὁποῖος ἔσται καὶ ὁ Πρίαμος τῷ Ἀχιλλεῖ. ἐνταῦθα δὲ κατὰ τοὺς παλαιούς διέλαβεν ὁ ποιητὴς διὰ ταχέων, ὅθεν ἔρχονται εἰς τὸ ἀδικεῖν ἄνθρωποι· ἢ γὰρ δι' ἀσυνεσίαν, ὃ δηλοῦται διὰ τοῦ «ἄφρων», ἢ ἀκόντως, ὃ δηλοῖ Ὅμηρος διὰ τοῦ «ἄσκοπος», ὃ σημαίνει τὸν μὴ τοῦ συμφέροντος προνοούμενον κατὰ τὸν εὐσκοπον Ἑρμῆν, ἢ ἐκουσίως, ὃ διὰ τοῦ «ἀλιτήμων» ἐδήλωσεν, ἀλιτήμων γὰρ ὁ ἐκουσίως ἀμαρτάνων τοῦ δέοντος. τινὲς δὲ τὸ ἀλιτήμων ἀντὶ τοῦ ἀλιτάνευτος. διὸ καὶ ἐπάγει «ἀλλὰ μάλα ἐνδυκέως ἰκέτεω πεφιδῆσεται». τίς δὲ ἢ φειδῶ αὕτη; «οὔτ' αὐτός», φησί, «κτενέει», καὶ τοὺς ἄλλους κωλύσει. προαναφώνησις δὲ Ὀμηρικὴ καὶ αὐτό, προεκτεθεῖσα μηδὲν δεινὸν πρὸς Ἀχιλλέως τὸν Πρίαμον πείσεσθαι. κάλλους δὲ σχῆμα ἢ κατὰ ἄρσιν καὶ θέσιν φράσις ἐν τῷ «οὔτ' αὐτὸς κτενέει ἀπὸ τ' ἄλλους ἐρύξει». τὸ γὰρ κοινὸν ἦν «οὔτ' αὐτὸς κτενέει οὔτ' ἄλλον ἑάσει». (η. 160–8) Ὅτι διασκευάζων Ὅμηρος τὸ ἐν τῇ πόλει πένθος ἐπὶ τῷ Ἑκτορί φησιν, ὡς ἠΐρις ἐλθοῦσα «ἐς Πριάμου κίχεν», ἦγουν εὗρεν, «ἐνοπὴν τε γόνον τε. παῖδες μὲν πατέρ' ἀμφικαθήμενοι ἔνδοθεν αὐλῆς δάκρυσιν εἶματ' ἔφυρον, ὃ δ' ἐν μέσοισι 4.883 γεραῖος ἐντυπὰς ἐν χλαίνῃ κεκαλυμμένος ἀμφὶ δὲ πολλὴ κόπρος ἔην κεφαλῇ τε καὶ αὐχένι τοῖο γέροντος, τὴν ῥα», ἦγουν ἦν δὴ, «κυλινδόμενος καταμήσατο χερσὶν ἔησι. θυγατέρες δ' ἀνά δώματ' ἰδὲ νυοὶ ὠδύροντο, τῶν μιμνησκόμεναι, οἳ δὴ πολέες τε καὶ ἐσθλοὶ χερσὶν ὑπ' Ἀργείων κέατο ψυχὰς ὀλέσαντες». Καὶ σημείωσαι θρηῖνον, Ἑκτορα πρόφασιν, καθ' ὁμοιότητα τοῦ «Πάτροκλον πρόφασιν». οὐ γὰρ ἐπὶ Ἑκτορι ἀλλὰ τοῖς πολλοῖς καὶ ἐσθλοῖς, τοῖς ἑαυτῶν δηλαδὴ, ἔκλαιον αἱ γυναῖκες. (η. 162) Ὅρα δὲ τὸ «ἔφυρον» ἐνταῦθα. ὡς γὰρ χεῖλη αἵματι φύρεται, οὕτω καὶ εἶματα δάκρυσιν. οὐ πάνυ δὲ πολὺ ἐνταῦθα τὸ δάκρυον, καθάπερ ὅπου καὶ ψάμαθοι δεύοντο. (η. 163) Τὸ δὲ «ἐντυπὰς» ἀντὶ τοῦ ἐντυπωδῶς καὶ οἷον ἐντετυπωμένως τῷ ἱματίῳ, ὥστε δι' αὐτοῦ σώματος μόνον τύπον φαίνεσθαι καὶ διὰ τοῦ σκέποντος ὁρᾶσθαι τὸν τοῦ

σκεπομένου τύπον. ἕτεροι δὲ οὕτω συντόμως φράζουσιν· ἐντυπᾶς· ἐν χρῶ, ἐντετυπωμένως ἐν ἱματίῳ, ὥστε δι' αὐτοῦ βλέπειν. ἔστι δὲ κατὰ τοὺς παλαιούς ἐπίρρημα ποιότητος τὸ ἐντυπᾶς, τῷ τόνῳ ὡς ἐκάς, ἀνδρακάς. κεκάλυπτο δὲ οὕτως ὁ γέρων τάχα μὲν καὶ ἐπεὶ ἄϋπνος ἦν, ἀφ' οὗ Ἔκτωρ τέθνηκε, μάλιστα δὲ διὰ τὸ πένθος οὕτω διάκειται. ὑπερβολὴν γάρ, φασί, πένθους ἀξίαν οὐχ' εὐρίσκων ὁ ποιητὴς τῷ γέροντι περιθεῖναι καλύπτει αὐτόν, καὶ οὐ μόνον σιγῶντα ποιεῖ, ἀλλὰ καὶ μηδὲ βλεπόμενον. ἐντεῦθεν, φασίν, ὁ Σικυώνιος γραφεὺς Σημάνθης τὴν ἐν Αὐλίδι γράφων σφαγὴν τῆς Ἰφιγενείας ἐκάλυψε τὸν Ἀγαμέμνονα, ὅπερ καὶ Αἰσχύλος μιμησάμενος τὴν τε Νιόβην καὶ ἄλλα πρόσωπα ὁμοίως ἐσχημάτισε, σκωπτόμενος μὲν ὑπὸ τοῦ Κωμικοῦ, ἐπαινούμενος δὲ ἄλλως διὰ τὸ τῆς μιμήσεως ἀξιόχρεων. οὐ γὰρ μόνον βλέπεσθαι ἀπαξιῶ ὁ ἐν ἄκρᾳ θλίψει, ἀλλ' οὐδὲ βλέπει, ὡς οἷα νύκτερον βίον αἰρούμενος ἢ καὶ ὑπόγαιον. διὸ καὶ τῇ κεφαλῇ κόπρος ἐπαμᾶται τῷ γέροντι πρὸς τύπον ἐπιταφίου κόνεως καὶ οὐδὲ αὐτῆς αἰρετῆς τοῖς πλείοσι. (η. 164) Τὸ δὲ «τοῖο γέροντος» ἢ τούτου τοῦ γέροντος, ἢ 4.884 μᾶλλον ἀντὶ τοῦ «τοῦ γέροντος», ἵνα ἢ ἄρθρον τὸ τοῖο καὶ μὴ ἀντωνυμία. (η. 165) Τὸ δὲ «καταμήσατο χερσίν» ἀντὶ τοῦ συνῆξε ταῖς δραξί, κατὰ μίμησιν τῶν ἀμώντων. Ἰστέον δὲ ὅτι Ὀμήρου ἐφ' ὅσον ἐχρῆν διασκευάσαντος τὸ κατὰ Πρίαμον πάθος, οἱ μεθ' Ὀμηρον καὶ κείρουσιν αὐτόν. ὅθεν καὶ πριαμωθῆναι τὸ ζυρηθῆναι. ἦν δέ, φασί, σκῶμμα, ἐπεὶ ὁ τραγικὸς Πρίαμος ξυρίας εἰσήγετο. δοκεῖ δὲ καὶ τὸ τοιοῦτον σύννητες εἶναι τοῖς παλαιοῖς, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ «δεσπότης κειραμένου». (η. 171) Ὅτι Ἴρις μὲν λαλεῖ πρὸς Πρίαμον τυτθὸν φθεγξαμένη, ὡς μὴ καταπλήξῃ τὸν ἐντυπᾶς καθήμενον, «τὸν δὲ τρόμος ἔλλαβε γυῖα». τοιοῦτον γὰρ ψυχὴ προπεπονθυῖα, εὐθορύβητος καὶ ἐν τοῖς τυχοῦσιν οὖσα. (η. 171-3) Τῶν δὲ τῆς Ἴριδος θαρσοποιὸν τὸ «θάρσει, Δαρδανίδη, φρεσί, μηδέ τι τάρβει· οὐ μὲν γάρ τοι ἐγὼ κακὸν ὄσομένη τόδ' ἰκάνω», ἀντὶ τοῦ ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα κεῖται, «ἀλλ' ἀγαθὰ φρονέουσα». (η. 172) Καὶ ὅρα ὅτι ἕτερον τὸ «κακοσόμενος», καὶ ἕτερον τὸ «κακὸν ὄσομένη». ἐκεῖνο μὲν γὰρ τί δηλοῖ, προδεδήλωται. τὸ δὲ «κακὸν ὄσομένη» ἀντὶ τοῦ «προλέγουσα κακόν». [Σημειῶσαι δ' ἐνταῦθα, ὅτι τε γυῖα Πριάμου τὰ καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸ σῶμα ἔφη, καὶ ὅτι ἐν ἄλλοις ἢ λέξις ἐπὶ ποδῶν τε ἰδιάζεται καὶ ἔτι ἐπὶ χειρῶν μόνων, ὅτε καὶ ἐγγυαλίζειν νοεῖται τὸ παρέχειν καὶ ἐν χερσὶ διδόναι, καὶ ἡ ἐγγύη γίνεται ἐν γυίοις, ὃ ἔστι χερσί, τιθεῖσα τὸ πρᾶγμα τῷ δεχομένῳ τὸν ἐγγυητὴν καὶ οὕτως ὄχυρον ποιοῦσα τὸ συνάλλαγμα, ὡς εἰ καὶ 4.885 ἐνέχυρα ἐκεῖνος ἐχειρίζετο, καὶ ὅτι ἡ τῆς Ἴριδος εἰς τὸν Πρίαμον πάροδος ἀγγελίαν συνήθως δηλοῖ, δηλώσασαν τῷ γέροντι βασιλεῖ ὅτι, ὡς εἰκόσ, ὁ Ἀχιλλεὺς ὑπομαλαχθεὶς ἔτοιμος λύσασθαι δῶρων τὸν Ἔκτορα. διὸ καὶ ὁ γέρων κατὰ τὴν τοιαύτην ἄγγελον ποιήσει τὰ εἰρησόμενα ἐν τοῖς ἐφεξῆς. καὶ ἔστιν ἐνταῦθα λογίσασθαι ὅτι τὸ «οὐδ' ἀπέλυσεν Ἔκτορα» ὁ Ἀχιλλεὺς, ὃ φθάσας ὁ Ζεὺς ἠτιάσατο ἐπὶ τῷ Ἀχιλλεῖ, προαναφώνησις ἦν τις, ἐμφαίνουσα ὡς μικρὸν ὅσον λελύσεται ὁ Ἔκτωρ ὑπ' Ἀχιλλέως, αἰτίαν ἤδη σχόντος ὅτι μὴ πάλα φθάσας τοῦτο ἐποίησεν.] (η. 189 ς.) Ὅτι ἐν τῷ «ἄμαξαν ὀπλίσαι ἠνώγει ἐϋτροχον», ὡς εἴρηται, ἡμιονεῖν, πείρινθα δὲ δῆσαι ἐπ' αὐτῆς», ὀπλίσαι μὲν λέγει συνήθως τὸ εὐτρεπίσαι, πείρινθα δὲ τὸ πλινθίον τὸ ἄνω τῆς ἀμάξης, ὅπου τὰ φορτία ἐπιτίθενται, ὃ καὶ ὑπερτερὴ λέγεται διὰ τὸ ὑπερκεῖσθαι τοῦ ἄξονος. οἱ δὲ παλαιοὶ οὕτω φασί· πείρινθα, τὸ τετράγωνον πλινθίον τὸ ἄνω περιδούμενον ταῖς ἀμάξαις, πλεκόμενον ἀπὸ ῥιπῶν. ῥίπες δέ, οἱ τῆς οἰσύας λύγοι, ὥστε εἶναι ῥίπινθα, καὶ μεταθέσει καὶ πλεονασμῷ τοῦ -ε πείρινθα. ὃ δὲ Ξενοφῶν κἀνναθρον αὐτό φησι. κἀννη γὰρ ἢ ψίαθος. πλέγμα δὲ καὶ αὐτὸ ψιαθῶδες, συνέχειν φόρτον ἰσχυόν. δύναται δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ περιθεῖν γίνεσθαι, ἀφ' οὗ καὶ ὁ Πειρίθους, ἢ ἀπὸ τοῦ πέρας εἶναι τοῦ κατὰ ἄμαξαν ὕψους. περὶ δὲ τῆς τοιαύτης λέξεως κεῖται τι καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν. (η. 191 ς.) Ὅτι τὸν τοῦ Πριάμου θάλαμον «κῆώνετα κέδρινον ὑψόροφον» λέγει, ὃς «γλήνεα πολλὰ

κεχάνδει», ἤγουν πολλὰ ἐχώρει κειμήλια γλήνης ἄξια. γλήνη δέ, φασίν, οὐ μόνον ἡ τοῦ ὀφθαλμοῦ κόρη καὶ ἡ πρόσοψις, ἀλλὰ καὶ κηρία μελισσῶν, καὶ παίγνιον, οἱ δέ· τὸ οὐδενὸς ἄξιον. ὡς δὲ καὶ διὰ τοῦ ἱ γλίνη εὐρηταί που ὁ ῥύπος, ὃ ἐστὶ γλοιός, 4.886 ἕτεροι δηλοῦσιν. ἄλλοι δὲ γλήνεα ἐρμηνεύουσι τὰ ποικίλα, οἱ δὲ τινες ζῶδια, καθά που ὑποδηλοῦται καὶ ἐν τῷ «τρίγληνα μορόεντα». Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ἄλλοι τῶν ποιητῶν τοὺς τῶν βασιλέων οἴκους ἐκ κεδρῶν ποιοῦσι διὰ τὸ τοῦ δένδρου ἄσηπτον καὶ εὐῶδες, ὅθεν καὶ «κεδρωταὶ παστάδες» παρά τινι. ἡ δὲ ὕστερον πολυτέλεια οὐπω τότε ἦν. τὰ μέντοι τοῦ Μενελάου εἶχόν τι τῆς μεταγενεστέρας περινοίας, ὡς ἐν τῇ Ὀδυσσεΐα φαίνεται. (η. 192) Τοῦ δὲ «κεχάνδει» ἐστὶ καὶ μετοχή τὸ «κεχανδότα πολλὰ καὶ ἐσθλά». φαίνεται δ' ἐκ τούτων, ὅτι ἐν τῷ «Ἥρη δ' οὐκ ἔχαδε στήθος χόλον» ἔχαδε δεῖ γράφειν ὡς δεύτερον ἀόριστον. εἰ γὰρ ἦν κέχαδεν, ὦφειλε καὶ αὐτὸ εἶναι διὰ τοῦ ἱν «κέχανδε» [καὶ γεννᾶν ὑπερσυντέλικον κεχάνδει.] Τοῦ δὲ γλήνεα ζητητέον εἴτε γλήνος ἢ εὐθεΐα εἴτε μᾶλλον γλήνειον καὶ Ἴωνικῶς γλήνεον, ὡς δαιδάλειον δαιδάλεον, καὶ κήλειον κήλεον. [Τὸ δ' ὅμοιον ζητητέον καὶ περὶ τοῦ δήνεα, τὰ βουλευμάτα.] (η. 193) Ὅτι κοινοῦται τῇ Ἐκάβῃ ὁ γέρων Πρίαμος τὰ περὶ τῆς λύσεως τοῦ νεκροῦ Ἑκτορος. καὶ ἔστιν, ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ φασιν, ἀνθρώπινον τὸ ἀνατίθεσθαι τὸ πρᾶγμα γυναικὶ κοινῶν τῶν παθημάτων. καὶ αὐτὸς μὲν ἤδη κέκρικε τὸ ποιητέον, ἐρωτᾷ δὲ ὅμως, εἰ καὶ αὐτὴ ἐπὶ τοῖς δεδογμένοις σύμφηφός ἐστιν. ἡ δὲ ποθεῖ μὲν καὶ τὸν υἱόν, ἀδύνατον δὲ νομίζουσα ἐκεῖνον κομίσασθαι κωλύει τὴν ὁδόν, ἵνα μὴ προσαποβαλεῖται καὶ Πρίαμον. ὁ δ' οὐ πείθεται, κρίνας καθάπαξ, ὃ ποιήσει, ὡς ὁ Ζεὺς ἐκέλευσεν, ὁ παρ' αὐτῷ δηλαδὴ νοῦς, ἤδη δὲ καὶ ὡς ἡ Ἴρις ἐδήλωσε, φήμη τις δηλαδὴ ἀγγείλασα, ὡς εἰκός, ὅτι δῶρα λαβῶν Ἀχιλλεὺς λύσεται τὸν Ἑκτορα. (η. 197–9) Ἔστι δὲ ἡ μὲν ἐρώτησις τοῦ Πριάμου τοιαύτη «ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἶπε τί τοι φρεσὶν εἶδεται εἶναι; αἰνῶς γάρ με αὐτόν γε μένος καὶ θυμὸς ἀνώγει κεῖσ' ἵεναι ἐπὶ νῆας ἔσω στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν», ἤγουν εἰς 4.887 τὸν Ἑλληνικὸν στρατόν. καὶ οὕτω μὲν αὐτός. (η. 200–16) Ἡ δὲ γυνὴ ταῦτα 4.887 μαθοῦσα «κῶκυσε», καὶ «ῶμοι» φησὶ «πῆ δὴ τοι φρένες οἴχονθ', ἦς», ἤγουν αἷς, «τὸ πάρος περ ἔκλεο», τουτέστιν ἐδοξάζου, «ἐπ' ἀνθρώπους ξείνους ἠδ' οἴσιν ἀνάσσεις; πῶς ἐθέλεις ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν ἐλθέμεν οἷος ἀνδρὸς ἐς ὀφθαλμούς, ὅς τοι πολέας τε καὶ ἐσθλοὺς υἰέας ἐξενάριξε; σιδήρειον νύ τοι ἦτορ. εἰ γάρ σ' αἰρήσει καὶ ἐσόψεται ὀφθαλμοῖσιν ὠμηστής καὶ ἄπιστος ἀνὴρ ὅδε, οὗ σ' ἐλεήσει, οὐδέ τί σ' αἰδέσεται. νῦν δὲ κλαίωμεν ἀνευθεν ἡμενοὶ ἐν μεγάρῳ. τῷ δ' ὡς ποθὶ μοῖρα κραταιὴ γεινομένῳ ἐπένησε λίνῳ, ὅτε μιν τέκον αὐτῆ», ἤγουν τῷ δὲ Ἑκτορι οὕτω που ἦν ἐκ γενετῆς πεπρωμένον. πῶς οὕτω; «ἀργίποδας κύνας ἄσαι», ὃ ἐστὶ κορέσαι, «ἔων ἀπάνευθεν τοκῆων ἀνδρὶ παρά κρατερῷ. τοῦ δ' ἐγὼ μέσον ἦπαρ ἔχοιμι ἐσθέμεναι προσφῶσα. τότε ἄντιτα ἔργα γένοιτο παιδὸς ἐμοῦ. ἐπεὶ οὗ ἐ κακιζόμενόν γε κατέκτα, ἀλλὰ πρὸ Τρώων καὶ Τρωιάδων βαθυκόλπων ἐσταότα, οὔτε φόβου μεμνημένον οὔτ' ἀλεωρῆς». καὶ ἔστιν ὁ τῆς γραδὸς λόγος κεκραμένος ἀποτροπῆ τοῦ ἀνδρὸς οἴκτῳ τοῦ παιδὸς καὶ χόλῳ κατὰ ἐχθροῦ. Ἔνθα ὄρα ὅτι Ἐκάβῃ μὲν ὡς καὶ γυνὴ καὶ πρεσβυτικὴ καὶ μήτηρ ἀγαθοῦ τέκνου, καὶ οὐ μόνον ἀναιρεθέντος ἀλλὰ καὶ ἀτάφου αἰκιζομένου, εἰ καὶ ἀγριώτερον λαλεῖ καὶ οὐ φαγεῖν ἀπλῶς ἐθέλει ἀλλὰ ἐν παρατάσει ἐσθίειν, καὶ οὐ λαβοῦσα, ἀλλ' αὐτῷ προσφῶσα τὸ στόμα τῷ ἥπατι ὡς εἴ τι σαρκοφάγον θηρίον, εὐπαράδεκτός ἐστιν ὅμως καὶ ἡ ὑπερβολὴ πιθανή. προεὶληπται γὰρ τὸ κατ' αὐτὴν ὑπερπαθές. Ἀχιλλεὺς δέ, εἴπερ φθάσας οὕτως εἶπεν, ἀσύγγνωστος ἂν ἦν. διὸ οὐ τοιαῦτα ἐπὶ τῷ ἐχθρῷ ἐλάλησεν Ἑκτορι, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο εὗξατο, γενέσθαι οἱ ἐπιθυμίαν γεύσασθαι τῶν τοῦ Ἑκτορος σαρκῶν, ὡς μὴ ἔχοντι αὐτὸ δι' ἐφέσεως [καὶ οὐδὲ σαρκῶν ἀπλῶς φαγεῖν, ἀλλὰ τῶν ἐντοσθίων κορέσασθαι, ὡς εἴπερ σπλάγχνα ἱερείου ἐπεθύμει φαγεῖν. ἐξ ὧν ἀστείως ὁ Κωμικὸς Πλάτων ἔφη κατὰ τὴν τοῦ Δειπνοσοφιστοῦ ἱστορίαν τὸ «ἄγευστος, ἄσπλαγχνος, ἀπλάκουντος, ἀλιβάνωτος».

δῆλον οὖν ὡς κἀνταῦθα πάνυ Ἀχιλλέως ἀγριωτέρα ἢ γραῦς αὕτη. ὁ μὲν γὰρ οὐδέν τι πλέον ἔλκυσμοῦ εἰς τὸν Ἑκτορα πλημελεῖ. σῶον γοῦν ἐκεῖνον ἀπολύσει, αὐτὴ δὲ ἀναρρηξαι τὸν ἥρωα ἐθέλει, ὡς 4.888 ἂν τῶν ἐντὸς αὐτοῦ ἐμφάγοι. Μύσος δὲ τοιαύτης κρεωφαγίας ἐν τοῖς ὕστερον καὶ ἐκ τῶν κατὰ τὸν κακὸν Διονύσιον, οὗ γυναικὰ καὶ τέκνα λαβόντες ὑποχείρια οἱ ἐσπέριοι Λοκροὶ καὶ ἐνακολασταίνοντες αὐτοῖς, ἐπεὶ τῆς ὕβρεως πλήρεις ἦσαν, κεντοῦντες, φασίν, ὑπὸ τοὺς τῶν χειρῶν ὄνυχας βελόναις ἀνεῖλον, εἶτα τὰ μὲν ὅσα ἐν ὄλμοις κατέκοψαν, καταλέσαντες αὐτῶν τὰς σάρκας, τὰ δὲ λοιπὰ κρέα νεμησάμενοι ἐπηράσαντο τοῖς μὴ γευσάμενοις αὐτῶν. εἰ δὲ δεινὸν καὶ ὁ ἀλλαχοῦ δηλωθεὶς Μιλήσιος ἀλοητὸς καὶ ἡ καταπίττωσις, ἀλλὰ τοῦτο θηριωδέστερον διὰ τὴν κρεωβορίαν.] Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ὡς μήτηρ ἐπέκρυψε τὸν τοῦ υἱοῦ ψόγον. ὁ μὲν γὰρ τρις περιέδραμε τὴν Ἴλιον φεύγων, ἡ δὲ ταῦτα μὲν σιγᾶ, τῆς δὲ ὕστερον ἀντιστάσεως μέμνηται, καθ' ἣν οὐκ ἔτι ἔφευγεν. ἡ δ' αὐτὴ καὶ ἐν τῷ «ἄπιστος ἀνὴρ ὄδε» ψεύδεται. ἀμάρτυρον γὰρ ἄπιστον εἶναι τὸν Ἀχιλλέα. Τρῶες μὲντοι τοιοῦτοι καὶ οἱ Πριαμίδαι, καὶ αὐτὸς μάλιστα Ἑκτωρ, ᾧ παρὸν λῦσαι τὸν πόλεμον κατὰ τοὺς ὄρκους, ὡς προϊστόρηται, ὁ δὲ οὐκ ἐποίησεν οὕτως. ἡ δὲ καὶ εὐχομένη σχεῖν μέσον τὸ τοῦ Ἀχιλλέως ἦπαρ ἐφ' ᾧ ἀπεσθίειν οὐκ ἂν ἀληθῶς ὠμωστὴν λέγοι ἐκεῖνον τὸν μηδὲν τοιοῦτον ἐπὶ τῷ Ἑκτορι δράσαντα, [εὐξάμενον δὲ μόνον ἐπιθυμίαν ἐγγενέσθαι αὐτῷ ἀποταμνόμενον ὠμὰ κρέα ἔδμεναι τὰ τοῦ Ἑκτορος.] Εἴη δ' ἂν τὸ ἐκεῖνου ὀργίλον στοχαστικῶς χαρακτηρίζουσα ἐξ ἑαυτῆς. Σημείωσαι δὲ ὅτι καὶ Ἀχιλλεὺς ἐν τοῖς ἐξῆς, θαυμάσας τὴν τοῦ Πριάμου ὁδόν, ἐρεῖ τινα τῶν τῆς Ἑκάβης, οἷον τὸ «σιδήρειον νύ τοι ἦτορ», ὃ καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα κεῖται, καὶ «πῶς ἔτλης ἔλθειν μόνος εἰς ἄνδρα, ὅς σοι πολλοὺς καὶ ἐσθλοὺς υἱοὺς ἐξενάριξα»; (ἡ. 202) Ἰστέον δὲ ὅτι τοῦ «ἔκλεο», τουτέστιν ἐφημίζου, τὸ θέμα κλέω, ἀφ' οὗ τὸ κλείζω. χρῆσις δὲ αὐτοῦ σὺν τῷ ἰῶτα ἐν Ὀδυσσεΐα, ἵνα ἦ ὡς θέω θεῖω τὸ τρέχω, οἷον «θεῖειν ἀνέμοισιν ὁμοῖοι», οὕτω 4.889 καὶ κλέω κλείω. Τὸ δὲ «ἡδ' οἷσιν ἀνάσσεις» ἐξαλλαγὴν ἐποίησε σχήματος. ἦν γὰρ τὸ κοινὸν ἐπ' ἀνθρώπους ξείνους καὶ Τρῶας, ὧν δηλαδὴ ἀνάσσει ὁ Πρίαμος. (ἡ. 204) Τὸ δὲ «πολέας υἱοῦς» ἐπιτείνει τὴν δυστυχίαν τῆ προσθήκη τοῦ «καὶ ἐσθλοῦς». [Ὡς δὲ πολύτεκνος ὁ Πρίαμος, φανεῖται μὲν καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς, ἐνταῦθα δὲ ῥητέον ὅτι, καθὰ ὁ Πρίαμος, πολλοὶ δὲ ὕστερον καὶ ἄλλοι. οὕτω πολυγύναιος παραδέδοται καὶ ὁ παλαιὸς Αἰγεύς, τὴν τε τοῦ Ὀπλητος θυγατέρα σχῶν καὶ τὴν τοῦ Χαλκῶδοντος γάμου νόμῳ, πολλαῖς δὲ καὶ ἄλλαις χωρὶς γάμων συνών. Αἴθραν τε γὰρ μετ' αὐτὰς ἔλαβεν, εἶτα Μήδειαν καὶ ἄλλας, τὰς μὲν ἐξ ἔρωτος, ἃς δ' ἐξ ἀρπαγῆς, φασί, καὶ νομίμων γάμων, ὡς Ἑλένην, Ἀριάδνην, Ἴπολύτην τὴν Ἀμαζόνα, Φαίδραν τὴν ἐκ Κρήτης. καὶ Φίλιππος δὲ ἐν τοῖς ὕστερον Φεραΐαν μὲν, φασίν, ἔγημε γυναῖκα, Νικησίπολιν, ἐξ ἧς αὐτῷ ἐγένετο Θετταλονίκη, καὶ Λαρισσαίαν Φίλινναν, ἧς ὁ περιαιδόμενος Ἀρριδαῖος. προσεκτήσατο δέ, φασί, καὶ τὴν ἐκ Μολοττῶν Ὀλυμπιάδα, τὴν Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου καὶ Κλεοπάτρας μητέρα. δῆλον δὲ ὡς ἐν ἔτι νεότητι τὰς πολλὰς ἔσχε γυναῖκας ὁ νῦν γέρον Πρίαμος. ἄλλως γὰρ κατὰ τὸν ποιητὴν Θεόγγιν οὐ σύμφορος γυνὴ νέα ἀνδρὶ γεραιῷ. οὐ γὰρ πηδάλιῳ πείθεται ὡς ἄκατος, οὐδ' ἄγκυραν ἔχουσιν, ἀπορρηξασα δὲ δεσμὰ πολλάκις ἐκ νυκτῶν ἄλλον ἔχει λιμένα. τοῦτο δὲ προσφυῆς καὶ τοῖς κατὰ τὸν γέροντα Τιθωνὸν καὶ τὴν Ἥω, τὴν ἢ μυθευομένην ἢ κυριωνυμουμένην, μάλιστα δὲ τὴν τοῦ μύθου. οὐδ' αὐτὴ γὰρ αἰεὶ νεάζουσα προσήκοι ἂν ἐραστῆ πεμπέλω.] (ἡ. 205) Σιδήρειον δὲ ἦτορ νῦν μὲν τὸ στερρόν, οὗ δέος οὐχ' ἄπτεται, δηλοῖ δέ ποτε καὶ τὸ σκληρὸν καὶ ἄτεγκτον ὡς ἀνηλεές, [καθὰ καὶ ὁ προγεγραμμένος σιδήρειος θυμός.] (ἡ. 206) Τὸ δὲ «εἰ γὰρ σ' αἰρήσει καὶ ἐσόψεται» σύγχυσις λογισμοῦ δηλοῖ τῷ πρωθυστερῷ σχηματισμῷ. πρῶτον γὰρ φύσει τὸ «ἐσόψεται», εἶτα τὸ «αἰρήσει». (ἡ. 207 ς.) 4.890 Τὸ δὲ «οὐ σ' ἐλεήσει οὐδ' αἰδέσεται» καὶ Ἑκτωρ προλαβὼν εἶπε περὶ αὐτοῦ. (ἡ. 210) Τὸ δὲ «γεينوμένω» ἐφερμηνεύων ἐπήγαγε τὸ «ὄν τέκον αὐτή». Τὸ δὲ κλῶσμα τοῦ λίνου

τῆς Μοίρας τί ποτε δηλοῖ, ἀλλαχοῦ γέγραπται. (η. 211) Τὸ δὲ «ἐὼν ἀπάνευθε τοκῆων» γενναίως βούλεται κωλύσαι τῆς ὁδοῦ τὸν γέροντα. εἰ γὰρ μεμοίραται ὀλέσθαι τὸν υἱὸν ἀπάνευθε τῶν αὐτοῦ, οὐδ' ἄρα ἐκείνους χρή ἀπελθεῖν ἔνθα ἐκεῖνος κεῖται. (η. 212) Κρατερός δ' ἐνταῦθα οὐχ' οὕτως εἰς ἔπαινον, ὅσον μάλιστα εἰς ψόγον ὡς ἐπὶ βιαίου. (η. 213) Τὸ δὲ «προσφῦσα» ὁμοίον ἐστὶν τῷ «ἐμφῦσα», ὃ ἐστὶν ἐμπλακεῖσα, μᾶλλον δὲ ἐμφαντικώτερον ἐκείνου εἰς ἐπιθετικὴν ἐμπλοκήν. Τὸ δὲ «ἄντιτα ἔργα παιδὸς ἐμοῦ» ἀντὶ τοῦ ἀντίποινα, ἀντιτιμώρητα, ἀντίσηκα τοῦ Ἑκτορος φόνου. καὶ ἔστι χρήσιμον εἰς τὸ «τρεις ἐνὸς ἀντιπεφάσθαι». Καὶ ὅρα τὴν ἀντισηκωσιν. οὐ γὰρ ἀξιοχρεῶν ἠγεῖται, φασίν, ἀντιθανεῖν τὸν τοῦ ἐχθροῦ φονέα ἢ μῆτηρ, εἰ μὴ καὶ τῶν σαρκῶν αὐτοῦ ἐμφάγοι. (η. 214) Τὸ δὲ «ἐπεὶ οὐ ἐ κακιζόμενον κατέκτα» αἰ κοινὰ ἤγουν αἰ πλείους ἐκδόσεις γράφουσιν «ἐπεὶ οὐ τι κακιζόμενον». δηλοῖ δὲ ὅτι οὐχ' ὁ τυχὼν ἦν οὐδὲ γύννις. πῶς γὰρ τοιοῦτος ὁ πρὸ τῶν πολιτῶν μόνος ἐστώς; αὖξεται οὖν, φασί, τὸ πάθος, εἰ ἀναξίως ὕβρισταί, δέον ὃν μὴ οὕτω παθεῖν. τοιαῦτα δὲ τίνα καὶ Πρίαμος ἐρεῖ πρὸς Ἀχιλλεῖα, πεφεισμένως μέντοι, ἐν τῷ «τὸν δὲ σὺ πρώην κτεῖνας ἀμυνόμενον περὶ πάτρης». (η. 215) Τὸ δὲ «πρὸ Τρώων» καὶ ἐξῆς, εἰ γράφεται «πρὸς Τρώων»—φέρεται γὰρ καὶ τοιαύτη γραφή—δηλοῖ τὸ ἔμπροσθεν, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις. Τὸ δὲ «βαθύκολπον» ὅτι ἐπὶ βαρβάρων τίθησιν ὁ ποιητῆς, προγέγραπται. (η. 216) Τὴν δὲ ἀλεωρὴν διαστέλλει τοῦ φόβου, ἐπεὶ ὁ μὲν φυγὴν δηλοῖ, ἀλεωρὴ δὲ ἢ κατ' ἐπιτηδειότητα ἔκκλισίς ἐστι κατὰ τὸ «ἔγχος ἐμὸν ἄλφουαι». (η. 194) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ὁ γέρων, λαλεῖν 4.891 τῇ Ἑκάβῃ ἀρξάμενος, δαιμονίην ἐκείνην αὐτίκα προσέφη, ὃ ἐστὶ δυστυχῆ, εἰπὼν «δαιμονίη, Διόθεν μοι Ὀλύμπιος ἄγγελος ἦλθεν». (η. 218–24) Ὅτι ὁ διὰ θεῖον θάρρος μὴ πειθόμενος τῷ εἰς ἀγαθὸν ἔργον κωλύοντι ἐρεῖ ἂν «μὴ μ' ἐθέλοντ' ἰέναι κατερύκανε, μηδέ μοι ὄρνις ἐν μεγάροις κακὸς πέλευ· οὐδέ με πείσεις. εἰ μὲν γὰρ τις μ' ἄλλος ἐπιχθονίων ἐκέλευε, ψευδὸς κε φαῖμεν καὶ νοσοφιζοίμεθα μᾶλλον· νῦν δ' αὐτὸς γὰρ ἄκουσα θεοῦ καὶ ἐσέδρακον ἄντην», ἤγουν καὶ ἀντικρὺ εἶδον, «εἶμι καὶ οὐχ' ἄλιον ἔπος ἔσσεται», ἢ «οὐχ' ἀλίη ὁδὸς ἔσσεται». (η. 224–7) Πρίαμος δὲ φησι ταῦτα πρὸς Ἑκάβην, ἐπάγων καὶ ὅτι «εἰ δέ μοι αἴσα τεθνᾶναι παρὰ νηυσὶν Ἀχαιῶν, βούλομαι· αὐτίκα γὰρ με κατακτείνειεν Ἀχιλλεὺς ἀγκὰς ἐλόντ' ἐμὸν υἱόν, ἐπὴν γόου ἐξ ἔρον εἶην», ἤγουν ἐπειδὴν ἐκπληρώσαιμι τὸν τοῦ κλαίειν ἔρωτα, καθ' ὁμοιότητα τοῦ «ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο». διὸ καὶ δασύνεται τὸ «εἶην» ὡς ἐκεῖ τὸ «ἔντο», καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ τὸ εἶναι ἐν τῷ «ἐξ ἔρον εἶναι». (η. 220 ς.) Ὁ δὲ γέρων καὶ μετὰ τὸ «εἰ γὰρ τίς με ἄλλος ἐκέλευεν» ἐφερμηνεύων τίς ἂν εἶη ὁ ἄλλος, ἐπάγει «οἴοι», μᾶλλον δὲ «ἢ οἱ μάντιές εἰσι θυοσκόοι ἢ ἱερῆες», προθεῖς μὲν καὶ νῦν, ὡς καὶ ἐν τῇ ἀ' ῥαψωδίᾳ, τὸ γενικὸν τὸ μάντιες, ἐπαγαγὼν δὲ τὰ εἶδη, τὸ ἱερῆες καὶ τὸ θυοσκόοι, ὅπερ ἐκεῖ οὐκ ἐξεφώνησεν, ἕτερον εἶδος εἰπὼν τὸν ὄνειροπόλον. Εἰσὶ δὲ θυοσκόοι μὲν κατὰ τοὺς παλαιούς, περὶ ὧν δηλοῖ καὶ ἡ Ὀδύσεια, οἱ διὰ τῶν ἐπιθυμιωμένων μαντευόμενοι, οἱ καὶ ἐμπυροσκόοι καὶ λιβανομάντιες, ἱερεῖς δὲ οἱ διὰ σπλάγχνων. θύη μὲν γὰρ, φασί, τὰ θυμιάματα, ἱερά δὲ τὰ σπλάγχνα. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. (η. 219) Τὸ δὲ «μὴ μοι ὄρνις κακὸς πέλευ», ἤγουν πέλε, ὃ ἐστὶ γίνου, καὶ παροιμιῶδες γέγονεν ἐν ἴσῳ τῷ «κακὸς οἰωνός». Ὅτι δὲ πᾶν σύμβολον μέλλοντος ὄρνις ὡς ἀπὸ μέρους ἐλέγετο, καὶ ὁ Κωμικὸς 4.892 ἐν Ὀρνισὶ δηλοῖ σαφέστατα. ὄρνις δὲ κακὸς ἢ Ἑκάβῃ τῷ ἀνδρὶ, διότι δυσφημεῖ καὶ κλαίει ἀπιόντος λύσασθαι τὸν υἱόν, ὅπερ ἐν τῷ περὶ ὀλολυγῆς λόγῳ ἀπαίσιον εἶναι δεδήλωται. (η. 222) Τὸ δὲ «ψευδὸς κε φαῖμεν» καὶ ἐξῆς, φασίν οἱ παλαιοὶ ἐνταῦθα μᾶλλον οἰκεῖον εἶναι ῥηθῆναι ἢ περὶ ἐν τῇ β' ῥαψωδίᾳ. ἐκεῖ μὲν γὰρ ὁ στίχος εἶχεν ἀπορίαν, ἐνταῦθα δὲ ἀσφαλῆς ἢ ἔννοια. οὐ γὰρ οὕτω πειστέον ἐτέροις ὡς θεῶ αὐτῷ. (η. 224–7) Σημεῖωσαι δὲ ὅτι, εἰ καὶ θαρρεῖ ἄλλως ὁ γέρων μὴ ἂν παθεῖν τι κακόν, ὅμως ἵνα παύσῃ τὴν Ἑκάβην, φησὶν ἀντιπαραστατικῶς ὡς, εἰ καὶ με χρὴ θανεῖν, πεσοῦμαι ἀγκὰς ἐλὼν ἐμὸν υἱόν καὶ ἐξῆς, οὐχ' ἀπλῶς ἀποφηνάμενος ὁ

γέρων, ἀλλ' εὐξάμενος οὕτω παθεῖν. καὶ ἔστι τὸ σχῆμα τοῦ λόγου ὁμοίον τι τῷ «ιδόντα με καὶ λίπη αἰών». (η. 227) Ἐν τούτοις δὲ ὄρα καὶ τὸ «ἐμὸν υἰόν», δριμείως πρὸς ἐντροπήν τῆς Ἑκάβης ῥηθέν. αὐτῆς γὰρ οὐκ ἂν εἴη τῆς κωλυούσης τὰ εἰς ἐκείνου τιμήν. καὶ οὕτω μὲν ἐνταῦθα. προῖων δὲ καὶ τὸν υἰὸν ἀποσεμνύων ἀπονοσφίσει πως ἑαυτοῦ, εἰπὼν ἐκεῖνον ἐκ θεοῦ εἶναι, οὐχ' ἀπλῶς μέντοι, ἀλλ' εὐοικέναι. (η. 224) Τὸ δὲ «εἶμι» ἀσυνδέτως εἰπὼν ὁ γέρων εἴποις ἂν ὡς αὐτίκα ὀρμᾶται. διὸ καὶ τὴν φράσιν τῷ ἔργῳ συνετρόχασεν. (η. 227) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ «ἀγκάς» κἀνταῦθα συνέσταλται κατὰ τὴν λήγουσαν, εἴτε ὄνομά ἐστιν εἴτε ἐπίρρημα. (η. 228) Ὅτι τὸ ἀνοῖζαι κιβώτια οὕτω φράζει· «φωριαμῶν ἐπιθήματα κάλ' ἀνέωγε». λέγει δὲ ἐπιθήματα τὰ πώματα, ἦτοι τὰ σκεπάσματα, παρὰ τὸ ἐπιθεῖναι, τὸ κλειῖσαι, κατὰ τὸ «ἀνακλῖναι πυκινὸν νέφος ἢδ' ἐπιθεῖναι», ἢ μᾶλλον παρὰ τὸ ἐπιθεῖναι, ἦγουν ἐπάνω θεῖναι. μετ' ὀλίγα γοῦν ἐρεῖ «ταῦτά τε πάντ' ἐπιθεῖτε». ἐντεῦθεν δὲ μεταφορικῶς καὶ ἐπιθεῖναι τὸ ἐπιβαλεῖν, ὡς τὸ 4.893 «ἠμιτάλαντον ἐπιθήσω». Φωριαμὸς δὲ ἢ παρὰ τὸ αὐτόθι τὰ φάρη ἀμᾶσθαι, ὃ ἐστι συνάγεσθαι, ἢ διὰ τὸ τοὺς φῶρας ἀπείργειν. ὀξύνεται δὲ ἡ λέξις κανόνι τοιούτῳ. τὰ διὰ τοῦ ἄμμοσ τριβράχεια, μὴ ἐπιθετικὰ ὄντα, βαρύνεται· κάλαμος, Πρίαμος, τὸ ἰταμὸς ἐπίθετον, τὸ ποταμὸς ἐκ τοῦ ποτασμός γέγονεν ἀφαιρέσει τοῦ σ. ἔτι δὲ τὰ ἔχοντα τὴν ἄρχουσαν μακρὰν θέσει βαρύνεται· ὄρχαμος, Τύρταμος, Πέργαμος. τὰ δὲ φύσει, εἰ μὲν εἰσι κύρια, βαρύνεται· Πύραμος, Τεύταμος. εἰ δὲ μή, ὀξύνεται· χηραμὸς, οὐλαμὸς. οὕτω καὶ φωριαμὸς, ἢ κιβωτός. (η. 22935) Ὅτι τὰ ὑπὲρ Ἑκτορος δῶρα, ὃ ἐστι λύτρα, οὕτω μετρεῖ Ὅμηρος «ἐνθενδώδεκα μὲν περικαλλέας ἔξελε πέπλους, δῶδεκα δ' ἀπλοῖδας χλαίνας, τόσσους δὲ τάπητας, τόσσα δὲ φάρεα καλά, τόσσους δ' ἐπὶ τοῖσι χιτῶνας. χρυσοῦ δὲ στήσας ἔφερον δέκα πάντα τάλαντα, ἐκ δὲ δὴ αἴθωνας τρίποδας, πίσυρας δὲ λέβητας, ἐκ δὲ δέπας περικαλλές, ὃ οἱ Ὀρηκες πόρον ἄνδρες ἐξεσίηνδ' ἐλθόντι» ἢ «ἐξεσίην ἐλθόντι», «μέγα κτέρας». Καὶ ὄρα τὴν τοῦ σκεύους αὔξησιν. καλὸν τε γὰρ αὐτὸ καὶ παλαιὸν κειμήλιον εἶναι δηλοῖ, καὶ ἐξεσίας, ἦτοι πρεσβείας, δῶρον, καὶ οὐχ' ἀπλῶς, ἀλλὰ ἔθλους ὄλου δῶρον πρεσβεῖ βασιλεῖ. καὶ καλὰ μὲν καὶ τὰ ἄλλα, τοῦτο δὲ καὶ περικαλλές καὶ μέγα κτέρας, ὡς καὶ ἀπερείσια σὺν αὐτῷ τὰ ῥηθέντα δῶρα ῥηθῆναι ἐν τοῖς ἐξῆς. διὸ ἐπάγει πρὸς ἐξοχήν, ὡς οὐδὲ τούτου ὁ γέρων ἐφείσατο διὰ τὸν φίλον υἰόν. (η. 235-7) Φησὶ γὰρ «οὐδέ νυ τοῦ περ φείσατ' ἐνὶ μεγάροις ὁ γέρων, περὶ δ' ἤθελε θυμῷ λύσασθαι φίλον υἰόν». [Καὶ ἔστιν ὁμοιον τοῦτο πρὸς τὸ «καὶ τὸν Ἀχιλλεὺς θῆκεν ἄεθλον», ἦγουν τὸν ἀργύρεον κρητῆρα, οὗ ποτε ὁ Πριαμίδης Λυκάων ἐξωνήθη. καὶ ἰδοὺ δέπας καὶ τοῦτο περιώνυμον, καθὰ καὶ κρατῆρ ἐκεῖνος.] Καὶ ὄρα ἐν τούτοις ὡς παρελάλησε μὲν ὁ ποιητὴς ἱστορίαν. ἀφῆκε δὲ διασκευάσαι αὐτήν. εἶχε μὲν γὰρ ἱστορήσαι τὸ τῆς ἐξεσίας αἴτιον, ἀφῆκε δὲ εἰπεῖν, ὡς ἂν μὴ καὶ ἐγκόψη τὴν τοῦ λόγου συνέχειαν καὶ ὑπτιάζη τὸ ἐναγώνιον τῷ ἀφηγηματικῷ εἶδει ἕξω καιροῦ. εἴρηται δὲ ἐξεσία παρὰ τὴν ἔσιν, τὴν πέμψιν. ὡς γὰρ θῆσω θεσία καὶ συνθεσία, καὶ θύσω θυσία, οὕτω καὶ παρὰ τὸν ἦσω δασουνόμενον μέλλοντα, ὡς δηλοῖ τὸ ἀφήσω καὶ μέμψω, ὡς τὸ «ἦσω γὰρ καὶ ἐγώ», ἐσία καὶ ἐξεσία ἢ εἰς πρεσβείαν ἔκπεμψις καὶ ἀποστολή. διὸ, φασί, καὶ Ἀρίσταρχος δασύνει τὴν λέξιν ἐν τῇ μέσῃ δηλαδὴ συλλαβῇ κατὰ παλαιὰν συνήθειαν, τὴν δηλωθεῖσαν καὶ ἀλλαχοῦ. 4.894 Νεοπτόλεμος δέ, φασίν, ὁ Παριανός, ψιλοῖ, ἀπὸ τοῦ ἐξιέναι. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ ἦμι ἦσω, ἐξ οὗ ὡς εἴρηται ἐξεσία, ἢ ἔκπεμψις, κεῖται καὶ ἐν τῇ λ' ῥαψωδίᾳ τὸ ἐξέμεν ἀντὶ τοῦ ἐκπέμψαι. χρήσις δὲ τῆς ἐξεσίας καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα. καὶ τοιαῦτα μὲν ταῦτα. (η. 229) Πέπλοι δὲ γυναικίον φόρημα κατὰ τοὺς παλαιούς, ἃ ἐπερονῶντο αἱ γυναῖκες, οἳ καὶ ἔανοι ἐκαλοῦντο. δηλον δὲ ὅτι καὶ ἐπὶ ἀρραφοῦς ὑφάσματος ἡ λέξις ἐλαμβάνετο ποτε, ἐτυμολογουμένη παρὰ τὸ διαπεπτάσθαι. τοιοῦτος γοῦν πέπλος δοκεῖ καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα τῷ Τηλεμάχῳ παρὰ τῆς Ἑλένης δεδῶσθαι, καὶ τῇ Τρωϊκῇ δὲ Ἀθηνᾶ ὁμοίως ἐν γούνασι τεθῆναι. ὡς δὲ καὶ ταῦτόν τι πέπλος καὶ ἔανός,

παραδηλοῦται ἀπὸ τοῦ ἐς φιάλην χρυσοῦν τὰ τοῦ Πατρόκλου ὅσα τεθέντα ἐάνῳ λιτὶ καλυφθῆναι. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ τοῦ Ἑκτορος πορφυρέοις πέπλοις ἐν τοῖς ἐξῆς κατατεθέντα εἰς χρυσοῦν λάρνακα. (η. 230) Αἱ δὲ χλαῖναι περιβλήματα, φασίν, ἦσαν κλίνης. εἰκόασι δὲ ποτε καὶ δεδιπλωσθαι, ὡς ἂν πλέον χλιαίνοιεν. ὦν πρὸς διαστολήν αἱ ἀπλοῖδες ἐνταῦθα εἴρηνται. Οἱ δὲ τάπητες πολλαχοῦ φαίνονται ὑποκεισθαι κατὰ τι εἶδος στρωμνῆς, ὅποια ἴσως καὶ τὰ καλούμενα ἐπεύχια. διὸ καὶ ἡ πολλὴ ἐτυμολογία ἐκ τοῦ πατεῖσθαι αὐτὰ παράγει. εἰ δὲ τις μάθοι ἐν τοῖς ἐξῆς τὸ «δέμνια θεῖναι καὶ ῥήγεα ἐμβαλεῖν στορέσαι τ' ἐφύπερθε τάπητας» ἕτερόν τι νοήσει τοὺς τάπητας, οὐς οἱ παλαιοὶ μεταβολεῖς τῶν λέξεων ἐν πρὸς ἐν φράζοντες ἐφαπλώματα ἐρμηνεύουσι, συγκροτούμενοι ἐκ τοῦ «ἐφύπερθεν». καὶ ἄργεῖ ἐνταῦθα ἢ ἐκ τοῦ πατεῖν ἐτυμολογία. κρεῖττον δὲ ἢ ἐκ τοῦ θάλπω εἰπεῖν κατὰ τοὺς παλαιούς θάλπης, καὶ μεταθέσει Ἴωνικῆ καὶ ἐκβολῆ τοῦ ᾠ, τάπης, ἢ ἐκ τοῦ ταφών, ὃ ἐκπλαγεῖς τάφης καὶ τάπης ὃ τὸν ὄρωντα ἐκπλήττων. λέγονται δὲ, φασίν, οἱ τάπητες καὶ δάπιδες παρὰ τὸ ἐν δαπέδῳ στρώνυσθαι. (η. 231) Τὰ δὲ 4.895 φάρεα γυναικῶν τε καὶ ἀνδρῶν ἱμάτια. (η. 232) Χιτῶνες δὲ ἀνδρεῖα ἐνδύματα, καθὰ καὶ ταῦτά φασιν οἱ παλαιοί. (η. 232) Τὸ δὲ «στήσας» ἀντὶ τοῦ σταθμήσας ὡς πρὸς ἀκρίβειαν, ἵνα μὴ καὶ ψεύσῃται τὸν σταθμὸν τυχὸν ἐρωτηθεῖς. ἐκ τούτου δὲ καὶ πρὸ τούτων τὸ «χθίζον ἀποστήσονται χρέος», ὡς προηρμήνευται, καὶ μεταστῆσαι ἐν Ὀδυσσεΐα τὸ μεταλλάξαι εἴρηται μεταφορικῶς. (η. 233) Αἶθωνες δὲ τρίποδες οἱ αἰθόμενοι, ὃ ἐστὶ λάμποντες ὡς γεγανωμένοι. οὐ γὰρ ἂν εἶεν ἀφιλότιμοι ὡς ἀπὸ πυρὸς αἰθομένου, τιμιώτεροι δὲ λεβήτων ὄντες ὑποδιπλασίονες ἐκείνων εἰσί. (η. 234) Τὸ δὲ ῥηθὲν δέπας ἴσως ἂν χρυσοῦν ἦν, ὡς ἔστιν ἐκ τοῦ «περικαλλές» τεκμήρασθαι. χρυσοῦ γὰρ ἐν πολλοῖς ἐπίθετον τὸ καλόν. διὸ καὶ τὸ περικαλλές, ὅπερ ἐστὶ καλὸν λίαν, ὅθεν συγκοπὲν τὸ κάλλος ἐν δυσι ᾠ προφέρεται. οὕτω δ' ἐπαγωγὸν φαίνεται τὸ ῥηθὲν δέπας, ὡς φυλαχθῆναι μέχρι καὶ νῦν τῷ γέροντι ἐν τοσαύταις δαπάναις ταῖς εἰς πόλεμον. (η. 238) Ὅτι τὰς αἰθούσας οὐχ' ὑψηλὰς τινὰς ἀλλὰ περὶ πού τὴν αὐλήν οὔσας ὃ ποιητὴς καὶ ἐνταῦθα δηλοῖ, λέγων ὅτι ὁ Πρίαμος Τρῶας «ἅπαντας αἰθούσης ἀπέεργεν» ἢ «ἀνέεργεν ἔπεσιν αἰσχροῖσιν ἐνίπτων», ἡγοῦν ἐπιπλήττων. καὶ προῖων δὲ φησι «ἐκ δ' ἔλασεν», ἡτοὶ ἐξῆλθεν ἔφιππος, «προθύροιο καὶ αἰθούσης», ἦν καὶ ἐρίδουπον συνήθως, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα, λέγει διὰ τὸ ἐκκεῖσθαι ἀνέμοις καθὰ καὶ τὴν αὐλήν, περὶ ἣν ἡ αἶθουσα ἦν. καὶ ἡ αὐλὴ γὰρ ἀπὸ τοῦ ἄω τὸ πνέω, λέγεται. οἱ δὲ παλαιοὶ φασὶ καὶ ταῦτα· αἶθουσαι· αὐλῆς τειχία. Σικελοὶ δὲ τὴν αἶθουσαν αὐλειον θύραν φασί, Κύπριοι δὲ παστάδα ἀμφίθυρον. [Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «ἔπεσο' αἰσχροῖσιν ἐνίπτων», ἐξ οὗ καὶ ἐνιπή, ἢ δι' αἰσχρολογίας ἐπίπληξις, γράφεται καὶ ἐνίσσων. καὶ ἔστι γλώσσης καὶ αὐτό, 4.896 ὁποίας καὶ τὸ πέπτω πέσσω, περὶ οὗ προεγράπται.] (η. 238–44) Ὅτι ἔπεσιν αἰσχροῖς ὃ γέρον τὸν λαὸν ἀπάγων ἑαυτοῦ φησιν «ἔρρετε λωβητῆρες, ἐλεγχέες, οὐ νυ καὶ ὑμῖν οἴκοι ἔνεστι γόος, ὅτι μ' ἤλθετε κηδήσοντες; ἢ οὔνεσθε», τουτέστιν ὄνεϊσθε, «ὅτι μοι θεὸς ἄλγε' ἔδωκε, παῖδ' ὀλέσαι τὸν ἄριστον; ἀτὰρ γνῶσεσθε καὶ ὑμμεσ' ῥηῖτεροι γὰρ μᾶλλον Ἀχαιοῖσι δὴ ἔσεσθε κείνου τεθνεῖωτος ἐναίρεμεν», ἡτοὶ φονεύεσθαι, ἢ μάλιστα· ῥάονες εἰς τὸ ἐναίρειν ἐκείνους δρῶντας τοῦτο ἐφ' ἡμῖν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μὲν «οὐχὶ καὶ ὑμῖν οἴκοι γόος» ἕως τοῦ «κηδήσοντες» ῥηθήσεται πρὸς τοὺς πενθεῖν τινὰ ἐρεθίζοντας ἐν τῷ ἀκαίρως συμπαθεῖν. Τὸ δὲ «ἀτὰρ γνῶσεσθε» καὶ ἐξῆς, πρὸς τοὺς μὴ ἐξ ὀρθοῦ ἀχθομένους ἐπὶ ἀριστεῶς θανάτῳ. νοητέον δ' ἐν τούτοις ὡς γοῶντες ἦσαν οἱ Τρῶες ἐν τῇ βασιλικῇ αὐλῇ. (η. 239) Λωβητῆρες δὲ ἢ οἱ λώβας ποιοῦντες ἢ οἱ λωβᾶσθαι ἄξιοι. αἰσchrὸν δὲ πάντως ἔπος τοῦτο, καθὰ καὶ τὸ «ἐλεγχέες», τουτέστιν αἰσχυνηλόν, ὑβριστικόν, ὡς ὃ ποιητὴς προεθεώρησεν. (η. 239 ς.) Ἡ δὲ ἔννοια τοῦ «οὐ καὶ ὑμῖν γόος» διπλῆ· οὐχὶ καὶ ὑμῖν οἴκαδε ἰδιός τις γόος ἐστί, καὶ διὰ τοῦτο ἤκετε λυπήσοντες με μᾶλλον ἢ συμπενθήσοντες, ἢ ὅτι οὐχὶ καὶ οἴκαδε γοήσεσθε τὸν Ἑκτορα ἕκαστος, ἀλλὰ παρ'

έμοι; οί δὲ παλαιοὶ κάλλιον φράζουσιν οὕτως· οὐκ ἔχοντες πένθος ἐμὲ παραμυθεῖσθε, ἢ καὶ ἄλλως· ἐμοί, φησί, συμπαθήσοντες ἦκετε, οὐχὶ δὲ ἕκαστος ἴδιον ὀρίζεται πένθος τὸν θάνατον Ἑκτορος. βούλεται δέ, φασί, λέγειν ὡς δεῖ ἕκαστον οἴκοι μένοντα πενθεῖν τὸν Ἑκτορα. (η. 241) Τὸ δὲ «κηδήσοντες» καὶ νῦν ἀντὶ τοῦ λυπήσοντες. (η. 241) 4.897 Τὸ δὲ «οὐνεσθε» Ἴωνικόν ἐστιν ἀπὸ τοῦ ὄνῳ ὄνημι, οὗ παθητικὸν ὄναμαι ὄνασθε. Τὸ δὲ «ἄλγε' ἔδωκεν» οὐ πολλά τινα μετρεῖ κήδεα, στενοχωρεῖται δὲ εἰς μόνον τὸν μέγαν Ἑκτορα, ὡς δηλοῖ τὸ «παῖδα ὀλέσαι τὸν ἄριστον», οὗ τὸ ἐξοχικὸν μεγαλεῖον ἢ σὺν τῷ ἄρθρῳ δηλοῖ προφορά. οὐ γὰρ ἀπλῶς ἔφη «ἄριστον», ἀλλὰ καθ' ὑπεροχὴν «τὸν ἄριστον». (η. 244–6) Ὅτι φιλοπάτριδος ἀνδρὸς λόγος τὸ «ἀτὰρ ἔγωγε πρὶν ἀλαπαζομένην τε πόλιν κεραῖζομένην τε ὀφθαλμοῖσιν ἰδεῖν βαίην δόμον Ἄϊδος εἴσω». Ὅτι πρὸ βραχέων μὲν αἰθούσης ἀνέργεν ἢ ἀπέργεν τοὺς Τρῶας ὁ Πρίαμος λόγοις αἰσχροῖς ἐπιπλήττων, ὑποκαταβάς δὲ οὐκέτι λόγοις, ἀλλὰ σκήπτρῳ, ὡς εἰκός, ἀπείργει. (η. 247) Φησὶ γὰρ «ἢ καὶ σκηπανίῳ», τῷ καὶ προερμηνευθέντι, «δίεπ' ἀνέρας», τουτέστιν, εὐθύς μετὰ τοὺς λόγους ἐποίει ἔργον «οἱ δ' ἴσαν ἔξω», ἦγουν ἐξήλθον, «σπερχομένοιο γέροντος». σεμνῶς δὲ τὸ διέπειν εἶπεν ὡς ἐπὶ βασιλέως. βούλεται γὰρ εἶπειν ἐδίωκεν ἢ ἔπληττε. (η. 248) Τὸ δὲ «σπερχομένοιο» ἐνεργητικῶς νῦν ἐρρέθη ἀντὶ τοῦ σπέρχοντος καὶ κατεπείγοντος, ἴσως δὲ καὶ παθητικῶς δηλοῖ σεμνότητος λόγῳ τὸν τοῦ βασιλέως θυμόν. (η. 249–51) Ὅτι κατάλογον λεληθότως Ὅμηρος ποιούμενος τῶν ὑπολελειμμένων τῷ Πριάμῳ παίδων ἔφη «ὃ δ' υἰάσιν οἴσιν ὁμόκλα νεικείων», οἵπερ ἦσαν Ἑλενος, Πάρις, Ἀγάθων, Πάμμων, ὃ συντεθὲν ποιεῖ τὸν πολυπάμμουνα, ὃ ἐστὶ πολυθρέμμουνα, Ἀντίφονος, Πολίτης, βοὴν ἀγαθός, Δηΐφοβος, Ἰππόθοος, καὶ Δῖος ἀγαυός, ἐννέα οὔτοι. (η. 251) Ἐνταῦθα δὲ οἱ μὲν τὸ Δῖός φασιν κύριον, οἱ δὲ τὸ Ἀγαυός. νικᾷ δὲ εἶναι Δίου ἐπίθετον τὸ ἀγαυός. ἦν δέ, φασίν, ὡς ἱστορεῖ Φερεκύδης, νόθος Πριάμου υἱὸς ὁ Δῖος. Ἰστέον δὲ ὅτι ὡς τῷ μέτρῳ συνήνεγκεν, ἀπηριθμήσατο τοὺς παῖδας ὁ ποιητής. οὐ γὰρ ἂν ἔβδομον τὸν Δηΐφοβον ἔταξεν ὑπερτεροῦντα τῶν ἄλλων μετὰ τὸν Ἑκτορα, περὶ οὗ φασὶ καί, ὅτι Ἀλεξάνδρου πεσόντος Πρίαμος τὸν Ἑλένης γάμον ἔπαθλον ἔθετο τῷ τὴν μάχην ἀρίστῳ. Δηΐφοβος οὖν, γενναίως ἀγωνισάμενος, ἔσχεν αὐτὴν ἀριστεῖον μάχης. τῷ δ' αὐτῷ λόγῳ καὶ ἐφεξῆς τὸν Ἑκτορα ἐν τεθνεῶσιν υἱοῖς τρίτον ἔθηκε μετὰ Μήστορα ἀντίθεον καὶ Τρωῖλον ἵπποχάρμη, ὃν φασὶν ἵππους ἐν τῷ Θυμβραίῳ γυμνάζοντα λόγχῃ 4.898 πεσεῖν ὑπ' Ἀχιλλέως. Πλὴν σημείωσαι ὡς, εἰ καὶ τὸ μέτρον τρίτην τάξιν ἐννεμεν Ἑκτορι, ἀλλὰ τῷ ἐπαίνῳ πάντων ὑπερτέθειται τῶν τε ἀπόντων καὶ τῶν περιόντων. θεῶ γὰρ εἰκάσει αὐτόν, ὡς ρηθήσεται. Ὅρα δὲ κἀνταῦθα τοὺς υἱοὺς Πριάμου τῷ ἐννέα μετρουμένους ἀριθμῶ, ὃν στέργειν δέδεικται ὁ ποιητής μάλιστα. (η. 248) Ἐν δὲ τῷ «υἰάσιν οἴσιν» τὸ μὲν «υἰάσιν» ὁμοίως τοῖς συγγενικοῖς ἐσχημάτισται, τῷ πατράσι, μητράσι, θυγατράσιν. ἄλλως γὰρ «υἰεῦσιν» ἢ «υἰέσιν» ὥφειλεν εἶναι. Τὸ δὲ «οἴσιν», ἦγουν ἰδίῳις, διαστολὴν ἔχει τῶν οἱ ἐτέρων πατέρων εἰσὶν υἱοί. Τὸ δὲ ὁμοκλᾶν καὶ νεικεῖν ὁμοίον ἐστὶ τῷ, ὡς ἐρρέθη, ἔπεισιν αἰσχροῖς ἐνίπτειν. [Ἄλλως δὲ τὸ νεικεῖν εἰδός ἐστιν ὁμοκλής καὶ οὐκ αὐτόχρημα ὁμοκλή. ὁμοκλᾶ γοῦν τις καὶ ἀπειλῆς δίχα καὶ νείκους, ὡς δηλοῖ μετ' ὀλίγα τὸ «ὁμοκλήσας ἐκέλευσεν», εἰ μὴ ἄρα νεικεῖν ἐστὶ καὶ ἐκεῖνο.] (η. 253 ς.) Κακολογήσει γὰρ ὑβριστικῶς καὶ τοὺς ρηθέντας υἱοὺς ὁ Πρίαμος εὐθύς αὐτίκα, εἰπὼν «σπεύσατέ μοι, κακὰ τέκνα, κατηφόνες, αἰθ' ἅμα πάντες Ἑκτορος ὠφέλετε ἀντὶ θοῆς ἐπὶ νηυσὶ πεφάσθαι». ὅπερ ὁμοίον ἐστὶ τῷ «τρεῖς ἐνὸς ἀντιπεφάσθαι». (η. 255 ς.) Εἶτα οἰκτιζόμενος, ἃ δὴ πατρὶ χειρόνων παίδων ἀρμόττει ἐστερημένῳ τῶν κρειττόνων, φησὶν ἠθοποιητικῶς· «ὥμοι ἐγὼ πανάποτος, ἐπεὶ τέκον υἱὰς ἀρίστους Τροίῃ ἐν εὐρείῃ, τῶν δ' οὗ τινά φημι λελεῖφθαι». (η. 257–62) Ἐν οἷς μετρήσας τὸν προρρηθέντα Μήστορα καὶ τὸν Τρωῖλον μετ' ἐπιθέτων σεμνῶν, ὡς προελέχθη, καὶ τὸν Ἑκτορα δὲ ἄνευ ἐπιθέτου, ὅμως

ἄλλως αὐτὸν σεμνύνει, εἰπὼν «ὃς θεὸς ἔσκε μετ' ἀνδράσιν, οὐδὲ ἐώκει ἀνδρὸς γε θνητοῦ πάϊς ἔμμεναι ἀλλὰ θεοῖο. τοὺς μὲν ἀπώλεσ' Ἄρης, τὰ δ' ἐλέγχεα πάντα λέλειπται, ψεῦσταί τ' ὀρησταί τε χοροῖτυπήσιν ἄριστοι, ἀρνῶν ἠδ' ἐρίφων ἐπιδήμιοι ἀρπακτῆρες». (η. 263 ς.) Ἦν δὲ τὸ ἔργον, εἰς ὃ τοὺς υἱοὺς ἐπέσπευδεν, ἐφοπλίσαι ἄμαξαν καὶ ἐπιθεῖναι τὰ λύτρα, μικρὸν μὲν ὄν καὶ ἐλαφρόν, δριμέως δὲ ἐπιταχθὲν ἐν ὀλιγίστῳ. φησὶ γὰρ «οὐκ ἂν δὴ μοι ἄμαξαν ἐφοπλίσητε», ἢ «ἐφοπλίσατε τάχιστα, ταῦτά τε πάντ' ἐπιθεῖτε», τὰ πρὸ 4.899 ὀφθαλμῶν δηλαδὴ κείμενα δῶρα, «ἵνα πρήσωμεν ὁδοῖο», τουτέστιν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ κεῖται, ὀδεύσωμεν. Καὶ ὄρα ὅπως τόπον εὔρεν ὁ ποιητής, ἐν ᾧ εὐαφόρως κατηγόρησε τῶν Πριαμιδῶν, χαρακτηρίσας αὐτοὺς σκωπτικῶς. (η. 253) Εἰσὶ δὲ κατηφόνες μὲν οἶονεὶ αὐτόχρομα κατήφειαι. θηλυκὴ γὰρ ἡ προσηγορία κατὰ τὸν Ἀρίσταρχον. διασαφητικὸν δὲ πῶς ἐστὶ τοῦτο τοῦ «κακὰ τέκνα». [Καὶ ἄλλως δέ, κατηφόνες· καθ' ὧν φόνος ψηφιστέος, ἵνα ἦ τὸ μὲν πρῶτον ἀναλόγως τῇ κατηφείᾳ, ὧν εἶναι χρή κάτω τὰ φάη ἐπικρυπτομένων τὸ βλέπεσθαι, τὸ δὲ δεύτερον, ὡς ἐκ τοῦ φῶ, τὸ φονεύω, ἵνα εἶεν κατηφόνες οἱ φόνου κατάξιοι. ἡρα–](η. 255) Τὸ δὲ «πανάποτμος» ταῦτὸν τῷ δυσάμμορος, περὶ οὗ ἀλλαχοῦ εἴρηται. (η. 256) Τὸ δὲ «οὐ τινὰ φημι λελεῖφθαι» ἢ ἐνδοιάζει πιθανῶς κατὰ τὸ φημί, ἢ καὶ ἄλλως σεμνῶς εἴρηται κατὰ ἀπόφανσιν, ὡς οἷα τῶν ἄλλων μὴ προσλογιζομένων περιεῖναι. πολλαχοῦ δὲ καὶ οὕτω σχηματίζει ὁ ποιητής. (η. 257) Σημείωσαι δὲ καὶ Μήστορα, τὸ κύριον, συστειλαν τὴν παραλήγουσαν. ἐπὶ δὲ γε τοῦ βουλευτοῦ ἐκτείνεται, οἷον «μῆστωρα φόβοιο». (η. 258 ς.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι πολλῶν υἱῶν θανόντων τῷ γέροντι τρεῖς ἐξῆρε τοὺς ῥηθέντας, καὶ ὅτι ἐπεὶ μέγα ἦν εἰπεῖν θεὸν ἐν ἀνδράσιν εἶναι τὸν Ἔκτορα, ἐμφαίνει εὐθύς ὁ ποιητής δεῖν κἀνταῦθα προσυπακούειν συνήθως τὸ ᾧς, ἵνα λέγῃ ὅτι ὡς θεὸς ἦν. διὸ ἐπάγει «οὐδὲ ἐώκει θνητοῦ παῖς εἶναι, ἀλλὰ θεοῦ», ἠθικῶς, φασί, λέγων τὸν παῖδα κρείττονα τοῦ δοκεῖν ἐξ αὐτοῦ γεγενῆσθαι. καὶ Ὅμηρος μὲν οὕτω ῥητορικῶς τε καὶ ἀσφαλῶς. οἱ δὲ μετ' αὐτὸν ἀναιδέστερον λέγοντες ἐξ Ἀπόλλωνος αὐτὸν σπερματίζουσι τὰ συνήθη παίζοντες μυθικά. περίφρασις δὲ εἰσι τὰ εἰρημένα τοῦ ἀντίθεον καὶ τὸν Ἔκτορα εἶναι, καθὰ καὶ τὸν Μήστορα, πλατυνθεῖσα εἰς πλεῖον σέμνωμα τοῦ ἥρωος. (η. 260) Τὸ δὲ «ἐλέγχεα» ταῦτόν ἐστι τῷ «ἐλεγχέες». σαφέστερον δὲ τούτου ἐκεῖνο. τὸ γὰρ «ἐλέγχεα» καὶ ποιότητός ἐστι δηλωτικόν ποτε. (η. 261) Τὸ δὲ ψεῦσταί ταῦτόν πως τῷ ἄπιστοι κατὰ τὸ «παῖδες ὑπερφίαλοι καὶ ἄπιστοι». 4.900 [Ἐκ Πάριδος δὲ τοῦτο τὸ σκῶμμα καθήκει τοῖς ἀδελφοῖς, ὃς τοιοῦτος ἐφάνη τῷ Μενελάῳ κατὰ τὴν τοῦ Λυκόφρονος ἱστορίαν. μήποτε δὲ τοιοῦτος καὶ ὁ Ἔκτωρ καὶ πρὸ αὐτοῦ Πρίαμος καὶ οἱ ἄμφ' αὐτόν, οἱ μετὰ τὸ «νίκη μὲν δὴ φαίνεται Μενελάου» κατεπάτησαν τὰ πιστὰ ὄρκια. (η. 262) Τὸ δὲ «ἀρνῶν καὶ ἐρίφων» τρυφὴν τε ἄκραν δηλοῖ τῶν οὕτω ἀπαλοῖς χαιρόντων ἐδέσμασι, καὶ τὴν ἀρπαγὴν δὲ πιθανεύεται. τοιαῦτα γὰρ ζῶδια ταχὺ καὶ ῥᾶον ἀρπάζονται. εἰκὸς δὲ ὠνειδίσθαι ταῦτα τοὺς Πριαμίδας καὶ ὡς ἀναλίσκοντας τὰ μὴ νενομισμένα τοῖς κατὰ Τροίαν, ἐπεὶ τοὶ καὶ Ἀθήνησι νενόμιστο, ἦγουν νόμος ἦν, ἀπέκτου ἀρνὸς μηδένα γεύεσθαι, ἐπιλιπούσης ποτέ, φασί, τῆς τῶν ζώων τούτων γενέσεως. ἐρίφων δὲ εὐφορία, εἶπερ που, ἐν τῇ νήσῳ Μήλῳ ἦν. περιάδονται γὰρ οἱ ἐκεῖσε ἔριφοι, ὡς ὁ Δειπνοσοφιστῆς καὶ τοῦτο ἱστορεῖ. Ἄπεκτον δὲ ἄρνα ἢ ἱστορία ἔφη τὸν μήπω πεχθέντα, ἦγουν καρέντα, καὶ εἰπεῖν κατὰ Θεόκριτον, ποκιχθέντα. ὅτι δὲ ὁμωνυμίας λόγῳ ἔριφοι ὠνομάσθησαν καί τι κατ' οὐρανὸν ἀστροθέτημα, δῆλον ἀπὸ λοπάδος, ἦν σεμνύων τις παρὰ τῷ Δειπνοσοφιστῇ ἀστείως ἔφη τὸ «παρετέθη ὑπερήφανος ὄζουσα τῶν Ὠρῶν λοπάς, τὸ τοῦ πόλου παντὸς ἡμισφαίριον». ὃ καὶ κατασκευάζων ἐξ ὁμωνυμίας ἀστέρων πρὸς ζῶα ἐδώδιμα λοπάσιν ἐψόμενά φησιν ὡς ἅπαντ' ἐκεῖ ἐνῆν τὰ οὐρανία καλά, ἰχθῦς, ἔριφοι, σκορπίος, ἃ δηλαδὴ καὶ ἐν οὐρανῷ εἰσιν. εἶτα εἰπὼν ὡς «ὑπέφαινεν ὧν ἡμίτομα τοὺς ἀστέρας», ἐπάγει περὶ ταύτης «ὁ πᾶς ἄγων ἐπ' ἐμέ

κατήντα. τὸ πέρας», ἤγουν ὕστερον, «οὐκ ἀνήκα, ἕως τὴν λοπάδ' ὀρύττων ἀποδέδειχα κόσκινον». καὶ οὕτω μὲν εἰσι καὶ οὐρανοῦ ἔριφοι. Τὸ δὲ «ὄζουσα Ὠρῶν» παραπεποιῆσθαι δοκεῖ ἐκ Θεοκρίτου, ὃς πλυθῆναί τι ἔφη πρὸς κράναις Ὠρᾶν, ἤγουν πρὸς ταῖς κρήναις αὐτῶν τῶν Ὠρῶν, ἃς κάλλος ἔστι νοεῖν, σεμνύνων ἐκεῖνος οὕτω τὸ καλῶς πλυθέν. Ὅμηρος δὲ μεγάλα λέγων πρὸς ὄγκον σεμνὸν ἄλλως ταῖς Ὠραῖς ἀνατίθησι τὰ οὐράνια, οὐ μικρολογούμενος ταπεινῶς. ὅτι δὲ ὦρα καὶ ἐπὶ κάλλους λέγεται, δηλὸν καὶ ἐκ τοῦ «ἐν Σάμῳ Ἀφροδίτην ἑταῖραι ἰδρύσαντο, ἐργασάμεναι ἱκανῶς ἀπὸ τῆς ὥρας». τοιοῦτον δὲ τι καὶ τὸ «γυναῖκες αἰ ἐν ὥρα». 4.901 ἴσως δὲ αὐτὸ καὶ χρόνον δηλοῖ, καθὸ καὶ ὠραῖαι γάμου αἰ αὐταὶ λέγονται, ὡς καὶ βότρυς ὠραῖος τρυγᾶσθαι. ἢ δὲ τοιαύτη ὠρα καὶ τὸ ὠρολογεῖν ποιεῖ καὶ τὸν ἐξ αὐτοῦ ὠρολογητήν, ὃν ὁ παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ Τίμων λαβάργγυρον ἔφη ὡς ἐπὶ μισθῷ ὠρολογοῦντα. καὶ οὕτω μὲν καὶ ταῦτα. Τὸ δὲ, ὡς ἐρρέθη, ἀρνῶν καὶ ἐρίφων ἐπιδήμιοι ἄρπαγες καὶ ἀναΐδειαν καὶ θηριωδίαν καταλαλεῖ τῶν εἰρημένων Πριαμιδῶν. θῆρες γὰρ ἀρπακτῆρές εἰσιν, οἳ καὶ δημοτικοῖς ἐπιτίθενται ζώοις, ὁποῖος καὶ ὁ τοῦ Ἀράτου μονόλυκος ὅτε λιμὸν караδοκεῖ. Ὅτι δὲ σκῶμμα στρατιωτικόν ποτε καὶ τὸ λύκος, δηλοῖ καὶ Ἀθήναιος, ἔνθα ἱστορεῖ ὡς Γνάθαινα ἢ ἑταιρίς, ἐπεὶ δύο τινὲς αὐτὴν ἐμισθώσαντο, στρατιώτης καὶ μαστιγίας, ὁμώνυμοι, ὡς ἔοικε, ποταμοῖς, καὶ ὁ στρατιώτης ἀναγωγότερον, ἤγουν ἀπαιδευτότερον, λάκκον αὐτὴν ὠνόμασε, πῶς ἔφη; καὶ αὐτίκα λύουσα ἢ αὐτὴ ἐπεῖπεν· ἢ ὅτι δύο ποταμοὶ ἐμβάλλετον μοι ὁ Λύκος καὶ ὁ Μαστιγίας, σκώψασα ἐκεῖνη τὸν στρατιώτην μὲν τῷ τοῦ λύκου ὀνόματι, τὸν δὲ δοῦλον ἐραστὴν τῷ τοῦ μαστιγίου. ἐπορίσατο δὲ τὸ τῆς ἐμβολῆς τῶν δύο ποταμῶν εἰς ἓνα λάκκον ἢ Γνάθαινα νόημα ἐκ τῶν Ὀμηρικῶν δύο μεγάλων κρουνῶν, οἳ συμβάλλουσιν εἰς μίαν μισγάγκειαν. σοφὴ δὲ ἢ ῥηθεῖσα Γνάθαινα ὑποκοριζομένη καὶ εἰς Γναθαίνιον. ἥς ἀπομνημονεύεται καὶ ὅτι φαῦλον παλαιστὴν ὀνηλάτην ἀπειλήσαντα καταβαλεῖν γύναια σὺν τοῖς ὄναρσι καὶ ταῖς ἀστράβαις, ἔσκωψεν εἰποῦσα ἰαμβικῶς· μὴ δῆτ', ἄνερ, οὐδέποτε γὰρ τοῦτ' ἔστι σοι πεπραγμένον, ἤγουν τὸ ῥίψαι τινα.] (ἠ. 261) Τὸ δὲ «ὄρχησταὶ χοροῖτυπίας ἄριστοι» ἀντὶ τοῦ οὐκ ἐν πολέμῳ ὄρχησταί, οἷός που ἐν τοῖς πρὸ τούτων ἐρρέθη τις τῶν ἡρώων, οὐδὲ τὰ ἐνόπλια πυρριχίζοντες, [ὃ δὲ πολλὰκις βασιλεῦσιν ἔργον ἦν ἡδύ. Ἀντιόχῳ γοῦν, βασιλεῖ τῷ μεγάλῳ, πρὸς ὄπλα τινὲς ὠρχοῦντο ἐν τῷ δεῖπνῳ,] ἀλλὰ τὰ ἐς χοροὺς ὄρχοῦμενοι. Ἐπιδήμιοι δὲ οἱ μὴ τὰ τῶν πολεμίων 4.902 ἀλλὰ τὰ τοῦ ἰδίου δήμου ἀρπάζοντες καὶ δημοβόρων δίκην ἀδικεῖν τοὺς οἰκείους γενναῖοι. ὅθεν παροιμία «οἴκοι λέοντες, ἐν δὲ μάχῃ ἀλώπεκες». [Λέγει δὲ καὶ ἡ καθωμιλημένη γλῶσσα τοὺς ἀτυχεστέρους τῶν ἀρχόντων ἰσχυροὺς εἶναι κατὰ τοῦ ὑπ' αὐτοὺς δήμου. Τὸ δὲ ἐπιδήμιον ἔγνωσται καὶ τοῖς Ἀσκληπιάδαις, ἐπὶ νοσημάτων μέντοι.] Τὸ δὲ ἀρπακτῆρες ποιηταῖς φίλη λέξις, καθὰ καὶ τὸ φυλακτῆρες, καὶ τὸ πρηκτῆρ καὶ ῥητήρ καὶ θηρητήρ. (ἠ. 264) Τὸ δὲ «ἐπιθεῖτε» ἐκ τοῦ ἐπιθειήτε συγκέκοπται, καὶ ἔστιν ἀκόλουθον τῷ ἐφοπλίσσαιτε εὐκτικῶ. οἱ δὲ γράφοντες «ἐπιθήτε» διὰ τοῦ ἠ ποιοῦσιν οὕτω πρὸς ἀκολουθίαν τοῦ «ἐφοπλίσσητε» κατὰ ἔγκλισιν ὑποτακτικὴν. [Ἰστέον δὲ ὅτι ἐπιθεῖναι λέγεται καὶ τὸ προσθεῖναι, εἶτ' οὖν ἐπιβαλεῖν, ὡς καὶ προδεδήλωται ἐν τῷ τοῦ Πατρόκλου ἐπιταφίῳ ἀγῶνι, καὶ ἐξ αὐτοῦ παρὰ τοῖς ὕστερον ἐπιθήκη ἢ προσθήκη, οἷον ἐπιθήκη θαύματος ἢ ἐκπλήξεως. ἢ δ' αὐτὴ καὶ ἐπενθήκη. ἢ δὲ λέξις τῆς ἐπενθέσεως Γραμματικοῖς μάλιστα ἔγνωσται.] (ἠ. 265–78) Ὅτι θελήσας Ὅμηρος κατὰ συνήθη φιλοτιμίαν διασκευάσαι ζεῦγμα ἡμιονείας ἀπήνης φησὶν «ἐκ μὲν ἄμαξαν ἄειραν», οἱ Πριαμίδαι δηλαδή, «ἐὔτροχον, ἡμιονεῖην, καλήν, πρωτοπαγέα», ὡς που προεγράφη, «πεῖρινθα δὲ δῆσαν ἐπ' αὐτῆς», ὡς καὶ αὐτὸ προεγράφεται, οὐ τότε ποιητὴν ὑπὸ τῶν Πριαμιδῶν, ἀλλ' ὅτε ὁμοκλῆς ἀκούσαντες ὑπέδεισαν «κὰδ δ' ἀπὸ πασσαλόφιν ζυγὸν ἤρεον ἡμιόνειον, πύξινον, ὀμφαλόεν, εὐ οἰήκεσσι ἀρηρός· ἐκ δ' ἔφερον ζυγὸδεσμον ἄμα ζυγῷ, ἐννεάπηχῳ. καὶ

τὸ μὲν εὖ κατέθηκαν ἐϋξέστω ἐπὶ ῥυμῶ, πέζη ἐπὶ πρώτη, ἐπὶ δὲ κρίκον ἔστορι βάλλον· τρὶς δ' ἐκάτερθεν ἔδησαν ἐπ' ὀμφαλόν, αὐτὰρ ἔπειτα ἐξείης κατέδησαν, ὑπὸ γλωχίνα δ' ἔγναμψαν», ἤγουν ἔκαμψαν, «ἐκ θαλάμου δὲ φέροντες ἐϋξέστης ἐπ' ἀπήνης νήεον Ἐκτορέης κεφαλῆς ἀπερείσι' ἄποινα· ζεῦξαν δ' ἡμίονους κρατερώνυχας ἐντεσιεργούς, τοὺς ῥά ποτε Πριάμῳ Μυσοὶ δόσαν ἀγλαὰ δῶρα». καὶ ταῦτα οὕτω διασκευάσας τὸ ζεῦγμα τῶν ἵππων οὐ πολυλογεῖ, ὡς ἀλλαχοῦ που καὶ περὶ τοιοῦτων λαλήσας, (η. 279 ς.) λέγει δὲ μόνον ὅτι «ἵππους δὲ Πριάμῳ ὑπαγον ζυγόν, οὐς ὁ γεραῖος αὐτὸς ἔχων ἀτίταλλεν ἐϋξέστω ἐπὶ φάτνη». (η. 281 ς.) Καὶ «ζευγνύσθην», ἤγουν ἐζεῦγνυον, τούτους «ἐν δώμασιν ὑψηλοῖσιν κῆρυξ καὶ Πρίαμος πυκινὰ φρεσὶ 4.903 μῆδε' ἔχοντες». Καὶ ὅρα ὡς κἀνταῦθα βασιλικοὶ ἄνδρες αὐτοδιακονοῦσι καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεύς, ὡς ἡρωϊκὸς νενομοθέτητο βίος. Τὰ δὲ κατὰ μέρος τοῦ χωρίου τοιαῦτα. (η. 266) Ἄμαξαν μὲν καὶ ἀπήνην εἰπεῖν, ταῦτόν ἐστιν. Ἀείρεται δέ, ὃ ἐστὶν αἶρεται, ὑψοῦ βασταζομένη, ὡς ἐλαφροτέρα. τοιαῦται γάρ, ὡς εἰκός, αἱ ἡμιόνειαι, ὧν καὶ τὸ ζυγόν ἀναλόγως εἶχε πρὸς ἐλαφρότητα. Τὸ δὲ ἐϋτροχος εὔκυκλος ἐν ἄλλοις λέγεται, (η. 267) καλὴ δὲ ἢ ἄλλως τε, οἷα εἰκός, εὐεϊδής, καὶ διὰ τὸ πρωτοπαγῆς δέ, καθ' ὃ εἴη ἂν καλὴ καὶ ναῦς πρωτόπλοος. εὐπηγῆ δὲ εἰπὼν ἄνδρα ἐν Ὀδυσσεΐα κατὰ χρεῖαν μέτρου ἐνταῦθα πρωτοπαγέα λέγει ἀπήνην διὰ τοῦ ᾠ. (η. 268) Τὸ δὲ καθήρεον ἐκ πασσάλου ἀντὶ τοῦ κατήγον, κατεβίβαζον. εἴρηται δέ που ἢ λέξις οὕτω καὶ ἔνθα ὁ ποταμὸς καθήρει τὸν Ἀχιλλέα. Τὸ δὲ «ἀπὸ πασσαλόφιν» συνήθως εἴρηται. πολλὰ γὰρ χρήσιμα πασσάλων ἠώρητο, ὡς ἐν Ὀδυσσεΐα μάλιστα φαίνεται, εἰ καὶ οἱ μεθ' Ὀμηρον τὰ μὴ εὐχρηστα οὕτως αἰωρεῖσθαι φασί, καθὰ καὶ τὰ ὑπὲρ καπνοῦ, παροιμιωδῶς. [Δοκεῖ δὲ τοῦ πασσάλου προηγῆσθαι ὁ πάσσος ἐκ τοῦ πήσσω ῥήματος, ἐκεῖθεν δὲ πλεονασμῶ μὲν τῆς ᾠ-λ συλλαβῆς γενέσθαι πάσσαλος, ἄλλως δὲ καθ' ὑποκορισμὸν ὁ παρὰ τῷ Κωμικῷ πάσσαξ, οὗ γενικὴ πάσσακος.] Τὸ δὲ ζυγόν, καθὰ καὶ τὸ ζυγόδεσμον, οὐδετέρως φησὶ κατὰ γένους μεταπλασμὸν, ὡς δηλοῖ τὸ ὀμφαλόεν καὶ τὸ ἀρηρός. (η. 269) Τὸ δὲ «πύξινον» ἐστὶ μὲν καὶ πρὸς στερρότητα, ἔχει δέ τι καὶ κάλλους, βασιλικῆ πρέποντος ἀπήνη. οὐκ ἂν δὲ ζυγὸς βόειος τοιοῦτος εἴη. γίνεται δέ, [ὡς καὶ προερρήθη,] ὁ πύξος, ὅθεν καὶ τὸ πυκνόν· ἐκ τοῦ πτύσσω γὰρ πτύξω, ἐπειδὴ πάνυ πυκνὸν ξύλον τὸ πύξινον. ὡς δέ τις τῶν παλαιῶν ὠχρὸς τὴν ὄψιν πύξινος ἐσκώπετο διὰ τὸ τῆς χροῆς ὁμοιοειδές, ἀναλεκτέον ἐξ ἱστορίας. ὀμφαλόεν δὲ τὸ ἢ κύκλους τινὰς 4.904 κοῖλους ἔχον ὀμφαλοειδεῖς ἢ γλύμμα τι κοῖλον περὶ τὸ μέσον τοῦ ζυγοῦ, ὅπου οἱ ἱμάντες περιτίθενται, ὡς δηλοῖ τὸ «τρὶς δ' ἐκάτερθεν ἔδησαν ἐπ' ὀμφαλόν», ὃ ἐστὶν ἐπὶ τὸ μέσον τοῦ ζυγοῦ. οἱ δὲ ἀκριβέστεροι ὀμφαλόεν φασὶ τὸ ὑπεροχὰς τινὰς ἔχον ἐν μέσῳ, αἷς οἱ ἱμάντες περιειλοῦνται, ἢ τὸ ἔχον μέσον ὀμφαλόν, ᾧ προσδεῖται ἱμᾶσιν ὁ ῥυμός. Οἷηκες δὲ νῦν ἢ κρίκοι τινὲς συνέχοντες τὸν ζυγόν, ἢ δι' ὧν ἐνεύρονται αἱ τοὺς ἡμίονους οἰακίζουσαι ἠνίαί. ὁμώνυμον ἄρα καὶ ὁ οἶαξ, οὐ μόνον κύριον ὄν καὶ ἐπὶ νηὸς δὲ λεγόμενον, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ ἐπὶ ἀπήνης. (η. 270) Τὸ δὲ ζυγόδεσμον ἱμάς ἐστὶν ἢ σχοινίον, ὅπερ Ὀμηρος κατὰ πάρεργον λόγου ὡς ἐκ παρόδου μετρῶν ἐννεάπηχυ εἶναι φησὶ. (η. 272) Πέζαν δὲ ῥυμοῦ πρώτην τὸ ἄκρον φησὶν, ᾧ ἐπίκειται ὁ ζυγός. λέγεται δὲ πέζα, ἐπεὶ κάτω καὶ αὐτὸ ἐπὶ γῆς γίνεται, ὅτε λυθῆ ὁ ῥυμός, ὃς οὕτω λέγεται παρὰ τὸ ῥύειν καὶ ἐλκύειν τὴν ἄμαξαν. Ὁ δὲ κρίκος ἐξ ὀνοματοποιίας παρήκται καὶ αὐτός, καθὰ καὶ ὁ κίρκος ὄρνις, τουτέστιν ἐκ τοῦ κρίζειν, οὗ ἢ χρήσις παρὰ Μενάνδρῳ, οἷον «ἀλλὰ καὶ χαμαιτύπη κρίζει τις», ὃ ἐστὶ ποιόν τινα ἦχον ἀποτελεῖ, ἐξ οὗ καὶ «κρίγε» δεύτερος ἀόριστος καθ' ὁμοιότητα τοῦ ἦρυγε καὶ τῶν ὁμοίων. Ἔστωρ δὲ πάσσαλος τῷ ζυγῷ ἐνιέμενος, ἐν ἄκρῳ τῷ ῥυμῶ πεπηγώς, ἔνθα κρίκος ἐμβάλλεται καὶ τὸ ζυγόδεσμον ἀποδέδεται εἰς συνοχὴν τοῦ ζυγοῦ. τινὲς δὲ ἔστο 4.905 ρα εἶπον γλύμμα, ἦτοι κύκλωμα, ζυγοῦ, εἰς δὲ ὁ τῶν ζῶων ἐνίεται, ἤγουν ἐντίθεται, τράχηλος ἐκατέρωθεν. δασύνεται δὲ ὁ ἔστωρ ἀπὸ τοῦ ἴμι ἦσω καὶ τῆς

ἐκεῖθεν γινομένης ἔσεως, ἦτοι ἐμβολῆς, ὁ ἐνιέμενος ἐπ' ἄκρῳ τοῦ ζυγοῦ, περὶ ὃν ὁ κρίκος ἐντίθεται. ἢ καὶ ἄλλως εἰπεῖν, ἔστωρ ἀπὸ τοῦ ἦσω, ἐξ οὗ καὶ ἦλος, ἵνα ἢ ἔστωρ ὁ ἐνηλούμενος τῷ ζυγῷ. ἐν δὲ ῥητορικῷ Λεξικῷ γράφει οὕτως· ἔστωρ· σφήν, ἔμβολος, γόμφος ἢ πρῶτος τύλος τοῦ ῥυμοῦ ἢ κοίλωμα ζυγοῦ, ὑφ' ὃ ὁ τράχηλος. (η. 273 ς.) Τὸ δὲ «ἔδησαν» καὶ «κατέδησαν» διλογεῖται ὡς καίριον. (η. 274) Γλωχίνα δὲ κάμψαι φησὶ τὸ μετὰ δεσμὸν ὑποβαλεῖν τῇ καμπῇ τοῦ δεσμοῦ τὸ τοῦ ἱμάντος ἄκρον καὶ γωνιώσαι αὐτό, ὡς ἂν εἴη εὐλυτον ὕστερον διὰ τῆς χυδαῖστί λεγομένης θηλέας. οἱ δὲ γλωχινὰ φασὶ τὴν ἐκ τοῦ ῥυμοῦ καὶ ζυγοῦ γωνίαν, ἔνθα κάμπτεται περὶ τὸν μέσον τοῦ ζυγοῦ ὀμφαλὸν τὸ ζυγόδεσμον. δηλοῖ δέ, φασί, καὶ γλωσσίδα τινά. [Γίνεται δὲ τὸ γνάμπτειν ἐκ τοῦ γόνου καὶ τῆς κατ' αὐτὸ γωνίας, ὅτε κάμπτεται, ἵνα ἢ γονάπτω, καὶ συγκοπῇ γνάπτω, καὶ πλεονασμῷ διὰ στομφασμὸν εὐφωνον γνάμπτω.] (η. 275) Ἐύξεστος δὲ ἀπήνη, καθὰ καὶ ἄρμα εὐξοον. (η. 276) Τὸ δὲ «νήεον», ἦτοι συνήγον, ἐσώρευον, πρωτότυπὸν ἐστὶ τοῦ «παρενήεον ἐν κανέοισιν». ἐξ αὐτοῦ δὲ καὶ τὸ «νῆα νηησάσθω», ἐν τοῖς πρὸ τούτων που εἴρηται, πρώτης ὃν συζυγίας τῶν περισπωμένων, ὡς φαίνεται. Ἡ δὲ Ἐκτορὴ κεφαλὴ ἀπλοϊκῶς νῦν τὸν τοῦ Ἐκτορος φράζει νεκρόν. τὸ μέντοι «Τεῦκρε, φίλη κεφαλὴ» ἄλλην ἀγωγὴν ἔχει, οὗ πρὸς ὁμοιότητα «φίλτατον κάρα» φησὶ Σοφοκλῆς. (η. 277) Τοῦ δὲ «ζεῦξαν» ὁ ἐνεστώσ τὸ ζεύγω οὐχ' εὐρηται χρηστόν, εὐχρηστεῖται δὲ ἀντ' αὐτοῦ τὸ 4.906 παράγωγον ζευγνύω. Κρατερώνυχες δὲ ἡμίονοι, ὡς ἀλλαχοῦ, ἵπποι χαλκόποδες. καὶ λύκοι δὲ που κεῖνται κρατερώνυχες. Ἐντεσιουργοὶ δὲ ἡμίονοι οἱ ἐν ἔντεσιν ἐργαζόμενοι, τουτέστιν οἱ ἀμάξας ἔλκοντες καὶ μὴ ἀπλῶς νωτοφόροι. ἔντεα γὰρ παρὰ Πινδάρῳ τὰ ἄρματα. καὶ ἄλλως ἐντεσιουργοὺς λέγει τοὺς ἐτοίμους εἰς ἔργον. εἰ γὰρ ἡ ἀμάξα ὠπλισται, ὡς ἐρρέθη, εἶεν ἂν εἰς ἔργον ὠπλισμένοι καὶ αὐτοὶ διὰ τὸ συνώνυμα εἶναι τὰ ὄπλα καὶ τὰ ἔντεα. συντελεῖ δὲ ἐνταῦθα καὶ τὸ ἀλλαχοῦ ῥηθὲν «ἐντυεν ἵππους», ἦγον εὐτρέπιζεν εἰς ἄρμα. ὅτι δὲ τὰ ἔντεα δοκεῖ δασύνειν τὴν ἀρχοῦσαν παρὰ τοῖς παλαιοῖς, δηλοῖ καὶ ὁ αὐθέντης, οὐχ' ὁ δεσπότης, ὡς φησιν Αἴλιος Διονύσιος, ἀλλ' ὁ αὐτοέντης καὶ αὐτοχειρὶά φονεύς, ὁ καὶ αὐτοφόντης. (η. 278) Μυσοὺς δὲ ποίους ἐνταῦθα λέγει ὁ ποιητής, ἄδηλον, εἴτε Εὐρωπαίους, εἴτε Ἀσιανούς. ἐμφαίνει δὲ καὶ νῦν ὅτι ἔχων ἱστορίαν εἰπεῖν, παρήσιν, ὃ καὶ πρὸ ὀλίγου πεποίηκεν. (η. 279 ς.) Οἱ δὲ παρ' αὐτῷ τῷ γέροντι ἀτάλλοντες ἵπποι φίλιππον αὐτὸν παραδεικνύουσι καὶ ἐν γῆρα βαθεῖ. Ἡ δὲ εὐξέστος φάτνη ἄδηλον εἶπερ ἐκ λίθων ἢ ξύλων ἦσκηται, ἐπεὶ καὶ ἐπ' ἀμφοῖν τὸ ξέειν λέγεται, ὡς καὶ ὁ λιθοξόος δηλοῖ καὶ ἡ εὐξέστη ἀπήνη καὶ ὁ ξεστός δίφρος. (η. 281) Ἐν δὲ τῷ «δώμασιν ὑψηλοῖσι» δοκεῖ παρέλκειν τὸ «ὑψηλοῖσι», τεθὲν πρὸς ἀναπλήρωσιν ἔπους. ἄλλως γὰρ οὐκ ἐν μετεώρῳ ἐπὶ ὑπερώου ἵπποι ἐζεγύννυτο, ἀλλ' ἀπλῶς ἔσω οἴκου. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ζεῦξαι καὶ ζεῦξασθαι πολλαχοῦ λέγεται. καὶ ἐνταῦθα γοῦν «ζεῦξαν ἡμίονους» φησὶ καὶ «ζευγνύσθην ἵππους». (η. 282) Ἰστέον δὲ καὶ ὡς, ἐπεὶ φρονήσεως μάλιστα ἔδει τοῖς πρὸς Ἀχιλλέα πρεσβευσομένοις ὑπὲρ τοῦ Ἐκτορος, οὔτε νέους τινὰς Ὀμηρος πλάττει τούτους, ἀλλὰ καὶ φρόνησιν αὐτοῖς ἐπιμαρτύρεται κατ' ἐξαιρέτον, εἰπὼν, ὡς προέκκειται, τὸ «κῆρυξ καὶ Πρίαμος πυκινὰ φρεσὶ μῆδε' ἔχοντες». (η. 283–95) Ὅτι Ἐκάβη, μὴ πείσασα τὸν γέροντα, παραινεῖ σπείσαντα γοῦν τῷ Διὶ ἀπελθεῖν καὶ παρίσταται οἶνον ἔχουσα ἐν χειρὶ ὡς ποτε καὶ ἐπὶ Ἐκτορος, καὶ εὐχεσθαι ὑποτίθεται σπείσαντα, εἰποῦσα ταῦτα ἐν τῷ 4.907 στήναι ἵππων προπάροιθεν «τῆ», ὃ ἐστὶ λάβε, ὡς καὶ προεδήλωται, «σπείσον Διὶ πατρὶ καὶ εὐχεο οἴκαδ' ἰκέσθαι ἄψ ἐκ δυσμενέων ἀνδρῶν, ἐπεὶ ἄρ σέ γε θυμὸς ὀτρύνει ἐπὶ νῆας», ἰκέσθαι δηλαδή, «ἐμεῖο μὲν οὐκ ἐθελούσης. ἀλλ' εὐχευ», ἢ εὐχεο, «σύ γ' ἔπειτα» Διὶ «Ἰδαίῳ, ὅς τε Τροίην κατὰ πᾶσαν ὀράται, αἶτει δ' οἰωνὸν ταχὺν ἄγγελον, ὅς τέ οἱ αὐτῷ», ἦγον ἐαυτῷ, «φίλτατος οἰωνῶν, καὶ εὖ κράτος ἐστὶ μέγιστον, δεξιόν· ὄφρα μιν αὐτὸς ἐν ὀφθαλμοῖσι νοήσας τῷ», ἦγον αὐτῷ, «πίσυνος», τουτέστι θαρρῶν, «ἐπὶ νῆας ἴης Δαναῶν ταχυπῶλων».

(η. 296–8) Ὡς εἴ γε μὴ τοῦτο, οὐ θέλει ἡ γραῦς ἐποτρῦναι αὐτὸν ἀπελθεῖν. (η. 299–301) Καὶ ὁ γέρων πείθεται, καὶ [εἰπὼν «ὦ γύναι, οὐ μὲν τοι τόδ' ἐφιεμένη», τουτέστιν ἐντελλομένη, «σοι ἀπιθήσω», καὶ ἐπαγαγὼν γνωμικῶς τὸ «ἐσθλὸν γὰρ Διὶ χεῖρας ἀνασχέμεν», ἤγουν ἀνατείνει, «αἶ κ' ἐλεήση», ὅπερ ἐστὶν «εἴ πως ἐλεήση», ταῦτ' ὄν τῷ «ὅπως ἐλεήση».] (η. 302–4) Εἶτα ὀτρύνει ἀμφίπολον ταμίην «χερσὶν ὕδωρ ἐπιχεῦαι ἀκήρατον. ἢ δὲ παρέστη χέρνιβον, ἀμφίπολος πρόχοόν θ' ἅμα χερσὶν ἔχουσα». (η. 305–13) Νιψάμενος δὲ καὶ δεξάμενος κύπελλον ἐκ τῆς Ἑκάβης εὐχεται μέσῳ στάς ἔρκει, λείβων οἶνον καὶ οὐρανὸν εἰσανιδῶν φησι «Ζεῦ πάτερ, ἴδηθεν μεδέων, κύδιστε, μέγιστε», ὡς καὶ ἀλλαχοῦ κεῖται, «δός μ' ἐς Ἀχιλῆος φίλον ἐλθεῖν ἢ δ' ἐλεεινόν· πέμψον δ' οἰωνὸν ταχὺν ἄγγελον», καὶ ἐξῆς τοὺς τέσσαρας στίχους, ὡς ἡ Ἑκάβη ἐδίδαξε. καὶ ὁ Ζεὺς ὑπακούει καὶ στέλλει δεξιὸν οἰωνόν. Ἐν τούτοις δὲ δηλοῖ ὁ ποιητής, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, ταῦτ' εἶναι λείψαι καὶ σπεῖσαι, ὡσαύτως καὶ δέπας καὶ κύπελλον. (η. 289) Ἔχει δὲ καὶ τὸν ἄμ-ε-ν σύνδεσμον ἀναπόδοτον ἐν τῷ «ἐμεῖο μὲν οὐκ ἐθελοῦσης». (η. 290 ς.) Καὶ τὸν Ἰδαῖον δὲ πως παρετυμολογῶν ὡς καὶ τῆς Ἰδης ἀπὸ τοῦ ἰδεῖν λεγομένης, ὃ ταῦτόν ἐστι τῷ ὄραν, φησί· Διὶ Ἰδαίῳ, ὃς ὄραται, ἤγουν καθορᾶ, πᾶσαν τὴν Τροίαν. (η. 283–5) Λέγει δὲ καὶ τὸν τῆς σπονδῆς οἶνον μελίφρονα, καὶ τὸ δέπας χρύσειον, κρατούμενον χειρὶ δεξιᾶ, εἰς ἀγαθὸν καὶ αὐτὸ οἰώνισμα. ἔφη γὰρ ὡς ἀγχίμολον ἦλθεν Ἑκάβη «οἶνον ἔχουσ' ἐν χειρὶ μελίφρονα δεξιτερῆφι χρυσέῳ ἐν δέπαϊ, ὄφρα λείψαντε», 4.908 ὃ ἐστὶ σπείσαντες, «κιοίτην». (η. 292) Οἰωνὸν δὲ καὶ νῦν λέγει οὐχ' ἀπλῶς πτηνόν, ἀλλὰ σύμβολον μέλλοντός τινος ἀγγελτικόν. διὸ καὶ ἐπάγει τὸ «ταχὺν ἄγγελον». ἔνθα τὸ «ταχύν» ἢ ὡς ἐπίθετον κεῖται πτηνοῦ, ἢ πρὸς ἔνδειξιν τοῦ χρῆναι ταχὺ καὶ αὐθωρὸν δοθῆναι τὸν αἰτούμενον ὄρνιν, [ὃς ὅτε Διὸς ἄγγελος λέγεται οἷα σημαίνων μόρσιμόν τι, ἐπεὶ καὶ εἰς μοῖραν μεταλαμβάνεται ὁ Ζεὺς, οὐκ ἂν προσφυῶς ἐτυμολογοῖτο κατὰ τὸν κοινῶς λεγόμενον ὄρνιν, ἀλλὰ μάλιστα παρὰ τὸ εἶρω, τὸ ἀγγέλλω. ἄγγελος γὰρ ὑπόκειται Διὸς ὁ τοιοῦτος ὄρνις, ἵνα τὸ μὲν ὄ της ἀρχούσης ἀντιπαρακείτο τῷ ψιλῷ ἔε τοῦ ῥήματος, ἤγουν τοῦ εἶρω, τὸ δὲ ἔν πλεονάζει, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις.] Ὅρα δὲ ὅτι ὀνειδισθεῖσα πρὸ ὀλίγων ἡ γραῦς ὄρνις κακὸς τῷ γέροντι πέλεσθαι, νῦν δι' ὧν παραινεῖ, ἀγαθὸς ὄρνις αὐτῷ γίνεται. αἰνίττεται δὲ τὸν ῥηθέντα οἰωνὸν εἰς ἀετόν. αὐτὸς γὰρ φίλτατος τῷ Διὶ ἄδεται ἢ ὡς βασιλεύς, ἢ ὅτι κατὰ τὸν μῦθον τῇ αὐτῇ τῷ Διὶ ἐγγεννήθη ἡμέρα, ἢ ὅτι ὀρμῶντι ἐπὶ βασιλείαν εὐτυχίας σύμβολον ἐμφανισθεῖς ἔφηνε τὸ μέλλον, ἢ ὅτι γεννηθέντα τὸν Δία εἰς οὐρανὸν ἀνεκόμισε. φέρεται δὲ μῦθος καὶ ὅτι Μέροψ Κῶος, ἀπαύστως τὴν γυναῖκα πενθῶν θανοῦσαν, ξενίσας Ἐρέαν, μετεβλήθη εἰς ἀετόν. καὶ σύνεστιν αἰεὶ τῷ Διὶ. Αἰλιανὸς μέντοι ληστήν ποτε γενόμενον μεταβληθῆναι εἰς ἀετόν λέγει. διὸ καὶ γαμψώνυχον μὲν εἶναι θηρατικόν, ἐν γήρα δὲ ἀχραιοῦσθαι τὸ ῥάμφος τῇ ἄγαν ἐπικάμψει, καὶ ἔχει ποινὴν τῆς ποτὲ θηριωδίας τὸν ἐν γήρα λιμόν, ἥδη δὲ καὶ τὸν ἐκ κανθάρων πόλεμον, ὡς εὐθύς μετ' ὀλίγα ῥηθήσεται. [Ἡ δὲ Βυζαντία Μοιρῶ, ποιήτρια δὲ καὶ αὕτη, γράφει κατὰ τὴν τοῦ Ἀθηναίου ἱστορίαν ἐν τῷ περὶ διαλέκτων περὶ αἰετοῦ, ὡς ἐτρέφετο μὲν Ζεὺς ἐνὶ Κρήτῃ, «νέκταρ δ' ἐκ πέτρης μέγας αἰετὸς αἰὲν ἀφύσσων γαμφηλῆς φορέεσκε Διὶ μητιόεντι. τό», ἤγουν διό, «καὶ νικήσας Κρόνον εὐρύοπα Ζεὺς ἀθάνατον ποίησε καὶ οὐρανῷ ἐγκατένασεν», ἀστροθετηθέντα δηλαδὴ. «ὡς δ' αὐτῶς», φησί, «τρήρωσι πελειάσιν ὥπασε τιμὴν, αἶ δὴ τοι θέρεος καὶ χειμάτος ἄγγελοί εἰσιν», ὃ δὴ καὶ Ἡσιόδῳ δοκεῖ. Ὅρα δὲ ἐν τῷ «ὡς δ' αὐτῶς πελειάσιν ὥπασε τιμὴν», ὅτι Ὀμήρω συμφωνεῖν ἡ Μοιρῶ ἐθέλει. ὡς γὰρ κατ' αὐτὴν ὁ ἀετός, οὕτω καθ' Ὀμηρον αἶ πελειάδες 4.909 ἀμβροσίαν φέρουσι τῷ Διὶ. διό, φασί, καὶ ἐν τῇ Ἀσπιδοποιίᾳ τῶν ἄλλων ἄστρον τὰς Πλειάδας, ταῦτ' ὄν δ' εἰπεῖν πελειάδας, προὔταξε διὰ τὸ πάντη ἐπίσημον, εἰπὼν «Πληιάδας θ' Ἰάδας τε». καὶ τῶν ἄλλων δὲ πτηνῶν αὐτὰς ἐχώρισε κατὰ τι ἐξαιρετόν ἐν τῷ «τῇ μὲν τ' οὐδὲ ποτητὰ παρέρχεται οὐδὲ πέλειαι». ὡς δὲ

ταυτίζονται πρὸς τινων πελειάδες καὶ Πλειάδες, δηλοῖ μὲν καὶ Ἀσκληπιάδης ὁ Μυρλεανός, ἐθέλων τὰς Πλειάδας ἀμβροσίαν τῷ Διὶ φέρειν. ἄσμενον γάρ, φησί, τὰς Πελειάδας φέρειν αὐτό. ἔχει δέ τι γραφὴν περὶ αὐτῶν καὶ ἡ Νεστορίς, ταῦτ' ὁ δ' εἶπεῖν, τὸ παρ' Ὀμήρῳ καλὸν ποτήριον τοῦ σοφοῦ Νέστορος. καὶ τοιαῦτα μὲν καὶ ταῦτα.] (η. 293) Τὸ δὲ «φίλτατος» εἰς πλεον διασαφῶν ὁ ποιητὴς φησιν αὐτὸν ὑποκαταβάς καὶ οἰκεῖον ἄγγελον τῷ Διί, εἰπὼν «εἰ δέ τοι οὐ δώσει ἐὼν ἄγγελον, οὐκ ἂν ἔγωγέ σ' ἔπειτα ἐποτρύνουσα κελοίμην νῆας ἐπ' Ἀργείων ἰέναι μάλα περ μεμαῶτα». [Τὸ δὲ «φίλτατος οἰωνῶν» οὐκ ἐξ ἀνάγκης οἰωνοὺς λέγει τοὺς μαντικούς συμβόλους, ἀλλ' ἴσως γενικῶς εἴρηται, ἵνα πάντων ὀρνέων φίλτατος ἦ ὁ ἀετὸς τῷ Διί, ὃς καὶ στελεῖ τὸν γενικῶ λόγῳ οἰωνὸν ἀετόν, ὡς ἄλλως μαντικὸν οἰωνόν.] (η. 293) Τὸ δὲ «καὶ εὖ κράτος ἐστὶ μέγιστον», ἦγουν οὐπὲρ ἀετοῦ ὡς βασιλικῆς ζώου πολλῆ ἰσχύς, γράφεται καὶ κατ' ἔγκλισιν «καὶ εὖ». καὶ ἦν μὲν φράσαι λειότερον «καὶ οἱ κράτος ἐστὶ μέγιστον», προεκρίθη δὲ τὸ ποιητικώτερον. γίνεται δέ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐδηλώθη, τὸ εὖ ὡς τὸ ἐμεῦ καὶ τὸ σεῦ. (η. 294) Τὸ δὲ «δεξιόν» δηλὸν ὅτι πανταχοῦ χρηστόν ἐστὶ καὶ αἴσιον. διὸ καὶ χειρὶ, ὡς ἐρρέθη, δεξιτερῇ τὸ δέπας Ἐκάβη ἔχει, καὶ οἰωνὸν δεξιὸν βούλεται. καὶ ὁ αἰτηθεὶς δὲ οἰωνὸς ἐφάνη «δεξιὸς αἴξας ὑπὲρ ἄστεος». (η. 294) Τὸ δὲ «ὀφθαλμοῖς νοήσας» ἐδίδαξε ρηθῆναι πρὸς τῶν ὕστερον τὸ «νοῦς ὄρα καὶ νοῦς ἀκούει». (η. 303) Ὑδωρ δὲ ἀκήρατον τὸ καθαρὸν καὶ μὴ ἔχον κῆρά τινα, ᾧ λόγῳ καὶ οἶνος ἐν τῇ Ὀδυσσεΐα ἀκηράσιος, καὶ κτήματα δὲ ἀκήρατα ἐκεῖ τὰ ἀκέραια. (η. 304) Χέρνιβον δὲ Ὀμήρῳ μὲν ἀσυνήθως, ἅπαξ γὰρ νῦν εἶπεν, ἡμῖν 4.910 δὲ συνήθως τὸ χερόνιπτρον, ὡς παρασημειοῦνται καὶ οἱ παλαιοί, τουτέστι τὸ τοῦ ὕγροῦ ὑποδεκτικὸν ἄγγειον, ὃ λέβητα καλεῖν αὐτὸς εἴωθεν. ἄλλως μέντοι χέρνιβα λέγειν ἔθος αὐτῷ τὸ κατὰ χειρῶν διδόμενον ὕδωρ. Πρόχοος δὲ ὁ τὸ τοιοῦτον ὕδωρ χέων λέβης. (η. 306) Μέσω δὲ ἴσταται ὁ γέρων ἔρκει, ὡς ἴσως βωμοῦ ὄντος αὐτόθι Ἐρκείου Διός, ὁποῖός τις καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα κατὰ τὸν τοῦ Ὀδυσσεῶς οἶκόν ἐστι. (η. 309) Τὸ δὲ «φίλον γενέσθαι καὶ ἐλεεινόν» καὶ Ὀδυσσεὺς ἐν τοῖς Φαίαιξιν εὐχεται. αἰτεῖται δὲ ὁ γέρων ὡς μὲν ἐχθρὸς λύσιν ἐχθρας, ὡς δὲ δυστυχῆς ἐλέους τυχεῖν, ὃ καὶ εὐρίσκει. δικαία γὰρ εὐχὴ οὐ διαπίπτει παρὰ τῷ ποιητῇ. ἔστιν οὖν φίλος μὲν ἐνταῦθα ὁ μὴ ἐχθρῶς, φασί, προσδεχθεὶς, ἐλεεινὸς δὲ ὁ ἐλέους ἄξιος. (η. 301) Ἐν δὲ τοῖς ρηθεῖσι κείσθαι καὶ λόγος Πριάμου ἐφάνη ἐνδεικτικὸς εὐσεβοῦς ἦθους τὸ «ἐσθλὸν θεῶ χεῖρας ἀνασχεῖν», εἴ πως ἐλεήσει, παρωδηθὲν βραχὺ τι ἐκ τοῦ ποιητικοῦ. λέγει δὲ ὁ γέρων τοῦτο πρὸς Ἐκάβην ἐφιεμένην, ὃ ἐστὶν ἐντελλομένην, ὡς εἴρηται.] αὐτῷ τὰ περὶ σπονδῆς. (η. 314–6) Ὅτι εὐξαμένου, ὡς ἐρρέθη, Πριάμου, αὐτίκα Ζεὺς «αἰετὸν ἦκε, τελειότατον πετεηνῶν, μόρφον, θηρητῆρα, ὃν καὶ περκνὸν καλέουσι». τελειότατον δὲ λέγει τὸν ἐπιτελεστικώτατον, φασίν, οἷς ἂν ὀφθειῖ Διὸς ἄγγελος, ἢ καὶ ἄλλως τὸν ἐν ἀξιώματι καὶ ὑπεροχῇ, ὡς εἴ τις καὶ λέοντα φῆ τελειότατον θηρῶν, ἦτοι βασιλικώτατον. (η. 316) Μόρφονος δὲ τῷ μὲν τόνῳ βαρυτόνως ὡς ὕπνος. ἔστι δὲ οἶον μορόφονος ὡς φόνιος καὶ μόρου αἴτιος τοῖς ἄλλοις ὀρνέοις, ἢ μεμορημένος περὶ φόνον, ἢ μόρον φέρων· οἱ δὲ εὐμορφος· κατὰ δὲ ἐτέρους μέλας, παρὰ τὴν ὄρφνην, πλεονάσαντος τοῦ ᾄμ, ὡς καὶ ἐν τῷ μοχλός· ἢ συλληπτικὸς τῶν διωκομένων, παρὰ τὸ μάρπτω, τὸ συλλαμβάνω, μέμαρφα, τροπῇ τοῦ ᾄα εἰς ᾄο καὶ πλεονασμῶ τοῦ ᾄν. ὁ δὲ χαρακτήρ τοῦ τόνου τοιοῦτος κατὰ τοὺς παλαιούς. τὰ εἰς ᾄο-ς δισύλλαβα, ἔχοντα πρὸ τέλους τὴν ᾄο-ρ συλλαβὴν, ἀπαρασχημάτιστα θηλυκῶ γένει, βαρύνονται· χόρτος, φόρτος, 4.911 ὄρκος, πόρνος, Ὅρθος τὸ μονογενές, ἦν δὲ κύων Γηρυόνου, πτόρθος. παραφυλακτέον ἐν τῷ κανόνι τὰ εἰς ᾄμ-ο-ς, οἶον· κορμός, φορμός. τὸ δὲ περκνός ὀξύνεται ὡς τὸ πυκνός. σημαίνει δὲ τὸν μέλανα ὡς ἀπὸ τῆς περκαζούσης μελαίνης σταφυλῆς, ἀφ' ἧς καὶ ὁ μέλας οἶνος. ὁ μέντοι Ἀρίσταρχος, ὡς φασιν, ἐβάρυνε τὸ περκνός, ἀλλ' ἢ παράδοσις ἐπέισθη τοῖς ὀξύνουσιν. Ὅρα δὲ ἐνταῦθα καὶ τὴν τοῦ πτηνοῦ διωνυμίαν, ὃς καὶ

μόρφνος καὶ περκνὸς λέγεται ὁ αὐτός. οἱ δὲ παλαιοὶ τὸν ῥηθέντα περκνὸν θηρητῆρα λογίως ἐπισκεπτόμενοι φασὶ καὶ ὅτι μέλας μὲν ὢν τὸ τῆς εἰσόδου τῷ γέροντι ἐδήλου λαθρίδιον, ὁ δὲ θηρητῆρ τὸ ἐπιτευκτικόν, οὐδὲν δὲ κτείνων ἢ κατέχων ἐπιφαίνεται ἀλλ' ἡμερος, δηλῶν τοιοῦτον τῷ Πριάμῳ τὸν Ἀχιλλέα ἔσεσθαι, καὶ ὡς οὐδὲ συλληφθήσεται ὑπὸ τῶν φυλάκων, καὶ ὅτι ὁ Ἀχιλλεύς ἐστὶν ἐπὶ τοῦ κρείσσονος προσχήματος, ἡγουν ὁ Ἀχιλλεὺς νοεῖται διὰ τοῦ βασιλικοῦ τούτου ἀετοῦ, ὁ καὶ ἐπιτελεστικός ὢν ἐθέλει ὁ Πρίαμος. (η. 317–9) Ὅτι τὰς τοῦ φανέντος ἀετοῦ πτέρυγας τεταμένας διαμετρῶν ὁ ποιητὴς φησὶν «ὄσση δ' ὑψορόφοιο θύρη θαλάμοιο τέτυκται ἀνέρος ἀφνειοῖο ἐὺκλήϊς ἀραρυῖα, τόσσ' ἄρα τοῦ ἐκάτερθεν ἔσαν πτερά». Καὶ ὄρα ὡς τὸ τὰς θύρας διαπετάννυσθαι καὶ τὸ «πεπταμένας πύλας ἔχετε», καὶ «αἱ δὲ πετασθεῖσαι φάος τεῦξαν», καὶ τὰ ὅμοια ἐνταῦθα ἡμήνευσεν ὁ ποιητὴς διὰ τῆς ἀπλώσεως τῶν τοῦ ἀετοῦ πτερύγων, ἃς θύραις εἴκασεν. εἰ γὰρ αὗται θύραι ὡσανεὶ, καλῶς ἄρα καὶ αἱ θύραι πτέρυγες ὡσανεὶ διαπεπετασμένα. Σημείωσαι δὲ τὴν στροφὴν τοῦ νοήματος. πύλας γὰρ ἀλλαχοῦ ἀναπεπταμένας εἰπὼν, ὡς ἀπὸ ἠπλωμένων πτερύγων ἐνταῦθα πτέρυγας ἀπλωθείσας θύραις εἴκασεν. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ ἀετοῦ τοῦ ζώου καὶ μέρος τι τῶν ναῶν οὐ μόνον ἀέτωμα ἐλέγετο ἀλλὰ καὶ αἰετοί, διὰ τὸ εἰκέναι, φασί, πτέρυξιν ἀετοῦ. καὶ ζῆται περὶ τούτου καὶ ἔνθα ὁ Κωμικὸς ἐρέφουσαι τι λέγει πρὸς ἀετόν. Ὁ δὲ μῦθος ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ ἀετοῦ, παιδεύων ὡς ὑφεδρεύει αἰεὶ τοῖς μεγάλοις, εἰ μὴ μεγάλα, μικρὰ γοῦν τινα δυσχερῆ, πλάττει τὸν ἀετὸν κανθάρῳ μὴ φίλον, ὅς, φησὶν, ἀνέρπων εἰς τὰς τοῦ ἀετοῦ καλιὰς ἢ καὶ ἀνιπτάμενος κατὰ τὸν τοῦ Κωμικοῦ ἵποκάνθαρον ἐλυμαίνετο τοῖς ἐκείνου ῥοῖς, ὁ δ' ὑπ' ἀμηχανίας ἰκετεύσας 4.912 ἐννεοττεύει τοῖς τοῦ Διὸς κόλποις. καὶ ὁ κάνθαρος κατατολμᾷ καὶ τῶν ἐκεῖ καὶ λαθῶν γίνεται καὶ αὐτὸς τοῦ Διῖου κόλπου. καὶ ὁ Ζεὺς ἰδὼν μυσάττεται καὶ ἀνίσταται ὡς εἶχε, καὶ τὰ ῥά καταπίπτει καὶ ῥήγνυται, τὸ θελητὸν τῷ κανθάρῳ. ἐκ τούτων δὴ παροιμία τὸ «αἰετὸν κάνθαρος μαιεύσομαι», ἧς τὸ ἀληθές· ἐπεὶ τὰ τῶν ἀετῶν ῥά κάνθαροι διαφθείρουσι. (η. 318) Τὸ δὲ «ἐὺκλήϊς» κἀνταῦθα συνήθως ἐκτείνει τὴν λήγουσαν. (η. 319) Πτερά δὲ καταχρηστικῶς τὰς πτέρυγας λέγει. κυρίως μὲν γὰρ πτερά τὰ πτίλα, τὸ δὲ ὅλον πτέρυξ, ἢ ὄξυτόνως πτερύξ κατὰ Ἀρίσταρχον, ὡς καὶ προδεδήλωται. (η. 321 ς. ετ 327 ς.) Ὅτι χαρᾶς μὲν τῆς ἐπὶ θεᾷ τὸ «οἱ δὲ ἰδόντες γήθησαν, καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἰάνθη», λύπης δ' ἐπὶ φίλου ἀποδημία τὸ «φίλοι δ' ἅμα πάντες ἔποντο, πόλλ' ὀλοφυράμενοι, ὡσεὶ θανάτόνδε κιόντα». ὁ δὲ ἔπασχον οἱ Τρῶες ἐπὶ Πριάμῳ ἀπιόντι νύκτωρ εἰς Ἀχιλλέα. (η. 322) Ὅτι φθάσας μὲν εὐπλεκέα καὶ εὐπλεκτον δίφρον ἔφη, ἐνταῦθα δὲ ξεστόν, ἐκ μέρους καὶ ἄμφω εἰπὼν. πῆ μὲν γὰρ ἔξεστο καθ' ὅσον εἶχε ξύλινον, πῆ δὲ ἐπέπλεκτο. (η. 323) Ἐν τούτοις δὲ καὶ αἴθουσαν φησὶν ἐρίδουπον δίχα τοῦ γ, ἧτις, ὅτι καταλάμπεται ἠλίῳ καὶ ἀνέμοις ἔκκειται ὑπαίθρος οὔσα, ἔγνωσται, ὡσπερ καὶ ὅτι περὶ πού τὴν αὐλήν ἦν. (η. 323) Ἔστι δ' ἐνταῦθα καὶ σχῆμα πρωθύστερον ἐν τῷ «ἐκ δ' ἔλασε προθύροιο καὶ αἰθούσης ἐριδούπου». πρῶτον γὰρ αἴθουσα, εἶτα πρόθυρον, οὗ ἔξεισί τις. (η. 326) Λέγει δὲ καὶ ἐφέπειν ἵππους μᾶστιγι ἀντὶ τοῦ πλήττειν, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγου σκηπανίῳ διέπειν ἄνδρας. (η. 324–6) Εὐρηται δ' ἐνταῦθα καὶ ἄρμα ἐλαυνόμενον ἠνιόχῳ μόνῳ τῷ Πριάμῳ, καθὰ καὶ τὴν ἀπῆνην μόνος Ἰδαῖος ἐλαύνει προπορευόμενος τοῦ γέροντος. (η. 324–6) Φησὶ γὰρ ὅτι «πρόσθε μὲν ἡμίονοι ἔλκον τετράκυκλον ἀπῆνην, τάς», ἡγουν ἄς, «Ἰδαῖος ἔλαυνε δαΐφρων, αὐτὰρ ὄπισθεν ἵπποι, τοὺς ὁ γέρων μᾶστιγι κέλευεν». Ἰστέον δὲ ὅτι 4.913 προῖων ὁ ποιητὴς ἀναπληρώσει τὸ λείπον τῷ γέροντι, ἐνθα Ἑρμῆς ἐπαΐξας ἄρμα καὶ ἵππους, μᾶστιγα καὶ ἠνία λήψεται χερσίν, ἐμπνεύσας μένος ἵπποις τε καὶ ἡμίονοις. (η. 331 ς.) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα ἔστιν εὐρεῖν ὡς καὶ πρὸ τούτων τὴν «Ζῆνα» αἰτιατικὴν, κουφίσασαν μὲν τὸ α δι' ἐκθλίψεως ἐν τέλει στίχου, τὸ δὲ νῦ προσθεῖσαν τῷ ἐφεξῆς στίχῳ ἐν τῷ «οὐ λάθον εὐρύοπα Ζῆν' ἐς πεδίον προφανέντε». καὶ ἡ αἰτία τῆς

τοιαύτης στοιχειακῆς συνθήκης προεδήλωται. (η. 334 ς.) Ὅτι ἀνδρὶ φιλοποιῶ οἰκεῖον τὸ «ὦ δεῖνα· σοὶ γάρ τε μάλιστά γε φίλτατόν ἐστιν ἀνδρὶ ἑταιρίσαι, καὶ τ' ἔκλυες, ὦ κ' ἐθέλησθα». περὶ Ἑρμοῦ δὲ ἐκ Διὸς ὁ λόγος, ὃς φιλεῖ ἑταιρίσαι, ἦγουν φιλιωθῆναι ἢ φιλίαν καταπράξεσθαι, ὡς τῶν τοιούτων πράξεων τῷ μυθικῷ ἢ τῷ ἀστέρει ἀνακειμένων Ἑρμῆ κατὰ τοὺς οὕτω φρονούντας, καθὰ καὶ τῆς κλεπτικῆς καὶ τοῦ δόλω καὶ λάθρα τι ποιεῖν, καθὰ καὶ ἐν τοῖς ἐφεξῆς φαίνεται, ὅπου ὁ Ἑρμῆς ἑαυτὸν γενεαλογεῖ. (η. 336-8) Πομπῶ δέ, ἦτοι ὀδηγῶ, ἀγαθῶ προσρηθήσεται τὸ «βάσκ' ἴθι, καὶ τὸν δεῖνα ὡς ἄγαγ', ὡς μήτ' ἄρ τις ἴδη μήτ' ἄρ τε νοήση τῶν ἄλλων, πρὶν τὸν δεῖνα ἰκέσθαι»; ὃ δὴ καὶ αὐτὸ Ζεὺς φησι τῷ Ἑρμῆ περὶ Πριάμου. Σημείωσαι δὲ ὅτι οὐ μόνον διὰ τὸ κατ' ἐπιστήμας τετραμερὲς τῆς φιλοσοφίας τέσσαρες τῷ ῥηθέντι Ἑρμῆ κατὰ τὸν πάλαι μῦθον προσπλάττονται κεφαλαί, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ ἄλλως πολυδύναμον. οὐ μόνον γὰρ φιλοποιός, ὡς ἐρρέθη, καὶ κλοπῆς τε καὶ δόλου αἴτιος, καὶ τὸ ὄλον εἰπεῖν, ἀπάσης ἀπάτης, ἀλλὰ καὶ ἐμπολαῖος καὶ ἐρμαίων δοτήρ, καὶ πειθοῦς δὲ τεχνίτης καὶ ἐτέρων τοιούτων. ἀνάκειται δὲ αὐτῷ καὶ ὡς 4.914 δίχα ψόγου, φασί, τετραγώνου ἢ τετρὰς ἄλλον τρόπον ἤπερ τῷ Ἡρακλεῖ, ἐξ οὗ παροιμία τὸ «ἐν τετράδι γέγονας», ἦγουν ἐν ἀποφράδι ἡμέρα, ἐπεὶ καὶ Ἡρακλῆς ἐν τοιαύτῃ γεννηθεὶς κακὸν διήθλει βίον. δηλοῖ δὲ τὰ κατὰ τὸν Ἑρμῆν καὶ ὁ γράψας οὕτω ῥητῶς· Ἑρμῆς τετρακέφαλος ἐν Κεραμεικῷ Τελεσαρχίδου ἔργον, ὦ ἐπεγέγραπτο «Ἑρμῆ τετρακέφαλε, καλὸν Τελεσαρχίδου ἔργον, πάνθ' ὀράας». καὶ ἡ τετρὰς δέ, φησὶν, ἱερὰ τοῦ θεοῦ. στροφαῖος δὲ Ἑρμῆς, φησὶν, οὐ μόνον ὁ παρὰ τῷ στροφεῖ ἰδρυμένος, ἀλλὰ καὶ ὁ στρέφων καὶ ἐξαπατῶν οἶον στρόφις. (η. 335) Τὸ δὲ «ἐκλυες ὦ ἐθέλησθα» ἀντὶ τοῦ ὑπήκουσας. ἄλλως γὰρ οὐκ ἔστι τὸ κλύειν δοτικῆ συντάσσεσθαι. (η. 337) Ὅρα δὲ καὶ ὡς διέστειλε τὸ ἰδεῖν πρὸς τὸ νοῆσαι οὐχ' ἀπλῶς, ἀλλ' ἐπειδὴ νοεῖ ποτέ τις καὶ δίχα αἰσθήσεως. (η. 340-6) Ὅτι κάλλιον ἐνταῦθα ἐπὶ Ἑρμοῦ ἤπερ ἐν Ὀδυσσεΐα, ὡς φασιν οἰपालαιοί, τὸ «αὐτίκ' ἔπειθ' ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα, ἀμβρόσια, χρύσεια, τά μιν φέρον ἡμὲν ἐφ' ὑγρὴν ἠδ' ἐπ' ἀπίρονα γαῖαν ἅμα πνοιῆς ἀνέμοιο· εἴλετο δὲ ῥάβδον, τῆ τ' ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει ὦν ἐθέλει, τοὺς δ' αὐτε καὶ ὑπνώνοντας ἐγείρει. τὴν μετὰ χερσὶν ἔχων πέτετο κρατὺς Ἀργεῖφόντης. αἶψα δὲ ἴκανε», καὶ ἐξῆς. αἰνίττεται δὲ διὰ τούτων ἢ ποιήσις τὸ βέβαιον καὶ λαμπρὸν καὶ ταχὺ τοῦ εἰς λόγον ἀλληγορουμένου Ἑρμοῦ· τὸ βέβαιον μὲν καί, ὡς εἰπεῖν, ἔμπροσθεν διὰ τῶν πεδίων, τὸ δὲ λαμπρὸν διὰ τοῦ χρυσοῦ, τὸ δὲ ταχὺ διὰ τῆς πτήσεως, ὅπερ ἐπ' αὐτῷ ἐν Ὀδυσσεΐα καὶ διὰ τῆς τοῦ λάρου ἠνίξατο παραβολῆς. εἰ δὲ πῶς ὁμοίως καὶ ἡ τοῦ Διὸς Ἀθηνᾶ σκευάζεται, οὐκ ἂν εἶη ἀνεύλογον, εἴ γε καὶ συγγενές τι λόγος καὶ φρόνησις, ὦν τὸ μὲν Ἑρμοῦ, τὸ δ' Ἀθηνᾶς. (η. 343) Ἡ δὲ τεραστία καὶ τὰ ἐναντία δυναμένη ῥάβδος μυθικῶς μὲν δῶρόν ἐστι τῷ Ἑρμῆ πρὸς Ἀπόλλωνος, ἢ τὰς βοῦς Ἀδμήτου ἐκεῖνος 4.915 ἐβουκόλει, ἀντιδοθεῖσα τῆς χέλυος ἦτοι λύρας, ἦν ὑφ' Ἑρμοῦ ἔλαβεν, ἄλλως δὲ ὡς οἶά τι σκῆπτρον τὸ τοῦ λόγου δηλοῖ βασιλικόν τε ἅμα καὶ ὑπερριστικόν. ὑπνου δὲ καὶ ἐγρηγόρσεως δεσπόζει, ἐπεὶ λόγος κηλεῖ καὶ αὐθις ἀναπτεροῖ, ὃς καὶ λύραν εὔρε τὴν καὶ κηλοῦσαν καὶ πόλεμον κινουσαν. καὶ ἐτέρως δὲ εἰπεῖν, ἡ ῥάβδος τὴν τοῦ λόγου αἰνίττεται δύναμιν, ἣτις δεῖν ἐναντίων κρατεῖ, τοῦ τε ποιεῖν ἐγρηγορέναι τοὺς ἐπιγνόντας ὃ τί ποτέ ἐστι τὸ τοῦ λόγου καλόν, καὶ αὐτὸ πάλιν ἀπονυστάζειν τοὺς μὴ κατευμεγεθοῦντας αὐτοῦ. καὶ ἄλλως δὲ θεωρῆσαι, τὸ διττὸν τοῦ λόγου αἰνίττεται, ὃς ἐν κατηγορίαις μὲν καὶ λόγοις καταφορικοῖς καὶ ὄλως ἐν τῷ δικανικῷ εἶδει ἐρεθίζει θυμοῦσθαι, αὐθις δὲ κατακοιμίζει θυμὸν ἐν οἴκτοις καὶ ἐλεεινολογίαις, καὶ ὄλως ἀνίησι καὶ ὑφ' ἡδονῆς κατακλεῖ καὶ ὑπτιάζει ἐν τοῖς πανηγυρικοῖς θέλγων, ὡς εἶωθε νοεῖν Ὅμηρος τὸ θέλγειν, περὶ οὗ σαφῶς προεδήλωται. Τὴν δὲ ῥάβδον οἱ μὲν προπερισπῶσι διὰ τὸ ῥᾶον, φάμενοι γίνεσθαι παρὰ τὸ ῥᾶον βαδίζειν ποιεῖν, ἕτεροι δὲ παρὰ τὸ ῥαπίζειν λέγοντες αὐτὴν γίνεσθαι, φασὶ καὶ ὅτι τὸ ᾠὰ πρὸ τοῦ ᾠβ συστέλλεσθαι θέλει· ἄβρός, Ἄβδηρος, ἀβαρβαραία,

ἐπιγράβδην. οὕτω οὖν, φασί, καὶ ῥάβδος. σεσημείωται τὸ ἀβάλε. (η. 345) Τοῦ δὲ κρατύς δοκεῖ κλίσις εἶναι ὡς ὁ ἠδύς. καὶ ἴσως αὐτόθεν τὸ ἐπικρατέως ἐπίρρημα. (η. 346) Ὅτι ἐν τῷ «αἶψα Τροίην τε καὶ Ἑλλήσποντον ἴκανεν Ἑρμῆς, δηλοῖ μὴ τὸ Αἰγαῖον ἀλλὰ τὸν Ἑλλήσποντον ὑποκεῖσθαι τοῖς περὶ Τρωάδα τόποις, ὅπερ ἀλλαχοῦ πλατύς ἐρρέθη Ἑλλήσποντος. (η. 347 ς.) Ὅτι τὸν Ἑρμῆν ἐνταῦθα Ὀμηρος νέω αἰσθητῆρι εἰκάζει, εἰπὼν «βῆ δ' ἰέναικούρω αἰσθητῆρι ἑοικώς, πρῶτον ὑπηνήτη, τοῦ περ χαριεστάτη ἦβη». Καὶ ὄρα 4.916 ὅτι ἦβην ἐπὶ τοῦ πρῶτον ὑπηνήτου λέγει, ὃς καὶ κυρίως ἦβων λέγεται. ἡ δὲ ἡλικία τοῦ ὑπηνήτου κατὰ τοὺς παλαιοὺς μεθόριον ἐστὶν ἀνδρὸς καὶ παιδός, ἀβροτέρα μὲν ἢ κατὰ ἄνδρα, γενναιοτέρα δὲ ἢ κατὰ παῖδα. [Ὅτι δὲ τῆς ὑπῆνης παράγωγος καὶ ὁ ἀνύπηνος, καθὰ τῆς ἦβης ὁ ἄνηβος, δῆλον ἐκ τῶν παλαιῶν. σημαίνει δὲ ὁ ἀνύπηνος τὸ ἀγένειος. Τὸ δὲ «χαριεστάτη» χρήσιμος εἰς τὴν ἐκ τοῦ ἦδω παλαιὰν ἐτυμολογίαν τῆς ἦβης, ἡδὺ γὰρ πάντως ἅπαν τὸ χαρίεν. οὐκοῦν καὶ ἡ ἦβη καὶ ὁ ἦβων ὁ καὶ ὑπηνήτης.] Ἔστι δὲ «αἰσθητῆρ» μὲν βασιλεὺς ἢ βασιλικός, οἶονεὶ τηρῶν τὰ αἴσια, ὃν ἄλλοι αἰσυμνητῆρα καὶ αἰσυμνήτην φασίν, ἦγγουν ἄρχοντα τῶν αἰσίων καὶ δικαίων μνήμην ποιούμενον. ὅθεν καὶ αἰσυμνᾶν τὸ ἄρχειν. οἱ δὲ φασιν ὅτι αἰσθητῆρ ὄνομα ἡλικίας, ἢ ὁ ἄγαν ἐρρωμένος, παρὰ τὸ ἄ ἐπιτατικὸν καὶ τὸ σύω, τὸ ὀρμῶ, ὁ ἄγαν σόμενος, καὶ κατὰ τοὺς παλαιοὺς εἰπεῖν, κекινημένος, ἐντρεχῆς νεανίας, ἢ καὶ ἄλλως κατ' αὐτούς, εὖμοιρος, κόσμιος, καθήκων, παρὰ τὴν αἴσαν, ἀφ' ἧς αἰσύω ῥῆμα καὶ αἰσθητῆρ. καὶ ἄλλως δέ, αἰσθητῆρ ὁ ἐπιτελεστικός παρὰ τὴν αὐτὴν αἴσαν, κατὰ δὲ τινὰς νομεύς ἢ εὐκίνητος παρὰ τὸ αἴσσειν. Ἀρίσταρχος δὲ ἀρέσκειται βασιλέα λέγειν, ὡς εἴρηται. βασιλεῖς γάρ, φησί, τὸ αἴσιμον νέμουσιν, ὅθεν καὶ ὁ αἰσυμνητῆρ. εἰ δὲ παρώνυμος τοιοῦτου αἰσθητῆρος ὁ Τρωϊκὸς Αἰσθητῆς, τὸ κύριον, οὐκ ἔστι μετὰ μαρτυρίας εἰπεῖν. Ὑπῆνη δὲ ἢ κοινῶς τὸ γένειον κατὰ τινὰς, ἢ καὶ ἄλλως, μύσταξ μὲν, φασίν, αἰ τοῦ ἄνω χεῖλους τρίχες, αἰ δὲ κάτω πάππος, τὸ δὲ ἐξ ἀμφοῖν ὑπῆνη. καὶ ὁ Κωμικὸς οὕτω νοεῖ, ἐν οἷς λέγει 4.917 μολύνειν τινὰ τὴν ὑπῆνην. Ἦβη δὲ ὅτι οὐ μόνον ἡλικία νεωτερική, ἀλλὰ καὶ τόπος σωματικός, ὧ παρώνυμον καὶ τὸ ἐφήβαιον, ὡς τῆ κεφαλῇ τὸ κεφάλαιον, καὶ ὡς ἐκεῖθεν καὶ τὸ ἠβηδὸν ἐπίρρημα, καὶ ῥῆμα παρὰ τῷ Κωμικῷ τὸ ἠβυλλιάν, καὶ ὁ πρωθήβης καὶ ὁ ἄνηβος καὶ ὁ ἄκρηβος καὶ τὰ τοιαῦτα, πολλαχόθεν φαίνεται. (η. 349) Ὅτι τὸ παρεξ, περὶ οὗ πολλαχοῦ διείλειπται, κἀνταῦθα κεῖται μετὰ αἰτιατικῆς ἐν τῷ «μέγα σῆμα παρεξ Ἴλοιο ἔλασαν», ὁ Πρίαμος δηλαδὴ καὶ ὁ κήρυξ. ὁμοίως καὶ ἐξῆς ἐν τῷ «δῶρα παρεξ Ἀχιλῆα δέχεσθαι». δῆλον δὲ ὅτι τὸ τοῦ Ἴλου σῆμα ἐξω τῆς πόλεως ἦν «μέσον κἀπ πεδίον, ὡς προεῖρηται, ταφέντος ἐκεῖ, ἐπεὶ πρῶτος ἐθάρρησε, φασίν, ἐν πεδίοις θέσθαι τὴν κατοικίαν. (η. 350 ς.) Ὅτι κατάλυσιν ἐξ ὁδοῦ φράζει τὸ «στήσαν ἄρ ἵππους τε καὶ ἡμιόνους, ὄφρα πίοιεν ἐν ποταμῷ· δὴ γὰρ καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθε γαῖαν». περὶ Πριάμου δὲ τοῦτο καὶ τοῦ σὺν αὐτῷ κήρυκος. (η. 351) Ἰστέον δὲ ὅτι τοῦ «κνέφας» γενικὴ [πρὸς ἀναλογίαν οὐχ' εὔρηται, κνέφους δὲ κεῖται παρὰ Ἀριστοφάνει ἐν Ἑκκλησιαζούσαις ὡς ἀπὸ τοῦ κνέφος πρὸς ἀναλογίαν τοῦ γῆρος γήρους, οὗ κοινότερον τὸ γῆρας γήραος, καὶ ὅτι τοῦ φάος τὸ μὲν ἄλφα φυλάσσεται ἐν τῷ κνέφας, ὅπερ ἐστὶ κενότης φάους, τὸ δὲ ὄ τηρεῖται ἐν τῷ νέφος, ὃ στέρησις φάους ἐστὶ.] παράγωγος δὲ τοῦ κνέφας ὁ κνεφαῖος ἐν τῇ τραγωδίᾳ. [(η. 353) Ὅτι ἐν τῷ «ποτὶ Πρίαμον φάτο φώνησέν τε» ἢ ταῦτο λογεῖται τὸ «φάτο» καὶ τὸ «φώνησεν» ἢ διαφέρετον καθότι τρανέστερον τοῦ «φάτο» τὸ «φώνησεν».] (η. 354) Ὅτι βουλευτικὸν τὸ «φράζεο, ὦ δεῖνα, φραδέος νόου ἔργα τέτυκται». (η. 355–7) Εἰ δὲ καὶ πολέμιός τις καθορᾶται, οἰκεῖον καὶ τὸ «ἄνδρα ὀρώ· τάχα δ' ἄμμε διαρραίσεσθαι οἴω. ἀλλ' ἄγε δὴ φεύγωμεν, ἢ γούνων ἀψάμενοι λιτανεύσομεν, αἴ κ' ἐλεήση». Ἰδαίου δὲ τοῦ κήρυκος ταῦτα λόγοι 4.918 πρὸς Πρίαμον, ὅτε ἐξ ἀγχιμόλου, ἦτοι ἐκ τοῦ σύνεγγυς, ἰδὼν ἐφράσατο τὸν Ἑρμῆν. Ἔνθα ὄρα τὸ «φραδέος» ἐκ τοῦ ὁ φραδῆς, οὗ κατὰ στέρησιν ὁ ἀφραδῆς καὶ τὸ ἀφραδέως ἐπίρρημα. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα. (η. 358–

60) Τοῦ δὲ Πριάμου τὸ ἐπὶ τούτοις πάθος δειλῶ πρέπει ἐπιλογισθῆναι. φησὶ γὰρ Ὅμηρος «σὺν δὲ γέροντι νόος χύτο· δεΐδιε δ' αἰνῶς, ὀρθαὶ δὲ τρίχες ἔσταν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσι», περὶ ἃ δηλαδὴ τρίχες. «στῆ δὲ ταφῶν», ὃ ἐστὶν ἐκπλαγεῖς, ὡς ἀλλαχοῦ δεδήλωται. Τὸ δὲ ὀρθὰς στῆναι τρίχας τοῦτο ἦν τὸ φρίσσειν. μεγάλου δὲ φόβου πάθη ἐνταῦθα ἐδήλωσεν ὁ ποιητής. Ἐν τούτοις δὲ φασιν οἱ παλαιοὶ πρὸς μὲν τὸ φεύγωμεν καὶ «λιτανεύσομεν», ὅτι ὁ κῆρυξ τῆς ἰδίας μᾶλλον φροντίζει σωτηρίας ἢ τῆς τοῦ νεκροῦ λυτρώσεως, εἰς δὲ τὸ «σὺν δὲ γέροντι χύτο νόος», ὅτι τὴν ταραχὴν τῆς γεροντικῆς διανοίας Ὅμηρος μεμίμηται διὰ τοῦ ὑπερβατοῦ σχήματος. εἶπε δὲ πού πρὸ τούτων Ὅμηρος τὸ συγκεχύσθαι καὶ ἐπὶ ἡνίων. λέγεται δὲ καὶ λόγου σύγχυσις, καὶ νημάτων, καὶ οἰκημάτων πεσόντων, καὶ πολυειδῶν ὀσπρίων, καὶ στρατευμάτων δὲ καὶ ἐτέρων πολλῶν. μετήνεκται δὲ ἡ λέξις ἀπὸ χύσεως ὑγρῶν ὁμοῦ γινομένης, ὧν μιγέντων οὐ φυλάττεται τὸ ρεῖθρον εὐκρινές. [(η. 357) Δῆλον δ' ὅτι τοῦ λιτανεύω δύο θέματα προϋπόκεινται, πρωτότυπον μὲν τὸ λίτω, παράγωγον δὲ ἐξ αὐτοῦ τὸ λιτάνω, πρὸς ὁμοιότητα τοῦ μήθω μανθάνω καὶ τῶν ὁμοίων.] Ὅτι παρ' ἐτέροις μὲν ἐριούνης Ἑρμῆς τετρασυλλάβως, Ὅμηρος δὲ πεντασυλλάβως φησὶν «ἐπαΐζας ἐριούνιος ἄρμα καὶ ἵππους», καὶ «Ἑρμείας ἐριούνιος ὠΐξε γέροντι», καὶ «αὐτὸς δ' ἐριούνιος ἐγγύθεν ἐλθῶν» καὶ ἐξῆς. τί δὲ ἡ λέξις δηλοῖ, δεδήλωται ἀλλαχοῦ. (η. 360 ς.) Ἰστέον δὲ ὅτι φιλόφρονος ἦθους τὸ «αὐτὸς δὲ ἐγγύθεν ἐλθῶν χεῖρα γέροντος ἐλὼν ἐξείρετο καὶ μετέειπε». (η. 363) Ὅτι τὴν ἀρχὴν μὲν ἡμέρα ἦν ἐξελάσαντι ἐκ Τροίας τῷ γέροντι, ἐλθόντι δὲ παρὰ τὸ ῥηθὲν τοῦ Ἴλου σῆμα, καὶ στήσαντι τὰ ζῶα πιεῖν ἐν ποταμῷ, κνέφας ἦν, ὡς ἐρρέθη, ἐπεληλυθός. Ἑρμῆς δὲ 4.919 ἐπιφανεῖς καιρὸν εἶναι νυκτὸς φησι βαθείας. ἐν τούτοις δὲ ὁ ποιητής πόρρω τε τῆς πόλεως εἶναι πραγματικῶς δηλοῖ τὸ ναύσταθμον, καὶ καιρὸν τοῦ ἰκετεύειν παραδίδωσιν, ὁποῖος καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα ἐπεκρίθη ἐς Φαίακας ἰκετεύσαντι τῷ Ὀδυσσεΐ, ὀπηνίκα δηλαδὴ ὁ ἰκετευόμενος, πρᾶυνθεις ἐκ δαιτός, ἀνίεται καὶ εὐέντευκτος γίνεται. διὸ καὶ Πρίαμος, εὐτυχήσας ἐντυχεῖν τῷ Ἀχιλλεΐ νέον ἀπολήξαντι τοῦ ἔσθαι καὶ πίνειν, ἐμειλίξατο τὸν ἄγριον. ὡς εἶγε μὴ τοῦτο ἦν, οὐκ ἂν ἴσως διεξέφυγε τὸ κακῶς παθεῖν, ὃς καὶ οὕτω βαρύν τινα βραχὺν ἐξ Ἀχιλλέως λόγον μαθὼν ἔδεισεν. (η. 362-7) Ὅτι πρὸς γέροντα ζωοτρόφον νυκτὸς ἰόντα διὰ πολεμίας γῆς νεώτερός τις ἀντήσας ἐρεῖ «πῆ πάτερ ὦδ' ἵππους τε καὶ ἡμιόνους ἰθύνεις νύκτα δι' ἀμβροσίην, ὅτε θ' εὐδουσι βροτοὶ ἄλλοι; οὐδὲ σύ γ' ἔδδειςας μένεα πνέοντας τοὺς δεῖνα, οἳ τοι δυσμενεές καὶ ἀνάρσιοι ἐγγὺς ἔασιν», ἤγουν εἰσί; «τῶν εἴ τίς σε ἴδοιτο θοὴν διὰ νύκτα μέλαιναν», τὴν καὶ ἀλλαχοῦ κειμένην, «τόσσαδε» ἢ «τοσσάδ' ὀνειάτ' ἄγοντα», ἢ ἔχοντα, «τίς ἂν δὴ τοι νόος εἴη», ἤγουν τί νοεῖς παθεῖν; ὃ δὴ γοργῶς οὕτω ῥηθὲν μέγαν ὑποδηλοῖ καὶ δυσέκφραστον κίνδυνον. (η. 368 ς.) Εἰ δὲ καὶ γέροντα ὁ τοιοῦτος ἔχει θεράποντα, προσαρμόττει καὶ τὸ ἐξῆς «οὔτ' αὐτὸς νέος ἐσσί, γέρων δὲ τοι οὔτος ὀπηδεῖ ἄνδρ' ἀπαμύνασθαι, ὅτε τις πρότερος χαλεπήνη». (η. 370 ς.) Ἐὰν δ' ὁ ταῦτα λέγων οἴος τε ἦ ἐπαρῆξαι τῷ γέροντι, καλὸν εἶπεῖν καὶ τὸ «ἀλλ' ἐγὼ οὐδὲν σε ῥέξω κακὸν ἠδέ κεν», ἢ «καὶ δέ κεν», «ἄλλον σεῦ ἀπαλεξήσαιμι», τουτέστι καὶ ἄλλον ἂν σου ἀποσοβήσαιμι, «φίλω δέ σε πατρὶ εἴσκω». (η. 373-7) Ὁ δὲ τοιοῦτος γέρων προσφυῶς ἂν ἐρεῖ τῷ τοιούτῳ ἀλεξητῆρι νέω, εἶπερ εὐγενῆς ἐστὶν ἐκεῖνος καὶ ἄλλως ἀγαθός, τὸ «οὔτω πη τάδε γ' ἐστί, φίλον τέκος, ὡς ἀγορεύεις. ἀλλ' ἔτι καὶ ἐμοῦ θεὸς ὑπερέσχεθε χεῖρα, ὅς μοι τοιόνδ' ἦκεν ὀδοιπόρον ἀντιβολῆσαι, αἴσιον, οἴος δὴ σὺ δέμας καὶ εἶδος ἀγῆτός, πέπνυσαι τε νόω, μακάρων δ' ἔξ ἐσοὶ τοκῆων». ἄπερ εὐγενοῦς ἀγαθοῦ ἀνδρός 4.920 εἰσιν ἔπαινος. (η. 368) Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ «οὔτ' αὐτὸς νέος ἐσσί, γέρων δὲ τοι οὔτος ὀπηδεῖ» γοργῶς παραπέφρασαι ἀπὸ τοῦ «ὦ γέρον, σὴ δὲ βίη λέλυται, χαλεπὸν δέ σε γῆρας ὀπάζει, ἠπεδανός δὲ νύ τοι θεράπων». (η. 364) Τί δὲ ἐστί τὸ μένεα πνέειν, προδεδήλωται. (η. 365) Δῆλον δὲ καὶ ὅτι ταῦτὸν δυσμενεῖς καὶ ἀνάρσιοι. (η. 366) Θοὴ δὲ καὶ ἐνταῦθα νύξ κατὰ τοὺς

σοφούς ἢ ὀξεῖα τῆ σκιᾶ, καθ' ἣν γίνεται. (η. 367) Ὀνειάτα δὲ νῦν τὰ δῶρα, ὡς ἂν ὠφελήματα. οὐκ ἄρα τὰ βρώματα μόνον ὀνειάτα. (η. 368) Τὸ δὲ «οὔτ' αὐτὸς νέος ἔσσι» ταύτῳ μὲν ἔστι τῷ «γέρων». ὅμως μέντοι εὐφήμως ἐπεφωνήθη τῷ Πριάμῳ. δυσχεραίνουσι γὰρ οἱ πολλοὶ τὴν προσωνομίαν τοῦ γέροντος. (η. 368 ς.) Τὸ δὲ «γέρων οὗτος ἄνδρ' ἀπαμύνασθαι», ὡς καὶ ἀλλαχοῦ κεῖται, χαλεπήναντα, ὁμοίον ἔστι τῷ ἀσθενῆς. ἀπάλαμνοι γὰρ φύσει πρὸς ἄμυναν ἰσχυρὰν οἱ γέροντες. (η. 370) Τὸ δὲ «οὐδὲν σε ῥέξω κακόν, ἀλλὰ καὶ ἄλλον ἀπαλεξήσω» καὶ Ἀχιλλεὺς προερρέθη δύνασθαι κατὰ τὸν τοῦ Διὸς λόγον, εἰπόντος ὡς «οὔτ' αὐτὸς κτενέει, ἀπὸ τ' ἄλλους ἐρύξει». (η. 362 ετ 371) Ἐν δὲ τῷ «πῆ πάτερ», καὶ «φίλω δέ σε πατρὶ εἶσκω» διδάσκει ὁ ποιητὴς τοὺς φιλοπάτορας σέβεσθαι τοὺς ἡλικιώτας τῶν πατέρων. διὸ καὶ Πρίαμος πρὸς τὸν Ἀχιλλεῖα φησὶ «μνήσαι πατρὸς σοῦ τηλίκου ὡς περ ἐγώ» καὶ ἐξῆς. Πλάτων δὲ κοινὰς εἶναι τὰς γυναῖκας ἐκέλευσεν, ὅπως οἱ γέροντες ὡς πατέρες τιμῶνται. (η. 374) Τὸ δὲ «θεὸς ὑπερέσχεθε χεῖρα», ἦγουν ὑπεράνω ἔσχεν, ἐσκέπασε, τροπικῶς ἐφράσθη ἐκ τῶν ἐν καιρῷ κινδύνου σκεπόντων κεφαλὴν, μὴ καὶ πληγεῖσα διάνδιχα κεασθῆ. (η. 375) Τὸ δὲ «ὀδοιπόρον ἀντιβολῆσαι αἴσιον» τὸν αἰσθητῆρα ὑπολαλεῖν δοκεῖ κατὰ τοὺς ἐκείνους ἐτυμολογοῦντας ἀπὸ τοῦ αἰσίου ἢ τῆς αἴσης. (η. 377) Τὸ δὲ «μακάρων ἕξ ἔσσι τοκῆων» στοχαστικῶς ἐκ τῆς ὄψεως εἴρηται, ὡς τῶν, ὅσοι δέμας καὶ εἶδος ἀγῆτοί, βασιλικῶν τε καὶ θείων νομιζομένων, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα εὔρηται, ἐφ' ὧν ἔστιν Ὀμηρικῶς εἰπεῖν μικρόν τι παρωδήσαντα καὶ τὸ «ἐπεὶ οὐκ ἂν γε θνητοὶ τοιοῦσδε τέκοιεν». προσενθυμητέον δὲ καὶ ὅτι Ἀλέξανδρος διὰ μόνον καλὸν εἶδος τὸ θεοειδῆς ἔσχεν ἐπίθετον, Ἐλένη δὲ ὅτι θεαῖς εἰς ὧπα ἔοικε, Διὸς ἐκγεγαυῖα λέγεται. οἱ δὲ παλαιοὶ καὶ ταῦτά φασιν· δέμας καὶ εἶδος σωματικά, τὸ πέπνυσαι ψυχικόν, μακάρων δὲ τοκῆων ἐξεῖναι ὡς εὐγενῆ ἐπὶ τῶν 4.921 ἐκτός. ἐξ Ὀμήρου ἄρα οἱ ἐκ τοῦ Περιπάτου τὴν τριάδα τῶν ἀγαθῶν εἰλήφασιν, ἅπερ εἰσὶ τὰ κατὰ σῶμα καὶ ψυχὴν καὶ ἐκτός. ὡς δὲ καὶ ἡρῶα τοῖς περικαλλέσιν ἐγίνοντο, τουτέστιν ναοὶ πρέποντες ἦρωσι, προγέγραπται. Ὅτι πολλαχοῦ ὁ ποιητὴς φιλοτιμούμενος τὴν αὐτὴν πρᾶξιν ἐνδείκνυσθαι διαφόροις, ὡς εἰκός, ποτε γινομένην αἰτίαις καὶ οὕτω πολυπειρίαν τε τῷ ἀκροατῇ καὶ τῇ ἑαυτοῦ ποιήσει πλατυσμὸν ἐμποιεῖν, πλάττει κἀνταῦθα τὸν Ἑρμῆν ἐρωτῶντα ἐν τοιαύτῃ μεθόδῳ, ποῦ ὁ γέρον Πρίαμος ἄγει τὰ τῆς ἀπῆνης. (η. 380–4) Φησὶ γὰρ «εἶπέ μοι, ἠέ πῃ ἐκπέμπεις κειμήλια πολλὰ καὶ ἐσθλὰ ἄνδρας εἰς ἀλλοδαπούς, ἵνα περ τάδε τοι σὸα μίμνη», ὃ καὶ διὰ τοῦ τραγωδομένου Πολυδώρου πεποίηται, «ἢ ἤδη πάντες καταλείπετε Ἴλιον ἰρήν, δειδιότες». (η. 430 ς.) Ἐφ' οἷς ὡς μὴ εὐστοχῆσαντος τοῦ Ἑρμοῦ ἐρεῖ μετ' ὀλίγα ὁ γέρον αὐτὸ τὸ ὄν, οὐκ ἐν ἀφηγήσει, ἀλλὰ πάνυ στενωῶς, εἰπὼν «πέμψον δέ με σύν γε θεῶ, ὄφρα κεν ἐς κλισίην Ἀχιλλέως ἀφίκωμαι», μονονουχὶ φάμενος, ὡς οὔτε εἰς ἀλλοτρίαν πέμπω κειμήλια οὔτε φεύγω σύν τοῖς ἄλλοις ἄλλ' ἐς Ἀχιλλέως ἦκω. (η. 384 ς.) Ἐπὶ δὲ τούτοις ἐπάγεται ἔπαινος ἀριστεῶς τεθνεῶτος, τὸ «τοῖος γὰρ ἀνὴρ ὄριστος ὄλωλε, σὸς παῖς· οὐ μὲν γὰρ τι μάχης ἐπεδεύετ' Ἀχαιῶν». ἐξ οὗ προκαλεῖται ὁ γέρον εὐθὺς εὐαφόρμῳ εἰς τοὺς περὶ τοῦ παιδὸς Ἑκτορος λόγους. Ἰστέον δὲ ὡς, εἴγε ἀρίστου ἀνδρὸς πτώσις τὴν Ἴλιον ὀλέσει, καλῶς ἄρα καὶ ὁ Ἑρμῆς ἐνὸς τούτου γέροντος τοῦ βασιλέως λιπόντος τὴν πόλιν λέγει καὶ τοὺς ἄλλους πάντας οὕτω ποιήσιν. (η. 387) Ὅτι ἐπὶ ἐνδόξῳ ἀγνώτῳ ῥηθεῖ ἂν τὸ «τίς δὲ σύ ἔσσι φέριστε; τέων δ' ἕξ ἔσσι τοκῆων»; (η. 388) Ὅτι κἀνταῦθα κεῖται τὸ καλὰ ἐπίρρημα ἀντὶ τοῦ καλῶς ἐν τῷ «ὡς μοι καλὰ τὸν οἶτον ἀπότμου παιδὸς ἔνισπες». ἐνθα λογιστέον ὡς, εἰ μὲν ἐπὶ θανάτου κεῖται οἷτος καὶ πότμος, λέγοι ἂν θάνατον δυσθανάτου παιδός, εἰ δὲ ἐπὶ τύχης ἀμφοτέρα, εἴη ἂν λέγων τύχην δυστυχοῦς παιδός. δοκεῖ δὲ περιττὸν κεῖσθαι τὸ ἄρθρον καὶ οὐ συνήθως φράζεσθαι. ἐχρῆν γὰρ ἢ τὸν οἶτον τοῦ παιδὸς εἰπεῖν ἐν δυσὶν ἄρθροις, ἢ ἀνάρθρως οἶτον παιδός. (η. 390) Ὅτι πρὸς γηραιὸν πειράζοντα οἰκεῖον εἰπεῖν «πειρᾶ ἐμεῖο, γεραῖέ, καὶ εἴρεαι». καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς δὲ παραιτητικὸν δώρου τὸ «πειρᾶ ἐμεῖο,

γεραιέ, νεωτέρου, οὐδέ με πείσεις, ὅς με κέλη σέο δῶρα δέχεσθαι». (η. 391-4) Ἄριστέως δὲ καθ' Ἑκτορα ἔπαινος τὸ «τοῦτον μὲν ἐγὼ μάλα πολλὰ μάχη ἐνὶ κυδιανείρῃ ὀφθαλμοῖσιν ὄπωπα, ὅτε τοὺς κτείνεσκε δαΐζων ὀξεί χαλκῶ, ἡμεῖς δ' ἔσταότες θαυμάζομεν». Ἑρμοῦ δὲ 4.922 καὶ ταῦτα πρὸς Πρίαμον. (η. 396 ς.) Ὅτι προῖων μὲν Ἑρμῆς ἐκφήνη ἑαυτὸν ἀναγκαίως, ἐνταῦθα δὲ πρὸς τὸν γέροντα βασιλέα ὑποψευδόμενος, καὶ εἰπὼν «τοῦ γάρ», ἤγουν τοῦ Ἀχιλλέως, «ἐγὼ θεράπων, μία δ' ἤγαγε νηὺς εὐεργής· Μυρμιδόνων δ' ἔξ εἰμι», ἄπερ πάντη ψευδῆ. (η. 397-400) Εἶτα ἐπάγει μέσως λέγων «πατὴρ δέ μοι ἐστὶ Πολύκτωρ. ἀφνειὸς μὲν ὁ γ' ἐστὶ, γέρων δὲ δὴ ὡς σύ περ ὦδε, ἔξ δὲ οἱ υἱές ἔασιν, ἐγὼ δὲ τοι ἔβδομος εἰμι· τῶν μεταπαλλόμενος κλήρῳ λάχον ἐνθάδ' ἔπεσθαι». (η. 400) Καὶ ὅρα τὸ «ἐνθάδε» μέσως ῥηθέν. πρὸς μὲν γὰρ τὸ ψευδῶς λεχθὲν ἐκ Μυρμιδόνων εἶναι τὸν φανέντα δηλοῖ τὸ «εἰς τὴν Τροίαν», κλήρῳ γὰρ δῆθεν λαχὼν ἐκ Θετταλίας ἦλθε σὺν Ἀχιλλεῖ, πρὸς δὲ τὸ ἀλληγορούμενον ἀντὶ τοῦ «εἰς σέ». εἶληγα γὰρ ὡσπερ ἐκ κλήρου ὁ ἀστήρ Ἑρμῆς τοῖς τοιούτοις παρεῖναι ὡς φιλοποιοῦς. τούτῳ δ' ἀκόλουθα καὶ τὰ λοιπά. (η. 397) Πολύκτωρ μὲν γὰρ πατὴρ τῷ τοιούτῳ Ἑρμῆ, ὁ πάντα εἶσω σφίγγων καὶ οἶον κεκτημένος οὐρανὸς ἢ αἰθήρ ἢ Ζεὺς, ἢ πρόνοια ἢ ψυχὴ τοῦ παντός. (η. 398) Ἀφνειὸς δὲ οὗτος διὰ τὴν τοῦ παντός περιοχὴν καὶ τὸν κατὰ τὸ πᾶν οἶον περιουσιασμόν, γέρων δὲ, διὰ τὸ αἰὲν εἶναι, καὶ ὅτι αἰειγενέτης κατὰ τὸν μῦθον καὶ αὐτός, ἔξ δὲ υἱοὶ αὐτῷ, ἐν οἷς οὗτος ἔβδομος, οὗ λάχος ἢ ἐνθάδε ἔλευσις, οἱ ἔξ πλάνητες, οἷς συντέτακται καὶ Ἑρμῆς, ἐταιρίζειν τε λαχὼν καὶ τὰ λοιπά, ὡς προγέγραπται. (η. 398) Τὸ δὲ «ὡς σύ περ ὦδε» ἀφιδρύματα θεῖα τοὺς γηραιοὺς εἶναι δηλοῖ, καὶ μάλιστα τοὺς καὶ βασιλικούς καὶ ἀγαθοὺς, κατὰ τε ἀρετὴν καὶ τιμὴν καὶ τὸ μακροχρόνιον. Ἰστέον δὲ ὅτι ποιητικώτερον μὲν καὶ τερατωδέστερον Ἑρμῆς αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ σωματοειδῆς νοοῖτο ἂν ἐναργῆς φανῆναι τῷ Πριάμῳ, ἵνα πολλὰ λύση τῶν ἀπόρων, τὸ λαθεῖν ἐν τῇ εἰσόδῳ τοὺς πυλωρούς, τὸ τὰς πύλας τοῦ τείχους καὶ τὰς τοῦ Ἀχιλλέως ἀνοῖξει, τὸ εἰς Ἀχιλλέα ἐλθεῖν καὶ αὐτῆς ἀκινδύνως ἐπανελθεῖν. καὶ οὕτω μὲν ποιητικώτερον. 4.923 ἐτέρως δὲ ἀναγωγικῶς Ἑρμοῦ ταῦτα ἔργα, τοῦ ἀστέρος, οὗ συλλαβομένου ἔλαθέ τε καὶ ἐφιλιώθη, ὡς αὐτοῦ καὶ τούτοις ἐπιστατοῦντος. ἱστορικῶς μέντοι καὶ κατὰ τινὰ ἠθικὴν ἀλληγορίαν ἔοικε τῶν τις Μυρμιδόνων ἐντυχεῖν που πρὸ τοῦ τείχους ἀγαθῆς τύχῃ τῷ Πριάμῳ, καὶ καταπράξασθαι αὐτῷ ἑλλόγως καὶ οὕτως Ἑρμαϊκῶς τὰ καιριώτατα, ὃν διὰ τὸ ἄγαν εὐτυχῶς ἐπιφανῆναι καὶ κερδῶον γενέσθαι καὶ ὡς οἷά τι ἀγαθὸν ἔρμαιον εὐρεθῆναι τῷ τε δόλῳ συμπράξαντα καὶ ἐταιρίσαντα. ταῦτα δὴ τὰ Ἑρμαϊκὰ εἰς Ἑρμῆν ὁ μῦθος εἵκασεν, ὡσπερ καὶ τὸν διὰ φρονήσεως ἐνεργοῦντα ἢ ποιήσις εἰκάζει πολλαχοῦ τῇ Ἀθηνᾷ καὶ τὸν ἀρεϊκὸν Ἄρεϊ. (η. 400) Ὅρα δὲ καὶ τὸ «μεταπαλλόμενος κλήρῳ λάχον». πάνυ γὰρ δεξιῶς τὰς συγγενεῖς λέξεις ὁμοῦ παρέθετο, ἐτέραν καιριωτέραν οὐκ ἀφείς. (η. 398) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐνταῦθα μὲν τὸ «ὡς σύ περ ὦδε» σαφῶς κεῖται ἀντὶ τοῦ οὕτως ὡς σύ, ἀλλαχοῦ δὲ τὸ «ὡς νύ περ ὦδε» οὐ πάνυ σαφῶς ἔχει, ὡς ἐκεῖ φαίνεται. (η. 401-4) Ὅτι προθυμίας ἄκρας εἰς μάχην τὸ «ἠῶθεν θήσονται περὶ ἄστου μάχην· ἀσχαλόωσι γὰρ οἱ γε καθήμενοι οὐδὲ δύνανται ἴσχειν ἐσσυμένους πολέμου βασιλῆς Ἀχαιῶν». Ἑρμῆς δὲ τοῦτο πλάττει, ὡς οἷα εἰδὼς οὕτω γενησόμενον, εἰ μὴ ὁ Πρίαμος ἐπρέσβευσεν. (η. 409) Ὅτι στοχαζόμενος ὁ γέρων τῆς Ἀχιλλέως ὠμότητος ἐρωτᾷ, μήποτε τὸν Ἑκτορα κυσὶ μελεῖστί ταμῶν προὔθηκεν. (η. 410 ς.) Ἀκούει δὲ ἔξ Ἑρμοῦ, ὡς οὕτω τὸν γε φάγον κύνες οὐδ' οἰωνοί. Καὶ ὅρα τὸ «οὕτω». δηλοῖ γὰρ ὡς, εἰ μὴ ἔσπευσεν ὁ γέρων, ἐσπαράχθη ἂν ζῶοις ὁ νεκρός. καὶ ἄλλως δέ, ἀπειλήν τινα ὑποτείνει τὸ «οὕτω», ἵνα δηλοῖ ὡς, εἰ καὶ μήπω ἔφαγον αὐτὸν κύνες, ἀλλὰ μικρὸν ὅσον ἔσται καὶ τοῦτο. προαναφωνεῖ δὲ καὶ τοῖς Ὀμηρίδασι ὁ λόγος, ὅτι οὐ πτοητέον ὡς μάτην ὁ γέρων πρεσβεύσει περὶ νεκροῦ μηκέτ' ὄντος. (η. 409) Θηλυκῶς δὲ καὶ ἐνταῦθα αἱ κύνες, ὡς δηλοῖ τὸ «ἦσιν», ἤγουν ἰδίαις, «κυσὶ προὔθηκεν». (η. 412-21)

Ἐπὶ δὲ τούτοις πάνυ τερατωδῶς ὁ ποιητὴς καὶ πρεπόντως τῆ κατ' αὐτὸν ποιήσει φησὶ δι' Ἑρμοῦ περὶ Ἐκτορος τὸ «ἀλλ' ἔτι κείνος κεῖται Ἀχιλλῆος παρὰ νηϊ οὕτως», ἢ αὐτως, «ἐν κλισίῃσι· δυωδεκάτη δὲ οἱ ἠώς», ἢ «δυωδεκάτη δὲ οἱ ἦδε, κειμένῳ, οὐδὲ τί οἱ χρῶς σήπεται, οὐδέ μιν εὐλαὶ ἔσθουσιν. ἢ μὲν μιν περὶ σῆμα ἐοῦ ἐτάριοιο φίλοιο ἔλκει ἀκηδέστως, ἠὼς ὅτε διὰ φανείῃ, οὐδέ μιν αἰσχύνει· θηοῖο κεν αὐτὸς ἐπελθῶν, 4.924 οἶον ἐρσήεις κεῖται, περὶ δ' αἶμα νένιπται, οὐδέ ποθι μιάρως, σὺν δ' ἔλκεα πάντα μέμυκεν, ὅσσ' ἐτύπη. πολέες γὰρ ἐπ' αὐτῷ χαλκὸν ἔλασαν». (η. 422 ς.) Ἄ δὴ ἀνάγων παιδευτικῶς εἰς θεοφίλειαν, ἐπάγει «ὥς τοι κήδονται μάκαρες θεοὶ υἱὸς καὶ νέκυός περ ἐόντος, ἐπεὶ σφι φίλος περὶ κῆρι». [ἢ σὺ ὁ πατήρ, δι' ὃν ταῦτα πρὸς εὐσεβείας χάριν, ἢ μάλιστα ὁ Ἐκτωρ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν.] (η. 413) Ἔστι δ' ἐν τοῖς ῥηθεῖσι τὸ μὲν αὐτως ταῦτὸν τῷ οὕτως, ὡς ἐξ ἀρχῆς δηλαδὴ ἐτέθη. (η. 414 ς.) Εὐλαὶ δέ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, οἱ τοῖς τεθνεῶσιν ἐγγεννῶμενοι σκώληκες, διὸ ἐρμηνεύων ὁ ποιητὴς φησὶ «αἶ φῶτας ἀρηϊφάτους κατέδουσιν», ὡς εἶναι σκώληκας νεκροφάγους τὰς εὐλάς. (η. 417) Ἀκηδέστως δὲ τὸ ἀνηλεῶς, δίχα τοῦ κήδεσθαι, [ἐκ τοῦ κηδῶ κηδέσω, ἐξ οὗ καὶ κηδεμών καὶ κηδεστής. ἀπλοῦν δὲ τοῦ κηδῶ κηδέω, οὗ δεύτερον τὸ κηδεύω, ἐπὶ τε ταφῆς καὶ ἐπὶ γαμβρείας.] Τὸ δὲ «φανείῃ» ἐν πολλοῖς τῶν ἀντιγράφων διὰ τοῦ ῥη συνήθως ἔχει τὴν παραλήγουσαν μετὰ καὶ προσγραφῆς τοῦ ῥη λόγῳ διφθογγου. [Δύναται δὲ καὶ ἐκ τοῦ φανῆ δισυλλάβου εἶναι τὸ «φανῆῃ» δίχα προσγραφῆς τοῦ ῥη διὰ τὸν τοῦ ῥητα πλεονασμόν.] (η. 418) Τὸ δὲ «αἰσχύνει» ῥῆμά ἐστιν ἀντίθετον τοῦ καλὸν εἶναι, καθὰ καὶ τὸ αἶσχος τῷ κάλλει ἀντίκειται. αἰσχύνεται δὲ νεκρός, ὅτε 4.925 ἀποδρυφθῆ ἢ ἄλλα τι τοιοῦτον πάθοι. Τὸ δὲ «θηοῖο» ἀντὶ τοῦ θαυμάσιος πρὸς τὸ θηητόν συστοιχεῖ. (η. 419) Τὸ δὲ ἐρσήεις, ὃ ἐστὶ δροσώδης, τεράστιον, εἴπερ ἀντὶ σηπεδόνοσ καὶ τοῦ μυδᾶν δρόσος αὐτὸν περικέχεται. διὸ καὶ ὁ ποιητὴς ἐπεσημήνατο εἰπῶν «θηοῖό κεν αὐτόσ», τουτέστιν θηητόν κρινεῖς ὡς ἐρσήεις κεῖται. (η. 420) Οὕτω δὲ τέρας καὶ τὸ τὰ ἔλκη πάντα μεμυκέναι. οὐκ εἶπε δὲ οὐλωθῆναι, διότι πάνυ ἀτηρὰ ἢ τοιαύτη τόλμα. εἰ δὲ καὶ τὸ μεμυκέναι παράδοξον, τὰ γὰρ μετὰ θάνατον γινόμενα ἔλκη οὐ μῦει ἀλλὰ σήπεται, ὅμως οὐ τοσαύτην ἔχει παραδοξίαν ὅσων ἢ ἀπούλωσις. [Πολλὴ δὲ καὶ ἡ ὁμωνυμία καὶ ἡ παραγωγὴ τοῦ μύειν. μῦει γὰρ οὐ μόνον ἔλκη ἀλλὰ καὶ χεῖλη καὶ ὄμματα, καὶ ῥόδα δὲ τὰ ἔτι ἐν κάλυξι καὶ ὅσα τοιαῦτα ἐκ δὲ τοῦ μύειν ἐστὶ καὶ τὸ μυεῖν, ἱερὰ λέξις αὕτη Ἀττικῆ, ἀφ' ἧς καὶ ὁ μύστης καὶ ἡ μύστις, οἷς ἀνάγκη μύειν τὸ στόμα καὶ μὴ ἐκφαίνειν ἃ μεμύηται. τοῦ δὲ μύειν παράγωγον καὶ τὸ μῦθος, πρὸς ὃ μύομεν ὄψιν, καὶ οἱ μύες δὲ οἱ τε κατὰ σῶμα καὶ τὰ ζωῖδια, καὶ ἡ μυῖα δὲ, καὶ οἱ μυῶνες, καὶ ἄλλα δὲ τινα.] (η. 420) Τὸ δὲ «οὐδέ ποθι μιάρως», ἀντὶ τοῦ οὐδαμοῦ βεβαμμένος αἵματι, ἐπεὶ τὸ αἶμα, ὡς ἐρρέθη, πέριξ νένιπται. κἀνταῦθα μὲν ἰδίᾳ εἶπε τὸ «αἶμα» καὶ ἰδίᾳ τὸ «μιάρως, ἀλλαχοῦ δὲ ὁμοῦ παράκεινται ἐν τῷ «μιάνθην αἵματι μηροῖ». ἐν δὲ γε τῷ «μιαίφονος Ἄρης» συνετέθη ὁ αὐτὸς νοῦς, οὐ ψόγον δηλῶν ὡς παρὰ τοῖς ὕστερον, ἀλλὰ πολεμικόν τι παρακολούθημα, τὴν ἐξ αἵματος δηλαδὴ βαφήν, ὁποῖαν δὴ τινα πάσχει καὶ ἐλέφας, ὃν γυνὴ Κάειρα φοίνικι μίηνῃ, ὡς προεδήλωται. Σημειῶσαι δὲ ὅτι πολλαὶ λέξεις, 4.926 πάλαι ποτὲ μέσως λεγόμεναι, ὕστερον ἐπὶ οὐκ ἀγαθῶ ἐδέχθησαν, ὡσπερ καὶ μιάρως παρὰ τοῖς μεθ' Ὀμηρον ὁ λυμάτων ἄξιος, ὃ ἐστὶ ῥυπαρός, λυμῶν, ἀκάθαρτος. οὕτω καὶ ἅγιος παρὰ τοῖς παλαιοῖς οὐ μόνον ὁ καθαρός, ἀλλὰ καὶ ὁ μιάρως, διὰ τὸ τοῦ ἁγους διπλόσημον, ἐξ οὗ καὶ ὁ εὐαγής, καὶ αὐτὸ πάλιν ὁ ἐξάγιστος καὶ τὰ τούτω ἐναντία, ἡ ἀγιστεία καὶ τὸ καθαγιαζέειν. οὕτω καὶ φαῦλον οὐ μόνον τὸ κακότηδες, ὡς παρὰ Δημοσθένει δηλοῖ τὸ «οὐ γὰρ εἰ φαῦλοισ ὑμεῖς συμμάχοις χρῆσθε», ἀλλὰ καὶ τὸ ἀγαθόν, ὡς Εὐριπίδης «φαῦλον, κομψόν, τάχιστον», οὐδὲ μόνον ἐπὶ μεγέθους, ὡς τὸ «φαῦλον στόμα», ἀλλὰ καὶ ἐπὶ σμικρότητος, ὅθεν καὶ φαῦλη ἐλαία ἢ μικρόκαρπος, ἢ καὶ φαυλία, γινομένη, φασίν, ἐκ κοτίνου κοπέντος καὶ μεταφυτευθέντος. λέγεται δὲ, φασί, φαῦλον καὶ τὸ ἀπλοῦν

καὶ μέτριον, καὶ φαύλως τὸ ἀπλῶς καὶ ἡσυχῇ. Ἀριστοφάνης «φαύλως φέρει νῦν τὸ κακόν». καθ' ὅμοιον τρόπον καὶ παντουργός ἦν μὲν ὅτε ὁ πανοῦργος, νῦν δὲ θεῶ ἢ λέξις ἐπίκειται. καὶ καθωσιωμένος τὸ ἀρχαῖον ὁ ὄσιος, καὶ οὐχ' ὡς ὕστερον ἐπὶ ψόγου. μυρία δὲ καὶ ἄλλα ὅμοια, [ἐν οἷς καὶ ἡ συνωμοσία, χρόνῳ μὲν ποτε λαγχάνουσα ἔπαινον ὡς ἐπὶ καλῶ οὔσα, νῦν δὲ ἀποκληρωθεῖσα τοῖς φαύλως εἰς ὄρκον συνιοῦσι καὶ ἐπιτρίβουσα τοὺς οὕτω συνωμότας.] (η. 421) Τὸ δὲ «ἐτύπη» κατὰ κυριολεξίαν φησίν. οὐ γὰρ ἐβλήθη πεσὼν ὁ Ἔκτωρ, ἀλλ' ἕκαστος τότε «οὔτήσασκε παραστάς». (η. 422 ς.) Ὅτι ἐπὶ θεοφιλεῖ νεκρῶ ρηθείη ἂν παρωδηθὲν τὸ «ὡς τοι κήδονται μάκαρες τοῦ δεῖνος καὶ νέκυός περ ἐόντος, ἐπεὶ σφι φίλος περὶ κῆρι». (η. 425) Ὅτι ἐνάγων θεοσεβεῖν ὁ Ὀμηρικὸς Πριάμος φησιν «ἦ ῥ' ἀγαθὸν καὶ ἐναίσια δῶρα διδόναι ἀθανάτῳ. (η. 426–8) Εἶτα ρητορικῶς πιστούμενος ἐκ μέρους τὸ καθόλου φησίν «ἐπεὶ οὐ ποτ' ἐμὸς πάϊς, εἴ ποτ' ἔην γε, λήθεται ἐνὶ μεγάροισι θεῶν· τῷ οἱ ἐπεμνήσαντο καὶ ἐν θανάτοιο περ αἴση». Καὶ ὅρα τὸ «εἴ ποτ' ἔην» περιπαθῶς λεχθὲν καὶ συνήθως ὡς εἰ μηδὲ γέγονε ποτε ὁ τοσοῦτος Ἔκτωρ. (η. 425) 4.927 Αἴσιμα δὲ δῶρα τὸ εὐχεσθαι, τὸ σπένδειν, τὸ θύειν καὶ τὰ τοιαῦτα. Τὸ δὲ «διδόναι», τελευταῖος ὢν πούς ἐν τῷ «δῶρα διδόναι» καινῶς ποδίζει τὸ ἡρῶον μέτρον. ἐκταθῆναι μὲν γὰρ αὐτὸ κατὰ τὸ γνῶναι καὶ βιῶναι οὐ παραδέδοται, διδοῦναι δὲ γράψαι οὐκ εὐσυγχώρητον. λείπεται οὖν ἐκτείνεσθαι τὸ μικρὸν ὁ τοῦ διδόναι ὁμοίως τῷ «ἐρρίγησαν, ὅπως ἴδον αἰόλον ὄφιν». τινὰ δὲ γε τῶν ἀντιγράφων ἐτόλμησαν γράψαι «διδόναι» πρὸς ὁμοιότητα ἴσως τοῦ τιθέναι τιθεῖναι διὰ διφθόγγου ἢ τιθῆναι διὰ τοῦ ῥη, ἐξ οὗ τὸ «τιθήμεναι», παθὸν οὕτω πρὸς εὐχρησίαν μέτρον. (η. 428) Τὸ δὲ «ἀπεμνήσαντο» γράφεται καὶ «ἐπεμνήσαντο». ἀκριβέστερον δὲ τὸ «ἀπεμνήσαντο», καὶ δηλοῖ τὸ ἐμνήσαντο, ὁμοίως τῷ ἀπομνήσαι ἀντὶ τοῦ μνήσαι καὶ τοῖς ὁμοίοις, περὶ ὧν δεδήλωται. ἐκ δὲ τοῦ τοιοῦτου ἀπομνήσασθαι καὶ τὸ ἀπομνημόνευμα γέγονε παρὰ τοῖς ὕστερον. (η. 429–31) Ὅτι ἐν τῷ «ἀλλ' ἄγε δὴ τόδε δέξαι ἐμεῦ πάρα καλὸν ἄλειςον αὐτόν τε ῥῦσαι, πέμψον δέ με σύν γε θεῶ» καὶ ἐξῆς, νοητέον ὅτι κατὰ τὸ σιωπώμενον προμηθέστερον διατεθεῖς ὁ γέροντος ἔφερε καὶ τινὰ ἕτερα δίχα τῶν λύτρων, εἴπως καὶ τούτων χρεῖα παραπέσοι. ἐν δὲ καὶ τὸ ἄλειςον, ὃ δίδωσι τῷ Ἑρμῇ. οὐ γὰρ ἂν ἐκεῖνο τὸ περικαλλὲς δέπας, τὸ μέγα κτέρας, ἐδίδου. εἰ δὲ καὶ ἐκεῖνο τυχὸν ἐθέλει δοῦναι, ἐστὶ τοῦτο τῆς τοῦ γέροντος δειλίας τε καὶ συγχύσεως. εἶδος δὲ ποτηρίου καὶ τὸ ἄλειςον, οὗ ἔτυμολογίαί διάφοροι. ἀρέσκει δὲ τοῖς πλείοσιν ἀπὸ τοῦ λειῖον γενέσθαι πλεονασμῶ τοῦ ῥσ μετὰ τοῦ ῥα στερητικοῦ ἢ ἐπιτατικοῦ, οἷον τὸ μὴ ὄν λειῖον ἀλλὰ περιφερὲς ἢ ἐμπαιστόν, ἢ τὸ ἄγαν λειῖον. λέγεται δὲ καὶ ἀρσενικῶς κατὰ τινάς, οἱ καὶ χρῆσιν τούτου προφέρουσιν. 4.928 [Εἰ δὲ καινὸν τοῦτο δοκεῖ, ἐνθυμητέον εἰς ὁμοιότητα καὶ τὸ σύμβολον, οὐπερ εὔρηται παρὰ πολλοῖς τῶν ρητόρων, καὶ ἄρρεν ὁ σύμβολος. Ἰστέον δὲ ὡς, εἰ μὴ ἢ παράδοσις ἦν, οὐκ ἂν εἶχε τις ὄκνον γράφειν τὸ ἄλειςον ἐν μόνῳ τῷ ῥι, καὶ ἐν δυσὶ σίγμα, ὡς ἀπὸ τοῦ ῥα στερητικοῦ καὶ τοῦ λισσόν, τὸ λειῖον, οὗ χρήσις καὶ ἐν τῷ «λισσὴ δ' ἀναδέδρομε πέτρη».] (η. 435 ς.) Ὅτι ὁ δῆθεν Ἀχιλλέως θεράπων Ἑρμῆς, πιστὸν ἑταῖρον ὑπογράφων, φησὶ μὴ πείσεσθαι δῶρα πρὸς Πριάμου παρὲς Ἀχιλλέα, ὡς προεγράφη, δέξασθαι «ἐπεὶ», φησίν, «αὐτὸν ἐγὼ δείδοικα καὶ αἰδέομαι περὶ κῆρι συλεύειν, μὴ μοί τι κακὸν μετόπισθεν γένοιτο», ἢ θεόθεν δηλαδὴ ἢ ἐξ Ἀχιλλέως, εἴπερ φωραθῶ. (η. 436) Καὶ ὅρα τὸ συλεύειν φανερώς ρηθὲν ἐπὶ κλοπῆς. οὐ τοίνυν ἢ λέξις μόνον δηλοῖ τὸ λαφυραγωγεῖν. ἀστεῖον δέ, εἴπερ ὁ κατὰ τὸν μῦθον οἰκειούμενος τὴν κλεπτικὴν ἀποτροπιάζεται τὸ συλεύειν. πάντως δὲ ἐν καιρῷ τοῦτο ποιεῖ. παιδευτικὸν δὲ τὸ δοξάζειν κλεπτικὸν θεράποντα εἶναι καὶ τὸν πάρεξ τοῦ δεσπότου δῶρα λαμβάνοντα. (η. 435) Ὅρα δὲ κἀνταῦθα ὡς αἰδῶς καὶ δέος συνέχει τὴν πρὸς τοὺς μείζονας εὐνοίαν. ὃ δηλοῦται καὶ ἐν τῷ «αἰδοῖός τέ μοι ἔσσι φίλε ἔκυρὲ δεινός τε». Σημεῖωσαι δὲ καὶ ὅτι εὐλογος τῷ δῆθεν Μυρμιδόνι ὁ ἐπὶ τῷ

Ἀχιλλεῖ φόβος, εἶγε καὶ ῥάων εἰς θυμὸν ὁ ἦρωσ, ὡς φανεῖται, καὶ ἀναίτιον δὲ αἰτιάσθαι πρόχειρος, ὡς δεδήλωται ἀλλαχοῦ. (η. 437–9) Ὅτι πομποῦ ἀγαθοῦ τὸ «σοὶ δ' ἂν ἐγὼ πομπὸς καὶ κε κλυτὸν Ἄργος ἰκοίμην ἐνδυκέως ἐν νηϊ̄ θοῇ ἢ πεζὸς ὀμαρτέων, οὐκ ἂν τίς τοι πομπὸν ὄνοσάμενος μαχέσαιτο». ἄδηλον δὲ ποῖον λέγει Ἄργος. δόξειε δ' ἂν μάλιστα ὡς Μυρμιδῶν τὸ Θετταλικὸν λέγειν. ἐπιστήμων δὲ πομπὸς ὁ καὶ διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάττης πέμπειν εἰδῶς. (η. 440) Ὅτι παρὰ μὲν τοῖς ὕστερον τὸ ἐπαΐξει δοτικῇ συντάσσεται, Ὅμηρος δ' ἐνταῦθ' αὖ φησιν «ἐπαΐξας Ἐριούνιος ἄρμα καὶ ἵππους», ἤγουν ἀΐξας ἐπὶ ἄρμα καὶ ἵππους. ἄλλως δὲ πάντως ἐπαΐσσει τις ἄρμα, καὶ ἄλλως ἵππους, τὸ μὲν ἀναβαίνων, τοὺς δὲ ἰθύνων. (η. 442) Εἶτα κεῖται ἠνιόχου ἀρετὴ τὸ «ἐν δ' ἔπνευσ' ἵπποισι καὶ ἡμίονοις μένος ἠΰ». (η. 443) Ὅτι πρωθυστεροῦ τρόπου καὶ τὸ «ὅτε πύργους νεῶν καὶ τάφρον ἴκοντο», πρῶτον γὰρ τάφρος, εἶτα πύργοι. ὅμοιον καὶ μετ' ὀλίγα τὸ «ῶϊξε πύλας καὶ 4.929 ἀπῶσεν ὀχῆας». ἀπωσθέντων γὰρ ὀχέων οἴγονται μετὰ τοῦτο πύλαι. (η. 444–6) Ὅτι ἐνδεικνύμενος ὁ ποιητής, ὅπως ἢ τοῦ Ἑρμοῦ ῥάβδος κατὰ μῦθον ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει, φησὶν «οἱ δὲ νέον περὶ δόρπα φυλακτῆρες πονέοντο· τοῖσι δ' ἐφ' ὕπνον ἔχευε διάκτορος Ἀργεῖφόντης πᾶσι». Καὶ ὅρα τὸ «πᾶσιν», [εἰς ὃ καὶ μάλιστα χρεῖα Ἑρμοῦ τῷ ποιητῇ.] Ἐχρῆν γὰρ ὀλίγους τινὰς ἢ ἀλλ' ἓνα γοῦν ἐγρηγορέναι, εἰ μὴ ἐθέλχθησαν πληγέντες καὶ τῇ ῥάβδῳ κατὰ τὸ σιωπώμενον, δι' ἧς οἶδε θέλγειν Ἑρμῆς. Σημεῖωσαι δὲ καὶ οἶον τὸ ἀναπίπτειν, ὅτε δοκεῖ μηδὲν εἶναί ποθεν κακόν. ἰδοὺ γὰρ οἱ φύλακες ἀναπεσόντες, ὅτι μὴ ἐδεδῖεσαν, αἰτιάσει περιέπεσον ἂν, ὡς εἰκός, εἰ καὶ μηδὲν τοιοῦτον ὁ ποιητής ἔφθη ἐπισημῆνασθαι οἷα ταχὺ παύσας τὴν ποίησιν. ἔστι δ' ἐν τῷ ῥηθέντι μετὰ δόρπον ὕπνω ὑπονοῆσαι ἀλληγορικῶς καὶ ὡς ἢ καθ' Ἑρμῆν ὑπνοποιὸς ῥάβδος καὶ αὖ πάλιν ἐξεγερτικὴ τὸν ἔλλογον ὕπνον δηλοῖ καὶ τὴν ὁμοίαν αὐθις ἐγρήγορσιν. εἶη δὲ ἂν τοιοῦτος ὕπνος ὁ ἐξ ἀνάγκης καὶ φύσει νύκτερος μετὰ τὸ φαγεῖν. πάνυ γὰρ πιθανῶς ὁ μῦθος κατακοιμίζει νῦν φαγόντας τοὺς φύλακας. (η. 444) Τὸ δὲ δόρπα μεταπέπλασται, καθὰ καὶ τὸ ζυγόν πρὸ ὀλίγου, καὶ ὡς τὸ δεσμόν καὶ τὸ κέλευθον. φησὶ δὲ καὶ Αἰσχύλος «ἄριστα δεῖπνα δόρπαθ' αἰρεῖσθαι τρία». [Καὶ μὴν οἱ Ὀμηρίδαι ψέγουσι τοὺς λέγοντας τρις τῆς ἡμέρας ἐσθίειν τοὺς παρ' Ὀμήρῳ, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ παρεσημάνθη. Πλάτων δὲ γε ὕστερον ἔφη, ὡς ἐλθόντα με εἰς Σικελίαν ὁ ταύτη βίος οὐδαμῇ οὐδαμῶς ἤρεσε, δίς τε τῆς ἡμέρας ἐμπιπλάμενον ζῆν, καὶ τὰ ἐξῆς, τῷ ὄντι γὰρ τὸ τρις ἐσθίειν δι' ἡμέρας τρυφῆς ἐστὶν ἄκρας, δι' ἧς πολλοὶ καὶ κατ' ἄνδρα καὶ κατὰ τι πλῆθος καὶ κατὰ πόλεις δὲ ὦλοντο. καὶ τὸ Συβαριτικὸν μὲν πάθος τεθρύληται. Μιλήσιοι δὲ καὶ αὐτοὶ ἕως μὲν, φασίν, οὐκ ἐτρύφων, ἐνίκων Σκύθας καὶ πόλεις ἐφ' Ἑλλησπόντῳ ἔκτισαν καὶ τὸν Εὐξείνιον κατώκισαν πόλεσι λαμπραῖς καὶ πάντες εἰς Μίλητον ἔθεον, ὡς δ' ὑπήχθησαν ἠδοναῖς, κατερρύη τὸ τῆς πόλεως ἀνδρεῖον, ὡς Ἀριστοτέλης φησὶ, καὶ παροιμία ἐντεῦθεν ἐξέπεσε τὸ «πάλαι ποτ' ἦσαν ἄλκιμοι Μιλήσιοι». 4.930 αὐτοὶ δὲ καὶ ἄλλοις διαδιδόντες τὴν τρυφὴν ἠκούσαν ὀνειδιστικῶς ἐν Λακεδαίῳ 4.930 μόνι τὸ «οἴκοι τὰ Μιλήσια κάπιχώρια», ἤγουν οἴκοι τρυφᾶτε καὶ μὴ ἐνθάδε, κατὰ δὲ ἑτεροῖαν γραφὴν «οἴκοι τὰ Μιλήσια, μὴ γὰρ ἐνθάδε». ὁ δὲ μὴ μαθόντες λέγειν οἱ τῆς Ἀβύδου, ἐσκώπωντο ἐπὶ τρυφῇ, Μιλησίων ὄντες ἄποικοι, ἀνειμένοι δὲ τὴν δίαίταν καὶ κατεαγότες, ὡς γράφει ὁ Δειπνοσοφιστής.] (η. 448–56) Ὅτι ἐκφράζων τὴν τοῦ Ἀχιλλέως κλισίαν καὶ δι' αὐτῆς ἐμφαίνων, ὡς εἰκός, καὶ ἄλλας ὁποῖαί τινες ἦσαν, φησὶ «κλισίην Πηληϊάδεω ὑψηλήν, τὴν Μυρμιδόνες ποίησαν ἄνακτι, δοῦρ' ἐλάτης κέρσαντες· ἀτὰρ καθύπερθεν ἔρεψαν λαχνήεντ' ὄροφον, λειμωνόθεν ἀμήσαντες· ἀμφὶ δὲ οἱ μεγάλην αὐλήν ποίησαν ἄνακτι σταυροῖσιν πυκνοῖσι· θύρην δ' ἔχε μοῦνος», ἤγουν εἷς, «ἐπιβλῆς εἰλάτινος, τὸν τρεῖς μὲν ἐπιρρήσεσκον Ἀχαιοί, τρεῖς δ' ἀναοίγεσκον μεγάλην κληῖδα θυράων, τῶν ἄλλων· Ἀχιλλεὺς δ' ἄρ ἐπιρρήσεσκε καὶ οἶος», ἤγουν ἐπετίθει. καιρία δὲ ἡ λέξις, καὶ οὐκ ἔσχεν ὁ ποιητής εὐρεῖν κρεῖττονα.

διὸ καὶ δις εἶπεν αὐτήν. (η. 454) Σημείωσαι δὲ ἔνταῦθα τὸ τρεῖς χρησιμεῖον εἰς τὴν ὑπόνοιαν τοῦ, ὡς προερρέθη, Μυρμιδὸνα τινὰ ἴσως εἶναι τὸν ἐπιφανέντα ὡς Ἑρμῆν. εἰ γὰρ τρεῖς ἐπιρρήσεσκον τὸν ἐπιβλήτα, ἰδοὺ εἷς ὁ Πρίαμος, δεῦτερος ὁ κῆρυξ, καὶ τρίτος ὁ λεγόμενος Μυρμιδῶν. καὶ πιθανῶς ἀναβαλοῦνται ἂν οἱ τρεῖς τὸν ὑπὸ μόνου Ἀχιλλέως ἐπιβαλλόμενον μοχλόν, ὑπερβάντες τοὺς 4.931 σταυροὺς καὶ ἔνδον γενόμενοι τῆς αὐλῆς. Τὸ δὲ ἐπιρρήσειν οἱ μεθ' Ὅμηρον καταρρήσειν καὶ καταράσσειν φασίν, ὅθεν καὶ ὁ καταράκτης, λέξις αὕτη ὁμώνυμος. ὀρνέου τε γὰρ ἄρπαγος ὄνομά ἐστι, καὶ μέρους ποταμῶν, οἱ διὰ πετρῶν καταράσσουσιν, ὅποιοι καὶ οἱ Αἰθιοπικοί, καὶ πύλης δὲ ἔνδομύχου συντελοῦσης ἐν πολιορκίᾳ πόλεως, ἰδοὺ δὲ καταράκτης καὶ ὁ κατὰ πύλας ἐπιβλήτης, περὶ οὗ εἰρήσεται. ῥωμαλεότης δὲ Ἀχιλλέως τὸ τριῶν ἄλλων ἐπιρρησόντων αὐτὸν μόνον τοῦτο ποιεῖν, ὃ δὴ καὶ ὁ μυθικὸς Ἑρμῆς ῥᾶον ἦνυσε. (η. 448) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ὡς ἄνακτι τῷ Ἀχιλλεῖ τοσαύτη κλισία πεποίητο. τοῖς γὰρ ταπεινοτέροις τοιαῦται μὲν, οὐ τηλικαῦται δέ. διὸ προῖων ὁ ποιητὴς ἀξιώσει καὶ οἶκον εἰπεῖν αὐτήν ἐν τῷ «γέρων δ' ἰθὺς κίεν οἴκου», καὶ «οἴκοιο ἄλτο θύραζε». ἔστι δὲ καὶ ἄλλως οἶκος ἢ κλισία ὀνόματι γενικῶ. (η. 449) Τὸ δὲ «ποίησαν», εἰ καὶ παρὰ τοῖς ὕστερον ταῦτόν ἐστι τῷ ποιητικῶς εἶπον, ὡς καὶ προεδήλωται, ἀλλ' Ὅμηρος καὶ ὧδε καὶ ἀλλαχοῦ συνήθως ποιεῖν λέγει τὸ κατασκευάζειν καὶ τεχνᾶσθαι. Τὸ δὲ «ἄνακτι» δις καὶ αὐτὸ ἐν τοῖς ῥηθεῖσι κεῖται ἐν τέλει στίχων ἀπλοϊκῶς οὕτω πρὸς ἀναπλήρωσιν, καθὰ καὶ τὸ «ποίησαν». κλισίην γάρ, φησί, «ποίησαν ἄνακτι», καὶ [«αὐλήν ποιήσαν ἄνακτι».] Δοκεῖ δὲ ἀρέσκεσθαι ταῖς ἐλάταις ὁ ποιητὴς εἰς κλισίας ποίησιν. (η. 450) Κέρσαι δὲ ἰδοὺ καὶ ἐπὶ ξύλων. εἰ δὲ δοκεῖ καινὸν διὰ τὸ ἀκερσεκόμης, ἀλλ' οἶδε καὶ ἐπὶ δένδρων κόμην ἢ μεταφορά. ἐκ δὲ τοῦ τοιούτου κείρειν καὶ ὁ κορμός. Τὸ δὲ «ἔρεψαν» τοῦτό ἐστιν, ὃ ἐτυμολογικῶς τρόπῳ ποιεῖ τὸν ὄροφον. ὄροφος δὲ καλαμίσκου εἶδος ὑδροχαροῦς, ἐπιτηδείου εἰς ὄροφῆν, ὃς ἐν λειμῶνι πεπανθεὶς δασεῖαν ἐπανθοῦσαν ἔχει λάχνην, ὅτε καὶ ἔστιν ἀγαθὸς ἐρέφειν. ἀπ' αὐτοῦ δὲ διὰ τὴν παλαιτάτην 4.932 χρῆσιν καὶ ἀπλῶς αἱ τῶν οἰκιῶν στέγαι πᾶσαι ὄροφοι λέγονται, ἀπ' ὧν καὶ φάλαγγες ἦτοι ἀράχλαι ὑπωρόφιοι οἱ φωλοῦντες ὑπὸ τοὺς ὀρόφους. (η. 451) Λειμῶν δέ, εἰς ὃν ὕδωρ λείβεται, ἀπὸ τοῦ λέλειμματι παρακειμένου, ὃν ἢ πολλὴ γλῶσσα λιβάδιον λέγει ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἀορίστου τοῦ ἔλιβον. Ἀμῆσαι δὲ τὸ συναγαγεῖν, ἢ μάλιστα θερίσαι. (η. 453) Σταυροὶ δὲ οἱ σκόλοπες καί, ὡς ἀλλαχοῦ ἐρρέθη, τὰ κατὰ φθορὰν λεγόμενα σταύαρα, οἷς ὅσα καὶ ἐρκίω τοίχου αὐλὴ φράττεται. διὸ καὶ πυκνοῦσθαι αὐτοὺς χρή. σκολόπων δὲ ὄντων τῶν σταυρῶν εἰκότως καὶ τὸ ἀνασκολοπίζειν ἀνασταυροῦν λέγεται. Ἐπιβλήτης δὲ ξύλον συνέχον ἐπικεκλεισμένας τὰς θύρας ἐν τῷ ἀπὸ τοίχου εἰς τοῖχον ἢ ἀπὸ στύλου εἰς στῦλον τῆς θύρας ἢ ταῖς θύραις ἐπιβάλλεσθαι. (η. 455) Ὁ δὲ ποιητὴς ἐρμηνεύων τὴν λέξιν καὶ μεγάλην κληῖδα θυρῶν αὐτήν φησι, ταῦτόν εἶναι κληῖδα καὶ ἐπιβλήτα παραδιδούς. ἀμφοτέρω δὲ μοχλόν δηλοῦσιν, ὃς καὶ κλειθρον λέγεται, ὁποῖόν τι καὶ ἡ Ὀδύσεια δηλοῖ ἐν τῷ «ἐπὶ δὲ κληῖδ' ἐτάνυσεν ἱμάντι». κληῖδα γὰρ καὶ ἐκεῖ τὸ κλειθρον καλεῖ, μικρὸν ὄν, ὡς μὴ χειρὶ καταρρήσεσθαι, ἀλλὰ ἱμάντι τείνεσθαι. ὁ δὲ τοιοῦτος μοχλὸς καὶ ὄχευς ἐστὶν ἢ ὄχηες, κατὰ τὸ «ὠῖξε πύλας καὶ ἀπῶσεν ὄχηας», ὧν ῥῆμα τὸ ἔχειν. (η. 453) Διὸ θύρην ἔχε, φησίν, ἐπιβλήτης. φησὶ δὲ καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς Ἀχιλλεύς, ὅτι οὐκ ἂν ὄχηας ῥεῖα μετοχλίσειε θυράων ἡμετέρων. Ἔνθα καὶ σημείωσαι τὸ «μετοχλίσειεν», ἐξ οὗ γίνεται, ὡς μετ' ὀλίγα ῥηθήσεται, ὁ μοχλὸς ὥστε ταῦτὰ κατὰ πολυωνυμίαν μοχλός, ὄχευς, ἐπιβλήτης, κληῖς καὶ κλειθρον. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐξ ἐρμηνείας τοῦ ἐπιρρήσειν ἔοικεν ἐπινοηθῆναι ὁ ἐπιβλήτης. ἐπιρρήσειν γάρ, ὡς ἐρρέθη, τὸ ἐπιτιθέναί ἦτοι ἐπιβάλλειν, ὅθεν παρήκται ὁ ἐπιβλήτης. οὗ ἀνάπαλιν τὸ ἀπωθεῖν. ἄνωθεν μὲν γὰρ κάτω ἐπιρρήσεται, κάτωθεν δὲ ἄνω ἀπωθεῖται, ὡς δηλον ἐκ 4.933 τοῦ «ἀπῶσεν ὄχηας». εἰ δὲ ἐπιβλήτης μὲν ἐνικῶς, ὄχηες δὲ πληθυντικῶς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σημαينوμένου κείμενα, καινὸν οὐδέν, ἐπεὶ καὶ τὴν

θύραν, ἣν ἔχει ὁ ἐνταῦθα ἐπιβλής, καὶ πληθυντικῶς θύρας λέγει, ὥσπερ καὶ πύλας ἄνωτέρω, ἔνθα καὶ οἱ αὐτῶν ὀχῆες. Ὁξύνεται δὲ ὁ ἐπιβλής ὡς τὸ προβλής, ἡμιθνής, ἀδμής. τὰ γὰρ εἰς ὀσ λήγοντα ἀρσενικὰ σύνθετα, ἔχοντα ἐν τῷ τέλει μίαν συλλαβὴν τοῦ ῥήματος καὶ διὰ τοῦ ὄσ κλινόμενα, ὀξύνεται. διὸ καὶ παρὰ Ἀριστοφάνει τὸ «ὁ μέγας οὔτος Κολακῶνυμος ἀσπιδαποβλής», ὃ ἔστι ρίψασπις, καίτοι ἐκ τριῶν συγκείμενον λέξεων, ὅμως ὀξύνεται. οὐ καλῶς οὖν, φασί, τὸ ἐπιβλής βαρύνει Ἀρίσταρχος. (ἡ. 454) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἐλάτην ἄνωτέρω τὸ φυτὸν εἰπὼν διὰ μόνου τοῦ ὄε εἰλάτινον ἔφη τὸ αὐτῆς παρώνυμον κατὰ διχρόνου ἐπένθεσιν, μέτρου τοῦτο θέλοντος. (ἡ. 460 ς.) Ὅτι ἐναργείας θείας τὸ «ὦ γέρον, ἦτοι ἐγὼ θεὸς ἄμβροτος εἰλήλουθα Ἑρμείας», ταύτῃ δ' εἰπεῖν, λόγος, «σοὶ γὰρ με πατήρ ἅμα πομπὸν ὄπασσεν». (ἡ. 463 ς.) Ὅτι τὸ «νεμεσητὸν δέ κεν εἶη ἀθάνατον θεὸν ὧδε βροτοὺς ἀγαπαζέμεν ἄντην», ὃ δὴ ὁ τοῦ μύθου Ἑρμῆς φησι μὴ θέλων εἰς ὀφθαλμούς, ἦγουν εἰς ὄψιν, ἐλθεῖν τῷ Ἀχιλλεῖ, ποιεῖν δοκεῖ δυσεντεύκτους τοὺς ὕστερον ἄρχοντας, ἀποθεοῦντας οἷον ἑαυτοὺς καὶ ἀπαξιοῦντας βλέπεσθαι. (ἡ. 465–7) Ὅτι ὁ λόγιος Ἑρμῆς, ὁ παρὰ τῷ συνετῷ γέροντι δηλαδὴ ἐνδιάθετος λόγος, τόπους τε αὐτῷ ἰκετευτικῶν νοημάτων μεθοδεύει, λέγων «εἰσελθὼν λάβε γούνατα Πηλεΐωνος, καὶ μιν ὑπὲρ πατρὸς καὶ μητρὸς ἠῦκόμοιο λίσσεο καὶ τέκεος, ἵνα οἱ σὺν θυμὸν ὀρίνης», τουτέστιν, ἵνα σὺν τοῖς δώροις ὀρίνης αὐτὸν καὶ λόγοις εἰς οἶκτον. καὶ ἐν καιρῷ δὲ εὐθέτω, καθὰ καὶ προεγράφη, ἄγει πρὸς Ἀχιλλέα, ὅτε δηλαδὴ ὁ ἥρωος ἀνειμένος τὴν γνώμην ῥᾶον ἂν δυσωπηθεῖη. (ἡ. 475) «Νέον γάρ», φησὶν, «ἀπέληγεν ἐδωδῆς» καὶ τὰ ἐξῆς. διὸ καὶ εἰς δάκρυον κινηθεὶς Ἀχιλλεὺς παντοῖος γίνεται, καὶ ποτὲ μὲν εἰς θρήνον ἐρεθισθεὶς κλαίει τὸν πατέρα καὶ τὸν Πάτροκλον, ποτὲ δὲ παραμυθεῖται οἰκτιζόμενος τὸν γέροντα. καὶ ἐπαινεῖ δέ, ὡς φανήσεται. οὐκ ἐξίσταται μέντοι ἐν πᾶσι τούτοις 4.934 οὐδὲ τοῦ ἀληθῶς μὲν ἐμβριθοῦς ἡρωϊκοῦ, ὡς δὲ τινὲς φασί, παλιμβόλου ἦθους, ἀλλ' ὅτι μικρόν τι ὁ γέρον ἀπήρσεν αὐτῷ, ἐν οἷς οὐκ ἐπέισθη καθεσθῆναι εἰς θρόνον, «ἀλλὰ τάχιστα λῦσον» εἶπε τὸν Ἑκτορα, ἄλλως δὲ «μὴ μ' ἐς θρόνον κάθιζε», ταράσσεται εἰς θυμὸν πλείω τοῦ δέοντος, ὡς ῥηθήσεται ἐν οἰκείῳ τόπῳ. Σημεῖωσαι δὲ ὅτι, εἰ καὶ προεκθετικῶς τῷ γέροντι ἔδοξε καὶ ἀπὸ μητρὸς, ὡς εἰρήσεται, καὶ τέκνου ἰκετεύσειν τὸν Ἀχιλλέα, ὅμως οὐ γίνεται τοῦτο, τάχα μὲν καὶ διότι ἐξέκρουσεν ἡ λύπη τῆς τοῦ γέροντος ψυχῆς τὴν τοῦ διδασκάλου Ἑρμοῦ μέθοδον, μάλιστα δέ, ὡς τοῦ Ἀχιλλέως τῆ τοῦ πατρὸς καὶ μόνου μνήμη καταμαλαχθέντος εἰς ἔλεον ἔτι τὸν μὲν Πηλέα προὔβαλετο Πρίαμος εἰς δυσωπίαν ὡς ὁμοίον τι πρὸς ἐκεῖνον ἔχων, καθὰ καὶ ἐξῆς δηλωθήσεται, τῆ θέτιδι δὲ καὶ αὐτῷ οὐδέν τι κοινὸν θεᾶ οὔση καὶ κακῶν ἀπαθεῖ, Νεοπτόλεμος δέ, ὁ τοῦ Ἀχιλλέως παῖς, οὐδ' αὐτὸς πω δυστυχεῖ ὡς οὕτω πρὸς ὁμοιότητα συμβαλέσθαι τῷ γέροντι, αἰδεῖται δὲ ἴσως ὁ τηλικοῦτος γέρον καὶ καταβαλεῖν οὕτω τὴν ἀξίαν ἀγεννῶς δι' ἐπιχύσεως οἰκτρῶν ἐπιχειρημάτων οἷά τι θαρρῶν καὶ τῆ τῶν δώρων μεγαλοπρεπείᾳ. (ἡ. 467) Ὅρα δὲ ὅτι ἐνταῦθα μὲν τὸ «θυμὸν ὀρίνης» τὴν εἰς ἔλεον κίνησιν δηλοῖ, ἐν δὲ τοῖς ἐξῆς τὸ «μὴ μοι μᾶλλον θυμὸν ὀρίνης», καὶ τὸ «μὴ Ἀχιλλῆϊ ὀρινθείη φίλον ἦτορ», τὸν εἰς χόλον ἐρεθισμὸν συνήθως δηλοῦσιν. (ἡ. 465) Ὅρα δὲ καὶ τὸ «λάβε γούνατα» κατὰ αἰτιατικὴν σύνταξιν, ὅπερ ἀλλαχοῦ «λάβε γούνων» φησί, καὶ μετ' ὀλίγα δὲ «χερσὶν Ἀχιλλῆος λάβε γούνατα». Ἰστέον δὲ ὅτι μέθοδος ἰκετείας τὸ «τύνη δ' εἰσελθὼν λάβε γούνατα» τοῦ δεῖνος, «καὶ μιν ὑπὲρ πατρὸς» καὶ ἐξῆς, ὡς προσεχῶς ἄνωτέρω κεῖται. Τὸ δὲ «τύνη» Δωρικὸν καὶ Ὀμήρῳ ἔγνωσται, καὶ παρ' 4.935 Ἡσιόδῳ ἔστι. γίνεται δέ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐδηλώθη, ἀπὸ τοῦ τύ, ἦγουν σύ, κατὰ πλεονασμὸν ὁμοίον τῷ ἐγὼ ἐγώνη. (ἡ. 466) Τὸ δὲ «ὑπὲρ πατρὸς καὶ μητρὸς» ὁμοίον ὡς εἰ καὶ «πρὸς μητρὸς ἔφη καὶ πατρός», ὡς καὶ ἐν τοῖς <τοῦ> Κωμικοῦ κεῖται. (ἡ. 470) Ὅτι τὸ Ἰδαῖος «ἔμιμνεν ἐρύκων ἵππους» ἀντὶ τοῦ πεζεύσαντος Πριάμου κατεῖχεν ὥστε ἐφ' ἐνὸς τόπου ἴστασθαι. (ἡ. 471–5) Ὅτι ὁ γέρον ἰθὺς ἐλθὼν οἴκου ἔνθ' Ἀχιλλεὺς ἴζεσκε Διὶ φίλος,

εὔρε μιν αὐτόν, «ἔταροι δ' ἀπάνευθεν καθείατο», ἔθος δὴ τοῦτο Ῥωμαίοις ἔτι καὶ νῦν ἀρέσκον. δύο δὲ μόνοι περὶ αὐτὸν ἐπονοῦντο παρόντες, «ἦρωσ Αὐτομέδων καὶ Ἄλκιμος, ὄζος Ἄρηος», συγκοπεῖς ἐκ τοῦ Ἄλκιμέδων κατὰ τινὰς, οὓς δὴ τούτους δύο ἐταίρους, ὡς ἐν τοῖς ἐξῆς ὁ ποιητὴς ἐρεῖ, μάλιστα ἐτάρων Ἀχιλλεὺς ἐτίμα μετὰ Πάτροκλόν γε θανόντα, οἱ καὶ τοῦ ζυγοῦ λύσουσιν ἐν τοῖς ἐξῆς τοὺς τοῦ γέροντος ἵππους ἡμιόνους τε, καὶ τὰ λύτρα ἐκ τῆς ἀπήνης λήψονται, ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα. (η. 475–9) Νῦν δὲ λέγει καὶ τὸ «νέον δ' ἀπέληγεν ἐδωδῆς», ὁ Ἀχιλλεὺς δηλαδή, «ἔσθων καὶ πίνων. ἔτι καὶ παρέκειτο τράπεζα. τοὺς δ' ἔλαθ' εἰσελθὼν Πρίαμος μέγας», ὃν δηλαδή οὐ λαθεῖν ἔδει ἐλθόντα οὕτως οἰκτρῶς, μέγαν ἄλλως ὄντα καὶ οἷον χρῆναι προῖεναι περίκλυτον. «ἄγχι δ' ἄρα στάς χερσὶν Ἀχιλλῆος λάβε γούνατα καὶ κύσε χεῖρας, δεινάς, ἀνδροφόνους, αἱ οἱ πολέας κτάνον υἱάς», ὃ δὴ καὶ αὐτὸ οἰκτρὸν, εἴπερ ἄς ἠδέως ἀποτέμοι ἄν, ταύτας φιλεῖ. Ὅρα δὲ τὸ τοῦ γέροντος δεξιὸν οὕτω μετρησαμένου τὸν καιρὸν εὐτυχῶς, ὡς εὐρεῖν ἔτι τὸν Ἀχιλλεὺς μετὰ δόρπον καθήμενον, μεθ' ὃν δόρπον ὑπνωσεν ἄν πάντως κατὰ τοὺς φυλακτῆρας καὶ αὐτός. (η. 472) Τὸ δὲ «μιν αὐτόν» ἀντὶ τοῦ αὐτὸν ἐκεῖνον κατ' ἐξοχὴν ἀμέσως καὶ οὐ διὰ τινος τῶν ἐταίρων, ὧν ἕκαστος κατὰ τὴν παροιμίαν τῇ πρὸς τὸν φίλον παραθέσει ἄλλος αὐτός ἐστιν. οὐ μὴν αὐτὸς αὐτός. λαμβάνεται δέ ποτε, ὡς καὶ προεδήλωται, τὸ αὐτόν μιν καὶ ἀντὶ τοῦ ἑαυτόν. (η. 478 ς.) Τὸ δὲ «χεῖρας δεινάς ἀνδροφόνους» λυτικὸν ἐστὶν ἀμφιβολίας τῆς ἐν τῷ «χεῖρας ἐπ' ἀνδροφόνους θέμενος στήθεσσι ἐταίρου». δοκεῖ γὰρ κρεῖττον εἶναι καὶ ἐκεῖ χεῖρας ἀνδροφόνους μὴ τὰς τοῦ Πατρόκλου, ἀλλὰ τὰς τοῦ Ἀχιλλεὺς μάλιστα νοεῖν. (η. 476) Τὸ δὲ «ἔτι παρέκειτο τράπεζα» ἐρμηνευτικὸν ἐστὶ τοῦ «νέον ἀπέληγεν ἐδωδῆς». 4.936 [Ἐνθα, ὡς φησὶν Ἀθήναιος, ἀρέσκει τοῖς παλαιοῖς δηλαδή μὴ τιθέναι μετὰ τοῦ ἔσθων καὶ πίνων, ἀλλὰ συντάσσειν τοῖς ἐφεξῆς, ἵνα ἢ «ἔτι καὶ παρέκειτο τράπεζα». εἰ δὲ καὶ ἐσίγησεν ὁ ποιητὴς ἐν τῷ «ἔσθων καὶ πίνων», τί δὴ ποτε ἦσθιεν ὁ Ἀχιλλεὺς, ἀλλ' ἔστι νοεῖν ἐκ τῶν ἐξῆς ὡς τοιαύτην, καθὰ εἰκός, εἶχε δαῖτα, ὅποια καὶ τῷ Πριάμῳ παρετέθη, τυχὸν δὲ καὶ δαψιλεστέρα ἐχρήτο. εἰ γὰρ καὶ ἀπλῆ παρασεσημείωται τοῖς παλαιοῖς ἢ παρ' Ὀμήρῳ ἠρωϊκὴ δίαίτα– καὶ αὐτοὶ γὰρ οἱ τρυφεροὶ Φαίαικες καὶ μνηστῆρες οἱ ὕβρισται παρ' Ὀμήρῳ κρεῶν ὡς ἐπὶ πολὺ βοείων καὶ αὐτῶν ὠπτημένων ἦσθιον, καὶ οὐδὲ ὀπώρα παράκειται οὐδ' αὐτοῖς Φαίαξι καίπερ οὔσα πολλὴ καὶ ἥδιστα μνημονευομένη καὶ πῶς ἀθανατιζομένη, φασίν, ἐν τῷ «ὄγχνη ἐπ' ὄγχνη γηράσκει–, ἀλλ' ἐπεμελοῦντο καὶ τῶν ἄλλων ἠδέων, ὡς μυριαχοῦ φαίνεται, καὶ οὐ μόνον ἀκροδρύων, ἀ δενδρέων καλῶν ἐκφύονται, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς λαχανείας, οἷς ὄρχοι κοσμητῶν ἦσαν πρασιῶν. οἱ δὲ περὶ Σικελίαν ἀγκίστροις ἰχθύας ἀνάγοντες ἐν τῷ πάντως οἴκοθεν ἔχειν ἄγκιστρα ἐκεῖ τε ἰχθυοφαγοῦσι καὶ τέχνην ἔχειν τὸ ἀλιεῦναι δηλοῦσιν. οἱ δὲ παρ' ἐκείνοις ὄρνιθοθήραι καλῶς λέγονται μὴδὲ τὸν ἀέρα ἔαν ἐλεύθερον διὰ τὸ ἐπιβουλεύειν καὶ αὐτοῖς ὄρνοι. Τὸ δὲ γε «κρεῶν πίνακας παρέθηκε παντοίων» οὐ μόνον κρεῶν, φασί, δηλοῖ ἐξαλλαγὴν, οἷον ὄρνιθειῶν, χοιρείων, ἐριφείων, βοείων, ἀλλὰ καὶ σκευασίαν αὐτῶν περιττήν, δι' ἧς ἀνακύπτουσι τράπεζαι Σικελικαί, φασί, καὶ Συβαριτικαὶ καὶ Ἰταλικαί, ἥδη δὲ καὶ Χῖαι. μαρτυροῦνται γὰρ καὶ Χῖοι ὀψαρτυσίαν ἀσκεῖν οὐκ ἔλαττον τῶν εἰρημένων. οὐκοῦν οὐκ ἂν εἶη ἀπεικὸς καὶ τὸν ἐκ Θέτιδος ἦρωα, εἰ καὶ μὴ βορὸν καὶ παμφάγον, ἀλλ' οὖν μὴδὲ πάντη ἀπλοῦν εἶναι τὴν δίαίταν;] (η. 480–4) Ὅτι παραβολικῶς ὑποδηλῶν ὁ ποιητὴς, ὅπως ὁ Ἀχιλλεὺς διετέθη ἐπὶ τοῖς κατὰ Πρίαμον, φησὶν «ὡς δ' ὅτ' ἂν ἄνδρ' ἄτη πυκινὴ λάβη, ὅς τ' ἐνὶ πάτρῃ φῶτα 4.937 κατακτείνας, ἄλλων ἐξίκετο δῆμον ἀνδρὸς ἐς ἀφνειοῦ, θάμβος δ' ἔχει εἰσορόωντας, ὡς Ἀχιλλεὺς θάμβησεν ἰδὼν Πρίαμον θεοειδέα, θάμβησαν δὲ καὶ ἄλλοι, ἐς ἀλλήλους δὲ ἴδοντο», οἷα εἰκός, οὐ γὰρ ἦν ἄλλως γενέσθαι. σχῆμα δὲ τοῦτο θάμβους καὶ ἀπορίας, καὶ οἷον πύσμα σιωπηρόν, τί ἂν εἶη τὸ βλεπόμενον. σημειωτέον δὲ τὴν παραβολὴν πρὸς

μόνον τὸ πολὺ τοῦ θάμβους γενομένην. ἄλλως γὰρ ἀντέστραπται πρὸς τὸ πρᾶγμα. οὐ γὰρ ὁ ἰκετεύων φονεὺς νῦν, ἀλλ' ὁ ἰκετευόμενος. Ὅρα δὲ καὶ τὴν ἐν τῷ θάμβος καὶ θαμβεῖσθαι ἐπιμονὴν διὰ τὸ καίριον τῆς λέξεως. (η. 480) Ἄτην δὲ πυκινήν, ὅ ἐστι πυκνήν καὶ πυκνοποιόν, λέγει, ὡς τῆς κατὰ τὴν ἡδονὴν θαλπωρῆς ἀνάπαλιν δηλαδὴ χαννούσης καὶ ἀραιούσης καὶ διαχεούσης, ὅθεν καὶ διάχυσις καὶ χάρμα καὶ χαρὰ δὲ λέγεται. Ἡ δὲ πάτηρ τὸ πρωτότυπὸν ἐστὶ τοῦ πατρὸς, παρωνύμου ἐκείνου ὄντος οὐχ' ὑποκοριστικοῦ. (η. 482) Τὸ δὲ «ἐς ἀφνειοῦ» καλῶς καὶ αὐτὸ κεῖται, ὡς τῶν φονέων τοιοῦτοις μάλιστα προσιόντων οὐ διὰ τροφήν, ἀλλ' ὡς ἂν βοηθοῖντο βλαπτόμενοι. Ὅτι τοιαύτη τις ἡ τοῦ Πριάμου πρὸς τὸν Ἀχιλλεῖα ἰκετεία. οἶα τε οὔσα πολὺν οἶκτον ἐνθέσθαι τῷ ἀκούοντι. τοιοῦτος γὰρ ὁ ταῦτα ποιῶν καλὸς Ὅμηρος, ὁ τὴν Μοῦσαν παντοῖος, παρ' ᾧ καὶ πτοήσεται τις που ἀκούων καὶ ἀναθαρρήσει δὲ ἀλλαχοῦ, καὶ γελάσει ἐτέρωθι, καὶ οἰκτίσεται ἐν ἄλλοις, καὶ ὄλωσ' παντοδαπὸς γενήσεται. [Εἰκότως οὖν ὁ ποιητὴς ἐφιλεῖτο τοῖς γε τὸ καλὸν εἰδόσιν. ἱστοροῦνται γοῦν φιλόμηροι μάλιστα μὲν ὁ μέγας Ἀλέξανδρος, ἤδη δὲ καὶ Κάσανδρος, ὁ καὶ αὐτὸς Μακεδόνων βασιλεὺς, οὕτω φιλῶν Ὅμηρον ὡς διὰ στόματος, φασίν, ἔχειν τῶν ἐπῶν αὐτοῦ τὰ πολλὰ. ἦν δὲ τοιοῦτος καὶ ὁ Φαληρεὺς Δημήτριος, ὃς πρῶτος εἰς θέατρον παρήγαγε, φασί, ῥαψωδοὺς τοὺς καὶ Ὀμηριστὰς καλουμένους, οἱ ἐμελῶδουν τὰ τοῦ Ὀμήρου, καθάπερ ἄλλοι τὰ Ἡσιόδου καὶ Ἀρχιλόχου καὶ ἐτέρων. καὶ τοῦ μὲν τοιοῦτον. (η. 486–94) Ἡ δὲ τοῦ Πριάμου, ὡς εἴρηται, ἰκεσία ἦν τοιαύτη] «μνηῖσαι», φησί, «πατὴρ σείο, θεοὶς ἐπιεικέλ' Ἀχιλλεῦ, τηλίκου ὥσπερ ἐγὼν ὀλοῶ ἐπὶ γήραος οὐδῶ. καὶ μὲν που κεῖνον περιναίεται ἀμφὶς ἐόντες τείρουσ', οὐδέ τις 4.938 ἐστὶν ἀρῆν καὶ λοιγὸν ἀμῦναι. ἀλλ' ἦτοι κεῖνός γε σέθεν ζώντος ἀκούων, χαίρει τ' ἐν θυμῷ ἐπὶ τ' ἔλπεται ἤματα πάντα ὄψεσθαι φίλον υἱὸν ἀπὸ Τροίῃθεν ἰόντα. αὐτὰρ ἐγὼ πανάποτος, ἐπεὶ τέκον υἱᾶς ἀρίστους Τροίῃ ἐν εὐρείῃ, τῶν δ' οὐ τινὰ φημι λελεῖφθαι». (η. 495–501) Εἶτα μετρῶν τοὺς τόκους φησί «πεντήκοντά μοι ἦσαν, ὅτ' ἦλυθον υἱῆς Ἀχαιῶν. ἐννεακαίδεκα μὲν μοι ἦς ἐκ νηδύος ἦσαν, τοὺς δ' ἄλλους μοι ἔτικτον ἐνὶ μεγάροισι γυναῖκες. τῶν μὲν πολλῶν θοῦρος Ἄρης ὑπὸ γούνατ' ἔλυσεν, ὃς δέ μοι οἶος ἔην, εἴρυτο δὲ ἄστου καὶ αὐτούς, τὸν σὺ πρῶην κτείνας ἀμυνόμενον περὶ πάτρης, Ἐκτορα». (η. 5014) Ὑπὲρ οὗ ἰκετεύειν εἰπὼν, φέρειν δὲ καὶ ἄποινα, οὐχ' ἀπλῶς ἀλλ' ἀπερείσια, ὃ καὶ αὐτὸς ὁ ποιητὴς ἀποφαίνεται, ἐπάγει τὴν ἀξίωσιν «ἀλλ' αἰδεῖο θεοῦς, Ἀχιλλεῦ· αὐτόν τ' ἐλέησον μνησάμενος σοῦ πατρός, ἐγὼ δ' ἐλεεινότερός περ». (η. 505 ς.) Ὁ καὶ κατασκευάζων φησὶν «ἔτλην δ' οἶ' οὐ πῶ τις ἐπιχθόνιος βροτὸς ἄλλος, ἀνδρὸς παιδοφόνοιο ποτὶ στόμα χεῖρας ὀρέξαι», ἦγουν ἐκτεῖναι, ἢ «χεῖρ' ὀρέγεσθαι». Καὶ σημείωσαι ὅπως νῦν καινότερον παρέφρασε τὸ «ὑπ' ἀνθερεῶνος ἐλεῖν» διὰ τοῦ «ποτὶ στόμα χεῖρα ὀρέξαι». Φασὶ οἱ παλαιοὶ ὅτι ἐν τῷ «τηλίκου ὥσπερ ἐγὼ ἐπὶ γήραος οὐδῶ» ψεύδεται ὁ Πρίαμος ἐπίτηδες. πρεσβύτερος γὰρ, φασίν, ὁ Πηλεὺς. εἶγε ὀπηνίκα τῷ Ἡρακλεῖ τέλειος αἰχμητῆς συνεστράτευσεν ἐκεῖνος εἰς Ἴλιον, τηνικαῦτα ὁ Πρίαμος ἀπεδόθη, τουτέστι διεπράθη, Τρωϊκὸς μὲν ὢν βασιλικὸς νέος παῖς, Ποδάρκης δὲ καλούμενος. ἴσως δέ, εἰ καὶ ψεύδεσθαι φαίνεται ὁ γέρων, ἀλλὰ τῇ φράσει ἐκφεύγει τὸ εἰκῆ κολακικόν. ἐπὶ γήραος γὰρ οὐδῶ εἶναι τινὰ διπλόην ἔχει. ὁ τε γὰρ ἔτι ὠμογέρων ἐπὶ γήραός ἐστιν οὐδῶ οἶα τρόπον τινὰ τὸ γήραος ὑπείσερχόμενος ὁποῖος ἴσως εἶη ἂν ὁ Πρίαμος, καὶ ὁ ἤδη δὲ πέμπελος ἐν οὐδῶ γέγονε γήραος, ὡς ἤδη τὸν βίον ὑπεξιών, ὁποῖον εἶναι τὸν Πηλέα εἰκός. γήραος οὖν οὐδὸν εἰπὼν ὁ Πρίαμος, ἀφίησι νοεῖν τὸν συνετὸν ἀκροατὴν ἐπὶ τε αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ Πηλέως τὸ εἰκός, οἶα τοῦ οὐδοῦ ὑποκειμένου καὶ εἰς εἴσοδον καὶ εἰς ἔξοδον. (η. 487) Ἔστι δὲ τὸ 4.939 «ὥσπερ ἐγὼ» καὶ ἐξῆς, διασαφητικὸν τοῦ τηλίκου. ὁμοιότητα δὲ φησὶν ὁ Πρίαμος ἔχειν πρὸς τὸν Πηλέα, καὶ καθότι καὶ ἐκεῖνόν που, ἦγουν τυχόν, ἴσως, οὐ γὰρ ὁμολογούμενόν ἐστιν, οἱ περιοικοὶ τείρουσιν, ὥσπερ ἡμᾶς οἱ Ἀχαιοί, καὶ ὅτι οὐδ' ἐκείνῳ ἐστίν, ὃς νῦν ἐκεῖσε παρῶν

ἀμυνεῖται, ὡς περ οὐδὲ ἐμοί, ᾧ μόνος ὁ Ἴκτωρ ἦν. (η. 491 ς.) Εἶτα μετὰ τὴν τοιαύτην κοινωνίαν ἐπάγει διαφορὰν, ὅτι ἄλλ' ὁ μὲν Πηλεὺς ἐλπίσι θάλπεται ὄψεσθαι σε νοστήσαντα, οὗ περιφρασις τὸ «ἀπὸ Τροίηθεν ἰόντα», ἐμοί δὲ οὕτινα τῶν ἀρίστων υἱῶν λελεῖφθαι φημι, κἂν ἄλλοι τάχα τινὲς εἴπωσι περιεῖναί μοι. (η. 488) Ὅτι δὲ περιναίεται καὶ περιναέται οἱ περίοικοι λέγονται, πρόδηλόν ἐστιν. ὁ δὲ ποιητὴς ἐνταῦθα ἠρμήνευσεν αὐτούς, ἐπαγαγὼν διὰ συγγένειαν τῆς ἄ-μ-φ-ι καὶ τῆς ἄ-π-ε-ρ-ι τὸ «ἀμφὶς ἐόντες», ἐπειδὴ καὶ περιναέται καὶ περίοικοι οἱ περίξ, ὅ ἐστιν ἀμφίς, οἰκοῦντες καὶ ναίοντες, γενικῶς δὲ εἰπεῖν, ἐόντες. (η. 495) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ «πεντήκοντά μοι ἦσαν» ἀσαφῶς εἶπεν ἐπίτηδες, ὡς ἂν εἴη νοεῖν, εἰ βούλοιτό τις, υἱοὺς εἶναι τοὺς πενήκοντα πρὸς ἐπίτασιν ἀθλιότητος. διὸ καὶ τὸ «υἱὲς Ἀχαιῶν» εὐθύς ἔφη, ὡς ἂν τὸ «υἱὲς» δοκῆ μερίζεσθαι τῇ ἄγαν ἐγγύτητι καὶ πρὸς τὸ «πεντήκοντα». ὅτι δὲ οὐχ' οὕτως ἔχει τάλιθες, δηλοῖ ὁ ποιητὴς, ἔνθα καὶ θυγατέρων Πριάμου θαλάμους μετρεῖ. [Καὶ μὴν ἄλλως οὐδὲν τι προσίσταται καὶ υἱοὺς εἶναι τῷ Πριάμῳ πενήκοντα, καὶ θυγατέρας δὲ κατ' ἐπιθήκην τὰς προϊστορηθείσας. (η. 497) Χρήσιμον δὲ τῷ τοιούτῳ λόγῳ καὶ τὸ «τοὺς δ' ἄλλους μοι ἔτικτον γυναῖκες». εἰπὼν γὰρ «τοὺς δ' ἄλλους» διαστολὴν αὐτῶν ἐποίησεν, οὐ πρὸς θηλείας, ἀλλὰ πρὸς ἄνδρας τοὺς ἐκ μιᾶς νηδύος, οἱ ἀλλήλοις μὲν ἦσαν ὁμογάστριοι, τοῖς δὲ ἄλλοις ἀμφιμήτριοι.] Τὸ δὲ «ἔτικτον γυναῖκες», αἱ παλλακαὶ δηλαδή, αἱ τοῖς παλαιοῖς εἰς πλῆθος ἦσαν, καὶ μάλιστα τοῖς βαρβάροις, οἱ ἐκ πλειόνων ἐπαιδοποιοῦντο. πρεσβύτερον δὲ τῶν Πριαμιδῶν τὸν Πολίτην εἶναί φασι. (η. 499) Τὸ δὲ «ὄς δέ μοι οἶος ἦν» ὡς περὶ ἀριστέως λέγει τοῦ Ἴκτωρος, οἷα τὸν ἀντιζυγοῦντα μὴ ἔχοντος. ἄλλως γὰρ ὡς πρὸς τὰ πενήκοντα τέκνα, ὅπερ ἢ παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ Ἐκάβῃ λέγει κοινοποιουμένη αὐτὰ 4.940 τῷ ἀνδρὶ, οὐ μόνος ὁ Ἴκτωρ [ἀπλῶς ἦν υἱός. Ἰστέον δὲ ὅτι, καθὰ καὶ προεγράφη, καὶ ἄλλως δὲ ἔγνωσται, ὡς περ ὕστερον ἢ παρὰ Πέρσαις βασιλεία τοῦ πλήθους τῶν παλλακίδων, ὡς φησιν ὁ Δειπνοσοφιστὴς, ἠνείχετο, διότι τε ὡς δεσπότης ἦρχε, φησί, τῆς γαμετῆς ὁ βασιλεύς, καὶ διότι ἢ βασιλὶς ὑπὸ τῶν παλλακίδων ἐθηρσκεύετο, οὕτω που καὶ ἐπὶ τῶν προτέρων ἐγένετο. Πριάμος γοῦν πολλαῖς, φασί, χρῆται γυναίξιν καὶ ἢ Ἐκάβῃ οὐ δυσχεραίνει. παρὰ δὲ Ἑλλησιν οὐκ ἀνέχεται, φησίν, ἢ τοῦ Φοίνικος μήτηρ τὴν τοῦ Ἀμύντορος παλλακίδα. καὶ Μήδεια δέ, ἢ ἐκ βαρβάρων εἰς τὰ ἀμείνω καὶ Ἑλληνικὰ ἤδη ἐκδεδητημένη, οὐ φέρει τὸν τῆς Κορινθίας Γλαύκης γάμον. καὶ Κλυταιμνήστρα δὲ διὰ Κασάνδραν τὸν ἄνδρα ἔκτεινεν, ᾧ κατὰ τὸν Θεορίτου λόγον ὡς πολυγυναίῳ πολλαὶ γυναῖκες εἰσιν ἐν κλισίῃ ἐξαίρετοι, εἰ καὶ μὴ πρὸς χρῆσιν, ὡς ὁ Ἀριστοτέλης ἔφη, ἀλλ', ὡς εἰκός, εἰς γέρας, ἐπεὶ, φησίν, οὐδὲ τὸν πολὺν οἶνον εἰς τὸ αὐτὸς μεθύειν παρεσκευάσατο. ἴσως οὖν, φασίν, ὁ Μενέλαος, ἵνα μὴ τὴν γαμετὴν Ἑλένην λυποίῃ τῇ φήμῃ, ἐφυλάττετο τὴν πρὸς ἄλλην κοινωνίαν, ὡς καὶ προεδήλωται. ᾧ δὲ Ἀριστοτέλης ἐπέστησε θαυμάζων, εἰ πᾶσι δούς γυναῖκας Ὅμηρος οὐκ ἐποίησε καὶ Μενελάου παλλακίδα. καὶ ταῦτα μὲν περὶ πολυγυναίων. τὰ δὲ πρὸ τοῦ Κέκροπος ἀτεχνῶς θηριώδη καὶ ἀλόγιστα ἦσαν. ἀνέδην γὰρ, φασί, τὸ πρότερον κοινογαμείων ὄντων, αὐτὸς πρῶτος Ἀθήνησι μίαν ἐνὶ ἔξευξε, διὸ καὶ διφυῆς ἐδοξάσθη, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις ἐρρήθη, οὐκ εἰδότης τῶν προτέρων διὰ τὸ πλῆθος τὸν πατέρα, ὃ δὲ καὶ Διογένης ἔσκωψεν εἰς παῖδα πόρνης λίθους ἐν δήμῳ ρίπτοντα εἰπὼν· ὄρα, νεανίσκε, μήποτε τὸν πατέρα τρώσης, ὃν δηλαδὴ οὐκ οἶδας.] (η. 499) Τὸ δὲ «ἄστου καὶ αὐτούς» ἢ τὴν πόλιν καὶ τοὺς πολίτας ἀπὸ κοινοῦ καὶ νῦν συνήθως λαμβανομένους ἐκ τοῦ ἄστεος, ἢ τὴν πόλιν καὶ τοὺς υἱοὺς μου. (η. 500) Τὸ δὲ «ἀμυνόμενον περὶ πάτρης» σεμνύνει τὸν Ἀχιλλέα, εἴπερ μὴ ἀγεννῶς φεύγοντα κτείνει, ἀλλ' ἀνδρείως ἰστάμενον. (η. 503) Τὸ δὲ «θεοὺς αἰδέσθητι αὐτόν τ' ἐλέησον» σαφέστερον ἠρμήνευται τῶν πρὸ ὀλίγου ρηθέντων, ἔνθα αἰδοῦς καὶ ἐλέους ἐμέμνητο. Τὸ δὲ «αἰδεῖο θεοὺς», ὅ ἐστιν αἰδέσθητι, ὡς εὐκτικὸν μὲν οὐκ εὐχερῶς ἂν 4.941 συμβιβασθεῖ. τὰ γὰρ εἰς ἄ-μ-η-ν περισπώμενα

εὐκτικὰ οὐ τοιαύτη διφθόγγω παραλήγονται, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ ποιοίμην ποιοῖο, χρυσοίμην χρυσοῖο, βοώμην βοῶο, οἷς ἀναλόγως ὄφειλεν εἶναι καὶ αἰδοίμην αἰδοῖο, ἦγουν ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ αἶδω βαρυτόνου ἐχρῆν αἰδοίμην αἶδοιο εἶναι, ὡς τυπτοίμην τύπτοιο. ἴσως οὖν ἐκ προστακτικοῦ τοῦ αἶδεο, οἷον «τάδε τ' αἶδεο καὶ μ' ἐλέησον» γέγονε τὸ αἶδειο ἐπενθέσει τοῦ ἱ, καὶ ἅμα καταβίβασμῶ τοῦ τόνου πρὸς τινὰ ἔμφασιν εὐκτικοῦ. ἄλλως γὰρ οὐκ ἦν ἀνάλογος οὐδὲ ἡ τοῦ «αἶδειο» προπαροξυτόνησις. (ἡ. 504) Τὸ δὲ «μνησάμενος σοῦ πατρός» πρὸς ἀναφορὰν εἴρηται τοῦ δοκεῖν τὸν Πηλέα ἐλεεῖσθαι διὰ τοῦ ὁμοιοπαθοῦς Πριάμου. ὅτι δὲ καὶ ἐλεεινότερος οὗτος ἐκείνου, προκατεσκεύασε τῇ τε ὁμοιότητι τοῦ καὶ ἐκείνον τεῖρεσθαι ὑπὸ τῶν πέριξ, καὶ τῇ διαφορᾷ τοῦ ἐκείνον μὲν εὐέλπιν εἶναι, τούτῳ δὲ μὴ περιλελειφθαι τὸν ἀμυνούμενον. ἐν οἷς ὄρα καὶ ὅτι τῷ πένθει νικώμενος ὁ γέρων οὐκ αἰδεῖται προφαίνων τὸ ἀληθές, ὡς ἐπιλελοίπασιν τοῖς Τρωσὶν οἱ ἀριστεῖς. (ἡ. 505) Τὸ δὲ «οὐπω» ἀποφαντικῶς ὁ ποιητὴς ἔφη διὰ τοῦ Πριάμου πρὸς τινὰ παράπηξιν καινότητος, ὡς μὴ ἱστορουμένου ἐτέρου τοιοῦτου συμβάματος. Ὅτι τοῖς λόγοις τοῦ Πριάμου οἰκτόν τε ὁ Ἀχιλλεὺς παθῶν καὶ ἐπὶ τῷ πατρὶ δὲ Πηλεῖ παθηνάμενος ἀπάγει μὲν ἐκ τοῦ στόματος τὴν χεῖρα τοῦ γέροντος, κινεῖται δὲ εἰς κλαυθμόν. (ἡ. 507 ς.) Φησὶ γὰρ «τῷ δ' ἄρα πατρός ὑφ' ἴμερον ὤρσε γόοιο, ἀψάμενος δ' ἄρα χειρὸς ἀπώσατο ἦκα γέροντα». Καὶ ὄρα οἷα ἡ τοῦ γέροντος λαλιά, δυνηθεῖσα καὶ αἰδοῖον τῷ Ἀχιλλεῖ καὶ ἐλεεινὸν αὐτὸν θέσθαι, καὶ δάκρυον δὲ κινήσασα τῷ ἥρωϊ, φιλοῦντι οὕτω πάσχειν ἐτοίμως, ἐφ' οἷς χρή, ὡς προδέδεικται. καλῶς δὲ κεῖται τὸ «ἀπώσατο ἦκα». εἰ γὰρ δριμέως τοῦτο γέγονεν, ἐξέθανεν ἂν τῷ δέει ὁ γέρων. (ἡ. 509–12) Ὅτι ἐν τῷ «τῷ δὲ μνησαμένω», ἦγουν οἱ δὲ ἀναμνησθέντες, «ὁ μὲν Ἐκτορος ἔκλαιεν ἀδινά, αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς ἔκλαιεν ἐὸν πατέρα, ἄλλοτε δὲ Πάτροκλον» καινῶς διὰ σαφήνειαν ἐσχημάτισεν ὁ ποιητὴς. ἡδύνατο γὰρ ἄλλως τὸ ὅλον στρυφνῶς οὕτω φράσαι μνησαμένῳ ὁ μὲν Ἐκτορος, Ἀχιλλεὺς δὲ πατρός, ἔκλαιον, ὃ δὴ καιρία λέξις 4.942 ὃν δις ἐνταῦθα κεῖται. (ἡ. 510) Οἰκτρὸς δὲ νῦν ὁ τοῦ γέροντος κλαυθμός, εἰ καὶ «ἀδινὰ κλαίει» καὶ «προπάροιθε ποδῶν Ἀχιλλῆος ἐλυσθεῖς», ὃ ἐστὶ συστραφεῖς, καὶ τὸ μέγας εἶναι μεταβαλὼν οὕτω εἰς τὸ μικρὸς φαίνεσθαι καὶ οἷον δοκεῖν κεκρῦφθαι. πρωτότυπον γὰρ τοῦ εἰλύειν καὶ ἐπειλύειν τὸ ἐλύειν, οὗ μετοχὴ ὁ ἐλυσθεῖς. (ἡ. 513 ς.) Ὅτι ἐν τῷ «γόοιο τετάρπετο Ἀχιλλεὺς καὶ οἱ ἀπὸ πραπίδων», ὃ ἐστὶ φρενῶν, «ἦλθεν ἴμερος ἠδ' ἀπὸ γύιων» ταυτόν ἐστι τῷ διὰ μιᾶς λέξεως εἰπεῖν τερφθῆναι, καὶ αὐτὴ περιφραστικῶς, ἀπελθεῖν φρενῶν καὶ γύιων τὸν ἴμερον, τὸν τοῦ γόου δηλαδὴ. τοῦτο δὲ καὶ τὸ κορεσθῆναι γόου δηλοῖ τὸν ἥρωα. παρελκόντως δὲ κεῖται τὸ «ἠδ' ἀπὸ γύιων». ἦρκει γὰρ καὶ μόνον τὸ «ἠδ' ἀπὸ φρενῶν». πρόσκειται δὲ ὁμως ἐκ περισσοῦ καὶ αὐτὸ διὰ τὸ τοῖς πενθικῶς κυλιομένοις τάς τε χεῖρας τούς τε πόδας σφαδάζειν, ἕως ἂν κατάπονοι γένωνται καὶ οὕτως ἀπέλθοι ὅλων αὐτῶν ὁ ἴμερος τοῦ τε κλαυθμοῦ τοῦ τε σπασμοῦ. (ἡ. 515 ς.) Ὅτι κορεσθεῖς γόου Ἀχιλλεὺς «αὐτίκ' ἀπὸ θρόνου ὤρτο. γέροντα δὲ χειρὸς ἀνίστη, οἰκτεῖρων πολιόν τε κάρη πολιόν τε γένειον». καὶ ἰδοὺ ὡς ἰκέτευσεν, ἐλεεῖται τῇ πρὸς τὸν Πηλέα ὁ γέρων Πρίαμος ἀναφορᾷ. οἷα δὲ καὶ ἐρεῖ ὁ Ἀχιλλεὺς, εὐθὺς δηλωθήσεται. Σημείωσαι δὲ τὸ «οἰκτεῖρων πολιόν τε κάρη πολιόν τε γένειον», δι' οὗ δηλοῦται μὴ μόνον αἰδεσιμώτερον τὸ γῆρας νεότητος εἶναι, ἀλλὰ καὶ οἴκτου ἐπὶ πλεόν ἄξιον. (ἡ. 518–21) Ὅτι οἱ πρὸς Πρίαμον λόγοι τοῦ Πηλεΐδου τοιοῦτοι «ἄ δειλ', ἦ δὴ», τουτέστιν ὦ δειλέ, ὄντως δὴ, «πολλὰ κάκ' ἄνσχεο σὸν κατὰ θυμόν. πῶς ἔτλης ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν ἐλθέμεν οἷος ἀνδρὸς ἐς ὀφθαλμούς, ὅς τοι πολέας τε καὶ ἐσθλοὺς υἱοὺς ἐξενάριζα; σιδήρειον νύ τοι ἦτορ». ἃ δὴ καὶ ἡ γραῦς Ἐκάβη πρὸ τούτων ἔφη πρὸς Πρίαμον κατ' Ἀχιλλέως. ἐξ οὗ καὶ νῦν δηλοῖ Ὅμηρος δυνατὸν εἶναι τὰ αὐτὰ νοήματα εἰς διαφόρους ἔρχεσθαι αὐτοφυῶς. (ἡ. 520 ς.) Δάκοι δὲ ἂν τὸν γέροντα, εἴπερ αὐτὸς μὲν παιδοφόνον, ὡς εἰκόσ, τὸν Ἀχιλλεῖα ἔφη διὰ τὸν τοῦ παιδὸς Ἐκτορος φόνον, ὁ δὲ ὡς

οἷον εὐτελίζων ἐκεῖνον οὐ μόνον πολλοὺς ἀλλὰ καὶ ἐσθλοὺς Πριαμίδας ἐναρίζαι λέγει. (η. 522–6) Εἶτα παραμυθούμενος ὁ ἥρωϊς τὸν γέροντά φησιν «ἀλλ' ἄγε δὴ κατὰ ῥ' ἔξευ ἐπὶ θρόνου, ἄλγεα δ' ἔμπης 4.943 ἐν θυμῷ κατακεῖσθαι ἐάσομεν ἀχνύμενοί περ' οὐ γάρ τις πρῆξις πέλεται κρυεροῖο γόοιο. ὡς γὰρ ἐπεκλώσαντο θεοὶ δειλοῖσι βροτοῖσι ζῶειν ἀχνυμένους· αὐτοὶ δέ τ' ἀκηδέες εἰσίν». (η. 527–32) Ἐπὶ τούτοις δὲ φιλοτιμούμενος ὁ ποιητὴς τὸν αὐτῷ φιλούμενον Ἀχιλλέα καὶ λόγιον δεῖξαι οἷα καὶ ἀγαθοῖς διδασκάλοις φοιτήσαντα, τῷ τε Χείρωνι τῷ τε πατρὶ τῷ τε Φοίνικι, πλάττει αὐτὸν καὶ περὶ τῆς κατὰ Δία εἰμαρμένης λογοποιούντα τι καινότερον, ἢ αὐτὸν πλασάμενον εὐφυῶς, ἢ καὶ παραλαβόντα ἐκ διδασκαλικῆς παραδόσεως, καὶ λέγοντα οὕτω «δοιοὶ γάρ τε πίθοι κατακείαται ἐν Διὸς οὔδει δώρων, οἷα δίδωσι, κακῶν, ἕτερος δὲ ἐάων», ἢτοι ἀγαθῶν «ῶ μὲν καμμίζας δῶη Ζεὺς τερπικέραυτος, ἄλλοτε μὲν τε κακῷ ὃ γε, ἤγουν ὁ τοιοῦτος, «κύρεται, ἄλλοτε δ' ἐσθλῷ· ῶ δέ κε τῶν λυγρῶν δῶη, λωβητὸν ἔθηκε, καὶ ἐ κακῆ βούβρωστις ἐπὶ χθόνα διὰν ἐλαύνει, φοιτᾷ δ' οὔτε θεοῖσι τετιμένους, οὔτε βροτοῖσι». Καὶ οὕτω καθόλου καὶ οἷον γνωμικῶς εἰπὼν ὁ Ἀχιλλεύς, (η. 534–7) εἶτα μερικεῦει τὸν λόγον, κατάγων συνήθως εἰς τὸ ὑποκείμενον, πίστιν τεχνικῶς τῷ λόγῳ πορίζων τῷ περὶ τοῦ κράματος τῶν πίθων ἐκ τῶν, ὃ φασί, παρὰ πόδας, ἤγουν ἀπὸ τῆς κατὰ τὸν Πηλέα καὶ τὸν Πρίαμον ὁμοιότητος, καὶ φησιν «ὡς μὲν καὶ Πηληϊ θεοὶ δόσαν ἀγλαὰ δῶρα ἐκ γενετῆς· πάντας γὰρ ἐπ' ἀνθρώπους ἐκέκαστο ὄλβῳ τε πλούτῳ τε, ἄνασσε δὲ Μυρμιδόνεσσι, καὶ οἱ θνητῶ ἐόντι θεὰν ποίησαν ἄκοιτιν». (η. 538–42) Καὶ στήσας ἐνταῦθα τὰ τοῦ Πηλέως ἐσθλά, ἐπάγει καὶ τὰ ἐκ τοῦ ἑτέρου πίθου λυγρά, εἰπὼν «ἀλλ' ἐπὶ καὶ τῷ», ἤγουν καὶ ἐπ' αὐτῷ, «θῆκε θεὸς κακόν, ὅττι οἱ οὐ τι παίδων ἐν μεγάροισι γονὴ γένετο κρειόντων, ἀλλ' ἓνα παῖδα τέκεν παναώριον· οὐδέ νυ τόν γε γηράσκοντα κομίζω, ἐπεὶ μάλα τηλόθι πάτρης ἦμαί ἐνὶ Τροίῃ, σέ τε κήδων ἠδὲ σὰ τέκνα». (η. 543–6) Εἶτα ἐν ὀλιγίστῳ λαλῶν καὶ τὸ δοθὲν μίγμα τῷ Πριάμῳ ἐκ τῶν παρὰ τῷ Διὶ δύο πίθων, δι' ὧν ἢ κατ' ἀνθρώπους 4.944 εὐδαιμονία αἰνιγματωδῶς δηλοῦται, οὐ παντελῶς εἶναι κακῶν ἀμιγῆς λέγει «καὶ σέ, γέρον, τὸ πρὶν μὲν ἀκούομεν ὄλβιον εἶναι. ὅσσον Λέσβος ἄνω Μάκαρος ἔδος ἐντὸς ἐέργει καὶ Φρυγίη καθύπερθε καὶ Ἑλλήσποντος ἀπέιρων. τῶν», ἤγουν ἐφ' ὧν ἢ ὧν πάντων πλέον, ἢ καὶ ἄλλως δίχα τοῦ ἄν «τῷ», ἀντὶ τοῦ διό, «σέ γέρον πλούτῳ τε καὶ υἰάσι φασὶ κεκάσθαι». καὶ ταῦτα μὲν καὶ τὰ τοῦ γέροντος ἐσθλά. (η. 547 ς.) Τὰ δὲ μὴ ἐσθλά φράζει οὕτως «αὐτὰρ ἐπεὶ τοι πῆμα τόδ' ἤγαγε θεός, αἰεὶ τοι περὶ ἄστῳ μάχαι τ' ἀνδροκτασίαι τε». (η. 549–51) Ἐφ' οἷς περατῶν τὸν λόγον εἰς παραμυθίαν φησὶν ἀσυνδέτως «ἄνσχεο, μῆδ' ἀλίαστον ὀδύρεο σὸν κατὰ θυμόν· οὐ γάρ τι πρήξεις ἀκαχήμενος υἱὸς ἔηος», ὃ πολλαχοῦ κείται, «οὐδέ μιν ἀνστήσεις, πρὶν καὶ κακὸν ἄλλο πάθησθα». Καὶ ταῦτα μὲν ὁ καὶ ἀνδρείος καὶ λόγιος ἑταῖρος φίλος τοῦ ποιητοῦ. πολύχρηστον δὲ τὸ ῥηθὲν χωρίον, καὶ μάλιστα ἐν λόγοις παραμυθητικοῖς, ὡς ἔστιν ἀναλέγεσθαι τῷ βουλομένῳ. (η. 518) Ἐν δὲ τῷ «ἄ δειλέ» κλητικὸν συνήθως ἐπίρρημα τὸ ἄ, οὐ μόνον ποιητικώτερον τοῦ ὦ, ἀλλὰ καὶ θυμουμένους καὶ ἐκπληττομένους καὶ ἀπειλοῦσι σύνηθες, καθὰ καὶ προηρημῆνυται. (η. 523) Τὸ δὲ [θυμῷ οἷα καὶ τι πίθῳ] κατακεῖσθαι τὰ ἄλγη, ὁμοίον ἐστὶ τῷ πέττεσθαι, ἢ καὶ οἷον κειμήλια εἶναι ἀνέκφορα. [Ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἐπὶ ἄλγους. ὅτε μέντοι χόλος θυμῷ κατάκειται πεφθείς, κότος τότε ἀποτελεῖται.] (η. 524) Τὸ δὲ «οὐ γάρ τις πρῆξις πέλεται», ἤγουν πέλει, «γόοιο» ἀντὶ τοῦ οὐδέν τι πράσσει τις θρηνῶν, ἀλλὰ μᾶλλον πάσχει. διὸ καὶ ὑποκαταβάς φησιν «οὐ γάρ τι πρήξεις ἀκαχήμενος ἐπὶ τῷ υἱῷ, οὐ διασαφητικὸν εὐθύς ἐπαχθὲν τὸ «οὐδέ μιν ἀνστήσεις». (η. 525) Τὸ δὲ 4.945 «δειλοῖσι βροτοῖσι» παραμυθητικὸν ἐστὶ τοῦ γέροντος, ὡς μὴ περιῦρισμένου ἐν τῷ «ἄ δειλέ», ἀλλὰ προσφωνηθέντος κατὰ κοινὸν ἐπίθετον. δειλοὶ γὰρ πάντες ἄνθρωποι, ὃ ἐστὶ δειλαιοί. τοῦ δὲ τοιοῦτου δειλοῦ σύνθεσιν ἔχει καὶ ἢ παρὰ τῷ Κωμικῷ δειλάκρα, ὃ ἐστὶν ἄκρως δειλαία,

παιχθεῖσα πρὸς τινα ὁμοιότητα τοῦ φαλάκρα. (η. 525 ς.) Πρὸς δὲ τὸ τοῖς βροτοῖς τοὺς θεοὺς ἐπικλῶθειν τὸ ἄχνησθαι, αὐτοὺς ἀκηδέας ὄντας, Ἐπίκουρος ἐναντιούμενός φησιν ὅτι τὸ ἀθάνατον καὶ ἄφθαρτον οὐτ' αὐτὸ πράγματα ἔχει οὐτ' ἄλλοις παρέχει. διὸ οὔτε ὄργαις οὔτε λύπαις συνέχεται. καὶ Πλάτων δὲ ἐν Πολιτείαις φησίν, ὡς ὁ θεὸς ἀγαθός, οὐδὲν δὲ ἀγαθὸν βλαβερὸν, ὃ δὲ μὴ βλαβερὸν, οὐδὲ βλάπτει. καὶ οἱ μὲν φιλόσοφοι ταῦτα. ὁ δὲ ποιητὴς ἀνθρωποπαθεῖς τοὺς θεοὺς εἰσάγων δίδωσιν, ὡς μυριαχοῦ δηλοῦται, χῶραν πάθεισι περὶ αὐτούς, ὅποσα καὶ ἄνθρωποι πάθοιεν ἄν. ἐν οἷς καὶ τὸ μὴ ἐθέλειν τοὺς ὑπερέχοντας ἴσα τοῖς ταπεινότεροις φέρεσθαι, ἀλλὰ κολοῦειν αὐτούς, [εἴτε ἀγαιομένους καί, ὡς ἂν Ἡρόδοτος εἶπη, φθονοῦντας, εἴτε καὶ ἐτέρως ὁπωσοῦν.] Οὐκοῦν ἐπεὶ θεῖον τὸ μετὰ ῥαστώνης ἔμφρονος ζῆν, ὃ φησιν ἡ ποίησις «θεοὶ ῥεῖα ζῶντες», οὐκ ἂν οὕτω βίῳεν καὶ οἱ θνητοί; ἀνθρώπῳ γὰρ ἀγαπητόν, εἰ μὴ ἀκράτου τοῦ τῶν κακῶν ἀπαντλεῖται αὐτῷ πίθου. ἔχει δ' ἀναμειγμένα καὶ ἀγαθὰ τοῖς κακοῖς, κατὰ τὸ «ἀλλὰ σοὶ μὲν παρὰ καὶ κακῶ καλὸν ἔθηκε δαίμων». διὸ καὶ ὁ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ Δημόδοκος, τῇ Μοῦσῃ πεφιλημένος, οὕτω τὸν βίον κέκραται. φησὶ γὰρ «ὄν περὶ Μοῦσ' ἐφίλησε». καὶ τί 4.946 ἔστι τὸ ἐφίλησε περισσῶς; «ἐδίδου», φησίν, «ἀγαθὸν τε κακὸν τε». ποῖα ταῦτα; «ὄφθαλμῶν μὲν ἄμερσεν, ἐδίδου δὲ ἠδεῖαν ἀοιδῆν». καὶ οὕτω μὲν οἱ Ὀμηρικοὶ πίθοι, ὁ τῶν ἐσθλῶν καὶ ὁ τῶν κακῶν, κερνώσι τὴν ἐν ἀνθρώποις εὐδαιμονίαν, μίγμα οὖσαν καὶ συγκύρημα ἄλλοτε μὲν κακῶν, ἄλλοτε δὲ ἐσθλῶν. ὡς τό γε κατὰ μόνους ἐξ ἐνὸς πίθου δῶρον ἐκ μὲν τοῦ τῶν ἐσθλῶν πίθου ἀνθρώπῳ οὐκ ἂν, ἐκ δὲ τοῦ τῶν λυγρῶν γένοιτ' ἄν. καὶ τοίνυν πανάθλιος ἐκεῖνος, πάσχων ὅσα ἐν στενωῶ εἶπεν ὁ ποιητὴς. [Εἰ δὲ ταῦθ' οὕτω δοκεῖ περὶ τοῦ κατὰ βίον μίγματος τῶν τε ἐσθλῶν τῶν τε λυγρῶν, μάταιος ἄρα Θεόμανδρος ὁ Κυρηναῖος, ὅς, φασί, περιῶν ἐπηγγέλλετο διδάξειν τὴν διὰ βίου εὐτυχίαν. εἰ δὲ αὐτὸς μάταιος, οἷός τις ἄρα Πτολεμαῖος ὁ δεύτερος, Αἰγύπτου βασιλεὺς, ὅς, φασίν, ἀγαθὸς τὰ ἄλλα ὢν, ὅμως οὕτως ὑπὸ τρυφῆς διεφθάρη, ὡς τὸν πάντα χρόνον ὑπολαβεῖν βιώσεσθαι, καὶ λέγειν ὡς μόνος εὖροι τὴν ἀθανασία. εἶη δ' ἂν κατ' αὐτὸν γελοῖος καὶ ἰατρὸς ἐκεῖνος, ὅς ὑγιεινὴν παραδιδούς δίαιταν ἠύχησε δι' αὐτῆς ἀπαθανάτισαι, ἢ κατὰ τινος ἀπαθανατώσαι, ἄνθρωπον.] Ἡσίοδος μέντοι ἕνα πίθον κεραμεύων κατὰ ἄλλην ἔννοιαν κακῶν αὐτὸν γέμοντα ποιεῖ πάλαι ποτέ, ὃς ἀνοίγεις ἐσκέδασε κατὰ γῆν ἅπασαν τὰ κακά, οὐ δίκην σώματος ἐξαντλεῖσθαι πεφυκότος αὐτῷ ἐγκείμενα καὶ ἐξαντλούμενα, ὃ δὴ τοῖς Ὀμηρικοῖς ἐμφαίνεται, ἀλλ' ἐμψυχα ὄντα ὡς οἷον δαιμόνια, καὶ ἐγκεκλεισμένα, καθά ποτε Ἄρης ἦν ἐν χαλκῷ κεράμῳ, ὕστερον δὲ πτερυζάμενα καὶ τὸν πίθον κενώσαντα, ὅπερ οἱ Ὀμηρικοὶ πίθοι οὐκ ἂν πάθοιεν. τοῦ δὲ τοιοῦτου τῶν κακῶν πίθου εἶη ἂν καὶ ἡ Πιθοιγία, οὐχ' ἐορτάσιμος κατὰ τὴν παρ' Ἡσιόδῳ, ἐν ἣ ἀρχομένου πίθου ἐχρῆν 4.947 κορένυσθαι, ἀλλ' εἰς τὸ πᾶν ἀποφράς. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ περὶ τῶν εἰρημένων δύο πίθων λόγῳ, ἔνθα οἱ πλείους εἰμαρμένην ὑπονοοῦσι καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς δοκοῦντα συγκυρεῖν ἀνθρώποις, δύναταί τις καὶ ἄλλως Δία μὲν ἐκλαβέσθαι εἰς νοῦν, ὃς ἀμφοτεροδύναμός ἐστιν, ἀγαθὰ τε δυνάμενος καὶ κακά, ὃ καὶ ὁ τῶν πλαστίγγων λόγος αἰνίττεται πως, ἃς ὁ Ζεὺς ἐν τοῖς πρὸ τούτων μετεχειρίζετο, ἵνα μὴ μόνον κατὰ τὴν παροιμίαν λέγηται ὡς πολύποδος κεφαλή, ἔνι μὲν καλόν, ἔνι δὲ καὶ ἐσθλόν, ἀλλὰ καὶ ὅτι νοῦς ἀνθρώπινος, ὁ κατὰ βίον καὶ πράξεις πολιτικός, γέμει μὲν καλῶν φύσει, γέμει δ' ἄλλως κακῶν, ὅτε μὴ τὰ ἐπαινετὰ βούλοιο. εἰ δὴ αἰ τοιαῦτα δυνάμεις ὡς εἰς πίθους δύο πλασθεῖεν γέμοντας τὸν μὲν ἀγαθῶν, τὸν δὲ μὴ τοιοῦτων, εὐοδοῦται τὸ νόημα εἰς τὸ εἶναι τὰ μὲν ἐξ ἀκράτου τοῦ τῶν ἀγαθῶν πίθου ἄκρας μακαριότητος, τὰ δ' ἐκ μόνου τοῦ τῶν κακῶν ἀθλιότητος ψυχικῆς, τὰ δὲ ἐξ ἀμφοῖν καταστάσεως πολιτικῆς, μέσως ἐχούσης κατὰ τὸ ἐγχωροῦν ἀνθρώπῳ ἐν τῷ κεράννυσθαι οὕτω καὶ οὕτω κατὰ γε τὸ ἐν πράγμασιν ἐνδεχόμενον. καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦτον. οἱ δὲ Ὀμηρικοὶ πίθοι πρὸς ὁμοιότητά τινα σφαιρώσεως ἐπλάσθησαν, ἥτις

τὰ ἄνω σεμνύνει. ἔνθα καὶ αὐτοὶ κατακεῖσθαι λέγονται, Διὸς λόγῳ, ἤγουν εἰμαρμένης, ἣν δὲ καὶ ἄλλως σεμνότερον πίθοις ἐνταμιεύσασθαι τὰ ρηθέντα θεῖα δῶρα ἤπερ εἶπεῖν κατὰ ἐδάφους κεχῦσθαι ἢ κιβωτίοις ἐγκεκλειῖσθαι εἴτε σιροῖς. εὐεπίφορος δὲ ὁ μῦθος εἰς πιθοπλαστίαν, ὃς καὶ χάλκεον κέραμον, ὃ ἔστι πίθον, εἰς δεσμὸν τεχνάζεται Ἄρεος καὶ Δαναΐδων πίθον ἐκτίθεται. τολμᾶ δὲ ἀσφαλῶς καὶ ἡ παροιμία φρενῶν πίθον εἶπεῖν [ἐκ τοῦ 4.948 κατὰ τὸν Διογένην πίθου ἀπαντληθεῖσα, οὐπὲρ ἐνοικοῦντος πίθῳ διὰ τὸ κατὰ βίον ἀπέριπτον ὁ μὲν τις «ὦ πίθε, μεστὲ φρενῶν» εἶπεν, ἕτερος δὲ τις, ἐκφραυλίζων τὸ ρηθέν, ἔφη «θέλω τύχης σταλαγμὸν ἢ φρενῶν πίθον». ὅτι δὲ πίθος αἰνίζεται ποτε παροιμιακῶς καὶ ψυχὴν, δηλοῖ ὁ γράψας ἔν τινι σκωπτικῷ λόγῳ τὸ «ταῦτά σοι γεῦμα τοῦ πλήρους πίθου», ἤγουν βραχέα νοήματα, ἐξ ὧν πολλῶν ἐν τῇ ψυχῇ ἔχω. ἀνάπαλιν δὲ ποτε καὶ ψυχὴν ὁ πίθος αἰνιττεται, καθὰ καὶ ὁ ἀσκός, ὡς ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν δεδηλωται. ἡ γοῦν Ἡσιόδου πιθογία εἰς τοιοῦτόν τι κατὰ τοὺς παλαιούς ἐκλαμβάνεται, παραγγέλλουσα συμβολικῶς νέον μὲν τινα ὄντα ἢ γηραιὸν ἀνίσσασθαι ἀναγκαίως, ἀκμάζοντα δὲ μὴ οὕτως ἔχειν, ἀλλ' ἐν σπουδῇ γινόμενον φεΐδεσθαι χρόνου τοῦ πολυτελεστάτου δαπανήματος. καὶ τοιόνδε μὲν καὶ τοῦτο.] Ἡ δὲ Ὀμηρικὴ φράσις τὸ «οἱ δὲ πίθοι, κακῶν, ἕτερος δὲ ἀγαθῶν», ἀμφίβολον ἔννοιαν ἀπετέλεσε, πίθους τρεῖς νοησάντων τινῶν, δύο μὲν κακῶν, ἓνα δὲ ἀγαθῶν. Πίνδαρος οὖν οὕτω νοεῖ ἐν τε ἄλλοις, καὶ ἐν οἷς λέγει «ἐν παρ' ἐσθλόν», ὃ ἔστιν ἐσθλόν, «πήματα σύνδυο δαίονται βροτοῖς ἀθάνατοι». λέγει δὲ ἐκεῖνος ἐν μὲν ἐσθλόν τὸ ἐκ τοῦ ἐνός πίθου, σύνδυο δὲ τὰ ἐκ τῶν ἐτέρων δύο πίθων. καὶ μὴν τὸ «ἕτερος» οὐκ ἐπὶ τριῶν ἢ πλειόνων παρ' Ὀμήρῳ κεῖται ἀλλ' ἐπὶ μόνων δύο, καὶ μερίζον παριστᾶ τὸ ἕτερον αὐτῶν. ἔπαισται οὖν ἡ Ὀμηρικὴ φράσις ὡς ἀσαφής. καὶ θεραπεύεται ὡς σχῆμα ἐλλείψεως, ἵνα ἢ κακῶν ὁ εἷς, ἕτερος δὲ ἀγαθῶν. (ἡ. 528) Περὶ δὲ τοῦ «εἰάων» δηλοῦται μὲν καὶ ἐν τῷ «θεοὶ δωτῆρες εἰάων», ἤγουν ἀγαθοδοταί. οὐ 4.949 περιττόν δὲ καὶ νῦν εἶπεῖν, ὡς ἔοικε γένους οὐδετέρου ἢ λέξις εἶναι ὡς ἀπὸ τοῦ ἐόν, τὸ ἴδιον. ἰδιοποιεῖται γὰρ τις τὸ ἀγαθόν. ἔχει δὲ πλεονασμὸν τοῦ ᾠα, οὐ συνήθη μὲν, ὅμοιον δὲ τῷ «βλεφάρων ἀπὸ κυανεάων», ὅπερ ἐν τῇ τοῦ Ἡσιόδου Ἀσπίδι κατ' ἀρχὰς κεῖται. [(ἡ. 528) Τὸ δὲ «δώρων», καὶ «δίδωσι», καὶ «δώη», τὸ δις λεχθέν, καὶ τὸ «δόσαν», σχῆμα ἐπιμονῆς ποιεῖ.] (ἡ. 530) Τὸ δὲ «κύρεται» δηλοῖ μὲν τὸ ἐντυγχάνει, ἐξ αὐτοῦ δὲ γίνεται καὶ τὸ συνέκυρσε καὶ ἡ συγκυρία. λέγεται δὲ καὶ περισπωμένως κυρεῖν, ἐξ οὗ τὸ ἐκύρησεν, ὡς τὸ «συντυχία κρείσσω ἐκύρησε». (ἡ. 531-3) Λωβητός δὲ καὶ νῦν ὁ ἐφύβριτος καὶ ἄτιμος, οὗ ἔρμηνεία τὸ «οὔτε θεοῖς τετιμένος οὔτε βροτοῖς». [Δῆλον δ' ὅτι πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων θεῶ τιμώμενοι, ὡς θεοφιλεῖς, ἀνθρώποις ἀπότροποι εἰσιν, ἄλλοι δ' αὖ ἀνθρώποις προσεχόμενοι ἀποθύμιοι τῷ κρείττονι διεκπίπτουσι.] (ἡ. 531) Τὸ δὲ «ἔθηκε» κοινῶς ρηθέν, κατωτέρω «θῆκεν» Ἰωνικῶς φησιν, οἷα πολλὴν ἔχων ἄδειαν ἐγχορεύειν, αἷς ἂν διαλέκτοις βούλοιο. (ἡ. 532) Βούβρωστις δὲ κυρίως μὲν κατὰ τὸ τῆς λέξεως ἔτυμον ὁ μέγας λιμός, ἡ μεγάλη πείνα, καὶ ὡς εἶπεῖν, βούπεινα, ἢ πολλὴ τῆς βρώσεως ἔφρασις. δηλοῖ καὶ ἀπλῶς τὴν μεγάλην ἀνίαν, ὑφ' ἧς ἄσιτοι πολλοὶ γίνονται, ἢ τὴν σύντονον ὀδύνην κατὰ τοὺς παλαιούς, ὡς ἀναλωτικὴν. ὑπὸ γὰρ λύπης ἑαυτοὺς ἐσθίομεν κατὰ τὸ «ὄν θυμὸν κατέδων». εἰ δὲ καὶ ὁ βούλιμος καὶ τὸ βουλιμιᾶν παρέοικε τοῖς ρηθεῖσι, δηλοῖ ὅμως ὁ Χαιρνεὺς σοφὸς τὴν αὐτοῦ πρὸς ταῦτα διαφορὰν ἐν τοῖς αὐτοῦ 4.950 Συμποσιακοῖς. οἱ δὲ βούβρωστιν φασι δαίμονα Ἰώνων, παρ' ἧς κατηρῶντο τοῖς πολεμίοις, ἧς ἱερόν, φασίν, ἐν Σμύρνη. [Χθῶν δὲ διὰ, καθὰ καὶ θάλασσα, διὰ τὸ ἐντιμον. ἐκεῖνη δὲ καὶ παρὰ τὸ δέος κατὰ τοὺς παλαιούς, ὁμοίως τῷ «διὰ Χάρυβδις».] (ἡ. 533) Τὸ δὲ «τετιμένος» ἢ ἐκ τοῦ τετιμημένος συγκέκοπται, ἢ ἐκ τοῦ τίω, τὸ τιμῶ, κεκανόνισται. [Τοῦτο δὲ ἀνομοίως πάντως ἔχει πρὸς τὸ τετιμημένος, ἐκεῖνο γὰρ οὐκ εὐκλείαν ἀλλὰ τιμωρίαν δηλοῖ, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται.] Τὸ δὲ «θεοῖσι τετιμημένος» θεόδοτα παρ' ἀνθρώποις βούλεται εἶναι καὶ

τὰ κατὰ βίον ἐπίσημα καλά, οἷον τὸ ἐκ γενετῆς ἐπὶ πάντας κεκοσμηῆσθαι ὄλβῳ καὶ πλούτῳ, τὸ ἀνάσσειν, τὸ ἀγαθοῦ τυχεῖν, τὸ εὐτυχεῖν εἰς πολλὰ τέκνα, ὅφ' ὧν γηράσκων κομισθῆσεται. (η. 536) Ὀλβος δὲ κατὰ μὲν τινὰς ἢ εὐδαιμονία ἢ ἢ φρόνησις, ὅθεν κατωτέρω μὲν ὄλβιος Πρίαμος, ἀνολβος δὲ παρὰ Σοφοκλεῖ ὁ ἀπαίδευτος ἐν τῷ «ἀνολβον ἄνδρα ἐνουθέτει παρών». [Ἴσως δὲ καὶ ταῦτ' ὄλβος καὶ πλοῦτος. διὸ εἰπὼν ἀνωτέρω «ὄλβῳ τε πλούτῳ τε» ὑποκαταβάς πλούτῳ τε καὶ υἰάσι φησὶν, ὡς τῷ πλούτῳ διὰ τὸ ταῦτοδύναμον συννοουμένου καὶ τοῦ ὄλβου.] ἕτεροι δὲ ὄλβον φασὶ τὴν τῶν ἀγρῶν κτῆσιν παρὰ τὰς ὀλάς, ὅ ἐστι κριθάς, ἵνα ἢ ὄλβος, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ που ἐγράφη, ὁ περὶ ὀλάς βίος, τουτέστιν ἐκ μέρους, ὁ ἐκ γεωργίας. (η. 537) Τὸ δὲ «θεὰν ποίησαν ἄκοιτιν», ὅ ἐστιν ἔθεντο-οὐ γάρ ἐστιν ἐρμηνεύσαι καιριώτερον-τὸ ἐξαίρετόν ἐστι τῆς τοῦ Πηλέως εὐδαιμονίας, καθὸ ὑπερέσχε Πριάμου. ἄλλως γὰρ μείζων Πηλέως ὁ Πρίαμος, εἴπερ ὁ μὲν Μυρμιδόνεσσιν ἀνάσσει, Πρίαμος δὲ εὐρυκρείων φαίνεται, ἀφ' ὧν αὐτὸς εἶπεν ἐνταῦθα ὁ Ἀχιλλεύς, καὶ Πηλεῖ μὲν κακόν, ὅτι μὴ πολλοὺς ἔσχε παῖδας, Πριάμῳ δὲ τοσοῦτοι ἐγένοντο. εἰ δὲ καὶ ἡ Θέτις ἑπτὰ παῖδας 4.951 ἔτεκε τῷ Πηλεῖ, οὓς ἐσπόδησε κατὰ τὸν Λυκόφρονα φέψαλος, ἀλλ' ἐκείνους οὐδὲ εἶδε τάχα που ἥλιος. εἰ δὲ καὶ κατὰ τὸν μῦθον ἀφήκε τὸν Πηλέα ἢ Θέτις ἀχθομένη συνοικεῖν θνητῷ, ἢ κατὰ τὸν Κωμικόν, «ὅτιπερ οὐκ ἦν ἡδὺς ἐν τοῖς στρώμασι τὴν νύκτα παννυχίζειν», ἄλλο τοῦτο λυγρὸν τῷ Πηλεῖ. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ «θεὰν ποίησαν ἄκοιτιν», ὅ ἐστιν ἔθεντο, καθὰ εἴρηται, δηλοῖ μὴ φύσει δοθῆναι τοιαύτην γυναῖκα τῷ Πηλεῖ ὡς οἷα θεῖω, ἀλλὰ θέσει, ἢ γοῦν θετὴν, καὶ οἷον εἰπεῖν ποιητὴν, ἢ γοῦν εἰσποίητον. διὸ οὐδὲ παραμεμένηκεν αὐτῷ μέχρι γήρωσ, ἀλλ' ἔπαθεν ὁ Πηλεὺς ἐπ' αὐτῇ, ὅπερ ἢ προϊστορηθεῖσα Μάρπησσα ἔδειξεν ἐπὶ τῷ Ἀπόλλωνι, εὐλαβηθεῖσα ὁ δὴ καὶ γέγονε, μὴ γεγηρακυῖαν αὐτὴν ἐκεῖνος ἀφήσει μονάζειν ἀνδρός. ἀλλὰ τὸ μὲν οὕτω περὶ Θέτιδος εἰπεῖν μῦθου παίγνιον ἐστίν. ἄλλως δέ, θανοῦσα ἢ γυνὴ Θέτις πρὸ ὥρας, ἐσεμνώθη μὲν ἐπωνυμία Νηρηΐδος, καὶ θαλάσση ἐνοικεῖν ἔλαχε θαλασσία νομισθεῖσα θεὰ κατὰ τὴν Ἰνῶ δῆπουθεν. οὐκ ἀφαιρεῖται δὲ τὸν Πηλέα οὐδ' οὕτω τοῦ λυγρὰ παθεῖν. (η. 538 ς.) Ἀχιλλεύς μέντοι μόνης τῆς τῶν γονέων συνοικήσεως μνησθεὶς πρὸς ῥῆμα, τὰ λοιπὰ ἐνέφηνε δεξιῶς διὰ τοῦ μὴ ἐν τοῖς τοῦ Πηλέως μεγάροις παίδων γενέσθαι γονὴν κρειόντων, ἢ γοῦν κοινῶς μὲν εἰπεῖν, βασιλευόντων, κατὰ δὲ τινὰς, κρατούντων τῷ πλήθει, ὅ ἐστι πολλῶν. [Ἀττικῆς δὲ φράσεως πάνυ συνήθους τὸ «γονὴ γένετο».] (η. 540) Παναώριον δὲ ἢ τὸν πάντη ἄωρον λέγει παρὰ τὴν ὥραν, τὸν καιρόν, διὸ καὶ ἐδασύνετο παρὰ τισὶ κατὰ τὴν προπαραλήγουσαν, ἢ παρὰ τὴν ὥραν, τὴν φροντίδα, τὸν πάνυ πεφροντισμένον, ἢ ἀνάπαλιν ὡς ἐν ἡθῆι, τὸν πάνυ δίχα φροντίδος, ὅθεν τινὲς καὶ ἐψίλουν αὐτό. νοῆσαι γὰρ φιλαύτως τὸν πάντη ὠραῖον, ὁ δὴ τινες εἶπον, ὀκνήσοι τις ἄν. [Τρισύνθετον δὲ ἰδὸν ὄνομα καὶ ὁ παναώριος, καθὰ καὶ ὁ δυσάμμορος καὶ ὁ πανάποτος καὶ ἢ δυσαριστοτόκεια, οἷος οὐ πάντη Ὀμηρος ἐφάνη ἐμφιλοχωρῶν.] (η. 541) Τὸ δὲ «γηράσκοντα κομίζω», ἐξ οὗ τὸ γηρωκομῆν σύγκειται, φιλοπάτορα τὸν Ἀχιλλέα δηλοῖ, αἰρούμενον οὐχ' ἑαυτῷ ζῆν, ἀλλ' ἵνα ἐπιμελοῖτο πατρὸς 4.952 γέροντος, ὁ δηλοῖ καὶ ὁ ἐν Ὀδυσσεΐα καθ' Ἄιδου Ἀχιλλεύς, αἰρούμενος πτωχικῶς ἄνω γῆς εἶναι διὰ τὸν πατέρα ἢ πᾶσι νεκύεσσιν ἀνάσσειν. (η. 542) Τὸ δὲ «σὲ κήδων καὶ σὰ τέκνα» διττόν τινα ἔχει μυκτῆρα, ἕνα μὲν, ὅτι σὺ μὲν ὁ γέρον ἔφης διστάζων ὡς τὸν Πηλέα τείρουσί που οἱ περίοικοι, ἐγὼ δὲ σε κήδω κατὰ τὸ ὁμολογούμενον, ἕτερον δέ, ὅτι σὺ μὲν ἔφης πολλὰ τέκνα σχεῖν, τί δέ σοι τῶν πολλῶν ὄφελος, εἴπερ ὁ εἶς ἐγὼ κήδω καὶ σὲ καὶ αὐτά. ἐκ δὲ τοῦ τοιούτου κήδειν καὶ ἀκηδέες ἀνωτέρω εἴρηνται, οὓς οὐκ ἔστι κήδειν ἢ κήδεα ἔχειν. (η. 544 ς.) Ἐν δὲ τῷ μέγαν εἶναι τὸν Πρίαμον περὶ τόπον ὅσον Λέσβος ἐντὸς εἴργει καὶ Φρυγία καθ' ὕπερθεν καὶ Ἑλλήσποντος περιορισμὸς κεῖται ἱστορικὸς τῆς Πριάμου ἀρχῆς, ἣν περιώριζεν ἐκ μεσημβρίας μὲν Λέσβος, Φρυγία δὲ ἐξ

ἀνατολῆς, ἐκ δὲ ἄρκτων Ἑλλήσποντος. Ἰστέον δὲ ὅτι τὴν ὑπὸ τῷ Πριάμῳ χώραν κατὰ τὴν τοῦ Γεωγράφου ἐν τρισκαιδεκάτῳ αὐτοῦ βιβλίῳ παρατήρησιν εἰς ἑννέα δυναστείας διαιροῦσιν οἱ παλαιοί, ἐξ Ὀμήρου ὀρμώμενοι, ὧν δυναστειῶν ὁ Πρίαμος ἦρχε, φησὶν, ὡς δηλοῖ τὸ «καὶ σὲ γέρον τὸ πρὶν ἀκούομεν» καὶ ἐξῆς ἕως τοῦ «καὶ Ἑλλήσποντος ἀπείρων». ὑπ' αὐτῷ γάρ, φησὶν, ἦν καὶ ἡ τοῦ Μύνητος πόλις ἢ Λυρνησός, καὶ ἡ Ὑπόπλακος Θήβη. Τρωϊκὴ δὲ καὶ ἡ τῶν Λελέγων, ἧς, ὡς προϊστόρηται, ὁ Ἄλτης ἦρχε, Τρῳές τε καὶ οἱ ὑπὸ τῷ Αἰνεΐα Δάρδανοι, καὶ οἱ ὑπὸ τῷ Πανδάρῳ δὲ Λύκιοι, καὶ οἱ μεταξὺ Αἰσίου καὶ Ἀβύδου, καὶ οἱ Περκῶσιοι, ὥστε κατὰ τὸν Γεωγράφον καὶ τοὺς κατ' αὐτὸν ἀριδιήλως εὐρυκρείων καὶ ὁ Πρίαμος φαίνεται. Μάκαρος δὲ ἔδος ἢ Λέσβος νῆσος, περὶ ἣν καὶ ἡ Μιτυλήνη, ὡς Μάκαρός τινος ἐκεῖ βασιλεύσαντος, καθὰ καὶ ἡ Λεύκοφρυς Τένου ἔδος, ὅθεν εἰς Τένεδον σύγκειται. (η. 545) Τὸ δὲ «καθύπερθεν» ἀντὶ τοῦ ἢ ἐξ ἀνατολῆς. ἔστι γὰρ καὶ ἄλλη Φρυγία ἢ ἀμπελόεσσα ἢ παρὰ Σαγαρίῳ. (η. 549) Ἀλίσστον δὲ ὀδύρεσθαί ἐστι τὸ ἀεὶ καὶ ἀχωρίστως, ὡς μὴ ἔχειν λιασθῆναι, ὅ ἐστιν ἐκκλῖναι, τὸν ὀδυρμόν. (η. 551) Τὸ δὲ «οὐδέ μιν ἀνστήσεις» ἐν τοῖς ἐξῆς ὁ ποιητὴς ἐπὶ Ἑκάβης ἄλλως 4.953 μεταχειρισάμενος οὕτω σχηματίζει τὸ νόημα, ὡς ἐποίει μὲν ὁ Ἀχιλλεὺς τάδε διὰ Πάτροκλον, «ἀνέστησε δὲ μιν οὐδ' ὥς». Σοφοκλῆς δὲ, τὸ τοῦ Ἀχιλλέως μιμούμενος, φησὶν «οὐδέ μιν ἐξ Αἴδου παγκοίνου λίμνης ἀναστήσεις». Τὸ δὲ «πρὶν καὶ κακὸν ἄλλο πάθης» ἀπειλήν τινα παραρριπτεῖ τῶν μενόντων πολλῶν κακῶν τὸν γέροντα, οἷς μὴ φθάσας ἐνδιατρίψαι ὁ ποιητὴς γραφικῶς ὁμως ἄλλως προαναφωνεῖ αὐτά. (η. 553 ς.) Ὅτι ὁ παραιτούμενος ἀνάπαυσιν, ὅτε φίλος κακουχεῖται, εἴποι ἂν κατὰ Πρίαμον τὸ «μὴ μέ πω ἐς θρόνον ἵζε, διοτρεφές, ὄφρα κεν ὁ δεῖνα κεῖται ἐνὶ κλισίῃσιν ἀκηδῆς». (η. 555–7) Ὁ δὲ ἐπὶ τινι παραχωρήσει δῶρα ξένῳ τινὶ εὐγνωμόνως διδούς ἐρεῖ ἂν ὁμοίως τὸ «σὺ δὲ δέξαι ἅποινα πολλά, τά τοι φέρομαι» ἢ φέρομεν, «σὺ δὲ τῶνδ' ἀπόναιο καὶ ἔλθοις σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν, ἐπεὶ με πρῶτος», ἢ «πρῶτον, ἔασας». (η. 557) Ἐνταῦθα δὲ ὄρα ὅτι [τε τὸ «ἔασας» ἔλλειψιν ἔχει μυστικωτέραν, οὐκ ἔχει γὰρ αὐθωρὸν ἐντελῶς φράσαι, τί ἔασεν ὁ Ἀχιλλεὺς, μὴ καὶ λυπήσῃ ἐκεῖνον ἴσως, εἰπὼν ὅτι με εἴασας λαλήσαι ἢ ζῆν ἢ πελάσαι σοι, μήποτε ὁ ἦρωσ δόξας εἰς ἀγριότητα ὠνειδίσθαι βλάβῃ τὸν γέροντα, καὶ ὅτι] ἀκηδῆ ἔφη οὐ τὸν ἀβλαβῆ, ὡς πρὸ βραχέων ἐφράσθη, ἀλλὰ τὸν ἀκήδεστον καὶ οὐπερ οὐδεὶς κήδεταί- ὁμώνυμος γὰρ καὶ ἡ τοιαύτη λέξις-, καὶ ὅτι ἅπερ εἶπεν «ἀπερείσια ἅποινα», πολλὰ λέγει, ἐρμηνεύων ἐκείνην τὴν λέξιν, ὡς καὶ μετ' ὀλίγα ἐν τῷ «πολλὰ δ' ἔδωκας», καὶ ὅτι τὸ «φέρω» παθητικῶς φησι «φέρομαι», ὡς διφορομένου καὶ τούτου τοῦ ῥήματος, καὶ ὅτι δις εἶπε τὸ «σὺ δέ» οὐκ αἰδεσθεῖς τὴν ἐν σχεδιασμῷ ταυτόλογίαν. Ἡ δὲ εὐχὴ τοῦ ἀπόνασθαι τῶν δώρων τὸν Ἀχιλλεῖα καθ' ὁμοιότητα τοῦ Χρύσου πεποιήται, ὅς καὶ αὐτὸς δεόντως τοῖς πολεμίοις ἠὔχετο, καὶ οὐ κολακεύει μόνον ἢ τοῦ Πριάμου εὐχῆ, ἀλλὰ καὶ δυσχέρειαν ἐμφαίνει πράγματος. ὡς γὰρ ἐκεῖ τὸ εὖ οἴκαδ' ἰκέσθαι τοὺς Ἀχαιοὺς ὁ Χρύσης ἠὔξατο, οἷα εἰδῶς, ὡς εἰκός, ἃ μετὰ Τροίας ἄλλωσιν πείσονται, οὕτω καὶ Πρίαμος, μαθὼν ἴσως μαντικῶς ὡς ὁ νεκροπέρνας Ἀχιλλεὺς ὕστερον πεσὼν οὐκ ἄλλως ἐκ τῶν πολεμίων λυθήσεται, ἀλλὰ «τὸν ἀντίποινον», καθὰ τις ἔφη, χρυσὸν «ἐκχεῖας ἴσον», εὔχεται τῶν ἄρτι δώρων 4.954 ἀπόνασθαι τὸν Ἀχιλλεῖα. [(η. 553) Ὅτι δὲ θρόνος, οὗ καὶ ἐνταῦθα ὁ Πρίαμος μέμνηται, καὶ ἡ λοιπὴ δὲ ἅπανα κοινὴ χρῆσις ὁμωνυμῖα ὑπέπεσε, δηλοῖ ὁ Δεινσοσοφιστὴς ἱστορήσας ὡς καὶ εἶδος τι ἄρτου ὁ θρόνος.] (η. 560–2) Ὅτι ἐν τῷ «τὸν δ' ἄρ ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη Ἀχιλλεὺς· μηκέτι νῦν μ' ἐρέθιζε, γέρον, νοέω δὲ καὶ αὐτὸς Ἐκτορά τοι λῦσαι, Διόθεν δέ μοι ἄγγελος ἦλθε μήτηρ» καὶ ὄξυς ἐλέγχεται εἰς θυμὸν ὁ Ἀχιλλεὺς εἰς οὐδὲν δέον χολωθείς κατὰ Πριάμου, δριμὺν γὰρ φανερώς εἶπεν ὁ γέρον οὐδέν, καὶ ἀληθῆς δὲ φαίνεται. οὐ γὰρ πρὸς χάριν κενήν, ὡς ἐλεῶν, ἀλλ' ὡς Διόθεν κελευσθεὶς λύσειν φησὶ τὸν Ἐκτορα. τοῦτο δὲ καὶ τι βάρους ἔχει. παραλαλεῖ

γὰρ ὡς, εἰ μὴ ἔδεδίει θεόν, οὐκ ἂν ἀπέλυσε τὸν τοῦ Πατρόκλου φονέα. καὶ ἄλλως δὲ παραμυθεῖται τὸν γέροντα, ὡς θεοφιλοῦς ὄντος καὶ τοῦ Ἑκτορος, παύει δὲ πάνυ δεξιῶς καὶ τὰ ἐφεξῆς τοῦ Πριάμου, οἷον μὴ καὶ πλείον τι ῥητορεύσει, μὴ καὶ τραχυνηθεῖ κατὰ τοῦ Ἀχιλλέως, μὴ καὶ κωκύσει ἐπὶ τῷ νεκρῷ, καὶ μακρολογήσῃ ἐπ' ἐκείνῳ, καὶ ἅμα, ἵνα καὶ τρέσας τάχιον ἀναχωρήσῃ ἐς Τροίαν. Ἔστι δὲ ὡς μάλιστα τῷ Ἀχιλλεῖ ὁ θυμὸς διὰ τὴν τοῦ Πατρόκλου τε ἀνάμνησιν καὶ τὴν εὐθύς ἐπ' ἐκείνῳ λύπην, καὶ διὰ τοὺς ὑπὲρ τοῦ Ἑκτορος λόγους. (η. 568–70) Διὸ ὑποκαταβάς καὶ διασαφῶν τὸ «μὴ μ' ἐρέθιζε γέρον» φησὶ «μὴ μοι μᾶλλον ἐν ἄλγεσι θυμὸν ὀρίνης, μὴ σε, γέρον, οὐδ' αὐτὸν ἐνὶ κλισίῃσιν ἐάσω, καὶ ἰκέτην περ ἐόντα, Διὸς δ' ἀλίτωμαι ἐφετμάς», ἥγουν ἀλιτρὸς καὶ ὡς οἷον ἀλιτήριος γένωμαι ἀμαρτῶν διὰ σὲ εἰς Διὸς ἰκεσίου ἐντολάς. δοκεῖ τοίνυν ὁ Ἀχιλλεὺς Ἡρακλῆος τι ὄζειν, ὃς οὐ διδάσκουσαν, ἀλλὰ διὰ γέλωτα ἰστόρηται ἀνελεῖν τινα, καὶ οὐδὲ τῷ διδασκάλῳ Λίνῳ, μεμψαμένῳ αὐτὸν ἐπὶ μουσικῷ κρούματι, ἀποτίσαι ἀγαθὰ δίδακτρα. ἰδοὺ γὰρ καὶ ὁ ἥρως οὗτος εἰς οὐδὲν δέον παρὰ βραχὺ ἔρχεται τοῦ εἰς ἰκέτην 4.955 ἐφάμαρτος ἐκβῆναι. (η. 563 ς.) Εἶτα λέγει καὶ λόγον γνωριμότητος καὶ θεοφιλείας τὸ «καὶ δέ σε γινώσκω φρεσὶν οὐδέ με λήθεις, ὅττι θεὸς σε ἤγαγεν». (η. 565 ς.) Εἶτα φράζει ἀσφαλῆ φυλακὴν στρατοπέδου ἐν τῷ «οὐ γὰρ κεν τλαίῃ βροτὸς ἐλθέμεν, οὐδὲ μάλ' ἠβῶν, ἐς στρατόν· οὐδὲ γὰρ ἂν φυλάκους λάθοι». (η. 566 ς.) Τὸ δὲ ἐξῆς οἴκου φράζει ἀσφάλειαν, τὸ «οὐδέ κ' ὀχῆας ρεῖα μετοχλίσσειε θυράων ἡμετεράων». ἰστέον δὲ ὅτι παρὰ τῷ ποιητῇ τριχῶς λέγονται οἱ τοῦ φυλάσσειν. φυλακτῆρές τε γάρ, ὡς πρὸ ὀλίγων, καὶ φύλακες κοινῶς, καὶ ποιητικῶς φύλακοι, οὓς Ἀρίσταρχος λέγεται οὐ βαρυτόνως φυλάκους προφέρειν, ἀλλ' ὀξυτόνως, καὶ κανόνα παράγειν, ὡς τὰ εἰς ἄκ' ο' ὑπὲρ δύο συλλαβάς, παραληγόμενα τῷ ἄ, ἐπιθετικὰ ὄντα, ὀξύνονται· μαλακός, παρδακός, φαρμακός, ἀνακός· ὅθεν καὶ τὸ «ἀνακοῖν Διοσκοῦροιν». καὶ οὕτω μὲν κατὰ Ἀρίσταρχον. ἄλλως δὲ τὸ βαρυτονεῖσθαι τὴν λέξιν πιθανὸν ἐκ τοῦ φύλαξ φύλακος, ἐξ οὗ ὁ φύλακος, ἀναδραμούσης εἰς εὐθειᾶν τῆς γενικῆς. Ὅρα δὲ καὶ τό· οὐ μετοχλίσσει τοὺς ὀχέας τῶν θυρῶν, ἀντὶ τοῦ οὐ μετακινήσει. ἀπὸ γὰρ τοιαύτης στερήσεως καὶ τοῦ ὀχλίζεσθαι γίνεται μοχλός, ὁ μὴ ὀχλιζόμενος, ἥγουν οὐ μετακινούμενος, ἐκθλιβέντος τοῦ ἠ. (η. 568–70) ἰστέον δὲ καὶ ὡς ἀγρίου ἦθους παρωδηθὲν τὸ «μὴ μοι μᾶλλον ἐν ἄλγεσι θυμὸν», ὡς εἴρηται, «ὀρίνης, μὴ τότε τι ποιήσας θεοῦ ἀλίτωμαι ἐφετμάς». (η. 570) Ὅρα δὲ καὶ ὅπως αἰδοῖος ὁ ἰκέτης διὰ τὸν ἰκέσιον Δία, εἰς ὃν ὁ ἀμαρτῶν εἰς θεοῦ ἐφετμάς ἦλτε. (η. 569) Τὸ δὲ «οὐδ' αὐτὸν ἐάσω» εἴρηται πρὸς τὸ «ἐπεὶ με πρῶτος ἔασας». οἶονεὶ γὰρ λέγει ὡς, εἰ καὶ εἶασά σε, ζῆν δηλαδὴ, ὡς προεῖρηται,] ἀλλ' οὐκ ἔτι ἐάσω. Τὸ δὲ «οὐδ' αὐτόν» ὡς πρὸς τὸν Ἑκτορα τείνεται. οὐ γὰρ μόνον οὐ δώσω ἐκείνον, ἀλλ' οὐδὲ σὲ αὐτὸν ἐάσω. εὐφῆμως δὲ τὸ «ἐάσω» εἶπε, χειρόν τι, ὡς εἰκός, εἰπεῖν βουλόμενος, ὅπερ ἐστὶ τὸ κτεῖναι τὸν γέροντα, ὡς ἐξῆς ῥηθήσεται. καὶ Ἑρμῆς δὲ προῖων τῇ λέξει ταύτη χρᾶται ὡς καιρίᾳ ἐν τῷ «ἐπεὶ 4.956 σ' εἶασεν Ἀχιλλεύς». Σημείωσαι δὲ ὅτι Ἀριστοτέλης, ὡς φασιν οἱ παλαιοί, ἀνώμαλον εἶναι τὸ τοῦ Ἀχιλλέως ἦθος συνάγει, ὃς τὰ πρῶτα μειλιχίως δεξιωσάμενος τὸν ἰκέτην Πρίαμον, εἶτα λεοντωθεὶς οἷον, ὡς δηλοῖ τὸ «λέων ὡς ἄλτο θύραζε»–διὸ καὶ νῦν «ἔδδεισεν ὁ γέρον καὶ ἐπέιθετο μῦθῳ»–ἀγριοῦται καὶ ἀπειλεῖται τὰ προρρηθέντα. καὶ δοκεῖ μὲν ἐπίτηδες οὕτω ποιεῖν, ὡς ἂν ἐκπλήξῃ τὸν γέροντα καὶ ἀποστήσῃ τοῦ οἴκτου. τὸ δ' ἔστιν οὐ τοιοῦτον. (η. 5846) Καὶ προῖων γὰρ ὁ ποιητὴς ὑπολαλεῖ δέος εἶναι, μήποτε Πρίαμος μὲν «ἀχνυμένη κραδίη χόλον οὐκ ἐρύσαιτο παῖδα ἰδών, Ἀχιλλῆϊ δ' ὀρινθείη φίλον ἦτορ καὶ ἐ κατακτείνειε, Διὸς δ' ἀλίτηται ἐφετμάς», ὃ ἐστὶν ἐντολάς, ἀπὸ τοῦ ἐφήμι, τὸ ἐντέλλομαι, ὡς τὸ «οὐ σοι ἐφιεμένη ἀπιθήσω», ὃ δὴ Πρίαμος ἔφη τῇ Ἑκάβῃ. ὅλως γὰρ ταρασσεται ὁ Ἀχιλλεὺς ἐνταῦθα ὡς μάλιστα, εἰ καὶ μόνον ἀκούσοι Ἑκτορος ὄνομα. [Ὁ δὲ καὶ Φίλιππος λέγεται πάσχειν μετὰ τὴν ἐν μάχῃ πῆρῳσιν θατέρου τοῖν ὀφθαλμοῖν, εἴ

που ὀφθαλμοῦ ὄνομα λαλοῖτο.] Διὸ οὐδ' ἐμφανίζει αὐτῷ τὸν υἱόν, μὴ καὶ ὁ ἐπὶ τῷ νεκρῷ οἶκτος τοῦ πατρὸς ἀναζωπυρήσῃ χόλον τῷ Ἀχιλλεΐ, ἅμα δὲ ἡοῖ φαινομένη ὄψεσθαι αὐτὸν λέγει. συνάγεται δὲ τὸ τοῦ Ἀχιλλέως ἄστατον καὶ ἐν τῇ ἀ' ῥαψωδίᾳ καὶ ἐν ταῖς Λιταῖς. ἡ δὲ τοῦ λέοντος παραβολὴ ἐστένωται, ὅτι μὴ ἔχει ἐνέργειαν λέοντος εὐρεῖν τοιοῦτῳ πράγματι πρέπουσαν, ἀλλὰ μόνην τὴν τοῦ Ἀχιλλέως ὀρμὴν εἰκάζει ἀπλῶς κινήσει λέοντος ἀπρακτοῦντος, οὗ καθ' ὁμοιότητα ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ἐν οἷς οἰκτίζεται, φρικτὸς φαίνεται. (η. 573–8) Ὅτι πεπαιδευμένως ἅμα καὶ βιωτικῶς ἐπιμελόμενοι τῶν τοῦ Πριάμου οἱ ἀμφὶ τὸν Πηλέα, ἤγουν ἥρωες Αὐτομέδων καὶ Ἄλκιμος, οἱ προρρηθέντες, «ὑπὸ ζυγῶφιν λύον ἵππους ἡμιόνους τε», καὶ τὸν κήρυκα Ἰδαῖον εἰσαγαγόντες ἐπὶ δίφρου ἐκάθισαν ἐυξέστου. (η. 577) Ἰστέον δὲ ὅτι τῷ μετὰ τοῦ Πριάμου κήρυκι κύριον μὲν ὄνομα τὸ Ἰδαῖος, ἐκ Τρωϊκοῦ ὄρους τῆς Ἰδης ληφθέν, ἐπίθετα δὲ τό τε καλήτωρ, οἶον «ἐς δ' ἄγαγον κήρυκα καλήτορα τοῖο γέροντος», ὡς ἐκ τοῦ καλῶ καλήσω, ἐξ οὗ καὶ κύριόν που ἦν τὸ Καλήσιος, καὶ τὸ ἀστυβοῶτης παρὰ τὸ κατὰ τὸ ἄστυ βοᾶν, ὡσπερ καὶ ἀπὸ τοῦ ἠπύειν, ὃ δηλοῖ τὸ φωνεῖν, ἠπύτα κῆρύξ που ὁ φωνητικός. ἐνδείκνυται δὲ κἀνταῦθα ὁ ποιητῆς εὐπορεῖν ὀνομάτων τοῖς κήρυξιν, εἰ βούλοιο. (η. 580 ς.) Ὅτι πυκάσαι κυρίως μὲν τὸ πυκνώσαι, ἄλλως δὲ καὶ τὸ σκεπάσαι, ὃ ἐστὶ 4.957 καλύψαι. Φησὶ γοῦν δύο φάρεα καὶ ἐϋνητον, ὃ ἐστὶν εὐνητον, εὐκλωστον, χιτῶνα καταλιπεῖν ἔξω τοὺς Ἀχιλλέως ἐτάρους, κελεύσει ἐκείνου δηλαδὴ κατὰ τὸ σιωπῶμενον, «ὄφρα νέκυν πυκάσας δῶη τῷ Πριάμῳ οἰκόνδε φέρεσθαι». (η. 582–6) Λούουσι δὲ καὶ δμῶαί τὸν Ἔκτορα, οὐ λόγῳ κηδεμονίας, ἀλλ' ἵνα μὴ, ὡς ἐρρέθη, ὁ γέρων, ἰδὼν καὶ χολωθεῖς, ὀρίνη τὸ τοῦ Ἀχιλλέως ἦτορ καὶ πάθοι τι κακόν. [Ἐνταῦθα δὲ κεῖται κυριολεκτικῶς καὶ ἐκκαλέσαι τὸ ἔξω καλέσαι. φησὶ γὰρ «δμῶας δ' ἐκκαλέσας λούσαι κέλετ' ἀμφὶ τ' ἀλεῖψαι, νόμῳ δηλαδὴ τῶν ἐν ζωῇ λουομένων». Λιβάνιος δὲ τὸ τοιοῦτον ἐκκαλέσαι παθητικῶς εἶπεν ἐν τῷ «καὶ τῶν πτερῶν ἐξεκαλεῖτο», ἤγουν ἔξω τῆς σαρκὸς ἔρριπεν, ὁ κολοῖος δηλονότι, «ὀπόσα οἱ ὥραν οὐκ ἔφερον». ἄλλως δὲ κοινότερον ἐκκαλεῖσθαι τί ἐστίν, οἶδαςιν οἱ περὶ τὰς δίκας. ἐκεῖνο δὲ καὶ ἀσυνθέτως καλεῖσθαι λέγεται, οἶον· καλοῦμαι τὸν δεῖνα, ἤγουν ἐκκαλοῦμαι εἰς ἕτερον.] (η. 587–9) Ὅτι ἐπεὶ τὸν τοῦ Ἔκτορος νεκρὸν Ἀχιλλέως κελεύσαντος δμῶαίλοῦσαν καί, ὡς ἐρρέθη, «χρῖσαν ἐλαίῳ, ἀμφὶ δὲ μιν φᾶρος καλὸν βάλον ἠδὲ χιτῶνα, αὐτὸς τὸν γ' Ἀχιλλεὺς λεχέων ἐπέθηκεν ἀείρας», ἀνατλάς τοῦτο [γε κατὰ τινὰ τρόπον ὀσίας] διὰ τὰ ἐπὶ τῷ νεκρῷ δῶρα. Καὶ ὅρα οἶόν τι χρῆμα ἢ δωροληψία, πρᾶϋνουσα καὶ τοὺς ἐχθίστους. ἴσως δὲ καὶ διὰ τὸ ἀνεμέσητον καὶ δέει τῶν καταχθονίων οὕτω καθυπουργεῖ Ἀχιλλεὺς, ἀφοσιούμενος οἶον δούλευμά τι τῷ νεκρῷ. ἄλλως γὰρ οἱ ἐταῖροι ἐκείνου τὸ πλεῖον ἔδρασαν. (η. 590) Φησὶ γὰρ «σὺν δ' ἔταροι ἤειραν ἐυξέστην ἐπ' ἀπήνην». πέφρασαι δὲ ἐυξέστη ἀπήνη ὡς ἡ ἀσβέστη φλόξ. [(η. 589) Ὅρα δὲ τὸ «αὐτὸς Ἀχιλλεὺς», ὃ δηλοῖ καινόν τι δοκεῖν, εἰ τὸν νεκρὸν τοῦ Ἔκτορος ὁ Ἀχιλλεὺς τημελεῖ.] Τὸ δὲ 4.958 «λεχέων ἐπέθηκεν», ἤγουν ἐπάνω ἔθετο, οἱ μεθ' Ὀμηρον ἄλλως ἂν συντάξαιεν, [ἤγουν «λεχέεσιν ἐπέθεντο.»] (η. 591) Ὅτι θρηνώδες τὸ «ῶμωξέν τ' ἄρ' ἔπειτα φίλον τ' ὀνόμηγεν ἐταῖρον». Καὶ σημειῶσαι ὅτι ὀνομαίνειν μὲν τὸ πρὸς ὄνομα καλεῖν. (η. 592) Ἐπάγει οὖν «μὴ μοι Πάτροκλε» καὶ ἐξῆς. Τὸ δὲ ἐξονομάζειν ἑτεροῖόν ἐστιν, ὡς πολλαχοῦ πέφανται. (η. 592 ς.) Ὅτι ὁ παραιτούμενος νέμεσιν, ἐφ' οἷς οἰκτίζεται νεκρὸν ἐχθροῦ φίλου τεθνεῶτος, ἐρεῖ ἂν κατὰ τὸν Ἀχιλλέα μικρὸν παρωδήσας «μὴ μοι, ὦ δεῖνα, σκυδμαινέμεν, αἶ κε πύθηαι εἰν Ἀϊδὸς περ ἐών», ὅτι ἐσπείσάμην τῷ δεῖνι. (η. 594 ς.) Εἰ δὲ καὶ δῶρα ἔλαβεν, ἀρμόττει καὶ τὸ ἐξῆς «ἐπεὶ οὐ μοι ἀεικέα δῶκεν ἄποινα, σοὶ δ' αὖ ἐγὼ καὶ τῶνδ' ἀποδάσσομαι ὅσσοι ἐπέοικε». Καὶ ὅρα ὅτι, ἅπερ εἶπεν ἀπερείσια καὶ πολλά, νῦν «οὐχὶ ἀεικέα», δηλονότι δὲ ἐοικότα, φησίν, ἅπαξ μὲν φθάσας μετρήσαι τὰ δῶρα, ταῦτα δὲ ὡς πρὸς εἰδότης ἀορίστως δηλῶν. καινὸν δὲ οὐδέν, εἰ καὶ τῷ φιλτάτῳ Πατρόκλῳ τῶν δώρων Ἀχιλλεὺς ἀποδάσεται, ὁ καὶ τῷ

ἐχθίστῳ Ἑκτορι παραχωρήσας τινῶν χάριν τιμῆς, ὡς προεῖρηται. (η. 595) Τὸ δὲ «ἀποδάσσομαι» τὸν ἀπόδασμον παράγει, ὡσπερ τὸν δασμὸν τὸ δάσασθαι. (η. 522, 578, 597 ς.) Ὅτι μετὰ τὴν τοῦ Ἑκτορος ἐπιμέλειαν Πρίαμον μὲν ἐς θρόνον ἵζει Ἀχιλλεύς, τὸν κήρυκα δὲ ἐπὶ δίφρου ἤδη ἐκάθισαν οἱ τοῦ Ἀχιλλέως ἐταῖροι, αὐτὸς δὲ «ἔζετο ἐν κλισμῷ πολυδαίδαλῳ, ἔνθεν ἀνέστη, τοῖχου τοῦ ἐτέρου», ἤγουν ἀντικρὺ κατὰ τὸν ἕτερον τοῖχον. Καὶ ὅρα ταυτότητα, ὡς ἐν πολυωνυμῖα, θρόνου, δίφρου, καὶ κλισμοῦ. ἐξαίρετον δὲ τῷ τοῦ Ἀχιλλέως θρόνῳ τὸ κατὰ γλυφὴν ἢ γραφὴν πολυδαίδαλον. ὅτι δὲ καὶ θρόνος λέγεται ὁ κλισμὸς, αὐτὸς ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα δηλοῖ. πρὸ ὀλίγων μὲν γὰρ ἔφη ὡς ἀπὸ θρόνου ὤρτο Ἀχιλλεύς, ἐνταῦθα δέ, ὅτι «ἔζετο ἐν κλισμῷ, ἔνθεν ἀνέστη». (η. 601) Ὅτι κἀνταῦθα τὸ ἄγειν ἐπὶ νεκροῦ τοῦ Ἑκτορος ἐν τῷ «ὄψεαι αὐτὸς ἄγων», ἐρεῖ δὲ καὶ προῖων «Ἴλιον εἰσαγαγών», καὶ «ἡμίονοι νέκυν ἄγον», καὶ «ξυμβληντο νεκρὸν ἄγοντι», καὶ «ἐπὴν ἀγάγοιμι δόμονδε», καὶ «εἰσάγαγον κλυτὰ δώματα». φθάσας δὲ τὴν λέξιν καὶ ἐπὶ ζῶντος εἶπεν ἐν τῷ «ἐς δ' ἄγαγον κήρυκα». ἔστι δὲ τοῦτο μὲν δηλοῦν εἴσοδον τοῦ κήρυκος, ἐκεῖνα δὲ φορὰν τοῦ νεκροῦ. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐπιδεικνύμενος Ἀχιλλεύς κἀνταῦθα πολυπειρίαν ῥητορικὴν, ἦν, ὡς εἰκός, ἀπώνατο καὶ Φοίνικος, ὃς αὐτῷ οὐ μόνον 4.959 ἔργων πρηκτῆρ ἔπεται ἀλλὰ καὶ μύθου ῥητῆρ, ὡς πού δεδήλωται, φθάσας μὲν φιλοσοφώτερον τὸν γέροντα τοῦ πενθεῖν ἀνεκτίσατο, ἐνταῦθα δὲ, ὀτρύνων αὐτὸν

φαγεῖν, ἐξ ἱστορίας πειρᾶται πείθειν ὡς ἐν λόγῳ καὶ τοῦτο παραμυθητικῶ, ἐπεξεργαζόμενος τὸ ἱστορικὸν σιωπῶντι τῷ γέροντι, ὡς ἢ ἀγνοοῦντι τυχόν, ἢ καί, ὡς εἰκός, ὑποκρινόμενῳ τὴν ἄγνοιαν πρὸς χάριν Ἀχιλλέως καὶ μείλιγμα. (η. 599–613) Ἔστι δὲ ὃ λέγει τοιοῦτον «υἱὸς μὲν δὴ τοι λέλυται, γέρον, ὡς ἐκέλευες, κεῖται δ' ἐν λεχέεσσ', ἅμα δ' ἠοῖ φαινομένηφι ὄψεαι αὐτὸς ἄγων», ὡς ἐρρέθη, «νῦν δὲ μνησώμεθα δόρπου. καὶ γὰρ τ' ἠύκομος Νιόβη ἐμνήσατο σίτου, τῆ περ δώδεκα παῖδες ἐνὶ μεγάροισιν ὄλοντο, ἔξ μὲν θυγατέρες, ἔξ δ' υἱέες ἠβώωντες. τοὺς μὲν Ἀπόλλων πέφνεν ἀπ' ἀργυρέοιο βιοῖο, χωόμενος Νιόβη, τὰς δ' Ἄρτεμις ἰοχέαιρα, οὔνεκ' ἄρα Λητοῖ ἰσάσκετο καλλιπαρήφ' φῆ δοιῶ τεκέειν, ἢ δ' αὐτὴ γείνατο πολλοὺς· τὼ δ' ἄρα καὶ δοιῶ περ ἐόντ' ἀπὸ πάντας ὄλεσαν. οἱ μὲν ἄρ ἐννήμαρ κέατ' ἐν φόνῳ, οὐδέ τις ἦεν κατθάψαι, λαοὺς δὲ λίθους ποίησε Κρονίων. τοὺς δ' ἄρα τῆ δεκάτῃ θάψαν θεοὶ οὐρανίωνες. ἢ δ' ἄρα σίτου μνήσατο, ἐπεὶ κάμε δακρυχέουσα». μέχρι τούτου ἡ ἱστορία. (η. 614–7) Εἶτα ἐπιπλέκει καὶ μῦθον, λέγων, ὅτι «νῦν δὲ πού ἐν πέτρῃσιν, ἐν οὖρεσιν οἰοπόλοισιν», ὃ καὶ ἀλλαχοῦ κεῖται, «ἐν Σιπύλῳ, ὅθι φασὶ θεάων ἔμμεναι εὐνάς νυμφάων, αἶ τ' ἄμφ' Ἀχελώϊον ἐρρώσαντο, ἔνθα, λίθος περ εὐοῦσα, θεῶν ἐκ κήδεα πέσσει». (η. 618–20) Εἶτα ἐπάγει τὴν ἀξίωσιν μετὰ καὶ ἐπαίνου «ἀλλ' ἄγε δὴ καὶ νῶϊ», τουτέστιν ἡμεῖς, «μεδῶμεθα, διε γεραιέ, σίτου, ἔπειτά κεν αὐτε φίλον παῖδα κλαίοισθα Ἴλιον εἰσαγαγών· πολυδάκρυτος δὲ τοι ἔσται», εἶγε δηλαδὴ δι' αὐτὸν καὶ οὕτω κατετόλμησας καὶ τοσαῦτα λύτρα δέδωκας, καὶ ὧδε παρ' ἡμῖν τοῖς ἐχθίστοις πενθεῖς. Ὅρα δὲ ὅτι οὐδ' ἐνταῦθα κλαίειν ἀφήσιν ἄρτι τὸν Πρίαμον ὁ Ἀχιλλεύς διὰ τὰ προειρημένα, καὶ ὅτι τὴν μυθικὴν, εἴτε ἀφέλειαν εἴτε γλυκύτητα καλοῖς, ὁ ποιητὴς ἐκόσμησε σχήμασιν, ἤγουν παρίσοις, τρισὶ μὲν κατὰ πτώσιν δοτικὴν· πέτρῃσιν, οὖρεσιν, οἰοπόλοισιν, δυσὶ δὲ κατὰ γενικὴν· θεάων, νυμφάων, ἔτι δὲ καὶ ἐπαναφορᾷ τῆ κατὰ πρόθεσιν· ἐν πέτραις, ἐν Σιπύλῳ. (η. 602) Ἰστέον δὲ ὅτι τὴν Νιόβην οἱ μὲν Ταντάλου, οἱ δὲ Πέλοπος κατάγουσι, καὶ γυναῖκα δὲ τινες μὲν Ζήθου φασίν, οἱ δὲ Ἀμφίονος, ἕτεροι δὲ Ἀλασκομενέως. καὶ ἡ συμφορὰ δὲ αὐτῆς κατὰ μὲν τινὰς ἐν Λυδίᾳ, κατὰ δὲ τινὰς ἐν Θήβαις γενέσθαι λέγεται. Σοφοκλῆς δὲ τοὺς μὲν παῖδας αὐτῆ ἐν Θήβαις 4.960 ἀπολέσθαι φησίν, αὐτὴν δὲ εἰς Λυδίαν ἐλθεῖν. ὁ δὲ τῶν παιδῶν αὐτῆ ἀριθμὸς Ὀμήρῳ μὲν κατὰ ἐξάδα μετρεῖται θυγατέρων καὶ ἐξάδα υἱῶν, προτεθεισῶν ἐν τῷ μέτρῳ τῶν θηλειῶν, ἢ ἀπλοϊκῶς, ὡς Ὀμήρῳ ἔδοξεν, ἢ καὶ συνδιατιθεμένης τῆς ποιήσεως, ἐπεὶ προσπαθέστερον ἢ μήτηρ εἶχεν αὐταῖς.

Εὐριπίδης δὲ θυγατέρας ἑπτὰ Νιόβης ἱστορεῖ. τῶν δὲ ἔτι νεωτέρων οἱ μὲν δεκατέσσαρας τοὺς παῖδας εἶπον, οἱ δὲ εἴκοσι. δοκεῖ δὲ ὁ τῶν παίδων τῆς Νιόβης θάνατος ἐξ αἰτίας λοιμώδους γενέσθαι, ἢ καὶ ἄλλως ἀπὸ αἰφνιδίου πάθους τινός, ὅθεν Ἀπόλλωνι καὶ Ἀρτέμιδι ἀνάπτεται, οἱ τοῦ τοιούτου θανάτου εἰσὶν αἴτιοι, τόξοις λεγόμενοι βάλλειν τοὺς οὕτω θνήσκοντας. φησὶν οὖν καὶ Ἱπποκράτης ἐν τῷ Περι ὀξέων, ὅτι τοὺς ὑπὸ ὀρθοπνοίης καὶ κυνάγχης ἀπολλυμένους ζῶντο βλητοὺς εἶναι, διὰ τὸ αἰφνης δηλαδὴ καὶ μετ' ὀδύνης τελευτᾶν. [Τροπικῶς δὲ ὡσπερ Ἀπόλλωνος τόξα, οὕτω καὶ Ἀρτέμιδος αἱ λοιμώδεις βολαί. δίδωσι δὲ ἡ τροπὴ καὶ τῷ Ἔρωτι τόξον. ἢ δ' αὐτὴ καὶ τὸν εἰς μέθην οἶνον τόξα καλεῖ κωμικώτερον ἐν τῷ «ἀέζονται φρένας ἀμπελίνοις τόξοις δαμέντες».] (ἡ. 603 εἰς 607) Ἐνταῦθα δὲ παρασημειοῦνται οἱ παλαιοὶ κεῖσθαι διηγηματικὴν ἀναστροφὴν. εἰπὼν γάρ, φασί, δώδεκα παῖδας ἐν μεγάροις ὀλωλέναι τῇ Νιόβῃ, τότε δὴ ἐπάγει τὸ φύσει πρῶτον, ἡγουν τὴν προηγησαμένην τοῦ ὀλέθρου αἰτίαν, τὸ ὅτι ἰσάσκετο τῇ Λητοῖ. παρασημαίνονται δὲ οἱ αὐτοὶ καὶ ὅτι οὐχ' ἦττον τὸ τῆς Νιόβης πάθος τοῦ κατὰ τὸν Πρίαμον. εἰ γὰρ καὶ πλείους αὐτῶ παῖδες ὄλοντο, ἀλλὰ Νιόβη μὲν πάντων ἅμα ἐστέρητο, καὶ ἄθρου ἀὐτῇ τὸ κακόν, ὁ δὲ οὐχ' οὕτως. (ἡ. 605 ς.) Ὅρα δὲ ὅτι τε τὸ «Ἀπόλλων πέφνεν ἀπ' ἀργυρέοιο βιοῖο», καὶ τὸ «Ἄρτεμις ἰοχέαιρα» ἦνωταί πως κατὰ νοῦν, ἐκ βιοῦ γὰρ ἰοὶ χέονται (ἡ. 608), καὶ ὅτι πάνυ συντόμως ἡρμήνευσε, κατὰ τί παρεξισούτο τῇ 4.961 Λητοῖ ἢ Νιόβῃ, λέγων «ἔφη δύο τεκεῖν, ἢ δὲ γείνατο πολλούς». τοῦτο δὲ καινότερον ἐσχημάτισται. ἀντὶ γὰρ τοῦ εἰπεῖν «ἔφη τὴν Λητῶ μὲν δύο τεκεῖν, αὐτὴν δὲ πολλούς», ἥλλαξε τὸ σχῆμα. (ἡ. 609) Τὸ δὲ «οἱ δὲ καὶ δύο ὄντες πάντας ἀπώλεσαν» ὁμοίον ἐστὶ τοῖς κατὰ τὸν Ἀχιλλέα. καὶ αὐτὸς γὰρ εἷς ὢν τῇ Θέτιδι τοὺς τῷ Πριάμῳ πολλοὺς ἀνήρει, καθὰ καὶ τοὺς τῆς Νιόβης Ἀπόλλων καὶ Ἄρτεμις. (ἡ. 610) Τὸ δὲ «ἐννήμαρ» οὐ τῇ ἱστορίᾳ μόνον ἀλλὰ καὶ τῇ Ὀμηρικῇ προσλογιστέον γνώμη. φιληδεῖ γὰρ τῷ τοιούτῳ ἀριθμῷ Ὅμηρος. Παραμυθεῖται δὲ τὸν Πρίαμον καὶ τὸ ἐν πολλαῖς ἡμέραις ἄταφον τῶν τῆς Νιόβης παίδων, [οἷς ὁμοίως καὶ ὁ Ἔκτωρ οὕτω κεῖται. ταῦτα δὲ καὶ τὸν Πρίαμον πλαγίως ὑποσεμνύνει ὡς ἰσασκόμενον θεοῖς, καὶ τὸν Ἔκτορα δέ, ὡς τοιούτου πατρὸς υἱόν, ἔτι δὲ καὶ τὸν Ἀχιλλέα ὡς ἀνδρισάμενον αὐτὸν ἕνα κατὰ Ἀπόλλωνα καὶ Ἄρτεμιν. ἀπολογίαν δὲ αὐτὰ ἔχει καὶ ὑπὲρ τοῦ ἀτημέλητον ἐπὶ τοσοῦτον κεῖσθαι τὸν Ἔκτορα. εἰ γὰρ ἐπὶ τῆς Νιόβης οὐδεὶς ἦν θάψαι τοὺς ἐκείνης νεκρούς, ἔνθα πολὺ τὸ ὁμόφυλον, πῶς ἂν ἐν ἐχθροῖς κηδεμονίας ὁ πολέμιος Ἔκτωρ ἔτυχεν, ὃν ἔδει καὶ κυσὶ καὶ οἰωνοῖς παραβληθῆναι.] Ἐν δὲ τῷ «ἔκειντο ἐν φόνῳ», φόνον φασὶ τὸν τόπον, ἐν ᾧ οἱ φονευθέντες ἔκειντο. (ἡ. 611) Τὸ δὲ «λαοὺς ἐποίησεν» ὁ Ζεὺς, ἀντὶ τοῦ λιθίνους τὰς ψυχὰς ἐκείνους ἀπέδειξε καὶ σκληροὺς καὶ ἀσυμπαθεῖς. ἄτεγκτοι γάρ, φασίν, ἦσαν τῇ Νιόβῃ, ὀργιζόμενοι αὐτῇ, ἐπεὶ διὰ τὴν αὐτῆς ἀσέβειαν μικροῦ δεῖν πάντες ἂν ἀπώλοντο λοιμῷ. ἔχει δέ τι καὶ ἀστεῖον ὁ λόγος, εἴπερ ὁ μῦθος μὲν λαοὺς ἐκ λάων, ὃ ἐστὶ λίθων, ποιεῖ, ὡς ἀλλαχοῦ εἴρηται, ἐνταῦθα δὲ οἱ λαοὶ λίθοι γίνονται. νοητέον δὲ ἐντεῦθεν κατὰ θεραπείαν μυθικὴν ὅτι, καθάπερ νῦν οἱ λαοὶ λίθοι ὡς ἀντὶ τοῦ τέγγεσθαι εἰς ἔλεον σκληρυνθέντες εἰς τὸ μὴ ἔλεεῖν, οὕτως ἀνάπαλιν οἱ λίθοι ἐκεῖ λαοὶ ἐποιοῦθησαν, ὡς ἐξ ἀγριότητος καὶ τοῦ σκληροῦ οὕτως εἶναι μαλθακισθέντες εἰς τὸ ἡμερον. (ἡ. 612) Τὸ δὲ «θάψαν θεοί» τὸ ὑπὸ μειζόνων τινῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ταφῆναι τοὺς νεκροὺς ἐκείνους δηλοῖ. ὁ μὲν γὰρ λαὸς ἐσκληρύνετο, προὔχοντες δὲ τινες, οὓς εἰς γένος θεῖον οἱ παλαιοὶ ἀνήγον, ἔθαψαν ἐκνικήσαν 4.962 τες. (ἡ. 613) Τὸ δὲ «σίτου μνήσατο» δις εἶπε, μὴ θελήσας ἀλλάξαι τὴν λεκτικὴν. (ἡ. 615) Τὸ δὲ Σίπυλον πόλις ἢ ὄρος Φρύγιον, ὅπερ οἶονταί τινες εἶναι τὸν νῦν λεγόμενον Κουζινᾶν. περὶ τοῦτο τὸ ὄρος Ἀχελῶος εἶναί τις δοκεῖ ποταμός, (ἡ. 616) οὗ, φασίν, ὁ ποιητῆς ἐνταῦθα μέμνηται, εἰπὼν νύμφας τινάς, «αἱ ἄμφ' Ἀχελῶον ἐρρώσαντο», τουτέστιν ἐρρωμένως ἐκινήθησαν, ὃ ἐστὶ κινοῦνται. ὅπερ ἀντίθετόν ἐστι πρὸς τὸ «θεάων

ἔμμεναι εὐνάς», ὅπερ ἐκ τοῦ «ὄθι φασὶ Τυφώος ἔμμεναι εὐνάς» παραπέφρασται. εὐνάζονται μὲν γὰρ αἱ νύμφαι αὐταὶ κατὰ τὴν ἐν Σιπύλῳ διατριβὴν, ῥώνονται δὲ κατὰ τὸν Ἀχελῶν. καινὸν δὲ οὐδὲν ὁμωνυμεῖν τὸν Ἀχελῶν τοῦτον τῷ Αἰτωλικῷ. καὶ γὰρ τοὶ καὶ περὶ Θετταλίαν Ἀχελῶος ποταμὸς ἰστόρηται. εἰ μὴ ἄρα τις, ὡς καὶ προεγράφη, Ἀχελῶν ἀπλῶς τὸ ὕδωρ καὶ ἐνταῦθα νοεῖν βούλεται, ὡς εἶναι τῷ λόγῳ τούτῳ τὰς Νηίδας ἀπάσας νύμφας Ἀχελῳΐδας. τινὲς δὲ τὸν ἐνταῦθα εἰρημένον Ἀχελῳΐον Ἀχελήϊον γράφουσι, λέγοντες ποταμὸν εἶναι ἀπὸ Σιπύλου εἰς τὴν τῶν Συμυρναίων ῥέοντα γῆν. τὸν δὲ Ἀχελῶν ἀπὸ τοῦ ἄχη λύειν ἐτυμολογοῦσί τινες. Ἰστέον δὲ ὅτι τριῶν τούτων κειμένων ἐν τοῖς ῥηθεῖσι, τοῦ «ἐν πέτρῃσι», τοῦ «ἐν οὖρεσι», τοῦ «ἐν Σιπύλῳ», τὸ μὲν «ἐν οὖρεσι» διασαφητικόν ἐστι τοῦ «ἐν πέτρῃσι», τὸ δὲ «ἐν Σιπύλῳ» ἀμφοῖν ἐκείνοι ἐστὶν ἐφερμηνευτικόν, καταβεβηκὸς ἐξ ἀορίστου πληθυντικοῦ εἰς ὠρισμένον ἐνικόν. Ἡ δὲ τῆς Νιόβης ὕστε 4.963 ρον ἀπολίθωσις καὶ τὸ ἐκεῖθεν δάκρυον δοκεῖ ἐνταῦθα ὑπαινιχθῆναί πως τῷ ποιητῇ πρὸς ἀλήθειαν διὰ τοῦ «λαοὺς δὲ λίθους ποίησε Κρονίων». ὡς γὰρ ἐκείνους ἐρρέθη ἀπολιθωθῆναι <διὰ τὸ> πρὸς τοὺς κειμένους ἄτεγκτον καὶ ἀνεπίστροφον καὶ ἀπαθές, οὕτως ἂν κατ' ἄλλον λόγον ἀπολιθωθῆναι καὶ ἡ Νιόβη νοηθεῖ ὡς εἰς ἀφωνίαν ἢ καὶ παντελεῖ ἀναισθησίαν καὶ ἡλιθιότητα μεταπεσοῦσα τῇ τοῦ πένθους ὑπερβολῇ, δάκρυον δὲ ὅμως ἐκπέμπουσα τῇ συνοχῇ τῆς ψυχῆς ἐν τῷ τοὺς παῖδας φαντάζεσθαι. Φέρεται δὲ χρῆσις, ὡς καὶ ὁ Κωμικὸς Φιλῆμων λέγει, ὅτι «λίθον μὲν τὴν Νιόβην, μὰ τοὺς θεοὺς, οὐδέποτε' ἐπέισθην οὐδὲ νῦν πεισθήσομαι ὡς τοῦτ' ἐγένετο καὶ κήδεα πέσσει, ἀλλ' ὑπὸ τῶν κακῶν τῶν συμπεσόντων καὶ τοῦ συμβάντος πάθους οὐδὲ λαλῆσαι δυναμένη πρὸς οὐδένα προσηγορεύθη διὰ τὸ μὴ φωνεῖν λίθος». καὶ τοῦτο μὲν οὕτως. Ὁ δὲ Λυδὸς φησιν ὅτι ἐρασθεῖς τις αὐτῆς μὴ πειθομένης τὸν οἶκον ἐνέπρησεν, ἢ δὲ φεύγουσα ἠῤῥατο λιθωθῆναι καὶ ἐλιθώθη. Παλαιφάτῳ δὲ δοκεῖ ἄγαλμα Νιόβης ἐστάναι ὕλης στερεᾶς, ὃ τῇ κάτωθεν ἕως καὶ εἰς ὀφθαλμοὺς συντρήσει διὰ τινων ἀνωγέων ὕδωρ ἀναθλίβον κατὰ τινα μηχανὴν διηθεῖ αὐτὸ διὰ τῶν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς πυκνῶν πόρων εἴτ' οὖν τρημάτων, ὡς δοκεῖν ἐκεῖθεν καταρρέειν δάκρυον. Ἔτεροι δὲ ἄκρον τι πετρῶδες περὶ τὸ Σίπυλον εἶναί φασιν, ὅπερ ἄκρον φαντασίαν τε γυναικὸς πέμπειν τοῖς πόρρω καὶ ὕδωρ καταλείβειν, καὶ οὕτω μῦθον διαδοθῆναι, τὴν Νιόβην εἰς ἐκεῖνον τὸν λίθον μεταβεβλήσθαι, καὶ καταστάζειν ἔτι δάκρυον, πενθοῦσαν ἐπὶ τῷ τῶν παίδων ὀλέθρῳ. καὶ τοιοῦτον μὲν, φασί, τὸ ἀκρωτήριον τοῖς ἔκαθεν βλέπουσιν. εἰ δὲ τις πελάσοι, ἐσκέδασται ἢ φαντασία, καὶ ὀραῖται τὸ ἀκριβές, πέτρα δηλαδή, ἀφ' ἧς ὕδωρ ἐκπιδῶον κάτω φέρεται. οὕτω θεραπεύει τὸν μῦθον τῶν τις παλαιῶν Ἐποποιῶν, εὖ μὲν ποιῶν, καθόσον τὸ τοῦ μύθου νοσοῦν θεραπεύει, οὐ μὴν εὐστοχῶν τοῦ τῇ ποιήσει 4.964 πρέποντος σκοποῦ. ποιητοῦ γὰρ ἴδιον ἀπαραμυθήτους παραρριπεῖν μύθους, καὶ ἄλλοις μὲν ἀφιέναι ὑπονοεῖν ἀλληγορίαν, αὐτὸν δὲ τὸ φαινόμενον λέγειν, καὶ τοῦ ὡς ἐν μύθῳ πιθανοῦ μόνου γίνεσθαι, μὴ ἐξαφανίζειν δὲ δι' ἀλληγορίας αὐτόν, πλὴν εἴ που λέξεις τινὰς παραρρίψει, λαβὰς διδοὺς εἰς ἀλληγορίαν, ὃ καὶ Ὅμηρος ποιεῖ, ὃς κἀνταῦθα τὴν τοιαύτην θεραπείαν τοῦ κατὰ τὴν ἀπολίθωσιν μύθου ἐνέφηεν ἐν τῷ μνησθῆναι Σιπύλου καὶ πετρῶν ὀρεινῶν καὶ Νηίδων νυμφῶν. τοιαῦται γὰρ αἱ ἀμφ' Ἀχελῶν, ὡς εἴρηται. ὅτι δὲ τοῖς τῶν ὀρέων ἄκροις φαντασίαι ζῶν ἐμφαίνονται, δηλοῦσι καὶ παῖδες ζωγράφων, χειρογραφοῦντες μιμητικῶς τὴν ἀλήθειαν. γράψαντες γὰρ ὄρος ἐμφαντάζουσι τεχνικῶς διὰ τῶν χρωμάτων τοῖς ἄκροις λεόντων ἢ τινων ἐτέρων ζῶν μορφάς. καὶ τοιαῦτα μὲν καὶ ταῦτα. εἰκὸς δὲ καὶ μετὰ τὸν ὄλεθρον τῶν παίδων ταχὺ τὴν Νιόβην θανοῦσαν καὶ κατορυγεῖσαν, εἶτα στεγανωθεῖσαν λίθοις τὸ πᾶν, ὁποῖόν τι καὶ περὶ τὸν Ἐκτορος γενήσεται τάφον, τοιοῦτῳ μύθῳ ἐντεῦθεν ἐπιγραφῆναι. ἐνάγει δὲ εἰς νοῦν τοιοῦτον καὶ Σοφοκλῆς, ὃς τὴν Ἀντιγόνην οὕτω κατορυχθεῖσαν, ὅτε τὸν ἀδελφὸν Πολυνεΐκην ταφῇ καθωσίωσε, τῇ Νιόβῃ παρείκασε.

φέρεται δὲ καὶ ἀστεῖον ἐπὶ τῇ Νιόβῃ ἐπίγραμμα τοῦτο. ὁ τύμβος οὗτος ἔνδον οὐκ ἔχει νέκυν· ὁ νεκρὸς οὗτος ἐκτὸς οὐκ ἔχει τάφον· ἀλλ' αὐτὸς αὐτοῦ νεκρὸς ἐστὶ καὶ τάφος. καὶ μήποτε Σοφοκλῆς καὶ τούτου τὴν ἀρχὴν ἐνδεδώκεν, ἔνθα φησὶν ἐν πετραίῳ τάφῳ τὴν Νιόβην δακρύνειν. (η. 617) Τὸ δὲ «κῆδεα πέσσει» ὁμοίον ἐστίν, ὡς καὶ προεῖρηται, τῷ «ἄλγεα ἐν θυμῷ κατακεῖσθαι ἐάσομεν». (η. 619) Τὸ δὲ «κλαίσιον» δηλοῖ καὶ τοῖς εὐκτικαῖς ῥήμασι προσέρχεσθαι τὴν ἄσπετον ἐπέκτασιν. (η. 620) Τὸ δὲ «πολυδάκρυτος δέ τοι ἔσται» ἢ ἀφελῶς οὕτως εἴρηται ὡς τῆς ἐνταῦθα ἐποχῆς τοῦ δακρύου πολλῆς ἀναρραγησομένης ἐκεῖ, ἢ δηλοῖ ὡς ἐνταῦθα μὲν οὐ πολὺ γέρας τῷ κειμένῳ, ἐνός τινος ἐπ' αὐτῷ δακρύνοντος, ἐν δὲ Τροίᾳ πλεῖον τὸ γέρας, πολλῶν δακρύνοντων. 4.965 (η. 621) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα τὸ ἠρωϊκὸν αὐτοδιάκονον φαίνεται, ἐν οἷς Ἀχιλλεύς αὐτὸς ἀναΐξας οἶν ἄργυρον σφάζει διὰ τὸν γέροντα. (η. 622–6) Ἐνθα γοργῶς, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ, διασκευάζων τὰ κατὰ τὴν δαῖτα, καὶ τῷ στενῷ τοῦ καιροῦ συνεπιτέμνων τὸν λόγον, φησὶν «ἔταροι δ' ἔδερὸν τε καὶ ἄμφεπον εὖ κατὰ κόσμον, μίστυλλον τ' ἄρ' ἐπισταμένως πεῖραν τ' ὀβελοῖσιν, ὠπτησάν τε περιφραδέως ἐρύσαντό τε πάντα. Αὐτομέδων δ' ἄρα σῖτον ἐλών ἐπένειμε τραπέζῃ καλοῖς ἐν κανέοισιν· ἀτὰρ κρέα νεῖμεν Ἀχιλλεύς». (η. 621) Ἐνταῦθα δὲ ὅρα τὸ ἄργυρον ἐπὶ προβάτου τεθέν, ὥστε οὐκ ἐπὶ μόνου ἱματίου παρὰ τὸ λευκὸν τοῦ ὕφους ἢ λέξις κεῖται, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ζώου ἀργοῦ φανῆναι, ἦτοι λευκοῦ, τραπέντος ὡς καὶ ἐν τῷ «ἀργύφειον σπέος», Αἰολικῶς τοῦ ὄο εἰς τὸ ὄο. (η. 622) Τὸ δὲ «εὖ» καὶ τὸ «κατὰ κόσμον» τῆς αὐτῆς ἐννοίας εἰσίν. [(η. 623) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ Ὀμηρικοῦ μιστύλλειν οὐ μόνον, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις ἐρρέθη, τὸ μιστυλάσθαι παρῆκται κατὰ τινα ἐμφαινομένην ἀμυδρὰν ὁμοιότητα, ὃ παρὰ τῷ Κωμικῷ κεῖται, ἀλλὰ καὶ ἡ μιστύλη, ἢ, φασί, καὶ μύστρος λέγεται, ὡς δηλοῖ παρὰ τῷ Δειπνοσοφιστῇ τὸ «δοθέντων μύστρον χρυσῶν», καὶ τὸ «ἀλφιτοπώλαις, μυστριοπώλαις», καὶ ἐξῆς, δῆλον δ' ὅτι ὑποκοριστικὸν τὸ μυστρίον, ὅθεν οἱ μυστριοπώλαι. (η. 624) Τοῦ δὲ ὀπτᾶν πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα προῆκται, καὶ ἡ παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ δὲ ὀπτήσιμος γογγυλίς, ἡγουν ἐπιτηδεῖα ὀπτᾶσθαι. (η. 626) Τὸ δὲ «νεῖμε», ταύτων δ' εἰπεῖν, ἐπένειμεν, ἔστιν εἰπεῖν καὶ νεμήσασθαι, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ «τὰ δὲ λοιπὰ κρέα νεμησάμενοι». τοῦτο δὲ καὶ νωμῆσαι οἶδε λέγειν ὁ ποιητής.] (η. 629 ς.) Ὅτι Πρίαμος μετὰ τὸ φαγεῖν καθήμενος «θαύμαζ' Ἀχιλλῆα, ὅσσοις ἔην οἶός τε· θεοῖσι γὰρ ἄντα ἐώκει». (η. 631 ς.) Εἶτα ἀντιστρέφων τὸ θάμβος ὁ ποιητής φησὶν «αὐτὰρ Πρίαμον 4.966 θαύμαζεν Ἀχιλλεύς, εἰσορόων ὄψιν τ' ἀγαθὴν καὶ μῦθον ἀκούων. αὐτὰρ ἐπεὶ τάρπησαν ἐς ἀλλήλους ὀρόωντες», ζητεῖ κοιμηθῆναι ὁ γέρον ὡς ἤδη ἐκφροντίσας, εἰπὼν ὅσα καὶ τις ἐν πένθει μείνας ἐπὶ μακρὸν ἄϋπνος καὶ ἄσιτος. (η. 635–42) Φησὶ γὰρ «λέξον», ἡγουν κοίμισον, «νῦν με τάχιστα, διοτρεφές, ὄφρα καὶ ἤδη ὕπνω ὑπὸ γλυκερῷ ταρπώμεθα κοιμηθέντες· οὐ γὰρ πω μύσαν ὅσσοις ὑπὸ βλεφάροισιν ἐμοῖσιν, ἐξ οὗ σῆς ὑπὸ χερσὶν ἐμὸς πάϊς ὤλεσε θυμόν, ἀλλ' αἰεὶ στενάχω καὶ κῆδεα μυρία πέσσω ἀύλης ἐν χόρτοισι κυλινδόμενος κατὰ κόπρον. νῦν δὲ καὶ σίτου πασάμην», ὃ ἐστὶν ἐγευσάμην, «καὶ αἶθοπα οἶνον λαυκανίης καθήηκα», τουτέστι λαιμοῦ, ὡς προγέγραπται ἐν τῷ φόνῳ τοῦ Ἑκτορος, «πάρους γε μὲν οὐ τι πεπάσμη». μέγα τοίνυν εἰς οἶκτον καὶ τὸ διὰ τοσοῦτων ἡμερῶν καὶ ἄϋπνον διατελέσαι τὸν γέροντα πενθοῦντα καὶ μηδὲν τι πάσασθαι. Ἰστέον δὲ ὡς εἶχε μὲν ἀπαγαγεῖν Ὀμηρος αὐτίκα νῦν τοῦ ναυστάθμου τὸν Πρίαμον. ἐπεὶ δὲ τὸ ὑπνώσθαι αὐτὸν παρὰ τῇ σκηνῇ τοῦ Ἀχιλλέως ἔχει καὶ αὐτὸ ἀγαθὴν λόγου τριβὴν, πλάττει καὶ τοῦτο πιθανῶς. (η. 630) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ «ὅσσοις ἔην οἶός τε» τῷ ἀορίστῳ τῆς φράσεως αὖξει τὸν τοῦ ἥρωος ἔπαινον. ἐμφαίνει γὰρ μὴ ἂν εἶναι ῥᾶον περιηγήσασθαι τὰ ἐκείνου ἐκφραστικῶς. Τὸ δὲ «θεοῖσιν ἄντα ἐώκει» ὁμοιοῦται μὲν πρὸς τὸ «θεοῖς εἰς ὧπα ἐώκει», βούλεται δὲ θεοειδέα τὸν Ἀχιλλέα εἰπεῖν. καὶ ἔστι τὸ «θεοῖς ἐοικῶς» περίφρασις τοῦ θεοειδῆς. (η. 632) Τὸ δὲ «εἰσορόων ὄψιν ἀγαθὴν καὶ μῦθον ἀκούων»

δοκεῖ παραφρασθῆναι ἐκ τοῦ «ὄσος ἔην οἶός τε», ὡς καὶ τοῦ Πριάμου θαυμαστοῦ ὄντος κατὰ τὸν Ἀχιλλέα, ἴνα ἢ μὲν ὄψις εἴη δηλωτικὴ τῆς ἐν τῷ «ὄσος» ποσότητος, ἢ δὲ ἐν μύθοις δεξιότης τῆς ἐν τῷ «οἶος» ποιότητος. (η. 635) Τὸ δὲ «λέξον» ἀντὶ τοῦ κοιμήσον, κελεύσας ὑποστρωθῆναι μοι δηλαδὴ λέχος. ἐπεὶ δὲ ὁμώνυμον ἄλλως τὸ «λέξον», διασαφεῖ ἐπαγαγὼν «ὄφρα ὕπνω ταρπώμεθα» καὶ ἐξῆς. (η. 636) Τοῦ δὲ «ὕπνω ταρπώμεθα» ὁμοιότης ἀνωτέρω ἐν τῷ «τάρπησαν ὀρόωντες», ὃ ταυτόν ἐστι τῷ τάρπησαν τῆ ὄψει. (η. 637) Τὸ δὲ «οὐ γάρ πω μύσαν ὄσσε» μῦσιν λέγει τὴν ἐπὶ ὕπνω. ἄλλως γὰρ οὐκ ἂν εἴη ἀληθὴς ὁ λόγος. 4.967 (η. 639) Τὸ δὲ «κῆδεα πέσσειν» ῥηθὲν κἀνταῦθα ὡς καὶ ἐπὶ Νιόβης, τὸ καίριον δηλοῖ τῆς φράσεως, δι' ἣν ἢ ἐπιμονή. (η. 640) Τὸ δὲ «αὐλῆς ἐν χόρτοις», περὶ οὗ κεῖται τι καὶ ἐν ταῖς Λιταῖς, οἱ μὲν φασιν ἐν τοῖς περιχωρήμασι τῆς αὐλῆς, ἔνθα χόρτοι τὰ πολλὰ φύονται, εἴπερ εὐρεῖα ἢ αὐλὴ καὶ κόπροις πίων, οἱ δὲ περιφραστικῶς ἀπλῶς ἀντὶ τοῦ ἐν τῇ αὐλῇ, ὡς ἀπὸ ἀρχαίου ἔθους ἀγροτικοῦ, οἱ τὰς αὐλὰς περιορίζοντες χόρτοις περιέγραφον, ἀφιέντες αὐτομάτως φύεσθαι αὐτούς. (η. 641) Τὸ δὲ «σίτου πασάμην» περίφρασις ἐστὶ τοῦ ἔφαγον, ὡς καὶ τὸ «αἶθοπα οἶνον» καὶ ἐξῆς τοῦ ἔπιον. (η. 642) Τὸ δὲ «πάρος γε μὲν οὐ τι πεπάσμη» ἀλλαχοῦ παρωδηθὲν ἐπὶ ἀκοῆς, ἐρρέθη «πάρος γε μὲν οὐ τι πεπύσμη», ἦγουν οὐδὲν τι προέμαθον. Τὸ δὲ «καθέηκα» πάνυ ἐστὶ καιριώτατον. ἀνίησι μὲν γὰρ ὁ ἐξεμῶν, ὁ δὲ ἐσθίων καὶ πίνων καθίησι πάντως τοῦ λαιμοῦ. (η. 644) Ὅτι σαφῶς καὶ ἐνταῦθα δηλοῦται, τί ἐστὶν ἢ αἶθουσα, ὅτι δηλαδὴ ἐξωτάτω πρὸς τῇ αὐλῇ τόπος, ἐν ᾧ ἀναγκαίως κατακοιμίζεται Πρίαμος, ὡς ἂν ῥᾶον πιθανῶς ἀναχωρήσῃ. προῖων δὲ τὴν αἶθουσαν πρόδομον φησιν ἐν τῷ «οἱ μὲν ἐν προδόμῳ δόμου κοιμήσαντο», ὅπερ καὶ κάλλος ἔχει φράσεως, ὁποῖον τὸ «Σαμία μία», καὶ τὰ τοιαῦτα. (η. 643–6) Ἐν τούτοις δὲ ἐρμηνεύων τὴν διάθεσιν τῆς στρωμνῆς φησι «δμῶησι κέλευε δέμνι' ὑπ' αἰθούσῃ θέμεναι καὶ ῥήγεα καλὰ πορφύρεα ἐμβαλέειν, στορέσαι τ' ἐφύπερθε τάπητας, χλαίνας τ' ἐνθέμεναι οὐλας καθύπερθεν ἔσασθαι», τουτέστι ἐνδύσασθαι. ταῦτα δὲ καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα κεῖνται ὁμοίως. Καὶ ὅρα ὅτι τε ταυτόν τὸ «ἐμβαλεῖν» καὶ τὸ «ἐνθέμεναι», ὅπερ δις ἔφη ὁ ποιητὴς διὰ τὸ τῆς λέξεως ἐν ποιήσει καίριον, καὶ ὅτι ὑπόκειται μὲν τὰ δέμνια, ἐπιβέβληται δὲ τὰ ῥήγεα, ἐστορέσθησαν δὲ οἱ τάπητες ὑπερθεν–ἐπιφανείας γὰρ τὸ στόρεσμα παν 4.968 ταχοῦ–, ἔτι δὲ ὑπερθεν αἱ χλαῖναι, ὡς ὑποκεῖσθαι μὲν δέμνια δίκην κλίνης καὶ ῥήγεα χάριν ἀναπτώσεως, ὑπερκεῖσθαι δὲ τάπητας μὲν εἰς σκέπην κατὰ τινὰς, χλαίνας δὲ εἰς ἔνδυσιν. (η. 644) Δῆλον δὲ ὡς δέμνια ἐκ μέρους καὶ ἢ ὅλη στρωμνὴ λέγεσθαι εἴωθε. παρὰ δὲ Αἰλῖω Διονυσίῳ καὶ ἑτέροις φέρεται καὶ ταῦτα. δάπιδες· στρώματα ἄττα. Φερεκράτης «ὁ χορὸς δ' αὐτοῖς εἶχε δάπιδας ῥυπαρὰς καὶ στρωματοδέσματα». λέγουσι δέ, φησί, καὶ ἐν τῷ ταῦ τάπιδας. καὶ δάπητας δέ, φησὶν, ἔλεγον οἱ παλαιοὶ τὰ ἐπιβόλαια. οἱ δὲ νεώτεροι τάπητας ἐν δυσὶ ταῦ, τῷ κατὰ τὴν ἀρχὴν, τῷ κατὰ τὸ τέλος. ὅτι δὲ οἱ τάπητες οὐ σκέπουσιν, ὡς ἐρρέθη, ἀλλ' ὑπόκεινται μᾶλλον, ὡς καὶ ἢ ἐτυμολογία δηλοῖ, παρὰ τὸ πατεῖσθαι γὰρ γίνονται, πολλαχοῦ φαίνεται. εἴρηται δὲ περὶ αὐτῶν καὶ πρὸ μικροῦ. (η. 645) Τὸ δὲ «στορέσαι», καθὰ καὶ τὸ στῶσαι, καὶ ἐπὶ λίθων λέγεται, ὡς δηλοῖ τὸ «ἔστρωσε λίθοις τὴν ὁδόν», καὶ τὸ «λίθοις κατεστόρεσαν μεγάλοις τὸ τοῦ Ἐκτορος σῆμα», καὶ ἐπὶ σανίδων δέ, ἐξ ὧν τὸ ἐν νηϊ κατάστρωμα, καὶ ἐπὶ κυμάτων δὲ γαλήνης ἢ λέξις κεῖται. (η. 644) Ὅτι δὲ ῥήγεα κυρίως τὰ βαπτὰ, καὶ τίνες αἱ οὐλαὶ χλαῖναι, ἐν ἄλλοις εἴρηται. (η. 648) Ὅτι ἐν τῷ «ἐστόρεσαν αἱ δμῶαί λέχε' ἐγκονέουσαι» φασὶν οἱ παλαιοί, ὡς τὸ πονεῖν καὶ ἐνεργεῖν Ἰακῶς ἐγκονεῖν λέγεται, ὥσπερ καὶ τὸ ὅπως ὄκως, καὶ τὰ ὅμοια. δουλίδων δὲ καὶ ἐνταῦθα ἔργον τὸ τοιαῦτα διακονεῖν. παρὰ δὲ τοῖς μεθ' 4.969 Ὅμηρον καὶ ἄνδρες οὕτως ὑπόγουν, ὡς καὶ οἱ στῶται δηλοῦσιν οἱ παρὰ Πέρσαις. (η. 649–55) Ὅτι ἐπικερτομέων ὁ Ἀχιλλεύς, τουτέστι μετρίως χλευάζων, εἶπε τῷ Πριάμῳ «ἐκτὸς μὲν δὴ λέξο», τουτέστι κοιμήθητι, «γέρον φίλε, μὴ τις Ἀχαιῶν ἐνθάδ' ἐπέλθῃσι

βουληφόρος, οἳ τέ μοι αἰεὶ βουλάς βουλευούσι παρήμενοι, ἧ θέμις ἐστί· τῶν εἴ τις σε ἴδοιτο θοὴν διὰ νύκτα μέλαιναν, αὐτίκ' ἂν ἐξείποι τῷ βασιλεῖ, καὶ κεν ἀνάβλησις λύσιος νεκροῖο γένοιτο», τουτέστιν ἀναβολὴ καὶ ἀργία, ὃ δὴ μάλιστα δάκνει τὸν γέροντα. καὶ οὕτω μὲν ὁ Ἀχιλλεύς, οὐκ ἀληθῆ λέγων, ἀλλ' ὑποπαίζων, καὶ, ὡς εἶπεῖν, λέων καὶ οὗτος γελῶν. Ἔνθα καὶ σημειῶσαι τὸ κερτομεῖν, οὐ τραχύτητα ἔχον ὑβριστικὴν ἢ ὀνειδιστικὴν, ἀλλ' εἰσήγησιν φόβου ψευδοῦς, ἵνα μὴ ὁ γέρον βασιλεὺς λυπηθῆ ὡς ἔξω παραρριπτούμενος. (ἡ. 685–8) Ἐρμῆς δὲ ἐν τοῖς ἐξῆς, ὁποῖος ἂν καὶ εἴη αὐτὸς εἴτε ὁ κατὰ ἀλληγορίαν ἐνδιάθετος εἴτε καὶ ὁ τοῦ μύθου εἴτε καὶ ὁ καθ' ἱστορίαν ὑπονοούμενος, μείζω φόβον ἐπισείει τῷ γέροντι, εἰπὼν, ὡς «νῦν μὲν φίλον υἱὸν ἐλύσαο, πολλὰ δ' ἔδωκας· σεῖο δὲ κεν ζῶου καὶ τρις τόσα δοῖεν», ὡς εἰκός, «ἅποινα παῖδες τοῖ μετόπισθε λελειμμένοι, αἴκε βασιλεὺς γνοίησι, γνώωσι δὲ πάντες Ἀχαιοί». Καὶ τοῖς λόγοις τούτοις Ἀχιλλεὺς μὲν τὸν γέροντα πιθανῶς ἔξω κοιμίζει, Ἐρμῆς δὲ εἰς ὁδὸν ἀφυπνίζει δεῖσαντα, ὡς δηλοῦται ἐν τῷ «ἔδδεισε δ' ὁ γέρον», ὃ δήπου καὶ ἐπὶ Χρύσου εἴρηται, καὶ διὰ τοῦτο μὴδὲ συνταξάμενον τῷ Ἀχιλλεῖ ὡς οὐδὲ ὁ Τηλέμαχος Νέστορι ἐν τοῖς κατὰ τὴν Ὀδύσειαν. ταῦτα δὲ οἰκονομίαι εἰσὶ τοῦ ποιητοῦ εἰς τὸ λαθεῖν τὸν Πρίαμον ὡσπερ ἐλθόντα, οὕτω καὶ ἀπελθόντα, μὴ καὶ ἀλούς πράγματα παρέξει Ὀμήρῳ εἰς τὸ πιθανεύσασθαι δεξιῶς τὴν αὐτοῦ λύσιν. [Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν οἷς ὁ Ἀχιλλεὺς 4.970 κερτομεῖ, δοκεῖ καὶ σεμνύνεσθαι, βεβαιῶν ὡς πάντα δι' αὐτοῦ γίνεται, καὶ ὡς πάντες πρὸς αὐτὸν φοιτῶσι, θρυπτόμενος πρὸς τὸν γέροντα, ἵνα καὶ ἡ ῥηθησομένη τῆς μάχης ἀνοχὴ πιστὴ δόξη αὐτῷ. Ὅρα δὲ ὡς καὶ Ζωΐλῳ καὶ ἄλλοις ἐπηρεασταῖς τόπους ἀνασκευῆς ἐν τῇ ῥαψωδίᾳ ταύτῃ δέδωκεν Ὀμηρος. δοκεῖ γὰρ οὐ πιθανὸν ἐθελεῖσαι νύκτωρ τὸν Πρίαμον ἐπιβαλεῖν τῷ ναυστάθμῳ μὴ φθάσαντα πρεσβεῦσαι καὶ σχεῖν ἐνδόσιμον. ἔτι δὲ καὶ τὸ λαθόντα τοὺς νυκτοφύλακας εἰσελθεῖν, καὶ τὸ ἔσω τῆς τοῦ Ἀχιλλέως γενέσθαι κλισίας οὕτω κατησφαλισμένης. καινότερον δὲ καὶ τὸ πείσαι τὸν ἄγριον καὶ λόγοις θέλξει τὸ θηρίον. τὸ δ' ἦν ὁ Ἀχιλλεύς. ἀπίθανον δὲ καὶ τὸ τολμῆσαι τὸν γέροντα παρρησιάσασθαι τὴν δέησιν, καὶ ἐπὶ τῷ νιῶ δὲ παθήνασθαι, οὗ καὶ μνήσασθαι μόνον ὠκνεῖ ὁ ἥρωας, καὶ τὸ μὴ ὑποπτηῆσαι, ὡς εἰ καὶ τὸν Ἀχιλλεὺς πείσει, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς ἴσως αὐτὸν συσχῶν ἢ λύτρα μυρία λήψεται ἢ ἀλλὰ καὶ τὴν Ἐλένην προσαπαιτήσας λάβοι. ἔχει δ' ἀπορίαν καὶ ὁ κατὰ τὸν γέροντα ὕπνος, καὶ πῶς ἔλαθεν ἐπανερχόμενος, καὶ πῶς ὁ Ἐκτωρ ἄταφος ἐπὶ πολὺ κείμενος καὶ γυμνὸς δὲ περιελκόμενος οὔτε ὦζεν ἄρτι καὶ οὐδὲ ἀπεδρῦφθη τῶν σαρκῶν. ταῦτα δὲ πάντα καὶ ὅσα τοιαῦτα ὑποκρουσάμενος τοῖς Ὀμηρισταῖς ὁ ποιητὴς αὐτὸς αὐθις ἐπελύσατο διὰ τε θεῶν προσώπων καὶ διὰ λόγων δεξιότητος καὶ δι' ὀνειροῦ καὶ ἑτεροίων τρόπων ἐθάδων αὐτῷ, καθὰ δέδεικται. ὡς δὲ φιλοτιμότερον ὁ Ἀχιλλεὺς ἐρρητόρευσεν ἐπιδεικνύμενος τῷ σοφῷ γέροντι, δέδεικται καὶ αὐτό.] (ἡ. 650) Ὅρα δὲ ὅτι τὸ συσσίτιον καὶ τὰ δῶρα οὕτω κατήλλαξαν τῷ Ἀχιλλεῖ τὸν Πρίαμον, ὥστε κατὰ Ἐρμου ἔργον καὶ ἐταιρίσασθαι καὶ γέροντα φίλον αὐτὸν προσεῖπεῖν. [Τὸ δὲ ῥηθὲν «λέξο» ἐκ τοῦ ἐλελέγμην ἐλέλεξο κλιθὲν, κατὰ τὸ ἐτέτυψο, ἀφαιρέσει ποιητικῆ τῶν αὐξήσεων, ὅμως οὐ χρηστὸν ἐστὶ λέξει πεζῇ. (ἡ. 651) Ὅρα δὲ καὶ τὸ «ἐπέλθῃσιν» ἀντὶ τοῦ «ἐπ' ἐμὲ ἔλθῃ», ἀσύνηθες ὄν τοῖς 4.971 μεθ' Ὀμηρον. αὐτοὶ γὰρ μάχιμον λέξιν ταύτην οἶδασιν, οἷον «ἐπῆλθε στρατός». Τὸ δὲ «βουληφόρος» προσηγορικῶς ἔχει. ἀντὶ πληθυντικοῦ γὰρ εἴρηται πῶς, ὡς δηλοῖ τὸ «οἳ τέ μοι αἰεῖ», καὶ ἐξῆς.] (ἡ. 652) Τὸ δὲ «βουλάς βουλευούσιν» Ἀττικῶς κεκίνηται, ὡς πολλαχοῦ εἴρηται. Τὸ δὲ «καθὰ θέμις ἐστί», καὶ τὸ «αἰεῖ» τῆς τοῦ Ἀχιλλέως ἐστὶ σεμνότητος, ὡς αἰεὶ τε τῶν βουληφόρων περὶ αὐτὸν ἀθροιζομένων, καὶ ὡς θεμιτὸν ὄν οὕτω γίνεσθαι διὰ τὸ περιφανὲς τοῦ ἥρωος. (ἡ. 655) Τῆς δὲ ἀναβλήσεως θέμα τὸ παρ' Ἡσιόδῳ ἀναβάλλεσθαι, ὅθεν καὶ ὁ ἀμβολιεργός. (ἡ. 656–8) Ὅτι οὕτω φιλίως ἔσχεν ὁ Ἀχιλλεὺς τῷ ἰκέτῃ Πριάμῳ, ὡς καὶ ἐρωτήσαι αὐθορμήτως ἐκείνον «ποσσημαρ μέμονας κτερεῖζέμεν Ἐκτορα δῖον; ὄφρα

τέως», ἤγουν ἐν τοσοῦτῳ, «αὐτός τε μένω καὶ λαὸν ἐρύκω», ὡς πολέμαρχος δηλαδή. καὶ οὕτω μὲν Ἀχιλλεύς. ὁ δὲ γέρον δώδεκα ἡμέρας ὀρίζει τῷ πράγματι, ὡς ῥηθήσεται. Ὅρα δὲ ὡς καθ' ὁμοιότητα τοῦ «αὐτῆμαρ» καὶ «ἐννήμαρ» λέγει ἐνταῦθα καὶ «ποσσημαρ», ἤτοι πόσας ἡμέρας, καὶ ὅτι δῖον τὸν ἔχθιστον Ἐκτορα λέγει, ὡς ἤδη καταμαλαχθεὶς εἰς πραότητα, δι' ἣν καὶ τὸν Πρίαμον γέροντα φίλον προσέφη, ὅς δὴ γέρον θαρρήσας ἤδη ὡς οὐ χολοῦται Ἀχιλλεύς, δῖον καὶ αὐτὸς τὸν υἱὸν καλεῖ, ὡς αὐτίκα εἰρήσεται, εὐκαιρήσας εἰς ἔπαινον τοῦ φιλτάτου παιδός. (η. 660–7) Ὅτι ὁ Πρίαμος δώδεκα ἡμέρας ἐνδοθῆναι, ὡς ἐρρέθη, αὐτῷ ζητεῖ πρὸς Ἀχιλλέως, ὡς πολεμάρχου δηλαδή, εἰπὼν «εἰ μὲν δὴ μ' ἐθέλεις τελέσαι τάφον Ἐκτορι δῖω, ὧδε κέ μοι ῥέξας», ἢ «ῥέζων, Ἀχιλεῦ, κεχαρισμένα θεῖης», ὅπερ ἐστὶ περίφρασις τοῦ χαρίσαιο, τουτέστι τὰ πρὸς χάριν ποιήσεις. «οἴσθα γὰρ ὡς κατὰ ἄστυ ἐέλμεθα», ὃ ἐστὶν εἰλούμεθα, συγκλειόμεθα, «τηλόθι δ' ὕλη ἀξέμεν ἐξ ὄρεος, μάλα δὲ Τρῶες δεδίασιν. ἐννήμαρ μὲν αὐτὸν ἐνὶ μεγάροις γοάοιμεν, τῆ δεκάτῃ δέ κε θάπτοιμεν, δαινῦτό τε λαός· ἐνδεκάτῃ δέ κε τύμβον ἐπ' αὐτῷ ποιήσαιμεν, τῆ δὲ δυωδεκάτῃ πολεμίζομεν, εἴ περ ἀνάγκη», ἀντὶ τοῦ ἐπεὶ πέπρωται οὕτως. ἀνάγκη γὰρ νῦν μάλιστα, ἢ δοξαζομένη κρείττων εἶναι καὶ 4.972 τῶν Μοιρῶν. δύναται δὲ νοηθῆναι καὶ ἀντὶ τοῦ «ἐάν περ ἀνάγκη», ὡς μὴ φύσει μηδὲ ἀναγκαίου τοῦ πολέμου ὄντος, θέσει δὲ καὶ ἐξ ἔριδος οἷα τυκτοῦ κακοῦ, ὡς πού προεῖρηται. Καὶ ὅρα ὅπως γοργῶς διὰ τὸ μὴ εὐκαιρεῖν ἐν ὀλίγοις ἔπεσι διασκευὴν ἐνδόξου ταφῆς προεξέθετο. (η. 664) Ἰστέον δὲ ὅτι βαρβαρικὸν τὸ ἐννήμαρ κλαίειν τὸν νεκρὸν, ὡσπερ καὶ αἱ μετ' ὀλίγα δηλωθησόμενα ἀοιδοὶ θρήνων ἔξαρχοι. ὁ γὰρ τοι ἄγαν φιλῶν τὸν Πάτροκλον Ἀχιλλεύς ἄλλως ἐκεῖνον Ἑλληνικῶς ἐτίμησεν. τάχα δὲ καὶ διότι τηλόθεν ἢ ὕλη τοῖς ἄνω περὶ τὴν Τροίαν, καθάπερ ὁ γέρον λέγει, ταῖς ἡμέραις τῆς κομιδῆς ἐκείνης ὁ γόος συμμαμέτρηται. Ὅρα δὲ καὶ τὰ ἐν πενθικῷ λόγῳ πάρισα, οὐ κατ' ἐπιτήδευσιν εὐρημένα, οἴκτοις γὰρ οὐ πάνυ δοκεῖ πρέπειν τὰ τοιαῦτα, τεθειμένα δὲ κατὰ φύσιν ἀφελῶς, τὸ γοάοιμεν, θάπτοιμεν, ποιήσαιμεν, πτολεμίζομεν. [Δῆλον δ' ὅτι καὶ ὁ γόος καὶ τὸ γοᾶν ὠνοματοπεποίηται, ἐξ ὧν καὶ ὁ γόος, ὡς ἐν ἄλλοις δεδήλωται.] (η. 662) Ὅρα δὲ καὶ ὡς ἐκ τοῦ ᾱ-γ-α-ρ συνδέσμου κἀνταῦθα ἤρξατο, εἰπὼν «οἴσθα γάρ», καὶ ἐξῆς, ὅπερ καὶ ὁ ἔ-π-ε-ι σύνδεσμος ποιεῖ, φίλαρχος ὧν ποτε καὶ αὐτός. λέγει οὖν· ἐπειδὴ τὰ καὶ τὰ πάσχομεν, ἐννήμαρ μὲν γοάοιμεν, καὶ τὰ ἐξῆς, ὡς ἐν λόγῳ συνήθους προαναφωνήσεως. (η. 663) Τὸ δὲ «ἄγειν ὕλην» καὶ νῦν ἢ τὸ κλᾶν δηλοῖ, ὅθεν καὶ ἡ ἀξίνη, ἢ ἀπλῶς τὸ φέρειν. (η. 665) Τὸ δὲ δαίνυσθαι ἐνταῦθα τὸν τάφον δηλοῖ, τουτέστι τὸ ἐπὶ τῷ νεκρῷ περιδείπνον, ὃ καὶ αὐτὸ δαῖτα ἔστι λέγειν γενικῶς. εἴη δὲ ἂν ἐνταῦθα τὸ «δαινῦτο» συγκοπὴν ἴσως ἐκ τοῦ δαινύοιτο, ἵνα ὁμοεγκλίτως εἴη «δάπτοιμεν δαινύοιτό τε λαός». (η. 669 ς.) Ἰστέον δὲ ὅτι τοῦ γέροντος δωδεκαήμερον, ὡς εἴρηται, προθεσμίαν αἰτήσαντος, Ἀχιλλεύς φησιν «ἔσται τοι καὶ ταῦτα, γέρον Πρίαμε, ὡς σὺ 4.973 κελεύεις· σχίσω γὰρ τόσσον πόλεμον χρόνον, ὡς σὺ ἄνωγας», ἢ «ὄσσον ἄνωγας». Ἐνθα ὅρα ὅτι τε ταῦτὸν κελεύειν καὶ ἀνώγειν, καὶ ὡς τὸ πᾶν δύναται Ἀχιλλεύς παρὰ τοῖς Ἀχαιοῖς. (η. 671 ς.) Λέγει δὲ ὁ ποιητὴς καὶ ὅτι οὕτως εἰπὼν Ἀχιλλεύς «ἐπὶ καρπῷ χεῖρα γέροντος ἔλλαβε δεξιτερὴν, μὴ πως δεῖσῃ ἐνὶ θυμῷ». μέγα οὖν εἰς πίστωσιν τὸ δεξιούσθαι, ὃ ἐστὶ τῶν δεξιῶν χειρῶν ἄπτεσθαι. Ὅρα δὲ καὶ ὡς οὐ θέναρος οἱ δεξιούμενοι, ἀλλὰ καρποῦ ἤπτοντο. οὐδαμοῦ δὲ τὸ τοιοῦτον σαφέστερον ἠρμήνευσεν ὁ ποιητὴς. (η. 675) Κεῖται δ' ἐν τούτοις ἄλλο τὸ εὐπηκτον, ὡς καὶ ἐν τῇ ἰ-ράψωδῖα ἐπὶ σκηνηῆς, ὡς ἐτέρωθι ἐπὶ οἴκων τὸ τυκτόν καὶ εὐτυκτον. φησὶ γὰρ «αὐτὰρ Ἀχιλλεύς εὐδε μυχῷ κλισίης εὐπήκτοιο», ἤγουν εὐπαγοῦς. εἶπε δὲ τὸ «μυχῷ» πρὸς διαστολήν τοῦ κατὰ τὴν αἴθουσαν προδόμου, ἔνθα καὶ κοιμήσαντο κῆρυξ καὶ Πρίαμος. (η. 676) Εἶτα μέμνηται Ὅμηρος εἰς οὐδὲν ἀναγκαῖον καὶ τῆς Βρισηΐδος, ὑποκινῶν τῷ ἀκροατῇ μνήμην αὐτῆς, ὡς μυρίων περιπετειῶν αἰτίας διὰ τὴν ἐπ' αὐτὴν μῆνιν τοῦ Ἀχιλλέως. φησὶ γὰρ «τῷ δὲ Βρισηΐς

παρελέξατο καλλιπάρηος». (η. 67781) Ὅτι κἀνταῦθα σχῆμα κεῖται τῷ ποιητῇ σύνηθες τὸ «ἄλλοι μὲν θεοὶ καὶ ἄνδρες εὖδον παννύχιοι μαλακῶ δεδμημένοι ὕπνω, ἄλλ' οὐχὶ τὸν δεῖνα ὕπνος ἔμαρπτεν, ὄρμαίνοντα ἀνά θυμὸν ὅπως» τόδε τι ποιήσῃ. περὶ Ἑρμοῦ δὲ ἐριουνίου ὁ λόγος, ταῦτ' οὖν δ' εἰπεῖν, Ὅμηρου τοῦ κατὰ λογιστὴν Ἑρμαϊκοῦ, μελετῶντος ἐκ τοῦ ναυστάθμου τὸν Πρίαμον πιθανῶς περισώσασθαι. (η. 681) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι, ὡς περ ἄλλαχού τὸ τῶν φυλάκων τάγμα τέλος ἱερὸν εἶπεν, οὕτω καὶ ἐνταῦθα φησιν, ὅπως Ἑρμείας Πρίαμον βασιλῆα νηῶν ἐκπέμψειε λαθῶν ἱεροῦς πυλαωρούς, καλέσας ἐν παρισώσει αὐτοὺς ἱεροῦς διὰ τὸ ἄγρυπνον αὐτῶν καὶ ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ φροντιστικόν, ὧς λόγῳ καὶ πόλεις φησὶν ἱεράς. 4.974 (η. 683–5) Ὅτι ἐγερτικόν τοῦ ἐν ἀλλοτρίᾳ γῆ ἀναπίπτοντος τὸ «ὦ γέρον, οὐ νύ τι σοί γε μέλει κακόν, οἶον ἔτι εὐδεις ἀνδράσιν ἐν δηΐοισιν», ὃ ἔστι πολεμίοις, ὡς ἐν τῇ τῶν φίλων οὐ χαλεπὸν ὄν ἀναπαύεσθαι. καθ' ὕπνον δὲ στάς ὑπὲρ κεφαλῆς ὁ Ἑρμῆς οὕτω πρὸς Πρίαμον ἐλάλησεν, ἐπαγαγὼν τὸ «καὶ νῦν μὲν φίλον υἱὸν ἐλύσαο» καὶ ἐξῆς, ὡς προέκκειται. (η. 687) Ἐνθα κεῖται καὶ τὸ «παῖδες τοὶ μετόπισθε λελειμμένοι», ἀντὶ τοῦ οἱ ἔτι ζῶντες, τοῦ τ-ο-ι Δωρικῶς λεχθέντος ἀντὶ τοῦ ο-ι προτακτικοῦ πληθυντικοῦ ἄρθρου. εἰ μὴ ἄρα ἐγκλιτικῶς γράφουσι «παῖδες τοι». (η. 682 ς.) Ἰστέον δὲ [ὅτι τε πιθανῶς ὁ γέρον βασιλεὺς καὶ ταχὺ ἐκοιμήθη, καὶ βαθὺ δὲ ὡς καὶ ὄνειροπολεῖν οἶα πολυήμερον ἀϋπνίαν ὑπομείνας, καὶ] ὅτι τὸ «οὐ τι σοί γε μέλει κακόν» κάλλιον ἔστιν ἀναγινώσκεσθαι ἀποφαντικῶς. τὸ γὰρ κατ' ἐρώτησιν οὐ τοσαύτην ἔχει χάριν ἠθους. (η. 696 ς.) Ὅτι θρηνώδες τὸ «οἱ δ' εἰς ἄστου ἔλων οἰμωγῇ τε στοναχῇ τε ἵππους». κεῖται δ' ἐνταῦθα καὶ τὸ φέρειν κυριολεκτικῶς ἐπὶ νεκροῦ ἐν τῷ «ἡμίονοι δὲ νέκυν φέρον». (η. 697–701) Ὅτι τὴν Κασάνδραν, ἣν ἰκέλην χρυσοῦ Ἀφροδίτη λέγει διὰ τὸ κάλλος, φιλάδελφον πάνυ παριστᾶ καὶ που ἴσως καὶ μαντικήν, ἐν οἷς λέγει προμαθεῖν αὐτὴν ἀνακομιζόμενον τὸν ἀδελφόν. φησὶ γὰρ «οὐδέ τις ἄλλος ἔγνω πρόσθ' ἀνδρῶν καλλιζώνων τε γυναικῶν· ἀλλ' αὐτὴ πέργαμον εἰσαναβάσα φίλον πατέρα εἰσενόησεν ἔσταότ' ἐν δίφρῳ, κήρυκά τε ἀστυβοώτην» τὸν καὶ καλήτορα προρρηθέντα. (η. 702 ς.) Τὸν δὲ νέκυν «ἐφ' ἡμιόνων ἴδε κείμενον ἐν λεχέεσσι, κώκυσέ τ' ἄρ' ἔπειτα γέγωνέ τε πᾶν κατὰ ἄστου» λόγον προκλητικὸν εἰς νεκροῦ πομπήν, καὶ αὐτὸν σύντομον διὰ τὸ πένθος ὡς ἐν σχήματι κηρύγματος. (η. 704–6) Ὁ δὲ ἦν τοιοῦτος «ὄψεσθε, Τρῶες καὶ Τρωιάδες», ἢ «Τρωάδες», «Ἐκτορ' ἰόντες, εἴ ποτε καὶ ζῶντι μάχης ἐκνοστήσαντι χαίρετε· ἐπεὶ μέγα χάριμα πόλει τε ἦν παντὶ τε δήμῳ». καὶ αὐτὴ μὲν οὕτως. οἱ δὲ ὡς ὑπὸ κήρυκι τῇ Κασάνδρᾳ προεχέθησαν τῆς πόλεως. (η. 707–12) Φησὶ γὰρ «ὡς ἔφατο, οὐδέ 4.975 τις αὐτόθ' ἐνὶ πτόλει λείπετο ἀνὴρ οὐδὲ γυνή, πάντας γὰρ ἀάσχετον ἴκετο πένθος, ἀγχοῦ δὲ ζύμβληντο πυλάων», τουτέστιν ξυνέβαλον, συνήντησαν, τῷ βασιλεῖ δηλαδὴ, «νεκρὸν ἄγοντι. πρῶται τὸν γ' ἄλοχός τε φίλη καὶ πότνια μήτηρ τιλλέσθη ἐπ' ἄμαξαν αἴξασαι, ἀπτόμεναι κεφαλῆς, κλαίων δ' ἀμφίσταθ' ὄμιλος». χρήσιμα δὲ ποτε ταῦτα εἰς πομπήν, ὡς εἴρηται, νεκρικὴν, ὡς περ καὶ ἐφεξῆς τὸ (η. 713–7) καὶ «δὴ πρόπαν ἡμαρ ἐς ἥλιον καταδύντα δακρυχέοντες ὀδύροντο πρὸ πυλάων, εἰ μὴ» ὁ δεῖνα, οἶον ὁ «γέρον, λαοῖσι μετηύδα· εἴξατέ μοι οὐρεῦσι διελθέμεν· αὐτὰρ ἔπειτα ἄσεσθε», τουτέστι κορέσεσθε, «κλαυθμοῖο, ἐπὴν ἀγάγοιμι δόμονδε». (η. 700) Ὅρα δὲ ὅτι τε τὸ «ἔγνω» ἡρμήνευσεν ὁ ποιητὴς διὰ τοῦ «εἰσενόησεν», ἐν ᾧ περιττὴ ἢ πρόθεσις, ὡς καὶ ἐν τῷ «πέργαμον εἰσαναβάσα», (η. 716) οὕτω καὶ τοὺς ἡμιόνους ὡς καὶ πρὸ τούτου ἐρμηνεύει οὐρεῖς αὐτοὺς εἰπὼν (η. 702), καὶ ὅτι λέχος ἐνταῦθα ἐπὶ τῆς ἀπλῶς ἀνακλίσεως ἔφη, ἐν ᾧ φάρος ἴσως ἐν κατὰ ἔλεον Ἀχιλλέως τῷ νεκρῷ ὑπέστρωτο Ἐκτορὶ ἐπὶ ἀμάξης κειμένῳ. ἐν μέντοι τῇ πόλει οὐ τοιαῦτα λέχεα τούτῳ ἔσσονται ὑπνοῦντι ἀνέγερτον, ἀλλὰ τρητοῖς ἐν λεχέεσσι τεθήσεται. (η. 703) Τὸ δὲ «γέγωνε» συνήθως κἀνταῦθα δηλοῖ τὸ γνωστὸν καὶ ἐξάκουστον ἐβόησε. (η. 704) Τὸ δὲ «ἰόντες» ἐξενίκησεν ἀποδοθῆναι πρὸς τὸ «Τρῶες», ὡς ἀρσενικόν, κατὰ τὸ «Μοῦσαι

καὶ Ἀπόλλων, οἷς ἐγὼ σπένδω». (η. 706) Τὸ δὲ «ἐχαίρετε» εἰς λύπην προκαλεῖται ἀνάλογον. εἰ γὰρ ἔχαιρον ζῶντι μάχης ἐκνοστοῦντι τῷ Ἑκτορι, δηλὸν ὅτι τεθνεῶτος μεγάλα πενθήσουσιν, ἐπεὶ μέγα τότε χάσμα ἦν, ὃ ἐστὶν ἡδονή, οὐ μὴν ἐπίχαρμα δυσμενέεσσι. Τὸ δὲ «πόλει παντί τε δήμῳ» ἢ ὡς ἐν σχεδιασμῷ ταυτολογεῖ, ταυτὸν γὰρ πόλις καὶ δήμος, καθὰ δηλοῖ εὐθύς ῥηθὲν τὸ «οὐδέ τις ἐν πόλει ἐλείπετο», καὶ Ἑκτωρ δὲ που χολούμενος τῷ ἀδελφῷ ἔφη «πῆμα πόληϊ τε παντί τε δήμῳ», ἢ δήμος μὲν οὐ δηλοῖ καὶ γυναῖκας, ἢ πόλις δὲ καὶ αὐτάς. (η. 707) Τὸ δὲ «ἐνὶ πόλει» συνίζησιν ἔχει τῶν τελευταίων δύο φωνηέντων τοῦ ἔ και τοῦ ἱ εἰς μίαν βραχεῖαν, 4.976 ὃ δὴ σπανίως γινόμενον συνέβη καὶ ἐν τῷ «ἀλλὰ τεὸν οὔποτε θυμόν» καὶ ἐξῆς, ὡς που προδεδήλωται. (η. 708) Τὸ δὲ «ἀάσχετον» ἀντὶ τοῦ λίαν ἄσχετον πρὸς διαστολὴν λέγεται τοῦ μὴ λίαν ἀσχέτου, ὁποῖος καὶ ὁ γόος, οὗ αἴψα κορεννύμεθα. καὶ ἔστι καὶ ἡ τοιαύτη λέξις τρισύνθετος, εἰ καὶ μὴ κατὰ τὸ δυσαρτιστοτόκεια μηδὲ κατὰ τὸ πανάποτος καὶ δυσάμμορος καὶ παναώριος, ἀλλὰ γε κατὰ τὸ ἀάατος. (η. 710 ς.) Τὸ δὲ «πρῶται τὸν γε τιλλέσθην», ἀντὶ τοῦ εἰς τοῦτον ἢ διὰ τοῦτον, τὸν φερόμενον δηλαδὴ νεκρόν. δηλοῖ δὲ ἐλλειπτικῶς τὸ τίλλεσθαι ἐνταῦθα μὲν τριχῶν πένθιμον ἔκπασιν, ἢ δὲ παρὰ τῷ Κωμικῷ Ἀττικῇ χρήσις οὐκ εὐσχήμονα σημασίαν δηλοῖ, δρωπακισμόν τε σημαίνουσα καὶ τι κακοσχημονέστερον ἕτερον. Τὸ δὲ «ἐπ' ἄμαξαν» Ἰωνικὴν ψίλωσιν τῆς ἀμάξης δηλοῖ. εἰ δὲ τις ἰσχυρογνωμονεῖ, γράφων «ἐφ' ἄμαξαν», εἴη ἂν προσήκων ταῖς ἐξ ἀμάξης, ὃ φασιν, λοιδορίαῖς διὰ τὸ φίλερι. (η. 712) Τὸ δὲ «ἀπτόμεναι κεφαλῆς» τῆς ἦν ὅτε φιλάτης, οἴκτιστον ἐν τοῖς ῥηθεῖσι καὶ αὐτό. [Μετ' ὀλίγα οὖν καὶ ἡ φίλανδρος λευκώλενος, ὡς ἐκεῖ ὁ ποιητὴς ἐρεῖ, Ἀνδρομάχη ἐξάρχει γόου «Ἑκτορος ἀνδροφόνοιο κάρη μετὰ χερσὶν ἔχουσα.»] (η. 716) Ὅτι τὸ τὸν ὄχλον ὧδε καὶ ἐκεῖ χωρισθῆναι οὐ μόνον διασχεῖν λέγεται, ἀλλὰ καὶ εἴξειν καὶ διαστήναι. φησὶ γοῦν «εἴξατέ μοι οὐρεῦσι διελθέμεν», οὐς φθάσας ἡμιόνους ἔλεγε, καὶ μετ' ὀλίγα, «οἱ δὲ διέστησαν καὶ εἴξαν ἀπήνη». (η. 720-2) Ὅτι παρεκάθισαν τῷ τοῦ Ἑκτορος νεκρῷ ἀοιδούς θρήνων ἐξάρχους, οἱ δέ», ἢ «οἱ τε», «στονόεσσαν ἀοιδὴν οἱ μὲν ἄρ ἐθρήνεον, ἐπὶ δ' ἐστενάχοντο γυναῖκες», ὅπερ καὶ ἐπὶ τῆς Ἀνδρομάχης ἐρεῖ, ἐπὶ δὲ τῆς Ἑκάβης «γόον ἀλίσστον ὄρινεν», ἐπὶ δὲ Ἑλένης «ἔστενε δήμος ἀπείρων». Βαρβαρικὸν 4.977 δὲ καὶ οἱ τῶν θρήνων ἔξαρχοι ἀοιδοί. ἦσαν γὰρ καὶ ὦδαί θρηνητήριοι, ὅποια ὕστερον καὶ τὰ λεγόμενα μέλη Καρικά. καὶ οἱ Ἑλληνικοὶ δὲ ἔλεγχοι, ὃ ἐστὶ θρήνοι, οἱ μετ' αὐλοῦ, φασίν, ἤδοντο. πένθιμος γὰρ ἦν τὸ πρῶτον, φασίν, ὃ αὐλός. Μίδας δὲ ὁ Γορδίου παραβώμιον αὐτὸν ἐποίησεν ἀποθεῶσαι τὴν μητέρα βουληθείς. (η. 722) Τὸ δὲ «οἱ μὲν ἄρ» περισσὸν κεῖται διὰ καινὸν σχηματισμόν. καὶ χωρὶς γὰρ αὐτοῦ ὁ λόγος εὐσύντακτος. ποιεῖ δὲ ὅμως αὐτὸ καινότητά σχήματος, ἧς αἴτιος δοκεῖ εἶναι ὁ σχεδιασμός. ἐπεὶ γὰρ ἡ στονόεσσα ἀοιδή, ὃ ἐστὶν ὁ θρήνος, οὐκ ἦν καὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἀλλ' αἱ μὲν ἐστενάχοντο, οἱ δ' ἐθρήνου, διὰ τοῦτο εἰπῶν «οἱ στονόεσσαν ἀοιδὴν», ὃ οὐκ ἦν ἀμφοῖν κοινόν, ἐπαναλαβὼν καὶ μερίσας διευκρίνησεν· οἱ μὲν ἐθρήνεον διὰ τῆς εἰρημένης ἀοιδῆς, αἱ δὲ γυναῖκες ἐστενάχον, ὡς οἷον ὄργανόν τι οὔσαι βομβητικὸν αὐταὶ διὰ στεναγμοῦ ἐπὶ τῇ ἐμμελείᾳ τῆς ῥηθείσης ἀοιδῆς. (η. 721) Ὅρα δὲ τὸ «θρήνων ἔξαρχοι», ὅθεν ἐπὶ μὲν Ἀνδρομάχης ἐρεῖ ἦρχε γόοιο», ἐπὶ δὲ Ἑκάβης καὶ Ἑλένης «ἐξῆρχε γόοιο». Ὅτι ἐπεὶ ἐχρῆν μὴ μόνον ἕξωτῆς πόλεως κείμενον τὸν Ἑκτορα ἐν τοῖς πρὸ τούτων μονωδηθῆναι, ἀλλὰ καὶ μάλιστα εἰς Τροίαν ἀχθέντα, τὸν μὲν Πρίαμον οὐδὲν τι πένθιμον ὁ ποιητὴς πλάττει λαλοῦντα, ἱκανῶς γὰρ ἤδη ὁ γέρων ἐπαθήνατο ἐν τε τῇ Τροίᾳ καὶ παρὰ τῷ Ἀχιλλεῖ, τὴν γυναῖκα δὲ Ἀνδρομάχην ἐπιλεξάμενος, ἢ μάλιστα καὶ ἐφίλει τὸν Ἑκτορα καὶ αὐτὸν πάλιν ἀντεφιλεῖτο, μετὰ δέ, τὴν μητέρα, οὐδὲν ἦττον τῆς γυναικὸς διατεθειμένην περὶ τὸν κείμενον, καὶ ἐπὶ ταύταις τὴν Ἑλένην διὰ τὸ καινότερον, ξενίζει γὰρ τὸ τὴν ἔπηλυν ὑπὲρ τὰς τοῦ ἄστεος ἐπὶ τῷ κειμένῳ παθαίνεσθαι, μονωδεῖ τεχνικῶς διὰ τῶν τριῶν τούτων προσώπων τὰ καίρια,

ἀπαξιώσας μὲν ἄνδρας πενθεῖν ἐξάρχοντας θρήνου αἰοιδῆς, γυναίξιν δὲ τοὺς 4.978 ὀδυρμούς ἀναθείς. καὶ Ἀνδρομάχη μὲν πολυνοούτερον διὰ πολλῶν κεφαλαίων τὸν οἶκτον ἐργάζεται, ἡ δὲ μήτηρ τὸ θεοφιλὲς τοῦ παιδὸς ἴσχει τοῦ λόγου κεφάλαιον, οὗ χάριν καὶ ἄσπυτος πεφύλακται, τῇ δὲ Ἑλένη τοῦ λόγου ὕλη τὸ πρὸς αὐτὴν μάλιστα μελίχιον τοῦ Ἑκτορος. (ἡ. 724–45) Ἔχει δὲ οὕτω τὰ τῆς Ἀνδρομάχης, ἄπερ ἔλεγεν, «Ἑκτορος ἀνδροφόνιοι», καθὰ εἴρηται,] «κάρη μετὰ χερσὶν ἔχουσα», ὅπερ οὔτε ἡ Ἑκάβη νῦν ὡς πρὸ βραχέων οὔτε ἡ Ἑλένη ποιεῖ, ὡς τὸ σχῆμα προκατασχούσης ἄρτι τῆς γυναικός «ἄνερ, ἀπ' αἰῶνος νέος ὦλεο, κὰδ δέ με χήρην λείπεις ἐν μεγάροισι, πάϊς δ' ἔτι νήπιος αὐτῶς, ὃν τέκομεν σύ τ' ἐγὼ τε δυσάμμοροι, οὐδέ μιν οἶω ἦβην ἴξεσθαι· πρὶν γὰρ πόλις ἦδε κατ' ἄκρης πέρσεται· ἡ γὰρ ὄλωλας ἐπίσκοπος, ὅς τέ μιν αὐτὴν ῥύσκει, ἔχες δ' ἀλόχους κεδνάς καὶ νήπια τέκνα, αἱ δὴ τοι τάχα νηυσὶν οἰχῆσονται γλαφυρῆσι. καὶ μὲν ἐγὼ μετὰ τῆσιν», ἡγουν σὺν ταύταις, «σὺ δ' αὖ, τέκος, ἡ ἐμοὶ αὐτῇ ἔψαι ἔνθα κεν ἔργα ἀεικέα ἐργάζοιο ἀεθλεύων πρὸ ἄνακτος ἀμειλίχου, ἡ τις Ἀχαιῶν ῥίψει χεῖρὸς ἐλὼν ἀπὸ πύργου λυγρὸν ὄλεθρον, χῳόμενος», ὦ τινι «δὴ που ἀδελφεὸν ἔκτανεν Ἑκτωρ ἢ πατέρα ἢ καὶ υἱόν, ἐπεὶ μάλα πολλοὶ Ἀχαιῶν Ἑκτορος ἐν παλάμησιν ὀδᾶξ ἔλον ἄσπετον οὐδας. οὐ γὰρ μείλιχος ἔσκε πατὴρ τεὸς ἐν δαῖ λυγρῇ. τῷ καὶ μιν λαοὶ ὀδύρονται κατὰ ἄστν, ἀρητὸν δὲ τοκεῦσι γόνον καὶ πένθος ἔθηκας, Ἑκτορ· ἐμοὶ δὲ μάλιστα λελείπεται ἄλγεα λυγρὰ· οὐ γὰρ μοι θνήσκων λεχέων ἐκ χεῖρας ὄρεξας, οὐδέ τί μοι εἶπες πυκινὸν ἔπος, οὗ τέ κεν αἰεὶ μεμνήμην νύκτας τε καὶ ἡματα δακρυχέουσα», ὡς δηλαδὴ τῶν ἐξοδίων καὶ σχημάτων καὶ λόγων ἐπὶ μνήμης φερομένων μάλιστα τοῖς ἐνδιαθέτως ἀκροωμένοις. (ἡ. 725) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μὲν «ἀπ' αἰῶνος ὦλεο νέος» ἀντὶ τοῦ ἐν νεότητι ἐξεκόπης τῆς τεταγμένης ζωῆς, ὃ δὴ ἐστὶν οἰκτρότατον. τοὺς γὰρ ἐν γῆρα θανόντας μᾶλλον εὐδαιμονίζομεν, εἰ καὶ ἄλλως λόγος τε σοφοῦ περιφέρεται τὸ νέους θνήσκειν οὐς φιλοῦσι θεοί, καὶ τι βάρβαρον μὲν ἔθνος, ἐλληνίζον δὲ ὅμως τὰ εἰς τὸ κατανοῆσαι τὸ τοῦ βίου πραγματειῶδες, ἐπὶ γενέθλι μὲν παιδὸς πενθοῦσι, γέροντος δὲ οἰχομένου χαίρουσι, τὸ μὲν, ὅτι πειράσεται δεινῶν ὁ γεννηθείς, τὸ δ' ὅτι ἀπήλλακται κακῶν ὁ γηρῶν. 4.979 (ἡ. 727) Τὸ δὲ «ὃν τέκομεν σύ τ' ἐγὼ τε» πρὸς διαστολὴν ἑτεροίων παίδων ἐρρέθη, οὐς οὐ πάνυ στέργουσιν οἱ σύνευνοι διὰ τὸ ἐν αὐτοῖς οὐ γνήσιον. (ἡ. 728) Τὸ δὲ «κατ' ἄκρης» τί δηλοῖ, προηρημίνευται. (ἡ. 729) Τὸ δὲ «ἐπίσκοπος» ἐρμηνεύων φησὶν «ὅς αὐτὴν ἐφύλαττες». τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ ῥύσκεσθαι, ὃ πάλιν ἐφερμηνεύων ἐπήγαγεν «ἔχες δ' ἀλόχους καὶ τέκνα». ἐπισκοπεῖν γὰρ καὶ ῥύσκεσθαι καὶ ἔχειν ταῦτόν δηλοῦσι. [Γίνεται δὲ καὶ τὸ ῥύσκω ἀπὸ τοῦ ῥύω ῥύσω πλεονασμῷ τοῦ κάππα πρὸς ὁμοιότητα τοῦ θνῶ θνήσω θνήσκω, δαίω, τὸ μανθάνω, δαίσω δαίσκω, καὶ ἀναδιπλασιασμῷ καὶ ἀπελεύσει τοῦ ἰῶτα τῆς διφθόγγου, διδάσκω, οἷς ἐν τῇ εἰς τὸν μέλλοντα κλίσσει οὐ προσλογίζεται τὸ φυσικὸν σίγμα, ἀλλὰ πρὸς τὸ τῆς παραληγούσης κάππα κλίνεται, ὡς εἶπερ ἦν θνήκω καὶ διδάκω, ὧν δηλαδὴ μέλλοντες θνήξω καὶ διδάξω. ὅτι δὲ οὐκ ἐπὶ πάντων τῶν τοιούτων τοιαύτη κλίσις γίνεται, οὐκ ἔστιν ἀμφιβαλεῖν. τοῦ γὰρ εἶσκω καὶ ῥύσκω καὶ ῥυῖσκω καὶ κικλήσκω καὶ μιμνήσκω καὶ ἄλλων οὐδ' ὄλως εἰσὶ μέλλοντες.] Τὸ δὲ «ὅς τέ μιν αὐτὴν», ἡγουν τὴν Τροίαν, κατ' ἐξοχὴν τινα κεῖται, ὡς καὶ μετ' ὀλίγα τὸ «ἐμοὶ αὐτῇ ἔψαι». ἐν ἑτέροις δὲ σύνθετοι ἐφάνησαν ἀντωνυμίαι δηλοῦσθαι διὰ τῆς παραλληλίας τῶν τοιούτων ἀντωνυμιῶν. παράγωγον δὲ τοῦ ῥύεσθαι[, ὡς ἐρρέθη,] τὸ ῥύσκεσθαι καὶ ποιητικώτερον, ὡς περ μετ' ὀλίγα καὶ τὸ «ῥυστάζεσκε», τρεῖς ἔχον παραγωγάς. ῥύω γὰρ· ἀφ' οὗ ῥυστῶ· ἐξ οὗ ῥυστάζω, ὅθεν τὸ ῥυσταζέσκω. (ἡ. 732–5) Τὸ δὲ «σὺ δὲ, τέκος, ἡ ἐμοὶ ἔψαι» ἢ ἀπὸ πύργου ῥιφήσει ὡς ἐν ἠθοποιίᾳ τοῦ μέλλοντος ἄπτεται χρόνου. λαλεῖ δὲ καὶ πολέμου ἔθος. οἱ γὰρ ἐν ἀλώσει πόλεως μὴ δυνάμενοι δουλεύειν παῖδες ῥίπτονται καὶ συντρίβονται, καὶ μᾶλλον, εἰ καὶ ἄμυνά τις προοφείλεται, ὅπερ Ἀνδρομάχη μὲν στοζαχομένη τὸν παῖδα νομίζει παθεῖν, ἡ καὶ

είπουσα τὸ «οὐδέ μιν οἴω ἦβην ἴξεσθαι». οἱ δὲ μεθ' Ὅμηρον ἱστοροῦσι, φάμενοι τὸν Ἀστυάνακτα κατὰ τοῦ τείχους ῥιφήναι διὰ τὰ εἰς τοὺς 4.980 Ἀχαιοὺς κακὰ τοῦ πατρός, ἃ καὶ ἡ γυνὴ ἐκτίθεται. (η. 733) Τὸ δὲ «ἔργα ἐργάζοιο» μυρία ὅμοια ἔχει κατὰ ἔτυμολογίαν Ἀττικῶς οὕτω φραζόμενα. (η. 734) Τοῦ δὲ «ἀεικέα ἔργα» ἐρμηνεῖα εὐθύς ἐπάγεται τὸ «ἀεθλεύων πρὸ ἄνακτος», ἦγουν κατὰ τοὺς παλαιούς, ὑπὲρ δεσπότη κακοπαθῶν. ὅθεν ὁ Πίνδαρος φησὶ «λυσίπονοι δεσποτῶν θεράποντες», ὑπὲρ ὧν δηλαδὴ πλέουσι, γεωργοῦσιν, ἀχθοφοροῦσι καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα πάσχουσι. (η. 735) Τὸ δὲ «λυγρὸν ὄλεθρον» ἔλλειψιν προθέσεως ἔπαθε. κεῖται γὰρ ἀντὶ τοῦ εἰς λυγρὸν ἢ κατὰ λυγρὸν ὄλεθρον. ἴσως δὲ καὶ ἀσυνδέτως ἀναφωνεῖται κατὰ τι πάθος ἀπλοϊκώτερον. (η. 736) Οὕτω δὲ ἀπλοϊκὸν καὶ τὸ «ῶτινι δήπου ἀδελφεὸν ἔκτανεν». οὐ γὰρ ἀδελφοὺς μόνους ἔκτεινεν Ἐκτωρ, ἀλλὰ καὶ ἑτεροῖαν συγγένειαν, ἤδη δὲ καὶ θεράποντας, ἐταίρους, φίλους, ὁποῖος καὶ ὁ Πάτροκλος τῷ Ἀχιλλεῖ. διὸ καὶ τὸ «δήπου» διστακτικὸν ἐνταῦθα εἶναι δοκεῖ, οὐ μὴν βεβαιωτικόν, ὡς καὶ τὸ δήπουθεν παρὰ τοῖς ὕστερον. (η. 738) Τὸ δὲ «ὀδὰξ ἔλον ἄσπετον οὐδας» ἐκ μέρους τοὺς ἀπλῶς ἀναιρεθέντας δηλοῖ. οὐ γὰρ ἐξ ἀνάγκης πᾶς ἐν πολέμῳ θανὼν δάκνει τὴν γῆν. Δῆλον δὲ καὶ ὅτι τὸ «ἄσπετον», τῆς ὅλης γῆς ἐπίθετον ὄν, καθὰ καὶ τὸ ἄπειρον, ὅμως ὡσπερ ἐν Ὀδυσσεΐα, οὕτω καὶ ἐν Ἰλιάδι συνήθως ἐπὶ βραχυτάτης καὶ νῦν ἐλέχθη γῆς. (η. 739) Τὸ δὲ «οὐ μείλιχος ἐν μάχῃ» ἐρρέθη, ὡς ἄλλως μειλιχίου ὄντος Ἐκτορος, καὶ ὡς ἡ Ἑλένη ἐρεῖ «ἀγανόφρονος». (η. 741) Ὅρα δὲ καὶ τὸ «πένθος ἔθηκας, Ἐκτορ». ἐνήλλαξε γὰρ ἀνελπίστως τὸν λόγον ἀπὸ τρίτου προσώπου εἰς δεῦτερον κατὰ σχῆμα ἐνδιαθέτου ἀποστροφῆς, ἵνα καταλήξῃ ὁμοίως τῇ ἀρχῇ κλητικῶς ἐκτεθείσῃ τῇ «ἄνερ, ἀπ' αἰῶνος ὦλεο». ἔστι δὲ τις ἐνταῦθα καὶ ἑτέρα ἐναλλαγὴ σχήματος. Ἐκάβη μὲν γὰρ καὶ Ἑλένη ἀπὸ τῆς τοῦ Ἐκτορος κλητικῆς ἄρχονται, Ἀνδρομάχη δὲ, προτιμησαμένη ἐκ τοῦ «ἄνερ» κατάρξασθαι, εἶτα εἰς τὸ «Ἐκτορ» κατέληξεν, οἶονεὶ οὕτως εἰπούσα «ἄνερ Ἐκτορ», ὡς πού καὶ ἐχρῆν τὴν γυναῖκα εἰπεῖν, καθὰ καὶ ἡ μήτηρ Ἐκάβη «Ἐκτορ» φησὶν «ἐμῷ θυμῷ πάντων πολὺ φίλτατε παίδων», καὶ ἡ νυὸς Ἑλένη κατὰ παρωδίαν «Ἐκτορ, ἐμῷ θυμῷ δαέρων πολὺ φίλτατε πάντων». καὶ τοιαῦτα μὲν τὰ τῆς γυναικός. 4.981 (η. 742) Ἐν οἷς τὸ μὲν «λελείψεται ἄλγεα λυγρὰ», ὅμοιον τῷ «τὰ δὲ λείψεται ἄλγεα λυγρὰ», ὃ φησὶν Ἡσίοδος. [(η. 745) Τὸ δὲ «μεμνήμην» ἀνάλογον εὐκτικὸν κατὰ τὸ κέκλημα κεκλήμην καὶ τὰ ὅμοια, ὡς οἱ Τεχνικοὶ κανονικῶς παραδιδόασιν.] (η. 747–59) Ἡ δὲ μήτηρ καὶ ζῶντα θεοφιλῆ τὸν κείμενον δεικνύσα καὶ θανόντα φησὶν «Ἐκτορ» καὶ ἐξῆς, ὡς προεῖρηται, «ἦ μὲν μοι, ζωὸς περ ἐὼν φίλος ἦσθα θεοῖσιν· οἱ δ' ἄρα σεῦ κήδοντο καὶ ἐν θανάτοιο περ αἴση. ἄλλους μὲν γὰρ παῖδας ἐμοὺς πόδας ὠκύς Ἀχιλλεὺς πέρνασκεν, ἦν τινα», ἢ «ὄν τινα ἔλεσκε πέρην ἀλὸς ἀτρυγέτοιο, ἐς Σάμον ἔς τ' Ἴμβρον καὶ Λῆμνον ἀμιχθαλόεσσαν· σεῦ δ' ἐπεὶ ἐξέλετο ψυχὴν ταναηκεῖ χαλκῷ, πολλὰ ῥυστάζεσκεν ἐοῦ περὶ σῆμα ἐτάροιο Πατρόκλου, τὸν ἔπεφνες, ἀνέστησε δὲ μιν οὐδ' ὥς», ὡς καὶ προεγράφη, «νῦν δὲ μοι ἐρσήεις καὶ πρόσφατος ἐν μεγάροισι κεῖσαι, τῷ ἵκελος ὄν τ' ἀργυρότοξος Ἀπόλλων οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιοχόμενος κατέπεφνε», τουτέστιν, ὅμοιος οὐ πεφονευμένῳ ἀλλὰ τινὶ ἐξαίφνης θανόντι, ὡς πολλαχοῦ δεδήλωται. τοῦτο δὲ ἡ γραῦς εἶπε διὰ τὸ μεμυκέναι, ὡς καὶ προεῖρηται, τὰ ἔλκη τοῦ νεκροῦ καὶ μηδὲν ἔχειν σημεῖον τρώσεως. (η. 752 ς.) Τριῶν δὲ νήσων μέμνηται, ἢ γυναικικῶς οἷα μὴ πολυῖστωρ, ἢ ὅτι, ὡς εἰκός, ἐν αὐταῖς ἐπέρναντο οἱ τῶν Τρώων αἰχμάλωτοι, ὃ ἔστιν ἐπωλοῦντο πέραν ἀλὸς ἀγόμενοι, ἀφ' οὔ παρήκται τὸ πέρνασθαι, πολλαχοῦ κείμενον παρὰ τῷ ποιητῇ, ὡς εἶναι τὸ «πέρνασκε πέρην ἀλὸς» τρόπου καὶ αὐτὸ ἔτυμολογικοῦ. Ὅρα δὲ κἀνταῦθα ποιητικὰ πάρισα, τὸ «πέρνασκε» καὶ τὸ «ἔλεσκεν», ἀπλοϊκῶς οὕτω παραπεσόντα τῇ ἠθοποιίᾳ τῆς γραφῆς. (η. 750) Θανάτοιο δὲ αἴσα περιφραστικῶς ὁ θάνατος πρὸς διαστολὴν ἑτέρας αἴσης. ἐν τούτοις δὲ ἡ ποίησις τὸν θεοφιλῆ ἄνδρα καὶ ζῶντα καὶ τεθνεῶτα

φιλεισθαι λέγει θεῶ. (η. 751) Τὸ δὲ «παῖδας ἐμούς πόδας ὠκύς Ἀχιλλεύς» ἔχει τι κάλλους κατὰ τὸ «παῖδας» καὶ «πόδας». (η. 753) Σάμον δὲ καὶ νῦν τὴν Θρακίαν λέγει. αὕτη γὰρ τοῖς περὶ Λῆμνον καὶ Ἴμβρον τόποις παράκειται, οὐ μὴν ἢ ἀνατολικωτέρα Ἴωνική. Ἀμιχθαλόεσσα δὲ οἶονεὶ ἀμικτόεσσα, τροπῇ τῶν ψιλῶν εἰς δασέα καὶ πλεονασμῶ τῆς ᾠ-λ 4.982 συλλαβῆς ἐκ τοῦ ἄμικτος. ἀπρόσμικτος γὰρ ἦν ἢ Λῆμνος τοῖς πλέουσιν, ἐπεὶ Σίντιες οἱ Λῆμνιοὶ καὶ πειρατικοί. ἢ καὶ διὰ τὸ πετρῶδες ἐν πολλοῖς καὶ δυσπρόσιτον, περὶ ὧν καὶ Σοφοκλῆς φησιν «οὐκ ἐνθάδ' οἱ πλοῖ τοῖσι σώφροσι βροτῶν». οἱ δὲ παλαιοὶ φασιν καί, ὅτι κατὰ Κυπρίου ἀμιχθαλόεσσα ἢ εὐδαίμων, τοῦτο δὲ ὡς οἶα πολύμικτος. [(η. 754 ς.) Τὸ δὲ «σεῦ δ' ἐπεὶ ἐξέλετο θυμὸν ῥυστάζεσκεν» οὐκ ἀναγκαίως πάντη πεπλαγίασται. εἶχε γὰρ καὶ κατὰ αἰτιατικὴν εἰπεῖν «σὲ δὲ ῥυστάζεσκε», εἰ μὴ τὸ μέτρον ἀπήτησε πλαγιασμόν.] (η. 756) Τὸ δὲ «ὄν πέφνες» ἢ παραμυθία τῆς Ἐκάβης ἐστί. λέγει δὲ αὐτὸ καὶ εἰς ἔπαινον τοῦ παιδός. Τὸ δὲ «ἀνέστησε δέ μιν οὐδ' ὥς» καταφορὰ τῆς τοῦ Ἀχιλλέως ἐστὶν ὠμότητος, ὡς ἐπὶ ἀνηνύτοις χολοῦντος. (η. 757) Τὸ δὲ «ἐρσήεις» ἀποφάσκει τοῦ Ἴκτορος τὴν νεκρικὴν ξηρότητα. εἰ γὰρ ἐρσήεις ἐστί, δῆλον ὡς οὐκ ἔστιν ἀλίβας, τοῦτο δὲ σὺν καὶ τοῖς ἐξῆς τὴν πρὸς Ἴκτορα τῶν μακάρων φιλίαν δηλοῖ. Τὸ δὲ «πρόσφατος» ἀντὶ τοῦ νεωστὶ καὶ ἐγγὺς φατός, ὃ ἐστί πεφονευμένος, ἀφ' οὗ καὶ ἀρηΐφατος. παρὰ δὲ τοῖς μεθ' Ὁμηρον πρόσφατον τὸ νεαρὸν καί, ὡς εἰπεῖν, ἐγγὺς φατόν, ἦτοι φανέν καὶ δειχθέν, ἢ καὶ ἄλλως, ἐγγὺς καὶ προσεχῶς φατόν, ἦτοι λεκτόν, ἐξ οὗ καὶ φατειός, οὗ καθ' ὁμοιότητα καὶ ποταίνιον οἱ ὕστερον τὸ νεωστὶ συμβᾶν εἶπον, ταῦτόν θέντες εἶναι τὸ ᾠ-ο-τ-ι καὶ τὸ ᾠ-ρ-ο-ς, ὁμοίως καὶ τὸ αἶνος καὶ τὸ φατός, κἀντεῦθεν εἰς ὅμοιον ἦκειν τὸ ποταίνιον καὶ τὸ πρόσφατον. δῆλον δὲ ὅτι, ὡσπερ ἢ φάσις, οὕτω καὶ ὁ αἶνος ἐπὶ 4.983 λόγου δύναται τίθεσθαι ἀπλῶς. καὶ τοιαύδε μὲν καὶ τὰ κατὰ τὴν μητέρα Ἐκάβην. (η. 761–75) Ἡ δὲ Ἑλένη τριτάτη ἐξάρχουσα γόοιο καὶ ἀρξαμένη ἐν τε πρώτῳ στίχῳ καὶ δευτέρῳ κατὰ τὴν πενθερὰν Ἐκάβην «Ἴκτορ» φησί, καὶ ἐξῆς, ὡς προγέγραπται, «ἦ μὲν μοι πόσις ἐστὶν Ἀλέξανδρος θεοειδής, ὅς μ' ἄγε Τροίηνδ', ὡς πρὶν ὠφελλον ὀλέσθαι», ἢ «ὠφελλ' ἀπολέσθαι», ἐκεῖνος δηλαδή, «ἦδη γὰρ νῦν μοι τόδ' ἐεικοστὸν ἔτος ἐστίν, ἐξ οὗ κεῖθεν ἔβην καὶ ἐμῆς ἀπελήλυθα πάτρης· ἀλλ' οὐ πῶ σεῦ ἄκουσα κακὸν ἔπος οὐδ' ἀσύφηλον· ἀλλ' εἴ τίς με καὶ ἄλλος ἐνὶ μεγάροισιν ἐνίπτει», ὃ ἐστὶν ἔπεσιν ἐπιπλήττοι, «δαέρων ἢ γαλόων ἢ εἰνατέρων εὐπέπλων, ἢ ἐκυρή, ἐκυρὸς δὲ πατὴρ ὡς ἦπιος αἰεὶ, ἀλλὰ σὺ τὸν γ' ἐπέεσσι παραιφάμενος κατέρυκες σῆ τ' ἀγανοφροσύνη καὶ σοῖς ἀγανοῖς ἐπέεσσι. τῷ σέ θ' ἄμα κλαίω καὶ ἐμὲ ἄμμορον ἀχνυμένη κῆρ· οὐ γὰρ τίς μοι ἔτ' ἄλλος ἐνὶ Τροίῃ εὐρείῃ ἦπιος οὐδὲ φίλος, πάντες δέ με πεφρίκασιν», ἦγουν μισοῦσι κατὰ τινος, μάλιστα δὲ δειλιῶσιν ὡς ὀλεθρίαν, καὶ ὡς ἂν καιρίως εἶποι τις, ἐρρίγασι καὶ στυγοῦσιν. ὅθεν καὶ ῥιγεδανὴ που καὶ στυγερὴ ἐρρέθη Ἑλένη. Καὶ ὄρα τὸ τῆς ἠρωΐδος φιλάληθες, ἦτις ἀκρωμένης καὶ τῆς Ἐκάβης φιλαίτιον ἑαυτῇ ὡσπερ καὶ τοὺς ἄλλους, οὕτω καὶ τὴν ἐκυρὰν εἶναι δηλοῖ, δίχα γε, ὡς εἰκός, Πριάμου καὶ Ἴκτορος. ὡς εἶγε καὶ αὐτοὶ οἱ προέχοντες ἀπήχθησαν τῇ Ἑλένῃ, τί ἔδει τηλικούτον γενέσθαι πόλεμον καὶ μὴ ταχὺ ἐκδοθῆναι αὐτὴν τῷ ἀνδρὶ; ὅτι δὲ ἀγαθὸς ἦν αὐτῇ ὁ ἐκυρὸς, καὶ ἐν τῇ γάμμῳ ῥαψωδία δεδήλωται. [(η. 763) Ὅρα δὲ τῆς αὐτῆς Ἑλένης καὶ τὸ «ἦ μὲν μοι πόσις ἐστὶν Ἀλέξανδρος». προλαμβάνει γὰρ κολακικώτερον καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς λοιποὺς ἐπὶ εὐνοίᾳ, ἵνα μὴ δόξη πρὸς τῶν Ἀχαιῶν εἶναι καὶ δι' αὐτὸ χαίρειν τῇ πτώσει τοῦ Ἴκτορος. διὸ καὶ ἐπήνεσε θεοειδῆ τὸν Πάριν εἰπών. εἰ δὲ τῆς Ἀνδρομάχης εἰπούσης ἄνδρα τὸν Ἴκτορα ἐν τῷ «ἄνερ, ἀπ' αἰῶνος ὦλεο» Ἑλένη οὐκ ἄνδρα τὸν Πάριν ἔφη ἀλλὰ πόσιν, ζητητέον, εἴ τίς ἐστί διαφορὰ πόσιος καὶ ἀνδρός, 4.984 καθὰ Σοφοκλῆς ἐν Τραχινίαις ἐμφαίνει, ὅπου ἢ Δηϊάνειρα δέδοικε, μὴ ποτε ὁ αὐτὴν ἔχων Ἡρακλῆς τῇ μὲν αἰχμαλώτῳ Ἰόλῃ εἶη ἀνὴρ, αὐτῇ δὲ πόσις.] (η. 764) Τὸ δὲ «ὡς πρὶν ὠφελλον ὀλέσθαι» ἀκριβέστερον τοῦ «ὠφελλ' ἀπολέσθαι». οὐ γὰρ ἂν

ἐπαινετικῶς θεοειδῆ τὸν ἄνδρα εἰποῦσα, εἶτα εὐθὺς μεταβαλομένη ἐπαρῶτο ὡς οἶον ἐκλαθομένη. εἰ μὴ ἄρα κατὰ ψυχῆς βαρῦτητα τοῦτο ποιεῖ, ὃ δὴ πολλαχοῦ γίνεται. (η. 765) Ἐεικοστὸν δὲ τετρασυλλάβως νοητέον ἔτος ἀπὸ τῆς ἀρπαγῆς, ὡς δεκαετίας μὲν παρελθούσης τῆ στρατολογίᾳ διὰ τὸ ἐν Ἑλλάδι ὄντας τοὺς Ἀχαιοὺς ἀθροίζεσθαι τε καὶ μανθάνειν ὅσον πλοῦτον οἱ Τρῶες καὶ ἰσχὺν περιεβέβληντο, ἄλλων δὲ δέκα ἐτῶν συντετελεσμένων τῆ τῆς Τροίας πολιορκία. τῆ μέντοι εἰκοσαετεί ἐπανόδῳ τοῦ Ὀδυσσέως οὐ προσλογιστέον τὰ ῥηθέντα τῆς στρατολογίας δέκα ἔτη, ἐν ἧ, φασί, τοὺς Ἀχαιοὺς χειμάζειν μὲν ἐν ταῖς ἰδίαις, θέρους δὲ ἐν Αὐλίδι διάγειν, ἀλλὰ τὰ δέκα τοῦ πολέμου καὶ τὰ ἴσα τῆς πλάνης. παρασημείωσις δὲ Ὀμηρικὴ τὸ ῥηθέν, ὡς ἂν εἰδείη ὁ τῆς Ἰλιάδος ἀκροατής, περὶ τίνων ἢ τοῦ βιβλίου πραγματεία τῷ ποιητῇ. (η. 766) Τὸ δὲ «ἐξ οὗ κείθεν ἔβην» ἐρμηνεύει εἰπὼν «καὶ ἐμῆς ἀπελήλυθα πάτρης». (η. 767) Ἀσύφηλον δὲ τὸ ἀπαίδευτον καὶ βλαπτικόν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐγράφη, παρὰ τὸ ἄσαι, τὸ βλάσαι, καὶ τὸ φηλῆσαι ἀσώφηλον καὶ Αἰολικῶς ἀσύφηλον, ὡς ὄνομα ὄνυμα καὶ τὰ ὅμοια. [Ἐπεὶ δὲ ἡ φράσις τοῦ «οὐ κακὸν ἔπος οὐδ' ἀσύφηλον» διαφέρειν ἀλλήλων ἐμφαίνει τὸ κακὸν καὶ τὸ ἀσύφηλον, ζητητέον εἴ τι διαφέρουσι.] (η. 769) Περὶ δὲ δαέρων καὶ τῆς κατατριβῆς τούτων τῶν συγγενικῶν λέξεων προέγραπται. (η. 771) Ἐν δὲ τῷ «ἀλλὰ σὺ ἐπέεσσι παραιφάμενος, τὸ μὲν ἄ-λ-λ-α περιττεύει Ἀττικῶς, τὸ δὲ «ἐπέεσσι» καιρῶς πρόσκειται. παραιφασίς, εἴρηται καὶ ὅπου μνεῖα παρφάσεως γέγονε τῆς κατὰ τὸν κεστόν, ἥτις ἦν παραλογισμός, οὐ μὴν κατὰ τὴν φιλικὴν πα 4.985 ραίφασιν, ἢ καὶ παραμυθία λέγοιτ' ἂν κατὰ τὸ «καὶ ἄλλοις ἐγὼ παραμυθησαίμην», ὡς ἐν τῇ ἰῶτα ῥαψωδίᾳ κεῖται. δεξιῶς δὲ ἡ Ἑλένη πρὸς τὸ «εἴ τίς με ἐνίπτοι» ἀντέθηκε τὸ «ἀλλὰ σὺ ἐπέεσσι παραιφάμενος κατέρυκες», οἶονεὶ φαμένη ὡς, ἔαν καὶ τις ἐλύπει με λόγοις, σὺ αὖθις παρεμυθοῦ, κατεπάδων λόγοις καὶ κωλύων τὸν ἐνίπτοντα. [Ὅν καὶ ἐνίσσοντά ἐστι λέγειν ἐκ τοῦ ἐνίσσω, τὸ κακολογῶ, οὗ χρῆσις πρὸ βραχέων ἔκειτο. δοκεῖ δὲ καὶ ὁ Ἐκτωρ, καθὰ καὶ οἱ δημογέροντες οἱ ἐν τῇ γάμμα ἐπὶ τῷ τῆς Ἑλένης κάλλει ἐξεπλήττοντο, διατεθεῖσθαι καὶ αὐτός-καὶ που συλλαλεῖ ἐκείνοις τὸ «οὐ νέμεσις» καὶ ἐξῆς- καὶ πρὸς τὸ κάλλος τῆς Ἑλένης ἐκκεκωφῆσθαι, ὅπερ Εὐριπίδης γλυκέως ἄμα καὶ τολμηρῶς καί, ὡς εἰπεῖν, ἐπιφωνηματικῶς ἐπὶ ξιφῶν ἔγραψεν. εἰ δὲ τὸ κάλλος τοῖς παλαιοῖς τίμιον ἐκρίθη, οὐκ ἔστιν ἀμφιβαλεῖν. ἥρωάς τε γὰρ τοὺς καλοὺς ἐφήμιζον, καὶ ἥρῳα ἴδρυν αὐτοῖς. δι' αὐτὸ δὲ καὶ τὸν Ἔρωτα πολλαχοῦ ὑπερετίμων. Θεσπίοις γοῦν Ἔρωτος χάριν τὰ Ἐρωτίδια ἦγον ὡς οἶά τινα Ὀλύμπια καὶ Παναθήνια. καθίστων δὲ πολλοὶ καὶ βασιλέας τοὺς καλλίστους, ὡς οἱ Ἀθάνατοι καλούμενοι Αἰθίοπες, καθὰ καὶ ὁ Δειπνοσοφιστῆς ἱστορεῖ, ὃς εἰπὼν καὶ ὅτι ἔοικε τὸ κάλλος βασιλείας οἰκεῖον εἶναι, καὶ λαλήσας εἰς τοῦτο, περαιοῖ τὸν λόγον, ὡς καὶ ἡμεῖς τῶν ἀψύχων τὰ κάλλιστα προκρίνομεν, θεῖς ἐν μέσῳ καὶ ὡς διὰ κάλλος καὶ Ζεὺς διὰ κεράμων χρυσὸς ἔρχεται, ταῦρος γίνεται, ἀετὸς πτεροῦται πολλάκις, ὡσπερ καὶ ἐπ' Αἰγίνῃ. Πρίαμος δὲ εἰπὼν οὕτω καλὸν ἰδεῖν βασιλέα κατὰ τὸν Ἀγαμέμνονα, πρὸς ἐτέρους καλοὺς βασιλεῖς αὐτὸν παραβάλλει. ἐθαυμάζετο δέ, φασί, καὶ κατὰ Σπάρτην μᾶλλον ὁ κάλλιστος καὶ ἢ καλλίστη. πολλῶν δὲ τοιούτων ὁ τόπος εὐφόρει. διὸ καὶ Ἀρχίδαμος ὁ βασιλεὺς ἐζημιώθη πρὸς τῶν ἐφόρων, οἶα καλῆς γυναικὸς αἰσχροὺς πλουσίαν ἀλλαξάμενος, ἐπεὶ βασιλικοὺς ἀντὶ βασιλέων τῆ Σπάρτη γεννᾶν προαιρεῖται.] (η. 772) 4.986 Ἡ δὲ ἀγανοφροσύνη διαφέρει ἀγανῶν ἐπέων, παρόσον οὔτε ὁ ἀγανόφρων ἐξ ἀνάγκης ἀεὶ ἀγανὰ λαλεῖ, ἔστι γὰρ ὅτε καὶ δριμύζεται, οὔτε τὸ ἀγανὸν ἔπος ἀγανοφροσύνην δηλοῖ ἀεὶ. τί γάρ, εἶπερ ὑποκέκριται; (η. 773) Τὸ δὲ «ἄμμορον» σύμφωνόν ἐστι τῷ «ὡς πρὶν ὠφελλον ὀλέσθαι». δύσμορος γὰρ καὶ ὁ, μὴ δέον ὄν ζῆν, ὅμως τῷ βίῳ περιῶν. καὶ ἐν τούτοις μὲν καὶ τὰ τῆς Ἑλένης. Σημειωτέον δὲ ὡς ἐν κεφαλαίῳ δει ἐπαναλήψει, ὅτι εἰς ἔλεον καταστρέφει τὴν Ἰλιάδα ὁ ποιητής, ὅθεν λαβόντες ἀρχὴν καὶ οἱ δικανίζοντες ἐσχάτους ἐν λόγοις τοὺς οἴκτους ἐτίθεσαν, κινουῦντες τὸν

ἀκροατήν. καὶ προκατάρχει μὲν θρήνου ἢ Κασσάνδρα κωκύσασα καὶ τὸν λαὸν δὲ συγκαλεσαμένη πρὸς θεὰν ὡς οἶα καὶ κήρυξ, καὶ τινα βραχὺν ὑπειποῦσα ἔπαινον, ὅτε καὶ οὐδεὶς ἐν τῇ πόλει ἐλείπετο ἐπὶ τῇ θεᾷ τοῦ νεκροῦ καὶ ὅτι ὁ γέρον βασιλεὺς παραδόξως σέσωστο. εἶτα θρηνοῦσιν ἄνδρες ἀοιδοὶ θρήνων ἕξαρχοι ἄδοντες τὰ συνήθη, ὡς εἰκός. Ὅμηρος γάρ, οὕτω δόξαν αὐτῶ, οὐδὲν περὶ τούτων ἐπισημαίνεται. «ἐπὶ δ' ἔστενάχοντο γυναῖκες». εἶτα δὴ αὐταῖς Ἀνδρομάχη ἄρχει γόοιο, μονωδοῦσα ὅσα γυνὴ σώφρων ἐπ' ἀγαθῶ καὶ ἀνδρείῳ ἀνδρὶ κειμένῳ. μετὰ δ' αὐτὴν κλαίει Ἑκάβη, οὐδὲν τι λέγουσα ὡς μήτηρ πρὸς παῖδα, ὀλίγον δὲ εἰποῦσα καὶ αὐτὴ ἔπαινον 4.987 τοῦ υἱοῦ, ὡς θεοῖς φίλου καὶ μετὰ θάνατον. ἀγροικότερον γὰρ ἢ γραῦς διάκειται, ἢ καὶ ἐν τοῖς πρὸ τούτων τῶ προκολπίῳ καὶ τῶ μαζῶ ἐπέτρεψε τὴν εἰς τὸν Ἑκτορα ἰκετείαν οὐ πολλὰ τινα φθεγξαμένη. ἐπὶ δὲ πᾶσι λαλεῖ καὶ ἡ Ἑλένη τεχνικῶς, τὸν τε κείμενον ἐπαινοῦσα εἰς πραῦτητα, λέγουσα δέ τι καὶ ὑπὲρ Πριάμου, καὶ ἑαυτῆς καταφερομένη. ταύτη δὲ ἐπιστένει καὶ δῆμος ἀπείρων. καὶ τὸ ἐντεῦθεν τῶν μακρῶν θρήνων ἀπαλλαγείς ὁ νεκρὸς ὀψέ ποτε θάπτεται. Σημεῖωσαι δ' ἐν τούτοις, ὅτι οὐ λέγει ὁ ποιητής, τί ἂν εἶπεν ὁ δῆμος ἢ αἱ γυναῖκες, ὥσπερ οὐδὲ οἱ ἀοιδοί, ἐπὶ τῶ κειμένῳ. δυσχερὲς γὰρ τὰ τοιαῦτα μιμεῖσθαι. τὴν δὲ ἰσχὺν αἱ ἠθοποιῖαι ἐπὶ τῶν καθέκαστα μάλιστα ἔχουσι. διὸ καὶ ὁ ποιητής ἐν τοῖς κοινοῖς ἠθοποιεῖ ἀρχόμενος οὕτω «ὥδε δέ τις εἶπεσκε», μερικεύων τὸ κοινὸν διὰ τοῦ τίς ἀορίστου ὀνόματος. οὐ λέγει δέ τι ἐν τούτοις οὐδ' ὁ Πρίαμος, διότι τε τὴν τοῦ γέροντος ῥητορικὴν ἔφθη ὁ ποιητής ἐπιδειξασθαι ἀλλαχοῦ, ὡς καὶ προεδηλώθη, ὃν καὶ Ἀχιλλεὺς ἐθαύμαζε μῦθον ἀκούων, καὶ ὅτι τὸ πᾶν τῆς ταφῆς ἀνύων θρήνοις οὐκ ἐνευκαιρεῖ. (ἠ. 777–81) Ὅτι πλατύνας ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὁ ποιητής τὰ τῆς πυρᾶς τοῦ Πατρόκλου ἐπιτρέχει ἐνταῦθα τῇ τοῦ Ἑκτορος ταφῇ, τεχνικῶς καὶ συνήθως τοῦτο ποιῶν, ἵνα μὴ περιττολογῇ, καθὰ καὶ προσεσημείωται, καὶ μυθολογεύῃ τὰ ἀριζήλως εἰρημένα, ὡς πού αὐτὸς φησι. καὶ λέξεσι μὲν καὶ στίχοις τισὶ χράται τῶν ἐν τῶ Ἐπιταφίῳ, οὐδὲν δὲ ἐνδιασκεύως λαλεῖ, ἀλλὰ φράζει γοργῶς· ὃς ἐκέλευσεν ἄξειν Τρῶας ξύλα ἄστυδε, μηδὲ θυμῶ δειδιότας πυκινὸν λόχον, ὡς Ἀχιλλεὺς, φησί, «πέμπων μ' ὥδε», ἤγουν οὕτως, «ἐπέτελλεν», ὑποσχόμενος «μὴ πρὶν πημανέειν πρὶν δωδεκάτη μόλη ἠώς». (ἠ. 782–92) Καὶ αὐτὸς μὲν «ὡς ἔφατο. οἱ δ' ὑπ' ἀμάχησι βόας ἡμίονους τε ζεύγνυσαν, αἶψα δ' ἔπειτα πρὸ ἄστεος ἠγερέθοντο, ἐννήμαρ μὲν τοῖ γε ἀγίνεον ἄσπετον ὕλην», ὡς τηλόθι τῆς ὕλης οὔσης, καθὰ ἐδηλώθη. «ἀλλ' ὅτε δὴ δεκάτη ἐφάνη φαεσίμβροτος ἠώς, καὶ τότε ἄρ' ἐξέφερον θρασὺν Ἑκτορα δακρυχέοντες. ἐν δὲ πυρῇ ὑπάτη νεκρὸν θέσαν», ὡς πού καὶ ὁ τοῦ Πατρόκλου ἐτέθη νεκρὸς, «ἐν δ' ἔβαλον πῦρ». πρῶτ' δὲ «ἀμφὶ πυρὴν κλυτοῦ Ἑκτορος ἔγρετο λαός. οἱ πρῶτον μὲν κατὰ πυρκαϊῆν σβέσαν αἶθοπι οἴνω πᾶσαν», ὡς καὶ ἐν τῶ Ἐπιταφίῳ, «ὅπόσσον ἐπέσχε πυρὸς μένος· αὐτὰρ ἔπειτα ὄστέα λευκὰ λέγοντο κασίγνητοι ἔταροί τε, μυρόμενοι, θαλερὸν δὲ κατεΐβετο δάκρυ παρειῶν. καὶ τά γε χρυσέην ἐς λάρνακα θῆκαν ἐλόντες, πορφυρέοις πέπλοισι καλύψαντες μαλακοῖσιν· αἶψα δ' ἄρ' ἐς κοίλην κάπετον θέσαν αὐτὰρ ὑπερθε πυκνοῖσιν λάεσσι κατεστόρεσαν μεγάλοισι· ῥίμφα 4.988 δὲ σῆμ' ἔχεαν· περὶ δὲ σκοποὶ εἶατο», ἤγουν ἐκάθηντο, «πάντη», καὶ ἐξῆς. (ἠ. 799 ς.) Καὶ ὅρα ὅτι ὁ Πρίαμος, εἰ καὶ μὴ πῶ ἦν δωδεκάτη, ὥστε καὶ πολεμίζειν, εἶπερ ἀνάγκη, ὅμως προμηθευτικῶς, ἀσφαλείας χάριν στρατηγικῆς, ἐκάθισε σκοποὺς οὐχ' ἀπλῶς, ἀλλὰ «πάντη, μὴ πρὶν», φησί, «ἐφορμηθεῖεν εὐκνήμιδες Ἀχαιοί». ὃ δὴ ἐλλιπῶς ἐλέχθη καὶ συντόμως καθ' ὁμοιότητα τῶν πραττομένων. δηλοῖ γὰρ τὸ μὴ πρὶν ταφῆναι τὸν νεκρὸν καὶ σῆμα χωσθῆναι ἐφορμηθῶσιν οἱ πολέμοι. (ἠ. 783 ς.) Ἰστέον δὲ ὅτι τε τὸ «αἶψα δ' ἔπειτα» δις ἐν τοῖς ῥηθεῖσι κεῖται, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ «πρὸ ἄστεος» τὸ προάστειον παρὰ τοῖς ὕστερον σύγκειται, καὶ ὅτι ἐν τῶ ἀγινέμεν ὕλην, ὃ ἐστὶν ἄγειν, φέρειν, μετακομίζειν, δηλοῦται ὡς καὶ τὸ ὕλην ἀξέμεν τὸ ἀγαγεῖν μᾶλλον δηλοῖ, οὐ μὴν τὸ κλάσαι. πάντως γὰρ ἀγινεῖν μόνον τὸ ἄγειν, οὐ μὴν καὶ τὸ

κλᾶν. τὴν δὲ ὕλην ξύλα πρὸ βραχέων ὁ γέρων ἔφη. Τὸ δὲ «ἄσπετος ὕλη» μεγεθύνει τὴν ξυληγίαν, ἵνα μὴ τῆ περι αὐτῆς βραχυλογία συγκατασμικρύνοιτο. (η. 785) Τὸ δὲ «ἐφάνη φαεσίμβροτος ἠώς» κυριολεξίαν τε ἔχει τοῦ «ἐφάνη» καὶ τρόπον δὲ ἔτυμολογικόν. ἀπὸ τοῦ φάειν γὰρ τὸ φαίνειν γίνεται. ἅμα δὲ καὶ συγγενεῖς αὐταὶ τρεῖς ὁμοῦ συνήλθον λέξεις ἐν παραθέσει. ἠώς τε γὰρ ἀπὸ τοῦ αὔειν, ὃ ἔστι λάμπειν, καὶ τὸ φαίνειν δὲ καὶ τὸ φαέθειν, ἐξ οὗ ἡ φαεσίμβροτος, τῷ λάμπειν ὠκείωνται. καὶ ἄλλως δὲ τὸ «ἐφάνη φαεσίμβροτος ἠώς» πάνυ σαφῶς φράζει τὴν πρωΐαν ἥπερ κατωτέρω τὸ «ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἥως», ὃ πολλαχοῦ τῆς Ὀμηρικῆς ποιήσεως κεῖται. (η. 786) Τὸ δὲ «ἐξέφερον» εἰς ταφήν δηλαδή, τὴν παρὰ τοῖς μεθ' Ὀμηρον παράγει ἐκφοράν, ἢ δηλοῖ ταφήν. ἐξ αὐτοῦ δὲ καὶ τὸ ἐκφορεῖν, γόμον δηλαδή νηός, πρὸς ὃ ἔχει ὁμοιότητα καὶ τὸ διαφορεῖν, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ «διαφορήσω σε» ὃ κεῖται παρὰ τῷ Κωμικῷ. Θρασύν δὲ Ἐκτορα λέγει τὸν ποτε δηλαδή τοιοῦτον, ὡς που καὶ Πρίαμον εὐμελίην τὸν ἦν ὅτε 4.989 αἰχμητήν. παραπέμπει γὰρ σεμνῶς ὁ ποιητὴς τὰ καλὰ ἐπίθετα τοῖς ἥρωσι καὶ ὅτε μὴ ἔχουσι κατ' αὐτὰ ἐνεργεῖν, καὶ πως κειμηλιοῖ ἐκείνοις οὕτως αὐτά. (η. 795) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι χρᾶται κἀνταῦθα τῆ λέξει τῆς λάρνακος, καὶ ὅτι ἐφιλοτιμοῦντο οἱ παλαιοὶ τὴν ἐν λαμπροῖς σκεύεσι ταφήν. χρυσοῦν καὶ ἐνταῦθα λάρναξ. πρὸ δὲ ταύτης ὁμοία φιάλη, κειμήλια ταῦτα τοῖς ἐθέλουσι τυμβωρυχεῖν. Ἄδεται δὲ καὶ Κύρου τάφος πολυόλβος, κακὰ δὲ παθὼν ὑπὸ τῶν τὰ τοιαῦτα λιχνευομένων. ἐτέθη καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν ἐν χρυσοῦν πυέλῳ. ὕστερον δὲ αὐτῆς ἔκβλητος πεσὼν ὑελίην ἔλαχε. (η. 798) Σημειῶσαι δὲ καὶ ὅτι ἄχρι μὲν τοῦ καταστρωμοῦ τῶν λίθων τάφος ἦν, τὸ δὲ ἐπάνω χῶμα σῆμα ἦν, ὃ ἔστι σημεῖον καὶ δήλωσις τοῦ τετάφθαι τινὰ ἐκεῖ. ἐξωγοῦντο δὲ χῶμασιν οἱ τάφοι, τυχὸν μὲν διὰ κενὴν δόξαν, ὡς ἂν εἶεν ἀπόβλεπτοι, καὶ τῷ περὶ αὐτοὺς καὶ συμφύτῳ χρῶϊ κρυβέντες τῷ ἄλλοτρίῳ καὶ ἐπιθέτῳ φαίνοντο, ἴσως δὲ καί, ἵνα μὴ τοῖς ἀνορῦττειν βουλομένοις ὥσι ῥάονες. [Ὡς δὲ πάνυ ἐσπουδάζετο καὶ ἡ πυρὰ καὶ ἡ λαμπρὰ ταφή τῶν νεκρῶν, οὗ ἔνεκεν εἴρηται τὸ «θάπτε μ' ὅτι τάχιστα πύλας Ἀΐδαο περήσω» δηλοῦσι μὲν καὶ τὰ παλαιὰ τῶν πολυανδρίων χῶματα, δηλοῖ δὲ καὶ ὁ γράψας, ὡς πολλὴ καὶ τῶν τοιούτων ἐπιμέλεια ἦν ποτὲ καὶ αἱ τῶν νεκρῶν πυραὶ θυμὸν ἀνδρικὸν ἀνήπτον, καὶ ἦν καὶ τοῦτο ταῖς πόλεσιν ὠφέλεια ἐκ τῶν κειμένων. ἡ δὲ ἱστορία ἐπαινεῖ τὸν 4.990 Πεισίστρατον, ἐπειδὴ περιήγετο αἰεὶ νεανίσκους δύο ἢ τρεῖς ἔχοντας κέρματα, ἐξ ὧν διδούς εἰσέφερε τι καὶ εἰς ταφήν. δηλοῖ δὲ τὸ τῆς ὀσίας, ταῦτ' ὃν εἰπεῖν ταφῆς, τίμιον καὶ ὁ μιάστῳ Πέρσης, ὃν θαπτόμενον ἀνέπτυνεν ἡ γῆ ποιητῆς λόγῳ, ἵνα μὴ ὁ τὴν μητέρα χράνας καθαροῦ νεκροῦ τιμὴν λάχοι. καὶ ὅσοι δὲ διηγοῦνται ἄταφοι παραρρίπτεσθαι, διαφαίνουσι ταφῆς τιμιότητα, ἧς αὐτοὶ στέρονται. μνηστῆρον δ' ἐνταῦθα καὶ Καλλιξείνου τοῦ Ἀττικοῦ, ὃς ἐτιμήσατο θανάτῳ στρατηγούς ἀθλίους ἐκείνους, οἱ χεῖμῶνος ἐπικειμένου σφοδροῦ, ἐκωλύθησαν ὀσιώσασθαι ταφαῖς τοὺς ἐν ναυμαχίᾳ πεσόντας.] (η. 793) Κάπετος δὲ καὶ νῦν ὁ ἐσκαμμένος λάκκος. κεῖται δὲ ἡ λέξις καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ. ἔστι δὲ ἡ τάφος συνηθέστερον ὄνομα τῆς καπέτου, ἣτις παρὰ τὸ σκάπτειν γίνεται ἐλλείψει τοῦ σ. (η. 796 ετ 798) Τὸ δὲ «πέπλοισι μαλακοῖσι» καὶ τὸ «πυκνοῖσι λάεσσι μέγалоισι» τὰ κατὰ κάλλος πάρισα, καλὸν τινα οἶον κόσμον ὁ ποιητὴς τῆ ταφῆ τοῦ Ἐκτορος ἀνατέθεικεν, ἵνα μὴ διόλου σκυθρωπὸν αὐτῷ ἄλλως εἴη τὸ δρᾶμα. (η. 799 ετ 801) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι, ὡσπερ ἄλλαχοῦ, οὕτω κἀνταῦθα ἐπὶ χῶματος τὸ χέειν τίθησι καιριώτατα, ἐξ οὗ καὶ ὁ χοῦς καὶ τὸ χῶμα. φησὶ γὰρ «ρίμφα δὲ σῆμα ἔχεαν», καὶ «χεύαντες δὲ τὸ σῆμα πάλιν κίον», ἦγουν ἐπαλιννόστησαν. Τὸ δὲ «ρίμφα» «αἶψα» εἶπεν ἀνωτέρω, θελήσας τὴν τοῦ ἔργου σπουδὴν διὰ τῶν ἐπιρρημάτων τούτων ἐνδείξασθαι. ταῦτα δὲ ποιητικώτερα μὲν τοῦ «τάχα», ἰσοδύναμα δέ. (η. 802–4) Ἐπὶ δὲ πᾶσιν ὁ ποιητὴς ἐν βραχεῖ γράψας, ὅτι «εὖ συναγειρόμενοι δαίνυντο ἐρικυδέα δαῖτα» καὶ οἱ ἀμφὶ Πρίαμον, τουτέστιν ἐποίησαντο συνηθῶς τὸν ἐπὶ τῷ νεκρῷ

τάφον, ὃς δαῖτα ἐδήλου, εἶτα σχήματι συμπληρωτικῶ κατακλείει τὴν ποίησιν, εἰπὼν «ὡς οἱ γ' ἀμφίεπον τάφον Ἑκτορος ἵποδάμοιο», ἀμφιέπειν κἀνταῦθα εἰπὼν τὸ ἐνεργεῖν, ἢ λόγοις παρὰ τὸ ἔπω, τὸ λέγω, ἢ σωματικαῖς κινήσεσι παρὰ τὸ ἔπω, τὸ ἀκολουθῶ. 4.991 Ὅρα δὲ τὸ «συναγειρόμενοι δαίνυντο δαῖτα» ὅτι τε Ἀττικῶς πέφρασαι κατὰ τὸ «βουλήν βουλευούσι» καὶ τὰ ὅμοια, [καὶ ὅτι μὴ συμποσίου προκειμένου, καθὰ οὐδὲ ἐν τῷ δόρπῳ τῷ ἐπὶ τοῦ Πατρόκλου, οὔτε εἰς δεκάδας ἀριθμοῦνται οἱ δαινύμενοι, ὡς που ὁ βασιλεὺς Ἀγαμέμνων διώρισεν, οὔτε μὴν εἰς μετριώτερον ἀριθμὸν, ὡς ἔπαιξε συμποσιακῶς Ἀρχέστρατος ὁ Συρακούσιος, γράψας τὸ «ἐν μιᾷ πάντας δειπνεῖν ἀβρόδαιτι τραπέζῃ. ἔστωσαν δέ», φησί, «ἢ τρεῖς ἢ τέσσαρες οἱ ξύμπαντες ἢ τῶν πέντε γε μὴ πλείους. ἤδη γὰρ ἂν εἴη μισθοφόρων ἀρπαξιβίων σκηνη στρατιωτῶν». ἀλλ' οὐδὲ εἰς τόπους ῥητούς, ὡσπερ καὶ ἄνδρας, μετροῦνται κατὰ τὸν ἱστορήσαντα, ὡς ἢ τῶν Καρνήων παρὰ Λάκωσιν ἑορτὴ μίμημα ἦν στρατιωτικῆς ἀγωγῆς. τόποι μὲν γάρ, φησὶν, ἐννέα τῶ ἀριθμῶ, σκιάδες μὲν καλούμενοι, σκηναῖς δὲ τι ἔχοντες παραπλήσιον· ἐννέα δὲ καθ' ἕκαστον ἄνδρες ἐδειπνουν. φιλία ἴσως καὶ ἐκεῖ ἀριθμοῦ Ὀμήρω φίλου τοῦ ἐννέα. διὸ καὶ ἐπάγει ὁ τοῦθ' ἱστορήσας τὸ «γίνεται δὲ ἡ ἑορτὴ ἐφ' ἡμέρας ἐννέα». καὶ πως ἔοικε πρὸς ταῦτα τὸ «ἐννέα δ' ἔδραι ἦσαν. προΐσχοντο δὲ ἀφ' ἐκάστης ἐννέα ταύρους», ὅπερ ἢ Ὀδύσεια ἱστορεῖ. καὶ οὕτω μὲν καὶ ταῦτα.] Εἰ δὲ καὶ ὁ ἀγερμὸς τῶν δαινυμένων οἶός τε καὶ ὅσος ἦν σιωπᾶται καὶ ἡ τῆς δαιτὸς ποιότης, δοτέον καὶ αὐτὸ τῆ προσημανθείσῃ ἐπιτομῇ, δι' ἣν καὶ ἀέθλων ἀγέραςτος ὁ Ἑκτωρ κεῖται, οἰκτρὸς μὲν ἄλλως τὰ γε ἄλλα, Ὀμήρω δὲ οὐ τοιοῦτος, ὅτι μηδὲ Ἀχιλλεῖ τῷ φίλῳ.
Τέλος τῆς Ἰλιάδος.